

**DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE**

Sejni zapisi

14. seja

(1., 2., 3., 4., 5. in 8. marec 2010)

**Dokumentacijsko-knjižnični oddelek
Ljubljana, 2010**

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

14. seja

(1., 2., 3., 4., 5. in 8. marec 2010)

Sejo so vodili dr. Pavel Gantar, predsednik Državnega zbora, mag. Vasja Klavora, Miran Potrč in France Cukjati, podpredsedniki Državnega zbora.

Seja se je pričela ob 14.00.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Pričenjam 14. sejo Državnega zbora, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 57. člena Poslovnika Državnega zbora. Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Melita Župevc, Cvetka Zalokar Oražem, Vili Rezman, Matjaž Zanoškar in Milenko Zihlerl.

Na sejo sem vabil predsednika Republika Slovenija k 24. točki dnevnega reda, predsednika Vlade, ministric in ministre, generalnega sekretarja Vlade k 1. točki dnevnega reda, ter predstavnike Vlade k vsem točkam dnevnega reda. Vse prisotne lepo pozdravljam.

Prehajamo na določitev dnevnega reda 14. seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli s sklicem seje 19. februarja 2010. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu z drugim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitve in umike dnevnega reda nisem prejel.

Skupina 25. poslank in poslancev je na podlagi desetega odstavka 21. člena Poslovnika zbora predlagala, da Državni zbor odloči o odločitvi Kolegija predsednika Državnega zbora, da se po skrajšanem postopku obravnava Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o članstvu Republike Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu. V skladu z drugim odstavkom 142. člena Poslovnika zbora bo zbor navedeno zahtevo obravnaval kot 32A. točko dnevnega reda v torek, 2. 3. 2010, po končanih glasovanjih. Pod 25. točko dnevnega reda te seje je predviden Akt o odreditvi parlamentarne preiskave o brezplačnih Slovenski tednik in Ekspres. Na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe so predlagatelji zahteve za odreditev parlamentarne preiskave 25. 2. 2010 zahtevo dopolnilni in v skladu s to dopolnitvijo se naziv 25. točke dnevnega reda 14. seje pravilno glasi: Akt o odreditvi parlamentarne preiskave za ugotovitev in oceno dejanskega stanja v zvezi z ustanovitvijo izdajateljev, izdajanjem in financiranjem brezplačnih tednikov Slovenski tednik in Ekspres, zaradi suma, da so bila izdana z namenom vplivati na volivce na volitvah v Državni zbor leta 2008, in sicer v korist političnih strank takratne vladajoče koalicije oziroma

zaradi suma, da gre za njihovo prikrito predvolilno kampanjo oziroma financiranje političnih strank.

Prehajamo na določitev dnevnega reda. Poslanske in poslance prosim, da preverite delovanje svoje glasovalne naprave. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga sprejeli s sklicem. Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslance, za je glasovalo 77, proti nihče.

(Za je glasovalo 77.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 14. seje Državnega zbora določen.

Prekinjam sejo Državnega zbora, ki jo bomo z vprašanji poslank in poslancev nadaljevali ob 15. uri. Hvala lepa.

(Seja je bila prekinjena ob 14.03 in se je nadaljevala ob 15. uri.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice, poslanke in poslanci! Cenjeni predstavniki Vlade.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.** V zvezi s to točko dnevnega reda sem v poslovnem roku prejel pisne prijave 44-ih poslanskih vprašanj. Vrstni red postavljanja poslanskih vprašanj je določen na podlagi dogovora z vodji poslanskih skupin in v skladu z 244. členom, drugim odstavkom 245. člena in 247. členom Poslovnika Državnega zbora.

Na prva tri vprašanja poslancev opozicije in na poslansko vprašanje poslanca vladajoče koalicije bo odgovoril predsednik Vlade. Vsak poslanec ima za vprašanje na voljo tri minute. Predsednik Vlade, ministrice in ministri in generalni sekretar Vlade odgovorijo na vprašanje v največ petih minutah. Če je vprašanje postavljeno več ministrom, imajo vsi skupaj na voljo pet minut za odgovore. Poslanec, ki ne bo zadovoljen z odgovorom, lahko zahteva dopolnitev odgovora, ne more pa postaviti dodatnega vprašanja. Poslanke in poslance prosim, da ste na to pozorni. Obrazložitev zahteve za dopolnitev odgovora poslanec postavi v dveh minutah, dopolnitev odgovora pa sme trajati največ tri minute. Poslanec, ki je postavil vprašanje, lahko zahteva, da se na naslednji seji opravi razprava o odgovoru predsednika Vlade, ministrice, ministra ali generalnega sekretarja Vlade. O tem odloči Državni zbor brez razprave. V primeru, da poslanec na postavljeno vprašanje danes ne bo dobil odgovora, mu morajo predsednik Vlade, ministrica, minister ali generalni sekretar Vlade v 30-ih dneh predložiti pisni odgovor. Poslanec, ki je postavil vprašanje, na katerega ni bilo odgovorjeno, lahko izjavi, da vztraja pri ustnem odgovoru. V tem primeru bom vprašanje uvrstil na naslednjo sejo Državnega zbora.

V zvezi s to točko se je za danes opravičil minister za zdravje Borut Miklavčič.

Na klop ste prejeli pregled poslanskih vprašanj, na katera v poslovnem roku ni bilo odgovorjeno.

Prehajamo na predstavitev poslanskih vprašanj. Na prva štiri vprašanja bo odgovarjal predsednik Vlade Borut Pahor. Poslansko vprašanje bo najprej postavil mag. Radovan Žerjav, Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke.

Prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani predsednik Vlade.

Ustava Republike Slovenije določa, da je Slovenija pravna država in da morajo posamični akti in dejanja državnih organov temeljiti na zakonu ali zakonitem predpisu. 120. člen nadalje v drugem odstavku določa, da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno, v okviru in na podlagi Ustave in zakonov. Več judikatov Vrhovnega sodišča, na primer sklep XIPS 1617/2005 med drugim pravi, citiram: "v četrtem odstavku 64. člena Zakona o upravnem sporu je določeno, da je upravni organ pri novem določanju vezan na pravno mnenje sodišča, glede uporabe materialnega prava in na njegova stališča, ki se tičejo postopka. Vendar ima po presoji Vrhovnega sodišča upravni organ, ki je pristojen za odločanje, možnost odločiti v nasprotju s pravnim mnenjem in stališči prvostopenjskega sodišča, če ima za to utemeljene razloge.

To pa je zlasti upoštevanje načela zakonitosti, po katerem mora organ odločati na podlagi Ustave, veljavnih zakonov in drugih predpisov, kar mora v obrazložitvi nove odločbe posebej pojasniti. Da je temu tako, potrjuje tudi določba 2. točke prvega odstavka 65. člena Zakona o upravnem sporu, ki daje sodišču, ki odloča v upravnem sporu možnost odločanja o stvari tudi v primeru, če upravni organ v novem postopku odloči v nasprotju z že izraženim mnenjem in stališčem sodišča." Konec citata.

Kako glede na zgoraj napisana nesporna dejstva komentirate argument ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Milana Pogačnika, da je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v primeru vrnitve bulmastifov lastniku brezpogojno moralo slediti napotkom Upravnega sodišča?

Spoštovani predsednik Vlade sprašujem vas tudi:

Kako bi vi osebno odločili v hipotetičnem primeru, ko bi se morali odločati med tem, ali boste ravnali v skladu z zakonom ali pa v skladu z odločitvijo in napotki sodišča, za katere bi bilo jasno, da temeljijo na napačni uporabi materialnega prava?

Večkrat ponavljate, da se morate kot predsednik Vlade ta trenutek posvečati predvsem ukrepom za izhod iz krize in pomagati gospodarstvu. Prav je tako. Ampak eden od temeljnih pogojev za pomoč slovenskega gospodarstva je najprej zagotavljanje zakonitosti in enakosti pred zakonom. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, predsednik Vlade gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR: Spoštovani gospod predsednik, gospe in gospodje. Dober dan.

Pred odgovorom na prvo vprašanje, preden se zatečem k pripravljenem odgovoru, ki mi ga je pomagalo oblikovati pravosodno ministrstvo, naj rečem nekaj političnih poudarkov ob robu tega vprašanja.

Najprej, če bi se danes lahko vrnil v čas, v dan po tragediji, ko mi je minister ponudil odstop, če mislim, da s tem dosežem nek politični mir in se lahko ukvarjam z drugimi vprašanji, bi ponovno, tako kot danes, odločil, da ne. Mislim, da bi s tem morda prihranil kakšno kritiko javnosti ali opozicije ali stroke, vendar pa ne bi razčistili, kaj je šlo v tem primeru narobe in kaj in kako moramo ravnati v prihodnje, da se take tragedije ne bi ponavljale. Torej, mislim, da sem se odločil prav, ko sem terjal, da minister ostane na tem položaju in pojasni vse okoliščine, ki so privedle do te tragedije.

Minister bo na interpelacijo, ki je vložena, tudi odgovoril. Vlada je že oblikovala besedilo in ga bo Državni zbor v kratkem obravnaval. Če in kolikor bo kdo od vas menil, da je treba priložiti temu odgovoru informacijo kateregakoli organa, za katerega mi lahko zakonito prosimo, bo Vlada storila vse, da boste imeli vse relevantne informacije na razpolago. Moramo razčistiti ali, kdaj in kako je kdo morda ravnal narobe, da je prišlo do tragedije ali pa ugotoviti, da se tragedije dogajajo in morda za to kdaj kdo ni neposredno, ne subjektivno ne objektivno, odgovoren. Ampak moramo ugotoviti dejstva. Najprej dejstva in potem bomo ocenili, ali je nekdo politično objektivno odgovoren ali ne. Gre za vprašanje ravnanja ministra, njegovih služb, gre za vprašanje ravnanja pravobranilstva, gre za vprašanje, ki ga vi načenjate, spoštovani gospod poslanec, vprašanja spoštovanja zakonov v tem primeru.

Pristojni organ v okviru Ministrstva za kmetijstvo je pač spoštoval odločitev sodišča. In vi menite, da bi moral ravnati drugače, tako sem razumel iz vašega vprašanja, in spremeniti odločitev sodišče in ravnati po svoji presoji. Jaz okoliščin, zaradi katerih je sodišče razsodilo tako, kot je, ne poznam, pa tudi ne želim komentirati odločitve sodišča in ne bom odgovoril na vaše vprašanje, kako bi ravnal v tem primeru, ker se mi zdi to nekorektno. Jaz podrobnosti, zakaj je sodišče tako razsodilo, ne poznam in tudi ne vem na kakšnih drugačnih predpostavkah bi moral pristojni uradnik v ministrstvu skleniti drugače, kot je. Vam govorim, ne da bi zdaj bral to, kar so mi sicer pravno korektno pripravili na Ministrstvu za pravosodje. Torej, menim da je ministrstvo upoštevalo odločitev, pravnomočno odločitev Upravnega sodišča, da, kot bo

kasneje minister v diskusiji tukaj v Državnem zboru pojasnil, ni bilo razlogov, da bi se administracija odločila drugače. Druge okoliščine, ki bi jo napotilo na to, niso bile znane. Vam pa še enkrat zagotavljam, spoštovani gospod poslanec, da bo Vlada, še enkrat pravim, za to, da bi se razjasnile vse okoliščine tragedije, da se ta tragedija ne bi ponovila, dala na voljo prav vse razpoložljive informacije, ki jih po zakonu lahko da. Vsa poročila, ki jih mora pripraviti v okviru svojih pristojnosti, da bo slehernemu izmed nas jasno, kaj, zakaj se je to zgodilo, da se ne bi več nikoli.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolega, želite dopolnitev odgovora?

Prosim, mag. Radovan Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Spoštovani predsednik Vlade!

Presenečen sem nad vašim odgovorom, predvsem zaradi tega, v tistem delu, ko ste dejali, da niste seznanjeni s primerom. Torej praktično po več kot treh tednih temeljite razprave v javnosti in tudi sicer, me resnično preseneča, da niste dovolj dobro seznanjeni s tem primerom, da bi lahko ustrezno ukrepali. Dobivam občutek, da želite zbežati pred odgovornostjo, pred tem, da bi potegnili kakršnekoli poteze. Tako dobivamo občutek.

In morali bi vedeti, kaj se je zgodilo. In ne, da mi trdimo, da je šlo na prav. Jaz sem vam bral judikat Vrhovnega sodišča. Več jih je, ki trdijo enako. Stvar je zelo jasna.

In še nekaj želim povedati. V Slovenski ljudski stranki ne ščitimo nikogar, ga nismo ščitili in tudi tokrat ga ne ščitimo. Bili smo zelo jasni lani poleti, ko smo opozarjali na nepravilnosti, ko so se nam mnogi smejali. Zelo jasni smo bili tudi tokrat. Nismo ščitili nikogar, medtem ko so nekateri praktično poniknili in jih ni bilo nikjer. In tako kot nismo ščitili mi nikogar, tako bi morali storiti tudi vi, spoštovani gospod predsednik. Morali bi vedeti, ali se je v tej državi treba držati zakonov, skratka vsi mi, ki smo tu, se moramo držati zakonov, zakonov, ki jih je sprejel Državni zbor, ali pa ne. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospod predsednik Vlade.

BORUT PAHOR: Najprej predlagam, da se strinjava vsaj v eni stvari, čeprav tudi to, da ostaneva vsak pri svojem, ne bo nič škodovalo. Pri eni stvari, da skušamo razčistiti vse okoliščine te tragedije. Če bi sprejel odstop ministra, bi verjetno zadostil neki želji po tem, da se vzpostavi neka katarza, jaz pa tega nisem želel. Želel sem, da se raziščejo vse okoliščine. In kot sem zagotovil temu visokemu zboru, vse informacije v zvezi s temi okoliščinami bo tudi imel. Minister jih je dolžan predstaviti javnosti. Ko ugotavljate, zdaj pa moram prebrati, da ne bo nesporazumov in napačnega vtisa, da

želim eskivirati vaše vprašanje, ko ugotavljate, da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno, v okviru in na podlagi Ustave in zakonov, velja tudi poudariti, da mora v skladu z Zakonom o sodiščih vsaka fizična ali pravna oseba spoštovati pravnomočno sodbo sodne oblasti in določbo, da odločbe sodne oblasti vežejo sodišča in vse druge državne organe v Republiki Sloveniji. To je odgovor na vprašanje zakonitosti.

Spoštovani gospod poslanec, kmalu bo v Državnem zboru razprava o odgovoru ministra na interpelacijo, do takrat bom kot predsednik Vlade skupaj z ministrom storil vse, da bodo razjasnjene vse okoliščine, ki so privedle do odločitev pristojnih organov in bomo poskušali razložiti, kaj se je pravzaprav zgodilo, kot rečeno, zato, da bi ugotovili, kot smo sklenili na zadnji seji Vlade, da preučimo, ali so vsi predpisi, ki jih imamo, dobri predpisi, ne da bi zdaj spreminjali zakonodajo zaradi te tragedije, ker se običajno to ne izkaže kot dobra praksa, ampak da bi povlekli nekatere nauke iz te tragedije zato, da bi preučili možne spremembe zakonodaje, če bomo ugotovili, da je kakšna nejasnost, ki je pripeljala do te tragedije.

Skratka, Vlada, oblast bo storila vse, da pridemo ob koncu diskusije o odgovoru ministra na interpelacijo, do razjasnitve vseh okoliščin in bomo lahko skupaj ugotovili, ali minister objektivno odgovarja za okoliščine.

Mene pa ne zanima edino to vprašanja, ampak me zanima tudi, ali je kdo ravnal napačno v okviru ministrstva, ali je bil pod kakšnim pritiskom, ali je iz drugih pristranskih razlogov ravnal drugače, kot bi moral. Vse to bomo ugotovili v odgovoru in diskusiji, ki bo tukaj potekala. Naj javnost ne misli, da poskušamo karkoli v tej tragediji prikriti za to, ker naj bi kdorkoli od nas ali naših sodelavcev imel kakšen poseben, osebni, strankarski ali drugi interes glede te zgodbe. Edini interes je, da se zgodba na dostojen način konča z ugotovitvami okoliščin te tragedije, in kot rečeno, da storimo vse, da se ne ponovi.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Poslansko vprašanje predsedniku Vlade Borutu Pahorju bo postavil Zmago Jelinčič Plemeniti - Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke.

Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa, gospod predsednik.

Ve se, da se pripravlja nekakšno hrvaško-slovensko srečanje na Brdu med gospo Kosorjevo in vami, gospod predsednik. Govorili naj bi o vprašanju Slovenije in Hrvaške, konec koncev pa tudi širše. Ne vem, Evropa ni ravno navdušena nad tem srečanjem, kajti špansko predsedstvo govori, da namerava pripraviti to konferenco nekje konec maja ali v začetku junija. Kakor je meni osebno, na mojo zahtevo,

odgovoril tudi španski predstavnik lanskega decembra v Parizu na rednem zasedanju Evropske obrambne in varnostne skupščine.

Pa vendar se sprašujem:

Na čem nameravate temeljiti to vašo konferenco?

Konec koncev se je treba zavedati, kaj Hrvatje sodijo o svojem nacionalnem prostoru. Tukaj je knjiga, izdana v Zagrebu leta 1946, kjer je citirano, kaj je rekel gospod Maček Slavku Kvaterniku in razširil ljudem dne 10. aprila 1941. Bom prebral v originalu: "Hrvatski narode! Pukovnik Slavko Kvaternik, vođa nacionalističkog pokreta u zemlji, proglasio danas slobodnu i nezavisnu hrvatsku državu na cjelokupnom historijskom i geografskom području Hrvatske, te preuzeo vlast." Prevoda, mislim, ni potrebno, saj se dobro razumete tudi z gospo Kosorjevo. Ampak, kaj je bistvo pri tem? Govori se o celotnem nacionalnem prostoru Hrvaške. In tukaj imam Popis imena mjesta u nezavisnoj Državi Hrvatskoj. 1942 leta izdana knjiga, v kateri ni niti enega istrskega kraja, mesta ali zaselka. Kar pomeni, da Hrvatje nikoli niso imeli Istre v sklopu svoje države. Govori se o tem, da nameravate odpreti vprašanje Balkana. ne vem, kako boste odprli vprašanje Balkana, ko vaši ljudje v vaši Vladi ne vedo, pravzaprav nič o teh zgodovinskih dejstvih. Mislim, da bi bilo smiselno, da jim vsaj ti dve knjigi pokažete, naj si nekaj preberejo. Ni treba vsega. Zadeva je izšla pri Kluwer Law International v Haagu. In lepo piše in vsi dokumenti v zvezi z Jugoslavijo so notri podani in napisani.

Sprašujem vas:

Kaj vaša vlada sploh misli v zvezi s Hrvaško-Slovenijo.

Kakšne so vaše intence?

Ali nameravate ščititi slovensko nacionalno ozemlje ali nameravate to prepustiti nekakšni Evropski uniji, v katerih naj bi bili vsi enaki, enakopravni, seveda eni bolj, drugi pa manj?

V tem primeru Hrvatje absolutno bolj, Slovenci pa nekako v podrejenem položaju.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim predsednik Vlade gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR: Potem ko bo Ustavno sodišče odgovorilo na vprašanja, ki jih je Vlada naslovila nanj v zvezi z ustavnostjo na predlog arbitražnega sporazuma, se bo o tem predlogu pred ratifikacijo izrekel tudi Državni zbor in o tem bomo še govorili. Tisto, kar je v tem arbitražnem sporazumu pomembno, je v bistvu zapisano sporočilo oziroma načelo pravičnosti, ne samo, da v 3. členu nalaga sodišču, da določi stik slovenskega teritorialnega morja z mednarodnimi vodami, ampak opozarja, da mora pri končni odločitvi sodišče upoštevati vse relevantne okoliščine. To je pomembno zato, ker bomo imeli možnost v našem elaboratu, ki ga bomo predali sodišču pojasniti vse zgodovinske okoliščine, na osnovi

katerih pričakujemo za nas ugodno razsodbo arbitražnega sodišča. Rad bi ocenil, da je bil arbitražni sporazum, ki je bil podpisan s predsednico hrvaške vlade v Stockholmu 4. novembra za Slovenijo velik uspeh. Mislim, da ga v podobnih okoliščinah, v drugačnih okoliščinah podobnega sporazuma ne bi mogli doseči. Da smo izkoristili majhno odprto okno priložnosti in dosegli tisto, kar je za slovenske nacionalne interese najbolj pomembno in najbolj koristno. Toda na koncu bodo o tem odločali poslanke in poslanci in morda ljudje, naši državljani in državljanke na referendumu. Jaz sem prepričan, da je to sporazum, ki zavaruje naše nacionalne interese. Mislim, da smo izbrali vse tisto, zbrali v sporazumu, kar je pomembno za to, da so izhodišča za končni izrek arbitražnega sodišča za nas ugodna. Tako, da smo lahko s tem sporazumom zadovoljni.

Na začetku ste rekli, da pripravljamo konferenco o Zahodnem Balkanu in da je tukaj nekaj dilem v EU glede tega. Tukaj bi rad pred tem visokim zborom odpravil sleherni sum, da ima Evropska unija kakšno deljeno stališče glede tega vprašanja. Vsi pozdravljajo konferenco. Osebno sem govoril o tem s predsednikom španske vlade, ki je predsedujoči Evropskega sveta. Govoril sem s predsednikom Evropskega sveta, ki bo sem tudi prišel, skupaj s komisarjem za širitev. Predsednik Evropskega sveta bo tudi govoril na konferenci. Evropa to srečanje pozdravlja. Dejstvo je, da se bo potem, konec maja ali v juniju, v Sarajevu poskušalo nadaljevati tako imenovani butmirski proces, ki sprva ni bil uspešen. Dejstvo, da se bodo tukaj zbrali voditelji vseh držav Zahodnega Balkana, tudi predsednik albanske vlade, je pomembno, ker kaže na to, da obstoji politična volja, da zahodni Balkan pokaže, zakaj je njegova vključitev v Evropsko unijo pomembna za varnost, stabilnost in blaginjo ne samo tega dela Evrope, ampak celotne Evropske unije. Slovenija je dobila sijajno priložnost, da v organizaciji te konference pokaže svojo odgovornost in sposobnost, da pripomore k nadaljevanju procesa širitve, ki je za nas pomemben, in da spričo svojih zgodovinskih izkušenj pomaga temu delu Evrope, nenazadnje širšemu regijonu jugovzhodne Evrope in Evropski uniji, da z vključitvijo teh držav postopoma v bistvu združimo Evropo, kar je bil vedno na nek način tudi naš cilj. Menim, da smo dosegli to, kar je bilo mogoče doseči z arbitražnim sporazumom, da boljšega ne bi mogli doseči in da smo v tistem izjemno kratkem času videli odprto okno priložnosti in ga izkoristili. Presečni datum je 25. 6. 1991, kar smo si vedno želeli. Zraven je tudi opisano načelo pravičnosti, ki nam omogoča, da, gospod poslanec, sodišče upošteva vse relevantne zgodovinske okoliščine, tudi tiste, ki jih navajate. Odgovornost slovenske vlade je, da v pripravi memoranduma oziroma elaborata pripravi vse tiste potrebne dokumente, mi vam bomo hvaležni za pomoč, ki nam jo nudite, da bomo v elaboratu oziroma v tem

memorandumu sodišče seznanili z našimi pogledi na to, kaj bi bila v danih okoliščinah pravična meja.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želite dopolnitev odgovora?

Prosim, Zmago Jelinčič Plemeniti.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa.

Kar se tiče arbitražnega sporazuma, je slab. To je nesporno dejstvo. In kot kaže tudi namen te konference ni drugega kot širitev Evrope, kar pa ne pomeni zaščite slovenskega nacionalnega ozemlja. Če hočemo kaj narediti, moramo narediti mirovno konferenco in ne govoriti, da je mirovna konferenca že bila. Pravno je mirovna konferenca res bila v Haagu 1991 leta septembra meseca, ampak zanimivo, da je to edina mirovna konferenca na svetu, katere posledica so bili spopadi na Balkanu. To se pravi vojna je bila šele po tej tako imenovani mirovni konferenci, kar pomeni, da niso dosegli ničesar. Tudi ta "Draft convention" z dne 4. novembra 1991 ni prinesla nič, kajti bila so izhodišča, na katerih naj bi nekaj naredili, pa niso naredili nič. Zato je smiselno, da bi bilo treba na drugih osnovah to postaviti. Mislím, da ne moremo dovoliti, da v bistvu negirate in se izogibate vsem dejstvom, ki niso po vaši meri oziroma po meri, ki vam jih je zastavila gospa Kosor iz sosednje države.

Jaz mislim, da bi bilo smiselno, gospod predsednik, da daste nalogo svojim ljudem, kompetentnim ljudem iz določenih ministrstvih, da se učijo, da berejo kakšne knjige in da se naučijo kaj potegniti iz teh knjig, ne pa da, kot pravijo nekateri iz vašega bližjega kroga, da dajate "komando", da morajo ljudje pljuvati po vseh tistih, ki napadajo gospo Kresalovo. Tako sem vsaj izvedel iz vaših bližnjih krogov. Jaz mislim, da je smiselno, da zaščitimo slovenske nacionalne interese, kajti v nasprotnem ne bomo dosegli popolnoma ničesar. Morda se vam zdi smešno, meni se zdijo kakšne zadeve tragične in mislim, da tudi slovenskemu narodu se marsikaj zdi zelo tragičnega, zato prosim, gospod predsednik, malo več resnosti pri zadevi.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, gospod predsednik Vlade.

BORUT PAHOR: Ko bo zgodovina iz neke distance opazovala čas, ki ga zdaj živimo in naše odločitve v njem, sem prepričan, da bo vsaj glede enega vprašanja, ko je šlo za res strateške odločitve Vlade, ocenila kot dobro odločitev odločitev za podpis tega sporazuma.

Mislím, da je to bil najprej prelom v kopičenju enega konflikta med Slovenijo in Hrvaško, ki je postajal nepredvidljiv v svojih razsežnostih, na koncu bi lahko bil tudi varnostni. To velja toliko bolj za ostali del Zahodnega

Balkana in signal, ki smo ga poslali s tem podpisom, je bil tudi signal nekega optimizma, ki se dobro vidi danes in prispeva k temu, da je nekaj več vere in zaupanja ljudi na Zahodnem Balkanu, da je mogoče po mirni poti urediti zelo težka vprašanja. Vprašanje meje, vprašanje odprtih meja na Balkanu je samo po sebi dovolj velik razlog za zaskrbljenost mednarodne skupnosti, ne druga vprašanja, ki so že v zgodovini pripeljala do konfliktov in ne nazadnje tudi vojn. Torej, Slovenija ja naredila ob pravem času pravo potezo zase, za sosednjo Hrvaško, za regijo in za Evropo in mednarodno skupnost. Mi smo si okrepili svoj ugled, dosegli smo tisto, kar je potrebno za zavarovanje naših interesov, hkrati nismo ogrožali interesov drugih. Ampak kot rečeno, o tem bo tekla demokratična razprava v Državnem zboru in na koncu bodo verjetno o tem odločali tudi naše državljanke in državljani.

Še enkrat vam bi rad zagotovil, da imajo minister Žbogar in vsi ostali od mene jasno navodilo, da promptly pripravljajo vse potrebne dokumente za potrebe memoranduma, če bomo odločili, da je arbitražni sporazum za Slovenijo sprejemljiv. Ta proces je v nastajanju. Jaz bom hvaležen vsakomur, ki bo pomagal pri oblikovanju tega dokumenta. Gre tako za strokovno kot laično javnost, ki nam pri tem lahko pomaga in tudi vaši nasveti in nekatere usmeritve, kolega Jelinčič, so za nas dobrodošle. Slovenija se bo na ta primer dobro pripravila in sem prepričan, da bo prišlo do rešitve, s katero bomo lahko mirno živeli in menili, da gre za rešitev, ki je ne nazadnje zgodovinsko pravična rešitev. Vsekakor smo si ustvarili možnosti za to.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želite postopkovno?

Prosim, Zmago Jelinčič Plemeniti.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa.

Bom pojasnil zadevo.

Namreč, res je, naredili smo vse za Evropo, za Hrvaško, za Bosno, za ne vem koga še vse, vendar nismo nič naredili za lastno domovino. To je tisto, kar je narobe, in tukaj nas bo zgodovina tepla in udarila. 1860, 1866 smo izgubili Furlanijo-Julijsko krajino. 1920 smo izgubili Koroško, 1945 smo izgubili Istro, tri otoke in pa velik del Međimurja. Leta 2010 bomo izgubili še dodatne dele slovenskega ozemlja, namesto da bi na osnovi mednarodnega državnega prava, na čemer temelji celotna Evropa, dobili te zadeve nazaj. To je možnost, samo treba je uporabljati pamet, ki je je pa v Slovenski politiki za en ščepec samo, če vse skupaj zberemo. Na žalost je to tako. Hrvatje imajo krasen pregovor "Verovanje-ludom radovanje". Se bojim, gospod predsednik, da se bo to zgodilo tudi pri nas. Vi verjamete, na koncu vas bodo nategnili. Točno tako, tako kot južnjaki to delajo ves čas, vso zgodovino. Vzemite Janeza Trdino, pa preverite kaj njegovih zadev, pa boste videli, kaj

se je dogajalo že v tistih časih. In zadeve se ponavljajo, kot bi skopiral tisti čas samo v današnji čas, samo tehnološka sredstva so drugačna.

Jaz mislim, da je premalo, da se gremo na ta način, in da tukaj obljubljam ali pa poslušamo obljube. To je premalo, zato, gospod predsednik, želim, da v skladu z 246. členom Poslovnika glasujemo o tem, da odpremo v Državnem zboru razpravo, kjer bomo lahko govorili tudi o tem, predvsem pa, kjer bo čas, da bom jaz lahko pojasnil vašim zveličavnim pravnikom na Vladi, kaj pomeni državno pravo, ker ne vedo, kaj so dežele, kaj so dedne dežele, kaj so kronske dedne dežele in kam gre ta nit? Zakaj so Italijani risali enotno Primorsko, enovito Primorsko v enem kosu in to dajali v svoje učbenike in na šolsko ministrstvo? Zaradi tega, ker se zavedajo državniške in državnostne kontinuitete, česar se pri nas ne zavedajo. Na naših pravnih fakultetah se tega ne uči in se še dolgo ne bo, dokler ne bomo zamenjali več ali manj celotnega kadra, zato pa imamo pravnike, ki lahko sežejo do slovenske meje, čez pa bog ne daj. Zato, ker tam že na avstrijskem jih en iz Celovca, po domače rečeno "scat pelje".

Jaz mislim, da ne smemo dovoliti takih zadev in zato vas lepo prosim, gospod predsednik, odprimo razpravo, dajmo na mizo dokumente. Jaz jih imam veliko, morda celo kakšne, ki jih ministrstvo nima, pa bi bilo zelo dobro, če bi se o tem pogovorili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Spoštovani kolega Jelinčič, jaz vas moram opozoriti na izraze, ki ste jih uporabljali in vas prosim, da tega ne počenjate več. Če prav razumem, predlagate, da se odgovarja, ker tega niste dosti jasno povedal, torej to predlagate...

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Gospod predsednik, jasno sem povedal, da zahtevam razpravo, glasovanje o tem, da se izvede razprava v Državnem zboru v skladu z 246. členom Poslovnika, drugi odstavek. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

O predlogu poslanca Zmaga Jelinčiča Plemenitega, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru predsednika Vlade, na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločil jutri, v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj.

Poslansko vprašanje predsedniku Vlade gospodu Borutu Pahorju bo postavil Zvonko Černač, Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke.

Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovani predsednik Vlade!

Pred slabim mesecem dni smo v tem zboru razpravljali o tako imenovani izhodni strategiji, ki jo je pripravila vaša

vlada. V njej smo pogrešali konkretne ukrepe in časovnico za njihovo uveljavitev. Pogrešamo jih tudi danes. Na današnji seji, na tej seji, ki bo trajala ta teden, ni niti enega vladnega zakona, povezanega z implementacijo izhodne strategije. V letu dni je Slovenija padla globoko. Najgloblje glede na evroobmočje. Izgubili smo skoraj desetino tistega, kar smo ustvarili leto poprej. Izgubljena so bila številna delovna mesta, brezposelnost se je skoraj podvojila. Po letu dni je bil izničen rezultat dohitevanja razvitosti Evropske unije iz preteklih let in danes smo po nekaterih kazalcih na stanju leta 2004, po nekaterih pa še bistveno nižje.

V lanskem letu je vaša vlada skupaj z izdanimi poroštvi povečala zadolženost Slovenije za 6 milijard 300 milijonov evrov. Podatek je še posebej zaskrbljujoč, ker se je vlada v glavnem zadolžila za porabo in ne za investicije. Slovenija je padla v letu dni tako globoko tudi zato, ker vaša vlada ni hitro in učinkovito rešila dveh temeljnih problemov. Sprostitve tako imenovanega kreditnega krča in pospešitve državnih in lokalnih investicij v povezavi s črpanjem evropskih sredstev za te namene. Kljub temu pa so bila vrata za nekatere privilegirane na široko odprta. Kako sicer razumeti, da so v času, ko so morala številna perspektivna podjetja odpuščati, nekatera so pristala celo v stečaju, uspevali tisti z nizko dodano vrednostjo in tiste investicije, ki z ustvarjanjem novih delovnih mest in s povečanjem dodane vrednosti nimajo nobene neposredne povezave. Naj kot primer omenim eno izmed trenutno največjih, če ne celo največjo investicijo v tej državi, to je gradnja stadiona v Stožicah. V času največje krize, ob najhujšem kreditnem krču je to torej največja investicija v tej državi.

Spoštovani predsednik Vlade, sprašujem vas torej:

Ali je gradnja stadiona res najpomembnejša investicija v okviru izhodne strategije?

Zanima me tudi:

Ali bo državna banka - Nova Ljubljanska banka, ob tem, ko zahteva znatno dokapitalizacijo v višini okrog 300 milijonov evrov, in ob tem, ko mala in srednja podjetja od nje ne dobijo kreditov za zagon, za nova delovna mesta, za ustvarjanje nove dodane vrednosti, ali bo torej ta banka kreditirala oziroma morebiti že kreditira Jankovičev stadion v Stožicah?

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, predsednik Vlade gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR: Najprej, kot ste sami omenili, je ta visoki zbor pred slabim mesecem obravnaval tako imenovano izhodno strategijo, in Slovenija je po tem, da je na nek način to strategijo Vlada sprejela in da se je z njo seznanil Državni zbor, med tistimi redkimi evropskimi državami, ki že implementirajo svoje načrte v zvezi s časom po koncu recesije,

in v gospodarskih okoliščinah v katerih pričakujemo nizko stopnjo v naslednjih dveh, treh letih. Najprej bi rad tukaj za en kanček optimizma, ne pretiranega, povedal zadnje izsledke Urada za makroekonomske analize in razvoj. Po tem res srhljivem padcu bruto domačega proizvoda, takšne padce so beležile tudi druge države, tiste, ki so bile na krizo slabše pripravljene, nekoliko bolj, in med njimi je bila tudi naša država. Mi zdaj te strukturne razloge za ta padec odpravljamo. Slovenija je vendarle v stanju, ko lahko zdaj oznani počasno a zanesljivo okrevanje gospodarstva. To sicer ni zelo hitro, niti nismo pričakovali, da bo. Ta hip je kvartalno na ravni 0,1%, kar kaže na to, da smo še vedno precej odvisni od mednarodnih okoliščin, seveda, bomo tudi v nadalje, vendar pa jih z ukrepi, kolikor jih lahko sprejemamo sami, vendarle te okoliščine, vsaj kar se tiče naših domačih razmer, danes lažje in bolj uspešno reguliramo, kot smo jih pred letom ali letom in pol.

Še enkrat, ker vi ponavljate stvari vedno znova, moram tudi jaz. Padanje gospodarske aktivnosti, globok padec BDP se ni začel v letu 2009. Začel se je v zadnjem kvartalu leta 2008. In sem povedal v svojem inavguralnem govoru, ne po krivdi prejšnje oblasti, ampak zaradi najhujšega krčenje svetovnega gospodarstva po II. svetovni vojni. Poglejte malo gospodarske in socialne kazalce drugih držav. Slovenija okreva, sicer počasi, postopno, a gremo iz hudega padca v ponovni vzpon. So kazalci, ki kažejo na krepitev nekega gospodarskega optimizma, ki je v Sloveniji pomembno. Ne bodimo samovšečni, ne bodimo prehitrih obljub. Ne obljubljam nekaj, kar ni mogoče, ampak Slovenija se vrača na pot gospodarskega okrevanja in smo med državami, ki poleg kratkoročnih ukrepov, in to je sedaj odgovor na vaše vprašanje, sprejemamo tudi strukturne prilagoditve. Vlada je sprejela časovnico 26 oziroma 27 zakonov, govorim samo o zakonih, ne govorim o ukrepih ali podzakonskih aktih, ki morajo biti sprejeti zato, da bi na strukturni ravni odpravili razloge, ki so Slovenijo naredili tako odvisno od mednarodnih gospodarskih okoliščin, ki jim bila izpostavljena ob gospodarski krizi leta 2008. Seveda bo Slovenija še naprej kot odprto in majhno gospodarstvo vedno odprta in na nek način odvisna od teh okoliščin. Živimo v globalnem prostoru. Ampak mi moramo nekatera sidra svojega razvoja verjetno usidrati drugam.

Omenjate podjetja z nizko dodano vrednostjo. Ta dolgoročno konkurenčna ne bodo. Mi smo z zakoni, ki varujejo predvsem interese zaposlenih, da niso nosili glavnega bremena te krize, tudi če so postali začasno brezposelni ali nezaposleni, da niso to trajno, ampak da bo Vlada poskušala storiti vse, da pridejo nazaj na delovna mesta z višjo dodano vrednostjo. Mi pripravljamo ne nazadnje sedaj nacionalno konferenco o inovacijah, o investicijah. Mi se moramo znotraj naloge, ki jo imamo, to je, da zmanjšamo primanjkljaj,

spoštovani gospod poslanec, odločiti, kam in koliko bomo investirali.

Ni res, je stadion največja investicija. Tukaj so ne nazadnje proračunske postavke, ki govorijo o investicijah v prometno infrastrukturo, v železnice, v dokončanje Darsa in druge investicije. Lepo vas prosim, mislim, da si moramo tudi kdaj priznati nekaj, kar delamo dobro vsi skupaj. In to je, da zdaj po enem letu izredne krize vendarle začnemo regulirati okoliščine v naš prid, da počasi, a zanesljivo okrevamo in da obstaja možnost, da se priključimo državam, ki bodo okrevale najhitreje in najuspešneje. Ta možnost obstaja in Vlada bo naredila vse zato, da bo pravočasno sprejela odločitve. Zato smo tudi postavili semafor, ki nas zavezuje k temu, da pravočasno sprejemamo odločitve in to na celotni fronti zakona.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želite dopolnitev odgovora?

Prosim, gospod Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Jaz sicer nisem dobil, spoštovani predsednik Vlade, neposrednega odgovora, dobil pa sem osrednjega, da je gradnja tega stadiona, financirana z denarjem NLB-ja, ena izmed pomembnejših investicij, ki se izvaja v okviru izhodne strategije. Zakaj sem postavil to vprašanje? Postavil sem ga zaradi tega, ker je vaša vlada v okviru izhodne strategije črtala 13 od 35 projektov iz resolucije o nacionalnih razvojnih projektih, med njim je črtan projekt izgradnje omrežja državnih cest na razvojnih oseh, ki ni samo infrastrukturni, pač pa tudi razvojni projekt. Črtanje pomeni onemogočanje možnosti za ustrezne infrastrukturne povezave Koroške, Bele krajine, Ribniško-kočevskega območja, Posavja, Zasavja, severne Primorske in s tem tudi črtanje možnosti za njihov hitrejši razvoj. Predlagano je črtanje petih od devetih gospodarskih središč v regijah, ki so najmanj razvita, gre za projekte, ki bi pripomogli k ustvarjanju novih delovnih mest. Brez novih delovnih mest, spoštovani predsednik Vlade, ne bo povečanih prilivov v državno blagajno in izhodna strategija se ne bo izšla. Zanima me torej:

Ali je ta sprememba dokončna?

Ali so ti projekti dokončno črtani?

Na drugi strani pa se očitno preko državne banke zagotavlja financiranje projekta, ki ne pomeni višje dodane vrednosti. S projektom stadiona se bistveno ne povečuje zaposlenost, pomeni investicijo v zidove, investicijo v stilu kruha in iger. Ljudje ne potrebujejo iger, potrebujejo pa delo in dostojno plačilo. Stadion Stožice tako predstavlja predvsem drag spomenik županu Jankoviću, gradi pa se na plečih delavcev, ki delajo v nemogočih, skoraj suženjskih razmerah. Zato vas, spoštovani predsednik Vlade, ponovno sprašujem:

Ali je ob črtanju državnih razvojnih projektov, nekatere sem prej omenil, stadion res najpomembnejša investicija v okviru izhodne strategije?

In:

Ali ga morajo res plačati davkoplačevalci preko dokapitalizacije državne banke in s tem sanacije slabih naložb?

Mislím, da to ni v redu in da bi od strategije pričakovali konkretne ukrepe že na tej seji Državnega zbora. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, predsednik Vlade gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR: Torej, o gradnji stadiona ni odločal ta zbor ali Vlada, ampak so odločale pristojne mestne oblasti. Kot rečeno, to tudi ni največja investicija v Sloveniji, samo za avtoceste bomo namenili pol milijarde, v naslednjih letih za železnice, če bomo tako sklenili, 1,6 milijarde, ampak, ker sem danes bil na železnicah, se ne bi želel zdaj prepustiti neki vnemi, s katero prihajam iz tega sestanka glede odločitev, ki bodo pred tem visokim zborom, ko bo šlo za vprašanje modernizacije železniškega prometa, tovornega in potniškega.

Še enkrat bi vam rad zagotovil, da imamo časovnico. Ta časovnica je približna samo iz enega razloga. Približna je zato, ker moramo upoštevati tudi okvir socialnega dialoga. Če bi napisali točno časovnico, bi prvič posegali v pristojnost tega visokega zbora, zakoni so sprejeti tukaj. Drugič. Ne bi upoštevali dimenzije socialnega dialoga. Verjamem, da je pričakovani poslovniški rok možen in zapisan realno in da bomo sledili. Zelo hitro bodo prišli zakoni na dnevni red in zelo hitro se bo moral Državni zbor odločati o zelo težkih zakonih. Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki ga utegne Vlada sprejeti, predlog zakona na naslednji seji v četrtek bo sprožil elementarne diskusije o začetku reforme zdravstvenega sistema. Prihaja pokojninska reforma ali modernizacija pokojninskega sistema in cela vrsta drugih zakonov, ki bodo pomenili korenite spremembe; javni zavodi itn., itn.

Brez skrbi, dela bo za vse veliko, treba ga je samo opraviti z neko odločnostjo in z jasnimi cilji, ki so pred nami. Pri tem moramo imeti pred očmi, da moramo ravnati z denarjem davkoplačevalcev razumno, gospodarno, transparentno, učinkovito, ne smemo povečevati javnega dolga. Zato moramo torej z majhnim denarjem dosežati velike učinke. Mislím, da je Vlada sprejela doslej odločitve, ki so v tem smislu in ni sprejela tistega, o čemer govorite vi, to je o črtanju neke razvojne osi, recimo tretje. Te odločitve Vlada ni sprejela, gospod poslanec. Če imam ta privilegij, da vas o tem obvestim, to storim danes z največjim veseljem. Te odločitve Vlada ni sprejela. Se diskutira o tem, ampak te odločitve ni sprejela. Ko smo bili v Beli krajini, na Kočevskem smo slišali za

probleme, s katerimi se sooča ta del naše dežele, s strani pogleda gospodarstvenikov, politikov iz tistega konca. Bilo bi jasno, da neke besede tukaj ne zaležejo, kot sem prej slišal kritiko iz vaših vrst, ampak da zaležejo dejanja. V petek se bo sestal Razvojni svet Vlade za Belo krajino, Kočevsko in Ribniško. Razvojni svet bomo ustanovili. Prediskutirali bomo, kateri konkretni ukrepi so potrebni za to, da ta del Slovenije porinemo naprej tako, kot poskušamo, bom rekel, razvojno poriniti naprej Prekmurje in Vlada bo šla naprej z obiski.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Gospod Černač, imate postopkovni predlog.

Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Na podlagi določb Poslovnika predlagam, da se o tem odgovoru opravi razprava v Državnem zboru, ker ne vem, komu naj verjamem. Ali naj verjamem uradnemu zapisniku seje Vlade, kjer je v okviru obravnave izhodne strategije bilo predlaganih za črtanje 13 razvojnih projektov od 35., ali naj verjamem sedaj tem besedam. Na vsak način je najbolje, da se o tem prepričamo v okviru razprave na naslednji seji Državnega zbora.

Ta razprava je med drugim pomembna tudi zato, ker danes nismo slišali niti enega konkretnega projekta iz izhodne strategije, enega konkretnega projekta, ki bi se izvajal ali pa bi bil na začetku izvajanja. Ostaja, da je edini največji projekt v tej državi v okviru izhodne strategije trenutno gradnja stadiona v Stožicah.

Tudi danes na tej seji nimamo niti enega zakona, ne na tej seji ne v napovedi za sejo, ki bo konec meseca marca, ki bi pomenil implementacijo izhodne strategije, niti enega zakona. Mislim, da je nujna razprava tudi zaradi tega, ker gre za vprašanja, ki so razvojno povezana s posameznimi območji v Republiki Sloveniji in tudi zaradi tega, ker naj bi Novo Ljubljansko banko, kot smo pred časom slišali, dokapitalizirali z državnim denarjem. Davkoplačevalci bodo torej plačali ne samo stare, pač pa tudi nove zavožene investicije oziroma spomenike. Tudi take naložbe pa bodo povečale zadolženost države, kar nas nevarno približuje grškemu scenariju. Januarski podatki objavljeni danes so zaskrbljujoči. Davčni prihodki letos januarja 13,3 % nižji kot januarja lani. Poraba na medletni ravni za tretjino višja, se pravi v sektorju birokracija ni varčevanja. Januarja lani je bil presežek 6,6 milijona v bilanci, letos 220 milijonov minusa. Ti trendi kažejo na to, da Slovenijo grozi ob koncu leta 5 milijard 500 milijonov evrov primanjkljaja.

Spoštovani predsednik Vlade, to nas približuje zelo zelo hitro grškemu scenariju. Zaradi tega mislim, da je ta razprava nujno potrebna, ker postaja vedno bolj očitno, da bo izhodna strategija še eden od dokumentov, ki bodo ostali samo na

papirju. Dokument, ki naj bi tako kot stadion dal ljudem predvsem iger, za kruh pa bodo morali poskrbeti sami.

In za konec. Omenili ste vladni semafor oziroma tabelo z magnetki, ki bo sicer lahko skozi neko obdobje pokazala popolnoma zeleno situacijo. Vendar se bojim, da v življenju nekih učinkov teh ukrepov, žal, ne bo videti.

Ocenjujem, da glede na te napovedi, ki smo jim priča v teh dneh, v zadnjih tednih je edina napoved, ki se bo uresničila, napoved o tem dodatnem zadolževanju, ki nas zelo hitro in zelo nevarno približuje grškemu scenariju. Zaradi tega bi bilo mogoče koristno, da bi poleg tiste table z magnetki, ki jo imate postavljeno nekje v vladni palači, dodali še števec zadolženosti te države. Če ga povežete še z vetrnico, potem glede na hitrost vrtenja te vetrnice v vladni palači gotovo ne bo potrebno imeti prižgane klime in zaznali bomo vsaj en konkreten učinek izhodne strategije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

O predlogu poslanca Zvonka Černača, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru predsednika Vlade na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločil jutri, v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj.

Poslansko vprašanje predsedniku Vlade bo postavil Bojan Kontič, Socialni demokrati.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Pozdravljeni predsednik Vlade, ministrice in ministri.

Ne vem sicer, kako zastaviti poslansko vprašanje, da bo uglaseno s prvimi tremi in vsaj približno enako neprijazno, kot so bila prva tri. Ampak, to bolj za šalo kot zares.

Na... No, gospod Vizjak, od vas je zanesljivo ne pričakujem - niti kulture, ko nekdo govori, da bi bili tiho.

Na Balkan in na njegov pomen imamo različne poglede, to smo lahko ugotovili že danes. Pri tem seveda velja ugotovitev, da Zahodni Balkan ni le Hrvaška, ampak je to širši teritorialni prostor. Morda bi drugačen odnos do balkanskih držav, trgov lahko vplival tudi na globino in obseg krize, ampak za te ugotovitve je verjetno že prepozno. Kljub različnim pogledom na pomembnost Zahodnega Balkana, in kljub temu, da nekateri to večkrat tudi poudarjamo - v preteklih letih ni bilo dovolj storjeno na tem področju. Razvojna pomoč je bila razdrobljena, bila je nekoordinirana in tudi netransparentna, pozicioniranje slovenskih strokovnjakov in politikov v pomembne regionalne organizacije pa ne dovolj močno. Na gospodarskem področju pa smo zamudili obdobje, ko bi Slovenija lahko pomenila most med Evropsko unijo in Zahodnim Balkanom in zato so nas prehitele druge evropske države. Vendar pa je v zadnjih letih Slovenija z nekaterimi dosežki uspela postaviti širitev na zahodni Balkan ponovno visoko na seznam prednostnih nalog Evropske unije, kar bi lahko utrdilo našo vlogo v regiji.

Zato predsednika sprašujem:
Kako vidite utrditev vloge Republike Slovenije na Zahodnem Balkanu?

In:

Kaj namerava Vlada, in seveda tudi vi kot predsednik Vlade, storiti, da bo Slovenija ponovno postala pomemben in aktiven dejavnik na področju Zahodnega Balkana?

Hvala lepa za odgovor.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, predsednik Vlade gospod Borut Pahor.

BORUT PAHOR: Ker je gospod poslanec na začetku svojega vprašanja omenjal pričakovanje glede prijaznosti kritikov. Ne, jaz kot predsednik Vlade ne pričakujem prijaznosti s strani kritikov, ampak, kolikor je mogoče, tudi korektnost. Glejte, že statistično ni mogoče, da bi kdo ravnal v vsem dobro ali v vsem slabo. In če si ne bomo priznavali - mi, zdaj, kot politična reprezentanca, govorim, ker tukaj je visoki zbor, seveda ima Vlada svoje pristojnosti in največje odgovornosti. Tudi tisto, kar nam kot Slovencem uspe, ja kdo nam bo pa potem priznal, da naredimo nekaj dobrega v okviru svojih pristojnosti, v okviru vaših, mi v okviru naših, in kdo si bo dal neko samospoštovanje in neko samozavest, da bomo premagovali velike ovire. Kdo, če ne sami?!

Torej, pričakujem kritiko, pričakujem drugačne poglede, pričakujem odkrit pogovor, ampak pričakujem tudi, da se bo kdaj ugotovilo, da smo naredili vsi skupaj ali pa v okviru svojih pristojnosti, zdaj ena ali druga stran, kaj dobrega. Da bo tudi to znalo odmevati med našimi ljudmi in da si bomo dajali nekaj "korajže", ker jo potrebujemo. Soočamo se z največjo krizo po drugi svetovni vojni, ne samo mi, ampak mislim, da mi relativno uspešno. Tako da eden od teh segmentov je tudi, da poskrbimo za varnost naše države, za njen ugled in umeščenost v mednarodni prostor, kot si jo želimo. In del te strategije je prav gotovo tudi strategija do Zahodnega Balkana. Slovenija je članica Evropske unije, je članica evroobmočja, je članica Schengena. Mi nimamo zgodovinskih zamer z Rusko federacijo, ker nismo bili nikoli članica Nata. Mi imamo idealne pogoje za to, da izkoristimo vsa poznanstva, naklonjenosti vodilnih krogov v svetu, da vidijo v nas atraktivnega partnerja, političnega in gospodarskega, oboje.

Jutri odhajam v Sarajevo. Moj obisk je namenjen zlasti poglobitvi gospodarskega sodelovanja. V zadnjem letu smo postali največji investitor v Bosni in Hercegovini. Moja želja je, da jutri z največjo gospodarsko delegacijo doslej utrdim našo navzočnost v tej državi. Do 20. marca, do konference, ki jo omenjate, bo sledila vrsta srečanj voditeljev, ki bodo poskušali skupaj z menoj in z Evropskim svetom priti do ugotovitev, kako pospešiti reforme in stabilizirati to območje, da se bo v njem dalo normalno živeti, z višjo

kvaliteto življenja ljudi, da bodo te napetosti popustile. Tu je Slovenija udeležena kot akter, mi smo na političnem zemljevidu in skrbimo za svojo uveljavitev oziroma za uveljavitev svojih interesov v celotnem prostoru Zahodnega Balkana. Mi smo torej evropska država, pripadamo in želimo pripadati najbolj razvitemu delu Evrope. Hkrati se zavedamo odgovornosti in priložnosti, ki nam jih daje naš prostor za utrditev prijateljstva in poglobljenega sodelovanja, vsestranskega, z državami, s katerimi smo nekoč živeli in širše. Igramo torej pomembno politično vlogo ta hip, ki je ne smemo spregledati. Imamo priložnost, da se izkažemo kot nekdo, ki razume ta prostor, bom rekel, priložnosti, ne samo probleme, in da jih tudi pomagamo reševati. Ne da bi solili komu pamet ali dajali nauke, temveč da bi skupaj z njimi oblikovali odgovore na zelo zahtevna vprašanja. Kriza je, kriza ni samo gospodarska, je tudi politična, je tudi socialna. Če in kolikor ne rešujemo elementarnih vprašanj in vprašanj meja na Balkanu, je lahko vprašanje, ki je varnostno občutljivo. Vendar smo se nekaj iz zgodovine naučili: če in kolikor bomo sposobni reševati ta vprašanja, da bo tudi mir naših ljudi in varnost naših ljudi zagotovljena, mislim, da smo naredili veliko za interese te države. Saj nismo edina država, ki meji na Zahodni Balkan, je tu še Avstrija, je Madžarska, je Bolgarija, je Romunija, seveda. Ampak očitno je, da Slovenija lahko, če želimo, če smo pripravljeni prevzeti odgovornost, morda da neko dodano vrednost, neko presežno vrednost diskusiji o perspektivi tega prostora. To priložnost in odgovornost imamo, evropska politika našo držo pozdravlja, jo jemlje kot spodbuden signal.

In naj povem še enkrat vsem, te politike ne vodimo zaradi interesov tretjega, najprej in zlasti zaradi interesov naših ljudi, ki smo jim dolžni zagotoviti varnost, blaginjo, pravni red in tako naprej, seveda tudi zaradi interesov naših sosed in mednarodne skupnosti, katere del smo, in vse to pripeljati v eno harmonijo, da rešimo temeljna vprašanja, ki nam zagotavljajo te cilje, je vloga te Vlade. Ne naredimo vedno vse prav, ampak tudi ne vse narobe. Dajmo si spodbudo in malo korajže, ker rešujemo zelo težka in zelo zgoščena vprašanja, ki doslej pač niso bila rešena.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prehajamo na odgovore na poslanska vprašanja postavljena ne 12. in 13. seji zбора.

Minister brez resorja, odgovoren za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, dr. Boštjan Žekš, bo odgovarja na dve vprašanji, in sicer najprej na vprašanje Sama Bevka v zvezi s povezovanjem in vključevanjem slovenskih izobražencev v tujini. Prosim, gospod minister.

DR. BOŠTJAN ŽEKŠ: Spoštovane gospe poslanke, spoštovani gospodje poslanci, gospod predsednik. Odgovarjam na vprašanje gospoda Bevka, kakšne ukrepe načrtujemo na področju sodelovanja s slovenskimi znanstveniki in drugimi strokovnjaki v zamejstvu in po svetu.

Izhodišče tega vprašanja je popolnoma pravilno in na žalost resnično, da Slovenija ne izkorišča dovolj znanja ljudi, ki smo jih poslali po svetu. Povezave med znanstveniki Slovenci v tujini in domačimi univerzami, domačimi inštituti praktično ni. Slovenija sodeluje s Slovenci v tujini preko društev, preko njih komunicira s posamezniki, preko njih finančno podpira nekatere akcije, ampak na žalost znanstveniki in izobraženci, posebno ti mlajši, ki odhajajo, sedaj niso vključeni v ta društva. Tako da do njih praktično nimamo, s klasičnimi metodami, dostopa, niti ne vemo, koliko jih je, niti ne vemo, kakšni so. Zato smo se na uradu lotili sistematske akcije, ki naj bi na koncu pripeljala do nekega spiska, ki naj bi bil na medmrežju, kjer bi bili ti strokovnjaki naštetih, njihovo področje dela, naslov, njihova spletna stran. Dostopni bi bili vsi podatki.

Začeli smo s tem, da smo od svetovnega Slovenskega kongresa, ki se ukvarja s tem, da organizira razne kongrese slovenskih strokovnjakov, dobili nek preliminarni spisek, potem smo tem ljudem pisali, če so pripravljeni sodelovati in če poznajo še kakšne druge Slovence po svetu, ki se ukvarjajo z znanostjo. Sedaj smo prišli po tretjem ali četrtem krogu do približno sto najuglednejših znanstvenikov. Dopisujemo si še z drugo stotnijo. Vsi se strinjajo, da sodelujejo, vsi so odgovorili, vsi so izrazili pripravljenost tudi za konkretno sodelovanje s Slovenijo in tudi obžalovanje, da do sedaj niso imeli te možnosti. Ta mesec bomo objavili na spletni strani ta spisek, pozvali vse, vas in Slovence v tujini, da prispevajo k dopolnitvi tega spiska, ki nikoli ne bo popoln. Vprašanje se pa pojavi kaj potem. Spisec bo služil povezovanju med samimi znanstveniki v tujini, povezovanju med znanstveniki Slovenci v tujini in doma. Upamo pa, da bi jih na kakšen način, ki ga uporabljajo druge države, vsaj delno vrnili domov. Upati na popolno vrnitev zaradi boljših pogojev dela v tujini verjetno ni mogoče, lahko pa bi jih zaprosili, vprašali, pod kakšnimi pogoji bi oni 10, 20% svojih aktivnosti prenesli domov. To delno vračanje seveda nekaj stane. Upam, da bomo sposobni dobiti nekaj sredstev, ki bi to omogočala. Seveda bi jih univerze ali tudi v gospodarstvu lahko vključevali glede na njihovo specifikko in njihovo znanje čisto na osebnem nivoju.

To je prvi korak v tej smeri, o drugih bi se morali še pogovarjati. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Bevk, želite dopolnitev odgovora? Prosim.

SAMO BEVK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani zbor! Gospodu ministru prof. dr. Boštjanu Žekšu se zahvaljujem za njegov odgovor. To vprašanje sem sicer zastavil že na decembrski seji Državnega zbora, tako da smo vmes to problematiko obravnavali tudi na pristojnem delovnem telesu, na Komisiji Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Moram reči, da smo praktično vse poslanske skupine tako koalicije kot opozicije podprle ta projekt. Zelo je obetavno, da se je tega projekta tako sistematično lotila ta vlada. Ne nazadnje tudi sam minister je znanstvenik in nekdanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Odziv je, kolikor sem sedaj iz teh najnovejših podatkov slišal, zelo obetaven in dober. Čeprav po nekaterih statističnih podatkih v tujini deluje vsaj 10% vseh slovenskih raziskovalcev, seveda ob predpostavki, da imamo v Republiki Sloveniji 12 tisoč raziskovalcev in znanstvenikov, torej zunaj Slovenije pa 1200, tako da bo kar nekaj truda še treba vložiti v ta projekt.

Ministra prof. dr. Žekša sprašujem: Ali ste povabili k sodelovanju tudi druge kolege v Vladi, kajti mislim, da je to tudi neke vrste medresorski projekt? Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, izvolite.

DR. BOŠTJAN ŽEKŠ: Hvala lepa za to dodatno vprašanje. Obstajajo različne številke, koliko je slovenskih izobražencev v tujini. Mi smo se omejili na, recimo temu, vrh, na ljudi, ki imajo doktorat znanosti, ki so profesorji na univerzah, ki imajo stalno pozicijo, ne pa recimo na doktorske študente, podiplomske študente, ki jih je dosti več.

Uradno še nismo seznanili kolegov v Vladi, s posledicami tega projekta in bomo to zdaj v kratkem naredili. To zadeva vse resorje. Ministrstvo za visoko šolstvo in znanost bi moralo zagotoviti nekaj sredstev posebej za te vračajoče se Slovence, ker drugače jih njihovi kolegi tukaj, ki od države dobivajo sredstva, ne bi sprejeli. Treba je z državami, kot recimo z Združenimi državami Amerike, podpisati socialni sporazum. To pomeni, če nekdo ima službo v Združenih državah in se začasno želi vrniti v Slovenijo, bi rad na koncu, da se mu to šteje v pokojninsko dobo in take stvari. To je zdaj naslednji korak, ki ga še nismo začeli. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod minister, dr. Boštjan Žekš bo odgovarjal na vprašanje gospoda Srečka Prijatelja v zvezi s položajem slovenske manjšine na Madžarskem. Izvolite, gospod minister.

DR. BOŠTJAN ŽEKŠ: Hvala lepa. Tudi gospodu Srečku Prijatelju se zahvaljujem za vprašanje, ki je aktualno, ki je pa težko. Njegovo vprašanje se glasi: Zakaj takšna razlika med Slovenci

na Madžarskem in Madžari v Sloveniji? Zakaj Vlada trdi, da je na tem področju vse vzorno urejeno?

Za mene je lažji drugi del vprašanja, ker mislim, da Vlada ne trdi, da je na tem področju vse vzorno urejeno. Nikoli v življenju namreč ni vse vzorno urejeno, tudi pri nas doma ne.

Kar pa se tiče Slovencev na Madžarskem, moram poudariti, da situacija ni lahka, ni rožnata, se pa, po moje, izboljšuje. Jaz bi se izogibal formulacijam, ki se uporabljajo v vprašanju, da so razmere katastrofalno slabe, da ljudje živijo na robu eksistenčnega minimuma. Živijo slabo, ampak preživijo. Ne bi se strinjal s tem, da gre pri tem za kršenje človekovih pravic. Treba se je zavedati, da je ta del predel, kjer živijo Slovenci, reven del Madžarske, ki je itak v povprečju revnejša od Slovenije. Zato je v povprečju velika razlika v življenjskem standardu v tem delu Madžarske in v Sloveniji. Zato nas šokira, ko pridemo tja. Ampak treba se je zavedati, da ni diskriminacije. Madžari na tem področju po mojem poznavanju živijo ravno tako težko in ravno tako slabo kot Slovenci. Zato ne bi uporabljal besede kršenje človekovih pravic.

Se pa stvari počasi izboljšujejo. Ravno po zadnjem srečanju slovensko-madžarske mešane komisije za spremljanje te problematike, ki je bila 17. novembra 2009, je prišlo do malih napredkov. Neka ceste, ki se jo obljublja že leta in leta, je sedaj končno prišla do tega, da so državna sredstva zanjo zagotovljena, da so se počasi začela odkupovati zemljišča. To ne pomeni, da bo takoj gotova, ampak pomeni nek premik v pravi smeri. Povečalo se je število prevodov in učbenikov za dvojezične šole, obnovila se je lani šola v Števanovcih. Ključno pa se mi zdi naslednje. Tukaj imamo revna področja, sorazmerno revna področja na obeh straneh meje in edino z evropskimi projekti bi lahko uspeli dvigniti življenjski standard in ekonomsko uspešnost teh področij.

Tukaj je treba povedati, da je slovenska manjšina na Madžarskem vključena v tri čezmejne evropske projekte, pri enem je glavni nosilni partner, pri drugih sodeluje. Projekti zadevajo kulturno sodelovanje, drugi medije, tretji kmetijstvo. Mislim, da je to začetek nekega resnega dela.

V zadnjem času se je pojavil nov problem, zmanjšanje programa v slovenskem jeziku na Madžarskem. Mi smo pri madžarski vladi protestirali. Zaenkrat izgleda, gre za nesporazum med Vlado, ki plačuje, in televizijo, ki se odloča, kam bo ta sredstva dala. .../Opozorilni znak za konec razprave./... Mi vztrajamo, da so te popravi. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Prijatelj, želite dopolnitev odgovora? Prosim.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik!

Najprej hvala, gospod minister, da sem dočakal ta odgovor. Kar nekaj mesecev ga čakam. Kršenje človekovih pravic, pravite, da ni zaznati. Kaj pa je drugega, kot to, če govorimo o tem, da so otroci v vrtcih še pred nedavnim jedli iz tistih vojaških minešk? Komisija za zamejce po svetu je obiskala to področje. Ko gledamo slovensko šolo, ki naj bi bila slovenska, pa to ni, ker zgolj ena učiteljica tam zna slovensko, vidimo opremo, ki je donirana iz slovenskih šol, odrabeljeno opremo. Ko pa govorimo o tem, koliko je Slovenija dala za šolstvo, pa lahko letos ugotovimo, da je bilo za madžarsko šolstvo, ki pa je dvojezično, pa tudi dokumente vsi prejemaajo dvojezične - tam lahko o tem samo sanjajo - smo pa samo letos dali 10 milijonov evrov za šolanje. Primerljivosti v zneskih se ne da primerjati. Čez 20 milijonov damo v Sloveniji za potrebe madžarske skupnosti, 44 oziroma čez 40 novinarjev dela za pokrivanje te manjšine na nacionalni televiziji. Tiskajo se knjige, imajo strokovno pomoč, imajo tudi pedagoge, ki svetujejo, kako uporabljati madžarščino v Sloveniji, dokumenti so vsi dvojezični, medtem ko na Madžarskem lahko ugotovimo, da Slovenci nimajo dvojezičnosti, nimajo dvojezične šole, če ravno se tako imenuje, da živijo v katastrofalno slabih pogojih, spoštovani minister in Vlada Republike Slovenije, ki je podpisala sporazum na predlog Madžarske, ne zna niti vztrajati pri tem, da bi se ta predlog s strani Madžarske spoštoval. Seveda podpisan sporazum bi moral veljati tudi za Madžare. Oni sami se izgovarjajo, da imajo manjšin preveč, in da Slovencem na žalost zaradi prevelikega romskega vprašanja, da ne rečem ciganskega, oni sami to imenujejo cigansko vprašanje, ne morejo zagotavljati denarja slovenski manjšini. Enostavno ignorirajo Slovence, živeče na Madžarskem. In to je vprašanje... ../Izklop mikrofona./...

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, prosim.

DR. BOŠTJAN ŽEKŠ: Jaz se strinjam, da je situacija Madžarov v Sloveniji drugačna, boljša, kot je situacija Slovencev na Madžarskem. Kot sem želel na začetku povedati, je glavni vzrok to, da je situacija v Sloveniji drugačna, kot je na nerazvitem delu Madžarske.

Kar se tiče števil, bi se pa jaz bal tega vpletanja kar tako. Če Slovenija daje toliko in toliko za dvojezično šolstvo v Prekmurju, tega ne smemo pripisati samo Madžarom, ker hodijo v to šolo Slovenci in Madžari, in to je treba pač na en način upoštevati.

Samo še dve številki bi povedal. Po štetju leta 1991 je bilo na Madžarskem 1900 Slovencev. Po štetju leta 2001 jih je bilo že 3.040. Mislite, da se je prebivalstvo toliko povečalo na področju, kjer celotno prebivalstvo stagnira? Ne. Samo več ljudi se je izjavilo za Slovence. To se pravi, ni prav hudo biti Slovenec. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Prijatelj, izvolite.

SREČKO PRIJATELJ: Spoštovani minister! Verjamem, da vi dobro delate. To sem že večkrat tudi javno povedal. Ampak poglejte, ko govorimo o številkah, seveda moramo vedeti, da mi dajemo milijone, medtem ko s strani Madžarov, ne dobimo niti tistih nekaj 100 tisoč evrov, ki so v sporazumu zagarantirani za slovensko manjšino. O tem sem govoril. Govoril sem tudi o tem, da je nedopustno, da slovenstvo na tak način na tem območju izginja, da je prisiljeno v asimilacijo in da postopoma izginja. Še malo, pa tam Slovencev ne bo. Nad tem se moramo zamisliti. V skladu s poslovníkom, ki mi omogoča, da v Državnem zboru zaradi zaščite nacionalnih interesov predlagam širšo razpravo, bom to tudi storil danes. In bi prosil, da odpremo ta problem celovito in da povemo Evropi, da Slovenija zagotavlja manjšinske pravice na vzoren način, da se to lahko tudi preveri. Bili smo tudi na slovenski strani in smo videli RTV studio, videli smo njihov klub, o katerem Slovenci na Madžarskem lahko samo sanjajo. Še en radio, ki deluje tam, še tisti program so ukinili, da ne govorim o tem, kako nonšalantno in nesramno so se obnašali do naše delegacije. Pustili so nas čakati nekaj ur in kasneje še ošabno zavrnilo to, ker je v sporazumu na njihov predlog podpisano s strani Slovenije. Gre za eklatantno kršenje človekovih pravic, kot sem dejal, zato od tega ne odstopam. In če Vlada Republike Slovenije ne bo ničesar storila, bom predlagal, da v Evropskem parlamentu in v Svetu Evrope sprožimo to vprašanje in zaščitimo Slovence, živeče na Madžarskem. To bom zahteval in to pravico imam kot poslanec. In od tega problema vi ne morete bežati, spoštovani gospod minister. Absurd je tudi v tem, da je bil predsednik Vlade malo pred našo delegacijo na Madžarskem in se je hvalil, kako dobri da so odnosi. Niso dobri! Odnosi so ponižujoči za Slovenijo in tega mi ne bomo dopustili. Ne bomo dopustili, da se tako teptajo pravice Slovencev, živečih na Madžarskem. Tega ne bomo dopustili. In če vi mislite, da je to v redu narejeno, ker je razlika v standardu takšna, potem vam lahko rečem, da bomo pa vzeli Madžarom, živečim v Sloveniji, in dali ta denar Slovincem, da zagotovimo vsaj približno znosne bivalne in življenjske razmere tem Slovincem, živečim na Madžarskem. To bom predlagal. Mi mečemo milijone, da oni ne vedo, kako razpolagati z njimi, kregajo se vsako leto, ker ostaja ta denar, mi pa nimamo niti za klopi, učne pripomočke. Videti bi morali šolo, vi, spoštovani minister! Ste videli to šolo, kakšna je? Ste videli? Jaz sem lepšo šolo videl sedaj na Tajskem, tam v budističnem centru, lepše klopi imajo kot pa naši Slovenci na Madžarskem.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: O predlogu poslanca gospoda Srečka Prijatelja, da Državni zbor na naslednji seji opravi

razpravo o odgovoru ministra dr. Boštjana Žekša, bo Državni zbor odločil jutri, v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj.

Minister za promet gospod dr. Patrick Vlačič, bo odgovarjal na vprašanje gospoda dr. Petra Verliča v zvezi s pobranimi cestninami za leto 2009. Izvolite, gospod minister.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala, predsedujoči. Na osnovi pridobljenih podatkov za leto 2009 so številke naslednje. Bruto prihodki iz naslova cestnin so 235.008.219 evrov. Iz tega naslova je od vinjete približno sedem milijonov evrov in iz naslova cestninjenja tovornih vozil približno sto sedemindvajset milijonov evrov. Število prodanih vinjet je naslednje. Letne vinjete: 849.672, polletne: 893.226, mesečne: 645.609, tedenske: 1.380.580. Navedeni statistični podatki ta trenutek niso popolnoma dokončni, ker pri popisu se bodo ugotovili manjki, ki jih bodo prodajalci naknadno poplačati, če so.

V zvezi z vprašanjem glede deleža pobrane cestnine od tujih uporabnikov trenutno ni vzpostavljene možnosti, da bi preverjali, kateri uporabnik je tujec in kateri je domač. Tako teh podatkov ni na voljo. Na voljo je sicer podatek, koliko vinjet je bilo prodano onkraj meja Republike Slovenije, letnih: 32.337, polletnih: 301.668 in mesečnih: 322.107, tedenskih pa: 399.421.

Kljub temu je bilo veliko vinjet, domnevamo, prodano tujcem oziroma državljanom drugih držav tudi v Republiki Sloveniji, zato nimamo natančnih podatkov glede tega, ker ni možnosti spremljanja. Ravno tako ni tehničnih možnosti spremljanja koliko tovornih vozil je tujih, koliko je domačih ta trenutek glede na pobrano cestnino, ker ni tega načina beleženja. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod dr. Verlič želite dopolnitev odgovora? Prosim.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa, ministru za promet se zahvaljujem za te odgovore. Vprašanje je bilo postavljeno ravno zaradi te dileme, ki se je ob spremembi režima vinjet vzpostavila. Prehod iz režima letnih in polletnih, ki je bil uveljavljen z bolj ugodnimi cenami. Tukaj mislim na tiste, ki pogosto uporabljamo avtoceste, in to smo predvsem domači uporabniki. In pa v tem, kar ste pravzaprav tudi sami pritrdili tedanjemu komisarju za promet, glede diskriminatornosti. Zato sem upal, da je vendarle obstajala kakšna primerjava s številom prehodov preko meje, ali pa vsaj, da se na ministrstvu, recimo, tudi za to, da bi ugotovili, kako je z odnosom: tuji - domači, da bi pravzaprav znali vsi skupaj ugotoviti, kaj pomeni tranzit preko Slovenije. S tem bi vsaj na kakšni taki ravni lahko dobili kakšen podatek.

Torej sprašujem vas, čeprav se mi zdi, da iz odgovora razumem, da ne:

Ali morda razmišljate, da bi vsaj, če ni nobenih primerjav niti s podatki z Ministrstva za notranje zadeve o številu prehodov, da bi vendarle lahko s tem dobili tudi oceno tranzita in pa domačih uporabnikov?

S tem sem prepričan, da bi kmalu prišli do tega, kar sem spraševal, da ni bilo nobene potrebe po spremembi cen. To me sedaj še toliko bolj utemeljuje. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister.

DR. PATRICK VLAČIČ: Če se lahko z vami strinjam glede tega, da bi lahko mogoče s takšnim navzkrižnim primerjanjem podatkov res prišli do bolj natančnih podatkov, potem je ta predlog vaš dobrodošel in to lahko tudi naredimo. Ne morem pa se strinjati z vami, da ni bilo potrebe po zamenjavi tega sistema. Potreba je bila. Že večkrat sem povedal, da obstajata najmanj dve pravni mnenji, ki pravita, da je bil sistem, pri katerem smo imeli samo letno in polletno vinjeto, v nasprotju s pravom EU. Tudi vsi postopki so bili potem, ko smo spremenili sistem, za katerega vam jaz odkrito povem, tudi jaz osebno menim, da je bil diskriminatoren, s strani Evropske unije zaustavljen. Mislim, da je res že toliko oddaljen ta vinjetni sistem, da si lahko nalijemo čistega vina in da implicitno sami v tem vašem vprašanju poveste, da je bil bolj ugoden za domače uporabnike in manj ugoden za tuje. Samo problem, da je manj ugoden bil diskriminatoren. V tem je težava. Jaz sem vam že odgovoril, da je pri takšnih primerih, kot so vinjete, dovolj že nižja stopnja diskriminatornosti. Ni je sploh treba dokazati. Obstajajo judikati, pri katerih zadostuje možnost ali sum, da lahko pride zaradi take cene do diskriminatornosti, kar je pravno gledano precej nižji standard od tega, da mora komisija dokazati, da je prišlo do diskriminatornosti. Že zato bi kaj izgubili. To je bila težava. Takrat se je stvar prelomila in takrat smo ugotovili. Saj v nasprotnem primeru bi se mi šli pravdat, ampak ker so pravna mnenja kazala, da to ni smiselno, smo se potem odločili tako, kot sem vam povedal.

Če boste želeli, da pripravimo to navzkrižno primerjavo podatkov z vstopom osebnih vozil v Republiko Slovenijo z Ministrstvom za notranje zadeve in poskušamo priti do bolj natančnih podatkov, bomo to z veseljem naredili. Ne bo pa to, še enkrat ponavljam, dokazalo tega, kar vi želite, da sistema ne bi bilo treba spremeniti.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod dr. Verlič, prosim.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Spoštovani minister! Te podatke bi najbolj potrebovali vi. Najbolj bi jih potrebovala Vlada.

Res moram reči, da sem nekoliko presenečen, ker kolikor se jaz spomnim, vi na samem začetku tudi niste videli nobene

potrebe, da se sistem spreminja. Jaz mislim, da je vas bolj zaskrbelo nekaj drugega in najlažje je obremeniti tiste, ki avtocesto pogosto uporabljajo. In najlažje je zvišati cestnino za 73%, tako ali tako bodo to kupili in pojedli tisti, ki avtocesto pogosto uporabljamo, to so pa domači uporabniki. Tisti, ki pa državo tranzitirajo, bi pa za ceno polletne vinjete plačali sorazmerno uporabo slovenskih avtocest. Ampak vse skupaj je lažje napraviti tako, kot se je. Kot kaže tudi brez kakršnihkoli pravih podatkov, s katerim bi evropskega komisarja in pa Evropsko komisijo na podlagi podatkov, na podlagi argumentov prepričali, da je Slovenija tranzitna država in da mora tranzit v tej državi plačati tudi določeno ceno. Tega niste storili. Niste predstavili niti teh podatkov, za katere pravite, da ste jih pripravljene pripraviti sedaj. Jaz bom seveda zelo hvaležen, če boste to storili.

In tukaj prihajam na svoj proceduralni predlog, da bi lahko o tem vašem odgovoru, podprti s podatki tudi argumentirano opravili razpravo v Državnem zboru. Zato seveda tudi predlagam, da se ta razprava na podlagi poslovnškega določila tudi opravi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: O predlogu poslanca dr. Petra Verliča, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra za promet na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločal jutri, v torek 2. marca, v okviru glasovanj.

Minister za zunanje zadeve gospod Samuel Žbogar bo odgovarjal na vprašanje gospoda Rudolfa Petana, v zvezi z imenovanjem vodje tujega diplomatskega konzularnega predstavništva v Republiki Sloveniji. Prosim.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa, predsedujoči. Poslanci!

Gospod poslanec Petan je spraševal o razlogih, zakaj Združene države Amerike že več kot eno leto nimajo veleposlanika v Sloveniji, in kako so zastopani slovenski interesi oziroma kako se to kaže na zastopanje slovenskih interesov. Najprej bi rekel, da odnosi med Slovenijo in Združenimi državami Amerike ostajajo odlični. To je potrdil tudi moj obisk lansko leto v Washingtonu, pa tudi številni pogovori, ki jih imam z državno sekretarko ob robu mednarodnih konferenc. Slovenske interese do Združenih držav Amerike zastopa veleposlaništvo v Washingtonu, ki je polno zasedeno in kjer imamo letos že tudi novega veleposlanika. Res je, da so Združene države Amerike že več kot eno leto brez veleposlanika. V skladu z običajem, ki velja v Združenih državah, morajo vsi politično imenovani veleposlaniki ob nastopu novega predsednika podati odstopno izjavo. In tako je tudi prejšnji veleposlanik Ghafari zapustil Slovenijo 20. januarja lansko leto. Zaradi te dolgotrajne odsotnosti veleposlanika smo že večkrat odprli to vprašanje v pogovorih z ameriškimi sogovorniki, tako v State Departmentu kot tudi z

veleposlaništvom v Ljubljani. Odgovori, ki jih dobivamo, so, da nikakor ne gre za politične razloge, da so to zgolj proceduralni razlogi in da gre za dolgotrajnost postopka. V Združenih državah je bil že tudi nek postopek za nekega kandidata, ki je bil v kasnejši fazi prekinjen in se je postopek na novo začel, kar je vse skupaj zavleklo postavljanje ameriškega veleposlanika v Ljubljani. Kot razumemo in kot pričakujemo, naj bi v zelo kratkem času vendarle prišlo do tega imenovanja.

Ob tem želim samo še omeniti, da ni samo Slovenija država, kjer Združene države dlje časa nimajo veleposlanika. Šele v začetku letošnjega leta je bil imenovan veleposlanik pri Evropski komisiji oziroma pri Evropski uniji v Bruslju, v Španiji, kot predsedujoči, na Madžarskem, Češkem, Slovaškem, Portugalskem in tako naprej. Tako da ni to nekaj izjemnega za Slovenijo. Je pa res, da se je zaradi komplikacij pri postopku celoten postopek zavlekel. Mi na to odsotnost opozarjamo, čeprav dobro sodelujemo z odpravnikom poslov. Ameriška stran se opravičuje in zagotavlja, da bo v zelo kratkem času prišlo do imenovanja.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Petan, prosim.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo. Spoštovani!

Prej nam je predsednik Vlade dejal, da moramo poskrbeti, da naredimo nekaj dobrega, da nam bodo tudi drugi to priznali in da vidijo v nas atraktivnega partnerja. Mislim, da ni dobro, če Združene države že eno leto nimajo veleposlanika v Ljubljani in da očitno delamo nekaj, s čimer smo pokazali, da nismo atraktivni partnerji. V preteklosti smo morali nekaj narediti. To, da se je v Washingtonu zamenjala administracija, velja tudi za druge države. Recimo, na Hrvaškem imajo ameriškega veleposlanika v Zagrebu. In zdaj ravno v tem času, ko se s Hrvati pogajamo za rešitev mejnega vprašanja, oni imajo ameriškega veleposlanika, mi ga pa nimamo. Ni enako odpravnik poslov kot veleposlanik; tu smo hendikepirani. In to očitno meče slabo luč na odnos Združenih držav do Slovenije. To je dejstvo. Dejstvo je tudi, ker verjetno Američani niso pozabili, da naš predsednik dr. Türk ni imenoval slovenskega veleposlanika v ZDA več kot pol leta. Verjetno tega niso pozabili. Če je naš predsednik mislil s tem nagajati prejšnji vladi, potem se je zmotil, ker nagaja Republiki Sloveniji. Verjetno v ZDA tudi niso pozabili tiste slavne washingtonske depeše, takrat v času našega predsedovanja, ko bi se na Balkanu lahko zakuhala tudi vojna. Ko je Kosovo razglasilo neodvisnost in so curljale informacije.

Spoštovani gospod minister, vi ste takrat bili veleposlanik v ZDA, pa verjetno veste, kakšni so bili tam odzivi na to curljanje, kjer so Američani bili v tej vlogi, ko so se informacije tudi z njihove strani preko nekih slovenskih mrež predstavljale v javnosti. Da nekaj ni v redu za

Slovenijo, da nas nimajo za atraktivnega partnerja, kaže tudi to, da Švedska zapira veleposlaništvo v Sloveniji, odpira ga pa v Slonokoščeni obali pa v Burundiju, pa še v kakšni državah, Slovenijo pa zapušča.

To se pravi, s politiko Slovenije je v tem času res nekaj narobe. In to je tisto, kar sem jaz vas želel vprašati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, prosim.

SAMUEL ŽBOGAR: Nobeden od teh razlogov ni razlog za to, da veleposlanika ni tukaj, niti za to, da Švedska zapira veleposlaništvo v Ljubljani. Strinjam se, da ni dobro, da ni tukaj ameriškega veleposlanika, da odpravnih poslov ni isto, kot je veleposlanik. Američani pa sami zagotavljajo, da ni nobenih političnih razlog za to, da veleposlanika ni, ampak da gre resnično za proceduralne zaplete in dolgotrajnost postopka. Rekli ste, da na Hrvaškem je veleposlanik, je pa še veliko primerljivih držav v Evropski uniji, kjer ni ameriškega veleposlanika. In te države sem prej tudi naštel. Ob imenovanju veleposlanika v Sloveniji se je znotraj sistema nekaj zapletlo in so zato začeli ponovno postopek, ko so izgubili že nekaj mesecev za svoj notranji postopek. Se zgodi, se opravičujejo in nobenih širših ozadij ni treba iskati. Mi z Združenimi državami zelo dobro sodelujemo, zelo konkretno glede Zahodnega Balkana, zelo tesno sodelujemo in tudi vodimo neke akcije skupaj. Če bi obstajali kakršnikoli pomisleki s strani Združenih držav Amerike, ne bi z nami sodelovali pri zelo konkretnih zadevah na zahodnem Balkanu. Niti ni razlog to, da predsednik republike nekaj časa ni imenoval veleposlanika v Washingtonu. To je bilo samo, mislim, šest, sedem mesecev razmaka. Niti ni razlog washingtonska depeša, ki so jo v Washingtonu veliko prej pozabili, kot smo jo tukaj v Sloveniji.

Njim je bilo v takratnem primeru predvsem važno, da zagotovimo oziroma da sprejmemo ukrepe, ki bodo preprečili ponavljanje takšnih prehodov depeš v javno sfero in so se potem zadovoljili z ukrepi, ki smo jih takrat sprejeli. Švedska zapira veleposlaništvo v Sloveniji, tako kot zapira še v štirih drugih državah Evropske unije. Ima nek svoj koncept in razmislek, da se znotraj Evropske unije tako pogosto srečujemo, da imamo tako tesne stike na vseh nivojih, da si ob teh proračunskih težavah, ki jih imajo, kot zagotavljajo, želijo del tega denarja prenesti na odpiranje veleposlaništev, kjer mislijo, da jih bolj potrebujejo oziroma bolj potrebujejo svojo prisotnost. Skozi prisotnost tudi pomagajo tem državam, da delujejo na poti reform in zato odpira veleposlaništvo v Moldaviji, Gruziji, Slonokoščeni obali, kot ste omenili.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Minister za zunanje zadeve gospod Samuel Žbogar bo odgovarjal na vprašanje gospoda dr.

Petra Verliča v zvezi z možnim potekom mednarodnih prometnih koridorjev mimo Slovenije.

Izvolite, gospod minister.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa, predsedujoči.

Gospod Verlič je spraševal o evropskem transportnem omrežju oziroma o transportnih poteh čez Slovenijo in predvsem je zunanjemu ministrstvu postavil vprašanja glede aktivnosti, vezanih na Italijo in Avstrijo.

Na Italijo je vezan 6. koridor transevropskega transportnega omrežja. Tukaj je tudi spraševal glede izjave oziroma, kot ste zapisali, nasprotovanju visokega uradnika zunanjega ministrstva sklenitvi takšnega sporazuma. Tukaj bi omenil naslednje. Prvič, zunanje ministrstvo absolutno podpira 6. koridor, v katerega je vključena tudi Slovenija in v okviru katerega tudi gradimo 2. železniški tir, ki bo okreпил delo Luke Koper oziroma povezavo Luke Koper z zaledjem. Visoki predstavnik zunanjega ministrstva ni nasprotoval temu 6. koridorju, ampak je bolj izražal nasprotovanje morebitni spremembi trase 6. koridorja, ki bi lahko pripeljala do tega, da bi Luka Koper izgubila pomen, ki ga ima. Tega se v zunanjem ministrstvu in v Ministrstvu za promet zelo zavedamo. Tudi pogovori, ki potekajo med ministrstvoma za promet Slovenije in Italije, gredo v tej smeri, da se ohrani obstoječa trasa, ki je bila potrjena tudi s strani Evropske komisije. In tudi v sedanjem trenutku, ko komisija pripravlja določene spremembe, odločbe sprememb, ki bi jih sprejela Evropski parlament in Svet o smernicah razvoja evropskega železniškega omrežja, bo Slovenija vztrajala, da trasa šestega koridorja ostane tako, kot je bila prvotno načrtana.

Glede vprašanja, vezanega na povezavo med Zagrebom, Mariborom in Dunajem. Seveda obstajajo takšni interesi. V preteklosti smo zaznali takšen interes Hrvaške po hitri povezavi med Zagrebom in Dunajem preko Maribora. Takšna povezava ni v slovenskem interesu in mislimo, da se da z določenimi posodobitvami proge na slovenski strani, predvsem z modernizacijo proge Dobova - Zidani most in rekonstrukcijami na progi Zidani most - Maribor ter novim tirom med Mariborom in Šentiljem, to povezavo na ta način speljati brez gradnje te proge, ki bi šla direktno iz Maribora preko Krapine v Zagreb.

Zavedamo se pomena transportnih povezav, pomena da transportne povezave tečejo čez Slovenijo. V svojih prizadevanjih in aktivnostih bomo skupaj z Ministrstvom za promet delali v tej smeri.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod dr. Verlič, prosim.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Spoštovani gospod minister, hvala za vaš odgovor in pa predvsem ta spodbudni del, da visoki predstavnik Ministrstva za zunanje zadeve ni mislil tistega, kar je napisano v časopisu. V časopisu Dnevnik je

bila izjava takšna, da bi nas vse skupaj lahko zelo zaskrbelo. Iz tiste izjave se je dalo razumeti, da nasprotuje točno takšnemu odgovoru, kot je bil leta 2008 med italijansko in slovensko stranjo. Jaz upam, da ga boste pozvali, da se bo ustrezno tudi odzval. Iz vaših besed tukaj v temu Državnemu zboru razumem, da temu ni tako in bi prosil, da to tudi zunanje ministrstvo nekako ta signal sporoči tudi slovenski javnosti, predvsem pa mednarodni javnosti.

In v temu smislu vas kljub vsemu še enkrat sprašujem: Sem vesel, da vas sprašujem, kot rečeno, sem zadnjič okleval ali postaviti ministru za promet ali vam, vendar pa le Ministrstvo za zunanje zadeve bdi nad našimi nacionalnimi interesi.

Zanima me: Ali je res prišlo do spremembe tega dogovora, ali se res želi spremeniti ta dogovor, ki je bil tudi s tehnične strani med Italijo, Slovenijo in Evropsko komisijo takrat dogovorjen, je tehnično ustrezen.

Ali pa se zdaj želi s strani Italije spremeniti potek koridorja? V temu primeru, če ste to zaznali, vas pozivam, da storite vse, da obrani Slovenija ta dogovor, ki je bil sprejet. Zanima me: Ali ni morda tudi ta sprememba, ki jo zdaj slišim in o kateri bi še želel pojasnilo, da bomo šli mi samo v enotirno izvedbo, botrovala spremembi stališča Italije? Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister. Prosim.

SAMUEL ŽBOGAR: To so že zelo velike podrobnosti za zunanjega ministra, glede dvotirne, enotirne izvedbe. Meni se zdi, da mi še vedno gradimo drugi tir. In kot razumem ministra za promet, naj bi imeli že skoraj vso dokumentacijo za drugi tir pripravljeno in naj bi z drugim tirom začeli že v letošnjem letu, kar nas vse zelo veseli.

Mislim, da bo dvotirna tako, da v eno smer bi šlo po enem tiru, po drugem pa v nasprotno smer. Ampak to je pa res že preveč podrobnosti. Jaz razumem, da gremo s temi tiri naprej, kot je bilo mišljeno, to je dva. Visoki uradnik zunanjega ministrstva, kot omenjate, je te izjave dajal brez vednosti ali pooblastil zunanjega ministrstva. Tudi ni to v njegovi pristojnosti, in je bil tako kot drugi podobni, ki dajejo izjave brez zunanjega ministrstva, obveščen, opozorjen ali opomnjen v zvezi s to zadevo.

Mi podpiramo šesti koridor, kot ste vi rekli, kot je bil dogovorjen in kot je prišel v vse dokumente Evropske komisije. Na italijanski strani so mogoče neke ideje, da bi se zaradi lastnega zaostajanja pri pripravi dokumentacije za ta priključek, razmišljanja o kakšnih modifikacijah, čemur pa mi nasprotujemo in vztrajamo, da je tir takšen, kot je bil potrjen, zato naj tako tudi ostane. Mi zato tudi gradimo naprej pospešeno ta svoj del.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod dr. Verlič. Izvolite.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Ne gre za to, spoštovani gospod minister, da bi vas s tehničnimi detajli tukaj mučil. To res ni vaša pristojnost. Vendar pa, ko je nekaj med obema državama doseženo in ko gre za nek dogovor, tudi če vam niso na zunanjem ministrstvu vse podrobnosti, vsi detajli znani, je pa vendarle bistveno, da se od tega ne odstopa. Če sem prav razumel ta vaš zadnji odgovor, Ministrstvo za zunanje zadeve od tega ne odstopa. Ampak ta dogovor, naj kar tukaj povem in zato je to moj predlog, da se o tem vašem odgovoru opravi skladno s poslovníkom razprava v Državnem zboru, ker mislim, da to že presega nivo Vlade. Gre za to, da je bilo dogovorjeno ravno zato, da so tako italijanski kot slovenski interesi enakovredno zaščiteni, da gre v obeh primerih za dvotirne povezave od Kopra proti Divači in od Trsta proti Divači pri tem priključku, kjer se obe progi spojita pri Črnem Kalu. Mislim, da to ni bilo pretežko. Seveda pa sedaj slovenska stran vztraja oziroma spreminja in pravi, da bomo mi gradili samo en drugi tir od Kopra proti Divači. S tem smo na nek način pokazali, da dajemo prednost povezavi od Trsta proti Divači, ki skladno s šestim in prednostnim projektom zahteva dvotirno povezavo, kar je seveda prav. Ampak tako bomo imeli od Trsta proti Divači dvotirno povezavo, od Kopra proti Divači pa en tir, kar je slabo in tudi spreminja ta dogovor.

Zato mislim, da je pomembno, da to ugotovimo v Državnem zboru, ali je ta naša sprememba odprla možnosti Italiji, da je takoj rekla, v redu, če Republika Slovenija spreminja, pa dajmo še mi spremeniti. Potem smo tukaj v težavah. Naj pa takoj povem, ta dilema, ki je sedaj v javnosti velikokrat prisotna, tudi en dvojni tir zahteva dve cevi, kajti en predor, po katerem vozijo vlaki po enem tiru, zahteva zraven servisni tir, servisno cev, če pride do prometne nesreče. Samo malo jo povečamo pa imamo dve cevi za dvotirno povezavo, ki bi jo gradili fazno in postopoma. V vsakem primeru bomo torej gradili dve cevi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: O predlogu poslanca dr. Petra Verliča, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra za zunanje zadeve na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločal jutri, v torek, 2. marca, v okviru glasovanj.

Minister za šolstvo in šport gospod dr. Igor Lukšič bo odgovarjal na vprašanje gospe mag. Majde Potrata v zvezi z arhitekturo slovenskih šol.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala. Spoštovana poslanka, poslanci!

Vesel sem tega vprašanja zaradi tega, ker se v šolstvu navadno govori samo o ljudeh, o tem, kar je vezano na finance. Zapostavljajo pa se zgradbe. Zato se mi zdi prav, da se tudi Državni zbor s tem vprašanjem ukvarja in podpre na nek način to, kar se tudi nam zdi potrebno.

Ministrstvo je jeseni pripravilo konferenco na temo Trajnostna arhitektura na področju šolstva, konferenco OECD, na katero je prišla tudi vrsta svetovno znanih arhitektov s področja šolskega prostora.

Da je arhitektura pomembna, vam bom prebral stavek, ki pravi takole (gre za šolske zgradbe v 19. stoletju, ki jih opisuje arhitekt Fedja Košir), in sicer: "Šola je institucija države, katere avtoriteto diha šolski razred, organiziran le za frontalni pouk. Ta podolgovati pravokotnik po uradni dolžnosti ni in ne sme biti domačen. Zato zadošča tudi normalna enostranska osvetlitev, za dostop pa ozek hodnik, dimenzioniran kot v drugih državnih uradih. Šolsko dvorišče ni namenjeno pouku, zato je največkrat revno in kasarniško nezanimivo. Edini vsebinski dodatek meščanskih šol sta šolska dvorana in morda telovadnica." To je 19. stoletje. Mislím, da je prav, da skupaj ugotovimo, da naše šole ne morejo biti v arhitekturi 19. stoletja. In da je prav, da ugotovimo, da je tudi šolski prostor tisti prostor, kjer si naši otroci in mi oblikujemo potrebe. Šola, ki ne stimulira novih potreb, ki ni prostor privzgoje novih potreb, je slaba šola. Ne smemo in ne moremo pristati na šolski prostor, ki je zgolj do potankosti funkcionalen in najcenejši možen. Moramo vedeti, da je tudi ta prostor v funkciji razvoja potreb vseh nas. Zato me veseli, da obstajajo med vami tudi ljudje, ki gredo, ko odločajo o teh zadevah, čez aktualne potrebe, ki jim jih, recimo, vsi priznavamo. Gredo čez njih v nekaj, kar pomeni dobro za 30 let naprej. Zato se mi zdi tudi to vprašanje, ki je bilo tu zastavljeno, pomembno. In prav zato, ker je zdaj kriza, da se ne ustavimo in ne pademo zdaj na izpitu in rečemo, zdaj bomo pa naredili samo neke kontejnerje, neke zasilne rešitve, ki potem trajajo, kot vemo, dolgo naprej, pač pa neke rešitve, ki bodo trajnostne. Tako kot so, recimo, generacije pred nami, od Marije Terezije naprej, znale graditi solidno, estetsko arhitekturo, kjer so otroci doživeli še neke druge dimenzije in ne samo te, ki so vezane na prenos znanja. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospa mag. Potrata, izvolite.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za ta del odgovora spoštovani gospod minister.

Če bi v preteklost gledala, potem bi tako ali tako iz neke splošne izkušnje kulturne krajine lahko izhajala, da je slovenski prostor zaznamovala ali da je bila dominantna cerkev, ob njej še šola, pa mogoče še gostilna. Ampak te čase smo preživeli. Tudi če ne bi bili na Ministrstvu za šolstvo in šport soorganizatorji te pomembne konference o šolski arhitekturi, se vprašanja v zvezi z arhitekturo, s kakovostjo izvedbe šolskih gradenj postavljajo tudi ob izkušnjah, ki smo jim bili priča, ko so novo zgrajene šole ostajale brez streh, ko so morebiti na isti šoli ob naslednji ujmi šole spet

ostajale brez streh. Sama sem tudi poučevala v neki inštituciji, ki je imela sicer arhitekturno nagrado, arhitekt je dobil nagrado za tisto stavbo, ampak bivanje in delovanje v tisti stavbi je pa tako zaradi slabe izvedbe kazalo nujne prilagoditve ali pa zaradi spremenjenih metod neke posege v notranjo ureditev šole.

Ampak tisto, kar se mi zdi bistveno, je to, da je pravzaprav za marsikaterega mladega človeka šola tisti prostor, v katerem si oblikuje svoj osnovni odnos tudi do estetike, tudi do tega, kako je treba, kdaj v prihodnje ravnati s prostorom odgovorno, po drugi strani pa za lokalne oblasti, da tako rečem, tudi redno tehtanja, ali bodo odmerili večja sredstva za zgradbe, ki so zgrajene po načelih trajnostnega razvoja. In te obremenjujejo šolske proračune.

Tako se vam za ta del zahvaljujem, hkrati pa sprašujem: Ali imate tudi kakšen načrt o priporočilih, kako upoštevati ravno načela trajnostnega razvoja?

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, prosim.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala za ta del vprašanja.

Večplastno se lotevamo te zadeve. Najprej bomo naredili nek pregled stanja, ki obstaja na šolskem polju. Mi danes nimamo pregleda nad tem, kaj je z našimi vrtci, osnovnimi šolami, če se ne prijavijo na naše projekte. In to je slabo. Od tu naprej bomo šli sanirati najprej tiste situacije, ki so najslabše, kjer enostavno ljudje tam nimajo moči, ne ravnatelj, ne občina, da bi postavili vprašanje prenove izgradnje na dnevni red. Kriteriji, ki so zdaj v igri in so vezani na trajnosti razvoj, so v glavnem vezani na energetske obnovo. Tu se pogovarjamo o črpanju evropskih sredstev in že imamo določena sredstva rezervirana pri SVLR, ki ta sredstva razporeja, podobno kot je to uspelo že zgradbe s področja zdravstva. In ti dve stvari, se pravi evidenca vseh prostorov in kriteriji, ki so vezani predvsem na energetske sanacije, to je nekaj, o čemer je konsenz dosežen. Tisto, na kar pa namigujete, spoštovana poslanka, se pravi, kar bi šlo pa čez to, se pravi, da spodbudimo neke estetske kriterije, da pripeljemo v naše zgradbe tudi elemente drugih kultur, recimo kakšne arabske ali katerekoli, da tudi v šolski prostor vgrajujemo elemente kultur tega sveta, o tem pa ni soglasja.

Kadar imam priložnost se pogovarjati z ljudmi, ki imajo dobre reference z zgradbami v svetu, pa ne bom navajal tukaj podjetja, in ki niso sploh vključena v gradnjo naših šolskih objektov, jih poskušam zagreti, da bi se lotili tudi našega šolskega prostora, ker bi rad, da imamo pri načrtovanju in izgradnji šolskega prostora najboljše naša podjetja. Naj še povem, da se tu dela nek doktorat skupaj z nekim podjetjem na področju arhitekture za najsodobnejšo arhitekturo v šolski prostor.../Znak za konec razprave./... Delamo korak za korakom, vključujemo ljudi, tako da mislim, da bo šla stvar v

to smer, kar je intenca tudi tega poslanskega vprašanja. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Darko Menih je postavil poslansko vprašanje v zvezi z izbirnim predmetom varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v osnovnih šolah. Odgovarjal bo gospod minister za šolstvo, dr. Igor Lukšič.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala za to vprašanje. Gre za predmet, ki je nov, ki še ne teče in je eden od več kot sto izbirnih predmetov, ki so na razpolago učencem v osnovnih šolah. Ta predmet je bil uveden na iniciativo Ministrstva za obrambo z idejo, da ponudimo otrokom možnost, da se podrobneje seznanijo z nekimi poglavji s področja varstvoslovja.

Kvalifikacija zahteva dve ravni usposobljenosti učitelja. Ena je pedagoška in druga je strokovna. Glede strokovne za ta predmet velja, da bo vsak učitelj moral opraviti program usposabljanja, ki ga pripravlja Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju tudi z Gasilsko zvezo Slovenije. Tu so namreč vključeni tudi gasilci, ker gre za vrsto vprašanj, ki so v pristojnosti gasilskih društev in gasilskih brigad. To usposabljanje bo prvič organizirano že letos v tem mesecu, torej v marcu. Drugi del je pedagoška izobrazba, ki jo morajo pridobiti učitelji tega predmeta, izvajalci tega predmeta po pravilniku o smeri izobrazbe oziroma o pedagoškem usposabljanju. To opravi v glavnem na pedagoških fakultetah. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala. Gospod Darko Menih, želite še dopolnilni odgovor? Prosim.

DARKO MENIH: Spoštovani gospod minister, hvala lepa za odgovor. Imel bi še dodatno vprašanje, če mi lahko obrazložite. V skladu z novelo Zakona o osnovni šoli, Uradni list Republike Slovenije številka 102/7, je lahko učenec, ki obiskuje glasbeno šolo z javno veljavnim programom, oproščen sodelovanja pri izbirnih predmetih.

Zanima me: Ali premišljuje, da bi v to kategorijo uvrstili tudi mlade člane gasilskih društev glede, na to, koliko ur porabijo za izobraževanje? Hvala lepa za odgovor.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala lepa za vprašanje. Ideja je zanimiva. O tem nismo zaenkrat razmišljali. Bomo pogledali, ampak, če sedaj na prvo žogo odgovarjam, je podobno vprašanje tudi za športnike in še kakšne druge interesne dejavnosti. Bojim se, če bi odprli to polje, bi šolo še bolj razšolali, kot se nam sedaj dogaja. Želeli bi si vendarle neko količino znanj, ki je temeljna za osnovno šolo, bolj omejiti, opredeliti in znotraj

tega zahtevati več. To idejo bomo proučili, pogledali, kaj bi to pomenilo za cel sistem, ampak na hitro pa ta odgovor. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospa mag. Majda Potrata je postavila poslansko vprašanje v zvezi s položajem javnih glasbenih šol. Odgovarjal bo gospod dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport. Prosim.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala lepa tudi za to vprašanje. Slovenska javnost se premalo zaveda dejstva, da je slovensko glasbeno šolstvo eden največjih biserov slovenskega šolstva. To je nekaj, kar se enostavno ne more primerjati z nobeno državo v svetu. Glasbeno šolstvo smo na Slovenskem razvili v resnici do vrhunca. Naloga ministrstva in v prvi vrsti ministra je, da omogoči, da se ta sfera še naprej mojstri. Tako smo ob rebalansu proračuna 2009 zagotovili neka dodatna sredstva za to, da smo odprli nekaj novih oddelkov in s tem omogočili da v glavnem ni več otrok, ki bi ostajali zunaj glasbenih šol. Seveda so tukaj problemi še pri nekaterih instrumentih, recimo za klavir je zmeraj več povpraševanja, kot je možnosti, ampak vendarle smo odprli nek nov prostor. V šolskem letu 2009/2010 je v glasbene šole vpisanih skupno 24 tisoč 939 učencev, torej skoraj 25 tisoč. Od tega jih individualni pouk instrumentov obiskuje 20 tisoč, skupinski pouk predšolske glasbene vzgoje, glasbene in plesne pripravnice sodobnega plesa in baleta pa 4.687. V letu 2009 smo za to, da bi pokazali, da je naša glasbena šola kvalitetna, na dolgoletno pobudo glasbene šole v Ljubljani, ustanovili konzervatorij za glasbo in balet v Ljubljani. Tako je tudi Slovenija dobila institucijo za glasbeno in baletno vzgojo najvišjega ranga. Podobni procesi so tekli tudi za Maribor, ampak tam se za to zaenkrat še niso odločili, torej za to novo obliko.

Potem smo na tem področju uvedli nekatere novosti; torej, poenotenje trajanja šolanja za večino instrumentov, podaljšanje šolanja s šestih na osem let za pihala, trobila, tolkala in violino. S tem se je povečala možnost za oblikovanje kvalitetnih orkestrrov na šolah. Veste, ko hodite okoli po raznih prireditvah, da imamo zelo dobre orkestre in zelo dobre posameznike. Potem smo omogočili povečanje nabora možnih orkestrrov, ki jih glasbena šola lahko ponudi učencem, torej godalnemu, pihalnemu, harmonikarskemu, tamburaškemu in simfoničnemu orkestru se dodajajo še kitarski, džezovski, salonski in orfffov orkester.

Ponovno želimo vključiti pevski zbor kot pomembno obvezno sestavino izobraževanja na glasbeni šoli. Potrjen je program zasebne glasbene šole Zavoda Avsenik Glasbene šole Avsenik, ker gre za pomembno privatno iniciativo, ki, kot veste, je na slovenskem že kar na nek način del identitete. Toliko, hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Izvolite gospa Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala lepa, gospod minister, za ta del odgovora. Tudi sama mislim, da je spremenjeni zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja zagotovil do neke mere boljše varovanje javne mreže glasbenih šol. In v temu primeru vidim vsekakor odmik od tiste nevarnosti, ki smo jo v preteklosti zaznavali, ko smo poslušali starše otrok, ki niso mogli vseh svojih želja ali želja svojih otrok izpolnjevati po vpisu v javno glasbeno šolo.

Me pa vseeno zanima, glede na to, da se je verjetno interes za obiskovanje glasbene šole povečal tudi po tistem, ko lahko obiskovanje glasbene šole predstavlja eno od oblik zunajšolske oziroma izbirnega predmeta:

Ali načrtujete in kako načrtujete, s kakšno dinamiko naj bi se povečevale vpisne možnosti v javno mrežo glasbenih šol?

Predvsem se mi zdi pohvalno to, da ste začeli na ministrstvu razmišljati tudi o tem, da bi ponovno vpeljali zborovstvo kot poseben predmet v glasbene šole glede na kakovost, ki jo slovensko zborovsko petje ne samo na tej osnovnošolski ravni ali mladinski ravni ampak tudi pri odraslih dosega. Hvala za odgovor.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod minister dr. Lukšič, izvolite.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala, spoštovani predsedujoči, zbrane poslanke in poslanci.

Mogoče najprej o mreži glasbenih šol; pogledali smo mrežo glasbenih šol po Sloveniji in smo videli, daje Slovenija dobro pokrita z glasbenimi šolami, tako da tu večjih problemov ni. Na nek način obstaja možnost, da se otroci, ki si želijo vključiti v glasbeno šolo, da imajo to možnost sorazmerno blizu kraja bivališča. Prej nisem povedal podatka, da je v zadnjem letu, od leta 2008/2009 na 2009/2010 zraslo število oziroma stopnja vključenosti osnovnošolskih otrok v glasbeno šolo s 13,47% na 14,3%. To je to, to je delež otrok, ki je vključen v glasbene šole. Skupaj z vodstvom glasbenih šol ocenjujemo, kakšne so pravzaprav še kapacitete, ki so na razpolago, torej moramo imeti zadosti učiteljev, da bi lahko mogoče ponudbo povečali. Te kapacitete so še, jaz sem se pogovarjal s kolegi, tako da bomo poskušali še povečati stopnjo oziroma ponudbo, se pa približujemo približno temu, kar smo zmožni dati; se pravi, v prostorih, v kadrih in kakršno je povpraševanje. Smo pa zato odprti. Na ministrstvu ocenjujemo, da je to v resnici pomemben del vzgoje in izobraževanja naših otrok, da je to en pomemben element, ki dviguje tonus, tudi če hočete, v narodu, in zato se mi zdi prav, da to podpiramo. Nikakor ne bi želel, da je glasbeno

šolstvo eden od tistih žrtvenih jagenjčkov, ki bi v času suhih krav, ki smo sredi njih, plačalo ceno. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Minister za pravosodje Aleš Zalar bo odgovarjal na vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s postopkom sprejemanja zadnje novele zakona o odvetništvu. Izvolite, gospod minister.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa, predsedujoči. Spoštovani!

Na prejšnji seji sem dobil vprašanje, ali še vedno vztrajam pri seznamu oseb in organov, s katerim je bila novela zakona o odvetništvu iz leta 2009 usklajena. In na navedbe, ki so bile izpostavljene na tisti seji, odgovarjam, da smo novelo C Zakona o odvetništvu usklajevali med drugim tudi z varuhinjo človekovih pravic, in sicer smo njena priporočila upoštevali pri spremembah disciplinskega režima.

Z dopisom, z dne 28. januarja 2009 smo varuhinji v okviru strokovnega usklajevana v pregled posredovali Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, na katerem so bile predvidene določene varuhinje pristojnosti. Varuhinja je potem z dopisom z dne 2. 2. 2009 k temu osnutku predloga novele podala svoje mnenje. Zapisala je, da določene predloge pozdravlja, na primer predloge, ki imajo namen krepiti pristojnost in kakovost pravne pomoči, predloge, s katerimi se zagotavlja boljša varnost pravic strank, določba, ki varuje javni interes pri vrednotenju posameznih odvetnikovih storitev. Nekatere predloge, kot na primer določbo o sestavi disciplinskih komisij, to je bil takratni 64. člen, pa je ocenila za nejasen, saj iz nje ni bilo mogoče razbrati, kakšna bo sestava posameznega senata disciplinske komisije prve in druge stopnje. In te njene pripombe smo pri nadaljnji pripravi novele C tudi upoštevali. Ker je zdaj v sprejetem 61č. členu jasno določeno, koliko članov komisije prihaja iz vrst odvetnikov in koliko članov je izbranih z liste, ki jih imenuje minister za pravosodje. Glede na njeno oceno, da predlagane rešitve, ki se nanašajo na varuha, ko gre za vprašanje subsidiarnega pregona, v primeru, da tožilec odstopi od pregona, in možnosti pritožbe zopet odločbo disciplinske komisije, češ, da naj bi to presegalo ustavni okvir delovanja varuha in njegovo neodvisnost in nepristranost, smo tudi to pripombo pri pripravi predpisa upoštevali, tako da ima sedaj po veljavni ureditvi varuh le možnost predlagati uvedbo disciplinskega postopka. Na koncu je varuhinja opozorila še, da mora zakon vsebovati časovne okvire disciplinskih postopkov, in tudi to pripombo smo upoštevali, ne bom šel v podrobnosti.

Če bi se dosledno navajale moje izjave na seji Državnega zbora, ko je bilo govora o usklajevanju z varuhinjo, glede novele C Zakona o odvetništvu in če se to ne bi trgalo iz teksta in se bralo zgolj dele, ki se morda narobe razumejo, potem bi se zlahka ugotovilo, da sem govoril o disciplinskem

režimu. In prav to terminologijo sem izrecno uporabil pri predstavitev. Disciplinski režim pa je seveda več, kot samo sestava disciplinske komisije, sem sodi tudi vprašanje postopka, kdo so lahko pobudniki, kateri organi odločajo in tako naprej. In da smo v zvezi s tem, torej v zvezi z disciplinskim režimom, posegli v dosedanjo ureditev toliko, da smo - zdaj spet poudarjam - zlasti upoštevali priporočila varuhinje človekovih pravic in dali med drugim varuhu v tem smislu tudi določeno vlogo v zvezi s pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper odvetnika.

Torej, ta odgovor, da je šlo za usklajevanje z varuhinjo, je pravilen in pripombe, ki jih je varuhinja podala, so bile upoštevane. Varuhinja pa je tudi sama na decembrski seji, na obravnavi njenega letnega poročila tudi jasno povedala, da sva se uskladila glede tega, da varuh ne more biti član disciplinske komisije pri Odvetniški zbornici.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Gorenak želi dopolnitev odgovora.

Izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Gospod minister, dovolite mi, da hipotetično prenesem vlogo poslanca in ministra zdaj v neko drugo situacijo in rečem tako, da sem jaz kupec, vi pa prodajalec. Jaz želim imeti kilogram klobas, vi meni prinesete kilogram krompirja. To pomeni, da bom slej kot prej zamenjal prodajalca.

Poglejte, vi ste meni 9. aprila na izredni seji Državnega zbora, na moje eksplicitno vprašanje: "Ali je disciplinsko poglavje usklajeno z varuhinjo?", ker me je to presenetilo, odgovorili: "Na sestanku z varuhinjo človekovih pravic smo se dogovorili, da bo ministrstvo v prvo novelo zakona o odvetništvu vključilo tudi njene pripombe. In zato smo v noveli zakona preuredili to poglavje o disciplinski odgovornosti. Poudarjam, ko je bilo besedilo pripravljeno smo to besedilo tokrat posredovali, v mnenje varuhinji človekovih pravic z izrecnim vprašanjem, ali se ji zdi taka ureditev ustrezna. In odgovor je bil - v magnetogramu piše - "bi" "Da." Ker je bilo meni tako že itak takrat popolnoma nerazumljivo, da bi to sploh lahko rekla ali pa igra dvojno vlogo, pa sem se ob obravnavi njenega poročila čudil nad njenim soglašanjem, zato mi je poslala dopis, iz katerega ste vi nekatere stvari citirali, vendar iz tega dopisa je razvidno, da ne gre za isto besedilo. Ona je soglašala z besedilom osnutka zakona in ne s tistim besedilom, ki ste ga vi prinesli v Državni zbor, kar sem posebej razčistil z njo po tistem sestanku, po tisti obravnavi. Namreč, ona je natanko povedala, da želi imeti disciplinske komisije urejene v zakonu na način, da odvetniki ne bodo imeli večine, to pa seveda ni bilo narejeno.

Zato jaz, gospod minister, ne vem, kako se temu reče. Da ne bi bil žaljiv, zato ne bom uporabil tistega, kar bi želel v nadaljevanju. Ne govorite resnice! Mislím, da ste dolžni dodatna pojasnila.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod minister Zalar, izvolite.

ALEŠ ZALAR: Ne vem, s kakšnim dopisom razpolagate vi, spoštovani gospod poslanec. Jaz razpolagam z dopisom varuhinje z dne 2. 2. 2009, naslov tega dopisa je Zadeva: Osnutek predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu. Ta osnutek smo na ministrstvu prejeli in o tem smo se usklajevali z varuhinjo. Drugih dokumentov jaz v zvezi s tem nimam in tudi nimam več česa dodati k tistemu, kar sem povedal prej.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Poslanec Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Poglejte, situacija je taka: minister, preden zapriseže - vemo, kakšna je zaprisega, da bo delal tako in tako in med drugim zagovarjal tudi resnico. To ni resnica, minister. Jaz sem posebej razčiščeval z varuhinjo. Ona in njen predhodnik sta si več let prizadevala, da bi se Odvetniška zbornica sploh odzivala na njihove dopise. Več let so imeli težave s tem, več let so prosili vaše predhodnike in ne vem koga vse, da je treba ta disciplinski postopek urediti tako, da odvetniki ne bodo imeli večine. To je uredil vaš predhodnik, minister dr. Šturm, v svojem zakonu, vemo pa, da ste vi to zadevo v lanskem letu popravili nazaj na stanje, ko imajo ponovno odvetniki večino. In trdim, da ste Državni zbor zavajali. Namreč, vi niste uskladili besedila, ki je bilo v Državnem zboru, to mi je povedala varuhinja - jaz sem se pripravljén z obema vama tudi sestati -, ampak neko drugo besedilo, ki ni bilo sprejeto v Državnem zboru. Zato se mi zdi korektno in prav, da o tem še spregovorimo. Seveda bom prosil poslance oziroma predsedujočega, da jutri damo to na glasovanje, da o tem razpravlja Državni zbor, če ne bo, mi bo pač ostalo kaj drugega, kak odbor. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. O vašem predlogu, gospod Gorenak, bomo odločali jutri v okviru glasovanj, ali naj o odgovoru ministra za pravosodje gospoda Aleša Zalarja razpravljamo na naslednji seji.

S tem zaključujem odgovore na vprašanja, postavljena na prejšnjih sejah.

Prehajamo na vprašanja poslank in poslancev.

Obveščam vas, da je poslanec Rado Likar najavil ustno vprašanje ministrici za javno upravo Irmi Pavlinič Krebs, ki me je pisno obvestila, da za odgovor na to vprašanje ni

pristojna, zato tega poslanskega vprašanja nisem vključil v vrstni red postavljanja poslanskih vprašanj.

Prvi bo zato poslansko vprašanje postavil dr. Vinko Gorenak, in sicer generalnemu sekretarju Vlade. Izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. No, tokrat dela tudi moj mikrofon.

Jaz sem namreč eden tistih poslancev, pogledajte, gospod generalni sekretar, ki brska po papirjih in si skuša iz tega tudi kaj zapomniti. Ko smo obravnavali poročilo državnega pravobranilca, to je bilo pretekli teden, smo naleteli, čisto tako, rekli bi, mimogrede ali ob vsem ostalem delu, niti nismo imeli namena odpirati kakih aktualnih afer in tako dalje, ker to pač ne sodi v tisto obdobje oziroma tisto poročilo, pa vendar. Pogledajte, ta najaktualnejša zgodba s psi je tudi na tem odboru prišla na dan v naslednji obliki.

Zakon o državnem pravobranilstvu je bil, mislim, da leta 2006 spremenjen in je prinesel tako imenovano generalno pooblastilo za zastopanje javnega interesa pravobranilcev. Ta zadeva je tekla povsem normalno, nobenih težav ni bilo, vse do leta 2009. Leta 2009 je seveda znani odvetnik, o katerem sedaj govorimo že tako veliko, pa nima smisla, da ga še jaz posebej omenjam, uporabil vsa pravna sredstva, kot veste, tako pri Upravnem sodišču kot tudi pri Vrhovnem sodišču. Manj znano je, da pri Vrhovnem sodišču dosegel to, da je Vrhovno sodišče reklo, da ni več mogoče imeti generalnega pooblastila za zastopanje javnega interesa, ampak da je dolžna Vlada v vsakem primeru posebej pooblastiti pravobranilstvo. Pravobranilce je na ta sklep presenetil, zadeva je bila normalna vsa tri leta, v enem trenutku pa nič več. Samo pri tej zadevi se pa stvar seveda ustavi. In pravobranilec je še isti dan, ko je bil obveščen o stanju na tem področju, ko je videl, da ne bo mogel zastopati tega javnega interesa, zaprosil vas oziroma sekretariat, ki ga vodite, Vlado, da izdate tako pooblastilo. Po njegovih besedah takega pooblastila niste nikoli izdali, tudi še danes ne, danes je tako prepozno, in seveda on o tej zadevi ni več mogel zastopati zadeve naprej. Torej sprašujem:

Zakaj pooblastilo ni bilo izdano, da bi pravobranilec lahko zastopal tako imenovani javni interes? Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Odgovarjal bo generalni sekretar vlade, mag. Milan M. Cvikl. Izvolite.

MAG. MILAN MARTIN CVIKL: Najprej seveda lep pozdrav gospod podpredsednik, poslanke in poslanci! Pravzaprav me čudi, da kot bivši državni sekretar v kabinetu predsednika Vlade in kot predsednik odbora, sprašujete vprašanja, na katere imate sami odgovor oziroma odgovori na ta vprašanja ležijo v odločitvah vaše vlade. Prvič, ne gre za spremembo Zakona o državnem pravobranilstvu, kot ste se napačno izrazili, ampak v letu 2006 je prišlo do spremembe Zakona o upravnem sporu. In Zakon

o upravnem sporu, njegov 18. člen, ki je bil seveda takrat spremenjen, je zahteval pooblastilo, posebno pooblastilo Državnemu pravobranilstvu, kadar gre za kršitev javnega interesa. Še več! V zakon se je takrat zapisalo, da mora o tem odločiti v vsakem konkretnem primeru Vlada. Vi ste se v prejšnji vladi odločili tam nekje leta 2007, da boste državno pravobranilstvo, kljub temu da ste uveljavili spremembo tega zakona predvsem zato, da bi zožili ščitenje javnega interesa po postopkih denacionalizacije, sicer izdali državnemu pravobranilstvu tako eno generalno pooblastilo, vendar je samostojna veja oblasti, gospod poslanec, samostojna od parlamenta, samostojna veja oblasti od vlade odločila v avgustu leta 2009, da bi državno pravobranilstvo moralo zaradi zaščite javnega interesa pri kršitvi javnega interesa v primeru, ki ga je sprožil poslanec Ribič, imeti posebno pooblastilo Vlade.

Poznano je, da je vsa ta zgodba na nek način afera, vendar ni afera zaradi tega, kar se je dogajalo znotraj procedur, ki jih je vodila ta vlada. Ta vlada je vodila procedure skladno z zakonom in skladno z judikati Vrhovnega sodišča. In če je več ali manj slovenski javnosti znano, da je poslanec Ribič posredoval ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pobudo za nameno presoje zakonitosti, je treba tudi povedati, da je takoj Ministrstvo za kmetijstvo to posredovalo Državnemu pravobranilstvu. Zakaj se je Državno pravobranilstvo odločilo, da brez pooblastila Vlade na Upravno sodišče vloži tožbo za odpravo odločbe o tej predhodni odločitvi ministrstva, je vprašanje za Državno pravobranilstvo. Ko je Upravno sodišče odločilo, da se zahtevi Državnega pravobranilstva za odlog izvršitve odločbe ministrstva ugodí, je pritožbo na Vrhovno sodišče podal pooblaščenec lastnika. Tragično pri tej zadevi je, da bi že v predhodnih postopkih, to je sedaj slovenski javnosti poznano, bilo mogoče zaključiti z nekimi odločitvami, tam nekje v februarju leta 2008, usodo teh treh psov in ne bi bilo tega tragičnega primera. Vendar, potem ko je Vrhovno sodišče odločilo, da pooblastilo Državnemu pravobranilstvu na podlagi v vašem mandatu sprejetega zakona, ki zahteva odločitev Vlade o javnem interesu, ni bilo v spisu, ki ga je Državno pravobranilstvo predložilo, je Vrhovno sodišče razveljavilo to odločitev Upravnega sodišča. Temu je 24. avgusta, en mesec prepozno, sledila tako imenovana zahteva Državnega pravobranilstva proti generalnemu sekretariatu Vlade oziroma Vladi in mi smo zadevo takoj posredovali resornemu pristojnemu ministrstvu, Ministrstvu za pravosodje, ker je to ministrstvo bilo tisto, ki je spreminjalo zakon o upravnem sporu v letu 2006, in tudi ustrezno, v nadaljevanju, Ministrstvu za kmetijstvo. Upravno sodišče je, upošteva je judikate Vrhovnega sodišča, ugotovilo, da ni mogoče več voditi postopka, zato je Upravno sodišče 31. avgusta odločilo, kot je odločilo. Državno pravobranilstvo - in to je manj poznano in to bi lahko

vprašali gospoda državnega pravobranilca - pa je 4.9. Vladi Republike Slovenije sporočilo, da je sicer možna pritožba na ta sklep Upravnega sodišča, vendar je zaradi odločitve Vrhovnega sodišča verjetnost za zmago pri tej tožbi majhna, in s tem je bil postopek končan. To so vsa dejstva.

Vlada Republike Slovenije pa, kadar Državno pravobranilstvo zahteva takšno posebno pooblastilo, posebno pooblastilo tudi da. Kar nekaj takšnih primerov je bilo v tem mandatu. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Dr. Gorenak, dopolnitev odgovora.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Gospod generalni sekretar, porabili ste štiri minute za to, da ste razlagali tisto, kar me sploh ne zanima, in eno minuto za to, da ste se nekako izvili in krivdo malo prevalili. Ne, gospod generalni sekretar, situacija je drugačna. Jaz vse dopuščam do odločbe Vrhovnega sodišča. Proti tisti odločbi nimam nič, pravzaprav ne moremo nič proti taki odločbi - tako odločbo je izdalo. Čeprav je do takrat generalno pooblastilo veljalo in nihče se ni spotaknil ob to in so vsi postopki s tistim generalnim pooblastilom bili veljavni. Seveda, zdaj tu spet pridemo do sposobnih odvetnikov, ki izkoristijo vse, kar je v njihovi moči in še nekaj več. Ampak nimamo kaj, taka zadeva je bila izdana! Vendar, državni pravobranilec je zelo jasno povedal, poglejte si magnetogram: "V času, ko sem Generalni sekretariat Vlade zaprosil za pooblastilo, sem imel pet delovnih dni časa, da reagiram. Vendar nisem mogel, ker pooblastila nisem dobil. Neuradno so mi povedali," pa ne vem, ali je to res, za to vas ne obtožujem, niti ministra za pravosodje, "da ste se posvetovali s pravosodnim ministrstvom," posredno ste to tudi rekli, da je resorno ministrstvo, kaj ste tam imeli, ne vem. Vendar, če bi vi danega dne to pooblastilo izdali, bi pravobranilec lahko reagiral. Tako pa je - v tem času bi pa lahko raziskal pravosodni minister s kakim nadzorom, in ga prosim, da to naredi - kar "šus", bi reklo ljudstvo, v petih dneh že dobil odločitev Vrhovnega sodišča. Ja, taka približno je zadeva. To pomeni - kaj? - da so vsi postopki tekli, tekli in tekli, tako kot smo rekli. In mislim, da je prav, da mi odgovorite bolj natančno, ne da je bilo prepozno, dosti časa je bilo... /Izklop mikrofona./

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Mag. Cvikl, izvolite, dopolnitev odgovora.

MAG. MILAN MARTIN CVIKL: Gospod poslanec, spet vas moram opozoriti. Vrhovno sodišče je odločilo 13. avgusta in Vrhovno sodišče je ugotovilo, da Državno pravobranilstvo ni imelo pooblastila, ker za njega ni zaprosilo. Državno pravobranilstvo je 24. avgusta zaprosilo za nadaljevanje

postopka pri Upravnem sodišču za pooblastilo Vlade in Državno pravobranilstvo je Vlado kasneje obvestilo, da je pridobilo sklep Upravnega sodišča, ki je upošteva odločitvi Vrhovnega sodišča ugotovilo seveda, da mora slediti odločitvi Vrhovnega sodišča, to je, da se ta postopek zaključi. In to isto državno pravobranilstvo nam je 4. 9. sporočilo "zoper sklep Upravnega sodišča je možno vložiti pritožbo. Rok za vložitev pritožbe poteče 16. 9. 2009, vendar pa menimo, da je možnost za uspeh glede na stališče, ki ga je zavzelo Vrhovno sodišče v sklepu, s katerim je odločalo v začasni odredbi, zelo majhna." S tem je Državno pravobranilstvo prej zahtevano pooblastilo zastopanja javnega interesa dejansko umaknilo. In minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v odgovoru na interpelacijo vsa ta dejstva zelo natančno pojasnjuje.

Še enkrat: zadevo, v katero je bilo vključeno Državno pravobranilstvo je sprožilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na podlagi pobude poslanca Janeza Ribiča. Državno pravobranilstvo je zaradi zadev, povezanih z odločitvami, ki ste jih vi, državni sekretark Kabineta predsednika Vlade skupaj s prejšnjo vlado predlagali temu Državnemu zboru - precej zapleten postopek pridobivanja pravice Državnemu pravobranilstvu, da vlaga tožbe za zaščito javnega interesa. Takšen postopek je ta vlada v svojem mandatu nekajkrat izvedla, najprej v primeru seveda tako imenovane registracije četrte univerze in še nekaj drugih primerov je bilo. Nekaj dni nazaj tožba proti Ministrstvu za okolje in prostor na pobudo ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano smo dali pooblastilo Državnemu pravobranilstvu. In Državno pravobranilstvo, ko je ugotovilo s tožbo Vrhovnega sodišča in ko je ugotovilo, da Upravno sodišče sledi v pravni državi tožbam Vrhovnega sodišča, pove, da sicer je pritožbo možno vložiti, ni je šlo vlagati, ker je seveda ugotovilo, da je možnost za zmago v tej pritožbi zelo majhna. Zaradi seveda dokumentacije, predvsem pa zaradi postopkov, ki jih je določil v času vašega mandata sprejeti zakon o pravnem postopku.

Obžalujem gospod državni sekretar, da me vi sprašujete o zadevah, ko ste vi na vladi izdali Državnemu pravobranilstvu po zdajšnjemu judikatu Vrhovnega sodišča očitno nezakonito pooblastilo. Pooblastilo je treba za vsak primer. Če bi ga državno pravobranilstvo zahtevalo pravi čas, 20. julija, bi ga dobilo: ni ga zahtevalo pravi čas in to je vsa resnica.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Ne bom nadaljeval z vprašanji zaradi tega, ker generalni sekretar nima možnosti več odgovarjat, bom korekten. Poglejte, gospod generalni sekretar, pa vendarle, ko ste nekje na tisti strani sedli, jaz sem vas pa tam dol gledal, v prejšnjem mandatu ste bil strašno natančni. Očitno pa je, da je zdaj bil dopis pravobranilstva

razumeti kot umik, tako ste vsaj vi povedali. Zato predlagam, da o tem opravimo razpravo, da bo tudi generalni sekretar Vlade imel možnost odgovarjati, se soočiti z dokumenti in dejstvi na tem področju, ker zdaj bi bilo verjetno res nekorektno, da ga zasipam še s kakšnimi podatki, kot je, recimo, ta, da je pa takoj prvi dan izdal soglasje za zastopanje javnega interesa v primeru nove univerze. Tam je pa bilo treba takoj sesuti tisto, kar je bilo nastalo - ampak, o tem nima smisla. Prosim za razpravo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Gorenak. O vašem predlogu, da Državni zbor opravi razpravo o odgovoru gospoda generalnega sekretarja Vlade, bomo odločali jutri v okviru glasovanj.

Naslednje poslansko vprašanje bo postavil gospod Srečko Prijatelj, in sicer ministrici za kulturo Majdi Širca Ravnikar. Izvolite, gospod Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Spoštovana ministrica, verjetno vam ni neznan v bistvu apel novinarjev regionalnega centra RTV-ja iz Kopra. Mi v Klubu primorskih poslancev smo to pismo dobili. Naj povzamem nekaj trditvev iz tega pisma. Redno zaposleni, tako pravijo pogodbeni kakor tudi redno zaposleni novinarji na RC Koper, so bili v zadnjih letih s strani vodstva RTV Slovenije deležni vrsto novosti. Nekatere so vplivale tudi na avtonomijo novinarskega dela. Nenehni pritiski s krčenjem finančnih sredstev, ki so v zadnjih letih v stopnjevanju, so imeli posledico erozijo tako kvalitete kot dejanskega, dela in tudi plačilnega sistema. Novinarji še nadalje opozarjajo na to, da se na njihov račun bistveno prihrani, na posameznika 5000 evrov bruto na mesec, in da je s tem ogrožena tudi samostojnost novinarstva in opravljanja dela novinarjev. Novinarji tudi opozarjajo, da niso v enakopravnem položaju z ostalimi novinarji v Ljubljani.

Spoštovana ministrica, jaz vas opozarjam, da gre za porabo javnih sredstev, javnih financ in vas sprašujem sledeče:

Kako se na tej isti televiziji v Kopru dovoljuje, da italijanska - ob tem, da želim odgovor tudi na to - stran za naš denar snema v bistvu oddaje na Hrvaškem za potrebe Italijanov, živečih na Hrvaškem? To je pritrdil že prejšnji minister, vaš predhodnik. In seveda: Zakaj se to ni popravilo, ta nezakonita poraba denarja?

Koliko je zaposlenih ljudi na RTV, na javnem zavodu, ki nikoli ne pridejo v službo? Tudi te podatke imamo - jaz upam, da tudi vi razpolagate z njimi. In dobivajo plačo.

Zanima me: Zakaj, recimo, direktor, ki je odgovoren za vodenje javnega zavoda na nekem področju, ne zna niti slovenščine? Ko govori, potrebuje v bistvu prevajalca ali podnapise, govori v srbohrvaščini, hrvaščini.

Zakaj se dovoljuje enormna uporaba alkohola? Kar nekaj je oseb, ki so dejansko potrebne zdravljeni med novinarji. To vi veste in to se tolerira. .../Opozorilni znak zakonec razprave./...

Zakaj v javnem zavodu še vedno ni v Kopru podnapisov, kadar poteka program v italijanskem jeziku?

Namreč, če Slovenci govorijo na tem programu, na tem delu programa, se podnaslavlja v italijanščini. Želel bi, ker smo plačniki te storitve vsi, da se tukaj naredi nek red. Konec koncev pa gre za velik denar, ki se nekontrolirano porablja, troši. .../Opozorilni znak za konec razprave./...

Na nek način bi hotel opozoriti tudi na to, da je tako imenovanih pogodbenih delavcev nekontrolirano število in da se niti ne ve, kdo kaj dela. Hvala za odgovore.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima ministrica za kulturo gospa Majda Širca Ravnikar.

MAJDA ŠIRCA RAVNIKAR: Spoštovani poslanec! Postavili ste kar nekaj vprašanj, ki nimajo vedno pravega naslovnika.

Kot prvo, tista vprašanja, ki s vezana na to, zakaj na RTV Slovenija pijejo ali - kako ste rekli? - zakaj se dovoljuje uporaba alkohola, zakaj direktor ne zna slovenskega jezika, zakaj toliko pogodbenih delavcev in tako naprej. To so vsa vprašanja, ki jih morate nasloviti na RTV zavod, ki je avtonomen in ki ima tudi kar nekaj predstavnikov v programskem in nadzornem svetu tukaj izvoljenih in potrjenih, da lahko posredujejo tudi ta vprašanja za pridobiti pravni odgovor.

Je pa res, da nekatera od teh vprašanj se dotikajo tudi resorja Ministrstva za kulturo, ki na nek način izvaja ustanoviteljske, posredno, pravice. Recimo tiste, ki so vezane na delo pogodbenih delavcev, sindikati in tudi sicer se na RTV Slovenija pogovarjamo o ureditvi - predvsem se oni pogovarjajo, ampak naši svetovalci so zraven - , kako urediti zelo zelo veliko količino pogodb, ki so na meji pravnega reda za pogodbene in zelo ustvarjalne delavce na RTV Slovenija. Pogovarjamo se o prevedbenem sistemu plač, kot se je zgodil po tako imenovanem Virantovem zakonu, in tudi v luči dejstva, da te prevedbe niso, ker jih kontroliramo tako kot v vseh ostalih javnih zavodih, kako so bile narejene, niso bile povsem dosledno urejene. Skratka, ogromno vprašanj se dotika lahko tudi Ministrstva za kulturo in verjamem, da ste tudi tukaj pomešali tisto, ki je bilo naslovljeno na Ministrstvu za kulturo in gre v smer, kako urediti plačila, dodatke, pri izplačilu uslužbencev na Koprskem, ki naj bi morali ali ne znati in uporabljati tudi oba, slovenski in italijanski jezik, zaradi česar bi morali iti tudi več plačani. To so tudi vprašanja, ki jih rešujemo skupaj, ker vendarle so vezane na sistem plač v javnem sektorju.

Kar se tiče vprašanja, kako da ne gledate in ne morete gledati no, to je vprašanje, ki ste mi ga postavili že zadnjič

- slovenskih oziroma programov za manjšino s podnapisi. Razumela sem, da to tudi tokrat sprašujete. Naj vas opozorim, da tukaj imamo dva zakona, ki urejata ustavno kategorijo manjšin. To sta Zakon o medijih in Zakon o RTV Slovenija, ki natančno definirata, kaj je naloga države pri zagotavljanju italijanske in madžarske narodne skupnosti in njihovih pravic tako s strani RTV Slovenija kot seveda tudi v luči radijskih in televizijskih programov za italijansko oziroma madžarsko narodno skupnost. Tukaj vas še enkrat opozarjam, v zakonu ni določil, ki govorijo o temu, da morajo biti ti programi prevedeni oziroma podnaslovljeni s podnapisi in je stvar ponovno samega zavoda, ali to zagotavlja ali pa ne.

Bi pa želela replicirati oziroma odgovoriti na eno vprašanje, ki ste ga zadnjič, ko ste mi postavljali tudi poslansko vprašanje in je bilo sorodnega značaja, vendarle - gospod Potrč je vodil takrat sejo - na nek način v tretji repliki, ko ste utemeljevali, zakaj je potrebna razširjena diskusija na moj odgovor, postavili in nisem imela možnosti, da bi vam oporekala. Namreč, zadnjič ste trdili, da znotraj programskih razpisov tako imenovanega medijskega sklada noben medij s Primorske ni bi financiran in sofinancirati. Tukaj vam moram oporekati, da ni res, da ste se očitno zavestno zlagali. Če pa niste bili informirani, vam lahko zdaj povem, da številni mediji na Primorskem oziroma v okviru teritorija, tako goriškega kot koprškega, je prejel znatna sredstva za pomoč na področju medijskega trga.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Prijatelj, želite dopolnitev odgovora?
Izvolite.

SREČKO PRIJATELJ: Ja! Spoštovana ministrica, niste mi odgovorili, zakaj dovoljujete nezakonito porabo javnih sredstev znotraj RTV-ja. Jaz sem vas jasno opozoril, na vse drugo ste odgovarjali, samo na to ne. Od zadnjič se vam piše kazenska ovadba - samo toliko v vednost, bo podana na ustrezno sodišče in boste lahko na sodišču zagovarjali svojo nezakonitost ali zakonitost.

Danes sem vas vprašal, zakaj dovoljujete, da z denarjem, ki je pobran od vseh gospodinjestev, zakaj dovoljujete, da se snemajo oddaje s strani italijanskih novinarjev na Hrvaškem za potrebe hrvaške italijanske manjšine. Znano je dejstvo, da Hrvaška ne da niti ene kune za potrebe italijanske manjšine. O tem sem vas spraševal. In, seveda, na to želim odgovor!

To, da sem navedel, da je prisoten alkohol, da je toliko in toliko fiktivnih zaposlitev, na to mi tudi niste odgovorili in bi prosil, če veste, da so, če ne veste - veliko bolj žalostno, bomo mi povedali, katere so te osebe, ki so v rednem delovnem razmerju, pa ne prihajajo delat ali pa so bile in niso prihajale delat pa dobivajo plačo ali so dobivale plačo.

In ne nazadnje me zanima tudi:

Kako boste rešili odprto vprašanje koprskih novinarjev? Dejali ste, da to pismo poznate. Naslovljeno je bilo na Klub primorskih poslancev. Povzel sem samo nekaj poglobitvenih trditev iz tega pisma. Gre za to, da so postavljeni v manj ugoden položaj napram drugim novinarjem znotraj hiše v Ljubljani.

To sem vas spraševal zadnjič, pa seveda... Zadnje vprašanje, kot rečeno: kazenska ovadba je pripravljena.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospa ministrica za kulturo Majda Širca, izvolite.

MAJDA ŠIRCA RAVNIKAR: Zelo nejasni ste pri svojih vprašanjih, poudarjam - kazenska ovadba, mislim,... na zadnjič, aha, razumem. Imam možnost, da odgovorjam za zadnjič, ker nisem imela, ker ste v tretjem navalu postavili trditve.

To kazensko ovadbo, ki naj bi se šla v razpis, kjer naj bi dobili sredstva samo mediji, ki so vpisani v razvid, ne pa tudi neodvisni, ta vam bo udarila nekako mimo, ker konec koncev bi potem morali ovaditi še koga, ki je enako delal v letu 2006, 2007 in 2008. Kot pa je bilo v razpisu za leto 2009, so nedvoumno upošteevane vse zakonske kategorije. To se pravi, neodvisni producenti, ki jih zahteva direktiva Evropske unije, in tisti, ki so vpisani v Sklad za pomoč medijem.

Nezakonita poraba. Gospod poslanec, v Državnem zboru je Odbor za kulturo, ki mora obravnavati letno poročilo delovanja RTV Slovenija oziroma njihovega nadzornega sveta. Imate vse možnosti znotraj Odbora za kulturo in tudi ostale manevrske možnosti, da se lahko pridobi in tudi odpravlja nezakonitost porabe sredstev. Konec koncev, revizije in tako naprej so možne. Tudi Računskemu sodišču je po nekem sklepu iz leta 2009 naročeno, da vstopi v javni zavod RTV Slovenija, tako da bo najbrž ugotovilo tudi fiktivne zaposlitve, če so. Tisto, kar Ministrstvo za kulturo dela zaradi tega, ker je zgolj partner pri prevedbi plač, ki so se zgodile, ko je prišlo do podpisa pogodbe med tremi ministrstvi oziroma tremi subjekti in Ministrstvom za javno upravo v letu 2008, med RTV Slovenija in sindikati, tiste prevedbe se ugotavljajo znotraj širše skupine, kjer nismo samo predstavniki Ministrstva za kulturo, ampak tudi predstavniki Ministrstva za javno upravo in tako naprej. Če so, je strašljivo. Če so fiktivne zaposlitve, je strašljivo, in to najbrž ni v redu. Vemo pa, da je ogromno zaposlitev, menda okoli 400, kjer imajo novinarji ali pa tudi drugi pogodbeno razmerje, ki se nevarno približuje spornim rešitvam, kjer ni upošteevana možnost pogodbenih razmerij za določen čas in se lahko približujejo stalni zaposlitvi, kar se je, kot veste sami, v enem oziroma dveh primerih tudi zgodilo.

Koprski novinarji so me spraševali o dodatkih, ki so vezani na nerazjasnjeno vlogo dodatka za znanje italijanskega

jezika, ker se še ni ugotovilo ali to pripada vsakemu ali samo nekaterim... ..//Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospa ministrica. Gospod Prijatelj, želite dati proceduralni predlog? Izvolite.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala, spoštovani podpredsednik. Seveda me moti to, da ministrice Majde Širca ne moti, da eden od izvršnih direktorjev na RTV Slovenija ne zna slovenskega jezika, kar je evidentno, in bi resnično potreboval podnapise, kadar govori. Ne moti vas, da je nezakonita poraba javnih financ. To vas ne moti, kot sem opazil, čeprav sva skupaj sedela v prejšnjem mandatu, ko sem gospoda prejšnjega ministra o tem povprašal in je odgovoril, da je temu res tako, sem od vas pričakoval, da boste to nezakonito stanje odpravili, ko boste vi ministrica. In seveda, ne moti vas celo to, če cela Slovenija, vsi Slovenci gledamo vsiljeni italijanski program brez slovenskih podnapisov na nacionalni televiziji, kar je svojevrstna sramota. Ne vem, zakaj vas to ne moti, mene moti. Ne motijo vas tudi razlike v plačah, da ne...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Prijatelj, jaz bi lepo...

SREČKO PRIJATELJ: Dovolite...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Prijatelj, ali se malo umirite, prosim!

SREČKO PRIJATELJ: Seveda zaradi tega, kar sem povedal, želim, da se opravi v Državnemu zboru razširjena razprava o tem, da spregovorimo o javnem zavodu RTV... ..//Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Prijatelj, če mislite dati proceduralni predlog, ga, prosim, dajte, ne komentirajte odgovorov, ker ta moment polemika z ministrico mi mogoča. Prosim, izvolite besedo.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala, hvala. Ravno to sem hotel storiti.

Glede na to, kar sem povedal, mislim, da je dovolj vzrokov, da se predlaga razširjena razprava v Državnemu zboru, da o tem spregovori tudi ministrica. Vse to, kar je pa bilo povedano s strani ministrstva, se pa tudi izvaja. Mi vemo, da imamo na razpolago Računsko sodišče in druge kontrole in to bomo tudi prelagali, brez skrbi. Je pa na vas, da zagotovite zakonitost poslovanja na javnem zavodu, hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Prijatelj. O vašemu predlogu, da se opravi razgovor oziroma razprava o odgovoru ministrice gospe Majde Širca, bo Državni zbor odločal jutri v okviru glasovanj.

Besedo ima poslanec Marijan Križman, ki bo postavil poslansko vprašanje ministru za okolje in prostor dr. Roku Žarniču. Izvolite.

MARIJAN KRIŽMAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica, spoštovani ministri, kolegice in kolegi.

Spoštovani gospod minister, sprašujem vas: Kako potekajo aktivnosti glede dolgoročne oskrbe slovenske Istre in Krasa z vodo?

Rižanski vodovod Koper oskrbuje z vodo tri istrske občine: Koper, Izolo in Piran. Poraba vode narašča s povečanjem rastočega števila prebivalstva in turistične sezone, ko se poraba še posebej poveča. Trenutni viri vode so omejeni in jih dopolnjujejo z dobavo s Hrvaške, kar je dolgoročno nezanesljiva rešitev, ke se naši sosede srečujejo s podobno problematiko. Občine Hrpelje, Kozina, Sežana, Miren, Kostanjevica, Ilirska Bistrica, Komen, Divača, Postojna in Pivka se srečujejo s popolno enako problematiko dolgoročne oskrbe. Na voljo je dovolj kvalitetnih vodnih virov in so bili obdelani v devetih variantah, če jih naštejemo, so to: Brestanica, ilirskobistriški vodovod, akumulacija Klivnik in Mola, Padež, Malni na Planinskem polju ter akumulacija Kubed in Pinjevec. Ministrstvo za okolje in prostor je na enem izmed delovnih sestankov, na katerem sem tudi sam sodeloval, že sprejelo nekaj splošnih sklepov o projektu vodooskrbne Obale in Krasa. Glavni cilji projekta so dograditev oziroma nadgraditi transportne vodovode s pripadajočimi objekti za vse tri vodovodne sisteme in sicer, kraški vodovod, rižanski vodovod in ilirskobistriški vodovod ter izgradnjo vseh potrebnih objektov za zajem, pripravo in čiščenje pitne vode. Projekt, ki je nedvomno zahteven, saj je treba poleg finančnih in tehničnih težav uskladiti enajst občin, udeleženk v procesu zagotavljanja zadostnih virov oziroma zadostnih količin vode.

Ker je projekt sestavni del operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007 do 2013 in je zanj predviden velik delež sredstev kohezijskega sklada in proračunskih sredstev, vas sprašujem, gospod minister: Kdaj bo projekt vodooskrbne aktivno zaživel?

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod minister, dr. Roko Žarnič, izvolite.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani gospod podpredsednik, gospe poslanke, gospodje poslanci! Danes je moj prvi delovni dan v tem parlamentu - zadnjič je bilo svečano - in nimam treme. Sem zadnjič prosil, če mi lahko pomagata in sem vesel vprašanj, ki sem jih dobil danes, iskreno. Kolikor sem ugotovil, so vprašanja izredno dober instrument, da ministri vedo, kaj jim je početi, kje so problemi in kaj lahko ukrepajo, zame, ki sem nov v tem, še posebej.

Pravilno ste ugotovili, da so za projekt predvidena sredstva kohezijskega sklada in operativni program razvoja okolja in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 je pred nami. Glavni cilj tega projekta, kar se tiče vodovoda, je zagotoviti zadostne količine in ustrezne rezerve s področja Obale in Krasa do leta 2026. Vendar, kot ste rekli, v dvajsetih letih je bilo izdelano 9 variant, so bile ovrednotene, veliko dela je bilo narejenega in Ministrstvo za okolje in prostor je te variante proučilo in se je spravilo k realizaciji. Gre za predinvesticijsko zasnovo projekta, kjer pa brez sodelovanja občin, ministrstvo na more narediti nič. Julija 2009 je državni sekretar imel sestanek z župani občin, ki jih zadeva ta problematika, predložen je bil plan aktivnosti in v tem planu aktivnosti je vrsta nalog. Prva naloga je bila ustanovitev projektne sveta, za katerega so bile zadolžene občine, rok, ki je bil postavljen septembra 2009. In tu se težave začnejo. Občine so popolnoma neaktivne in nezainteresirane. MOP je julija 2009 zaprosil občino Hrpelje-Kozina za določitev kraja in časa sestanka, pa odgovora še ni prejel. MOP ni zagotovil sredstev za pripravo dokumentov, kajti ne more oceniti, dokler ni prvega sestanka. Pripravili smo dopis, pozvali k združitvi podatkov za pripravo dokumentov.

Torej, žal mi smo v stalni pripravljenosti, vendar šestmesečna zamuda se pozna naprej. To se pravi, vse aktivnosti bodo nekoliko zamujene, vendar zadeva ni zamujena. Če bi uspeli, in upam, da kdo od prizadetih posluša, spodbuditi, aktivirati občine, smo mi pripravljeni. Zagotavljamo, da bomo zagotovili sredstva, kadre in spoštovanje rokov pri vseh tistih aktivnostih, kjer to lahko naredimo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Naslednje vprašanje bo postavila poslanka Alenka Jeraj. Ste želeli dopolnitev odgovora? Izvolite, gospod Križman.

MARIJAN KRIŽMAN: Oprostite, nisem dovolj visoko dvignil roke. Je bila na moji strani napaka. Hvala lepa za besedo.

Gospod minister, zahvaljujem se vam za tako konkreten in izčrpen odgovor, še posebej v tistem delu, kjer pravite, da je časa še vedno dovolj in da je treba z aktivnostmi nadaljevati. Ravno zato se na moje vprašanje namenoma navedel enajst občin in jih tudi naštel, ker vem, da je to največji problem - uskladiti. Mogoče kot dopolnilno vprašanje, pa sam ne vem, ali je to dovolj modro ali ni, to boste vi na Ministrstvu za okolje in prostor presodili. Glede na to, da do sedaj ni prišlo do pomembnih premikov dogovora vseh 11 občin, sprašujem kot dodatno vprašanje. Ali je mogoče, če ne bo šlo drugače - kajti brez vodne oskrbe za naslednje obdobje bomo imeli velike probleme s turizmom, industrijo in z drugimi zadevami. Torej me zanima gospod minister:

Ali lahko proučite vprašanje, ali je mogoče vodno oskrbo zagotoviti Krasu posebej, istrskim občinam posebej? Ali je nujno zaradi projekta, ki je financiran iz sredstev Evropske skupnosti, ta projekt striktno peljati v vseh 11 občinah in določiti skupno politiko in tudi skupno nastopiti vizavi ministrstva evropskih sredstev in ne nazadnje tudi, vizavi določitve enega izmed najugodnejših virov? Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod minister, izvolite.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala za vprašanje, ki ga bolj razumem kot predlog. Bomo proučili te možnosti, ali se cel projekt razbiti na faze, na fragmente, če to zadosti višjim razlogom kohezijskega sklada in tega. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospa Alenka Jeraj bo postavila poslansko vprašanje ministru za šport dr. Igorju Lukšiču. Izvolite.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo, lep pozdrav vsem.

Sredi februarja letos je v Mariboru umrl šestletni deček. Umrl je zaradi posledic utopitve, potem ko se je pred nekaj dnevi poškodoval na tečaju plavanja v pokritem kopališču Pristan. Ob tej novici se starši sprašujemo, ali so naši otroci v šoli varni, se lahko tudi mojemu otroku zgodi kaj takšnega? In takšna vprašanja se porajajo še posebej zato, ker mediji navajajo, da se šele otroci, ko so sošolca opazili v vodi, začeli klicati na pomoč in tako opozorili odrasle, tako predstavnike zavoda, ki je tečaj organiziral, kot tudi reševalce ob bazenu in učiteljice, ki naj bi otroke v tistem trenutku pazili. Kje so bile učiteljice, saj mediji navajajo, da jih v trenutku nesreče ni bilo ob bazenu, pač pa nekje drugje. In če bi v tistem trenutku potekal klasičen pouk, končno je tudi plavalno opismenjevanje pouk oziroma učenje, bi najbrž morale biti ob otrocih. Plavalno opismenjevanje je namreč potekalo v času njihovega delovnega časa, torej bi morale biti prisotne.

Vprašamo se lahko tudi o strokovnosti in strokovnjakih iz zavoda Športni objekti Maribor, ki je plavalni tečaj izvajal. Kdo je z njimi sklenil pogodbo, kakšna je bila ta pogodba, kaj je vseboval oziroma kaj je zahtevala od izvajalcev? In: Ali je bilo zadostno poskrbljeno za varstvo?

Koliko predstavnikov izvajalcev je v trenutku nesreče skrbelo za varnost otrok in ali je to v skladu s standardi?

Glede na normative verjetno takšen pouk zahteva drugačno število prisotnih učiteljev. Koliko je to? In: Ali je v konkretnem primeru dejansko bilo ob bazenu toliko ljudi, kot to zahtevajo predpisi?

Vemo, da se podobne nesreče lahko zgodijo tudi ob prisotnosti večjega števila učiteljev, vendar pa bi bilo

verjetno, če bi bile učiteljice prisotne, ukrepano hitreje in bi morda v temu konkretnemu primeru ohranili življenje šolarja.

Po neuradnih podatkih naj bi se nekaj podobnega zgodilo tudi dan ali dva kasneje. Zanima me, če to drži oziroma če kaj veste o tem?

In glede na navedeno vas, gospod minister, sprašujem: Kako oziroma s kakšnimi ukrepi boste zagotovili varnost otrok pri izvajanju predmeta športne vzgoje in ostalih aktivnosti v okviru navedenega predmeta?

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič.

DR. IGOR LUKŠIČ: To kar se je zgodilo v Mariboru, je tragičen dogodek. Jaz sem staršem izrekel sožalje, žal je to pravzaprav vse, kar lahko minister naredi v takšnem primeru, ko je seveda vse prepozno. Je pa prav in po tej plati mi je všeč, da zastavljate to vprašanje. Prav je, da zmeraj, ko pride do takih tragičnih dogodkov, tudi v Državnem zboru zajamemo sapo in ko gledamo, ali smo naredili vse in ali lahko naredimo še kaj, da do tega ne bi več prihajalo. Mi imamo avtonomijo osnovnih šol in ravnatelj oziroma šola se sama odloči, koga bo najela in na kakšen način bo izvajala plavalno opismenjevanje, ki je predpisano. Predpisano je za 2. in 3. razred, v tem primeru se je šola odločila, da gre s tem opismenjevanjem v prvem razredu, in da za to najame, kot ste vi tudi povedali, Javni zavod Športni objekti Maribor, in sicer strokovno vodstvo je potekalo pod nadzorom voditeljev iz podjetja Tiki d.o.o., ki ima ustrezne reference, že vrsto let skrbi namreč za reševanje iz vode in prvo pomoč v kopališču Pristan. Torej, to niso neki nepismeni ljudje, to so bili ljudje z izkušnjo. V tem primeru je seveda treba razumeti tudi šolo, da se je odločila za tovrstno podjetje, izvajalce, ki imajo reference. Torej, komu drugemu, bi človek zaupal otroke, če ne reševalcem.

Glede natančnih okoliščin, glede tega, kar podrobno sprašujete, s tem se ukvarja Inšpektorat za šolstvo in policija in po naših informacijah naj bi bile ugotovitve znane ta teden. Torej, dokler ne bomo dobili poročil od inšpektorata in policije, do takrat glede tega težko kaj podrobneje rečem.

Drugi del zgodbe je pa vezan na vprašanje varnosti pri pouku športne vzgoje. Pri pouku športne vzgoje zaenkrat tako težkih primerov vsaj v zadnjem času ni bilo. Dogajajo se poškodbe, ki so na nek način sestavni del telesne vzgoje oziroma športne vzgoje, ampak vendarle je ministrstvo v tem času prišlo do spoznanja, da je nekatere elemente, ki so težji in kjer je prihajalo večkrat do poškodb, kot so recimo del orodne telovadbe, gimnastike in pa en del akrobatike, ko gre za razne salte, premete in podobne discipline, da je to

izločilo iz programa. Se pravi, to je, kar zadeva športno vzgojo zlasti v višjih razredih osnovne šole.

Kar pa zadeva prvo triado, veste, da se z učenci ukvarjajo razredni učitelji. In tu razmišljamo, da bi uvedli pri teh predmetih učitelje športne vzgoje, ki so vendar bolj kvalificirani in usposobljeni. Za opravljanje poklica učitelja športne vzgoje je namreč potrebna univerzitetna izobrazba, pridobljena na Fakulteti za šport, ki daje široko paleto znanj, zahteva tudi vrsto izkušenj, zlasti praktičnega dela. Zaenkrat lahko ugotovimo, da tovrstna izobrazba omogoča, da učitelji znajo poskrbeti tudi za varnost in, vsaj če sodimo po dosedanjih izkušnjah, varnost otrok generalno gledano ni ogrožena. Seveda pa taki primeri, kot vemo, življenje je tudi kruto, niso izključeni. Mislím, da tako na šoli, kjer usposabljuje učitelje, kot na ministrstvu in na šolah naredijo vse za varnost. V tem primeru pa bomo videli, kaj je šlo pravzaprav narobe, in bomo tudi ustrezno ukrepali. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospa Alenka Jeraj, izvolite.

ALENKA JERAJ: No, hotela sem samo na to spomniti. Rekli ste, da inšpektorat zdaj to tudi preiskuje oziroma ugotavlja. Ker ste se sklicevali na avtonomijo, to je že res, vendar pa učiteljice, ki so bile takrat na delovnem mestu, plačuje ministrstvo, tako da najbrž mora vedeti, kaj se dogaja.

Glede na to, kar ste povedali, da se torej s primerom ukvarja inšpektorat, in v luči tega, kar sem na začetku vprašala, torej, ali so naši otroci varni, me zanima:

Ali ste kakorkoli podobno ali pa sploh ukrepali tudi ob lanski nesreči, ko je otrok padel skozi okno šole v Postojni in ga prav tako niso pogrešali, ker naj bi bil tisti čas pri zobozdravniku, in je potem kar nekaj časa na tistem mestu poškodovan obležal?

Ali so bile, verjetno po podobnem inšpekcijskem nadzoru, izvedene kakšne sankcije oziroma ali ste ugotovili kakšno nepravilnost ali da morda šola ni poskrbela dovolj za varnost v tem primeru?

Bi pa predlagala, da tudi o tem, ko bo izveden inšpektorski nadzor in zaključen, da poslanke in poslance seznanite, kaj je bilo v konkretnem primeru in zakaj je do tega prišlo v Mariboru.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod minister, izvolite.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala za to dodatno vprašanje. Tudi tu dajem zavezo, da bomo o tem Državni zbor obvestili - upam, da bo zadosti pisno - takoj, ko bo kaj znanega.

Glede Postojne, ne vem, kaj je bilo narejeno. Vem samo, da so šli ljudje na teren, potem pa me niso o tem več

obveščali. Se bom pozanimal in tudi o tem obvestil Državni zbor. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Naslednje vprašanje bo postavil poslanec Janez Ribič ministru za promet. Izvolite.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo. Vsem lep pozdrav! Spoštovani gospod minister!

Zaradi novih razvojnih potreb države na področju gospodarstva in prometa, ki so nastale kot posledica dogodkov in normalizacije razmer na Balkanu in kasneje zaradi pristopa k pogajanjem in vstopa Slovenije v Evropsko unijo, je bila leta 2004 sprejeta na podlagi analiz in potreb nova resolucija o nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji, ki velja od 21. maja 2004. V njej je tudi opredeljeno, citiram: "Tretjič. Avtoceste v območju mednarodnih mejnih prehodov. Izgradnja avtocestnih navezav je predvidena na naslednjih mednarodnih mejnih prehodih, ki se nahajajo na avtocestnem omrežju. Mednarodni mejni prehod Pince in mednarodni mejni prehod Dolga vas na odseku avtoceste Lendava-Pince, slovensko-madžarska meja. In pa mednarodni mejni prehod Gruškovje, na odseku avtoceste Hajdina-Gruškovje, slovensko-hrvaška meja, v dolžini 13-ih kilometrov."

Zato vas, minister, sprašujem:

V kakšni fazi je projekt izgradnje avtocest Draženci-Gruškovje?

In:

Ali menite, da je za dokončanje projekta treba dopolniti in spremeniti resolucijo o nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji, ki velja od 21. maja 2004? Prosim za odgovor.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Odgovarjal bo dr. Patrick Vlačič, minister za promet. Izvolite.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala, predsedujoči. Hvala za vprašanje.

Za avtocesto na odseku Draženci-Gruškovje teče postopek priprave in sprejema državnega prostorskega načrta, vodi ga sicer Ministrstvo za okolje in prostor. Njegov zaključek pričakujemo do jeseni letošnjega leta s sprejemom Uredbe v državnem prostorskem načrtu. Sprejeta Uredbo o državnem prostorskem načrtu bo podlaga za nadaljnje aktivnosti, se pravi, za pridobitev gradbene dokumentacije in samo gradnjo.

Gradnja avtocestnega odseka je vključena res, kot pravilno ugotavljate, v resolucijo. Torej v dodatni program, ki nima terminskih in finančnih opredelitev, vendar to ni ovira za to, da bi tega programa ne peljali naprej. Namreč, ko bo sprejet državni prostorski načrt, se bo začelo že na podlagi same resolucije, takšne kot je, pridobivanje zemljišč, gradbenega dovoljenja in za vse to je dovolj že zdajšnja resolucija. Tisti manjši košček Phyrnske avtoceste edino v

Sloveniji še ni dograjen, menimo, da mora iti naprej brez kakršnihkoli zadržkov. In tukaj ne vidim nikakršnih težav, tako da, po moji oceni, izgradnja avtocestnega odseka v pričakovanih rokih ni ogrožena.

PREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Janez Ribič, izvolite dopolnitev odgovora.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo.

Me veseli, če ni treba sprejemati sprememb. Rad bi pa dejal, recimo, ko se pelješ iz, ne vem, Splita v Slovenijo, prideš na slovensko-hrvaško mejo vseskozi po avtocesti, tudi sam mejni prehod je dokončan na koncu te avtoceste. Potem prečkaš obe meji, hrvaško in slovensko, prideš na slovensko stran in potem vidiš veliko tablo Evropska unije in nadaljuješ pot 13 kilometrov po naši avtocesti pri Ptujju. Moram reči, da vedno, ko se tam peljem, me nekako stisne, mi je nerodno, da pridem v Evropsko unijo in pridem na takšno cesto. Zato so moje pobude in vprašanja dobronamerna, s tem, da bi se morda zadeve začele pospešeno urejati. Letos bo spet turistična sezona, veliko bo turistov in je človeku nekako nerodno, kam pa je zdaj prišel, ko prihajaš s hrvaške strani v Slovenijo.

Zato mislim, minister, da imate verjetno toliko volje in moči, da bi to zadevo dali med prioritete. Zato tudi ne bom danes naprej spraševal. Mislil sem celo, da bi o tem razpravljali v Državnem zboru, ampak sem v tem segmentu z vašim odgovorom zadovoljen.

Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Minister dr. Patrick Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala lepa.

Jaz vaše pripombe absolutno sprejemam kot dobronamerne in jih tako tudi razumem. Bi pa želel povedati, da absolutno ni nobene potrebe, da bi vas bilo sram zaradi tega odseka. 1994 smo začeli graditi avtoceste, imamo že skoraj popolnoma dokončan križ, imamo zgledne avtoceste. Države, ki so precej bogatejše od Slovenije, imajo slabše avtoceste. Nedavno sem bil v Kanadi, ki ima neizmerno slabše avtoceste kot mi. Na drugi strani je Švica, ki je začela avtoceste graditi leta 1960 - nima končanega programa, pa je samo 2-krat večji od Slovenije. Tako, da jaz mislim, da smo z našim avtocestnim programom kljub vsemu lahko zadovoljni, naj pa ne bo to zadovoljstvo ovira, da ne bi tega odseka hitreje zgradili oziroma ga zgradili v primernem roku.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Poslansko vprašanje ministru za promet dr. Vlačiču bo postavil gospod Franci Kek.

FRANCI KEK: Hvala za besedo.

Spoštovani minister. Naštevali ste države, kjer so ceste slabše, ampak se mi zdi, da so na Hrvaškem zgradili dosti hitreje in dosti več kot pri nas, v Sloveniji.

Moje vprašanje pa je naslednje. Na dela, ki potekajo zunaj, gotovo vplivajo tudi vremenske razmere, zato vas nekaj mesecev nisem spraševal, kako je z rokom dokončanja avtocestnega križa. Približuje se pomlad, zima resda ni bila najbolj mila, ampak vseeno upam, računam in vas sprašujem:

Ali bo avtocestni odsek Ljubljana - Obrežje dokončan do turistične sezone?

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod minister, izvolite.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala lepa. Spoštovani poslanec, zima ne da ni bila mila, zima je bila ena najhujših v zadnjih letih. Jaz vseeno tega ne jemljem kot opravičilo, ampak roki so še vedno takšni, kot so bili, se pravi konec junija. Upam da, tako mi zagotavljajo zaenkrat, ne kaže, da bi bilo treba zaradi tega spreminjati karkoli. Ne samo, mogoče res pri Hrvaški, ki se večkrat omenja kot primer hitre gradnje, ja, umeščanje v prostor, ja, ampak cestnine, ki jih na Hrvaškem plačujejo na avtocestah, so pa izjemno izjemno visoke zaradi res hitre gradnje. Mi smo vseeno nekoliko bolj počasi, pa še vedno hitro počeli, zato je mogoče tudi finančno breme nekoliko bolj razporejeno čez leta. Če bi imeli pri nas take cestnine kot so na Hrvaškem, ne vem, koliko bi bili zadovoljni s tem.

V letnem načrtu razvoja in obnavljanja avtocest je predvideno še vedno Pluska - Ponikve, Ponikve-Hrastje, 30. 6. 2010. Upam, da bo ta datum držal, kljub hudi zimi. Torej, na tistem zemljišču, ki je bilo pridobljene od gospoda Lužarja, je praktično nasip narejen. Na približno 60% trase je narejena asfaltna prevleka. Večji del premostitvenih objektov, ki jih je bilo možno narediti pred zimo, je narejenih. Pred zimo so bila pridobljena tudi še druga manjkajoča zemljišča, še od gospoda Kovačiča, tako da zdaj lastninskih in drugih zagat ni več. Zdaj je treba samo še zgraditi.

Zaradi zimskih razmer so bila dela na gradbišču ustavljena. Izvajala so se tista, ki jih je bilo kljub nizkim temperaturam možno izvajati, na primer globoko temeljenje.

Glede na to, da se vremenske razmera počasi izboljšujejo, pričakujem, da se bodo v zelo kratkem začele tudi večje in bolj intenzivne aktivnosti na tem odseku. Ponovno bo pregledan terminski načrt zaradi te prekinitve zimskih del. Jaz predvidevam, da se bodo pripravili tudi kakšni ukrepi hitrejše gradnje, če bo treba zaradi tega, ker je bilo nekaj prekinitev. Cilj za ta odsek ostaja, kot sem vam do zdaj govoril.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Naslednje vprašanje bo postavil gospod Jožef Jerovšek ministrici za notranje zadeve gospe Katarini Kresal.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Spoštovana gospa ministrica, ministri. Spoštovana gospa ministrica, pred 10 dnevi ste se na pogovornem večeru v Trbovljah izognili odgovoru, kje ste smučali pri izbruhu afere Beričevič. Seveda ste se s tem izognili tudi vprašanju, zakaj vas ni čuval uradni varnostnik, kot je predpisano za varovano osebo, ampak vas je menda čuval zasebni varnostnik. Pričakujem, da boste to pomembno dejstvo pojasnili, vendar je bistvo mojega vprašanja in zgroženosti namenjeno vaši grozljivi izjavi, ko ste v Trbovljah dejali, citiram: "Moja najljubša destinacija je Namibija, pozna se ji, da je bila dolgo časa nemška kolonija, Nemci pa znajo vzpostaviti red." O vzpostavljanju reda po nemško je poznano, da so ga Nemci v letih pred prvo svetovno vojno vzpostavljali na konicah bajonetov, s terorjem in genocidom nad ljudstvi Herero in Namaqua. Pobitih je bilo več 10 tisoč ljudi, nekaj več kot 80 tisoč, to je več kot polovica populacije obeh ljudstev. Preostali pa so bili poslani za suženjske delavce v rudnike zlata. Vaša volja do moči v vlogi policijske ministrice se zgleduje po rešitvah, ki so srhljive in jih enotno obsoja tudi današnja demokratična Nemčija. Po tem krvavem vzpostavljanju reda v Namibiji, ki ga vi občudujete, so se zgledovali nacisti pri snovanju nemškega reda na tako imenovanem spodnjem Štajerskem in celotni okupirani Sloveniji. V vlogo namibijskih črncev so nacisti potisnili zavedne Slovence. "Naredite mi to deželo spet nemško, uvedite nemški red v tej deželi" je na podlagi tega zgleda vpil aprila 1941 Hitler v Mariboru. Te metode iz Namibije so bile nacistom zgled za tako imenovano dokončno rešitev židovskega vprašanja "Endloessung" (?) so poudarjali. Vaša izjava je grozljiva in nesprijemljiva ter zahteva takojšnje ukrepanje predsednika Vlade gospoda Pahorja in demokratične javnosti. Notranji minister in s tem policijski minister, ki se navdušuje nad kolonialnim zatiranjem in nad krvavimi policijskimi, vojaškimi metodami, je nesprijemljiva grožnja demokraciji v Sloveniji in Slovenijo mednarodno kompromitira. Vaša izjava izraža zelo hudo rasno nestrpnost in odobrava apartheid, ker odobrava pobijanje in zasužnjevanje domorodnih črncev kot brezpravnih ljudi. Zaradi srhljive in nesprijemljiv izjave, s katero odobravate kolonialno zasužnjevanje in postavitev reda na konicah bajonetov ter razkrivate vaše težnje o vlogi policijske ministrice, vas sprašujem:

Ali ste zaradi tega že ponudili odstop z mesta ministrice?

Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek, moram vas opozoriti, da v pomembnem delu ni šlo za vprašanje, ampak za

ocene in da so mnoge od teh ocen bile ne samo enostranske, ampak žaljive in ministrico prosim, da v okviru svoje ocene, kaj je vprašanje in kaj so žaljive obdolžitve, odgovori na vaše vprašanje.

Gospa ministrica, izvolite.

KATARINA KRESAL: Hvala lepa, predsedujoči.

Spoštovani poslanec! Prisluhnite, pa me boste slišali. Glede na to, da sem ministrica za notranje zadeve, žal, me vedno, v moje veliko veselje, me vedno spremljajo povsod uradni varnostniki, zasebnih varnostnikov nimam. Sicer pa, kot je opozoril že predsedujoči, zastavljeno vprašanje ne skriva svojega retoričnega prijema, saj skuša biti kar samo sebi odgovor. In vaše zastavljeno vprašanje temelji na besedah, izvzetih iz konteksta, ampak tega smo že vajeni.

Namibijo sem na pogovoru v Trbovljah omenila in ocenila v kontekstu govora o potovanjih oziroma priljubljenih turističnih destinacijah, ne pa z vidika zgodovinske vloge in dejanj nekaterih narodov ali pa celo vizije o primerni družbeni ureditvi. O mojih vrednotah govorijo moja ravnanja in siceršnje zavzemanje za vladavino prava in dosledno spoštovanje človekovih pravic in to je tudi odgovor na vaše vprašanje.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Jerovšek, zahtevate dopolnitev odgovora?
Izvolite.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospa ministrica.

Oprostite, da vas še enkrat vprašam: Ali spoštujete ljudi v Sloveniji in odgovarjate resno ali pa se tako srhljivega vprašanja ne zavedate?

Jaz vam povem, da je Heider v Avstriji odstopil zaradi izjave, ker je rekel, da so Nemci imeli, ker se je navdušenel nad zaposlitveno politiko v tretjem rajhu. Vi se navdušujete nad uvajanjem nemškega reda. Dejali ste, da dobro poznate zgodovino Namibije. Torej poznate tudi to in jaz se sprašujem, kaj poleg vodnega topa snujete za vzpostavitev vašega nemškega reda ob morebitni ponovitvi delavskega upora tipa Gorenja.

Kako si dovolite žugati Slovencem s poudarjanjem poznavanja nemškega načina vzpostavljanja reda?

Še enkrat vam povem, na podlagi tega so nacisti snovali in tudi izvajali uvajanje nemškega reda na spodnjem Štajerskem. Takrat, ko je Hitler vpil, uvedite ta red v Štajerskem, je moj oče, sicer kmet, še v družbi enega bolj znanega kmeta Alfonza Šarha, sedel v meljski kasarni. Zaradi tega takšnih žalitev ne morem sprejemati in želim, da se zavedate navdušenja in do moči, ki iz tega izhaja. To je nesprejemljivo in če je demokratična javnost v Sloveniji, kakorkoli in mora biti prizadeta, potem se na take izjave

vlečejo konsekvence. Demokracija je pred tem, pred voljo moči. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospa ministrica, želite dopolnitev odgovora?

Izvolite.

KATARINA KRESAL: Očitno v prvem delu nisem bila dovolj jasna, mogoče tudi ne dovolj glasna. Torej zavračam vašo implicitno trditev, da sem se na kakršenkoli način zavzemala ali pa celo propagirala, v narekovajih, uvajanje reda na nemški način. Ocen o urejenosti države sem podala kot osebno, torej izrazito subjektivno izkušnjo nekoga, ki je obiskal to deželo v vlogi turista, ne pa z vidika objektivnega zgodovinarja. V tem primeru bi se o katerikoli državi sploh lahko izrekli v pozitivnih terminih. Ta zgodovina je polna zgodb o zavojevalstvu evropskih držav, ki naj bi danes bile zapisane vladavini prava. Občudovati arhitekturne lastnosti bavarskih gradov ali pa renesančne poslikave Sikstinske kapele, bi tako pomenilo častiti fevdalno, torej izrazito nedemokratično ureditev, hvaljenje turistične ponudbe Južne Afrike pa bi se izkazalo za ignoriranje spomina na tamkajšnji apartheid. Verjetno se lahko strinjamo, da bi bilo takšno posploševanje svojevrsten absurd.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Jerovšek, poslanec, želite predlagati proceduralni sklep?

JOŽEF JEROVŠEK: Želim. Hvala lepa.

Spoštovana gospa ministrica! Vaše sprenevedanje in tiho govorjenje, ko znate sicer biti dovolj glasni, tako da vas nisem povsem dobro slišal, ter zanikanje tega, kar izhaja iz vaše izjave, "Namibiji se pozna, da je bila dolgo časa nemška kolonija..."

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek!

JOŽEF JEROVŠEK: Nemci pa znajo vzpostaviti red. To je bistvo izjave...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek, poznate Poslovnik in veste, da v predlogu za razpravo ne morete polemizirati z vsebino. Prosim! Dajem vam prvi opomin.

JOŽEF JEROVŠEK: Jaz sem pričakoval, da boste, gospa ministrica, ki sicer tega v Večeru niste demantirali in se niste opravičili, izrazili vsaj neko empatijo do tega, kar ste izjavili. Da se boste pozanimali, in mislim, da se zavedate, kaj so politiki v demokratičnih državah za takšne izjave storili. In zaradi tega nepopolnega odgovora seveda zahtevam,

da se opravi splošna razprava o tem strašljivem razumevanju vzpostavljanja reda in kaj iz tega izhaja. Tu je...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Predlog ste dali. O vašem predlogu, gospod Jerovšek, bomo odločali jutri v okviru glasovanj in sprejeli sklep, ali se opravi razprava o odgovoru gospe ministrice ali ne. Hvala lepa.

Naslednje vprašanje bo postavil gospod Danijel Krivec, in sicer ministru za okolje in prostor dr. Roku Žarniču.

DANIJEL KRIVEC: Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovani minister!

Leta 2004 je tedanja Ropova vlada s spremembo Zakona o varstvu okolja opravljanje dimnikarskih storitev kot obvezno gospodarsko javno službo prenesla z občin na državo. Zaradi takšne ureditve se v praksi pojavljajo mnoge nepravilnosti. Pojavlja se vsesplošno javno mnenje, da v ospredju niso interesi potrošnikov, pač pa predvsem interesi velikih izvajalcev dimnikarskih storitev. Iz številnih slovenskih občin prihajajo klici in opozorila številnih občanov o tem, da so zaradi novega sistema ostali brez njihovega lokalnega dimnikarja, ker na razpisu ni bil uspešen in je koncesijo prejelo večje podjetje iz drugega kraja. Konkretni primeri kažejo na diskriminatorno obravnavo v postopku razpisa, na to pa kažejo tudi upravni spori, ki so bili sproženi v posamičnih primerih. Glede na to, da so storitve monopolne, je veliko negodovanja s strani uporabnikov, predvsem glede cen storitev, ki so po njihovem mnenju bistveno previsoke. Problem pa ni samo v neustrezni kakovosti in predragih storitvah, izvorni problem je po mojem v konceptu, ki uvaja monopol na področju, ki bi lahko deloval bolje, predvsem pa ceneje, če bi bile te storitve dostopne vsem, na podlagi licenc oziroma dovoljenj, uporabniki pa bi sami izbirali konkretnega izvajalca teh storitev.

Vaš predhodnik je maja 2009 ustanovil delovno skupino za celovito ureditev dimnikarske službe, ki naj bi načrtovala ustrezne ukrepe oziroma spremembe, rok za pripravo iz delovnih predlogov, spremembe in dopolnitev zakonodaje in predpisov pa je bil oktober 2009. Od izvajalcev koncesionarjev prihajajo vloge za enostranske prekinitve in odstopne od pogodb. Odstopajo zato, da se bodo na naslednji razpis lahko zopet prijavili.

Zakaj MOP ne prekine koncesij iz krivdnih razlogov neizpolnjevanja obveznosti, ki so zapisane v njej? Prihaja namreč do absurda, MOP utemeljuje, da si storitev čiščenja stranka lahko opravi sama, koncesionarju dimnikarju pa mora dovoliti opraviti in plačati vsaj pregled. Nikakor pa ji storitve čiščenja ne sme opraviti ne koncesionar z veljavnim obrtnim dovoljenjem in z ugledom, ki ga ima pri zadovoljni stranki in ga je k temu pozval. V razpisih naj bi bilo sporno točkovanje, ki upošteva izobrazbo vseh zaposlenih v podjetju

in ne zgolj dimnikarjev, ter število kadrov, s katerimi bo podjetje izvajalo storitve na terenu.

Sprašujem:

Kolikokrat doslej se je sestala delovna skupina in kakšni so njeni zaključki oziroma predlogi?

Kateri predpisi bodo deležni sprememb in na kakšen način?

Kakšne so možnosti, da se zakonski oziroma podzakonski akti spremenijo, da se storitve na nek način pocenijo?

Kakšne so možnosti oziroma kaj boste storili, da se podeljene koncesije spremenijo v licenco oziroma dovoljenja, ki niso teritorialno omejena? Kako ste zadovoljni z nadzorom nad opravljanjem dimnikarskih storitev? Ali so kazni po vašem mnenju za koncesionarje ustrezne?

Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Odgovarjal bo minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

Izvolite.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala lepa.

Gospod Krivec, izredno sem vam hvaležen za ta vprašanja, resno mislim. Ko sem prišel na ministrstvo, sem se sam čudil, da je to eno najbolj vročih in zadimljenih področjih v našem ministrstvu in dejansko se bojim, da pet minut ni dovolj časa, da vam na vse odgovorim, nekaj bom poskušal odgovoriti, kolikor lahko. Drugič bi bil pa vesel, če to vprašanje spravite v dva vprašanja in imeli bomo 10 minut.

Ko sem na ministrstvo prišel in sem vprašal, zakaj je problem, so mi povedali, da gre za zelo močne interese, sami ste povedali zanimive cene. Žal mi je, da je Vlada prenesla to z občin. Izvedel sem, da so bili celo kolegi, ki so aktivni pri tem, izpostavljeni zelo hudim pritiskom. To je zelo vroča zadeva. Skušal bom po vrsti.

Komisija se je sestala trikrat, zadnjič leta 2009, junija, od takrat se ni sestala več. Komisija je neodvisna, v njej imamo polovico članov, odvisno od predsednika komisije in žal tukaj bom poskušal komisijo spodbuditi k nadaljnjemu sestajanju. Vendar se bojim, da nič ne dosežem. Toliko na to vprašanje.

Glede sprememb, dva zakona sta oziroma uredbi, uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obveze državnega gospodarskega in tako naprej in še en pravilnik. Za oba dokumenta smo se glede na nedejavnost komisije odločili iti v letu 2010 korak naprej in predlagati spremembe.

Kakšne so možnosti, da se akti spremenijo? Moram povedati, da je dimnikarski lobi izredno močan in tukaj gre za cene, za cenik. Moram povedati, da smo spremenili cenik in zato nas tožijo, ministrstvo tožijo dimnikarji. Vprašanje je, z zelo dobrimi advokati, če ne bodo iztožili. Namreč, pogledjte, če vi dobite 33 do 78 evrov v petih, desetih

minutah, bi tudi vi tožili. Ampak kljub temu korajža velja, gremo naprej in skušamo nekaj urediti. Z obstoječimi izvajalci, to je dejstvo, so bile podpisane koncesijske pogodbe, ki so asimetrično zavezujoče predvsem za koncedenta kot državo, manj za koncesionarje. Ne vprašajte, zakaj. Koncesijska doba je osem let, lahko rečete, saj ste vi pisali, to zadevo. Ja, na ministrstvu se je pisala ampak če bi jaz bil takrat minister se ne bi tako pisala. Tudi neke kadrovske zadeve urejam, samo žal nimam inštrumenta, da bi lahko kadrovske urejal zadeve ministrstva tako, kot želim. Polovica izmed teh pogodb je v četrtem letu veljavnosti, druga polovica je bila podpisana šele leta 2008 in 2009, za osem let. Torej, lahko smo ostri, grozijo nam tožbe, izgubili jih bomo.

Ideja o licencah je bila priigrana, razmišljamo kaj bi lahko v tej smeri naredili. Dve stvari, ki jih lahko naredimo sta: vzpostavitev elektronskih evidenc imetnikov kurilnih naprav in tekoče evidence opravljenih del na terenu.

Sprašujem se nekaj, zakaj število požarov v zadnjih štirih letih narašča? Nekaj tukaj ni v redu!

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Krivec želite še dopolnitev odgovora?

DANIJEL KRIVEC: Najprej se zahvaljujem ministru za korekten odgovor predvsem pa odkritosrčen. Vesel sem, da se strinja, da je problematika pereča, nujna za rešitev. Skrbi me, da ta neodvisna komisija dejansko ne dela, to kar tudi ministra skrbi. Kar se tiče pa uredbe in pravilnikov, to je snov, ki jo sprejema ministrstvo in verjamem, da bo minister lahko poskrbel, da se uredba in pravilnik na nek način razrešita. Verjetno pa tudi država premore kakšnega pravnika, da se lahko tudi ti napadi s strani določenih dimnikarskih lobijev na nek način odbijejo, rešijo oziroma da tudi država prevzame kakšen del tveganje v takšnih primerih in da se uredba na nek način "korigira", kajti v uredbi in pravilniku je napisana osemletna koncesija. V samem zakonu mislim, da tega ni bilo napisanega.

Vesel sem odgovorov, bi pa predlagal, tudi minister se je na nek način strinjal, da je tema pereča in da bi bilo treba o tem opraviti razširjeno razpravo, mogoče na odboru. Jaz bom predlagal, da se na plenarni seji, vendar bom na odboru vztrajal na tem, da se o tej problematiki ponovno odpre razprava.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod minister Žarnić, izvolite.

DR. ROKO ŽARNIĆ: Hvala lepa.

Jaz imam dva dokumenta, imata dolgovezen naslov, pa nisem bral. Pripravlja se uredba o spremembi uredbe z dolgim naslovom in tudi pravilnik o spremembi pravilnika. Oba ključna dokumenta bomo skušali urediti. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Andrej Magajna bo postavil poslansko vprašanje ministru za zdravje gospodu Borutu Miklavčiču, ki je odsoten.

ANDREJ MAGAJNA: Hvala za besedo.

Bom vseeno prebral vprašanje, saj ne zadeva le imenovanega ministra za zdravje, ampak tudi odnos in širše vprašanje odnosa zakonodajne in izvršilne oblasti. Namreč, za kaj gre.

Spoštovani minister je odsoten zaradi zdravstvenih razlogov, mi je žal, tudi zato, čeprav bo morda kdo zlobno pripomnil, da tudi vsi tisti, ki mu postavljamo nenehna vprašanja, pripomoremo k njegovemu počutju. To je verjetno tudi delno res. Pa vseeno, vprašanje je širše.

Spoštovani minister za zdravstvo gospod Borut Miklavčič je predlog zakona o zdravstveni dejavnosti predal v vladno proceduro, in to pred izvedbo javne predstavitve mnenj, ki naj bi potekala po 15. marcu 2010. Še več, napoveduje se celo vložitev zakona v parlamentarno proceduro, in to v kratkem času. S tem ravnanjem se je obšel dogovor na 5. redni seji Odbora za zdravstvo dne 17. 2. Glede na navedeno prosim za odgovor, torej pisni odgovor:

Zakaj in na kakšno iniciativo je prišlo do spremembe vrstnega reda, torej do ignoriranja dogovora na Odboru za zdravstvo?

Zakon, ki je šel v potrditev na Vlado, bi namreč moral izhajati iz ocene in mnenj, pridobljenih v javni razpravi. To je tudi smisel javne predstavitve. V samovoljen spreminjanje zaporedja aktivnosti, se kaže tudi neke vrste prezirljiv odnosa do parlamenta, do zakonodajne oblasti. Poudariti je treba, da je minister obšel tudi razpravo na Ekonomsko-socialnem svetu. Razprava je že potekala, partnerji so podali kritične pripombe in je bilo dogovorjeno, da bo Ekonomsko-socialni svet o tem polno razpravljal, vendar ni. Zadeva je bila predana v vladno proceduro, kar pa je izjemen precedan v Sloveniji.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

V skladu z vašo zahtevo, boste od odsotnega ministra dobili pisni odgovor v 30-ih dneh.

Naslednje vprašanje bo postavil gospod Marijan Bezjak ministru za gospodarstvo dr. Mateju Lahovniku.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Lepo pozdravljeni gospodje ministri, poslanke in poslanci.

Spoštovani gospod minister za gospodarstvo dr. Matej Lahovnik.

Ali drži, da je Vlada Republike Slovenije nacionalni projekt izgradnje gospodarskega središča Oreh v Podravju, ki je eden od projektov resolucije o nacionalnih razvojnih

projektih 2007-2023, črtala iz resolucije in ga uvrstila med regionalne projekte?

Kaj to pomeni za ta projekt, ki naj bi Podravju prinesel okoli 3200 novih delovnih mest?

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Izvolite, gospod minister Lahovnik.

DR. MATEJ LAHOVNIK: Hvala lepa.

Spoštovani poslanec gospod Marjan Bezjak, Vlada Republike Slovenije sklepa, da bi nacionalni projekt izgradnje gospodarskega središča Oreh črtala iz resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007 do 2023 sprejela. Moram reči tudi, da se v tem trenutku pripravlja poročilo o stanju na posameznih projektih, tako imenovanih resolucijskih projektih, na podlagi katerih bo Služba Vlade za razvoj, in ekonomske zadeve, ki jo vodi minister za razvoj pripravila predlog resolucije oziroma na podlagi tega stanja noveliran predlog resolucije, vendar ministrstvo ne načrtuje, da bi ta projekt črtalo iz resolucije. Moram tudi povedati, da so pomemben vir, kot veste, financiranja omenjenih projektov sredstva strukturnih skladov. Tudi zato verjamem, da upravičeno postavljate to vprašanje. Moram reči, da se bodo zaradi transparentnosti postopkov sredstva za posamezne projekte dodeljevala na podlagi javnega razpisa. Sama uvrstitvev projekta v resolucijo ne daje projektu nobene prednosti. Tudi projekti, ki so v resoluciji navedeni, so indikativni, kar pomeni, da dajejo usmeritev ministrstvom, ne dajejo jim pa na razpisu avtomatično nobene prednosti. Razpisi bodo v kratkem objavljeni in bo tudi ta projekt lahko enakopravno kandidiral z vsemi ostalimi projekti.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Bezjak, izvolite.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo.

V Resoluciji nacionalnih razvojnih projektov je zapisano, da se predlaga regionalni razvoj, ne pa nacionalni razvoj. Ja, pogledajte, na Štajerskem smo marsičesa zmožni sami. Morate vedeti, da bomo univerzijo sami financirali, Vlada ima zelo tanko uho za to. Tudi to regionalno razvojno gospodarsko središče Oreh bomo sami financirali in ustvarili, ker ima Vlada ali Ljubljana slab posluš za to. Nikakor pa ne morem razumeti, zakaj je Vlada v lanskem letu Mestu Ljubljani dejansko kot nacionalni program uvrstila veliko objektov, tega pa ne vem, zakaj. Pogledajte, Štajerci smo vsega zmožni, verjemite, zato bomo tudi podali predlog, da bomo napravili avtonomno pokrajino Štajersko, ministra za gospodarstvo že imamo, pa bomo potem tako začeli, če ni posluha za Štajersko. Ne vem, mislim, da nas hočete odstraniti, odrezati od sveta, toda verjemite, preživeli smo marsikaj, pa bomo tudi to.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Dr. Lahovnik, želite dopolniti odgovor?
Izvolite.

DR. MATEJ LAHOVNIK: Mogoče samo to, vsi projekti, ki bodo pripravljene tudi v okviru tega gospodarskega središča in ki bodo ustrezni, se pravi, "ready to go" - pripravljene za izvedbo z vsemi veljavnimi dokumenti, to pomeni tudi gradbeno in lokacijsko dokumentacijo, in ki bodo ustrezno prispevali k dvigu dodane vrednosti v regiji ter k ustvarjanju novih delovnih mest, bodo enakopravno kandidirali. In vsi dobri projekti bodo tudi izbrani. Ni bil noben projekt črtan. Kar se našega ministrstva tiče, pa moram povedati, da tudi nismo nobenega projekta na območju mestne občine Ljubljana uvrstili v to resolucijo ali kakorkoli drugače. Tako, da tega mesta nismo favorizirali, bo pa pomembno, da se bodo vsi dobri projekti na ta razpis, ki bo, prijavi, in da bodo tudi ustrezno pripravljene. Moram reči, da smo pred kratkim objavili javni poziv. Rezultati tega poziva se skrbno analizirajo. Kažejo, da so projekti različno pripravljene in tisti, ki bodo pripravljene, bodo imeli možnost, da so tudi izbrani. Tam pa, kjer projekt ne bo pripravljen, pa seveda ne bo mogel biti izbran, ampak razpis bo javen in enakopraven za vse.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Bezjak, izvolite.

MARJAN BEZJAK: Hvala.

Poglejte, absolutno se strinjam, da vi sami kot minister, niste imeli vpliva na te objekte, ki so nekako bili iz mesta Ljubljane dejansko dani pod državo. Seveda nikakor ne morem razumeti, ker piše tukaj, da boste dali predlog na regionalni, ta Oreh, na regionalno razvojno strategijo. Res je, da se dejansko v Sloveniji ukvarjamo že nekaj časa z regijami, da bi ustanovili regije. Zato je tudi bil moj predlog, zakaj se mučimo z regijami, bomo ustanovili avtonomno pokrajino Štajersko, pa ne bo treba v Sloveniji urejevati regij. Jaz bi rad, da to moje vprašanje damo v Državni zbor, v razpravo. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Bezjak, vašega predloga ne morem dati na glasovanje, ker ni v skladu s poslovnikom. Namreč, Državni zbor ne razpravlja o vaših poslanskih predlogih, ampak o odgovorih, odgovori se pa na naše vprašanje niso nanašali.

Naslednje vprašanje ima gospod Franc Jurša. Postavil ga bo minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Izvolite.

FRANC JURŠA: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

V letu 2006 je stopil v veljavo Zakon o vinu, gospod minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, s katerim so se ohranile tri vinorodne dežele. Sprememba je nastala pri vinorodnih okoliših, ko je nastalo iz štirinajst vinorodnih okolišev sedanjih devet okolišev med katerim je nastala večji vinorodni okoliš Štajerska Slovenija. V vinorodni okoliš Štajerska Slovenija so bili združeni naslednji vinorodni okoliši: Ljutomersko-Ormoški, Mariborski, Radgonsko-Kapelski, Šmarsko-Virštajnski, Haloze, prekmurski, Ptuj - srednje Slovenske gorice. Vinorodnemu okolišu Štajerska Slovenija so zasebni vinogradniki takrat nasprotovali, vendar niso bili uslišani in je obveljalo mnenje posameznikov, ki so mimorodno okolje Štajerska Slovenija podpirali. Vinogradniki Ljutomersko-Ormoškega okoliša niso samo predlagali ohranitve Ljutomersko-Ormoškega vinorodnega okoliša, ampak tudi spremembo imena v Jeruzalemske gorice oziroma Jeruzalem. Vinogradniki iz svojih izkušenj po teh treh letih veljave Zakona o vinu in odzivih gostov in kupcev ugotavljajo, da je ime Jeruzalem bolj znano kot Štajerska Slovenija in bi vina s tega območja bolje tržili in promovirali pod imenom Jeruzalem. Vinorodni okoliši so opredeljeni v Zakonu o vinu, medtem ko so podokoliši in lege opredeljene v Pravilniku o seznamu geografskih označb za vina in trsnem izboru. Glede na Zakon o vinu in njegov 8. člen, ki označuje geografske označbe, menimo, da je pri spremembah zakona bolj obveljala ekonomska upravičenost kot pa strokovna razlaga, saj v nobenem primeru ne moremo govoriti o istih oziroma podobnih podnebnih in talnih razmerah, če recimo primerjamo Ljutomersko, Ormoške gorice proti Mariborskim.

Na osnovi dolgoletnih meritev dozorelosti grozdja le-te zorijo v Ljutomersko-Ormoških goricah tudi po štirinajst dni prej kot v ostalih delih vinorodnega okoliša Štajerska Slovenija. Prav tako so ostali zrelostni faktorji bolj ugodni kot drugod.

Vprašanje se glasi:

Ali je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede na določbe 8. in 9. člena Zakona o vinu pripravljeno pristopiti k spremembi vinorodnih okolišev in ponovno vzpostaviti vinorodne okoliš Jeruzalem, ki je bil na področju nekdanjega Ljutomersko-Ormoškega vinorodnega okoliša, kot je bilo to določeno do leta 2006.

V kolikor je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravljeno prisluhniti potrebam vinogradnikov za nadaljnji obstoj ter potrebam turizma me zanima:

Koliko časa je treba za ponovno vzpostavitev vinorodnega okoliša Jeruzalem?

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Odgovoril bo dr. Milan Pogačnik, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Izvolite.

DR. MILAN POGAČNIK: Hvala lepa. gospod podpredsednik. Spoštovani gospod poslanec, poslanke in poslanci.

Leta 2006 je bil res sprejet Zakon o vinu in takrat so bile tudi določena tri vinska območja in seveda tudi potem vinorodni podokoliši. Zdaj, kot je bilo omenjeno, vinorodni okoliš Ljutomer - Ormož živi v vinorodnem okolišu Štajerska Slovenija. Vsekakor je takrat predlagatelj zakona imel določene cilje, predvsem je imel ključni cilj, da se koncentrira pridelava in s tem zmanjša administrative omejitve in da se poleg tega zmanjša razdrobljenost. Slovenija je znana seveda po velikem številu izjemnih vinorodnih področjih, vendar je tisto, kar resnično pesti Slovenijo, ta razdrobljenost te vinarske proizvodnje. Rekel bi pa tudi to, da je bilo kljub vsemu omogočeno, da se poleg naziva Štajerska Slovenija uporablja tudi naziv Ljutomer-Ormož, za vrhunsko vino, pridelano znotraj vinorodne lege Jeruzalem, pa tudi naziv Jeruzalem. Pravilnik iz leta 2001 je pa celo omogočil, da se vino, pridelano na območju Ljutomera-Ormoža označuje tudi z nazivom Jeruzalemčan. Se pravi, da ime samo ni bilo izgubljeno in po tej plati je prepoznavno, je na tržišču in je ohranilo ime. Vsekakor, če bi, tako kot gre v to smer tudi vaš predlog, če bi vzpostavili nov vinorodni okoliš Jeruzalem, bi potem tega morali izločiti iz vinorodnega okoliša Štajerska, Slovenija, kar bi pomenilo omejevanje obstoječega označevanja vina s tega območja.

Bistven namen proizvodnje in povezovanja vinarske proizvodnje v Sloveniji je predvsem omogočiti pridelovalcem boljši vstop na trg Evropske unije. Imamo veliko aktivnosti na tem področju. Država, recimo, vlaga še posebej veliko sredstev v promocijo slovenskega vina na tretjih trgih, 3 milijone evrov letno je za to razdeljenih. In skušamo preseči pravzaprav to razdrobljenost pridelave, ki je nedvomno glavna težava slovenskega vinogradništva. Seveda pa po drugi strani butična pridelava marsikje dosega izjemne uspehe in tudi veliko višje cene. Jaz sem zadovoljen, da je ta Vlada zagotovila pridelovalcem vina, da ni treba plačati trošarine. To bistveno izboljšuje ekonomski položaj vinarjev in vinogradnikov v Sloveniji in nas izenačuje s tistimi državami, ki se smatrajo za dežele vina, države vina, in tudi Slovenija je med njimi.

No, kakorkoli že, poučen sem bil, da je pri sprejetju zakona leta 2006 ministrstvo upoštevalo večinsko mnenje pridelovalcev, kot sem rekel, za možnosti večjega povezovanja. Vendar je res, od zakona so minila štiri leta, situacije se lahko spreminjajo. Težnje proizvajalcev so različne. In mislim, da nobena stvar ni večna. Kot minister sem nedvomno pripravljen prisluhniti pravim argumentom, pravim potrebam vinogradnikov pri oblikovanju zakonodaje, še posebej, če bo to resnično prispevalo, kot v svojem predlogu navajate, k

boljšemu in uspešnejšemu razvoju ter uspešnejšemu uveljavljanju in prepoznavanju slovenskih vin v evropskem in svetovnem prostoru. Sprememba Zakona o vinu ni vključena v program ministrstva za leto 2010, vendar pa so pobude, ki bi bile argumentirane vedno vredne te razprave. Rekel bi še nekaj, da sem zadovoljen, da smo tržni odkup vina v času krize, v letu 2009 povečali iz lanskih 12 milijonov litrov na letošnjih 13 milijonov 411 litrov. V tej smeri nekako skušamo vzdrževati in povečevati proizvodnjo vina v Sloveniji. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Franc Jurša, izvolite.

FRANC JURŠA: Jaz se gospodu ministru zahvaljujem za odgovor, ampak želim pa vseeno poudariti, da je iz prejšnjih 14-ih vinorodnih okolišev nastalo 9 vinorodnih okolišev in da je okoliš, ki sem ga omenjal, Štajerska Slovenija relativno velik in da mislim, da je predlog z naše strani, to so predlogi vinogradnikov, utemeljen in da pričakujem, da ga bo ministrstvo uvrstilo tudi v pripravo novega dokumenta, se pravi novega Zakona o vinu v letošnjem oziroma naslednjem letu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

DR. MILAN POGAČNIK: Hvala lepa tudi za to dopolnilo. Jaz sem že povedal, da je vsekakor koristno v kolikor to prispeva k boljši promociji in tudi plasiranju slovenskega vina, da smo se pripravljani v tej smeri pogovarjati in jaz predlagam en skupen razgovor, na katerem bi našli prave argumente, ali je tak pristop nujen ali ni. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Ivan Grill bo postavil poslansko vprašanje ministru za promet dr. Patricku Vlačiču.

IVAN GRILL: Najlepša hvala, spoštovani gospod predsedujoči. Spoštovani ministri, spoštovane poslanke, poslanci!

Slovenske železnice so očitno zelo velik zalogaj tudi za to Vlado, za vaš resor, gospod minister, in seveda očitno tudi za vas osebno, kajti težave se povečujejo pri Slovenskih železnicah iz dneva v dan. Izgube znašajo na letnem nivoju že več 10 milijonov evrov. Infrastruktura je še vedno kritična na številnih odsekih, ne vidimo neke vizije, kdaj bo dograjen drugi tir iz Kopra, in očitno ste se, vsaj tako je zaznati v medijih, odločili, da se bo skušalo poiskati rešitev s pomočjo nekega svetovanega podjetja. V ta namen ste objavili mednarodni razpis, na katerega se je javilo nekaj domačih in tudi tujih podjetij. Ravno danes smo lahko prebrali v medijih, da ste dokončno, vsaj tako sem razumel, izbrali

svetovalno podjetje, ne bom ga imenoval zaradi same reklame temu podjetju, za katerega boste plačali 1,2 milijona evrov. Pri tem pa mene; in verjamem, da tudi slovensko javnost; zanima predvsem:

Na kakšen način je bilo to podjetje izbrano?

Potem tudi: Kakšni kriteriji so bili?

Kajti sama ocena, da je bil ključni kriterij najnižja, se mi zdi zelo zelo vprašljivo kajti če ne veste ali če ne vemo, kaj pričakujemo, da nam bo to svetovalno podjetje na koncu tudi predstavilo, pomeni, jaz pričakujem, da bo to neka rešitev, ki bo za nas, Slovenijo, sprejemljiva, ki bo prinesla nek napredek v razvoju Slovenskih železnic. Ker pa tega, vsaj v teh informacijah, ki smo jih zasledili v medijih, ni bilo zaznati, pa seveda sprašujem:

Ali so tukaj znani predvsem neki konkretni cilji, neka vizija ali jo vi imate oziroma Vlada ima, na podlagi česar boste lahko potem tudi ocenili, ali je tisti izdelek tega svetovalnega podjetja zadovoljiv?

Ali se ga bo dalo realizirati?

Ker izkušnje, ki jih sam osebno imam s takšnimi podjetji, niso bile vedno pozitivne, se je dalo veliko sredstev, veliko denarja, na koncu pa je bil izdelek tudi neuporaben.

Zato vas prosim, če lahko meni in tudi slovenski javnosti pojasnite:

Kaj pričakujete?

Na kakšen način se bo potem v postopalo nadaljevanju?

V kolikšnem času naj bi bil ta izdelek na mizi?

Hvala lepa za odgovor.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim minister za promet dr. Patrick Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala lepa, predsednik.

Se vam zahvaljujem za to vprašanje. Z veseljem bom nekoliko opisal, ker se mi zdi, da je le pomembno, kadar gre za velike denarje, da te stvari tudi javno povemo. Izbiro mednarodnega razpisa nam zaradi vrednosti naročila narekuje zakon o javnem naročanju in odločili smo se za postopek s pogajanjem po predhodni objavi, predvsem zato, ker ta postopek omogoča naročniku, da se o ceni naročila tudi pogaja. In da do neke mere tudi usklajuje vsebino in tudi druge elemente razpisa. Kriterij za izbiro pa je bila cena, vendar ob izjemno zahtevanih vstopnih pogojih. Na ta način smo izločili tiste, ki ne bi bili sposobni izvesti sanacije. Vstopni pogoji so bili v zadnjih dveh letih najmanj dve sanaciji primerljivih železniških podjetij. Pri tem smo imeli še drugi vstopni pogoj; najmanj en vodja projekta z vsaj 10 let izkušnjami na področju železnic in najmanj en projekt, ki ga je ta konkretni vodja vodil s sanacijo železnic. In pa najmanj 5 ključnih strokovnjakov, ki bodo sodelovali pri izvedbi naročila, pri katerih mora biti izkazano sodelovanje vsaj pri dveh projektih

v zadnjih desetih letih. Se pravi, pri tako strogih pogojih pravzaprav odpadejo vsi, ki nimajo res veliko izkušenj na tem področju. Ti vstopni pogoji so pripeljali v osnovi osem ponudnikov, ki so dali indikativne cene. In če nekoliko poenostavljeno povem, kaj je bila naša zahteva pri temu javnemu razpisu, je bila hiter poslovni preobrat, socialno sprejemljive rešitve za odvečne delavce in pa pomoč pri izvedbi reorganizacije oziroma nove strukture Slovenskih železnic v skladu z navodili lastnika, ki bodo v skladu s predpisi Evropske unije. Nekoliko bolj detajlno, jaz bom sedaj mogoče nekoliko bolj enostavno povedal, ampak v osnovi gre za to. Ko smo dobili njihove prve "inpute" prijavilo se je vseh osem, takšnih, ki so izpolnjevali te pogoje. Ko smo pridobili te njihove preliminarne cene in pa njihove predloge, kako izpeljati to sanacijo in kako si oni to zamišljajo, smo iz teh njihovih predlogov na podlagi tega, kar smo mi želeli, izdelali konsolidirano novo zahtevo, zelo podobno kot prej, ampak bolj detajlno, kaj želimo od njih v tem programu. Potem smo jih povabili na pogajanja. Pogajanja so potekala tako, da smo imeli samo en krog pogajanj, da smo pred kamero izžrebali vrstni red, da smo dali vsakega ponudnika v svojo sobo, da smo snemali ta krog tako, da smo se pogajali pred kamero z njihovim privoljenjem in da je vse posneto. In da je bil samo en krog. Vsak ponudnik je prišel notri in povedal svojo ceno. Vse je posneto na kamero. Ko smo ta krog končali, smo jih poklicali skupaj in povedali, kakšne so te cene. Nato so morali te cene, ki so jih oni tam predlagali, poslati še formalno. To je bilo, Prejšnjo sredo je bil zadnji rok za oddajo. Ob enih je bil zadnji rok za oddajo in nismo dobili vseh. V vmesnem času smo enega izločili, ker ni izpolnil tistih prvih pogojev, ko smo zahtevali pri dodatnih zahtevah, naših. Medtem ko nekaj ponudnikov na koncu formalno ni dalo takšne ponudbe, kot jo je dalo na pogajanjih. Tako je najugodnejši je bil tisti, kot sem povedal, za milijon dvesto. Gre torej za eno mednarodno gospodarsko družbo, ki ima tudi pri nas sicer svojo poslovno enoto, ampak z dovolj zahtevnimi referencami oziroma z zadostnimi referencami strokovnjakov, da pričakujemo, da bodo lahko to nalogo uspešno opravili.

Naj pa povem eno stvar glede železnic, če še imam časa dovolj. V zadnjih nekaj letih samo, ko se je vedno govorilo, da so železnice leta 2004 bile sanirane, smo tudi danes na železnicah o tem govorili. Poglejte, železnice imajo 350 milijonov evrov dolgov. Seveda je ob tako veliki obremenjenosti, tako veliki zadolžitvi poslovanje, tudi če bi bilo, recimo, popolnoma rentabilno, iz tega klasičnega poslovanja, brez obremenitev, kar se bi tudi lahko zgodilo, je ob teh obremenitvah praktično nemogoče. Tako bomo mi morali tudi v Državnem zboru o tem kaj reči. Da železnice, če želimo, da gredo naprej, jih bo treba dobro sanirati, ne samo s tem, da nam bo sedaj nek svetovalec pomagal poslovne procese izboljšati, poslovni preobrat .../Znak za konec razprave./...

pa dobre rešitve, socialno sprejemljive, za odvečne delavce. Ampak, v tej državi se bomo morali v tej državi resno teh železnic lotiti kot sistema, ki je enostavno prezadolžen. Menim, da moderne, dobre železnice potrebujemo.../Izključen mikrofon./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Gospod Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Spoštovani minister, tudi sam bi si želel, da bi na podlagi teh rešitev uspeli sanirati, pa sprejeti neke rešitve, ki bodo naše železnice pripeljale na boljši nivo, kot ga imamo. Vendar se bojim, da je tukaj toliko neznank, nobene garancije, da bo na koncu, ko bo s strani tega podjetja vam predan nek izdelek, da bomo rekli, to je tisto, kar si želimo.

Zanima me, kaj boste naredili, če boste ocenili, da zadeva ni sprejemljiva. Ali lahko pozabimo na teh milijon 200.000 evrov ali ne? Zakaj to govorim? Ravno to svetovalno podjetje, ne želim ga imenovati, je sodelovalo v podjetju, kjer sem bil sam zaposlen. 3.000 zaposlenih. Pol leta smo vsi zaposleni ali vodilni kader delali za njih razne ankete, vprašalnike, na koncu je bil njihov izdelek: tisoč jih mora biti na koncu, kar pomeni, 2.000 odpustiti. In še nekaj takih predlogov, ki smo jih samo povzeli. Po tistem, pogledajte, ta zadeva je bila nesprejemljiva, še danes to podjetje dela po starem. Zato se bojim, da bo tudi tukaj v tem izdelku navedenih nekaj rešitev, ki so nemogoče realizacije, nesprejemljive in se bomo znašli pred istim problemom kot danes. Predvsem pa nisem zasledil, da bi odgovorili, v kolikšnem času naj bi oni ta izdelek tudi vam predstavili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, minister za promet dr. Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala lepa. Hvala za dodatni čas, da še to obrazložim. Časa je leto in pol, celotnega, s tem, da je zadnjega pol leta - se opravičujem, če bom kakšen mesec zgrešil, ampak zadnjega pol leta je za opazovanje efekta in 40% vplačila je izplačanega po polletnem obdobju, ko mi presodimo, ali je sanacija bila uspešna ali ne. 40% tega plačila je po šestih mesecih, medtem ko ostalih 60% je po fazah. Vsakokrat ko ocenimo, da je bila faza uspešna, gremo v izplačilo. Ocenimo o tem daje naročnik, ali je bila faza uspešna ali ne. Torej, gremo po posameznih odsekih. Ne gre za kompletno zadevo.

Še enkrat ponavljam: fazno, v enem letu, potem pol leta opazovanja in na koncu 40%, če je bila sanacija uspešna. Mislím, da je nekaj okoli sto tisoč evrov ali nekaj čez sto

tisoč evrov tudi garancije z njihove strani za uspešno opravljene posle. To je naša zahteva bila.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Imate postopkovni predlog gospod Grill? Prosim.

IVAN GRILL: Se zahvaljujem. Poglejte, spoštovani gospod minister, mislim, da bi splošna razprava o tem vprašanju, na katerega ste skušali odgovoriti, bila lahko v veliko korist vam, Vladi in ne nazadnje tudi temu podjetju.

Zato predlagam v skladu s Poslovníkom, da tukaj opravimo razpravo o rešitvah, ki bi veljale, da se jih skuša realizirati pri sanaciji in reorganizaciji Slovenskih železnic, zato prosim, da tudi koalicijska to potrdi in da se tukaj na široko razpravlja in da bo to, kot sem že omenil, lahko vsem skupaj v pomoč. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. O predlogu poslanca Ivana Grilla, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra za promet dr. Patricka Vlačiča na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločil jutri v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj. Franc Bogovič bo postavil poslansko vprašanje ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim.

FRANC BOGOVIČ: Lep dober večer, spoštovani predsednik, vam, spoštovani ministri in pa tudi kolegice in kolegi.

Moje vprašanje se nanaša na aktualno temo, ki je v slovenskem prostoru in se nanaša na potencialni prevzem oziroma odkup večinskega deleža v Ljubljanskih mlekarnah, kajti Slovenija najprej kot gozdnata dežela, v nadaljevanju dežela z veliko travnatega sveta, predvsem pa z veliko površin s tako imenovanimi omejenimi dejavniki, kjer je tradicionalna panoga govedoreja praktično edina panoga, ki je garant, da bodo ta območja obdelana. Prireja mleka je panoga v kmetijstvu številka ena, tega se vsi zavedamo in danes v Sloveniji delujejo tri velike mlekarne, poleg ostalih, Ljubljanske, celjska in pa Pomurske mlekarne ter zadružniki oziroma zadružni sektor je večinski lastnik tako v Celjski kakor tudi v Pomurskih mlekarnah in tudi po večini evropskih dežel so mlekarne v veliki meri v zadružni lasti.

Glede na lastninsko preoblikovanje v preteklosti je situacija danes v največji slovenski mlekarni, ki predela skoraj polovico slovenskega mleka, takšna, da štiri finančne družbe, ki so tudi lastnice več kot 50% delnic Ljubljanskih mlekarn, danes imajo zaprt paket, ki bi se naj prodajal, in vem, da poteka tako zelo velika aktivnost tako med kmeti, med zadružniki v okviru Zadružne zveze z osnovno ambicijo in željo, da se ta lastniški delež poskuša odkupiti, da se ne bi zgodilo to, da bi ga v želji po trgu tako slovenskim kakor tudi po trgu na jugovzhodni strani od nas, kjer tudi danes

dobro kotirajo Ljubljanske mlekarne s svojimi izdelki, da bi ta trg s kakšnim sovražnim prevzemom prevzela kakšna sovražna mlekarne, ki bi prevzela to mlekarne zgolj v želji po temu trgu, ne pa po nadaljnjem razvoju slovenske govedoreje.

Glede na to, da je stanje finančno za kmetijstvo dokaj ostro in da je ocena, tudi tistih, ki skušajo spraviti skupaj to finančno konstrukcijo za odkup tega deleža, takšna, da bodo kmetje in zadruga težko same vstopile in odkupile ta delež sprašujem ministra za kmetijstvo in gozdarstvo in prehrano:

Ali se v okviru ministrstva kaj razmišlja v tej smeri, da bi se poskušalo skupaj s prej omenjenimi deležniki v temu postopku vključiti tudi državo preko svojih skladov in na nek način - ali za dlje časa ali pa vsaj za eno vmesno obdobje prevzeti in pomagati pri prevzemu tega pomembnega živilskopredelovalnega objekta v Sloveniji?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim ministra, dr. Milan Pogačnik.

DR. MILAN POGAČNIK: Hala lepa, gospod predsednik. Hvala lepa tudi gospodu Poslancu Bogoviču za vprašanje. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je seveda odgovorno za področje, katerega ste omenili. Ukvarja se seveda z vsemi temi vprašanji, tudi s pomembnim vprašanjem živinoreje. Se absolutno strinjam, da glede konfederacije, geografske lege in sploh klime Slovenije, je živinoreja ena najpomembnejših panog v slovenskem kmetijstvu. Zaradi tega temu nekako namenimo še posebno pozornost in ravno zaradi tega skušamo v teh težkih časih za slovensko kmetijstvo angažirati se tako, da čim prej pridelovalci tudi pridejo do subvencij, ki jih nekako pridobijo na osnovi teh prijav in s sodelovanjem evropskih sredstev. Tako kot smo, recimo, uspeli kar 90% OMD-ja razdeliti že v novembru, decembru, kar se je prvokrat zgodilo na področju kmetijstva. Tako kot skrbimo za ustrezno stanje na področju izboljšane tega položaja kmetijstva in pa kmetijske pridelave se zavedamo tudi živilskopredelovalne industrije kot sestavnega dela te verige. V tej verigi prihaja do, to dobro poznate, do velikih disfunkcij, do nepravilnega razdeljevanja prihodov in še posebej dobičkov. In absolutno na ministrstvu podpiramo to, da se lastništvo kmetov uveljavlja, pa tudi potem preko zadružne organizacije, preko zadrug tudi v lastništvu mlekarne, ki so pomembne za predelavo slovenskega mleka. Res je, Ljubljanske mlekarne so ena večjih mlekarne, kar 53% slovenskega pridelanega mleka odkupi. Res pa je tudi, da ga 31% izvozimo v Italijo, in zadovoljen sem, da se je cena stabilizirala. V novembru, decembru ugotavljamo, da je povprečna cena mleka dejanske kakovosti, franko... mlekarne, v katero je vključen že tudi transportni stroški odkupa, zrasla na 27 do 28 evrov, prejšnje tri mesece je bila 26 do 27 evrov. Skratka, tisto kritično situacijo iz februarja smo stabilizirali. V naslednjih treh mesecih napovedujemo dvig

cene, vsaj tako se pogovarjamo z mlekarnami in mislim, da bo nekako na ta način situacija boljša in bolj stabilizirana. Zaradi tega nam je še posebno pomembno, seveda, da ostanejo slovenske mlekarnе nekako v čim večjem lastništvu, kot sem že povedal, pridelovalcev oziroma proizvajalcev in preko zadružne zveze in preko kmetijskih zadrug.

Tudi zaradi tega smo takoj na začetku teh aktivnostih, ki so se pojavile, to gospod Bogovič dobro pozna, saj pri teh razgovorih vsaj v okviru drugih sredin intenzivno sodeluje in mislim, da je prav tako. Tudi mi smo se vključili v ta razgovor s predsednikom zadružne zveze, z gospodom Vriskom sva imela že pred mesecem in pol, dvema mesecema, zelo resen razgovor glede tega. Seznanil me je s situacijo, seznanil me je z možnostmi, kakršne imajo pridelovalci, pa potem seveda tudi Zadružna zveza Slovenije tudi drugi glede vstopa v večinsko lastništvo Ljubljanskih mlekarn.

Seveda sem kot član Vlade opravil tudi ustrezen razgovor z ministrom za finance. Moram reči, da so s strani ministra za finance, pa tudi Ministrstva za finance, zadovoljni z aktivnostmi, kot potekajo. Vsekakor minister za finance podpira nakup in pravi, da imajo do sedaj kupci dovolj kreditnega potenciala za ta namen. Nedvomno je interes, da se, kot sem rekel, lastništvo večinsko prevzame, vendar do sedaj državni skladi niso dobili direktnega poziva k sodelovanju. Če bodo vsi tisti, ki organizirajo odkup mleka, in Zadružna zveza Slovenije zainteresirani, Ministrstvo za kmetijstvo in Ministrstvo za finance vsekakor želita ta predlog podpreti in bosta pri tem sodelovala. Več pa bi zaradi razgovorov, ki potekajo, težko govoril.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Mag. Majda Potrata bo postavila poslansko vprašanje ministru za šolstvo in šport.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani ministri, poslanki in poslanci!

V izhodni strategiji je znanju posvečena posebna pozornost, tako pri iskanju večje konkurenčnosti gospodarstva kot tudi pri usposabljanju za prilagajanje trgu dela. Če na izobraževanje gledamo celostno, da pomeni, kar vključujemo izobraževanje, usposabljanje, raziskave, razvoj in inovacije, me v tem hipu pravzaprav zanima samo tisti prvi segment, ki se mu reče izobraževanje, in v tem delu ima višje strokovno izobraževanje posebno mesto, glede na to, da zajema specifičen segment populacije. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, 26. februarja letos objavljenih, je v slovenskih višjih strokovnih šolah bilo v študijskem letu 2009/2010 vpisanih 7 študentov manj kot 17.000. Razmerje med tistimi, ki so vpisani v zasebnih šolah, in tistimi v javnih šolah in šolah s koncesijo, je tako, da je približno ena četrtnina proti trem četrtinam. 45% študentov je vpisanih redno. Zanimiv pa se mi zdi podatek, ki presega običajno predstavo o tem, katere

smeri so pri vpisovanju v višješolske strokovne programe najbolj popularne. Tu ni tako zelo odstopajoče družboslovje z vsemi različnimi variantami, ampak so, zanimivo, tudi naravoslovje, matematika, tehnične vede in tehnologija v skoraj enakem odstotku. Toda jedra problema ne vidim v tem. Višje strokovno šolstvo se srečuje z enakim problemom kot visokošolski programi. Namreč, učinkovitost tega študija, ponovno vpisovanje, financiranje, razmerje med javnim in zasebnim, in to me pravzaprav najbolj zanima v tem vprašanju, spoštovani gospod minister:

Kaj v zvezi z višješolskim strokovnim študijem namerava napraviti ministrstvo, glede na to, da Slovenija v primerjavi z Evropo dosega razmeroma zelo visok odstotek zajete populacije v izobraževanje med 15. in 24. letom?

Še prav posebej pa me zanima, glede na to, da se zdaj izide ali izteče nacionalni program za izobraževanje odraslih:

Kaj namerava ministrstvo v tej resoluciji pripraviti novega ali spodbudnega za to, da bi se ugodni kazalniki še izboljšali?

Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič.

DR. IGOR LUKŠIČ: Spoštovana poslanka, hvala za vprašanje. Predsednik, poslanci.

Po oceni Ministrstva za šolstvo in šport je postala mreža javnih višjih strokovnih šol v preteklih letih prenatrpana, preveč je izvajalcev, še zlasti, ker se je ob javni mreži šol razvijala tudi mreža zasebnih višjih šol, ki z izjemo dveh vse izvajajo samo izredni študij. Danes deluje 29 javnih in 31 zasebnih višjih šol, ki izvajajo skupaj 26 programov. Število rednih in izrednih študentov je v preteklih letih vsako leto naraščalo.

Javne višje strokovne šole se za izvajanje rednega višješolskega študija financirajo po kosovnem principu, to je na podlagi števila vpisanih študentov in števila diplomantov. Merilo za financiranje je 2-kratno število študentov v drugem letniku. Na ta način se poskuša omejiti fiktivni vpis, ki tudi na ta način ni rešen. To je eden od velikih problemov, ki ga bomo - če zdaj preidem v tem segmentu na vprašanje kaj bomo naredili v novi zakonodaji, moramo tako kot v visokem šolstvu rešiti vprašanje fiktivnega vpisa in to bomo tudi naredili.

Še finančni podatek. V letu 2009 so javne šole prejele 15 milijonov 480 tisoč evrov za izvajanje programov višješolskega izobraževanja. Dve zasebni višji strokovni šoli financira Ministrstvo za šolstvo in šport za redne študente na podlagi koncesij, ki sta bili podeljeni v prejšnjih mandatih. V letu 2009 sta ti dve višji strokovni šoli prejeli 900 tisoč evrov, skoraj milijon. Cena na študenta pa je enaka kot za javne šole.

Letos koncesij, tudi zaradi pomanjkanja sredstev in tudi zaradi tega, ker ni urejen problem fiktivnega vpisa, nismo podeljevali.

Izrednega študija ministrstvo ne financira - ne javnim in ne zasebnim šolam.

Finančna negotovost, ki jo v svojem poslanskem vprašanju omenjate, spoštovana poslanka, se po naši oceni ne nanaša na financiranje rednega študija, ampak na financiranje izrednega študija, še zlasti na financiranje zasebnih višjih strokovnih šol. Koncesije so na področju vzgoje in izobraževanja urejene z Zakonom o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Sedaj pa glede tega, kaj bomo naredili. Pripravljamo spremembe zakona o višjem šolstvu, kjer naj bi uredili enotno evidenco študentov višjih strokovnih šol, pravice študentov na način, kot je to urejeno v visokem šolstvu, merila in način podeljevanja koncesij in, kar je zelo pomembno, merila za ustanavljanje šol ter za sprejemanje, razmeščanje in izvajanje študijskih programov.

Ministrstvo za šolstvo in šport v Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih financiranja izrednega višješolskega študija nima namena umeščati. V Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih je predvideno sofinanciranje šolnin za zvišanje izobraževalnega primanjkljaja, ki ne zajema terciarnega izobraževanja. Izobraževanje odraslih bo še naprej v glavnini financirano iz sredstev ESS, za katere se moramo počasi navaditi, da so v resnici del proračuna in to niso neka evropska sredstva, ampak jih je treba počasi jemati kot integralni del proračuna.

Ob tem bi rad povedal še to, da je poklicno srednješolsko izobraževanje v krizi in se potreba premika na višješolsko raven. Tudi foramijsko so višje šole, zlasti strokovne, se pravi te, ki so v javni mreži, del srednješolskih centrov in želimo, da tako tudi ostane, ker ne bi radi, da se zgodi tako, kot se je v preteklosti, ko so višje šole postale visoke in potem fakultete in smo cel segment višjih šol izgubili. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala lepa, gospod minister. Jaz se opravičujem, če sem slabo poslušala in nisem slišala časa, v katerem ste napovedali spremembe zakona. Ampak mislim, da ga niste omenili.

Razumem tudi finančne zadrega, zaradi katerih niste razpisovali novih višješolskih programov, vendarle prihajam iz okolja, v katerem je bilo razvitih kar nekaj novih višješolskih strokovnih programov, za katere tisti, ki so jih pripravljali, menijo, da imajo ustrezno strokovno usposobljene kadre, tudi ustrezne prostorske možnosti, da ne govorim o nekaterih primerih o opremljenih laboratorijih, tudi

povezovanje med različnimi srednjimi šolami, ki bi razvijali take višješolske strokovne programe, je bilo uresničeno. Vendar to utegne pokazati čez čas neučinkovitost ali pa upad volje za razvijanje novih programov, če se bo tak trend nerazpisovanja novih programov nadaljeval. Razumem, da je tisto, kar je v sferi zasebnega prepuščeno tudi konkurenčnosti med izobraževalnimi inštitucijami, ki ponujajo podobne ali sorodne programe, ampak vendarle za ta del bi vas prosila, če bi mi lahko odgovorili, in razumem tudi, da ste pri resoluciji o izobraževanju odraslih jasno rekli izločitev tistim programom, ki gredo v višješolsko stopnjo izobraževanja. Me pa vseeno še vedno zelo vznemirja podatek iz poročila o uresničevanju izobraževanja odraslih za leto 2008, kjer so .../Opozorilni znak za konec razprave./... šoferski izpiti še vedno na vrhu izobraževanja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala. Minister, dr. Lukšič.

DR. IGOR LUKŠIČ: Hvala za dodatno vprašanje. Če začnemo zadaj in povežemo tudi s temi kazalniki, ki so bili omenjeni v prvem delu vprašanja. Mi, v naši državi in tudi v Evropski uniji imamo eno težavo, ki se ji reče zamenjava kvalitativnih kazalcev s kvantitativnimi. Po kvantitativnih kazalcih smo na področju šolstva zelo dobri, premalo pa smo v celotni Evropski uniji in tudi pri nas razvili kvalitativnih kazalce. Torej, ali imamo s tem, ko dosegamo boljše številke, boljše odstotke diplomantov raznih šol, tudi srednjih šol, ali imamo s tem tudi višjo stopnjo izobrazbe? Žal moramo ugotoviti, da ne. To je ena zadeva.

In ravno zaradi tega in to se mi zdi pomembno ugotoviti, ravno zaradi tega se mi zdi širjenje števila programov tako v srednjem šolstvu kot v osnovnem šolstvu in tudi to, kar ni moj resore, v visokem šolstvu zelo slab kriterij za meritev ali pa merjenje razvoja in kvalitete našega šolstva. Zato smo tudi mi letos "ustavili konje", nismo razpisovali novih programov, niti nismo spodbujali, da šole razvijajo nove programe. Mislím, da je prav, da tiste šole, ki imajo neko dobro izkušnjo, dobre diplomante, ostajajo pri tem. Namreč generacije, ki prihajajo, so manj številne in bo tudi zaradi tega pomembno, da ne drobimo programa. Velja isto za višje šole. In zato letos nismo razpisovali novih programov po šolah. To bomo delali počasi, s pametjo in enostavno se mi zdi prav, da ustavimo to, kar se je razvijalo v zadnjih, recimo 10-ih letih, zlasti intenzivno pa v zadnjih štirih letih, ko smo drveli z novimi programi, z novimi fakultetami, z novimi višjimi šolami, z novimi programi v srednjih šolah in se nam zdaj izkazuje, da to ni bilo najbolj modro. Toliko, hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Dr. Peter Verlič bo postavil poslansko vprašanje ministru brez resorja,

odgovornemu za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Prosim.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa.

Spoštovani gospod minister, Ustavno sodišče Republike Slovenije je v eni izmed svojih odločb naložilo, da bo moral zakonodajalec natančneje določiti kriterije, na podlagi katerih bodo občine lahko ugotovile, ali na njihovem območju živi avtohtona naseljena Romska skupnost. Oceniti bo tudi moral, ali bi bilo potrebno predpisati za uresničevanje posebne pravice romske skupnosti do predstavnika v občinskem svetu še druge kriterije, na primer organiziranost, število pripadnikov in tako dalje. Citiram tisto, kar je napisalo Ustavno sodišče.

Kot veste, zakonodajalec v nadaljevanju tega ni storil in je leta 2002 sprejel novelo Zakona o lokalni samoupravi, ki je navajala dvajset občin, ki naj bi zagotovile predstavniško mesto tudi predstavniku romske skupnosti. Ustavno sodišče je v nadaljevanju, v naslednji odločbi zavzelo stališče, da sama navedba občin sicer ni sporna, hkrati pa je dodalo, da bi bilo sporno, če bi bile občine v zakon navedene arbitrarno, torej brez kriterijev. Tako je zapisalo: "Izpodbijana ureditev bi posegla v pravice lokalne skupnosti, če bi zakonodajalec določal takšne občine arbitrarno, to je, ne da bi pred tem ugotovil, ali na območju neke občine prebiva avtohtono naseljena romska skupnosti oziroma če bi med takšne občine, uvrstil tudi občine na območju katerih ne prebiva avtohtono naseljena romska skupnost." Podobno stališče je Ustavno sodišče zavzelo tudi v eni od naslednjih odločb.

Ker po osmih letih še vedno niso bili nikjer predstavljeni kriteriji, na podlagi katerih so bile določene tako imenovane romske občine v Zakonu o lokalni samoupravi, vas sprašujem po kriterijih, na podlagi katerih so bile določene tako imenovane romske občine.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim minister, dr. Henrik Gjerkeš, prosim.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke, poslanci, dr. Verlič.

V času priprave novele zakona, ki je pozneje določil občine z romskim svetnikom, torej Zakona o lokalni samoupravi iz leta 2002, je bilo opravljanih v posvetovanjih med Inštitutom za narodnostna vprašanja, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport in glede strokovnih izhodišč za določitev enotnih kriterijev avtohtonosti romske skupnosti na posameznem območju ugotovljeno, da kriteriji, ki jih uporabljajo nekatere druge države za ugotavljanje avtohtonosti poselitve Romov na Slovenskem zaradi različnih naselitvenih navad pripadnikov romske skupnosti niso primerne. Takšni kriteriji, ki

vsebujejo preštevanja, obvezno opredeljevanje in določanje obdobja stalnega prebivanja na določenem območju, tudi niso v skladu s pravnim načelom in usmeritvami priporočil Sveta Evrope in drugih mednarodnih organizacij, ki skrbijo za uveljavljanje pravic Romov. Ob ugotovitvi, da meril in kriterijev zagotavljanja avtohtonosti ni mogoče pripraviti v takšni obliki, ki bi izključevale tako poseg v osebne pravice posameznika oziroma romske skupnosti v celoti kot tudi možnost arbitrarnega in s tem neenakega odločanja občinskih svetov, je bilo odločeno, da je treba z zakonom določiti območja občin, v katerih je treba zaradi tam tradicionalno živeče romske skupnosti zagotoviti njeno pravico do predstavnika v občinskem svetu. Za določitev območij, na katerih živijo avtohtono naseljene romske skupnosti, so bili uporabljeni rezultati raziskav in arhivskih gradiv posamičnih terenskih raziskav Inštituta za narodnostna vprašanja ter ugotovitve Urada za narodnosti, ki temeljijo na identificirani problematiki romske skupnosti v posameznih občinah. Vsem občinam, kjer se je ocenjevalo, da živijo pripadniki romske skupnosti, je bila aprila 2001 tudi posredovana odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije z dne 22. 3. 2001 skupaj z dopisom, s katerim se je občinam priporočilo, da preverijo avtohtonost pripadnikov romske skupnosti na določenem območju, torej če živijo Romi v občini daljše obdobje, številčnost Romov v občini, njihovo organiziranost in druge posebnosti, ki bi bile pomembne za določitev občin glede na prej omenjeno odločbo Ustavnega sodišča. Odgovori občin so tudi služili kot osnova za oblikovanje seznama občin, ki so bile vključene v 14. člen Zakona o lokalni samoupravi. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim, dr. Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa za ta vaš odgovor. Torej, še vedno odgovora, kateri kriteriji so bili določeni ni. Sklicevali ste se na nekatere, če razumem, na nek vprašalnik občinam, na neke študije, vendar pa ne razumem, zakaj tega niste prelili v kriterije, s katerimi bi za vsako od slovenskih občin lahko preverili, z zakonom seveda, ali tam živi avtohtona romska skupnost ali ne.

Morda je zanimivo, da je predstavnik Zveze Romov v enem izmed intervjujev, prispevkov na televiziji, v oddaji 24 ur dejal, da bi pravzaprav moral biti romski svetnik tudi v Ljubljani, Mariboru in Velenju. Kako to, da ga ni? In če se sklicujemo na najbolj verodostojen dokument, to pa je popis prebivalstva, lahko ugotovimo, da se v nekaterih občinah, ko pogledamo popis prebivalstva, Romi sploh niso opredelili za Rome, tako kot je bil to primer v občini Grosuplje. Okvirna konvencija Sveta Evrope ščiti tudi vse tiste, ki pravijo, da se lahko sami prostovoljno odločijo, kaj bodo. In da

zakonodajalec pravzaprav nima pravice arbitrarno odločati za nekoga, da bo Rom, če to ne želi biti.

Skratka, ne gre za to, gre za to, da se kriteriji določijo za vse slovenske občine enako. In odgovor, ki je tu na mestu, kako to, da, recimo, v nekaterih občinah, Ljubljana, Maribor, Velenje, pa romskega svetnika ni.

Torej, sprašujem, jasno, po kriterijih.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister dr. Gjerkeš.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala. Predstavnik romske skupnosti, ki ste ga omenjali, je tudi povedal, da se sam sprašuje, kaj pomeni za Roma avtohtonost, glede na to, da so nomadski narod. In sam pojem v zvezi s problematiko Romov, pojem avtohtonosti ni ne v Sloveniji ne v tujini v kateremkoli dokumentu jasno definiran. Strokovnjaki se ob odsotnosti uradne razlage zanašajo na pojma "zgodovinska ali tradicionalna naselitev". Tako je bilo tudi v tem primeru, kar je ugotovilo tudi Ustavno sodišče v sklepu, ki ga je pred kratkim izdalo v zvezi z občino Grosuplje, kjer potrjuje pravilnost odločitve in hkrati svetuje oziroma napotuje občino, da naj, če se s tem ne strinja, sproži uradni postopek za spremembo uvrstitve v ta seznam. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite podati proceduralni predlog? Prosim, dr. Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Seveda, odgovorili ste tisto, kar je pravzaprav odgovorilo Ustavno sodišče, niste pa odgovorili, kje so kriteriji in zakaj jih zakonodajalec ne želi opredeliti. Saj, veste, ne gre za eno izmed občin, kjer se Romi niso opredelili za Rome, tako kot je to primer v občini Grosuplje, in popisa prebivalstva iz leta 2002 pa je zakonodajalec pač določil občini, da mora imeti romskega svetnika. Gre za občine, ki sem jih prej naštel, Ljubljana, Maribor in Velenje, kjer iz popisa leta 2002 izhaja, če se ne motim, da so se opredelili za Rome, pa nimajo svojega svetnika.

In tu se pojavi vprašanje, vam kot ministru, pristojnemu za lokalno samoupravo, da ne glede na to, če tega kriterija avtohtonosti nikjer ne poznajo, če pri nas poznamo Zakon o lokalni samoupravi, ki je določil romskega svetnika, ki je določil občine, potem na mnogo, kot vidimo, tudi odločb Ustavnega sodišča, ki napotujejo k določitvi kriterijev, najbrž ne bi bilo težko predlagati sprememb zakona v tej smeri. In danes iz vašega odgovora nisem zasledil, da bi Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj čutilo to potrebo, da to uredi za vse slovenske občine enako. Kajti, jaz mislim, da naloga Državnega zbora, naloga tistega, ki pripravlja zakona, to je Vlade in resornega ministrstva, je

pač ta, da je zakon sistemski, ne da bo zakon pisan za eno občino, ne, da bo zakon določil, kaj mora ena občina storiti, ampak da bo zakon določil za vse občine v tej državi enotne kriterije.

In ker nikakor ni tega posluha in ker nikakor tudi danes iz teh odgovorov tega sam nisem zasledil, predlagam, da o tem odgovoru opravimo razpravo v Državnem zboru in da Državni zbor opravi to nalogo in poskuša določiti kriterije za vse občine v Sloveniji, zato da bo tudi Rom v Ljubljani, če se je razglasil, imel pravico do romskega, do svojega svetnika, ki je zdaj pač nima. In to je ta naloga in zato, tako kot mi omogoča poslovnik, predlagam, da o tem opravimo razpravo v Državnem zboru.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

O predlogu poslanca dr. Petra Verliča, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra brez resorja, odgovornega za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, na njegovo poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločil jutri, v torek, 2. marca 2010 v okviru glasovanj.

Miro Petek bo postavil poslansko vprašanje ministru za zunanje zadeve.

Prosim.

MIRO PETEK: Hvala lepa za besedo.

Nekaj časa nisem videl ministra za zunanje zadeve v Državnem zboru, pa sem bil kar vesel, sem bil prepričan, da je odšel v Črno na Koroškem, kjer je ravno sprejem za Tino Maze in ji mogoče podelil kakšno nagrado za njeno promocijo Slovenije v svetu. Tudi športniki so imenitni ambasadorji in ne sodijo samo v domeno Ministrstva za šolstvo, ampak Vlade kot take, mogoče tudi celo zunanjega ministrstva.

Toda zdaj od ambasadorjev k ambasadam. Gospod minister, v zadnjem času se v Sloveniji veliko ukvarjamo z vprašanji najema prostorov za državne institucije, vladne službe, organov v sestavi in podobno. Na leto Slovenija nameni za najem teh prostorov več kot 24 milijonov evrov, na drugi strani pa je veliko prostorov v državni lasti tudi praznih. Toda tej vsoti 24 milijonov evrov še niso prištete letne najemnine v višini 1,6 milijonov evrov za nacionalni preiskovalni urad ali najemnina za Kosovo protikorupcijsko komisijo v višini 444 tisoč evrov na letni ravni. Tem najemninam pa moramo v naši državi dodati še najemnine Ministrstva za zunanje zadeve za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništev. Za 45 poslovnih prostorov ambasad in konzulatov, za 39 rezidenc in 210 stanovanj javnih uslužbencev, ki delajo na DKP-jih širom po svetu, je Slovenija v letu 2008 odštela več kot 10,6 milijonov evrov. Za najem ambasad in konzulatov je bilo plačanih 3,7 milijona evrov v letu 2008, za rezidence DKP-v smo po svetu plačali 2,4 milijonov evrov, za stanovanja omenjenih 210 uslužbencev smo

2008 plačali 4,5 milijona evrov, skupaj torej 10,6 milijonov evrov. Zanima me, spoštovani gospod minister: Kolikšno vsoto je Ministrstvo za zunanje zadeve odštelo v te namene v lanskem letu? In kaj načrtujete, kakšna sredstva načrtujete v letošnjem letu?

Prav tako me zanima: Koliko nepremičnin za potrebe slovenske diplomacije nameravate odkupiti oziroma kupiti v letošnjem letu? Hvala za odgovor.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za zunanje zadeve, Samuel Žbogar.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa. Bom najprej s številkami. V letu 2009 - najprej moram reči, da smo vse številke znižali. V 2009 smo uporabili 10,5 milijona za najeme poslovnih prostorov, rezidenc in stanovanj; od tega 2,2 za najeme rezidenc in 4,6 za najeme stanovanj javnih uslužbencev. Se pravi, 10 milijonov in pol smo porabili v 2009, v 2010 imamo za te namene 9,1, se pravi en milijon manj. Sedaj pa... Seveda si ob vsakem proračunu želimo oziroma predvidevamo, načrtujemo tudi nakup kakšnega veleposlaništva oziroma rezidence, da bi si na ta način dolgoročno privarčevali, ampak nam proračuni vsaj v tem trenutku in tudi v prihodnih, verjetno, nekaj let ne bodo omogočali, ker enostavno ne bo denarja in moramo proračun zniževati in po navadi je to prva stvar, ki se ob rebalansih črta. Doslej tudi zunanje ministrstvo ni moglo najemati kreditov za nakup nepremičnin v tujini, ker je takšen pač zakon o javnih financah, lizing pa je dovoljen v zadnjih petih letih in smo temu primerno tudi zdaj napotili veleposlaništva, da iščejo možnosti najema oziroma nakupa preko lizinga.

Nepremičnine načrtujemo pridobiti tudi z nasledstvom. Doslej smo dobili eno samo tako nepremičnino od bivše Jugoslavije, to je veleposlaništvo in rezidenca v Washingtonu. V okviru OECD držav oziroma OECD območja je med naslednicami tudi bilo razdeljeno nekaj drugih nepremičnin, med katerimi si obetamo veleposlaništvo oziroma rezidenco v Rimu, v Milanu, v Budimpešti in še nekaj takih prostorov. Pogovori še niso zaključeni. Letos oziroma v lanskem letu so se intenzivirali med državami naslednicami, da bi čim prej zaključili to razdelitev nepremičnin nekdanje Jugoslavije. Mi računamo, da bi v letošnjem letu vendarle prišlo do premika in da bi lahko nekatera od teh veleposlaništev tudi dobili v svojo last in z njo upravljali.

Toliko, mislim, da ste spraševali o stroških, zaenkrat.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim, gospod Petek.

MIRO PETEK: Hvala lepa. Minister, hvala za odgovor. Me veseli, da ste toliko znižali te stroške iz leta 2008 na 2009. Mislim, da sva si enotna, da je za Slovenijo boljše, da v tujini

kupuje nepremičnine, kot pa, da posega po najemu. V 10-ih letih gre tukaj za 100 milijonov evrov, ki jih da Slovenija za najem teh prostorov, in v tem času bi lahko pridobili kar precej lastnih prostorov. Vi ste bili veleposlanik v Ameriki in tudi veste, da stalna misija v New Yorku ima rezidenco na aveniji na I standu. Država, mislim, da je kupila to rezidenco nekje leta 1994, 1995 in za te prostore, to je za 320 kvadratnih metrov, smo odšteli nekaj več kot milijon evrov. Če tako na palec izračunam je to manj kot 3500 evrov za kvadratni meter, kar je zelo poceni, glede na to, da so to prostori v središču sveta. Podobno velja za Pariz. Leta 2000 smo kupili prostore v višini 411 kvadratnih metrov za manj kot dva milijona evrov, kar je za Pariz spet zelo dober nakup, to je okoli 5000 evrov za kvadratni meter, da ne govorim o Trstu. V Trstu je Slovenija kupila pred časom 243 kvadratnih metrov površin za konzulat in smo plačali 400 tisoč evrov, to je manj kot pa stane letna najemnina za Kosovo protikorupcijsko komisijo. In to je manj kot 2 tisoč evrov za kvadratni meter.

Spoštovani minister, dosedanji nakupi so torej bili smotrni.

Zanima me: Kakšni so še limiti oziroma do katere vsote sme neka ambasada najemati prostore, rezidence in stanovanja?

Kje plačujemo največ za kvadratni meter teh površin?

Če imate te podatke, prosim.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister Samuel Žbogar.

SAMUEL ŽBOGAR: Strinjam se, da najbolj racionalni bi bili nakupi, na žalost v tem času, v katerem živimo, v proračunu enostavno ni denarja za takšne nakupe.

V preteklosti smo tudi, na žalost, zelo malo teh nepremičnin kupili. Vi ste omenili skoraj že vse nepremičnine, ki jih imamo v lasti. Je pa to naš načrt. V Bruslju imamo kupljeno stalno predstavništvo in rezidenco. Je pa to načrt. Je dolgoročna usmeritev predstavništva.

Kako se določijo najemnine? Vsak diplomat, ki gre v tujino, dobi tako imenovani limit za stanovanje. Limit se odredi za posamezno veleposlaništvo na osnovi lestvice OZN. Tako v skladu z uredbo o plačah jemljemo kazalce, indekse, ki jih pripravlja OZN za svoje uradnike, in te indekse jemljemo. Na ta indeks pa mi sami določamo vrednost takšnega indeksa, tako da v nekaterih državah lahko najemajo do 50% od svoje plače, v nekaterih do 75%, odvisno od stanja nepremičnin. Mi smo sedaj ravno te dni v ministrstvu v nekem procesu racionalizacije in verjetno bomo tudi zniževali višine limitov v veleposlaništvih zato, da prihranimo ta milijon, ki ga moramo v letošnjem letu znižati na postavki najemnin.

Najdražja veleposlaništva oziroma najdražje najemnine so v Londonu, Rimu, Berlinu, Dunaju, Haagu, Kopenhagenu, Moskvi, Tokiu in Varšavi. Tako so mi tukaj zapisali, da so po teh

indeksih to najdražja mesta in nekako temu prilagajamo potem tudi svoje indekse.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Mag. Julijana Bizjak Mlakar bo postavila poslansko vprašanje ministru za okolje in prostor.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, spoštovani ostali prisotni. Moje vprašanje se nanaša na nizkofrekvenčni hrup.

Nizkofrekvenčni hrup je za ljudi praviloma neslišen ali je slabo slišen, ima pa negativne učinke na zdravje ljudi že tudi pri nizkih jakostih. Najpogostejše motnje zdravja so pritisk in bolečnine v ušesih, vrtoglavica, neugodno počutje in depresivne motnje, kar lahko privede do nepopravljivih okvar živčnega ali kardiovaskularnega sistema. Dovolj močan nizkofrekvenčni hrup povzroča tudi slišne resonančne vibracije stavbnega pohištva, kar še dodatno moti in vznemirja prebivalce v izpostavljenih stavbah.

Vlade večine držav EU so zato uveljavile razne ukrepe za zmanjševanje nizkofrekvenčnega hrupa. Najbolj napredne države na tem področju so Velika Britanija, Švedska, Danska, Nemčija, Nizozemska in Poljska. Slovenije naj bi ne bilo med temi državami. Videti je, da problema nizkofrekvenčnega hrupa pri nas ne zajema nobena....

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Po poznanih podatkih naj bi v Sloveniji za to področje tudi ne bilo delovnovarstvenih predpisov, čeprav naj bi zaposleni pogosto bili med delom izpostavljeni temu valovanju.

Zato vas, spoštovani gospod minister, sprašujem:

Ali ima Ministrstvo za okolje in prostor v načrtu urediti zakonodajo na področju varovanja prebivalstva pred nizkofrekvenčnim hrupom?

In: Kdaj naj bi se to področje uredilo tudi v Sloveniji? Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Trenutek, minister. Prosim, mir v dvorani! Kolegi, prosim, da prisluhnete. Besedo ima minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani gospod predsednik, spoštovana gospa poslanka! Hvala za vprašanje, ki ga razumem kot pobudo.

Sam sem se s temi problemi v svoji praksi pred 20 leti srečeval in bistveni problemi so bili kriteriji, koliko tega je preveč. Veseli me, da evropske države gredo v to smer. Bil sem tudi v Kanadi, recimo, v Alberti, kjer imajo od leta 2007 predpise. Mislim, da je tam področje razmeroma mlado v zakonodaji.

Vesel sem tega vprašanja, leta 2009 smo dobili tudi iz občine Kamnik podobno vprašanje. Mislim, da je ena od nalog, ki me čakajo v bližnji prihodnosti, tudi nekaj narediti na tem področju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim, gospa Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala lepa. Spoštovani gospod minister! Tudi sama sem iz občine Kamnik in morda je tudi to razlog, da se je morda celo isti gospod oglasil tudi pri meni, ker pogreša urejenost tudi tega področja. Vsekakor se vam za odgovor zahvaljujem. Hkrati pa ugotavljam, da je to področje, kot ste ugotovili, relativno mlado in tudi dokaj nepoznano med ljudmi. Zaradi tega bi prosila, če bi morda lahko dopolnili odgovor s tem, kakšno je pravzaprav znanje na ministrstvu o tem področju.

Namreč, čudi me, zakaj se na tem področju do sedaj še ni praktično ničesar naredilo - na področju zakonodaje, seveda. Namreč, po svetu se mnogo znanstvenikov ukvarja s problemom obremenjevanja okolja z nizkofrekvenčnim hrupom in škodljivimi posledicami tega valovanja na človekovo zdravje. Tudi meni je bila posredovana kar bogata literatura o nizkofrekvenčnem hrupu. Letos bo že 14. mednarodna konferenca na to temo, tokrat na Danskem. O slovenski udeležbi na tej konferenci ali o dejavnosti Slovenije na tem področju namreč ni nobenih podatkov.

Upam torej, da se bo čim prej zaščitilo zdravje prebivalstva in nadoknadilo v preteklih letih zamujeno na področju preprečevanja nizkofrekvenčnega hrupa. Hvala vam za dodatno pojasnilo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Kot rečeno, mislim, da tu ne gre za problem meritev, meritve se da izvesti, to se da obdelati, vendar problem so kriteriji. Kolikor je meni znano, glede teh kriterijev, splošno sprejetih, kolikor je preveč in za koliko je preveč, zakaj preveč, še ni nekega soglasja. Znanstvene konference so, pridobivanje znanja, izmenjava znanja; do zakonodaje pa morajo biti neki kriteriji.

Računam, da mogoče bo na evropskem kot daljnem prostoru prišlo do nekih, za Evropo skupaj, sprejetih kriterijev. Kolegom pri nas, ki se s tem ukvarjajo, bom naložil, da naj še malo bolj spremljajo, in upam, da bo drugič vprašanje našlo boljši odgovor. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Iztok Podkrižnik bo postavil poslansko vprašanje ministru za promet dr. Patricku Vlačiču. Prosim.

IZTOK PODKRIŽNIK: Predsednik, hvala lepa za besedo. Spoštovani, spoštovana ministra.

Spoštovani gospod minister, urejena prometna infrastruktura pomeni tudi večjo razvojno možnost, zato vas sprašujem:

Zakaj še danes nimamo kolesarskih stez na območjih, kjer je možnost razvoja turizma in s tem povezavo regij s to prometno infrastrukturo ter infrastrukturo v posameznih občinah. Imam občutek, da imamo strategijo razvoja turizma le na papirjih. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, minister za promet dr. Patrick Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala, predsednik. Hvala za vprašanje.

Najprej želim poudariti, da imamo v strateških razvojnih dokumentih Republike Slovenije v povezavi z ekološko naravnano turistično ponudbo planiran razvoj omrežja kolesarskih povezav, ki bi hkrati omogočale tudi zdravo gibanje prebivalstva. Pri tem je treba omeniti dejstvo, da se kolo kot sredstvo prevoza večinoma uporablja v lokalnih skupnostih na lokalni ravni znotraj mest in naselij, vendar zlasti v zadnjem času tudi za daljša rekreativna in turistična potovanja. Zato je vzpostavitev mrež kolesarskih povezav na območjih, ki presegajo meje občine oziroma tudi vzpostavitev omrežja kolesarskih povezav na nivoju države, ključnega pomena za spodbujanje kolesarjenja, ker gre za zdravo, ekološko, varčno in pa seveda turistično privlačno udejstvovanje.

Na Ministrstvu za promet se zavedamo, da je ustrezna vzpostavitev mreže kolesarskih povezav nujna za zagotovitev kvalitetnejših pogojev kolesarjenja, predvsem tudi turistična razvojna priložnost. Je pa pri vzpostavljanju omrežja kolesarskih povezav, ključen interes zainteresiranih lokalnih skupnosti in turističnega gospodarstva za sodelovanje pri takšnih projektih, saj zlasti daljinske in regionalne kolesarske povezave vzpostavljamo najbolj pogosto po infrastrukturi in po zemljiščih, ki so v upravljanju lokalnih skupnosti in drugih lastnikov oziroma upravljavcev. Poudariti moram, da na področjih, kjer je interes lokalnih skupnosti in turističnega gospodarstva ustrezno prisoten, poteka kar nekaj projektov na področju razvoja državnih kolesarskih povezav. Naj jih omenim, ena je Pot zdravja in prijateljstva po trasi porečanke od Škofij preko Kopra, Pirana do meje s Hrvaško, potem je kolesarska povezava Kranjska Gora - Jesenice, kolesarska povezava Rogaška - Podčetrtek - Bistrica ob Sotli. Potem je povezava Brezovica - Vrhnika - Logatec, pa Jesenice - Lesce - Bled in vsi zgoraj omenjeni projekti so predvideni tudi za sofinanciranje iz Evropskega strukturnega sklada za razvoj.

Kar zadeva nadaljnji razvoj mrež kolesarskih povezav, si bom prizadeval za tovrstne razvojne projekte na območjih, kjer je prisoten ustrezen interes lokalnih skupnosti, turističnega gospodarstva in predvidena za to tudi ustrezna sredstva. Če prav razumem, gre za območje Logarske doline, gre za območje občine Luče in drugih občin s tistega območja in z veseljem poskušamo, dajmo tudi tam narediti eno tako povezavo, ker mislim, da je postala Logarska dolina izjemno privlačna kolesarska destinacija, tako da z veseljem bomo tudi tam poskušali najti neke rešitve, da bi to pospešili.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim.

IZTOK PODKRIŽNIK: Hvala lepa. Zahvaljujem se ministru za delni odgovor. Sam res prihajam iz Zgornje Savinjske doline in moram reči, da v Zgornji Savinjski dolini je res tradicija turizma. Že kar 50 let se ljudje intenzivno ukvarjajo z gospodarsko panogo turizma in ravno 1990. leta je bila v Zgornji Savinjski dolini huda poplava. Dejansko se je takrat potem naredil nek načrt, da se bo ta cesta Ljubno - Luče - Logarska dolina sanirala, renovirala in tudi delno na novo naredila in nekaj od tega je res bilo narejenega, s tem da še danes to ni končano, pa vemo, koliko časa je minilo od tega. Ni bila pa upoštevana ta razvojna komponenta in se pravi, teh kolesarskih stez pa pešpoti ni bilo narejenih. Dejansko mislim, da smo tukaj to zamudili in ne bi rad, da bi še v drugih krajih Slovenije prihajajo do takih problemov. Še zmeraj mislim, da Slovenija ima neko veliko priložnost, kar se tiče samega turizma, in da iz tega naslova lahko tudi v Sloveniji ustvarimo neko veliko dodano vrednost. Vesel sem, da minister podpira to stvar. Zdi se mi, da bi bilo dobro opraviti temeljito analizo na celem slovenskem območju in tudi neke prioritete zastaviti - to kar se tiče državnega nivoja.

Kar se tiče pa občinskih nivojev, se pa tudi strinjam, da so občine tudi odgovorne za ta del, s tem da bi tukaj morala naloga biti tudi dana občinam, da bi v teh OPN-ih tudi morali upoštevati vse te komponente. In tudi, če že naredijo nek prostorski načrt, se pravi, bi morala tudi v temelju, fundamentu že biti tudi vrisana ta kolesarska ali pa pešpot. Tu gre tudi za samo komunikacijo šolarjev, ker danes mi šolarje vozimo od 500 metrov pa do treh kilometrov s kombiji v šolo. Vemo, da to ni racionalno in tudi pomanjkanje gibanja samih otrok. In če bi imeli to infrastrukturo bistveno boljše rešeno, bi tudi .../Znak za konec razprave./... nekaj pripomogli in bi bila slika v Sloveniji bistveno boljša. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Mislim, da ni treba, to je bila pobuda. Se ne pričakuje odgovora. Mislim, da je bila to pobuda.

Gvido Kres bo postavil poslansko vprašanje ministru za okolje in prostor. Prosim.

GVIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi! Spoštovani gospod minister, Roko Žarnić, lepo pozdravljeni!

Vlada je v decembru 2009 sprejela novo uredbo o okoljski taksi za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, na podlagi katere je bila odpravljena možnost 50% znižanja okoljske dajatve za tista gospodinjstva, ki niso v sistemu javnih odvodnih omrežij oziroma kjer niso nameščeni vodomeri, ki merijo in določajo uporabljeno količine vode v gospodinjstvih. Na podlagi tega so prizadeta vsa gospodinjstva v Republiki Sloveniji, kjer se je do sedaj obračunaval 50% pavšal, ki določa porabo 50 kubičnih metrov mesečno na gospodinjstvo, ne glede na to, če bi bila poraba dejansko lahko tudi nižja. Pri tem je treba opozoriti, da so si vsa gospodinjstva, ki niso v mreži javnih vodovodov, po večini samo, z lastnim delom in investiranjem zagotovila nemoteno oskrbo z vodo, večinoma so to gospodinjstva v odročnih krajih in za to ni bilo uporabljenega niti centa davkoplačevalskega denarja. Ta gospodinjstva so tako rekoč na ta način, ko se jim odpravi že uveljavljeno 50% znižanje, kaznovanja za svoj trud. Nesprejemljivo je, da se to ukinja. Poleg tega menim, da je to še dodatni pritisk na gospodinjstve proračune.

Sprašujem tudi: zakaj ni bila uredba predhodno dokončno usklajena z reprezentativnimi združenji občin? Trenutno smo v fazi, ko morajo občine oziroma podjetja to izvršiti, kar pa je po našem mnenju nesprejemljivo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić, prosim za odgovor.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani gospod predsednik. Spoštovani gospod poslanec, hvala za to vprašanje.

Izvedel sem kaj je na stvari. Do spremembe normativne ureditve je prišlo zaradi uveljavitve zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o financiranju občin. Okoljska dajatev je dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadne vode od 1. 1. 2009. In od takrat je to prihodek občin. Ta prihodek se potem uporablja za gradnjo infrastrukture, ravnanje s komunalnimi odpadki in tako naprej. Gre za ukrep varstva okolja, kar pomeni, da je okoljska dajatev namenjena spodbujanju manjšega onesnaževanja. Dolžnost plačevanj okoljske dajatve ni vezana na javno infrastrukturo dobave pitne vode in ne na infrastrukturo za odvajanje in čiščenje odpadne vode, temveč za onesnaževanje vode, ki nastane zaradi odvajanja odpadne vode. Okoljska dajatev na onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda nima povezave z investiranjem v izgradnjo infrastrukture pri oskrbi s pitno vodo ali je to bilo javno ali privatno. Glede usklajenosti je

pa tako, usklajevanje je bilo z Zvezo občin Slovenije, Službo Vlade za lokalno samoupravo in Gospodarsko zbornico. Te uredbe so bile usklajene po podatkih, ki jih imam. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnilni odgovor?

GVIDO KRES: Hvala, gospod predsednik. Gospod minister, zadovoljen sem z vašim odgovorom, res je kvaliteten. Bi pa na določene zadeve še opozoril oziroma dodatno vprašal.

Imam podatke, res je, da je taksa izvirni prihodek občine, ni nam pa jasno, zakaj je ta taksa obremenjena še s plačilom DDV in si na ta način država odreže še svoj del pri tej taksi. Menimo, da je to neupravičeno, ker taksa ni storitev.

Vprašal bi še naslednje. Ni določeno, kaj v primeru neplačnikov oziroma je določeno, uredba ne predvideva neplačnikov, saj mora izvajalec plačati zaračunano okoljsko dajatev, ne da bi bila ta tudi dejansko pobrana, kar je še en dodaten problem. Pa bi prosil še za ta odgovor. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala. Saj sami boljše veste, da glede DDV nisem kompetenten, za to je pristojen drug minister. Zanimivo, da to vprašanje imamo.

Ja, neplačniki, to je pa problem. Na to pa ne znam odgovoriti. Verjetno so neki kontrolni mehanizmi izpadli, mogoče bo treba uredbo dopolniti, vendar potem zopet nastane problem s pobiranjem in kaznovanjem. To pa že presega tisto, na kar lahko odgovorim. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, postopkovni predlog. Zavezanec je podjetje, ki opravlja službo čiščenja odpadnih voda, za to je le-to zadolženo, tako da tu ni problemov. Prosim, če ste v zvezi s tem hoteli kaj vprašati.

GVIDO KRES: Hvala. Razumem gospoda ministra, to je tako, kot je. Vendar vidim, da bi se pa mogoče o tem dalo v skladu z drugim odstavkom 246. člena Poslovnika opraviti razpravo o odgovoru gospoda ministra. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Torej predlagate, zagotovo bi se dalo, ampak če predlagate...

GVIDO KRES: Predlagam. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: O predlogu poslanca Gvida Kresa, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra za okolje in prostor dr. Roka Žarnića na njegovo

poslansko vprašanje, bo Državni zbor odločil jutri, v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj.

Franco Juri bo postavil poslansko vprašanje ministrici za notranje zadeve.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsednik. Spoštovana ministrica. Uresničevanje ustavne pravice do mirnega zborovanja in zbiranja na javnih shodih in javnih prireditvah se ureja z zakonom o javnih zbiranjih. Zato bi vas rad opozoril na dogodek, ki se je nedavno pripetil v Kopru, kjer je, vsaj po mojem mnenju, prišlo do slabe interpretacije zakona.

In če ni tako sprašujem: Kako bi se v prihodnosti izognili takim dogodkom?

Gre za miren shod nekaj krajanov, ki so prijavili samo zbiranje policiji oziroma upravni enoti. Vendar občina, lokalna skupnost ni dala soglasja za uporabo javne površine. Uporabila je možnost iz zakona o upravnem postopku in si vzela 30 dni časa za odgovor. To je pripeljalo do nedorečene situacije, ko soglasja lastnika površine ni bilo, in na podlagi tega nesoglasja je ob zbiranju krajanov prišla policije, legitimirala domnevne organizatorje in jih tudi zaslišala, kar je zvenelo in izgledalo kot pritisk oziroma ustrahovanje prisotnih.

Dogodek je vzbudil veliko pozornosti in tudi razpravo o tem, ali je naša zakonodaja pomanjkljiva v tistem 14. členu, ki določa, da je potrebno soglasje lastnika za sleherno zbiranja krajanov na javnih površinah.

Glede na to, da je Ustava zelo jasna in določa pravico svobode do zbiranja, če ne pride do konkretnih groženj za varnost države, sprašujem:

Kako preprečiti tako ravnanje policije oziroma tako ravnanje lokalnih skupnosti, ko gre za podobne shode?

Če je zakon pomanjkljiv, sprašujem: Ali je treba zakon dopolniti?

Če je zakon ustrezen, sprašujem:

Kako omogočiti ljudem, da se zbirajo svobodno na javnih površinah, tudi zaradi prihajajočih lokalnih volitev, kjer bomo lahko doživeli napovedi in omejevanja svobode izražanja? Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim ministrico za notranje zadeve, gospo Katarino Kresal.

KATARINA KRESAL: Hvala, predsednik za besedo. Spoštovani poslanec. Kot ministrica se še kako zavedam pomembnosti z Ustavo zajamčene pravice do mirnega zbiranja in do javnih zborovanj. Zato sem od policije zahtevala poročilo o konkretnem dogodku, od Direktorata za upravne in notranje zadeve pa ustrezno strokovno mnenje.

Ustava Republike Slovenije zagotavlja pravico do mirnega zbiranja in do javnih zborovanj. Omejitve te pravice pa so

dopustne, če to zahteva varnost države, javna varnost ali varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni. Način uresničevanja te pravice ureja Zakon o javnih zbiranjih, ki med drugim določa, da ima vsakdo pravico organizirati javne shode in javne prireditve in se jih udeleževati. Med pogoji, ki jih določa zakon, sta tudi ta, da mora organizator ob prijavi javnega shoda priložiti soglasje lastnika zemljišča oziroma prostora, na katerem se organizira shod, in dokazilo, da je o shodu ali prireditvi obvestil lokalno skupnost. Na ministrstvu menimo, da soglasje občine v primerih, kadar se shod organizira in odvija na javnih površinah, ki so namenjena prosti uporabi občanov, za takšno uporabo, kot je zbiranje ljudi, ni mogoče odreči. Shod ni dopusten le, če je z odločbo upravne enote prepovedan, kar pa v danem primeru ni bil. To še zlasti velja za tiste javne površine, ki imajo status zgrajenega javnega dobra. Gre za nepremičnine, ki so namenjene splošni in enakopravni uporabi državljanov, nad javnim dobrom pa nihče nima absolutne lastninske pravice.

Katere nepremičnine predstavljajo javno dobro v posamezni občini, določajo zakoni in odlok posamezne občine. Upoštevajoč dejstvo, da je bil shod organiziran na javni površini, ki ima značaj grajenega javnega dobra, še posebej, ker je bil shod organiziran na trgu, pravica do javnega zbiranja pretehta nad lastninsko pravico občine. Občina bi kvečjemu predlagala drugo lokacijo, v občini, če bi ocenila, da obstajajo utemeljeni razlogi, da na predvideni lokaciji shoda ni mogoče organizirati.

V prihodnje bo treba preprečiti preveč restriktivno oziroma napačno izvajanje zakona o javnih zbiranjih, ki ni v skladu z ustavno pravico do javnega zbiranja. Soglasje lastnika ni sporno, kadar gre za zemljišče oziroma prostor, ki je v zasebni lasti. Pri lastnikih, ki so subjekti javnega prava, kot so država in občina, pa je treba zagotoviti izvajanje ustavne pravice do javnega zbiranja in pri njenem morebitnem omejevanju upoštevati le ustavno določene izjeme, kot so varnost države, javna varnost in varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni, kot to določa tretji odstavek 42. člena Ustave. To še posebej velja v primerih, kadar naj bi javni shod potekal na zemljišču oziroma prostoru, ki je javno dobro. Posebej bo treba proučiti skladnost rokov, ki jih v takšnih primerih določa zakon o splošnem upravnem postopku in ki se uporabljajo za izdajo soglasja, kadar o njem odloča subjekt javnega prava z naravo ustavne pravice do javnega zbiranja. Uresničevanje le-te v praksi zahteva hitro odločanje v upravnih postopkih, potrebnih za opravo shoda. V veliko primerih se namreč javni shodi organizirajo ad hoc, torej v trenutku, ko javnost izve za nek bližajoči se dogodek.

V skladu z navedenim že pripravljamo strokovne podlage za dopolnitev zakona o javnih zbiranjih, ki bo onemogočal zlorabo ustavne pravice do javnega zbiranja. V vmesnem času bo policija podala obvezne usmeritve in navodila glede izvajanja

zadevnih določb zakona. Direktorat za upravne notranje zadeve pa bo v istem duhu spoštovanja ustavne pravice obvestil vse upravne enote in lokalne skupnosti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Gospod Franco Juri.

FRANCO JURJ: Hvala, gospa ministrica. Mislim, da sva se razumela in da dejansko sem od vas pričakoval tak odgovor. Pričakujem, da bo to obvezno tolmačenje zakona čim prej posredovano tako policiji kot lokalnim skupnostim.

Dejstvo je, da v tistem konkretnem dogodku je prišlo do slabega tolmačenja zakona in do zlorabe domnevne možnosti, ki jih ta zakon ponuja. Upati je in prosil bi vas, da s tem tolmačenjem obvestite policijo, kajti na licu mesta je bila napovedana tudi globa oziroma kaznovanje domnevnega organizatorja. Doslej do tega kaznovanja ni prišlo. Pričakujem, da se s tem vašim očitno pravilnim tolmačenjem, ki ga je treba zapisati in še prej poslati tistim, ki izvajajo tudi zakon oziroma zagotavljajo ali lahko ovirajo izvajanje te ustavne pravice, tudi pravočasno seznaniti. Še enkrat ponavljam, da smo pred obdobjem lokalnih volitev in večkrat se je že dogodilo v koprski občini, da so lokalne oblasti intervenirale in preprečile tudi shode oziroma zbiranja politične opozicije. Tokrat je šlo za civilnodružbeno zbiranje in prav tako, žal, je bil zakon slabo interpretiran.

Računam, da po tem odgovoru se bodo stvari uredile. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mislim, da ni potreben odgovor. Milan Čadež bo postavil poslansko vprašanje ministru za okolje in prostor.

MILAN ČADEŽ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav kolegice in kolegi. Spoštovani minister, gospa ministrica. V državi poznamo kar nekaj rudnikov, ki se zapirajo ali pa so že zaprti. To so Kanižarica, Senovo, Idrija, rudnik Žirovski vrh.

Prav o tem bi pa rad vas povprašal, kakšno je vaše mnenje o tem več desetletnem projektu države Slovenije. Po končani predvideni sanaciji letos v tem lokalnem okolju ostajata dva objekta, in sicer objekt Jazbec, kjer je odložena manj kvalitetna ruda, in pa objekt Boršt, kjer je odložena predelana ruda, ki je šla skozi tehnološki postopek. Mogoče vas spomnim, da je to tisto odlagališče, kjer so večji premiki, kot bi bili dovoljeni v zadnjem letu. Občina je v letu 2008 zaradi teh površin tudi pridobila nadomestilo iz naslova omejene rabe prostora. Vendar ga je pa aktualna vlada zmanjšala za polovico. Bilo je tudi kar nekaj komunikacij in tudi odgovorov z vašega ministrstva in tudi z Ministrstva za finance. Imeli so pa skupni imenovalec, da vplivi na okolje s sanacijo oziroma s končano sanacijo na obeh objektih niso več

tako visoki. Z Ministrstva za finance smo pa dobili odgovor, da je zmanjkalo oziroma da zmanjkuje finančnih sredstev in pa premoženja javnega podjetja.

Želim tudi opozoriti na to, da se je ministrstvo sklicevalo, da je bilo naravno ozadje na višini 5,5 milisieverta tisto, ki je bilo ocenjeno. Vendar želim poudariti, da v tem lokalnem okolju nikoli ni bilo izmerjeno od ničelnega stanja, od koder bi se lahko ti podatki natančno podali.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Najlepša hvala. Hvala lepa za zanimivo vprašanje. Vi ste že v samem vprašanju nekako delno odgovorili na prvi del.

Naše ministrstvo ni pristojno za zapiranje rudnikov, na splošno je pa pristojno za Žirovski vrh in tudi vaše vprašanje ima v glavnem težišče na temu področju.

Kot ste že sami omenili, sanacijska zaključna dela še potekajo. Leta 2003 je saniran predelovalni obrat, 2006 jama, 2009 odlagališče Jazbec, zaključuje se odlagališče Boršt v letu 2010. Problem je plazenje, kot ste sami rekli, in plaz na Borštu ne miruje. Po zadnjih meritvah v aprilu 2009 so bili premiki v letih 2008 in 2009 večji, kot so bili pred tem, hitrost premikov se je od šest do sedemkrat povečala. Ni čisto jasno, ali so ti premiki zaradi aktivnosti sanacijskih del, strojev, ki so tam delali, ali se bo ta zadeva umirila. Zato se je leta 2009 aktiviral projektni svet, meritve se nadaljujejo in v nekem času bomo lahko dali bolj jasen odgovor.

Glede sevanja. Kot strokovnjak, ki sem se tudi ukvarjal in še vedno se 20% ukvarjam z meritvami, eksperimenti vem, da je največji problem, če nimate repernega odčitka, se pravi nimate začetne vrednosti. Če je ni bilo, je pač ni bilo, in lahko samo obžalujemo, ker za nazaj se ne da narediti glede tega nič.

Tukaj pred seboj imam nekatere navedbe, ki si sigurno tudi vam znane iz letnega poročila o izvajanju varstva pred ionizirajočimi sevanji in vplivi na okolje v letu 2008. Ta podatek, kot ste rekli, da je bila nekje kot ena repna vrednost 5,5 milisieverta vzeta, tudi v tem poročilu piše. Piše tudi to, da so izmerjena sevanja ocenjena od 0,107, kar je približno 2% vrednosti 5,5. Dejansko nam te številke malo povedo o spremembi, če ne vemo, koliko je bilo sevanja na začetku. Tukaj se z vami lahko samo strinjam. Kaj dosti več o tem ne morem povedati, lahko povem, da se dela nadaljujejo, bodo zaključena, ta objekt bo spremljan, meritve bodo opravljene in upajmo, da se bodo umirile.

Glede financiranja odškodnin je pa nekaj, kar verjetno sodi še v kakšno drugo ministrstvo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim, gospod Čadež.

MILAN ČADEŽ: Z vašim odgovorom nisem zadovoljen. Želim konkreten odgovor:

Zakaj je bilo nadomestilo prepolovljeno? Glede na to, da je bilo jasno, da ni bilo izmerjeno ničelno stanje. In pa tudi glede na to, da druga lokalna okolja, kot so v Brinju kjer je aktivnost v teravecquerelih zelo nizka in prejemale rento 0,2 milijona. Vemo, da začasno odlagališče v Krškem z lokalnim okoljem prejema 4,2 milijona. Lokalno okolje, kjer pa ostajata dva objekta, Jazbec in Boršt, za vedno in kjer zavajate, da je povprečje 5,5 milisieverta, kjer ni bilo začetno stanje nikoli izmerjeno, in to se ni zmanjšalo. To lokalno okolje je pa dobilo eno leto en milijon, letos pa samo pol milijona, ker se je to prepolovilo. Želim poudariti, da se vpliv rudnika na okolje s količino premoženja rudnika ne spreminja. Pravica do nadomestila zaradi omejen rabe prostora na območju Ruževeja ni odvisna od stvarnega in finančnega premoženja javnega podjetja.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Razumem, da niste zadovoljni z mojim odgovorom. Vendar moram vas razočarati, v materialih, ki jih imam tudi jaz, nimam odgovora, zakaj je vsota prepolovljena. Bom pa lahko na vašo željo, tukaj jasno izraženo, poskušal tak odgovor najti.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Zvonko Lah bo postavil poslansko vprašanje ministru, odgovornemu za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Prosim.

ZVONKO LAH: Hvala lepa. Spoštovani minister, gospod predsednik!

Glede petega javnega razpisa bi postavil vprašanje. Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je v Uradnem listu 29. januarja letos objavila javni poziv za predložitev vlog za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve Regionalni razvojni programi, razvojne prioritete Razvoj regij, v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov v obdobju 2007 do 2013, za obdobje 2010 do 2012. V pozivu so objavljeni tudi roki za predložitev vlog. Sedem rokov je v letu 2010. Prvi rok za predložitev vlog je bil že 26.2., vendar smo iz službe Vlade dobili 25.2. pojasnila glede izpolnjevanja pogojev glede uvrščenosti v izvedbeni načrt. V zaključku tega tudi piše: "Ker postopki priprave in potrjevanja izvedbenih načrtov, kot jih določa uredba, v nobeni od razvojnih regij do 26.2.2010 ne

bodo zaključeni, vlog do prvega roka za predložitve vlog ni mogoče posredovati." Pod tem je podpisan minister. V občinah ne razumemo, zakaj je prišlo do tega. Vemo, da ni bilo razpisa v letu 2009, da je bil ta razpis januarja 2010 z vaše strani obljubljen in potem tudi izpeljan. Po vaši zaslugi verjetno, drugače ga še ne bi bilo. Vendar ker so občine oziroma regionalne razvojne agencije že novembra lansko leto posredovale izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov 2010-2012 na vašo službo, bi pričakovali, da bodo tudi ustrezno pregledani in potrjeni od Službe Vlade. Vendar se to očitno ni zgodilo.

Zato nas zanima: Zakaj se ne da prijaviti na ta prvi rok, ker mislimo, da se vseeno da pregledati in izdati potem te sklepe?

Vemo, da do 30.9. moramo tudi poročilo oddati o izvedbi teh projektov. Če se stvar odlaša, je vprašanje, ali bomo sploh lahko izvedli te projekte.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister dr. Henrik Gjerkeš.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci!

Vsi vemo, kako kratki roki so bili decembra, januarja, ko smo se še z RRA-ji pogovarjali, s sveti regij, kako pospešiti te postopke, da bo lahko 5. javni poziv januarja objavljen. Izvedbeni načrti, ki so bili posredovani na SVLR, niso bili v skladu z novo uredbo o regionalnih spodbudah. In to smo že takrat vedeli. Bili so indikativni izvedbeni načrti, za katere se je vedelo, da jih bo treba dopolniti. In v skladu z razpisnimi pogoji ter merili, ki so bili objavljeni v 5. javnem pozivu, so to regije oziroma RRA-ji oziroma sveti potrdili in na koncu to tudi izvajali. Vendar so zaradi kratkih rokov vsaj v večini regij zaprosili za podaljšanje oddaje izvedbenega načrta. Ker izvedbeni načrt v novi uredbi o regionalnih spodbudah mora biti pregledan s strani SVRL, potem SVRL poda mnenje in to mnenje posreduje regiji nazaj; to je nov dvostopenjski način, malenkostna sprememba od prvih štirih javnih razpisov. Zaradi pozne prispelosti izvedbenih načrtov zunanji izvajalec, ki smo ga najeli za to, da je presodil o izvedbenih načrtih oziroma o primernosti izpolnjevanja meril izvedbenih projektov, ni mogel dokončati svojega dela. Nekateri izvedbeni načrti so namreč prišli že po roku, ki je bil indiciran, da se pošljejo projekti. Večino izvedbenih načrtov je zunanji izvajalec pregledal, SVLR bo za vsako regijo pripravilo mnenje. To mnenje pa potem regija oziroma svet regije upošteva ali pa ne - po svoji presoji. Gleda na roke, ki so zdaj že preko prve prijave, bo možna prijava na drugi rok oziroma na ostale roke letos, ki so še marca, aprila in maja.

Jaz mislim, da ni nič zamujenega. Vse skupaj smo dejansko stisnili na minimalno časovno skalo, ampak stvar se je premaknila in mislim, da bo tudi do konca korektno izvedena.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želi da minister dopolni odgovor?

Prosim, gospod Lah.

ZVONKO LAH: Javni poziv je bil 29. 1. Če je bilo z javnim pozivom toliko novitet, da je bilo treba izvedbene načrte regionalnih razvojnih programov dopolniti - vemo, kakšen je postopek, da mora svet regije potrditi, da morajo občine dodelati in tako naprej, da to ne gre.

Zakaj ste potem dali 26. 2. prvi rok? Od 29. 1. do 26. 2. je manj kot en mesec! Ker smo za te spremembe vedeli že lansko leto, da ni notri prometne infrastrukture, sami ste rekli, da se v bistvu ne bodo spremenili pogoji, nam v Regionalni razvojni agenciji trdijo, da so bili kljub temu projekti pripravljani tako, da ustrezajo tem pogojem. Pa vseeno so bili vsi zavrtnjeni. Če bo v nekaj tednih ali v tem tednu že nekaj izvedbenih načrtov pregledanih, zakaj ne pregledajo - verjetno niso še z vseh agencij prispeli izvedbeni načrti oziroma projekti - samo s tiste agencije, kjer so projekti prispeli k vam, da bo to hitreje. Sicer pa imate čas 60 dni do izdaje sklepa. V teh 60 dneh se lahko izvedbeni načrti pregledajo in izdajo tudi sklepi. Če bodo prijavljeni meseca maja, vloge oddane, in potem 60 dni od takrat - kdaj bodo potem projekti izvedeni, če moramo konec devetega meseca izdati poročilo oziroma dokazilo o plačilu... .../Opozorilni znak za konec razprave./... skupaj?

Zato predlagam, minister, da vseeno vzamete te projekte, je pa čudno, kako je bilo tudi nam sporočeno, češ, dvignite vloge, sicer vam bomo vse zavrtnili, ker nismo še izvedbene načrte... .../Izklop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim minister gospod Gjerkeš.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala.

Sporočilo vsekakor ni bilo takšno, bil je samo nasvet. Saj mi ne moremo prepričati, da pošljejo projekte na SVRL. Mi smo samo svetovali, naj počakajo v regijah še nekaj dni, ker zunanji evalvator še ni v stanju zaradi kratkega roka, ki ga je imel takrat, ko je pridobil izvedbene načrte, pregledati te izvedbene načrte. Nikakor nismo sugerirali, da bodo zdaj vsi projekti padli. Nikakor niso bili vsi zavrtnjeni, nobeden ni bil zavrtnjen. Samo postopek, ki je predpisan v uredbi o regionalnih spodbudah, ni bil korektno izveden. Veste pa, da moramo striktno paziti na te postopke zaradi sitnosti, ki smo

jih imeli, ker v prvih štirih niso bili striktno upoštevani vsi postopki.

Če bi bili izvedbeni načrti takšni, da bi jih lahko nespremenjene, oktobrske, posredovali, bi jih RRA-ji posredovali. Ampak v tistih delih, kjer so bile spremembe, kjer smo izpostavili določena merila, so detektirali, da je treba izvedbene načrte v določenem delu prilagoditi in so jih tudi prilagodili. Seveda pa to, kakor ste sami povedali, potegne za seboj, da jih morajo potrditi regionalni razvojni sveti, svet regije in tako naprej. Vse zahteva nek postopek in ta postopek je bil realen, seveda v idealnih okoliščinah. Na žalost se je izkazalo, da smo dejansko postavili prekratek rok in zato prvi projekti niso bili prijavljeni v februarju. Ampak ni to izključno SVRL, ampak je tudi stvar tega, ker smo odobrili regijam, da so lahko kasneje po roku pošiljali načrte, ker so, kakor ste tudi sami ugotovili, bili roki kratki in so se morali sestajati in potrjevati, mislim, da celo dvakrat, te izvedbene načrte. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dati postopkovni predlog? Prosim.

ZVONKO LAH: Gospod minister, nisem zadovoljen z odgovorom. Prihajam iz regije, kjer nismo nič popravljali, ker trdijo, da so izvedbeni načrti pripravljani tako, kot je bilo v javnem pozivu. Ampak s tem dopisom se tudi štirje projekti iz naših izvedbenih programov ne morejo prijaviti na ta prvi rok, da bi lahko šli v razpis pravočasno in bi se projekti izvedli v letošnjem letu. Nič nismo popravljali, vi pa mečete vse v isti koš. Enostavno, ker niso bili pregledani izvedbeni načrti, ni vaša služba uspela to pregledati od jeseni lanskega leta.

Zato enostavno odložite vsaj za en mesec, potem pa se bo čakal še sklep 60 dni, ker imate rok 60 dni, in mi se bojimo, da občine pritiskajo, ker bi radi letos tudi te projekte fizično izvedli in dali dokazila do roka, ki ste ga vi določili.

Jaz bi postopkovno prosil, če se opravi po Poslovniku razprava na seji Državnega zbora. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. O predlogu poslanca Zvonka Laha, da Državni zbor na naslednji seji opravi razpravo o odgovoru ministra brez resorja, odgovornega za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, bo Državni zbor odločal jutri, v torek, 2. marca 2010, v okviru glasovanj.

Silven Majhenič bo postavil vprašanje ministrici za notranje zadeve ter ministru za pravosodje. Prosim.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovana ministrica, spoštovani ministri!

Novembra 2007 je bil pri Vrhovnem državnem tožilstvu ustanovljen specializirani oddelek, v katerem sodelujejo poleg

tožilcev še policisti in vojaški policisti. Namen ustanovitve specializiranega oddelka je preiskovanje oseb s policijskimi pooblastili na področju notranjih zadev in obrambe. O pomembnosti tega specializiranega oddelka nas sigurno prepričajo številke, ki govore o obravnavanju in podanih ovadbah policistom, ki so prekoračili pooblastila ali bili obravnavani zaradi suma storitve kaznivih dejanj.

Zlorabo pooblastil in kazniva dejanja, storjena v vrstah oseb s pooblastili, ne more neodvisno raziskovati policija, kajti v tem primeru raziskuje sama sebe, kar pa je v nasprotju z odločitvijo Evropskega sodišča za človekove pravice. Vendar zadeve ne tečejo, kot so bile zastavljene, saj prepoved vpogleda v notranje, upravne evidence, ki jih vodi Ministrstvo za notranja zadeve Republike Slovenije, otežuje delo specializiranega oddelka, še posebej, ko je zadeva v fazi preiskovanja in odkrivanja. Nesoglasje med policijo in tožilstvom ne bi smelo biti ključno za neuspešno delo specializiranega oddelka, ki svoje delo opravlja profesionalno in po zakonu. Prevladati bi moral interes, ki sledi cilju namena, to pa morajo zagotoviti ministrstva. Odgovornost pa je sigurno na ministrih in predsedniku Vlade, ki je odgovoren, da ministrstva delajo v interesu pravne države.

Zato sprašujem: Ali je res, da nameravate ukiniti ta specializirani oddelek, ki se je potrdil z rezultati, ki potrjujejo namen in upravičenost oddelka, samo zaradi nesoglasja med policijo in tožilstvom, ki bi morala po vsakršni logiki še kako sodelovati med seboj?

Kaj boste storili, da bo sodelovanje na nivoju, kot se spodobi za te institucije? Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kdo bo prvi odgovoril? Minister, gospod Zalar. Oba skupaj z ministrico za notranje zadeve imata pet minut. Prosim.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani gospod poslanec. Ta specializirani oddelek, o katerem govorite, je organizacijsko sestavni del skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala. Pristojnosti teh državnih tožilcev in policistov na tem področju so urejene v Zakonu o kazenskem postopku. Ministrstvo za pravosodje namerava poseči v Zakon o državnem tožilstvu in zlasti prenoviti nekatere institute, ki se nanašajo na organizacijo in način dela skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala, in to na način, da bomo zagotovili organizacijske, postopkovne, materialne in kadrovske pogoje za optimalno delo.

To je treba predvsem zaradi tega, ker smo v Sloveniji pred kratkim dobili najprej Nacionalni preiskovalni urad, potem pa še specializirani oddelek na Okrožnem sodišču v Ljubljani za pregon in za sojenje v nekaterih zadevah gospodarskega in organiziranega kriminala. Ta prilagoditev glede pristojnosti in tudi glede tehničnih podlag za

delovanje, normativnih podlag za delovanje in podobno, je razlog za to, da pripravljamo določeno prenovo na tem področju. Povsem jasno pa je, da bo ob tem treba upoštevati sodbo, ki ste jo omenili v zadevi Matko, ki je vzpostavila standarde. Gre za sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice in te sodbe nikakor ne bomo prezrli. Tej skupini oziroma temu oddelku bodo tako zagotovljena ustrezna organizacijska umestitev in način dodeljevanja zadev, ustrezno število tožilcev in znotraj tega specializiranega oddelka tudi ustrezno število policistov. Sicer pa bi rad opozoril samo še na to, da je bilo Ministrstvo za pravosodje na problem organizacijske vpetosti tega oddelka v skupino državnih tožilcev opozorjeno že 22. decembra 2008 na prvem delovnem sestanku, ki smo ga imeli z Vrhovnim državnim tožilstvom. In Vrhovno državno tožilstvo je bilo tisto, ki je predlagalo določeno spremembo na tem področju. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Ministrica, gospa Katarina Kresal.

KATARINA KRESAL: Hvala lepa. Spoštovani poslanec! Organizacija in pristojnosti državnega tožilstva ne sodijo v pristojnost Ministrstva za notranje zadeve, zato je prvi odgovarjal kolega, minister za pravosodje.

Vendar pa bom vendarle podala svoje mnenje v zvezi s tem oddelkom. Zavedam se namreč pomena neodvisnega zunanjega nadzora nad delom policije, ki ga izvaja specializiran oddelek pri Vrhovnem državnem tožilstvu. Spoštujemo to, da je takšna organizacija posledica sodbe Evropskega sodišča, ker zahteva v primeru posega represivnih organov v človekove pravice ustrezen neodvisen nadzor in preiskavo. Ob tem pa ne morem mimo tega, kar so ugotovili že različni pravni strokovnjaki ob uvedbi takšnega sistema, kot ga imamo, torej da smo namesto tega, da bi dobili koherenten sistem učinkovitega in neodvisnega preiskovanja nezakonitega poseganja v človekove pravice, dobili nesistemski, netransparenten in nedomišljen super nadzorni organ pri Vrhovnem državnem tožilstvu, z obsežnimi policijskimi pooblastili. In kot sem sama že večkrat poudarila, se zavzemam za celovito ureditev sistemsko preglednega, učinkovitega in neodvisnega nadzora nad policijo. Današnji sistem prepletanja pristojnosti in s tem prelaganja odgovornosti je finančno in organizacijsko neoptimalen, nesistemski in ima po mnenju mnogih strokovnjakov za posledico zmanjšano pravno varnost posameznikov pred posameznimi nezakonitimi posegi policije in tudi zmanjšano pravno varnost samih policistov pred neutemeljenimi obtožbami in šikaniranjem.

Z našega vidika so torej spremembe potrebne. V kakšni smeri, je v pristojnosti Ministrstva za pravosodje. Seveda pa nikakor ni mogoče govoriti kar počez o ukinitvi tovrstne ureditve. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Samo Bevk bo postavil poslansko vprašanje ministru za finance.

SAMO BEVK: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani zbor. Ministra za finance dr. Franca Križaniča sprašujem v zvezi s poenostavitvijo odmere dohodnine od obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah v Sloveniji, tako da bi denarne ustanove direktno obveščale Davčno upravo Republike Slovenije z vnaprej pripravljenimi davčnimi napovedmi. Na podlagi zakona o dohodnini morajo davčni zavezanci vložiti napoved za odmero dohodnine od obresti na denarne depozite pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v Sloveniji ter v drugih državah članicah Evropske unije, v primeru, da skupni znesek obresti dosežen v davčnem letu presega 1.000 evrov. Na podlagi sedanje ureditve mora davčni zavezanec davčno napoved vložiti pri davčnem uradu. Lahko pa tudi vloži napoved v elektronski obliki prek sistema E-davki. Pri tej ureditvi se pojavljajo težave, ker mora veliko ljudi priti iz oddaljenih krajev do davčnih uradov. Marsikje tudi starejši in bolni na to enostavno pozabijo in tudi ne morejo elektronsko vlagati napovedi. Zaradi tega bi bilo bolje, da bi banke in hranilnice letno obveščale davčne urade o zneskih obresti. V primeru, da ti zneski presegajo 1.000 evrov, pa bi bilo smiselno, da Davčna uprava na podlagi posredovanih podatkov s strani bank in hranilnic pripravi predizpolnjeno napoved in jo posreduje davčnim zavezancem po pošti. V primeru, da davčni zavezanec ne ugovarja, bi se s tem končala njegova davčna obveznost.

Na podlagi teh sprememb poenostavitve davčnega postopka, ki ga predlagam, bi se razbremenili davčni zavezanci glede roka in načina vložitve. S tem bi omogočili starejšim in osebam iz oddaljenih krajev, da jim ne bi bilo treba hoditi na te oddaljene davčne urade in jim ne bi bilo treba paziti na roke vložitve napovedi. Ministra za finance dr. Franca Križaniča sprašujem:

Ali pripravljate kakšne davčne poenostavitve za davčne zavezance na tem področju?

Za odgovor se že vnaprej lepo zahvaljujem.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim, minister za finance dr. Franc Križanič.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Spoštovani, hvala za vprašanje.

Odgovor se glasi: za uveljavitev predlaganja poenostavitve je na zakonodajni ravni nujna sprememba Zakona o davčnem postopku. Poleg tega pa je treba proučiti in prilagoditi delovne postopke na Davčni upravi. Hitre rešitve glede te spremembe po mnenju našega ministrstva ne bi bile primerne. Ne glede na to, pa ocenjujemo, da je predlog treba podrobneje proučiti predvsem z naslednjih vidikov.

Prvič, z vidika vpliva spremembe sistema pobiranja davka na obseg pobranih davkov, posebej v odboju finančne konsolidacije javnih financ.

Drugič, z vidika tehničnih zmogljivosti informacijskega sistema DURS, saj je le-ta do izgradnje novega davčnega informacijskega sistema, ki ga letos začnemo, preobremenjen in ne omogoča novih nadgradenj oziroma aplikacij. Še vedno deluje v sistemu DOS.

Tretjič, z vidika ustreznosti spremembe veljavnega sistema napovedovanja davka iz naslova obresti. Tu je treba upoštevati, da DURS ne more avtomatično pridobiti podatkov o dohodkih iz naslova obresti od tujih bank oziroma drugih ponudnikov plačilnih storitev, zaradi tega je vprašanje, ali za davčnega zavezanca predizpolnjena napoved, na katero bi moral ugovarjati, ker dohodki iz tega naslova, doseženi v tujini, ne bi bili vključeni v predizpolnjeno napoved, dejansko pomeni poenostavitev ali pa komplikacijo in možnost določenih konfliktov.

Četrto, predlog je treba proučiti tudi z vidika nadzora in celovitosti podatkov, vključenih v predizpolnjeno napoved, ki bi zagotavljali pravilno odmero davka. Šele na podlagi te celotne ocene bo mogoče sprejeti dokončno odločitev, ali oziroma kdaj spremeniti sistem pobiranja davka, tako kot predlaga poslanec v svojem vprašanju. Je pa to brez dvoma eden od dolgoročajših ciljev, ki pa terja bistveno izboljšano informatiko, glede na sedanje stanje.

Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Renata Brunskole bo postavila poslansko vprašanje ministru za okolje in prostor.

Prosim.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Lepo pozdravljeni.

Vprašanje postavljam gospodu prof. dr. Roku Žarniču. Ministrstvo za okolje in prostor je pristojno za povračilo škode, ki jo povzročajo zavarovane vrste prostoživečih živali pri domačih živalih - drobnici in ostalih živalih. Na žalost se je izkazalo, da je bilo Ministrstvo za okolje in prostor do zdaj neučinkovito ali premalo učinkovito - po mnenju kmetov - pri izplačevanju odškodnin. V prejšnjem tednu sem bila tudi sama udeleženka okrogle mize na temo problemov z zavarovanimi vrstami prostoživečih živali, ki jo je organizirala Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije. Prisotni so bili predstavniki območnih enot iz cele Slovenije. Veliko je bilo kritik in ostrih besed v zvezi z učinkovitostjo delovanja pristojnih služb v okviru Ministrstva za okolje in prostor, v tem primeru Agencije Republike Slovenije za okolje, ki je bila sicer pohvaljena, da je sedaj ta dejavnost oziroma to delo izvedeno bolj transparentno in učinkovitejše, kot je bilo prej pri drugi službi, ki je bila za to odgovorna, vendar se še vedno

soočajo s težavami pri izplačevanju odškodnin. Poudarjeno je bilo, da bi bilo treba učinkoviteje reševati to problematiko s kvalitetnejšo spremembo zakonodaje, da bodo tudi kmetje, ki se dejansko ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in od tega živijo, imeli občutek, da ščitimo in podpiramo njih in njihovo delovanje, ne pa samo divjadi oziroma prstoživečih živali.

Zanima me: Kako bo Ministrstvo za okolje in prostor pristopilo k reševanju te problematike?

Ali se nam morebiti v kratkem obeta tudi sprememba zakonodaje na tem področju?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani! Najlepša hvala za vprašanje. Pri tem vprašanju je, zanimivo, prišlo do časovnega zamika. Pritožbe na neučinkovitost so bile vmes že odpravljene. In na dan 23.2.2010 je ostalo še 20 nerešenih odškodninskih zahtevkov od 911 v letu 2009, se pravi, 2%.

Toda naj se vrnem na začetek. Pri nas imamo to področje regulirano z dvema zakonoma, Zakonom o ohranjanju narave in Zakonom o divjadi in lovstvu, ter z navodili za ravnanje v teh zadevah in s Pravilnikom o primernih načinih varovanja premoženja. ARSO, Agencija Republike Slovenije za okolje, ki ste jo pohvalili, se je zadeve dokaj resno lotila in kot kaže, zaostankov ni več. Bi vam pa mogoče za lažje razumevanje prebral nekaj zelo zanimivih podatkov. Od leta 2005 do 2009 je bilo rešenih 5.518 zahtev, 20 jih je še ostalo v reševanju, kar je davkoplačevalce stalo približno 1 evro na prebivalca Slovenije ali milijon 973 tisoč 136 evrov. In če k temu dodamo še 236 tisoč 472 evrov za 491 vlog od leta 2005 do 2009 za zaščitne ukrepe, imamo pred seboj nekako to zadevo. Mislim, da kritika, da država slabo pokriva te zadeve, ni ravno na mestu. Jasno, ljudje si želijo več denarja od države. Tu pride 360 evrov na primer, s čimer sta ovca ali dve dobro poplačani. Pa ne bi hotel biti narobe razumljen, vendar treba je še to povedati, da je izšel javni razpis 5. februarja, kjer je za letos predvidenih sto tisoč evrov nepovratnih sredstev za nakup elektro mrež in pašnih aparatov kjer ministrstvo financira 60% priznanih stroškov. Na internetu so ti razpisi objavljeni, zaključijo se 10. maja.

Torej gre za preventivo, vlagamo v to, v redu plačujemo zakonske obveze in mislim, da tukaj ni kaj komentirati. Vsak zakon se da spremeniti, se ga da dopolniti, se ga da izboljšati, samo to je pa sedaj že druga zgodba. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Najlepše se vam zahvaljujem za odgovor, bi pa ob tem podala tudi nekaj mnenj iz te razprave

na okrogli mizi. Predvsem je bil dan zelo oster poudarek, da bi bila potrebna večja socialna sobivalna kvantiteta, torej ljudje, zveri celo razprave je bila o tem, da bi se morali v Sloveniji odločati...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolegica ne smete širiti teme, dopolnitev odgovora bi prosil.

RENATA BRUNSKOLE: V redu, hvala, saj to je v zvezi s tem. Predvsem se moramo odločiti, ali želimo poseljeno pokrajino in kmetijsko dejavnost ali bomo ščitili prosto živeče živali. Gre za problematiko sobivanja ljudi in divjadi.

V zvezi s tem jaz tudi sama predlagam in prepričana sem, da boste tudi vi v okviru vašega resorja v tej smeri še želeli, da bi potekal normalen dialog med Ministrstvom za okolje in prostor in tudi vsemi tistimi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in da bi v bodoče tudi v zvezi z izplačilom odškodnin pa tudi v zvezi s sobivanjem zadeve potekale tako, kot je treba.

Predlagam, da to zadevo tako resno, kot ste že sedaj na začetku, nadaljujete še naprej. Hvala za odgovor.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Silva Črnugelj bo postavila vprašanje ministru za okolje in prostor. Zdaj imamo okoljski program v tem trenutku. Prosim.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo, lepo pozdravljeni gospod minister in predsednik.

Res je, izgleda, da smo danes nekako poslanci začutili, da imamo resnega sogovornika med seboj in ker je okolje neka takšna splošna priljubljena tema vseh poslancev, smo verjetno želeli, tudi jaz, izkoristiti vaš svež zagon in entuziazem ki ga imate na temu področju.

Naj se osredotočim na vprašanje. Slovenija je znana po svojih naravnih lepotah. Te naravne lepote so neizmerne. Tisti, ki ima rad naravo, zna tudi v tej naravi uživati. Paralelni podzemni svet v Sloveniji je neizmerno bogat in metri in metri, kilometri, stotine metrov rovov podzemnih ima, so neko neizmerno bogastvo, ki si ga imajo možnost ogledati nekateri v javno dostopnih terminih, nekateri pa samo ljubiteljsko in kot člani Jamarske zveze. Če le povem, da sem na spletnih straneh Jamarske zveze videla, kako in na kakšen način, koliko dejansko se Jamarska zveza ukvarja z vsem tem našim paralelnim podzemnim svetom in vsemi temi lepotami. V zadnjem času je bilo zelo veliko govora o nekaterih najbolj znanih jamah, to sta Postojnska jama in Škocjanske jame, zaradi že v medijih dosti znanih problemov. Ampak ti problemi niso vezani samo na te najbolj razvpite in najbolj znan jame, ampak so vezani tudi na ostale jame, ker so bogate po vseh svojih lepotah, če ne mogoče celo so ta bogastva in lepote nekoliko, bi človek rekel, bolj mistične, za nekatere bolj

interesantne in tako naprej. Če gremo samo v Planinsko jamo, Križno jamo, zdaj že Križno jamo 2 in novih rovih, ki so jih pridni jamarji odkrili, lahko ugotovimo, da je tukaj eno bogastvo, ki zglada, da ni dovolj raziskano. Mene zanima:

Kaj mislite ukreniti na tem področju? Zakonodaja je bila sprejeta v enem obdobju, evalvacija, implementacija te zakonodaje pa je potrebna.

Koliko menite, da bo treba dejansko še postoriti na tem področju, podelitvi koncesij tudi za druge ne toliko znane jame, recimo Taborska, Županova in tako naprej? V Sloveniji jih je kar veliko. Ne samo zaradi obiska, ampak bi bila to eventualno tudi zelo bogata gospodarska dejavnost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani gospod predsednik, spoštovana gospa poslanka!

Najlepša hvala najprej za zelo spodbudne besede. V tem odgovoru bom skušal nekaj številčk tako malo na kratko povedati. Imamo Zakon o varstvu podzemnih jam iz leta 2004 in leta 2006 dopolnjen, ki celovito ureja varstvo in naravo podzemnih jam. Vsak zakon je zakon, kakršen je, in vsak zakon rabi občasno prenovo in preverjanje. Če je štiri leta preteklo od zadnje verzije, se bo verjetno treba lotiti že malo kritične ocene na osnovi izkušenj, ki jih imamo z implementacijo tega zakona. In ravno tu pa je mali problem. Operacionalizacija sistema varstva podzemnih jam ne poteka tako hitro in tako celovito, kot bi si želeli, vključno s povečanjem izvajanja nadzora, ki je nujno. Se pravi zakone, ki jih imamo, ne da bi jih spremenili, je treba najprej dovolj dobro uveljaviti in operacionalizirati. Jasno, s to operacionalizacijo dobivamo podatke za izboljšave.

Mogoče malo statistike. V Pravilniku o določitvi in varstvu podzemnih jam iz leta 2004 in 2006 je vključenih 8 tisoč 382 podzemnih jam pri nas. Pa še zdaleč niso vse. Od teh je 6 jam opredeljenih za zaprte jame, ki so tako ranljive, da jim lahko grozi vsakršno vstopanje vanje. Torej samo 6 jih je zaprtih. 184 jam je opredeljenih kot odprte jame z nadzorovanim vstopom. Tukaj je seveda tudi Postojnska jama. Zaradi občutljivosti je vstopanje treba nadzorovati. 8.192 jam pa sodi med odprte jame. Trenutno je fizično z vrati zaprtih 79 jamskih vhodov. Se pravi, ne vseh 384. Na podlagi zakona so sprejeti še trije podzakonski predpisi: Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah, Pravilnik o usposobljenosti za samostojno jamarsko delovanje in Pravilnik o usposobljenosti za jamske vodnike za vodenje po odprtih jamah, ki so urejene za turistični obisk.

Kot sem rekel, v ta izvajanja zakona so vključene aktivno najpomembnejše nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z jamami, kot so Jamarska zveza Slovenije, jamarska društva,

Institut za raziskovanje Krasa pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Tista začetka, pogojno rečeno, kritika ne gre toliko na njihovo dejavnost, vendar je povezana s številom jam, ki jih imamo. Tukaj smo tudi toliko bogati, da je težko vse dobro obvladati. Zaradi omejitve finančnih in kadrovskih zmožnosti pa je še vedno tukaj veliko stvari treba postoriti in treba se je truditi da čim boljše opravimo to delo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnilni odgovor? Prosim, gospa Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo. Jaz se zavedam, da je zaradi količine tega neizmernege paralelnega sveta oziroma bogastva, ki ga imamo, nadzor, varovanje veliko težje, kot je recimo v državah, ki takih jam in v takem obsegu nimajo, tudi ne v takih metražah kot je v Sloveniji. Pa vendarle je to eno veliko bogastvo za celo Slovenijo in ga je vredno ohraniti, ne nazadnje tudi pokazati širši javnosti. Pred kratkim sem bila na Kubi. Oni imajo sicer bogat jamski svet, ampak ker sem si jaz našega dodobra ogledala, se ne da primerjati. Ampak imajo pa način izkoriščanja in reprezentiranja javnosti in turistom daleč bolj intenziviran, kot je tukaj v naši Sloveniji. Sprašujem vas:

Ali načrtujete tudi kakšna dodatna sredstva v nekaterih drugih finančnih perspektivah, ker za raziskovanje, varovanje in ne nazadnje tudi za vlaganje v infrastrukturo v tem jamskem svetu je treba imeti tudi določena finančna sredstva?

Nekaj jih bo verjetno v sklopu biodiverzitet in leta biodiverzitet mogoče v naslednjih finančnih obdobjih tudi dobiti oziroma se pripraviti za črpanje nekaterih novih sredstev. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Minister, dr. Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala za vprašanje. S sredstvi je tako. Nekateri teh jam, ne mnoge, imajo koncesionarje. Vemo, da velik del koncesije pride nazaj v občino. To je eden od teh virov sredstev, ki se lahko vložijo tudi v to, kar ste omenili. Drugo je turizem. Sigurno je to treba izkoristiti. Te jame v takem velikem obsegu, če bi to mogoče bilo kje drugje, bi bile bolj komercialno izkoriščene. Ali je komercialna izkoriščenost pa naravi vedno prijazna? Tukaj je treba najti neko ravnotežje.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Dr. Luka Juri bo postavil poslansko vprašanje ministru za okolje.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa. Minister, kot je bilo skoraj napovedano, vidite, da komaj ste v sedlu, pa že ste tu z nami v nočnih urah. Dobrodošli.

Čeprav ste na ministrskem sedlu šele nekaj tednov, vas želim opozoriti na večdesetletno težavo, ko jo trpimo prebivalke in prebivalci Mestne občine Koper, predvsem Dekanov in Bertokov. To je kemična tovarna Kemiplas.

Ta industrija je v času socializma od leta 1949 živela pod imenom Iplas, nato pa se je preoblikovala in dobila novo ime Kemiplas v času privatizacije. Žal pa je obdržala več ali manj isto tehnologijo, s katero proizvaja anhidrid ftalne kisline, anhidrid maleinske kisline, dioktftalat, PET predforme in tako dalje.

Pobuda, da bi se tovarna preselila, je stara že več let. Potekala so celo že uradna pogajanja, vendar se je vse ustavilo na mrtvi točki, tako da danes Mestna občina Koper in skupina občank in občanov išče svojo pravico na sodišču, doslej neuspešno. Vprašanje Kemiplasa se je v preteklem letu za nekaj časa umirilo, potem ko se je uprava odločila zaradi gospodarske krize ustaviti proizvodnjo, sedaj pa ponovno obratuje in v ozračje dnevno izpušča nevarne snovi. Res je, da se izvajajo meritve, vendar te naroča in plačuje sam lastnik tovarne, ki ima interes prikazati, da je vse v redu. Edina neodvisna meritev, ki jo je pred leti izvajalo vaše ministrstvo, pa je pokazala prekomerne izpuste. Poleg tega je stanje, pa ne samo stanja, ampak tudi alarmanten občutek, ki je prisoten v javnosti, toliko bolj poslabšal incident, ki se je zgodil prejšnji teden, ko je ponoči izbruhnil požar in le zaradi hitre intervencije gasilcev ni prišlo do izredno škodljivih izpustov v okolje in do smrtnih žrtev; sami veste za ta incident. Hkrati pa na vašem ministrstvu že nekaj časa čaka vloga, s katero naj bi odobrili delovanje Kemiplasa, ker pa odgovora še ni, tovarna smatra molk organa kot odobritev in prosto deluje.

Zato vas sprašujem: Kdaj lahko pričakujemo, da bo vaše ministrstvo vendarle odgovorilo na odprto vlogo?

In:

Kakšne so možnosti, da se spremeni sedanja praksa in da vi urejate ter izvajate meritve, seveda na stroške Kemiplasa?

Na koncu me še zanima: Kakšne so možnosti, da bi ministrstvo ob sodelovanju lokalne skupnosti pristopilo k aktivnemu iskanju rešitve, s katero bi se tovarno Kemiplas vendar zaprlo? Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnić.

DR. ROKO ŽARNIĆ: Gospod predsednik! Spoštovani gospod poslanec, hvala lepa za najbolj vroče vprašanje na koncu dneva, ampak me ne moti, ker sem na to vprašanje pripravljen že od takrat, ko se je nesreča zgodila. Še najbolj me je pa zbodla pripomba koprskega župana, ker mislim, da je zelo narobe razumel moje sporočilo novinarjem - ravno v nasprotno smeri. Namreč, morate vedeti, da so pri izdaji dovoljenj

veliki pritiski, da so nekateri lastniki izredno vešči pri uveljavljanju svojih interesov na sodiščih z dobrimi advokati in pri takih zelo kočljivih zadevah smo tudi mi posebej pozorni. Moja izjava je šla v to smer, da ravno zaradi tega dogodka bomo skušali zadeve še bolj organizirano in bolj kvalitetno pripraviti, da v primeru, da bi prišlo pri dovoljenjih do sklepov, ki niso ravno po želji lastnikov, da bi takšni sklepi bili tako močni, da bi bili ubranljivi. To je bilo moje sporočilo, ki ga je župan narobe razumel. V nobenem primeru ne gre za to, da želimo skrivati, da želimo služiti kapitalu, kot se je nekaj slišalo, vendar želimo pravično in pošteno - v skladu z zakonodajo, kakršno imamo - ukrepati in urediti ta problem.

Sami ste povedali, da je nekaj časa zadeva mirovala, zato tudi od leta 2007 se stvari niso premaknile, ker obrat ni obratoval.

Mi smo vodili tudi dva postopke v zvezi z zahtevo zavezanca za predelavo odpadkov in zahtevo, da bi dobili status zbiralca odpadkov. V obeh primerih smo se odločili negativno, vendar je na drugi stopnji zavezanec na pritožbi dobil del ugoditve in je šla zadeva spet na prvo stopnjo. Se pravi, da se s tem intenzivno ukvarjamo.

Danes zjutraj sem se sestal s kolegi, ki so za to zadolženi, in ravno to, kar ste vi rekli, neodvisno od tega, smo sami ugotovili, da je treba glede monitoringa nekaj bolj radikalno ukrepati in bomo predlagali spremembo Zakona o varstvu okolja tako, da izbira pooblaščenca, ki meritve izvaja, ni več prepuščena upravljavcu, ki ga plačuje, temveč bi bil neposredno neodvisen ekspert, pooblaščenec ministrstva, s tem da pa bi upravljavec z neko obvezno kavcijo račun pokrtil. Vendar, ne direktno izvajalcu, temveč integralno v proračun ali na kakršenkoli način in bi s tem pooblaščenec bil popolnoma neodvisen. S tem bi zagotovili bistveno višjo kakovost pristopa k reševanju problemov in bi imeli neobremenjene strokovne meritve, kar bi rešilo veliko teh problemov.

Za zaključek pa še - in da me ne bo kdo narobe razumel. Za naše ministrstvo so takšni dogodki neke vrste posebni dogodki, ki omogočajo preboj navzgor. Po hudih potresih, ki se nahajajo, kljub žrtvam se s popotresno prenovo nekaj uredi, se gre na višji nivo. Mislim, da tudi ta primer Kemiplasa je lahko negativen, ampak nekoliko prispeva - ne bom rekel, da je pozitiven - k premiku naprej in verjamem, da bomo v kratkem času vsi bolj zadovoljni.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prehajamo na drugi krog vprašanj poslank in poslancev. Ste želeli dopolnitev odgovora? Mislil sem, da ste tako zadovoljni z odgovorom, da tega niste želeli, ampak dobro. Prosim, dr. Juri želi dopolnitev odgovora.

DR. LUKA JURI: V italijanščini pravijo, da apetit prihaja, medtem ko ješ. In ker je bil odgovor tako dober, seveda, ne morem, da ne bi prosil še za dopolnilni odgovor.

Glede na to, da ste me, moram reči, zelo razveselili z napovedjo, da razmišljate o spremembi zakonodaje, s katero bi lahko samo ministrstvo določalo izvajalca meritev in konec koncev tudi določal njegovo finančno samostojnost in ga dejansko postavilo na položaj, da lahko izvaja svoje delo. Spoštovani minister, ne zameriti, ampak zanima me:

Kdaj nameravate ta predlog podati? Hkrati pa lahko računate tukaj na polno podporo mene in kolegov, da bo ta sprememba šla čim prej skozi. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim. Želi minister odgovoriti? Prosim, minister.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala. Danes zjutraj sva z direktorjem ARSO o tem se pogovarjala. Se pravi, postopek se je začel.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Kot sem že omenil, gremo na drugi krog. Dr. Vinko Gorenak bo postavil poslansko vprašanje ministru za pravosodje. Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa, spoštovani gospod minister. Mi smo v Poslanski skupini SDS zahtevali nujno sejo Odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje na temo nagrad stečajnim upraviteljem in nisem imel namena danes tega vprašanja sploh postavljati. Ampak razlog, da postavljam to vprašanje, je bil pravzaprav v tem, kar je ministrstvo 25. 2. sporočilo javnosti po tisti naši zahtevi za izredno sejo odbora. V vašem sporočilu za javnost, se pravzaprav s to našo pobudo na nek način strinjate in lepo vse stvari, ki so narobe na tem področju po vaši lanskoletni spremembi pravilnika 11. 7. 2009, nekako prevalite na Vrhovno sodišče oziroma na sodišča.

Ko smo pisali to zahtevo, nismo imeli namena napadati sodišč in njihovih odločitev, ona so pri tem avtonomna, ampak smo želeli opozoriti na sistem, ki na tem področju ni dorečen. In zato bom šel malo nazaj. 11 dni po sprejemu vašega mandata ste verjetno kot eno prvih normativnih stvari spremenili pravilnik s tega področja, posegli ste v 3. in 5. člen. Mislim, da so se zadeve začele že tam. Na vsak način so se začele že tam, tako vsaj kažejo vse podrobnejše analize. Kasneje, 28. 2. kljub deflaciji v času veljavnosti zakona - ne morem namreč govoriti o celemu letu 2008 ampak o veljavnosti zakona, ta pa je bila tri mesece, je bila deflacija, pa niste nič znižali. V času potem v nadaljevanju do meseca maja se je zgodil tudi Videm-Krško, ni bilo nič spremljanja situacije in tisto, kar je še vedno narobe, za kar jaz mislim, da je pripeljalo do tega problema, ki danes velja v sodstvu - mislim, da so sodniki kar malo zmedeni, upravičeno zmedeni,

ker če vsake nekaj dni spremenijo predpise, potem je lahko težava, tudi za sodnike. In potem tisti mesec maj lanskega leta in hkrati tisto, kar se je zgodilo v tej dvorani in sam sem takrat opozarjal pri zagovoru tistega amandmaja - govorim seveda o tretjemu odstavku 499. člena, s katerim ste podzakonske akte, ki so takrat veljali, naredili veljavne tudi za nazaj pred 1. 10. -, da je to naredilo največ zmede, ki jo danes na temu področju imamo. Zmedo imamo pa popolno, o tem pa v dopolnitvi vprašanja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za pravosodje Aleš Zalar, potem bomo videli, če bo dopolnitev. Prosim.

ALEŠ ZALAR: No, saj jaz vprašanja sedaj niti nisem slišal, ampak ker je bilo napovedano, bom odgovarjal na tisto, kar je bilo napovedano. To pa je, da še vedno spremljamo na ministrstvu stanje na področju izplačil stečajnim upraviteljem in odgovor je: "Absolutno da." Spremljamo ga in tu vam lahko pokažem, recimo, gosto tipkam seznam na tridesetih straneh za vsako zadevo posebej od oktobra 2008 dalje po stečajnih postopkih, po zneskih izplačil in tako naprej. To redno spremljamo na ministrstvu in tukaj ni nobenih sprememb.

Mi sicer spremljamo tudi stanje na celotnem področju v zvezi z izvajanjem stečajne zakonodaje, insolventne zakonodaje in zato pripravljamo eno večjo spremembo te zakonodaje. Ta bo predvidoma vložena v vladno proceduro še v temu mesecu in potem v nadaljevanju bo seveda Državni zbor lahko razpravljal o rešitvah, ki jih pripravljamo. Vse to pa je seveda posledica spremljanja stanja na temu področju, vključno z vprašanji, ki se nanašajo na delo stečajnih upraviteljev pa tudi plačevanje stečajnih upraviteljev.

Rad bi ob tem izpostavil to, da ministrstvo spremlja stanje, ko gre za izplačila, tudi še na druge načine. Mi smo opozarjali večkrat, tako kot ste pravilno že sami ugotovili, tako sodne organe, pa ne samo Vrhovno sodišče, ki skrbi za enotno sodno prakso, ampak vsa sodišča, ki rešujejo stečajne postopke, pa protikorupcijsko komisijo, pa Vrhovno državno tožilstvo; skratka, tisto, kar minister lahko v mejah pooblastil in pristojnosti, ki jih ima, stori za ureditev stanja na tem področju, smo storili, predvsem pa smo omejili enormne zneske nagrad stečajnim upraviteljem. Vi veste, da so bile te neomejene višine posledica ureditve, ki jo je izpeljala prejšnja vlada. Ko je prišlo do prvih izplačil, je v teh primerih naše ministrstvo takoj interveniralo in 11. julija je začel veljati nov pravilnik, ki je zagotovil te omejitve in ki je določil tudi drugačno strukturo in način plačevanja, tako da je sedaj stečajni upravitelj nagrajen predvsem v odvisnosti od tega kako uspešen je pri unovčevanju stečajne mase, ne pa tako kot je bilo prej, po prejšnji ureditvi, ko je pretežni del izplačila bil vezan na zgodnjo

fazo stečajnega postopka, ki pa se še ni zacelila v nekem zelo obsežnem delu stečajnega upravitelja. Tako da, ocenjujemo, da so praktični učinki teh omejitev, ki jih je ministrstvo izvedlo s tem pravilnikom, doseženi. Če pa se seveda v posamičnih primerih zgodi, da posamezno sodišče ne upošteva teh omejitev, pa imamo tukaj seveda pooblaščenca države. To je državno pravobranilstvo, ki potem intervenira s pritožbami. Več o tem, o tej problematiki, bomo pa tako kot ste že napovedali, verjetno govorili na seji Odbora za pravosodje in tudi tukaj se strinjam z vami, mislim da je prav, da opravimo to razpravo, in da si glede teh vprašanj nalijemo nekaj novega čistega vina. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite dopolnitev odgovora? Prosim dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Mislim, ne vem, kaj naj rečem. Resnično ne vem, kaj naj rečem. Jaz besede lažete ne želim izreči. Ne želim izreči! To, da vi spremljate zadevo, ni res. Aprila je ta dosojena nagrada, natanko veva, koliko, 400 tisoč in toliko evrov, Videm-Krško, pa niste čisto nič reagirali. Če bi spremljali zadeve naprej, bi lahko reagirali že prej. In ponovno slišim stokrat ponovljeno stvar z vaše strani: Šturmova zakonodaja je kriva. Ni kriva Šturmov zakonodaja! Ponovno govorim kameri, saj vam nima več smisla govoriti. Krivda je - kje? - v spremembi zakona, sprejeti v tem parlamentu, črtanje tretjega odstavka 429. člena, s čimer ste za stare stečaje pred 1.10.2008 omogočili uporabo nove tarife. Minister, lepo prosim, saj znam brati, verjemite mi, da sem se naučil brati že pred, ne vem, 48 leti. To je ena zadeva.

Druga zadeva. Julija in septembra ste trdili, "zdaj sem pa jaz vse uredil." In spet govorite, "vse sem uredil," s svojim pravilnikom z dne 11.7. Ni res! Sodišča jih ne upoštevajo. Na sodišču, namesto da bi upoštevalo vaše pravilnike, pravijo, "Revija Manager je objavila take in take zneske," in sodijo po reviji Manager. Vendar mislim, da bi morali - Vrhovno sodišče nima tiste pristojnosti, saj to oba veva, ampak sodišča so zadnja instanca na tem področju. In če skličete tožilce, potem bi verjetno tudi lahko sklicali predsednike višjih sodišč in rekli, "dajte se zmeniti, pogledjte, tu je nekaj narobe." To pričakujem od vas. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister, gospod Zalar.

ALEŠ ZALAR: Zdaj ne vem, ali vas bom razočaral ali vas bom razveselil, gospod Gorenak, ampak jaz sem to storil in sem imel ta sestanek s predsedniki sodišč, kjer smo se pogovarjali o tem, kaj se da storiti. V nadaljevanju sem jim vsaj enkrat ali dvakrat poslal še dodatna opozorila. Seveda se pa jaz ne

morem postaviti v to vlogo, v katero ste se postavili vi, da bi ocenjeval konkretne sodne odločbe, ali so pravilne ali ne, te pristojnosti pa kot minister nimam. Nimate je niti vi kot poslanec, imate pa seveda pravico do svojega mnenja in imate tudi pravico izraziti ga. Morate pa razumeti, da sem jaz minister za pravosodje in da se predvsem od mene pričakuje, da se ne bom na tak način vpletal v odprte sodne postopke. Zato opozarjam, da je za zagotavljanje enotne sodne prakse, kajti za to gre v tej zadevi, po našem zakonu o sodiščih pristojno Vrhovno sodišče. Ono pa izbere način, na kakršnega bo to enotno prakso zagotovilo. Poleg tega lahko predsedniki sodišč uporabijo svoja nadzorstvena pooblastila, ki jih imajo v razmerju do sodnikov, če bi menili, da je to v taki situaciji potrebno.

Skratka, pred očmi moramo imeti ustavo in delitev oblasti. Hvala bogu, da jo imamo, to delitev oblasti, kam pa pridemo, če bomo kar naročali sodnikom, kako naj sodijo in uporabljajo zakone. Za to imamo pravna sredstva in stopenjsko sodstvo vse do ustavnega, ki lahko korigira tudi eventualne napake oziroma napačno uporabo materialnega prava na nižjih sodiščih. In to je vse. To je pač demokracija in boljšega sistema zaenkrat še ni nihče izumil, kot je rekel Churchill. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Imate postopkovni predlog? Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Ne bom zahteval razprave, ker računam, da bomo na odboru to rešili. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Ivan Grill bo postavil vprašanje ministru za zdravje. Minister je odsoten.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Spoštovani gospod predsednik, glede na to, da je minister odsoten, bi prosil, da na naslednji seji poda na moje vprašanje tudi ustni odgovor.

Moje vprašanje pa se glasi glede na uvedbo tako imenovane, v narekovajih, "nove zdravstvene kartice", ki jo ravno v tem času uvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Že do sedaj je bila ta kartica, po mojem prepričanju, manj uporabna, kot smo si vsi želeli in je pri pacientih povzročala kar nekaj neprijetnosti in predvsem dodatnega dela; in to povsem po nepotrebem. Zato tudi o tej tako imenovani novi zdravstveni kartici, ki sedaj več ne določa, da jo je treba pred obiskom zdravnika, potrditi, ampak jo je treba kljub temu imeti in ravno tako se potem v zdravstvenem domu oziroma pri zdravniku s pomočjo ta zdravstvene kartice ugotavlja, ali je zavarovanec zavarovan ali ne.

Glede na to, da poznam to področje profesionalnost oziroma iz predhodnih delovnih izkušenj, sem prepričan, da je

povsem nepotrebna tudi ta nova rešitev, ki se je sedaj uvajala. Prepričan sem, da je z uvedbo nekih novih softverskih storitev, pa tudi novih služb, ki bodo morale servisirati delovanje nove kartice, to dodatno obremenjevanje predvsem Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Zakaj tako menim? Zagotovo bi bilo treba slediti načrtom predhodne vlade, ki je skušala že na projektu uvedbe nove osebne izkaznice, da bi se tudi v zapis osebne izkaznice omogočilo, da se tudi zdravstveno zavarovanje na ta način identificira oziroma ugotavlja. To bi pocenilo stroške. Prepričan sem, da bi bili s tem zadovoljni tudi sami zavarovanci, kajti sedaj je treba imeti tako osebno izkaznico kot tudi zdravstveno izkaznico, kar bi bilo z enotno kartico to poenostavljeno.

Glede na to, da pa sedaj uvajamo zopet neko rešitev, ki je v bistvu enaka kot prej, me zanima: Koliko je sam projekt uvedbe te kartice stal zavarovalnico?

Koliko bo stalo zavarovanje? Koliko bo potrebno za zamenjavo programske opreme in za vse, kar je povezano s stroški, ki so po mojem prepričanju nepotrebni? Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Dr. Peter Verlič bo postavil poslansko vprašanje ministru za promet. Prosim.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa.

S spremembo Zakona o železniškem prometu je bila ustanovljena Direkcija Republike Slovenije za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo. Gre za organ v sestavi Ministrstva za promet, ki pravzaprav ima pred seboj pomembne naloge glede tudi na zaveze, ki si jih je zadala Vlada pa tudi ministrstev, da bo okrepilo vse projekte na področju železniškega prometa oziroma v investicije, v posodobitev železniške infrastrukture, kar seveda ne moremo drugače kot pozdraviti.

Ker je nekako ta organ v sestavi v ozadju, ima pa najbrž mnogo projektov v izvajanju, mnogo projektov je še pred njim in upravlja verjetno tudi s kar precejšnjim deležem davkoplačevalskega denarja in s projekti, ki morajo biti izvedeni v nekih rokih, me zanima:

Kako vi, gospod minister, ocenjujete delovanje oziroma dosedanje delo in aktivnosti Direkcije Republike Slovenije za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo, ki jo vodi dr. Andrej Godec kot direktor in tudi kot predsednik nadzornega sveta Slovenskih železnic?

Skratka, rad bi vašo oceno trenutnega stanja: Kakšno je zdaj stanje na tej direkciji? Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za promet dr. Patrick Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala, gospod predsednik. Zelo sem pravzaprav vesel tega vašega vprašanja.

Poglejte, direkcija ta trenutek vodi dvaindvajset investicijskih projektov, pa saj sem prepričan, da jih kar dobro poznate, kar mislim, da je bil že v času, ko ste bili še vi na ministrstvu, nastavljen sistem, ki kar dobro kaže spremljanje projektov z zeleno, rumeno ali rdečo barvo. Mislim, da je že takrat nastal nekakšen semafor poteka projektov. In s tem nadaljujemo, ker mislim, da je to dobro. Trenutno so trije projekti od dvaindvajsetih rdeče barve, kar pomeni, da so nekoliko zaradi raznih razlogov v zaostanku. Eden izmed teh so signalnovarnostne naprave in daljinsko vodenje na stari progi Divača-Koper, pa še dva projekta sta taka. Te projekte sem si tudi osebno ogledal. Prepričan sem, da jih tudi vi poznate in dobil sem zagotovila, da bodo projekti dokončani pravočasno, tam, kjer pa niso, pa zahtevam ukrepe. Torej ocenjujem, da od teh 22 projektov drugi tečejo relativno v redu. Ker so ti projekti v različnih fazah, od priprave projektnih nalog in razpisnih dokumentacij do izvedbe javnih naročil ali pa celo same fizične izvedbe, je potreben ta sistem spremljave. Če slučajno z menoj delite skrb, da postaja ta organiziranost mogoče že premajhna, pretoga, premalo mogoče pripravljena za vse to, kar bo v prihodnosti čakalo ministrstvo, potem deliva isto mnenje. Razmišljamo pravzaprav, kako bi se lotili zadeve, ker, recimo, že samo projekt drugega tira je ogromen projekt, ki bo zahteval ogromno energije, ki bo zahteval ogromno dela vseh vpletenih in če samo ta trenutek pogledamo vse projekte, ki so v fazah od priprave projektnih nalog, priprave raznih dokumentacij izvedbe javnih naročil ali pa same fizične izvedbe, je preko milijarde in pol ta trenutek v igri.

In: ja, ta organ je zelo obremenjen. Mogoče v nekem drugem času je lahko opravljal naloge dovolj dobro, v prihodnosti bo treba razmisliti, kako pravzaprav organizirati to službo, da bo lahko promptno in čim bolj kvalitetno opravljala svojo nalogo. Zaenkrat ocenjujem, ker sem vam povedal, koliko projektov je in kateri so v nekem zaostanku ali zaradi javnih naročil ali zaradi izvajalca - česar koli - sem z delom direkcije pod vodstvom gospoda dr. Godca zadovoljen; zavedam pa se, da bo v prihodnje ob teh prihajajočih projektih treba naredili določene korake. O tem tudi zelo zelo intenzivno razmišljamo, ker pravočasna izvedba projektov je relevantna tako zaradi same modernizacije železniške infrastrukture in s tem konkurenčnosti našega železniškega prevoznika in konec koncev tudi izrabe evropskih sredstev. Poznate pa, prepričan sem, večino projektov. Praktično skorajda vsi ali velika večina je bila že iz prejšnjega mandata, nekateri so tudi novi, smo mi zdaj podpisali pogodbe, ampak veste, da gre za proces. Torej to stanje, v katerem imamo direkcijo, v katerem imamo toliko in toliko projektov, ni nastalo z mojim prihodom, ampak je stanje, kot ste ga že vi nastavili oziroma takšno, kot ste ga pravzaprav pustili meni v dediščino.

Naj pa povem, da gredo stvari bistveno boljše, odkar smo na direkciji zamenjali vodečega, to pa lahko povem.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želite dopolnitev odgovora? Prosim, dr. Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa, gospod minister.

Saj najbrž optimizem je na mestu pri obeh - pri vas in tudi pri nas v Slovenski demokratični stranki, ker se zavedamo projekta. Vendar pa kljub vsemu - ne, žal nimamo vpogleda v vse projekte, nemogoče. Vpogled v projekte imate vi, vpogled v projekte imajo na direkciji, vpogled v projekte pa imamo tudi državljani, ker gre za javna sredstva in ta vpogled je mogoč preko internetne strani Direkcije Republike Slovenije za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo.

In tukaj vas, gospod minister, sprašujem:

Ali ste si morda ogledali internetno stran? Kdaj ste si jo nazadnje ogledali?

Jaz sem si internetno stran nazadnje pogledal danes, piše, da je bila osvežena 26. februarja 2010, žal pa me to, kar sem lahko pogledal, in to, kar lahko pogledajo državljani in se seznanijo, ne navdaja s takšnim optimizmom, kot vas. Kajti, ko pogledam mednarodne projekte, recimo, nova železniška povezava Divača - Koper, je pač to projekt, kjer se bodo izvajale, predvidene aktivnosti, ki se bodo izvedle v letu 2009. Ko gremo na domače projekte, recimo proga Grosuplje-Kočevje, so predvidene aktivnosti v letu 2008, ki se bodo izvajale - mi pa smo v letu 2010.

Torej, sprašujem vas:

Ali bo ta semafor, ki ste ga napovedali, ali bo ta promptnost zagotovljena tudi na internetni strani? Da ne bomo ugotavljali, da so projekti, ki bodo izvedeni šele leta 2008.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister za promet dr. Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala za opozorilo. Vaše opozorilo je na mestu. Če to na internetni strani ni promptno, bom poskrbel, da bo. Tedensko se poučim o vseh projektih, kje so, kako tečejo, kaj jih zadržuje, in dejansko sprejemam kritiko, če na internetni strani to ni osveženo, bo to urejeno.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Franco Juri bo postavil poslansko vprašanje ministru brez resorja, odgovornemu za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Prosim.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsednik. Spoštovani minister!

8. novembra je večina krajanov Ankarana na referendumu odločila, da si želijo samostojno občino Ankarana. Pobuda o referendumu je bila sprejeta v Državnem zboru in nato tudi

potrjena. Vlada se je zavezala, da bo pripravila ustrezno zakonodajo, s katero bo ustanovitev te občine tudi mogoča. Zainteresirani krajanji se sprašujejo, kaj se pravzaprav dogaja: skrbi jih dejstvo, da se rok za začetek postopkov v Državnem zboru hitro bliža in da morda postopkom grozi časovni zamik, ki bi lahko prejudiciral potek celotne procedure. Zato vas vprašam:

Kaj se dogaja s predlogom zakona?

Ali je bil ta zakon že pripravljen?

Ali je že bil posredovan Državnemu zboru? In če ne: Kdaj se bo to zgodilo?

Najlepša hvala za odgovor.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim, minister dr. Gjerkeš.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, predsednik. Spoštovane poslanke, poslanci!

Hvala za decidirano vprašanje in tudi odgovor bo takšen kratek in natančen. Torej, v skladu z določbami Zakona o lokalni samoupravi in izidom posvetovalnega referenduma o izločitvi območja nove občine Ankaran iz Mestne občine Koper smo na Službi Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko že februarja pripravili Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij, s katerim bodo ustanovljene nove občine. Predlog zakona je bil 22. februarja 2010 poslan v koalicijsko usklajevanje in bo po obravnavi na Vladi posredovan Državnemu zboru v sprejem. Glede na manj zahtevne spremembe zakona bo Vlada predlagala sprejem zakona po skrajšanem postopku. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Poslansko vprašanje ministru za zdravje bo postavil Andrej Magajna. Minister je odsoten.

ANDREJ MAGAJNA: Hvala za besedo. Minister je odsoten, kljub temu bom postavil vprašanje. Do danes mi tudi ob zdravstvenem stanju dobrem ne bi mogel odgovoriti, bojim se, da tudi v naslednjih 30 dneh, a vseeno bom javno postavil to vprašanje.

Namreč, kako bo minister nadzoroval ločitev javnega od zasebnega zdravstva, ob tem - ko je ta prepleten in zapleten do absurda. Zakon o zdravstveni dejavnosti predvideva uvedbo zasebne samoplačniške tržne dejavnosti še v vse zdravstvene domove in bolnišnice, kar bo še povečalo mešanje javne in zasebne zdravstvene dejavnosti - 135. člen zakona. Prav tako bo po predlogu zakona mogoče delo zasebnikov v zdravstvenih domovih in bolnišnicah, pa tudi delo v zdravstvenih domovih in bolnišnicah pri zasebnih koncesionarjih. Tudi zasebni koncesionarji bodo lahko še naprej opravljali delo za samoplačniške zasebne tržne storitve. Očitno pa to ni bilo

dovolj. Po zadnji verziji, tako imenovani uradni verziji 12. 2., slišimo, da je še nova verzija in nove možnosti prepletanja javnega in zasebnega, odprla so še dodatna vrata; tako na lahko, potihem.

Revidiran je bil 69. člen zakona. Ta je omejeval zaposlenim v javnem sektorju, da bi s podjemnimi pogodbami lahko delali pri zasebnikih. Te omejitve danes ni več, kot pravim, potihom so se odprla še ta vrata. Minister pa nenehno ponavlja, "ločil sem javno od zasebnega!" Morda to misli na način, kot se dogaja danes v javnih lekarnah, kjer zaposlene farmacevte usposabljaajo za prodajo plačljivih izdelkov, za neke vrste trgovce.

Morda čisto retorično vprašanje za začetek: Kdo še temu danes verjame?

Kdo bo, na primer, lahko ugotovil, katero dejavnost v danem trenutku izvaja konkretni zdravnik: javno ali zasebno?

Koliko nadzornikov bi potrebovali, da bi učinkovito preverjali mešano poslovanje koncesionarjev? Kdo bo preverjal vse koncesionarje, komercialne, tržne projekte, njihovo upravičenost in namensko porabo?

Ministra sprašujem:

Ali ima za tako imenovani nadzor, po novem še bolj zahteven, sploh kakšen operativni program organizacijske, kadrovske in ne nazadnje finančne podlage?

Še sedaj je nadzor šepal, zato.../Izklop mikrofona./...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Poslansko vprašanje ministru za zdravje, ki je odsoten, bo postavila mag. Julijana Bizjak Mlakar. Prosim.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani prisotni!

Prosim, da mi gospod minister, ker je danes odsoten, odgovori na to vprašanje pisno. Ta teden je teden boja proti raku. Teden boja z boleznijo, pri kateri smo v Sloveniji po uspešnosti zdravljenja nekaterih vrst raka še vedno na repu razvitih držav. To pomeni mnogo nepotrebnih prezgodnjih smrti. Zato se sprašujem, ali je v Sloveniji izvršna oblast storila vse potrebno, da bi se zdravniki onkološkega inštituta, ki so že dolgo preobremenjeni z zdravljenjem, lahko posvetili zdravljenju bolnikov. Videti je, da ne. Ta mesec namreč minevata že dve leti od odkritja prvih hudih napak pri gradnji Onkološkega inštituta Ljubljana. Investitor novogradnje je Ministrstvo za zdravje, Onkološki inštitut Ljubljana pa je uporabnik in upravljavec objektov in opreme. V okviru poteka prve faze investicije so bile takoj po predaji, vendar pred zaključnim delom oziroma končnim obračunom del, ugotovljene številne napake pri novogradnji, izpostavljena pa tudi vprašanja glede odgovornosti in vprašanja, povezana z odpravo napak in s kritjem stroškov napak. Videti je, da po dveh letih od ugotovitve napak ugotovljene napake še vedno niso

odpravljene. Zato o tem sprašujem odgovorno osebo investitorja, to je gospoda ministra za zdravje.

Prvič. Kakšna je vrednost doslej odpravljenih napak? Kdo je popravilo napak izvedel? In: Kdo je nosil stroške odpravljanja teh napak?

Drugič. Kolikšna je predvidena vrednost odprave doslej še neodpravljenih napak in kdo bo nosil stroške odpravljanja teh napak?

Tretjič. Ali so bile oziroma ali bodo vnovčene garancije v pogodbi s podjetjem SCT, ki je dela izvajalo? Ter: Kdo je pooblaščen in odgovoren za to, da garancije unovči? Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. S tem smo zaključili poslanska vprašanja. Predsedniku Vlade, ministricam, ministrom, generalnemu sekretarju Vlade se zahvaljujem za podane odgovore.

S tem prekinjam sejo Državnega zbora. Nadaljevali jo bomo jutri ob 10. uri. Pred tem pa je ob 9. uri še Znanje žanje. Hvala lepa.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 1. MARCA 2010 OB 21.51 IN SE JE NADALJEVALA 2. MARCA 2010 OB 10.00.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje! Pričenjam z nadaljevanjem 14. seje Državnega zbora. Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanki in poslanca: Melita Župevc, Julijana Bizjak Mlakar, Milenko Ziherrl in Branko Grims. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **22. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA DRUŽINSKEGA ZAKONIKA, redni postopek.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 38. poslank in poslancev s prvo podpisanim Bojanom Kontičem zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Besedo ima dr. Ivan Svetlik, minister za delo, družino in socialne zadeve.

Prosim.

DR. IVAN SVETLIK: Spoštovani predsednik Državnega zbora, cenjeni poslanci, poslanke, spoštovani gostje!

S Predlogom družinskega zakonika posodabljam več kot 30 let staro družinsko zakonodajo in jo urejamo v skladu z zahtevami časa in prostora. Vso ključno družinsko zakonodajo prvič urejamo znotraj enega pravnega predpisa. Pri urejanju družinskih razmer pa bo v prihodnje aktivnejše kot do sedaj sodelovala tudi država, in to zaradi posebej poudarjenega skupnega cilja. Ta skupni cilj pa je uspešna in učinkovita

zaščita interesov in koristi otroka. Korist otroka je v družinskem zakoniku opredeljena kot temeljno načelo in s tem postavljena v osrčje nove družinske zakonodaje. V skladu s tem širimo pojem družine, ki jo predstavlja otrok, ne glede na strukturo in ostale člena družine ob pogoju, da v družini obstajajo ustrezni odnosi in razmerja. Poudarjam, ustrezni odnosi in razmerja. Celoto pravic in obveznosti staršev do svojega otroka opredeljujemo s pojmom "starševska skrb", ki je tako po svoji vsebini kot pravni naravni namenjen varstvu pravic otrok. Uvajamo zagovornika otrokovih pravic, ki bo otrokom na voljo v vseh aktivnostih in postopkih pred državnimi organi, ki jih neposredno zadavajo, če njihove koristi ne bo mogoče ustrezno zaščititi na druge primerne načine. Natančno opredeljujejo ukrepe za varstvo koristi otrok, pri čemer bodo po novem aktivneje sodelovala tudi sodišča. Centri za socialno delo se bodo tako lahko v celoti posvetili strokovnemu svetovanju in pomoči družinam v stiski. Ob navedenem Predlog družinskega zakonika dopolnjuje še ureditev zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti in poenostavlja njuno sklenitev, s čimer želimo spodbuditi sklepanje trajnejših partnerskih zvez, ki predstavljajo temelj družine.

Pomoč države je v predlogu zakonika zajeta v sistemu obveznega predhodnega svetovanja pred sodnim reševanjem problemov med pari in starši, v medsebojnem razmerju in v razmerju do skupnih otrok. Predhodno svetovanje, strokovno svetovanje in družinsko mediacijo, ureja Predlog zakonika s posebnimi novimi določbami, saj se je v praksi družinska mediacija izkazala kot učinkovit mehanizem mirnega reševanja odprtih vprašanj med partnerjema.

Družinski zakonik v skladu z doktrino zaščite otroka podrobneje ureja tudi področje rejništva, skrbništva in posvojitev. Pri tem bodo centri za socialno delo po novem aktivneje sodelovali s pristojnimi sodišči in skupaj iskali najboljše možne rešitve za otroke.

Zaščiti interesov in koristi otrok kot eni posebej ranljivih skupin oziroma manjšin posebno pozornost namenja že Ustava Republike Slovenije. Kasneje je bila ta zaščita pravic in koristi realizirana s pomočjo različnih zakonov in predpisov na področju družine. Danes predpise na področju zaščite interesov in koristi otrok združujemo na enem mestu, torej v novem družinskem zakoniku.

Pri pripravi predloga družinskega zakonika pa njegovi snovalci niso mogli zaobiti še ene z Ustavo Republike Slovenije opredeljene pravice, pravice do nediskriminacije na podlagi osebnih okoliščin. Določila družinskega zakonika tako ne delajo razlik na osnovi rase, spola, družbenega položaja ali verskega prepričanja in tudi ne na osnovi spolne usmeritve. Opozorila in odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije na tem področju so bila jasna in nedvoumna, zato smo jih v celoti upoštevali. Pravilnost taki rešitvi potrjuje tudi

nedavni sklep Vrhovnega sodišča, ki je potrdilo sklep Okrožnega sodišča o veljavnosti sodbe ameriškega sodišča, s katero dovoljuje posvojitev deklice istospolnima partnerjema z vsemi pravicami, kot če bi bila biološka starša. To odločbo je sicer izpodbijalo Vrhovno tožilstvo.

Namen novega družinskega zakonika je zaščititi interese in koristi vseh otrok, ne glede na to, v kakšnem tipu družinske skupnosti živijo. Pri tem ne moremo in ne bomo delali nikakršnih razlik. Vsi morajo uživati polnopravno državljanstvo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima dr. Andreja Črnak Meglič v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ: Spoštovani gospod predsednik, gospe ministrice in gospodje ministri, kolegice in kolegi!

Družinski zakonik, ki ga danes obravnavamo, je nastajal kar dolgo časa. V mandatu prejšnje vlade je bil v normativnem programu dela Vlade že za leto 2005, pa ga nismo dočakali ne v letu 2006, ne v letu 2007, ne v letu 2008. Sedanji vladi gre priznanje že zaradi tega, ker je že prvo leto mandata uspela Predlog družinskega zakonika pripeljati do postopka pred Državnim zborom. Organizirala je široko javno razpravo, ki smo jo nadaljevali tudi v Državnem zboru v okviru javne predstavitve mnenje zbora Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide. Sodeč po javnih nastopih in odzivih, so s pretežnim delom tega zakonika zadovoljni vsi. Številne pripombe in silovita nasprotovanja, ki jih slišimo v javnosti, pa se osredotočajo predvsem na dve vsebini: spremenjeno definicijo družine in pravice istospolnih partnerjev.

Družina je bila vedno polje ideoloških spopadov, tudi tokrat naj bi strokovne argumente utišala ideološka govorica. Strokovni argumenti so bili do zdaj v javnosti le redko soočeni, pa še takrat so bili utišani z dramatičnimi nastopi nasprotnikov, katerim je skupno to, da le-teh niso mogli nasloniti na noben strokovno dokazan protiargument.

Pogled, na katerem sloni zakonik in ki mu želimo slediti tudi v Poslanski skupini Socialnih demokratov, priznava, da v družbi obstaja drugačnost, ki jo sprejemamo, priznava, da življenjski vzorci v družbi niso dani enkrat za vselej, ampak se spreminjajo. Implementacija tega pogleda poskuša v zakonodajo vključiti tiste rešitve, ki vsem tipom partnerstev in družin ter posameznikom, ki se v njih vključujejo, zagotavljajo enake pravice, kar nenazadnje zagotavlja tudi temeljni akt te države, Ustava. Nasprotni pogledi pa vse, kar ne sodi v tradicionalni družbeni kalup, razumejo kot grožnjo, kot napad na življenje, družino, kot kršenje otrokovih pravic ali celo kršenje ustave. Zato tudi toliko žolčnih reakcij in naravnost klavstrofobičnih napovedi, kaj bo, če bo zakonik

sprejet. Tukaj in zdaj je treba jasno poudariti - rešite v Predlogu družinskega zakonika ne ogrožajo nikogar, še najmanj slovensko družino ali slovenski narod. Zakon na tej točki zgolj priznava in dovoljuje drugačnost, je ne promovira, je ne spodbuja, pač pa odpravlja diskriminacijo v dostopu do pravic, ki nimajo nobene realne podlage. V vsakdanjem življenju namreč obstajajo različne družinske oblike in partnerstva, od enostarševskih, dvostarševskih, reorganiziranih, razširjenih družin do istospolnih, posvojiteljskih in rejniških družin. Nekatere med njimi so v sedanji zakonodaji povsem spregledane in diskriminirane, iz tega pa sledijo posledice. Tako na primer zaradi nepriznavanja statusa istospolne družine približno 100 otrokom, ki živijo v teh družinah, ne pripada pravica do dedovanja po umrlem partnerju, do družinske pokojnine, do stikov z nebiološkim staršem, do zavarovanja po partnerju. Enako so mnoge pravice zanikane tudi njihovim socialnim staršem, ki z njimi živijo in za njih skrbijo. Do pravic, ki pripadajo meni, vam, našim otrokom, v imenu koga in zakaj? Zato, ker se delamo, da teh oblik družin v tej družbi ni.

Vendar pa bogastvo predlaganega zakonika ni zgolj v omenjenem dejstvu, ampak v rešitvah, ki se skrivajo v tristo členih tega družinskega zakonika. V predstavitvi stališča Poslanske skupine Socialnih demokratov želim zato še posebej poudariti še ostale pomembne vsebine, ki jih prinaša in zaradi katerih uživa naša popolno podporo.

Ključni cilj predlaganega zakonika je izboljšanje položaja otroka v družinskih razmerjih. Zakonik otroka in načelo zagotavljanja največjih koristi otroka postavlja kot ključno izhodišče v vseh aktivnostih in postopkih, vključno s posvojitvijo. Vključno s posvojitvijo. Takšno ravnanje izhaja iz konvencije o pravicah otrok, ki ji Predlog družinskega zakonika v celosti sledi. Že pri definiciji pojma družina je zato ključni otrok, brez otroka ni družine. Družina je v novem predlogu opredeljena kot skupnost otroka z enim ali obema staršema ali drugo odraslo osebo, ki skrbi za otroka in ima po tem zakoniku do otroka določene obveznosti in pravice. Težišče se iz biološkega starševstva seli na socialno starševstvo oziroma na skrb za otroka z zakonskimi pravicami in obveznostmi. Družino je zato treba razumeti širše, saj vključuje različne oblike skupnosti, sobivanja odrasle osebe in otroka. Družina je torej tudi življenjska skupnost rejnika in rejence, življenjska skupnost otroka in druge osebe, kateri je otrok nameščen v vzgojo in varstvo ter življenjska skupnost skrbnika in otroka, če otrok dejansko živi pri skrbniku.

Temeljite prenove ja bilo deležno predvsem poglavje Ukrepi za varstvo koristi otroka. Družinski zakonik zaradi zaščite starševske skrbi ter na drugi strani koristi otroka izrecno določa načela, ki jih je treba spoštovati pri odločanju o ukrepih za varstvo in koristi otroka. Za otrokovo vzgojo in varstvo sta še vedno v prvi vrsti odgovorna starša

oziroma starš, vendar pa zakonik v večji meri kot sedaj opredeljuje možnost in dolžnost države, poseganja v družino v primeru, če starši svojih pravic in dolžnosti ne izvršujejo ali ne izvršujejo v korist otroka. Zakonik ločuje oblastno od strokovne in svetovalne funkcije. Razen nujnih ukrepov, ki jih še vedno lahko izrekajo centri za socialno delo, se pristojnost izrekanja začasnih in trajnih ukrepov seli na sodišče. S tem se krepí strokovna in svetovalna vloga centrov za socialno delo. V tem smislu Predlog zakonika predvideva predčasno svetovanje, strokovno svetovanje, družinsko mediacijo, in to ne samo v primerih, ko gre za razvezne postopke, temveč tudi v primerih ukrepov za varstvo koristi otroka. Za izboljšanje položaja otroka v postopkih je predvidena tudi uvedba instituta zagovornika otroka, ki bo poskrbel, da se bo v postopkih in aktivnostih, ki otroka neposredno zadevajo, slišal in krepil njegov glas. Naslednja pomembna novost je eksplicitna prepoved telesnega kaznovanja otrok in drugih ponižujočih oblik ravnanja, ki zavezuje ne le starše, temveč tudi druge osebe, državne organe in nosilce javnih služb.

Tudi na področju zakonske zveze prinaša zakonik nekaj novosti, ki jih v Poslanski skupini Socialnih demokratov ocenjujemo kot pozitivne. Najprej velja omejiti, da v skladu z Odločbo Ustavnega sodišča zakonik izenačuje zvezo partnerjev različnega spola, zvezo istospolnih partnerjev, z vsemi pravicami in dolžnosti, ki iz tega izhajajo, tudi socialnimi, ki jih zakon o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti ne ureja. Priznanje pravic istospolnih partnerjev je po našem mnenju civilizacijski napredek v priznavanju pravic ter premik v smeri k strpnejši in tolerantnejši družbi kot celoti. Zakonik razširja paleto možnosti tudi za sklenitev zakonske zveze. Zakonsko zvezo bo poslej lažje skleniti tudi zunaj uradnih prostorov, možna bo zgolj formalistična sklenitev brez prič, omogočena pa tudi ponovna slovesnost ob jubileju sklenitve zakonske zveze.

Med številnimi pozitivnimi novosti, ki so morda celo prezrte, pa jih je tudi preveč, da bi se jih dotaknila, bi želela izpostaviti še eno. Postavitev odrasle osebe pod skrbništvo in imenovanje skrbnika po predlagani ureditvi v družinskem zakoniku ni več vezana na odvzem poslovne sposobnosti tej osebi, kot to ureja veljavna zakonodaja. Vem, da si težko predstavljamo, kaj pomeni ta sprememba v življenju te ne tako majhne skupine. Gre za spremembo, ki tej skupini po besedah njenih predstavnikov, vrača človeško dostojanstvo in spoštovanje njihove integritete. Zdi se mi pomembno, da je ministrstvo prisluhnilo javni razpravi in pobudam v tej smeri, in v predlog zakonika vključilo rešitve, ki ga delajo še bolj človeškega in še boljšega. Po mnenju skupine Socialnih demokratov gre za moderen zakon, ki ureja celotno družinsko pravo in v interesu koristi otroka krepí vplive države na odnose v družini. Zakonik sledi družbeni realnosti in priznava

različne oblike partnerskih skupnosti in družin ter jim priznava pravice in nalaga dolžnosti. S tem v ničemer ne ogroža ali zmanjšuje tradicionalne oblike družine, ki je še vedno naš prevladujoči ideal, pa vendar se moramo zavedati, nimamo vsi te sreče, da bi živeli v idealnih družinah. Tudi v idealnih družinah prepogosto prihaja do ne ravno vzornih donosov, do zlorab, do nasilja in še česa drugega. Tisto, kar šteje, je kvaliteta družinskih odnosov. In s tem, kar je vključeno v zakonik, v ničemer ne zmanjšujemo vloge tradicionalne družine. Strah te vrste je popolnoma odveč. In še enkrat, kot potrjujejo veljavne raziskave, za razvoj otroka ni odločilna oblika družine, temveč kvaliteta odnosov v družini, med starši in otroki.

Vsled vsega navedenega bomo v Poslanski skupini Predlog družinskega zakonika v prvi obravnavi podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil France Cukjati.

FRANCE CUKJATI: Spoštovani predsednik, kolegice in kolegi, lep pozdrav!

Predlagani Družinski zakonik vsebuje vrsto dobrih rešitev, a je nesprejemljiv, ker bistveno spreminja razumevanje slovenske družine oziroma zakonske zveze. Prvič v zgodovini jo usodno razvrednoti, ker popolnoma ignorira njeno naravno, biološko usmerjenost v novo življenje, tisto usmerjenost, s katero vsak, predvsem demografsko ogrožen slovenski narod, stoji in pada. Pa pojdemo lepo po vrsti.

Kot se je doslej govorilo o družini, nismo imeli v mislih istospolnih partnerskih skupnosti, ampak zakonca, moža in ženo, ki imata ali pa še nimata otroka, ker je morda šele na poti ali pa je samo domnevno biološko potencialno prisoten. Tudi v sedanji slovenski zakonodaji pojem družine izključuje homoseksualno skupnost in ta diskriminacija ni protiustavna, saj celo 53. člen slovenske ustave pravi: "Država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere." Že takrat in davno prej, preden se je pisala slovenska ustava, je bilo uzakonjeno pojmovanje družine, na katerem še vedno temelji sedanji zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki v 2. členu pravi: "Družina je življenjska skupnost staršev in otrok, ki zaradi koristi otrok uživa posebno varstvo." V 3. členu pa: "Zakonska zveza je z zakonom urejena življenjska skupnost moža in žene. Pomen zakonske zveze je v zasnovanju družine." In Ustavno sodišče ni doslej nikoli ugotovilo, da bi bila ta definicija protiustavna. Nasprotno, spremeniti to definicijo in družino pojmovati drugače, kot jo pojmuje Ustava, bi bilo očitno protiustavno. Sedanji Predlog družinskega zakonika, o katerem je govora, pa v 2. členu pravi: "Družina je življenjska skupnost otroka z enim ali obema staršema ali z drugo odraslo

osebo, če ta skrbi za otroka." In v 3. členu: "Zakonska zveza je življenjska skupnost dveh oseb, katere sklenitev, pravne posledice in prenehanje ureja ta zakonik." Stavka, ki se glasi "pomen zakonske zveze je v zasnovanju družine", torej ni več. Ustavno sodišče je julija lani obravnavalo 22. člen Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti in ugotovilo, da je glede dedovanja med istospolnimi partnerji treba popraviti zakon. V obrazložitvi je navedlo, citiram: "O diskriminacijski obravnavi govorimo takrat, kadar država na podlagi osebnih okoliščin različno obravnava posameznike v enakih situacijah. Registrirana partnerska skupnost je razmerje, ki je po vsebini podobno zakonski zvezi, tudi za to skupnost je bistvena značilnost stabilna povezanost dveh oseb, ki sta si blizu, si medsebojno pomagata in se podpirata." Kar zadeva medsebojne odnose med partnerjema, sta si torej po mnenju Ustavnega sodišča istospolna in zakonska skupnost podobni. Se pa Ustavno sodišče ni spuščalo na tisto področje, na katerem obstaja bistvena razlika med tema dvema skupnostima. Biološka usmerjenost v spočetje in rojstvo novega življenja je namreč prisotna le v klasični zvezi in pomeni bistveni element te zveze, kar sedanji še veljavni zakon v 3. členu potrjuje, ko pravi, pomen zakonske zveze je v zasnovanju družine.

V obrazložitvi je Ustavno sodišče tudi jasno povedalo, citiram: "Če položaja, ki ju primerjamo v bistvenem nista enaka, ne moremo govoriti o neustavni diskriminaciji." Tako Ustavno sodišče. Različen pravni položaj zakonske zveze in istospolne partnerske skupnosti na področju spočetja in rojstva otroka ter zagotavljanja primernih okoliščin za razvoj njegove osebnosti torej ne more predstavljati nobene diskriminacije homoseksualne skupnosti, ampak le spoštovanje naravnih bioloških danosti. Tudi izločitev homoseksualne skupnosti s seznama možnosti posvojiteljev ne pomeni protiustavnosti in diskriminacije. Priznati pa je treba, da je javna razprava o homoseksualnosti včasih še vedno obremenjena z nerazumevanjem in pogosto tudi s predsodki, ki jih je možno premagati le z jasno in odprto razpravo o vzrokih in posledicah istospolne usmerjenosti. Zato mi dovolite kratek izlet v svet homoseksualnosti.

Pri tem pa bom naštel le dejstva, vzdržal pa se bom osebnega komentarja. Utemeljitelji sodobne psihoanalize iz začetka prejšnjega stoletja Freud(?), Jung(?), Adler(?) so na homoseksualnost gledali kot na nevrozo, torej na posledico nezavednega nerazrešenega konflikta iz otroštva. 70 let so terapevti in psihiatri učili, da je homoseksualnost čustvena motnja, ki je posledica podzavestnih nerazrešenih konfliktov glede spola in osebnosti. Leta 1973 pa je pod pritiskom maloštevilnih a zelo agresivnih homoseksualnih skupin Ameriško združenje psihiatrov homoseksualnost nepričakovano brisalo s seznama psihiatričnih diagnoz, čeprav za to ni bilo nobenih strokovni razlogov. Evropski učbeniki psihiatrije iz 80-ih let so homoseksualnost še vedno obravnavali kot najpogostejšo

obliko seksualne perverzности. Slovenska medicinska enciklopedija 1980 pravi, citiram: "Kot vedenje je homoseksualnost bistveno vezana na psihosocialne vzroke, ki pojasnjujejo raznovrstnost njenih vidikov. Zdravljenje homoseksualnosti je predvsem psihoterapevtsko, razen pri simptomatskih oblikah, pri katerih je treba zdraviti vzrok. Še največ uspeha ima zdravljenje nevrotikov, ki želijo biti zdravljeni." Tako medicinska enciklopedija 1980. Sedanji slovenski medicinski e-slovar pa govori samo še o moški in ženski seksualni inverziji. Tudi uradna mednarodna klasifikacija bolezni po letu 1992 v poglavju duševne motnje nič več ne omenja homoseksualnosti. A medtem ko se je v Evropi z zamikom 10 do 20 let po ZDA začelo uveljavljati stališče, da je homoseksualnost normalna spolna usmerjenost, so se v ZDA že začeli oglašati strokovnjaki, ki so na podlagi raziskovalnih izsledkov vse pogosteje skušali in skušajo dokazati nenaraven devianten značaj homoseksualne usmerjenosti. Fisher in Greenberg sta leta 1996 zapisala, da pretežna večina študij kaže, da so homoseksualno živeči moški v svojem otroštvu doživljali svojega očeta kot emocionalno hladnega, neprijaznega, kaznujočega, brutalnega, odmaknjenega in čustveno nedostopnega. In še njun citat: "Izmed študij, ki smo jih našli, ne obstaja niti ena sama vsaj kolikor toliko preverljiva študija, v kateri bi homoseksualno živeči moški opisali svojega očeta kot pozitivnega in ljubeče naklonjenega." Tako Fisher in Greenberg, ki dalje razlagata: "Da deček, ki v starosti od 5 do 12 let občuti, da ni dorasel drugim dečkom, ni možat, ne pripada očetu, moškemu svetu, v puberteti v času iskanja svoje identitete pa se njegova seksualna čustva povežejo z njegovo največjo stisko in hrepenjem, vključiti se v svet moškosti. Heteroseksualno čuteči mladostnik hrepeni po ženskosti, ker se mu zdi ta nekaj skrivnostno drugačnega, homoseksualno čuteči mladostnik pa hrepeni po moškosti, ker mu ta ni blizu, ker je ta zanj še vedno skrivnost. Tako ta dva največja strokovnjaka Združenih držav na tem področju.

V zadnjih 15-ih letih so bile po svetu opravljene številne raziskave o vedenjskih motnjah oziroma psihičnih nagnjenostih istospolno usmerjenih. Naj naštejemo le najpomembnejše: raziskava v ZDA 1998 - na 4 tisoč mladostnikih, Nizozemska 1999 na tisoč mladostnikih, Nizozemska 2001 na 6 tisoč odraslih, ZDA 2003 - na 3 tisoč odraslih, Velika Britanija 2003 - na odraslih, Nova Zelandija 2005 - na mladostnikih. Vse te raziskave med istospolno usmerjenimi v primerjavi s heteroseksualno populacijo odkrivajo nekajkrat pogostnejšo anksioznost, težko depresijo, poskuse samomora, odvisnost od nikotina, alkohola, trdih drog ter podobne vedenjske odklone. Dr. Robert Spitzer z ameriške univerze Columbia je leta 1973, takrat, ko je ta diagnoza izpadla iz seznama psihiatričnih diagnoz v Ameriki, sodeloval pri odločitvi, da se homoseksualnost zbriše s seznama

psihiatričnih diagnoz. 26 let kasneje, leta 1999, pa je spet govoril z demonstranti, nekdanjimi homoseksualci, ki pa so takrat zahtevali pravico do terapije za spremembo homoseksualne usmerjenosti. Lotil se je raziskave, v kateri ga je zanimalo, koliko od njih jih je opustilo homoseksualno življenje, se poročilo in že vrsto let živijo zadovoljno heteroseksualno življenje. Ugotovil je, da od 200 prej homoseksualnih moških in žensk, zdaj, torej takrat, ko je delal raziskavo, živi zadovoljno heteroseksualno življenje kar 66% moških in 44% žensk. Kljub temu, da je v času raziskave s strani borcev za pravice istospolnih prejemal številne grožnje, če bo študijo objavil, jo je leta 2003 res objavil. Ena najpomembnejših reprezentativnih študij o seksualnem življenju v ZDA, ki je bila opravljena pod vodstvom Edwarda Laumanna, in objavljena leta 1994 v Chicagu, pravi: "Vsi podatki kažejo na to, da homoseksualnost ni nobena stabilna usmerjenost, ampak z leti slabi in pogosto izgine."

Christl Ruth Vohnoldt voditeljica Deutsches Institut für Jugend und gesellschaft" je v glasilu inštituta leta 2006 zapisala: "Mnogi ljudje, ki svojo homoseksualnost konfliktno doživljajo in zaradi nje trpijo, niso nikoli niti slišali, da obstajajo terapije, ki lahko pomagajo tistim, ki si želijo razviti zrel heteroseksualen potencial. Politična klima naše družbe preprečuje, da bi lahko slišali to sporočilo. Preprečuje tudi, da bi zanj slišali terapevti med svojim izobraževanjem. In posledica? Terapevti so čedalje manj usposobljeni, da bi ljudi za egodistonično homoseksualnostjo pospremili na pot ven iz njihovih homoseksualnih občutij." Samo en stavek v pomislek k tem podatkom: "Človeku v stiski, človeku, ki ima nenaravna nagnjenja, se ne posmehuje, ampak se mu skuša pomagati in ga tudi zdraviti, če je na to pripravljen." Razglašati homoseksualnost, pa tudi pedofilijo in zoofilijo za normalno oziroma naravno spolno usmerjenost, pomeni torej medvedjo uslugo vsem tistim, ki so v stiski in bi se morda radi osvobodili nenaravnih spolnih usmerjenosti.

In sedaj k bistvu vprašanja: Ali je istospolna partnerska skupnost primerno okolje za posvojitev otroka? Ker smo s strani zagovornikov predlaganega družinskega zakonika neprestano poslušali trditve, da ni nobenih dokazov o negativnih vplivih istospolnega partnerskega okolja na otrokov osebni razvoj, naj omenim le naslednje ugotovitve.

Ameriški inštitut za zakonsko zvezo in zakonodajo je pred leti na podlagi številnih raziskav in ob sodelovanju dvanajstih vodilnih znanstvenikov s tega področja pod vodstvom Williama Dohertyja izdal poročilo, ki ugotavlja naslednje: "Otroci iz klasičnih družin so v povprečju bolj zdravi, manj podvrženi zasvojenosti, pogosteje dosežejo dobre šolske uspehe in diplomo. Otroci iz istospolnih ali enostarševskih družin so bolj podvrženi duševnim motnjam, samomoru, zasvojenosti, težavam v šoli, kasneje pa kriminalnim dejanjem, taki otroci so tudi pogosteje žrtve spolne ali fizične zlorabe."

Švicar dr. A. Dean Byrda je leta 2001 zbral rezultate desetletja trajajočih raziskav in zaključil (citiram): "Otroci, ki so jih vzgojili različnospolni starši, lažje prehajajo med posameznimi obdobji odraščanja, so bolj trdni v svoji spolni identiteti, se bolje odrežejo pri šolskih obveznostih, imajo manj čustvenih težav in kasneje bolje funkcionirajo kot odrasle osebe. Nasprotno pa študije otrok, ki so bili vzgojeni v istospolnih skupnostih, dokazujejo, da postanejo dekleta v svojem obnašanju bolj pomožachena, fantje pa bolj poženščeni. Oboji so tudi bolj nagnjeni k eksperimentiranju s homoseksualnimi spolnimi odnosi kot normalno vzgojeni otroci."

Vse to so dejstva, ki zahtevajo resen premislek, ali je zaradi odpiranja vrat za posvojitev v istospolne skupnosti predlagani družinski zakonik sploh primeren, primerna osnova za nadaljnjo obravnavo. Ali ga je ob predlaganih izhodiščih, da se zakonska zveza moža in žene izenačuje s homoseksualnim partnerstvom, sploh možno amandmirati in tako popraviti, da bi bil sprejemljiv. Črtanje osnovnega izhodišča, da je pomen zakonske zveze v zasnovanju družine, torej v spočetju in rojstvu otroka ter oblikovanju primerne gnezda zanj, pomeni namreč, da nič več ne vrednotimo optimalnega okolja za razvoj otrokove osebnosti, in da smo pri izpolnjevanju želja istospolnih skupnosti do posvojitve otroka pripravljeni degradirati ciljano sredstvo, to je spremeniti ga v igračo. Tudi na ravni Evropske unije obstaja Odbor za enakost med spoloma, ki je že pred desetimi leti Usmerjevalnemu odboru za bioetiko sveta Evrope predlagal priporočilo, da bi istospolni partnerji dobili pravico do svobodne izbire o zadevah spolnosti in reprodukcije. Usmerjevalni odbor za bioetiko je to pobudo takrat gladko zavrnil, o čemer piše tudi nekdanji član Usmerjevalnega odbora za bioetiko Sveta Evrope prof. dr. Jože Trontelj, sedanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Takole piše, citiram: "Ugotovili so, da se glede otrok priporočilo nanaša samo na interese homoseksualnih in lezbičnih parov, skoraj ignorira pa pravice in koristi otrok, ki naj bi jih taki pari posvojili ali pridobili s pomočjo tehnik zunajtelesne oploditve. Kritiki priporočila so poudarjali, da ima otrok legitimen in pomemben interes, da ima očeta in mater, in da ni dokazov, da bi dva očeta ali dve materi ali samski roditelj oziroma posvojitelj ta interes lahko zadovoljil." Tako prof. Trontelj. Homoseksualni lobiji ne mirujejo. Na njihovo pobudo je tudi letos 27. januarja Parlamentarna skupščina Sveta Evrope obravnavala njihov predlog priporočila z delovnim naslovom "Diskriminacija na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete", ki je vključeval legalizacijo posvojitve otrok istospolnim parom. Tudi tokrat je bilo po ostri razpravi priporočilo zavrjneno. Tudi najnovejša ofenziva slovenske homoseksualne politike torej ni nekaj posebnega, ampak je le del skrbno organizirane svetovne akcije, ki jo financirajo v glavnem ameriška

homoseksualna združenja. Kaj pa je pravzaprav vzrok, da sedaj tudi Pahorjeva vlada vztraja pri legalizaciji posvojitvev otrok s strani homoseksualnih parov, tudi za ceno referendumске zavrnitve celotnega družinskega zakonika. V Sloveniji je registriranih sedaj, torej na dan 22. januar letos, 30 istospolnih partnerskih skupnosti. Vsako leto pa se v Sloveniji posvoji od 25 do 30 otrok. Prošenj s strani urejenih gmotno preskrbljenih, klasičnih zakonskih zvez, pa je 10 krat več, 200 do 300. Vzrok slovenske agresivne homoseksualne politike ne moremo iskati v pomanjkanju naravnih družin, ki bi bile pripravljene sprejeti posvojenca. V 60-ih letih prejšnjega stoletja so svetovni strokovnjaki za rodnost zavzeto iskali zdravilo za, po mnenju nekaterih, grozečo nevarnost eksplozije svetovnega prebivalstva. Eden od udeležencev konference o prebivalstvu v Daki 1969. leta je navedel 35 ukrepov za zmanjšanje rodnosti. Med prvimi štirimi je navedel spremembo idealne podobe družine in povečanje deleža istospolnih zvez. Vzrok, da hoče Pahorjeva vlada spremeniti idealno podobo družine in favorizirati istospolne zveze, tudi ni iskati v strahu pred demografsko eksplozijo slovenskega prebivalstva, saj smo eden demografsko najbolj ogroženih narodov na svetu. Cilj predlagane izenačitve klasične zakonske zveze s homoseksualno skupnostjo torej ne more biti ne v odpiranju novih možnosti posvojitve, ker zato ni nobene potrebe, in ne v preprečevanju demografske eksplozije, ampak očitno v sami degradaciji klasične družine. V nespoštovanju, nevrednotenju, v črtanju drugega stavka 3. člena za zdaj še veljavnega zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki se glasi: "Pomen zakonske zveze je v zasnovanju družine."

Če pa klasični zakonski zvezi nič več ne priznamo njene naravne in za narod pomembne usmerjenosti v spočetje, rojstvo in vzgojo otroka, ter jo izenačimo s homoseksualno zvezo, potem ni nobenih ovir več, da bi otroka lahko posvojil tudi homoseksualni par, pa tudi pedofili in zoofili, saj gre tudi pri njih le za neke vrste spolno usmerjenost, na podlagi katere ni dovoljena diskriminacija.

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci koalicije! Vaše vztrajanje pri radikalnem razvrednotenju klasične družine spominja na stalinistično obsedenost, ki jo opisuje tudi Orlando Figes(?) v lani prevedeni knjigi Šepetalci, ki na 27. strani pravi tako: "Boljševiki so najprej udarili po družini. V 20-ih letih so trditev, da je meščanska družina družbeno škodljiv pojav, povzdignili(?) v versko resnico. Bila naj bi vase zagledana in starokopitna trdnjava vere, praznoverja, nevednosti in predsodkov, ki spodbuja sebičnost in pohlep po materialnih dobrinah ter zatira ženske in otroke. Patriarhalna družina bo s svojo spolno moralo vred izumrla, radikalci so verjeli, da jo bodo nadomestile svobodne ljubezenske zveze." Tako Orlando Figes v knjigi Šepetalci.

Spoštovani! Slovenska demokratska stranka je v zadnjih mesecih kar dvakrat vložila v proceduro dopolnitev Zakona o istospolni partnerski skupnosti, s katero bi v skladu z zahtevo Ustavnega sodišča ureditev medsebojnih dolžnosti in pravic, ki veljajo za istospolno partnersko skupnost, izenačili s tisto, ki velja za zakonsko skupnost moža in žene, a ste to izenačitev obakrat odločno zavrnil. Prav bi bilo in prav je, da imajo istospolni partnerji pravico oblikovati svoje življenje po svoji volji in da so njihovi medsebojni odnosi tudi pravno zavarovani. Ni pa prav, da se pod krinko zaščite njihovih pravic razvrednoti družino, otroka pa spremeni v igračo. Če otrok ostane brez staršev, brez svoje družine in svojega doma, mora zanj poskrbeti država. Pri iskanju ustreznega posvojitelja, pa mora država v prvi vrsti slediti -ne želji posvojitelja, ampak domnevni želji otroka in njegovih koristi. Seveda se tudi v klasičnih zakonskih zvezah lahko pojavijo alkoholizem, nasilje, spolna perverznost, ločitev, a takrat, ko se dodeljuje otroka v posvojitev, mora biti ta zveza urejena, zdrava, stabilna. Okolje, kateremu država zaupa otroka, mora biti v izhodišču kar najbolj zdravo in naravno. Za boljše razumevanje tega stališča bo morda pomagala banalna primerjava z nakupom novega avtomobila. Na cestah vidimo tudi avtomobile z razbito lučjo, slabimi zavorami, izrabljenimi gumami, a ob nakupu in registraciji, torej v izhodišču mora biti avto, zaradi varnosti potnikov brezhiben.

Spoštovani. Ta zakonik je za stotine tisočev slovenskih družin in njihovih otrok, ki ob nesreči lahko ostanejo brez staršev, najpomembnejši dokument. Če bo kljub njihovemu odločnemu nasprotovanju sprejet tak, kot je predlagan, bomo storili vse, da bo zadnjo besedo imelo ljudstvo, ki mu je zakonik tudi namenjen. Hvala. .../Aplavz./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Obiskovalke in obiskovalce lepo pozdravljam in jim sporočam, da so dobrodošli, vendar jih tudi opozarjam, da se morajo držati pravil. To pa je, da s svojimi ravnanji, ploskanjem ali čimerkoli ne posegajo v delo Državnega zbora. To opozorilo sem izrekel na osnovi 80. člena Poslovnika in vas prosim, da se ga v nadaljevanju držite.

Stališče Poslanske skupine Zares bo predstavil Vito Rožej.

Prosim.

VITO ROŽEJ: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Gospa ministrica, gospoda ministra, kolegice in kolegi. Spoštovana zainteresirana javnost.

Že prvi dve predstavitvi mnenj poslanskih skupin sta me potrdili v prepričanju, da smo Slovenci ena velika družina in da se seveda tudi med seboj obnašamo precej družinsko, da so naše največje travme, naši največji boji medsebojni, bratski. Upam, da bomo zmogli moč, da bomo družina tudi takrat, ko bo

treba biti enoten in vključujoč, da se ne bomo preštevali na bele in črne ovce, ker je edino ta enotnost bila tista, ki nas je skozi zgodovino sploh pripeljala do sem, da danes tukaj lahko razpravljamo o tem, ali kateremkoli drugem zakonu, ki ureja življenje naših državljanek in državljanov.

V treh desetletjih od sprejetja veljavnega zakona o družinski zvezi in družinskih razmerij se je družina in samo družinsko življenje spreminjalo, tako kot se je spreminjala tudi že prej skozi zgodovino. Strokovne raziskave in mnogi statistični podatki kažejo na pluralizacijo družin, na mnoge raznolike družinske oblike oziroma skupnosti. Zmanjšuje se delež klasični, nuklearnih dvostarševskih družin, ker v drugačnih družinskih skupnostih danes živi že več kot polovica vseh slovenskih otrok. Živijo v reorganiziranih družinah, enostarševskih družinah, ki jih je pri nas približno petina, v rejniških družinah, v razširjenih družinah in, da, tudi v istospolnih družinah. Več kot polovica otrok se danes rodi neporočenim staršem. Zato, da zajamemo vso raznolikost in kompleksnost družinskega življenja, moramo upoštevati vključevalno definicijo družine, definicijo, s katero nikogar ne diskriminiramo, nikomur ničesar ne jemljemo, z njo nikogar ne ogrožamo in ki ničesar ne razvrednoti. Takšna je sprejeta univerzalna definicija družine, ki jo je v okviru mednarodnega leta družin pri Organizaciji združenih narodov leta 1994 oblikovala skupina strokovnjakov za področje družin, ki jo je vodil prof. Vilfred Demon iz Katoliške univerze v Leuvenu oziroma po francosko Louvain v Belgiji. To je torej definicija, ki jo sprejema večina človeštva, priznam, ne vso človeštvo. So določene države, ki, recimo, niso članice Organizacije združenih narodov, recimo, država Vatikan je taka, ampak jaz verjamem, da pri primeru slovenskih državljanov ni lojalnost tej državi oziroma lojalnost katerikoli drugi državi nikoli vprašanje, pa če imajo dvojno državljanstvo ali če ga nimajo, če opravljajo kakšno funkcijo ali če je pač ne. To je torej sprejeta univerzalna definicija družine. In za družino se tako označuje oseba ali skupina oseb, ki skrbijo za otroka oziroma otroke.

Osnovno v tej družini, v vsaki družini torej, je starševsko razmerje med otrokom in odraslo osebo, ki zanj skrbi. Temelj, bistvo družine ni njena oblika, ne spol, ali spolna usmerjenost staršev, ampak njena vsebina. Odnos zaupanja, skrbi, ki zagotavlja otroku varno in ljubeče okolje za razvoj. Bistvo je kakovost opravljanja starševske vloge. Bistveno je načelo otrokovih koristi. Ne več roditeljska pravica, kot doslej, ker otrok ni lastnina, ni nikogaršnja lastnina, imamo pa nekateri do svojih otrok seveda večje dolžnosti in obveznosti kot drugi.

Rešitve v predlaganem Družinskem zakoniku sledijo tej družbeni realnosti. V prvi vrsti in predvsem zaradi otrok in njihovih koristi. Ne na račun ali ob zmanjševanju pravic tradicionalne družine, ampak v priznavanju pravic tudi vsem

ostalim, v potrditvi realnosti in soobstoja različnosti v družbi. Ustavno sodišče je v svojem stališču opredelilo, da je spolna usmeritev osebna okoliščina, in da, kot izhaja iz ustave, razlikovanje na podlagi te osebne okoliščine ni dopustno. Samo s tako predlagano pravno ureditvijo lahko v celoti sledimo stališču Ustavnega sodišča, da gre pri življenjski skupnosti dveh oseb istega spola za enake pravne in dejanske podlage skupnosti, kot to velja za zakonsko zvezo urejeno v Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Ker razlikovanje upravni ureditvi obeh skupnosti, vključno s pravnimi posledicami teh skupnosti ne temelji na neki stvari niti na osebni razlikovalni okoliščini, temveč na spolni usmerjenosti, kar ugotavlja Ustavno sodišče, zakonik istospolno skupnost v vseh elementih izenačuje z zakonsko zvezo. In Ustavno sodišče je seveda tudi že reklo, da je podobna razmerja dobro urejati z enako zakonodajo. Tudi vse države, ki so v zadnjih letih urejale to področje, so se odločile za tako pot, ker posebna segregacijska zakonodaja zaradi kompleksnosti in medsebojne povezanosti zakonodaje ne omogoča enake in učinkovite ustavno zagotovljene pravne varnosti. S takšno pravno ureditvijo bo omogočeno tudi pravno priznanje posvojitev, s tem pa seveda pravica otrok, ki so že danes izvedene v tujini s strani istospolnih partnerjev, predvsem pa bo omogočila posvojitve umetno spočetih otrok, seveda v tujini, ker pri nas zakonodaja tega ne omogoča, s strani istospolnih partnerk in drugih, približno stotih otrok, ki danes pretežno v lezbičnih družinah v Sloveniji že živijo.

Te istospolne družine so torej naravne. So usmerjene v življenje, dvigujejo rodnost. Življenje si pač vedno najde pot in naša naloga ni, da ga pri tem oviramo, ampak da mu pomagamo, da se ne odločimo proti življenju, ampak za življenje. In za to gre.

Čeprav predlog zakona tudi istospolnim parom omogoča, da se prijavijo kot možni posvojitelji v primeru tako imenovanih čistih posvojitev, se v Poslanski skupini Zares zavedamo, da bodo glede na družbeno realnost, predvsem pa na globoko ukoreninjene predsodke, ki se kažejo tudi v zagovarjanju domnevno strokovnih, znanstvenih raziskav, tistih, ki jih navajajo, pa redko povedo za kakšno metodo, za kakšno število raziskovancev je šlo: Skratka, malokjer je pravi znanstveni atribut. S tem se seveda nekako želi ponovno, kar je zgodovina že zdavnaj zavrgla, ustvarjati mnenje, da je homoseksualnost, da je istospolnost bolezen, ki se jo da zdraviti, čeprav velja, da raznospolni nismo nič bolj normalni od istospolnih, samo več nas je pač, to pa še ne pomeni, da te različnosti in drugačnosti ne moremo dopuščati.

Skratka, zaradi vsega navedenega se v naši poslanski skupini zavedamo, da bodo najbrž minila leta, če ne desetletja, preden bo katero od novoustanovljenih specializiranih družinskih sodišč v konkretnem primeru presodilo, da je za uresničevanje otrokovih koristi

najprimernejše okolje istospolna družina. Takšnih posvojitev, ki se jih večina tudi tu prisotne zainteresirane javnosti boji, skratka, ne bo prav kmalu, če sploh kdaj. Kljub temu, da vse relevantne študije kažejo, da razvoj otrok v takšnih družinah v ničemer ni bistveno drugačen kot v tradicionalnih družinah. Ameriška znanstvenika, Judith Stacey in Timonthy J. Biblarz sta letošnjega februarja, pravzaprav prejšnji mesec, objavila študijo 80 raziskav, ki raziskujejo to področje, in nobena relevantna raziskava med temi 80 pravzaprav ne kaže, da je razvoj otrok v istospolnih družinah bistveno drugačen od razvoja otrok v raznospolnih, čeprav se bodo vedno našli tendenciozni kvazi znanstveniki, ki bodo tem dejstvom želeli oporekati.

Slovenija je del Evrope. To smo si želeli, to smo si zadali ob svoji osamosvojitvi, ob ustanovitvi države. Na marsikaterem področju, gospodarskem, ekološkem, socialnem, se radi zgledujemo po najbolj razvitih, najuspešnejših državah Evrope in sveta in sam ne vidim nikakršnega razloga, da se tudi na tem področju, področju družinskega zakonika, ne bi postavili ob bok najrazvitejšim evropskim državam, ki so v svoji zakonodaji to družbeno realnost že potrdile.

Osnovni cilj zakonika je izboljšanje položaja otrok v družinskih razmerjih, denimo, pred postopkom na sodišču, med samim postopkom in tudi po končanem postopku. Le tako bomo lahko učinkoviteje zagotovili izvajanje načela varovanja koristi otroka, ki je temeljno načelo našega družbenega prava, pa naj si kdorkoli misli, kar že hoče. Zato se uvajata institut otrokovega zagovornika in družinska mediacija. Napredek je tudi delitev pristojnosti med centri za socialno delo, ki jim ostaja strokovno delo, ter sodišči. Tudi centralna evidenca in vodenje postopkov posvojitve sta urejena ustrežneje kot doslej.

V Poslanski skupini Zares se zavedamo, da je družina polje zasebnosti, v katerega sme država poseči le v izjemnih in seveda v dobro utemeljenih primerih, z razlogom. Zato smo zadovoljni, da je ministrstvo upoštevalo tudi nekatere naše predloge. 7. člen zakonika, ki določa načela otrokove koristi, je na primer v prvi različici starše, druge osebe in državne organe navajal v istem stavku. Zdaj pa dikcija jasno loči med starši in ostalimi, s ciljem, da se ohranijo primerne razmejitve. Tako imamo starši pri skrbi in odgovornosti za otroke prednost pred drugimi. Starši smo tisti, ki smo v prvi vrsti dolžni skrbeti za korist otroka.

Posebno vlogo smo namenili tudi pozitivnemu starševstvu. V ta namen se vzpostavljajo pogoji za delovanje civilne družbe, denimo pri vzgoji staršev za preprečevanje fizičnega nasilja nad otroki. To nasilje v družini sicer kazensko sankcionirata že Kazenski zakonik in Zakon o preprečevanju nasilja v družini, zato tudi Družinski zakonik določa, da starši, kot tudi druge osebe, državni organi in nosilci javnih služb pri zagotavljanju koristi otroka, otroka ne smejo

izpostavljeni nobeni obliki telesnega kaznovanja ali drugi obliki ponižujočega ravnanja. S temi načeli postavljamo jasno etično normo.

Predlog Družinskega zakonika poenostavlja pogoje za sklenitev zakonske zveze, regulira sklepanje predporočnih pogodb in uvaja nekatere novosti, ki bodo družini v 21. stoletju olajšale obstoj. Družinski zakonik je namenjen predvsem nam, ki smo se za družino odločili v tem stoletju in vsem, ki se za to še bodo. Družinski zakonik ne govori o vrednotah preteklosti iz začetka prejšnjega stoletja, 80 let prejšnjega stoletja, tudi 90, če hočete. Govori o vrednotah prihodnosti, v skladu z ustavo varuje starševstvo, očetovstvo, materinstvo in ustvarja pogoje za ustvarjanje družine.

Zaradi vsega povedanega bomo v Poslanski skupini Zares Predlog Družinskega zakonika podprli. Želimo pa si, da bi razprava o njem potekala argumentirano, racionalno in brez pritlehnih predsodkov ter nepotrebne stresa. Prepričani smo, da za Družinski zakonik, kot za Rimskokatoliško cerkev na Slovenskem velja, da se ga ni treba bati.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Jakob Presečnik, prosim.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik Državnega zbora. spoštovani ministri, spoštovane kolegice in kolegi.

V imenu poslancev Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke naj takoj na začetku povem, da ne bomo podprli sprejetja družinskega zakonika, v kolikor bodo v njem ostale sporne določbe, ki izenačujejo istospolne zveze z zakonsko zvezo moža in žene. Predvsem nasprotujemo 3. členu, ki neutemeljeno izenačuje istospolne zveze z zakonsko zvezo moža in žene, s čimer se posledično omogočajo posvojitve otrok tudi istospolnim partnerjem. Takšne določbe ne sledijo namenu zaščite pravice otrok, ampak se s takšnimi določbami poskuša zgolj uveljaviti umetno pravico istospolnih partnerjev do posvojitve otrok.

Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi, v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo pričakovali, da bo Vlada vendarle umaknila iz Družinskega zakonika sporne določbe iz Predloga Družinskega zakonika. Nikakršnega utemeljenega razloga ni, da se s tako sporno spremembo odpirajo v družbi nepotrebne ideološke razprave. Razlogi za takšno radikalno spremembo zakonske zveze v predlogu zakonika niso pravno utemeljeni in posledice na varstvu koristi otroka niso ustrezno raziskane. Zato je smiselna ohranitev obstoječe ureditve zakonske zveze kot skupnosti moža in žene, katere pomen je v vzpostavitvi okolja, medsebojne navezanosti in naklonjenosti med partnerjema in istočasno v zasnovanju potomstva. Sedaj veljavna ureditev zakonske zveze in pravnih

razmerij v njej je namreč stvarno utemeljena. Temeljni interes vsake državne in družbene skupnosti, priznamo ali ne, je naravna reprodukcija, ta pa je po naravi stvari mogoča samo med partnerjema različnega spola. Ponovno poudarjam, da bi zakonik v prvi obravnavi z veseljem podprli, če ne bi bilo teh spornih določb, ki nimajo nič skupnega z namenom tega zakonika, namreč zaščito otrok in njihovih pravic.

Prepričani smo, da gre v določenih členih predvsem za urejanje pravic enih na račun drugih, v tem primeru na račun otrok. Torej, ni res in ne drži, da je osnovni namen zakonika zaščitita koristi otrok, v tem spornem delu zagotovo ne.

Na javni predstavitvi mnenj v pismu ministru in v pismu predsedniku Vlade je Slovenska ljudska stranka pozivala k umiki spornih določb, še do danes pa nismo prejeli nobenega pisnega odgovora. Takšna vsebina predloga novega družinskega zakonika, ki z otrokovimi pravicami nimajo nobene povezave, kot je ta sporni člen, je za Poslansko skupino SLS nesprejemljiva. Neprimerno je sklicevanje predlagatelja zakonika na ustavno odločbo in jo posplošiti na vse spremembe, ki so v Družinskem zakoniku in ki spreminjajo definicijo družine ter na tej podlagi izenačujejo istospolne skupnosti s klasično zakonsko zvezo. In napačno je izenačevanje skupnosti moškega in ženske z istospolno skupnostjo. Res je, da Ustava določa enakopravnost, vendar so enakopravni lahko samo enaki na isti podlagi. Istospolni par po naravi ne more imeti skupnega otroka, zato v tem glede otrok takšna skupnost ne more biti enaka heteroseksualnemu paru, ker je bistvo sklenitve zakonske zveze ustvarjanje družine, to je rojevanje skupnih otrok.

Positivna zakonodaja bi morala ugled družini utrditi, ne pa s spornimi določbami dodatno razveljaviti inštitut, ki v vsakdanji borbi za preživetje ostaja edina varna točka za vsakega posameznika. Škoda je, da se zaradi takih spornih določb v javnosti ne razpravlja dovolj o strokovnih rešitvah in boljših, hitrejših postopkih urejanju drugih družinskih razmerij, kot je poseg v družino zaradi koristi otroka, ki je vendarle nujen, zaradi predolgih postopkov pa lahko pusti tudi nepopravljive posledice na otrocih. Še posebej podpiramo uvedbo zagovornika otrokovih pravic in prepoved telesnega kaznovanja otrok. Podpiramo novost, to je družinsko mediacijo, ki se lahko opravi pred, med in po koncu sodnega postopka in to glede vseh družinskopravno spornih vprašanj. Mediacijo naj bi izvajali centri za socialno delo in sodišča, lahko pa se dovoljenje podeli tudi drugi fizični ali pravni osebi. Predlagamo, da se glede tega določbe še proučijo in izboljšajo, da se ne bodo postopki podvajali in da ne bodo predolgi. Najbolj verjetno bodo najpogosteje obravnavani spori v zvezi z varstvom in vzgojo otrok ob razvezi zakonske zveze ali po razpadu zunajzakonske skupnosti, ki so za otroke vedno najbolj stresni in trajajo predolgo. Še bolj pomembno pa se nam zdi, da bi bilo svetovanje družini možno, preden pride do

takih razmer, da je edini izhod razveza. Pomoč in svetovanje, torej uveden sistem predhodnega svetovanja obstoječim družinam, bi lahko rešilo marsikateri zakon. Stroka pri tem opozarja, da navadno prisilno svetovanje ne prinese rezultatov. Vseeno pa predstavlja možnost, s katero pridejo starši do določenih informacij, ki lahko privedejo k bolj ugodni rešitvi za otroka. Tudi strokovni delavci s področja socialnega varstva pričakujejo boljše rešitve, ki naj bi jih prinesla predlagana delitev pristojnosti za odločanje o ukrepih centrov za socialno delo ter sodišč, ki so namenjeni hitri zaščiti otroka, kadar je otrok tako hudo ogrožen, da je edini izhod, da se ga takoj odvzame staršem. Vse te novosti prinašajo možnost za bolj učinkovito pomoč in zaščito otroka, seveda pod pogojem, da se tudi v praksi dejansko dosledno in strokovno izvaja. Pri tem pa v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ponovno opozarjamo, da pri nas primanjkuje specialnih družinskih sodišč, ker bodo izvedenci, ki jih je trenutno premalo, lahko hitro in strokovno odločali v korist otroka. To je zelo občutljivo področje, saj gre za poseganje v zasebnost, poseganje v družino. Zato pričakujemo, da bo Vlada poskrbela za uvedbo specialnih družinskih sodišč, saj so redna sodišča že sedaj preobremenjena glede na sedanje sodne zaostanke. Brez tega ukrepa še tako lepo zapisane določbe ne bodo uresničene.

Spoštovani! V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke menimo, da smo se prav zaradi zaostrene ekonomske situacije znašli tudi v krizi vrednot. Po našem prepričanju je namreč tradicionalna družina še vedno temeljna celica družbe. S sprejetjem novega družinskega zakonika, v katerem sedanja vladna koalicija predlaga možnost, da lahko posvoji otroke tudi istospolni partnerji, pa bi družino in zakonsko zvezo povsem razvrednotili. Vladna koalicija skuša prepričati javnost, da ima podatke o istospolni skupnostih, ki naj bi živeli z otroki, in da zgolj poskuša zakonsko urediti nekaj, kar naj bi že tako ali tako bila praksa v slovenskem družbenem prostoru. Odgovor z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve na postavljeno poslansko vprašanje poslanskega kolega iz naše poslanske skupine pa je, da s podatki o otrocih v istospolnih skupnostih sploh ne razpolagajo. Edini številčni podatek je, kot pravijo, da je bilo v Sloveniji do januarja letošnjega leta registriranih 30 istospolnih skupnosti.

Zato ponovno na tem mestu v Poslanski skupini SLS sprašujemo koalicijo, sprašujemo Vlado, na osnovi katerih podatkov je koalicija prepričana v svoj prav, da želijo brez družbenega konsenza in brez podpore javnosti uzakoniti nekaj, kar nima nobene osnove ne v raziskavah, ne v dejanskih številkah. Ugotavljamo torej, da želi Vlada Republike Slovenije v predlogu družinskega zakonika le urediti pravice istospolnih skupnosti na račun pravic otrok. Če je treba kaj popraviti ali urediti glede razmerij v istospolnih zvezah glede premoženjskopравnih zadev, dedovanja, socialne varnosti

in podobno, naj se to uredi, ne more pa biti to razlog za izenačevanje zakonske zveze moža in žene z istospolnimi zvezami in jih ne moremo enačiti s tradicionalno naravno družino. Pravice otrok ne smejo trpeti na račun pravic drugih, v tem primeru istospolnih partnerskih skupnosti, zato ne moremo podpreti zakonika, ki vsebuje take določbe.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke, ki je krščansko ljudska demokratična stranka, bomo brezpogojno podpirali zakonsko zvezo, družino in njeno pozitivno diskriminacijo, saj je to temeljna družbena skupina, v kateri otroci najbolj naravno pridobijo življenjsko pomembne vrednote, izkušnje in znanja. Družina, ki otroku nudi moško in žensko vzgojno dimenzijo, je nenadomestljiva, vsaka druga možnost pa v neenakopraven položaj postavi predvsem otroka.

Kot sem uvodoma že poudaril, Predloga družinskega zakonika v prvi obravnavi v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ne bomo podprli. Nadaljnja podpora pa bo odvisna od sprejema oziroma nesprejema ustreznih dopolnil oziroma amandmajev. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojujencev bo predstavil Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Gospod predsednik, hvala za besedo. Lep pozdrav ministrici in ministroma ter kolegicam in kolegom!

Reforma družinskega prava, ki se je v snovanju besedila družinskega zakonika dogajala postopno in zgolj parcialno, je nastala kot posledica potreb po prilagoditvi pravne ureditve družinskega področja sodobnim in realnim družinskim razmeram. Tako naj bi nova družinska ustava nadomestila 35 let staro družinsko zakonodajo, ki je vsekakor potrebna korenitih sprememb. Le-te narekujejo ne samo potreba po formalnopравnih prilagoditvah moderni družbi, pač pa tudi prakse domačih in evropskih sodišč in zlasti tudi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, v delu katere je urejanje položaja istospolnih partnerskih skupnosti.

Družinski zakonik je kot celoten predlog glede na veljavni Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih precej moderniziran, pripravljen na podlagi prakse sodišč in centrov za socialno delo, spoznanj in teorije in seveda prevzema današnjo dejansko prakso ter problematiko zakonskega in družinskega življenja kot takega. Celoviteje in primerneje je treba urediti celotno družinsko pravo predvsem z vidika interesov in koristi otrok, kar pomeni, da je treba okrepiti vliv države na odnose znotraj družine, predvsem v smislu intervencije v te odnose zaradi zaščite otrokovih koristi. Družinski zakonik naj bi zator izboljšal položaj otroka v družinskih razmerjih, obenem pa bi naj pristojne službe prisilil v hitrejše reševanje zadev na družinskem področju ter v okrepitev strokovne in svetovalne vloge centrov za socialno

delo. Potrebe po slednjem so pokazali tudi tragični dogodki, ki so se odvijali pred nekaj meseci, katerih rezultat je bil, žal, smrt otroka oziroma otrok, ko na pristojnem centru za socialno delo niso imeli niti dovolj informacij in tudi ne pristojnosti ter potrebnega znanja za odstranitev otrok iz nevarnega okolja.

Otroci kot posebna ranljiva skupina, odvisna od odraslih, ki nimajo posebne politične moči, nimajo volilne pravice in možnosti lobiranja, imajo pa omejen pristop do pritožbenih mehanizmov, nujno potrebujejo svojega zagovornika, čigar delo trenutno precej pomanjkljivo opravlja varuh človekovih pravic, ki ima prevelik obseg dela. Slovenija z družinskim zakonikom končno uvaja institut zagovornika otrok, ki ga otroci nujno potrebujejo, kar v Poslanski skupini DeSUS še posebej pozdravljamo.

Predlog prinaša tudi širši pojem družine. To pomeni, da družino ustvarja otrok, tudi če živi samo z enim staršem. Družina torej ni več samo skupnost otroka z obema staršema, temveč tudi skupnost z enim roditeljem. Za družino se lahko štejejo tudi skupnosti, v katerih otrok živi s kom, ki ni njegov roditelj ali posvojitelj, pod pogojem, da bi bil ta odnos dolgotrajen ter da bi bila skupnost praviloma blizu družinski skupnosti staršev in otrok. Država bo imela večjo možnost posega v družinske odnose. Prepoveduje se telesno kaznovanje otrok in, kot že rečeno, uvaja se institut zagovornika otroka.

Predlog zakona prinaša tudi nujne ukrepe, začasne ukrepe in ukrepe trajnejšega značaja. Med nujne ukrepe spada tudi odvzem otroka, kadar je ta hudo ogrožen. Za izvedbo tega nujnega ukrepa pa bo treba čakati odredbe sodišča. Ukrepi za varstvo in zaščito otrok se s centrov za socialno delo prenašajo na okrožna sodišča. Centri za socialno delo pa bodo imeli svojo primarno vlogo, ki bo usmerjena v družinsko svetovanje in mediacije.

Novosti glede zakonskih in zunajzakonskih skupnosti so poleg drugih sprememb predvidene tudi glede sklepanja zakonske zveze, saj bo mogoče poroko skleniti le pred matičarjem in brez prič. Predlog prinaša tudi možnost ponovitve slovesnosti ob jubileju in še zelo pomembna novost, to je možnost ureditve vsebine premoženja in premoženjske ureditve. Z ženitno pogodbo. Sicer pa je, kot navajajo predlagatelji, osnovni cilj izboljšanje položaja otrok v družinskih razmerjih predvsem pred, med in po postopkih pred sodiščem. S tem se bo odločanje o ukrepih za varstvo v korist otroka skoraj v celoti preneslo s centrov za socialno delo na okrožna sodišča. Zelo pomemben cilj je tudi hitrejša reševanje zadev na družinskem področju. To je izjemno pomembno, kadar gre za odločanje o ukrepih za varstvo v korist otroka, saj lahko predolgi postopki otroku povzročajo nepopravljivo škodo v otrokovem razvoju.

Ena izmed pomembnejših novosti, ki jih prinaša predlog zakona je, da je prvič v Republiki Sloveniji prepoveduje

telesno kaznovanje otrok, ki zavezuje tako starše kot drugi druge osebe, državne organe in nosilce javnih služb. Na tej točki pa je očitno največja pomanjkljivost predlog zakona, da ne predvideva sankcioniranja telesnega kaznovanja otrok.

Kot odraz moderne družbe lahko označimo tudi novost pri urejanju medsebojnih premoženjskih razmerij med parterji, in sicer možnost pogodbenega urejanja medsebojnega premoženjskega razmerja v obliki ženitnih ponudb. Seveda se nam po pregledu porajajo tudi nekatera vprašanja, na katera pa upamo, da bomo dobili odgovor v samem zakonodajnem postopku.

Na koncu naj še povem, kako bomo v poslanski skupini glasovali. Naše glasovanje ne bo enotno, glasovali bomo po svojem prepričanju, večina mojih kolegov pa bo podprla Predlog družinskega zakonika. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Zmago Jelinčič Plemeniti.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Lep dober dan vsem skupaj!

Danes imamo pred sabo zakon, ki bi bil lahko zelo dober, pa vendar ima eno veliko napako - zlorabo teh pozitivnih rešitev za to, da bi se v ta zakon vsilile posvojitve otrok istospolnim partnerjem.

Jaz ne bom govoril o teh zadevah, ki so dobre rešitve. Te dobro rešitve so dobre same po sebi. Govoril bom o zlorabi, o ogabni zlorabi koalicijskih strank, ki poskušajo svoje izvitoperjene spolne zadeve vtakniti v ta zakon...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Želim vas vnaprej opozoriti, da umirite svoje besede, da ne žalite kolegov poslank in poslancev in da se pravzaprav dostojno obnašate v Državnem zboru!

Prosim, vračam vam besedo.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Gospod predsednik, nikogar ne žalim, govorim resnico!! Jaz mislim, da slovenska javnost ve, kaj je resnica, čeprav jo poskušate tukaj v Državnem zboru preko terorizma koalicijskih strank izničiti, prepovedati, da bi povedali, kaj ljudje mislijo, kaj hočejo!

Gospod predsednik! Verjetno veste, da Evropska konvencija o posvojitvah otrok ne dovoljuje posvojitve istospolnim partnerjem! Res je, da Republika Slovenija te konvencije ni podpisala, navkljub temu da je to Evropska konvencija. Vi preferirate svoje želje tudi nad Evropo, kadar vam to "paše". Pripravljeni ste enostavno zatajiti pravice otrok in dovoliti nekaterim izbrancem, da si bodo dovoljevali, kar si lahko dovoljujejo.

Pa naj povem en primer. Poglejte, recimo, pride Janezek domov in reče: "Mamica daj, lepo te prosim, daj mi eno novo majčko, sem si jo umazal."

Pa reče mamica: "Pa jaz nisem tvoja mamica."

Pa reče Janezek čez nekaj časa: "Pa mamica, daj mi nekaj za jesti, ker sem tako lačen."

Pa reče mamica: "Veš, jaz nisem tvoja mamica."

Pa reče Janezek: "Mamica, tako mi je hudo, daj se malo stisni k meni."

Pa reče mamica: "Ja, jaz nisem tvoja mamica."

Pa reče Janezek: "Ja, kako naj pa ti potem rečem?"

Pa reče mamica: "Reči mi tako kot vsi drugi, stric Tone."

Ali bi to radi?! Ali je to tisto, k čemur težite?!

Predstavljajte si ob teh posvojitvah dva stara homoseksualca, ki si nabavita enega majhnega fantka in se potem skupaj kopajo v banji. Krasno!! Krasno!! .../Izklop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič...

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: .../Mikrofon ni vključen./... Ali vas ni sram gospod predsednik...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Odvzel sem vam besedo in vas ponovno opozarjam, da ostanete v mejah dostojnosti. Nasprotovanje zakoniku, posameznim določbam, se da izreči na dosti bolj kultiviran način. Prosim, da se ravnate po tradiciji v tem parlamentu in da se držite nekih minimalnih etičnih standardov govornice besede. Vračam vam besedo in izrekam prvi opomin.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Ja, kar opominjate me, saj opominjali boste še marsikoga. Samo na koncu, upam, da boste na volitvah dobili svojo porcijo. Jaz imam dve majhni punčki in vem, kaj govorim. Vem, kaj govorim. Ne, gospod Rožle, ne gospod Rožle, jaz nisem istospolni.../izklop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič, gospoda Rožeja ste imenovali Rožle. To je skrajno nedostojno in omalovažujoče, poniževalno, torej naslavljanje vašega kolega in mojega kolega poslanca gospoda Rožeja. Pričakujem, da boste vzdržali nek normalni etični standard ravnanja in odnosov do svojih kolegov in kolegic, četudi se ne strinjate z njimi. Dajem vam drugi opomin.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Gospod predsednik, če bi poznali slovensko literaturo bi vedeli, da je Rožle v Kekcu zelo pozitivna oseba. Bi bilo lepo, če si preberete to zgodbo Vandota, bi bilo zelo zanimivo.

Ali smem nadaljevati?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospod Jelinčič.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa. Veste, gospod predsednik, bi bilo lepo, če bi opozorili tudi vaše kolege, tiste, ki se tako zavzemajo za istospolne partnerje, da bi bili malo tiho v Državnem zboru.

Jaz bom apeliral tukaj na stranko, v kateri sodim, da je še nekaj zdravega duha, to so Socialni demokrati, ki mislim, da navkljub vsemu razmišljajo drugače, da so pripravljeni varovati otroke pred zlorabami, kajti jaz sem prepričan, da je namen teh posvojitvev otrok s strani istospolnih partnerjev seksualna zloraba. Danes imamo v Sloveniji hude probleme s spolnimi sprevrženostmi v zvezi z bulmastifi. Ali naj pričakujemo, da bo naslednjič ista koalicija predlagala, da se uzakoni pedofilija? Ali lahko pričakujemo, da bo koalicija.../izklop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič, vzem sem vam besedo. Gospod Jelinčič, prosim vas, da ostane v mejah dostojnosti in v mejah členov in razprave o členih, ki ga določa Predlog družinskega zakonika. Prosim vas, da ne greste iz teh okvirjev, da držite debato, ki je bila vse do vašega nastopa dosti kultivirana, prepričljiva in je omogočila tako poslankam in poslancem kot drugim, da se o teh stvareh opredeljujejo in izrekajo. Prosim, da ne greste proti tej opredelitvi v Državnem zboru.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Razlika med člani Slovenske nacionalne stranke in ostalimi poslanskimi kolegi in strankami je v tem, da naša stranka pove tisto, kar mislijo ljudje in kakor čutijo ljudje. Mi nismo politikanti ali pa tisti, ki bi za svoje koristi spreminjali zakonodajo, da bi jim to ugajalo. V naši stranki tega ne boste doživeli. In če tega ne smem povedati, samo dokazujete, gospod predsednik, kakšno demokracijo v Slovenijo imamo. Nikakršne demokracije. Imamo totalno zblojeno državo, ki dovoljuje nekaterim iz določenih političnih vrhušk in političnih krogov čisto vse, popolnoma vse, tudi to, da prilagajajo zakone sebi pisane na kožo. Mislim, da je to zločin nad otroki, kar se greste tukaj. In da bi izpeljali to svojo varianto skozi zakonodajni, ste pripravljeni vse ostalo krasno urediti, da ljudje ne bi rekli, ja, poglej, saj je bil dober zakon, samo tisto malo je bilo narobe. Ampak ravno tisto malo je prevladujoče. To je tisto, kar je najbolj narobe. Tisti, ki imamo otroke, se tega bojimo, ker razmišljamo tudi naprej. Tisti, ki imajo že z lastnimi otroki drugačne variante in drugačne razmisleke, bodo to zagovarjali. Jaz upam, da ta zakon ne bo šel skozi, če bo imel še vedno notri ta postulat posvojitve, ki jo bodo izvajali istospolni. Oprostite, ampak tega Evropa ne priznava. Slovenija se je že pokazala, kakšni smo. Na žalost, če smem, gospod predsednik, bom povedal dogodivščino izpred nekaj dni, ko sem bil v Avstriji, v Gradcu, pri nekem znancu in mi je rekel, ker sem mu pred časom govoril, kaj se dogaja z njihovim

Fritzlom, mi je rekel: Doch, Doch, wir haben, aber Sie haben Hundfickers. Mene je pretreslo do konca, kajti to je mnenje, ki ga ima Evropa o Sloveniji. Prekletost žalostno. In kdo je kriv? Zagotovo ne opozicija ali še toliko manj Slovenska nacionalna stranka.

Če ne verjamete, vam lahko tega gospoda pripeljem sem. Zadeve so grozljive. In s to grozljivostjo nameravate nadaljevati v tem zakonu. Ne vem, kaj bodo ljudje rekli na to. In kot slišim, že lobirate na Ustavnem sodišču, da bi Ustavno sodišče vnaprej pripravilo prepoved referendumov o tej izvitopirjenosti v tem zakonu. Kot sem izvedel, določena gospoda iz koalicijskih strank - ne vsi, moram reči, da ne vsi, ampak določena gospoda iz koalicijskih strank že teka po Ustavnem sodišču in prepričuje ter do neke mere celo izsiljuje, da ta zadeva mora biti potrjena in referendum naj ne bi smeli izvesti. Krasno! Vse imate pod kontrolo. Še Ustavno sodišče. Zakone sprejemate, kot vam "paše". Grozljivo! Grozljivo!

Saj bi lahko še kaj povedal, pa resnica v Državnem zboru ni dobrodošla. Vedno se iščejo besede, ki govorijo o sovražnem govoru, o ne vem čem vse, ampak sovražni govor je nekaj zavržnega, spolno občevanje s psi je nekaj običajnega...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič, prosim vas!

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: ... in podobne zadeve. /Izklop mikrofona./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Presegli ste meje dopustnega. Način, na katerega govorite v Državnem zboru, je skrajno žaljiv. In moram iskreno reči, odvzel bi vam besedo, če bi koalicija imela v tem trenutku večino, da bi lahko o tem tudi glasovali, če bi prišlo do ugovora. Žal je nimamo, zato vam moram dopustiti besedo. To je to, povem po pravici in po resnici. Gospod Jelinčič, prosim, da nadaljujete, ampak v tonu, ki omogoča normalno razpravo.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Gospod predsednik, zopet dokazujete, da z močjo, s silo poskušate zatreti misel, razmišljanje, tisto razmišljanje, ki ga ima 90% slovenskih prebivalcev. /Oglašanje v dvorani./ Tudi to je res, mogoče celo 95%! Hvala lepa za popravek. Žalostno je, da na ta način izsiljujete in ne dovoljujete debate. Vedno sem mislil, da je parlament tisto mesto, kjer si lahko povemo vse, kajti iz parlamenta naj bi izraslo najboljše. Ampak kot kaže, raste vse kaj drugega, v glavnem plevel, ki ne rodi pravega plodu.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Parlament je mesto, kjer si lahko povemo vse, vendar ob spoštovanju drugih ljudi, ki imajo različno mnenje.

Proceduralni predlog, gospod Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Spoštovani predsednik Državnega zbora, kako vi vodite to sejo, je vaša stvar. Vendar pa ne bomo dopuščali, da posegate v naš čas, zato bi vas prosil, da nam tisto, kar ste nam odvzeli s svojimi govori, dodelite nazaj, kajti govorili ste skoraj več kot naš predsednik. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Vsekakor smo mikrofona ustavili, ko smo govorili. Prosim, da poskušate nadomestiti čas, ki mu je bil odvzet - dve minuti.

SREČKO PRIJATELJ: Ne, ne, boste pogledali, koliko ste mu odvzeli. Nič dve minuti! Kar poglejte!

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Moja odločitev je 2 minuti. Hvala lepa.

Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Ljubo Germič. Hvala lepa.

LJUBO GERMIČ: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, predstavniki Vlade, ministrica in minister, spoštovane kolegice in kolegi!

Vlada je v parlamentarno proceduro vložila Predlog novega družinskega zakona, ki bo sistemsko uredil celotno področje družinskega prava. Še veljavni zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih iz leta 1976 več ne ustreza spremembam v družbi. Pred nami je obsežen, moderen zakon, ki pritiče moderni družbi, kakršna želimo biti. Govorimo o zakonu kot odzivu na razmere v družbi in primernem času, v katerem živimo, z vključenimi sodobnimi civilizacijskimi normami. V zadnjih 35 letih so se tudi pri nas pojavile različne oblike družinskega življenja. Tako smo ob tradicionalnih družinah dobili tudi veliko netipičnih družin. Tako v Sloveniji trenutno živi dobrih 75% otrok v družini z obema staršema, okoli 25% otrok pa samo z enim staršem. To je realnost. Nimamo pa statističnih podatkov, koliko otrok pri nas živi v istospolnih družinah. Po nekaterih ocenah naj bi bilo teh otrok trenutno okoli 100. Poleg tega je po podatkih iz leta 2007 dobrih 50% vseh otrok rojenih zunaj zakonskih zvez.

Žal prejšnja vlada ni želela sistemsko urediti vprašanja različnih oblik življenjskih skupnosti, zato je bil ob veljavnem zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v letu 2005 kljub opozorilom o določenih neustavnih rešitvah sprejet še zakon o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti. Iz tistega obdobja je znana izjava takratnega ministra za delo, družino, socialne zadeve in invalide, gospoda Drobniča, da istospolna partnerstva niso vprašanje njegovega ministrstva, pač pa ministrstva za zdravje.

Od sprejema tistega zakona do danes je minilo pet let. Opravili smo široko razpravo o vsebinah, ki jih prinaša družinski zakonik. Ampak v Poslanskem klubu LDS izražamo

razočaranje o nivoju te razprave, ki velikokrat presega ne samo nestrpen govor, ampak posega v vsebine sovražnega govora, ki različnost obravnava diskriminatorno, kljub temu da nam ustava jasno govori, da ni dovoljeno kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin na podlagi katerekoli osebne značilnosti.

Tako je Ustavno sodišče leta 2009 zagotovilo neskladnost 22. člena predhodno navedenega zakona z Ustavo. V odločbi je ustavno sodišče zapisalo, da je pravna ureditev registrirane istospolne partnerske zveze podobna zakonski zvezi, razlikovanje v pravnih posledicah, npr. glede dedovanja, pa ne temelji na neki stvarni, neosebni razlikovalni okoliščini, temveč na spolni usmerjenosti, kar pa pomeni diskriminacijo. Predlog družinskega zakonika to neustavnost sedaj ureja na sistemski ravni.

Bistvena točka družinskega zakonika je namenjena otroku in zagotavljanju njegovih koristi. To je po našem mnenju najpomembnejši del zakonika. Vsi postopki posredovanja in reševanja na centrih za socialno delo in na sodiščih morajo biti izvedeni hitro, v luči otrokovih koristi, da otroka čim prej umaknemo iz postopkov in mu omogočimo normalno življenje.

Že nekaj časa se namreč v javnosti vrstijo kritike na račun dolgotrajnih postopkov v primeru razvez in določitve skrbi za otroke, zato v Liberalni demokraciji Slovenije podpiramo jasno ločitev med delom sodišč in centrov za socialno delo, ki bodo imeli okrepljeno svetovalno in strokovno vlogo. Medtem pa bodo okrožna sodišča odločala o ukrepih za varstvo koristi otrok, o rejništvu, posvojitvah, odvzemu otrok iz družine, skrbništvu itd.

Pozdravljamo uvedbo dežurnih sodišč, ki bodo pripomogla k hitrosti postopkov. Končno bomo postavili zagovornika otrokovih pravic, opozorila o tem so se pojavljala že večkrat v poročilih varuha človekovih pravic. Izpolnjujemo tudi obvezo, dano z ratifikacijo mednarodnih dokumentov, v zakoniku je jasno zapisana prepoved kaznovanja otrok, kot to določa 19. člen Konvencije o pravicah otrok.

Predlog zakonika na novo ureja zakonsko zvezo in razmerja med zakoncema ter zunajzakonsko skupnost. Ureja tudi razmerja med starši in otrokom, določa oblike pomoči države pri težavah partnerskega in družinskega življenja, rejništvo in skrbništvo za otroke in druge osebe, ki potrebujejo posebno varstvo.

V Liberalni demokraciji Slovenije se strinjamo z novo definicijo pojmov v družinskem zakoniku ter predlaganimi rešitvami, kajti premislek, na katerem temeljijo rešitve zakona, so skrb za otroka in njegova korist, spoštovanje pravne države in varovanje temeljnih človekovih pravic. Predvsem pa ima predlagani družinski zakon eno osnovno načelo, in to je varovanje otrokove koristi. Vse druge rešitve so temu podrejene. Tudi pri posvojitvah gre za pravice otrok in iskanje najbolj optimalne rešitve zanje. V primeru

posvojitvev se pojavljajo zlonamerne interpretacije določb glede posvojitvev s strani istospolnih parov.

Ti pari bodo v enakem položaju kot ostali prosilci, kar pomeni, da bodo podvrženi enaki strogi obravnavi in končni odločitvi sodišča. Predvsem pa naj poudarimo, da gre pri posvojitvah vedno za iskanje primernih staršev za otroka in ne obratno.

Ker je otrokova korist najpomembnejša in družina zasluži posebno skrb države, novi zakon uvaja spremenjen pojem družine. Družino ustvarja otrok - če ni otroka ni družine. Družina torej pomeni "skupnost otroka s staršema ali otroka z enim roditeljem ali posvojiteljem oziroma eno odraslo osebo, ki zanj skrbi, in ki ima do otroka po zakonu pravice in obveznosti." To je v skladu z družbeno realnostjo in končno tudi formalno priznavamo enostarševske družine.

V skladu z ustavno odločbo je redefiniran pojem zakonske zveze. Zakonska zveza je določena kot skupnost dveh oseb istega spola ali različnega spola. S to izenačitvijo presegamo diskriminacijo istospolnih partnerjev, ki živijo med nami, niso pa jim bile priznane enake pravice in odgovornosti kot ostalim parom.

Izenačene so tudi zunajzakonske skupnosti. V Sloveniji se že več kot polovica otrok rodi v zunajzakonskih skupnostih, zato je po našem mnenju izjemno pomembna rešitev v zakoniku, ki pravi, da "v primeru, ko se v zunajzakonski skupnosti rodi otrok oziroma je posvojen vanjo, tej skupnosti ni treba dokazovati, da je obstajala dalj časa.

Prepričani smo, da bo na dober odmev v javnosti naletela rešitev v zakonu, da se sklenitev zakonske zveze po novem lahko opravi manj formalno - brez prič, izven uradnih prostorov in podobno - in možnost podpisovanja ženitnih pogodb. Na novo se uvaja družinska mediacija, kar v LDS-u pozdravljamo, saj je dobro, če se čim več sporov reši mimo sodišč. Ti postopki bodo uporabnikom prijaznejši, cenejši in bolj osebno prilagojeni.

Naj se zdaj dotaknem še dela zakonika, ki je v javnosti sprožil tako burne reakcije ter različna mnenja. V tem trenutku živi v Sloveniji okoli 100 otrok v istospolnih družinah. V glavnem gre za lezbične skupnosti. Ti otroci so diskriminirani v primerjavi z ostalimi otroki. Niso izenačeni z ostalimi otroki, ker skupnosti, v katerih živijo, nismo priznali kot enakopravnih, v primerjavi z drugimi oblikami družinskih skupnosti. Posebej poudarjamo, da ta zakon ničesar ne odvzema tradicionalnim - klasičnim družinam, ampak le izenačuje in priznava enake pravice vsem vrstam družin v tej državi. Zaradi predsodkov, ki jih določen del javnosti ima, stereotipov, ki se napajajo iz lažnih ali prikrojenih raziskav, nepoznavanja drugačnih oblik skupnosti ali nevednosti, so ti otroci kaznovani zaradi spolne usmerjenosti svojih staršev.

V naši poslanski skupini menimo, da je to nedopustno, saj je s stališča otrokovih pravic takšno ravnanje diskriminatorno. Ker v LDS spoštujemo enakopravnost, enakost in strpnost, menimo, da je treba enotno urediti pravice otrok, vključno z možnostjo posvojitve otrok istospolnim življenjskim skupnostim. Pri tem poudarjamo, da govorimo o realnih in ne o nekih hipotetičnih otrocih. Gre za otroke, ki so biološki otroci enega od partnerjev, ali gre za posvojitve opravljene, v tujini, ali so bile oploditve opravljene v tujini, kjer je to dovoljeno.

Ker teh otrok nebiološki starš ne more posvojiti, je tem otrokom krateno mnogo pravic. Če naštejemo le nekatere: drugi starš, torej nebiološki, ne more koristiti bolniškega dopusta za nego otroka, ne morejo biti po drugem staršu zdravstveno zavarovani, kopica težav se pojavi v šoli, pa seveda do tega, da ta otrok ne more dedovati po partnerju svojega starša in drugo. Mislím, da ni nikogar, ki bi želel kateremukoli od otrok kratiti te pravice.

V LDS-u ne moremo razumeti trditve, da se branijo pravice otrok in temeljne družinske vrednote s tem, da se nasprotuje posvojitvam istospolnih parov. S tem ne bo ogrožena nobena pravica ali vrednota tradicionalnih družin. Na slabšem so in bodo še naprej samo otroci v istospolnih skupnostih.

V LDS ne podpiramo ureditve družinskega prava v različnih zakonih, saj to govori samo po sebi o razlikovanju. To razlikovanje pa postane še bolj očitno, če je povezano z opozorili o stigmatizaciji in diskriminaciji otrok v istospolnih skupnostih. Po našem mnenju je ravno enotna ureditev vseh vprašanj in vseh oblik družin na enem mestu, s čimer se določa tudi enotna družinska politika države, namenjena prizadevanjem proti stigmatizaciji. Ne moremo si zatiskati oči, da se stigmatizacija ne dogaja in da se ne bo dogajala tudi še v prihodnje. Otroci so stigmatizirani že danes. Temu smo lahko priča, če v realnosti gledamo z odprtimi očmi. Otroci zaradi različnih okoliščin, ali prihajajo iz revne ali enostarševske družine ali so veliki, manjši ali kakorkoli z drugačnimi značilnostmi, so lahko predmet določenih stigmatizacij. Stigmatizacije vseh vrst so odraz dejanj in razmišljanj odraslih in ne otrok. Vse relevante raziskave govorijo o tem, da otroci iz istospolnih družin nimajo nič več težav kot njihovi vrstniki v tradicionalnih družinah. Prav tako ne obstajajo nobene razlike v razvojni in izobraževalni vlogi staršev v istospolnih in različno spolnih družinah. Trditev, da morata biti v družini oče in mama, ne zdržijo resne presoje, saj v tem trenutku v Sloveniji živi četrtnina otrok v enostarševskih družinah. Torej se samo po sebi postavlja vprašanje: Kaj bomo storiti z otroki, ki že živijo brez enega od staršev? Jim bomo odvzeli oziroma prikrajšali za določene pravice? Mislím, da o tem ne razmišlja nihče.

Če citiram Borisa Vezjaka iz njegovega članka v časopisu, v katerem se spopada s sedmimi predsodki glede posvojitvev v istospolne družine. Pravi nekako tako: "Bodimo previdni, ko trdimo, da je vzgoja otrok v istospolnih družinah nemoralna, saj je na primer za vernike, recimo, vzgoja otrok v ateističnem duhu nemoralna. Nekateri verjamejo, da je pijančevanje in igranje na srečo nemoralno. In še bi lahko naštevali različne primere. Predsodki in stereotipi nas ne smejo voditi pri odločanju o pravicah otrok in pravicah manjšin, pred tem, da pravice dane, njim nikogar ne ogrožajo in ne zmanjšujejo pravic kogarkoli drugega." Nekatero današnje samoumevne pravice še v bližnji zgodovini niso bile priznane. Naj vas spomnim, da so ženske v tej državi dobile volilno pravico zelo pozno v prejšnjem stoletju, vendar pa danes prav gotovo ni nikogar, ki bi podelitev te pravice ocenjeval kot napačno odločitev v preteklosti. Norme v neki družbi namreč niso postavljene za vedno. Spreminjati se morajo v skladu s civilizacijskim napredkom. V LDS menimo, da je končno čas, da v Sloveniji odpravimo diskriminacijo istospolnih skupnosti. Državljeni imamo pravico zahtevati od svoje države, da so zakoni, norme pravične in enake za vse državljane. V LDS verjamemo, da so za otroke najpomembnejši odnosi v družini, kjer mu vsi družinski člani izkazujejo spoštovanje, naklonjenost, zaupanje in ljubezen, ne pa oblika družine. Kvalitetni odnosi v družini, ki so najbolj pomembni za zdrav razvoj otroka, pa niso omejeni na tradicionalne družine. Razporejeni so enakomerno po vseh družinah, kot tudi družinsko nasilje in težave. In s tem se lahko v realnosti srečujemo pravzaprav vsak dan.

Liberalna demokracija Slovenije družinski zakonik podpira, saj gre za modern zakon, ki enotno ureja vsa razmerja v družini: med partnerji in do otrok, upošteva človekove pravice ter preprečuje diskriminacijo določenih družbenih skupin in njihovih otrok. Zavedamo se, da je del javnosti razburjen, vendar smo prepričani, da ni razlogov za skrb. S sprejetjem družinskega zakonika bodo vsi otroci varnejši in bolje preskrbljeni, ravno tako pa bo z zakonikom pridobila tudi družina. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Besedo ima mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani predstavniki Vlade, poslanke in poslanci!

Razprava o družinskem zakoniku ne pada v prazen prostor. Dobro se je organizirala tista civilna družba, ki zagovarja en vidik obravnave družinskega zakonika in ki utemeljuje svoje stališče na večkrat ponovljeni tezi, da ima otrok pravico do očeta in matere. Jaz pa se pridružujem tistim, ki se oglašajo za vse družine, za pravice vseh otrok in za človekove pravice.

Žal mi je, da nisem utegnila odgovoriti na številna elektronska sporočila vseh tistih, ki me hočejo prepričati, kako je družinski zakonik primer zakona, ki ne uveljavlja temeljnega cilja in načela, to je pravic vseh otrok. Jaz pa sem prepričana ravno o tem, da postavlja družinski zakonit interes otrok v središče. Zdi se mi prav in dobro, da je na enem mestu urejeno razmerje med otrokom in odraslo osebo, med otrokom kateregakoli spola in odraslo osebo kateregakoli spola, med otrokom, med različnimi števili otrok in med odraslimi osebami. Zato menim, da je odveč skrb o protiustavnosti nekaterih določb družinskega zakonika, ki definira družino drugače, kot je bila definirana družina do sedaj, in ki pri definiciji družine izhaja iz stališča organizacije Združenih narodov, iz sredine 90. let, ki družino definira ravno kot skupnost otroka in odrasle osebe oziroma otrok in odraslih oseb. In zakaj tako mislim? Če dodam definiciji družine še novo definicijo zakonske zveze in se sklicujem na 53. člen Ustave, potem sledimo temu 53. členu in pogledjmo, kaj pravi. Zakonska zveza temelji na enakopravnosti zakoncev, sklene se pred pristojnim državnim organom. To je zdaj v družinskem zakoniku urejeno. Na enakopravnost vsi pristajamo, o spolu ni govora. Zakonska zveza, v drugem odstavku, in pravna razmerja v njej, v družini in v zunajzakonski skupnosti ureja zakon. In prav to je namen družinskega zakonika, urediti ta razmerja znotraj zakonske skupnosti in urediti razmerja v družini tako med zakoncema kot med starši in med otroki. In zame najpomembnejši je tretji odstavek, in ne vem, zakaj se nekaterim zdi tako zelo problematičen, ampak ga je treba natančno brati in z ločili. Država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere. In prepričana sem, da družinski zakonik ustvarja ravno take razmere, s katerimi so zavarovane koristi otrok, kadar se v skupnosti, ki je zasebne narave, pojavljajo pojavi, na katere je treba reagirati, ker so kršene otrokove koristi. In kot si zastavljam vprašanje, ali je zdajšnja ureditev taka, da bi bile res varovane koristi vseh otrok, ugotavljam, da to ni res. Lahko se delamo še slepe in gluhe in rečemo, da ni nobenega znanstvenega podatka o tem ali statistično veljavnega podatka o tem, koliko otrok v istospolnih družinah ali zvezah že živi, pa nimajo uveljavljenih vseh pravic. Kako so varovane koristi, če ne more drugi iz zveze, ki ni biološki oče ali mati, ker gre tudi za rekonstruirane zveze, če ne more koristiti bolniškega dopusta za nego otroka, če ne more izkoristiti starševskega dopusta, koristiti pravice do dela s krajšim delovnim časom, pravice do plačila prispevkov zaradi dela s krajšim delovnim časom pa ne bom vseh teh pravic še naštevala - če otrok nima možnosti dedovanja po umrlem partnerju, če otrok nima pravice do družinske pokojnine po umrlem partnerju, če ne more uveljavljati pravice do preživljanja, če ne more uveljavljati pravice do stikov, če se

ne more otrok zavarovati po partnerju, če se ne morejo opravljati kakršnakoli opravila v razmerju do otroka, pa če je tudi to trenutek, ko pride partner po otroka v vrtec ali v šolo. To so vse samo nekatere stvari, na katere je treba opozoriti tiste, ki trdijo, da niso koristi otroka postavljene v središče, ker hočemo odpraviti ravno take anomalije, ki tega ne omogočajo urejati.

Seveda se je zdaj mogoče sklicevati tudi na različne raziskave in na različne primerjave, ki so pa časovno izpred leta 1995. Kolega Germič je v mnenju poslanske skupine opozoril, da človekove pravice niso od vekomaj in da niso za vedno, ampak so modernejša pridobitev in da se je za njihovo uveljavitev treba vedno znova prizadevati. Zato mislim, da je na nas, na odgovorni politiki, da zaščiti pravice manjšine in jih ne pusti teptati zato, ker se večina, po meni nerazumljivih poteh, čuti ogroženo. Jaz ne vem, koga in kaj ogroža družinski zakonik, če hoče uveljaviti koristi otrok in če hoče priznati, pravno priznati različne oblike družin, ki že obstajajo. Mar ni najbolj pomembno to, da se otroci v okolju, v katerem živijo, v družini, v kateri živijo, čutijo varne in sprejete? To pa ni nujno vedno zvezano z biološkim starševstvom, ampak je lahko zvezano tudi s socialnim starševstvom.

Zato bom podprla družinski zakonik, ker hočem povedati, da priznavam pravice vsem družinam, da se mi zdi zelo pomembno in nujno zagotoviti pravice za vse otroke in da s tem pravzaprav uresničujemo tudi svoje poslanstvo za človekove pravice. Hvala

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR Hvala lepa. K besedi se je javil dr. Ivan Svetlik, minister za delo, družino in socialne zadeve.

DR. IVAN SVETLIK: Spoštovane poslanke in poslanci, spoštovani gosti!

Dovolite, da se odzovem na nekatera vprašanja, ki so bila nad predstavitvami poslanskih skupin izpostavljena in mislim, da jih kaže še poudariti, da ne bi bilo nesporazumov glede tega.

Prva stvar in kritično vprašanje, ki je bilo naslovljeno, je, da ali če Predlog družinskega zakonika razvrednoti tradicionalno družino, kakor jo tudi, kot rečeno, ustava določa. Niti enega mesta ne najdete, če boste brali, kjer bi šlo v to smer. To, kar nas razlikuje v pogledih, je, da mi želimo koncept družine s tem zakonikom, ki ga predlagamo, ki je vključujoča, ki pripoznava, da so ljudje izbrali različne oblike življenja, skupnega življenja, za razliko od tistih, ki mislite, da je samo ena oblika družine, tako imenovana tradicionalna družina, tista, v kateri se sme, je vredno živeti in v kateri smemo tako rekoč roditi in vzgajati otroke. Vprašanje, ki se tukaj pojavlja, je, kaj bomo rekli vsem

tistim družinam, ki niso takšne, tisti polovici slovenskih družin in tisti polovici slovenskih otrok, ki ne živijo v takšnih tradicionalnih skupnostih. In tukaj se strinjamo, družina je temelj družbe, nesporno, ampak ta družba bo močnejša, trdnejša, če bomo vsem družinam pripoznali, da to družbo tvorijo in k njej prispevajo in jo tudi na tak način krepijo. In tukaj plediramo skozi zakonik, da smo odprti, da sprejemamo drugačnost in sprejemamo tisto, kar je nekako nastalo in nastaja kot evropski civilizacijski okvir.

Drugo vprašanje, ki je bilo tukaj odprto, jaz mislim, da je obrobno, ampak vendarle v temelju, ki ga je odprl gospod poslanec Cukjati v predstaviti stališča SDS, je vprašanje odnosa do homoseksualnosti in homoseksualnosti sploh. Jaz mislim, da je treba na to, kar je bilo povedano, vendarle nekaj reči. Opredelitev, da gre pri tem pojavu za bolezen, psihično bolezen, ki jo je treba zdraviti, in posledično te ljudi, ki imajo ta nagnjena, spraviti v neke inštitucije po možnosti ali kaj podobnega, kar smo že doživljali kdaj v zgodovini, gospodje in gospe, je zgrešena.

Svetovna zdravstvena organizacija je črtala to iz svoje liste leta 1991. In od takrat velja konsenz na svetovni ravni, da to ne moremo obravnavati kot bolezen, kot neke vrste stvar, ki jo je treba sistematično zdraviti.

Naj navedem še en zanimiv primer iz tega nabora. Gospod premier Velike Britanije Brown se je javno opravičil matematiku Turingu in njegovi družini za zdravljenje homoseksualnosti. To zdravljenje je izgledalo z elektrošoki in podobnimi prijemi, zaradi česar je gospod Turing naredil samomor. To opravičilo je prišlo prepozno, ampak vendarle je pomembno. Pomembno je, ker je to del spoznanja, kako je treba na ta pojav gledati.

Tu bi se morali pravzaprav vprašati, zakaj to dokazovanje, da imajo, recimo, homoseksualno usmerjeni ljudje psihične težave, kot je bilo tudi navedeno. Mogoče tudi zato, ker imamo tak odnos do njih, ker niso sprejeti, ker živijo v družbi, kjer morajo potlačevati svoje temeljne biološke značilnosti.

Navedba, da homoseksualnost skozi življenjski cikel z leti slabi, gospe in gospodje, tudi heteroseksualnost, to starejši vemo.

Potem je vprašanje študij, ki so bile podlaga za odločitve, kakršne smo sprejeli. Te študije so različne. Vse mogoče študije imamo. Bolj ali manj pristranske. Pa vendar bi opozoril na članek, ki je bil že naveden, Biblarsa in Staceyjeve, ki referira na 80 različnih raziskav, ki niso ne desne ne leve oziroma so ene. Desne ali leve so tako ali drugače prikrojene, če hočete, ker so raziskovalci iz različnih provinjc. Pa vendar je glavni zaključek teh študij, da je najboljše okolje za vzgojo, rast, razvoj otroka tisto, kjer ima otrok možnost živeti v družinski skupnosti, ki

jo tvorita dve odrasli osebi, pri čemer je spol nepomembna zadeva.

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani, prosim!

DR. IVAN SVETLIK: To je sklep, do katerega pridejo raziskovalci, ko proučijo 80 različnih sodobnih raziskav s tega področja. Lahko jim tudi ne verjamemo. Lahko imamo še zmeraj svoje prepričanje. Govorim o raziskavah, ki so bile narejene v skladu z metodologijo, ki se za to področje znanosti tudi uporablja.

Večkrat smo navajali študijo, tako imenovano nemško študijo, ki jo je izvedla Mariana Rupp, ki za Nemčijo ugotavlja nekaj podobnega, da ni razlike pri odraščanju in vzgoji otrok v istospolnih skupnostih, kar zadeva potem njihovo vedenje, njihovo zdravje, njihove odnose.

Naj navedem še eno zanimivo študijo Zacha Baltazarja, ki je napisal knjigo po tem, ko je izvedel številne raziskave na temo biologija in homoseksualnost, kjer dokazuje, da gre tukaj za nekaj, kar je prirojeno, urejeno, da so ti ljudje, ki živijo med nami, naravni ljudje, ki pa imajo nekoliko drugačna vedenjska nagnjena. In to je nekaj, kar je pač narava dala ali tisti, ki verjamejo, da je pri rojstvu posredoval bog, kar je bog dal, kot se reče, pri rojstvu. Tako so ustvarjeni. In problem je samo, ali jih družba sprejema ali jih zavrača ali jih marginalizira. In to je za nas ključno vprašanje. Pomemben je odnos do teh ljudi, oni so sicer naravni.

Pri tem prizadevanju skozi družinski zakonik gredo prizadevanja za to, da tudi na tem področju zagotovimo enakopravnost državljanov, tudi tistih, ki so se odločili za drugačno življenje, ali ki niso enaki nam vsem ostalim.

Posebej bi rad izpostavil, glede na diskusijo in tudi poročilo gospoda Presečnika, da družinski zakonik nima temeljnega namena ščititi otroka, ščititi koristi otroka. Mislím, da ta trditev ne zdrži. Že je bilo navedeno, zakaj danes otroci, ki živijo v takšnih skupnostih, niso enakopravni, katere vse pravice so jim neposredno ali posredno preko drugačnega obravnavanja skupnosti, v kateri so, kršene oziroma odvzete. Jaz bi rad navedel tudi primer, ki sem ga uvodoma tudi že omenil, primer sklepa Vrhovnega sodišča, ki še ni znan v javnosti. Gre za to, da sta se dva istospolno usmerjena posameznika, ki imata slovensko in ameriško državljanstvo, odločila za posvojitev otroka v eni od ameriških držav, skladno z njihovo zakonodajo. In sklep ameriškega sodišča pravi, da sta postala s tem polnopravna starša tega otroka z vsemi pravicami, kot če bi bila biološka starša. S to odločitvijo in s tem otrokom sta prišla k nam, da bi tega otroka vpisala v rojstno knjigo, da bi ta otrok dobil vse pravice, kot jih imamo drugi državljaní. To seveda ni bilo mogoče. Zato sta se obrnila na okrožno sodišče, da se ta odločba sodišča, ki sta jo dobila v Ameriki, tudi tu prizna.

Okrožno sodišče je temu ugodilo in je reklo, da se lahko v naš pravni red brez kakršnihkoli problemov in negativnih posledic ta odločitev umesti in potem tudi vse pravice, ki iz nje izhajajo. Na to se je pritožilo Vrhovno tožilstvo, češ, da ta odločitev ni bila ustrezna. Sledila je razprava na Vrhovnem sodišču. Ustanovljen je bil poseben senat, ki je prišel do sklepa, da zavrne pritožbo Vrhovnega tožilstva in potrdi, da je bila odločitev Okrožnega sodišča primerna. Tu druge odločitve pravzaprav niti ni moglo biti, kajti sicer bi bil tak otrok popolnoma izven pravne ureditve, kot jo pri nas poznamo.

In to je primer, ki je presedan, ki ga lahko pravzaprav uporabijo sedaj kadarkoli za katerikoli primer, kdorkoli bi se tako odločil. To bi seveda pomenilo, če bi šli s to prakso naprej, da družinskega zakonika ne uredimo tako, kot je predložen, da se bodo naši ljudje posluževali te možnosti in bodo zaobšli naše pravo ter po stranskih poteh, če hočete, skozi "case by case" urejali te zadeve na način, ki je za nas tako rekoč neprijeten. In to se bo lahko dogajalo. Naj ob tem navedem, da je vse več evropskih držav, ki posvojitve dopuščajo. Osem držav je zdaj že takih, ki imajo to zakonodajo, da se lahko potem znotraj Evropske unije to kadarkoli na tak način uredi. In potem imamo mi neugodno situacijo, pravzaprav se tako rekoč izkorišča ali zlorablja, če hočete, naš neustrezen pravni red in se morajo na drug način želje, ki so zadaj, tudi uresničiti.

Naj še to dodam, da je pri utemeljevanju tega sklepa Vrhovnega sodišča zanimivo, da se Vrhovno tožilstvo sklicuje na javni red v Sloveniji, ki da ne dopušča takega primera. Vrhovno sodišče se sklicuje na evropski pravni red in na Evropsko konvencijo o človekovih pravicah.

Odgovoril bi rad še na vprašanje, ki ga je postavil gospod Presečnik, "kje imate zdaj vse te družine in istospolne pare, skupnosti" in tako naprej. Gospe in gospodje, to bi pomenilo notorno diskriminacijo, če bi začeli iskati istospolno usmerjene in jih preštovati. Kaj pa veste, koliko ljudi, ki jih srečujete dnevno na ulici, v svojem delovnem okolju in še kje, ima različna nagnjenja. Tudi taka. Te ljudi iskati, preštovati, klasificirati, da ne rečem, kaj se še lahko na tej podlagi zgodi - to so delali včasih, to boste tisti, ki zgodovino poznate, priznali -, tega se pač v demokratičnih družbah ne moremo iti. Te podatke, ki jih imamo, jih imamo na podlagi samopredstavitve, če hočete, samoporočanja. Tisti, ki so se želeli predstaviti kot istospolno usmerjeni. Na tej podlagi imamo številke, o katerih se govori, ne vemo pa, koliko ljudi ne želi v razmerah, v kakršnih pač živijo, da bi pokazali svoje specifičnosti, ki so zanje v teh okoliščinah danes neprijetne. Tako je to skrajno vprašljivo, če bi želeli statistiko, ki jo zahtevate na tem področju. Toliko za enkrat, pa se bom še pozneje oglasil. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franco Juri.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsedujoči. Gospod minister!

Plaz mailov, ki je prek elektronske pošte zasul poslance zadnjih dneh in ki so pretežno naperjeni zoper družinski zakon, s fokusiranjem pretežno na enem samem argumentu iz tega zakona, dokazuje odlično operativno in taktično organizacijo nasprotnikov tega zakona. Ampak samo to, in nič več. Argumenti se ponavljajo in so vedno isti. Zanimivo je, da je zakon, ki bistveno izboljšuje razmerje v družinah, še posebej položaj otrok, zlasti tistih, ki se zaradi posebnih okoliščin znajdejo v nedorečenem prostoru družinskih razhajanj, sporov, ločitev, tudi ali predvsem znotraj tako imenovane tradicionalne družine, omogoča tem otrokom dejansko možnost in predvsem večje varstvo ter preoblikuje ali boljše določa vlogo centrov za socialno delo in vlogo sodišč. Tak zakon, ki to končno urejuje, opozicija danes v teh razpravah zreducira na priložnost za domnevno psihoanalitsko in psevdoznanstveno obračunavanje z homoseksualci. Pri tem se pozablja, da vsaka civilizirana in demokratično razvita država oziroma družba že zdavnaj homoseksualnosti ne obravnava več kot bolezen ali odklon od tako imenovane normalne spolnosti. Svobodno spolno usmerjenost posameznih državljanov in državljanek štiti tudi Ustava Republike Slovenije. Iz tega izhaja tudi mnenje Ustavnega sodišča, na katero se legitimno in pravilno sklicuje Vlada pri zagovarjanju tega zakona.

Zgodovina. Bila je omenjena zgodovina. Auschwitz, Dachau, Treblinka itd. V teh znanih peklih, v teh znanih koncentracijskih taboriščih so Jude označevali z Davidovo zvezdo. Politične ujetnike, zapornike, z rdečim trikotnikom, Rome z rumenim trikotnikom, homoseksualce z roza trikotnikom. Te barve v trikotnikih utegnejo postati spet srhljiva prispodoba nekaterih razmišljanj, ki smo jih zaznali danes med vrsticami nekaterih razprav. Nekdo je hotel dokazati, da je homoseksualna populacija nek čuden odklon od normalnosti. Od tod do trikotnika v roza barvi ni velike razdalje. Stalin. Omenjen je bil stalinizem, kako so živeli sovjetski homoseksualci. Ruska revolucija je leta 1917, ko je bila še revolucija in so v njen sodelovali tudi libertarci, končno dekriminalizirala homoseksualnost. Ampak ta iluzija je bila kratka, ker še tudi boljšeвики niso strinjali in so menili, da je homoseksualnost vendarle ena perverzija, deviacija, povezana z boržuazijo, zato so bili do te dekriminalizacije in liberalizacije tega vprašanja zelo zelo zadržani. In ko je prišel tovariš Stalin, se je končalo obdobje relativne tolerance. Takrat se je končalo in se je začela huda nasilna represija oziroma nasilno, prisilno zdravljenje homoseksualcev, ker so bili označeni kot perverznejši, kot ostanek dekadence. Pa bom na kratko citiral Nikolaja Krilenka.

Nikolaj Krilent je bil najpomembnejši, najvplivnejši politikomisar v obdobju Stalina. Je bil minister. In po njegovem je bila homoseksualnost produkt dekadence zatirajočih razredov, ki nimajo kaj početi. V sovjetsko enciklopedijo pa so takrat zapisali: "Izvor homoseksualnosti se povezuje na družbene okoliščine. Za večino oseb, ki so homoseksualno nagnjeni, se ta perverzija konča takoj, ko oseba najde primerno okolje. V sovjetski družbi, kjer so življenjske navade zdrave, je homoseksualnost, doživljana kot spolna perverzija, ki je sramotna in kriminalna. Sovjetska zakonodaja kaznuje homoseksualnost z izjemo posamičnih primerov, ko je homoseksualnost rezultat psihičnih motenj". To ni napisal dr. Cukjati, čeprav bi lahko to verjeli, ampak to je bilo zapisano v stalinistični sovjetski enciklopediji. Zelo zanimivo. Zanimive vzporednice. Danes poslušamo in razpravljamo o zadevah, ki so bile v demokratičnih družbah že prebavljene, metabolizirane in smo mislili, da se ne bodo več ponovile. In zdaj smo pred tem - pred skušnjava, da ponovno razvrednotimo eno kategorijo prebivalstva, ki je prisotna tukaj in je bila prisotna vedno v zgodovini in je del zgodovine, del kulture, del umetnosti. Skušamo jo razvrednotiti na deviantni pojav, ki lahko ogrozi tradicionalno družino. Pa ni tako. In to lahko danes lepo dokazujemo.

Homoseksualnost, če ostanemo trenutek pri zgodovini, ni bila kaznovana le v Stalinovi Sovjetski zvezi ali v Hitlerjevi Nemčiji. Nekaj desetletij pred tem je bil velik angleški pisatelj Oscar Wilde zaradi svoje spolne usmerjenosti kaznovan s prisilnim delom v viktorijanski Angliji. Homoseksualnost je del človeške zgodovine in kulture in zatiranje homoseksualnosti prav tako. Ampak zatiranje je bilo aktualno, ko je bila civilizacijska raven družbe na zelo nizki stopnji. Očitno je v Sloveniji - in v današnjih primerih govora, ki ga lahko spet označujemo kot sovražnega, je to očitno - prisotno prizadevanje za vračanje v tiste ne prav vedre čase. Upam, da ni tako. Ampak iskrice, ki jih je tu začutiti, žal, govorijo o tej nevarnosti.

In še eno ne prav retorično vprašanje, vendar je poslanec nekoga imenoval. Mar je bil gospod Frizl homoseksualec? Ne. Mar so številni primeri pedofilije, ki jih razkrijejo v najvišji moralni ustanovi, v RKC, v Rimskokatoliški cerkvi, zaradi katerih se stalno oglašča tudi sam papež, da se opravičuje in da se distancira od že masovnih pojavov pedofilije znotraj Cerkve. Ali je to rezultat odpiranja zakonodaje do homoseksualcev? Ne, to je rezultat zatiranja enega dela človeške narave, človeške svobode. In prav v tem zatiranju - psihoanaliza in psihologija dobro poznata ta pojav, da prav tisti, ki najbolj lajajo proti tako imenovanim deviacijam, so tisti, ki te deviacije zatirajo, morda jih intimno zadržujejo in sovražijo svobodo tistih, ki želijo govoriti in nastopati javno, vedro. In v tem je ključ te zgodbe. To sovraštvo do drugačnosti, pa ni pomembno, ali so to

homoseksualci, ali so Romi, ali so izbrisani, ali so tako imenovani levičarji, drugačnost je za nekatere moteča. In če je moteča na enem segmentu, bo moteča tudi na drugih. In danes se ponovno soočamo s sovraštvom do drugačnosti.

Družinski zakonik ne ogroža in ne omejuje tradicionalne družine. Nasprotno. Mislím, da prav predlogi, ki jih vsi priznajo temu zakonu - zaščita, varovanje otrok, jasnejša vloga vseh ustanov, ki se ukvarjajo z razmerjem v družinah, omogočajo boljše delovanje tudi tradicionalne družine. Ampak zakon gre naprej. Širi pravice in daje možnost tudi nekaterim skupnostim, ki te možnosti niso imele, da živijo kot družina. To je treba poudariti. Žal v tej kampanji proti družinskemu zakoniku želijo to prikrivati, želijo dokazati, da je to samo zakon, ki ustreza homoseksualnim, istospolnim skupnostim. Ne, to je samo en majhen segment. Ampak je pomemben. Pomemben je, ker širi določene pravice in omogoča tudi tisti otrokom, ki dejansko že zdaj, v praksi živijo v istospolni skupnosti, da imajo zagotovljene pravice in da ni diskriminacije. Če tega ne bomo storili - jaz se spominjam velikih razprav v nekaterih državah pred legalizacijo splava ali pred legalizacijo ločitve. Še nedavno, v 70. letih so bile te borbe v nekaterih evropskih državah zelo aktualne. Prišlo je do referendumov, prišlo je do intenzivnih civilnih bojov za to, da je ženska dobila tisto osnovno pravico o odločanju o lastnem telesu, odločanju o rojstvu in tudi odločanju o razmerju do partnerja. In če gremo bolj nazaj, ta razprava me spominja na razprave izpred stoletja, ko ženska ni imela temeljnih pravic, ko ženska ni smela ne delati, ne voliti. In to je bilo takrat normalno. V nekaterih državah je danes to tudi normalno. In glej ga zlomka, v tistih istih državah bo homoseksualec danes ubit, ker obstaja tudi smrtna kazen za te deviacije. In to so netolerantne družbe, fundamentalistične ali teokratske. Tudi v razviti Evropi vemo, da v zgodovini, ko se je pojavila zahteva po enakopravnosti žensk, so nekateri to označili kot razpad tradicionalne družine. Seveda, razpad patriarhalne tradicionalne družbine. Ampak kolo zgodovine se je vrtelo naprej. Ženska je dobila pravice. In to, kar je bilo takrat tabu, danes ni več. Danes živimo v svetu, kjer smo vsi državljani in državljanke enakopravni in ni razloga, tudi ob dejstvu, da Slovenija ni edina in ni prva civilizirana in demokratična država, ki predlaga takšno zakonodajo, ni razloga, da bi na enem segmentu rekli: "Ne, tukaj omejimo, ker ti so pač drugačni, niso normalni in bodo škodovali našim trokom." Raziskav je veliko in nobena raziskava ni še dokazala, da bi bili otroci, ki živijo v istospolnih skupnostnih, kjer prevladuje zakon ljubezni, topline, medsebojnega spoštovanja, niso prikrajšani v primerjavi z nekaterimi drugimi. Lahko pa najdemo veliko primerov, kjer v klasičnih tradicionalnih družinah pride in do zlorab, nasilja do ekscesnih situacij. Ampak to so ekscesne situacije, ki jih lahko beležimo v vseh družinah, ne glede na spolno

usmerjenost. Jaz takšne ekscesne primere, kot smo jih slišali danes, pripisujem nekim čudnim nagnjenem, neki floskuli o tem, kako bodo neki stari ravnali z otroki. Lepo vas prosim, pri posvojitvi otroka vemo, kakšne so procedure. Vemo, koliko je pogojev, zahtevanih pogojev in kako je težko priti do posvojitve otroka. Mora biti dokazano razmerje, ki bo temu otroku zagotovilo osnovne pravice in osnovno varstvo. To poigravanje z ekscesnimi in nerealnimi situacijami je samo dolivanje olja na ogenj, ki ne prispeva k treznosti te razprave. Imamo dober zakon tudi v tistem delu, kjer širi pravice, in ne izgubimo te priložnosti. Imamo zakon, ki bo povzdignil Slovenijo na raven najbolj kultiviranih, najbolj tolerantnih, najbolj razvitih evropskih držav. In boste videli, da t, o kar zdaj deluje kot boleč porodni krč, bo jutri nekaj čisto normalnega. Tako kot je bila pravica do enakopravnosti žensk.

Zato bom ta zakon odločno in prepričano podprl.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Radovan Žerjav. Prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Zagotovo ima novi družinski zakonik veliko dobrih rešitev, ki jih v Slovenski ljudski stranki podpiramo, torej rešitev, ki dejansko v ospredje postavljajo otroke. Žal pa ste v ta zakonik vgradili rešitev, ki je grob napad na družino, grob napad na osnovno celico družbe in v ospredje ne postavlja otroka, ampak v ospredje postavlja istospolno zvezo. Gre za grob napad proti človeškemu bistvu. Zato ta zakonik zame ni sprejemljiv in je nesprejemljiv tudi za Slovensko ljudsko stranko. Sam ne želim biti nestrpen, nisem nestrpen in nimam nič proti istospolni zvezi. Sem pa odločno proti temu, da bi istospolna zveza, torej zveza dveh moških oziroma zveza dveh žensk, lahko posvojila otroka, še posebej v trenutku ko mnogi mladi pari zaradi takšnih ali drugačnih zadev ne morejo imeti otroka. Sam sem se velikokrat vprašal, namreč tudi meni se lahko zgodi, da bo moj otrok ostal tako ali drugače brez staršev. Moj sin. Kako bi bilo, če bi se moj sin po spletu okoliščin znašel v istospolni zvezi? Jaz nisem za to. Vprašajte sami sebe, če ste za to.

Zagotovo ta zakonik ni samo zadeva pravnikov ali pa nas, politikov, ki se tukaj prepiramo, ampak je zadeva, vsebina in predmet, o katerem morajo razpravljati tako filozofi, antropologi, psihologi, globinski psihologi, pa tudi moralni teologi. Tukaj pa se želi mnenja nekaterih preprosto preslišati in obiti, in to na silo, s preglasovanjem.

Sam bi želel, da moški ostanejo moški, možje, očetje, da ženske ostanejo žene, mame in da otroci ostanejo otroci, družina pa da ostane družina. S tem zakonom pa želimo narediti, da moški več ne bo mož ali pa oče in da ženska ne bo

veš žena ali mama, otroci, ne vem, kaj bodo, družina pa zagotovo ne bo več družina.

Ne nam, prosim razlagati, da so istospolne zveze polne topline in ljubezni in da je v normalnih družinah vse narobe. Ne, prosim, tega delati, ker to preprosto ni res.

Govori se o človekovih pravicah. O katerih človekovih pravicah? O človekovih pravicah otrok zagotovo ne. In tu je ključni problem. Kje so torej v tem zakoniku, ko govorimo o posvojitvi otroka s strani istospolne zveze, človekove pravice otroka? Kje je njegova pravica, da živi v normalni in, če hočete, naravni družini? Da, tudi o naravi govorimo. Tisti, ki ste po svojem prepričanju ateisti in ne verjamete v boga, najbrž poznate Darwinov nauk evolucije. Tokrat gremo direktno proti naravi. Mimogrede, zgodovina nas uči, da dejanja proti naravi niso dobra in da so nevarna. Proti naravi smo naredili veliko, predvsem z onesnaževanjem, in narava nam to tako ali drugače tudi vrača.

Da, strinjam se, veliko otrok se rodi v izvenzakonski zvezi. Ali smo se kdaj vprašali, zakaj? Zato, ker morajo starši, žal tudi zaradi finančne stiske, kalkulirati tudi o tem, kaj je boljše za družino oziroma kaj se bolj izplača: biti v izvenzakonski zvezi ali se poročiti. V mnogih primerih se biti v izvenzakonski zvezi veliko bolj izplača kot biti poročen. Narobe svet ali pa katastrofa. Ja, ampak takšno državo, žal, imamo. Ali si sploh predstavljate, kam smo prišli v naši družbi? Da kalkuliramo, ali se bomo poročili ali ne. Če se ne bomo poročili, bomo zaradi tega, ker ne bomo imeli skupnega dohodka, morda dobili kakšen dodatek, kakšen vrtec ceneje in tako naprej. Zato otroci živijo v izvenzakonski zvezi.

Veliko se je govorilo o študijah v zvezi z vplivom na razvoj otroka v istospolnih zvezah, o nemški študiji, češ, da nima vpliva na otroka. Po drugi strani pa nam vsi psihologi in psihiatri in ne vem kdo vse razlagajo, kako ima kakršnakoli majhna anomalija znotraj družine in tudi izven velik vpliv na otroka. To pa naj ne bi imelo nobenega vpliva. Tega jaz ne razumem. In v Sloveniji, kolikor vem, ali pa v naši družbi nimamo nobene strokovno utemeljene interdisciplinarne študije o tem vplivu, kako vpliva istospolna zveza na razvoj otroka. Koga ogroža zakonik, je bilo vprašanje. Po moji oceni v tem segmentu zagotovo ogroža normalen razvoj otroka.

Pred kratkim sem postavil poslansko vprašanje ministru za delo, družino in socialne zadeve, pravzaprav štiri vprašanja, ravno v zvezi s temi statistikami ali kakorkoli bi dejal, o katerih je tudi minister prej govoril in trdil, da je bilo to neko stigmatiziranje, neko predalčkanje posameznih različnih ljudi, da temu tako rečem. Očitno je, da res nimamo teh števil. Ampak za božjo voljo, že ves čas, odkar se pogovarjamo o družinskem zakoniku, nas prepričujete, koalicija ali nekatere stranke v koaliciji, da živi toliko in toliko ljudi oziroma toliko in toliko otrok, govorite o številki 100,

v istospolni zvezi. Ko pa postavimo javno jasno vprašanje, govorite, da nimate teh števil. Dejali ste le, da je na dan 22. januarja 2010 registriranih 30 istospolnih partnerskih skupnosti. To je številka, ki je javna. Sicer operirate z nekimi številkami, ki niso javne oziroma znane, vsaj ne nam znane. Podatkov torej nimamo, uradnih podatkov nimamo, pa kljub temu posiljujemo neko rešitev, ki ni sprejemljiva.

9. decembra lani sem predsedniku Vlade poslal javni poziv k umiku družinskega zakonika. Na ta poziv nisem dobil odgovora. Meni je sicer žal, ampak dobro.

Upam in želim si, da zakonik ne bo dobil podpore. Če je bo dobil, smo že napovedali, da bomo poslanci Slovenske ljudske stranke dali podpise za izvedbo naknadnega zakonodajnega referendum. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Srečko Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, za besedo.

Danes smo slišali kar nekaj mnenj, da bi se ta družinski zakonik podprl. Vendar jaz vas vprašam, spoštovane kolegice in kolegi, kdo pa je vprašal otroke, ali si sploh želijo take starše. Govorite o diskriminaciji do otrok, pa vendar ne želite v bistvu zaščititi tistih, ki so najmanj zaščiteni. Jaz sem Državnem zboru že zelo kritično govoril o tem, v prejšnjih poskusih, pa sem zaradi tega bil obravnavan na vseh sodiščih v Sloveniji. Nazadnje je Ustavno sodišče presoјalo o tem, ali sem govoril sovražni govor ali ne. Moram reči, da sem uspešno prestopal vse presoje. Zdaj sem v Strasbourgu na sodišču, kjer me istospolni partnerji ali bolje rečeno homoseksualci in lezbijke tožijo, ker sem smel izreči besede v Državnem zboru, kot apel, da verjetno ni nikogar od staršev, tudi danes ga ni tukaj prisotnega, ki bi želel imeti tako opredeljena otoka.

Jaz se ne morem strinjati s tem, da največ pozornosti v Državnem zboru, če pogledamo, koliko časa smo porabili, potrošimo na izbrisanih, istospolnopartnersko usmerjenih in pa na Romih, da ne rečem, Ciganih, ker bom lahko prekinjen. Socialna problematika kot da te vlade ne zanima, težko življenje Slovenk in Slovencev tudi ne. Važno je, da sprejmemo ta zakon in da pridobite še kakšen volilni glas.

Največ pa se oglašajo ravno tisti, ki, mogoče kritika, sploh nimajo družine in ne vedo, kaj je to družina. Prej smo slišali kolega, ki je rekel, da nekateri lajamo tukaj v Državnem zboru. Jaz bi apeliral tukaj na podpredsednika, da je tako kritičen tudi do koalicijskih poslancev, ko na tak grd način v bistvu obravnavajo govor. Čeprav opozicija, ampak mislim, da se tudi tukaj kaže določena nestrpnost.

Jaz bi želel ob tem opozoriti na dejstvo. Na mojem računalniku je preko 300 mailov, ki govorijo o tem, da počnemo v Državnem zboru danes, ko to obravnavamo, veliko neumnost in

krademo bogu čas, predvsem pa državi dragocen denar. Kajti to tudi stane nekaj Državni zbor in seveda tudi državo. Želim pa opozoriti še na en aspekt in drugo posledico tega dejanja, to je pa referendum, ki nedvomno bo, in bo stal kar nekaj milijonov evrov. Potem se vprašamo lahko, zakaj smo v javnosti tako slabo ocenjeni oziroma je tako negativno mnenje javnosti do dela v Državnem zboru. Zaradi tega, spoštovane poslanke in poslanci, ker se ukvarjamo z izbrisanimi, predvsem to je tema, istospolne partnerske zveze obravnavamo kot po tekočem traku. Pred nedavnim smo imeli ta zakon, zdaj ga imamo spet. In ker je priljubljena tema v Državnem zboru ciganska tema. Se pravi, nič od tega, kar bi morali obravnavati. Same nepomembne teme, ki govorijo predvsem to, da se opozicija in pozicija trudita, da bi dobili naklonjenost volivcev. Predvsem pa mislim, da gospod Pahor potrebuje ta zakon, če želi obdržati vsaj približno podporo za vladanje še naprej.

Ta skupina ni zanemarljiva, je številčna in danes je moderno biti v državi drugačen, nenormalen. Če si normalen, si lahko obsojan. Ko je bila parada ponosa, ste lahko videli transparent "smrt Prijatelju". Takrat ni nihče od mojih kolegov nasprotoval, ampak ta transparent se je veselo nosil tukaj spodaj pred parlamentom, so mahali z njim. Jaz sem bil takrat ravno v sodnem postopku na Višjem sodišču, ker sem smel razpravljati o homoseksualcih na tak način.

Sam bi rad povedal tudi to, da ko bo prišlo do zlorabe, boste vsi tisti, ki boste danes stisnili tipko "za", bili soodgovorni za to. Najmanjše dosojene kazni so ravno kazni na področju pedofilije in posilstev. Ti delikti so tudi najtežje dokazani oziroma pri otrocih sploh. Redko kdaj pride do tega, da je sodba pravnomočna. Zato opozorilo mojega predsednika ko je predstavljal stališče poslanske skupine, drži. Treba se je zamisliti nad tem, ali ne bi veljalo dati možnost tudi tem osebam, ki so mogoče postavljene v tak položaj, pa niso zadovoljne sami s seboj. Jaz verjamem, da tudi kakšen homoseksualec obstaja, kar nekaj jih je, ki s tem ni zadovoljen, da ima tako nagnjenje, in bi rad znotraj socialnega zavarovanja poiskal mogoče ustrezno zdravstveno pomoč. Jaz ne govorim, da je to bolezen, ampak če zdravimo kleptomanijo, če zdravimo alkoholizem, bi lahko v bistvu tudi to dodali kot možnost, ki se po prostovoljni presoji sme tako ali drugače zdraviti pri ustrezni inštituciji v zdravstvu.

Sam bi želel poudariti tudi to, ko bo prišlo do zapostavljanja otrok v rednem izobraževalnem sistemu. Predstavljajte si, kaj se bo zgodilo, ko bo po takega otroka v šolo prišel eden od staršev in bodo drugi otroci videli, kakšne starše ima ta otrok. Verjetno ga bodo zasmehovali in se mu norčevali skozi celo devetletno izobraževanje osnovne šole. Kdo bo tega otroka zaščitil? Ali boste tako glasni, kot ste danes tukaj, in boste stopili v bran temu otroku, ki bo imel lahko trajne posledice, ker smo mi danes izglasovali tak neumen zakon?

Jaz nimam nič proti temu, da registriramo istospolne partnerske zveze, nimam nič proti temu, da se tako ali drugače opredelijo pravice teh skupin. Imam pa ogromno proti temu, da bi te skupine lahko pravnomočno posvojile otroka. To pa nima nič zveze z družinskim zakonom.

Spoštovani minister, to, kar ste navajali danes, je izzvalo v dvorani, če ne drugega, posmeh. Rekli ste, da v bistvu ni nič narobe, če so s tako osebo in da to dokazujejo tudi študije in se opirate na to. Kje je pa evropska konvencija, ki smo jo mi omenjali, ki prepoveduje posvajanje otrok? Zakaj nihče ne govori o tej evropski primerljivosti? Predsednik vam je jasno povedal danes, da bi morali biti tudi evropsko primerljivi. Trikrat smo bili prekinjeni in želel bi, spoštovani podpredsednik Državnega zbora, da nam vrnete ta čas, da se v nadaljevanju te seje ugotovi, kolikokrat je gospod Gantar posegel v besedo gospodu Jelinčiču in da se nam ta čas pripiše, kajti tudi moj kolegi bi želeli kaj povedati o tem.

Bi pa želel samo še nekaj. Predlagam temu cenjenemu Državnemu zboru, če se bo koalicija odločila tako, kot se bo, da nosi tudi sama stroške. In poslanci Državnega zbora, ki boste danes glasovali "za", bodite vsaj toliko fer, da plačate stroške referendumu. To vam predlagam, če ste tako prepričani, da je to dobro. Pa ne boste, da ne rečem, s tujim... mahali po koprivah. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Roberto Battelli. (Ga ni.) Gospod Dejan Levanič. Izvolite.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Družinski zakonik prinaša veliko dobrega. Z njim urejamo celotno družinsko pravo in v interesu koristi otroka krepimo vpliv države na odnose znotraj družine. Osnovni cilj je izboljšanje položaja otrok v družinskih razmerjih, hitrejše reševanje zadev na družinskem področju, kar je posebej pri odločanju o ukrepih za varstvo koristi otroka izrednega pomena, saj nekateri postopki, ki so dolgotrajni, lahko imajo negativne, nepopravljive posledice na njegov nadaljnji razvoj.

Zraven tega zakon vključuje tudi poglavje o istospolnih partnerstvih in seveda njihovih družinah, pri čemer je nujno treba izpostaviti, da pri tem poglavju sploh ne gre za ustvarjanje privilegijev eni skupini ljudi ali zgolj za odpravljanje diskriminacije do istospolnih partnerjev, ampak gre v prvi vrsti za pravice otrok. In skozi argumente, ki jih je navedel že gospod minister in jih navajamo tudi ostali, se to da jasno razbrati, da je to res tako. Vse ostalo so žal neutemeljeni argumenti, ki spodbujajo širjenje nestrpnosti v naši družbi in odvrtačo pozornost od resničnega problema, s katerim smo soočeni. Za kaj gre? Predstavljajte si skupnost istospolnega para, ki danes že vzgaja otroka. To ni namišljen primer, ker v realnosti takšna skupnost že obstaja. Eden od

bioloških staršev tega otroka je za svojega, življenjskega sopotnika izbral istospolnega partnerja, kar je navsezadnje tudi njegova pravica. Še bolj pomembno pa je, da si vsi skupaj priznamo, da takšna oblika družine je družina. In če trdimo, da to ni družina, si mečemo pesek v oči. Še bolj pomembno pa je, da tem otrokom, ki živijo v teh družinah, tako kot vsem ostalim otrokom v naši družbi zagotovimo pravice, ki izhajajo iz naslova socialne varnosti. To pomeni, da zagotovimo možnost koriščenja bolniškega dopustna za nego otrok, starševskega dopusta, pravice do dela s krajšim delovnim časom, tudi pravice do otroškega dodatka, da otrokom omogočimo možnost dedovanja, družinske pokojnine, pravice do preživnine, navsezadnje tudi zdravstveno zavarovanje itd. In to so v današnji družbi realni problemi, hočete ali nočete. Vlada koalicija jih ta trenutek želi reševati v dobro otroka. In pri vseh teh pravicah, ki izhajajo iz pravic socialne varnosti, je jasno, da zagotavljamo osnovne pravice otrokom, ki v teh družinah živijo in ki teh pravic danes nimajo. Torej niso enakopravni z ostalimi otroki, in to je dejstvo. Pravice ne smejo biti privilegij, ampak nekaj, kar vsem nam pripada.

Družinskemu zakoniku se med drugim očita, da spreminja tradicionalno definicijo družine. To ni res. Družinski zakonik v celoti ohranja nedotaknjeno tradicionalno zakonsko zvezo med moškim in žensko z vsemi pravicami in dolžnostmi. Nov družinski zakonik v ničemer ne zmanjšuje pomena tradicionalnih družinskih oblik in s posameznimi ukrepi, predvsem z raznimi odpravami administrativnih ovir, se predvsem mladim, ki bi se želeli odločiti za to, da stopijo v neko partnersko skupnost, lažje omogoča, da to tudi storijo. Tako ni res, da se neka oblika zakonske skupnosti dela manj privlačno. Pri tem pa moramo upoštevati spremenjene družbene okoliščine v naši družbi. In res je, da družinski zakonik v jedro tokrat postavlja otroka, ker po veljavnem zakonu danes niti enostarševska družina ni družina. Pa mi povejte, če je to prav. Ali je res, da lahko za družino smatramo samo tisto družino, ki je sestavljena iz očeta, matere in otroka? Ne, ker so danes stvari spremenjene in govoriti, da enostarševska družina ni družina, je žal zelo napačno, in noben od nas te pravice nima.

Danes smo v tej dvorani deležni tudi izrazitega sovražnega govora. Homoseksualce se primerja s pedofili, zoofili, označuje se jih za bolne, psihično neprimerne, neustrezne itn. Kaj je naslednji korak? Da jih bomo zaprli v posebna taborišča, da jih bomo odstranili iz naše družbe? Jaz lahko razumem, da ima vsak od nas svoje stališče, da imamo drugačna stališča. Ampak kar je preveč, je pa preveč. Kako bi se počutili vi, če bi vas kar nekdo brez podlage obtožil, da ste pedofil, zoofil, da zlorabljate svojega otroka, da si boste v banjo vozili nekoga in z njim tam počeli kaj jaz vem kaj vse. Kako bi se počutili? Predvsem pa ne bi pričakoval, da

takšne besede prihajajo s strani predstavnikov tega visokega zbora. Ampak argumenti očitno danes niso več pomembni.

Če se vrnem k zakoniku. Za otroke je najpomembneje, kaj se v družini dogaja, torej kvaliteta odnosov. Veliko vas je govorilo raznih študijah. Ameriška psihološka zveza je leta 1995 jasno povedala, da ni nobenih razlik med otroki, ki živijo v heteroseksualnih družinah, in otroki, ki živijo v istospolnih družinah. Nemška pravosodna ministrica je na dveh konservativnih inštitutih naročila raziskavo, prvo transparentno in reprezentativno raziskavo, ki jasno pokaže, da ti otroci niso deležni nič manj ljubezni, da se enako vključujejo v družbo, mogoče so ene majhne razlike predvsem tam, da so mogoče bolj strpni, bolj tolerantni do svojih vrstnikov. In to dokazujejo raziskave, ki so pomembne. Nemška pravosodna ministrica je naročila to raziskavo. Ta raziskava jasno pove, kaj se dogaja s temi otroki. Zato je vsak strah, kaj se bo s temi otroci dogajalo, odveč. Prejudicirati, kakšne grozote naj bi se dogajale v teh družinah, je naravnost ena velika neumnost. Nobena pomembnejša raziskava na področju istospolnih družin ne kaže na to, da bi imeli ti otroci več vedenjskih in osebnostnih težav. Spolna usmeritev staršev, dokazano, ne vpliva na spolno usmeritev otroka. Nepošteno je, da zaradi naše nevednosti ali kakršnikoli predsodkov kaznujemo otroke, ki živijo danes že v istospolnih družinah. Da rečemo tukaj v Državnem zboru kar tako, "poglejte, vrstniki jih ne bodo sprejeli, zato to ni dobra rešitev". Vsi otroci v adolescenci doživljajo ponižanja iz različnih razlogov: zaradi barve kože, debelosti, veroizpovedi in tako naprej. Je pa dejstvo, da tisti otroci, ki imajo podporo v družini, ki imajo trdno družino, ne glede na to, kakšna družina je, se lažje soočajo s temi očitki in zadevami, ki se jim dogajajo v otroštvu, ne glede na to, s kom živijo. Danes so otroci, ki živijo z babicami, s tetami, strici, očetom in materjo, v enostarševskih družinah in tudi v družinah z istospolnimi partnerji. Ne glede na to, v kakšni obliki družine živijo, je pomembna vzgoja otrok in kaj se bo temu otroku nudilo v tej družini. In dajmo enkrat za vselej razumeti, da nimajo vsi te sreče imeti mamo in očeta, pa vendar jim zaradi tega nič ne manjka in zaradi tega niso nič slabši. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Robert Hrovat.

ROBERT HROVAT: Hvala lepa za besedo.

Najprej bi želel reči, da ste si koalicijski poslanke in poslanci v preteklosti uzurpirali pravzaprav zavzemanje za dialog in upoštevanje civilne družbe. O tem se je ogromno govorilo v preteklem mandatu, tudi v tem mandatu, kako se boste zavzemali za dialog s civilno družbo. Civilna iniciativa za družino in otrokove pravice pravzaprav že od oktobra poudarja in opozarja, da so rešitve v družinskem zakoniku

neustrezne. Državljeni so nas vse poslanke in poslance v zadnjih dneh zasuli z elektronskimi sporočili, kjer nasprotujejo uzakonitvi takšnega teksta, kot je pripravljen. V zakoniku je vtkanih veliko tudi dobrih idej, izkušenj iz preteklosti in želja za prihodnost. To je treba iskreno povedati, da so nekatere rešitve v zakoniku dobre. Ne nazadnje gre tukaj za ureditev ženitnih pogodb, priznanje otroka pred njegovim rojstvom, novosti na področju svetovanja, ukrepi za varstvo, koristi otrok, rejništvo, skrbništvo, ukrepi na področju preživnin - vse to je vključeno v ta družinski zakonik. Vendar pa je ena točka, ki pa je, vsaj zame osebno, nesprejemljiva. To pa je izenačitev istospolnih partnerskih skupnosti z zakonsko zvezo ter posvojitvev otrok istospolnih parov. Tukaj je točka, na kateri nikoli ne bomo prišli skupaj. Današnji svet zelo teži k temu, da je vse mogoče. Da si je moč privoščiti vse, da je vse dovoljeno. Že tako ali tako je na vseh ravneh družbenega delovanja zaznati moralni razkroj, da pa bi z zakonom postalo dovoljeno nekaj, kar je že v osnovi skregano z zakoni narave, pa po mojem mnenju ni vredno človeškega dostojanstva.

Osnovna celica družbe je samo družina, ki združuje dve generaciji, starše in otroke, ter dva spola, moškega in žensko. In to je dejstvo. Sam sem absolutno strpen do drugače mislečih. Sem strpen. Osebe z istospolno usmerjenostjo imajo zagotovo pravico živeti tako, kakor same želijo. Vendar pa v predlogu zakonika prihaja do redefiniranja pojma družine. Zato je to zame nesprejemljivo, kot sem že prej povedal. In ko bomo enkrat končno razumeli, da poroka in otroci niso pravica, ampak so dar, potem bo vse zelo jasno in vse zelo logično. Dokler pa bomo le govorili o tem, da ima vsak pravico do poroke in da ima vsak pravico do otrok, do takrat si bomo vse pravzaprav samo lastili. Sam nisem bil nikoli last očeta in mame, jaz sem za njiju dar, pa kakorkoli vzamete in kakorkoli gledate na te stvari.

Ogromno vas je govorilo danes o pravicah otrok. Kaj pa pravica do očeta in mame? Mislím, da otrok ima to pravico, vendar tega v tem predlogu ni. Slovenija je ta trenutek v zelo močni moralni in etični krizi, ki ji ta sporni zakon pravzaprav le še dodaja svojo vrednost. Več deset tisoč podpisov je proti redefiniciji družine in možnosti posvojitve otrok v istospolni skupnosti. Vsi ti ljudje do sedaj po mojem mnenju niso imeli dovolj priložnosti, da bi v zadostni meri predstavili dejstva glede zavajanj ministrstva. In mislim, da je prav, da ključne ugotovitve ponovno izpostavimo.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve trdi, da mora slovenska vlada uzakoniti pravico do poroke in ustanovitve družine, ker je to zapisano v Listi temeljnih človekovih pravic Evropske unije. To ni res. V 9. členu piše: "Pravica sklepanja zakonske zveze in pravica ustvarjanja družine sta zagotovljeni v skladu z nacionalnimi zakoni, ki urejajo uresničevanje teh pravic." Nikjer ni niti ene besede o

tem, da bi bila v listini zapisana zahteva, po kateri bi moral Državni zbor uzakoniti izenačitev zakonske in istospolne zveze ter posvojitve otrok v istospolnih zvezah. Rečeno je bilo tudi, da mora Slovenija uzakoniti izenačitev zakonske in istospolne zveze ter posvojitve otrok v homoseksualne skupnosti, ker imajo takšne zakonodaje številne, po vladnem mnenju, napredne države. Na svetu je 195 držav. Od tega jih zakonsko zvezo z istospolno zvezo na podobno radikalen način, kot predvideva sedanji predlog družinskega zakonika, izenačuje samo sedem. Od 195 samo sedem: Norveška, Nizozemska, Španija, Švedska, Belgija, Kanada, Južnoafriška republike itn. In teh resnic, neresnic se je nabralo precej.

Ker mi časa zmanjkuje in želim, da tudi moji kolegi povedo še kaj na to temo, mislim da je prav, da povem še nekaj o referendumu, ker očitno boste podprli ta zakonik in bo do referendumu prišlo. Trditev vlade, da o pravicah tako imenovane homoseksualne manjšine na referendumu ne sme odločati večina. To pa absolutno ni res. Homoseksualno usmerjeni ljudje nimajo statusa manjšine. To je politični konstrukt z namenom zavajanja javnosti. Homoseksualci in lezbijke imajo pravico, da živijo tako, kot hočejo. To sem že povedal prej. Nikakor pa nimajo pravice, da spremenijo pomen zakonske zveze za najmanj 80% slovenskih državljanek in državljanov, ki so se v anketnih informativnih oddajah izrekli proti takšnim spremembam. O tem, kako bosta zakonska zveza in družina opredeljeni v zakonodaji, mora odločati večina ne pa manjšina.

In za konec. Če bo v zakoniku ostala izenačenost istospolnih skupnosti z zakonsko zvezo ter možnost posvojitve otrok istospolnim parom, potem tega zakona jaz žal ne morem podpreti, kljub temu da so v zakonu tudi nekatere dobre rešitve. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Marjan Križman? (Ga ni.) Gospa Eva Irgl.

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci! Sama nimam popolnoma nič proti istospolni partnerski skupnosti, nič nimam proti istospolno usmerjenim, zato pa tudi ne želim, da se vsako mnenje, ki ni stoprocentno identično z mnenjem predlagatelja tega zakonika, opredeljuje kot nestrpno. Tukaj namreč ne gre za vprašanje nestrpnosti ali pa strpnosti, ampak gre za vprašanje odgovornosti.

Jaz bom v svoji razpravi kratka. Strinjam se z nekaterimi rešitvami znotraj družinskega zakonika, še posebej s tistimi, ki se dotikajo vprašanja družinske mediacije in pa instituta zagovornika otrok. Absolutno ti dve rešitvi sama popolnoma podpiram. Moti pa me nekaj drugega, predvsem način, kako je koalicijska sprenevedavo posegla v ta družinski zakonik pod pretvezo dobrih rešitev. V ta zakonik je vpeljala določila, ki izenačujejo istospolno partnersko zvezo z zakonsko zvezo in

tudi omogočajo posvojitev otrok istospolnim partnerjem. Prepričana sem, da se sami v koaliciji popolnoma zavedate, zelo dobro zavedate, da skozi samostojni zakon o istospolni partnerski skupnosti ne bi mogli nikoli, glede na stanje v družbi in glede na to, kako so ljudje proti tem določilom, izpeljati tega v samostojnem zakonu. Zato je bilo to treba storiti pod pretvezo - "podmuklo", sprenevedavo. Pod rešitvami, ki so dobre in jih vsi podpiramo, prepričana sem, da vključno s tistimi, ki danes sedijo na balkonu, ste vpeljali, tako mimogrede, tudi to določilo. In to je tisto, kar je narobe, ker kaže na simptomatično delovanje te koalicije tudi na drugih področjih, ne samo na tem.

Pred skoraj štirimi leti smo v Državnem zboru, pod takratno Janševo vlado, sprejeli Zakon o istospolni partnerski zvezi, ki ureja položaj istospolnih na področju stanovanjske pravice in skupnega premoženja. Potem, po Ustavnem sodišču, ko se je Ustavno sodišče izreklo, smo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke želeli tudi to urediti, se pravi glede dedovanja istospolne partnerske skupnosti. V koaliciji pa ste to dvakrat kategorično zavrnil. Zdaj je jasno, zakaj. Zato, ker ste želeli najti čim več alibijev za to, da ste lahko vpeljali to določilo v družinski zakonik.

Prepričana sem, da je vlada Janeza Janše naredila pred štirimi leti zelo pomemben korak na tem področju, in to se dotika tudi vprašanja človekovih pravic. Tukaj je Vlada naredila velik korak naprej. 8 let prej ste se vlade leve koalicije ukvarjale s tem vprašanjem - nikdar niste prišle do konca. Danes pa, ko dejansko imamo ta temelj v zakonu, ko imamo zakon o istospolnih partnerskih skupnostih, pa vi uvajate čisto nekaj drugega. In verjetno je to treba zaradi pritiskov določenih lobijev, ki jih imate tudi znotraj koalicije, predvsem govorim o eni stranki, ki je sicer na volitvah dobila izjemno malo, nekaj odstotkov glasov, ravno toliko, da je prestopila prag. Vendar pa danes ravno ta stranka kroji celotno politiko tega prostora. In to je problematično. Zakaj to govorim? Jaz sem se kar z nekaj ministri vaše vlade pogovarjala in so rekli, da ne zagovarjajo tega določila, pa tudi marsikdo iz vaših poslanskih vrst. Ne govoriti, da gre tukaj za kakšno nestrpnost. Ne gre. Ampak gre za določena dejstva, o katerih se tudi v tem trenutku naša država nahaja. Sama sem namreč mnenja, da v tem trenutku ne potrebujemo te dodatne vsebine, ki bi dovoljevala posvojitev otrok istospolnih partnerjev. Sama sem mnenja, da v tem trenutku družbeno okolje... Jaz bi vas prosila, gospod predsedujoči, če lahko utišate poslance na drugi strani, ker resnično motijo.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Bi se tudi jaz s tem strinjal. Prosim za mir!

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo. V tem trenutku sem sama mnenja, da družbeno okolje, v katerem smo, ni pripravljeno na takšne posege, pa to ni nestrpno stališče, ampak je realno stališče, ne nestrpno, realno. O tem se je namreč treba veliko pogovarjati in skrbno pretehtati pozitivne in tudi negativne učinke takšnih odločitev. Sama sem prepričana, da tudi Slovenija, tudi ta družba potrebuje za takšno implementacijo določen čas. Po mojem mnenju tukaj ne gre za nikakršna vprašanja liberalnosti do te teme ali pa sposobnosti vzgoje otrok, se pravi, kdo bi bil boljši pri vzgajanju otrok, temveč gre za vprašanje odgovornosti. Vsekakor v tem trenutku sama menim, da mora biti družba dovolj modra, da zna oceniti, katere so tiste odločitve, ki otroka dejansko ščitijo. In to je edina teza in edino izhodišče, iz katerega bi morali vsi skupaj danes tukaj izhajati. Tukaj ne gre za nikakršno nestrpnost, še enkrat ponavljam. Sama nimam nič proti istospolnim partnerskim zvezam, tudi ne proti istospolnim, popolnoma nič, seveda pa je treba nekatere odločitve res skrbno pretehtati, da se nam ne bo dogajalo tako, kot se na primer v nekaterih evropskih državah, če dam za primer Nizozemsko, ki se že spopada z določeno odgovornostjo in dilemami, ali se morda kakšna odločitev pri njih vendarle ni zgodila prehitro. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Vito Rožej. Gospod Rožej, se opravičujem, ker sem naredil ta preskok. Malo preveč korektur imam na tem listu.

VITO ROŽEJ: Nobene zamere ni bilo, gospod predsedujoči. Hvala lepa za besedo.

V začetku bi rad rekel, da me veseli nivo in umirjenost razprav, vsaj zadnjih dveh, in upam, da bodo tudi naslednje takšne, ker sem prepričan, da je to način, na katerega se bomo lahko, tako kot sem omenil že v predstavitvi mnenja poslanske skupine, na racionalnem način in brez nepotrebnih predsodkov pogovarjali o tematiki, ki je danes na dnevnem redu. Veseli me, da je to mnenje bilo izrečeno s strani mlajše poslanke in mlajšega poslanca, saj lahko gledamo povprečno starostno strukturo, ker sem prepričan, da je predvsem nam in našim zanamcem ta družinski zakonik pomemben, zato se mi zdi še toliko bolj važno, da predstavniki naše generacije povemo mnenje o tem zakoniku, ker bo predvsem naše življenje, življenje naših otrok zadevalo bolj kot pa kogarkoli drugega. Žal moram ugotoviti, da je splošna raven razprave bila drugačna in da tudi v javni razpravi so glede te problematike predvsem prevladovali stereotipi in še celo njihovo poglobljanje. Najlažje je "jahati na stereotipih" in primer nacionalne stranke in predstavitve mnenja je bil točno tak. V trenutku, ko večini izmed nas omenimo istospolne skupnosti in posvojitve z njihove strani, si vsak med nami, večina med nami nariše gejevski par, po možnosti otrokom moškega spola, in to

je slikovito počel tudi gospod Jelinčič. Zanimivo je, da mi projeciramo pretežno v naše videnje teh drugačnih predvsem lastne strahove. Zakaj? Ti ljudje se od nas razlikujejo samo v eni malenkostni razliki, to je spolni usmeritvi, drugače so popolnoma enaki ljudje, kot smo mi. Podoben primer ste lahko spremljali desetletje in nekaj več nazaj, recimo v Republiki Bosni in Hercegovini, ki jo naseljujejo ljudje enakega genetskega, etničnega porekla, z istim jezikom, edina razlika med njimi je to, na kakšen način častijo boga. In na tej mali razliki se je zgradil velik nacionalizem, so se zgradili trije veliki nacionalizmi, ki so rezultirali v tem, kar so rezultirali. In jaz si ne želim, da bi na tej mali razliki spolne usmerjenosti se med nami zgradilo eno veliko sovraštvo, ki bo rezultiralo v kaj podobnega. Tudi jaz vem, da je recimo kolega Jelinčič notoričen heteroseksualec in vem, da ima dve majhni hčerki, jaz upam, da je do njiju nežen, očetovski in da skrbi za njiju in da ju tudi kopa. Ne mislim pa, da je zaradi tega kakorkoli takoj pedofil, čeprav je heteroseksualec in ima hčerki, ki ju kopa. Te stvari je treba jemati z rezervo in z razumevanjem. In želel bi si, kot sem že rekel, da bi si, kot sem omenil, kolega Jelinčič ravno tako vzel vsaj več kot 12 minut na dan za svoje otroke kolikor si po podatku, ki sem ga slišal na sobotnem polnočnem klubu oziroma omizju lahko privošči povprečen slovenski oče. Toliko o tem, da vemo, o kakšnih družinah pri nas večinoma govorimo. Večinoma pri nas v primeru istospolnih družin govorimo o takšnih družinah, torej lezbičnih družinah, družinah dveh žensk, od katerih je po navadi ena biološka mati otroka. Revija Narobe, ki vam jo kažem, je revija, v kateri je vse prav. Pametne stvari se znajo tukaj notri prebrati, tudi pametni ljudje pišejo in pametni ljudje dajejo intervjuje. Eden od ljudi, ki je dal intervju za to revijo je tudi sin našega kolega Jelinčiča, dr. Klemen Jelinčič. In jaz bi rekel, da me to dejstvo veseli, iz njega sklepam, da se skozi generacije stališča do tega problema spreminja in se spreminja na bolje. Ti dve stališči me navajata na misel, ne samo da boga ni, ampak da bog je in da ima zelo dober smisel za humor.

Kot rečeno, že v predstavitvi mnenja poslanske skupine je možnost posvojitve namenjena predvsem takšnim družinam, ki sem vam jo pokazal. Tem, ki že so, in želeli bi, da bi drugi partnerji v takšni skupnosti, ki ni biološki starš otroka, imel tudi možnost posvojitve. To je najbolj pomembno v tem trenutku. Vse ostale oblike istospolnih skupin s tako imenovanimi čistimi posvojitvami bodo morale prehoditi še dolgo in trnovo pot do tega, da se bodo v resnici udejanjile. Nekatere so bile v tujini že uspešne, in najbrž nekatere še bodo, preden bo prvo slovensko specializirano družinsko sodišče se odločilo in podelilo otroka v skrb - ne v last, v skrb - tudi istospolni skupnosti. Koliko takšnih družin zaenkrat pri nas živi zanima tudi nekatere poslanske kolege in nekako ne vem, ali ne slišijo ali nočejo slišati, da bo

ministrstvo najbrž težko podalo verodostojne podatke, če gre za materijo, ki zakonsko sploh ni regulirana. Gre lahko za ugibanja, mi lahko vemo samo za tiste, ki se sami izpostavijo, za tiste, pri katerih je prišlo do nekih sodnih odločb, ne more pa ministrstvo imeti pregleda nad stvarmi, ki zakonsko niso regulirane. Saj podoben odgovor bi najbrž dobili, če bi vprašali, koliko je v Sloveniji kotlov za žganjekuho. Predvidevam, da ima mogoče celo, ne vem, Slovenska ljudska stranka, ali kakšen od njenih delov, ali Kmečka zveza boljše podatke kot ministrstvo za kmetijstvo. Noben od teh podatkov pa ni točen. Kdo ve, po katerem podstrešju se še kakšen star kotel za žganjekuho skriva. Primerjava, ki mogoče ni najprimernejša, kot tudi ni bila primerna primerjava kolega Prijatelja med alkoholizmom in istospolnostjo v primerjavi z vplivom, ki ga ti dve, kaj naj rečem, dejavnosti imata na družbo. Alkoholizem je brez dvoma družbeno zlo, pa to v tej državi še ne pripelje do nekih zaključkov, da bi morali določene vrste alkohola bolj obdavčiti kot samo kot zgolj hrano, čeprav tudi s tem nekako promoviramo in pripomoremo k alkoholizmu.

Istospolna usmerjenost ni nič takšnega, kar bi slabilo moč in kreativnost in ustvarjalnost te družbe. Ena bolj družinskih dejavnosti, tradicionalnih družinskih dejavnosti, če tako rečem, je nedeljsko gledanje televizije. Katero oddajo gleda največ ljudi v nedeljo zvečer v svojem družinskem krogu?! Veste sami, pa si naredite zaključek! En kup slovenskih filmov štejem med del svoje identitete. Film Vesna je prav gotovo tak - njegov avtor je bil ravno tako istospolen. In še bi našli takšne primere, iz katerih lahko sklepamo, da smo lahko tako in drugače drugačni lahko tvorni del te družbe. Veliko teh trditev je podprtih z nekimi znanstvenimi raziskavami, ki jim seveda nekdo lahko verjame, nekdo jim ne. Ampak podobno je veljalo za Kopernikov planetarni sistem, dolga leta, desetletja, če ne stoletja, pa vseeno vemo, da je temu res tako. Podobno je veljalo za Darwinovo teorijo evolucije, pa je vseeno veljalo, da je na koncu ta tista, ki je resnična. Se bodo pa vedno našli ljudje, ki tem znanstvenim dognanjem ne bodo verjeli. Zato je treba inkluzivno reševati problematiko, o kateri danes govorimo, ker nobeno drugačno reševanje, ki je bilo tukaj tudi že omenjeno, skozi Zakon o registraciji istospolnih partnerstev ne more zagotoviti pravne varnosti v vseh pogledih. Je pa tudi zanimivo, da dosedanje urejanje te problematike pri nas kaže na še vedno zastarelo razumevanje istospolne usmerjenosti kot bolezni, ki se jo da pozdraviti. Takšna mnenja smo tukaj že slišali. Zavedati se moramo, pa da je tudi naša zakonodaja tako, ki to seveda na nek način predvideva in spodbuja. V našem do sedaj veljavnem zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih nič ne piše o tem, da zakonske zveze ne bi smel skleniti nekdo, ki je že v registrirani istospolni skupnosti. V Zakonu o registraciji istospolne skupnosti pa seveda piše,

da nekdo, ki je že poročen, ne more biti obenem tudi registriran v tej skupnosti. Implicitno to seveda pomeni, da nič ni narobe z bigamijo in z biseksualnostjo, država to podpira, če je le smer, v katero se bo na koncu ta oblika spolnosti iztekla, heteroseksualna; skratka, v zakon in tako naprej. Mislím, da tudi na to ne moremo biti ravno ponosni, zato je seveda dobro, da te stvari rešujemo v enotnem družinskem zakoniku.

Ob koncu bi tudi rekel, da karkoli bomo sprejeli ali ne bomo sprejeli, dejstvo je, da bodo drugačne družine med nami obstajale. Tisto, kar pa lahko seveda naredimo ob sprejemu zakona ali pa ob njegovi zavrnitvi, pa je to, da bi bila naša družba tolerantnejša do takih drugačnih družin in do takih drugačnih otrok. Težave, ki jih je, recimo, omenil kolega Prijatelj, da jih takšni otroci lahko imajo v osnovni šoli in v vrtcu, ne izvirajo v resnici iz takšne ali drugačne usmerjenosti njihovih staršev, ampak iz tega, kako družba to njihovo drugačnost sprejema. Tukaj ima, recimo, kolega Prijatelj po moji skromni oceni še veliko dela narediti in tudi mi vsi ostali, da bomo v svojih razpravah znali biti racionalni in da ne bomo spodbujali drugačnega videnja, skratka nekega slabšalnega videnja drugačnosti, ki je zdaj, žal, nekako postal že praktično šport, vsaj v nekaterih krogih. Upam, da gre nivo razprave v pravo smer. Ministrstvo je podalo kup dobrih in razumljivih argumentov in če ne v prvem, pa morda v drugem ali kakšnem kasnejšem branju, upam, da bo soglasje glede sprejemljivosti tega zakonika večje. Kot nas pa izkušnje učijo, tudi iz drugih evropskih držav, ki so to že naredile, in drugod po svetu, da se bo v končni fazi ta sprememba odrazila tudi v večini populacije in da bo sprejemljivost čez nekaj leta takšna, kot je danes sprejemljivost splošne volilne pravice za ženske. Hvala lepa za razumevanje.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Jaz bom kratek, da kolegom pustim še nekaj časa.

Najprej, naj tudi jaz poudarim, še bolj kot sem prej v mnenju poslanske skupine, da je v večini dela ta zakonik seveda dober in ga pozdravljam in ga pozdravljamo kar, vseskozi tudi že govorimo. Tudi, bom še ekstra navedel, ker je malokdaj čuti v današnji razpravi, zelo pozdravljam poudarjanje pomena večgeneracijske družine. To se mi zdi še posebej pomembno.

Ampak glede na to, da me je gospod minister prej omenil v zvezi z nestrinjanjem z dvema mojima trditvama, namreč nisva se dobro razumela. Jaz nisem rekel, da družinski zakonik nima namena ščititi otroka. Ja, zagotovo v večini dela. V tem delu, ki je pa sporen, v tem delu pa zagotovo ne.

In pa drugo, glede statistike. Spraševali smo ministrstvo, naš kolega je spraševal ministrstvo okoli nekaterih podatkov, tudi danes mi je bilo odgovorjeno, da je možen samo podatek o teh registracijah istospolnih partnerstev. Vendar kolega Rožej, vi ves čas navajate število otrok, ki živijo v istospolnih družinah. Vi navajate in zaradi tega smo mi spraševali, od kod vam podatek. Ali to, kar je rekel gospod minister, ali vi "cukate" za rokav otroke po ulici, da ste dobili ta podatek sto? Mi smo ga želeli dobiti od ministrstva, pa ga ne moremo dobiti. Nisem pa jaz primerjal kotlov za žganjekuho z otroki, kakršnimikoli. Tako mi tega ni treba očitati. Jaz tega nikoli ne počnem in nikoli ne razmišljam v tej smeri.

Samo na kratko še, ne zavračam istospolnih partnerstev, vedno to govorim, in sem tudi za to, da se uredijo nekatere premoženjsko-pravne zadeve. Tudi za nekatere druge kategorije, kot mi pošiljajo po telefonu. Neka gospa pa sprašuje, ali je tudi za druge oblike poskrbljeno, na primer dedovanje bratov in sester, ki neporečeni živijo v skupnem gospodinjstvu.

Kot zadnje bom rekel samo to, da se zavzemam za pozitivno diskriminacijo družine in še za nekaj več; za pravično in realno prikazovanje socialnega stanja. To sem spraševal in poudaril že v prejšnjem mandatu, da ne bo nesporazuma, in poudarjam v tem mandatu za pravilno, pravično prikazovanje socialnega stanja, ki je osnova tudi mnogokrat za dodeljevanje socialnih pomoči. In s tem imajo tudi centri za socialno delo ogromno problemov.

In moram reči nekaj pozitivnega. Pozdravljam napoved ministra oziroma ministrstva zadnje dni, da pripravljate ustrezno zakonodajo, ki bo tudi te probleme poskušala razrešiti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa državna sekretarka, dr. Anja Kopač Mrak. Prosim.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo še z moje strani. Moram priznati, da debata, tako kot se odvija, gre v boljše smeri, kot se je začela, in da se mi zdi, da je eden bistvenih korakov prav to, da danes v Državnem zboru o tej tematiki govorimo in da govorimo na dialoški način, da poslušamo argumente druge strani, kar pomeni, da odpiramo prostor, in da tudi percepcijo celotne družbe o tem vprašanju spreminjamo. In to se mi zdi velik korak in velik plus, da danes o tem Državni zbor Republike Slovenije govori.

Preden se dotaknem bolj pomembnih stvari, ne morem mimo začetne diskusije o vprašanju homoseksualnosti kot bolezni. Mislim, da nikakor ne sme ta zadeva ostati odprta, tudi pred gledalci, ki danes spremljajo to sejo, sicer v smeri, da homoseksualnost kot bolezen je od leta 1973 dalje s strani ameriškega psihiatričnega združenja črtana iz tega seznama in to je bil v tistem obdobju zelo velik napredek in zelo velik

korak naprej. In to, da je leta 1991 sprejela najbolj konservativna institucija, kar jo je, to je Svetovna zdravstvena organizacija, to definicijo, da homoseksualnost absolutno ne more biti uvrščena med bolezni, je dokaz, da o tem danes v tem zboru ne bi smeli govoriti na začetku debate. Homoseksualnost - ko odmislimo to in rečemo, da o tem se ne govori, ker je nespodobno sploh govoriti, potem nam ostane homoseksualnost kot spolna usmerjenost. Kot spolno usmerjeno pa jo imamo v naši ustavi in tudi v evropskih konvencijah o človekovih pravicah napisana kot osebno okoliščino, ki ne more biti predmet razlikovanja. In tukaj na tem mestu je to dejstvo in Slovenija je pravna in socialna država in temeljne socialne pravice - ker pravica do bolniškega nadomestila nekoga, ki skrbi za otroka in ni njegov biološki starš, je socialna pravica. In na tem mestu danes odločamo o teh pravicah, komu jih bomo dali in zakaj ves čas govorimo o koristi otroka, ker danes ti otroci živijo. Videli ste članek v sobotnem Objektivu o družini, ki se je predstavila. Kako neprijetno je bilo priti v javnost, ampak je to naredila, da je predstavila svoje realne probleme. In ta otrok danes - mi danes moramo imeti take otroke pred svojimi očmi, ko odločamo o teh zadevah. In ti otroci danes na žalost nimajo temeljnih socialnih pravic v naši državi in to je z vidika socialne in pravne države nesprejemljivo. Ko pa govorimo o polju posvojitev, ki v bistvu tukaj dejansko najbolj razgalja mnenja. Gre pa za vprašanje tega, da ni in jasno je zapisano v družinskem zakoniku na več mestih, da pravica do posvojitve ni pravica staršev, ampak je pravica otroka. In da so institucije v tej državi, ki jih bomo krepili na vseh mestih prav v tem delu, o tem govorim, o centrih za socialno delo, ki o tem dajo svoje strokovno mnenje, na podlagi družinskega zakonika bo pa končno odločitev sprejelo sodišče. In je tukaj notri toliko različnih varovalk, da prosim, pustimo institucijam, da naredijo tisto, kar je, kar morajo, da presojujejo, kaj je v korist otroka.

Da vam dam banalen primer, ki pa se lahko zgodi, ker v življenju se nam marsikaj zgodi, da otrok, ki živi v istospolni družini, njegovim staršem se nekaj naredi. Ali morda ne bi bilo sprejemljivo, da je največja korist za tega otroka življenje v takšni skupnosti? Tukaj smo na polju velike ideologije o družini. Družina je skozi zgodovino preživela prav zaradi svoje odprtosti, prav zaradi dejstva, da smo od velike razširjene patriarhalne družine danes prišli na nuklearno družino zaradi konteksta, v katerem živimo. In ni vprašanje zakona, da se mi vrednostno-moralno opredeljujemo, katera družina je idealna in katera ni. Tukaj odločamo o pravicah, ki gredo tem otrokom, ki živijo v različnih družinah. In enostavno ne moremo pravne materije teh pravic določati na način, da rečemo: damo vam vse pravice, ker v bistvu se strinjamo, da otrok ne moremo diskriminirati, ampak skupnost, v kateri vi živite, ni družina. Tu že v osnovno postavimo čisto nekaj drugega. Kaj on pa živi v hruški?! V čem

živi?! To pomeni, da njegovi starši niso starši. Kako? Kakšna predstava vsega tega so. So starši. Mama ga lahko rodi in je starš, in tisti drugi, ki zanj skrbi - kaj? Kaj pa na primer, če pride oče/moški v skupnost, ki ni biološki oče tega otroka? Potem to ni. Enostavno gre za vprašanje pravic teh otrok, vprašanje temeljnih človekovih in socialnih pravic. In ko govorimo o tem, zakaj smo dopustili v zakonu to možnost in dali varovalko, da se na vseh mestih odloča, ko se odloča o posvojitvah, o koristi otroka. Prav zaradi tega smo to naredili, ker raziskave, zdaj pa bom res zelo jasna - znanstvene raziskave v zadnjem obdobju, zadnjih 20-ih, 30-ih let, ko se o tem več govori in se govori na drugačen način z vidika človekovih pravic, nedvoumno kažejo, da za razvoj otroka nista bistvenega pomena oče in mama kot figura, ampak predvsem kako ti odnosi, kako svojo starševsko, ali materinsko, ali očetovsko vlogo ti starši v tej družini izvajajo.

In tu gre za bistven koncept kakovosti odnosa v družini. In to je predmet strokovnih služb in v končni fazi odločitve tudi sodišča. Torej, tukaj vam zagotavljam, da bodo institucije opravile vse, da bodo presojele v otrokovo korist v primeru posvojitve.

Druga zgodba pa so otroci, ki v takšnih družina živijo. Tem otrokom je treba dati vse pravice: pravice do stikov, če njegova družina, v kateri živi, razpade, pravica do dedovanja, pravica do pokojnine - vse to, kar ščiti interes otroka. In tukaj sploh ne moremo govoriti zgolj o interesu istospolnih kot da so neka elitna skupina, ki nam narekuje to, kar mi danes počnemo, kar je bil predlog ministrstva. To je nesprejemljivo! Tukaj gre, in stojimo za tem, za interes otrokovih koristi. Ampak vseh otrok! Ne samo tistih otrok, ki morda živijo v takšnih družinah, ki so nam všeč in ki bi jih mi edine poveličevali. In tudi, kaj je bistvo tega zakonika? To, da izpeljuje ukrepe zaščite otrok v družinah, kjer pa ni vse v redu! In na žalost je takšnih družin vse več. To, da moramo danes v polovici družinskega zakonika imeti člene o tem, kako bomo zavarovali otroka v primeru, da starši ne izpolnjujejo svojih starševskih skrbi tako, da bi bilo v interesu otroka, je žalostno, ampak o tem moramo govoriti. In pol zakonika prenove tega gre v bistvenem delu o tem; o tem, kako zaščititi otroke v družinah, kjer je vse v redu; o tem, da se ni pred petimi leti v tej državi smelo na glas govoriti o nasilju v družini. Danes pa govorimo o tem kot statistika, ki narašča zaradi tega, ker jih spremljamo, zato ker smo postali pozorni na te stvari. V bistvu je to samo ena izmed tabu stvari, o kateri je treba govoriti.

Končala bi pa samo z vprašanjem, ki je bilo zelo provokativno, in ne boste verjeli, tudi pri snovanju rešitev v tem zakonu smo se o njih povprašali - vsak verjetno na svoj način. Zame kot mamu dveh otrok je vprašanje, če bi si želela, ali je moj otrok istospolno usmerjen, nepomembno. Jaz si želim

za svoje otroke, da bodo srečni, dobri, pošteni državljani, ki pa bodo imeli možnost živeti v družbi, ki njihovo spolno usmerjenost, ki ni posledica bolezni ali česarkoli, ne jemlje tako, da jim onemogoča normalnega vključevanja v to družbo. So državljani, ki plačujejo davke.

In ko govorimo o vrednotah družine, o tem, da bo to vlivalo na naš vrednostni sistem, jaz bi si želela, da moji otroci v osnovni šoli ali kjerkoli v javni instituciji ne slišijo, da je družina samo ena prava, ampak da lahko tudi njegovi kolegi v šoli, ko sedijo skupaj, kjer je vedno več razpadlih družin, imajo občutek, da je njihova družina tudi družina. Je pa prav - in v zakoniku tudi poskušamo vpeljevati vlogo države tudi pri pomoči družini v tej realizaciji pozitivnega starševstva. Ker če ugotovljamo, da ima družina vedno več težav, je potem tudi vprašanje na mestu, kako država s svojimi ukrepi, predvsem preko nevladnih organizacij, civilnih družb, pomaga družini, da izvršuje to svojo primarno skrb.

Ni v namenu zakonodajalca, da bo kaznoval družine, če se ne vedejo in ne izvajajo starševskih skrbi tako, kot je potrebno, ampak je predvsem pomembno, da jim nudi pomoč. In z družinskim zakonikom gremo tja, gremo v to smer, ker se zavedamo, da družine potrebujejo to pomoč zaradi pritiskov, v katerih danes živimo. Nazoren podatek je tudi to, ko pogledamo, koliko imamo časa, da preživimo aktivno s svojimi otroki, se matere bolje izkazujemo, očetje vedno slabše, in to tudi kaže na to, da moramo razmisliti o teh stvareh, o kakovosti odnosov v družini, ne pa o sami strukturi družine, ki ni ključna.

In samo še o eni tudi večkrat omenjeni zadevi, da so psihiatrična združenja in vse strokovne združbe v Sloveniji proti temu zakoniku. To enostavno ni res. Največkrat izpostavljen predstavnik psihoanalitske smeri je gospod Roman Vodeb, ki s tega področja nima ne doktorata in ni uradni predstavnik te šole. Če bomo povprašali za isto mnenje nekoga drugega s tega področja, bo dal drugačno mnenje. Tukaj razpravo peljati, da bo vsak našel tiste, ki so njim všeč in citiral tisto, kar njim ni. Mi smo z vso dolžnostjo proučili različne študije. Tudi s strani katoliškega inštituta v Nemčiji, ki je bil večkrat citiran na začetku in katere raziskave segajo v sredino 70-ih in 80-ih let. Enostavno se je način urejanja tovrstnih vprašanj in pogled družbe na ta vprašanja v Evropi spremenil. V Evropski uniji je osem držav, ki ureja to področje tako, kot je predlog, in predvsem države, ki v zadnjem času urejajo to področje, ga na tak način urejajo. Ker namreč ni mogoče z ločeno zakonodajo urejati celovito določenega področja, ne da bi določene elemente diskriminatornosti peljali naprej in jih ohranjali. Zato je tudi odločitev, da se stvari urejajo v družinskem zakoniku, ker ne moremo dati določeni skupini vseh pravic, to pomeni, predvsem tistih pravic, za katere mi menimo, da jim pripadajo,

in nekaterih ne. Če spoštujemo pravno državo, človekove pravice v svojem temelju, potem morajo biti te dane brez zadržkov. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Miran Györek.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Tudi jaz bi želel ob tej priložnosti povedati svoje mnenje. Ne bom govoril o tistih delih, določbah predloženega zakona, ki so dejansko pozitivne, pač pa se bom usmeril bolj na drugi del, to je na zakonsko zvezo in določbo, kjer predlog zakonika v poglavju o posvojitvah izrecno določa, da lahko zakonca ali zunajzakonska partnerja skupaj posvojita otroka.

Predlog zakona torej omogoča tudi homoseksualnima partnerjema možnost za postavitve družine s posvojitvijo. V zvezi s tem predlagatelj ocenjuje, da izenačitev pravne ureditve homoseksualnih in heteroseksualnih življenjskih skupnosti vključuje tudi izenačitev v razmerju do tretjih oseb - in tu je ves "catch". Se pravi, predlagatelj, Vlada oziroma koalicijska, želi pokazati neko višjo stopnjo civilizacijskega razvoja kot napredno razmišljanje in svetovni nazor, ki ga nekateri poslanci naj ne bi mogli razumeti. Res, sam osebno ne morem razumeti homoseksualnih potreb, zagotovo pa vem, da je homoseksualnost, tako pederastija kot lezbijstvo, biološka, evolucijska deviacija, ki bi jo bilo smotrneje zdraviti, bodisi psihiatrično, terapevtsko ali pa tudi medikamentozno. To so zadeve, ki so ustaljene, to je vse mogoče danes, če jim želimo res pomagati. Ampak to je ena zadeva.

Želel bi pa opozoriti tudi na nekaj drugega, še bolj zaskrbljujočega, to je čedalje večja agresivnost in moč vpliva homoseksualnega lobija, tudi v slovenski družbi. Nekoč nekje je bila domena homoseksualcev predvsem "show business", moda in tako naprej. Tokrat so pa ubrali, očitno, drugo pot - to je politika. Očitno so v slovenski družbi politiki naleteli na dokaj plodna tla in današnje glasovanje bo to, žal, tudi potrdilo, čeprav velika večina Slovencev in Slovenk to zavrača, v kar se lahko danes prepričate tudi na lastne oči s prisotnostjo še in še tistih, ki na nek način protestirajo proti temu. Da se v slovenski družbi zadnje čase dogajajo prav v tej smeri deviantni pojavi, recimo, se spomnimo samo tega, ko je nekaj malo bolj agresivnih slovenskih fantov preteplo nekega homoseksualca, pa je nastal tak cirkus, da so intervenirali celo policisti specialci, jaz ne vem, vsi sumimo kdo, je bil tisti, ki je forsiral takšne interventne akcije, pa razumem tudi, da mora vsaka vlada narediti tudi kaj zase. Ampak da si je to kot eno svojih prioritete postavila, se pravi tudi uveljavljanje pravic homoseksualcev, tega pa ne morem razumeti. Oprostite, dejansko ne morem razumeti; sem vzgajan v ozračju normalne družine, pa zopet bo nekdo rekel, da je normalna tudi druga, ampak tukaj gre za hipokrizijo. Gre

namreč za tuje otroke, ne gre za otroke tukaj prisotnih poslancev, verjetno, ker če si boste izprašali vest, kaj bi v primeru, čisto hipotetično, da se vam zgodi, da v prometni nesreči umrete, da ostane vaš majhen sinek sam, da ga ne more nihče drug prevzeti in da bi ga po tem zakonu lahko prevzela dva homoseksualca, ne vem, ali bi mu privoščili to kot izhod v sili, ali bi sprejeli to posmrtno ali bi se obračali v grobu, če bi nanoslo na kaj takšnega.

Gre torej za opozorilo za zlorabe otrok, ki bodo - in verjemite mi, če ne bo dodatno zakonodaja predvidela tudi tega in preprečevala take primere, bomo v slovenski družbi naleteli še na hujše primere, kot že gledamo vsak dan, to je nevarnost razraščanja raznoraznih deviantnosti, od sodomije, sadizma, pederastije, incesta, pedofilije, da ne naštevam seksualnega nasilništva. Afera Baričevič je pokazala, razgalila marsikaj v naši družbi. Maske padajo.

To, kar pa sedaj govorite, gospa sekretarka, to pa je zavajanje. Ne gre za vprašanje posvojitvev v heterospolni skupnosti, kjer pač ne morejo imeti otrok oziroma kjer so nastale določene okoliščine. Gre za nevarnost nenaravnih skupnosti, to je homoseksualnih skupnosti, ki lahko pripeljejo do, kot sem že prej rekel, do takšnih deviacij, ki danes v tej slovenski družbi, žal, so se razrasle tako daleč, da moramo biti zaskrbljeni. Hvala za razumevanje.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Janja Klasinc.

JANJA KLASINC: Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi. Spoštovani gostje. Danes sem predvsem žalostna, pa ne samo danes, žalostna sem že dlje časa. Ko sem bila izvoljena v ta parlament sem pričakovala, da bom tu srečevala ljudi s široko pametjo in s širokim srcem. Pa ugotavljam, da smo večkrat tukaj priča takšnim ozkostim, takšnim primitivnostim, da človek preprosto tega ne more več verjeti.

Poglejte, pravkar je kolega gospod Györek, ki je zapustil dvorano, rekel, "poglejte, kaj se pa je hudega zgodilo. Tam so eni malo bolj močni fantje prebutali enega homoseksualca." Jutri bomo rekli, "ja, nič, eni malo bolj močni fantje, pa še veseli so bili, ker so popili malce - to je tudi vrednota v tej družbi - so prebutali enega "jugoviča"." Rekli bodo, da nekoga, ki je pač manj vreden za to veliko slovensko pamet in zavest. Veste, to je za to družbo strašansko nevarno. Strinjala bi se s kolegi, ki so danes opozarjali, da je v tej Sloveniji kriza vrednot; je kriza vrednot - samo, kakšnih? Opozarjamo na nek strah pred tem, da bi dva homoseksualna partnerja posvojila otroka. Legitimno je imeti pomisleke proti vsaki stvari, toda zakaj?! Mi, tako minister, tako državna sekretarka, tako vsi, ki zagovarjamo, da morajo istospolno usmerjeni ljudje biti enakopravno obravnavani v tej družbi, se

borimo ravno za to: vsi smo enaki v tej družbi, to naša ustava terja od nas. In za to se borimo, kolegice in kolegi.

Rada bi povedala svoj pogled na te strahove v zvezi s homoseksualnostjo pri nas. Vsi: psihologi, psihiatri, sociologi opozarjajo, da je strah in nesprejemanje drugačnosti predvsem stvar strahu pred neznanim. Mislím, da če bi tisti ljudje, ki so zelo veliki borci proti homoseksualnim partnerjem in posvojitvam otrok, poznali kakšnega istospolno usmerjenega človeka, potem bi jim bilo morda lažje. Nekatere moje kolegice in kolegi so že našteali nekaj znanih tujcev in Slovencev, ki so istospolno usmerjeni.

Gospod predsednik, ali bi lahko malce utišali, zelo me moti ta govor v dvorani.

Malo ljudi ve, da so med homoseksualci bili: Aleksander Veliki, Michelangelo, Caravaggio, Oscar Wilde, filmski igravec Cary Grant, ki so ga tako oboževale naše mame, babice. Danes imamo med njimi pevca Eltona Johna, razne druge znane umetnike. Seveda je veliko tudi politikov. Kolega je prej tudi opozoril, naši znani voditelji na slovenski televiziji in tako dalje, so tudi med njimi. Povedala vam bom še nekaj. Predvsem iz vrst opozicije, ki tako vztrajno zahteva referendum za to področje, osebno poznam vrsto ljudi, ki so tudi istospolno usmerjeni. Žal mi je, da so med njimi tudi taki, ki so se zaradi nerazumevanja okolice odločili poročiti in imajo otroke. In to svojo istospolno usmerjenost skrivajo pred celotno družbo samo zato, ker je tako homofobna. Naredimo korak naprej!

Pravite, to je proti evropskim normam. Saj ni res! Slišali ste tako državno sekretarko kot ministra. Katere države pa so uvedle takšno ureditev - najrazvitejše države, najbolj demokratične države v tej Evropi. Mi pa se držimo nekih kataloških norm iz 16. in 17. stoletja ter nekih jezuitskih in inkvizitorskih načinov. Kaj pa bomo zdaj naredili s temi istospolnimi, ki jih tako sovražimo? Ali jih bomo dali v taborišča, jih bomo dali na grmade? Dajte, no, dajte! Mislím, to je povsem nesmiselno.

Mene boli nekaj drugega, da v tej družbi - in tudi ti silni avtorji elektronskih sporočil, ki so nam jih pošiljali organizirano in mrežno dobro pripravljene, moram reči, kaj je bila glavna zamera in glavna zahteva: oče in mati. Pa pogledjmo, kaj kažejo raziskave, kaj kažejo vse zadeve. Tudi jaz sem za to, da otrok zraste ob očetu in materi, ampak ob očetu in materi, ki sta dobra oče in mati. V Sloveniji pa imamo ogromno alkoholikov, ki pretepajo žene, ki pretepajo otroke, ki so najslabši možni zgled za te otroke. Potem imamo pedofilijo. Poslušajte, ne zatiskajmo si oči! Vsi ti pojavi, ki so se do zdaj v Sloveniji pojavljali, niso bili v istospolnih skupnostih. Toda nihče ni upravičen - ne rečem, da mogoče tudi kakšen istospolno usmerjen ne bi naredil kakšne neumnosti. Ampak to ne more biti že razlog, da pa prepovemo tem ljudem, da bi bili enakopravni z vsemi nami. Mislím, da je

zaradi tistih 30 primerov istospolnih zvez, ki so zabeležene, registrirane v Sloveniji, takšno ravnanje, takšno dvigovanje prahu in tako velik strah pred bog ve čem, veliko, veliko sprenevedanje in veliko razočaranje za vse napredno misleče ljudi.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ja, gospod Györek, imate repliko.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo. Moram, gospa kolegica Klasičnega...

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Pardon, oprostite, nimate časa več, ste porabili ves čas, tudi tisti dve minuti, ki sta bili takrat obljubljeni od gospod predsednika...

MIRAN GYÖREK: Ja, pa kje ti dve minuti dobimo, gospod podpredsednik?

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ne, ste dobili. Je bilo vračunano.

MIRAN GYÖREK: Ali je to že notri?

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Nimate več časa.

MIRAN GYÖREK: To se bova zunaj zmenila.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Nimate več časa, gospod Györek. Hvala. Besedo ima gospod mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Lepa hvala, gospod podpredsednik. Spoštovani minister s sodelavko, kolegice in kolegi!

Zakon, kot je pred nami, bom podprl. Zakon sledi v uvodu napovedanim ciljem, ki garantirajo, torej rešitve garantirajo večje koristi in boljši položaj otrok, hitrejše reševanje zadev, ustrenejši položaji centrov za socialno delo in seveda rešuje tudi vprašanje odločbe Ustavnega sodišča. Zakon pomeni sistemsko rešitev, kajti doslej so pravice prizadetih v bistvu bile razsute po številnih zakonih in več ali manj nezadostne in v smislu diskriminacije.

Zakon ima vgrajene mehanizme, ki v celoti ščitijo otroka. Zakon nima niti ene rešitve, ki bi škodovala komerkoli, se pa to zaradi nerazumevanja stvari v temelju zakonu neutemeljeno očita. Najmanj je res, da je za otroka edina varna točka klasična družina. V državi je 200.000 kroničnih alkoholikov, od katerih je večina poročenih in v tistih klasičnih družinah, kjer imajo otroci očeta in mamo, pač niso varni otroci in bi bilo mnogo bolje, da bi v takšnih družinah ne živeli več. Bolje bi bilo, da bi živeli pri tistem, ki ni alkoholik, v miru in v bistveno boljših pogojih za rast, za razvoj in za

svoj odnos do alkoholizma, kajti ve se, da večina otrok, ki živi v takšnih družinah, tudi kasneje sami postanejo kronični alkoholiki.

Očitek, da zakon pomeni razvrednotenje klasične družine, je fantazem, ki ga nihče ne more dokazati niti z eno besedo v tem zakonu ne. Tisti, ki očitajo temu zakonu kvaliteto, navajajo stvari, ki jih ni v zakonu. Številni mejli, ki smo jih dobili, imajo tri glavne točke vsebine: prvič, dokazujejo, da tisti, ki so jih pisali, niso prebrali zakona, ne sprejemajo drugačnih in glorificirajo klasično družino, ki pa ni jamstvo za dober položaj otroka, za njegovo rast in njegov razvoj, pač pa je za otroka pomembno, kakšen je odnos enega, dveh staršev, takih ali drugačnih staršev v kakršnikoli družini. Kakšen je odnos do njih, to je temelj, ki je pomemben za otroka, in nič drugega.

Očitki, kako naj bi istospolni posvajali otroke, so za lase privlečeni, kar tako, počez, saj o posvojitvi odloča sodišče, potem ko ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji, ki so v korist otroka, da bo lahko ustrezno rasel in se razvijal. Mislím, da je prav, da se to poudari - ne odločajo posvojitelji o tem, ali bodo dobili otroka, ampak sodišče.

Glede na stanje duha v naši državi pa je napovedana možnost posvojitve otroka s strani istospolnih partnerjev zgolj in samo na papirju, kar pomeni, če mene vprašate, samo enako možnost po zakonu, ki pa se bo zgodila skrajno redko, če sploh. In zaradi tega na tej točki graditi odločitve, da bi bili taki, ki živijo v istospolni skupnosti, diskriminirani, kar zadeva pravico v načelu, se mi ne zdi korektno in to zavračam.

Skratka, zakon sledi koristim otroka, zakon sledi odpravi diskriminatornosti glede na obliko družine. Zaradi tega je vreden moje podpore. Sam nikoli nisem imel problemov s tem, da bi sprejemal drugačne. Vem pa, da so, na primer, v prvem krematoriju v Hitlerjevi Nemčiji najprej goreli istospolno usmerjeni, duševno prizadeti in hemofiliki, zato da bi se očistila rasa. To je bilo nekaj drugega od tega, kar mi želimo, in zaradi tega ima zakon mojo podporo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Lepo pozdravljeni, minister! Če bi bežni opazovalec ali poslušalec današnje razprave sklepal na podlagi vsebine in večinskih razprav, o čem razpravljamo danes, bi pomislil, da mogoče razpravljamo o zakonu o homoseksualnosti in ne o družinskem zakoniku. Razumem, zakaj je homoseksualnost na en način tako interesantna tema in zakaj je tako zanimiva tema, saj to je bila tema, ki je bila zanimiva vrsto stoletij, tudi ne nazadnje, če pogledamo, v Egiptu in na začetku stoletij in tako naprej.

Področje spolnosti je bilo področje, ki je bilo vedno zanimivo za ustrahovanje, področje spolnosti je bilo zanimivo za vladanja, za podrejanje in za obvladovanje. Ne tako dolgo, vemo, kako in na kakšen način so se preganjali različno spolno usmerjeni posamezniki in posameznice. Da ne obnavljam vseh zgodovinskih razprav, ker so moji kolegi tukaj, pa tudi ne nazadnje mag. Žnidaršič, povedali o tem kar dosti. Seveda je zanimivo, naštevati smo imena. Jaz bi samo mimogrede, ker smo tudi prevedli neko knjigo, zelo zanimivo študijo o Edgarju Hooverju in o FBI-ju na ameriškem, o človeku, ki je najbolj zatiral in najbolj preganjal ravno homoseksualce, je pa sam bil homoseksualec. Ne vem, če vam to kaj pove, ampak v prenesenem, pomislite na to, kako in zakaj se je obvladovalo, preganjalo in vladalo in tako naprej ravno na tem področju, na področju spolnosti, za katero je v naši ustavi, za področje spolnosti, jasno zapisano, da to področje ne sme biti področje razlikovanja, izločanja ali področje česar koli. To se pravi, področje spolnosti je samo po sebi dano. In homoseksualnost ni noben devianten pojav, homoseksualnost je naravna danost. In če ga bomo čim prej tako vzeli, bomo lažje živeli.

Ker če smo že govorili o otrocih, ta današnji zakonik, ki ga obravnavamo, je družinski zakonik in ta zakonik je dejansko ogromno tega storil ravno za pravice otrok, o katerih nismo govorili. Za tiste, ki toliko govorijo, kaj če bi vaš otrok in tako naprej - ne nazadnje, kolegice in kolegice pomislite, če se bo vaš otrok rodil normalen, zdrav, vesel, krasen glasbenik, bo pa tako usmerjen. Pomislite malo tudi tako.

Ker govorimo o pravicah otrok, mislim, da je kakovost življenja v eni skupnosti, kakršnakoli je, pa ja teh skupnosti kar dosti, najbolj pomembna za sobivanje in za rast osebnosti. Mislim, da za nas, za državljane in državljanke je najbolj pomembno, da otrok raste in biva v enem kakovostnem okolju, da čuti ljubezen, pa ne glede, ali je to ljubezen babice, tete, strica, ne nazadnje tudi kogarkoli - in kakršnokoli ima ta usmerjenost.

Ta zakonik je nastajal 15, če ne tudi 20 let. Zelo veliko študij, zelo veliko razmišljanja, zelo veliko znanstvenikov se je ukvarjalo - in ne samo v Sloveniji, ampak tudi po celem svetu so se iskale dobre prakse, kako in na kakšen način omogočiti dejansko vsem, da zaživijo normalno življenje, polno ljubezni in v prijetnem okolju. Mislim, da ta zakon je spoštovanja vreden, da ga podpremo, ker je našel toliko dobrih načinov, kako in na kakšen način otroku omogočiti spodobno in normalno življenje, kar do sedaj iz vse sodne prakse, ki je bila, žal nismo imeli možnosti videti.

Rada bi prebrala mogoče eno zadevo iz ene take študije, ki je bila objavljena v knjigi Dorijana Kržana Spočetje novih oblik sorodstva. In sicer, poglavje Spočetje govori, kako se je začelo, da končam zgodovino. "Pravzaprav je presenetljivo, da nove reprodukcijske tehnologije v svoji bolj preprosti

obliki niti niso posebej nove. Oblika spočetja in rojstva s pomočjo, ki se zdi tako v javnem kot znanstvenem diskurzu najbolj sporna, je zagotovo nadomestno roditeljstvo, torej metoda, pri kateri ženska rodi otroka za drugo žensko. Če odmislimo vse dodatne možnosti, ki jih ponuja tehnologija, gre pri tem za neke vrste vnaprej dogovorjeno posvojitve, kar samo po sebi ni nič novega. Že v Stari zavezi lahko najdemo zgodbo o tem, da Sara Abrahamu ni rodila otroka. Imela pa je egiptovsko deklo, ki ji je bilo ime Hagara. Sara je rekla Abram: "Glej, gospod, mi ni dano, da bi rodila. Pojdi k moji dekli, mogoče bom po njej dobila otroka." Abram je poslušal Saro, potem ko je preteklo 10 let, ja Abrahamova žena Sara vzela svoje egiptovsko deklo Hagaro in ji dala moža Abram za ženo. Šel je k Hagari in je spočela. Hagara je Abrahamu rodila sina Ismaela, kasneje pa mu je žena Sara rodila še drugega sina Izaka, ki je pred bogom veljal za Abrahamovega edinca. Z današnjega stališča je zanimivo vsekakor to, da Ismael, čeprav Abrahamov, genetski sin, prav tako Izak, na nek način ne velja za Abrahamovega otroka, kar je pač, bržkone posledica tega, da se je rodil v prešuštvu, pa vendarle je obstajal. V Svetem pismu najdemo tudi namige na možnost darovanega semena, in sicer zgodbo o Onnanu, ko je Judov prvorojenec Era umrl, je Juda ukazal Onnanu, "pojdi k ženi svojega brata in stori iz svaštva dolžnost do nje, da bratu obudiš potomstvo." Mislím, da je povednost teh stavkov za tiste, ki tako znate kritizirati, ta: dejansko dober družinski zakonik, zelo jasna. Hvala lepa, da ste me poslušali in za razumevanje.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Ivan Grill.

IVAN GRILL: Najlepša hvala. Spoštovani gospod minister in koalicija! Če bi bil ta zakon napisan brez te sporne določbe o možnosti posvojitve otrok, bi bil verjetno sprejet, če ne soglasno, pa vsaj z ustavno večino. V to sem trdno prepričan. In se tudi sam strinjam, da so številne rešitve v tem zakonu dobre, res v korist otroka in družini. Vendar to ne more odtehtati, da se skozi stranska vrata sedaj skuša omogočiti posvojitve otrok istospolnim partnerjem. To pa je tista zloraba, nekaj za kar mislim, da si ne bi smeli v Sloveniji nikoli privoščiti. Prej je že kolega naštel, da od 195 držav, jih je samo sedem tistih, ki jim to zakon dopušča, in prej je ena kolegica iz koalicije rekla, da so to najrazvitejše države. Vas vse skupaj sprašujem, ali je Južnoafriška republika resnično ena izmed tistih najrazvitejših držav. Tako mislim, da take primerjave niso umestne.

Tukaj se sklicujete, predvsem tisti, ki opravičujete take rešitve, da ta zakon zasleduje pravico otrok. Zopet zlorabljate to resnično res dobronamerno, lahko rečemo, gesto: pravica otrok. Ampak vas sprašujem, ali je kdo otroka vprašal, ali se s tem strinja, da ima dva očka ali pa dve mamice.

Nobeden! V bistvu se zlorablja; se vsiljuje otroku, posebej, ko je majhen in to je tudi največkrat. Pomeni, da se zlorablja otroka, ne pa, da se njemu na nek način zagotavlja neka pravica.

Prej je državna sekretarka razlagala, tudi nekateri v koaliciji, da bodo institucije tiste, ki bodo presojele, ali se da otroku možnost, da ima istospolne starše. Saj v tem je problem. Mene zelo zelo skrbijo institucijo, posebej v Sloveniji. V preteklosti smo se lahko marsikdaj vprašali, in bili smo tudi obveščeni, informirani v javnosti, koliko je bilo zlorab, slabih odločitev centrov za socialno delo. Koliko je bilo očetov ali mater prikrajšanih zaradi subjektivnih, nestrokovnih odločitev! Koliko je bilo napačnih odločitev sodišč! In bojim se, da je tudi v prihodnje moč pričakovati številne zlorabe vplivnih ljudi, ki so povezani v take ali drugačne mreže, ki imajo vpliv. Kdo lahko zagotovi, da se ne more tudi otroku to zgoditi? Pa bog ne daj, da se to zgodi, ampak mislim, da je primer z bulmastifi lahko marsikakšno stvar tudi na ta način ponazoril, kako funkcionira naš pravni sistem. In če bi se samo enemu otroku na podlagi tega zgodila krivica, mislim, da je tu odgovornost vseh nas, predvsem pa vas v koaliciji, prevelika, da bi lahko to dopustili. Otrok je za nas, vsaj upam, da se vsi tega zavedamo, največje bogastvo. In verjamem, da je največje bogastvo predvsem za biološke starše. Tudi tisti, ki imajo željo imeti otroke, predvsem heteroseksualne skupnosti, ki jim narava ne dopušča, da bi jih imeli, si želijo in bi dali vse za to, da bi lahko imeli otroka.

Nekateri govorniki se sklicujejo na to, češ, koliko imamo v Sloveniji alkoholnih družin, koliko imamo nasilja v družinah. Strinjam se, preveč imamo tega. Pa dajmo poiskati zakonske rešitve, da bomo reševali take probleme - da bomo odpravili alkoholizem v družinah, da bomo odpravili nasilje ali pa ga vsaj zmanjšali! Če pa vi mislite, da je rešitev težav alkoholizma in nasilja v družini možnost, da lahko istospolni pari posvojijo otroke, se pa zelo, zelo motite.

S kakšno pravico želite uzakoniti možnost, da lahko posvajajo otroke tisti, ki jim tega narava ne dopušča? S kakšno pravico sedaj tu skušate prikazovati, da je to pravica vsakega posameznika ali pa vsake istospolne skupnosti, imeti otroka? Ni res! Ni res! Imeti otroka ne more biti človekova pravica, kajti narava je tista, ki tu reče končno besedo! Je pa res, da je pravica, da se lahko vsak odloči, če mu seveda narava to dopušča, da ima otroka ali pa ga nima. S kakšno pravico želite tu in sedaj pripisati odgovornost, da bo otrok, ki bo imel istospolne starše, predmet zaničevanja, zasmehovanja v najbolj občutljivih letih, to so otroška leta! Kdorkoli pravi, da to ni res - zagotovo je res. Tudi otroci, ki imajo starše alkoholike, ki imajo nasilje v družini, in da se to v družbi ve - velikokrat se to ve - so predmet tega. In tudi tu bo ta pečat pustil za te otroke nepopravljive

posledice. Saj ni treba, da bo otrok, ki bi bil, recimo, v istospolni skupnosti, povzel tudi take spolne navede. Tukaj verjetno res ni mogoče zagotovo trditi. Ampak zagotovo pa bo v njegovem psihičnem, čustvenem življenju pustilo nepopravljive posledice.

In zato tega zakona, ravno zaradi te določbe, v nobenem primeru ne morem podpreti, ga ne bom podprl in upam, če ga boste pač v koaliciji kot po navadi s svojo večino potrdili, da bo prišlo do referendumu, pa naj potem ljudstvo odloči, kaj si ta družba želi in kaj ta družba tudi potrebuje; predvsem pa, kaj lahko naši družbi zagotavlja nek razvoj, pa tudi perspektivo. Istospolne skupnosti zagotovo niso perspektiva za razvoj nobene družbe, pa tudi slovenske ne. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Marijan Križman.

MARIJAN KRIŽMAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister, spoštovani ostali prisotni.

Predlog zakonika ureja tudi področje skupnosti dveh partnerjev istega spola, ki so sedaj urejene z Zakonom o registraciji istospolne partnerske skupnosti in po svoji vsebini sodi v področje družinskega prava. Tega do sedaj ni urejal niti Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Zaradi ugotovitve, da v današnji družbi obstajajo življenjske skupnosti dveh oseb istega spola, ki si med seboj pomagajo, po določenem obdobju skupnega bivanja pa te osebe niso medsebojno imele pravno urejenega materialno-socialnega razmerja, je bil sprejet Zakon o registraciji istospolne skupnosti, ki je omogočil ne le registracijo istospolne partnerske skupnosti, temveč je partnerjema te skupnosti priznal tudi določene pravice in obveznosti.

Te se odražajo predvsem na premoženjskopравnem področju, saj je v skupnosti potrebno urediti vprašanja, kot so udeležba na premoženju, pridobljenem v času trajanja takšne skupnosti in po njenem prenehanju, obveznosti preživljanja kot tudi druge pravice ter obveznosti. Ustavno sodišče v postopku za oceno ustavnosti 22. člena Zakona o registraciji istospolne skupnosti, ki ureja dedovanje med partnerjema istospolne partnerske skupnosti, je ugotovilo neskladnost 22. člena Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti z ustavo. Obenem je Ustavno sodišče navedlo, da je registrirana partnerska skupnost razmerje, ki je po svoji vsebini podobno zakonski zvezi ali zunajzakonske skupnosti. Tudi za skupnost je bistvena značilnost stabilna povezanost dveh oseb, ki sta si blizu, si medsebojno pomagata in se podpirata. Etično in čustveno bistvo reagirane partnerske skupnosti, ki ga izraža 8. člen Zakona o registraciji istospolne partnerske skupnosti, po katerem se morata partnerici ali partnerja medsebojno spoštovati, si zaupati in si medsebojno pomagati, je podobno kot pri skupnosti med žensko in moškim. Tudi pravna ureditev

tega razmerja je podobna zakonski zvezi. Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti partnerjema prav tako zagotavlja določene medsebojne pravice in obveznosti, varuje šibkejšega partnerja, ureja pravni položaj do tretjih oseb, države, socialnega okolja. Nadalje Ustavno sodišče ugotavlja, da se glede na vse te v bistvenem enake dejanske in pravne podlage življenjske skupnosti tako registrirane istospolne skupnosti kot skupnosti med žensko in moškim pokaže, da razlikovanje v ureditvi dedovanja ne temelji na neki stvarni, neosebni razlikovalni okoliščini, temveč na spolni usmerjenosti. Spolna usmerjenost pa je, čeprav ni izrecno navedena, nedvomno ena izmed osebnih okoliščin iz prvega odstavka 14. člena Ustave. Gre namreč za osebno lastnost, ki pomembno opredeljuje posameznika, vpliva na njegovo življenje in ga tako kot okoliščine, kot so na primer rasa, spol, rojstvo, spremlja vse življenje. Spolno usmerjenost kot okoliščino, na podlagi katere je razlikovanje prepovedano, pojmuje tudi Evropsko sodišče za človekove pravice, čeprav ni med izrecno naštetimi okoliščinami 14. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah. Ustavno sodišče je tako ugotovilo, da je drugačen režim dedovanja, ter nadalje ugotovilo, da je izpodbijanje ureditve dedovanja po Zakonu o registraciji istospolne skupnosti v nasprotju s prvim odstavkom 14. člena Ustave.

Glede na ugotovitev Ustavnega sodišča, da gre v bistvu za enake dejanske in pravne podlage življenjske skupnosti - registrirane istospolne skupnosti in skupnosti med žensko in moškim - ter da razlikovanje v pravni ureditvi obeh skupnosti, vključno s pravnimi posledicami teh skupnosti, ne temelji na neki stvarni, neosebni razlikovalni okoliščini, temveč na spolni usmerjenosti. Predlog zakonika takšno skupnost v vseh elementih izenačuje z zakonsko zvezo, ki je po novem določena kot življenjska skupnost dveh oseb istega ali različnega spola. Poleg tega predlog priznava pravne posledice tudi življenjski skupnosti dveh oseb istega spola, ki nista sklenili zakonske zveze, vendar ni razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna. S takšno pravno ureditvijo se želi v celoti slediti stališču Ustavnega sodišča, da gre pri življenjski skupnosti dveh oseb istega spola za enake pravice in dejanske podlage skupnosti kot velja za zakonsko zvezo, urejeno v zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost dveh oseb istega spola ima torej enake pravne posledice kot zakonska zveza ali zunajzakonska skupnost dveh oseb različnega spola tudi v razmerju do otrok v postopku posvojitve. Predlagatelj pri tem namreč ne vidi stvarnega razloga, ki ne bi temeljil na osebni okoliščini, to je spolni usmerjenosti, zaradi katere te posvojitve ne bi smele biti dovoljene. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franc Pukšič.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa kolegice in kolegi! V tem predlogu zakona, je pravzaprav sporen 3. člen. 3. člen pravi. "Zakonska zveza je življenjska skupnost dveh oseb." Ni res. To ni življenjska skupnost dveh oseb, ampak to je življenjska skupnost moža in žene. In prav zaradi tega, teh dveh oseb, kolegice in kolegi, govorite danes tukaj tako veliko o človekovih oziroma o otrokovih pravicah. Ni res. V tem zakonu pravzaprav zaradi 3. člena govorite pravzaprav samo o pravici homoseksualcev, samo o pravici istospolnih partnerjev in govorite danes tukaj, da istospolni partnerji niso alkoholiki, niso narkomani, niso ne vem kaj, hetero spolne družne pa označujete v veliki večini kot pijance, narkomane itd. V tem zakonu pravzaprav kriminalizirate biološkega očeta in mater. /Hvala jima, da sta me spočela in tudi, verjetno, se vsi ostali lahko lastnim staršem za to zahvalite./ Če bi pa takšen zakon veljal, pa verjetno marsikaterega od vas danes ne bi bilo tukaj. Kriminalizirate očeta in mater zato, če bo otroka "flecnil" po riti ali mu dal kakšno zaušnico. To je sedaj postal kriminal. Ne kriminalizirate pa tega oziroma spravljate otroka pod nekatere pravice, pod človekove pravice, pod nekaj, kar je - torej, večvredna pravica posameznih homoseksualcev. Torej, oni imajo pravico imeti otroka in ga vzgajati. To delate s tem zakonom. Kdo pa danes vpraša, kdo bo pa vprašal kadarkoli tega otroka, ali se s tem strinja ali se s tem ne strinja. Nobene možnosti ne bo imel! Ne govoriti, da delate zakon, ki bo ščitil otrokove pravice, elementarno otrokovo pravico, ker je ne more zaščititi na ta način, saj otrok, star mesec ali dva ali leto ali dve, seveda nič o tem ne ve. Boste pa preko zakona dali tega otroka v neko istospolno družino. Vprašam vas - sam sem oče treh otrok. Torej ni pomembno kakšno je nagnjenje otroka, pomembno pa je, in zato se sprašujem in sprašujem vas, koliko izmed vas bi želelo svojega lastnega otroka - tudi gospa državna sekretarka, ki je prej tako vehementno nastopila - svojega lastnega otroka dati v posvojitev istospolni družini, takšni ali drugačni - hčerko k dvema istospolnima moškima ali sina k dvema istospolnima ženskama. Torej, to so prava vprašanja in, kolegice in kolegi, na to enostavno nimate odgovora. Slovenska javnost je celo plebiscitarno rekla temu zakonu "ne".

Sicer sem v svoji duši globoko prepričan, da marsikdo s strani SD ne misli tako. In sem skoraj prepričan, da tudi minister ne misli tako, kot govori. In, če hočete, o tem je celo tekla beseda med nami, kolegi poslanci, da je to projekt dveh drugih manjših koalicijskih strank, ki z nekim drugim projektom nista uspeli in želita očitno uspeti s tem projektom. Torej, ali so lahko vrednote povsem odvisne samo od neke oblasti? Kolegice in kolegi, kakršnakoli že ta oblast je; ne, vrednote ne morejo biti odvisne samo od neke oblasti!

Pri tem se postavlja vprašanje, kdo to oblast sploh predstavlja, kdo takšno zakonodajo sprejema, kdo o tem odloča, kakšni so ti ljudje, ki o tem tako razmišljajo. Zlasti če, kolegice in kolegi, ne pozabimo tega, kdo včasih pride v parlament, kakšni so ti ljudje in kakšne interese imajo. Ali imajo interese države? Ali imajo interese družbe, človeka, ali imajo interese družine ali imajo kakšne druge interese? Žal se po novem letu pravzaprav kažejo neki povsem drugi interesi, nekih pajkovih mrež, kar je nekaj popolnoma drugega ker enostavno, tudi če se zgodi, takšen zakon ne more zavezovati vseh državljanov in državljanov, ne more nas zavezovati, vsaj zaradi vesti ne.

Seveda je naravno, da bom tudi sam takšnemu zakonu nasprotoval, sploh zakonu, ki je zunaj osnovnih vrednostnih sistemov. Če bi bil ta zakon sprejet, potem bi porušili naravno ravnovesje, s takšnim glasovanjem bi pa začeli kopati grob slovenskemu narodu.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Pukšič. Za besedo je prosil minister za delo, družino in socialne zadeve dr. Ivan Svetlik.

DR. IVAN SVETLIK: Hvala lepa. Gospe in gospodje.

Minister še vedno misli tisto, kar govori. In upam, da mi ne bo treba odstopiti od tega načela.

Ker je bilo nekaj debat na to temo, bi vseeno rad rekel: pogledjmo, kje se strinjamo. Strinjamo se, da obstoja pravica do očeta in matere. Samo mi pravimo, do dobrega očeta, predvsem pa do dobrih odnosov v skupnosti, v kateri je posameznik. Raziskave, ki smo jih navajali, kažejo, kot rečeno, da spol v tej kombinaciji ni tako pomemben kot odnos, ki ga vzpostavijo ljudje med seboj, v skrbi za to, da se mlado bitje lahko razvije v polnopravno in zrelo osebnost. In to raziskave dokazujejo, da v teh skupnostih ni problem. Žal je tako, da kljub tej pravici, ki jo tako poudarjate, ta pravica do očeta in matere ni uresničljiva v vseh primerih, zato prihaja do posvojitve, zato ker preprosto se rodijo otroci, ki jih niso sposobni, zmožni ali jih nočejo prevzeti njihovi lastni starši. V tem primeru seveda pridejo v poštev posvojitve. Posvojitve tistih odraslih mož in žena, ki se za to odločijo, ali imajo svoje otroke ali pa jih ne morejo imeti, in tukaj v tej pravici do tega ni vnaprej oportuno, ker ni nobenih dokazov, da bi bilo to problematično, treba in možno izključiti tudi ne istospolno usmerjenih.

Strinjamo se, da je družina temelj družbe, ampak mi gledamo nekoliko širše. Vsaka družina, vsaka skupnost je pomembna, kjer se ti primarni odnosi vzpostavljajo med ljudmi, kjer se rodijo otroci, kjer se razvijajo otroci. Predvsem, kot rečeno, je pomembno, da je to kvalitetna skupnost, vsaka. In če pristajamo na tradicionalno družino, kot rečeno, smo odrezali tako rekoč pol družbe, nas ne zanima, ni

konstitutivni del te družbe, v kateri živimo. Ali lahko to razložite vsem tistim, ki ne živijo v tradicionalnih družinah, da to niso, da niso enakopravni, enakovredni?! Ali lahko to razložite?! Ali jim lahko odvzamemo te pravice?! Ne moremo!

Še enkrat vprašanje glede tega, koliko je istospolno usmerjenih skupnosti. Kot rečeno, vsako preštevanje je diskriminatorno, verjetno, ne znam ta hip odgovoriti, tudi nezakonito s tega stališča, da se ne sme diskriminirati ljudi na tej podlagi. Pa ni pomembno niti, koliko jih je! Za nas je pomembno, da vsakdo v tej državi uživa enake pravice kot državljani, če spoštuje zakone, če se ravna po zakonih, ki jih je ta država postavila. In ne morete vnaprej reči, da istospolno usmerjeni ljudje ne živijo po teh zakonih in da jih ne spoštujejo. Kje imate kakšne dokaze za to? Ni jih. In to ne vodi v pravo smer, ta logika razmišljanja. Torej, z odrekanjem enakih pravic istospolnih jih stigmatiziramo in v tej razpravi proti zakoniku se čuti vnaprej to sporočilo: niso enaki, so drugačni, moramo jih drugače tretirati, moramo jih postaviti v nek drugačen položaj. Vnaprej se jim pripisuje možnost, da bodo zlorabljali te institute. Kje so dokazi, da jih zlorabljajo? Nič ni na mizi empiričnih dokazov za to, so dokazi, da do tega ne prihaja, obratnih nimamo. In ta logika se mi zdi, da je zelo problematična. Šel bom tudi v to smer, kot ste sami izpostavili, nekateri ste analogijo s pedofilijo tukaj postavili. In zdaj, če bi mi šli po tej logiki naprej in bi identificirali, kje je tega veliko, vemo, kaj govorijo poročila iz Amerike, iz Irske, iz Nemčije, tudi pri nas je bilo kar veliko teh primerov. Po tej logiki bi mi morali kot država, če bi šli po tej logiki razmišljanja, prepovedati stik z mladimi ljudmi vsem zaposlenim v Cerkvi, zato da jih ne bi izpostavljali tej nevarnosti, da ne bi prihajalo do teh deviacij. Pa mi tega ne bomo storili, zato ker mislimo, da ni prav, da bi stigmatizirali vnaprej nekoga zaradi posamičnih primerov. In tudi v primeru homoseksualnosti tega ne smemo storiti, pa vi to delate.

In še nekaj. Pri istospolni usmerjenosti gre za prostovoljen odnos med ljudmi, pri pedofiliji gre za nasilen odnos in gre za kazniva dejanja, ki jih je treba preganjati. Samo toliko.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod minister, predvsem tudi za vašo pojasnila, ker se je moč z njimi strinjati in zaradi tega tudi skrajšati razpravo.

Ta zakonik je pomemben, ker gre za zaščito otrok. Zelo problematično pa je, da nekateri želite teh 303 členov skrčiti na enega ali dva - tistega, ki omogoča posvojitve otrok istospolnim partnerskim skupnostim. Tu slišimo ocene o tem, katera družina je normalna, naravna, lahko rečemo, kar je bolj

primeren izraz, tradicionalna. In se strinjam z ocenami, da ne gre povzdigovati ne enega, ne drugega, ne tretjega tipa družin. Povsod so lahko odstopanja, povsod so lahko zlorabe. Danes lahko prebiramo, kako je očim posiljeval šestletno hčerko, mati je pa snemala to dejanje. Ta družina zanesljivo ni normalna. Tu pa lahko uporabimo ta izraz. In govori se o pedofiliji. Danes sem zaznal tudi zoofilijo. Se pravi, želimo pomešati vse tisto, kar je kaznivo, in tisto, kar je minister dejal, kar je na prostovoljni osnovi. Vse želimo zmetati v isti koš in na ta način zavriniti družinski zakonik, pa ne gre tako enostavno.

Ko govorimo o posvojitvah otrok, je v tem zakonu poglavje, ki govori o posvojitvi. In ko govorimo o možnosti posvojitve, poudarjam možnosti posvojitve istospolnih partnerskih skupnosti, gre za to, da jim je omogočeno kot vsem ostalim skupnostim, ki jih priznavamo. Do trenutka posvojitve pa je treba storiti marsikaj in izpolnjevati mnoge pogoje, ki so zapisani tudi v tem zakoniku. In če računamo še s številom, da je desetkrat več ali še več tistih, ki želijo posvojiti otroke, od tiste možnosti za posvojitev, je seveda verjetnost in pot do tega zelo trnjeva.

In ko sem prej dejal, da ni moč govoriti o avtomatizmu in da so nekatere družine dobre, nekatere ne, je seveda pomembno, kot je bilo že povedano, da družino ocenjujemo po odnosih znotraj te partnerske skupnosti, ne po spolu, ker je pomembno, v kakšnih odnosih živi otrok.

Glede starševstva in glede tega, kdo bi komu dal v posvojitev otroka, saj verjetno odločitev za to, da daš otroka v posvojitev, ni zelo enostavna, ne glede na to, komu bi ta otrok bil dodeljen v posvojitev. In zelo neumestno je vprašanje, ali bi kdo od nas bil zadovoljen, če bi svojega otroka dal v posvojitev istospolni partnerski skupnosti. Odgovor je kot na dlani: starši, ki smo se odločili za otroke, seveda vzgajamo te otroke in si želimo vzgojiti dobre otroke, dobre državljane in niti nismo pomišljali o posvojitvi, zato kar tako natolcevati, seveda, ni mogoče. So pa otroci, ki staršev nimajo in jih lahko dobijo le s posvojitvijo. So nekateri, ki otrok ne priznajo. So spet drugi, ki otrok ne smejo priznati, pa jih imajo - tudi zaradi tega, da lahko življenje preživijo kolikor toliko znosno.

Torej, mi smo v preteklosti prišli do spoznanja, da istospolni so sestavni del naše družbe, in smo rekli: dobro, to priznamo. To, če želijo živeti skupaj, tudi to nas ne moti - naj živijo skupaj. Če pa želijo imeti otroke; ne, to pa ne - tokrat. Morda čez nekaj časa bo pogled drugačen, tudi v zgodovini je bil precej drugačen. Ampak pri tem zanemarjamo dejansko stanje danes, ki je in ga ni moč izločiti iz razmišljanja tudi pri pripravi tega zakonika. Čez 100 otrok v Sloveniji živi, jaz sicer ne vem, na podlagi česa to ocenjujemo, ampak če je podatek, da imamo 100 otrok danes v Sloveniji, ki živijo na ta način, je treba to v zakonu urediti

v zaščito teh otrok, zato da bodo ti otroci varno živeli v teh skupnostih tudi v prihodnje, ne gre si zatiskati oči pred tem, kar dejansko je. In ko govorimo o primernosti in neprimernosti družinskega zakonika, je pomembno predvsem to, čeprav se strinjam z državno sekretarko, da je žalostno, da polovica zakona govori o zaščiti otrok. O tem, da bodo bolj zaščiteni, kot so zaščiteni v tem trenutku. In tako, malo počez ugotovitve, da pa res ni narobe, če nekdo malo ošvrkne svojega otroka, pa naj bo to javno ali pa za zidovi ali stenami stanovanj ali hiš, to je sicer različno, če to narediš javno, te opazijo in nekateri so že imeli to smolo tudi tu, v tem parlamentu, da so jih pač pri tem opazili. In zdaj reči, da je to dovoljeno, seveda ni! In ta zakonik to zelo jasno ureja. Res pa je, da drži star pregovor: ko stopiš mački na rep, ta zamijavka! In tokrat bi se kar nekajkrat verjetno oglasila.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima mag. Borut Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči, za besedo. Prijazen pozdrav ministru in državni sekretarki. Moram reči, da sem vesel in ponosen na oba, sodelovala sta tvorno pri dobrem, sodobnem evropskem zakonu in ta stališča tudi odločno branita, tako kot je treba. Odgovorna politika odgovarja na izzive časa in ravna tako, kot je prav, ne tako, da bo vsak trenutek vsem všeč.

Moram pa reči, da sem bil seveda prepričan, da so časi lova na čarovnice, inkvizicije in srednjega veka že davno minili. Po teh besedah, ki so imele skupno: sovražni govor, diskriminatornost, žaljivke, podtikanje laži, zavajanje in pa še kaj, moram reči, da se ne počutim dobro in me je kar sram. V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije seveda takim ne pritrjujemo. Vidimo pa v tem zakonu, ki je šopek, kompleks številnih rešitev, ki imajo en sam skupen imenovalec: so v dobro, so v korist otroka. In vesel sem sedaj, ko so tisti najbolj goreči stopili izza zagovornice in šli po svojih opravkih, da je razprava bolj umirjena, bolj tehtna, bolj argumentirana in da tudi od kolegov iz opozicije, ki so prej po službeni dolžnosti govorili nekaj drugega, dobivamo priznanja za ta zakon, da bi seveda zakon, ki ima 303 člene, je pa samo v dveh členih sporen, bil deležen vse podpore, ampak samo, če tega ne bi bilo. In to me seveda navdaja z upanjem, da smo pripravili dober zakon, tako kot, recimo, Španija, Švedska in še druge evropske države, s katerimi se želimo primerjati vsak dan na vsakem področju. Zame pa vzor človekovih pravic in nekih rešitev, ki naj urejajo razmerja v družbi, zagotovo ni Poljska.

Želim se kot poslanec, kot Evropejec, kot svetovljan, kot oče dveh otrok primerjati z nekimi drugimi cilji in ideali, ki jih pripravljajo druge države v Evropi in so jih tudi že preizkusile.

Odraščal sem v tradicionalni družini in v taki družini odraščajo tudi moji otroci. Na to sem ponosen in vesel, vedno pa zaskrbljen, ker v tej družbi te možnosti in pravice, žal, vsi nimajo. Čutim se soodgovornega, da poskrbimo tudi za tiste druge, da jim bo na tem svetu lepše in boljše.

Veliko se govori o posvojitvi otrok, kdo jih lahko sploh posvoji, ampak dajmo roko na srce, vsi ti otroci, ki so sploh možni za posvojitev, pripadajo v 99,9% iz tako imenovanih, v narekovajih, "normalnih heteroseksualnih družin", pa jim te družine niso nudile tistega, kar bi jim morale; in to nas mora skrbeti.

Vesel sem tudi, da je gospod Cukjati v svojem nastopu jasno povedal, da homoseksualnost ni bolezen, da je to tolmačenje stvar preteklosti in da tudi kriminalno dejanje ni, razen v državah s šeriatskim pravom - z njimi se pa ne želim primerjati.

Zakon tudi v ničemer ne spodbuja nastanka istospolnih družin ali pa jih postavlja za vzor ali ideal, ampak samo regulira pravice in dolžnosti v družinskih skupnostih. Dejstvo je, ali mižimo ali ne mižimo, da v tej državi, v tej družbi imamo različne in številne zakonske skupnosti, da otrokom - in za to nam gre v tem zakoniku - njihove pravice uredimo na sodoben, modern način. Vesel sem, da tisti, ki nasprotujejo samo dvema členoma, to tudi vidijo in opazijo in zagotovo gredo s to zgodbo naprej in zakon, tak kot je, zaradi pravic, zaradi varstva otrok, bo deležen moje podpore. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ: Spoštovani predsedujoči. Najprej bi temu cenjenemu zboru oziroma koaliciji zastavil vprašanje: Ali smo poslanke in poslanci v Državni zbor Republike Slovenije bili izvoljeni zato, da delamo v interesu državljanek in državljanov Republike Slovenije? Ali smo bili izvoljeni zato, da delamo v interesu določene elite oziroma posameznikov? Jaz sem prepričan, da bo na to vprašanje prišel odgovor na naslednjih državnozborskih volitvah.

Moram poudariti in povedati, v Slovenski demokratični stranki in nam je zelo jasno, da takšen predlog, kot ste ga dali na mizo, torej predlog družinskega zakonika, ni sprejemljiv in ga ne bomo nikoli sprejeli iz dveh ključnih razlogov. Danes je bilo že velikokrat veliko stvari povedanih in moram še enkrat zelo jasno povedati Slovenska demokratična stranka in tudi jaz kot podpredsednik Odbora za delo, družino in socialne zadeve nikakor ne nasprotujem temu, da se lahko istospolni partnerji med sabo poročijo, da se lahko imajo radi, da lahko počenjajo karkoli, nikakor in nikoli se pa ne bom strinjal s tem, da bi lahko posvojili otroke oziroma da bi bila istospolna partnerska zveza izenačena s heteroseksualno družino, torej družino očeta, matere in otroka. In vprašanje,

ki sem ga na začetku zastavil, ko govorim, ali pozicija dela v interesu državljanek in državljanov Republike Slovenije, bom poskušal razložiti.

Drage kolegice in kolegi, pogledjte tukaj imam preko 300 mejlov, ki sem jih prejel v zadnjih dveh dneh, in to iz celotne države Republike Slovenije. Med temi dokumenti ni niti enega samega dokumenta, ki bi bil pisan v korist sprejetja družinskega zakonika takšnega, kot je predlagan. In drage kolegice in kolegi, potrudil se vam bom prebrati nekatere misli teh ljudi, ki so nam poslali te dokumente. In sicer: "Kot predstavnika slovenskega naroda v vašem parlamentu, torej v našem parlamentu, vas lepo prosim, da odgovorno in po večinskem mnenju, ki ste ga lahko jasno zasledili, odločite pri sprejemanju družinskega zakonika. Predvsem vas prosim, da se postavite na mesto, v kožo otroka, ki bo ne po svoji volji pristal v nenormalnem okolju. Tudi zveze dveh moških ali žensk ne enačiti z zakonsko skupnostjo ženske in moškega, ker to preprosto ni enaka skupnost in nikoli ne bo. Pri vsej stvari ni potrebno ne vem kakšnih dodatnih razlag, saj je stvar tako preprosta, da če bi bil parlament sestavljen iz otrok, starih do 6 let, bi gotovo razumeli in upoštevali prošnjo, ki je pred vami. Še enkrat vas prosim, ne enačite stvari, ki nikoli ne bodo enake. Anja in Viktor." Citiram: "Upam, da se še spomnite, kako ste odraščali v vaših družinah in kaj vam je pomenila družina. Družina je bila, je in bo osnovna celica družbe. Če razpada družina, razpada družba kot celota. In kakšen narod bomo, to se vprašajte! Družina je skupnost, kjer sta oče, mati in otroci, to je tisto okolje, ki je najbolj primerno za zdravo in kakovostno odraščanje mlade osebnosti." To je zapisala predsednica Društva pobuda za šolo po meri človeka, Angelica Likovič. Nadalje. Citiram: "Pravica otroka za normalnem razvoj mora biti ena od primarnih pravic družbe, če želimo neegoistično družbo. Glede na vse študije, ki jih razni kekci predstavljajo v javnosti, vam lahko iz poznavanja konkretnih primerov zagotovim, da so bodisi napačno interpretirane ali preprosto napačne. Študija mora biti narejena za specifično kulturno okolje in mora biti narejena s spoznavanjem cilja študije: otrok, ki nima obeh likov, to je očeta in matere, ne raste v celovito osebnost. Vsaka mati samohranilka vam bo to lahko potrdila, če bo le zmogla iskrenost do sebe in do otroka. Zato kot državljan zahtevam, da dobro premislite o tem, kaj ta zakonik pomeni in ne glasujete po principu glasovalnega stroja, ampak po svoji vesti. Če ste iskreno prepričani, da s tem zakonikom ni nič narobe, ga podprite, vendar imejte toliko poguma, da se s tem jasno izjasnite, da bomo volivci vedeli, kdo je glasoval za sprejetje in komu mandata niti slučajno ne smemo nikoli več podeliti. Sicer pa sumim, da vam je vseeno in da psi lajajo, karavana gre dalje, Friderik Knez."

In še eno bom prebral: "Ne izločam ljudi z istospolnimi nagnjenji, vendar pa je ideja o posvojitvi otrok istospolnima

partnerjema naravnost absurdna, če ne že kriminalna do otrok. Zgled, ki bi ga otrok dobil v takšni družini, bi bil torej do skrajnosti popačen in velika verjetnost je, da bi tovrstne družine pošiljale v svet vedno več otrok oziroma oseb, ki bi se jim istospolna skupnost zdela normalna, če ne že kar superiorna glede na zvezo moškega in ženske. In kam to ravnanje dolgoročno pripelje družbo? Že tako ali tako je na vseh ravneh družbenega delovanja zaznati moralni razkroj, da pa bi z zakonom postalo dovoljeno nekaj, kar je že v osnovi skregano z zakoni narave, pa je prava sramota za človeško dostojanstvo. Zato vas nagovarjam, da zares dobro premislite, ko se boste odločali o sprejemanju novega družinskega zakonika, saj bo imela vaša odločitev bolj razsežne posledice, kot si ta hip morda predstavljate. S spoštovanjem, Katja Berk Lahajner, dr. medicine."

In vsi ti ljudje, ki so tukaj tole napisali, nasprotujejo temu, kar minister in koalicija zagovarjajo. Mislim, da je zato tisto moje vprašanje, ki sem ga postavil na začetku, zelo utemeljeno. Večina slovenske javnosti tega zakonika, v takšni obliki, kot je pripravljen, ne podpira, zato ga tudi jaz kot poslanec Državnega zbora in član Slovenske demokratske stranke in podpredsednik Odbora za delo, družino in socialne zadeve in invalide nikoli ne bom podprl, ker sem prepričan, da tudi ta dva člena nikakor ne sodita v ta družinski zakonik. Ta dva člena sodita v nek drug zakon, zakon o istospolnih partnerskih zvezah, nikakor pa ne v zakonik, ker nikakor ne moremo istospolno partnersko zvezo enačiti s heteroseksualno družino, torej z družino očeta, matere in otroka. Prepričan sem, da tisto, kar lahko da otrokom mati, nikoli ne more dati oče. In tisto, kar lahko otroku da oče, nikoli ne more dati mati. Samo to, kar lahko oba skupaj dasta otroku, je tisto, kar je optimum za prihodnji razvoj otroka. In to je tisto ključno, o čemer se danes tukaj pogovarjamo - da moramo imeti v prvi vrsti vedno in znova postavljenega otroka in njegove pravice. In tukaj, v tem zakoniku so velikokrat kršene. Velikokrat.

Dragi kolegice in kolegi, še za konec. Nekaj stvari se mi zdi pomembno poudariti. Rad bi vam povedal, kaj vam je v tem mandatu uspelo in česa vam ni uspelo in bom poskušal potem zaključiti. Vse to pa je navezano prav na družino in družinski zakonik, posredno ali neposredno.

Drage kolegice in kolegi. V tem mandatu vam je uspelo slovensko državo obremeniti dolgoročno z odškodninami za izbrisane, uspelo vam je spremeniti zakon o odvetniški tarifi - jasno je, kdo je za tem zakonom stal. Uspelo vam je dvigniti sodniške plače, vendar pravosodje še vedno ne funkcionira, to je bilo zdaj na koncu zelo jasno razvidno iz te garažne afere. Uspelo vam je znižati usklajevanje pokojnin za 50%. Uspelo vam je zmanjšati sredstva za dijaško prehrano. Uspelo vam je izglasovati zakon o glavnem mestu, da se ne bi zgodilo, da gospod Jankovič ne bi končal obljubljenega stadiona v Stožicah pred lokalnimi volitvami, in da se izpolni dolg do njega, ker

vam je pomagal zmagati na državnozborskih volitvah. Uspelo vam je in vam uspeva še naprej ustanavljati agencije...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Pojbič. Vi imate še dovolj časa in lahko govorite, ampak najbrž veste, da to ni vsebina družinskega zakonika.

MARIJAN POJBIČ: Gospod podpredsednik. Uvodoma sem povedal, zakaj bom to povedal, ker bom zaključil z eno mislijo in je nujno to povedati.

Uspelo vam je in vam še naprej ustanavljati agencije, kjer se dodatno zapravlja davkoplačevalski denar in na novo zaposlujejo vam prepotrebni politični kadri. In še in še bi lahko našteval, pa ne bom.

Ni pa vam uspelo, in to moram poudariti, storiti popolnoma nič v zvezi z naraščanjem brezposelnosti, ki se iz dneva v dan povečuje in presega že mejo 100 tisoč. Ni vam uspelo ničesar storiti za to, da bi šel razvoj gospodarstva v pravo smer, kjer bi se odpirala nova delovna mesta. Niste uspeli sprejeti ničesar, da bi se kreditni krč sprostil, da bi podjetja začela normalno delovati, da bi prišla do svežega kapitala in tako dalje.

Na koncu pa še za poslastico: nabava vodnega topa, s katerim želite Slovenkam in Slovencem zagotavljati blaginjo. Vsem, ki vedo, za kaj se vodni top uporablja, je jasno, kakšna blaginja pod to oblastjo čaka Slovenke in Slovence. Poleg tega je pa sedaj še bolj jasno, zakaj je prejel gospod Ertl visoko državno odlikovanje od predsednika republike.

Niste pa storili ničesar, da bi zaščitili temeljno vrednoto vsakega naroda, to je družina. In to je ključno vprašanje. Prepričan sem, da to je in mora biti primarna naloga vsake oblasti, ker to je osnovna celica vsake družbe. Zato seveda v Slovenski demokratični stranki in tudi osebno takega predloga zakona, kot ste ga predlagali, s takimi vsebinami, nikakor ne moremo podpreti in verjemite, da ga ne bomo podprli nikoli.

Hkrati bi pa rad opozoril še na to, kar sem danes prebral v enem od časnikov: opozicija in civilna iniciativa sta povedali, da bosta v primeru, da gre zakonik s tako vsebino "skozi", predlagali referendum o tem vprašanju. Ampak že zdaj je bilo jasno izrečeno, mislim, da s strani ministra, gospoda Svetlika, da bodo dali tako referendumsko odločitev v presojo Ustavnemu sodišču in poskusili prepričati izpeljavo referenduma o tem vprašanju. S tem pa bi, se mi zdi, preseгли vsako mero ne samo dobrega okusa, temveč vsako mero poskusa razvrednotenja demokracije v Republiki Sloveniji. Upam si trditi in verjamem v to, da v tej smeri Vlada v tem trenutku ne razmišlja, saj je demokracija v Sloveniji trenutno zelo, zelo potlačena. Vsak dan imamo nove afere in na podlagi tega nam je lahko jasno, kako stvari v tej državi pod to oblastjo funkcionirajo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Pojbič. Brez dogovora smo se predsedujoči Državnemu zboru disciplinirali, da ne komentiramo nikogaršnje razprave, razen če je res ne samo mimo poslovnika, ampak če je žaljiva in podobno. Ste pa sami poudarili, da so vse besede, ki ste jih izrekli, tako pomembne, da boste zdaj bolj brez skrbi, in jaz vam to privoščim.

Naslednji se je javil k besedi gospod Franc Bogovič. (Ne bo razpravljajal.) Besedo ima gospod mag. Štefan Tisel. Izvolite.

MAG. ŠTEFAN TISEL: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister, gospa spoštovana državna sekretarka, poslanke in poslanci!

Družina je osnovna celica družbe in tudi naroda. Otrok potrebuje za normalen razvoj tako očeta kot mater oziroma da odrašča v skupnosti, kjer sta in ženska in moška oseba. Običajno gre za biološke starše in če je razumevanje zadovoljivo, so ustvarjeni pogoji, da se bo otrok razvil v zdravo osebnost. Vendar vsi otroci nimajo take sreče, da bi odraščali v idealni družini. Za take otroke mora poskrbeti socialna država, da s primernimi zakoni in ukrepi poskrbi, da se razmere otrokovega odraščanja čim bolj približajo srečnemu otroštvu. Veliko je enostarševskih družin, nekateri otroci pa tudi nimajo take sreče in ostanejo sami oziroma zapuščeni ali pa se jim starši odrečejo. Po drugi strani pa je kar precej zakonskih parov, ki ne uspejo z zanositvijo priti do lastnega otroka. V Sloveniji je približno 300 takih parov, ki želijo posvojitev. Posvojitvev pa je možnih letno le okoli 30. Tako morajo čakati do 10 let in še več, da lahko posvojijo otroka. Tudi sirotišnic v Sloveniji k sreči ni, ker je primerno urejeno rejništvo. Tako v Sloveniji ni nobene potrebe, da bi otroke dajali v posvojitev istospolnim parom. V Ameriki je veliko zapuščenih otrok, otrok v sirotišnicah in če ni dovolj povpraševanja po posvojitvah heteroseksualnih parih, je morda tudi za otroka bolje, če je v urejeni skupnosti, četudi istospolni. V Sloveniji k sreči zaenkrat take potrebe ni in nepotrebno je zakon sprejemati na zalogo, če bi do te potrebe prišlo. Prepričan sem, da nas večina ljudi v Sloveniji ne želi, da bi bili naši otroci v primeru nesreče in tako naprej posvojeni v istospolno partnerstvo.

Zakonik zlasti poudarja koristi za otroka. V parlament smo izvoljeni kot predstavniki vseh ljudi. Moramo jim prisluhniti. Prejeli smo namreč mnogo elektronske pošte, kjer državljani izražajo bojazen in dvom v takšno zakonsko rešitev oziroma odločno nasprotujejo takšni obliki zakona. V primeru, da bo koalicija takšen zakon vseeno sprejela, bo zakon na referendumu gotovo padel. Zakaj bi si delali stroške? Istospolne skupnosti so že obravnavane v svojem zakonu, ki se naj po sklepu Ustavnega sodišča dopolni, družinski zakonik pa

naj bo namenjen za dobro otroka in družine in s tem družbe in naroda. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Kolegice, kolegi, minister, državna sekretarka!

Predlog družinskega zakonika je prinesel obilo pomembnih novosti, še posebej novosti, ki zaščitijo interese in koristi predvsem otroka. Nova družinska ustava, novi družinski zakonik prinaša v več poglavjih ogromno novosti in to pozitivnih. Vseeno pa imam občutek, da se je v pripravo zakonika preveč vključevalo zagovornike lezbičnih in gejevskih skupnosti, premalo pa zagovornike tradicionalnih družin. Razlaga, da slovensko zakonodajo prilagajamo evropskemu pravnemu redu na tem področju, o tem ne moremo govoriti. V Evropi je le osem držav, tako sem vsaj slišal tudi s strani ministra, ki imajo rešeno posvojitev otrok istospolnih partnerjev. Mislim, da v Sloveniji preveč hitimo s to pravno ureditvijo. Večina Slovencev ne more sprejeti predlagane definicije družine. Slovenska družba se le počasi prilagaja tovrstnim rešitvam, po moje pa bodo breme nosili otroci, ki pa jih ravno z novim družinskim zakonikom najbolj ščitimo. Predlagatelj zagovarja istospolno družino kot pravico in ekonomsko kategorijo. Pri skrbnem branju predloga zakonika so vse pravice jasno zapisane, a pravice otroka, ki bi mu naj zakon zagotavljal, pa ni.

Pa pogledjmo, kako se naj otrok odloči, ali želi živeti v istospolni skupnosti, kot dojenček. Tu je samo pravica odraslih. Pa mi boste odgovorili verjetno, saj se tudi ne more odločiti, da bo živel v istospolni skupnosti oziroma različne spolne skupnosti. Drugi problem posvojitve je ekonomska računica. Kaj pa socialno okolje? Tretji problem bo otrokova osebnost in značaj, če bo odraščal le ob enem spolu. Večina zagovornikov izenačuje gejevske in lezbične skupnosti s skupnostjo različnih spolov moškega in ženske. Zagovarja, da večina ne sme odločati o manjšini. Ali je lahko nasprotno, da manjšina tako močno pritiska na večino, da sprejme to, kar želijo?

Spoštovani. V Državni zbor so me izvolili volivci, državljani. V eni izmed občin sem bil izvoljen tudi za župana. Zastopati želim tudi interese, ki so mi jih na nek način izkazali. Kot poslanec sem v Poslanski skupini DeSUS. Tudi starejša generacija v naši državi zelo težko sprejema spremembe, jim praktično v veliki meri tudi nasprotuje. Predlagam, da v Državnem zboru podpremo dobre rešitve, ki jih prinaša zakonik, da pa dvome razrešimo skozi razpravo. Če nam to ne bo uspelo, rešimo odprta vprašanja pozneje z dopolnitvami zakona ali z novim zakonom. V tem trenutku nimamo večinske podpore državljanek in državljanov Republike

Slovenije. V to sem prepričan, brez tega, da se sem delal kakršnokoli analizo razpoložnosti na terenu. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Spoštovani. Opravka imamo z zakonom, ki je lahko, mirne duše rečem, v smeri pridobitev, ki jih je demokratičen svet že sprejel kot tiste, ki nadgrajujejo nekatere standarde, ki nadgrajujejo medsebojne standarde, ki nadgrajujejo medsebojne odnose, ki urejujejo razmerja v družbi na višji ravni.

In ravno, ker je moj predgovornik se spotaknil ob manjšino, je vendarle eno od temeljih vprašanj v družbah, kako se urejajo razmerja med večino in manjšino. Ravno moč demokracije se meri tudi po tem, kako enakovredno obravnava tudi tiste, ki jih vi označujete ali ki so označeni kot "tisti drugi"; pa naj gre za jezikovne, etične, spolne, seksualne manjšine in ne vem še katere. Pojem manjšine se tu uporablja sociološko, to so skupine z manj družbene moči, ki so tako ali drugače marginalizirane ali celo zakonsko diskriminirane na nekaterih področjih. Sprašujete se, zakaj vse v tem zakonu urejati in če le enega ali dveh členov ne bi bilo, bi bilo pa vse v redu. Ne, to niso nova razmišljanja v Republiki Sloveniji! 16 let je že stara prva zamisel in v predlogu zakona je bilo že takrat, vendar očitno ni bilo družbenega konsenza, vsaj na ravni normalne večine, da bi to sprejeli. In tukaj gre za to, da se ali uvrščamo med države, ki imajo urejene te standarde na višjem nivoju, bolj demokratične, bolj prijazne za vse državljane in državljanke tiste države, ali pa manj. Mi želimo podpreti tiste rešitve, ki bodo tolerantne, ne ksenofobe, ne izključujoče in veliko je argumentov, ki so bili povedani tukaj. Moram res reči, da sem z veseljem poslušal vse intervencije ministra, ker sem se veliko tudi iz tega naučil, še razširil obzorje, pa čeprav sem že pred 16-mi leti v teh klopek imel tako rekoč neke rešitve, ki so šle v tej smeri, pa žal niso bile razmere primerne, je pa res, da nekatere razmere enkrat dozori, druge nikoli in jaz sem vedno vesel, kadar lahko naredimo korak naprej in v tem smislu so tudi te rešitve, ki so v tem zakonu.

Moti me, ko se interpretira konvencijo o človekovih pravicah, ko se govori o tem, da ta konvencija prepoveduje tako rekoč posvojitev na ravni istospolnih parov in podobno. Je napačno, zgrešeno, zavajajoče ali kakorkoli že in to je treba stokrat in še večkrat povedati. Konvencija se postavlja na načelo otrokovih pravic kot poglobitnemu vodilu in jaz drugega kot takšnega razlaganja te konvencije ne morem sprejeti in je tudi ne sprejemam, pa četudi mi želijo dopovedati, da nimam prav.

Zdi se mi, da je načelo enakosti in enakopravnosti, ne samo v tem primeru, pravzaprav temeljno vodilo, ki bi nas

moralo vse skupaj v Državnem zboru voditi, ko urejamo katerokoli družbeno vprašanje, in to je eno od temeljnih, če govorimo, da je družina temeljna celica v naši državi. In, seveda, vsa izključevanja so zame nesprejemljiva. Najhujša se mi pa zdi ta obsodba ljubezenskih, seksualnih razmerij, da se istospolno usmerjenim podtikajo nagnjenosti h kriminalu, h kriminalnim seksualnim dejanjem itn. Nekdo je rekel celo tukaj, da so tudi zaradi tega večji predmet in večkrat predmet zlorab, kot bi sicer bili, če ne bi bili tako usmerjeni. To je trditev, ki jo jaz preprosto ne morem razumeti. Torej, že tako ali tako je po njihovo stigmatiziran, zdaj pa še toliko bolj, ker so se brezvestneži, zločinci, kakorkoli spravili nad njega in ga še bolj potisnili na rob. In konec koncev, vesel sem, da vendarle prehajamo v čas, ko bodo tudi te diskusije normalne, in da se bo Slovenija priključila državam, ki tolerirajo vse te stvari in jih jemljejo za normalne.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Mirko Brulc.

MIRKO BRULC: Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi! Najprej vprašam. Vsi tisti, ki so obremenjevali naše mobitele v teh dneh - kdo je prebral teh 280 strani? Kdo od poslancev je to preštudiral? Kajti danes razpravljamo o dveh straneh, vse ostalo je nepomembno, gre pa za izjemno pomemben dokument, ki ureja težave v naši družbi, ki jih je vsak dan več. Jaz bi se, gospod minister, vam zahvalil za to izjemno delo, s timom, ki ga imate ob sebi, in za današnji dvakratni nastop, ker ste zelo nazorno, zelo razumljivo predstavili poglede in probleme, o katerih govorimo.

V začetku te seje je bilo kar nekaj predavanj o tem, kaj je homoseksualizem, kaj je lezbištvo itd., in to so bile tudi izrečene besede, da je to možno zdraviti. Jaz se bojim zdravnikov, ki pravijo, da je to možno ozdraviti, ampak nek Mengele je tudi bil zdravnik, se mi zdi. Tako da, bodimo zelo zelo previdni, kam gremo in kam lezemo v tej družbi.

Nekdo ima pač interes, da bi bilo vse slabo in vse zanič, in nam tu predava in dela dobresedno obrate za 360 stopinj.

Vendar mi dovolite, da predstavim nekaj svojih pogledov na obravnavani predlog zakona.

Najprej oblike nasilja, ki jih doživlja otrok. To ni samo fizična kazen in o tistih drugih oblikah nasilja je mogoče v tem zakonu premalo povedanega. Nikjer ni te možnosti, da bi govorili, kako hudi so pritiski na otroka, ko omenjamo čustvene pritiske, psihosocialne, duhovne in druge. Tako je to tisto, kar je še hujše, kajti klofuta, kot je že rekel nek poslanec, ki ima izkušnje pri tem, mogoče res ni najhujša, ampak tudi to ni potrebno.

Nadalje, posebej nedorečeno je glede sklenitve zakonske zveze sorodnikov v ravni črti, kot se reče. Ta ni možna, zakon to prepoveduje, ampak taka dva pa le lahko živita v

izvenzakonski zvezi in imata enake pravice kot ostali zakonci. Takim bi bilo treba naložiti neke druge obveznosti, ki jih nalagamo ostalim zakonskim zvezam.

V poglavju, ki govori o dolžnosti in pravici staršev in otrok, ni prav ničesar zapisanega o dolžnosti otrok. Kot star pedagoški delavec bi rekel, da je tudi o dolžnosti otrok treba govoriti. Velikokrat imamo v mislih otroke v vrtcih, tja do petega, šestega leta starosti. Toda tu so mladostniki, tu so dijaki, in ti pa že imajo do te družbe, do okolja tudi neke dolžnosti, ki jim jih je treba predpisati, saj s tem olajšamo delo vzgojno-izobraževalnim zavodom.

Za konec še problem starih staršev. V zakonu ni nikjer opredeljena vloga starih staršev, jaz pa le mislim, da če pride do situacije, ko je treba otroka nekemu odvzeti ali pa izgubi starše, je prvo, da se tega otroka ponudi starim staršem ali bližnjim sorodnikom, ker je za otroka ta prehod potem tudi najmanj boleč. In to bi ta zakon moral omogočiti kot prvo stopnjo, če je v nadaljevanju seveda vse normalno in vse prav.

In še to, centri za socialno delo imajo možnost, torej imajo nalogo strokovno svetovati zakoncem ob razvezi. V naših okoljih se pojavlja vedno več svetovalcev, pri katerih ti zakonci iščejo pomoč. Zato mislim, da bi tudi mogoče v tej zakonodaji bila možna podelitev koncesije nekaterim verificiranim, izobraženim, registriranim svetovalcem, ki obvladajo zadevo.

Danes je tukaj bilo nešteto in na oni strani so vsi največkrat začeli tako: "jaz sem strpen, sem strpna, ampak..." Kolegica tukaj z one strani, sem štel, kolikokrat je rekla, da ona je strpna. Ko grem po ulici, ne govorim, da v trgovinah ne kradem. Ker mi tega ni treba razlagati. Če smo strpni, potem to pokažimo z dejanji, ne pa, da rečem, jaz sem strpen, obenem pa rečem, da je te ljudi treba zdraviti, da je te ljudi treba k psihiatru peljati. Mislim, da je na Reki bila pred kratkim, sem bral v časopisih, neka mladenka zdravljena v psihiatriji zaradi lezbijštva. Na srečo je pobegnila in je cela Evropa vstala pokonci in ji naslonila hrbet, ker so se dogajale grozljive zadeve. Da se ne bi to v Sloveniji! To je namen tega zakona. Sam ga bom z nekaterimi popravki zelo rad podprl. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima Cvetka Zalokar Oražem.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa. Večina razprav tistih, ki družinskemu zakoniku nasprotujejo, se je danes začela s trditvijo: otrok potrebuje očeta in mater.

Sprašujem vas: ali je to za otroka res dovolj.... Ali je to edino, kar potrebuje? Ne! Prepričana sem, da otrok potrebuje predvsem skrbno, odgovorno in ljubečo odraslo osebo ob sebi ali pa dve, ali pa morda celo več odraslih. In vse se

vrti danes pri tistih, ki temu nasprotujejo, okoli tega, kakšnega spola so tega osebe, ne pa okoli vsebine, kaj te osebe dajejo otroku. Ključno je, kako ljudje živijo v družini. Kaj jih povezuje? Ali v družini lahko zagotavljajo drug drugemu tisto, kar družina potrebuje? To pa je predvsem občutek lastne vrednosti, občutek varnosti, občutek sprejetosti, izkušnje, ljubezni in podobno. Iz tega bi lahko zaključila, da ni pomembna oblika družine, o kateri danes toliko govorimo, ampak vsebina, ki vlada v tej družini. In tukaj se trdota ljudi, tudi tistih, ki danes tukaj v parlamentu imamo možnost govoriti in nastopati kot poslanci in poslanke, tukaj se pokaže ta trdota ljudi, tudi slepota, tudi kompleksi, tudi predsodki, tudi zavračanje, tudi sovraštvo.

Imamo torej drugačne in raznolike družine in tudi te so posledica ljubezni in tudi te so nastale kot neka oblika dobrega iskanja načina življenja, ki si ga vsi želimo. Oblika družine ne pove nič o tem, ali je ljudem v tej družini dobro. Nič ne pove o sreči v tej družini ali o nesreči v tej družini, o dobroti, o dobrobitnosti in o ogroženosti. Novi družinski zakonik nam torej odpira na nek način novo dimenzijo, da se soočimo s homofobijo. Tudi s tisto, ki vlada v nas samih. In da stremimo k temu, da bi vsi prispevali košček k strpni vključujoči družbi, ki bo korektna do vseh otrok, poudarjam do vseh otrok. Kajti problem vendarle niso otroci, problem niso različne oblike družin, pač pa je problem v naši hinavščini, v tem, kako hinavska družba smo. Kajti istočasno zahtevamo na eni strani, in govorimo o tem, da želimo zaščititi otroke, obenem pa glasno ali manj glasno, morda tudi nekoliko prikrito, protestiramo in s prstom kažemo na pankrte, če nekoliko parafraziram iz nekih čudnih, nenaravnih družin.

Tisto, kar mene skrbi, in kar smo danes slišali, kar tudi v meni vzbuja pomisleke, dvome in vprašanja je predvsem: ali so lahko otroci iz istospolnih družin deležni psihičnega in fizičnega nasilja? Po današnji razpravi, po tem kaj govorimo tu v parlamentu, se tega močno bojim. Močno se bojim, da je v tej družbi zaradi agresivnosti to popolnoma mogoče, kajti zelo smo agresivni, ko govorimo o drugačnosti. Kaj pa mi naredimo tu, tudi tu v parlamentu, da bi bili tudi drugačni sprejeti? Kje je toleranca? Kje je ljubezen do bližnjega? Mene osebno zelo skrbijo ljudje, s takšnimi trdimi, neizprosnimi stališči, kot smo jih lahko poslušali tudi danes, ki drugim ne dopuščajo pravice, tudi do drugačne družine. Tudi do drugačnosti. Tragično je, da so mnogokrat najbolj netolerantni, najbolj gromovniški, najbolj homofobni prav tisti, ki bi se morali sami s tem soočiti v svojem lastnem gnezdu, bom rekla, v svoji družini, in najprej najti moč za sprejemanje drugačnosti pri svojih najbližjih, morda pri svojih otrocih. Tudi to se nam je danes dogajalo tu med nami.

In dovolite, da za konec povem eno zanimivo anekdoto, ki jo je popisala Manca Košir, ki je pred leti živela z dvema lezbijkama in sta imeli tudi sina, ki je bil oplojen z

biomedicinsko pomočjo, seveda to ni bilo pri nas, ker to pri nas ni mogoče, to je bilo v Angliji, in Manca je tega dečka vprašala: "Kaj pa rečeš, če te v vrtcu zafrkavajo, ker imaš pač dve mami?" No, in ta deček je nabrito odgovoril: "Res je, nimam očeta, zato pa imam dve mami, tega pa nima vsak." No, in ta otrok je morda tisto, na kar bi morali tudi mi pomisliti in se na svojski način soočiti s tem problemom ali pa s tem dejstvom, ki je pred nami. Spočet je bil prav gotovo iz razmerja, sicer med dvema ženskama, vendar pa lahko mirno rečemo, da iz ljubezenskega razmerja, iz želje po družini, po toplini, po gnezdu in lahko rečemo, tako kot je zapisala tudi Manca Košir: "Samo ljubezen kaj velja, zato razmišljajmo o ljubezni, kot o merilu za presojo in se ne prepuščajmo lastnim predsodkom in omejitvam, ki nas vedno peljejo na stran poti."

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem.

Prejšnja vlada se je odločila oziroma zavezala, da bo vodila usmerjeno družinsko politiko, da bo izboljšala možnost za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, da bo spodbujala starševstvo, ustvarjala ozračje, ki bo naklonjeno družinam, da bi se te lažje odločale za prvega in vsakega naslednjega otroka. Uredila je prehrano srednješolcev, področje štipendij, stanovanjske olajšave, olajšave za velike družine in podobno. Po desetletjih se je tako začelo povečevati število rojstev, povečala se je vključenost v vrtce, naredili so se pomembni koraki za preprečevanje nasilja v družini. Predlani in nato lani je bil objavljen podatek, da se je število razvez po desetih letih vztrajnega zviševanja zmanjšalo, da jih je bilo za 13% manj. Zagotovo tudi zaradi razprav nekaterih ukrepov, razmišljanj ljudi, kaj so vrednote, kaj je pomembno v življenju, ponudbe družinskih in zakonskih terapevtov in tudi zaradi zakona, ki ga je prav tako sprejela prejšnja vlada, zakona o preprečevanju nasilja v družini, ki ponuja možnost terapije za nasilneža, svetovanje, pomoč v družinah, ki so zaradi različnih okoliščin, odvisnosti vseh vrst, ki niso kar od nekaj, ampak nastanejo lahko zaradi mnogih okoliščin, preteklosti, morda ker je nekdo izgubil službo. In po raziskavah je družina na prvem mestu med vrednotami v slovenski družbi. Zato bi pričakovali, da se bo v to snov in spremembe tega področja posegalo previdno in analitično, da analiziramo morebitno slabost Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, z analizo, kaj se je zgodilo, ko smo v zakon uveljavili možnost registracije izvenzakonske zveze, z natančnimi podatki o enostarševskih družinah, s podatki o tem, kaj se dogaja z otroki, ki zrastejo v enostarševski družini. Verjemite, da mama, ki sama živi z otroki, nima enostavne naloge. Otroku mora biti mama in oče, ampak oče mu ne more biti, zato otrok, ki živi sam z mamo,

išče vzornike pri stricu, učitelju, nogometnem trenerju, ker potrebuje ideal, potrebuje vzornika. In otrok, ki živi pri očetu, je močnejše navezan na babico, očetovo sestro, učiteljico. Mnoge samske mame ali očetje si želijo družino, so delali v tej smeri, pa potem morda iz različnih razlogov njegova ali njena družina razpade, ali se je razdrla.

Zagovorniki novega družinskega zakonika radi govorite, da je družina v krizi, da je tudi v naših klasičnih družinah nasilje, alkohol, da otroci živijo v neurejenih družinah. To je marsikdaj res, zato smo sprejeli Zakon o preprečevanju nasilja v družinah. In ne rešujete teh problemov prvič v z novim zakonom. Pomembni koraki so se naredili pred vami in ni res, da smo si zatiskali oči in da se o tem še pred leti ni smelo govoriti. Se je govorilo in se je tudi ukrepalo, zato smo te stvari tudi naredili. Omenjate, da je v mnogih družinah alkohol. Ali ne kažejo statistike, da otroci povzemajo vzorce? In mnogi iz družin, kjer je vladal alkohol, tudi sami postanejo alkoholiki. Ali ni potem na mestu razmišljanje, ali ne bo otrok iz istospolne zveze tudi sam bolj nagnjen oziroma istospolno usmerjen, pa morda sicer ne bi bil? Posnema vzorec, posnema starša, okolje v katerem živi. Pa morda kot tak nikoli ne bo srečen, zadovoljen, ampak to bo tisto, kar pozna. To bo vplivalo nanj, pa bi morda živel in razmišljal drugače, če bi poznal moškega in žensko, mamo in očeta, in bi to prepoznal kot vzorec in kot ideal. Tako hočem živeti tudi sam, tudi sam želim imeti takšno družino.

Vlada oziroma predlagatelj v družinskem zakoniku ti dve skupnosti, torej zvezo med moškim in žensko in zvezo med istospolnima partnerjema, izenačujejo. Ustavno sodišče je v svoji odločbi, v zvezi s členom o delovanju v Zakonu o istospolni zakonski skupnosti, zapisalo, da gre za podobni ne pa enaki skupnosti. Enaki nikoli ne moreta biti, saj istospolna skupnost nikoli ne bo mogla imeti reproduktivne vloge. Zveza med moškim in žensko je zaradi tega, ker je ena od njenih značilnosti usmerjenost v rojstvo novega življenja, deležna posebnega varovanja in skrbi države, ne samo pri nas, ampak tudi drugje in to izhaja iz več členov Ustave, še posebej pa iz 53. člena, ki pravi: "Država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere." Mnogi sociologi, tudi vsebine v učnih načrtih, poudarjajo nenadomestljiv pomen ženske in moškega v obdobju otroškega odraščanja. Rezultati analiz, ki jih pri nas res še ni, so jih pa delali v Ameriki in drugih državah, ki jih radi navajate, kažejo, da imajo osebe, ki izražajo svojo istospolno usmerjenost v primerjavi z ostalimi ljudmi skoraj dvakrat večji kvocient poskusa umora, samomora, problemov povezanih z zlorabo, prepovedanimi substancami in psihološko neuravnovešenostjo. Pred kratkim sem na televiziji povedala samo statistiko, ki je bila objavljena, torej, da je lani od vseh novih obolelih za virusom HIV 95% obolelih istospolno usmerjenih. Teh evidenc ne vodimo in je prav, da

jih ne vodimo in šele takrat, ko lahko nastane problem, ko bi se bolezen širila. In mogoče še nekaj o teh istospolnih zvezah, pa bom potem tudi povedala, kaj sama mislim oziroma se ne čutim, da sem zato kaj bolj nestrpna do istospolnih zvez, sem tudi sama takrat glasovala za Zakon o istospolnih partnerskih zvezah. Leta 2005 smo sprejeli zakon, je bil že večkrat citiran, in lani junija sem ministrici zastavila vprašanje, kakšen je podatek v zvezi z istospolnimi zvezami. Takrat je bilo opisanih 24 istospolnih partnerskih skupnosti, od tega sta dve prenehali zaradi smrti partnerja, štiri pa z odločbo upravne enote, pomeni da so se razdrle, po manj kot štirih letih veljavnosti zakona, predvidevam, da tudi po manj kot treh, štirih letih take zveze. Sedaj je o isti stvari podobno spraševal moj poslanski kolega in ministrstvo je navajalo, da 100 otrok živi v takih zvezah, zraven pa je v odgovoru, seveda, ker je pa to zapisano in uradno, zapisalo, da ne vodijo uradnih evidenc, saj za vodenje takih evidenc ni zakonske podlage. Je pa napisalo, da je januarja registriranih 30 istospolnih partnerskih zvez, ob tem pa nam ni povedalo, kaj se je zgodilo z drugimi, koliko jih je prenehalo in zakaj. V interesu razprave, današnje, pa bi zagotovo bilo, da bi te podatke imeli, kar pomeni, da bomo dali otroka v družino, za katero po slovenski statistiki, ki sem jo ravnokar navedla, že sedaj vemo, da jih šestina preneha v manj kot štirih letih. Se vam zdi to stabilna in urejena skupnost, v katero bi morda dali otroka, ki sta mu starša umrla v nesreči in se bo že čez nekaj let morda soočil s kakšnimi še hujšimi problemi, ko bo izgubil tudi ta nadomestna starša, morebiti? Ne rečem, da je morda ostalih 18 skupnosti urejenih in še vedno trajajo. Ne dvomim, da se imajo partnerja ali partnerica radi. Tudi sem prepričana, da mnogi nimajo nobenih zdravstvenih težav, ampak navedla sem samo eno slovensko statistiko, ki ste jo lahko prebrali tudi sami.

Predhodniki pravite, kdo vse je bil istospolno usmerjen, od znanih igralcev, znanstvenikov, in da smo mi proti istospolno usmerjenim in zato nestrpnih, homofobni. Sprašujete nas, kaj bi naredili, če bi bili naši otroci istospolno usmerjeni. Problem pa sploh ni v tem. Jaz proti istospolno usmerjenimi ljudem nimam nič. Še več, želeli so sklepati zveze, jih registrirati in zato smo tak zakon sprejeli in tudi sama sem glasovala zanj. Vsak naj živi kot želi, dokler s tem ne omejuje in ogroža drugega. Je pa škoda, da se moramo ob tem pogovarjati o inkviziciji, lovu na čarovnice, grmadah in podobno. Ne bomo jih dali na grmade, še nobenega nismo. Živijo med nami in mnoge njihove pravice so urejene v mnogih zakonih, tako kot so moje, ker smo vsi državljani Republike Slovenije. In tudi med mojimi znanci je kdo, ki je istospolno usmerjen in je čisto v redu, se družimo, nimam nič proti njemu in nimamo v svojih medsebojnih odnosih nobenih težav. Problem za nas pa je v posvojitvah s strani istospolnih partnerjev. Zakaj? V večini ste ugotavljali, da gre za občutljivo področje, obenem pa si

vsi skupaj ne dovolimo vzeti toliko časa, da bomo analizirali, kaj je zakon prinesel in da bomo naredili tudi slovensko statistiko na tem področju. Družinski zakonik naj bi urejal pravico otrok. Nikogaršnja pravica pa ni, da posvoji otroka, še najmanj pravica istospolnih partnerjev. Ker je posvojitev rešitev in pomoč za otroka, ki je iz različnih okoliščin ostal brez staršev, zato zanj država poišče nadomestne starše. Ima pa vsak otrok pravico do življenja, očeta in matere. V mnoge mednarodne dokumente in tudi v naše smo zapisali pravice otrok in kako bomo te pravice varovali.

Ob tako veliki skrbi predlagateljev za možnost posvojitve s strani istospolnih partnerjev pa predlagatelj z zakonikom ne rešuje mnogih, bolj perečih vprašanj - težav otrok, ki živijo v različno razširjenih družinah, in otrok, ki živijo z enim od staršev in njegovim zakonskim ali izvenzakonskim partnerjem, otrok, ki živijo v enostarševskih družinah, zraven pa s katerim od sorodnikov, tetami in starimi starši. Za te otroke se po uveljavitvi zakonika ne bo nič spremenilo, glede pravice do nege otroka, glede postopkov v vrtcu, zdravstvenega zavarovanja. In zakaj se prvi v vrsto za posvojitev otroka ne morejo postaviti tudi stari starši - ker strokovnjaki potem ugotovijo, da so prestari, pa so to tisti prvi, ki jih otrok najbolje pozna. Zakaj predlagatelja ne zanimajo študentske družine, ki jih je več kot pa danes živečih otrok v istospolnih zvezah, ki jih navajate, ob tem da, kot sem že povedala, na drugem mestu priznate, da teh podatkov nimate, ker takih evidenc ne smete in ne morete voditi.

Nekdo od predhodnikov je rekel, gremo s to zgodbo naprej. To je za vas zgodba, za nas je mnogo več, zato se tudi na tem mestu oglašamo. Ministrstvo nam je zamolčalo mnogo podatkov, do katerih bi imeli pravico in ki bi jih lahko povedali. Na primer, da je Francija leta 2006 po zelo temeljitih študijah in široki javni razpravi sklenila, da ne dovoli posvojitve otrok istospolnim partnerskim skupnostim, ker so ugotovili, da to ne bi bilo v korist otrok. In da v družinskem zakoniku urejajo družine, istospolne partnerske zveze pa urejajo v drugih zakonih. Pa še za mnogo drugih stvari bi bilo prav in relevantno, da bi jih ministrstvo zapisalo v obrazložitev k zakonu, ne pa samo tistih, ki jim ustrezajo.

Vsakemu otroku, tudi vašemu ali otroku vaših otrok, se lahko zgodi, da ostane brez staršev in se znajde v položaju, ko bo potreboval rejniško ali posvojiteljsko družino. Sedaj veljavna zakonodaja zagotavlja, da bo tak otrok prišel v urejeno družino, utemeljeno na zakonski zvezi. Predlagani zakonik pa prinaša možnost, da se naši otroci znajdejo v različnih skupnostih, v katerih si morda kot starši nikakor ne bi želeli, da bi se kdaj znašli v njih. Ali bomo sedaj v oporoke zapisali, "če se mi kaj zgodi, ne želim, da mojega otroka posvojita dva partnerja ali dve partnerici," pa najbrž tudi, če to napišemo, glede na zakonik ta volja ne bi obveljala. Za zaključek. Slovenska demografska slika ni

obetala svetle prihodnosti. To se je v zadnjih letih spremenilo, in to zato, ker je prejšnja, naša, vlada stremela k temu in se trudila za to, da so naše družine zdrave, uspešne, da bodo v njej vladali pristni odnosi, da bo med člani spoštovanje, dala možnost, da država poseže v družino tam, kjer je kaj narobe in ji pomaga, da se stvari uredijo. Pri tem je bila uspešna zato, ker je to delala v korist slovenske družine, v korist otrok, ki so najbolj svetel obet za prihodnost Slovenije. Zato menim, da je v interesu vseh nas, predvsem pa vas, da še enkrat razmislite, kaj želite uzakoniti in ne glasujete za to, da je ta zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Preveč nas deli in preveč državljanek in državljanov je proti, da bi me prepričali, da je dober za našo skupno prihodnost.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Ničesar se ne bojimo bolj od tistega, česar ne razumemo ali ne poznamo. Današnja razprava pa poteka prav okoli tega, koliko razumemo in koliko poznamo ljubezen, ki je lahko tako raznolika, da je pravzaprav nihče od nas ne bo nikdar v popolnosti dojel. Žal to nedojemanje lahko pogosto pomeni tudi zavračanje, predvsem če gre za drugačno ljubezen od tiste, ki jo doživljamo sami. Zato me ne čudi, čeprav nikakor ne morem sprejeti vsega tega gneva in strahu proti predlogu, da bi lahko tudi istospolne družine imele enake pravice kot vse ostale. Ne gre za sovraštvo do njih, ampak za strah - strah zaradi nerazumevanja nečesa, kar je drugačno. Prav za to, za razumevanje, za sprejemanje oblike ljubezni, ki je, ki že obstaja in edino vprašanje, ki ga danes razrešujemo je: Kako tej ljubezni omogočiti enakopravnost. Kakšno enakopravnost? Predvsem gre za enakopravnost otrok, ki že danes živijo v istospolnih družinah, a nimajo pravice biti enaki kot vsi ostali otroci. Nimajo pravice imeti dveh uradno priznanih staršev, čeprav jih dejansko imajo, in to le zaradi strahu do ljubezni, ki je pač ne moremo razumeti in doumeti. Sprašujem, zakaj, zakaj ta otrok, ki živi v istospolni družini ne bi smel imeti dveh uradno priznanih staršev. Zakaj je on tisti, ki mora biti drugačen? Ne gre le za simbolno dejanje. Temu otroku, s tem, ko mu damo možnost imeti dva starša, mu omogočamo tudi večjo varnost. Danes, na primer v primeru, da njegov uradno priznani starš odide ali pa umre, postane sirota, ki tvega, da namesto, da bi lahko živel naprej s svojo drugo mamico ali drugim očetom, bo moral v rejništvo ali pa kdo ve kam. Ali je to prav? Ne, ni prav! Žal smo danes slišali že kar nekaj sovraštva, s katerim kolegice in kolegi izražajo svoj strah. Od nekaterih smo celo slišali sramotna namigovanja, da kaj pa bi dva gejevska starša počela z malim otrokom, ko ga umivata v banjici. Glede na to, da kot pravi

ljudski rek, le svinja svinjsko misli, se sprašujem, ali ti kolegi govorijo in žalijo izhajajoč iz lastnih izkušenj in navad. Kolega Jelinčič, ki to obeša na veliki zvon, naj bi namreč rad imel dekleta, sam pa ima dve hčerki. Če izhajamo iz tega, kar on sam sklepa, le kaj se potem dogaja v hiši Jelinčič, ko se ata in hčerki kopata. Najverjetneje se ne dogaja nič posebnega, saj ima tudi naš poslanski kolega, kot vsi ostali očetovsko ljubezen. Torej, zakaj ne bi te očetovske ljubezni bil sposoben gej ali pa lezbijka?

Danes smo slišali celo radikalnejša stališča. Še najbolj žalostno je razmišljanje SDS-a, da naj bi bila homoseksualnost bolezen. Žalostno in že zdavnaj preživeto stališče, ki trdi, da je treba istospolno usmerjene ljudi zdraviti. Takšno stališče imajo na primer radikalni antigeji, verske skupine v ZDA, ki trdijo, da je treba deviacijo poravnati. Istospolnost primerjajo s sponko, ki pa je ne znajo videti kot sponko, ampak kot skrivljeno kovino. Ampak to je sponka, ki se ne da kar tako zravnati, ker je v redu, tako kot je. In, če vztrajamo, da bi jo zravnali, se ta sponka zlomi. Ali je to tisto, kar smo si želeli? Od tukaj pa manjka samo še en korak ugotovitvi, da se istospolnih ljudi pač ne da pozdraviti in da jih je treba eliminirati. To pa je bilo, kolegice in kolegi, stališče, se spomnite koga? Zelo glasnega prvega znanstvenika nacističnega rajha Josefa Mengeleja, ki je .../Nerazumljivo./... različnih skupin ljudi, med njimi tudi istospolnih, utemeljeval s potrebo po zdravljenju oziroma, ko to ni bilo mogoče, pač z uničenjem.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Luka Juri, včeraj sem jaz med vodenjem opozoril enega poslanca SDS-a, da ne dela nekaterih primerjav, ki so teoretično mogoče, razumejo pa se lahko tudi napačno. Prosim, potrudite se tudi vi.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa. Slišali smo tudi, da naj bog ne bi odobral istospolnih razmerij. Ne glede na to, da Sveto pismo v več delih pozitivno govori o homoseksualnosti. Kdor v to ne verjame, naj vpraša svojega župnika. Bom samo tri zgodbe iz Svetega pisma omenil. Odnos med Ruto in Naomi, med Davidom in Jonatanom iz Samuelove knjige ali pa med Danielom in Aškenazom iz Davidove knjige. Preberite si jih. Poučne. Morda pa je res bolje, da lahko otroci živijo le v heteroseksualnih družinah, saj je pomembno le spolna usmerjenost staršev, ne pa sposobnost ljubiti in dobro vzgajati. Kot na primer v zgodbi, ki jo iz Nemčije razkriva današnje časopisje, ko je heteroseksualni par, torej klasična družina, ki naj bi bila najboljša, svojo hčerko posiljeval od šestega leta naprej. Zgodba iz avgusta 2008, govori tako: "Vsi trije, starša in šest letna hčerka, smo bili v dnevni sobi. Žena je šla v kuhinjo delati prigrizke. Vmes sem zagrabil hčerko, ko se je žena vrnila, se je nadaljevalo z oralnim seksom. Ona je to snemala. Tisti večer jo je posilil tolikokrat, da še sam ni

znal oceniti, kolikokrat je to bilo. Mati Jeanin ni nikoli pomislila, da bi to prijavila policiji." Je to tista idealna družina, ki je edina pravilna, da ima pravico vzgajati otroka?

Danes se odločamo, ali je Slovenija zrela za pomemben korak naprej v družbenem napredku? V bistvu se odločamo o tem, ali bomo s tem zakonikom vstopili v korak s tistimi državami v Evropski uniji, ki istospolne družine že priznavajo in že priznavajo enake pravice kot vsem ostalim. Lahko se odločimo, da stopimo v družbo s Kanado, Dansko, Nizozemsko, Španijo, Norveško in Švedsko, kjer imajo vse družine tudi istospolne enake pravice. Lahko pa se tudi odločimo, da bomo raje ostali v družbi Kitajske, Irana, Afganistana ali pa Sudana, kjer pač to ni mogoče. Odločitev, v kateri krog spadamo, je naša, kolegice in kolegi. Ne bodimo mi tisti, ki smo drugačni. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Alojz Potočnik? Ne bo razpravljaj. Gospa Breda Pečan. Joj, se opravičujem. Minister dr. Ivan Svetlik je prosil za besedo.

Izvolite, gospod minister.

DR. IVAN SVETLIK: Hvala lepa ponovno za besedo, gospod podpredsednik. Če dovolite, bi samo še neke komentarje oddal na tiste, ki so se izkazali kot potrebni tekom nadaljevanja razprave. Že prej je bilo pravzaprav večkrat postavljeno vprašanje: Kdo pa vpraša otroka, ko je dodeljen v posvojitev? Družinski zakonik to zelo natančno ureja, ko gre za otroka, ki lahko sam razmišlja, sam izraža svojo voljo, takrat ima postavljenega zagovornika otrokovih pravic, ki je njegov posrednik tudi, ko gre za odločanje, za presojo znotraj institucij, ki so za to postavljene, to so Center za socialno delo in sodišča. Seveda so številni primeri, običajni primeri, ko gre za posvojitve komaj rojenih otrok. In jasno je, da jih takrat ne vprašajo ne za eno ne za drugo rešitev. Je pa res, da je predviden natančen postopek in presoja okolja, razmer, v katere tak otrok pride. Gre za vprašanje stabilnosti zakonske zveze ali družine, za vprašanje ekonomskega položaja, za vprašanje zdravstvenih razmer, za vprašanje socialnih razmer in tako dalje. Cela vrsta kriterijev, ki se že danes upoštevajo in se bodo tudi v prihodnje. Tako da je ta presoja, ki je v tem primeru strokovna, s poudarkom tudi na odločanju sodišča kot najbolj avtoritativnega organa v tem primeru, in mislim, da je varnost takih odločitev popolnoma zagotovljena.

Drugo vprašanje, ki se je izpostavljalo, je razmerje med večino in manjšino pri odločanju o teh vprašanjih. Običajno načelo seveda je, da večina ne odloča o manjšini takrat, ko gre za priznane manjšine; kdo so, jih najdemo v vseh mednarodnih listinah, tudi v Evropski listini o človekovih pravicah. Ko gre za istospolno usmerjene, je ta skupina tudi zelo eksplicitno navedena. Res pa je tudi, in s tem se strinjam, da manjšina naj ne bi odločala o večini in o

večinskem mnenju, ker vemo, kakšen red bi potem imeli, če bi se to zgodilo. Vendar v primeru družinskega zakonika ne gre za to, da bi večini ali tradicionalni družini karkoli kdo odvzemal. Tu ne gre za vprašanje, da bi kdorkoli odločal o teh pravicah, ki naj bi bile, kot je bilo implicitno rečeno, manjše. Niso manjše, večje so, glede na to, kar družinski zakonik ponuja.

Tudi ni res, da bi vprašanje istospolnih pripeljali v družinski zakonik skozi stranska vrata. Skozi odprta vrata je šlo to vprašanje. Zelo jasno smo povedali v vseh uvodih z naše strani, da je to eno vprašanje, ki jih tu rešujemo, in ni razlogov, da bi jih komurkoli prikrivali.

Rad bi opozoril tudi na to, ko gre za vprašanje položaja družin, naše ministrstvo s številnimi ukrepi podpira družine, tradicionalne in druge, zato da bi lažje opravljale svojo temeljno funkcijo.

Vprašanje zlorab, ki ste jih omenjali, zaradi tega, ker se nekomu bolj splača ločeno živeti, kot pa se poročiti, se rešuje v zakonih, ki so zdaj že v javni razpravi in bodo zelo v kratkem v parlamentu. Ni razloga, da ne bi prisluhnili tem kritikam, ker so upravičene in jih bomo tudi urejali. Financiramo številne programe za družinske pobude, ki jih civilnodružbene organizacije vodijo in se nam zdi, da so dobri, da so potrebni, da imajo pomembno funkcijo.

Rad bi tukaj omenil, da je naša država s svojo družinsko politiko, kot je bilo prej rečeno, dokaj radodarna in dobro podpira družine in otroke, veliko se vlaga z različnimi transferji v razvoj družine in otrok, celo več, tu moram biti kritičen, pogostokrat je argument, tudi s strani današnjih razpravljavcev, zlasti opozicijskih, da je ta podpora prevelika, da se ljudem ne splača delati in potem kažejo še na eno drugo manjšino, recimo na Rome, češ, ti poberejo vse te transfere in potem ne delajo. Takrat ste zelo kritični do transferov, ki gredo družinam in otrokom. Mislim, da to ni pošteno, da je treba imeti enake vatlje za vse.

In še to, koliko je teh istospolnih zvez registriranih. Nimajo posebnega motiva, da bi se registrirali. Očitno je ta ureditev zaenkrat premalo spodbudna glede tega. Če se navaja, da jih je četrtnina razpadlo po štirih mesecih, to je povprečje, kolikor imamo tudi razvez drugih zakonov. Tako da v tem pogledu pravzaprav ni nobenega odstopanja.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala za besedo. Vsem lep pozdrav. Danes gre pravzaprav za vrednote. Politiki gre sicer vedno za vrednote, toda malokatera seja je s tega vidika tako dolgosežna, tako prelomna, kot je današnja.

Žal mi je prej za tisto razpravo spoštovanega kolega iz SD-ja, s katerim sem se v preteklosti mnogokrat strinjal,

danes se pa žal ne morem, kajti v svoji razpravi, zaradi katere je RTV Slovenija, če je hotela spoštovati zakon, morala prižgati tisto opozorilo, da razprava ni več primerna razprava za mladoletne, je nehote najbolj pokazal primer, da je upravičen tisti stavek, ki ga je sam navedel na začetku. Obžalujem, da je temu tako, kajti danes gre v prvi vrsti za otroke. Za otroke, ki so naša prihodnost in pravzaprav naše največje bogastvo. To ni samo floskula. Pravice otrok in njihova korist so tisto, na čemer vsaka družba stoji in obstane in to utemeljeno na vrednotah. Že otrok sam po sebi je, vsaj zame, vrednota. Toda njegove koristi so vrednota, v katero, sem trdno prepričan, ni pod nobenim pogojem dopustno posegati, tudi glede na slovensko ustavo, ki omejevanja človekovih pravic ne dovoljuje. Spomnil bi vas na 15. člen, v katerem je kakršnokoli omejevanje človekovih pravic, tudi z izgovorom na samo ustavo, nedopustno. In ko govorimo o otrocih, gre za tiste, ki sami še ne morejo odločati o svoji usodi, ki so torej najbolj občutljiv del te družbe in tudi njen najbolj dragocen del. O tem sem trdno prepričan in še posebej sem prepričan o tem, da je za otroka izjemno pomembno, da se uresniči njegova temeljna pravica, imeti in očka in mamico. Ne moreta dva očeta odtehtati očka in mamico in ne moreta dve materi odtehtati očka in mamico. O tem sem se sam lahko prepričal še kako, ko se mi je rodila najmlajša hčerka in ko sem prvič šel v službo potem, ko sem pač izkoristil možnost nekega krajšega porodniškega dopusta, sem se tudi od nje poslovil, pa sem tako pomahal nad njo, ene četrta metra v višino, ko je ležala v košarici, pa rekel, sedaj pa moram iti v službo. Ne boste verjeli, da je tak otroček zbral toliko energije, da je skočil, me zagrabil, pritisnil k sebi in začel veselo čebeljati, torej, ne zapuščaj me. Toliko pomeni otroku, tudi če se sicer ves čas stiska k materi, imeti očeta. In obratno. Enako mu pomeni ali pa še več imeti mamo. In tukaj se postavlja temeljno vprašanje obče človeških vrednot, ali ima katerakoli država ali ima katerakoli koalicija legitimiteto, da na institucionalni ravni z zakonom vnaprej odvzame otroku pravico do mame in očeta, in da pri tem povsem sprevrže temeljni pojem družine. Kajti družina, to je veljalo ves čas, tudi v času prejšnjega režima, za katerega veste, da sam zlepa ne najdem lepe besede, družina je pojem, ki je opredeljeval očeta, mamo in otroka. Tako preprosto, tako enostavno in tako vsebinsko in vrednostno pomembno je to. Pa ne samo, da nobena oblast nima legitimitete, tudi če je bila izvoljena na demokratičnih volitvah, da vnaprej odvzame otroku to temeljno človekovo pravico. Še več, tisti, ki ste ta predlog pripravili in ga danes zagovarjate, ste spregledali, da je to tudi v očitnem, nepremostljivem, trajnem nasprotju z mednarodnimi akti, ki jih je tudi naša država že davno ratificirala, ki jo torej zavezujejo in ki se po sami ustavi lahko uporabljajo celo neposredno. Zagotovo pa že iz prioritete pravnih aktov

velja, da se je pri oblikovanju zakonov treba sklicevati tudi nanje in jih dosledno upoštevati. Za kaj konkretno gre?

Saj ne boste verjeli. Splošna deklaracija o človekovih pravicah, ki jo je sprejela in razglasila že generalna skupščina Združenih narodov 10. decembra 1948 in ki velja za nesporen temelj celotne ureditve človekovih pravic v celotnem demokratičnem svetu, opredeljuje tudi pojem družine, konkretno v 16. členu: "Polnoletni moški in ženske imajo brez kakršnihkoli omejitev glede na raso, državljanstvo ali vero pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino." In potem nadaljuje v 3. točki: "Družina je naravna in temeljna celica družbe in ima pravico do družbenega državnega varstva." Če bi bila ta deklaracija podlaga za to, kar vi danes zagovarjate, potem bi za vse tiste, ki se spoznate na pravo, moralo v 16. členu biti ali polnoletni moški ali ženske imajo pravico ustanavljati družino. Ampak gospe in gospodje, to je pa kumulativa v pravu, tudi v mednarodnem pravu, ki Slovenijo zavezuje, torej je nesporno in popolnoma jasno, da je predlog zakona, ki ste ga predlagali v Državni zbor, v temeljnem in očitnem nasprotju z deklaracijo o človekovih pravicah Organizacije združenih narodov. In gospe in gospodje, otrok ima že po tej temeljni deklaraciji pravico, da živi v družini in da gre za skupnost moškega in ženske. To je družina, gospe in gospodje. Tega ne opredeljuje samo vera, pa je Evropa ustanovljena na krščanskih vrednotah. Za vse tiste, ki ste pozabili, združena Evropa je nastala na krščanskih vrednotah. Ampak, to piše v temeljni deklaraciji o človekovih pravicah Organizacije združenih narodov. Vi pa ste danes prišli pred Državni zbor s predlogom zakona, ki je s to deklaracijo v očitnem nasprotju. In zato je predlog, da je tak zakon primeren za nadaljnjo obravnavo v posmeh temeljni deklaraciji o človekovih pravicah Organizacije združenih narodov. In edini način, da se s to tragikomedijo, s tem sprevačanjem in rušenjem vrednot, ki predstavljajo temelj katerekoli družbe preneha, je, da se danes ta zakon zavrne in da se pripravi drugačen zakon, ki bo ustrezen in ki bo skladen z Ustavo Republike Slovenije in mednarodnimi akti, in dodajam kot bistveno, s temeljnimi občečloveškimi vrednotami, ki smo jim zavezani vsi.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Dober dan, kolegicam in kolegom. Dober dan vsem, ki ste še vztrajali na balkonu.

Rada bi povedala, ko danes poslušam razprave, moram reči, da sem predvsem zelo žalostna. Žalostna zaradi tega, ker nimam več občutka, da sem v državi, da živim v državi, da sem državljanka države, v kateri ne zaničujemo in ne ponižujemo ljudi, ki so drugačni od nas, ki pač živimo na svoj način.

Družinski zakonik ima kar 303 člene, ki urejajo izredno pomembna področja zakonske zveze, zunajzakonske skupnosti, razmerje med starši in otroki, pomoči države pri težavah partnerskega in družinskega življenja ter preživljanje, posvojitve, rejništvo in skrbništvo za otroke in druge osebe, ki potrebujejo posebno varstvo. Mi pa danes poslušamo razprave tistih, - in že vrsto dni dobivamo elektronsko pošto, ki so zakonik zreducirali zgolj in samo na uzakonitev zakonske zveze istospolnih partnerjev in njihove možnosti za posvojitve otrok. To, da zakonik prepoveduje telesno kaznovanje otroka, je novost, ki bi ji zares morali posvetiti vso svojo pozornost. V prejšnjem mandatu smo na primer slišali izjavo visokega funkcionarja v Državnem zboru, da ni nič hudega, če otroku "pripelješ kakšno vzgojno". Danes smo recimo poslušali nekega poslanca, ki je pred leti v javnosti tepel svojo skoraj odraslo hčer, kako je narobe, ker skozi ta zakonik baje kriminaliziramo očeta in mater, če bosta otroka "flecnila" po riti ali mu dala kakšno zaušnico. To je zdaj po njegovem postal kriminal. Po njegovem in mnenju največje opozicijske stranke, katere stališče je predstavil nekdanji predsednik Državnega zbora, je bolj kot varovanje otrok pred telesnim in drugim nasiljem v družini pomembno, da jih varujemo pred možnostjo, da bi živeli v družini z dvema očkoma ali dvema mamicama. Ves dan že poslušamo naravnost grozljive, iz srednjega veka privlečene trditve o bolezenski naravi istospolne usmerjenosti, o potrebi po zdravljenju, psihiatričnem - poudarjam - zdravljenju istospolno usmerjenih, trditve o deviantnih nagnjenih partnerjev v istospolnih partnerskih zvezah, ki nimajo nobene resne osnove. Laži o raziskavah, ki so bile izvajane več desetletij, tako v Združenih državah Amerike, v Nemčiji, na Švedskem in še marsikje. Tako je na primer ena od najbolj odmevnih metaraziskav na področju istospolnih družin, študija ameriških sociologov Judith Stacey in Timothyja J. Biblarza na 21 študijah, izvedenih med leti 1981 in 1998. Ugotovila sta, da večina raziskovalcev v svojih študijah poudarja predvsem, da otroci iz istospolnih družin niso ne v psihološkem, ne v vedenjskem, ne v seksualnem smislu niti drugačni, kot otroci iz hetero družin. Raziskave ne kažejo nobenih statistično značilnih razlik v identifikaciji seksualne identitete. Istospolne družine torej ne reproducirajo nič več gejev in lezbijk kot hetero družine. Raziskovala sta na osnovi metaanalize 21 raziskav, v letu 2010, letos, sta jo objavila, zaključila, da je spol trivialni, neodločujoči faktor, ki ne vpliva na kakovost opravljanja starševske vloge. Na splošno pravita raziskovalca, sta dva starša, ne glede na spol, ki dobro opravljata svojo vlogo, boljša kot en starš, vendar pa to ne pomeni, da tudi en starš otroku ne more zagotoviti tistega, kar potrebuje za odraščanje in razvoj. To pomeni, da ne spol niti število staršev ni odločujoč faktor, pač pa kakovost opravljanja starševske vloge. Biblarz in Stacey svojo

analizo zaokrožata z ugotovitvijo, da se idealno starševstvo lahko pojavlja v različnih oblikah in spolih.

Metaraziskava Normana Andersena in sodelavcev, pod naslovom "Otroci lezbičnih in gejevskih staršev", je pokazala, da so otroci gejev in lezbijk od otrok heteroseksualcev ne razlikujejo glede emocionalnega in kognitivnega delovanja seksualnih preferenc, spolnih vlog, prevzema identitete in podobno. Vendar pa avtorji opozarjajo, podobno kot Stacey in Biblarz, da je devet raziskav, ki so se ukvarjale z vprašanjem stigmatizacije, pokazalo, da otroci iz istospolnih družin na splošno sicer niso stigmatizirani, vendar pa obstaja tendenca, da so bolj izpostavljeni izključevanju, na primer zasmehovanju, kot otroci heteroseksualnih staršev.

Problem torej ni na strani otrok in istospolnih družin, pač pa na strani homofobične družbe. Na strani homofobične družbe! Meni je žal, da lahko ugotovljamo, da Slovenci in Slovenke, kot vse kaže, sodimo v skupino homofobičnih družb. Če gledamo na to, na kakšen način smo v zadnjem času poslanke in poslanci pod pritiskov homofobnih sporočil. Če je res, če je ta družba res iskrena, da ji je najpomembnejša dobrobit otrok, potem bo začela delati na sebi in odpravljanju svoje homofobičnosti. Če znamo brati sporočilo takšnih raziskav, lahko razumemo, da nam vsem državljanke in državljanom Slovenije govorijo, da nam je ob sprejemanju Družinskega zakonika dana možnost, da bomo končno prestopili mejo med spoštovanjem tudi drugačnih spolnih orientacij in se vpisali med države, ki homofobije ne sprejemajo kot vrednote, ampak jo štejejo za zavržno ravnanje in čustvovanje.

In še zadnje sporočilo. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, sem se dogovorila s kolegom Lukom Jurijem, da ga bova prevedla in poslala v Svet Evrope in v Evropski parlament, kjer je bila na obeh koncih sprejeta množica resolucij, konvencij in vsega podobnega, kar zanika trditve, ki smo jih danes slišali, recimo, da je v konvenciji o človekovih pravicah, evropski konvenciji, da je prepovedano posvajanja otrok s strani istospolnih zakonskih skupnosti. To ni res in takih trditev v tem Državnem zboru, v tako visokem organu te države vendarle ob zelo velikokrat ponovljenem verovanju v to, da je prepovedano lagati, tukaj je še posebej prepovedano lagati, zato menim, da je prav, da se odrečemo laganju, kadar tukaj govorimo. Ni res, da je konvencija Evropske unije prepovedala posvajanje otrok. Ker si pač Evropska unija zaenkrat ni vzela te pravice in si je verjetno tudi nikoli ne bo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa.

Današnja tem oziroma razprava je pravzaprav razprava o tem, kakšne vrednote so cilj sedanje oblasti. In kateri lobiji

jo pri tem obvladujejo pri kreiranju vrednot? Kajti govoriti o tem, da so določbe teh dveh spornih členov predvsem v prid koristi otrok, ne drži. To ne drži. Vprašati se moramo, oziroma vas moramo vprašati, koalicijo, so cilj srečni otroci ali so cilj zadovoljne in zadovoljene homoseksualne skupnosti?

Strinjali smo se, uvedli smo pravice homoseksualnih skupnosti, to je naredila celo naša vlada, vaša ni bila sposobna, ampak tukaj se pa moramo vprašati, kako bodo takšni otroci deležni nehotenega razpadanja, ko bodo odraščali v šoli. Danes so tam razpravljali številni o pravzaprav otroškem čustvovanju, govorijo še brez starševskih izkušenj. Tudi s starševski izkušnjami je strašno težko govoriti, kako otroci čustvujejo, kaj vpliva nanje, ampak zagotavljam vam, da se bo takšen otrok v nekem obdobju počutil stigmatiziranega in bo vplivalo na njegovo čustvovanje in na njegovo poznejše delovanje. Sprašujem se, kakšni lobiji so pritiskali na Vlado in na koalicijo, ko so pisali ta zakon, takšne rešitve. Dejstvo je, da ima na to vlado, kar vsi zagotavljajo, tudi z vaše strani nekateri, homoseksualni lobi izjemen vpliv, da je najmočnejši v tej državi ob sedanji vladi. To je dejstvo. In se sprašujem, ali so to zopet pisala iz ozadja neka združenja, "Yes" in tako naprej. In vam povem, da moramo pri teh rešitvah reči na "yes" "njet". "Njet", takšne rešitve niso dobre. Pri tem morate spoštovati, da gre večinski razmislek ljudi v prid obstoja naroda in vsega tega. Ne morete tu ponujati svetopisemskih izrekov tisti, ki cerkve znotraj niste videli nikdar ali pa že dolgo ne. Danes pa operirate s starozaveznimi in svetopisemskimi izreki, in to ne dobronamerno, tu je veliko licemerja. To so tako resna vprašanja, da bi jih morali jemati resno. Ne podlegati v današnjem času, ko smo priče nekaterim dekadentnim praksam, za katere nihče v tej državi noče prevzeti politične odgovornosti, da v tako resni situaciji vztrajate pri tem, kar ne more biti sprejemljivo za večino slovenskega prebivalstva. Pa tu ni nobene nestrpnosti, vsi smo za to, da imajo tudi homoseksualci... /Izklop mikrofona./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa, gospod Jerovšek.

Besedo ima Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovane in spoštovani!

Kaj je tisto, kar je garant zdravega razvoja naših otrok? Na prvem mestu gotovo to, da jih vzgajamo v ljubečem okolju, ki bo posameznike in posameznice naredilo pogumne, poštene in pravične državljanke. Pri tem se strinjam s tem, da je družina ob skupnosti tista temeljna enota, ki mora zagotoviti takšen razvoj naših ljudi. Pri tem, kot so mnogi razpravljavci pred menoj dokazovali, je bistveno manj pomembno, kakšna je ta družina, kot to, da je ta skupnost ljubeča in da na otroke kot nedvomno naše največje bogastvo gleda kot na celovite osebnosti in jim s svojim zgledom, svojim znanjem in predvsem s svojo ljubeznijo daje največ na poti v življenje.

Mnogo primerov smo danes slišali tudi o tem, kaj se zna dogajati tudi v tako imenovanih, in opozarjam na navednice, "normalnih" družinah, heteroseksualnih družinah. Kaj se dogaja v takih družinah, žal v mnogih izmed njih, ko govorimo o nasilju, alkoholizmu, odtujenosti in terorju. Ali je to tisto zdravo okolje, ki ga želimo jamčiti našim najmlajšim? Gotovo ne. In v tem pogledu mislim, da je jedro te razprave pravzaprav vprašanje, kako ozko ali široko razumemo normalnost, kajti v mnogih pismih, ki smo jih poslanke in poslanci dobili v zadnjih dneh, je prav sklicevanje na to sveto normalnost ključen element, pa sam nikomur od piscev ali teh pisem ne želim odrekati legitimnosti do njihove demokratične volje in prav je, da so jo množično izrazili tudi nam kot izvoljenim predstavnikom ljudstva. A vendar je treba opozoriti, da sam na to normalnost gledam drugače, ker zame v tej družbi ta val sovraštva, ki najeda Slovenijo in ki ga generira največja opozicijska stranka, ni normalen in ga lahko apliciramo na praktično vse družbene, politične in socialne pojave, ki smo jim danes v Sloveniji priča in imajo zgolj političen cilj. Pravite, da je razlika v vrednotah, na katerih gradimo v tej vladni koaliciji. Predvsem, in v to trdno verjamem, je treba omogočiti vsakomur, da živi svoje življenje polno in srečno. Garant te sreče je po mojem mnenju svoboda in možnost sobivanja v urejeni, strpni in sočutni skupnosti, ki bo gradila na potencialih posameznika in znala spodbujati in hkrati dala pomoč, ko človek zaide v stisko. Gotovo je to eno od tistih vprašanj, kjer nikoli ne bomo prišli skupaj in kjer je enkrat treba sprejeti odločitev. Ta odločitev je pogumna in ne si misliti, da pri kakšni izmed vidikov tudi kdo izmed nas ne pomisli, da tudi argumenti nasprotne strani vzdržijo. Mislim, da je treba imeti pogum, da sprejmemo to odločitev, ki bo Slovenijo uvrstila med odprte in demokratične narode Evrope in sveta. Tudi zato, ker so nekateri pisci očitali, da k nam prihaja en nevaren liberalni val. Želim si, da bi bil to en nov veter, ki bi dal tej naši skupnosti, ki težko sprejema drugačnost, težko sprejema tisto, kar je neznano in tuje kot neko novo vrednoto, ki zna okrepiti našo skupno sobivanje, mu dati eno novo dinamiko, novo dimenzijo, zato da bi živeli v boljši skupnosti, v skupnosti, ki je ne bo v tolikšni meri zaznamovala sovražnost, ampak v večji meri ljubezen in medsebojno razumevanje. In zato nimam kančka slabe vesti, da danes sodelujem pri tej pogumni odločitvi in v tem in s to odločitvijo v nobenem pogledu ne ogrožamo tradicionalne slovenske družine, ampak ob njen bok postavljamo prav tako demokratičen institut družine in v tem pogledu tudi tradicionalno slovensko družino; na katero se sklicujete v kateri smo vsi tukaj odraščali; krepimo in ji dajemo nov pomen. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Laszlo Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi.

Današnja razprava, pa tudi dogodki preteklih dni kažejo na to, da družinskega zakonika, ki zadovoljuje izzivom 21. stoletja, ni lahko sprejeti, vendar je nedvomno, da je to potreba, ki mora biti uresničena tudi v Republiki Sloveniji.

Uvodoma bi rad poudaril, da predlagano besedilo zakona za mene v marsičem predstavlja izredno dobro osnovo za sprejetje tega zakona, torej v marsičem je nedvomno ta zakon kvalitativno presegel dosedanjo raven. Seveda so pa tudi določene dileme, ki nedvomno ostajajo in se pri tem postavlja neko osnovno vprašanje, kaj je lahko kriteriji pravičnosti pri odločanju o najvažnejših vprašanjih, tudi v okviru predlaganega zakona. Verjetno le ne more biti tisti politični, v narekovaju bom rekel, "dialog", ki se je razvij na neki ideološki ali drugi osnovi, ampak morala bi biti neka bolj tehtna strokovna podlaga. Je pa seveda pri tem, se zavedam, težko. Verjetno na tem področju nikoli ne bomo dobili nedvoumnega stališča, zgolj subjektivna mnenja strokovne in pa laične javnosti ter političnih dejavnikov. V tem primeru gre za razhajanje pri enem od osnovnih vprašanj, to je izenačevanje istospolnih partnerjev s klasično družino oziroma tradicionalno družino ter v zvezi s tem posvojevanje otrok v omenjeni skupnosti oziroma v omenjenih oblikah. In to je nedvomno težava, ki vzbuja v nekaterih velik dvom o ustreznosti reševanja tega vprašanja na način kot je to predvideno v temu zakonskemu besedilu. Ampak, kot sem že rekel, nedvomno je treba opozoriti tudi na pozitivne stvari. Zorni kot, ki postavlja v ospredje otrokove interese torej interes slehernega otroka pa naj živi v kakršni koli družinski formaciji, je po svoje lahko, ne lahko, ampak je po svoje izreden pomemben vidik, ki po marsičem vzdrži kritiko verjetno tudi drugačno mislečih. Pri tem se vsaj v meni odpira vprašanje predvsem iz perspektive nastajanja nekega bodočega vrednostnega sistema, pri čemer je to vprašanje z vidika družine nedvomno pomembno, saj je družina, upam, da tudi v prihodnje bo, pomemben faktor pri kreiranju vrednostnega sistema družbe. Torej, to je moja dilema in to sem že večkrat poudaril. Nedvomno je pa v kontekstu tega treba opozoriti tudi na pomemben segment, pozitiven segment, ko se postavlja v ospredje otrokova pravica oziroma otrokova korist in pri tem nisem zasledil nekih večjih razhajanj.

Tudi je sprejemljivo stališče, da biološko pogojena drugačnost ne more predstavljati nikakršne pravne ali drugačne diskriminacije. Skratka, želim jasno poudariti, da za mene ni sporno, da zagotavljanje vseh pravic oziroma pravic vključno s posvojitvijo otrok mora biti v primeru istospolnih partnerjev enako zagotovljena kot v vseh drugih primerih. Predvsem kot predstavnik neke druge manjšinske skupnosti, torej na osnovi drugih kriterijev tretiranja manjšinske skupnosti se še bolj

strinjam tudi s trditvijo, da visoka raven zagotavljanja pravic manjšinam oziroma specifičnim družbenim skupinam nikakor ne more ogroziti nikogar, še najmanj pa večinsko skupnost. Zakonsko izenačevanje vseh pravic oziroma vsebinskih pravic istospolnih parterjev, vključno s posvojitvijo otroka, za mene torej ni sporno.

Vendar za konec naj povem, da pa, kot sem že poudaril, vzbuja pri meni vprašanje predvsem dilema, kakšne bodo posledice formalnega izenačevanja in oblikovanja vrednostnega sistema, bodočega vrednostnega sistema z vidika instituta družine. In na to vprašanje do sedaj še nisem dobil prepričljivega odgovora. Zato bi pričakoval, da se še vложи trud v iskanje ustrežnejše ali pa sprejemljivejše, pravnoformalne rešitve definiranja institucije istospolnosti, predvsem v kontekstu formalnega izenačevanja istospolnih partnerjev s tradicionalnimi družinami. In že tretjič poudarjam, da to ne z vidika zmanjševanja oziroma omejevanja pravic.

Menim torej, da je to vprašanje zelo pomembno in morda tukaj ostaja še nekaj rezerv v kontekstu priprave tega zakonika. Tovrstno razmišljanje delijo z menoj številni, verjetno ne vsi oziroma nedvomno ne vsi in niso ideološko naravnane, niti politično naravnane tovrstne misli in pa razmišljanja. Zato upam, da bo s strani pripravljavca zakona tudi v tej smeri izkazano določeno razmišljanje in pa razumevanje, kar bo v prid poprave besedila zakona predvsem z vidika, ki sem ga omenjal.

Zaradi te dileme čisto na koncu moram poudariti, da se bom najverjetneje pri današnjem glasovanju vzdržal, kar nikakor ne pomeni nasprotovanje predlogu zakona v celoti, zgolj dilemo v zvezi z vprašanjem, ki sem tega izpostavil. Po moji presoji je pri iskanju rešitev na voljo še dovolj rezervnih možnosti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Guido Kres. Prosim.

GUIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

V Slovenski ljudski strani smo jasno v predstavitvi povedali, da predvsem nasprotujemo 3. členu, ki omogoča posvojitev otrok istospolnim partnerjem. Danes je bilo tudi rečeno, da se bo danes pokazala zrelost države Slovenije. Seveda sem to razumel v smeri, da bo ta zakon sprejet. Vendar jaz bi to zadevo pustil odprto. Lahko se bo izkazala tudi zrelost, če ne bo sprejet. Jaz sam sigurno nimam problema s tem, da ne bi moglo te partnerske skupnosti zaživeti v popolnoma normalni obliki, tako kot vse druge. Samo v tem členu pa imam velike pomisleke. Ponosen sem na državo Slovenijo že tudi s tega vidika, ker če se spomnimo starih časov, še bivše Jugoslavije, smo bili v tem pogledu sigurno

daleč najnaprednejši. In v tem času se je zgodil velik razvoj in veliko se je spremenilo na boljše od takrat. Zakaj danes tako vztrajamo pri tem, da gre zakon s tem členom? Pričakujem in vem, da bi bili sposobni tudi brez tega člena izpeljati vse zadeve tako, kot je treba. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. K besedi se je javil tudi predstavnik Vlade, vendar bi želel najprej dati besedo zadnji razpravljalci dr. Andreji Črnak Meglič in nato Vladi. Se strinjamo s tem? Minister in državna sekretarka se strinjata. Izvolite, dr. Andreja Črnak Meglič.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ: Hvala lepa. Ponovno lepo pozdravljeni!

Dovolite mi, da začnem z izjavo predsedstva Slovenskega sociološkega društva, ki mu pripadam tudi sama in se je opredelilo do Predloga družinskega zakonika. Glede na to, da Slovensko sociološko društvo šteje več kot 200 članov, bi lahko podobno kot nasprotniki predlaganega družinskega zakonika multiplicirali to izjavo in zasuli vaše maile, pa tega niso storili.

Zato dovolite, da vam povem, kaj je temeljno sporočilo Sociološkega društva, ki je zavezano svoji stroki, znanosti, ki je zavezano temu, da strokovne, znanstvene rezultate korektno interpretira, ne zavajajoče, iztrgano iz konteksta, na premajhnih vzorcih, zavajajoče in sramotno za znanost: "V Slovenskem sociološkem društvu s pričujočo izjavo ponovno poudarjamo, da predlog novega družinskega zakonika uvaja širšo inkluzivno definicijo družine, ki sama pravno regulira že dalj časa obstoječo prakso vsakdanjega življenja. Sociološka stroka tovrstno inkluzivno definicijo konsenzualno sprejema, saj je v njej osnovna premisa družine, starševsko razmerje med otrokom in odraslo osebo, ki skrbi za otroka. Raziskave namreč kažejo, da ni pomembno, ali je starševsko razmerje z otrokom biološko ali socialno, pač pa je pomembno skrbstveno razmerje. Da spol in število staršev ne igra ključne vloge pri zagotavljanju otrokove dobrobiti, pač pa je pomemben predvsem kvaliteten skrbstveni odnos, da otroci iz istospolnih družin niso ne v psihološkem ne vedenjskem in ne v seksualnem ali kakršnemkoli drugem pomembnem smislu drugačni od otrok, ki odraščajo ob heteroseksualnih starših. Da so istospolno usmerjeni starši prav tako uspešni pri vzgoji otrok kot heteroseksualni ter da bolj kot spol in spolna usmerjenost staršev na vzgojo vpliva vsebina oziroma kakovost družinskih odnosov. Slovensko sociološko društvo meni, da predlog novega družinskega zakonika uvaja novosti, ki so v skladu s strokovnimi dognanji sociološke stroke, in si bo v nadaljnjem javnem razpravljanju na to temo še naprej prizadevalo za ustrezen strokovni nivo in prevladujočo moč argumentov."

Kot sem začela svojo uvodno razpravo, bi rada tudi tokrat poudarila, da sem vesela, da smo se danes soočili s tako

številnimi argumenti in protiargumenti. Toda na žalost moram ponovno zaključiti, da moč protiargumentov ni slonela na strokovnih argumentih, ampak je temeljila na stališčih, verovanjih, prepričanjih in predsodkih. Kot so me naučili v času mojega študija, je prav predsodke najtežje spreminjati.

Obstoječi družinski zakonik temelji na treh ključnih izhodiščih. Najprej na dosledni implementaciji Konvencije o otrokovih pravicah, ki pravi, da imajo otrokove koristi prednost. Dobesedno preveva vse 303 člene ta duh konvencije in ponosna sem, da je Slovenija tako uspešno uspela vključiti to sporočilo v temeljni zakon oziroma zakonik, ki ureja družinska razmerja in konec koncev ureja tudi pogoje dobrobiti otrok.

Drugo izhodišče je vezano na priznavanje življenjskih praks. Kot je bilo razvidno že iz uvodnega prispevka, v bistvu v Sloveniji družine, o katerih vi največ govorite in za predstavnike katerih se razglagate, jaz sem tudi predstavnica takšne družine, predstavljajo le še polovico slovenskih družin. V Sloveniji ob tej družini živijo še druge oblike družin, ki so tudi razširjene družine, ki so tudi reorganizirane družine, ki so tudi rejniške družine, ki so tudi skrbniške družine in ki so tudi družine istospolnih partnerjev. Ta družinski zakonik zgolj in samo vključuje in priznava to dejstvo, ki nam ga je prineslo življenje.

Tretje izhodišče je upoštevanje ustave, 14. člena Ustave, ki jasno in glasno določa, da ni dovoljeno nikakršno razlikovanje na podlagi kakršnih koli osebnih okoliščin.

Če končam pri tistem, kar najbolj buri duhove. Skušajmo malce demistificirati to, kar nas skrbi. Govorimo o posvojitvah otrok. V največji meri bi govorili o posvojitvah otrok, ki v istospolnih družinah že obstajajo. Od kod podatek? Ta podatek so nam sporočila združenja istospolnih partnerjev, kajti nobenemu v tej homofobični družbi ni do tega, da bi se, po domače povedano "iztrčaval" in se tolkel po prsah, jaz pa sem taka družina. Dejstvo je, da imajo otroci v teh družinah kršenih pet pravic, njihovi socialni starši pa osem pravic. Že v uvodu sem vas vprašala, v imenu koga ali česa, in da imajo tudi nasprotniki te rešitve probleme, se je pokazalo iz izjav oziroma soočenj z nekaterimi njihovimi predstavniki, recimo z gospodom Princem. Ja ne, saj mi pa ne odrekamo teh pravic, ampak to je treba urediti drugače. Lepo vas prosim, kje, v kakšnem drugem dokumentu?! Že samo po sebi pomeni diskriminacijo in priznavanje neenakopravnega obravnavanja vseh tipov družin. Še enkrat vas sprašujem, zakaj in v imenu koga. Tem otrokom in njihovim socialnim staršem, ker za njih skrbijo enako dobro, kot skrbimo mi za svoje otroke, ne priznavamo teh pravic.

Druga zgodba je seveda povezana z možnostjo posvojitve tujega otroka. Pa pogledjmo, kaj pravzaprav pomeni ta pravica. Ta pravica pomeni zgolj vstopnico, da se postaviš v vrsto s 375 čakajočimi pari, ki čakajo na 30 otrok. Zgolj in samo to. Presoja o tem, komu bo otrok dodeljen, je odvisna od strokovne

presoje, od zelo težkega postopka preverjanja pogojev, v katerih bo otrok živel, od tega, da so vse strokovne službe zavezane varovati maksimalne koristi otroka. Najprej Center za socialno delo, potem pa še sodišče. In lepo vas prosim, v tej homofobični družbi, kaj pravite, koliko teh bav-bavov se bo postavilo v vrsto 375 čakajočih parov? Kdo bo šel, čez vsa ta šikaniranja in napadanja, ki jih poslušamo danes? To je pravica, ki jo urejamo tudi za prihodnost. V preteklosti so naši otroci, ki so bili rojeni v izvenzakonskih skupnostih oziroma materam samohranilkam, veljali za pankrte. Družba jih je zavračala. V svoji lastni družini imam zgodbo, kjer je družina zavrgla svojo hčerko, nosečo hčerko, v visoki nosečnosti in jo vrgla v sredi zime na cesto. V moji družini so se jo usmili in vključili v družino in omogočili njej in njenemu otroku, da sta se normalno razvijala. Njeni starši, njeni sorodniki pa so gledali proč. Toda življenje je to preseglo in preseglo bo tudi ta homofobična čustva, s katerimi se srečujemo danes. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa za besedo. Državna sekretarka dr. Anja Kopač Mrak, prosim.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo. Bom potem ministru še prepustila besedo za konec. Hvala za besedo, ponovno. Jaz bi pred zaključkom vseeno razpravo malce premaknila iz diskusije o treh členih tega družinskega zakonika in jo usmerila v to, kaj vse ta družinski zakonik prinaša, kar je bilo tudi že omenjeno in tudi podprto s strani večine v Državnem zboru. Ta materija, o kateri danes razpravljamo in o kateri boste odločali zgolj, ali je primerna za nadaljnjo razpravo, je dejansko predstavila družinsko ustavo, če tako rečemo, in vsa družinska razmerja in družinske pravice ureja na enem mestu, kar se v naši državi dogaja prvič. Zakaj je do tega predloga prišlo, je več razlogov. Prva je praksa na samih sodiščih, praksa na centrih za socialno delo. V zadnjih 30 letih se je z družino, ali nam je všeč ali ne, veliko dogajalo, zato mora tudi zakonodaja ustrezati in odgovarjati na to različno pozicijo in različna dogajanja znotraj družine. Pomembne so tudi sodne odločbe, predvsem pa v končni fazi odločba Ustavnega sodišča, ki ne glede na to, ali govorimo o podobnosti, enakosti ali ne v različnih točkah obrazložitve, je za nas zelo pomembna ena točka, to pa je točka, v kateri nedvoumno pove, da je spolna usmerjenost ena od osebnih okoliščin, na podlagi katere diskriminacija ni mogoča. In na podlagi tega, ker spoštujemo odločbe Ustavnega sodišča, ki je najvišji zakonodajno-pravni organ v tej državi, poskušamo njihovo odločbo implementirati tudi v ta zakon. Ne glede na večkrat izpostavljeno, kaj je bil ključni razlog za ta predlog zakona, je to predvsem spremenjena družbena realnost. Če tukaj govorimo tudi o konvenciji o človekovih pravicah, omenjena je bila prej, sprejeta leta 1948, pa že revidirana, in tudi o

drugih, predvsem je Svet Evrope na tem področju sprejel številne listine, konvencije, ki določajo človekove kulturne, socialne pravice, ki so bile tudi kasneje revidirane prav z vidika razvoja človekovih pravic. Tudi že danes je bilo v dvorani večkrat poudarjeno, da pojem človekovih pravic ni statičen, se spreminja v času. In ta predlog zakona predstavlja razvoj pogleda na človekove pravice, pri čemer smo na stališču, da pravic nekoga, ker je spolno usmerjen drugače, kot je večina v naši družbi ali na splošno na svetu, ne moremo diskriminirati.

Poleg teh istospolnih družin, o katerih danes govorimo, je pa prav, da rečemo tudi o drugih družinah, ki jim odrekamo z zakonom pravico do tega naziva. Mi danes govorimo o tej določbi zakona zelo veliko, pri čemer sama določba ne prinaša nobene pravice. Definicija družine je zgolj načelna definicija. In če govorimo o načelnosti, verjetno težko rečemo in se težko postavimo na stališče, da niso vse družine in vsi otroci, ne glede na to, v kakšni družini živijo, v enakem položaju. In tu zakonodaja ne more opredeljevati idealnih situacij, ampak mora slediti družbenemu razvoju. Lahko z drugimi zakonodajami, ukrepi, kar počnemo in nadaljujemo to, kar ste začeli v prejšnjem mandatu. In ni zgodba samo prejšnjega mandata, ampak tudi predprejšnjih vlad, da poskušamo z ukrepi družinske politike spodbujati to, da bi se v naši državi rodilo čim več otrok, da bi bil za njih zagotovljen optimalni razvoj. Ampak to je drugo polje, tukaj pa govorimo o priznavanju temeljnih človekovih pravic vseh, predvsem otrokom, ker ključno vodilo družinskega zakonika je otrok. Večkrat danes z več strani je bilo poudarjeno, da danes otroci, ki živijo v teh družinah, če se izognem številki, živijo v teh družinah in nimajo temeljnih socialnih pravic: pravica do dedovanja, pravica do pokojnine, pravica do stikov so temeljne socialne pravice in je v interesu otrok, ne istospolnih, v pravici teh otrok, katere interese moramo ščititi.

Tukaj ni vprašanje, kot je bilo že prej, ali nam je to všeč ali ne. Ti otroci so tukaj. Odločba na primeru posvojitve v Ameriki je danes tu, Vrhovno sodišče jo je zavrnilo kot neutemeljeno, torej dovoljuje se vpis in priznava se tuja odločba. Kaj bomo danes s tem otrokom naredili? Vrhovno sodišče je odločilo, da je priznanje te tuje odločbe v skladu z veljavnim redom Republike Slovenije in predvsem v skladu z evropskim pravnim redom, kjer gre praksa v smeri prepoznavanja temeljnih človekovih pravic in ne izključevanja v vseh najbolj odprtih demokratičnih družbah.

Družina definicije postavlja v ospredje otroka. Ti otroci pa živijo v različnih razmerjih. Idealno je, da bi živeli morda v družini, kjer sta oče in mama. Ampak ne oče in mama per se, ampak dobra oče in mama, ki namenjata veliko skrbi, ki znata in zmoreta skrbeti za tega otroka. Ne zgolj to, da smo matere ali da smo očetje. Moramo se potruditi, da smo dobri

matere in očetje, potem izpolnjujemo svojo starševsko skrb. Zato je v družinskem zakoniku tudi sprememba od pojma roditeljska pravica k starševski skrbi. Prav zaradi tega, ker nismo rodili svojih otrok zato, da so naša lastnina in nimamo nad njih roditeljsko pravico, ampak predvsem imamo starševsko skrb. V elementih, ko starši ne zmoremo, ne morejo ali nočejo tega delati na način, da je v korist otroka, takrat ta družinski zakonik opredeljuje številne ukrepe, tako začasne kot trajne, o tem, kako morajo strokovne institucije odločati v teh primerih. In tu je še en zelo velik prispevek tega družinskega zakonika. Jasno razločuje, o čem kdo odloča in kdo sprejme dokončno odločitev. In tukaj smo dosegli v soglasju z Ministrstvom za pravosodje temeljni premik. To, da smo se dogovorili o prenosu temeljnih pravic najhujših posegov v družino, da o tem odločajo sodišča, ne več centri za socialno delo, in hkrati ob tem družinskem zakoniku oblikovali predlog procesnega prava, ki bo omogočal, da se bo v družinskih sporih in tam, kjer otroci dejansko najbolj trpijo v teh postopkih, hitro odločalo v korist otroka.

Korist otroka je kompleksen pojem in dejansko to korist ne moremo zgolj postaviti kot črko na papirju, da ima pravico do očeta in matere. In strokovne institucije so tiste, ki morajo presoditi, kaj je v najboljšem interesu otroka pri postopkih, posvojitvah. In to delajo. In tudi v temu zakoniku je napisan prav poseben člen, kjer smo želeli to jasno izpostaviti, da se mora vedno pri vprašanju posvojitvev otrok odločati v korist otroka. Tukaj ni nobenega dvoma, samo morda v glavah koga, da je to interes elitnih posameznih družb in da so nas vodile ob tem. To lahko zagotovim s te mize, da pri snovanju tega zakona gre zgolj za to, da želimo vsem državljanom zagotoviti enake pravice in v vsem ščititi interes otroka.

Tudi prakse, na primer španski premier, kjer je katoliško okolje, kjer se velikokrat izpostavljajo vrednote, je leta 2005, ko se je sprejemal njihov družinski zakonik, odprl podobne debate, kot se danes odvijajo v Državnemu zboru in tudi že prej pri samem predlogu in se še bo. Zakon v Španiji je bil sprejet, danes poročila iz Španije kažejo, da se nič bistvenega ni spremenilo. In to je tisti del, ko govorimo o vrednotah v družinah, komu kaj jemljemo. Jaz menim, da moja družina bo ostala enaka družina in moje vrednote bodo nespremenjene s tem, če lahko priznam to pravico tudi istospolni družini, kjer živijo otroci. Moje družine ne bo nič manj, jaz ne bom istospolna in se ne bom premislila in se registrirala ali se poročila z drugo žensko. Zaradi tega, ker smo to že na začetku razčistili, da so to stvari, ki so biološke dane in niso stvar socialnega konteksta. Vsi ti pomisleki so odveč in to gre zgolj za ogroženost, predstavo ogroženosti večinske družbe, ki ni v ničemer utemeljena. Družina tudi danes, ne glede na to definicijo prejšnjega oziroma še vedno veljavnega zakona o zakonski zvezi in

družinskih razmerjih, kljub temu da je definicija zelo jasna, se nam je zgodilo marsikaj. Torej s samo to točko člena v zakonu ne bomo nič spremenili v tem, kaj se nam bo v družbi dogajalo. Tukaj samo skušamo sprejeti to, kar se v družbi dogaja, in regulirati z vidika pravic, da imajo vsi državljani enake pravice, naj bodo to otroci ali naj bodo to odrasli. In to je ključni namen tega družinskega zakonika.

Kar se tiče družine kot take, je konstitutivni element vedno in vedno bo. O tem se vsi strinjamo. Vprašanje je samo, kako vidimo potem to družino. Jaz vidim osebno družino tam, kjer je nek ljubeč odnos, skrbstva, varnosti in kjer se otroci lahko razvijajo. Za mene ni družina zgolj to, da sta oče in mama. Pri čemer si predstavljam, da se lahko zgodi razveza in ostanem morda samohranilka tako ali drugače, lahko se mojemu možu ali meni kaj zgodi, in mi bomo še vedno enako družina z mojimi otroki, ne glede na to, kaj je ta člen zakona, kaj bomo rekli, kaj mislimo o tem in kaj bomo sprejeli.

Je pa drugo vprašanje, če smo na polju vprašanja naravnosti. Naravnosti tukaj ne bi odpirali, ker smo daleč od tega, da lahko govorimo, kaj je naravno in kaj ni naravno...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim za mir in zbranost v dvorani. Prosim.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Predvsem pa ni na državi, da postavlja te standarde in predvsem to, da deviantne stvari, ker je nesprejemljivo, da na katerikoli točki primerjamo homoseksualnost, istospolno usmerjenost, s katerimikoli deviantnimi in tudi po naši zakonodaji kaznivimi dejanji. In pedofilija je, da ne pozabimo, kaznivo dejanje, ki ga izvaja odrasla oseba nad mladoletno osebo, z zelo jasno definicijo in z ničemer in nikoli se ne sme povezovati s tem, ker te akte lahko počnejo različni ljudje z različno spolno usmerjenostjo, ni izključno.

Tukaj je res pomembno, da postavimo in da se strinjamo okoli tega, da družina je vrednota, ampak da priznavamo možnost, da se v družbi, v različnem družbenem času pojavljajo različni tipi družine, ki pa jim damo enake pravice in jih ne diskriminiramo na nek ideal, ki je bil nekoč ali morda je prisoten in bi ga celo želeli, ampak je zgolj lahko ideal. Lahko celo ostane ideal, ni noben problem, ne moremo pa si pred ostalimi družinami zatiskati oči in govoriti, da ne obstajajo. Tem otrokom ne moremo reči, da naj gredo prijaviti državljanstvo nekam drugam. Danes so tukaj in na Državnem zboru je, da jim določijo, omogočijo vse pravice, ki jim pripadajo, ne glede na to, v kakšnem tipu družine živijo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Za besedo je prosil še dr. Ivan Svetlik, minister za delo, družino in socialne zadeve. Prosim.

DR. IVAN SVETLIK: Hvala lepa. Jaz bi rad samo še dva komentarja, spoštovane poslanke in poslanci izrekel. Prvič, rečeno je bilo, kateri lobiji so za tem zakonikom. Mogoče se je v današnjem času...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani... Prosim, gospod Jerovšek, mir...

DR. IVAN SVETLIK: ... težko predstavljati, da se kdo pojavi s predlogom v Državnem zboru, ne da bi za njim stali lobiji. Naš edini lobij tukaj je stroka, ki ji pripadamo in nanjo se sklicujemo. Predstavili smo mnogo referenc, na podlagi katerih so se te presoje dogajale. Vsi ostali lobiji lahko seveda vsak po svoje tudi razmišlja. Moram pa reči, da ni bilo direktnih vplivov, morda posrednih, ki jih nismo videli, ampak to je pač stvar avtonomne presoje in diskusije, ki smo jo vodili z mnogimi, ko smo oblikovali ta predlog.

Tisto, kar bi pa rad za konec rekel, je to, da je današnja razprava o tem zakoniku bila zelo simbolna, tekla je bolj na neki simbolni ravni kot na konkretni. Veliko je bilo govora o vrednotah, ki jih živimo in ki jih deloma lahko tudi sooblikujemo z zakonodajo. Omenjene so bile vrednote, kot so družina, svoboda, varnost. In če boste šli gledat empirične raziskave, boste ugotovili, da so res te vrednote vedno postavljene visoko, včasih se malo zamenja vrstni red, doda se še katera druga, ampak te so ključne, imate prav. Toda če boste brali družinski zakonik, takega kot je v vsej svoji celoti, boste videli, da je v njem tudi družina kot vrednota izpostavljena, vendar družina v vseh svojih pojavnih oblikah, ne samo v eni obliki - družina v tistih oblikah, v katerih danes Slovenci živimo. Ob tem se odločitev za takšno rešitev, za take družine, lahko sprejme in mora sprejeti ob drugi vrednosti - svobodi. Ob svobodi odločanja posameznika o tem, da si bo izbral obliko življenja. Če bi zaprli to možnost, potem svobode ni več. Potem smo jo vzeli polovici tega prebivalstva, kot je bilo danes rečeno.

In tretje, govorimo o varnosti in koristi otroka. Celoten družinski zakonik to postavlja v osrčje, v center pozornosti, in vse institucije, ki so tu predvidene, so temu namenjene. In to je odgovor na tretjo vrednoto, ki ji rečemo varnost. Jaz verjamem, da bomo s sprejemanjem in sprejetjem tega zakonika testirali svojo odprtost, odprtost te družbe. Včasih ste ji rekli, nekaj let nazaj, sproščenost ali nekaj podobnega. Ampak za to pravzaprav gre, da smo odprti do drugačnosti in da to znamo sprejeti ter živeti tolerantno, drug ob drugem, kljub različnostim, ki jim na tak ali drugačen način pripadamo državljani te države. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki so to želeli, so dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo - mislim, da je še 12 minut -, še ni

potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Prosim za prijave. Na razpolago imamo 12 minut in 21 razpravljavcev. Ugotavljam, da teh 12 minut na 21 razpravljavcev dejansko ni možno razdeliti, če želimo imeti smiseln čas. /Oglašanje v dvorani./ Prosim? Možno je razdeliti, vendar spoštovani kolega Anderlič, za vsakega bi prišla bistveno manj kot minuta. Torej je nesmiselno in nepotrebno. Zato vam predlagam, če se strinjate, da s tem zaključimo razpravo. Se strinjamo? Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 24. točki dnevnega reda oziroma najkasneje ob 23.35.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **24. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO PREDLOGA OBTOŽBE PREDSEDNIKA REPUBLIKE PRED USTAVNIM SODIŠČEM ZARADI KRŠITEV USTAVE IN HUJŠIH KRŠITEV ZAKONA**. Predlog obtožbe je v obravnavo zboru predložila skupina 33 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s to točko dnevnega reda je vodja Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke gospod Jože Tanko danes v popoldanskem času predložil dodatno gradivo. Gre za gradivo, ki po svoji vsebini predstavlja dodatno dokazno gradivo v postopku obtožbe predsednika republike. V skladu s tretjim odstavkom 180. člena Poslovnika Državnega zbora pa ima predsednik republike za ustni ali pisni odgovor na seji Državnega zbora zagotovljeno najmanj 30 dni. Gre torej za pravico predsednika oziroma za zagotovitev časa, ki ga potrebuje za pripravo odgovora na obtožbo. Ker pa to gradivo po vsebini, ne po celoti, ampak delno, pomeni nov dokazni predlog v postopku obtožbe, za katerega predsedniku republike ni bila dana možnost odgovora v poslovniškem roku, vas obveščam, da tega gradiva ni mogoče šteti za dodatno gradivo k obravnavani točki dnevnega reda, zato tudi ne more biti predmet obravnave v okviru te točke dnevnega reda. Tega gradiva poslanke in poslanci v dvorano ne boste prejeli, bo pa kot vsako drugo gradivo razdeljeno v vaše pisarne.

Besedo dajem predstavniku predlagateljev Janezu Janši za dopolnilno obrazložitev predloga obtožbe. Prosim, gospod Janez Janša.

JANEZ JANŠA: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Kologice in kolegi!

Dne 30. novembra lanskega leta je bila objavljena vest Slovenske tiskovne agencije, da je predsednik republike dr. Danilo Türk odlikoval nekdanjega šefa Udbe oziroma Službe državne varnosti Tomaža Ertla s srebrnim redom za zasluge. 27. novembra 2009 je bil ukaz o podelitvi odlikovanja gospodu

Ertlu objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije številka 96-2009. To ni bilo prvo tovrstno priznanje odlikovancu Ertlu.

Ta je od Predsedstva Socialistične Republike Slovenije za svojo vlogo pri zatiranju demokratičnih in osamosvojitvenih teženj v Sloveniji, že 10. maja 1989 prejel iz rok dr. Janeza Stanovnika visoko republiško odlikovanje Red republike s srebrnim vencem. Danes se podobno odlikovanje imenuje Red republike s srebrnim redom in to odlikovanje je lanskega novembra podelil gospodu Ertlu tudi dr. Türk.

Po mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije je bila Udba uradno imenovana Služba državne varnosti, kriminalna združba. V sodbi št. 187/98, z dne 23. 5. 2002, je Vrhovno sodišče Republike Slovenije zapisalo: "Danes je znano, da se je ta služba ukvarjala ne le z obveščevalnimi nalogami, ampak je tudi sama organizirala razne kriminalne aktivnosti, jih načrtno izzivala, pa tudi konstruirala obstoj kaznivih dejanj in odgovornost zanje. V ta namen je tudi falsificirala, fabricirala ali podtikala obremenilne dokaze. Žrtve takšne aktivnosti, praviloma politični nasprotniki ali drugače misleči, v obdobju takratnega režima praviloma niso imele možnosti razkritja konstruktov Udbe in rehabilitacije." Konec citata.

Iz številnih dokumentov je znano, da je Udba zasledovala, prisluškovala in vohunila za svojimi lastnimi državljani v imenu ideološke pravovernosti ter jih ovajala, zapirala, mučila in tudi ubijala. Bila pa je tudi dobro organizirana gospodarska kriminalna združba, povezana z mednarodnimi kriminalnimi združbami, ki je tihotapila cigarete, alkohol in mamila, ustanavljala je bančne pralnice, za denar je urila tuje teroriste vseh barv in prepričanj. Bila je organizacija, ki je skrivala mednarodne kriminalce pred Interpolom. O tem pričajo knjige, spomini in objavljeni dokumenti in kot takšno ima zapisano tudi v spominu evropska humanistična zgodovina, na kar so v skupni izjavi Zbora za republiko posebej opozorili številni ugledni akademiki in strokovnjaki za ustavno pravo.

Predsednik države dr. Danilo Türk je ob nastopu funkcije v tej dvorani izrekel prisego, ki je določena v 104. členu Ustave Republike Slovenije in se glasi: "Prisegam, da bom spoštoval ustavni red, da bom ravnal po svoji vesti in z vsemi svojimi močmi deloval za blaginjo Slovenije." Sestavni del ustavnega reda v širšem smislu so določila ustave in ustavnih zakonov, pa tudi vsebina odločb Ustavnega sodišča. Temelj ustavnega reda Republike Slovenije predstavlja dosledno spoštovanje človekovih pravic. To izhaja že iz Temeljne ustavne listine ter preambule in uvodnega dela Ustave Republike Slovenije. Področje varovanja človekovih pravic in svoboščin pa je urejeno v 1. poglavju Ustave Republike Slovenije, kar ni naključno, saj je ustavodajalec prav dosledno spoštovanje človekovih pravic želel postaviti kot izhodišče in temelj celotne ustavne ureditve in ustavnega reda. To je še posebej poudaril z vključitvijo 15. člena

Ustave, ki ne dovoljuje nobenega omejevanja temeljnih človekovih pravic in svoboščin izven ustavnih okvirov, niti z izgovarjanjem na samo ustavo. Dosledno spoštovanje varovanja človekovih pravic in svoboščin na ustavnopravni ravni zahteva brezpogojno, vnaprejšnje vrednostno zavračanje vsega, kar predstavlja kršitev človekovih pravic in svoboščin, in sicer na konkretni in tudi na simbolni ravni. In prav pri vzpostavljanju zaupanja v institucijo države ter ustavni red je simbolna raven velikokrat vsaj tako pomembna kot konkretna. Vendar je Ustavi navkljub predsednik republike dr. Danilo Türk z visokim državnim oblikovanjem nagradil bivšega šefa tajne policije Tomaža Ertla.

Pri odlikovancu gre za osebo, ki je dokazano odgovorna za mednarodne teroristične aktivnosti, s katerimi so se ogrožala nedolžna človeška življenja, ki je odgovorna za množične kršitve človekovih pravic in temeljnih političnih svoboščin, ki jih danes varuje drugo poglavje Ustave Republike Slovenije, ki je odgovorna za veleizdajo, ker pristojnim organom ni posredovala pridobljenih informacij o razorožitvi teritorialne obrambe, ki je odgovorna za uničenje velikega dela slovenske kulturne in nacionalne dediščine v obliki arhivskih zapisov, s tem pa tudi z oteženo ali onemogočeno popravo krivic tisoč posameznikov, ki jih je ravno Udba preganjala in kršila njihove pravice. Odlikovanje je bilo podeljeno osebi, ki je odgovorna za ogrožanje procesov demokratizacije in osamosvojitve, saj je odrejala represivne ukrepe zoper njene nosilce ter pozivala predstavnike jugoslovanskih represivnih organov, naj ukrepajo za zatrtje porajajočih se demokratičnih procesov.

Predsednik republike je z odlikovanjem šefu kriminalne združbe neposredno kršil 34. člen Ustave, posredno pa tudi večino členov drugega poglavja, ki govori o varovanju človekovih pravic in temeljnih političnih svoboščin. 34. člen Ustave Republike Slovenije pravi: "Vsakdo ima pravico do osebnega dostojanstva in do varnosti." Predsednik republike je s podelitvijo odlikovanja šefu nekdanje tajne politične policije Tomažu Ertlu neposredno kršil ustavno pravico do osebnega dostojanstva vsem žrtvam te represivne institucije, tako živim kot mrtvim. Pravica do osebnega dostojanstva in varnosti je namreč zagotovljena vsakemu. Posebnost pri varstvu človekovega dostojanstva je, da se nanaša tako na dostojanstvo živih kot tudi na dostojanstvo že pokojnih oseb. Po stališču Ustavnega sodišča iz leta 1998 imajo posebno mesto med človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami določbe, ki varujejo človekovo osebno dostojanstvo, osebne pravice, njegovo zasebnost in varnost in prepoveduje vsem, na prvem mestu državi pa tudi posameznikom, poseganje v naštetih pravice.

Spoštovane kolegice in kolegi! V Sloveniji danes živi na tisoče naših sodržavljanov, ki jim je Udba drastično kršila človekove pravice. Mnogi se še vedno borijo za priznanje

statusa žrtve represije, mnogi imajo pri tem velike težave z dokazovanjem kršitev, ker je ta ista Udba v času vladavine gospoda Ertla, uničila njihove osebne dosjeje. Leta 2009 pa dr. Danilo Türk podeli državno odlikovanje šefu te organizacije, ki je neposredno odgovorna za ta dejanja. Akt predsednika republike je neposredno kršil njihovo ustavno pravico do osebnega dostojanstva, ki jo zagotavlja 34. člen Ustave Republike Slovenije.

Spoštovane kolegice in kolegi! Do danes je v Sloveniji umrlo več deset tisoč naših so rojakov in sodržavljanov, ki jih je Udba maltretirala in kršila njihove človekove pravice, ne da bi dobili kakršno koli zadoščenje ali doživeli vsaj poskus poprave krivic. Namesto tega je na deset tisoče njihovih svojcev doživelo dejanje predsednika republike, s katerim je odlikoval šefa organizacije, ki je neposredno odgovoren za njihovo trpljenje in za trpljenje že pokojnih najbližjih.

S podelitvijo odlikovanja šefu njihovih učiteljev je predsednik republike neposredno kršil njihovo ustavno pravico do osebnega dostojanstva, ki jo zagotavlja 34. člen Ustave Republike Slovenije. Kršil je tudi ustavno pravico do osebnega dostojanstva mrtvih, ki jo prav tako varuje ta isti člen Ustave Republike Slovenije. V temu primeru, spoštovane kolegice in kolegi, ne gre za neko posredno, ampak gre za neposredno kršitev Ustave. Ta kršitev je konkretno nastala s samo podelitvijo spornega nadaljevanja. Podrobnejša navedba sodb Ustavnega sodišča na to temo je podano v gradivu.

Blizu te kršitve pravice do osebnega dostojanstva vidimo tudi včerajšnji bojkot poslancev vladne koalicije, ki se niso udeležili seje Komisije za peticije, kjer so nekatere žrtve Udbe govorile o svojih osebnih izkušnjah in o izkušnjah svojih bližnjih, in ki je bila pretresljiva. Ignoranca je tukaj blizu te kršitve ustavne pravice do osebnega dostojanstva.

Seveda je predsednik republike posredno kršil tudi več drugih členov Ustave kajti nagrajevanje oziroma odlikovanje osebe, ki je subjektivno in objektivno neposredno odgovorna oziroma soodgovorna za sistematične kršitve človekovih pravic, ruši zaupanje v pravno državo in enakost pred zakonom. Slovenija je ratificirala deklaracijo o človekovih pravicah in številne druge mednarodne akte s področja varovanja človekovih pravic pa tudi Lizbonsko pogodbo.

Z odvzemom državljanstva nevšečnim delom prebivalstva, ki ga je Udba množično prakticirala, je bil kršen 15. člen splošne deklaracije o človekovih pravicah. Podelitev odlikovanja bivšemu šefu tajne policije je očitno v nasprotju z ratificiranimi mednarodnimi akti s področja varovanja človekovih pravic, ki se po Ustavi uporabljajo v Sloveniji neposredno. Podelitev je tudi v očitnem nasprotju z resolucijami Evropskega parlamenta in Sveta Evrope, obsodbi in razgradnji totalitarnega komunističnega režima ter njegovih institucij, med katerimi je bila najbolj sporna prav tajna

politična policija. Slovenska ustava pravi, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine in da smo pred zakonom vsi enaki. Delovanje Udbe je postavljalo ljudi v neenak položaj pred zakonom. Ljudi so njeni pripadniki zaradi političnih ali verskih prepričanj preganjali, zapirali, mučili ter ogrožali njihovo zdravje in njihova življenja, in sicer tako doma kot v tujini. Podelitev odlikovanja njenemu bivšemu šefu pomeni legitimacijo in celo simbolno nagrajevanje teh zločinov. Ustava pravi, da je človekovo življenje nedotakljivo. V Sloveniji ni smrtne kazni. Udba je ljudi pobijala ljudi doma in v tujini. Načrtovala in izvajala je teroristične akcije v tujini, podstavljala bombe na javnih mestih, recimo v muzejih, ter ogrožala nedolžna življenja. Bila je tudi represivno orodje režima, ki je s pomočjo zagrožene smrtne kazni zoper politično konkurenco ščitil svojo totalitarno naravo in oblast same stranke.

Ustava pravi, da nihče ne sme biti podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu kaznovanju ali ravnanju. Udba je mučila in grobo poniževala ljudi ter načrtno teptala njihovo človeško dostojanstvo. S pomočjo izsiljevanja je novačila sodelavce, oporečnike je zapirala v psihiatrične ustanove ter na prisilno zdravljenje. Številni primeri takšnega ravnanja so opisani v knjigi Temna stran meseca, ki jo je izdala Nova revija v Ljubljani leta 1998.

Ustava pravi, da ima vsakdo pravico do osebne svobode. Udba je ljudi zapirala, nadzirala, jih nezakonito zadrževala in omejevala, jim prisluškovala in jih zasledovala. Aretirane državljane je izročala vojaškemu sodišču JLA, kjer so jim sodili na tajnih procesih v tujem jeziku, brez možnosti proste izbire zagovornika. Poleg procesa proti četverici leta 1988 so znani tudi hujši primeri takšnega teptanja človekovih pravic. Leta 1984 je Vojaško sodišče v Ljubljani na tajnem procesu na dolgoletne zaporne kazni obsodilo osem slovenskih državljanov - civilistov. Vojaškemu sodišču je civiliste predala Ertlova Udba. Večina obsojencev se je iz zapora vrnila kot invalidi, dva sta kmalu po izpustitvi iz zapora umrla. Uničene so bile družine, nekateri svojci prizadetih se še danes ukvarjajo z nedokončanimi postopki rehabilitacije, medtem ko odgovorni za njihovo trpljenje prejemajo visoke pokojnine, najodgovornejši pa celo državna odlikovanja. Poslanci vladne koalicije so izpoved žene in hčerke ene od žrtev tega zločinskega procesa na včerajšnji seji Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti poniglavo bojkotirali. Ustava pravi, da kdor je bil po krivem obsojen za kaznivo dejanje ali mu je bila prostost neutemeljeno odvzeta, ima pravico do rehabilitacije, do povrnitve škode in druge pravice po zakonu. Republiški sekretariat za notranje zadeve, ki mu je načeloval odlikovanec predsednika države Tomaž Ertl, je pred prvimi svobodnimi volitvami leta 1990 sistematično uničil na tisoče osebnih dosjejev žrtev tajne politične policije in mnoge druge dokumente, zaradi česar imajo mnogi državljani Republike

Slovenije še danes težave pri zbiranju dokazov, potrebnih za rehabilitacijo in popravo krivic. Evidentirani so bili primeri uničevanja arhivov v pečeh zaporov na Dobu, avgusta leta 1987, ter v obratih Papirnice Vevče in na območju Kočevske Reke in Borovca spomladi leta 1990, deloma celo po prvem krogu prvih svobodnih volitev. Ker je visoko državno odlikovanje prejela oseba, neposredno odgovorna za kršitev človekovih pravic in tudi za uničenje dokazov o teh kršitvah, so bile s tem dejanjem predsednika republike še dodatno ponižane vse te žrtve totalitarnega režima.

Ustava pravi, da je stanovanje nedotakljivo. Nihče ne sme brez odločbe sodišča proti volji stanovalca vstopiti v tuje stanovanje ali v druge tuje prostore, niti jih ne sme preiskovati. Udba je vstopala v stanovanja in tuje poslovne prostore brez vsakega nadzora in zlorabljala zasebnost stanovanja za prisluškovanja ter vsestransko nadziranje ljudi. Kljub temu, da je takšno prikrito kršenje človekovih pravic težko odkriti, so bili neposredni primeri odkriti pri udbovski obdelavi Edvarda Kocbeka, Viktorja Blažiča, Staneta Kavčiča, v prostorih Ljubljanske nadškofije, v Mikroadu in mnogih drugih primerih akcij Udbe proti oporečnikom režima.

Ustava pravi, da je zagotovljena tajnost pisem in drugih občil. Udba je brez sodnih odločb sistematično nadzorovala pisemske in druge pošiljke. V prostorih Pošte Slovenije je vse do padca enopartijskega režima leta 1990 obstajal poseben prostor, kjer so sistematično nadzorovali vsako pisno korespondenco večjega števila slovenskih državljanov. Ustava pravi, da je zagotovljeno varstvo osebnih podatkov, prepovedana je uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja. Udba je osebne podatke ljudi sistematično zbirala, jih prirejala in zlorabljala za njihovo osebno diskreditacijo po načelu najprej diskreditacija, potem likvidacija, po potrebi tudi fizična. O uporabi te metode je neposredno z omenjanjem posamičnih primerov govoril odlikovanec Ertl na tajnem sestanku vodstva Udbe in drugih represivnih organov s predsednikom centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Milanom Kučanom aprila leta 1988 v Tacnu, kar je razvidno iz priloge 6 tega gradiva.

Ustava pravi, da je zagotovljena svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja. Udba je pod vodstvom Tomaža Ertla izvajala grobe posege v svobodo govora in tiska, kar je vodilo do zaplomb posameznih tiskovin prek tožilstva ali do grobih pritiskov na urednike. Konkretni primeru so opisani v knjigi Temna stran meseca in številnih intervjujih prizadetih. O uporabi te metode je neposredno z omenjanjem posamičnih primerov govoril gospod Ertl na tem že omenjenem tajnem sestanku v Tacnu aprila leta 1988. Odlikovanje osebe, ki je neposredno odgovorna za preprečevanje svobode izražanja, je zavržno dejanje povelečevanja totalitarizma. Ustava pravi, da

je izpovedovanje vere in drugih opredelitev v zasebnem in javnem življenju svobodno. Udba je sistematično spremljala in beležila vsako obliko izpovedovanja vere ljudi in jih delila na tej osnovi. Staršem je bila ovirano in v številnih primerih celo grobo kratena pravica do vzgoje otrok, skladno s svojimi vrednotami. Udba je uradne preverke desetisočev, verjetno stotisočev, v nekih desetletjih beležila njihovo versko opredelitev in s tem posameznikom preprečevala zasedbo odgovornih mest v gospodarstvu in javnih zavodih. Številnih konkretni dokazi teh množičnih kršitev so zbrani v publikaciji, ki jo je izdal zgodovinar Milko Mikola, Religija, cerkev in šola v dokumentih občinskih komitejev ZKS, zgodovinskega arhiva Celje.

Ustava pravi, da je zagotovljena pravica do mirnega zbiranja in do javnih zborovanj. Udba je velik del aktivnosti uperila v preprečevanje vseh oblik mirnih organiziranih protestov. Odlikovanec Ertl pa v dokumentih z očitnim posmehom za mirne demokratične proteste za ljudi uporablja izraz "nekakšna poulična demokracija". Dejstvo, da njegovi politični zagovorniki, med njimi tudi člani aktualne vlade, ta izraz z istim zaničujočim kontekstom uporabljajo še danes, kljub temu, da gre za eno temeljnih človekovih pravic, zapisanih v 42. členu Ustave Republike Slovenije, pritrjuje izjavi predsednika republike, da je bila podelitev odlikovanja bivšemu šefu Udbe dejansko preiščljeno in na ideologiji utemeljeno dejanje. Obstajajo tudi nekateri enako zaskrbljujoči indici, ki pričajo o tem, da se podobni vzorci pri tistih, ki skoraj enodušno podpirajo podelitev odlikovanja nekdanjemu šefu tajne politične policije, ohranjajo tudi danes.

Junija leta 1984 je odlikovanec Ertl predpisal tajni priročnik za delo milice na področju varstva ustavne ureditve. Imate ga v prilogi. Vsebina priročnika predstavlja srhljiv poskus popolne pretvorbe milice, po definiciji organa za vzdrževanje varnosti javnega reda in miru, v orodje tajne politične policije. Po ugotovitvi nekdanjega direktorja slovenske policije Pavleta Čelika je bil ta Ertlov priročnik ideološko bolj nabit kot prejšnji podobni priročnik iz leta 1970.

Služba državne varnosti je bila pod Ertlovim vodstvom osnovno orožje edine dovoljene stranke za boj proti zametkom politične opozicije v enopartijskem režimu. Še leta 1988 je odlikovanec na seji predsedstva Socialistične Republike Slovenije dejal, da organi za notranje zadeve, še posebej Služba državne varnosti, posvečajo vso pozornost nekaterim pojavom znotraj alternativnih gibanj in da se med organizatorji teh gibanj pojavljajo celo razmišljanja o formiranju politične opozicije. Prav tako se je odlikovanec Ertl pred politiki rad pohvalil z represivnimi ukrepi zoper politične oporečnike. Teden dni po tajnem sestanku vrha slovenske represije s predsednikom Centralnega komiteja v Tacnu je tako na 6. seji Sveta Socialistične Republike

Slovenije za varstvo ustavne ureditve, 22. aprila 1988, nastopil z enako samohvalo. Pohvalil se je, da je bilo v Socialistični Republiki Sloveniji v zadnjem času več ovadb kot v ostalih republikah in pokrajinah proti nastajajoči opoziciji.

V zvezi s tem ravnanjem je Ustavno sodišče Republike Slovenije v svoji odločbi številka 301/96 zavzelo stališče, ki se glasi: "Zaradi bridkih zgodovinskih izkušenj slovenske družbe iz obdobja bivšega komunističnega totalitarnega sistema je v zgodovinsko poslanstvo slovenske ustave vgrajen tudi njen temeljni cilj preprečiti vsakršen poskus ponovne vzpostavitve totalitarnega sistema. Pravica do svobodnega združevanja sodi v sklop tistih temeljnih ustavnih vrednot, ki jih je treba posebej spoštovati in dosledno zagotavljati njihovo resnično udejanjanje. To je toliko bolj pomembno, ker je komunistični režim po prevzemu oblasti od leta 1945 naprej na ustavni ravni in tudi z zakonsko ureditvijo navidezno zagotavljal svobodo združevanja, vključno z ustanavljanjem in delovanjem političnih strank, v resničnem življenju pa so takratne komunistične oblasti delovanje opozicijskih političnih strank na vse možne načine z represivnimi ukrepi popolnoma zatrle in jih dejansko izločile iz političnega življenja. Onemogočanje in zatrtje opozicije ni bilo samo v neskladju s tedanjo ustavo, ampak tudi izrecno protizakonito in je pomenilo trajno hudo kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin."

Za to kršitev, to sem citiral slovensko Ustavno sodišče, trajno hudo kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin je odlikovanec Ertl dobil dve državni odlikovanji, enega leta 1989 in enega 20 let kasneje, s skoraj istim imenom. Ustava pravi, da je zagotovljena svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja. Udba je na univerzah in drugih institucijah s področja znanosti in izobraževanja izvajala čistke na osnovi podatkov, pridobljenih s prisluškovanjem, na osnovi podtikanj in drugih grobih kršitev človekovih pravic ter svoboščin. Preprečevala je svoboden vnos znanstvene literature v državo ter šikanirala literarne in druge umetniške ustvarjalce, ki so bili vsaj malo kritični do enopartijskega režima. Udba je tudi sistematično preprečevala nekaterim oporečnikom dostop do njim primerih zaposlitev in članstev v stanovskih organizacijah. Mnogo konkretnih primerov je opisanih že v omenjeni knjigi Temna stran meseca. Ustava pravi, da je protiustavno vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski in drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti. Udba je na osnovi doktrine razrednega boja načrtno spodbujala nezaupanje, ovaduštvo in sovraštvo med ljudmi in narodi ter zadnje skušala inscenirati in krepiti celo s terorističnimi dejanji.

Odlikovanec Ertl je v času neposrednega vodenja Udbe leta 1979, njegov nadrejeni sekretar za notranje zadeve pa je bil takrat Janez Zemljarič, na podlagi političnih usmeritev organiziral in vodil mednarodno teroristično akcijo nastavitve

bombe v muzeju v Velikovcu v sosednji Avstriji, ki je po razkritju in predčasni eksploziji bombe prerasla v velik meddržavni in mednarodni škandal. To teroristično dejanje je močno škodilo slovenski manjšini na avstrijskem Koroškem. To bombo sta postavila dva formalno zaposlena oziroma uslužbenca slovenske Udbe. Tisti, ki je bil pri tem ranjen in kasneje obsojen na avstrijskem sodišču za mednarodni terorizem, je bil kasneje zamenjan in izročen Jugoslaviji, je bil kasneje ponovno zaposlen v slovenski Udbi in je do osamosvojitve delal v Udbi na tako imenovanem notranjem sovražniki.

V zvezi s tem zadnjim se je odzval tudi odlikovanec Ertl in to označil za neke blodnje in podtikanja, češ, da nič od tega ne drži in da tukaj njegove vloge ni. Zaradi tega smo v zadnjih tednih v Arhivu Republike Slovenije med javnim gradivom poiskali vse, kar se nanaša na ta primer. Našlo se je kljub čiščenju še kar nekaj. To dodatno gradivo smo želeli danes razdeliti poslankam in poslancem, vendar je predsednik Državnega zbora nenavadno restriktivno tolmačil poslovnik, da tega gradiva niste dobili. To gradivo dokazuje, da je bila ta mednarodne teroristična akcija organizirana s strani slovenske Udbe, da so jo izvajali uslužbenci slovenske Udbe, da so najvišji politični organi v Sloveniji razpravljali o tem in dokazuje tudi, da to ni bila edina mednarodna teroristična akcija, ki je bila organizirana v tistem času v odgovornosti odlikovanca Ertla. V arhivu smo odkrili še vsaj tri podobne, ki so opisane v gradivu, ki pa ga niste smeli dobiti.

Tudi ob tem nas posebej zaskrbljuje dejstvo, da nekdanji organizatorji mednarodnih terorističnih akcij, ki za svoja dejanja niso nikoli odgovarjali, ampak so napredovali. Po tej akciji je notranji minister Zemljarič postal predsednik izvršnega sveta, šef Udbe pa je postal sekretar za notranje zadeve. Nikoli niso odgovarjali, se pa danes povečujejo, odlikujejo in postavljajo za vzornike in celo mentorje posameznikom, ki opravljajo odgovorne naloge v izvršni oblasti v Republiki Sloveniji. Predsednikov odlikovanec Ertl je v intervjuju tedniku Mladina nedvomno povedal, da je kot republiški sekretar za notranje zadeve natančno vedel, kaj se dogaja v Sloveniji in je imel svoje vire tudi v Beogradu. Iz te izjave pa tudi iz drugih dejstev je jasno, da je bil seznanjen z načrti Jugoslovanske armade, da od 15. do 18. maja 1990, po prvih svobodnih volitvah, razoroži Slovenijo in njeno Teritorialno obrambo, vendar te informacije ni posredoval niti predsedstvu Republike Slovenije niti novemu vodstvu Skupščine Republike Slovenije niti svojemu nasledniku na mesto republiškega sekretarja za notranja zadeve. Pravzaprav se je odlikovanec Ertl primopredaji poslov po prvih svobodnih volitvah izognil zaradi tega, da ne bi bil povprašan po informacijah o razorožitvi slovenske teritorialne obrambe.

Zadržanje tako usodne informacije, kot je informacija o razorožitvi obrambnih sil Slovenije, in opustitev službene dolžnosti primopredaje poslov v razmerah, ko se je načrtno

razoroževalo Slovenijo, da bi se jo lažje okupiralo z vojaško silo, pomeni očitno storitev kaznivega dejanja veleizdaje s pomočjo sabotaže in hkrati kaznivo dejanje napada na neodvisnost države.

Morebitno izgovarjanje v smislu, da samostojna Republika Slovenija takrat še ni bila formalno razglašena in da storjena dejanja zato ne predstavljajo kaznivo dejanje zoper Slovenije, postane brezpredmetno zaradi same zakonske osnove za podelitev predsednikovega odlikovanja. Zakon o odlikovanjih Republike Slovenije namreč v tretjemu odstavku 7. člena izrecno določa, da se srebrni red za zasluge podeljuje za izjemno delo in za zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije. Te zasluge naj bi si odlikovanec Ertl prislužil z vodenjem akcije Sever, ki pa je potekala 1. decembra 1989, torej več kot šest mesecev pred razorožitvijo slovenske teritorialne obrambe. Predsednik republike se je očitno pravilno postavil na stališče, da je Slovenija kot država v nekaterih bistvenih elementih obstajala že pred majem leta 1990, saj srebrni red podeljuje za njeno varnost in obrambo decembra leta 1989. S tem pa je v povsem jasnem časovni in pravni kontekst postavil tudi dejanje veleizdaje svojega odlikovanca, ki je zagrešil maja leta 1990.

In nedoumljivo je, da je predsednik republike za izjemno delo in zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije odlikoval nekdanjega političnega funkcionarja in šefa tajne politične policije, ki pristojnih ni obvestil nameravani razorožitvi slovenske teritorialne obrambe in je s tem dejansko neposredno ogrozil varnost, obrambo in zaščito ravno te republike Slovenije.

Zaradi tega dejanja in posledično nezadostne oborožitve slovenske teritorialne obrambe ob začetku agresije na Slovenijo, junija 1991, so bila ogrožena in žal tudi izgubljena dragocena človeška življenja. Motivi za to veleizdajo se nakazujejo tudi v izjavah odlikovanca Ertla na sestankih republiških sekretarjev za notranje zadeve, ki se jih je vse do aprila 1990 udeleževal v Beogradu. Ponekod je pozival šefe represivnih organov iz drugih republik bivše države, da skupaj opravijo z opozicijo. Tako je na sestanku 17. januarja 1989 izjavil: "Mislim, da se je končalo eno obdobje našega razvoja, nastajajo nove sile, novi odnosi. Zveze komunistov pa tudi druge socialistične sile in naše službe, jaz mislim, da so zmedene v tej konfuziji. Ne ve se, kaj bi in kako bi. Z ljudmi, ki so bili do včeraj v obdelavi in so še danes v obdelavi, se moramo danes pogovarjati kot z neko silo, da ni ta proces", mislil je na proces proti četverici, "šel skupaj z armado, niti mene in mnogih v tem sekretariatu ne bi bilo več".

Jugoslovska armada, ki je kasneje izvedla agresijo na Slovenijo, je v Ertlu videla trdnega zaveznika, kar poleg v uradne dokumentacije izpričujejo tudi izjave njegovih sodobnikov. Nekdanji predsednik predsedstva SFRJ Raif

Dizdarević je v knjigi Od smrti Tita do smrti Jugoslavije o Ertlu zapisal: "Kadijević mi je dejal, da je sodelovanje med poveljstvom JLA v Ljubljani in slovensko državno varnostjo odlično." Posebej je pohvalil angažiranje ministra Tomaža Ertla. Na že prej omenjenem sestanku v Beogradu pa je Ertl dejal še naslednje: "Če ne bomo sedaj opravili znotraj s posameznimi skupinami, odbori, zvezami, kaj bo potem? Potem tovariši, tu ni možnosti za nas. Jaz ne mislim, da nas bodo samo upokojili. Nas bodo zapirali in pobili." Direktno poziva tovariše iz drugih represivnih organov v takratni Jugoslaviji, da opravijo s tem. To se ni zgodilo, pa tudi z gospodom Ertlom se ni zgodilo to, česar se je bal. Nihče ga ni zaprl, še manj jih je kdo pobijal. Odšli so v pokoj in še vedno dobivajo zajetne pokojnine. Lani je padlo celo državno oblikovanje. To pa je preveč.

Ker so bile navedene kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin mnogokrat javno publicirane, predmet številnih javnih polemik in znanstvenih razprav in so bile torej dr. Danilu Türku brez dvoma dobro znane, je povsem jasno, da ta, ki je pač podelil odlikovanje, ni prava nevešča ali neuka oseba in se je zavedal odgovornosti, ki iz tega izhajajo. To izrecno potrjuje tudi izjava, sama izjava predsednika republike, da je odlikovanje podelil po tehtnem premisleku, pa tudi dejstvo, da kljub nekaterim drugačnim navedbam v javnosti, pristojni upravni odbor policijske veteranske organizacije Sever ni nikoli sprejel predloga za podelitev odlikovanja Ertla. Niti ni o tem razpravljala pristojna komisija za priznanje v tej organizaciji. Torej je šlo za zadevo, ki je zrasla v Uradu predsednika republike ali je bila tam uvožena od kod drugod.

Da ni treba posebej poudarjati, da je podelitev odlikovanja bivšemu šefu tajne policije povzročilo veliko škode tako v Sloveniji kot navzven, še posebej, ker je bilo to odlikovanje podeljeno ob praznovanju 20. obletnice padca Berlinskega zidu in demokratičnih sprememb v srednji in vzhodni Evropi. Na to so reagirale tudi nekatere mednarodne institucije in seveda del evropske in svetovne javnosti.

Na podlagi vsega, kar smo v prilogah kot dokazno gradivo priložili ustavni obtožbi, je očitno, da je podelitev odlikovanja gospodu Tomažu Ertlu, nekdanjemu vodji tajne politične policije, groba kršitev ustavnega reda in neposredna kršitev 34. člena ter posredna kršitev večine členov 2. poglavja Ustave Republike Slovenije, pa tudi hujša kršitev omenjenih zakonov. Nastala je tudi politična in materialna škoda zaradi negativne simbolike, zaradi časa, v katerem je bilo odlikovanje podeljeno.

Nesporna je objektivno vzročna zveza med funkcijo dejanja in posledicami, torej škodo, povzročeno doma in v tujini, prav tako pa je očitna tudi osebna odgovornost. Zato so izpolnjeni vsi formalni ustavnopravni pogoji za sprejem predloga za

obtožbo predsednika države pred Ustavnim sodiščem in njegovo razrešitev s funkcije predsednika.

Ob koncu naj rečem, da mi je žal, da se moramo danes ukvarjati s tem, v času, ko ima Slovenija številne druge probleme, ko nas tare gospodarska kriza in tudi lastna nesposobnost ali pa vladna nesposobnost, da se ukvarjamo s tem. Vendar pa v tem času predsednik republike ni podelil odlikovanja nekemu uspešnemu gospodarstveniku, ki odpira nova delovna mesta, niti nekemu humanitarnemu delavcu, ki lajša socialno prizadetim posledice te gospodarske krize, ampak nekdanjemu šefu tajne politične policije. Danes je imel predsednik republike drugo možnost, da se opredeli; žal ga ni med nami. Lahko bi povedal, kaj je dejansko mislil s tem odlikovanjem. Ni namreč možno sprejeti neke enostavne razlage, da je bila Udba zločinska organizacija, kar pravi Vrhovno sodišče, in da so bili zločinski uslužbenci te Udbe, medtem ko je bil njihov šef nekdo, ki zasluži državno odlikovanje. To je tudi krivično do uslužbencev tiste organizacije, ki najbrž niso vsi počeli zločinov. So pa zdaj ožigosani kot takšni, njihov šef je pa dobil državno odlikovanje.

Zaradi ločitve duhov, ki je nastala zaradi podelitve tega odlikovanja, pa tudi zaradi simbolne teže takšnih ravnanj, ima Državni zbor, predvsem pa vladna večina v Državnem zboru, danes pred sabo precej težko odgovornost. Ta odgovornost je simbolna, bo dolgoročno vplivala na .../Opozorilni znak za konec razprave./ in javni prostor v Sloveniji in močno upamo, da vladna večina danes na tem izpitu ne bo padla. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Spoštovane poslanke in poslanci, gospe in gospodje. Obveščen sem, da se nam bo pridružil predsednik Republike Slovenije. Prosim za trenutek.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: V Državnem zboru pozdravljam predsednika republike dr. Danila Türka in mu dajem besedo za predstavitev mnenja. Prosim, gospod predsednik.

DR. DANILO TÜRK: Hvala lepa. Gospod predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, spoštovane poslanke in poslanci, spoštovane državljanke in državljani Republike Slovenije! Danes sem prišel v Državni zbor, da predstavim svoje stališče do predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki je bil Državnemu zboru predložen 28. januarja letos.

V Državnem zboru sem prišel zaradi spoštovanja do vas, spoštovane poslanke in poslanci, in zares spoštovanja institucije Državnega zbora. Hkrati pa želim na samem začetku zelo jasno povedati tudi svoje stališče do predloga, ki je danes v razpravi. Predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe predsednika republike je pravno neutemeljen, moralno nesprejemljiv in politično škodljiv. Zato predlagam njegovim avtorjem, da ga danes umaknejo. Če pa tega niso pripravljene storiti, predlagam Državnemu zboru, da ga energično, odločno

in jasno zavrne. To svoje stališče želim nekoliko natančneje pojasniti. Za začetek bi rad poudaril nekatera temeljna dejstva.

24. novembra 2009 sem izdal ukaze, s katerimi sem dr. Tomažu Času, Tomažu Ertlu in Leopoldu Jesenku podelil odlikovanja srebrni red za zasluge. Odlikovanja sem podelil, kot je povedano v ukazu, in citiram, "za izjemno delo in zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije v času akcije Sever". Poudarjam, v času akcije Sever. To je bilo leta 1989. Ne prej in ne pozneje. In nikakor ne za njihovo celotno delovanje pri opravljanju dolžnosti pred demokratično preobrazbo Slovenije. Odlikovanje srebrni red za zasluge se podeljuje za zasluge pri varnosti, obrambi in zaščite Republike Slovenije. Tretji odstavek 7. člena Zakona o odlikovanjih določa to odlikovanje kot specializirano za področje varnosti in obrambe, in ne za življenjsko delo ali za kakšne druge zasluge. Predlog odlikovanja je podala Zveza policijski veteranskih društev Sever, 9. novembra 2009, z uradnim pismom njenega predsednika Mirana Horvata. To je bil verodostojen predlog, kar so potrdile tudi kasnejše razprave v okviru Zveze policijskih veteranskih društev Sever. Pismo, ki vsebuje predlog in utemeljitev, prilagam pisni verziji svojega stališča, ki jo boste dobili na poslanske klopi v teh minutah.

Pri presoji prejetih predlogov sem upošteval zgodovinski pomen akcije Sever, s katero je slovenska milica zavarovala Slovenijo in človekove pravice njenih ljudi pred enim največjih ogrožanj v naši novejši zgodovini. S to akcijo je slovenska milica preprečila tako imenovani miting resnice, ki je bil napovedan v Ljubljani. Zagotovila je varnost in politično stabilnost, ljudem pa dala samozavest in okrepila zaupanje v sposobnost slovenske oblasti, da zaščiti človekove pravice vseh in da zavaruje demokratične procese v Sloveniji. Čas, v katerem je potekalo to dejanje, je bilo čas razpadanja Jugoslavije, ki je že prešlo v svoje sklepno, nasilno obdobje. To je bil čas izjemno močnih pritiskov na Slovenijo, ki je bila izpostavljena očitkom, češ, da je glavni dejavnik rušenja skupne države, in čas, ko sta bili uvedba izrednega stanja in intervencija Jugoslovanske vojske popolnoma realna možnost. V tistih razmerah je bil tako imenovani miting resnice že preizkušena tehnika Miloševićeve nasilne politike, ki je v tedanji Jugoslaviji, menjavala legalno izvoljena vodstva posameznih avtonomnih pokrajin in Republike Črne gore in poskušala uvesti centralistično diktaturo. Pri tem je bila pripravljena uporabiti vsa sredstva, od medijske kampanje do izkoriščanja nacionalnih čustev v Sloveniji in povsem realne grožnje z uporabo sile. Vse to je bilo preračunano kot poizkus ustavljanja demokratične preobrazbe, ki je v Sloveniji v letu 1989 že postala nepovratna. Po mobilizaciji civilnodružbenih gibanj v letih pred tem je bil v letu 1989 vzpostavljen tudi ustavnopravni okvir za demokratično preobrazbo in za dokončno narodno osamosvojitve. V septembru 1989 so bili sprejeti

ustavni amandmaji, med katerimi je bilo tudi ustavno določilo, ki je na slovenskih tleh prepovedovalo uporabo kakršnihkoli izrednih ukrepov, ki bi bili sprejeti brez soglasja slovenske skupščine. Slovenija si je na ta način zagotovila ustavno podlago, da zagotovi varovanje z ustavo določenega položaja in pravic republike v primeru, če bi organi federacije s svojimi odločitvami posegali vanjo. Na ravni ustavne ureditve je torej bil storjen odločilni korak na poti k polni državni suverenosti. Toda ta ureditev je bila še nepreizkušena v konfliktnih razmerah tedanje Jugoslavije. Zunaj Slovenije je bilo v tedanji jugoslovanski državi veliko takšnih, ki bi preobrazbo najraje nasilno ustavili. In ti so za kaj takšnega razpolagali tudi z realno silo in močjo. Eno njihovih sredstev so bili najeti razbijači, ki so na tako imenovanih mitingih resnice širili in poglobljali strah, vsiljevali neresnice in uporabljali grožnje vseh vrst. S tem svojim početjem so dokazovali, da so organi jugoslovanske federacije neenotni, brez volje in moči, da bi takšna dejanja preprečevali, ali pa da so zvezni organi sami že sprejeli logiko nasilja. Nevarnost, da se tej manifestaciji nasilja priključi tudi jugoslovanska vojska, je bila v tistem času popolnoma realna.

Miting resnice, ki je bil napovedan za 1. december 1989, je bil načrtovan kot kulminacija pritiska na Slovenijo in sredstvo za njen zlom in podreditev. Zvezni organi tega poskusa niso bili pripravljene preprečiti. V teh razmerah so pristojni organi Slovenije, predsedstvo Republike Slovenije in po njegovih predlogih mestni sekretariat Ljubljane za notranje zadeve, republiška skupščina in izvršni svet sprejeli potrebne sklepe za prepoved mitinga in za zagotovitev varnosti državljanek in državljanov Slovenije in njihovega premoženja. Toda sklepi sami po sebi še niso mogli zadostovati, potrebna je bila odločna, dobro pripravljena akcija, predvsem pa prepričljiva sposobnost izvesti te sklepe - tudi z uporabo sile, ki bi v primeru potrebe zagotovila njihovo uspešno uresničitev. To je bilo bistveno. Prepričljivost samoobrambne pripravljenosti je bila odločilnega pomena za uspešno preprečitev nasilja. Tomaž Ertl, takratni republiški sekretar za notranje zadeve, je v republiški skupščini zagotovil, da je načrt, citiram: "ki ga imajo organi za notranje zadeve v zvezi z mitingom, izdelan za celotno območje Slovenije in še posebej za glavno mesto Ljubljano," konec citata. Na koncu govora pa je poudaril, ponovno citiram: "Ljudi naj ne bo strah, imajo svojo milico, ki bo storila vse, da bodo varni." Verjamem, da je še danes v Sloveniji veliko ljudi, ki se spominjamo teh besed. Spomnijo se tudi, da te besede niso bile prazne, za njimi je stala odlično organizirana, usposobljena in odločno vodena sila 6.472 miličnikov in drugih delavcev organov notranjih zadev, ki so ji zagotavljali prepričljivost. Tudi v Jugoslaviji so tedaj vedeli, da morajo tiste besede Tomaža Ertla vzeti resno. In prav ta prepričljivost je bila bistvena prvina odločnosti slovenske milice in slovenskega ljudstva,

da se z vsemi močmi upre ogrožanju demokratičnih procesov v Sloveniji. Prav to pa je bilo v tedanjih jugoslovanskih razmerah nekaj popolnoma novega. V konfrontaciji volje se je izkazala odločnost in čvrstost Slovenije. Miting je bil odpovedan, Slovenija je dosegla pomembno zmago. In pomen te velike zmage moramo znati ceniti tudi danes. V soočanju, ki je izzval politični konflikt in ko je že grozilo nasilje, je bilo izjemnega pomena, da je bila zmaga dosežena brez dejanske uporabe sile. Preprečitev nasilja je veliko boljši izid kot fizični obračun z nasiljem. Dosežki te vrste so v mednarodnih primerjavah preprečevanja nasilnih konfliktov izjemno redki. Izkušnje s premišljeno strategijo in taktiko, ki so bile pridobljene z operacijo Sever, so bile izjemno pomembne tudi v kasnejših fazah osamosvajanja Slovenije. Tudi zato je bilo zaupanje v slovensko policijo in njeno učinkovitost med osamosvojitveno vojno poleti 1991 tako močno in njen skupni prispevek k osamosvojitvi Slovenije tako velik.

Spoštovane poslanke, poslanci, državljanke in državljani! V svojih izjavah o odlikovanjih voditeljem akcije Sever, dr. Tomažu Času, Tomažu Ertlu in Leopoldu Jesenku, sem večkrat omenil, da sem se za ta odlikovanja odločil po temeljitem premisleku. Ta premislek izhaja iz temeljnega spoznanja o pomenu varnosti tako za človekove pravice kot tudi za uvedbo demokracije. V politični teoriji je že dolgo znano, naj omenim le misli sodobnega ameriškega teoretika demokracije Roberta Dolla, ki je v svojih delih večkrat pojasnil, da so v procesu demokratične preobrazbe sicer vse človekove pravice pomembne, niso pa vse enako aktualne od samega začetka. Demokratični preobrazbi je treba že zelo zgodaj zagotoviti pravico človeka do njegove osebne varnosti in fizične integritete. To je nujno zato, da bi bile zagotovljene razmere, v katerih lahko v polni meri zaživijo pravica do svobode izražanja, svobode zbiranja, svobode združevanja in naposled pravica do svobodnih in poštenih volitev. Ogroženi in prestrašeni ljudje, zlasti pa žrtve nasilja, morajo premagati več težav in porabiti več časa za graditev demokratične družbe. Vse to je v teoriji in praksi demokracije dobro znano. Vse to se je v tragičnih izkušnjah večine držav članic, držav naslednic nekdanje Jugoslavije, tudi potrdilo. V Sloveniji pa smo po zaslugi sposobnosti zavarovati našo varnost v kritično pomembni in zgodnji fazi demokratične preobrazbe doživeli naravnost šolsko zaporedje celotnega procesa: od mobilizacije civilne družbe, preko uspešnega dogovarjanja med političnimi dejavniki tistega časa in zavarovanja temeljnih pogojev varnosti, do uveljavljanja svobodnih volitev spomladi leta 1990, manj kot pol leta po uspešnem zaključku akcije Sever.

Toliko za povzetek relevantnih dejstev. Na ta dejstva sem večkrat opozoril v svojih javnih nastopih in jih tu povzemam v bistvenih potezah, prilogah k svojemu stališču, poleg že omenjenih predlogov Zveze policijskih veteranskih društev Sever dodajam še ukaze o podelitvi odlikovanj dr. Tomažu Času,

Tomažu Ertlu in Leopoldu Jesenku, skupaj z obrazložitvami. Toliko o dejstvih.

Sedaj želim podati svoj pogled na bistvene prave vidike dokumenta, ki se imenuje Predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe z dnem 28 januarja 2010.

Ta predlog navzlic svoji obsežnosti ne vsebuje niti minimalne vsebine, ki jo predpisujeta Poslovnik Državnega zbora Republike Slovenije in Zakon o ustavnem sodišču, to je pravna akta, ki vsebujeta pravila o ustavni obtožbi. Po teh določbah mora predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe vsebovati opis očitane kršitve ustave ali hujše kršitve zakona, ki naj bi jih storil predsednik republike sam, navedbo določb ustave ali zakonov, ki naj bi bili prekršeni, in opredelitev vzročne zveze med dejanji predsednika republike in očitano kršitvijo. Avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe bi morali upoštevati 67. člen Zakona o Ustavnem sodišču, ki določa, da se postopek ustavne obtožbe ravna po načelih kazenskega postopka, načelih določenih v Ustavi in v zakonu. Ta zahteva je logična posledica načela pravne države, ki mora veljati tudi v primeru ustavne obtožbe. Kadar se nekomu očitajo hude kršitve zakonov ali ustave, morajo veljati stroga pravna merila za presojo pravne utemeljenosti obtožb. Ne zadošča reči, katera ustavna določba naj bi bila domnevno kršena. Povedati je treba, katera zapoved ali prepoved je bila konkretno prekršena, kako, s katerim dejanjem, naj bi bilo to storjeno. Nadalje, povedati bi bilo treba, kakšne prepovedane posledice so nastale in kakšna je vzročna zveza med dejanji in posledicami. In končno in posebej pomembno, povedati bi bilo treba, v čem naj bi bil naklep, ki izkazuje namero ustvariti protipravno posledico. Ničesar od tega ne najdemo v Predlogu za uvedbo postopka ustavne obtožbe. Predmet ustavne obtožbe je lahko le pravni akt ali materialno dejanje predsednika republike, ne pa dejanja, ki so jih ali naj bi jih storile neke druge osebe. Z ustavno obtožbo se ugotavlja subjektivna odgovornost za konkretna dejanja. Ustavna obtožba ni instrument političnega ocenjevanja, ali politične razprave, ali izmenjave vrednostnih sodb, ampak pravno sredstvo za ugotavljanje individualne odgovornosti za konkretne in dokazane kršitve. Če teh ni, potem je predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe treba zavrnil zaradi njegove pravne neutemeljenosti.

Branje predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki je bil vložen 28. januarja letos, pokaže, da v njem ni prav nobene utemeljitve. V obrazložitvi predloga na straneh 2 do 9 so omenjeni številni člani Ustave Republike Slovenije, 2., 5., 8., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 25., 27., 29., 30., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 41., 42., 49., 51., 58., 59., 61., 63. in 104. Pri vseh teh je uporabljena konstrukcija, ki poleg navedbe člena Ustave in z njim zaščitene človekove pravice opisuje domnevno prakso nekdanje uprave državne varnosti oziroma Službe državne

varnosti, generično v tem dokumentu imenovanem Udba, in stališča, da naj bi bilo odlikovanje, ki sem ga podelil Tomažu Ertlu, citiram: "v očitnem nasprotju ali pa očitna kršitev navedenega člena ustave". In prav nobenega argumenta ni, uporabljena konstrukcija izraža vrednostne sodbe o preteklosti in ne more biti pravno relevantna vsebina ustavne obtožbe. Še več. Predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe očita kar 34 kršitev ustave. Že najbolj preprosta logika pa nam pove, da z enim samim dejanjem tega preprosto ni mogoče storiti, saj gre za tako vsebinsko raznovrstne določbe, da jih z enim dejanjem enostavno ni mogoče prekršiti. Posebej zanimivo pa je naslednje: nobena od omenjenih konstrukcij ne očita konkretnega protipravnega dejanja predsedniku republike. Če so bila očitana dejanja nekoč storjena, so jih storili drugi ljudje, za katere sedanji aktualni predsednik ni in ne more biti odgovoren. Poskus naprtiti predsedniku republike odgovornost za taka dejanja je ne le politično, ampak predvsem pravno nevzdržen in je v nasprotju s samim bistvom prava. Pravo, vključno z ustavno ureditvijo, velja v času in prostoru, za katerega je bilo sprejeto. Pravo ne more biti sredstvo za ocenjevanje preteklosti. Taka uporaba bi pomenila ne le kršitev načela neretroaktivnosti, ampak bi bila v nasprotju s funkcijo prava kot sistema načel in pravil za urejanje odnosov v družbi tukaj in zdaj. Pravo ni sredstvo za politično obračunavanje zgodovine, ampak sredstvo za urejanje odnosov v današnji družbi. In še to, med dejanji, ki so predmet omenjenih obtožb, in dejanskim ravnanjem predsednika republike ni nobene vzročne zveze. Nasprotno, omenjene konstrukcije kažejo kar dvojno odsotnost vzročne zveze. Odgovornost za očitane kršitve ni dokazana niti odlikovancu, kaj šele predsedniku republike, ki je odlikovanje podelil. Na tej točki se je treba vprašati, ali je s podelitvijo odlikovanja sploh mogoče kršiti zakon ali Ustavo Republike Slovenije. V naši pravni ureditvi je predsednik republike edini pristojen, da podeljuje državna odlikovanja najvišjega razreda. Predlog za odlikovanje lahko dajo državni organi, organi lokalne samouprave, organizacije in državljani Republike Slovenije, poleg tega pa lahko predsednik podeljuje odlikovanja tudi po lastni odločitvi. Predsednik republike opravi potrebne presoje o utemeljenosti odlikovanja in svojo odločitev izrazi v ukazu za podelitev odlikovanja. Njegova pristojnost podeljevanja odlikovanj ne pozna omejitev političnega značaja. Poskus podrejanja predsednika republike pri izvrševanju njegove pravice in pristojnosti podeljevanja odlikovanj bi bila v nasprotju s 107. členom Ustave Republike Slovenije in zakonom o odlikovanjih Republike Slovenije. Predsednik republike pa mora tudi pri podeljevanju odlikovanj upoštevati načelo zakonitosti. V 15. členu Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije je določeno, da predsednik republike lahko odvzame odlikovanje, če je odlikovanec s pravnomočno sodbo sodišča obsojen na zaporno kazen za kaznivo

dejanje zoper človekove pravice in svoboščine, zoper varnost Republike Slovenije, njeno ustavno ureditev ali zoper človečnost in mednarodno pravo. Sodišče mora o pravnomočni sodbi, s katero je odlikovanec obsojen, obvestiti predsednika republike. To določa 15. člen. 16. člen zakona pa določa, da odlikovanec, ki je s pravnomočno sodbo sodišča obsojen na kazen zapora, ne sme nositi odlikovanja med prestajanjem kazni.

Te določbe zakona so relevantne za današnjo razpravo in jih je treba omeniti. Jasno namreč povedo, v katerih primerih pride v poštev odvzem odlikovanja in s tem posredno, kdaj bi lahko bila podelitev odlikovanja neprimerna. Samo v primeru pravnomočne sodbe za kazniva dejanja, ki jih določa zakon, za določena kazniva dejanja, ki jih določa zakon. In nekaj mora biti jasno, in to je tudi bistveno: v pravni državi samo sodišča odločajo o krivdi za kazniva dejanja. Nobeni medijsko sporočeni očitki, nobene vrednostne sodbe, nobene ocene političnih osebnosti, tudi ocene poslancev, ne morejo nadomestiti sodbe sodišča. Izražanje mnenj je vsekakor legitimno, vendar le sodišče odloči, v katerem primeru je odlikovanec nevreden odlikovanja in v takem primeru je seveda predsednik republike dolžan slediti odločbi sodišča.

Vse, kar sem povedal, je treba posebej poudariti s stališča okoliščine, da predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki je bil vložen 28. januarja letos, vsebuje tudi trditve, da je odlikovanec Tomaž Ertl kršil več členov Kazenskega zakonika Republike Slovenije, in sicer 348., 350. in 357. člen Kazenskega zakona Republike Slovenije v zvezi z varnostjo Republike Slovenije, in da je predsednik republike s podelitvijo odlikovanja nekako postal odgovoren za ta dejanja. Izrečene so hude in popolnoma absurdne obtožbe. Predsedniku republike se na ta način očitajo kazniva dejanja veleizdaje (348. člen Kazenskega zakonika), napada na neodvisnost države (350. člen Kazenskega zakonika) in sabotaže (357. člen Kazenskega zakonika). Ta kazniva dejanja je mogoče storiti samo osebno in neposredno kot storilec, sotorilec ali udeleženec, in to samo z ravnanji, ki po naravi stvari ustrezajo tem hudim kaznivim dejanjem, in to v času, ko naj bi bila ta kazniva dejanja storjena. Nikakor pa ni mogoče teh dejanj storiti za nazaj s podelitvijo kakega odlikovanja.

V obrazložitvah teh hudih obtožb ne najdemo niti najmanjšega indica, kaj šele dokaza, da bi predsednik republike lahko storil ta dejanja. Indice in dokaze so avtorji nadomestili z golimi trditvami o očitnosti kršitev in z raznimi domišljjskimi konstrukcijami. Te absurdne značilnosti predloga za uvedbo ustavne obtožbe ne bi bilo vredno niti omeniti, če ne bi tako izrazito spominjala na prakso obtoževanj v montiranih procesih nekdanjih totalitarnih držav, zlasti Sovjetske zveze in njenih satelitov. Tudi v totalitarnem obdobju nekdanje Jugoslavije, v letih neposredno

po drugi svetovni vojni, so bile v uporabi take konstrukcije kot podlaga tedanjih obtožnic.

Avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki je bil v Državnem zboru vložen 28. januarja letos, so s svojim pisanjem, hote ali nehote, uporabili prijeme iz totalitarnih časov. Naj poudarim, obsojam totalitarno preteklost, pa tudi totalitarne prijeme, ki jih lahko od časa do časa vidimo danes.

Toda vrnimo se k očitkom o kazenski odgovornosti odlikovanca Tomaža Ertla. O kaznivih dejanjih odločajo sodišča. Če bi bil Tomaž Ertl kdaj obsojen za katero od očitanih kaznivih dejanj, bi gotovo ne mogel biti kasneje odlikovan. Če imajo avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe kakšne dokaze o krivdi za očitana kazniva dejanja, so dolžni vložiti ovadbo. Seveda morajo pri tem upoštevati, da je kriva ovadba sama kaznivo dejanje. Predsednik republike je dolžan pravne norme in pravne postopke upoštevati, politična obtoževanja in konstrukcije, ki se poskušajo prikazovati kot pravno ugotovljena dejstva, pa odločno zavriniti. In zato sem danes tu. V pravni državi samo sodišča odločajo o krivdi. Obtoževanja, ki si jih pri nas pogosto privoščijo strankarski politiki, pa nimajo, navzlic svoji navidezni resnosti, prav nobene pravne teže. Gre za izrazito politično nečednost, ki so si jo privoščili avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe.

In ta nečednost ima še dve specifični značilnosti, ki ju velja posebej omeniti. Avtorji so med drugim izvedli zanimivo potvarjanje sodbe Vrhovnega sodišča iz leta 2002, ki je med drugim v svoji obrazložitvi v kontekstu predmeta tiste sodbe opisalo protipravne dejavnosti nekdanje uprave državne varnosti in Službe državne varnosti. Vendar pa, in to je posebno zanimivo, citirana odloča, ki jo lahko najdete kot prilogo 2 k predlogu za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ta odločba niti v izreku, niti v obrazložitvi ne uporablja izrazov, citiram "zločinska organizacija". Pojem zločinska organizacija je v pravu znan in izhaja iz 9. člena Statuta mednarodnega vojaškega sodišča, ki je v letih 1946 in 1947 sodilo nemškimi vojnimi hudodelcem. Predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe z dne 28. januarja letos pa sistematično uporablja izraz, citiram, "zločinska organizacija" in se pri tem, domnevam, da v nameri, da bi ustvaril videz dokončnosti te označbe, lažnivo sklicuje na obsodbo Vrhovnega sodišča. Takšno falsificiranje oziroma fabriciranje je treba energično zavriniti. Dodatno k temu pa je treba spomniti, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije leta 1994 jasno poudarilo, da je inkriminacija samega statusa v nasprotju z ustavo in da se v Sloveniji ne sme uporabljati. Kazensko odgovornost je treba vselej dokazati individualno. Kazenske odgovornosti preprosto ni dopustno in ni mogoče izvajati iz nekega statusa, na primer članstva v kakšni organizaciji ali pripadnosti kakšni ustanovi ali službi.

Druga manipulacija, ki zahteva izrecno zavrnitev, pa je izražena v obtožbi, da naj bi predsednik republike s podelitvijo odlikovanja Tomažu Ertlu ravnal v očitnem nasprotju z ustavno zavezo, da je država dolžna spoštovati pravico vsakega do osebnega dostojanstva in varnosti. Takega pravnega učinka, gospe in gospodje, s podelitvijo odlikovanja preprosto ni mogoče ustvariti. Avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe so si tu privoščili manipulacijo s pojmom človekovega dostojanstva, to je z enim najvišjih etičnih pojmov, in to za pritlehne politične namene. Pravica do osebnega dostojanstva je vir človekovih pravic in usmeritev celotne ustave. Celoten pravni sistem in vse njegove institucije so zasnovane tako, da bi se človekovo dostojanstvo zavarovalo. Na konkretni, to je na pravni ravni pa že ustava precizira to splošno pravno vrednoto in jo definira kot zavarovano pravno dobro, ki vsebuje izrecne, specifično določene zapovedi in prepovedi. Človekovo dostojanstvo dobi svojo pravno vsebino s takimi normami, kot so načelo enakosti pred zakonom, s prepovedjo mučenja, nehumanega ravnanja z ljudmi, s prepovedjo protipravnega odvzema svobode, s procesnimi garancijami v kazenskem in drugih pravnih postopkih, s pravico do pravnih sredstev in z drugimi pravicami in pravnimi instituti. Če državni organ prekrši katero od teh pravic ali pravnih institutov, je prekršil tudi pravico do človekovega dostojanstva, ki je vselej v temelju pravno določljivih pravic, prepovedi in obveznosti. S podelitvijo odlikovanja ni bila in ni mogla biti prekršena nobena od pravnih dobrin, nobena od pravic, nobena od zapovedati, ki so konkretna vsebina abstraktnega pojma človekovega dostojanstva. Seveda, to moram povedati, o vsakemu odlikovanju je mogoče imeti različna mnenja. Načelo svobode izražanja zagotavlja pravico do kritične presoje. V politični razpravi je prav mogoče, da se izrazijo ostra, kritična stališča pa tudi bizarne vrednostne sodbe. Vse to je v demokratični družbi seveda popolnoma legitimno. Uporaba pravnih institutov, kot je predlog za uvedbo postopka pravne obtožbe, za potrebe politične polemike pa je manipulacija, ki zahteva odločno zavrnitev. In takšna manipulacija je vselej tudi etično nesprejemljiva.

Že sama manipulacija z institutom ustavne obtožbe predsednika republike za potrebe politične polemike je ne le pravno, ampak, kot sem rekel, tudi etično nesprejemljiva. Poleg tega pa je v besedilu in v sporočilu predloga za uvedbo ustavne obtožbe še nekaj specifičnih, etično nesprejemljivih vsebin. Prvič, dvoličnost. Predlog za uvedbo ustavne obtožbe je poln izjemno hudih obtožb, že prave demanizacije enega od odlikovancev, Tomaža Ertla. V nekaterih javnih nastopih vidnih politikov in avtorjev predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki sicer niso našli mesta v samem besedilu, so bili pa javno povedani, je bilo slišati celo primerjave z Adolfom Hitlerjem. Hkrati pa so avtorji predloga vedeli, da je Tomaž

Ertl nedavno, februarja 2008, dobil priznanje častnega občana občine Jesenice, in to s sklepom občinskega sveta Jesenic, v katerem sta so zastopani tudi stranki, katerih poslanci so 28. januarja letos, manj kot dve leti kasneje, vložili predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe. V sklepu o podelitvi naziva častnega občana, ki je bil na Jesenicah sprejet s petindvajsetimi glasovi za in brez enega samega glasu proti, je posebej poudarjena akcija Sever, Tomaž Ertl pa opisan kot, citiram, "skromen, pošten in dosleden Jeseničan". Konec citata. Težko si je predstavljati bolj očitno kontradikcijo med dvema ocenama istega človeka.

In to še ni vse. Če avtorji predloga za uvedbo ustavne obtožbe spremljajo medije, lahko vedo tudi to, da so nekateri ključni pisci v novi v Novi reviji, vodilni misleci slovenske demokratične preobrazbe in osamosvojitve, nedavno na podlagi arhivskih dokumentov opozorili, da sta konec 80. let prejšnjega stoletja takratni republiški sekretar za notranje zadev Tomaž Ertl in takratni republiški javni tožilec Pavle Car z vrsto intervencij zaščitila pisce ključnih tekstov slovenske pomladi pred aretacijami in drugimi dejanji takratne zvezne jugoslovanske oblasti. Seveda, popolnoma nemogoče je spregledati cinično dvoličnost, ki je vodila avtorje predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe in njihovo nepripravljenost sprejeti realno ugotovljiva, večkrat povedana pozitivna dejanja odlikovancev. To je prva od teh etično-problematičnih vsebin, dvoličnost.

Drugič, ponavljanje neresnic. Avtorji predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe so spet brez kakršnekoli vzročne zveze s predmetom predloga ponovili neresnico o moji izjavi, izrečeni v začetku marca lani v zvezi z žrtvami v Hudi jami pri Laškem. Naj zato še enkrat poudarim, zgodovina nam je pustila težak spomin. Vsak tak spomin je treba spoštovati. Izogibati pa se je treba uporabi bolečin iz preteklosti za nabiranje političnih točk in za ustvarjanje dnevnopolitičnih učinkov. Takšno politično početje je drugorazredna, nesprejemljiva politika. Neresnica, da naj bi jaz s svojimi izjavami ali dejanji kakorkoli omalovaževal žrtve pobojev, storjenih med drugo svetovno vojno ali po njen, ostaja neresnica. Vztrajno ponavljanje je ne bo spremenilo v resnico. In če bo treba to neresnico zavračati, jo bom zavračal, tolikokrat, kolikokrat bo potrebno.

In tretjič, med etično nesprejemljivimi vsebinami predloga za uvedbo postopka ustavne obtožbe je treba omeniti tudi zaslugarstvo. Tako najdemo na 17. strani predloga za uvedbo postopka trditve o, kot pravijo predlagatelji, pravno relevantni odločitvi predsednika republike proti podpisu ukaza o postavitvi veleposlanikov, med katerimi so bili dokazani ljudje, citiram, "ki so veliko pripomogli k osamosvojitvi Slovenije in so izpolnjevali vse pogoje za veleposlaniška mesta". Zakaj naj bi bila ta odločitev pravno relevantna v zvezi s predlogom za uvedbo ustavne obtožbe, avtorji ne

povedo. Nobene vzročne zveze ni med imenovanji veleposlanikov in odlikovanjem in ki je bilo uporabljeno kot povod za predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe. Predsednik republike ima po ustavi in zakonu o zunanjih zadevah pristojnost, da na podlagi predloga vlade postavlja veleposlanike. V letu 2008 sem, in to poudarjam, po tehtnem razmisleku in s trdnimi pravnimi in diplomatskimi razlogi odločil, da nekaterih predlaganih veleposlanikov ne bom postavil. Eden med njimi, dotedanji zunanji minister si je zapravil zaupanje z netočnimi informacijami, zavajanjem predsednika republike med potekom postopka imenovanja veleposlanikov in s kasnejšimi izjavami, ki so bile popolnoma neprimerne za veleposlaniškega kandidata. Zato sem se po skrbnem premisleku odločil, da ga ne postavim na mesto veleposlanika. Ena od bistvenih, četudi nepisanih pravil za postavljanje veleposlanikov je prav zaupanje. In tega zaupanja omenjeni kandidat s svojim ravnanjem ni upravičil.

Vprašanje, ki je vredno, da si ga postavimo danes, je: Kaj sporočajo te trditve predlagateljev ustavne obtožbe o tem, ali ljudje, ki imajo nesporne zasluge, ne dobivajo veleposlaniških mest? Vprašanje je zanimivo. Predvsem zato, ker se omenjajo primeri, ki niso v nobeni vzročni zvezi s člani ustave, ki naj bi jih predsednik republike prekršil. Kažejo pa na neko škodljivo mentaliteto in politična pričakovanja, ki so na žalost še vedno pomembna značilnost političnega stanja v Sloveniji. Po tej mentaliteti naj bi ljudje, ki so, citiram: "veliko pripomogli k osamosvojitvi Slovenije," imeli nekako poseben položaj, ki med drugim omogoča pridobivanje veleposlaniških mest, ne glede na morebitno siceršnje problematično ravnanje. Delitev ljudi na tiste, ki so veliko pripomogli k osamosvojitvi Slovenije, in ostale je etično nevzdržna. Tudi če odmislimo vprašanje, kdo in po kakšnih kriterijih določa izbrance. Izkazuje namreč željo po absolutizaciji preteklih zaslug izbrancev in monopolizaciji osamosvojitve. Izkazuje nepripravljenost spoznati vse vidike in vse raznovrstne prispevke k osamosvojitvi Slovenije. Izkazuje pogled, po katerem nekateri ljudje imajo pravico do osamosvojitvenega kapitala in njegovih obresti, ljudje, ki v ta krog ne sodijo ali pa so bili iz njega izključeni ali celo politično izbrisani, pa utegnejo postati predmet cinične obravnave in morebiti celo demonizacije.

Takšni pojavi kažejo na pomanjkanje zrelosti in resnicoljubnosti v naši politični skupnosti. Naj ponovim, nihče ne more imeti monopola na osamosvojitve Slovenije, ki je bila dejanje državljanek in državljanov Republike Slovenije. Sedaj dve desetletji po osamosvojitvi bi že morali biti sposobni objektivno presoditi resničen potek demokratizacije slovenske družbe in pomen vseh različnih prispevkov v procesu osamosvojitve. Upoštevati bi morali tudi, da so tisti, ki imajo največje zasluge, že zdavnaj dobili najvišja odlikovanja

in da so uživali in še vedno uživajo zasluženno spoštovanje. Toda ne izključujmo drugih! Sprejmimo zrelejši, bolj vključujoč pogled na osamosvojitve. Opazimo in priznajmo še kakšnega od prispevkov pri osamosvajanju Slovenije. Priznajmo, da je bil uspeh tega dejanja zagotovljen samo kot skupno dejanje.

Spoštovane poslanke in poslanci, državljanke in državljani Slovenije! Moje današnje stališče o Predlogu za uvedbo postopka ustavne obtožbe podajam v času, ki je, kot vemo, politično pregret in poln obtoževanj.

Predlog za uvedbo postopka ustavne obtožbe, ki ga Državni zbor obravnava danes, je eden od vrhuncev sedanje prakse obtoževanja. In nad tem sem moramo zamisliti. Kakšna družba postajamo in kam nas peljejo vsa ta groba, zelo pogosta in včasih povsem prazna in absurdna obtoževanja? Obtoževanja, ki postanejo prevladujoča metoda politične razprave in političnega boja, nevarno znižujejo že tako ne posebej visoko raven politične kulture pri nas. Dialoga, ki je nujen pogoj demokracije, je pri nas vse manj, obtoževanj pa vse več. Vse več je hujskanja in ustvarjanja histerije. Iskanje populističnih učinkov za nabiranje političnih točk je praksa, ki brezobzirno in cinično izkorišča občutljivost javnosti. Vse manj je osnovne civilizirane zadržanosti in občutka za mero, vse bolj se utrjuje videz nekakšne tabloidne doline šentflorjanske. Vse to nas oddaljuje od civilizacijskih standardov urejene skupnosti in vse to se v Evropi vidi in vse to nam ni v korist. Še več. Razširila se je iluzija, da že obtoževanje samo po sebi zagotavlja nekakšno moralno premoč. To je nevarna iluzija. Iz nenehnega obtoževanja ne izhaja prav nobena moralna moč. Avtorji tega početja bi morali vedeti, da je vsesplošno obtoževanje zanesljiv način uničevanja moralnih vrednot in družbene kohezije. Morebiti, morebiti pa je že prišel čas, da vsi tisti, ki v resnici spoštujemo pravno državo in moralne vrednote, jasno povemo: vsega tega imamo dovolj! Javno razpravljanje naj bo utemeljeno na dejstvih in argumentih, za pravne presoje imamo v naši državi organe in institucije, od katerih pričakujemo, da bodo delovali skladno s pravnim redom in v vsej svoji praksi zagotovili uveljavljanje prava za vse in enakopravnosti vseh državljanov pred zakonom. V politični razpravi in medijih pa začnimo izkazovati vsaj malo zadržanosti in občutka za mero. Ali smo kot družba dovolj zreli, da vse to tudi dejansko zagotovimo? Iz katerih dejanj v naši bližnji preteklosti naj črpamo moralno moč in politično zrelost, da bomo dosegli potrebno družbenomoralno kohezivnost? Najprej, bolj kot je zdaj v navadi, moramo zaupati vase in moramo zaupati drug drugemu. V preteklosti smo že zmogli moralno pomembne odločitve. Spomnimo se samo dogovora vseh političnih strank konec leta 1989, da nobena stranka ne bo izkoriščala dosežkov osamosvojitvenega plebiscita za svoje strankarske potrebe. Spomnimo se sporočilnosti sprave slovesnosti v Rogu v začetku julija

1990, ki je pokazala, da so vse najpomembnejše družbene in politične skupine v Sloveniji sposobne soočenja z najbolj tragičnim obdobjem naše zgodovine in skupne manifestacije pravne volje. Spomnimo se osamosvojitvenih prizadevanj v letu 1991 in številnih prispevkov iz vseh segmentov naše družbe pri zagotavljanju potrebne moralne moči in politične kohezije. To je pomagalo pri zagotavljanju uspešne vojaške akcije, ki je bila nujna za uspeh osamosvojitve, pri uspešnih gospodarskih prizadevanjih, ki so zagotovila razmeroma neboleč prehod v tržno gospodarstvo, ter pri vseh diplomatskih aktivnostih, ki so nam zagotovile priznanje in spoštovan položaj v mednarodni skupnosti.

In kaj je bil skupni imenovalec vseh teh dosežkov? Medsebojno zaupanje in sposobnost za skupen nastop glede kritično pomembnih vprašanj naše prihodnosti. Medsebojno zaupanje ne pomeni enotnosti mnenj ali političnih ali ideoloških pogledov. Medsebojno zaupanje predpostavlja resničen mnenjski in politični prularizem, predpostavlja pa tudi občutek odgovornosti za skupnost in predvsem razumevanje, da bomo na velike izzive časa odgovorili skupaj in vsi. Politični prularizem je nedvomno veliko boljši sistem od kateregakoli enostrankarskega sistema. Vendar ne pozabimo, politični prularizem je predpostavka občutka za skupnost. In tega potrebujemo več. Okrepiti moramo ključne sposobnosti, ki jih potrebujemo za naš čas: medsebojno zaupanje in skupno nastopanje. Zavrtni moramo obnovljene pozive k delitvam, kakršne poznamo iz preteklosti in bi naj vodile nazaj v dolino šentflorjansko. Premagati je treba sedanjo preobčutljivost za to, kdo ima zasluge za našo državnost in biti pripravljen priznati raznovrstne prispevke k uspehu slovenske osamosvojitve. Okrepiti moramo našo skupno pripravljenost za spravo. Zavedamo se, da vsakodnevno ravnanje velikanske večine ljudi pri nas jasno kaže, da je sprava v srcih ljudi v glavnem že tu. Bodimo premišljeni in ne prenašajmo starih zamer na mlade, bodimo sposobni razločiti dobra dejanja posameznika od njegovih spornih dejanj, ki pa jih je treba vselej dokazati individualno kot osebna dejanja. Bodimo tudi v tem smislu svobodni, da zmoremo kritiko posameznikovih spornih dejanj in da zmoremo dati priznanja za dobra dejanja in dobro opravljeno delo. Pripravljenost priznati kakšen pomemben prispevek drugemu, tudi tistemu, ki je bil v preteklosti na drugem bregu, je nujen korak k normalnemu sožitju v družbi. Sprava ostaja velika vrednota in veliko hrepenenje naše družbe, četudi se včasih zdi, da se od tega ideala oddaljujemo, toda ne spreglejmo napredka. Državni zbor je pred nekaj meseci sprejel vojne zakone, katerih uresničevanje bo prispevalo h krepitvi procesa sprave. Danes se tu s tega mesta vsem poslancem, ki so se trudili v prizadevanju za te zakone, zahvaljujem. Naj bo takšnih resničnih prispevkov še več. Spominjamo se tudi zakona o popravi krivic iz leta 1997, ki je naposled v zadnjih letih doživel pomembno uresničevanje.

Zagotovimo, da bo uresničen do konca in da bodo vse krivice, ki jih lahko popravimo, tudi dejansko popravljene. Hkrati pa ne pozabimo na temeljne resnice o spravi, ki so človeštvu znane že tisočletja. Že od Ajshilove Oresteje vemo, da je odpuščanje nujen pogoj sprave. Poziv k odpuščanju nam je dala že modrost grške antike. Krščanska etika uči, da je treba odpustiti in prositi odpuščanja, kar je pomemben nauk, velike vrednosti, tako za kristjane, kot tudi za druge. Tudi prosvetljski sekularni ideal sprave, kakršen je v prejšnjih dveh desetletjih uspel v Južnoafriški republiki, je temeljil na načelu odpuščanja. Zakaj torej ne bi to zgodovinsko tako nesporno in velikokrat preizkušeno načelo pomagalo tudi nam? Tudi nam v Sloveniji. Razmislimo o tem in vsak zase naj najde pot do odpuščanja in do sprave. Morebiti pa nam bo na tej poti in na tej podlagi uspelo zgraditi etično politiko, bolj etično politiko, boljše javno razpravo in hitrejši napredek.

Slovenija je danes soočena z velikimi nalogami, rešiti moramo mnoge probleme. Gospodarske probleme, brezposelnost, družbeno razslojevanje in številne druge. Nekatere so posledica naših lastnih slabosti, preteklih in sedanjih, drugi so posledica mednarodnih razmer. Svet postaja vse zahtevnejši in domačo hišo moramo čim prej spraviti v red. Čim prej bomo to storili, tem prej in tem bolje bomo pripravljeni za pravo preobrazbo naše družbe. Postati moramo družba znanja, kajti samo to nam bo dolgoročno zagotovilo sposobnost za nastopanje s proizvodi z veliko dodano vrednostjo. Prepreečevati moramo korupcijo, ki se vriva v naše družbeno tkivo in zato je treba razčistiti vse primere, v katerih se našim državnim organom očitajo koruptivne prakse. Postati moramo družba kulture, kajti postindustrijska družba zahteva višjo raven kultiviranosti, kot jo premoremo danes. Postati moramo naposled tudi v polni meri suverena država, sposobna lastne in tehtne presoje in dobrih odločitev za naprej. In vse to bomo potrebovali, če si bomo želeli pridobiti mesto v svetu, ki ga potrebujemo in ki ga želimo. Nič nam ni zagotovljeno. Ta čas ne napredujemo, medtem ko se v našem okolju marsikaj spreminja tudi na bolje, in tudi tam, kjer napredka prej nismo opažali. Evropa in svet nas ne bosta čakala. Nekoč je bilo zamudništvo usoda slovenskega naroda. Od kar imamo lastno državo, pa to ne more in ne sme biti več. In prav zato moramo v naših časih z državo še posebej skrbno ravnati. Država je dragoceno orodje, s katerim morata ljudstvo, ki ima po naši ustavi v državi oblast, in njegovi odgovorni predstavniki ravnati vešče in pošteno. To velja tako za odločitve Vlade, za delo predsednika republike in tudi za odločanje v Državnem zboru in vseh organih države.

Verjamem, da bo tudi v današnji razpravi in v svojih odločitvah Državni zbor izkazal modrost in odgovornost.

Spoštovane državljanke in državljani Republike Slovenije! Danes sem prišel v Državni zbor z namenom, da zavrnem pravno neutemeljene in moralno nesprejemljive obtožbe. Opazili ste,

da nisem prišel zato, da se branim, ampak zato, da povem nekaj resnic. Lahko mi verjamete, da tega ne počnem z lahkim srcem ali brez razmisleka o vseh razsežnostih te izkušnje. V naši državi imamo sedaj že četrti poskus sprožiti postopek ustavne obtožbe. Trije so bili naperjeni proti nekdanjemu predsedniku Vlade dr. Janezu Drnovšku. Današnji pa je prvi naperjen proti predsedniku republike. Štiri ustavne obtožbe v 20 letih, to je veliko število. V Združenih državah Amerike, v prvotni domovini tovrstnih postopkov, je v več kot 200 letih prišlo samo trikrat do njihove uporabe. Slovenija postaja po lahkotnosti uporabe ustavne obtožbe pravi svetovni unicum. Ustavna obtožba je skrajno resno in pravno sredstvo, ki se uporablja v skrajno resnih primerih. Uporabo, ki je zasnovana na politični kalkulacijah, je treba zavrnilo. Gre tudi za spoštovanje naše države, za spoštovanje inštitucije predsednika republike in za spoštovanje samih sebe. Če se ne bomo spoštovali sami, če ne bomo spoštovali lastnih institucij, ne bomo mogli pričakovati spoštovanja s strani drugih. In to je moja sklepna misel.

Spoštovane poslanke in poslanci! Slišali ste moje stališče. Pisno besedilo je bil razdeljeno v času mojega nastopa. Sedaj ima Državni zbor pred seboj vse elemente za razpravo. Državni zbor ima sam svojo suvereno pravico in odgovornost, da o Predlogu za uvedbo postopka ustavne obtožbe razpravlja samostojno in da sprejme lastno odločitev. Prepričan sem, da boste razpravljali tehtno in resno in da se boste na koncu modro odločili.

Zahvaljujem se za vašo pozornost in računam na vašo politično modrost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospodu predsedniku republike dr. Danilu Türku se zahvaljujem za predstavitev mnenja.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Spoštovane poslanke in poslanci, prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod dr. France Cukjati v imenu Poslanske skupine SDS.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo. Jaz sem upal, da bo predsednik države dr. Danilo Türk toliko pogumen, da ne bo samo nam natrosil vrsto nauk, ampak da bo tudi poslušal, kaj mi mislimo o njem in o njegovih dejanjih. Žal ni tako. Pač imamo predsednika, kakršnega imamo.

Predsednik dr. Danilo Türk je podelil, kot vemo, srebrni red za zasluge Tomažu Ertlu za njegovo, kot je zapisal, izjemno delo in zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije v času akcije Sever.

Podelitev najvišjega državnega odlikovanja za eno samo dejanje, ki je sodilo v redno delovno obveznost, človeku, ki je mnogim Slovenkam in Slovencem dolga leta povzročal veliko trpljenje je neresno in nevredno predsednika države, vsaj kot

si ga predstavljamo mi. Je, kot bi študentu, ki je odgovoril pozitivno na eno vprašanje, na devetindevetdeset drugih pa negativno, podelili Prešernovo nagrado.

Najprej pa, kdo je oziroma kaj je takrat počel gospod Ertl? Bil je dolgoletni šef slovenske tajne policije pod imenom Udba, za katero je leta 2002 Vrhovno sodišče Republike Slovenije reklo, da je ta služba tudi sama organizirala razne kriminalne aktivnosti, to se pravi, je bila kriminalna združba, jih načrtno izzivala pa tudi konstruirala obstoj kaznivih dejanj in odgovornost zanje. V ta namen je tudi falsificirala, fabricirala ali podtikala obremenilne dokaze.

Tako Vrhovno sodišče. Še enkrat, Vrhovno sodišče je reklo, da je ta organizacija sama organizirala razne kriminalne aktivnosti, torej gre za kriminalno združbo. Kako zvest varuh komunističnega režima je bil gospod Ertl, pove že njegov tajni priročnik za delo milice na področju varstva ustavne ureditve iz leta 1985. V tem priročniku nalaga milici, da zelo intenzivno zasleduje in preganja tako imenovane notranje sovražnike, to je predvsem tiste, ki po Ertlu negirajo vodilno vlogo Zveze komunistov in zagovarjajo večstrankarski sistem ter demokratični parlamentarizem zahodnega tipa. Tudi in predvsem v času porajanja slovenske demokratične pomladi je gospod Ertl skrbel za ohranjanje sistema, v katerem so se, kot smo zapisali v preambulo Temeljne ustavne listine, hudo kršile človekove pravice. Nekdanji predsednik predsedstva SFRJ, Raif Dizdarevića je v knjigi Od smrti Tita do smrti Jugoslavije o Ertlu zapisal tako: "Kadijević mi je dejal, da je sodelovanje med poveljstvom JLA v Ljubljani in slovensko državno varnostjo odlično, posebej je pohvalil angažiranje ministra Tomaža Ertla." V času porajanja demokratičnih tendenc je v obrambo pridobitev revolucije Ertl celo zaostroval represivne ukrepe, saj je na sestanku takratnega vrha slovenskih represivnih organov v Tacnu 15. aprila 1988 rekel, (citiram): "Postopno bomo morali tudi z več represije, kot smo je doslej imeli, čeprav trdim, da jo je bilo v Sloveniji v zadnjem času več kot kjerkoli v Jugoslaviji. Mislím, da ima naša Služba državne varnosti dovolj možnosti metod dela, s katerimi je treba nekatere stvari dati v red, če to ne gre, potem končno tudi s tistimi skrajnimi ukrepi." Tako torej gospod Ertl takrat, ko se je slovenska pomlad že porajala. In temu gospodu je naš predsednik dr. Danilo Türk podelil visoko državno odlikovanje! Trajno in sistematično kršenje človekovih pravic s strani slovenske tajne policije, ki jo je vodil gospod Ertl, je pravno izobraženemu intelektualcu, kot je dr. Danilo Türk, gotovo znano. Tudi se ne more izgovarjati na nepoznavanje dela gospoda Ertla, saj ima na voljo svetovalce, ki so dobri poznavalci Udbe, njenih metod in struktur ter sistematičnega kršenja človekovih pravic v prejšnjem totalitarnem režimu. Končno pa je predsednik sam priznal svojo osebno odgovornost za to dejanje, saj je javno zagotovil, da je odlikovanje

podelil po tehtnem premisleku. Predsednika očitno ne moti življenjski opus gospoda Ertla oziroma ne vidi nič spornega v delovanju Udbe. Trpljenje žrtev, ki jih je Udba zasledovala, preganjala, onemogoča zaposlitev, zapirala, mučila in ubijala, našega predsednika očitno ne moti, da dolgoletnemu šefu te organizacije podeli visoko državno odlikovanje.

In tu smo pri bistvu, zakaj ob takem početju Slovenska demokratska stranka ne more molčati. Ali predsednik države sme podeljevati najvišja državna odlikovanja komurkoli? "Da," boste rekli. Mi pa pravimo: "Ne!" Res je, da odločitev za podelitev odlikovanja sprejme predsednik suvereno, polno odgovorno, tako kot tudi sodnik izreka svojo sodbo suvereno, polno odgovorno. A pri tem je treba spoštovati zakone in vsa ustavna načela o pravičnosti, enakosti in spoštovanju osebnega dostojanstva. Predsednik se mora tudi zavedati, da podeljuje ne svoja, ampak državna odlikovanja. On je le funkcionar, ki v imenu države odloči in izvede podelitev, funkcionar za nekaj let, potem pa zopet to, kar je bil.

Pri osamosvojitvi Slovenije ni šlo samo za izstop iz Jugoslavije, ampak tudi za osvoboditev od prejšnjega sistema, v katerem so se, kot je rečeno v preambuli naše Temeljne ustavne listine, hudo kršile človekove pravice. Podelitev visokega državnega odlikovanja, ki se po zakonu podeljuje za izjemno delo in zasluge pri obrambi sedanje Republike Slovenije, torej tiste državne tvorbe, ki se je osvobodila prejšnjega nedemokratičnega sistema, človeku, ki je do konca ščitil ta sistem, je več kot cinizem.

Je zloraba funkcije predsednika države. Ta podelitev je tudi nemoralna, ker je žaljiva za vse tiste žrtve, ki jih je Ertlova Udba zasledovala, preganjala, zapirala, mučila ali celo morila. Enak ignorantski odnos do žrtev totalitarnega režima je pri predsedniku zaznati tudi takrat, ko nima časa skrbno premisliti o odmevnosti svojih besed in na nepričakovano novinarsko vprašanje o Hudi jami, spontano odgovori, da gre za drugorazredno temo. Prav taki spontani in nekontrolirani odgovori navadno razkrijejo, kaj človek nosi v svojem srcu.

Podoben odnos do žrtev je predsednik pokazal tudi pri podelitvi diplomatskega agremaja novemu ruskemu veleposlaniki v Sloveniji, gospodu Zavgajevu, za katerega ve vsa svetovna javnost, da je bil sokriv tragičnih dogajanj v Republiki Čečeniji, o katerih je pred štirimi leti spregovorila tudi resolucija Evropskega parlamenta o Čečeniji, ko je opozorila na hude kršitve človekovih pravic v obliki zajetja talcev, prisilnih izginotij, mučenja in umorov. Tudi lanski dobitnik nagrade Saharov, nekdanji ruski oporečnik in ugleden borec za človekove pravice Oleg Orlov je opozoril, da je imenovanje Zavgajeva sramota za Slovenijo.

Tak odnos do žrtev totalitarnih režimov ni po meri evropske politične kulture, ki je izraženo v številnih resolucijah o obsodbi totalitarnih sistemov in rehabilitacij

njihovih žrtev. Ta kultura povsem preprostega človeškega sočutja do žrtev je vgrajena tudi v jedro lanske resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu, ki med ostalim pravi, citiram: "Ker je treba ohraniti spomin na tragično preteklost Evrope, da se počastijo žrtve, obsodijo storilci in položijo temelji za spravo, ki bo temeljila na resnici in spominu, ker je z vidika žrtev vseeno, kateri režim jih je iz kakršnegakoli razloga prikrajšal za svobodo, jih mučil ali ubijal. Izraža, "namreč Evropski parlament", spoštovanje do vseh žrtev totalitarnih in nedemokratičnih režimov v Evropi in se poklanjal vsem, ki so se borili proti tiraniji in zatiranju." Tako torej evropska resolucija. Gre namreč za tisto resolucijo, za katero je Slovenska demokratska stranka lani jeseni želela, da bi ji slovenski parlament izrazil podporo, pa to ni uspelo. Potem, ko so DeSUS, LDS, SNS, Zares in SD ter Krščanski socialisti nekaj mesecev blokirali razpravo o tej resoluciji, so nazadnje sprejeli sklep, da pri nas pravzaprav ni bilo totalitarizma in da se je demokracija vzpostavila s pomočjo komunističnega režima. Tudi v razpravi o primeru Zavgajev vladna politika ni dovolila, da bi navadno človeško sočutje do čečenskih žrtev kakorkoli vplivalo na politično odločitev.

In če stopimo ven iz parlamenta, vidimo podobno politično kulturo oziroma nekulturo. Tisti, ki so kar naprej obnavljali mogočen napis "Naš Tito" na Sabotinu, niso pomislili, da žrtve Titovih zločinov oziroma njihovi otroci še vedno živijo in da jih vsakokrat zaboli pri srcu, ko vidijo povelečevanje Tita na pragu svojega doma. Tudi v Ljubljani na elitnih lokacijah še vedno stojijo mogočni kipi največjih zločincev v zgodovini slovenskega naroda. Kmalu zatem, ko je bila odkrita Huda jama in je predsednik Zveze borcev javno povedal, da je povelje za te grozljive pomore dal Tito, je vodstvo mesta Ljubljana eno od ljubljanskih ulic poimenovalo po Titu. Sprašujem vas, čemu je podoben takšen odnos do žrtev in njihovih še živečih svojcev. Zagotovo ne pietetnemu sočutju in spoštovanju osebnega dostojanstva, ki sodi med temeljna ustavna načela, ampak je tak odnos kvečjemu podoben veselemu zmagoslavju nad žrtvami.

Zakaj ob predlogu ustavne obtožbe omenjam niz podobnih primerov iz naše sedanje politične realnosti? Zato, ker tudi zadnjega dejanja predsednika Türka v zvezi z Ertlom ne moremo razumeti brez širšega konteksta. Predsednik namreč pooseblja najvišjo funkcijo v državi. Vsa njegova dejanja in besede imajo velik, celo simbolni pomen za državo in politično kulturo v njej. In namesto da bi predsednik ob vseh takih političnih nekulturnih ekscesih kritično nastopil kot varuh politične kulture in 34. člena Ustave, pa sam ravna enako, s čimer legitimira moralno sprevrženo politiko, v kateri ni mesta za sočutje do žrtev in spoštovanje osebnega dostojanstva tistih, ki niso oziroma se ne prištevajo med dediče komunistične revolucije.

Ob tako sprevrženi politiki postane oziroma ostane tudi pravna država sprevržena. Da je temu res tako, dokazujejo številni primeri, tudi zadnja afera v zvezi s tragično smrtjo lastnikov psov. Vse je bilo menda v skladu s predpisi in vse je bilo pokrito, od izvedencev in komisij do sodstva in politike. A medtem ko so bili lastniku na njegovo željo takoj vrnjeni psi, pa ena od žrtev teh morilskih psov že štiri leta čaka na pravično odškodnino. Medtem ko nek kmet na Obali že 20 let prosi za dovoljenje, da bi smel njegov sin na njegovem vrtu zgraditi skromno hišo za lastno družino, pa ob istih predpisih in isti upravi nek politični mogotec več sto metrov stran od naselja na kmetijsko zaščitenem zemljišču kar čez noč dobi dovoljenje za gradnjo mogočne graščine. Medtem ko mali obrtnik ne more dobiti niti 10 tisoč evrov kredita, da bi preprečil stečaj svoje obrti, pa direktor nekega podjetja dobi 100 milijonov evrov kredita, brez ustreznega zavarovanja, za prevzem podjetja. Vse te drastično različne rešitve se dogajajo ob istih zakonih, istih predpisih, istih upravah, istih bankirjih, istih sodnikih in istih politikih. Naj bodo zakoni še tako idealni, pravna država postane sprevržena, če pravo uporabljajo oziroma zlorabljuje moralno sprevrženi ljudje. Brez pravičnosti, solidarnosti in seveda sočutja ni pravne države. Če te dodane vrednosti ni, potem bomo plačevali vse večji davek na sprevrženost pravne države, najprej tisti, ki nismo blizu vladajoči politiki in vplivnim omrežjem, prej ali slej pa tudi drugi.

Spoštovani! Če kdaj, potem Slovenija danes potrebuje takega predsednika, ki ne bo sledil samo črki zakona, ampak tudi duhu ustave; sledil torej tistim vrednotam, na katerih stoji in pada pravna država in jih ni mogoče v celoti ujeti v paragrafe. Ker pa dejanja aktualnega predsednika dokazujejo, da ne sledi duhu ustave in s tem krši njene temeljne določbe, predlagamo, da o njegovem ravnanju odloči Ustavno sodišče. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Cvetka Zalokar Oražem v imenu Poslanske skupine Zares.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo. Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovani kolegi in kolegice, spoštovana slovenska javnost!

Po nizu zahtevanih izrednih sej parlamenta ter njegovih odborov in komisij, s katerimi se poskuša načrtno ustvariti vtis, da v državi vladajo izredne razmere in da je treba ekonomsko in gospodarsko krizo za vsako ceno spremeniti tudi v politično krizo, ter po treh vloženi interpelacijah v letu dni, so poslanci opozicijskih SDS in SLS zadnje dni januarja vložili tudi 22 strani obsegajočo obtožbo zoper predsednika republike pred Ustavnim sodiščem zaradi, kot so zapisali, kršitve ustave in hujših kršitev zakona.

Po večinoma neutemeljenih napadih na praktično vse državne institucije od sodstva, Kosove komisije, Računskega sodišča, informacijske pooblaščenke, varuhinje človekovih pravic in tako dalje smo prvič v zgodovini slovenske države doživeli, da je neka stranka izrabila to, v ustavi edino predvideno možnost za politično odstavitev na splošnih volitvah izvoljenega predsednika, preden se mu konča mandat.

Bilo je rečeno, da je SDS z vložitvijo ustavne obtožbe zlorabila to ustavno možnost za svoje politične potrebe in skladno s svojo strategijo stalne ofenzive na vse strani odprla še eno novo fronto. Z vložitvijo ustavne obtožbe proti predsedniku države poskuša najprej za silo zakrpati politično škodo po nedavnih razkritjih, ko se je izkazalo, da so bile njihove obtožbe zoper nekatere politične tekmece iz levosredinskega prostora neutemeljene in so služile zgolj manevrom očrniti posameznike.

Drugi razlog bi lahko bil preusmeriti pozornost javnosti stran od vpletenosti njihovih ljudi v korupcijsko sumljive posle s finskimi oklepniki. Dejstvo namreč je, da je prvak stranke Janez Janša v širšem krogu osumljenih korupcijskega sodelovanja pri tem vojaškem poslu. Poleg tega pa se v medijih skoraj vsak dan pojavljajo novi in novi obremenilni dokumenti, ki nakazujejo vpletenost SDS-a, v delitev provizij, ki bi jim lahko mirno rekli podkupovanje. Podpise poslancev SLS-a pod to obtožbo je treba gledati z drugega zornega kota. Razumemo njihovo potrebo po opozicijski drži, toda bolj ali manj je očitno, da so zgolj pri tej obtožbi zagotovili potrebne podpise. Od tod tudi nekako opazna mlačna podpora tej ustavni obtožbi. Najbrž pa imajo tudi slabo vest, saj radi poudarjajo, da je potrebno in bi se morala politika ukvarjati predvsem s težavami, ki jih prinaša gospodarska kriza.

Tokrat ni zraven tudi nacionalistov, Jelinčičevih nacionalistov, saj je očitno, da obtožiti predsednika države kršitve zakona zaradi podelitve nekega srebrnega odlikovanja, čeprav mu prav ta ustava daje to pravico podeljevanja odlikovanj in častnih nazivov, da je pravzaprav to preveč celo za gospoda Jelinčiča. Zakaj preveč? Ko so na ustavni komisiji, ki jo je vodil prof. France Bučar, razpravljali o predlogu ustave, so se pri členu o odgovornosti predsednika republike mnenja razhajala predvsem pri tem, v kakšnih primerih lahko parlament predsednika republike obtoži pred Ustavnim sodiščem kršenja ustave. Večina je takrat menila, da je treba ustavno obtožbo predsednika države omejiti zgolj na primere, ko predsednik zavestno huje krši ustavo in zakon oziroma da mora biti obtožba le izjema za najhujše primere kršenja ustave. Da je treba ustavno obtožbo omejiti na primere, ko gre za zlorabo ustave, se je strinjal tudi nekdanji ustavni sodnik in danes profesor Tone Jerovšek. Če je ne bi omejili, bi po njegovem takratnem mnenju, citiram: "v Državnem zboru nenehno odločali, ali predsednika obtožiti ali ne." Konec citata. Ne zanikamo, da se mnogi ne strinjamo s tem, da je predsednik Danilo Türk

med drugimi policisti odlikoval tudi nekoga, ki je v začetku osemdesetih dve leti neposredno vodil takratne službe državne varnosti in pozneje bil do leta 1990 tudi notranji minister.

Tudi v Poslanski skupini Zares imamo deljena mnenja in poglede na vlogo bivšega notranjega ministra v prejšnjem režimu. Predvsem pa smo prepričani, da je treba v primerih podeljevanja odlikovanj vedno iskati širši konsenz o nosilcih odlikovanj in njihovih dejanj. V nasprotnem primeru podelitev odlikovanja lahko doživi ostro politizacijo mnenj o tem, ali si odlikovanec oziroma njegovo dejanje sploh zasluži takšno čast. S tem pa se lahko povzroči škoda tudi odlikovancu kot tudi institutu odlikovanja.

Kljub navedenemu pa smo prepričani, da s podelitvijo tega odlikovanja predsednik države ni kršil nobenega zakona, še najmanj pa kar štiriintrideset členov ustave. Čeprav pri nas velja mnenje deset pravnikov, deset mnenj, so si ugledni poznavalci ustave tokrat enotni in edini, da ta ustavna obtožba predsednika republike Danila Türka ne zdrži še tako mile in prizanesljive strokovno-pravne kritike. Če torej obtožba ni pravno utemeljena, bi lahko rekli, da je zgolj povod za politični obračun. Če jo preberemo, glavni igralec ni predsednik države, kot bi pričakovali od pravniško korektnih obtožbe, ampak nekdo, ki je odšel v pokoj, še preden je bila sprejeta ustava, ki naj bi jo kršil.

Če torej obsodbo dosledno izpeljemo, je miselna akrobacija SDS naslednja: zdajšnji predsednik države je kršil ustavo, ker je odlikoval nekoga, ki naj bi kršil ustavo, ki je ni bilo oziroma je takrat veljala neka druga ustava. Zato, tudi če bi ta, milo rečeno čudna, politična pravna zlepljenka po kakšnem političnem čudežu iz tega parlamenta prišla do ustavnega sodišča, nima prav nobene možnosti, da bi zaradi nje predsednika republike res odstavili. Ironično rečeno je zelo podobno se izrazil in ocenil to ustavno obtožbo tudi sodnik Ciril Ribičič, ki je rekel, da bruc, na kateri koli pravni fakulteti v tej državi ne bi dobil pozitivne ocene za seminarsko nalogo s takšno vsebino.

Obtožba ne gradi na morebitni osebni odgovornosti predsednika republike, pač pa njegovo odgovornost utemeljuje z delovanjem Službe državne varnosti v času, ko so veljale druge ustave. Daleč največji del obtožnice zoper aktualnega predsednika namreč sega v 45 let prejšnjega komunističnega režima oziroma bolj natančno, v delovanje službe državne varnosti v tistem času. Gledano z današnjega stališča kršenja človekovih pravic takratna Služba državne varnosti ni imela čistih rok. Toda zakaj so ob teh številnih obtožbah njene zločine v SDS na nek način spregledali? Zakaj SDS zdaj obtožuje predsednika države? Oziroma, zakaj, kot se v pravni državi spodobi, zoper Ertla in vso Službo državne varnosti niso vložili ovadb že ob osamosvojitvi in kasneje, ko je bil tudi gospod Janez Janša del oblasti, gospa Barbara Brezigar pa tožilka v času generalnega državnega tožilca Antona Drobniča?

Ali pa v času, ko je bil gospod Janez Janša tudi predsednik vlade, gospa Barbara Brezigar pa je postala generalna državna tožilka, če so oziroma če razpolagate z dokazi za te obtožbe? Naj potem policija, tožilstvo in sodniki ter odvetniki opravijo svoje delo. Če pa ni tožnika, potem tudi ni sodnika.

A vsem tem očitno ni do tega, ker bi najbrž na dan prišle nekaterim posameznikom iz SDS tudi manj vsečne podrobnosti. Kar nekaj vodilnih in vidnih funkcionarjev stranke je bilo v prejšnjem režimu članov Komunistične partije in soudeležencev partijskega nepotizma, kot radi rečete. Na primer, predsednik SDS Janez Janša je bil funkcionar ZSMS in Zveze komunistov, član različnih zveznih in republiških organov, če omenim le njega, pa morda še gospoda Miho Brejca.

V SDS sami dobro veste, da poslati predsednika države na zatožno klop na Ustavno sodišče v resnici ni bil vaš cilj. Politične koristi si obetate le od tega, da parlament spremenite v politično-sodni tribunal. Vsebina obtožbe med drugim razkriva, da skušate preko predsednika republike poračunati nekatere osebne zamere vodje največje opozicijske stranke, gospoda Janeza Janše, iz preteklih let boja za oblast. Pri tem tisti, ki zase mislijo, da niso bili dovolj slavljani in nagrajeni za svoje usluge, pozabljajo, da je bila osamosvojitve Slovenije tudi rezultat prizadevanj mnogih drugih. V svoji stalni želji, da bi si pripisali več zaslug, kot si jih zaslužijo, ne postajajo samo vedno smešni. Bolj nevarno je, da s tem vnašajo med ljudi nepotrebne razdore in preprečujejo njihovo zrelo in razumno sodelovanje vseh pri kreiranju naše sedanosti in prihodnosti.

Ko smo si izbrali samostojnost in lastno državo, se zdaj tudi po zaslugi takih političnih potez, kot je ta ustavna obtožba, ukvarjamo s stalnimi očitki, zamerami in včasih pravcatim sovraštvom za nazaj, čas pa neizmerno teče od sedanosti v prihodnost. Naj citiram gospoda Toneta Pavčka, pesnika in pomembnega akterja slovenske osamosvojitve, ki je v enem od svojih razmišljanj zapisal, citiram: "da smo se sicer znebili enoumja, a bo še kar dolgo trajalo, da se znebimo neumnosti."

Formalno je SDS z obtožbo topove največjega kalibra namenila v predsednika republike, ki ne sodi v njen ideološko-strankarski okvir, v resnici pa so to tudi topovi s krogli političnega in osebnega samoljubja. Tako v obtožnici pisci SDS poleg Ertla omenjajo še gospoda Milana Kučana in njuno odgovornost za aretacijo Janeza Janše, pri čemer se opirajo na spomine jugoslovanskega partijskega veljaka Rajfa Dizdarevića in zloglasnega generala JLA Veljka Kadijevića. Bolj proti koncu obtožnice, kjer je zmeda vse večja, je najti tudi ime aktualne notranje ministrice Katarine Kresal. Njen ustavni greh naj bi bil, da domnevno enako kot Ertl pred več kot 20-imi leti mirne shode posmehljivo imenuje, citiram "nekakšna ulična demokracija." Poleg Ertla, Kučana in Kresalove, naj bi na duši predsednika države ležala tudi ustavna krivda, ker za

veleposlanike ni potrdil med drugim gospoda Dimitrija Rupla in še nekaterih, ki jih je ob koncu mandata predlagala Janševa vlada. Pa čeprav je gospod Dimitrij Rupel leta 1995 o Janši rekel, da je nesramen, citiram: "brezobziren demagog, ki ne izbira sredstev".

Greh gospoda predsednika države Danila Türka je bil, da tudi ni odlikoval nekdanjega veleposlanika v Vatikanu. Pri tem je zanimivo, da sta notranja ministrica Kresalova in Dimitrij Rupel tudi argumenta iz Janševega zadnjega politično-ideološkega spisa Boga ni, vse je dovoljeno. Ta spis je očitno dopolnilno temu današnjemu poskusu ideološkega obračuna s političnimi nasprotniki, ko se poskuša v boju za oblast nanje prevaliti vse, kar se je slabega zgodilo v zadnjih...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani!

CVETA ZALOKAR ORAŽEM: Da je predsednik države s podelitvijo srebrnega odlikovanja Tomažu Ertlu ogrozil ustavne temelje, je očitno pretiravanje, ki že meji na izgubo zdravega razuma. V SDS in v SLS bi se morali vprašati, ali slovenske države same in njenega ugleda bolj kot te namišljene kršitve ustave ne ogrožajo večno neraziskane afere v zvezi s prodajo orožja, naposled tudi zadeva Patria, kjer se razdelilniki sredstev za izplačilo podkupnin pojavljajo že v dnevnem tisku. Pri tem pa so neznanu kam poniknile velike vsote denarja, a je bilo znotraj države pred leti vse pometeno pod preprogo. O tem so napisane knjige, izgovorjene in potrjene izjave, vendar glavni akterji orožarske zgodbe z večnim zanikanjem in s sprenevedanjem ostajajo na politični sceni in vedno znova zastrupljajo politično ozračje v naši državi.

Naj na koncu stališče Poslanske skupine Zares predstavim kar z naslednjo prisposodbo. Tudi če boga res ni, bi bilo pri tem sodelovati greh.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil mag. Radovan Žerjav. Prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi! V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo že takoj po odlikovanju gospoda Tomaža Ertla sporočili, da obsojamo in obžalujemo to odločitev predsednika republike, saj je posmeh vsem, ki so iskreno delovali za osamosvojitve Republike Slovenije. Danes še enkrat poudarjamo jasno, da bomo podprli ustavno obtožbo predsednika republike Danila Turka, ker je za nas to odlikovanje v temeljnem nasprotju z osnovnimi vrednotami slovenske demokratične družbe in zgodovinsko največjega dosežka te države, torej osamosvojitve, ter pomeni hudo kršitev z ustavo imenovanih človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Poslanski Slovenske ljudske stranke ne moremo razumeti tega, da predsednik države odlikuje človeka, ki je bil vodja organizacije nekdanje Službe državne varnosti. Službe, ki je kot ključno orodje tedanje represivne oblasti sistematično kršila vse osnovne človekove pravice in se med drugim ukvarjala tudi s kriminalom in terorizmom. Sporna je tudi predsednikova obrazložitev odlikovanja, ki po našem mnenju pomeni poskus spreminjanja zgodovinskih dejstev, saj se preko tega odlikovanja želi nekoga, ki je objektivno sodeloval proti demokratizaciji Slovenije, postaviti kot enega od simbolov osamosvojitve in demokratizacije. Tudi mi nismo za privatizacijo osamosvojitve s strani kogarkoli - to je zagotovo uspeh celotnega naroda - smo pa proti, da se odlikuje nekoga, ki je nesporno bil proti osamosvojitvi.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ne bomo polemizirali o tem, ali je Tomaž Ertl vodil akcijo za preprečitev tako imenovanega mitinga resnice leta 1989. Njegovo sodelovanje v poskusih zatiranja demokratizacije in njegov odnos do demokratično izvoljene oblasti ter osamosvajanja Slovenije je znan in prepoznan kot tak. Da je odlikovanje takih ljudi za SLS ne samo sporno, ampak popolnoma nesprejemljivo dejanje.

Odlikovanje gospoda Tomaža Ertla žal pomeni tudi korak nazaj in utrjevanje delitev v slovenskem narodu. Demokratizacija in osamosvojitve Slovenije sta največja simbolna zgodovinska trenutka, ki sta v celoti povezala slovenski narod, ne glede na politične, verske in druge razlike bolj kot katerikoli dogodek prej ali kasneje. Odlikovanje gospoda Tomaža Ertla pa ne povezuje, temveč deli slovenski narod in sporoča, da so temeljne pravice in človekove svoboščine danes v Sloveniji zgolj zapisane na papirju. Da pa je to ustavni papir, pa je očitno predsedniku republike malo mar.

Tukaj želimo biti povsem jasni. Poteza predsednika republike je bila neprimerna in neodgovorna. Toliko bolj zato, ker je še posebej danes v zapleteni in krizni situaciji, v katero je v zadnjem letu zašla ne le slovenska politika, pač pa celotna slovenska družba in nacija, dobredno potrebujemo avtoritete, politične osebnosti, ki jim bodo vsi ljudje zaupali. Žal je predsednik republike s to neodgovorno potezo odvzel svojemu položaju predsednika vlogo povezovalca v slovenskem občestvu, in to prav tukaj in sedaj, ko bi bila ta drža ključna in nenadomestljiva. Sam je diskreditiral vlogo predsednika, ki mu jo z neposredno izvolitvijo daje sama po sebi. Gre za nadaljevanje diskreditacije vloge predsednika, ki se je začela že s popolnoma neprimerno izjavo predsednika, da je Huda jama in dogodki v zvezi z njo drugorazredna tema.

Predsednik republike bi danes moral biti katalizator sodelovanja med opozicijo in koalicijo. V predlogu obtožbe predsednika republike pred Ustavnem sodiščem je navedenih mnogo dokazov o dejanju gospoda Tomaža Ertla, ki so bila

nedvomno neposredno uperjena proti demokratičnim dogodkom v Republiki Sloveniji in proti osamosvojitvi Slovenije.

Na tem mestu naj izpostavim le sodbo Vrhovnega sodišča, ki je že bila omenjena in katere mnenje je, da je bila Udba kriminalna združba. V sodbi z dne 23. maja 2002 je Vrhovno sodišče Republike Slovenije zapisalo, danes je to nekajkrat že bilo povedano, pa bom ponovil, citiram: "Danes je znano, da se ta združba ni ukvarjala samo z obveščevalnimi nalogami, ampak je tudi sama organizirala razne kriminalne aktivnosti, jih načrtno izzvala, pa tudi konstruirala obstoj kaznivih dejanj in odgovornost zanje. V ta namen je tudi falsificirala, fabricirala ali podtikala obremenilne dokaze. Žrtve takšne aktivnosti, ponavadi politični nasprotniki ali drugače misleči, v obdobju takratnega režima praviloma niso imele možnosti razkritja konstruktov Udbe in rehabilitacije." Konec citata. Jasno je torej, da je Udba pobijala, mučila in grobo poniževala ljudi ter načrtno teptala njihovo človeško dostojanstvo. S pomočjo izsiljevanj je novačila sodelavce in oporečnike zapirala v psihiatrične ustanove, ljudi je zapirala, nadzirala in prisluškovala in jih zasledovala. Udba je izsiljevala priznanja z uporabo metod najhujšega fizičnega in psihičnega mučenja. Povrh vsega pa je republiški sekretariat za notranje zadeve, ki mu je načeloval odlikovanec predsednik gospod Ertl, pred prvimi svobodnimi volitvami leta 1990 sistematično uničeval na tisoče osebnih dosjejev žrtev tajne politične policije, zaradi česar imajo mnogi državljani Republike Slovenije še vedno danes težave pri zbiranju dokazov, potrebnih za rehabilitacijo in popravo krivic. Osebna vloga gospoda Ertla v totalitarističnih in nedemokratičnih postopkih je po našem mnenju nedvoumna in žalosti nas dejstvo, da so vsi ljudje, ki so bili žrtve te organizacije, ki so jim bile grobo kršene osnovne temeljne človekove pravice v tistem času, in vsi njihovi svojci, ki bodo to bolečino storjenih krivic z nedemokratičnimi metodami tajne policije nosili v sebi vse življenje, tokrat v času samostojne Slovenije doživeli ponovno velik ponižujoč udarec in novo bolečino, saj se s tem odlikovanjem zanika obstoj žrtev tajne policije in represivnih metod totalitarističnega režima.

S tem odlikovanjem predsednik republike dr. Danilo Türk zanika krivice in bolečino vseh omenjenih prizadetih oseb. Če bi moral danes predsednik republike dr. Danilo Türk tu v parlamentarni dvorani pogledati v oči žrtvi nekdanje tajne policije - kaj bi ji rekel? Da je odlikovanje Ertla nekaj najbolj plemenitega, kar je predsednik republike lahko storil? Bi zamahnil z roko in dejal, da ne glede na vse krivice, ki jih je organizacija naredila pod vodstvom Tomaža Ertla, si pa gospod Ertl vseeno zasluži odlikovanje?

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke takšno odlikovanje zato razumemo kot načrtno degradacijo določenega dela državljanek in državljanov. Brisanje spominske zavesti,

izkrivljanje dejstva in pometanje resnice pod preprogo. Prosil bi, gospod predsednik, neprestano me motijo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Se opravičujem! Prosim, mir v dvorani!

MAG. RADOVAN ŽERJAV: O marsičem, kar je rekel predsednik republike, kar se tiče ocene aktualne problematike, se lahko strinjamo. Toda žal je predsednik republike ravno zaradi svojega dejanja postal del problema, ne pa del rešitve. Poziv na spravo, ki ga je izrekel predsednik republike, je hvalevreden, vendar se sprave ne bo doseglo preko podelitve priznanja gospodu Tomažu Ertlu, ampak preko obsodbe totalitarnega režima, ki ga je poosebljal gospod Ertl. /Oglašanje v dvorani./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani!

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Na koncu naj omenim le še to, da smo v Slovenski ljudski stranki takoj po sporni podelitvi državnega odlikovanja Tomažu Ertlu s strani predsednika republike predlagali, da gospod Ertl sam vrne državno odlikovanje. Kajti če bi zmožel toliko modrosti, da bi sam vrnil to odlikovanje, bi s tem lahko delno popravil napako predsednika. Prav tako pa bi lahko ta izraz njegovega zavedanja, kljub temu da se njegovih negativnih dejanj iz preteklosti ne da spremeniti, pomenil, da se sam osebno zaveda odgovornosti za svoje preteklo sporno delovanje proti demokratizaciji v Sloveniji in odgovornosti za izvajanje navodil jugoslovanskih oblasti, ki niso bile naklonjene ideji, da slovenski narod končno zaživi samostojno, v okviru svoje države.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke bomo seveda podprli predlog obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije, saj menimo, da je med drugim podelitev tega odlikovanja povzročila izjemno veliko škodo državi Sloveniji in njenim državljanom. Konec koncev je gospod Ertl prejel odlikovanje prav v času, ko je ves demokratični svet praznoval 20. obletnico konca totalitarizmov v Evropi in padca Berlinskega zidu. Predsednik republike pa bi po ustavi moral delovati kot predsednik vseh državljanek in državljanov in ne kot zgolj predsednik enega dela državljanov. Predvsem pa je nedopustno, da s svojimi dejanji politično zanika vrednote domoljubja in dela mnogih, ki so državo Slovenijo soustvarjali ter bili v času odlikovančevega načelovanja Udbi neposredne žrtve nadzora in aktivnosti nekdanje tajne politične policije.

Predsednik republike nas je pozval k dialogu in poslušanju drug drugega. Prav bi bilo, da bi predsednik danes tudi nas poslušal. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Joško Godec. Prosim.

JOŠKO GODEC: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani kolegi, kolegice. Predstavil bom stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev glede predloga obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem zaradi kršitve ustave in hujših kršitev zakona.

Danes smo prvič v zgodovini samostojne Slovenije priča predlogu obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem zaradi kršitev ustave in hujših kršitev zakona. S to razpravo v parlamentu naj bi se to danes postopkovno pričelo. Gre za dohodek brez precedensa tako v formalnem kot vsebinskem smislu, ki očitno postavlja nove smernice delovanja opozicije in politične klime sploh ali pač ne. In s čim si je predsednik Republike Slovenije prislužil tako hudo obtožbo? S tem, ko je v skladu s svojimi pristojnostmi, ki mu jih daje ustava, ki mu jo dajejo zakonski akti, postopal pri podeljevanju odlikovanj in častnih naslovov. Pred seboj imamo predlog ustavne obtožbe predsednika Republike Slovenije, vendar; ali je ta predlog vložen zaradi kršitev Ustave Republike Slovenije ali morebiti zaradi hujših kršitev zakona? Odgovarjamo, da ne in takšno mnenje delimo s širšo javnostjo, s strokovnjaki tega področja, celo s tistimi, ki sicer nasprotujejo podeljenemu priznanju.

V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev Slovenije se ne bomo spuščali v to, ali je prejemnik srebrnega reda za zasluge v čast akcije Sever gospod Tomaž Ertl primerna oseba za odlikovanje ali ne. Poslanci Demokratične stranke upokojencev Slovenije spoštujemo in popolnoma zaupamo odločitvam, ki jih sprejema predsednik Republike Slovenije. Predsednik Republike Slovenije ni zgolj nek institut, opredeljen v Ustavi Republike Slovenije, ki bi se ga lahko napadalo, kadar bi se eni politični opciji zljubilo. Gre za modro in s strani državljanek, državljanov Slovenije zaupanja vredno in cenjeno osebo, ki predstavlja enotnost države tako navznoter, torej doma, kot navzven, v tujini in ima tako pomembno integrativno vlogo v državi. Ali ste se predlagatelji morda vprašali, kakšne posledice bo imel ta absurdno ničen predlog, ničen tako v formalnem smislu kot vsebinskem smislu na predsednika Republike Slovenije kot osebo in na predsednika Republike Slovenije kot šefa države ne samo pri nas, temveč v drugih državah ter v mednarodnih organizacijah? Po moje sploh niste pomislili na takšno vprašanje, kaj šele, da bi nanj odgovorili. Ne moti nas toliko dejstvo, da je predlagatelj te ustavne obtožbe podvomil v upravičenosti tega odlikovanja, moti pa nas to, da je predlagatelj predsednikov predlog popolnoma spolitiziral do te mere, da v tem konkretnem primeru ne samo da daje vtis, temveč dejansko pomeni zlorabo ustavnih mehanizmov za reševanje lastnih nerazčiščenih ideoloških travm. Gre sicer za povsem legitimen ustavni instrument, ki pa

se v parlamentarnih demokracijah uporablja zelo redko in le kot skrajno sredstvo uveljavljena odgovornosti, saj se lahko porabi le v kršitvah ustave in zakona pri upravljanju funkcije, nikakor pa ne kot sredstvo za ugotavljanje ustreznosti ali primernosti ravnanja predsednika države. In iz besedila predloga ustavne obtožbe izhaja ravno naslednje: predlagatelj zlorablja institut ustavne obtožbe kot sredstva zagotavljanja ustreznosti in primernosti ravnanja predsednika Republike Slovenije in ne kot upravičeni in razumen institut, kot sredstvo ugotavljanja njegove odgovornosti v kršitvah ustave in hujših kršitev zakonov. Zato tak konkreten predlog obtožbe, ki je sicer popolnoma legitimen, ustaven instrument, po oceni poslancev Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev nosi izrazito politično konotacijo, ker je primer čiste zlorabe demokracije.

Predsednik republike je že večkrat pojasnil razloge za podelitev odlikovanja za izvedbo akcije Sever, ki je zavarovala Slovenijo pred agresivnim nacionalizmom Slobodana Miloševića. Odlikovanje, podeljeno za konkretno akcijo, je priznanje za konkretne zasluge na področju varnosti in obrambe in ga preprosto ni mogoče razlagati kot kršitev človekovih pravic. Zato v Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev Slovenije ocenjujemo, da je obtožba v smislu zaničevanja človekovih pravic neresnična; celo več! Menimo, da je žaljiva do instituta predsednika republike. Tudi to, da so predlagatelji v svoji obrazložitvi navedli kršitev kar štiriintridesetih členov ustave, ki naj bi jih predsednik kršil, kaže, da predlagatelj ni bil prepričan, kaj je ključna kršitev in da se celo zaveda popolne nesmiselnosti predlagane obtožbe. Zelo malo je namreč verjetno, da bi človek z enim samim javnim aktom kršil tako veliko število ustavnih določil.

Med prebiranjem predloga in njegovih predlog je argumentacija speljana v eni smeri, da je moč razumeti, da je ustavo kršil odlikovanec gospod Tomaž Ertl, ne pa, da bi jo kršil gospod Danilo Türk, tretji predsednik samostojne Slovenije. Še več! Sam predlog izzveni kot obtožnica Udbi, ne pa navajanje konkretnih kršitev ustave s strani predsednika Republike Slovenije. Prepričani smo, da gre pri samem predlogu obtožbe za politično igrico, predvsem iz enega razloga, da je predlagateljem kot starim političnim mačkom vnaprej jasno, da ustavna obtožba ne more uspeti, saj nima večine v parlamentu. Dejstvo je, da je ta pravni institut namenjen le najskrajnejšim primerom, če bi si, denimo, predsednik republike prilastil oblast ali uporabil vojsko in policijo za preganjanje državljanov ali pa, če bi sam neposredno kršil človekove pravice. Temu predlogu manjka tudi osnovna lastnost pravnih instrumentov, in sicer: jasnost, konkretnost, vezanost na konkretno osebo.

Poslanci v Poslanski skupini DeSUS menimo, da je postopanje snovalcev besedila kot tudi predlagatelj tega akta do države in so njenih državljanov izjemno neodgovorno,

nemoralno, neprimerno in dvolično. Nanizani so kvazi argumenti za predlagano obtožbo, pa so popolnoma neutemeljeni, kot že rečeno, izjemno žaljivi.

Zato apeliramo na predlagatelje, da končajo s tem političnim cirkusom in s temi histeričnimi ideološkimi napadi na predsednika Republike Slovenije in tudi na druge nosilce funkcij v državi ter svoj predlog umaknejo. Če pa do tega ne bo prišlo, pa lahko s ponosom povem, da Poslanska skupina Demokratične stranke upokoјencev Slovenije enotno in trdno podpira predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka in da bomo s tem skladno tudi glasovali. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil mag. Borut Sajovic. Prosim.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsednik, za besedo. Moram reči, da bolj žalosten in turoben večer je nocoj, saj ustavna obtožba ne zanima niti tistih, ki so jo vložili, kajti nimajo časa za poslušanje, kaj šele, da bi res sodelovali pri stvari.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije predloga obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem ne bomo podprli. Za ta izjemen ukrep ni prav nobenega tehtnega razloga. Je namreč neutemeljen, nesprejemljiv in za Slovenijo, tako na notranje - kot zunanjepolitičnem področju škodljiv.

Prvo ustavno obtožbo v zgodovini samostojne Slovenije spremlja ponovno zelo značilna poteza enega od političnih polov, ki na ta način generira in vzdržuje nove in zopet nove potenciale razdora. Gre bolj za priznanje za osamosvojitveni trud in zasluge, v katerem si nasproti stojijo plemeniti znanilci pomladnih sprememb na eni strani ter njim nenaklonjeni, k ohranjanju statusa quo usmerjeni mračnjaški zanesenjaki starega kova in režima na drugi strani. Prve zagotovo odlikuje resnicoljubnost, transparentnost, zavzemanje za človekove pravice ter vladavino prava, medtem ko so drugi bolj pristaši spletk, temnih hodnikov ter demokratičnega govoričenja s skrito figo v žepu.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije na take delitve nismo in ne bomo nikoli pristali. Tokrat se je na tnalu znašel kar sam predsednik republike dr. Danilo Türk, ki naj bi s svojim odlikovanjem Tomaža Ertla za izključno njegovo vlogo v akciji Sever kršil skoraj celotno drugo poglavje ustave - negiral naj bi torej kar celoten katalog človekovih pravic. Mnenja o ustreznosti podelitve priznanja so seveda lahko različna in v sodobni demokratični družbi nedvomno težko najdemo bolj ustrezen forum za njihov pluralizem ter svobodo mišljenja ter govora sploh, kot je to parlament. Vendar pa je v neumornem bombardiranju z različnimi, medijsko všečnimi krilaticami ter posluževanju instituta ustavne obtožbe zaznati komaj prikrito tendenco, da se postavi enačaj med grehi in

zločini nekdanje Službe državne varnosti ter demokratično izvoljenim predsednikom države, ki je povrh vsega s svojim preteklim delovanjem v različnih vlogah nedvomno zagotovo veliko prispeval k varstvu človekovih pravic v tej državi. Stranska škoda tega političnega obračunavanja in diskreditacije na koncu ne bo le izgubljen ugled institucije predsednika države, temveč tudi izjemno pomemben institut ustavne obtožbe, preko njega pa ne nazadnje še parlament in njegova nadzorna vloga. Odgovoren in preudaren politik, ki je resnično zavezan temeljnim demokratičnim načelom, te meje nikdar ne bi prestopil.

Po vseh težkih besedah, gorečem nestrinjanju ter pozivih k pomladi na ulicah se je preprosto morala zgoditi še ustavna obtožba. Njeni vlagatelji bi v nasprotnem primeru v očeh javnosti delovali zelo neprepričljivo in nedosledno, zato tega vlaka preprosto niso več ne sposobni in najbrž ne pripravljeni ustaviti. Ob vseh ostalih dejanjih in besedah se je morda treba tudi vprašati, če je strojevodja sploh še na vlaku.

Vsakdo ima zagotovo pravico do svojega mnenja o dejanjih predsednika republike. Prav tako ima vsak pravico ta svoja stališča deliti z širšo, vseslovensko javnostjo. Ne nazadnje je to ena od tistih pravic, ki se nam je zdela tako pomembna, da smo zaradi nje vsi skupaj, državljanke in državljani te Slovenije bili pripravljeni oblikovati lastno državo. Državo, katere temelj in garant je prav slovenska ustava; ustava, ki nam v kontekstu te obravnave sporoča sledeče: Ustava Republike Slovenije predsedniku republike podeljuje pristojnost podeljevanja odlikovanj. Ustava Republike Slovenije predsedniku republike ne določa, komu ta odlikovanja podeljuje in komu ne. Predsednik republike je pri teh svojih odločitvah suveren - to suverenost črpa iz volje ljudstva, ki jo je ljudstvo izrazilo na svobodnih in demokratičnih volitvah, kjer mu je podelilo mandat, da opravlja to izredno pomembno in spoštovano funkcijo.

Ali si gospod Ertl zasluži odlikovanje ali ne, je lahko stvar presoje vsakega posameznika, je lahko prav gotovo tudi stvar razprave. Ali je predsednik republike kršil Ustavo Republike Slovenije, pa ni stvar presoje vsakega posameznika, je v prvi vrsti stvar ustave, je stvar pravnega reda Republike Slovenije in je stvar pristojnosti, ki jih ta ustava in ta red temu predsedniku podeljujeta.

Sama odločitev predsednika Republike, komu podeliti priznanje, je tako stvar njegove osebne presoje, ne pa vesplošne pravne presoje. Prav tako kot je stvar njegove osebne presoje odločitev, katerega obsojenca bo pomilostil. V obeh primerih odločitev ni omejena s pravnimi pravili, je njegova suverena, zgolj osebna pravica.

Odločitev predsednika republike v teh primerih se zato ne presoja po pravnih pravilih in sodbe o utemeljenosti podelitve odlikovanja ne more izreči Ustavno sodišče in Državni zbor - zagotovo pa jo lahko izreče ljudstvo na neposrednih volitvah.

Predlog obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem je po mnenju Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije zloraba ustave, je zloraba postopka obtožbe pred Ustavnim sodiščem in je zloraba samega instituta predsednika republike. V gradivu, ki so ga ob predlogu obtožbe pred Ustavnim sodiščem pripravili naši opozicijski kolegi, namreč ni niti enega samega argumenta, iz katerega bi izhajalo, da je predsednik republike v kateremkoli členu kršil Ustavo Republike Slovenije. Da je tako, ni čudno, saj ne more biti, kajti ustava predsedniku republike namreč daje pravico, da odlikovanja podeljuje, ne da bi mu pri tem nalagala, ustava namreč, kakršnekoli omejitve, zato teh omejitev tudi ne more kršiti.

In prav zaradi vsega tega omenjenega in naštetega v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije Predloga obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem ne bomo podprli.

Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine socialnih demokratov bo predstavil Miran Potrč.

Prosim.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod predsednik.

Spoštovane kolegice in kolegi, tudi Poslanska skupina Socialnih demokratov predloga opozicijskih poslanskih skupin Slovenske demokratske stranke in Slovenske ljudske stranke, da se zoper predsednika republike dr. Danila Türka vložijo obtožba pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije ne bo podprla.

Kot smo vsi, vsak s svojimi besedami, že povedali, smo tudi mi mnenja, da je ustavna pritožba namreč pripravljena tako nekorektno, nedostojno in omalovažujoče do instituta ustavne obtožbe, do tega Državnega zbora in do institucije predsednika države, da bi predlagatelji ohranili vsaj minimum svoje verodostojnosti, če bi jo brez razprave umaknili oziroma sami prelagali Državnemu zboru, da jo zavrne. Predloženo gradivo namreč nima vsebine, ki se zahteva za ustavno obtožbo, to tudi predlagatelji veste. Predloženo gradivo služi predlagateljem le kot pretveza za razpravo o politični primernosti ravnanja predsednika države o podelitvi državnega odlikovanja, srebrni red zasluge za izjemno delo in zasluge pri varnosti in obrambni zaščiti Republike Slovenije v času akcije Sever, trem delavcev organov za notranje zadeve v temu času. To je pretveza predlagateljem, da se sproži politična razprava o primernosti odlikovanja; še več, da se sproži razprava o odlikovancu in času, v katerem je delal, ne pa, da bi se želelo kakor koli zares obtožiti predsednika republike za dejanja, ki pomenijo kršitev ustave in hujšo kršitev zakonov.

Za politično diskusijo pa ustavna obtožba ni primerno politično sredstvo. Ustavna obtožba namreč ne more biti podlaga za ugotavljanje političnih primernosti in odgovornosti ravnanj predsednika. Ustavna obtožba je namreč lahko le neke posebne vrste kazenski postopek za ugotavljanje kršitev ustave in hude kršitve zakona. Predsednik republike s podelitvijo odlikovanja ni mogel kršiti določil ustave, saj je izpolnjeval samo svoja ustavna pooblastila. Državni zbor je zato kot že mnogokrat v zadnjem letu pred preizkušnjo, kako pravno in politično korektno uresničevati ustavne institute demokratične države tako, da bi ti prispevali k uresničevanju zakonitosti, pravne varnosti in načel pravne države ter k razvoju demokracije v državi, ne pa, da bodo ti pravni instituti uporabljeni za protiustavne cilje in v politikantske namene za ustvarjanje vzdušja izrednega stanja in razlogov za izredno ukrepanje, s čimer smo na podlagi predlogov opozicije soočeni dobesedno vsak teden in na vsaki seji. Vse z željo onemogočiti Vladi opravljanje rednih nalog, oteževati delovanje Državnega zbora in Vlade in s preusmerjanjem pozornosti na manj bistvena vprašanja ustvarjati v javnosti vtis o neučinkovitosti koalicije, o družbeni neorganiziranosti in kaosu, da bi s tem prispevali k splošnemu nezadovoljstvu in opravičevali svoje pozivanje na ulicah. Predloženo gradivo, o katerem naj bi razpravljali danes, ima izrazito in samo tak cilj: razpravljati o preteklosti, obtoževati predsednika republike - in mimogrede še kogarkoli, ki bi vam upal ugovarjati - in spodbujati nerazporejenost in sovražstvo med ljudmi po načelu: čim slabše, tem boljše, seveda tem boljše za opozicijo, ki je vložila ustavno obtožbo. Zdaj se za cilje opozicije skuša diskreditirati namreč še institucija predsednika republike. Predsednik Vlade, Vlada, koalicija, posamezni ministri niso dovolj, treba je napasti z vsemi topovi še predsednika republike. Predsednik republike pa ni institucija, katere ugled in delovanje je mogoče in se sme - seveda v političnem smislu sme, ne v formalnem - z lahkoto, nepremišljeno, pravno nekorektno in politikantsko zlorabljeni za destabilizacijo razmer v državi in za politične interese ene od strank ali njenega predsednika.

Čeprav je vložitev predloga ustavne obtožbe pred Državni zbor šele prvi korak, je treba poudariti, da zanj morajo sprejeti politično in pravno odgovornost le podpisniki predloga, nikakor pa ne ves Državni zbor. Odgovornost opozicije za to razpravo je treba poudarjeno podčrtati, da ne bi sramota in kritika neodgovorno pripravljenega predloga in razprave o njem padla na Državni zbor kot celoto. Da ne bi javnost za brezplodno - in prepričan sem, v velikim meri - ideološko in politikantsko razpravo krivila ves Državni zbor, okriviti mora dve stranki opozicije, ki sta takšno vlogo dali. Ustavne obtožbe ni mogoče uporabljati za politično diskreditacijo predsednika. Namenjena bi morala biti skrajno redkim in izjemnim situacijam, ko je predsednik dejansko kršil

ustavo ali huje kršil zakon. Predlagatelj bi moral vedeti in upoštevati, da se v postopku ugotavljanja odgovornosti predsednika republike pred Ustavnim sodiščem glede vprašanj, ki niso izrecno urejena v zakonu o Ustavnem sodišču uporabljal načela kazenskega postopka, ki so določena v ustavi in zakonih.

Jaz ne bom govoril o prvih letnikih pravne fakultete, ki so poslušali prvo predavanje iz kazenskega prava, ampak opozoril bi vas, da ustavna načela, ki so temeljna za kazenski postopek, so: domneva nedolžnosti iz 27. člena Ustave, kar pomeni, komur ni dokazana krivda za konkretna dejanja, je nedolžen. Povejte mi, gospe in gospodje, katero konkretno dejanje ste namenili gospodu predsedniku države, da naj bi bil kriv za njega in da je zato mogoča zoper njega ustavna obtožba. Res temeljito sem prebral dvakrat, trikrat vaše besedilo in bolj sem iskal, manj sem takšne stvari našel.

Drugo. Za ustavno obtožbo velja tudi načelo enakosti pred zakonom iz 14. člena, kar med drugim pomeni, da bi morala biti tudi za institucije prejšnjega sistema in za ljudi, ki so jih vodili ali opravljali v njih določena dela, zagotovljena enaka konkretna kriminalna ravnanja, obtožba zoper ta ravnanja, ugotavljanje odgovornosti in ni mogoče v takšni ustavni obtožbi izhajati iz splošnih predpostavk o kriminalni združbi. In še to, kot je predsednik poudaril, na podlagi lažnivega citata, ko se ta besedna zveza v sodbi, ki jo omenjate, nikjer ne uporablja, razen tega pa govori o Udbi iz leta 1948, 1949, ne pa o Udbi leta 1980 ali 1990.

Tretje. Morajo se upoštevati pravice do sodnega varstva iz 23. člena in pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Če kazenski postopek korektno ni izveden, nihče ne more biti kriv in na tej podlagi tudi ne predsednik države. In končno tudi načela zakonitosti v kazenskem postopku in še kaj drugega.

Ustavna obtožba bi bila vložena v skladu z ustavo le, če bi navajala konkretna ravnanja predsednika, s katerimi naj bi kršil ustavo ali huje kršil zakon. Predsednik ne more odgovarjati za ravnanja odlikovancev, tudi če bi ta bila konkretno ugotovljena in če bi odlikovanci za njih bili spoznani za krive, seveda pa še toliko manj, če ni tega in se govori le o neki splošni nedokazani krivdi. Ustavna obtožba mora navajati protiustavno ravnanje predsednika. Ustavna obtožba pa nikjer ne navaja, katera konkretna protiustavna ravnanja naj bi zagrešil predsednik države. Logika vložene ustavne obtožbe sledi posplošeni ugotoviti, da je predsednik z uresničevanjem svojih ustavnih pooblastil kršil 34 določb ustave, ko je podelil odlikovanje osebi, za katero je splošno znano, da je kršila človekove pravice v prejšnjem totalitarnem sistemu. In danes slišimo, da ne samo enemu, kar bi bilo dovolj za krivdo, ampak desetisočim, seveda pobrano iz zraka, ne da bi za to bila kakršnakoli konkretna navedba in konkretna dokumentacija. Za predlagatelje ustavne obtožbe je vse, pač,

to splošno znano. Niso pomembna konkretna ravnanja, ni pomembno, kdo in kdaj naj bi jih storil, ni pomembna vzročna zveza med dejanjem, storilcem in posledicami. Za splošno politično razpravo to morda celo zadošča, za ustavno obtožbo predsednika republike pa gotovo ne. Razprava o ustavni obtožbi namreč ne bi smela biti splošno politiziranje in obtoževanje, ki si ga žele in je praksa poslancev opozicije. Za ustavno obtožbo so taka ravnanja nesprejemljiva. Če jih še sprejmemo za medsebojna obtoževanja med strankami in politiko v Državnem zboru, potem takega ravnanja za predsednika Državnega zbora ob ustavni obtožbi ne bi smeli dovoliti. Sedaj pa se s splošnimi obtožbami, brez dokazov, žaljivo za hude kršitve obtožuje že predsednika države, da ne govorim o tem, da se ga lažno obtožuje popolnoma nedokazljivih ravnanj. To je nova metoda lažnivih obtožb, izrečenih brez sramu in dokazov, ki najbrž ne vodi v razvoj demokratičnih pravic in pravne države v Sloveniji.

Na nas je, spoštovane poslanke in poslanci, vsaj poslanke in poslanci koalicije, če dve opozicijski stranki tega ne boste sprejeli, da ne nasedemo ponujeni provokaciji in ne sprejmemo neko splošno razpravo o vprašanjih, ki jo v svojem gradivu ponujajo predlagatelji. Da bomo uspeli zadržati treznost vsaj mi tako, da se ne spustimo v razpravo o preteklosti in da se izognemo medsebojnemu obtoževanju o tem, koliko je bila prejšnja država totalitarna ali avtoritarna, koliko in kdaj je uvedla mnoge prvine demokratičnih odnosov, kdo in koliko je prispeval k družbenim spremembam, ali gredo vse zasluge res le nekaterim in podobno. Upoštevajmo, da je bilo odlikovanje podeljeno za konkretna ravnanja odlikovancev v akciji Sever. Upoštevajmo, kakšen pomen je imela ta akcija v obdobju neposredno pred osamosvajanjem. Nikogar nisem slišal, tudi ne tistih, ki niso posebni zagovorniki preteklosti, da sama akcija po večini ne pomeni prispevek k demokratizaciji, da je res preprečila potencialno nevarnost postavitve izrednih razmer tudi v Sloveniji, s čimer bi lahko bili zaustavljeni procesi osamosvajanja, in da torej lahko rečemo, da je bila akcija Sever za slovensko osamosvajanje pozitivno dejanje, ne glede na to, da si zasluga za odločitve o tej akciji in za njegovo izvedbo ne more pripeti na prsi sedanja opozicija. Drugi so bili, ki za to imajo zasluge in so sprejemali odločitve. Ni še prevladalo spoznanje, da so pozitivni premiki v slovenski politiki rezultat mnogih dejavnikov, ki so pomagali ustvariti pravne podlage za ustavne spremembe, za upor velikosrbskemu centralizmu, tudi z akcijo Sever, za prve demokratične večstrankarske volitve, katerih 20. obletnico bomo praznovali kmalu. Še so pomisleki, da se v vrstah slovenske policije goji pozitiven odnos do akcije Sever, da pri utrjevanju takšne ocene sodeluje tudi aktualno vodstvo policije in da ga s svojim odlikovanjem želi poudariti tudi predsednik države. Da je prav to morda razlog za odpor in obsodbe, ki jih je podelitev odlikovanja v čast tej akciji,

tako ga namreč razumem, sprožila pri delu desnih strank, tako imenovane pomladne stranke, in žal zelo pogosto tudi slovenska uradna politika namreč zelo težko in zelo redko priznavajo, da je do demokratičnih sprememb v Sloveniji prišlo nenasilno, po evolutivni poti in da bi priznavanje tega dejstva moralo imeti za posledico tudi priznanje, da med staro in novo oblastjo v določenem smislu obstoja neka pravna in državnopravna kontinuiteta. Čas bi že bil, da bi se prenehali prerekati o teh zaslugah za preteklost. In danes je gospod predsednik dr. Türk jasno povedal, kako ocenjuje polpreteklo zgodovino in da v njen okvir kot pozitivno dejanje sodi tudi akcija Sever.

To so vprašanja, glede katerih, žal, še nimamo enotnega mnenja, vendar jih ne moremo poenotiti ob takšni ustavni obtožbi, kjer se poskuša politično diskreditirati predsednika države. To niso vprašanja, ki jih lahko razrešujemo na tak način, kot sta si zamislili dve opozicijski stranki. Te razlike ne bi smele imeti za posledico medsebojnega obtoževanja ali nerazumevanja različnih stališč, do česar lahko, žal, razprava o vprašanjih, ki so vsebina ustavne obtožbe, res pripelje. Če bodo predlagatelji ustavne obtožbe forsirali tako razpravo, in v svojih uvodih so jo začeli forsirati, saj so stresali same obtožbe, ki so bile resnične ali polresnične, ki so imele povezavo s časom, v katerem je bilo podeljeno odlikovanje, mnoge od njih so govorile pa o popolnoma konkretnih stvareh današnjega dneva, ki nimajo nobene povezave z ustavno obtožbo. In vse to ustvarja vtis, da se želi sprovcirati razpravo o političnih vprašanjih in ustvarjati nove nesporazume in spore. Gotovo torej ni bila želja predlagateljev reševanje aktualnih nalog izhoda iz krize, kar je bistvena naloga koalicije in Vlade ter, mislim, da tudi vseh drugih dobronamernih družbenih dejavnikov. Osredinimo se torej na te naloge in pustimo prepire o pretekli zgodovini. Zavrnilo brez razprave ali s čim manj razprave in brezplodnih obtoževanj predlagano ustavno obtožbo in se lotimo najpomembnejših nalog, ki so pred nami. Tako bomo ravnali poslanke in poslanci socialnih demokratov. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Najprej je za besedo zaprosil v imenu predlagateljev Janez Janša. Prosim.

JANEZ JANŠA: Hvala še enkrat za besedo. najprej naj izrazim obžalovanje, da tukaj ni predsednika republike, ni ga bilo v dvorani niti, ko smo predlagatelji predstavili ustavno obtožbo. Takšno ravnanje marsikaj pove o tem, kako se opravlja ta reprezentativno najpomembnejša funkcija v državi, in na nek način sovpada tudi s tem aktom, ki je sporno in zaradi katerega je bila vložena ustavna obtožba.

To, da predsednik republike ni poslušal uvodne obrazložitve, je verjetno pripeljalo tudi do nekaterih

dokazljivih napak, ki jih je naredil v svojem nastopu. Tako je med drugim trdil, da bi se morali zgledovati po dogovoru parlamentarnih strank, ki naj bi ga dosegli leta 1989 ob plebiscitu oziroma o tem, da nihče ne bo izkoriščal plebiscita za politične namene. Plebiscita takrat sploh ni bilo, ni bilo nobenega govora o tem. Leta 1989 oziroma konec leta 1989 je takratna Zveza komunistov še obsojala ameriški imperializem in zagovarjala enotno Jugoslavijo na svojem kongresu v Cankarjevem domu. Dogovor parlamentarnih strank o plebiscitu je bil šele leto dni kasneje. Če bi predsednik republike poslušal, znal poslušati, tudi druge takšne napake, ki jih je zapisal tudi v pisnem gradivu, zagotovo ne bi naredil. Gre za zelo pomembno obletnico.

Trditi, da predlagatelji nismo predložili nobenih dokazov za ustavno obtožbo, je pravzaprav nekaj, kar sploh ni vredno komentarja, največ kar lahko rečem, da je to smešno. Predložili smo več kot 20 prilog, ki jih lahko vsak prebere in v tekstu ustavne obtožbe so tudi mesta, na katerih se na te priloge sklicujemo, in zaradi tega je prav vsak odstavek utemeljen z dokumentacijo. Res je, da se dela dokumentacije ni želelo razdeliti, ampak zdaj je razdeljen in lahko to tudi preberete.

Ta dokumentacija se v glavnem nahaja vsa v Arhivu Slovenije, je že leta javno dostopna, mnogo tega je bilo tudi že v različnih publikacijah objavljeno in del teh dokumentov zagotovo pozna tudi predsednik republike. Za razliko od obsežne utemeljitve, ki smo jo predložili predlagatelji, je predsednik svojemu nastopu predložil zgolj obrazložitve in domnevne formalne predloge za ta sporna odlikovanja oziroma predvsem za sporno odlikovanje Tomažu Ertlu in ponovno zavajal javnost. Res je, da je predlog za odlikovanje Ertlu podpisal Milan Horvat, po mojih informacijah na pobudo, ki je prišla iz urada predsednika države, ne pa na lastno pobudo, čeprav je on kasneje seveda skušal to omalovaževati, vendar pa o tem predlogu upravni odbor Združenja Sever ne samo da ni odločal o tem, niti ni razpravljal. Tega ni imel na dnevnem redu. Prav tako pristojna komisija za priznanje, to je v tej organizaciji, ki je po statutu za to ustanovljena, o tem ni odločala. Skratka, ni šlo za formalnopravni predlog veteranskega združenja Sever in ponavljanje te laži je, seveda, v dodatno škodo verodostojnosti predsednika republike. Oglasili so se člani upravnega odbora, ki so tudi javno objavili svoja stališča, kdor je hotel, je to lahko prebral, tega na upravni odbor Združenja Sever ni bilo. Šele potem, ko je bilo odlikovanje podeljeno, je bila razprava o tem.

V obrazložitvi ukaza predsednika republike za odlikovanje gospoda Ertla piše tudi naslednje: "Tomaž Erl" - skratka predsednik republike je govoril, kako se to odlikovanje nanaša samo na akcijo Sever. V obrazložitvi odlikovanja pa piše tudi: "Tomaž Ertl je tudi po uspešno končani akciji Sever sodeloval pri nadaljnjem osamosvajanju v Republiki Sloveniji vse do

prvih parlamentarnih volitev v letu 1990, ko se je po imenovanju nove vlade Republike Slovenije konec leta upokojil." In zdaj sprašujem predsednika republike in tudi vas, ki ste v tej dvorani: Ali je zamolčanje informacij o tem, da bodo razorožili slovensko teritorialno obrambo prispevek k nadaljnjemu osamosvajanju Republike Slovenije ali je to veleizdaja? Odlikovanec Ertl je bil na svojem položaju do 15. maja 1990. Jugoslovanska armada je začela pripravljati razorožljivost slovenske teritorialne obrambe nekaj tednov prej.

Ertl je sam dejal v svojem intervjuju, da so pokrivali vse vire v Sloveniji in v Beogradu tudi Armado, se pravi, da so vedeli za to. In tudi iz drugih dejstev je mogoče na to sklepati.

Predsedstvo Republike Slovenije je v poročilu, ki ga je poslalo skupščini in ki ga je skupščina obravnavala julija leta 1990, zapisalo, da jih ni nihče obvestil o tem, da se pripravlja razorožitev slovenske teritorialne obrambe. Se pravi, tudi Ertl ne, čeprav je imel pred seboj šesto ljudi z močno sodelavsko mrežo, ki je to informacijo seveda imela. Ali jih je obsvetil ali ne, ne vemo, ampak uradno je predsedstvo reklo, da se to ni zgodilo. Zagotovo ni bila obveščena skupščina, ki je bila takrat že formirana, in zagotovo ni bil obveščen nihče, ki je bil takrat izvoljen v okviru zmagovite DEMOS-ove koalicije.

Torej ne gre tukaj samo za to, da je bilo odlikovanje podeljeno nekemu, ki je bilo na čelu kriminalne organizacije, kot pravi Vrhovno sodišče, ampak je tudi obrazložitev perverzno sprevračanje dejstev. Perverzno sprevračanje dejstev! Nekdo, ki je pomagal razorožiti Slovenijo, je po obrazložitvi v ukazu predsednika republike o podelitvi tega odlikovanja uspešno sodeloval pri nadaljnjem osamosvajanju Republike Slovenije vse do konca njegovega mandata. Tudi konec tega njegovega mandata je bil takšen, da ni hotel opraviti primopredaje poslov. V času, ko se je vedelo, da se Slovenija razorožuje, se ni vedelo, kaj bo naslednji ukrep Armade. Zapisati v obrazložitev ta stavek je pa res cinizem brez primere. Jaz sem ga danes prvič videl, sem ga spregledal, ne vem, če je bil že kdaj prej objavljen, in se zahvaljujem tistim, ki so to razgalili. S tem utemeljevati to odlikovanje je pa res posebna zgodba!

Zdaj, po svoje je seveda razumljivo, da se predsednik tukaj brani očitkov, ker je to dejanje izjemno sporno in kot sporno ni bilo označeno samo v opoziciji, ampak tudi med številnimi ljudmi v drugem političnem polu, ki pa so sodelovali dejansko v času slovenske osamosvojitve in tam tudi kaj tvegali. In seveda, predsednik ni v enostavni situaciji, lahko bi se rešil iz nje, če bi, potem ko smo ga pozvali k ponovnem premisleku in ko ga je k ponovnemu premisleku pozvala praktično celotna intelektualna sfera v Sloveniji, to

odlikovanje na nek način preklical. Celo odlikovanec sam je rekel, da se temu ne bi upiral.

Manj kot zagovarjanje neke sporne odločitve s strani predsednika republike pa je razumljiva krčevita obramba kriminalne institucije. Ni šlo za nikakršno sprevračanje tega, kar je odločilo Ustavno sodišče, lahko si sami preberete še enkrat - in tudi kolega Cukjati je to prej ponovno citiral, pa mislim, da tudi kolega Žerjav - tega, kar je zapisalo Vrhovno sodišče. Vrhovno sodišče je direktno uporabilo besedo "kriminalna" dejavnost, organizacija, ki je izvajala kriminalno dejavnost. Iz dokumentov, ki so priloženi ustavni obtožbi, se zelo jasno vidi, da je ta organizacija izvajala tudi zločine. Kaj pa je to drugega, če nekdo naroči svojim uslužbencem, da postavijo bombo v prostoru, bombo, ki naj eksplodira ob 22.00 uri, v prostoru, v katerem naj bi takrat potekala seja odbornikov v Velikovcu? Bomba je eksplodirala nekaj prej in je bilo pač manj žrtev, vendar pa je bilo naročeno, da eksplodira ob 22.00 uri, ko bi spodaj potekala seja občinskih odbornikov. Ali to ni zločin? In če boste prebrali dokumente, ki so bili predloženi danes, to ni bila edina tovrstna akcija, ki jo je Udba organizirala na avstrijskem Koroškem. Še tri podobne teroristične akcije je organizirala; imate imena ljudi zraven, ki so to naredili. In sprenevedanje, ki se vidi iz teh zapisnikov Sveta za varstvo ustavne ureditve v zvezi s tem. Predsednik republike pa polemizira z uporabo besede "kriminalna", ki je direktno vsebovana v obrazložitvi sodbe Vrhovnega sodišča, in z besedo "zločin", čeprav je šlo za izvajanje zločina. Kaj pa je to drugega?

Torej, tako trdovratne obrambe te kriminalne organizacije, kot smo jo danes doživeli tu s strani predsednika republike, v zadnjih 20 letih v Sloveniji ni bilo; jaz se je ne spomnim. Celo sami pripadniki te organizacije niso bili nikoli sposobni tako krčevite obrambe, so imeli vsaj malo slabe vesti. Tu pa nič. In to je izjemno signifikantno, izjemno ilustrativno. Tisto, kar pa je verjetno tisoče ali pa desetisoče, ki so spremljali ta govor predsednika republike, najbolj prizadelo, pa je dejstvo, da v tem njegovem nastopu ni bilo niti trohice obžalovanja. Ko bi vsaj dejal, da se opravičuje tistim, ki so se pač čutili prizadeti ob tem odlikovanju, pa tudi, če je bilo to, da ni imel tega namena, se je to zgodilo nenamerno. Ko bi vsaj neko rahlo obžalovanje od tega bilo slišati. Ni bilo niti sledu tega! Na desetisoče ljudi živi v Sloveniji, ki so bili neposredno prizadeti ali pa so bili prizadeti njihovi svojci, ki tega odlikovanja niso jemali kot neko odlikovanje za akcijo Sever, ki ga je mogoče ločiti od drugih dejanj tega istega človeka.

In ne drži zatrjevanje iz naslova predsednika republike, da mu ni mogoče in da mu ne očitamo nobene konkretne kršitve ustave, ampak da govorimo o tem, da je odlikovanec kršil ustavo in da naj bi potem to krivdo, ki pa je vedno

individualna, prenašali na predsednika republike. Ni res! Če bi bil manj aroganten in bi poslušal moj uvodni nastop, tega seveda ne bi mogel prebrati. V ustavni obtožbi je zelo jasno napisano, jaz sem pa to dvakrat izrecno poudaril, da predsedniku republike očitamo neposredno kršitev 34. člena Ustave in posredno kršitve večine ostalih členov iz drugega poglavja Ustave. Neposredno kršitev 34. člena Ustave pa ni zagrešil Ertl, se pravi tisti, ki je prejel odlikovanje, ampak tisti, ki ga je podelil. Kajti s podelitvijo tega odlikovanja bivšemu šefu tajne politične policije je bila kršena pravica do osebnega dostojanstva in varnosti tisočev ali pa desettisočev prizadetih in njihovih svojcev. To je po ustavi in po obrazložitvi Ustavnega sodišča pravica, ki gre tudi mrtvim. Predsednik je prizadel pravico do osebnega dostojanstva tudi tisoče, mrtvim, ki so jim bile človekove pravice kršene s strani organizacije, ki jo je Ertl vodil. Ne bo se mogoče kar tako izviti iz tega, češ, očita se mi nekaj, kar so storili drugi. Kršitev 34. člena Ustave je neposredno. Ostale kršitve ustave so posredne in to smo tudi jasno napisali. Kršitev 34. člena je pa neposredna.

Predsednik republike je bil tudi vabljen, mislim, da dvakrat, na Komisijo za peticije, kjer so žrtve Udbe govorile o svojih izkušnjah, kjer smo slišali izjemno pretresljive izpovedi iz časa, ko je bil Ertl na čelu te organizacije, iz primerov, kjer je on neposredno odločal o stvareh. Predsednik republike se niti opravičil ni za te seje. Zadnje sejo so bojkotirali celo vsi poslanci vladnih strank, ki so člani. Preberite si vsaj magnetogram, potem bo težje razpravljati o tem, da se govori kar o nekih pavšalnih očitkih. V času, odkar je bila vložena ta ustavna obtožba oziroma v času, odkar je bilo podeljeno to odlikovanje, je prišlo na stotine pričevanj. Splačalo bi se jih objaviti v nekem zborniku. Pričevanja so pošiljali ljudje, ki so slišali odlikovanca Ertla, ki je dejal na televiziji arogantno, češ, pa naj se javi kdo, ki se mu je zgodila kakšna krivica. Kje pa je kdo? Na stotine se jih je javilo. Na tisoče jih še živi, na desettisoče jih je umrlo v tem času. Niti polovice besede obžalovanja nismo slišali iz ust predsednika republike do teh ljudi. Neka neverjetna vzvišenost, arogantnost in nastop s pozicije moči; in moram reči tudi, žal, neka temeljna sprevrženost. Predsednik je govoril o tem, kako obstaja neka krščanska vrednota odpuščanja in kako bi itak morali te stvari odpustiti. Naj povem, da se je to odpuščanje na nek način zgodilo tudi s strani tistih, ki so bili izjemno prizadeti zaradi tega kriminalnega zločinskega ravnanja Udbe, ki teh vprašanj niso postavljali in tudi niso vložili kakšne ovadbe. 20 let je minilo od takrat. V tem času se je zgodila neka pozaba, verjetno so se deloma tudi načrtno stvari odrivale, ampak praktično nihče od neposredno prizadetih ni sprožil kazenskih postopkov oziroma so bili ti zelo redki, nekaj jih je bilo, proti Ertlu in podobnim. No, in hkrati, ko predsednik govori o tem, kako bi morala vsa naša

ravnanja temeljiti na nekem odpuščanju - in v tem primeru je pa do tega pravzaprav v 20 letih prišlo, saj ni bil nihče kaznovan niti preganjan -, pa očita predlagateljem ustavne obtožbe v isti sapi, "zakaj pa niste sprožili kazenskih postopkov, če mislite, da so ti, gospod Ertl in podobni, naredili kaj narobe." Hkrati pa takoj zagrozi, s poudarjenim tonom, "vendar se morate zavedati, da je lažna ovadba tudi sama kaznivo dejanje." To je bil povsem nepotreben dodatek in dejansko izraz neke posebne arogance v tem primeru. Ne more si nekdo privoščiti govoriti v isti sapi o odpuščanju in se hkrati arogantno posmehovati predlagateljem ustavne obtožbe, kot češ, "če je vse to res, o čemer pišete, pa bi vložili kazenski pregon, zakaj pa tega niste naredili." Če boste pozorno prebrali razdeljeni pisni nastop predsednika republike, boste našli to velikansko kontradiktornost v tem pozivu. Ali je to posledica neke totalne moralne zmedenosti ali pa lepljenja različnih prispevkov, ki so jih pripravili kakšni svetovalci, ki bi morali iti še v kakšno šolo - ne vem. Dejstvo pa je, da je to slišalo veliko ljudi in da je bilo to sporočilo nekaj, kar absolutno ne prispeva k temu, da se neke stvari v smislu vrednot v Sloveniji, na kar je v isti sapi tudi pozival predsednik republike, izčistijo.

Poleg tega, kar smo predlagatelji predložili kot dokaz, je na voljo v Arhivu Slovenije, kljub temu čiščenju, ki se je zgodilo, pa tudi v pričevanjih ljudi še ogromno konkretnih dokazov za prav vsak stavek iz te ustavne obtožbe. V nadaljevanju lahko marsikaj od tega predstavimo, če bomo ponovno slišali, da ni nič utemeljeno in da se govori na splošno.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Matjaž Zanoškar.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo. Spoštovani predsednik, kolegice in kolegi! Ob bok predstavitvi stališča Poslanske skupine DeSUS glede ustavne obtožbe proti predsedniku Republike Slovenije dr. Danilu Türku naj dodam samo še skromno misel. Bile so volitve, predsedniške volitve, na katerih je tudi Demokratična stranka upokojencev Slovenije izkazala plebiscitarno podporo dr. Danilu Türku za njegovo izvolitev, zato ker je bila tudi stranka prepričana, da gre za pravega človeka pokončne drže, človeka, ki bo znal kvalitetno voditi našo državo, jo predstavljati doma in v svetu in tudi predstavljati državljanke in državljane. V to smo bili prepričani. Z volilnimi glasovi tudi vseh ostalih je predsedniku republike bila dana odgovornost in obveznost, da spoštuje ustavni red, da spoštuje pravno in zakonito državo, obenem pa mu je bila tudi dana odgovornost in možnost, da se kdaj v katerih dejanjih, tako kot nalagata zakon in ustava, odloča popolnoma suvereno, samostojno in da tu vlada tudi diskrecijska pravica predsednika države.

Na tak način je bila odločitev suverena in dobro pretehtana in premišljena s strani predsednika, ko se je odločil za podelitev srebrnega znaka za zasluge gospodu Tomažu Ertlu. To je bila tako, kot je povedal, pretehtana odločitev. Odločitev, ki je temeljila na dejanju in mogoče še nekaterim dejanjem, potem ko se je zgodila akcija Sever. Zanesljivo je takrat Tomaž Ertl odigral vlogo obrambe in zaščite in s to akcijo smo prepričani, da je dal en temelji kamen in eno temeljno dejanje k postopku osamosvajanja naše države in utrjevanje demokracije naši državi. In to se nam zdi pomembno, da je to bila njegova odločitev, ki je pa lahko danes diskutabilen - tako ali drugače. O tem, da se ob teh razpravah večkrat spodbujajo razmišljanja o delu Udbe, bi po mojem bilo treba položiti, zaenkrat, v naročje zgodovine in naj se z delom Udbe tako ali drugače ukvarjajo zgodovinarji, raziskovalci in naj sodijo o tem oni. Nikakor pa to ne more biti tudi del ustavne obtožbe proti Danilu Türku. Menimo, da je ustavna obtožba v tem delu zanesljivo nekorektna, najmanj nekorektna, nepotrebna in neumestna, ker enostavno gre za to pravico, elementarno pravico predsednika države, ki je izkoristil, da je predlagal Tomaža Ertla za sprejem tega najvišjega odlikovanja. Pomembno je mogoče to ali pa za vmes, za med vrsticami, da je Tomaž Ertl to najvišje priznanje, državno sprejel in ga ni vrnil v PVC vrečki, tako kot se je dogajalo kdaj v preteklosti.

Torej, še enkrat naj rečem, da Poslanska skupina DeSUS bo glasovala proti ustavni obtožbi, ker je ta neutemeljena in, tako kot sem rekel, tudi neumestna in nekorektna.

Kar pa zadeva Demokratično stranko upokojencev Slovenije, potem naj povem, da je dr. Danilo Türk predsednik države, do sedaj absolutno in v popolnosti upravičil naše zaupanje, ki smo ga dali na volitvah, opravlja delo korektno, opravlja tako, kot si to lahko samo želimo, in zaenkrat uživa popolno podporo in ugled v naši stranki. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Roberto Battelli.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa. Spoštovane kolegice in kolegi! Pred kar nekaj leti se je obravnaval v tej dvorani Predlog zakona o lustraciji. Ni bil sprejet zaradi zelo majhne večine teh, ki so glasovali proti. Med temi sem bil tudi sam. Nisem glasoval proti lustraciji iz ideoloških razlogov; sem glasoval proti lustraciji zaradi tega, ker sem se zavedal, da bi sprejetje takega zakona pravzaprav kloniralo metode, iz katerih smo hoteli pa dokončno se emancipirati in jih postaviti tja, kamor spadajo. Torej v neko preteklost, ki je pomenila masovno kršenje človekovih pravic. Res je, da so se dogajali trenutki demokratizacije, ampak če bi ne bilo tistega sistema, tudi teh demokratizacijskih korakov ne bi bilo treba narediti, bi lahko vsi imeli iz prve, demokratični sistem, ki

bi zavaroval mnoge usode mnogih mnogih ljudi. Skratka, nobene lustracije ni bilo in kako bi rekel, visokim funkcionarjem tistih aparatov se nič, popolnoma nič ni zgodilo. Ampak, od tega pa do odlikovanja, veste, to je pa velik korak! To je presežna vrednost, kako bi rekel. Zdaj, predsednik republike je to svojo odločitev postavil tudi v en kontekst sprave, kar sam pozdravljam, ampak je potem pričakovati, da bo ta pot sprave prehojena do konca, ker je dolga in zelo široka in pričakujem, da bo to dosledno izpeljano, če ne drugega. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Darja Lavtižar Bebler. Prosim.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Ko sem brala gradivo za ta predlog za uvedbo ustavne obtožbe, sem imela vseskozi slab občutek, da sta mi ta slog in ta mentaliteta, ki veje iz njega, že znana, ampak iz nekega danes že močno odmaknjenega obdobja. Danes, ko sem poslušala uvodno obrazložitev predlagateljev, pa se mi je posvetilo, očitno so bili sestavljavci tega predloga ustavne obtožbe dobri učenci v tem danes že močno odmaknjenem obdobju. V obdobju, za katerega danes še vedno iskreno upam, da se ne bo vrnilo niti v najbolj grobih obrisih. Ampak, žal, česar se je Janezek naučil, to Janez pač zna. Še najbolj sprevrženo in zavržno pa je to, da je to pisno skrupucalo odraz in posledica uporabe istih metod, ki so bile v rabi v totalitarističnih režimih naše, danes že dokaj odmaknjene preteklosti. Seveda predlagateljem ne more pomagati nobena lekcija iz poglavja človekove pravice, pravna država in demokracija, kaj šele lekcija iz temeljih načel ustavnega in kazenskega prava. Zato, žal, predsednikov poskus, da bi opoziciji predočil nekaj osnovnih pravnih načel o individualni odgovornosti, o konkretni vzročni zvezi med dejanjem in posledico, o prepovedi retroaktivnosti, o nujnosti obstoja in dokaza, naklepa in tako dalje, ni mogel biti uspešen in njegova priporočila ter prošnje naj bodo tako izjemna pravna sredstva, kot je ustavna obtožba predsednika republike, uporabljena zgolj izjemoma, ob uporabi vsaj zmerne doze zdravega razuma ne bodo padla na plodna tla. Očitno je v političnem boju dovoljeno uporabiti in zlorabiti sleherno pravno sredstvo, utemeljeno z lažnivimi in izkrivljenimi podmenami, samo da bo dosežen konkreten politični cilj. Namen torej posvečuje sredstva. To vemo že od Machiavellija naprej. In nekoč sem nekje slišala v Državnem zboru, da je bila knjiga Machiavellija pravzaprav največkrat izposojena knjiga v knjižnici Državnega zbora. Zelo poveden podatek, bi rekla.

V obdobju resne gospodarske in socialne krize pa je lažje kot v času razcveta vzpostaviti in vzdrževati izredne razmere, v katerih se nekateri politični dejavniki, pač, bolje

znajdejo, so bolj veščji manipulacije z ljudmi in imajo za te naloge ob sebi dobro usposobljene pribočnike. Žalostno pri vsem tem pa je, da zapravljamo toliko energije, časa in denarja davkoplačevalcev za medsebojno obtoževanje, za diskreditacijo političnih tekmecev, namesto da bi strnili potrebne sile in v parlamentu počeli kaj bolj koristnega za nadgradnjo pravne države, denimo, za demokracijo in za vzpostavitev pogojev za boljši gospodarski razvoj. Skrajno nedopustna in nesprijemljiva je metoda, ki si s piedestala zagovornika človekovih pravic v isti sapi pripravljen kršiti ali odrekati človekove pravice tistim, ki se z njimi ne strinjaš. Tega je bilo tudi v tem mandatu z vaše strani, dragi opozicijski kolegi in kolegice, že veliko in veliko preveč. In tudi danes je tako. Torej, nemara bog vendarle je in ne more biti vse dovoljeno!

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Aleksander Zorn.

ALEKSANDER ZORN: Hvala lepa. Spoštovani.

Predsednik republike je danes tukaj dejal: "Zgodovina nam je pustila težak spomin." Res je. In to, kar je storil predsednik, da je odlikoval človeka, ki predstavlja simbolno najbolj temno preteklost in teman spomin naše zgodovine, pomeni, da je to spet spustil v naš čas. Če še tako pravniško sofistično sprevrčamo nagrado, nenagrado, zasluge, dokaze in tako naprej, kljub temu je Udba postala del današnjega časa, danes, s predsednikovim dejanjem. Tako tisti, ki govorite, da naj se nehamo posvečati preteklosti, ampak se posvetimo sedanjosti, potem morate vedeti, da je ta z najvišjega mesta države spet prišla med nas.

V javnosti se je tudi danes slišalo troje temeljnih ugovorov. Prvič: predsednik republike lahko nagrajuje kogar hoče. To je tako rekoč izrekel tudi sam. Drugič: predsednik republike je nagradil gospoda Ertla za eno delo in ne za njegovo celotno preteklost. In tretjič, to je izrekel prvi premier, gospod Pahor, tako mi, ki smo se spomnili na ustavno obtožbo, in predsednik republike danes tukaj je rekel, da je ustavna obtožba pravno neutemeljena, nemoralna in politično škodljiva. Oprostite, niti ena od teh stvari ne drži! Predsednik republike ne more nagrajevati, kogar hoče, ne more nagrajevati kriminalcev, teroristov niti morda svojih priljubljenih prejšnjih delodajalcev. Ne more, če noče dobiti ustavne obtožbe; in to je storil in to je dobil. Se pravi, da predsednik republike ni takšna kraljevska osebnost, da lahko kogar koli nagradi kadar koli in mu pri tem mi ne smemo nič reči.

Drugič, predsednik je nagradil gospoda Ertla za eno samo delo in ne za njegovo temno preteklost. Ja kako smešno! Ja, če je naredil eno samo delo, ali ga njegova celotna preteklost

pri tem ne veže? Hkrati pa smo slišali, da je tudi to delo precej sporno, saj navsezadnje je dobil nagrado, ki bi šla lahko direktno policiji in mnogo manj njemu samemu. Se pravi, to nikakor ne drži! In mislim, da je akcija Sever, s to nagrado, ki jo je dobil Ertl, dobesedno omadeževana.

In tretjič, kako smo se spomnili ustavne obtožbe, kako smemo soditi predsednika - nemoralno! Mislim, da je v takšnem primeru ustavna obtožba pravno utemeljena, to smo skušali dokazati, pred seboj imate dokumente, da je politično nujna in da je hkrati globoko moralna za našo družbo. Kajti obstaja vendarle nek konsenz, ki je trajal dvajset let, ta konsenz je bila tišina po Udbi. To smo pustili pri miru, pri nas ni bilo lustracije. Pustili smo nekatere stvari nedotaknjene in to je bila neka tiha sprava, ki je čakala, da se tudi dejansko s časom zgodi. Ta stvar je prekinjena, ne moreš nagraditi Udbe, tukaj se vse konča. In če še tako govorimo, da je gospod Ertl bil pri nekem dejanju policije, kjer je izpolnjeval ukaze svojih nadrejenih, pa vendarle ne moremo zanikati, da je vsa preteklost Udbe prišla na dan.

In zgodilo se je še nekaj tragičnega; s celo vrsto ljudi z vaše politične sredine in seveda tudi političnih strank sem govoril, ki zagovarjajo danes predsednika tukaj. Nihče pa osebno ne bi nagradil gospoda Ertla. Pred kakšno težko psihološko nalogo ste postavljeni! Ne bi nagradili Ertla. Ali veste, da morate braniti Udbo, ki se jo braniti ne da, če se še tako napenjate. Udbe se braniti ne da! In intimno je ne bi branil nihče, kakor je bilo to tudi nedotakljivo področje.

Še nekaj je morda pomembno. Mnogo je bilo državnih odlikovancev in mnogi so zdaj osramočeni. Dobili so Ertlovo nagrado in predsednik republike gospod Danilo Turk se bo vpisal v zgodovino kot tisti, ki je dal udbovsko nagrado človeku, ki bi moral biti pozabljen. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Franc Pukšič.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa. Kolegice in kolegi! Torej, če se sprašujete: bog je. Zato seveda smo oziroma zato se ne sme dovoliti. In zato smo se odločili, da ustavno obtožbo tudi podpremo, ker je ustavna obtožba tako pravno, politično in moralno utemeljena. Zgodovinar Granda je še dejal, da je nadaljnji postopek ustavne obtožbe čista politika. To je utemeljil s tem, da ima Vlada v Državnem zboru absolutno večino in seveda bo v parlamentu s strani opozicije premalo glasov za uspeh ustavne obtožbe. In pravi takole, dr. Granda: "Pri nas pravna država in morala ne veljata nič, ker imamo več resnic in več moral." Torej, ugotovili smo v zadnjem času, da imamo tudi več držav. Za tiste privilegirane in seveda za ostale navadne državljane in državljanke, zanje velja navadna zakonodaja, za privilegirane pa seveda posebne odvetniške pisarne. Stvar je torej že vnaprej izgubljena, pravi Granda,

pa vendar Granda dodaja, da je s tem, ko je bila ustavna obtožba vložena, stvar za zgodovino več ali manj dobljena. In sam se s takšno utemeljitvijo tudi strinjam.

Ni bila osebno obtožba predsednika države oziroma dr. Danila Türka, ampak gre za obtožbo za dejanje, ki ga je naredil. In tako kot je predsednik dr. Danilu Türk govoril o odpuščanju. Jaz verjamem, da je na desettisoče tistih, ki so bili s strani Udbe prizadeti, gospodu Ertlu že zdavnaj odpustilo, vendar njihovi sorodniki ne morejo in ne smejo na vsa ta grozodejstva nikoli pozabiti, nikoli prav zaradi zgodovine, prav zaradi tega, da do kaj takšnega več ne bi prišlo. Glede na drugi krog predsedniških volitev, ko je predsednik dr. Danilo Türk dobil 68% napram Lojzetu Peterletu 32%, ga je marsikdo volil, verjamem, tudi s tega desnega političnega pola, ki pa je danes prizadet, prizadeto je njegovo človeško dostojanstvo in verjamem, da bo tudi marsikdo od teh predsedniku Danilu Türku odpustil njegovo dejanje, vendar slovenski narod tega pozabil ne bo. Za zgodovino bo to vedno ostalo.

Če se spomnite izjave samega gospod Ertla, ko je dejal še v stari Jugoslaviji, bal se je nove države, bal se je moje Slovenije, bal se je moje domovine, bal se je celo tako, da je pozval kolege, "dajmo, branimo z vsemi sredstvi, ki jih imamo na razpolago!" Ne s političnimi, z orožjem, s sejanjem smrti. Pozval jih je zato, ker je napovedal, da če vendarle zmagajo neke sile, bodo ne njih samo upokojili, ampak jih bodo celo obesili. Torej, nič od tega se ni zgodilo. In gospodu Ertlu danes, ko uživa in živi v moji domovini, v moji Republiki Sloveniji, vendarle polagam na srce naj zmore vsaj toliko moči, da reče: "Hvala vam za vse, kar ste naredili. Opravičujem se za vsa dejanja, ki so bila storjena pod Udbo, ki sem jo vodil. Sram me je." In opravičilo, beseda "oprostitite" bi bila verjetno najmanj, kar bi lahko naredil. Istočasno pa ali pa naj bi vrnil ali pa rekel, da je to priznanje slovenski policiji, ne pa meni, ker ne more biti, ker se enostavno ne čutim sposobnega. Ne, ker se enostavno ne čutim tistega, ki si to zasluži. Nisem si! Mogoče sem naredil samo en korak v tisti akciji, da sem popravil, da sem poskušal popraviti dejanja, za katerimi sem stal cela desetletja.

In kolegice in kolegi. Dovolj bi že bilo, da se takšno priznanje ne podeli gospodu Ertlu, ko bi se vedelo, torej tako za delovanje - to, kar se je zgodilo v Velikovcu - in ker se je vedelo, tudi za to, kar se je dogajalo z uničenjem dosjejev. Saj ni treba narediti pet smrtonosnih dejanj, že za eno, že za prvo si lahko obsojen z maksimalno kaznijo. Pa vendar, v tem primeru seveda ne gre za obsodbo, ne gre za to. Gre za to, da vsa dejanja, ki so naštet, ampak dovolj je že samo eno in že to, da je uničeval dosjeje in s tem dal nemožnost, da bi se ugotavljala tudi posamična odgovornost posameznikov v tej državi, ki so nekateri celo obogateli in jih imamo danes med slovenskimi tajkuni, je seveda dovolj, da

takšnega priznanja s strani predsednika države ne bi dobil. In takšna dejanja žal ponovno delijo naš mali slovenski narod. Delijo jih tako ustavna obtožba, slovenski narod deli, tako tisto, kar smo pred nekaj urami obravnavali - družinski zakonik.

Naše državljanke in državljane delita tako imenovani dve vrsti države, ena, ki je za navadne ljudi in ena, ki je za tako imenovano elito, ki se dela v omrežjih, ki se dela v odvetniških pisarnah. Kolegice in kolegi, danes me je ponovno pretresla vest, ko sem izvedel, da si je eden od podjetnikov vzel življenje zaradi takšnega mreženja, ko je včeraj na sestanku izvedel, da ne bo dobil plačila za opravljeno delo v Stožicah. Ni vzdržal tega pritiska. 50 zaposlenih je zapustil, sebi je vzel življenje. Kdo bo za to odgovarjal?! Kolegice, to nas deli in še kako in to ni dopustno, da to dela tudi moj predsednik države Republike Slovenije.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Dušan Kumer.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi.

Jaz upam, da za ta tragični dogodek ne bo obsojen ali da je kriv tega predsednik republike, ampak eventualno kdo drug. Pri podelitvi vsakega odlikovanja je mogoče imeti različna mnenja, različna stališča in različne poglede. To nenazadnje tudi zagotavlja pravica do svobodnega izražanja in do kritične presoje. Tudi sam sem imel v teh 20 letih, predvsem po letu 1992, 1993, 1994, svoja mnenja in stališča, ko so nekateri znotraj obrambnega ministrstva prejeli visoka odlikovanja in bili istočasno osumljeni sodelovanja pri preprodaji orožja. Vse to je seveda v demokratični družbi legitimno, je dovoljeno. Za samo ustavno obtožbo pa je tako politično opredeljevanje veliko premalo, ko je treba uporabljati tudi pravne instrumente.

Sicer pa mislim in menim, da prvinski namen predlagateljev niti ni bil v tem, da bi korektno izpeljali postopek ustavne obtožbe predsednika države, temveč izkoristiti in zlorabiti ta institut za nedokončano zgodbo o lustraciji, kar je danes tudi potrjeno z dodatno obrazložitvijo predlagatelja in iz nekaterih razprav, ki smo jih do zdaj slišali, pa seveda tudi ozdravljanje nekaterih lastnih travm, ki jih imajo posamezniki, nekateri vidni politični predstavniki sedanje demokratične oblasti, z ravnanjem in vlogo, ki so jo imeli v prejšnjem sistemu. O tem bom nekaj rekel tudi na koncu tega svojega kratkega prispevka. Verjamem, da jim ni lahko, ko skušajo danes po toliko letih del svojega življenjskega opusa zamolčati ali pa ga potvoriti. Zato menim, da bi bilo prav, da bi predlagatelji prvo polovico noči, preden so pisali to ustavno obtožbo, mislili na svoje ravnanje in tudi morebitne napake in bi drugo polovico noči

mislili na tuje ravnanje in na tuje napake. Potem bi morda bile nekatere ocene bolj uravnotežene in bolj kredibilne, pa čeprav ne sodijo in nimajo nobene neposredne povezave s predmetom, današnjo obravnavo ustavne obtožbe predsednika države. Pri tem je treba priznati, da še vedno velja reklo, da pred smrtjo in odlikovanji nihče ni varen. Kajti ne soočamo se prvič v teh 20 letih demokratične Slovenije s problemom podeljevanja odlikovanj. Spomnim bi vas na nekaj deset in več let nazaj, ko so nekateri državljani vrnili visoka državna odlikovanja v neprimerni embalaži, "Bata" vrečki. Zato imam občutek, da slovenska politika boleha za neke vrste zaslugarskim in odlikovalskim sindromom. In ta bolezen niti ni tako nedolžna, kajti traja že zelo dolgo. Ali bomo z današnjo razpravo o tej ustavni obtožbi predsednika republike to pozdravili, sem zelo skeptičen. Vedno se bo našel trenutek in priložnost za zdraharstvo ob takšnih priložnostih, ko se podeljujejo odlikovanja. Skratka, dosedanja razprava me ne prepričuje, da obravnavamo ustavno obtožbo proti predsedniku republike, ravno nasprotno. Ta institut je skozi to zlorabljen zato, da uveljavljamo lustracijske težnje in politično ocenjujemo in vrednotimo preteklost in ravnanje nekaterih oseb v tej preteklosti, ne vseh oseb, pa bi lahko še nekatere vrednotili in ocenjevali. To dokazuje tudi priloženo gradivo, na katerega se sklicujete in izhaja iz arhiva Republike Slovenije in dobršen del tudi iz arhiva nekdanjega Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Vse lepo in prav, toda povsem korektno pa ni, da ne priložite v to sestavo ali pa v to skupino dokumentov tudi nekaterih dokumentov o organih nekaterih drugih republiških organov družbenopolitičnih organizacij, v kateri so prav tako sedeli nekateri eminentni člani Zveze komunistov Slovenije, ki pač niso imeli prostora v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije, so pa sedeli v Socialistični zvezi, Zvezi socialistične mladine in še kje. Zato mislim, da je eden od teh vidnih članov lahko tudi prizadet, ker ni naštet v teh dokumentih, gre za člana Zveze komunistov, Ivana, in se na vse možne načine pritoževal, ko so ga skušali v letih 1983, 1984 črtati iz članstva Zveze komunistov. To samo dokazuje, kako pomembno je bilo članstvo Zveze komunistov, če si hotel biti nek funkcionar tudi v neki drugi družbenopolitični organizaciji, kot je recimo Socialistična zveza ali pa Zveza socialistične mladine. Tak je pač bil čas. In takšni so bili ljudje v tistem času. Tudi tisti, ki so danes največji kritiki prejšnjega sistema in prejšnje organizacije.

In čisto za konec še nekaj, kar imam namen povedati že nekaj časa v Državnem zboru, bom pa izkoristil danes priložnost in bom podal svoj lasten pogled ali pogledal moje generacije na tisti pretekli čas. Ne izhajam iz družine, ki bi bila sestavni del avantgarde delavskega razreda. Izhajam iz preproste delavske družine, vendar sem vedno govoril in še danes govorim, da sem iz tako imenovane "srečne generacije".

Zakaj sem iz srečne generacije? Ker smo se lahko šolali, izobraževali kjer smo se hoteli in za kar smo se hoteli. Ko smo končali šolanje, ali pa tudi ne, smo dobili zaposlitev. Tisti, ki je hotel delati, je zaposlitev dobil.

In, ko smo dobili zaposlitev, smo več ali manj, če smo bili kolikor toliko pridni, dobili tudi stanovanje.

Spoštovani gospodje in gospe! Moji otroci in današnja mlada generacija teh priložnosti in tega nima. Zato bom vedno govoril, kljub vsem travmam, ki so v preteklosti bile, sem iz tako imenovane "srečne generacije".

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani!

Če smo ob obravnavi Resolucije o evropski zavesti in obsodbi totalitarizmov lahko le slutili, je postajalo vse bolj očitno tudi ob razvpiti garažni aferi in danes zagotovo očitno vsakomur, da je na tranzicijski levici prišlo do pomembnega strateškega premika. V čem je ta strateški premik?

Nekdanjo agresivno parolo tranzicijskih levičarjev Ustavite desnico je očitno zamenjala depresivna parola tranzicijskih levičarjev: "Ustavite resnico!" Kajti samo ta parola danes odmeva tako v besedah prvega med tranzicijskimi levičarji, ki nas je počastil z natanko enourno prisotnostjo, kot seveda v razpravah tistih, ki ste govorili. Mnogi ste rekli, za nazaj ne smemo gledati, ni treba nič. Celo slišali smo danes sprenevedanje, krščansko je odpuščati. Krščansko je odpuščati, gospe in gospodje, pozabljati je pa neumno in neodgovorno. Zgodovina uči, da tisti, ki pozabijo, so obsojeni na to, da zgodovino ponovijo. Kaj je bilo danes vse zamolčano? Zakaj? Lahko trdim, da je parola: "Ustavite desnico!" na tranzicijski levici zamenjala parolo Ustavite resnico!, kar se vam je zgodilo v zadnjem času.

Najboljši dokaz je v besedah gospoda Türka, ki je začel svojo zgodbo takole: "Imamo organe pravne presoje. Moramo jim omogočiti, da neovirano presojujejo." In v isti sapi nadaljeval: "...zato zavrnete današnji predlog za presojo." Čakajte, saj ravno za to gre. Predlog, ki je pred vami, je, mi ne presojujemo danes, ampak predlog je zato, da se omogoči Ustavnemu sodišču, kot pristojnemu pravnemu organu pravne presoje, torej točno tisto, o čemer je govoril gospod Türk sam, da naj presoja. Če bi torej bila vaša dejanja skladna z vašimi besedami, potem bi zagotovo že predsednik vas pozval, da glasujete za to presojo, in v tej smeri bi se nadaljevala tudi vaša prizadevanja. Žal so šla v popolnoma nasprotni smeri. To seveda samo kaže, da še vedno ostaja edina prepoznavna rdeča nit tranzicijskih levičarjev, ogromna razlika med besedami in dejanji. Zato me ne preseneča vaša aktualna parola Ustavite resnico!

Namreč, če govorimo o dejstvih, na katera ste se sklicevali, in če citiram enega znanega filozofa, bi bil velik

napredek že, če bi se strinjali o dejstvih v tem prostoru, potem je dejstvo, da je dejanje podeljevanja odlikovanja vodi Udbe oziroma politične policije v času obstoja totalitarnega režima izrecno uperjeno tako proti odločitvi, vrednotam izraženim na referendumu za vključitev v zvezo Nato in tudi na referendumu za vključitev v Evropsko unijo. Kajti moderna Evropa, moderna združena Evropa je utemeljena na padcu Berlinskega zidu in železne zavese, tiste, ki se je razprostirala od Szczecina na Poljskem do Trsta v Tržaškem zalivu, kot je dejal avtor tega pojma, in seveda na doslednem spoštovanju človekovih pravic. In ravno na tej doslednosti pade sedenja tranzicijska levica na celi črti. O tem je pričal vaš bojkot odbora, ki je pristojen za področje človekovih pravic v Državnem zboru, samo dan nazaj in še bolj vaša odsotnost iz edine državno organizirane slovesnosti v spomin na vse žrtve totalitarnih režimov, vseh totalitarnih režimov, predvsem pa tistega na slovenskih tleh v obdobju od leta 1945 do 1990. Ta vaša odsotnost pa tudi vaša sedanja parola Ustavite resnico! Priča, da se zelo dobro spomnite, kaj se je dogajalo in kaj je kdo počel, in slaba vest je huda reč, gospe in gospodje. Toda evropska norma, ki je zajeta v Evropski resoluciji o obsodbi totalitarnih režimov in evropski zavesti in tudi v ustrezni, pred kratkim sprejeti resoluciji Evropskega sveta, je kristalno jasna. Evropska norma je počastitev žrtev totalitarnih režimov in ne pa nagrajevanje tistih, ki so odgovorni za sistematično, načrtno kršitev človekovih pravic. Zato je to dejanje popolnoma neevropsko, sprto z vsemi vrednotami, za katere smo se plebiscitarno odločili ob odločanju za samostojno Slovenijo, za Evropsko unijo in za vstop v zvezo Nato in zaradi tega je sedanji predlog, ko gre za odločitev Državnega zbora brez dvoma utemeljen. Utemeljen, gospe in gospodje, pa je tudi pravno. Namreč, če se omejim samo na sprenevedanje, ki smo mu bili priče na začetku, ko je prišlo celo do posmehovanja trem članom Kazenskega zakonika, ki so navedeni v predlogu obtožbe pred Ustavnim sodiščem, se ja zamolčalo bistveni del sklepa. Tisti trije člani Kazenskega zakonika so namreč navedeni v povezavi z ustreznim členom zakona, ki ureja podelitev odlikovanj. In kaj govori ta člen, ki je bil seveda ne slučajno, saj ne gre za prava neuko osebo, zamolčan, da se: "...podeljuje srebrni red za zasluge za izjemno delo in zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije." Kako pa je s tem, pa najbolje priča dejstvo, da oseba, ki je to odlikovanje prejela, ni obvestila nikogar o nameravani razorožitvi države Slovenije, še več, celo ni se niti hotela udeležiti primopredaje poslov in s tem ob za Slovenijo najbolj občutljivem trenutku zavestno kršila tudi svoje delovne obveznosti. In zaradi tega je smiselno pogledati, kaj o tem govori v Kazenski zakonik. In zanimivo je, da tu ni mogoče izgovarjanje na načelo, da če takrat ni bilo nekaj kaznivo dejanje, tudi zdaj ne more biti. Veste, Kazenski zakonik je

imel že takrat točno iste določbe, kot jih ima danes, ko gre za kaznivo dejanje veleizdaje, ko gre za kaznivo dejanje napada na neodvisnost države in seveda kaznivo dejanje sabotaže. Če citiram samo ključen člen: "Državljan Republike Slovenije, ki poskuša spraviti Republiko Slovenijo v podrejenost ali odvisnost nasproti drugi državi, se kaznuje z zapornom od enega do desetih let", in enako, ko govorimo o sabotaži: "Če to stori nekdo, ki na prikrit, zahrbtn ali drug podoben način povzroči pri opravljanju svoje delovne obveznosti škodo državnemu organu..." in tako naprej, in predvidena kazen je enaka. Dejanje, da se zamolči ključne informacije, da se izogne temeljnemu, kar narekuje tudi delovna obveznost, torej normalni primopredaji poslov, kar je dokazljivo in preverljivo. Tu so dejstva, gospe in gospodje, v za Slovenijo najbolj občutljivem trenutku, ko je bilo jasno, da se pripravlja načrt za obračun s Slovenijo, ima vse te elemente o katerih govorimo. In seveda, izgovarjanje na to: Ja, kdo pa je bil pravnomočno obsojen?!, je v takšnem primeru brezpredmetno. Ne obtožujemo v tem trenutku tistega, ki je to storil. Ta dejanja so kolikor je meni znano, glede na veljavne predpise, že davno zastarala. Prej bi nekatera med njimi, o katerih bom še govoril, težko tudi dokazali, saj niso bile javne listine, ki so sedaj dosegljive, zdaj, ko so zastarala, ni več mogoče doseči obsodbe, toda nevzdržno pa je potem takšna dejanja nagrajevati.

In za kakšna dejanja gre, gospe in gospodje? Samo nekaj citatov iz zapisnika Republiškega sveta za državno varnost, ko gre za vprašanje terorizma. Izvedel akcijo na spomenik, miniral daljnovod, poskušal zastrupiti globinsko jezero, razstrelil električne vode v Pliberku, med sodelavci so se po radikalnih akcijah, nabavi eksploziva tempirnih mehanizmov ter materiala za mazaške akcije najbolj eksponirali ti in ti in večina od njih je sodelovala tudi pri treh akcijah, ki so bile izvedene z vednostjo SDV in ob tehnični podpori, gospe in gospodje, z vednostjo SDV in ob tehnični podpori. Akcija v Grabsteinu, akcija v Kapli, akcija pri Gospe Sveti. Gospe in gospodje, govorimo o temu, proti čemer se danes bori ves demokratičen svet, o terorizmu. Še več, v tistem delu, ko gre za dogajanje na avstrijskem Koroškem, gre za načrtno, naklepno razpihovanje nestrpnosti med dvema narodoma, kar je ne samo zavrženo dejanje, ampak je tudi po mednarodnem pravu in če želite tudi po slovenski ustavi kaznivo dejanje in predstavlja samo po sebi grobo kršitev človekovih pravic. Osebo, ki je bila vsaj objektivno, če že ne tudi kje v kakšnem delu subjektivno odgovorna za ta dejanja, pa se nagradi z zaslugami. Kakšen absurd! Človeka, ki je z opustitvijo ravnanja, s svojimi dejanji povzročil, da je bila Slovenija bolj ogrožena, jo je izpostavil nevarnosti s strani neke druge države in to na zahrbtn način, z zamolčanjem ključnih podatkov, torej s sabotažo, se nagradi. To je logika zgodbe, o kateri govorimo sami. In še to, ko govorite o pregonu kaznivih

dejanj, naša sodišča, veste, da sodijo tako, ko so presojala o storjenih dejanjih zoper civiliste, kršitev človekovih pravic očitne, posnete, so presodila, da JLA do oktobra 1991 ni bila Sloveniji sovražna vojska. Ali pa, če želite, kako delujejo druge državne institucije, ko gre za vprašanje političnega genocida, zločina, ki sploh ne zastara, se ni hotelo niti opraviti zaslišanje oseb, ki so bile še žive, konkretno je šlo takrat za gospoda Mitjo Ribičiča. Zaradi tega si lahko samo predstavljate, koliko težav imamo, ko branimo ugled države Slovenije v svetu, za katere je to nekaj, kar preprosto ni razumljivo. Spomnil bi, da je ljubljanska mestna oblast z Jankovičem načelu proslavila Hitlerjev rojstni dan kolektivno, z razglasitvijo imenovanjem neke ulice po enem drugem razvpitem diktatorju, ki ima na vesti tudi 10 tisoč žrtev. Če smo takrat lahko še kje v tujini poskušali stvari sprebrniti, toliko, da smo vsaj zaustavili kritike na račun države kot celote, češ, veste, saj gre za enosmerko, ki vodi na največje pokopališče v državi, tako da gre na Hitlerjev rojstni dan za neke vrste simbolno dejanje. Tega dejanja, ko te vsak vpraša, čakajte, a ni to bil slovenski KGB, slovenski STASI, vi pa to odlikujete, preprosto ni mogoče obrazložiti. Tega ni mogoče zagovarjati, tega ne razume več nihče. Vsi po vrsti nas pa gledajo samo še po strani in s posmehom. In ob tem gospe in gospodje, bi vam povedal tudi to, da sem imel zadnjič v Bruslju priliko se prepričati, da ne samo v institucijah Nata, ampak tudi institucijah Evropske unije, se zdaj sprašujejo, kaj je s Slovenijo. Govoril sem z enim, ki je bil iz nekdanje vzhodne Nemške, ne boste verjeli, izrazito levičarske stranke. Pa je rekel, da kaj takega pri njih, da bi odlikovali bivšega šefa STASI, nikomur na kraj pameti ne bi prišlo. Še več, ponovno sem lahko prejel potrditev namigov, da so določeni tovariši iz Slovenije poskušali znotraj socialistične, večje internacionale pridobiti kakšno podporo za to podelitev odlikovanja bivšemu šefu Udbe in da so bili kategorično zavrjnjeni, da to s temeljnimi vrednotami, ki jih zagovarja Evropska unija, na katerih je celo Evropska unija nastala, se združila združena Evropa, moderna, kot jo poznamo danes, nima popolnoma nič skupnega. To dejanje ni zavrženo samo tako, kot se v Sloveniji hoče zdaj nekako prikazovati, s strani demokratične sredine ali pa desne sredine, ampak je zavrženo tudi s strani moderne evropske levice. Tega preprosto ni mogoče postaviti v vrednostni okvir moderne združene Evrope, saj je nastala na padcu totalitarizmov v Evropi.

Za konec morda še to, v premislek. Ali se zavedate, da je vaše glasovanje, ko ste zadnjič pri obravnavi zakona o izbrisanih, tako imenovanih izbrisanih in to v resnici sploh niso, zavrjnili amandma, da bi vsaj izločili agresorje iz tistih, ki lahko dosežejo neke pravice, dosežejo odškodnine, dosežejo vse, kar jim ta zakon prinaša. Torej, da bi izločili vsaj okupatorje, da to dejanje ni pravzaprav nič bistveno drugačno od odlikovanja bivšega šefa Udbe in da gre za dve

plati iste nedemokratske in neevropske politike, ki je v Evropi preprosto ni para. Žal mi je samo, da se v parlamentu tudi pri tem, ko se poskuša razdeliti kakšno gradivo, poskuša parlamentarce omejevati. Parlament, je bilo nekoč rečeno, naj bo prostor svobode javne besede, ne prostor omejevanja javne besede. Zato, gospe in gospodje, ko boste o tem odločali, upoštevajte tudi tisto, kar je v tem gradivu dodano, saj pač teh gradiv nismo mogli pridobiti poprej. Upoštevajte tudi dejstvo, da je doslednost spoštovanja človekovih pravic tista, ki se odraža v dejanjih. Da ni samo ena točka v tem dogajanju, ki priča o nespoštovanju, govorjenje o tem, da je tisto, kar se je zgodilo v Hudi jami - vsi ste se lahko prepričali o odrezanih kitah mladoletnih deklet (sliko sem pokazal pred kratkim v parlamentu, lahko jo pokažem ponovno) -, da je tako govorjenje o tem, da je to drugorazredna tema, in potem še poskus, da bi se prevalilo krivdo za to govorjenje na novinarje, nekaj, kar pravzaprav bi že samo po sebi zahtevalo ustavno obtožbo. Kajti doslednost spoštovanja človekovih pravic, gospe in gospodje, se začne pri tistih, ki jim je bilo odvzeto vse, ki so jim bile odvzete vse človekove pravice, vključno s temeljno pravico do življenja, in ki se niti braniti ne morejo več. Ko gre zanje, ko gre za to vprašanje, Evropa ne pozna nobenih dvojnih meril. Evropska norma je počastitev žrtev. Slovenska norma pa je, da imamo do svoje države, do svoje domovine pozitiven odnos. In vrednota domoljubja se bo pokazala tudi s tem, ko se bo danes pritisnilo na gumb. In trdim, da komur je iskreno do svoje domovine kot demokratične države, bo podprl predlog za ustavno obtožbo, ki je v celoti utemeljena, temelji na dejstvih in argumentih ter pisnih gradivih; nekatera med njimi, tudi to v zvezi s terorizmom, so pravzaprav prvič prikazana v Državnem zboru.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Ljubo Germič.

LJUBO GERMIČ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Moram se strinjati z navedbami, ki jih je danes pred našim zborom izrekel predsednik države dr. Danilo Türk: "Ustavna obtožba je skrajno resno pravno sredstvo, ki se uporablja v skrajno resnih primerih. In kadar so očitane takšne kršitve, morajo veljati stroga pravna merila za presojo pravne utemeljenosti obtožb." Seveda, ta dejstva, ki jih postavljamo v luč presoje argumentov, ki jih imamo danes kot osnovo za opredelitev, ali se bomo odločili za takšno obtožbo predsednika pred Ustavnim sodiščem ali ne, dajejo sama po sebi odgovor že v tem, da je predlagatelj za to obtožbo v argumentiranju predloga navedel, da se krši 34 členov Ustave. Iz gradiv pa smo seveda pričakovali, da bomo za vsakega od teh členov dobili jasno navedbo kršitve, dejanja, ki je to kršitev povzročil, in posledice, ki jo je ta kršitev tudi povzročila.

Sam se strinjam, prav je, da ne pozabimo tistih dogodkov, iz katerih se je treba iz zgodovine kaj naučiti. Tukaj nimam težav iz preprostega razloga, kajti modro se je učiti iz zgodovine. In prepričan sem, da opis dogodkov, ki so bili opredeljeni kot kršitev človekovih pravic, ne bi smeli pozabiti v takšni luči, da iz dejanj, na katere danes ne moremo vplivati, da se iz tega naučimo to, da bi bili pri tej hiši modri pri odločitvah, na katere lahko vplivamo. In danes smo citirali 14. člen Ustave, enakost pred zakonom, ne samo v okviru te točke, ampak tudi v okviru točke, o kateri smo govorili prej. In, če smo se naučili kaj iz zgodovine, potem bi bilo zelo korektno, da v odločitvah, ki jih sprejemamo pri novih zakonih, ne kršimo 14. člena Ustave, to je enakost pred zakonom. Mislím pa, da smo danes dopoldan slišali zelo veliko argumentov, da seveda tega člena pri odpravi diskriminacije, o kateri govori Ustavno sodišče, seveda ne razumemo tako kot, da nam spomin iz dogodkov iz preteklosti v tej točki kot izkušnja, kot napotek, kot navodilo dobrega dejanja na podlagi slabih dejanj, eventualnih slabih dejanj v preteklosti seveda pri tej odločitvi ne koristi.

Zelo slabo je, da sporočamo slovenski javnosti, da je današnji predlog ustavne obtožbe sredstvo za to, da govorimo o dogodkih, o katerih bi bilo treba govoriti oziroma je treba govoriti, če so še neodkrita dejstva, dejstva, o katerih želimo imeti relativiziran odnos. Ampak, če danes govorimo o ustavni odločbi predsednika države Republike Slovenije, potem za vprašanja, ki se razčiščujejo v zgodovini, seveda ni pravo mesto, da se to zlorabi v okviru te ustavne odločbe. Tukaj se postavlja zelo jasno tudi vprašanje, ali lahko obtoževanje uporabimo, brez da bi se jasno zavedali posledic, ki jih takšno obtoževanje prinese. Jaz mislim, da ne, da bi seveda odgovornost te hiše do institucij države in predsednik kot najvišja institucija, kot neposredno izvoljena vloga te države, seveda zahteva zelo tehten premislek o tem, kako bomo ravnali v odnosu do te institucije.

In če smo danes govorili, da je treba spoštovati osebno dostojanstvo, se seveda vprašam, ali je bilo osebno dostojanstvo to, da smo dobili to knjigo, ki je prišla danes tukaj v času govora predsednika države, ko je utemeljeval razloge in zavračal predlog ustavne odločbe. Ali je bilo dostojanstvo in spoštovanje moralne norme, osebnega dostojanstva to, da ni mogoče izraziti spoštovanja predsedniku države, ko vstopi v naš dom. Seveda o tem razmišljajmo vsi, kajti na ta način dajemo sporočilo slovenski javnosti, ali premoremo dostojanstven odnos do najvišjih institucij te države. Kako lahko pričakujemo od naših državljanek in državljanov pozitivno povratno informacijo, če mi tega nismo sposobni oziroma imamo pri tem zelo velike težave?

Seveda sam ne bom podprl utemeljenosti tega predloga za ustavno obtožbo predsednika republike, zato ker menim, da je bilo s strani predsednika republike več kot korektno

argumentirano obrazloženo vse, kar je zavrnilo navedbe predlagatelja za to obtožbo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Melita Župevc.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Na začetku bi rada povedala, da argumentov, ki bi govorili v prid ustavni obtožbi, ni. V svoji kratki predstavitvi pa bi se rada osredotočila predvsem na tri stvari.

Prva je dvoiličnost predlagateljev. Ta se kaže v skrbi za človekove pravice, pri tem pa predlagatelji pozabljajo na osnovno bistvo človekovih pravic, to je univerzalnost. Prav danes smo bili v tej dvorani priča tej dvoiličnosti. Ko smo govorili o istospolnih partnerjih, ko smo govorili o družinskem zakoniku, so bile uporabljene naslednje besede: nenaravno, sprevrženo, duševna bolezen, in da ne omenjam še drugih primerjav, ki so na meji razuma. Kako je mogoče na eni strani samo eni skupini ljudi priznavati osnovne človekove pravice, drugim pa jih odrekati.

Drugič. Mednarodni ugled. To mantra ponavlja Slovenska demokratska stranka čisto ob vsakem primeru. Pa da ne bom govorila na pamet, trije primeri. Afera Patrija, citiram: "Omajan je ugled države Slovenije, ki je bil z velikimi napori grajen vse od osamosvojitve Slovenije leta 1991. Omajan je tudi ugled Finske države v očeh slovenske javnosti, itn." Peticija slovenskih novinarjev, citiram predsednika SDS: "Če presodijo, da jim blatenje slovenske vlade v tujini koristi, potem to naredijo, ne glede na stransko škodo, ki se v tem primeru imenuje ugled Slovenije tik pred največjim zgodovinskim izzivom po osamosvojitvi." Tretji primer, zagotovo boste uganili, za katerega gre. Predsednik SDS je tudi povedal, da je kriminaliste vprašal, citiram: "Ali so že našli tistega, ki je ukradel to depešo, zaradi katere je trpel mednarodni ugled Slovenije?" Ni primera, ko ne bi Slovenske demokratske stranke skrbel mednarodni ugled Slovenije. Jaz bi to pozdravila, če bi šlo za iskreno skrb, ampak ne gre. Z mednarodnim ugledom se operira tako, kot da je nekaj, kar malo namažemo na kruh pa je. Ni mogoče zatrjevati, kako te skrbi mednarodni ugled Slovenije, če ga pa sam teptaš.

Predsednik republike je danes podal zelo konkreten podatek. V vsej zgodovini Združenih držav Amerike so bili trije primeri tako imenovanega impičmenta in zgodovina ZDA ne pozna nobenega primera uspešnega izglasovanja impičmenta. V dveh primerih. To je Johnson in Clinton je predstavniški dom obtožil predsednika, senat pa ju je oprostil. V enem primeru pa je prišlo do odstopa predsednika, še preden je bila izglasovana obtožba. Torej v vsej zgodovini Združenih držav Amerike 3., v naši kratki zgodovini samostojne Slovenije je

samo SDS uspelo spisati 4 ustavne obtožbe. Mislim, da to pove zelo veliko.

Kakšen je namen današnje ustavne obtožbe? Moje osebno mnenje je, da samo eno. To je politična propaganda SDS. Temu priča tudi to, o čemer je pred menoj govoril že eden izmed govornikov, da se je med govorom predsednika Republike delilo po poslanskih klopeh eno čtivo. Povedano drugače, delila ga je SDS. Da ne bo pomote, tega čtiva niso delile službe Državnega zbora, ampak SDS. Zakaj to izpostavljam? To knjigo naj bi slučajno izdalo neko podjetje, katerega solastnik je SDS. Zdaj to so podatki iz Ajpesa, mogoče pa je to tudi kakšna zarota, mogoča je to zmota. Slučajno, čisto slučajno se tukaj pojavlja tudi neka Demokracija. Zdaj se sprašujem ali je slučajno to ta ista Demokracija, ki jo je obravnavalo novinarsko častno razsodišče. Zakaj že? Zato, ker so ugotovili plagiatorstvo med brezplačnikoma Slovenski tednik, Ekspres in tednikom Demokracija. Čisto slučajno, tudi tednik Demokracija izdaja podjetje, katerega solastnik je SDS. Če ni to slučajno kakšna zarota oziroma zmota. In tukaj se mi pojavlja oziroma postavlja eno retorično vprašanje. Ali je ostalo še kaj denarja od brezplačnikov?

In za konec še ena stvar. Odnos do predsednika so danes v tej dvorani s svojim ravnanjem in s svojim obnašanjem nazorno pokazali predlagatelji. Ta predsednik ni ne levi in ni ne desni, je predsednik Republike Slovenije. Ko je eden izmed opozicijskih poslancev bistroumno pripomnil, da bo predsednik, ko ne bo več predsednik, pač tisto, kar je bil. Ne, ne bo držalo. Bo bivši predsednik Republike Slovenije. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Ja, izvolite gospod Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Zdaj sta že dva zadnja nagovornika iz vrst vladajoče koalicije pravzaprav spregovorila o škodi, ki jo je povzročilo to dejanje za državo Slovenijo in na katero smo opozorili v tem gradivu. Jaz vam predlagam, da ponovno pozovete predsednika države, da se nam pridruži, to bi bilo edino spodobno do Državnega zbora ...

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Grims, to ni proceduralni predlog. Gospod predsednik je bil povabljen, svojo dolžnost je opravil, kakor je ocenil, in to ni proceduralni predlog. Nobene osnove zanj nimamo. Tudi, če si vidva to mislita, da je. Hvala lepa. Nimate več besede gospod Grims.

Besedo ima gospod mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Lepa hvala, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi.

Po mojem trdnem prepričanju ni problem naš predsednik republike. Problem so predlagatelji, ki so trdno obsedeli na stolih in s tem pokazali, da ne spoštujejo niti institucije

predsednika države, ko je vstopal aktualni predsednik. Ostali so na tleh, kamor so potisnili svojo pritlehno politiko, ravnanje, znotraj katerega z lažmi in insinujacijami in konstrukti obtožujejo ne samo predsednika republike, pač pa po potrebi tudi Vlado, večino ministrov, nazadnje tudi njihove prijatelje in znance, če je to potrebno in če jim to prav pride. Ravnanje predlagateljev je podlo, škodljivo in nevarno, ker kaže na odločenost uporabljati sleherna sredstva za ponoven prevzem oblasti, ki jim je v prejšnjem mandatu preveč udarila v glavo. Pravno-formalno skropucalo v obliki ustavne obtožbe predsednika republike dokazuje, da predlagatelji želijo volivce prepričati, da je v Republiki Sloveniji vse narobe, vključno z napačnim predsednikom republike, ker ni njihov seveda, pa vse od Vlade navzdol. Težava predlagateljev ni samo ta. Prepričan sem, da jih boli, da je predsednik države za nesporne zasluge ob prepričitvi mitinga resnice odlikoval gospoda Ertla kot enega izmed pripadnikov organizacije Sever, kajti zasluge za osamosvojitve Slovenije naj bi se po njihovem začele šele 1991 leta in tisto, kar je bilo prej, seveda ne more biti res, kajti potem bi imel zasluge lahko še kdo drug. To je dokazal privrženec te politične opcije, ki je sprožila to obtožbo, ko je v nekem televizijskem pogovoru dejal, da ničesar, kar se je zgodilo pred letom 1991, ne bi smeli praznovati. Kakor, da je mož prišel iz drugega planeta v puščavo na zemlji in se je takrat začelo življenje, takrat se je začelo delati, tudi zaslužne stvari, takrat so se rodili prvi in zadnji heroji, ne prej nobenega ne kasneje. S tem se seveda ni mogoče strinjati. Da je gospod Janez Janša izlil na predsednika republike ves svoj žolč zaradi odlikovanja gospoda Ertla, ki ga je, kot je sam izjavil, dal aretirati, bi še razumel, da so temu brezglavo sledili vsi njegovi člani poslanske skupine. Je pa že malo bolj nerodno, da je lonček pristavila še Slovenska ljudska stranka. To med ljudmi in volivci ne bo ostalo brez posledic, kajti če se pojavijo enako misleči ljudje, vedno podprejo, če so na tisti strani močnejši.

Mislím, da je vsa ta zadeva politični cirkus iz dneva v dan. Gre za nabiranje političnih točk in nič drugega. Če so seveda in če bodo državljani nasedli takšnim rabatom, katerim smo priča v temu mandatu, ko se vsak dan tako rekoč sprožajo afere, nepotrebne seje organov Državnega zbora in samega Državnega zbora, potem seveda jim ni pomoči. Bog pa jim tako ne bo mogel pomagati, ker je gospod Janez Janša zapisal, da ga ni.

Zdaj, kar zadeva združeno Evropo, ki naj bi obsojala takšne stvari, moram povedati, da je združena Evropa zelo nagnjena k temu, da obračuna in obsoja vse totalitarizme, med drugim tudi zato, da bi se pozabilo, da je "demokratični" del Evrope, mislim na zmagovalce v 2. svetovni vojni, postrelil na tisoče vojnih ujetnikov, kakšen milijon pa jih je pustil umreti od lakote in bolezní ob Renu, pa se o tem nikoli ni

govorilo in prav nikogar ne boli ta velik madež tistega časa za to, kot ji danes pravimo združeno in napredno Evropo. Jaz seveda se s takšnimi stvarmi ne strinjam.

Kar pa zadeva ljubezen do domovine, tisti, ki jo ljubi, ne "kaka" po predsedniku države na način, kot to delajo gospodje, sram vas bodi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Jerovšek, proceduralno.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Včeraj ste mene pri inštitutu poslanskega vprašanja opozarjali sicer protiposlovniško, sedaj pa, gospod podpredsednik, niste reagirali, ko je poslanec Žnidaršič nas obtožil, da mi sprožamo afere, ki jih ni. Afera garaža in Baričevič, je nismo mi sprožili, ste jo sprožili v koaliciji in ta afera se je zgodila. In gospod predsedujoči, ko nas obtožuje z neresnico in kaže s prstom za tisto, kar se je zgodilo na njegovi strani, prosim, opozorite poslanca ...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek, bil sem ...

JOŽEF JEROVŠEK: ... takšno je nedostojno. Prav tako nas je obtožil, da smo mi nedostojni.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek, bil sem zelo prijazen z vami in sem vam dovolil, da ste vse povedali, kar ste hoteli, proceduralno pa nimam kaj narediti ...

JOŽEF JEROVŠEK: Prosim, da date opomin poslancu Žnidaršiču, ki obtožuje za tisto, česar nismo krivi.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: ... ker takšnih izjav, ki jih je dal gospod Žnidaršič, je iz vaše strani kolikor hočete.

Besedo ima gospa mag. Majda Potrata. Replika? Ja, gospod Žnidaršič, izvolite.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala. Gospod Jerovšek me je omenil, sram vas bodi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Mag. Majda Potrata, izvolite.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane poslanke in poslanci.

Zadnje čase je zelo popularen stavek: "Vse je dovoljeno." Eden ga je zapisal, drugi s te stranke ga uresničujejo in ustavna obtožba, o kateri danes razpravljamo, je udejanjenje tega prepričanja, da je vse dovoljeno. Jaz pa mislim, da je na to ustavno obtožbo treba gledati tako, kot je o njej govoril predsednik države, da je ta predlog pravno neutemeljen, moralno nesprejemljiv in politično škodljiv.

V svojem nagovoru ali odgovoru na to je predsednik države zastavil tudi vprašanje, iz katerih dejanj v naši bližnji preteklosti naj črpamo moralno moč in politično zrelost, da bomo dosegli potrebno moralno kohezivnost. Sama, če presojam preteklost, menim, da je akcija Sever zagotovo tak dogodek, ki je kohezivni in ko sem znova pogledala ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije Tomažu Ertlu piše: "Za izjemno delo in zasluge pri varnosti in obrambi in zaščiti Republike Slovenije v času akcije Sever "in da je to odlikovanje srebrni red za zasluge." Na eni strani utemeljitveni govori o ničemer drugem kot o akciji Sever. O tem, kdo je nagrajenec, odloča predsednik države in ob dogodkih na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, kjer smo tudi o tem odlikovanju govorili, je bilo večkrat poudarjeno, da je odločitev za odlikovanje po Zakonu o odlikovanjih stvar predsednika države. Predsednik države je pa danes znova opozoril, v kakšnih okoliščinah je odlikovanje lahko odvzeto. Ampak tisto, kar posebej kaže omeniti, ker se je v imenu predlagatelja predsednik stranke SDS skliceval na Komisijo za peticije ter za človekove pravice in tako pravičniško užaljeno omenil, da nekateri, ki smo članice in člani komisije, nismo hoteli sodelovati pri točki dnevnega reda, je treba pa resnici na ljubo vendarle povedati, da je predsednica na dan, ko smo imeli redno sejo, v poznih popoldanskih urah razposlala vabilo, to je pozno popoldan v petek, za sejo v ponedeljek ob devetih. In naj sebi pripiše, da nismo prišli, ker nismo imeli ne vabila ne gradiva. Gospa predsednica pa je poleg tega po eni od sej Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti kot predsednica komisije, to se pravi v imenu delovnega telesa Državnega zbora pozvala državljanke in državljane Slovenije, naj pošljejo na komisijo pričevanja o tistem, kar se je v preteklosti dogajalo. Zelo zanimivo. Štiri pričevanja so prišla. Zanimivo, da sta dve pričevanji od tega omenjali, kako si nekdo, in to je SDS, drzne govoriti o pričevanjih, ko bi morala ta stranka marsikaj povedati o dosjejih "Udba.net" in še o čem in kako tam neko anonimno pismo ni moglo ravno iti mimo tega, kako ima verjetno vsak v svoji družini koga, ki mu je tudi mogoče kaj očitati glede njegovih preteklih dejanj. In dve pričevanji sta bili, ki sta res govorili o tragični izkušnji iz preteklosti. Ampak potem se je na čudežen način vse to zaustavilo, zdaj pa slišim od predsednika SDS poslanca Ivana Janše, da imate na stotine takih pričevanj. To pa je primer zlorabe delovnega telesa, ker je bilo vabilo izrečeno v imenu delovnega telesa, predsedniške funkcije, in zdaj si gospa Eva Irgl umišlja, da je to njeno privatno gradivo in v enem od tednikov, slovenskih, je tudi napovedala, da bo to gradivo izdala v posebni knjigi. No, jaz sem se tistim, ki so danes delili to knjigo, zahvalila za prijaznost, zaradi tega, ker sem opazila povabilo k prednaročilu te knjige. V prednaročilu bi jo bilo mogoče dobiti za 13 evrov. No, zdaj pa ste nam jo razdelili v branje

in ne vem, s kakšno pravico ste to delili med govorom predsednika države. Nespoštovanje institucije predsednika države je očitno. Če bi šlo samo za nespoštovanje, bi morebiti to bilo mogoče pripisati slabi vzgoji in neobvladovanju bontona. Gre pa za nekaj drugega, za načrten poizkus rušenja zaupanja v institut predsednika države. Pred tem ste to delali zelo učinkovito z varuhom človekovih pravic, rušite zaupanje v sodstvo, rušite zaupanje v vse inštitucije, tudi v Računsko sodišče, v informacijsko pooblaščenko in tako naprej. Zdaj boste, spoštovani kolegici in kolegi, trdili, da vse to počnete v dobro slovenskega naroda. Bog nam pomagaj!

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice in kolegi.

Nekateri v vladajoči koaliciji si res umišljajo, da je Komisija za človekove pravice in peticije njihova last, celo tako daleč so si to umišljali, ko so pred kakšnima mesecema, mislim, da je bil to gospod Magajna, vlomili v pisarno predsednice in v nekaj urah sklicali sejo komisije ob asistenci predsednika Državnega zbora, pa s tem ni bilo nič narobe.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Predsednik republike je, spoštovani...

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Ste prijavili vlom?

ZVONKO ČERNAČ: Predsednik republike je, spoštovani, glede na njegov položaj, ki ga ima po slovenski ustavi, tista institucija, ki mora s svojim ravnanjem delovati povezovalno, ne izključevalno in ne razdiralno. Ravnanja predsednika republike ne smejo biti taka, da vzbujajo dvom o njegovi pristranosti. Predsednik mora biti predsednik vseh, ne glede na njihovo politično ali drugačno pripadnost. Ali je bila to danes v Državnem zboru ta slika predsednika republike, vas vprašam. Pri dr. Danilu Türku pa smo bili že nekajkrat v preteklosti priča temu, da je skozi svoja ravnanja izpričeval izrazito pripadnosti opciji, iz katere izhaja, v okviru katere se je v bivšem režimu kalil, in to na škodo objektivne in neodvisne države pri vprašanjih, ki so pomembna za izgrajevanje pravne države. Danes toliko bolj kot včeraj. Kako sicer razumeti dejstvo, da pri njem zaupanje uživa človek, ki je do konca ščitil bivši totalitarni režim, načeloval Udbi, ki je dokazano kršila temeljne človekove pravice in mu podeli državno priznanje, ne uživa pa pri njem zaupanje človek, ki je izgrajeval slovensko državo, aktivno sodeloval pri njeni osamosvojitvi in vzpostavitvi demokratičnih standardov in ga lustrira tako, da po vseh opravljenih predhodnih postopkih ne

podpiše njegovega imenovanja za veleposlanika. In to brez kakršne koli obrazložitve. Kako razumeti neprizadetost in celo žaljiv odnos predsednika republike v primeru odkritja množičnega grobišča tisoč nedolžnih žrtev, ki so jih žive zazidali v Hudi jami? Kako razumeti nepripravljenost, da bi v kriznih časih delili usodo naroda in si namesto tega dovolili iz davkoplačevalskega denarja plačan 90 tisoč evrov drag luksuzni letalski dvodnevni polet na območje Balkana? Kako razumeti aroganco, ki jo predstavlja njegov odziv, ciničen odziv na ustavno obtožbo, ki je bila vložena zaradi njegovega dejanja, ki na simboličen način povečuje zločin? Razumeti ga je, spoštovani, mogoče samo v duhu reka: "Država, to sem jaz", že davno preživetega absolutističnega pogleda, ki s parlamentarno demokracijo nima nobene zveze. Tudi danes se dr. Danilo Türk teh drži ni izneveril. Predsednik republike ni država, jo pa predstavlja. Država smo državljani in državljanke. Predsednik mora delovati za naše skupno dobro in v skladu z našimi pričakovanji. Ali si torej lahko predsednik države privošči odločitve, ki jim plebiscitarno nasprotujejo državljani? Ne more. Ker je takšno ravnanje v temeljnem nasprotju z ustavnimi določbami, ki govorijo o tem, da je predsednik njihov predstavnik, torej prvi med enakimi.

Danes je predsednik tu, v Državnem zboru, ponovno dokazal, da sebe nima za prvega med enakimi. Pokazal je podcenjujoč odnos do tega parlamenta in do instituta ustavne obtožbe, saj je svojo prisotnost omejil na tisto, kar je imel povedati in odšel. Ni poslušal ustavne obtožbe in ne posluša nadaljnjih utemeljitev. Hkrati pa je imel veliko povedati o pravni državi in o tem, da ta in pravo velja enako za vse. V pravni državi, spoštovani, mora tisti, ki je obtožen, obravnavi prisostvovati od začetka do konca. Privilegijev pravo ne priznava nikomur, tudi predsedniku države ne. Zanimiva je bila tudi situacija z gradivom. Službe so gradivo predsednika države dovolile razdeliti po klopeh poslancem, gradivo, ki so ga dodatno vložili predlagatelji ustavne obtožbe, pa ne, zato smo ga bili prisiljeni razdeliti sami. In ko govorimo o spoštovanju in o tem, da smo nekateri obsedeli na stolih, ko je predsednik v ta Državni zbor prihajal in iz njega odhajal, glejte, če nekdo zaradi lastnih nesprejemljivih ravnanj izgubi spoštovanje, potem mu ga ni mogoče več izkazovati. O tem, ali je ustavna obtožba utemeljena ali ne, pa ne more odločati predsednik niti ne Državni zbor. Predlagatelji menimo, da je utemeljena, vladajoča koalicija meni nasprotno, enako predsednik. In utemeljili smo jo, očitno si tega niste prebrali, zato smo vam razdelili dodatno gradivo, da imate še boljšo možnost, da si to preberete, v vseh točkah tako kot velevajo ustava, zakon in poslovnik, še posebej smo jo utemeljili v tisti točki, kjer gre za neposredno obtožbo in neposredno kršitev, ki se nanaša na 34. člen Ustave Republike Slovenije.

O tem, ali je ustavna obtožba utemeljena ali ne, na podlagi 109. člena Ustave ne odloča tisti, ki je obtožen, torej v tem primeru predsednik, pač pa Ustavno sodišče, ki lahko ugotovi utemeljenost obtožbe ali pa obtoženega oprosti. Danes pa se je, kar je obžalovanja vredno, v enem delu svojega izvajanja predsednik postavil tudi nad Ustavno sodišče.

Na simbolni ravni se je torej predsednik tako postavil nad ustavo in zakon, kot se je nad ustavo in zakon postavil pri podelitvi odlikovanja Tomažu Ertlu. Moram reči, da me preseneča ta odpor in nasprotovanje nekaterih pripadnikov vladajoče tranzicijske levice pri obravnavi te ustavne obtožbe. V tem parlamentu še danes na visokih položajih sedijo ljudje, ki so na visokih položajih sedeli tudi v bivšem nedemokratskem režimu, ki so ob obeležitvi obletnice plebiscita lani decembra v tem domu dejali, da je prispevek Demosa pri osamosvojitvi primerljiv s prispevkom takratne komunistične oblasti, ki je osamosvojitve omogočila, Demos pa jo je izpeljal. O tem, kako je to izgledalo, se lahko prepričate v prilogi 22 gradiva, kjer takratni predsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije v posebnem pismu Kučanu, Stanovniku in Marincu leto dni po začetku postopkov proti četverici v letu 1989, razkriva bistvo strategije takratnega vodstva in pravi: "Edina trdna podlaga mora biti tudi opredelitev, da se hkrati enako odločno borimo na dveh frontah, Milošević in njegova koncepcija Jugoslavije ter opozicija v Sloveniji." In tem usmeritvam je zvesto sledil tudi predsednikov odlikovanec.

In kakšna je predstava o državi, v kateri njen predsednik leta 2009 z državnim odlikovanjem odlikuje človeka, ki je poosebljenje totalitarnega režima, ki je sistematično kršil človekove pravice, tudi tiste temeljne. Odlikovanje naj bi bilo podeljeno gospodu Ertlu za akcijo Sever, ki pa je odlikovanec, tako pričajo dokumenti, kot takratni sekretar za notranje zadeve ni razumel kot prispevek k osamosvojitvi Slovenije in izgradnji demokracije, pač pa kot zaščito takratne nedemokratske avtoritarne oblasti. In tega dejstva se je, vsaj tako izhaja iz njegovih izjav o premišljenem ravnanju, zavedal tudi predsednik države, ko mu je odlikovanje podelil. Zaradi tega je njegova odgovornost večja in ne manjša. Državno odlikovanje je torej predsednik države zavestno podelil nekemu, ki je zavestno kršil človekove pravice. Iz dokumentov izhaja, da je zavestno deloval proti osamosvojitvi. Državno odlikovanje za izjemno delo in zasluge pri varnosti in obrambi ter zaščiti Republike Slovenije je bilo podeljeno človeku, ki so mu še danes demokratične vrednote tuje, saj je deloval v nekem drugem vrednostnem sistemu. Tudi s tem je predsednik države neposredno in grobo kršil 34. člen Ustave Republike Slovenije.

V obrazložitvi sodbe Vrhovnega sodišča iz 23. 5. 2002 je zapisano, kar je bilo že večkrat povedano in prebrano. Na temelju tega, kar je v tej sodbi zapisano, je jasno, da je bila

Udba kriminalna združba, ki je sistematično in načrtno kršila človekove pravice in da je bil na vrhu te službe vrsto let gospod Tomaž Ertl. Človeku, ki je bil maja 1990 seznanjen s tem, da se pripravlja razorožitev Teritorialne obrambe, pa o tem ni pravočasno obvestil pristojnih, zaradi česar bi bil v vsakem demokratičnem sistemu obsojen veleizdaje, je dr. Danilo Türk podelil državno odlikovanje za izjemno delo za zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije, kar je žalitev za številne državljane te države in cinizem svoje vrste.

Predsednik republike zaradi vrste dejanj, predvsem pa zaradi zadnje odločitve o tem, da odlikuje človeka, ki je simbol protiosamosvojitvenih procesov, ne uživa več potrebne avtoritete, ki jo mora uživati predsednik države. V časih, ko se izvršilna oblast vedno bolj ukvarja sama s seboj in aferami, ki jih v veliki mera sama producira, bi Slovenija toliko bolj potrebovala predsednika z avtoriteto, človeka ki povezuje in ne razdružuje. Odgovornost vladajočih je torej velika. Če želite za vsako ceno preprečiti odločanje Ustavnega sodišča o ustavni obtožbi predsednika, ki iz dneva v dan bolj izgublja avtoriteto, ki je nujna za opravljanje takšne funkcije, boste morali tudi sami prevzeti odgovornost za nadaljnjo erozijo pravne države.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala.

Besedo ima gospod Marijan Križman.

MARIJAN KRIŽMAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi.

Jaz imam občutek, da vi ponoči sanjate, kakšno afero bi zakuhali aktualni vladi, da bi jo čim prej zrušili, da bi se ponovno povzpeli na oblast. Ampak, danes, po mojem prepričanju, ste naredili eno grdo dejanje. Razdelili ste to knjigo, ki vam jo bom vrnil, in si jo spravite v svoj arhiv, ker na tak način, kot ste jo danes razdelili, o tem je govoril že gospod Germič, je sramota za Državni zbor. To, da niste sposobni, to da poveste, kar želite, je demokratično, to pa, da niste sposobni toliko kulture, da bi spoštovali institut predsednika Vlade, če že njega ne, je pa res žalostno. Žalostno do onemoglosti. Mislim, se pa res imate za zelo pomembne in za zelo velike. Polni afer, polni vseh neumnosti - iščete pa druge in obrekujete vse druge, samo da bi skrili tisto, kar imate sami na svoji glavi, maslo namreč.

Jaz sem prepričan, da imate vi v svoji režiji še vrsto takšni in drugačnih zadev, s katerimi boste presenetili, upam, da na koncu tudi sami sebe, in vse to je, po mojem prepričanju, naperjeno bolj k temu, da bi onemogočali delo parlamenta, delo Vlade in da bi s prstom kazali na to vlado in parlament, kako je nesposoben in kako vse skupaj gre "zugrund" in mislim, da je to zgolj vaš namen, da ste izkoristili tudi predsednika države, zato je pa, seveda kot sem rekel, skrajno

grdo. Na tega predsednika države sem osebno zelo ponosen, ker je predsednik države zdržal, državljani so mu dali veliko podporo, s konkurenco je dobesedno pometel in danes v parlamentu nikogar ni žalil, povedal je tisto, kar je pač imel za povedati. V vsem tem svojem govoru je pokazal svojo veličino. Ni se obrekoval ob vaše, da ne rečem, kakšne obtožbe. Kakšne so vaše obtožbe, vam bom prebral, citiral bom dr. Ivana Kristana, zaslužnega profesorja Pravne fakultete Univerze v Ljubljani: "Ocena ustavne obtožbe. Analiza vložene ustavne obtožbe zoper predsednika republike Türka nas pripelje do treh ugotovitev. Obtožba ni v skladu z Ustavo in zakonom, ni pravno utemeljena, niso priloženi dokazi, ki so po načelih kazenskega postopka potrebni za dokaz, da je predsednik republike kršil Ustavo, ali huje kršil zakon. Obtožba ni korekten pravno utemeljen akt, s katerim bi podpisniki dokazali predsednikovo kršitev Ustave in hujšo kršitev zakona, ampak je politični pamflet, namenjen ideološkemu obrekovanju predsednika države in vladajoče koalicije. Obtožba pomeni nedopustno zlorabo instituta ustavne obtožbe. Vložena ustavna obtožba zoper predsednika republike je izdelek, ki kaže najvišjo stopnjo ignorance prava in pomeni žalitev pravne stroke in izdelek, s katerim se smeši Republika Slovenija. Obtožbo bi lahko koristno uporabili za seminarske vaje na Pravni fakulteti kot primer, ki se ne bi smel zgoditi. Pravniki, ki so sodelovali pri tem podjetju, bi morali fakulteti vrniti diplomu, ker so jo očitno dobili po pomoti." Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani gospod predsedujoči.

Nocoj smo res priča zanimivemu in lepemu večeru. Jaz sem vesel, da mi ni treba zagovarjati predsednika države, kajti uspešno je to opravil sam. Danes nas nekateri skušajo prepričati, da se volivci motijo, po politični teoriji pa še vedno velja neko načelo večkrat ponovljeno, da imajo volivci vedno prav. In jaz sem prepričan, da bodo nocoj to sporočilo razumeli, da jih nekateri vztrajno preprečujejo, da so zavedeni, da so zmotljivi, da nimajo svoje pameti, da jih usmerjajo neke čudne sile iz ozadja. Zagotovo pa je eno, da v tej razpravi seveda ni uspelo nikomur pokazati niti dokazati, da bi predsednik države v kateremkoli členu kršil Ustavo Republike Slovenije. Predsednik je z mandatom, ki ga je dobil od državljanek in državljanov na neposrednih volitvah, dobil tudi številne določene pravice in dolžnosti in javno mnenje in pa javne raziskave kažejo, da jih opravlja tako, kot državljanke in državljani od njega pričakujemo, saj ima visok "politični rating" in pa ugled. Jaz mu seveda želim, da bi

svoje odgovorno in pa zahtevno delo opravljal še naprej uspešno, tako kot do sedaj.

Veliko je bilo govora tudi o tej zanimivi, močno rdeče obarvani knjigi. Ne vem, ali je ta knjiga nostalgija avtorjev, ki ste jo napisali po nekih preteklih časih, katerih pomemben in pa ključen del ste bili. Ko jo prebiram, mi res ni veliko jasno. Res, da nisem bil nikdar in nikoli član Zveze komunistov, tudi želje nisem imel, ampak tisti, ki obtožujejo in pa tisti, ki so obtoženi, se kar izmenjujejo z nastopom na teh straneh. Očitno so potem del nekega enega in istega sistema. Ko sem prejšnji petek v Mladini prebral gorečo željo nekega predstavnika, ki danes močno kritizira, kako zelo si je želel biti del tistega sistema. Očitno je bilo takrat to moderno, potrebno in pa pomembno. Tudi tisti, ki so bili del tega sistema, danes jih nisem slišal reči, da jim je žal, da so se tisti časi zgodili, ko so bile seveda množično kršene človekove pravice. Meni pa, moram reči, da mi je žal, da je bil to del naše zgodovine. Zgodbe za nazaj v ničemer ne morem ne popraviti ne izboljšati, želim pa se držati enega, da seveda o tistih, ki jih ni več i so bili žrtve, je treba govoriti čim manj, takrat, ko pa o njih govorimo, je pa treba seveda govoriti z obžalovanjem in pa s spoštovanjem. Je pa seveda treba pogledati, kaj ta najpomembnejši protikrizni ukrep, ki smo mu bili priča danes, prinaša državljanom in državljanom Slovenije. Zagotovo smo si zapravili del težko priborjenega mednarodnega ugleda. Pravijo, da imajo Američani dvesto let demokracije in da so v tem obdobju trikrat poskusili z impičmenti, nikdar in nikoli niso bili uspešni. No mi Slovenci imamo žalosten rekord, ti poskusi so bili izvedeni ali napovedani kar štirje v devetnajstih letih naše demokracije. Je pa zanimivo najbrž pa zgolj naključno ali pa zarotniško, da so seveda pobudniki in pa avtorji te zgodbe vedno eni in isti. Mi je pa žal, kot nekomu ki ima status veterana vojne za Slovenijo, da je seveda s tem padel tudi madež in pa neka packa na akcijo Sever, ki pa je imela en sam preprost namen, da je seveda zaščitila demokratične procese in pa na ta način omogočila izvedbo demokratičnih volitev, od katerih smo Slovenci pričakovali pa tudi pridobili res veliko in da seveda ta boj, kdo je bil takrat bolj zaslužen za tisto kar imamo Slovenci kot rezultat osamosvojitvenih procesov danes, da je to manevrska struktura ali je več kot šest tisoč policistov vključenih v to.

Jaz mislim, da ne en ne drug odgovor ni pravi, največ zaslug je treba pripisati državljanom in državljanom Republike Slovenije, ki smo se na plebiscitu takrat odločili prav in uresničili sanje, o katerih so sanjale številne generacije naših očetov.../Izklop mikrofona./...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Sajovic.
Dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: "Mladi smo bili vedno najbolj revolucionarni. In na nas leži naloga, da naprej razvijamo našo samoupravno socialistično družbo, da jo gradimo v revolucionarnih temeljih marksizma. Proces podružabljanja obrambnih priprav pa lahko poteka uspešno le novimi kadri, ki se usposabljujejo predvsem na takšnih akcijah, kot je naš pohod po poteh delegatov na drugem zasedanju Avnoja v Jajcu. Oni so postavili temelje, mi pa moramo na teh temeljih graditi naprej, razvijati bratstvo in enotnost med našimi narodi, se boriti proti vsem negativnim vplivom in pojavom v naši družbi in predvsem slediti poti našega največjega revolucionarja, tovariša Tita. "Moram reči, da ko sem to prebral, so se mi prikazale solze v očeh. Potem sem se pa vprašal, kdo je sploh avtor tega besedila? Veste kdo je avtor tega besedila, teh misli? Janez Janša, vaš Janez Janša. Leta 1977 seveda, torej v času, ko se je zelo izplačalo podpirati socializem. Obstajata torej dva Janeza Janši. Eden je uglajen gospod Janez Janša, predsednik SDS, veliki borec za demokracijo in za obsodbo komunističnega sistema. Drugi je tovariš Ivan Janez Janša, član Zveze komunistov Slovenije, velik borec za marksizem in za, po njegovih besedah, največjega revolucionarja, tovariša Josipa Broza Tita. Kakšna dvoiličnost. Kakšna dvoiličnost. S kakšnim obrazom Janez Janša danes obsoja sistem, v katerem je ne le deloval in podpiral, ampak ga javno poveličeval. Pa se vprašajmo, kdo je tisti, ki si danes res zasluži vašo ustavno obtožbo? Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.
Besedo ima gospa Eva Irgl.

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci.

Vidim, da je razburjenje s strani koalicijskih poslancev precej veliko. Ampak na začetku bi želela najprej samo v dveh stavkih odgovoriti gospe Potrati, ki se že celoten mandat pravzaprav nonstop obsedena z mojo malenkostjo, ampak jaz bom žal težko pozdravila nekatere frustracije, ki so nastale na tej strani. Bi pa želela povedati naslednje. Res je, jaz sem v petek sklicala sejo komisije in to ob dveh popoldan. Ampak ob dveh popoldan poslanci Slovenske demokratske stranke še delajo. Očitno v koalicijskih strankah ne več, zato očitno niso vedeli, da bo seja v ponedeljek. Naj povem še, da smo ravno zaradi tega, ker sem smatrala, da je mogoče kdo že na poti domov, obvestili tudi vse strokovne sodelavce. In ne boste verjeli, prav strokovna sodelavka Poslanske skupine Socialnih demokratov je prišla k meni v pisarno in rekla naslednje: "Prosim, če lahko gradivo pošljete gospe Potrati in gospodu Magajni na dom". To smo storili. Ampak danes gospa Potrata pravi, da gradiva ni videla. Potem je problem mogoče v službah Državnega zbora, ki jih imate pa vi pod nadzorom. Se pravi tukaj je tudi nekaj narobe in tukaj je bila izrečena

seveda absolutna neresnica. Ali kot bi rekli danes vi v koalicijskih vrstah, napaka.

Predsednik države je v svojem uvodu dejal, da je prišel sem zaradi spoštovanja poslank in poslancev ter zaradi spoštovanja institucije Državnega zbora. To seveda sama cenim in spoštujem. Ampak vendarle upam, da je predsednik države prišel sem tudi iz spoštovanja do vseh tistih, ki so doživljali hude krivice, stiske, preganjanja s strani Udbe in s strani ravno tistega človeka, ki ga je on osebno odlikoval, in to 24. 9. 2009. Ampak zakaj je predsednik države pravzaprav gospoda Ertla odlikoval? Ali res zaradi akcije Sever? Ali morda zaradi tega, ker je mogoče bilo treba poplačati za nekatere usluge v preteklosti, ki se danes kažejo tudi na tem položaju predsednika države in vseh ljudi, ki jih ima predsednik države v svojem kabinetu in prihajajo tudi iz vodstva Udbe? To najbolje ve predsednik države sam, ki je po lastni presoji presodil, zakaj se je odločil, da podeli priznanje oziroma odlikovanje takšnemu človeku.

Potem je predsednik države v svojem uvodu pozival k spravi. Toda sama danes lahko vidim, da očitno o tej spravi ni bil iskren. Če bi predsednik države to iskreno mislil, bi vsaj en stavek v svojem 50-minutnem nagovoru namenil žrtvam Udbe, ki so bile preganjane tudi s strani njegovega odlikovanca. Če bi predsednik države zares mislil iskreno o spravi, potem bi včeraj tudi prisluhnil ljudem na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti, tako kot tudi koalicijski poslanci, ki jih ni bilo, pa ne zato, ker ne bi dobili gradiva, pač pa zato, ker niso imeli poguma, da bi prišli na to komisijo.

34. člen Ustave Republike Slovenije pravi, da ima vsak pravico do osebnega dostojanstva. Velikemu številu posameznikov pa je bilo to osebno dostojanstvo odvzeto najmanj dvakrat. Prvič jim je bilo to dostojanstvo odvzeto takrat, ko so doživljali različne oblike represije s strani Udbe oziroma Tajne politične policije, ki jo je kar 12 let vodil tudi predsednikov odlikovanec najvišjega državnega priznanja gospod Tomaž Ertl. In drugič je bilo dostojanstvo ljudem kršeno takrat, ko je predsednik države podelil priznanje Tomažu Ertlu. Gospa Alenka Puhar je na eni izmed sej Komisije za peticije ter človekove pravice in enake možnosti dejala, da to odlikovanje žali njen moralni čut. In res je, prepričana sem, da to odlikovanje žali moralni čut še marsikatero Slovenke in Slovenca, še posebej tistih, ki so doživljali teror s strani kriminalne združbe, kar je Udbe vsekakor bila in ne nekakšna humanitarna organizacija, kot želijo nekateri prikazati tudi s tem smehom, ki ga doživljamo od strani koalicijskih Socialnih demokratov. Pred novim letom sem res kot predsednica komisije javno pozvala ljudi, naj nam pošljejo svoja pričevanja v zvezi z delovanjem službe državne varnosti, naj nam napišejo kaj so doživljali pod Udbo. Dobili smo 71 pričevanj, ki kažejo neko podobo časa, ki je grobo teptal človekove pravice in osnovne

svoboščine. Jaz bi vas prosila, gospod predsedujoči, če lahko utišate malo poslance na drugi strani, ker je res težko govoriti.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Lepo prosim, poslanci na drugi strani, da bo lahko gospa Irgl govorila. Prosim.

EVA IRGL: Najlepša hvala.

In seveda imamo od teh peticij pričevanja, ki segajo tudi v obdobje, ko je Udbo vodil gospod Tomaž Ertl in moram reči, da to ni bilo obdobje po vojni, kot želijo sedaj prikazati, niti ne leta 1955 ali pa okoli leta 1960. Mi smo dobili zelo huda pričevanja iz leta 1984 in 1989 in dva izmed teh, ki sta pričevala, sta bila včeraj tudi na Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti. Z nami je bil gospod, ki je bil aretiran s strani Tomaža Ertla, ki je bil ob službo, potem ko ni želel sodelovati z Udbo, ko ni vohunil za Udbo, ko je bila njegova celotna družina nadzorovana zaradi tega, ker ni želel sodelovati v Udbi. In imeli smo na komisiji gospo, ženo enega izmed po krivem obtoženih v procesu osmerice iz leta 1984. Se pravi, to se ni dogajalo leta 1955, ampak sedem let pred osamosvojitvijo. Tista prava aretacija, o kateri sem govorila, pa eno oziroma dve leti pred osamosvojitvijo. In država še danes ni poplačala za krivice tem ljudem. In moram reči, da sta tako gospod kot gospa pokazala izjemno velik pogum, da sta včeraj prišla na to komisijo in tudi povedla svojo zgodbo. In jaz bi želela zato, da nas bodo ljudje, ki nas danes spremljajo in ki včeraj morda niso spremljali Komisije za peticije, samo delček prikazati, kaj vse so ti ljudje doživljali in to s strani Udbe, kateri je poveljeval 12 let Tomaž Ertl in je tudi odgovoren za to, ampak danes je ta človek odlikovan s strani predsednika države, to pa je neetično in zagotovo sporno. In tukaj mislim, da tudi prebivalci države Slovenije vejo, kje je neka meja. Gospa je povedala takole: "Moj mož je bil džezist, glasbenik. Spoznala sva se na Bledu, delal je kot profesionalni glasbenik. Igral je z drugimi glasbeniki, kot so Lado Jakša, Sonja Gabršček, Andreja Zupančič ter z mnogimi drugimi, ki so bili takrat prepoznavni. Imel je tudi prijatelje iz skupine Hazard. Skupina Hazard bo imela po tridesetih letih koncert v Ljubljani. Proces se je začel odvijati leta 1984. 1983. leta je bil član skupine Hazard, za pet let izgnan iz Slovenije in pričele so se težave. Zvečer so ga odpeljali iz koncerta, na policiji so želeli, da bi delal za slovensko Udbo. Ker ni želel sodelovati, ker ni želel vohuniti za Udbo, so ga izgnali iz Slovenije. Še danes ne vemo, kaj je bistvo tega procesa bilo. Zakaj se je pravzaprav ta proces začel? Vse skrivajo in vse je zelo skrivnostno. V proces je bilo vpletenih zelo veliko ljudi. Bilo jih je devet. Proces se je začel na vojaškem sodišču, z obsodbo dveh ljudi, ki sta žal danes že pokojna. Eden od njih je tudi moj mož, drugi pa prijatelj,

glasbenik." Gospa pravi, da se je to dogajalo leta 1984 in pravi naprej: "V tej sodbi, ki so jo določili, so bile zelo težke obsodbe." Očitali so njenemu možu terorizem, vohunstvo in sovražno propagando. "To so bile zelo težke obtožbe in zaradi tega sem si rekla, da moram zaradi umrlih danes to povedati. Pet let sem bila neprestano nadzirana, vsak dan so prišli naj se ločim, ker so hoteli moža izgnati iz Slovenije. Nobene poročne slike nimam, vse poročne slike so mi vzeli, kot da ne bi bila nikoli poročena. In kaj naj povem, da se borim že celih 20 let. Mi vsi smo mislili, da ko bo demokracija, leta 1990, 1991, da bo država rekla, veste kaj, to se je pač zgodilo, takrat je tako bilo, tako je moglo biti. Ampak ni zmogla niti opravičila. Oprostilno sodbo je moj mož dobil devetnajst dni pred smrtjo, tako da sem mu jo še komaj prebrala. Leta 1984, devetnajst dni pred smrtjo, je mož dobil oprostilno sodbo." In potem pravi naprej, da ne bom vsega brala, kaj vse se je dogajalo v tem vojaškem zaporu, ko ni bil pravzaprav nihče kriv. To je kri špricala po stenah, to so take stvari delali z ljudmi, vse zobe so mu ven zbili. To so res nemogoče stvari, da bi človek o tem sploh lahko govoril. Kaj vse se je počelo z ljudmi v vojaškem zaporu. To so bile grozne stvari. Koliko teh ljudi je delalo za Udbo, to sami vedo. Tudi mogoče zdaj, ko me bodo videli, ko to govorim, jaz jih vidim po Kranju, vidim jih povsod, to so moja generacija, ne vem pa sploh, kako je človek zmožen takšnih .../Nerazumljivo./... In potem sem na koncu gospo tudi vprašala, kaj meni o tem, da je predsednik države odlikoval Tomaža Ertla z najvišjim državnim priznanjem. In odgovorila je to: "Zelo težko mi je bilo. Sem rekla, jaz mislim, da bi mogli odlikovanja dobiti tisti, ki so zaradi teh, ki so to delali, danes pokojni. Mislim, da bi oni mogli dobiti takšno priznanje, ker zame so bili res pravi heroji, da so to zdržali. Zame so bili heroji." To je povedala gospa včeraj, jaz sem sicer skrajšala to, na Komisiji za peticije. In mislim, da so to zgodbe, ki pravzaprav povedo, kakšnemu človeku je predsednik države podelil odlikovanje in mislim, da bi predsednik države moral o tem tudi jasno razmisliti. Že prej je imel čas za to.

Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Janja Klasinc.

JANJA KLASINC: Po pretresljivih zgodbah, ki smo jih poslušali od gospe Eve Irgl, lahko rečem, da seveda so se dogajale tudi takšne stvari. Mi, ki smo takrat živeli, gospa Irglova je bila takrat otrok, nekateri smo bili že odrasli verjetno gospod Janez Janša in jaz, ki sva bila takrat aktivna v mladinski organizaciji pa tudi člana Zveze komunistov, nisva vedela za te stvari. In meni je grozno, ampak veste, sprenevedanje nekaterih, ki so pa bili v tistem času, recimo gospa Alenka

Puhar, urednica Sobotne priloge Dela, vidna komentatorka Dela, Delo je bilo menda takrat partijski časopis. Ja kaj se potem tako zgraža?! Potem smo bili pa res vsi del tega sistema. In vse te zgodbe, ki jih danes tukaj poslušamo, so lahko samo dokaz več za mojo tezo, da današnja vaša ustavna obsodba ni obsodba proti predsedniku države, to je ustavna obsodba proti gospodu Tomažu Ertlu, človeku, ki mu je ta predsednik republike podelil to priznanje samo za eno dejanje, in to je za organizacijo akcije Sever. Zaradi tistih, ki ste morda tukaj v dvorani ali pa pri ekranih, če nas še kdo spremlja, mlajši, naj povem, da takrat v tistem času sem bila sama dopisnica slovenskih medijev v Beogradu. Takrat so zvezna policija, zvezna Udba in zvezna vojska pripravljale resno akcijo v Sloveniji. Med demonstrante, ki naj bi prišli kot navadni ljudje demonstrirati v Slovenijo, naj bi se vrinili njihovi agenti, s tem sprožili tukaj izredne razmere in opravičili, dali povod za akcijo, ki bi pomenila zasedbo Slovenije in discipliniranje Slovenije zaradi svojih demokratičnih standardov, ki jih je začela uveljavljati. Poslušajte, kdo je to preprečil? To je preprečila akcija Sever. Če si organizatorji te akcije na zaslužijo nekega priznanja, pa četudi je med njimi gospod Ertl, ampak gospod Ertl je v tem primeru to pač vodil, ja, potem jaz ne vem, kdo si jo zasluži. V demokratični Sloveniji ste, dragi kolegi iz opozicije, imeli 20 let časa, da bi gospoda Tomaža Ertla, če ste mislili, da je deloval proti interesom Slovenije in slovenskega naroda vsaj ovadili, pa ga niste. Tega niste storili. Vi ste storili nekaj drugega. Za to ste obtožili kar predsednika države. Ker predsedniki države so sploh vaša slabost. Gospod Černač je prej govoril, da ta predsednik pa ne more biti predsednik vseh Slovencev, tudi gospod Kučan ni mogel biti predsednik vseh Slovencev po vašem mnenju, tudi pokojni dr. Drnovšek ni mogel biti predsednik vseh Slovencev in ste tudi njemu pripravljali take predstave, kot smo ji priča danes in to je prav neverjetno.

Sama to obtožbo, ki ste jo spisali, vidim v luči širših konstruktov. Ti konstrukti že leta in leta prihajajo iz istega vira in segajo tako v zgodovino, kot v sedanost. Če začnem pri samem začetku. Pri obravnavo dogodkov iz časa II. svetovne vojne se skuša narodno osvobodilne partizanske enote prikazati kot zločinsko organizacijo, sodelavce okupatorja pa kot borce za demokracijo. Ta praksa se potem nadaljuje v času osamosvajanja, ko si zasluge za osamosvojitvev pripenjate samo eni, samo del osamosvojiteljev je bil tisti, ki se mu moramo danes klanjati zato, da smo samostojna država. Kaj pa vsi tisti, ki smo šli na plebiscit in plebiscitarno odločili, da bo Slovenija samostojna, to verjetno ni važno. Potem so sledile večletne akcije podtikanj, političnih konstruktov, zarot ter diskreditacij političnih nasprotnikov. Pogosto se je skušalo politična vprašanja reševati kar na ulici in celo pozivalo k razpustitvi tega Državnega zbora, parlamenta. Sedaj

se skuša ta nestabilnost vnesti v institucije sistema. To čutimo tudi tukaj, v Državnem zboru, ko nas bombardirate vsakodnevno z izrednimi seji delovnih teles, Državnega zbora, zahtevate interpelacije, zahtevate ustavne obsodbe, pišete politične pamflete, kjer iščete boga, kjer enkrat je, enkrat ga ni in podobno. Predvsem pa neprestano hočete ustvariti občutek, da je ta politika popolnoma nesposobna reševati resnične probleme, s katerimi se ta Slovenija sooča. Prav tako tega ni sposoben reševati predsednik republike, ker ni predsednik, po vašem mnenju, vseh Slovencev. Prav tako tega ni sposobno sodstvo, prav tako tega ni sposobna kakšna druga veja oblasti. Ja pa, poslušajte, saj to je najboljša možna osnova za kakšne izredne razmere, ki mislite, da bi morda vam prišle prav, pa se motite. Takšne stvari se lahko kaj hitro spreobrnejo v kaj drugega kot to, da bi prav vi prišli na oblast.

Za konec dovolite, da si sposodim besede, ki vam jih je pred šestnajstimi leti namenil nekdanji predsednik tega Državnega zbora, gospod Herman Rigelnik: "Kdor seje veter, žanje vihar."

PODPRESEDNİK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Ko sem se pripravljaj na ta nastop, sem seveda imel v mislih, da bom tukaj gledal odnosno da bo tukaj z nami sedel predsednik države. Temu seveda ni tako. V uvodnem delu njegovega nastopa moram reči, da je z izjemno ihto in z izjemno energičnim pozivom rekel, energično zavrnite to ustavno obtožbo. Seveda me je za hipec vrnil nekam v zgodovino, tako v eno 16. stoletje, ko sem pomislil, da poslušam kakšnega kralja ali cesarja, ki jemlje to funkcijo dedno in ne kot predsednika države, ki je izvoljen s strani ljudstva za določeno obdobje z možnostjo podvojitve mandata. On očitno to zadevo jemlje malo drugače, malo zgodovinsko.

Poglejte, jaz bi rad v svojem delu spregovoril o naslednjem; kot veste sem sam sodeloval v akciji Sever, vodil sem tristo petdeset ali štiristo policistov na območju Policijske uprave Celje in vesel sem, da danes tukaj pravzaprav ni bilo nobenega poslanca, ki bi samo dejanje, samo akcijo Sever postavljaj pod vprašaj. Tudi sam sem bil član društva Sever do 30. 11. 2009, ko so me povabili tudi na to proslavo, na proslavo sem seveda tudi šel. Tik pred Cankarjevim domom me je nekako dohitela vest, kaj se je zgodilo, zato sem se na vhodu obrnil in sem šel domov. Moram reči, da sem kar nekaj časa razmišljaj tisti večer, ali me ni tisti klicatelj, ki me je obvestil, pravzaprav potegnil za nos, ker nisem mogel verjeti, da se je to res lahko zgodilo. Pa vendar je treba reči nekaj. Dva ali tri dni nisem niti razmišljaj o izstopu iz organizacije. Ko pa sem poslušaj

predsednika države, ki je rekel, "po tehtnem premisleku in na predlog 5.000 članov sem to in to odlikovanje dodelil," takrat pa je nekako za mene bilo konec in je bilo jasno, da je tu nekaj narobe, ampak ne z organizacijo Sever, pač pa z njenim vodstvom. V nadaljevanju bom navedel nekatere podatke, pri čemer se sklicujem na dogajanje v tem času v Združenju Sever, namreč, poslali so mi kar veliko dokumentov na to temo, kako je to potekalo.

Tisto jutro sem sam poklical predsednika Horvata in ga vprašal: "Poslušaj," pozna se dolga leta, "kako se je to lahko zgodilo?" Rekel je takole: "Nekje v avgustu mesecu ali juliju so nas poklicali predstavniki kabineta predsednika države," toliko v odgovor tistim, ki ste se prej smejali ob tej navedbi, to potrjuje tudi predsednik Horvat. Torej, kabinet predsednika države je poklical Združenje Sever in povedali so jim, da je predsednik pripravljen podeliti tri državna odlikovanja. Moje nadaljnje vprašanje je bilo: "Kako se je to lahko potem zgodilo, kako ste lahko prišli do te trojice?" Namreč, zame bi bilo izjemno v redu, če bi se predsednik države odločil za odlikovanje Združenja Sever. Gre za veliko število, 5.000, 6.000 policistov, mislim, da jih je v združenju nekoliko manj, in prav bi bilo, da organizacija kot taka tako odlikovanje tudi dobi. Vendar temu ni bilo tako. Predsednik Horvat mi je rekel: "Veš, v vodstvu smo se tako zmenili." No, treba je reči še naslednje. Potem sem jaz seveda izstopil, če so se v vodstvu tako zmenili, torej so se zmenili mimo svojega članstva, zlasti pa mimo tistega, ki bi moral o tem odločati, to pa je upravni odbor organizacije.

Naj na tej točki še enkrat poudarim, tudi zaradi vseh mojih nekdanjih kolegov, ki me verjetno zdajle spremljajo ali pa me bodo, da globoko cenim njihovo delo. Cenim tudi svoje delo. Sam sem bil sestavni del te organizacije v Celju in še vedno in ponovno poudarjam, opravljeno je bilo pomembno in častno delo. Vendar je treba poudariti še nekaj, da to vodstvo - namreč, pogledajte, zmenili so se, kot pravi predsednik, da bodo dobili trije državno odlikovanje. Kdo so ti trije? Eden od njih je tudi sodeloval, vodstvo združenja predstavlja, vsaj po internetnih podatkih, pet ljudi, trije pa so se tako torej zmenili. Eden je predlagal samega sebe in v nadaljevanju je predlagal še dva svoja šefa, to je gospoda Jesenka in gospoda Ertla. Glejte, jaz se tistih dogodkov natanko spominjam. Bil sem sestavni del te operacije, če jo lahko tako imenujemo. Kdo je odlikovan? Odlikovani so kabinetni vodje. Nihče od teh treh ljudi ni bil terenski vodja. Kar se tiče gospoda Ertla, je prenesel ukaz politike in podpisal dokumente. To je pa tudi vse, kar je naredil. Kar se tiče kabinetnega vodenja, sta bila to dva odlikovanca. Operativni vodja in vsi ostali policisti, veste, ki smo v tistem času kakšne pol kranjske pa kakšen čaj na hitro popili, sicer pa delali, je treba reči nekaj, da ti ljudje pa niso dobili nič. Jaz na proslavi v Cankarjevem domu nisem videl gospoda Kolenca. Mislim, da je gospod Kolenc eden

tistih, ki je izstopil celo potem. Bil pa je operativni vodja, ki je hodil po terenu. Ki je hodil po terenu in terensko vodil akcijo. Ne vem, jaz ga nisem videl ne v Cankarjevem domu pa tudi ne vem, da bi kakšno odlikovanje dobil. Torej dobili so kabinetni vodje in ne operativni vodje. To je žalitev za vse policiste. Vsaj po mojem mnenju, ki so operativno delali na terenu, da njihovi vodje, ki so sedeli v pisarnah na Štefanovi 2, to dobijo, oni pa ne.

Po tistem pozivu iz kabineta predsednika države je prišlo do tega, da so se sestali trije ljudje med temi, kot sem rekel, in se dogovorili, kdo bo kaj dobil. 22. člen statuta združenja pravi v predzadnji alineji, da upravni odbor državnim organom pošilja predloga za podelitev državnih odlikovanj in tako dalje. Tega ni storil upravni odbor. Tega ni storila niti komisija za odlikovanja. Ne boste verjeli. Tu na tej sliki imam 10, 12 ljudi, ki sestavljajo upravni odbor. Med njimi ni nobenega, ki bi o tem odločal. Samo eden je med njimi, ki je bil naknadno obveščen in je mandat, kot je bilo rečeno, med njimi je eden, ki je soodločal o dveh odlikovanjih.

Predsednik države je prej rekel: "Ja, legitimno so mi poslali ta predlog" in v dokumentaciji ga je tudi predstavil. To sicer drži. Ampak po mojih podatkih in to je tudi točno, tako izhaja iz korespondence, ki so mi jo poslali, so to naknadno pokrili z neko sejo v mesecu januarju zato, da bi pokrili, kot so rekli, predsednika države, da to dejanje ne bi bilo več sporno. Kljub temu, da so na tistem sestanku kar štirje predsedniki ali pet predsednikov območnih odborov temu eksplicitno nasprotovali. Za so bili Koprčani, Ljubljčanji pa mislim, da še ena območna enota.

Kaj je zapisal predsednik Horvat kasneje? V nekem svojem pojasnilu je to tudi priznal, zato bom to prebral. V zaključni fazi priprav na spominsko slovesnost je bil v soglasju z uradom predsednika republike posredovan predlog za dodelitev treh državnih odlikovanj, srebrni red za zasluge. Predloge je na podlagi seznama predlaganih za znak policije za sodelovanje izoblikovala delovna skupina za dodelitev priznanj in odlikovanj. Uradu predsednika republike je bil posredovan predlog s podpisom predsednika združenja, in to je danes predsednik kazal, jaz njemu ne zamerim. On je kazal ta dokument, ki je ocenil skladnost z odločitvijo upravnega odbora o aktivnostih ob 20. letnici akcije Sever, da ima organizacijski odbor vse pooblastila za obeležitev tega dogodka. Se pravi, oni so na podlagi pooblastila, da pripravijo proslavo zraven primaknili še tri državna odlikovanja mimo upravnega odbora in mimo komisije za odlikovanja. Torej, predsednik to priznava. Dejanje je torej bilo v nasprotju s statutom, čeprav je predsednik države v zmoti. Jaz mu ne zamerim, da je v zmoti, je v zmoti, ker so mu pač tak dokument posredovali. Upravni odbor o tem ni razpravljal. Zadeva je tam relativno jasna. Znotraj združenja,

tako so mi sporočili, želijo to vodstvo v mesecu marcu ali aprilu tudi zamenjati. Jaz sem globoko prepričan, da vsi tisti izstopi, ki so sledili tudi mojemu izstopu, pa govorim o gospodu Pogorevcu, mislim, da tudi o gospodu Kolencu, ne vem, ali je gospod Beznik še ali ni, in mnogi drugi, ki so izstopili, so znak protesta proti vodstvu Združenja Sever. Mi ne smemo, še enkrat poudarjam, nikoli enačiti Združenja Sever in vseh teh tisoč policistov z njihovim vodstvom. Njihovo vodstvo je zlorabilo položaj, njihovo vodstvo je zlorabilo situacijo in lahko bi rekli, na tanek led pripeljalo predsednika države, čeprav ga ne opravičujem. On bi moral preceniti, kaj se je zgodilo, namreč tudi sam je imel dovolj možnosti, da je lahko ocenil zgodovinske dogodke, saj nenazadnje je bil v tistem času odrasel človek. Mislim, da je predsednik države imel možnost, da kaj ukrene, ko se je to jasno pokazalo v slovenski javnosti. Lahko bi se vsaj navidezno izkopal iz te situacije, tako da bi se dogovoril, tako z gospodom Ertlom, kot z Združenjem Sever, nek pošten dogovor z vodstvom, seveda, in bi zadevo umaknili. Ne, vendar on absolutno vztraja na tej situaciji in to je slabo. On vztraja na tem in tudi to je pripeljalo do današnje seje. Lahko bi rekel, oprostite, v zmoto so me spravili. Jaz rečem, oprostite, vsakemu študentu, če menim, da sem nekaj narobe ocenil, ali karkoli. Tudi predsednik države ni nezmotljiv, vendar občutek imam, da mu beseda oprostite ne gre iz ust in to je tisti problem. Tako da me čedalje bolj prepričuje, da to počne zaradi svoje vzvišenosti, namreč njegov nastop, intonacija današnjega nastopa, v katerem je rekel, "O, ma ni tako", pomeni znak vzvišenosti in to ni dobro, kot da ne bi vedel, da ima nek mandat. In ljudstvo bo tisto, ki mu bo na volitvah sodilo.

Mene prepričuje tudi to, zdaj glede na to, da toliko vztrajate na tem me prepričuje tudi to veste, da pravzaprav zavestno to počne. Da zavestno to počne in da zavestno prikriva vse tisto, kar smo na današnji seji povedali.

Jaz mislim še nekaj, pogledjte on ni razdelil zdaj levi pa desni, mi pa vi, daleč od tega. Pogledjte znotraj levega bloka imate serijo intelektualcev, ki so jasno povedali, to ni pravo dejanje. Torej ni zarezal samo med vas in nas, ampak je zarezal med vas, to je tisto. Čeprav ga boste zagotovo pokrili.

Samo še to, pogledjte, enkratno dejanje. Vi poudarjate enkratno dejanje je to bilo in nagrajen je za enkratno dejanje. Ja, jaz nikdar nisem dal študentu, ki je na devet vprašanj odgovoril nič, ni ust odprl, desetega je pa briljantno zrecitiral, ta še nikoli ni dobil desetice, ampak je padel na izpitu. In v temu kontekstu je tudi predsednik države padel na izpitu.

Za zaključek, pogledjte da smo sedeli, tisti, ki ste ponavljal da smo tukaj sedeli, mene ne boste z nobenim ukazom prepričali, da moram vstati, če pride predsednik države.

Predsednik države, mi smo vstali, tudi sam, vsi, ob vseh njegovih nastopih v temu parlamentu. On je s svojim dejanjem žalil tisoče ljudi, tisoče ljudi, so jih kolegi omenjali. In če je on pripravljen žaliti tisoče ljudi, jaz mislim, da vsaj kar se mene tiče, govorim osebno, nisem dolžan ostati. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Samo Bevk, prosim.

SAMO BEVK: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani zbor.

Najprej bi v proceduralnem smislu predlagal svojim kolegom na tisti strani dvorane, da bi se lahko zgledovali po našem pokojnem poslancu Slovenskih krščanskih demokratov, Marjanu Šifrerju. Tisti, ki ste bili takrat v Državnem zboru, že veste, na kaj mislim.

In sedaj na vsebino. Prvič v zgodovini slovenske sodobne države smo priča predlogu obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem, ki jo predlagajo poslanke in poslanci Slovenske demokratske stranke in Slovenske ljudske stranke, večji del opozicije torej. Gre še za en instrument opozicije v neusmiljeni borbi za ponovni prevzem oblasti, ki se jim je izmuznila na državnozborskih volitvah leta 2008. Odgovornost predsednika republike je opredeljena v 109. členu Ustave RS, kjer je zapisano, da lahko predsednika republike Državni zbor obtoži pred Ustavnim sodiščem, če je pri opravljanju svoje funkcije kršil ustavo ali huje kršil zakon. Če Državni zbor in Ustavno sodišče ugotovita kršitve, lahko Ustavno sodišče z 2/3 večino glasov vseh sodnikov odloči o odvzemu funkcije. Predlagatelje ustavne obtožbe zato sprašujem: Ali resnično menijo, da je šlo pri podelitvi zgolj enega odlikovanja za velike kršitve zakona in ustave, da je treba predsedniku republike dr. Danilu Türku odvzeti funkcijo? Ali pa gre v tem primeru zgolj za politično spletko, katere glavni namen je razvrednotiti funkcijo predsednika republike, ki jim je ravno tako spolzela iz rok na volitvah leta 2007, ter na popolnem političnem pogorišču ponovno prevzeti oblast. Že obrazložitev ustavne obtožbe predlagatelji začnejo z veliko manipulacijo. Citiram. "Da je bila dne 30. novembra 2009 objavljena vest STA, da je predsednik republike dr. Danilo Türk odlikoval nekdanjega šefa Udbe Tomaža Ertla s srebrnim redom za zasluge." Pogledal sem na spletno stran Slovenske tiskovne agencije in prebral naslov "Türk za zasluge v času akcije Sever odlikoval Časa, Ertla in Jesenka." Torej skupino visokih funkcionarjev takratne milice in Sekretariata za notranje zadeve, ki so bili najbolj zaslužni za izvedbo akcije Sever, za preprečitev mitinga resnice leta 1989 v Sloveniji Mitingov resnice, ki so se razraščali v tedanji Jugoslaviji in na koncu privedli do največje morije po drugi svetovni vojni v Evropi. Ne vem, če bi prišlo do takega problematiziranja podelitve

zgolj enega samega odlikovanja, če bi bilo le to podeljeno vsem udeležencem akcije Sever in ne trem njenim najvidnejšim akterjem, med katerimi je bil tudi takratni republiški sekretar za notranje zadeve. Koncev koncev gre za oblikovanje za konkreten dogodek, za uspešno preprečitev mitinga resnice v Ljubljani, torej za državotvorno dejanje in nepogrešljiv kamenček v mozaiku slovenske osamosvojitve.

Ustavne obtožbe seveda ne bom podprl, prav tako pa ne morem podpreti tudi predloga sklepa predlagateljev te navadne politične spletke. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Matevž Frangež. Prosim.

MATEVŽ FRANGEŽ: Nikomur ne želim odrekati demokratične pravice, da si oblikuje svojo demokratično misel in to misel tudi izrazi o predsednikovem odlikovanju in tudi, če se kdo s takšno odločitvijo ne strinja, to ne pomeni in to ni dovolj za to, da bi takšno odlikovanje kvalificirali kot kršitev Ustave ali hujšo kršitev zakona.

V bistvu gre v tej zgodbi za nekaj povsem drugega. Gre za po eni strani ponoven poizkus monopolizacije zaslug za demokratizacijo in osamosvojitve naše države. Namesto, da bi iz te enotne narodne izkušnje izpred slabih dvajsetih let, znali potegniti tisto skupno izhodišče, ki bi lahko predstavljajo tudi oporišče za izzive, ki nas čakajo. To je žalostno, to je kratkogledno in služi sebičnim interesom neke politične sile, ne pa temu, kar bi Državni zbor moral imeti vedno pred očmi, in to so najboljši interesi tega naroda.

Drugi namen te razprave je seveda kombinacija tega nezadovoljstva, ki smo mu priče v tej državi. Živimo v času gospodarske in vse bolj tudi socialne krize. Odgovorna politika mora v tem času postavljati temelje za to, da bomo imeli na čem graditi, da okrepimo tiste potenciale, ki jih v družbi imamo, da srednje in dolgoročno preživimo, in da danes pomagamo tistim, ki so naše pomoči potrebni. Neodgovorna politika pa bo torišče družbenega nezadovoljstva uporabila za kratkoglede populizme in nezadovoljstvo izkoriščala zato, da ruši zaupanje ljudi v demokratične institucije, na katerih je utemeljen naš družbeni dogovor, naša Ustava.

V zgodovini imamo nekaj jasnih primerjav. V času gospodarske krize v Združenih državah je veliki ameriški predsednik Roosevelt znal organizirati ameriške ljudi, jim postaviti nove vizije, nove sanje o tem, kako bodo reorganizirali svojo družbeno realnost in izšli iz krize močnejši. Imamo pa žal tudi kakšne druge primerjave, ko se je s populizmom, razraščanjem sovraštva in nemoči šibkih oblasti polastila kakšna avtoritarna skupina. Ne želim biti natančnejši, da si ne bi zaslužil korektne opombe predsednika Državnega zbora.

Imamo dve jasni zgodovinski izkušnji in mi želimo graditi na tisti, ki je demokratična, ki je odprta in ki spoštuje tudi legitimne razlike med nami, ne pa da, kot je predsednik republike danes zelo jasno opozoril, brezglavo in vsepovprek obtožuje. Imamo odgovornost, da Slovenijo popeljemo iz krize in to mora biti naša skupna naloga, to mora biti izziv, ki to Slovenijo združuje. Vendar ne pozabite, četudi je vladna odgovornost na naši strani, tudi opozicije pri tem velikem izzivu ni brez odgovornosti. In ni dovolj samo vedno znova ogrevati ta politični boj v že tako ali tako dramatično vročih razmerah. Vaše odgovornosti je tudi v tem, da prispevate k tvorni družbeni klimi, ki bo prispevala k temu, da bomo izšli iz te krize močnejši. In to je lahko naša skupna zmaga, gospodje. Te ambicije, da bi bil to skupen projekt tega naroda, vseh naših ljudi in celotne slovenske politike ste se že zdavnaj odpovedali. Namesto tega vidimo razrast tega nezaupanja in vztrajen poizkus, da državljanke in državljane te države spravite na ulice, kjer bo rojena druga republika. Ne pozabite, in jaz nikomur izmed osamosvojiteljev ne priznavam teh zgodovinskih zaslug, da je ta država nastala na demokratičen in praven način. Naša vlada, ta stran parlamenta, jo skuša spreminjati na bolje, na praven in demokratičen način, ne pa s tem, da podpihujemo čustva v narodu, ki ne morejo rezultirati v pozitivni akciji, v tistem, kar kot Slovenija potrebujemo.

Mislím, da je bilo na ustavno obtožbo odgovorjeno vse. Mislím, da se jasno kaže, da gre za zlorabo tega instituta in želim vas opomniti, da v prihodnje bolj premišljeno izbirate orožje, ko rušite demokratične institucije te države.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Miro Petek.

MIRO PETEK: Hvala za besedo. Kolegice in kolegi.

Res je, živelí smo v totalitarizmu. Danes živimo v demokraciji. In sprevrženo je, če predsednik države nagrajuje nekoga, ki je bil v vrhu piramide totalitarnega sistema oziroma Udbe, ki je definitivno zločinska organizacija. Tudi mnogi pisci z levega ideološkega spektra so potegnili zanimiv enačaj, na primer zapisali so, da med gestapom, NKBD in Udbo ni bilo velikih razlik. Imeli so prav. Glede na metode dela, ki so jih imele te organizacije, so imeli še kako prav. Bistvo totalitarizma je zlo. Zlo pa se udejanja z represivnim aparatom, z brezpravnim zapiranjem, terorističnimi akcijami in podobno. In vse to je počela Udba. To je bila politična policija. Torej je bila policija takrat edine politične stranke, komunistične partije, komunizem pa ni mogel obstajati brez nasilja. Sicer pa velja, da ni zločinov brez zločincev in seveda ni zločina brez kazni in to se je dogajalo tudi v Sloveniji. S tem odlikovanjem predsednika države gospoda Ertla

pa ne gre samo za opravičevanje tega zla, temveč gre predvsem za nagrajevanje tega zla, ki smo mu bili priča.

Danes smo tukaj že nekaj slišali o terorističnem napadu v Velikovcu. In o tem obstajajo tudi dokumenti. Udbe je na avstrijskem Koroškem v 70-ih letih organizirala teroristične akcije. To je v arhivih dokumentirano in tudi v zapisnikih Republiškega sveta za varstvo ustavne ureditve. O tem so govorili na več sejah in na teh sejah so bili med drugimi prisotni tovariši: Franc Šetinc, Janez Zemljarič, Anton Vratuša, Tomaž Ertl in še mnogi drugi. Poglejmo, gospod Zemljarič oziroma tovariš Zemljarič je bil takrat republiški sekretar za notranje zadeve, tovariš Ertl je bil njegov podsekretar, kasneje sekretar. Franc Šetinc je bil v tistem času predsednik Republiške konference ZDL, Anton Vratuša je bil takrat predsednik izvršnega sveta. Mitja Ribičič, ki je redno sodeloval na teh sestankih, je za Ivanom Mačkom prevzel OZNO. Bil je predsednik zveznega izvršnega sveta. Bil je tudi predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. V prihodnjih dneh bomo zagotovo večkrat slišali, kako ti tovariši niso imeli čisto nič z akcijami na avstrijskem Koroškem, v Velikovcu in drugje. Toda to je bil takrat politični vrh Slovenije, ki je poveljeval Udbi.

Že v zapisniku 7. seje Republiškega sveta za varstvo ustavne ureditve dne 21. 9. 1979 je bilo nekaj zelo zanimivih ugotovitev. Poglejte, v zapisniku piše, da mora po dogodku v Velikovcu pripraviti več legend. Tudi tako, ki upošteva možnosti, da avstrijski varnostni organi odkrijejo in izvedo vse, kar je znano vsakemu udeležencu akcije. Zanimivo. In dalje. Zaščitili so svoje ljudi in zapisali, da je treba povzeti vse možne ukrepe za pravno zaščito obeh jugoslovanskih državljanov udeleženi v akcijah in še bi lahko naštevali. Poleg teroristične akcije dveh članov Udbe v Velikovcu so bile v teh letih še druge sabotaže in akcije na avstrijskem Koroškem, o čemer je tukaj že bilo nekaj malega rečeno.

Res je, v delu manjšine je takrat v 70-ih letih prevladalo mišljenje, da je dovolj "mazaških" akcij, hoteli so nekaj več. Toda ali je bilo spodobno, da so posamezne predstavnike manjšine udbaši usposabljali na Pohorju in v Poreču za konkretne teroristične akcije in da se je omogočal dostop do eksplozivnih sredstev. Bivši predsednik slovenske vlade Stane Kavčič je takrat menil, da so hoteli Jugoslovani s tem napadom v Velikovcu sprožiti napetosti na meji, da bi potem lažje obvladovali razmere doma. Mislim, da je to zanimiva in kar dobra ugotovitev. Ta dejavnost Udbe na avstrijskem Koroškem, na tem dvojezičnem ozemlju, ni bila v prid manjšini. Nasprotno, povečevala je nasprotje med večinskim in manjšinskim narodom na avstrijskem Koroškem. Jasno je namreč, da se lahko za pravice manjšine borimo le s političnimi sredstvi na bilateralni ravni, na multilateralni ravni, tudi z internacionalizacijami, toda, gospe in gospodje, ne na način, kot se uveljavlja v Palestini. Takratni svetovni

tisk, na primer, Frankfurter Allgemeine Zeitung, je jasno pisal, da sledovi velikovškega napada vodijo v ljubljanske policijske kroge. Niso pisali "v beograjske policijske kroge, temveč "ljublanske policijske kroge". Allgemeine je o tem pisal 17.10.1979, saj so namreč dobro vedeli, da je bil napadalec nekdo iz Ljubljane in da je bil v službi na Udbi. Delo in Politika sta takrat, zanimivo, zapisala, da "gre za nesramno provokacijo Avstrije". Kmalu zatem sta oba svoje dejanje priznala. Še več, Udba, kot smo danes že večkrat slišali, politična policija komunistične partije, je s tem atentatom na avstrijskem Koroškem želela tudi diskvalificirati krščansko usmerjeni del slovenske manjšine in Koroško enotno listo, danes se imenuje Enotna lista, ker pač tovrstna organiziranost manjšine takratni partiji ni bila pogodu. Partija je podpirala organizacije, ki so sledile svetlim tradicijam komunizma. In tudi slovenska levica, manjšinska levica na avstrijskem Koroškem se je pričela integrirati v večinske avstrijske stranke. Pričeli so, zanimivo, zagovarjati stališča, kako je Avstrijska državna pogodba že izpolnjena, distancirali so se od takratne Koroške enotne liste. In kaj se je zgodilo? Na volitvah je Koroška enotna lista izgubila kakšnih 2.000 glasov, prejela je 4.000 glasov in se ni uvrstila v Deželni zbor. Eksplozija v Celovcu, oprostite, eksplozija v Velikovcu je namreč bila vsega tri tedne pred deželnozborskimi volitvami. Iz življenjepisa predsednika države dr. Danila Türka lahko vidimo, da je bil v času, ko so se na avstrijskem Koroškem dogajale te teroristične akcije, ki jih je izvajala naša Udba, zaposlen na SZDL. Bil je tisti človek, ki se je ukvarjal z manjšinsko problematiko. Bil je predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja, in to vse do leta 1982. Če bi bil seveda gospod Türk tukaj, bi ga vprašal, koliko je takrat kot mlad funkcionar SZDL bil seznanjen s terorističnimi aktivnostmi slovenske Udbe na dvojezičnem območju avstrijske Koroške. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. V imenu predlagatelja, gospod Janez Janša.

JANEZ JANŠA: Hvala za besedo. Želel bi nekaj dodati temu, kar je povedal moj poslanski kolega Miro Petek. Še prej pa mislim, da sem dolžan en odgovor najglasnejšemu iz družine Juri, ki je prej mislim, da petnajstič v zgodovini tega parlamenta citiral nek moj sestavek iz biltena pohodniške brigade Avnoj. Ja, saj jaz bi pričakoval, da znate to že na pamet, ker ste petnajstič prebrali in jaz tega avtorstva nisem nikoli zanikal, sem pa vedno prosil, da kadar to preberete in kadar mi očitete pohod po poteh Avnoja, da poveste tudi drugi del zgodbe. Drugi del zgodbe pa je, da je bil ta pohod in ta tradicija na moj predlog ukinjena naslednje leto in smo bili nekateri v mladinski organizaciji zaradi tega takrat prvič s strani borcev razglašeni za kontrarevolucionarje. Takrat se je začela

tudi tista znamenita diferenciacija v mladinski organizaciji, ki je potem pripeljala do številnih dogodkov. Ko boste to spet brali ali pa že recitirali na pamet, povejte še to.

Rečeno je tudi bilo, da bi pravzaprav ustavna obtožba morala biti vložena proti meni, ker sem to pred tridesetimi leti napisal. Kot da je zdaj nek članek, ki je bil napisan na podlagi tega, kar se je takrat vedelo ali pa kar sem jaz vedel ali pa takrat tudi verjel, nikoli nisem tega zanikal, enak temu, da je nekdo podtikal bombe po Koroškem, zapiral ljudi, zasledoval, prisluškoval, drastično kršil človekove pravice. To poenostavljanje je pa dejansko višek vsega sprenevedanja.

Res je, takrat so bili časi, ko smo kot cel razred prišli z vlakom v Ljubljano iz šole in smo demonstrirali za pravice naše manjšine na Koroškem. Vem, da smo morali napisati neke transparente z gesli, kot so nam jih povedali. Na nekem transparentu, ki smo ga nosili, je tudi pisalo "Odločno protestiramo proti mazanju in skrunjenju slovenskih spomenikov na avstrijskem Koroškem". To je takrat jugoslovansko oziroma slovensko časopisje pisalo, kako so nemški šovinisti na Koroškem umazali slovenske spomenike. Če boste prebrali to gradivo, ki ste ga prej z gnusom malo prijeli v roke in ki je bilo razdeljeno, boste videli, da je veliko teh mazaških akcij organizirala slovenska Udba. Slovenska Udba je organizirala mazaške akcije slovenskih spomenikov na Koroškem, mi pa smo potem kot otroci iz šol v Ljubljani protestirali proti tem mazaškim akcijam, ki so bile pripisane nemškemu šovinistu na Koroškem. Eden, ki je bil zelo aktiven pisec strokovnih razprav o nemškem šovinizmu na Koroškem in tudi v teh akcijah, je, tukaj imam en njegov izdelek, tudi sedanji predsednik republike, ki se je zelo aktivno ukvarjal s tisto situacijo, tudi obtoževal nemške šoviniste za tisto, kar je v veliki meri delala Udba. Če boste prebrali to dokumentacijo, boste videli, da je podcenter slovenske Udbe na Koroškem, ki se je imenoval Podcenter Sora, mazal tako obeležja heimatdiensta kot tudi partizanske spomenike. Ampak zadeva se ni, kot je rekel prej poslanski kolega Petek, ustavila pri tem. Ta podcenter slovenske Udbe, imenovan Sora, je preko ljudi, ki so tudi imenovani v teh dokumentih, nekateri z imenom in priimkom, nekateri s sodelavskimi imeni, organiziral tudi prave teroristične akcije. .../Oglašanje v dvorani./...

Saj vidim, da je kolega...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani.

JANEZ JANŠA: ...postal živčen, saj jaz nisem opazil njegovega imena tam, morda ga je kakšno kodno ime zmotilo. .../Oglašanje v dvorani./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani, prosim.

JANEZ JANŠA: Ta podcenter slovenske Udbe, ki je bil podrejen v tem času gospodu Ertlu, gospod Ertl je bil najprej šef oddelka v Udbi, nato šef Udbe in nato republiški sekretar za notranje zadeve, ki mu je bila Udba podrejena, je organiziral tudi miniranje daljnovodov, železniških prog in muzejev. Najhujša akcija od teh je bila ravno ta, ko so minirali muzej v Velikovcu, in to v hiši, ob času, bomba je bila tempirana na čas, ko bi se v tej hiši moral sestati občinski svet. Šlo je za teroristično akcijo z namenom povzročitve velikih človeških žrtev. Bomba je eksplodirala predčasno, bili so trije hudo ranjeni - čuvaj muzeja in oba, ki sta to bombo podstavljal. Oba sta bila formalno zaposlena v slovenski Udbi. Luka Vidmar in Martina Blaj. Oba sta imela potne liste, prave in tudi ponarejene, ponarejene pa na ponarejeno ime, ampak uradno izdane v Sloveniji. Poleg teh terorističnih akcij, ki so uspeli, je Udba organizirala na Koroškem ali pa so sodelavci Udbe na Koroškem, nekateri, kot je raziskava pokazala, deloma samoiniciativno, načrtovali tudi zastrupitev klopinskega jezera. Posledice si lahko predstavljate, napad na mladinski tabor in razstrelitev radijskega oddajnika. Razstrelivo za te akcije so dobivali od Udbe v Sloveniji. Ljudje, ki so sodelovali v teh akcijah, so bili trenirani v centrih Udbe v Sloveniji. Vžigalnike in ostala tehnična sredstva za te akcije so dobivali v Sloveniji. Ta atentat Velikovcev, kot se je tej teroristični akciji potem prijelo ime, je takrat odmeval pravzaprav v celem svetu. Ta dokumentacija, ki ste jo dobili na mizo, je samo del dokumentacije, ki obstaja. Je tudi sodni proces, kjer je sodna preiskava veliko pokazala. Oba uslužbenca Udbe, ki sta neposredno izvedla akcijo v Velikovcu, sta priznala svoje dejanje, bila obsojena za mednarodni terorizem in bila potem iz Jugoslavije zamenjana za dva domnevna avstrijska vohuna. Vsi politični organi v Sloveniji so se takrat ukvarjali s tem, pod oznako "strogo zaupno". Reakcije so bile takšne, da je dejansko potem prišlo do ustavitve. Beograd je prepovedal slovenski Udbi nadaljevanje teh akcij. Kakšne so bile posledice za slovensko manjšino na Koroškem, je kolega Petek prej zelo nazorno razložil. Dejstvo je, da je bila to teroristična akcija, ki je najbolj prizadela prav slovensko manjšino na Koroškem. Še posebej en del te manjšine, tisti del, ki se ni hotel utopiti v avstrijski socialistični stranki, kar bi se manjšina morala, ker je to bila direktiva, ki je prišla iz Beograda.

V tej akciji ne govorimo toliko zaradi tega, ker bi bila to najhujša kršitev, ki jo je izvedla Udba, čeprav je bila to zelo velika stvar. In tudi ne samo zaradi tega, ker je ena od redkih aktivnosti Udbe, ki je bila popolnoma razgaljena zaradi te nesreče. Mimogrede, Jugoslavija je takrat formalno izpeljala velikansko "preiskavo". Ampak v tej preiskavi so tisti, ki so bili najbolj odgovorni, bili zaščiteni in so vsi napredovali. Zamenjani so bili samo nekateri operativci iz centra Udbe v Mariboru, ker je akcija spodletela. O tej akciji

govorimo toliko zaradi stavka, ki ste ga lahko prebrali v Dnevniku in spomnih Staneta Kavčiča. Stane Kavčič je o tej akciji napisal kar nekaj strani v svojem dnevniku, in to ne kar tako. Kavčič je namreč poznal Luko Vidmarja, atentatorja, ki je bil tudi sam težko ranjen ob nastavitvi bombe, ker se je ta družil z njegovim sinom, eden od njegovih sinov je bil namreč tudi v Udbi. Poznal je ozadje, poznal je ljudi in napisal je naslednje: "Iz povedanega sledi, da velikovski atentat ni delo Luke Vidmarja, niti naše tajne policije, ki ga je poslala in atentat operativno organizirala, ampak je rezultat sklepa vodilnih političnih osebnosti. Politično platformo za akcijo Udbe na Koroškem so ustvarjali nekateri posamezniki v vrhu takratne slovenske politike, ki so tam ocenjevali razmere in pisali tako imenovano politično platformo za delovanje Udbe." Kavčič je to vedel, zato je to tudi napisal. Če bi bil predsednik republike sedaj tukaj, bi mu neposredno, sedaj mu lahko pač samo posredno postavim naslednje vprašanje. Mimogrede, v zgodovini samostojne Slovenije mislim, da je bila doslej izpeljana samo ena ustavne obtožba, in ne tri, in to proti predsedniku Vlade gospodu Drnovšku. Je pa velika razlika med tistim postopkom in tem, čemur smo priča danes. Predsednik Vlade, ki ga je doletela ustavna obtožba, je bil v parlamentu v času razprave in je na koncu tudi odgovarjal na vprašanja. Od predsednika Türka takšnega spoštovanja tega zakonodajnega telesa danes nismo dočakali. Predsednika republike, ki je podelil odlikovanje gospodu Ertlu, sprašujem javno: Kaj veste o atentatu v Velikovcu, ki se je zgodil septembra 1979? Tega ne sprašujem slučajno. Že kolega Petek je prej dejal, da je ravno leta 1979, ko se je zgodil ta atentat, predsednik Türk postal član Izvršnega odbora Republiške konference SZDL Slovenije, zadolžen za mednarodne odnose. Hkrati pa je v Republiški konferenci SZDL postal predsednik Komisije za narodnostna, manjšinska in izseljenska vprašanja. Z drugimi besedami, dr. Türk je leta 1979 postal najvišji politični funkcionar v Sloveniji, zadolžen za avstrijsko Koroško in za našo manjšino.

Naslednje vprašanje je, gospod predsednik: Ali ste v tej pomembni mednarodni funkciji dobili kakšno informacijo o terorističnem delovanju SDV v obdobju 1975-1979 ali kakšno pripombo manjšincev, kako je to škodovalo slovenskemu zamejstvu v Avstriji?

Naslednje vprašanje je: Ali ste sodelovali pri organizaciji izmenjave jugoslovanskih teroristov z domnevnima avstrijskima vohunoma, ki se je zgodila leta 1981?

Naslednje vprašanje je: Kaj ste vedeli o ozadju tega atentata v Velikovcu, kot človek, ki je imel takrat najvišjo politično funkcijo za področje manjšinske problematike v Sloveniji?

Naslednje vprašanje, gospod predsednik: Kdo je sestavil politično usmeritev za delovanja, na podlagi katerih je bil izveden bombni atentat v Velikovcu?

Naslednje vprašanje je, gospod predsednik: Koliko časa osebno poznate odlikovanca Ertla? Ali: Pri katerih projektih sta sodelovala? Gospod predsednik, kaj odlikovanec Ertl ve o vašem delovanju, povezanem z avstrijsko Koroško?

Močno upam, da bo predsednik na ta vprašanja konkretno odgovoril. Ker je odšel, že ve, zakaj, iz parlamenta, ne da bi odgovarjal na vprašanja, upamo, da bo, ker so bila javno postavljena, tudi javno odgovoril. Mislím pa, da bi zelo prav prišla - ker ste stalno pozivali, "z vaše strani naj se vložijo ovadbe in predlogi", mislim, da bi zelo prav prišla temeljita mednarodna preiskava tega primera. In mogoče se bo pokazalo na koncu, da motiv za to odlikovanje ni bila akcija Sever ampak akcija Velikovec.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Replika dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Hvala, predsednik.

Kolega poslanec, ta tekst, ta vaš sestav izpred triintrideset let pride zelo prav zato, ker jasno pokaže, da ima vsaka medalja dve plati. In vidim, da tudi vas boli takrat, ko se izpostavlja le ena od teh dveh plati.

V bistvu me veseli, da je v vas še vedno iskra tega marksističnega revolucionarstva, ne zdi se mi pa prav, da očitajte delovanje in podporo socialističnemu sistemu, sistemu v katerem ste vi ne le delovali in ga podpirali, ampak ga javno poveličevali in druge pozivali, da ga skupaj z vami naprej gradijo. V tem, kolega poslanec, je vaša dvoličnost.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. .../Oglašanje s klopi./... Ni replike, lahko se pa javite kot predlagatelj k besedi. Tako ima besedo gospod Janez Janša.

JANEZ JANŠA: Gospod Juri, jaz tega nikoli nisem zanikal, jaz nisem nikoli rekel, da jaz tega nisem napisal, niti nikoli nisem zanikal, da sem bil del tega sistema. Bil sem in bil sem tudi član Zveze komunistov. Sem tudi razložil, zakaj, velikokrat javno, in tudi, zakaj je prišlo do razhoda. In zdaj, če bi bil jaz še vedno zvest temu prepričanju, kot vi pravite, me verjetno gospod Ertl ne bi aretiral leta 1988 in poslal v zapor, ampak bi me izvolili takrat v Centralni komite, kot ste mnoge, ki jih imate na tem seznamu. Tukaj ni nobene dvoličnosti, dvoličnost bi bila, če bi jaz zanikal.

Tudi sem jaz vedno za to, da se slišita obe plati. In ravno zaradi tega močno obžalujemo, da danes tukaj ni predsednika republike, ker bi samo v tej razpravi, ko bi mi postavljali vprašanja, on pa bi odgovarjal, lahko prišle na plan obe plati, in bi se stvari razčistile. Mogoče bi na koncu prišlo do tega, da bi on izrazil vsaj neko pogojno obžalovanje za bolečine, ki jih je s tem odlikovanjem prizadel tisočem žrtvam Udbe in njihovim svojcem, mi bi pa razmislili o umiku

ustavne obtožbe. Vendar je on prišel tukaj za eno uro, arogantno zahteval, naj umaknemo ustavno obtožbo, ni bil pripravljen odgovarjati niti na naša vprašanja, še manj vprašanja novinarjev zunaj in je odšel. Tukaj pa je dvoličnost.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala za besedo. Kakšne so posledice takih bombnih dejanj, kot je bilo v Velikovcu, lahko danes tudi spremljate po medijih iz bližnjevzhodnih in srednjevzhodnih azijskih držav. To so akcije, ki povzročajo velike in nepotrebne žrtve proti tistim, ki niso najbrž prav nič krivi.

Marsikdo med vami je tu govoril o tem, da se ne ukvarjamo s preteklostjo, vendar se vi permanentno, stalno vračate v preteklost. Nedolgo tega je bila v Ljubljani odprta oziroma poimenovana ulica po bivšemu predsedniku skupne države, diktatorju Josipu Brozu Titu. In tudi tisti, ki ste nam očitali vračanje v preteklost, ste pravzaprav to dejanje aktivno podprli, tudi predsednik republike s svojimi izjavami. To ne zadostuje.

Še več, da pravzaprav tisti, ki so bili v tem obdobju glavni kršitelji človekovih pravic, dobivajo državna odlikovanja.

Rad pa bi vas ob tem še spomnil, da smo nedolgo tega imeli priložnost obravnavati resolucijo Evropskega parlamenta o obsodbi totalitarizmov. Tam je bilo jasno zapisano v tej resoluciji, da imajo nekatere vzhodnoevropske države pravzaprav dvojno zapuščino: nacistično in tudi komunistično. Da se je treba spomniti vseh tistih, ki so dejavno nasprotovali totalitarni vladavini in ki bi morali zaradi svoje požrtvovalnosti, zvestobe idealom, časti in poguma imeti mesto v zavesti Evropejcev kot junaki totalitarne dobe. In še tudi, da je treba izraziti spoštovanje do vseh žrtev totalitarnih in nedemokratskih režimov v Evropi in se poklanjati vsem, ki so se borili proti tiraniji in zatiranju. Piše tudi, da so se zadnji zločini proti človečnosti in dejanja genocida dogajali še julija 1995. In da je treba odločno in jasno obsoditi vse zločine proti človeštvu, množične kršitve človekovih pravic in tako naprej. Vprašam vas, katero izmed teh točk deklaracije je predsednik s svojim dejanjem promoviral. Niti ene. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Miran Potrč.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Poslanke in poslanci Socialnih demokratov bomo tudi po tej razpravi glasovali proti predlogu, da se predsednika države obtoži, ker nas razprava ni prepričala v utemeljenost vaše obtožbe. Prepričala nas pa je,

da izbirate posamezne drobce, da jih ne želite in ne znate sestaviti v celoto, da iz posameznih drobcev delate obtožbe zoper posameznika ali zoper organizacijo, nepovezano za kateri čas, za katera dejanja. Mislim, da se je preko te razprave očitno pokazalo, da je spet želja SDS, da na vsak način prikaže vse, kar se je dogajalo do 15. maja leta 1990, kot popoln totalitarni zločinski sistem. Čemu je namenjena ta želja? Ali mislite, da boste preko te želje lažje prišli na oblast? Ali mislite, da boste prepričali vse, da je to resnica, ko vsak dan sproti, ne od mene, ki me imate za zakrknjenega komunista, ampak od ljudi, ki so v tem času normalno živeli in delali v zdravstvu, v kulturi, v novinarstvu, v podjetjih, in povedo, da so vaše predstave in vaša slika tega obdobja nekaj popolnoma drugačnega. Gospod Pojbič, pokazali ste mi moje ime in priimek na enem od seznamov. Ja. Tega nikoli nisem skrival. Mnogo manj kot gospod Janša. In jaz sem ponosen, da sem na mnogih seznamih, ki jih vi delate, ker tudi tam, kjer mi očitate kakšno krivdo, nobene krivde nimam. Če bi jo imel, bi jo že zdavnaj napihnili, kot jo je gospod Janša v letu 1990, ko mi je hotel očitati, da sem medvede kot funkcionar lovil po Kočevskem. Najbrž se to še spomni. Ampak malenkost je bila, mogoče tega v spominu nima, jaz pa, ker sem se takrat prvič z debelo lažjo s strani gospoda Janše zoper mene srečal.

Da zaključim. Mi bomo glasovali proti. Smo pa pripravljene, vendar ne v parlamentu, kadar koli na drug način organizirati aktivnost, po kateri bi ugotovili pošteno zgodovinarji, kaj se je od leta 1945 do leta 1990 dogajalo. Ker vemo vsi, da nimamo z vaše strani poštenih podatkov, kako se je organizacija imenovala, kdaj je delovala, kje je delovala, pod čigavo komando je delovala, da bi imeli podatke o tem, kje in kdaj so bili določeni sodni procesi. Danes se je govorilo o tisočih, o desetstisočih žrtvah. Ne vemo, ali so v to vključeni tragični dogodki z neposredno po vojni pobitimi domobranci, kjer je potem številka lahko takšna, ali so to povojni politični sodni procesi, kar bi bilo zanimivo slišati, ker te resnice ne vemo. Stvari so po drobcih vzete, napihnjene, sestavljene v eno zgodbo, iz katere bi se naj videlo, da je z vaše strani pred slovenskim narodom eno veliko odkritje. Zdaj zadnja vprašanja, ki jih postavljate, kažejo na to, da naj bi predsednik države dr. Danilo Türk bil povezan z nekimi aktivnostmi Udbe. To so vse zgodbe, ki jih je treba voditi na drugačen način, ne s polovičnimi podatki, z napol izmišljenimi, napol dokazanimi zgodbami. Ravno toliko so dokazane, da je nekje nekaj dejstev, do konca pa ne moremo priti. Če želite, dajte to narediti. Jaz sem rade volje pripravljen pri tem sodelovati. Samo takšne zgodbe, kot ste jo tokrat pokazali, je samo dokaz vašega načina dela, obtožiti .../Znak za konec razprave./... S polresnicami, da bi imeli politično korist. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Seznam razpravljavcev je izčrpan. Za besedo je zaprosil predlagatelj Janez Janša. Prosim.

JANEZ JANŠA: Drži, gospod Potrč. V Sloveniji v tem trenutku živi ogromno ljudi, ki so tudi v tistem času, o katerem govorimo, živelo več ali manj normalno. Niso vedeli, kaj počne Udba, verjeli so, da slovenske spomenike na Koroškem uničuje in maže heimadienst, saj kakšnega verjetno tudi je. Verjeli so, da so informacije zahodnih medijev o bombah na Koroškem, ki so eksplodirale, sovražna propaganda. Protestirali so proti nemškemu šovinizmu na avstrijskem Koroškem po ljubljanskih ulicah. Tudi jaz. Takšne so bile informacije. In tega dejstva nihče ne zanika. Udba je pač delala tajno. Tudi celoten postopek v zvezi s tem atentatom v Velikovcu in preiskave, kolikor jih je bilo, in tudi vse politične razprave, ki so bile na to temo, so imele takrat oznako "državna tajnost". Kljub temu, da smo z zakonom določili, da to ni več državna tajnost, so se službe Državnega zbora, ko smo prosili, da se to razdeli, in to je dokumentacija, ki je javno dostopna že leta v arhivu, ustrašile, češ, kaj pa je sedaj to. Ta strah še vedno deluje. Ampak tako kot pravite, mi ne moremo zanikati, da je pač takrat en del populacije normalno živel, imel tudi službe in prišel do stanovanj, še toliko bolj, kolikor bolj je bil pri koritu. Preberite si knjigo gospoda Mikole Privilegiji političnih funkcionarjev v prejšnjem sistemu. Tisto so zanimivi sezname, ne tile, ki so v tej knjigi, ki govorijo o političnih funkcijah. Tisti sezname iz knjige privilegijev so pa zelo zanimivi, gospod Potrč, nimajo nobene zveze s komunističnimi ideali. In bi bilo morda dobro kakšno razpravo tudi o tem narediti, ko se tukaj govori o socialnih pravicah. Kot se tega ne da zanikati, da se je deloma normalno živelo, se tudi ne da zanikati, da je na tisoče ljudi pa trpelo. Obstaja tudi ta plat zgodbe, ki je pa vi nočete videti. Zato niste prišli na Komisijo za peticije, ko so ljudje govorili o svojih tragičnih izkušnjah, zato je ta gnev s strani gospe Potrate, kadar se odpre ta tema. Tega nočete videti. In odlikovanje šefu tajne politične policije, ki je kriva, ki je neposredno izvajala te stvari, seveda pod političnim pokritjem, je na nek način simbolno odlikovanje zločina, je zanikanje trpljenja tisočev, če upoštevamo še svojce, desetisočev ljudi, ki še vedno živijo in jih imate vi še vedno za drugorazredne državljane.

Kar se tiče vprašanj, ki so bila postavljena predsedniku republike, za katera pravite, da so insinuacije... Če bi bil predsednik republike tukaj, bi lahko na vse odgovoril, in bi se stvari v hipu razčistile. Zelo težko je tako čez mizo nekemu nekaj očitati brez zveze, če ti on lahko odgovori. Je pa v parlamentarni razpravi, saj mi nismo sodišče, mi predlagamo, da gre ustavna obtožba na Ustavno sodišče. Tam bodo odločali na podlagi pravnih argumentov. Mi pa tukaj samo razpravljamo o argumentih, ki so predloženi. In predloženih je

veliko. Stalno se govori, da ni nobenih dokazov. Ali je to mogoče zrak? Je kakšen dokument tukaj ponarejen? Je kaj brezveznega? Nisem slišal nobenega iz vladne koalicije, ki bi šel po seznamu in bi rekel, to ne drži, to ne drži, pa to ne drži. Nobenega junaka ni bilo, ki bi se soočil s konkretnimi dokazi. Niti eden ni nasprotoval nobenemu od dokazov, ki smo jih predložili predlagatelji ustavne obtožbe. Pa ste dobili gradiva pravočasno, en mesec jih imate. Niste jih dobili zdaj, ker ta knjiga je samo objavila tisto, kar ste dobili z gradivom.

In ponavljanje, stalno ponavljanje laži, da je Sever predlagal odlikovanje, ko je bilo v temu času dokazano, da ni tako. Noben merodajni organ Severa ni o tem odločal. Šlo je za neko posebno akcijo. Da se je nagradilo odlikovance, je šlo samo za posebno akcijo in da se druge stvari tukaj ne upoštevajo. To je tudi veliko sprenevedanje. Predsednik republike je prej protestiral zaradi nekih primerjav. Jaz sem dejal, da je to isto, kot da bi Hitlerju dali posmrtno odlikovanje zato, ker je gradil avtoceste v Nemčiji. In bi pozabili na ostale stvari, ki jih je počel. Ali pa da bi dr. Mengeleju, ki je delal medicinske poskuse na taboriščnikih, podelili odlikovanje za medicinske...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolega Janša, jaz bi vas prosil, da vendarle pazite na besede, ki jih govorite tukaj v dvorani.

JANEZ JANŠA: Saj pazim jaz na besede.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ne, kolega Janša, ne pazite, prosim vas, da vendarle uporabljate primerljive primerjave, ne pa takšnih abstraktnih in absurdnih primerjav. Prosim, imate besedo.

JANEZ JANŠA: Ob tem, kaj je absurdno, ne vem, če lahko odloča Poslovník Državnega zbora ali pa tisti, ki ga tolmači. Ni večjega absurda, kot je podeliti državno odlikovanje šefu organizacije, ki jo je Vrhovno sodišče te iste države, ki jo zastopa predsednik države, ki je podelil odlikovanje, razglasilo za kriminalno združbo. Ni večjega absurda, gospod predsednik Državnega zbora, pa vas nismo slišali, da bi povzdignili svoj glas druge reprezentativne funkcije v državi proti temu absurd.

In če zdaj govorimo o akciji Sever. Takrat se je eno partijsko vodstvo v Sloveniji branilo proti partijskemu vodstvu neke druge republike. Ob tem je imelo delno podporo nekaterih federalnih organov, ki so bili ravno tako ogroženi od teh Miloševičevih mitingov. Vse, ki kolikor toliko poznamo zgodovino dogajanj v tistem času, nam je to popolnoma jasno. Ampak ni bilo nobene dileme takrat, če je bilo treba že zbirati med slovenskim partijskim vodstvom in Miloševičem, v Sloveniji ni bilo nobene dileme. Zato je ta akcija Sever imela

tudi ljudsko podporo, zato so jo takrat policisti oziroma miličniki vzeli tudi kot na nek način obrambo lastne suverenosti in zaradi tega v zvezi s tem ni bilo nobenih sporov. Jaz sem bil sam slavnostni govornik pred nekaj leti na obletnici združenja Sever, ko se je proslavljala ta akcija. Ampak nikoli doslej, nikoli doslej do leta 2009 na tej proslavi ni bilo odlikovanca Ertla. Res zanimivo, da ga nikoli v dvajsetih letih niso povabili, če je bil pa tako zaslužen in glavni. Pa ni bilo v tem času pomladne vlade, so bile druge. In bivši predsednik republike, ki je bil 10 let predsednik in je bil politični šef gospoda Ertla dolgo, dolgo časa, ga ni odlikoval. Odlikoval ga je sedanji predsednik republike. Pravi, da zaradi akcije Sever. Če bi šlo za akcijo Sever, potem bi morali biti prvi odlikovani slovenski železničarji oziroma sindikat Slovenskih železnic, ki je prvi dal javno izjavo, da mitingašev ne bodo vozili. Šele potem je bil sprejet odlok skupščine in tako naprej. To so naredili ljudje iz domoljubne zavesti. Ne, da bi bili za to plačani, ne, da bi jih kdo zaščitil. Ko gre pa za uradne organe, so pa bili za to plačani in dolžni, da zavarujejo javni red in mir. In tisti, ki so bili za to plačani, so dobili odlikovanje, tisti, ki so to naredili iz domoljubne zavesti, niso bili niti omenjeni, niti povabljeni na proslavo. Če bi šlo dejansko za akcijo Sever, bi se to res zgodilo. Če bi šlo za akcijo Sever, bi dobili odlikovanje poleg odlikovanca Ertla tudi tisti pripadniki slovenske policije, ki so sodelovali v akciji Sever in so bili tudi kasneje nosilci osamosvojitvenih akcij ali pa akcij, s katerimi se je osamosvojitve zavarovala z realno silo. Vendar nobeden od teh ni bil odlikovan. Odlikovan je bil šef Udbe in tisti iz sestave takratne milice, ki so bili Udbi blizu ali pa so bili njeni rezervisti. Se pravi, to ni bilo odlikovanje za akcijo Sever, to je bilo odlikovanje za Udbo. In nastop predsednik republike danes, ki je predstavljal v 20 letih obstoja samostojne slovenske države najbolj čustveno zagret nastop v obrambo organizacije Udbe, je to ponovno potrdil. In ponovno smo slišali, da je bila ta odločitev dobro preiščljena. Če je bila dobro preiščljena, in očitno je bila, potem je treba narediti vse, da se stvari razčistijo. Jaz upam, da bo predsednik republike tekom jutrišnjega dne odgovoril na zelo konkretna vprašanja, ki so bila postavljena, brez diskvalifikacij, brez arogance in brez tega, da si nekdo v Sloveniji predstavlja, da je lahko nad ustavo in zakoni.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Dolžan sem poslovniško pojasnilo. Kot sem že na začetku točke omenil, je gospod Jože Tanko, vodja Poslanske skupine SDS, danes v popoldanskem času predložil dodatno gradivo, s predlogom, da se ga razdeli navzočim v Državnem zboru. Po svoji vsebini del tega gradiva predstavlja nova dokazna gradiva v postopku obtožbe in predsednik, ki je bil obtožen, ni imel možnosti, da se pripravi za ustne ali pisne odgovore na dodatna gradiva.

Zato nisem dovolil, da se to gradivo obravnava kot gradivo k tej točki, in tudi nisem dovolil, da se razdeli navzočim v dvorani. Kljub temu jih je Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke razdelila, kar pomeni hudo kršitev poslovnika, na kar vas posebej opozarjam. Ne glede na to, karkoli mislite, na takšna dokazna gradiva ima predsednik, ki je obtožen, pravico proučitve in odgovora.

V zvezi s tem pojasnilom, niso možna niti proceduralna vprašanja ali komentarji. Vsi prijavljeni razpravljalci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Za razpravo je na voljo 13 minut. Prosim za prijavo.

Prijavljenih je 15 razpravljalcev in razpravljalcev. Časa je 13 minut, torej imamo manj kot minuto na razpravljalca, zato predlagam, da te dodatne razprave ne opravimo. Se strinjamo? (Da.) Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali ob 23. uri in 35 minut.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in prekinjam tudi 14. sejo Državnega zbora, ki jo bomo, kot sem rekel, z glasovanji nadaljevali ob 23. uri in 35 minut.

Hvala lepa.

(Seja je bila prekinjena ob 23.12 in se je nadaljevala ob 23.35.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospe in gospodje! Prehajamo na glasovanje zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje svoje glasovalne naprave.

Nadaljujemo s **prekinjeno 22. točko dnevnega reda**, to je s **prvo obravnavo Predloga družinskega zakonika**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog družinskega zakonika je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. Prosim za prijavo za obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin. Najprej obrazložitev v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske, ki jo bo predstavil stranke France Cukjati.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani.

FRANCE CUKJATI: Te dni oziroma včeraj in danes smo bili poslanci, verjetno vsi, praktično na svojih računalnikih zasuti s protesti javnosti, civilne družbe proti temu zakonu.

V obrazložitev našega stališča ni nič bolj primerne, kot da omenim enega od odmevov tistih, ki jim je ta zakonik

namenjen. Malo kateri zakon je tako pomemben neposredno za intimno življenje posameznika ali v družini, kot je ta zakonik. Dovolite, da preberem mail neke gospe, danes ob pol treh je prišel. Verjetno ste ga dobili tudi vi, pa ga niste imeli časa prebrati...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim za posluš in zbranost v dvorani.

FRANCE CUKJATI: Takole pravi gospa: "Spremljam sejo Državnega zbora, na kateri obravnavate Predlog družinskega zakonika in sem bila primorana izraziti svoje stališče. Sem mati dveh posvojenih otrok, ki sta oba študenta. Ko sta izvedela, da v predlogu našega novega zakona obstoja tudi možnost posvojitve otrok s strani istospolnih partnerjev, sta se zgrozila, rekoč: Kdo ima pravico po naši ustavi, splošnih moralnih načelih in tisočletnih izkušnjah vzeti očeta in mater otrokom, ki sami ne morejo odločati o sebi. Kdo jim ima pravico vzeti možnost, da spoznajo vlogo in vpliv matere in očeta s strani moškega in ženske." In potem ta gospa dodaja: "In sedaj vas kot mati dvoje posvojenih otrok sprašujem: Ali si res upate to storiti nebogljenim otrokom vi vsi, ki modrujete v Državnem zboru in nimate te izkušnje?"

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Zares Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Danes smo dobili tudi precej elektronske pošte od ljudi, ki nimajo takih starševskih izkušenj. In nič ni s tem narobe. Vsak od nas ima lahko o tako pomembni stvari svoje mnenje. Važno je, da znamo ta mnenja na razumski in racionalen način soočiti in pogledati, za kaj v primeru tega družinskega zakonika gre. Jasno je, da so spremembe, ki jih prinaša, za marsikoga težko doumljive, vedeti pa je treba, da nobena od teh sprememb v ničemer ne posega v pravice, ki so bile dane že do sedaj. Kot rečeno, družinski zakonik nikomur ničesar ne jemlje, daje pa pravice tudi tistim, ki jih doslej niso imeli. Največ pravic daje otrokom. Njegova največja pozornost je v načelu otrokovih koristi. To je bilo razbrati tudi iz razprav, ki sicer samega zakonika niso podpirale. Danes imamo ta predlog v prvem branju. Sklep, o katerem se bomo odločali, je, ali je primeren za nadaljnjo obravnavo.

V Poslanski skupini Zares smo trdno prepričani, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. Več kot to. Ampak v redu, danes je na vrsti prvi korak. Mislim, da bomo vsi ob odločanju pri tem družinskem zakoniku, vsaj tisti, ki nam je ta dar dan, mislili pri tem na bodočnost svojih otrok. Jaz sam sem prepričan, da bom s tem, ko bom potrdil ta družinski zakonik v prvem branju, storil za svoje otroke nekaj dobrega. Pa ne zato, ker bi s tem predlogom morda jih izpostavljal kakšnim

stvarem, za katere drugi menijo, da so za otroka neprimerne. Ampak zato, ker verjamem, da so te stvari, zapisane v družinskem zakoniku nujne in odsev časa, ki ga živimo. Po 30-ih letih spreminjamo družinsko zakonodajo, čas je, da tudi našo zakonodajo prilagodimo družbeni realnosti. Priznamo, da pri nas živijo tradicionalne družine, da živijo enostarševske družine in da živijo tudi istospolne družine. Predvsem zaradi otrok, ki živijo v teh družinah, je potrebno potegniti nekatere stvari in rešitve, ki so morda precej radikalne, so pa vsekakor nujne, s stališča demokratične države, ki diskriminacijo zavrača in človekove vrednote postavlja v sam vrh svojega vrednostnega sistema.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič Plemeniti. Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa, gospod predsednik. Dobre rešitve tega zakona so vnesene v zakon zgolj zato, da bi se lahko v in preko procedure v parlamentu pripeljale notri deviantnosti, ki jih nekateri želijo uzakoniti. Jaz mislim, in v Slovenski nacionalni stranki sodimo, da gre za zlorabo procedure, zlorabo slovenskega nacionalnega telesa, zlorabo slovenske zgodovine in zlorabo slovenske javnosti. Kaj takega se še ni zgodilo v Sloveniji. Pa vendar, glede na okoliščine teh raznih garažnih koalicij in podobnega, si lahko mislimo, da nas bo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič, prosim, da pazite na besede, ki jih uporabljate. To je prvi opomin.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Mi daste lahko kar tri opomine takoj od začetka, pa bom nadaljeval.

Dejstvo je, da izhodišča, ki jih postavljate tudi vi, gospod predsednik, so čudna. Milo rečeno čudna, da ne bom uporabil kakšne druge besede. Lahko pa naslednjič govorim v latinščini, da ne boste vedeli, kaj povem, pa boste prevod dobili, pa se boste kasneje.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jelinčič, drugi opomin.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: .../Smeh./... No, me zelo veseli, pa potem mi boste dali še ukor, pa mama naj v šolo pride ali kaj takega. .../Smeh./... V redu, saj na tem nivoju je vaše vodenje, gospod predsednik. Žal je to tako. Človek bi pričakoval, da sedimo v Državnem zboru neke države, ampak kot kaže, sedimo v nekem krožku nekega šolskega aktiva iz leta 1965. Dejstvo je, da to, kar hoče koalicija spraviti skozi proceduro, je nedopustno. In če ne drugje, tudi če bo danes po sili vaših vodilnih politikov, ki zahtevajo od vas, da jih legitimizirate s tem zakonom, če tudi bo to sprejeto, mislim,

da vam bo sodil slovenski narod na naslednjih volitvah. In upam, da takrat in od takrat dalje vas v politiki nikoli več ne bo, kajti škoda, ki jo boste naredili slovenskemu narodu, bo grozljiva.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke ima Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister! V poslanski skupini predloga sklepa ne bomo podprli. Že na javni predstavitvi mnenj v vseh izjavah in razpravah, v pismu ministru, predsedniku Vlade, smo poudarjali, da je večina rešitev dobra, da je Vlada oziroma ministrstvo pripravilo dolgo pričakovan zakonik, da pa je za nas zagotovo sporna definicija družine, s tem v zvezi izenačenje družinske skupnosti istospolnih partnerjev in posledično možnost posvojitve otrok istospolnih partnerjev.

Za nas in za večino državljanek in državljanov je smiselna ohranitev obstoječe ureditve zakonske zveze kot skupnosti moža in žene, katere pomen je v vzpostavitvi primerne okolja za medsebojno spoštovanje in rojstvo otrok. Strinjamo se, da je treba v okviru drugega zakona razrešiti nekatere probleme istospolnih partnerjev, predvsem na področju premoženjskopравnih zadev, dedovanja in podobno, kar nam nalaga tudi odločba Ustavnega sodišča.

Kot rečeno, pričakujem, da zakonik danes ne bo dobil podpore in bo tako imelo ministrstvo priložnost, da ponovno pripravi zakonik brez teh spornih določb.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke bomo predlog sklepa zavrnil. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov dr. Andreja Črnak Meglič.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Ponavljam, da bomo v Poslanski skupini Socialnih demokratov zakon oziroma predlog zakona podprli. Podprli ga bomo zato, ker priznava družbeno realnost in priznava, da v tej družbi ne obstajajo samo ene vrste družin, ampak obstaja cela vrsta družin, v katerih živi skoraj polovica slovenskega prebivalstva. Tudi v imenu teh družin zahtevamo ureditev enakih pravic otrok in socialnih staršev, ki za te otroke skrbe. Na drugi strani bomo zakon podprli zato, ker je usklajen z Ustavo, ki v 14. členu vsem državljanom naše države zagotavlja enake pravice, ne glede na njihove osebne lastnosti. In tretjič, zakon bomo podprli zato, ker v celoti implementira zahtevo konvencije o otrokovih pravicah, da so otrokove pravice tisto maksimalno vodilo pri urejanju

aktivnosti in postopkov v zvezi z otroki v družinskih razmerjih.

Vse bojazni, vsi strahovi, ki jih kličete v zvezi s to ureditvijo, odpadejo. Zato tudi v imenu tistih, ki so nam pisali pismo podpore drugačne vrste, zaradi zagovarjanja interesov le-teh, bomo zakon oziroma predlog zakona podprli.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v lastnem imenu. Prosim za prijavo. Najprej obrazložitev glasu Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani! Danes je seja, ko gre dejansko za temeljne občečloveške vrednote. Odločitev, ki je pred nami, zadeva sam temelj te države. Ali ima katerakoli oblast pravico, da vnaprej kateremukoli otroku vzame njegovo temeljno pravico, da imam in mamico in očka? Trdno sem prepričan, da nobena oblast nima te legitimizacije, da bi to storila z zakonom vnaprej. Še več, trdim, da je tak predlog tudi nelegalen in da se sploh ne bi smel pojaviti v Državnem zboru, kajti po slovenski ustavi ratificirane mednarodne pogodbe in akti zavezujejo to državo in se celo lahko uporabljajo v določenih primerih neposredno. Temeljna splošna deklaracija o človekovih pravicah Organizacije združenih narodov v svojem 16. členu nedvoumno določa, da imajo pravico skleniti zakonsko zvezo in ustanoviti družino polnoletni moški in ženske. Izrecno sta navedena oba spola in vmes je "in", gospe in gospodje. Torej je ta določba kumulativna, ni alternativna, kot je predlog, ki ga vi zagovarjate, ali polnoletni moški ali polnoletne ženske. Niti nista dovoljeni obe ti varianti. Tukaj je definirano, kaj je družina v mednarodnem pravu. Torej temeljna celica družbe, ki jo sestavljajo moški, ženska in otrok. In še več, 16. člen na koncu določa, da je družina naravna in temeljna celica družbe in ima pravico do družbenega državnega varstva.

Tudi s tem določilom je predlagani zakon v očitnem nasprotju in zato bom glasoval proti.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu Roberto Battelli, prosim.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa.

Jaz bom poskušal opisati dilemo, ki se mi postavlja glede posvojitve. Recimo, za posvojitev otroka se potegujeta pod enakimi pogoji heteroseksualni par in homoseksualni par. Komu bo torej dodeljena posvojitev?! Jaz razumem potrebo po nediskriminaciji. Ampak situacije, ki se bodo pojavljale, se bodo pojavljale na tej točki.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu dr. Luka Juri, prosim.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Predlog zakonika bom podprl, ker omogoča odpravo krivičnega različnega obravnavanja, ker odpravlja to, da bo nek otrok drugače krivično obravnavan samo zato, ker sta se njegova starša drznila se iskreno imeti rada.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani! Obrazložitev glasu, Franco Juri.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsednik. Zakon bom podprl, ker je dober, ker je bilo dokazano, da bistveno izboljšuje položaj otroka, družin, izboljšuje razmerje med člani različnih vrst družin in omogoča tradicionalni družini normalno nadaljevanje, ob tem pa dodaja, širi pravice tudi na druge skupnosti. Če bi bila tradicionalna družina ogrožena zato, ker so dodane nekatere pravice, bi to pomenilo, da je tradicionalna družina nenaravna. Ampak ker to ni, bo tradicionalna družina preživela in se razvijala še naprej in bo ostala večinska. Tisti, ki menijo drugače, se bojijo glede identitete tradicionalne družine. V tem zakonu je zagotovljen obstoj tradicionalne družine in so zagotovljene pravice drugih skupnosti, predvsem pa so zagotovljene pravice vseh otrok, brez diskriminacije.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Franc Pukšič. Prosim.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa. Kolegice in kolegi!

Takšnega otroka, kot je kolega Juri rekel, ni.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Pukšič, ni polemike. Trenutek, gospod Pukšič, ni polemike. Do sedaj ni noben polemiziral z drugimi in prosim, da tudi vi ne. Prosim, nadaljujte.

FRANC PUKŠIČ: Takšnega otroka ni, kjer sta si starša drznila, istospolna starša drznila povedati, da se imata rada. Takšnega otroka ni. Sprašujem vas, drage kolegice poslanke in poslanci, dvignite roke tisti, ki si želite, da pride vaš otrok ali da bi prišel vaš otrok v istospolno partnersko družino. Dvignite roke, koliko vas je takšnih v tej dvorani. Trije od 90-ih, trije od 90-ih si to želijo. S tem jemljete pravico otroku in dajete pravico istospolnim partnerjem. To je nasilje nad otroci. Zato ni čudno, da je prebral moj poslanski kolega Cukjati pisno matere, ki jo osebno in družino zelo dobro poznam, ko je zapisala "kdo ima pravico po naši ustavi, splošnih moralnih načelih in tisočletnih izkušnjah vzeti očeta in mater otrokom, ki sami ne morejo odločati". Nimamo te pravice, nimate te pravice. Lahko z aroganco koalicijske večine to izglasujete, vendar vedite, da narave prinesli okrog ne boste in tudi slovenskega naroda ne. Zato vam bo to povrnil in narod si bo to zapomnil.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Miran Györek. Prosim.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo. V Slovenski nacionalni stranki smo zgroženi in se zgražamo nad nekaterimi predlaganimi določbami družinskega zakonika. Mislím konkretno na določbe, ki omogočajo homoseksualcem ali bom kar slovito po domače, pedrom, posvojitve... .../Izkop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Györek, prosim, da uporabljate primerne besede in da ne uporabljate besede z žaljivimi konotacijami. Prosim, nadaljujte.

MIRAN GYÖREK: Gospod predsednik, uporabljám strogo jezik slovenskega knjižnega jezika, besede, kjer ta beseda ni zavedena z oznako vulg. - vulgarno, ampak pogovorno in označuje homoseksualce. Dobro, če vam to ni všeč, lahko rečemo tudi toplovdarji ali dvomotorci ali kaj jaz vem, kaj hočete. Gre za to. Pod pretvezo civilizacijskega dosežka uspeva aktualna vlada in koalicija dejansko doseči tisto, kar si očitno sama želi in potrebuje. In to je grozljivo. Vsi tukaj se zavedamo dejstva, da si slovenski narod tega ne želi. Ne samo to, da si ne želi, celo zavrača. Danes smo bili priča protestom pred parlamentom, zgoraj na tribuni in če nam to ne da nekaj misliti, potem smo res prišli daleč. Homoseksualci očitno uspevajo v slovenski družbi. Privilegiji homoseksualcev, zaščitništvo oblasti je že z nastopom te ministrice tako evidentno, kot sem danes že enkrat povedal tisti primer, ko so "nabutali" tistega homoseksualca, malo bolj igrivi slovenski fantje, je sprožilo pravo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospod Györek.

MIRAN GYÖREK: ... protiteroristično akcijo specialnih enot policije. Če bi to bil navaden Janezek, jaz sem siguren, da se ne bi še prometni policaj zmenil za tak eksces. Žal se to dogaja in še hujše bo. Zato prosim, da razmislite o tem, kaj počenjate in kakšno škodo boste počeli, naredili slovenskemu narodu, če sprejmete ta zakon. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Srečko Prijatelj. Prosim.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala, spoštovani predsednik. Tega družinskega zakonika ni moč podpreti, ker gre preprosto za dejstvo, da se bo s takim zakonom, ki ga boste izglasovali, izvršila zelo velika zloraba otroka, kajti tega nihče ne bo vprašal, če želi imeti take starše. In ta otrok bo zaničevan tudi skozi vsa obdobja šolanja, v devetletki. Jaz sem, verjemite mi, prestal vse sodne instance, že dobil tudi

razsodbo na Ustavnem sodišču, zdaj sem v Strasbourgu zaradi pedrov in verjetno bom tudi tam dobil pozitivno rešitev. Saj se lahko tako izražam. Upam, da ne bom tožen zaradi tega.

Zakaj pa sem bil tožen? Zaradi tega, ker sem v tej dvorani izjavil takrat, da verjetno ni nobenega od staršev, ki bi želel imeti tako opredeljenega otroka. In jaz verjamem, da takih otrok, sicer če bi se izjasnili za to, bi se morali sprijazniti s tem, ampak želja posameznika pa ni, da bi imel takega otroka.

Ko sem govoril o zaščiti otrokovih pravic, na katere vi danes pozabljate, so se homoseksualci zgražali in ko je bila parada ponosa pred Državnim zborom, so vihteli transparente "smrt Prijatelju". Takrat ni nihče od mojih kolegov stopil na mojo stran, da bi v bistvu rekel njim, da je to nespodobno. Ko govorimo o tem, gre za svojevrstno sprevrženost, kajti pozabljate na to, da v državi ljudje nimajo kaj jesti in da nimajo za plačilo računov. Namesto da bi posvečali eno od dolgih sej tej problematiki, se ukvarjamo z izbrisanimi, Cigani in homoseksualci.

PRESEDIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Prijatelj, to je tipični značilen sovražni govor za učbenike.

Proceduralni predlog? Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu, Cvetka Zalokar Oražem. Prosim.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice!

Nekateri med vami so danes kot argument za svojo odločitev navajali obsežno korespondenco in pisma, ki so jih prejeli predvsem s strani tistih, ki sprejema družinskega zakonika ne podpirajo. Jaz bi želela navesti morda samo dve izjavi, kjer pa eksplicitno so argumenti, zakaj je treba to podpreti.

Prva je izjava gospe Zdenke Čebašek Travnik, varuhinje človekovih pravic, ki je med drugim rekla, da so nas polna usta človekovih pravic, ampak to vse do trenutka, ko je treba sprejeti družinski zakonik, v katerem pa se dajejo določene pravice istospolnim partnerjem, predvsem pa se sprejemajo tudi nekatere posledice. V tistem trenutku človekovih pravic ni več. Druga izjava in opozorilo, ki smo jo prejeli, pa prihaja iz kampanje za vse družine. Želeli so nas opozoriti na mnenje in stališče Klemna Jelinčiča Boete, antropologa in sociologa, sina Zmaga Jelinčiča in prezgodaj preminule pesnice Berte Boeta, ki je v svoji posneti izjavi nedvoumno povedal, da družinski zakonik podpira, kajti meni, da je treba postati modernejši in svobodomiselnjši, da je treba narediti kakšen korak naprej in da je prav, da človek verjame v enakopravnost ljudi.

Jaz sem vesela, da sinovi mislijo drugače kot njihovi očetje. Tudi sama se z njihovim mnenjem strinjam, zato bom prvo obravnavo družinskega zakonika podprla.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Jože Tanko. Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Jaz družinskega zakonika ne bom podprl.

Ustava Republike Slovenije od 53. do 56. člena ureja posebej področje družine. In v vsakem od teh štirih členov slovenske ustave so zapisane tudi pravice in pa položaj otrok. Niti v enem členu slovenske ustave niso zapisane pravice homoseksualcev posebej. Mislím, da bi bilo prav, da tisti, ki imajo možnost svobodne odločitve za rojstvo svojih otrok in tega ne izkoristijo, da tem ni možno s posebnim zakonom, in ta družinski zakonik je sedaj posebni zakon, dati pravico, da dobijo možnost posvojitve otrok. Tudi v primeru, ko imamo v 56. členu Ustave zapisano, da otroci uživajo posebno varstvo. Skrb in te človekove pravice in temeljne svoboščine uživajo otroci v skladu s svojo starostjo in zrelostjo. Otrokom se zagotavlja posebno varstvo pred gospodarskim, socialnim, telesnim, duševnim in drugim izkoriščanjem in zlorabljanjem. In tako varstvo ureja zakon. In sedaj neke posebne določbe, neke posebne pravice skupine, ki ni in se ne odloča za svobodno rojstvo svojih otrok, prenašamo z družinskim zakonikom. Mislím, da je prav, da omogočimo, da posvojijo otroke tisti, ki so heteroseksualna družina, pa recimo otrok ne morejo imeti, in teh je relativno veliko. Ni nobene potrebe, da za posebne skupine, posebne oblike skupin in družin urejamo to s posebnim zakonom ekskluzivno. Ne urejamo nobenih pravic s tem družinskim zakonom za druge, ampak za tiste, ki jih v Ustavi v tej obliki ni, kot so otroci.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v lastnem imenu Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Slovenska ustava v nobenem svojem členu posebej ne omenja pravic homoseksualcev. Kljub vsemu v slovenski zakonodaji obstaja zakon, napisan posebej za njih. Novi družinski zakonik bo to neskladje odpravil. Enake pravice bo dal vsem, tako kot slovenska ustava. V slovenski družbi že sedaj živi okoli 100, po ocenah, otrok v takih istospolnih družinah. Svobodno so se za njih odločile predvsem istospolne ženske. 98% teh družin je takih. Mislím, da z današnjo pozitivno odločitvijo glede tega predloga zakona bomo predvsem to njihovo svobodno odločitev za otroke podprli. Res, da nimajo možnosti tega narediti doma, imajo pač to možnost narediti v tujini. In življenje si vedno najde pot. In mislím, da nismo tukaj za to, da ga bomo omejevali, ampak da ga bomo uredili. In to počnemo s tem predlogom družinskega zakonika. Najbrž si nihče od nas ne pusti soliti pameti o tem, kakšna je njegova družina. Družina je nekaj kar držimo zase, mislimo o njej vse dobro in ne pustimo nekemu drugemu, da bi nam

določal, kakšna bi naša družina morala biti, obenem pa seveda si nihče od nas ne sme jemati pravice, da bi komurkoli drugemu predpisoval, kakšna mora biti njegova družina. Ta družba, ta država je zrasla ravno na tem svobodoljubju in tega bi seveda veljalo v vse pore naše družbe vpeljati. Eden od zadnjih mogoče takih je področje družine in mislim, da se moramo tudi tukaj odločiti, da bomo enostavno živeli in tudi pustili drugim živeti. Zato bom jaz ta družinski zakonik podprl.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala. Prosim za prijavo, še je želja za obrazložitev glasu v svojem imenu.

Gospod Battelli, vi ste že obrazložil svoj glas. Ampak prej ste obrazlagal v svojem imenu. Ne morem vam dati ponovno...

ROBERTO BATTELLI: Kot poslanska skupina.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ne, ne. Vi ste prej obrazložili v imenu poslanske skupine. Ne, v svojem imenu ste prej obrazložili. Poslanske skupine so obrazložitve glasu že končale in v imenu poslanske skupine vam ne morem dati besede.

ROBERTO BATTELLI: Ne, nisem kot poslanska skupina.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Dal vam bom obrazložitev glasu v svojem imenu.

Imeli ste dve minuti za obrazložitev glasu v svojem imenu. Ne morem več dati. Niti ne kot poslanski skupini, ker je to že mimo. Hvala lepa.

Bogdan Barovič, obrazložitev glasu v svojem imenu.

BOGDAN BAROVIČ: Danes sem v parlamentu od devetih zjutraj in prisežem, da sem pozorno poslušal ves čas razpravo. Bil sem jezen, pa sem se umiril, bil sem tiho. Skušal sem razumeti ene in druge argumente, a na koncu ne zdržim. Ne morem reči, da me današnja zgodba ni spomnila na Ivana Cankarja. Mislim, da vas je že takrat poznal, sploh koalicijo. Ko je zapisal "in beseda je spreobrnjena, še predno je izgovorjena". Danes ste vsi odlično opravili preizkus politične modrosti. Kar me je pa najbolj bolelo, govorim v imenu vseh, za vse govorce, danes so bili z besedami v osmih urah in še zdaj petnajstih zlorabljeni otroci. Vsi ste se izgovarjali na otroke, naredil za njih pa ni in ne bo nihče, nič. Še najmanj pa centri za socialno delo in še najmanj ta zakon. In še najmanj nov člen, nova pravna ureditev istospolnih življenjskih skupnosti in pravno priznanje posvojitev. Zakoni se očitno pišejo res zato, da se krčijo. Kako hudo bi bilo samo ta del umakniti iz zakona in pokazali bi res voljo pomagati. Toda zloraba je prevelika. Nemogoče je reči "da" takšnemu zakonu in zato mu ne bom rekel.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu Zmago Jelinčič Plemeniti.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa. Prej je kolegica govorila o mojem sinu. Moj sin ima drugačno mnenje, in to je demokratično in to je prav. Jaz nimam nič proti temu. To je samo dokaz, da smo v Slovenski nacionalni stranki demokratični in da vi, gospodje v koaliciji, niste. V drugačnem primeru ne bi apostrofirali kot, češ, "poglejte, Jelinčič misli eno, njegov sin pa misli drugo". In to samo še dokazuje izprevrženost teh koalicijskih gospa in gospodov, ki takšne zadeve poskušajo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Brez polemik, gospod Jelinčič....

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Saj sem vedel./Smeh./ hočejo uporabiti proti meni in proti stranki. Dejstvo je, da je moj sin po izobrazbi humanist, jaz sem naravoslovec. Naravoslovci gledamo na naravo z naravnega stališča. Humanisti gledajo na naravo s čudnega stališča, filozofsko, sociološkega, bi rekel, nekako komunikološkega, pa ne vem kakšnega, kaj vse se še uči na FDV-ju. Zato razumite, da tisti, ki smo študirali realne znanosti, vemo o življenju nekaj več kot tisti, ki so, recimo študirali Hegla, pa Heideggerja, če so ga sploh. Če niso študirali samo Karla Marxa v skrajšani verziji, po možnosti v stripu. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Kolega Jelinčič imate srečo, rešili sta vas dve minuti.

Prehajamo na glasovanje. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 38.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 38.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v drugo obravnavo Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 24. točko dnevnega reda**, to je z **obravnavo Predloga obtožbe predsednika republike pred Ustavnim sodiščem zaradi kršitev Ustave in hujših kršitev zakona**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: "Državni zbor obtožuje predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka, da je pri opravljanju svoje funkcije kršil 2., 5., 8., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 25., 27., 29., 30., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 41., 42., 49., 51., 58., 59., 61., 63. in 104. člen Ustave Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije številka 33/91, 42/97, 66/2000, 24/2003, 69/04, 68/06 ter 348., 350. in 357. člen Kazenskega zakonika, Uradni list Republike Slovenije 55/08 in 39/09, v povezavi s tretjim odstavkom 7. člena Zakona

o odlikovanjih Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije številka 69/04."

Ob tem vas želim opozoriti, da mora skladno s prvim odstavkom 63. člena Zakona o ustavnem sodišču za sprejem navedenega sklepa glasovati večina poslancev Državnega zbora, to je 46 ali več.

Glasujemo, glasovanje teče. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 32, proti 52.

(Za je glasovalo 32.) (Proti 52.)

Ugotavljam, da Državni zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je postopek o Predlogu obtožbe končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **32.A TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO O ZAHTEVI SKUPINE POSLANCEV, DA DRŽAVNI ZBOR ODLOČI O ODLOČITVI KOLEGIJA PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA, DA SE PO SKRAJŠANEM POSTOPKU OBRAVNAVA PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ČLANSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE V MEDNARODNEM DENARNEM SKLADU, EPA-897-V.**

Skupina 25 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, je zahtevo vložila 24. februarja 2010.

Besedo dajem predstavniku predlagatelja zahteve Jožetu Tanku za obrazložitev stališča.

Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa, spoštovani predsednik.

Najprej ena majhna pripomba, pri prejšnji točki ste zelo pohiteli z glasovanjem. Niste niti vprašali, niti karkoli dali...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Sem pogledal.

JOŽE TANKO: ...da bi bil kakšen interes za obrazložitev glasu. Vidim, da vam je bila tista prejšnja točka zelo v interesu, da se čim prej pospravi z dnevnega reda.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani! Bom jaz pojasnil, ni treba vam pojasnjevati.

JOŽE TANKO: Ta zahteva, ki smo jo dali poslanci naše poslanske skupine, pa se nanaša na Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o članstvu Republike Slovenije v mednarodnem denarnem skladu. Za kaj gre? Državni zbor se je 12.2.2010 seznanil s slovensko izhodno strategijo 2010-2013. Eden od pomembnih poudarkov v tej slovenski izhodni strategiji je bilo zmanjšanje primanjkljaja do leta 2013 v skupni višini 1,2 milijardi evrov oziroma 400 milijonov evrov letno, s tem, da se dinamika nekoliko prilagaja. Dan prej pa je Vlada poslala v Državni zbor zakon o omenjenem skladu, ki prinaša po navedbi Vlade v obrazložitvi finančnih posledic dodatnih 440 milijonov evrov finančnih obremenitev oziroma preračunano 660

milijonov evrov. Tu se postavlja resno vprašanje, ali je Vlada ta dodatna sredstva, ki jih bo morala vplačati v IMF, vračunala v slovensko izhodno strategijo ali ne. Po vsem tem, kar poslušamo in beremo, očitno ta sredstva v tej izhodni strategiji niso bila upoštevana in samo s tem zakonom je Vlada izničila svojo napoved, da bo v enem letu prihranila 400 milijonov evrov, kajti ta obremenitev bo za 10% višja, kot naj bi bil povprečni letni prihranek v tem triletnem obdobju. Vendar to še niso vse obremenitve. Dodatno bodo pri tej noveli zakona nastale finančne posledice za tečajne razlike in za stroške plasmaja približno 5,3 milijona evrov in potem še stroški, ki bodo potrebni za zagotavljanje zakonsko določenih obveznosti Republike Slovenije iz naslova financiranja projektov svetovne banke, v višini 1,6 milijona evrov, plus tega pa še dodatni stroški v sistemu trgovanja s posebnimi pravicami v višini 900 tisoč evrov letno.

Ta zakon, ki je sicer kratek, prinaša izjemno velike obremenitve za proračune Republike Slovenije. Zato bi bilo prav, da Vlada in koalicija omogočita v Državnem zboru normalno razpravo in obrazložitve o tem, ali so ta sredstva nujna, potrebna in tako naprej. S temi skrajšanimi nujnimi postopki Vlada v celoti ignorira vse tisto, kar bi morala jasno in dostojno, tudi dostojno, predstaviti poslancem Državnega zbora. Sploh pa tiste zakone, ki prinašajo tako enormno velike finančne posledice. Malo je zakonov, ki smo jih v tem mandatu sprejemali v Državnem zboru, ki imajo tako velike finančne posledice za proračun Republike Slovenije in za Republiko Slovenijo. Jaz mislim, da bi bilo prav, da poslanci podprete našo zahtevo o tem, da se ta odločitev, s katero se je določil skrajšani postopek, ne podpre, in da se potem obravnava ta zakon po rednem postopku in dobimo vse tiste potrebne informacije, ki jih sicer iz tega skrajšanega postopka enostavno ni možno dobiti. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Na podlagi desetega odstavka 21. člena Poslovnika Državnega zbora Državni zbor o odločitvi Kolegija odloči brez razprave in obrazložitve glasu. Zato prehajamo na odločanje.

Na glasovanje dajem sklep: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o članstvu Republike Slovenije v mednarodnem denarnem skladu - EPA 897/5, se obravnava po skrajšanem postopku.

Če sklep ne bo sprejet, bo Državni zbor predlog zakona obravnaval po rednem postopku. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za 48, proti 37.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet, zato bo zbor navedeni predlog zakona obravnaval po skrajšanem postopku.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Dolžan sem pred prehodom na naslednjo točko kratko pojasnilo. Pri prejšnji točki sem pred glasovanjem pogledal po

dvorani, posebej po poslanski skupini, ki je predlagala obtožni predlog. Ker ni bilo odziva, sem prešel na glasovanje kot običajno.

Proceduralno. Prosim, Breda Pečan, proceduralno. Proceduralno v zvezi s čim?

BREDA PEČAN: V zvezi s to točko, ki prihaja.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Potem, ko bo odprta.

BREDA PEČAN: Proceduralno predlagam, da to točko obravnavamo jutri ali pojutrišnjem oziroma glasujemo, ker je ura, reci in piši, polnoči in 21 minut in mislim, da bi bilo spodobno, če lahko gremo zdaj normalno spat in da jutri, ko bo bolj normalen čas, glasujemo o teh odgovorih na vprašanja poslancev.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovana kolegica, tega proceduralnega predloga ne mislim dati na glasovanje. To je stvar časovnega poteka dela Državnega zbora, ki sem ga določil. Ura vendarle še ni tako pozna, da o tem ne bi mogli odločati.

Zato prehajam na **1. točko dnevnega reda - to je na vprašanja poslank in poslancev**. V skladu s predlogom poslanca Zmaga Jelinčiča Plemenitega bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: "Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade Boruta Pahorja na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi z reševanjem mejne problematike s Hrvaško." Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine, Zmago Jelinčič Plemeniti. Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa. Bom zelo kratek. Čeprav vem, da ne boste sprejeli tega predloga, vam samo še enkrat polagam na dušo, da bi bilo smiselno o tem govoriti. Marsikaj bi se naučili, marsikaj bi spregledali, predvsem pa bi potem vlekli bolj pametne poteze pri svojem odločanju o nacionalnih zadevah.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 37, proti 49.

(Za je glasovalo 37.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Zvonka Černača bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru predsednika Vlade Boruta Pahorja na poslansko vprašanje Zvonka Černača v zvezi z izhodno strategijo. Glasujemo. Navzočih je 87 poslank in poslancev, za je glasovalo 37, proti 48.

(Za je glasovalo 37.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Srečka Prijatelja bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra brez resorja, odgovornega za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, dr. Boštjana Žekša na poslansko vprašanje Srečka Prijatelja v zvezi s položajem slovenske manjšine na Madžarskem. Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine SNS, Srečko Prijatelj. Prosim.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Državnozborna komisija je pred kratkim obiskala madžarske Slovence in se seznanila s tamkajšnjim stanjem, ki pa ni rožnato. Slovenci na Madžarskem živijo v katastrofalnih razmerah. V bistvu gre za eklatantno kršenje človekovih pravic. V slovenskih vrtcih otroci jedo dobesedno iz vojaških minešk in edina šola, ki ni slovenska, ker ni slovenskih učiteljic, je opremljena z opremo, ki je odrabljena v slovenskih šolah, torej so jo donirale slovenske šole.

Podpisani sporazum za katerega so vztrajali, da ga podpišemo, Madžari v 90-ih letih, je s strani Madžarske zlorabljen. Slovenija namenja preko 20 milijonov evrov pomoči za madžarske Slovence, medtem ko Madžari ne namenjajo nič za Slovence, živče na Madžarskem. Razmere so, kot že rečeno, katastrofalne. Da bi lahko nekaj naredili, moramo opraviti razpravo v parlamentu, kajti na to nas opozarjajo tudi Slovenci, ki jih je na tem področju Madžarske vedno manj. Če tega ne vidimo in nočemo videti, nočemo pomagati, naj povem samo za primerjavo, kakšne so ugodnosti - in prav je, da so - madžarskih Slovencev, če jih lahko tako imenujemo. Imajo svoj studio, preko 40 novinarjev dela na RTV regionalni studio za madžarske potrebe. Imajo svojo knjižnico, imajo strokovnjaka, ki svetuje uporabo madžarskega jezika. Imajo tudi svoj medij. Imajo tudi svoj časopis, svoj klub, svojo knjižnico. Vse to smo lahko videli. V Sloveniji je uvedena popolna uporaba dvojezičnosti. Vsi dokumenti so tiskani v dvojezični obliki. Kar je najbolj pomembno, v Sloveniji se na tem področju v uradih govori tudi madžarsko. O tem ne duha, ne sluha na madžarski strani. Slovenci se pritožujejo tudi nad tem, da težko dobijo službe in da so na nek način tudi zapostavljeni. Ko smo to izpostavili madžarski delegaciji, so nam odgovorili, seveda smo jih zaprosili, da bi namenili vsaj tistih nekaj sto tisoč evrov, ki bi jih morali po tem sporazumu, so nam odgovorili, da tega ne morejo storiti, ker imajo velike probleme s Cigani. Oni so jih tako imenovali, ne jaz. Ker jih je tam veliko število, morajo njim zagotavljati finančne potrebe in Slovence zato postavljajo ob stran. Čakali smo jih več ur. Ta odnos, nesramen odnos do Slovencev, se je pokazal že v tem čakanju.

Spoštovani zbor! Če te razprave ne opravimo, vas obveščam, da bo Slovenska nacionalna stranka sprožila ta problem znotraj Sveta Evrope. Gre za eklatantno kršenje človekovih pravic. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 85 poslank in poslancev, za je glasovalo 37, proti 47.

(Za je glasovalo 37.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Petra Verliča bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za promet dr. Patricka Vlačiča na poslansko vprašanje dr. Petra Verliča v zvezi s cestninami v letu 2009. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 36, proti 49.

(Za je glasovalo 36.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Petra Verliča bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za zunanje zadeve Samuela Žbogarja na poslansko vprašanje dr. Petra Verliča v zvezi z možnim potekom mednarodnih prometnih koridorjev mimo Slovenije. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za je glasovalo 36, proti 48.

(Za je glasovalo 36.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Vinka Gorenaka bo zbor odločil o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za pravosodje Aleša Zalarja na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi s postopkom sprejemanja zadnje novele zakona o odvetništvu. Glasujemo. Navzočih je 85 poslank in poslancev, za je glasovalo 35, proti 49.

(Za je glasovalo 35.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Vinka Gorenaka bo zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru generalnega sekretarja Vlade Milana Martina Cvikla na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi z izdajo pooblastila za zastopanje javnega interesa.

Glasujemo. Se opravičujem, prekinitev.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine, v lastnem imenu? Želi katera poslanska skupina obrazložiti pred tem glas? (Ne želi.) Obrazložitev glasu v lastnem imenu gospod Andrej Magajna, prosim.

ANDREJ MAGAJNA: Hvala za besedo. Malo reakcije je bilo. Vendar ta zadeva je nadstrankarska oziroma mimostrankarska. Ob vprašanju pravnokorektnih postopkov v zadevi Baričevič se bomo opredeljevali v času interpelacije zoper ministra za

kmetijstvo. To vprašanje, ki ga je gospod Gorenak postavil, je en segment tega vprašanja. Natančno sem pregledal tudi odgovor sekretarja, bil je logično strukturiran, žal pa ni odgovoril na tisto, kar je bil pravzaprav vprašan. Sam gospod premier je pozval k popolnemu in jasnemu razčiščenju te problematike. Preden bomo prišli do interpelacije, je prav, da se vsi vprašamo, kako so se zadeve odvijale, da bomo lahko glasovali po svoji vesti, ne blokovsko, ne strankarsko, ampak dejansko v tej zadevi gre za bistveno širše vprašanje, vprašanje pravnih sistemov, dveh vrst pravnega reda, vprašanje elitizma, povezav in vsega, kar se je v tej zadevi odprlo. Menim, da je prav, da vsi pred interpelacijo razsvetlimo tudi te zadeve, ki jih je gospod Gorenak izpostavil, ki sem jih tudi sam želel...
.../Izklop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Obrazložitev glasu v svojem imenu dr. Vinko Gorenak.

Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Samo minutka. Gre preprosto za temeljno vprašanje. 2006-2009 v skladu z zakonom generalno pooblastilo pravobranilcu za zastopanje javnega interesa, Vrhovno sodišče leta 2009 v primeru bulmastifov odloči, da to pooblastilo ne velja in da je treba vsakič novo pooblastilo. Pravobranilstvo je za to zaprosilo, Generalni sekretariat Vlade nikoli ni izdal pooblastila, zato pravobranilstvo ni moglo zastopati v tej zadevi.

Zato sem prosil za razpravo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo, glasovanje teče. Navzočih je 84 poslank in poslancev, za je glasovalo 39, proti 44.

(Za je glasovalo 39.) (Proti 44.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Srečka Prijatelja bo Državni zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za kulturo Majde Širca na poslansko vprašanje Srečka Prijatelja v zvezi porabo sredstev, namenjenih za regionalne radijske in televizijske programe na dvojezičnem območju.

Glasujemo. Navzočih je 83 poslank in poslancev, za je glasovalo 14, proti 49.

(Za je glasovalo 14.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Jožefa Jerovška bo Državni zbor odločal o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministrice za notranje zadeve Katarine Kresal na poslansko vprašanje Jožefa Jerovška v zvezi vrednotami na področju delovanja Ministrstva za notranje zadeve.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine? V svojem imenu?

Želi kdo obrazložiti glas v imenu poslanske skupine? (Ne želi.)

V svojem imenu Jožef Jerovšek, prosim.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa.

Ni čisto korektno tudi ta sklep zastavljen, ampak vendarle ministrico sem vprašal, za kakšen red na nemški način se zavzema, ko je izjavila: "Namibiji se pozna, da je bila dolgo časa nemška kolonija, Nemci pa znajo vzpostaviti red."

Ministrica se navdušuje nad redom, ki so ga kolonialni gospodarji uveljavili na konicah bajonetov, s terorjem, genocidom, s pobojem več kot polovice populacije dveh narodov in zaslužnjem ostalega dela prebivalstva v zlatih rudnikih. Za tak red se navdušuje gospa ministrica in srh nas preleti, da je to notranja ministrica v bistvu policijska ministrica. Za take izjave in navdušenje nad takim redom se v delujočih demokracijah takoj odstopi.

Se spominjate, kolegice in kolegi, za izjavo, da je Nemčija pod nacizmom imela dobro zaposlitveno politiko, je moral takoj odstopiti Jörg Haider z mesta deželnega glavarja Koroške v letu 1991.

V odgovoru se je ministrica arogantno sprenevedala, da svoje izjave pravzaprav ne razume. Zato je treba opraviti razpravo, ker je to nevarna grožnja miru in demokraciji v Sloveniji. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 84 poslank in poslancev, za 36, proti 47.

(Za je glasovalo 36.) (Proti 47.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Ivana Grilla bo zbor odločil o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra za promet dr. Patricka Vlačiča na poslansko vprašanje Ivana Grilla v zvezi s svetovanjem Slovenskim železnicam. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za 37, proti 48.

(Za je glasovalo 37.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca dr. Petra Verliča bo zbor odločil o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra brez resorja, odgovornega za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, dr. Henrika Gjerkeša na poslansko vprašanje dr. Petra Verliča v zvezi z romsko problematiko. Glasujemo. Navzočih je 86 poslank in poslancev, za 37, proti 49.

(Za je glasovalo 37.) (Proti 49.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Gvida Kresa bo zbor odločil o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji

seji opravil razpravo o odgovoru ministra za okolje in prostor dr. Roka Žarnića na poslansko vprašanje Gvida Kresa z zvezi z uredbo o okoljski taksi za odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Glasujemo. Navzočih je 84 poslank in poslancev, za 34, proti 48.

(Za je glasovalo 34.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

V skladu s predlogom poslanca Zvonka Laha bo zbor odločil o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor bo na naslednji seji opravil razpravo o odgovoru ministra brez resorja, odgovornega za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, dr. Henrika Gjerkeša na poslansko vprašanje Zvonka Laha v zvezi s petim razpisom za občine. Glasujemo. Navzočih je 80 poslank in poslancev, za je glasovalo 31, proti 48.

(Za je glasovalo 31.) (Proti 48.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prekinjam 14. sejo zбора, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 3. MARCA 2010 OB 00.39 IN SE JE NADALJEVALA 3. MARCA 2010 OB 9.00.)

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Spoštovane kolegice in kolegi, drugi gostje, dobro jutro! Nadaljujemo 14. sejo Državnega zбора.

Obvešččen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Julijana Bizjak Mlakar, Breda Pečan do 15.00, Melita Župevc, Alenka Jeraj do 17.00, Milenko Zihlerl, Branko Grims, Milan Gumzar do 17.00 in Anton Urh.

Delali bomo po predvidenem dnevnem redu. Pri tem vse prisotne seznanjam, da smo se pri pripravi dnevnega reda in izvedbe dnevnega reda z Vlado dogovorili, da bo Državni zbor danes ob 15.00 pričel z obravnavo Predloga Deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010 - junij 2011 (EPA 820-V, U-236, predvidena 23. točka) in nato nadaljeval z obravnavo prekinjene in morebitnih še ostalih neobravnavanih točk. Je neobičajno, ampak zaradi potrebe po prisotnosti več ministrov in na podlagi dogovora predsednika z Vlado ob 15.00 prekinjamo točko, ki jo bomo takrat obravnavali, in začnemo z obravnavo predloga deklaracije, zaključimo obravnavo deklaracije in nadaljujemo do predvidenega konca danes, upam, da ne dlje kot ob cca 22.00.

Prehajamo na **5. TOČKO DNEVNEGA REDA - OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O EKONOMSKIH CONAH, SKRAJŠANI POSTOPEK.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavnici Vlade za dopolnilno

obrazložitev predloga zakona mag. Heleni Kamnar, državni sekretarki v Ministrstvu za finance. Izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovani poslanci in poslanke!

Zakon o ekonomskih conah je bil prvič sprejet leta 1998, potem ko smo odpravili prostocarinske cone ob mejah v procesu vstopanja v Evropsko unijo. Potem je bil zakon popravljen leta 2002. V tem popravku zakona smo prilagodili predvsem sistem pomoči, ki jih zakon tem conam zagotavlja, s predpisi Evropske unije glede dovoljenih državnih pomoči. Zakon, ki je bil takrat sprejet, naj bi veljal do konca letošnjega leta. Zaradi tega predlagamo spremembo zakona, ki podaljšuje veljavnost tega zakona do konca leta 2013 in s tem prinaša ugodnosti v teh ekonomskih conah še za naslednje triletno obdobje.

Ugodnosti se same po sebi v zakonu ne spreminjajo. Spremembe, ki so vnešene v sam zakon, so zgolj uskladitev z veljavnim sistemom državnih pomoči, ker je medtem prišlo do ponovnih sprememb sistema državnih pomoči na ravni Evropske unije, in nekatere druge prilagoditve v zakonu, ki predstavljajo uskladitev zakona z drugimi zakoni, ki so bili med tem časom sprejeti in popravljeni.

Dovolite, da se v svoji predstavitvi dotaknem tudi vložene amandmaja, ki predlaga, da se davčna stopnja zniža, in sicer davčna stopnja za obdavčitev pravnih oseb. Menimo, da predlog amandmaja, kot je predlagan, ni sprejemljiv iz dveh razlogov. Prvi je ta, da so postopki relativno zapleteni za ugotavljanje takšne oprostitve oziroma znižanje davčne stopnje. Drugi razlog je pa ta, da bi lahko prišlo do kumulacije državnih pomoči, ki bi presegle v raven, ki je dovoljena na ravni Evropske unije. Zato predlagamo, da amandmaja ne podprete. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Predlog zakona je obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo. Besedo dajem članici odbora Renati Brunskole za predstavitev poročila odbora.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Spoštovana predstavница ministrstva, spoštovane kolegice in kolegi. Odbor za finance in monetarno politiko je na 14. seji dne 10. februarja kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ekonomskih conah, ki ga je v obravnavo in sprejetje po skrajšanem postopku predložila Vlada Republike Slovenije. Kolegij predsednika Državnega zbora je na 50. seji dne 15. januarja 2010 sklenil, da se zadevni predlog obravnava po skrajšanem postopku.

Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je besedilo proučila z vidika skladnosti z ustavo, pravnim sistemom ter v zakonodajno-tehničnem pogledu in posredovala pripombe k 1., 3., 4., 5. in 8. členu predloga. V

poslovniškem roku so amandmaje vložile: Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke k 4., 5. in 7. členu in koalicijske poslanske skupine, upošteva je mnenje Zakonodajno-pravne službe, k 1., 3., 5. in 8. členu zakonskega predloga. V okviru dodatnega delovnega gradiva je bil odbor seznanjen z mnenjem Komisije Državnega sveta Republike Slovenije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki predloga ne podpira zaradi podane ocene uporabljenega osnovnega pristopa, to je dajanja pomoči določenim skupinam gospodarskih subjektom, ki se jim na ta način priznava poseben status.

V okviru dodatne obrazložitve predloga, ki jo je na seji odbora podal minister, pristojen za finance, so bili izpostavljeni bistveni poudarki predloženega besedila, ki sledeč osnovnemu cilju ob zagotovitvi regionalnega razvoja in spodbujanju zaposlovanja v ekonomskih conah s podaljšanjem režima uveljavljanja davčnih ugodnosti do leta 2013 hkrati formira ugodno poslovno okolje. Poglavitno načelo je v dodeljevanju državnih pomoči vsem zavezancem, ki izpolnjujejo pogoje o pričakovanih pozitivnih učinkih in brez nedopustne konkurence. S tem se obenem spreminjajo pogoji uveljavljanja davčnih ugodnosti poslovanja v ekonomskih conah tako na način kot v obsegu smernic za regionalno pomoč. Na ta način se podaljšuje režim uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah do konca leta 2013 ob spremenjenih pogojih in upoštevanju pravil Unije. Poleg naštetega se uzakonja možnost uveljavljanja davčnih ugodnosti in dodelitve državne pomoči za tako imenovani velik naložbeni projekt in hkrati usklajujejo kazenske določbe z veljavnimi določbami slovenske zakonodaje o določanju globe za prekrške oziroma njene višine.

V okviru obravnave je odbor sprejel amandmaje poslanskih skupin: SD, Zares, LDS in DeSUS k 1., 3., 5. in 8. členu zakonskega predloga. Amandmaje Poslanske skupine SDS k 4., 5. in 7. členu zakonskega predloga odbor ni sprejel.

V nadaljevanju je odbor v skladu 126. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval tudi o posameznih členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni vsi sprejeti amandmaji, dopolnjen predlog zakona pa je sestavni del tega poročila.

Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima v imenu Poslanske skupine Zares gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala. Spoštovani predsednik. Kolegi, predstavniki Vlade!

Kakor je že povedala predstavnica predlagatelja, je bil Zakon o ekonomskih conah prvič sprejet leta 1998 in je

takratnim prostim carinskim conam omogočal uveljavljanje posebnih davčnih ugodnosti, zlasti pri takratnem davku od dobička pravnih oseb. Kasneje, leta 2002 se je spremenjeni zakon dodeljevanje državnih pomoči v ekonomskih conah uskladil z nacionalnim pravnim redom, še kasneje, leta 2007, pa smo se prilagodili smernicam Unije o državni regionalni pomoči za obdobje 2007-2013. Vseskozi sta bila glavni cilj zakona regionalni razvoj in spodbujanje zaposlovanja. Resnici na ljubo uporaba in učinki zakona niso veliki. Ugodnosti so bile v zadnjih treh letih črpane sorazmerno skromno.

Predlagani zakon prinaša naslednje tri glavne rešitve: režim uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah se podaljšuje do leta 2013. Drugič, dopolnjujejo se pravila, ki določajo, kako se državna pomoč lahko uveljavlja, in tretjič, določa tudi možnost uveljavljanja davčnih ugodnosti in dodelitev državne pomoči za tako imenovan veliki naložbeni projekt.

Poslanska skupina Zares bo dopolnjen Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ekonomskih conah podprla. Ne podpira pa amandmaja k dopolnjenemu predlogu zakona, ki se nanaša na njegov 5. člen. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil gospod Janez Ribič.

JANEZ RIBIČ: Dober dan. Lepo pozdravljeni vsi prisotni!

Državni zbor je osnovni zakon o ekonomskih conah sprejel v letu 1998, kar smo danes že lahko slišali. Z njim je bilo dotedanjim prostim carinskim conam poleg drugega omogočeno uveljavljanje posebnih davčnih ugodnosti, ki so se šteje za državno pomoč. Glavni cilj in namen zakona je bil regionalni razvoj in spodbujanje zaposlovanja. Prvič je bil zakon spremenjen leta 2001 in je dodeljevanje državnih pomoči v ekonomskih conah za uporabnike uskladil z nacionalnim pravnim redom o državnih pomočeh in sprejetimi mednarodnimi obveznostmi. Tako so se preoblikovali pogoji za uveljavljanje davčnih ugodnosti za poslovanje v ekonomskih conah, in sicer so se te ugodnosti zagotovile za začetne investicije, ustvarjanje novih delovnih mest, ki so povezana z začetnimi investicijami, in za ustvarjanje drugih novih delovnih mest, ki niso neposredno povezana z začetnimi investicijami. V veljavnem Zakonu o ekonomskih conah je v drugem odstavku 1. člena določeno, da je opravljanje gospodarske dejavnosti v ekonomskih conah določeno na podlagi zakona zagotovljeno do 1. januarja 2010. Glavna rešitev zakona, ki je pred nami, je podaljšanje režima ugodnosti pri opravljanju gospodarske dejavnosti v ekonomskih conah, in sicer podaljšanje obdobja, v katerem se lahko uveljavljajo davčne olajšave za investiranje in zaposlovanje do konca leta 2013.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke predlagani zakon podpiramo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine DeSUS bo predstavil gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Tudi z moje strani lep dober dan. S predlogom novele zakona o ekonomskih conah se režim uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah, ta status ima v Sloveniji Luka Koper, podaljšuje do leta 2013. Predlog novele popravlja regulacijo državnih pomoči pri tako imenovanih velikih investicijskih projektih v vrednosti nad 30 milijonov evrov. Pri 50 milijonih evrov je ta lahko 30% in se zmanjšuje tako, da pri 100 milijonih evrov ostane 10,2%. Gre za pomoč države podjetjem, ki v Slovenijo investirajo, odpirajo nova delovna mesta. Poglavitno načelo je v dodelovanju državnih pomoči vsem zavezancem, ki izpolnjujejo pogoje o pričakovanih pozitivnih učinkov brez nedopustne konkurence. S tem se obenem spreminjajo pogoji uveljavljanja davčnih ugodnosti poslovanja v ekonomskih conah tako na način kot v obsegu smernic za regionalno pomoč.

Poleg navedenega se uzakonja možnost uveljavljanja davčnih ugodnosti in dodelitev državnih pomoči za tako imenovani veliki naložbeni projekt in hkrati usklajujejo kazenske določbe z uveljavljenimi določbami slovenske zakonodaje o določanju globe za prekrške in njihovi višini. Ker po oceni poslanske skupine, ki jo zastopam, predlog, ki je pred nami, ob zagotovitvi regionalnega razvoja in spodbujanju zaposlovanja v ekonomskih conah formira ugodno poslovno okolje, ga bomo tudi podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovane kolegice in kolegi, predstavnici Vlade. Danes je pravzaprav dan, ko je ali pa bi bil vreden tega, da se Državni zbor veliko pogovarja. Mislim, da so danes na vrsti zelo pomembne in prave teme, ki pomagajo ljudem in ki si jih ljudje zaslužijo. Govorili bomo o zakonu o ekonomskih conah, o trošarinah, o davčnem zakonu, o zakonu o javnem naročanju. To so pomembne vsebine.

Vlada je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ekonomskih conah pripravila iz bistvenega razloga, in sicer da se spremembe in dopolnitve zakona podaljšajo oziroma nanašajo na davčne olajšave, ki bodo podaljšane do konca leta 2013. Cilj je še vedno enak, in sicer pomoč, regionalni razvoj, spodbujanje zaposlovanja. S Predlogom zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o ekonomskih conah smo se

prilagodili, upam, da tudi dokončno, tudi nekaterim določilom Evropske unije. Tako je zakon enovit.

V Slovenski nacionalni stranki ocenjujemo, da je zakon pravi. Mi ga bomo podprli. Ob tem pa poudarjamo, da bomo podprli tudi amandma, kljub temu, kar je povedala gospa državna sekretarka, menimo, da dejansko je mogoče, da se stopnja davka na dobiček pravnih oseb, določena s tem zakonom, ki ureja obdavčitev, zniža, vendar nižja od 10% ne more biti. S tem se pravzaprav, če bi bil ta amandma sprejet, dejansko uresničuje cilj, ki pomaga vsem tistim, ki se ukvarjajo ali ki bi bili začetni investitorji, ki bi pomagali ustvarjati nova delovna mesta ali druga delovna mesta posredno, kar pa je tudi naša želja, želja države Republike Slovenije do obdobja 2013, do katerega bo ta zakon veljal. Kot rečeno, Slovenska nacionalna stranka zakon o ekonomskih conah podpira.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba LDS bo predstavil mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Prijazno dobro jutro, dober dan. Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Pozdrav gospe državni sekretarki in sodelavki. Vesel sem, da ima sprememba tega zakona veliko podporo, tudi v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije se bomo temu ukrepu, ki izboljšuje gospodarsko situacijo in prinaša nova delovna mesta, pridružili.

Glavna sprememba, ki jo prinaša predlagani zakon sprememb in dopolnitev zakona o ekonomskih conah, se nanaša na podaljšanje režima uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah, in sicer gre za podaljševanje do leta 2013.

Zakon je bil sicer sprejet leta 1998 in takrat smo prostocarinskim conam omogočili uveljavljanje posebnih davčnih ugodnosti. Kasneje je bilo zaradi vstopa v Evropsko unijo treba zakon prilagoditi pravilom o državnih pomočeh, pri čimer so se preoblikovali pogoji za uveljavljanje posameznih davčnih ugodnosti. Dodatno se je zakon prilagajal še glede na določbe smernic Evropske unije o državnih in regionalnih pomočeh. Je pa tako kot leta 1998 tudi danes cilj in namen zakona še vedno enak, to je spodbujanje regionalnega razvoja in spodbujanje zaposlovanja.

Ker sedanja ureditev omogoča koriščenje davčnih ugodnosti le do 1. januarja 2010, je treba zakon smiselno spremeniti in podaljšati to obdobje do, recimo, leta 2013, s čimer se bo zasledovalo in doseglo cilj spodbujanja in razvoja zaposlovanja, to pa sta zagotovo ukrepa, ki jih v času gospodarske recesije vsi skupaj še kako potrebujemo.

Tako so poleg glavne spremembe - to je podaljšanja obdobja uveljavljanja posebnih davčnih ugodnosti - v zakonu zajete tudi spremembe, ki se nanašajo na pogoje oziroma pravila, ki določajo, kako se tovrstna državna pomoč lahko uveljavlja, uvaja se tudi možnosti za uveljavljanja davčne

ugodnosti za tako imenovane velike naložbene projekte, to se nam zdi v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije posebej vredno omeniti in pohvaliti, ter spremembe, ki se nanašajo na uskladitev kazanskih določb z drugo slovensko zakonodajo.

Končna, zaključna in sklepna ocena v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije je, da bo podaljšanje obdobja uveljavljanja davčnih ugodnosti koristno za spodbujanje razvoja in za pospešitev vlaganj v zaposlovanje.

To je pa še posebej, še enkrat poudarjamo, pomembno v teh kriznih časih, zato bomo predlog zakona v našem poslanskem klubu enotno podprli. In veseli smo, na podlagi napovedi, da bo podpora tudi iz ostalih poslanskih skupin. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil gospod Bogdan Čepič.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Lep pozdrav državni sekretarki s sodelavko! Kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Socialnih demokratov bo Zakon o ekonomskih conah v načelu podprla.

Spremembe Zakona o ekonomskih conah so potrebne, ker je v veljavnem Zakonu o ekonomskih conah v drugem odstavku 1. člena določeno, da je opravljanje gospodarske dejavnosti v ekonomskih conah, določeno na podlagi zakona, zagotovljeno do 1. januarja 2010. Dejansko smo že pozni, zato je podaljšanje režima ugodnosti pri opravljanju gospodarske dejavnosti v ekonomskih conah, in sicer je podaljšanje obdobja do konca leta 2013, v katerem se lahko uveljavljajo davčne olajšave in državne pomoči za investiranje in zaposlovanje, nujno in del ukrepov za blažitev gospodarske in finančne krize. Vsekakor je v kriznem obdobju nujno ohraniti določbe tega zakona, ki spodbujajo regionalni razvoj in investicije ter zaposlovanje v ekonomskih conah.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami zakona oziroma s podaljšanjem režima uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah do leta 2013 se sledi temu cilju ter se ustvarja ugodno poslovno okolje.

Treba je poudariti, da olajšave v Zakonu o ekonomskih conah spodbujajo gospodarsko aktivnost in zaposlovanje. V obdobju 2006-2008 so po podatkih Ministrstva za finance uporabniki ekonomskih con za dejavnost, ki so jo opravljali v teh conah, uveljavljali davčne ugodnosti v obliki znižanja davčne osnove za davek od dohodka pravnih oseb in za vlaganje v osnovna sredstva na območju ekonomskih con v skupnem znesku slabih 40 milijonov evrov.

Pomembno se spreminjajo 20., 20.a in 20.b člen obstoječega zakona, ki povečujejo oziroma nekoliko spreminjajo davčne olajšave in državne pomoči za vlaganje in zaposlovanje

v podjetjih, ki delujejo v ekonomskih conah in se usklajujejo z evropskim redom.

V 8. členu te novele zakona je dodan novi 20.c člen, ki posebej določa pogoje za velike naložbene projekte. V skladu z definicijo takšnega projekta, ki je določen v prvem odstavku tega člena, je to začetna investicija, pri kateri upravičeni stroški presegajo vrednost 50 milijonov evrov. Prav tako je določeno pravilo, kdaj se skupina posameznih projektov šteje za velik naložbeni projekt.

Za velike naložbene projekte pravila za dodeljevanje državnih pomoči določajo drugačen način izračunavanja intenzivnosti pomoči, če gre za projekt, pri katerem vrednost upravičenih stroškov presega 50 milijonov evrov. Določena je še nemožnost uveljavljanja državne pomoči po tem členu, če znesek te pomoči vseh virov znaša več kot 22 milijonov 500 tisoč evrov, ker je za višje zneske pomoči potreben poseben postopek. To pa je del prizadevanj te vlade, da bi tudi s takšnimi spodbudami in olajšavami spodbudila investitorje za investicije v poslovnih conah. Prepričani smo, da bo nadaljnja uporaba olajšav zakona o ekonomskih conah še naprej spodbujala tako regionalni razvoj, kar je eden od ciljev ustanavljanja ekonomskih con in poslovnih con, kot investicije in zaposlovanje v ekonomsko-poslovnih conah.

Poslanska skupina kot smo dejali, bo podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ekonomskih conah, saj v tem vidimo omogočanje poslovno inovativnost v teh conah. Poslanska skupina Socialnih demokratov pa ne bo podprla amandmaja Poslanske skupine Socialnih demokratov k 5. členu predlaganega zakona.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Marjan Bezjak. Izvolite.

MARJAN BEZJAK: Lepo pozdravljeni, hvala. Gospod podpredsednik, državna sekretarka in njena sodelavka, poslanke in poslanci! S prelaganimi spremembami in dopolnitvami zakona o ekonomskih conah se po novelah Vlade kot predlagatelja zakona spreminjajo oziroma dopolnjujejo pogoji za uveljavljanje davčnih ugodnosti za poslovanje v ekonomskih conah na način in v obsegu iz smernic EU za regionalno pomoč. Cilj predlaganega zakona naj bi bil zagotavljati nadaljnji regionalni razvoj in spodbujanje zaposlovanja v ekonomskih conah. Bistvena določba novele zakona je tista, po kateri se režim uveljavljanja davčnih ugodnosti v ekonomskih conah podaljšuje do leta 2013, kar v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke pozdravljamo. Vendar pa je treba opozoriti, da se v tem predlogu novele zakona zmanjšuje oziroma celo ukinjajo davčne ugodnosti, kar ni v skladu s ciljem zagotovitve regionalnega razvoja in spodbujanja zaposlovanja v ekonomskih conah. Tako se v noveli zakona za uporabnike ekonomskih con ukinja nižja 10% davčna

stopnja na dobiček pravnih oseb. Davčne ugodnosti za zagotavljanje novih delovnih mest, ki niso povezane z začetno investicijo, pa bodo uporabniki ekonomskih con lahko uveljavljali le za težje zaposeljive osebe namesto za vse osebe, kot je določeno v veljavnem zakonu.

Amandmaji Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, s katerim bi se davčne ugodnosti v ekonomskih conah obdržale vsaj v višini in obsegu, kot jo določa veljavni zakon, so bili na seji matičnega delovnega telesa neutemeljeno zavrnjeni. Ekonomske cone že do sedaj niso zaživele v takem obsegu, ki bi si ga želeli, z zmanjševanjem davčne ugodnosti pa se bo stanje le poslabšalo. Pričakovati je, da bodo ekonomske cone popolnoma izginile, kar bo povzročilo še bolj neenakomerni regionalni razvoj. Zato, če ne bo sprejet amandma Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, ki ohranja nižjo stopnjo davka na dobiček za uporabnike ekonomskih con, v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke novele zakona o ekonomskih conah ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Zaključili smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

K 5. členu zakona so Slovenci demokrati vložili amandma, zato prehajamo na razpravo o členu in vloženi amandmaju na podlagi pregleda z dne 2. marca 2010. Želi kdo k predlaganemu amandmaju in členu besedo? Dajem čas za prijavo. Kdor želi, naj se, prosim, prijavi k razpravi. Gospod Marjan Bezjak, izvolite.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo. Že tako se v tem času ukvarjamo z raznimi drugimi stvarmi, samo ne s tem, kar je potrebno. Mislim, da je danes ravno pravi čas za razpravljanje o uresničevanju gospodarskega dela v Sloveniji, da dejansko naredimo Slovenijo boljše. Vidim, da nas je kar nekaj poslancev, ki se danes udeležujemo seje. Vsi ostali pa so s figo v žepu in razmišljajo, da se gospodarstvo mora uničiti in da bodo živeli od slabega zraka, ki ga v Sloveniji imamo. Res je, da zakon iz leta 1998 velja. S tem zakonom, ki je bil sprejet, je bil namen in se je tudi uresničeval enakomerni razvoj celotne Slovenije, nikakor pa ni bilo samo privilegiranja določenih mest v naši državi. Zavedati se moramo, da ob nastanku mnogo manjših občin je tudi v teh občinah nastalo mnogo ekonomskih con. S tem zakonom, ki ga hočete danes sprejeti, bomo dejansko te ekonomske cone pustili prazne in se ne bo uresničevalo dejstvo, da bo enakomerni razvoj celotne Slovenije šel v pravo smer, ampak se bodo spet privilegirala določena mesta, ki že tako ali tako imajo prednosti pred manjšimi občinami, manjšimi regijami, manjšimi ekonomskimi conami.

Ne vidim razloga, da dejansko Vlada noče podpreti našega amandmaja. Ne vem, že tako ali tako v Sloveniji imamo slabo gospodarstvo, v tem času, verjemite, do maja bo še kar, po

predvidevanjih, 30-40 tisoč dodatno brezposelnih oseb. S tem, ko ukinjamo in ne dajemo možnosti razvoja v ekonomskih conah, bo še kakšno delovno mesto nastalo več, ne pa manj. Tukaj bi vas lepo prosil, da začnemo razmišljati o razvoju, o ljudeh, o dejanskih gospodarskih subjektih, ki so še pripravljene vlagati v razvoj, v nova delovna mesta. Nikakor se ne morem strinjati, da še tudi ta majhna, srednje velika in mikropodjetja hočemo ali pa hočete uničiti, saj Slovenija tako majhna kot je, mora dejansko dajati vso podporo tem podjetjem. Ravno tem podjetjem. Tukaj je perspektiva. Sami vemo, da je ob razpadu Jugoslavije bil veliki šok za slovensko gospodarstvo, kajti bilo je vezano samo na bivšo Jugoslavijo. Redka podjetja so bila vezana izven ozemlja takratne Jugoslavije. Sedaj je še večji šok, kot je bil takrat. In, če še bomo zakonsko omejevali razvoj teh podjetij, potem ne vidim razloga, kdo še pa sploh ima namen gospodarsko delovati v Sloveniji. Iz dneva v dan povečujemo davčne stopnje, iz dneva v dan postajamo dražja država. Potem se ni čuditi, da podjetja bežijo iz Slovenije tja, kjer so države bolj prijazne za okolje, za gospodarstvo - ne za posameznike, za državo prijazno gospodarstvo. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želi o 5. členu in amandmaju še kdo razpravljati? Gospod Barovič, izvolite.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa. Upam, da ni bilo moteče, ko sva se s kolegom, ki sedi pred mano, pogovarjala in pravzaprav odprla pomembno vsebinsko vprašanje, na katerega bi morda lahko gospa državna sekretarka odgovorila.

Namreč, v 1. členu se dikcija "davek od dobička" spreminja v dikcijo "davek od dohodka". Torej, davka od dobička po tej logiki ni več. V amandmaju k 5. členu pa je dikcija "stopnja davka na dobiček pravnih oseb". Če človek razmišlja, je davek na dohodek ali pa davek na dobiček lahko vsebinsko različen. In zdaj ne vem, ali je mogoče pripravljavec amandmaja napačno dikcijo ubral, torej, moral bi uporabiti dikcijo "stopnja davka na dohodek pravnih oseb", ali pa je pripravljavec amandmaja namerno uporabil dikcijo "davek na dobiček pravnih oseb" zaradi nekaterih vsebinskih razlogov. Mislim, da je tu neko vprašanje, ki bi ga morala Vlada razjasniti, mogoče s pomočjo Zakonodajno-pravne službe, ker sicer podiramo 1. člen, ki to dikcijo oblikuje, kot da ni drugega davka v tem zakonu kot davek na dohodek. Tu pa imamo izraz "davek na dobiček", pri čemer je vprašanje, ali ste ga dali namerno ali ste se zmotili. Lahko se zgodi, da je potem tudi ta amandma brezpredmeten. Tako bi bilo dobro razčistiti zdaj, pred odločanjem, in ne potem. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Barovič. Najprej je za besedo prosil gospod Bezjak, potem pa Helena Kamnar. Gospod Bezjak, izvolite.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo. Absolutno se strinjam s tem, kar je kolega Barovič povedal, da je dejansko razlika, ali država pobira davek na dobiček ali pa davek od dohodka. Vemo, da je davek od dobička lahko za državo mnogo manjši kot pa davek od dohodka. Prav pa je, da dejansko napravimo ali pa, da imamo državo prijazno za davkoplačevalce, ne pa, da imamo državo, ki zna samo pobirati in ne soustvarjati dobre klime, dobre kondicije gospodarskih subjektov v tej državi. Kajti če ni prijazne države, potem tudi ni prijaznih davkoplačevalcev. In verjemite, da v Sloveniji je mnogo podjetij, ki so dejansko nastala iz mikro podjetij - srednje velika podjetja in zelo uspešna podjetja. In tudi tem podjetjem, ki so mikro podjetja, je potrebna pomoč, je treba jim dati dodatno injekcijo, da dejansko jih spodbudiš, jih motiviraš za razvoj, kajti ta podjetja imajo največjo perspektivo ustvarjanja novih delovnih mest. Sami vemo, da velika podjetja v Sloveniji so precej ogrožena, kajti v vseh teh zadnjih desetih, petnajstih letih se niso znala prestrukturirati. Tukaj je država namenjala v teh časih veliko denarja ravno za prestrukturiranje teh velikih podjetij, vendar je uspeh bil zelo majhen. Zato je pomembno, da dejansko so se gradile in se gradijo ekonomske cone po celotni Sloveniji in da v teh ekonomskih conah zaživijo samostojni podjetniki, mikro podjetja in srednje velika podjetja in da omogočimo tem ljudem dejansko razvoj in omogočimo ljudem, davkoplačevalcem, dejansko, da bodo zagotovili dodatna delovna mesta, ki jih v Sloveniji še kako potrebujemo. Verjemite, da je v Sloveniji veliko samostojnih podjetnikov, s.p.-jev, ki jih nekako ne moremo stimulirati, ki so dejansko sami zaposleni in - kako bi imenoval - "one man bend". Res je, da je treba vedeti kaj so lahko s.p.-ji in kaj so lahko mala, srednje velika in mikro podjetja, kajti teh stvari tudi nimamo razčiščenih in ločenih. Zelo spodbudno je, da se tudi vsak posamezni državljani lahko zaposli, lahko deluje, kajti pomembno je, da znamo tudi odvsakega posameznega državljana pobrati davek, ne pa, da dejansko nekatere se pusti, da lahko počnejo, kar hočejo, in ne prispevajo nič v državno blagajno, tiste, ki pa že prispevajo v državno blagajno, pa jih je treba še dodatno obremeniti. Smo najdražja država na svetu, je pa nas samo 2 milijončka. Ne vem, če je perspektiva tega prebivalstva na sončni strani Alp še dolgoročna. Verjemite, da z dodatnimi obremenitvami, z dodatnimi ukinitvami, s katerimi smo privabljali gospodarstvo, podjetja v te cone, jih še dlje, še vedno dlje odganjamo od naše Slovenije na sončni strani Alp.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospa Kamnar, ali lahko dam prej besedo še gospodu Alojziju Potočniku?

Prosim.

ALOJZIJ POTOČNIK: Najlepša hvala.

Rekel bi, da se mi v zvezi z amandmajem zdi, da glede na to, da je že bil v proceduri praktično dopolnjeni predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ekonomskih conah, ki je že v 1. členu takrat popravil, da se izrez "davek od dobička pravnih oseb" zamenja z izrazom "davek od dohodkov pravnih oseb", da bi se amandma že moral glasiti na davek od dohodkov pravnih oseb. Ampak to je zadeva, ki se proceduralno oziroma s korekcijo da popraviti.

Bi pa predvsem predlagatelja Poslansko skupino Slovenske demokratske stranke rad opozoril tudi na to, da je razlika med zakonsko ali statutarno določeno stopnjo, ki ste jo vi predlagali 10%, in efektivno stopnjo, ki pa potem pri obračunih nastane.

Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospa mag. Kamnar, izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa.

Delno je bilo pojasnilo že dano. Torej, v letu 2004 smo prešli z davka na dobiček pravnih oseb na davek od dohodkov pravnih oseb. V tem kontekstu je tudi v tem zakonu predlagana sprememba v tistih členih, ki se na dobiček od davka oziroma na davek na dobiček nanašajo.

Res je, kot pravi gospod poslanec, v amandmaju bi bilo treba dikcijo spremeniti, zato da bi bila usklajena z veljavno zakonodajo. Torej bi moralo biti govora o davku od dohodka pravnih oseb.

Vendar ne glede na to bi želela povedati dodatne razloge, zakaj smo predlagali črtanje tega instrumenta v samem zakonu, ki je veljal deset let.

V desetih letih ni nihče izkoristil tega instrumenta, zato smo sodili, da ni potrebe, da še naprej takšen instrument obstaja. Razloga, zakaj ni nihče izkoristil tega instrumenta, sta pravzaprav dva. Prvi razlog je ta, da z drugimi pomočmi, ki jih ta zakon predvideva, kot so davčne ugodnosti oziroma olajšave za poslovanje, olajšave za investiranje in podobno, pripeljejo do tega, da se davčna osnova spravi na tako nizko raven, da pravzaprav plačila davka od dobička ni oziroma je enak ničli. Druga zadeva je pa ta, da je zaradi sistema kumulacije državnih pomoči, ki velja v okviru evropske regulative, treba vse državne pomoči, ki jih prejme posamezni pravni subjekt, seštevati. In ko se ugotovi, do katere meje so te državne pomoči prišle, se izračuna razlika med to mejo in že doseženimi državnimi pomočmi, in samo v tem prostoru je moč potem zmanjšati davčno stopnjo. Kar pomeni, da je treba v vsakem konkretnem primeru izračunati, kakšno znižanje davčne stopnje se lahko uveljavi, da se ne preseže kumulativnega praga državnih pomoči. S tega vidika je sistem takšne vrste pomoči izjemno kompliciran, zahteven, in se ga, kot pravim, do

zdaj ni nihče posluževal. Zato menimo, da tudi v prihodnje ta instrument preprosto ni potreben, ker je toliko drugih vrst pomoči, ki jih zakon predvideva, ki dosežejo enak učinek.

Bi pa samo še to rekla, na področju davka na dohodek pravnih oseb ne povečujemo obveznosti, ampak jih že četrto leto zapored znižujemo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Bezjak, izvolite.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo. Glejte, gospa državna sekretarka, ravno v teh slabih časih je pomembno, da bi ljudje in podjetja koristila te stvari, 10% olajšave, kajti v zadnjih desetih letih je bilo denarja na pretek. Banke so metale denar za gospodarstveniki in za prebivalstvom. Zato je pomembno v teh težkih časih, da dejansko... /Opozorilni znak za konec./

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želi o 5. členu in amandmaju še kdo razpravljati? Gospod Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Še eno vprašanje bi imel. Izrazil se bom bolj po domače, glede odločitve o tem amandmaju, ki upam, če ga bodo predlagatelji dali, ga bodo spremenili. Ali ti po domače povedano pomeni, da takšen amandma ne bi sprejeli zaradi tega, ker potem sploh nihče davka ne bi več plačeval? Govorili bi lahko, bom po domače rekel, o "švercanju", o tem, da tujci ne bi plačevali nobenih davkov; skratka, da naša država od tega ne bi imeli nič, če bi, sedaj posplošujem, takšen amandma sprejeli. Ali je to to?

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospa Kamnarjeva, izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa, še enkrat, za besedo. Ne, pravzaprav ne gre za to, da če bi ta amandma sprejeli, nihče davka ne bi plačeval. Do take situacije pravzaprav že s to ureditvijo, ki jo predlagamo, lahko pride, ker se uveljavljajo olajšave za investicije za zaposlovanje in se tako zelo zniža davčna osnova, da do plačila davka ne pride.

Umik tega instrumenta predlagamo iz preprostega razloga, ker ni operativen, ker se ga zaradi sistema, ki sem ga skušala opisati, pravzaprav nihče ne poslužuje in ne prinaša nobene koristi. V bistvu je mrtev instrument. Če ga v 10 letih ni nihče izkoristil, ker že z drugimi instrumenti doseže isti cilj, potem ni predpostavljati, da bi ga sedaj kdo lahko izkoristil, ker vsi skušajo peljati zadeve na tak način, da si znižujejo davčno osnovo in da sploh ne pride do tega, da bi plačevali davek od dobička. To v dobrih in v slabih časih. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Lahko štejem razpravo k 5. členu in amandmaju za sklenjeno? Ja. Ker ne želi nihče več

razpravljati, zaključujem razpravo o amandmaju. O tem zakonu bomo odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda, predvidoma najkasneje ob 21.50.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREPREČEVANJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA, SKRAJŠANI POSTOPEK**. Predlog zakona je v obravnavo predložila Vlada. Besedo dajem predstavnici Vlade, mag. Heleni Kamnar, državni sekretarki na Ministrstvu za finance. Prosim.

MAG. HELENA KAMNAR: Gospod predsedujoči, najlepša hvala za besedo. Spoštovani poslanci in poslanke.

Spremembe zakona, ki so pred vami, ne posegajo bistveno v materijo preprečevanja pranja denarja in financiranje terorizma ter vzpostavljen sistem boja proti pranju denarja. Prav tako zavezancem, ki so dolžni izvajati vse ukrepe po tem zakonu ne prinašajo novih obveznosti, zadolžitev in bremen, ampak, nasprotno, zavezance maksimalno razbremenjuje v tistih delih, kjer je to skladno z mednarodno prakso na tem področju in s smernicami, ki jih določajo evropski predpisi. Glavni razlogi spremembe zakona so uvajanje oziroma dokončna implementacija evropskih direktiv, uvajanje nekaterih olajšav za zavezance, prilagoditev slovenske ureditve v praksi oziroma izvajanju določb evropskih direktiv v drugih državah članicah Evropske unije in še bolj dosledno spoštovanje priporočil projektne skupine za finančno ukrepanje, prilagoditev spremembe, Kazenskemu zakoniku in odprava manjših nejasnosti in nedoslednosti nekaterih določb v dosedanjem zakonu.

Če čisto na kratko povzamem novosti in izboljšave, ki jih zakon prinaša. Kot prvo gre za implementacijo oziroma uskladitev slovenskega pravnega reda z direktivo o plačilnih storitvah na notranjem trgu. Ta direktiva je bila že implementirana v zadnji spremembi zakona o plačilnih storitvah, ki ste jo sprejeli v lanskem letu. Del te direktive pa implementiramo tudi v tem predpisu in kot zavezance za izvajanje zakona namesto dosedanjih družb, ki opravljajo plačilne storitve oziroma storitve plačilnega prometa in prenosa denarnih sredstev, uporabljamo po novem zakonu termin plačne institucije.

Druga sprememba, ki jo prinaša zakon, se nanaša na vključitev določb, ki zavezancem za obravnavo določenih produktov omogočajo opustitev pregleda strank. Gre zlasti za tiste primere, kjer so posamezni produkti, ki so že v teku in so stranke že iz drugih produktov pregledane v smislu tega zakona, ni potrebno tega pregleda v vsakem naslednjem produktu ponovno izvajati v celoti, ampak se zgolj opravijo tista dejanja, ki so potrebna, da se pridobijo dodatne informacije.

Tretja novost se nanaša na poenostavljeno izvajanje pregleda strank, če zavezanec sklepa posle dodatnega

poslovnega razmerja z isto stranko. Tudi tu se poenostavljajo postopki. Potem odprav obveznega ponovnega letnega pregleda tujih pravnih oseb in delni prenos teh določb v okviru rednega spremljanja strank, nadalje, vključitev novih določb v predlog zakona za izvajanje mednarodnih priporočil projektne skupine za finančna ukrepanja, ki do sedaj niso bile prenesene v slovenski sistem za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja - gre predvsem za ponovni pregled ob vseh pomembnejših spremembah poslovnih procesov oziroma uvajanju novih produktov ali novih tehnologij, ki bi lahko privedle do ravnanja, ki so v nasprotju z zakonom, in ponovna uvedba pridobitve izjave za stranke, ki izvajajo transakcije nad 15.000 evrov, kar je spet skladno z novimi direktivami Evropske unije. Predlagam, da zakon, ki ga imate pred seboj, podprete. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Predlog zakona je obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko kot matično delovno telo. Besedo dajem podpredsedniku gospodu Radu Likarju za predstavitev poročila odbora.

RADO LIKAR: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Lep pozdrav državni sekretarki! Spoštovane kolegice in kolegi!

Odbor je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma obravnaval na 14. seji 10. februarja 2010. Posredovano mu je bilo mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je podala konkretne pripombe k 3., 10., 14., 19. in 21. členu. Odboru je bilo posredovano tudi mnenje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je predlog zakona podprla, oblikovala pa je konkretno pripombo k 4. členu za črtanje besede "ustrezno" v predzadnji vrstici tega člena. K predlogu zakona so v poslovniškem roku amandmaje vložile Poslanska skupina Socialnih demokratov, Zares, Demokratične stranke upokojencev Slovenije in Liberalna demokracija Slovenija, in sicer k 3., 10., 14., 19. in 21. členu.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi členov je minister za finance med drugim poudaril, da predlagana sprememba bistveno ne posega v materijo veljavnega zakona in zavezancem ne nalaga novih obveznosti, temveč nekatere celo olajšuje. Priložena novela pa vendar prinaša številne novosti zaradi implementacije direktive EU, zaradi spremembe Kazenskega zakonika in zaradi odprave nekaterih pomanjkljivosti osnovnega zakona. V dodatni predstavitvi mnenja Zakonodajno-pravne službe je njena predstavnik opozorila, da vloženi amandmaji koalicijskih poslanskih skupin v celoti sledijo pripombam službe.

Odbor se je v skladu s 130. členom Poslovnika Državnega zbora opredelil do vloženi amandmajev in pri tem sprejel vse amandmaje koalicijskih poslanskih skupin. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika DZ glasoval o členih predloga zakona in

jih sprejel. Sprejeti amandmaji so vključeni v dopolnjen predlog zakona, ki je sestavni del poročila odbora. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil gospod Janez Ribič.

JANEZ RIBIČ: Spoštovani prisotni! Leta 2007 smo v slovenski pravni red prenesli Direktivo o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma in Direktivo glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke, poenostavljene, dolžnosti, skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu, ter tako sprejeli zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma.

Glavni namen novele, ki je tokrat pred nami, je ponovna implementacija evropskih direktiv. Na področju finančnih storitev je bila dogovorjena nora ureditev plačilnih storitev, prav tako bodo z nekaterimi novimi določbami novele v slovenski ureditvi še ustrezneje upoštevana v svetu splošno uveljavljena priporočila skupine za finančno ukrepanje za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma. Priporočila te skupine so tudi podlaga za ocenjevanje učinkovitosti in primernosti sprejetih ukrepov, odkrivanja in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma v posamezni državi.

V Sloveniji je v zadnjih dveh letih prišlo tudi do ustanovitve nekaterih novih institucij, ki bodo s sprejetjem novele prevzele določene pristojnosti in naloge na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Hkrati je v letu 2008 pričel veljati tudi nov kazenski zakonik, katerega rešitve so upoštewane tukaj.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ne vidimo razloga, da tega predloga spremembe zakona ne bi podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine DeSUS bo predstavil gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Hvala lepa za besedo. Še enkrat vsem lepo pozdrav. V svetu so uveljavljena splošna priporočila mednarodne projektne skupine za finančno ukrepanje za odkrivanje preprečevanja pranja denarja ter financiranje terorizma v okviru OECD. Slovenija še ni članica te skupine, zato je v okviru Sveta Evrope ocenjena glede na vrednost področja. Po oceni sveta Slovenija sodi med najbolj urejene države na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Glavni namen predlog zakona, ki je pred nami, je implementacija EU direktiv, prilagoditev slovenske prakse praksam v drugih državah članicah EU. Za

direktivo 2007/64 Evropske skupnosti velja načelo popolne harmonizacije, kar pomeni, da države članice ne smejo podpisati dodatnih ali drugačnih zahtev, kot jih predvideva direktiva.

V Sloveniji je v zadnjih dveh letih prišlo do ustanovitve nekaterih novih institucij na tam področju, ki bodo prevzele pristojnosti. Hkrati je v letu 2008 pričel veljati novi kazenski zakonik, v katerem je prišlo do številnih sprememb, dopolnitev, novih kaznivih dejanj, kar upošteva predlog zakona. Same spremembe zakona ne posegajo bistveno v materijo pranja denarja in financiranja terorizma, uvajajo pa celo vrsto novosti. Poleg že omenjene implementacije direktiv Evropske unije se uvajajo nekatere olajšave oziroma poenostavitve za zavezance. Tako se zavezancem za obravnavo določenih produktov omogoča opustitev pregleda stranke, poenostavi se izvajanje pregleda stranke, če zavezanec sklepa dodatno poslovno razmerje z isto stranko. Ponovno je overjeno pridobivanje izjave, ali stranka izvaja transakcijo v vrednosti 15.000 evrov ali več v svojem imenu ali za nekoga tretjega. Odpravlja se obveznost ponovno letnega pregledovanja tujih pravnih oseb. Podeljujejo se pristojnosti za nadzor nad izvajanjem določb tega zakona pri revizijskih družbah in samostojnih revizorjih - Agencija za javni nadzor nad revidiranjem.

Ker po naši oceni predlog novele ne posega v bistvo obstoječega zakona in prinaša nekatere izboljšave, ga bomo v naši poslanski skupini, kakor tudi amandmaje, podprli. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala, kolegice in kolegi. Obravnavamo zakon, katerega naslov nas opozarja, da moramo biti previdni. In sicer, govorimo o pranju denarja in financiranju terorizma. In logična povezava naslova in misli je, da naj bi ta zakon prinesel nove zaostritve, naj bi ta zakon bil še bolj dodelan, še bolj natančen in naj bi bil oster. V resnici pa je, ko smo ga v Slovenski nacionalni stranki pregledali in ocenjevali, smo ugotovili, da v bistvu zakon ne posega bistveno v materijo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Tudi ne nalaga novih obveznosti in zadolžitev ali bremen in jih celo nekoliko olajšuje. In ta logika sedaj pri takšnem zakonu, kjer moramo preprečevati pranje denarja, moramo biti pozorni pri financiranju terorizma, je to malce v neskladju. Sicer bistveni cilj je implementirati direktive Evropske unije s tega področja, kar je seveda po eni strani naša dolžnost, po drugi strani je pa dobro, če so nekatere stvari usklajene, pa vendarle v Slovenski nacionalni stranki menimo, da pa so nekatere stvari, ki so prinesene, vsaj v tem delu, ki smo ga

tukaj prebrali, da niso vedno dobre. Če pogledamo recimo natančnejše te spremembe, mislim, da jih je pet. Dobro, prva je implementacija, kjer zakon ohranja krog zavezancev za izvajanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in uvaja plačilno institucijo kot novo kategorijo finančnih institucij. Tukaj je dejstvo takšno, kakršno je, in nimamo pomislekov. Pomisleki Slovenske nacionalne stranke se začnejo pri drugi novosti, in sicer vključevanju določb, ko je zavezancem za obravnavo določenih izdelkov omogočena opustitev pregleda stranke, kar je včasih sicer poenostavljeno in dobro, vendar vsebinsko vprašljivo, ali je tako prav ali ne. Ta predlog zakona v tej drugi spremembi tudi razširja obstoj nabora teh izdelkov in transakcij, ki naj bi predstavljali po izrazju v tem zakonu neznatno tveganje za pranje denarja. Jaz pri pranju denarja in financiranju terorizma ne bi tega izraza uporabljal, ampak nisem pravnik in pravnega jezika ne poznam. Tudi neznatno pranje denarja in financiranje terorizma je, vsaj za Slovensko nacionalno stranko, hudo kaznivo dejanje. Tudi pri tretji novosti smo v dvomih v Slovenski nacionalni stranki. Gre za poenostavljeno izvajanje pregleda strank, če zavezanec sklepa dodatno poslovno razmerje z isto stranko. Tudi to si plastično lahko predstavljamo, da je to sicer dobro, hitrejše poslovanje, da gre za neko zaupanje, po drugi strani pa je ravno to zaupanje lahko izkoriščeno, kar se ne bi zgodilo prvič. Tudi četrta novost, kjer gre za odpravo obveznega ponovnega letnega pregleda in se še izrecno poudarjeno tudi v slovenskem sistemu ukinja obvezni in ponovni letni pregled za tuje pravne osebe po vzoru evropskega, tudi to za Slovensko nacionalno stranko ni dobrohotna ali dobra namera, pač imamo pravico do svoje presoje, ampak se nam zdi, da je pri seštevku, torej druge, tretje in četrte novosti, preveliko popuščanje na račun usklajevanja implementacije z Evropo in imam občutek, da so takšne, sicer verjamem, dobrohotne novosti in tudi mogoče pospeševanje dela, večja produktivnosti dela pri tem poslu, da pa vseeno to vsebinsko ni dobro, da so se odprla vrata za možnost večjega števila manjših pranj denarja ali pa za možnosti manjših financiranj terorizma. Zaradi teh pomislekov in teh dvomom, ki sem jih izrazil v imenu Slovenske nacionalne stranke, bo odločitev o zakonu, ali je ali ni sprejemljiv, odvisna od presoje vsakega posameznika. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Barovič. Stališče poslanskega kluba LDS bo predstavil mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik za besedo. Še enkrat vsem skupaj prijazen pozdrav!

Pri spremembi zakona, ki ureja področje preprečevanja denarja in financiranja terorizma, gre za manj zahtevne, v smislu vsebine in obsežne, a kljub vsemu nujne in pomembne

spremenbe predvsem zaradi uskladitve s pravom Evropske unije. Načela, ki so temelj in podlaga za spremembo zakona, v ničemer ne odstopajo in spreminjajo načel trenutno veljavnega zakona. Gre za implementacijo mednarodnih standardov v slovenski pravni red, pri katerih si sledi naslednjim glavnim načelom. Gre za načelo zaščite državljanek in državljanov Republike Slovenije ter njenih institucij pred posledicami pranja denarja in financiranja terorizma. Gre tudi za načelo transparentnosti in posvetovanja ter sodelovanja s pristojnimi državnimi organi, zavezanci in ostalimi institucijami. Pomembno načelo je tudi zagotavljanje prilagodljivosti ali fleksibilnosti pri uporabi ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma z upoštevanjem tveganja.

In še zadnja, pozitivna posledica navedenih načel je zagotovitev načela dolgoročnega ohranjanja ravnovesja, na eni strani med stroški, na drugi strani med koristmi, pri izvajanju preventivnih ukrepov za institucije in organizacije, za katere bo veljal predlagani nov zakon.

Če se za konec dotaknem vsebine predlaganih sprememb, ki jih vsebuje predlog zakona, lahko najprej izpostavim, da bistveno ne posegajo v področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter boja proti pranju denarja in boja proti financiranju terorizma. Kar je pa še bolj pomembno, zavezancem, ki so dolžni izvajati ukrepe, se ne nalagajo nove, dodatne obveznosti in bremena. Celo nasprotno, določene obveznosti se nekoliko zmanjšujejo, olajšujejo in poenostavljajo, kar se mi zdi v tem trenutku dobro.

Ne glede na to, pa se z zakonom vendar uvajajo nekatere novosti. Med bistvenimi so naslednje: implementirajo se vse direktive Evropske unije, ki urejajo to področje; uvajajo se olajšave in poenostavitve postopkov za zavezance, na primer, večkrat letno ne bo treba preverjati računov; in slovenska ureditev se ustrezno prilagaja praksi, to je izvajanju določb direktiv Evropske unije v drugih državah članicah Evropske unije.

Določa se tudi ustreznejše upoštevanje splošno uveljavljenih priporočil projektne skupine za finančno ukrepanje, kar je pomembna referenca na tem področju, ki je določila priporočila mednarodne skupnosti za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranje terorizma, ki so podlaga za ocenjevanje učinkovitosti in primernosti sprejetih ukrepov za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma v vsaki posamezni državi.

Istočasno se določene določbe prilagajajo tudi spremembam Kazenskega zakonika, s preprostim ciljem odpravljanja morebitnih nejasnosti ali dvomov.

To so na kratko bistveni poudarki in povzetki iz zakona. V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo predlog zakona soglasno podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil gospod Bogdan Čepič.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana državna sekretarka. Poslanska skupina Socialnih demokratov bo predlog zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma podprla. V poslanski skupini ocenjujemo, da bomo s predlaganimi spremembi zakona v prvi vrsti uskladili slovenski pravni red z direktivo 2007/64 ES. Nadalje si želimo s predlaganimi spremembami za zavezance, ki so dolžni izvajati ukrepe za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma, uvesti nekatere olajšave, ki jih predvidevajo že evropska direktive, ki pa do sedaj v naši zakonodaji niso bile uporabljene. Cilj je tudi odprava nekaterih v praksi zaznanih pomanjkljivosti in redakcijskih nedoslednosti posameznih določil zakona, ki so se ugotovile pri uporabi samega zakona. Načela, na katerih temeljijo predlagane spremembe zakona, ne odstopajo od načel sedanjega veljavnega zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, saj gre za implementacijo mednarodnih standardov v slovenski pravni red. Ob načelu, da se državljanji Republike Slovenije in njene inštitucije ščitijo pred posledicami pranja denarja in financiranja terorizma, je predlagatelj sledil tudi načelu transparentnosti in posvetovanja s pristojnimi državnimi organi, zavezanci in drugimi institucijami, ki jih zadeva ta zakon. Nadalje, predlog zakona sledi načelu zagotavljanja določene prilagodljivosti pri uporabi ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranju terorizma, in sicer z upoštevanjem tveganja. S tem naj bi se posledično zagotavljalo tudi načelo dolgoročnega ohranjanja ravnovesja med stroški in koristmi pri izvajanju preventivnih ukrepov s strani organizacij, za katere bo veljal tudi novi zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. V te spremembe zakona je vključena tudi določba, ki ureja igre na srečo, ki se prirejajo po internetu in drugih telekomunikacijskih sredstvih oziroma bi določeno olajšavo prinašala strankam prirediteljev in koncesionarjev, ki prirejajo igre na srečo preko interneta ali drugih telekomunikacijskih sredstev. Slednji namreč niso obvezno predmet urejanja direktiv Evropske skupnosti, ampak so med zavezance za izvajanje zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma vključeni na podlagi ocene Republike Slovenije.

V zvezi z elektronskim denarjem predlog zakona mejo enkratnega vplačila, za katerega zavezanci še lahko opustijo pregled stranke, dvigne iz 150 na 250 evrov. Omenjena prilagoditev praga je posledica predvidenih sprememb Evropske unije in direktiv o elektronskem denarju. Zaradi sprememb 85. člena zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma in podelitev pristojnosti za nadzor nad izvajanjem

določb pri revizorskih družbah in samostojnih revizorjev Agenciji za javni nadzor nad revidiranjem je potrebna tudi sprememba 52. člena omenjenega zakona, tako da se med organi, ki sodelujejo pri sestavi seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranje terorizma, vključi tudi nov nadzornik.

Prav zaradi vsega navedenega bo Poslanska skupina Socialnih demokratov podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Iztok Podkrižnik.

IZTOK PODKRIŽNIK: Predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovani prisotni.

Spremembe oziroma novosti, ki jih vsebuje Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma ne posegajo bistveno v materijo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Zavezancem, ki so dolžni izvajati vse ukrepe za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma, tako ne nalagajo novih obveznosti, zadolžitev ali bremen, ampak nekatere obveznosti celo nekoliko olajšujejo.

Vendar pa uvajajo kar nekaj novosti. Med drugim se implementirajo direktive Evropske unije s tega področja, uvajajo se nekatere olajšave za zavezance, poenostavitve, da ni treba večkrat letno ponovno preverjanje ustaljenih računov. Obenem se nekatere določbe prilagajajo spremembam Kazenskega zakonika in odpravljajo se nekatere nejasnosti. Vključene so določbe, ki zavezancem za obravnavo določenih produktov omogočijo opustitev pregleda stranke, kar po novem pomeni poenostavitve. Predlog zakona razširja obstoječi nabor produktov in z njimi povezanih transakcij, ki predstavljajo neznatno tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma in za katere zavezancem posledično ni treba opravljati pregleda stranke. Poenostavljeno je izvajanje pregleda stranke, če zavezanec sklepa dodatno poslovno razmerje z isto stranko, odprava obveznega ponovnega letnega pregleda tujih pravnih oseb in delni prenosi določb v okviru rednega spremljanja stranke, ponovna uvedba pridobivanja izjave, ali stranka izvaja transakcijo v vrednosti 15 tisoč evrov ali več v svojem imenu ali za nekoga tretjega. Zaradi uskladitve z mednarodnim standardnim priporočilom predlog zakona v slovensko ureditev ponovno uvaja izjavo, s katero se stranka, ki pri zavezancu izvaja transakcijo v vrednosti 15 tisoč evrov ali več, opredeli ali izvaja transakcijo v svojem imenu ali za nekoga tretjega.

Tu gre predvsem za direktivo Evropske unije in v poslanski skupini podpiramo predlog zakona.

Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Ker k dopolnjenemu predlogu zakona ni bilo vloženih amandmajev, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona. O njem bomo odločali v skladu s časovnim potekom seje, danes po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda, najkasneje pa ob 21.50 uri.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **7. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TROŠARINAH, SKRAJŠANI POSTOPEK**.

Predlog je v obravnavo predložila Vlada.

Besedo dajem predstavnici Vlade mag. Heleni Kamnar državni sekretarki na Ministrstvu za finance.

Izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa za besedo. Spoštovani!

Predlog spremembe zakona, ki je pred vami in se nanaša na trošarine, je pravzaprav temeljni razlog za spremembo tega zakona prilagoditev pravnemu redu Evropskemu unije oziroma implementacija evropske direktive o splošnem režimu za trošarine, ki uveljavlja nov način, računalniško podprt sistem za gibanje in nadzor trošarinskih izdelkov.

Predlog določa ključne elemente postopka pri gibanju trošarinskih izdelkov, začetek in konec gibanja trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine, obveznost izdelave elektronskega trošarinskega dokumenta za gibanje trošarinskih izdelkov pod režimom odloga plačila trošarine med državami članicami Evropske unije. Določa postopke, ki jih je treba uporabiti, kadar ni na voljo računalniško podprtega sistema, ter določa pogoje za skladiščenje ali gibanje trošarinskih izdelkov. Zakon naj bi se začel uveljavljati s 1. aprilom 2010, če bi ne prišlo do uveljavitve tega zakona pravočasno, bi Slovenija tukaj izgubila možnost, da se vključi v enotni informacijski sistem in s tem bi prišlo tudi do precej kasnejše implementacije evropskega predpisa in tudi do nevšečnosti, ki bi rezultirale na koncu tudi v slabše pobranih trošarinah.

Poleg tega bistvenega elementa zakona prinašamo s tem zakonom še nekatere druge spremembe. Prva se nanaša na povišanje zneskov trošarine za cigarete. To smo napovedali že ob pripravi proračuna za leto 2010 in za leto 2011 in v izhodni strategiji. Gre za to, da se že s tem zakonom približamo oziroma usklajujemo s pravkar sprejeto tobačno direktivo, ki predvideva povišanje trošarin najkasneje do 1. januarja 2014. Mi bomo s spremembo zakona zagotovili postopno

poviševanje trošarin na cigarete do tega obdobja na enak način kot smo to postopoma počeli že v predhodnem obdobju.

Druga sprememba se nanaša na trošarinske izdelke, in sicer na energente in alkoholne pijače, in sicer tako, da se z novelo zakona določijo zneski trošarin na višji ravni od trenutno veljavne, kar pa ne pomeni, da bo v tem trenutku prišlo do zvišanja trošarin.

Spreminja se manevrski prostor, ki se ga prepušča Vladi, da s svojo tekočo ekonomsko politiko lahko uravnava in vpliva tako na cene posameznih izdelkov na področju energentov in alkoholnih pijač kakor tudi na prihodke iz tega naslova v državnem proračunu. Ne gre za spremembo trenutno veljavnih trošarin, ampak gre za odpiranje prostora, ki ga skladno z zakonom prepuščamo Vladi.

Naslednja sprememba se nanaša na trošarine na električno energijo, kjer se izenačuje obdavčitev poslovne in neposlovne uporabe električne energije. Poslovna uporaba je v tem trenutku ugodnejše tretirana. Zdaj bi se obe izenačili. In še naslednja zadeva, ki jo zakon prinaša, to je odprava vrednosti omejitve pri uveljavljanju vračila trošarin za plinsko olje, ki se dokazljivo porabi za pogon motornih vozil za komercialno uporabo. Instrument je bil uveljavljen v lanskem letu kot tipični protikrizni ukrep na področju avtoprevoznitva. Določal je omejitev 130 evrov na tisoč litrov porabljenega bencina oziroma dizla in za to spremembo zakona to omejitev 130 evrov umikamo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Odbora za finance, ki je predlog obravnaval kot matično delovno telo, bo predstavil član odbora gospod Bogdan Čepič.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo. Odbor za finance in monetarno politiko je na 14. seji 10. 2. 2010 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o trošarinah, ki ga je v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku predložila Vlada Republike Slovenije. Kolegij predsednika Državnega zbora je na 51. seji 22. 1. 2010 sklenil, da se predlog obravnava po skrajšanem postopku. Odboru je bilo posredovanje mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je besedilo predloga proučila z vidika skladnosti z ustavo, pravnim sistemom ter v zakonodajno-tehničnem pogledu in posredovala konkretne pripombe k 1., 4., 7., 11., 12., 17., 44. in k 47. členu zakonskega predloga.

V okviru dodatnega delovnega gradiva se je odbor seznanil s pripombami Združenja za promet pri Gospodarski zbornici Slovenije in Trgovinski zbornici Slovenije z dne 10. 2. 2010.

V odprtem poslovnem letu so vložili amandmaje naslednji kvalificirani predlagatelji: Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, dne 2. 2. 2010 je vložila amandma k 37. členu in dne 10. 2. 2010 amandmaje k 4., 17., 26., 30., 34., 39., 44. in 49. členu zakonskega predloga; in

dne 5. 2. 2010 koalicijske poslanske skupine SD, Zares, LDS in DeSUS, upoštevanje opozorila Zakonodajno-pravne službe, k 1., 3., 7., 8., 11., 12., 16., 17., 37., 43., 47. in za novi 49.a člen zakonskega predloga. Seji odbora so prisostvovali minister, pristojen za finance, s predstavnicama s finančnega ministrstva in predstavniki Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora. V okviru dodatne obrazložitve Vlade, ki jo je na seji odbora podal minister, pristojen za finance, je bilo med drugim vzpostavljeno, da predlagana novela v okviru veljavnih načel dopolnjuje obstoječe rešitve. Pri tem je osnovni cilj v uskladitvi naše zakonodaje z evropsko na podlagi informacijsko podprtega sistema na področju gibanja trošarinskih izdelkov, ob hkratni zagotovitvi višjih proračunskih prihodkov ob upočasneni gospodarski rasti.

Predlog je v vsebinskem pogledu v pretežni meri namenjen uskladitvi z rešitvami direktive o splošnem režimu za trošarine zaradi uveljavljanja računalniško podprtega sistema tako imenovanega EMCS, s tem se v našem prostoru vzpostavlja podlaga za EMCS, ki bo v državah članicah začel delovati 1. aprila 2010.

V dodatni predstavitvi mnenja Zakonodajno-pravne službe je predstavnik navedene službe glede na vložene amandmaje koalicijskih poslanskih skupin navedel, da s predlogom za korekcijo amandmajev odbora k 16. in 37. členu sledijo danim pripombam.

V razpravi so bili s strani razpravljavcev poslanske skupine SDS in poslanske skupine SLS s poudarkom na vloženi amandmajih poslanske skupine SDS, zlasti za spremembe 4., 30., 37. in 39. člena zakonskega predloga, podana različna mnenja s posameznimi predlogi, na primer predlog črtanja 1.2 točke 54. člena osnovnega zakona, in postavljena določena vprašanja. Vzporedno so predstavniki Vlade posredovali utemeljitve navedenih rešitev.

Ob nadaljnji obravnavi je odbor na podlagi osmega odstavka 131. člena Poslovnika sprejel amandma odbora k 16. in 37. členu. V okviru obravnave je odbor prav tako sprejel amandmaje poslanskih skupin SD, Zares, LDS in DeSUS k 1., 3., 7., 8., 11., 12., 16., 17., 44., 47. in novi 49. a člen predlaganega zakona.

Amandmajev poslanske skupine SDS k 4., 17., 26., 30., 34., 37., 39., 44 in 49. členu zakonskega predloga, ki jim predstavniki Vlade v obravnavi niso izražali podpore, odbor ni sprejel. Po glasovanju o amandmajih je odbor v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o posameznih členih predloga zakona in jih tudi sprejel.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine DeSUS bo predstavil gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Še enkrat vsem lep pozdrav! Naša poslanska skupina bo novelo zakona o trošarinah podprla.

Načeloma ne potrjujemo z lahkoto predlogov zakonov, ki predstavljajo legitimno sredstvo, da država od državljanov pobira večje davščine, sploh pa ne v času, s katerim se soočamo danes, ko imajo številne brezposelne družine probleme z življenjsko eksistenco.

Predstavniki Vlade so že pred časom zagotovili, da dviga davkov v Republiki Sloveniji v obdobju, ko se spopadamo s finančno in gospodarsko krizo, ne bo, da torej država ne bo še dodatno obremenjevala posameznikov. Trošarine pa predstavljajo enega izmed davčnih bremen. Gre za davek na promet in blago. Vlada predlaga dvig trošarine za tobačne izdelke in alkohol, kar sicer na prvi pogled negira obljubo Vlade, vendar smo v Poslanski skupini DeSUS mnenja, da dvig tega dela trošarin ne predstavlja neke splošne davčne obremenitve. Upoštevati moramo namreč dejstvo, da ti produkti ne sodijo v košarico osnovnih življenjskih potrebščin, temveč predstavljajo, lahko rečemo, luksuzno dobrino. Kar se pa tiče predlaganega dviga trošarin posameznih elementov, pa moramo priznati, da ne gre za dejansko zvišanje trošarin, temveč za možnost, nekakšen manevrski prostor Vlade za morebitne poznejše spremembe trošarin. Vlada ima namreč že danes zakonsko možnost, da višino trošarine, določeno z zakonom, spremeni oziroma dvigne. Pri pogonskem gorivu so zneski že blizu zgornje meje, ki se ne sme preseči. Morebitno nesprijetje tega predloga zakona bi torej praktično pomenilo zavezane roke Vladi, da bi lahko s spremembo trošarin vplivala na predlagane cene, na inflacijo, na vodenje gospodarske politike in tudi na zagotavljanje proračunskih prihodkov. Poslanci DeSUS-a ne razumemo tega ukrepa Vlade zgolj kot sredstvo za polnjenje proračunske blagajne, temveč kot možnost uravnavanja elementov ekonomske politike. Ključno pri tem pa je, da sprememba trošarin ne predstavlja povečanja splošnega davčnega bremena, torej ne obremenjuje vseh zavezancev, temveč zgolj potrošnike luksuznih dobrin. In to je pglavitni razlog, da bomo poslanci naše poslanske skupine prispevali svoje glasove k sprejemu tega predlogu zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Smo pri tretjem, od danes, mislim, da sedmih, kar pomembnih zakonov, in sicer pri Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o trošarinah.

Ker opažam, da nas je največ poslancev, tudi županov, v tej dvorani, je sicer jasno, kako se občinski ali pa državni proračun lahko napolni. Katere vsebine so na prihodkovni strani, tako v lokalni skupnosti kot na državnem nivoju, je ena od teh tudi postavka, ki se ji reče trošarina.

Vsaj toliko se nam zdi fer od Vlade, da je bila poštena in da je med cilje in načela zakona pri zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o trošarinah napisala, da gre za zagotovitev višje stabilne proračunske prihodke pri upočasneni gospodarski rasti. Res je, da je to eden od inštrumentov. Ne glede na to, pa je vsaj Slovenska nacionalna stranka podrobno pregledala nekatera določila in ima z vso pravico do njih svoje mnenje in svojo presojo.

Če se ustavimo najprej pri dejstvu, da ima Vlada na podlagi 66. člena zakona pravico, da trošarino za pogonsko gorivo zmanjša ali poveča, in sicer za 50% z uredbo. Do sedaj je bila cena za plinsko olje za pogon 320 evrov. Ta naj bi se nadomestila po tem zakonu, torej povečala na 460 evrov. Za plinsko olje za ogrevanje naj bi se trošarina povečala iz 41 na 70 evrov, za neosvinčen motorni bencin s 377 evrov na 490 evrov. Če bi bilo samo to dejstvo tisto, o katerem bi odločali in bi rekli, če je država v slabem ali pa bo na ta način pridobila več v proračun, ki bo potem pomagal na drugih področjih ljudem, proračunskim porabnikom, pripomb ne bi imeli.

Glede na tisto določilo, da pa si lahko vlada privošči oziroma ima pravico povečati ali zmanjšati trošarino za 50%, je seveda računica, ki smo jo izračunali v Slovenski nacionalni stranki, takšna. Dosedanje višine, ki so veljale, torej 320 evrov za plinsko olje za pogon, pa 41 evrov za ogrevanje, je Vlada z uredbo svojo pravico že izkoristila. Če mi sprejmemo ta zakon in dovolimo Vladi dvig s 320 na 460, z 41 na 70 in 370 na 490, s tem Vladi omogočimo, da ponovno uporabi določilo zakona, ki ji dovoljuje dvig ali znižanje trošarine za 50%, kar bi pomenilo, da bi pravzaprav ta uredba veljala ob tem sprejemanju že kar za 100%. Vlada to možnost ima in bi jo lahko s pridom izkoristila, kar pa se nam zdi v Slovenski nacionalni stranki veliko preveč. Razumemo stisko, vemo da je prav, da se iz trošarine mora tudi polniti državna blagajna, ampak na tak način, s takšnih manevrskim ukrepom dati še enkrat možnost zviševanja, mi smo proti takšnemu načinu in to odločno odločno proti, kljub temu da Vlada sicer trdi, da temu ni tako, ampak mi smo prepričani, da je to neka podlaga, neka zakonska osnova, na kateri se bo trošarina večala, večala in večala.

Prav tako je predviden za zagotovitev proračunskih prihodkov znesek trošarine z alkoholnimi pijačami. Osnova naj bi bila evropska direktiva, ki pa predvideva povišanje teh trošarin s 1. januarjem 2014. Ne vem, če je dobro, da je država Republika Slovenija tam, kjer sama sebi škodi, v narekovajih, škodi vedno bolj papeška od papeža. Tudi tukaj nasprotujemo dvigu trošarin predvsem zaradi tega, ker prehitujemo. In še nekaj je zelo nepošteno. Ne se izgovarjati na skrb za zdravje ljudi, če pa jasno piše, da je cilj dviga trošarin pri alkoholu in tobaku povečan prihodek v državni blagajni. Toliko pošteni bi lahko bili.

Zaradi naštetih razlogov Slovenska nacionalna stranka zakona ne bo podprla. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba LDS bo predstavil gospod mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa za besedo. Še enkrat prijazen pozdrav vsem, tudi odhajajoči publiki z balkona.

Danes govorimo o trošarinah. Proračun so na eni strani prihodki in odhodki. Kadar govorimo o odhodkih, takrat smo vsi enotnega mnenja in jih z veseljem podpiramo. Kadar pa govorimo o prihodkih, pa je velikokrat politika drugačna, vendar če sta oba konca palice enako dolga, potem to omogoča neko ravnotežje.

Kot izhaja iz predloga zakona, sta glavna cilja zakona predvsem uvedba informacijsko podprtega sistema za gibanje in nadzor trošarinskih izdelkov ter tudi zagotovitev možnosti za višje proračunske prihodke ob soočenju s krizo in predvideno nizko gospodarsko rastjo. Sledeč prvemu cilju je večina zakona osredotočena na samo implementacijo direktive EU, druge rešitve pa se nanašajo na višine trošarin ter z njimi povezane postopke za vračila trošarin. Tu je treba dati na eni strani jasna vprašanja in tem vprašanjem tudi jasne odgovore, kaj hočemo doseči. To je treba storiti, kljub temu, da vsak trenutek vsakomur to ni všeč. Tako se bo odpravila vrednostna omejitev, ki bo omogočala izvajati vračilo trošarine, plačane ob nakupu plinskega olja za komercialni namen do ravni minimalne trošarine, določene z evropsko zakonodajo.

Pomembna novost je tudi, da se uveljavlja rešitev, ki bo omogočala dodatno znižanje trošarin na plinsko olje, ki se uporablja za pogon motornih vozil za komercialno uporabo tako imenovanih tovornih vozil. Taka rešitev je skladna tem, da se gospodarstva dodatno ne obremenjuje ter da predlog zakona ne zasleduje izključno cilja povečanih prihodkov iz naslova trošarin, ampak v določeni meri seveda tudi razume in razbremeni gospodarstvo. Hkrati pa ostaja dejstvo, da predlog zakona vsebuje tudi določila o povišanju trošarin posameznih energentov, kar pa še ne pomeni, da se določajo tudi dejansko višje trošarine. Kot navaja Vlada, si le-ta povečuje manevrski prostor za morebitna zvišanja. Vlada ima namreč skladno s 66. členom zakona možnost, da trošarine za pogonsko gorivo zmanjša ali poveča, in sicer do 50% zneskov, določenih z zakonom.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije se zavedamo dejstva, da so obremenitve s trošarinami že sedaj na visoki ravni, kar se prenaša tudi v končne cene. Zato opozarjamo, da mora biti Vlada pri regulaciji teh trošarin izjemno previdna. V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije menimo, da moramo s cenami pogonskih goriv v prvi vrsti ostati konkurenčni glede na druge, predvsem sosednje države, obenem pa se jasno zavedati gospodarskih posledic, ki jih lahko

povzročijo morebitna zvišanja trošarin, in prva opozorila na tem področju imamo že na mizi.

Po drugi strani v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije ne vidimo velikih težav pri zvišanju trošarin na alkohol in alkoholne pijače ter cigarete. Seveda, prozorno bi se bilo skrivati za floskulo, da skrbimo za povečevanje zdravstvene osveščenosti, vendar vsak, ki pozna medicinsko statistiko s tega področja, lahko enostavno razbere, da škodljive navade javne blagajne na različnih področjih tudi več stanejo. Zato je zagotovo prav, da tisti, ki povzročajo več stroškov, prispevajo tudi več k njihovim rešitvam. Enako kot pri pogonskih gorivih je tudi pri trošarinah za alkoholne pijače in cigarete, saj tudi tu velja ureditev o 50% zviševanju oziroma zniževanju trošarin, tako da tu Vlada pridobiva manevrski prostor v teh kriznih časih. Prepričan sem, da se mora potruditi, da ga bo zmerno, predvsem pa preudarno izkoristila.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije imamo do ureditve tega področja kar nekaj pomislekov in zadržkov, vendar v globalu menimo, da je zakon ustrezen in ga bomo podprli.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil gospod Bogdan Čepič.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice poslanke in poslanci!

Pretežni del predloga zakona je namenjen uskladitvi z rešitvami, ki jih določa Direktiva o splošnem režimu za trošarine zaradi uveljavljanja računalniško podprtega sistema za gibanje in nadzor trošarinskih izdelkov tako imenovanega EMCS, ki so predvsem tehnične, tako da daje predlog ponovno podlago za vzpostavitev EMCS, ki bo na notranjem trgu v državah članicah EU začel delovati 1. aprila 2010. Zagotovo pa je tudi namen Vlade, da s spremembo možnosti večjega razpona trošarin za alkoholne pijače, tobak in na pogonska goriva omogoči, če bo to potrebno, dodatne stabilne proračunske prihodke, ob skromni gospodarski rasti. To pa ne pomeni, da se bodo trošarine predvsem na pogonska goriva s sprejetjem tega zakona tudi dejansko spremenile, torej povišale. Zadnje povišanje trošarin na pogonsko gorivo je bilo uveljavljeno 28. julija 2009. Vsa nihanja, ki so v tem času okoli cene pogonskih goriv, pa so dejansko posledica gibanja cen na svetovnem trgu in cen vrednosti dolarja.

Trošarine so del ekonomske politike in zato je Vlada Republike Slovenije zaradi spremenjenih gospodarskih razmer s 1. julijem 2009 uvedla tudi razlikovanje pri trošarinah za plinsko olje, glede na uporabo v komercialni in nekomercialne namene. V teh razmerah se je tako ustrezno znižala trošarina za plinsko olje, za pogon motornih vozil v komercialne namene,

pri čemer so se upoštevale omejitve, določene po evropski zakonodaji, in hkrati javnofinančne zmožnosti. To je bil eden izmed ukrepov iz svežnja, ki ga je Vlada predlagala za ublažitev posledic finančne in gospodarske krize v Sloveniji. Ukrep je imel neposreden učinek na cestno prevoznništvo, tako da je znižal stroške prevoza blaga in potnikov ter posledično krepil konkurenčnost te panoge v evropskem gospodarskem prostoru.

Cilj predlaganega zakona in spremembe 54. člena obstoječega zakona je omogočiti dodatno znižanje trošarinske obremenitve plinskega olja, ki se dokazljivo uporablja za pogon motornih vozil za komercialno rabo, to je tovornih vozil, katerih skupna bruto masa znaša 7,5 ton ali več in ki se uporablja za prevoz blaga, ter vozil, ki sodijo v kategorijo M2 ali M3 in se uporabljajo za redni ali občasni prevoz potnikov.

Predlagani ukrep bo odpravil vrednostno omejitev vračila trošarine do največ 130 evrov. Glede na obveznosti iz evropske zakonodaje, da mora znižana trošarina še vedno dosegati vsaj minimalno trošarino, določeno z direktivo, ta pa je od 1. 1. 2010 - 330 evrov za tisoč litrov goriva, bo sprememba zakona omogočila dodatno znižanje oziroma večje vračilo od veljavnega le ob zvišanju trošarin nad veljavno raven oziroma ko bo razlika med veljavno in minimalno trošarino, določeno z evropskimi predpisi, večja od 130 evrov. Zato je črtanje omejitve v višini 130 evrov za tisoč litrov goriva izjemno pomembna za vse tiste, ki jim transport pomeni gospodarsko dejavnost. Predlog, da se z zakonom določijo zneski trošarine na višji ravni, ne pomeni tudi predloga za dejansko povišanje trošarine. S predlagano spremembo zakona bi Vlada le pridobila manevrski prostor za morebitno poznejše zvišanje trošarin. Trošarine pa so pri ceni goriva lahko tudi pomemben stabilizator inflacije, če bi do nihanja cen goriva v letu 2010 prišlo zaradi gibanja cen surove nafte na svetovnih borzah.

Posamezne korekcije cen energentov v plus ali minus pa je tudi v bodoče pričakovati, kar bo posledica gibanja cen nafte in vrednosti dolarja na svetovnih borzah. Vlada pa že ima po sedanji zakonodaji možnost, da trošarino za goriva spreminja do 50% v plus ali minus od zakonsko določene, in to tudi v bodoče ostaja in na ta način lahko pomembno vpliva na inflatorne učinke, ki so povezani z gibanjem cen goriva. Se bo pa povišala trošarina za alkohol in alkoholne pijače in trošarina za cigarete in o tem je danes že bilo rečeno in to tudi podpiramo.

Poslanska skupina Socialnih demokratov predlaganega amandmaja Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke ne bo podprla. Predlagani amandma je namreč zavrnil že Odbor za finance in monetarno politiko.

Zaradi vsega navedenega pa bo poslanska skupina podprla Predlog sprememb Zakona o trošarinah.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Iztok Podkrižnik.

Izvolite.

IZTOK PODKRIŽNIK: Predsedujoči, hvala za besedo. Spoštovani prisotni.

S tem zakonom se odpirajo vrata za dvig trošarin. Predlagatelj po oceni finančnih posledic iz tega naslova v letu 2010 pričakuje več milijonov evrov dodatnega priliva v državni proračun, ob tem da so se trošarine za goriva v lanskem letu povečale, kar postavlja domače slovenske prevoznike v bistveno slabši položaj in v nekonkurenčen položaj z ostalimi prevozniki. Trošarine so se v preteklem letu povečale do te mere, da iz tega naslova tudi ni bilo takšnega priliva, kot bi lahko bil iz tranzita in da smo imeli od teh kamionov, ki so se valili preko Slovenije, predvsem onesnaženje, hrup in nobenega prihodka iz tega naslova. Bili pa so naši prevozniki bistveno bolj obremenjeni, kot bi bilo normalno. Predlogi so bili v preteklem letu, da bi bilo tu treba voditi malo bolj racionalno politiko na tak način, če že imamo tranzit in če ga že ne obdavčimo s takšno ali drugačno takso za onesnaževanje, da vsaj nekaj od tega tudi poberemo. To se ni zgodilo in bistveno obremenitev tega povečanja trošarin bodo tudi v bodoče nosili predvsem domači prevozniki in naši ljudje. To se je zgodilo v lanskem letu in se bo zgodilo tudi v prihodnje. Gre za politiko, ki je slaba in ki ne pripomore k temu dvigu konkurenčnosti domačih ponudnikov teh storitev.

Učinke bomo merili konec letošnjega leta. V vsakem primeru bodo takšni, po ocenah nekaterih, ki so naredili določene simulacije na tem področju, da ne bo efekt večji, ampak bo manjši, ob tem, da bo domače prebivalstvo oziroma je že, kot veste, bistveno bolj obremenjeno, razbremenjeni pa bodo tisti, ki Slovenijo prečkajo samo v tranzitu.

Skozi določbe ni zaznati nekih okoljskih in ostalih politike, ki bi jim bilo treba slediti. Dodaten problem je tudi dvig trošarin na tisti energent, ki ga še vedno v najvišji meri uporabljajo Slovenci. Čim prej je verjetno treba začeti uveljavljati postopen prehod na obnovljive vire, ampak ne na tak način, kot je to predvideno zdaj. Mislimo, da bi bilo treba peljati vzporedno politiko spodbujanja in politiko obremenitev. Tak predlog kaže samo na povišanje dodatne obremenitve, ne pa tudi na politiko spodbujanja prehoda gospodinjstev na druge vire energije, se pravi postopoma. S tem si Vlada samo širi toleranco navzgor, ki bi omogočala, da že iz izkoriščenega limita dobi večji manevrski prostor za dvig.

Zato predlagamo, da se vsaj delno ta zakon popravi s sprejetjem naših amandmajev, ki takšno povečanje ohranja na istem nivoju, kot je zdaj.

V poslanski skupini predloga zakona ne podpiramo, če pa bodo sprejeti naši amandmaji, bomo zakon podprli.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče poslanske skupine Zares bo predstavil gospod Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala, spoštovani podpredsednik. Predstavnici Vlade, kolegi.

Vlada je Državnemu zboru v sprejetje poslala Predlog spremembe Zakona o trošarinah, ki med drugim tudi predvideva dvig trošarin na cigarete in daje Vladi manevrski prostor za spremembo trošarin na energente ter alkohol in alkoholne pijače. Predlog novele predvideva postopen dvig trošarine na cigarete. Predlog predvideva tudi, naj se tako izrazim, gibanje trošarin na pogonska goriva in električno energijo ter alkohol in alkoholne pijače. Te trošarine se še ne bodo zvišale, ampak daje novela s tem Vladi manevrski prostor, da trošarine bodisi zviša ali zniža glede na ekonomske cilje. Vlada lahko glede na zakon trošarino giblje v obe smeri za 50%. Po oceni Vlade se bo s spremembami letos v proračun nateklo 20,8 milijonov evrov, v letu 2011 pa 16,7 milijonov evrov. Novela tudi prinaša evropska določila glede uvedbe računalniško podprtega sistema za nadzor gibanja trošarinskih izdelkov na notranjem trgu.

Davčna politika je vsekakor za državo pomemben element, saj državni prihodki omogočajo izvajanje vladne politike, ki jo začrta. Gre za instrument, s katerim lahko Vlada vpliva na obseg potrošnje, spodbuja investicije v gospodarstvu ali kako drugače vpliva na poslovanje podjetij in zagotavlja primeren obseg sredstev za financiranje s proračunom določenih javnofinančnih izdatkov. Pravni red Republike Slovenije na področju trošarin je res usklajen s pravnim redom Evropske unije, ki je na tem področju zagovornica harmonizacije davkov. Države so namreč sistem trošarin harmonizirale, saj Evropska unija za vse najpomembnejše trošarine določa obvezne najnižje stopnje, s katere morajo države obdavčevati določene izdelke, o katerih sem že govoril. Pri davčnih stopnjah ter oprostitvah pa so odstopanja, zato v Poslanski skupini Zares Vlado opozarjamo, da mora pri določanju trošarin, predvsem zvišanju, paziti na davčno konkurenco s sosednjimi državami. Previsoka obdavčitev bo namreč prisilila ljudi, da trošijo v tistih okoljih, ki bodo zanje ugodnejša. Kljub navedenemu bomo predvsem zaradi zagotavljanja vzdržnosti proračuna in čim manjšega javnofinančnega primanjkljaja predlog novele zakona podprli.

V Poslanski skupini Zares pa ne bomo podprli amandmajev k dopolnjenemu predlogu zakona, in sicer k 17. in 37. členu. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil gospod Janez Ribič.

JANEZ RIBIČ: Spoštovani. Spremembe in dopolnitve zakona o trošarinah. Po besedah predlagatelja je cilj zakona, ki je pred nami, z informatizacijo oziroma uvedbo računalniško podprtega sistema za gibanje in nadzor trošarinskih izdelkov na notranjem trgu v celoti uskladiti nacionalno zakonodajo z evropsko ter zagotoviti višje stabilne proračunske prihodke pri upočasnjeni gospodarski rasti.

S prvim ciljem v Slovenski ljudski stranki nimamo težav in ga v celoti podpiramo. Kar pa se tiče cilja zagotoviti višje proračunske prihodke, pa v Slovenski ljudski stranki nismo prepričani, da so rešitve ravno najprimernejše. Eno so predvidene rešitve zvišanja trošarin na zalogo, za alkohol, alkoholne pijače in cigarete, čemur v Slovenski ljudski stranki ne nasprotujemo, saj gre za izdelke, ki so posredno in neposredno v slovenski družbi kot celoti in posameznim državljanom in državljanom prinašajo mnogo škode in gorja. Zato je po naši oceni omejevalni učinek porabe teh izdelkov zaradi dviga trošarin upravičen in pravzaprav zaželen. Z vidika države bi moral biti učinek na zagotavljanje proračunskih prihodkov iz tega naslova pravzaprav sekundarnega pomena, čeprav je vsekakor dobrodošel.

Drugo pa je področje spreminjanja zneskov trošarin energentov. Predlagatelj sam ugotavlja, da je glede na zneske, določene z veljavnim zakonom in možnosti iz 66. člena zakona, da se ti zneski spremenijo za 50%, Vlada pri pogonskem gorivu in plinskem olju že zelo blizu zgornji meji, ki se z uredbo ne sme preseči oziroma je le-ta že dosežena. Seveda to, da se z zakonom določijo novi zneski trošarine na višji ravni, samo po sebi ne pomeni dejanskega zvišanja trošarine, daje pa Vladi manevrski prostor za le-to.

V Slovenski ljudski stranki se ne moremo strinjati z razmišljanjem, da se lahko skozi naftne derivate v državni proračun preusmeri neomejena količina denarja. Neomejeno dviganje trošarin po dolgem in počez ne more prinesiti pravega učinka, saj se v določeni točki zadeva lahko zalomi in prelomi. Ni res, kot trdi Vlada, da se cena derivatov ne bo spreminjala. Cena se spreminja vsaka dva tedna zaradi spreminjanja cen naftnih derivatov na svetovnem trgu. Res je le to, da Vlada ne more več zviševati zneska trošarin, ker so le-te v enem letu dosegle maksimum. In posledično so se ob prejšnji uskladitvi cen naftnih derivatov cene le-teh celo znižale. V Slovenski ljudski stranki nasprotujemo takšni vladni trošarinski politiki, ki meni, da so trošarine na

naftne derivate vreča, iz katere se državni proračun neomejeno polni. Omejitve so in te obstajajo pri uporabnikih teh derivatov, državljanke in državljanov Republike Slovenije, ki jim je uporaba teh derivatov nujna za opravljanje njihovih vsakodnevnih družinskih in življenjskih zadolžitvev. Da ne omenjam tega, da se njim že dolgo prihodki ne zvišujejo s tempom, kakršnega je ubrala Vlada pri dviganju teh trošarin. Če ne bo sprejet amandma k 37. členu tega zakona, ki ta dvig trošarin poskuša preprečiti, v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke predlaganega zakona ne bomo podprli. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Končali smo s predstavitevjo stališč poslanskih skupin in prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih. Najprej k 17. členu.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. V razpravo je dan 17. člen ter amandma Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Želi kdo o tem razpravljati? Ugotavljam, da ne želi nihče razpravljati o tem amandmaju, zato zaključujem razpravo o tem amandmaju.

V razpravo dajem 37. člen ter dva amandmaja poslanske skupine SDS, Slovenske demokratske stranke. Želi še kdo razpravljati? Javil se je razpravljavec. Prosim, mag. Andrej Vizjak. Nato gospod Iztok Podkrižnik.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Lep pozdrav vsem, državni sekretarki!

Namen tega zakona, osrednji namen je postopen dvig trošarin, kajti Vlada ni bila sposobna drugega storiti v zvezi s trošarinami, kot jih dvigovati in s tem obremenjevati slovenske potrošnike oziroma vse, ki v Sloveniji kupujejo goriva v nedogled. Torej vlada Boruta Pahorja je podedovala od prejšnje trošarine za pogonska goriva na najnižji ravni, kot dovoljujeta to direktiva Evropske unije in seveda slovenska zakonodaja. V času enega leta in še nekaj, v času gospodarske krize, ki se čedalje bolj seli na socialno področje, je Vlada dvignila te trošarine praktično v nebo, do najvišjih dopustnih mej. In sedaj tudi te meje niso več dovolj, in jih želi s to novelo še dvigniti. S tem želi seveda postopno, verjetno prikrito bolj ali manj, zastrto očem javnosti, dvigniti trošarine in s tem dodatno obdavčiti praktično vse državljane Republike Slovenije, ki tako ali drugače uporabljajo za svoje življenje, delovanje in tudi delo pogonska goriva. Danes prevoz z avtomobilom ni več nek nadstandard, nek luksuz, temveč je življenjska nuja slehernega, tudi tistega z minimalno plačo, in tudi tistega na robu socialnega brezna. Zato menim, da bi morala imeti Vlada pri trošarinski politiki, kot pravijo nekateri z ustavo, tresočo roko in gledati, kako obremenjuje ljudi in do katere mere.

Jaz ne bom ponavljal, ali pač tudi, razlike, ki jo gledamo v opoziciji vizavi Vlade na področju davčnih prilivov

v državni proračun. Jaz sem prepričan, da ni edino možno z dvigovanjem davčnih stopenj zasledovati dvig davčnih prihodkov v proračun. Menim, da je možno to storiti tudi tako, da se razbremeni gospodarstvo davkov in se zaradi več ustvarjenega pobere več. Vlada nikoli z nobenim ukrepom ni sledila tej logiki. Vedno sledi drugi logiki, dvigniti obdavčitev, trošarino ali pa recimo tudi ceno vinjet in misliti, da bo na ta način prišlo v državni proračun več denarja. Tukaj Vlada ne upošteva nevarnosti, ki se ji zna zgoditi že pri prvem testu, to je testu z vinjetami. Veliko vprašanje je, spoštovani, v Vladi, ali boste zaradi praktično dvojnih cen vinjet dejansko pobrali več denarja v Darsovo blagajno. Zna se zgoditi, da bodo številni, ki so doslej zaradi nizkih cen kupili vinjeto, sedaj seveda uporabljali stranske ceste, se ne bodo vozili po avtocestah in posledično bo manj prodanih vinjet in manj prihodkov. To se zna zgoditi. In podobno je tudi pri drugih, kot danes govorimo, pri trošarinah na pogonska goriva. Vprašanje je, ali se s takimi manevri, to se pravi nenehnim dvigovanjem davkov, ne glede na to, ali se analizirajo tudi posledice tega, dejansko doseže tisti fiskalni cilj, to je dvig prihodkov v proračun. Pri tem pa res ne morem mimo tega, da zanemarjate vpliv dviga teh trošarin na življenjski standard ljudi, ki je zaradi krize, zaradi izgube delovnih mest, zaradi dražitev tudi drugih storitev, naj omenim samo komunalne storitve, ki se drastično dražijo v Sloveniji, že tako ogrožen.

To ni pravi pristop in negira in postavlja na glavo napovedi predsednika aktualne Vlade in tudi ostale, ki skrbijo za ekonomske politike, da Vlada ne bo dvigovala davkov. Hkrati pa jih nenehno dviguje. Poglejte primer zakona o davku na motorna vozila. Sedaj smo lahko prebrali, da so tudi tisti proizvajalci, ki proizvajajo v glavnem avtomobile v nižjem ali srednjem razredu, dvignili cene. Poglejte, samo z uveljavitvijo zakona o davku na motorna vozila, ki je pričel veljati pred nekaj dnevi, je francoski avtomobilski proizvajalec Renault svoja vozila na slovenskem tržišču povprečno podražil za 2,3%. Pa veste, kaj je pretežni delež prodanih vozil v Republiki Sloveniji tega proizvajalca? Vozila v nižjem ali pa srednjem razredu. Tudi ta so se podražila, čeprav smo tukaj slišali celo paleto napovedi, da se bodo v glavnem ta vozila, namenjena nižjemu in srednjemu razredu, pocenila, da bodo pa tista luksuzna, tisti grdi veliki avtomobili, s katerimi se vozijo slovenski "japiji", se podražila. Nasprotno, podražila so se pravzaprav tudi manjša vozila. Na primer, Renault Clio 1,2 se je podražil za približno 2% iz 10 tisoč evrov na 10 200 evrov. To so podatki iz današnjih časopisov. Če jim ne verjamete, prosim, jih negirajte.

Kaj želim povedati? Želim povedati, da ob nenehnem obljubljanju, da se ne bo povečevalo davkov, se le ti povečujejo in tudi današnji Zakon o trošarinah je ta primer.

Širi se manevrski prostor Vladi, da bo povečala trošarine na pogonska goriva. Povečevala bo tudi trošarine na megavatno uro porabljene električne energije in podobno. Zakaj, spoštovani, niste kdaj tudi trošarin znižali in naredili analize, kako te dvignjene trošarine v mandatu vaše vlade vplivajo na življenjski standard ljudi? Ugotovili boste, da je vpliv trošarin večji, kot pa vpliv dviga minimalne plače. Toliko, kolikor ste trošarine dvignili, ste finančno bolj obremenili tistega, bi rekel, delavca oziroma tistega, ki se res bori, kako preživeti iz meseca v mesec, bolj kot mu bo pa prinesla to dvignjena minimalna plača. In to so ukrepi v vaši pristojnosti brez kakršnekoli druge večje pogajalske potrebe s socialnimi partnerji. Mislím, da ne bi bil nihče proti temu v Republiki Sloveniji, če bi trošarine znižali, ne pa zviševali.

V Slovenski demokratični stranki predlagamo amandma, da se temu naredi konec, da se tega ne dopusti, da se teh trošarin ne dvigne in da se pravzaprav spoštuje to, kar vi obljublimate, da se davčni vijak ne bo zategoval in da bodo davki ostali na ravni oziroma na enaki ravni kot doslej.

Spoštovani, prosim vas še enkrat, če so to ukrepi izhodne strategije, potem bog pomagaj Sloveniji.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Ker nisem dal prijave samo obveščam, da so se prijavili k razpravi Iztok Podkrižnik, Rado Likar, Srečko Prijatelj, Marijan Bezjak, državna sekretarka Helena Kamnar in mag. Radovan Žerjav.

Besedo ima Iztok Podkrižnik.

IZTOK PODKRIŽNIK: Predsednik, hvala za besedo. S tem zakonom se dejansko ta vrata za dvig trošarin še bolj odpirajo. In mislim, da to dejansko za izhod iz te situacije, v kateri se nahaja v Slovenija in cela Evropa, ni dobro. Obremenitve podjetij in ostalega prebivalstva, mislim, da je že s temi trošarinami previsoko. Dejansko tu biti konkurenčen in nekako biti odprt za tuje investicije, mislim, da to ni najboljše za Slovenijo. Mislím, da bi se tu dejansko morala Vlada nekako lotiti drugih prijemov, se pravi večje subvencije omogočijo same obnovljive vire. To mislim, da bi bil dober predlog, kajti tu mislim, da na tem področju bistveno premalo naredimo in tu zaostajamo. Smiselno bi bilo nekako vzporedno peljati to politiko, da bi toliko, kolikor bi dali subvencij v te obnovljive vire, bi tudi nekako vzporedno dvigovali trošarine, če že. Mislím, da ni v tem trenutku primeren čas. Predlagal bi, da ta naša amandma podprete, kajti to bo pomagalo našemu gospodarstvu iz krize. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Rado Likar.

RADO LIKAR: Hvala za besedo, gospod predsednik. Jaz bom ta amandma k 37. členu, ki ga je predlagala Slovenska demokratična

stranka, podprl, ker se mi zdi, da ni primerno, da se zvišujejo trošarine v času upočasnjene gospodarske rasti. Ker vemo, da se tako gospodarstvo kot prebivalstvo oziroma državljani Republike Slovenije že sedaj dušijo v davkih v razmerju do njihovih prihodkov. Vlada bo vsekakor imela možnost zvišanja trošarin, čeprav sama zatrjuje, da tega ne bo storila. Poleg tega pa se bo zvišala tudi meja, do katere bo Vlada lahko po uredbi, ki ji daje to možnost, znižala trošarine. Seveda ni rečeno, da bo šlo za takojšnje zvišanje, vendar trend kaže na to in ta možnost obstaja predvsem zato, ker je Vlada že v tem letu, v obdobju, ko je na oblasti Pahorjeva vlada, vso rezervo, ki jo je imela iz naslova trošarin, pokurila. Na primer, meja višine trošarin za pogonska goriva je že izkoriščena. Poleg tega se bo z dvigom trošarin občutno zmanjšala konkurenčnost naših, slovenskih, avtoprevoznikov. In kot je bilo danes že rečeno, ni zagotovila, da se bo z dvigom trošarin povečal tudi priliv v državni proračun, lahko bo enak ali pa celo manjši. Namreč vemo, da bodo avtoprevozniki, ki so v tranzitu, ki vozijo skozi našo državo, natočili gorivo v sosednji Avstriji, šli čez naše ozemlje in natočili gorivo v naslednji državi.

Ta trošarinska politika se mi ne zdi primerna, zato bom glasoval za to, da se ta odstavek črta. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Srečko Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Dejstvo je, da Vlada Republike Slovenije ne zna gospodariti z javnimi financami. Če govorimo o tem, kar zdajle sprejemamo, potem je ta amandma ključnega pomena in ga je treba podpreti.

Finance, kot osrednji časopis, ki naj bi se spoznal na proračun in javno porabo, govorijo o tem, da bo primanjkljaja kar za 5,5 milijard in da se slovenski državni blagajni po črnem scenariju obetajo težki časi. Razumem, da je treba intenzivno polniti državno blagajno, toda, spoštovane gospe in gospodje, to ni način.

Zopet bo najmanjši človek tisti, ki nima za ogrevanje, že danes nima za ogrevanje, moral plačati 40% večjo trošarino. Če pogledamo tuji prevozniki bodo mirne duše naprej onesnaževali našo okolje in država jih ne bo obdavčila z ekološko takso. Govorite o tem, da moramo biti seveda evropsko primerljivi in da imamo pravni red na področju trošarin usklajen z evropskim pravnim redom. To je sicer res, ampak Slovenija še danes nima ekološke takse za tuje kamione, pa vemo, da so konvoji in konvoji vsak dan na meji. Da se seveda ne pobere tukaj denarja, je milo rečeno gospodarska škoda, ki jo zavestno povzročata premier in tudi Vlada in birokrati si zatiskajo oči pred tem, da tega nočejo videti. Tisočkrat smo opozorili na ta dejstva v Državnem zboru in danes imamo za posledico, da se predvideva, da bo, evo, kar že v januarju je bila za 13,3%, v

bistvu davčni prihodek je bil manjši od predvidenega in imamo že zdaj za 1,7 milijarde, bom rekel, proračunskega primanjkljaja. Agencije rastejo kot po tekočem traku in državna birokracija se debeli, kot da bi bili v Dubaju. Kot da bi bili v Dubaju, tam, kjer so doma presežki in kjer je doma kapital. Pa dajte se malo strezniti.

Gospod Pahor je izgubil kompas, saj nima več nobene prave usmeritve. Račune pa izstavljate malemu človeku. In tudi tokrat boste to naredili. Ogrevanje boste s trošarino povečali za 40% in tudi energente za nas uporabnike avtomobilov za toliko. Zato, da boste zakrпали ta primanjkljaj, seveda, to vam ne bo uspelo, kajti v bistvu grški scenarij in pa seveda hrvaški scenarij se tudi v Sloveniji bo zgodil. Če je Hrvaška pred bankrotom s takim vladanjem, bo tudi Slovenija slej ko prej. In jaz bi želel samo to povedati, da lahko se igrate s potrpljenjem posameznika, vendar vam zagotavljam, da to potrpljenje posameznika je vedno manjše. Vedno manjše. In danes bi moral tukaj biti tudi gospod Pahor in povedati ljudem, zakaj dela to, kar dela, ker to je navadna svinjarija. Ni edino povečanje na posameznika, ta trošarina, povsod smo dvignili, dejansko se to pozna tudi v košarici življenjskih stroškov, pozna se tudi na šolstvu, na zdravstvu, na drugih področjih. Ukinjamo socialne transferje in kar je zanimivo, spoštovane kolegice in kolegi, plačujemo nedelo. Plačujemo čakanja na domu, plačujemo skrajšani delovni čas, namesto da bi vlagali v večjo kupno moč, da bi vlagali v nova delovna mesta, da bi krepili davčno njivo, s katere znamo samo žeti, nič pa vanjo vlagati. Skratka, narobe svet. In če boste to nadaljevali, potem bomo prišli na nižji nivo, kot je danes Albanija, in takrat, ko bodo ljudje na cesti, vam tudi sindikati, ki so usmerjeni v levo, ne bodo več pomagali. Verjemite mi. Ker, potrpljenje, kot že rečeno, je vedno manjše. S tem pa tudi tolerantnost.

Seveda, tega zakona ne bomo podprli, če ta amandma ne bo sprejet. Je pa še nekaj, Vlada naj takoj pripravi predlog za uvedbo ekološke takse in naj začne pobirati ta davek, ki je za Slovenke in Slovence zelo velik tudi v kvaliteti bivanja. In če tega ne boste storili, ste tudi odgovorni za to gospodarsko škodo, ki je iz dneva v dan večja. Kajti, denar, ki se vam sam ponuja, ga ne znate pobrati.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Marjan Bezjak, prosim.

MARJAN BEZJAK: Hvala za besedo, gospod predsednik.

Z zakonom o trošarinah spet dodatno obremenjujemo slovensko gospodarstvo in delamo slovensko gospodarstvo nekonkurenčno na evropskem ali svetovnem trgu.

V lanskem letu, ko smo že dvignili trošarinsko stopnjo na energente, na goriva, s tem smo v Sloveniji pustili zelo črn

madež, kajti v državno blagajno je priteklo mnogo manj denarja, kot bi se lahko sicer. Ravno s tega vidika, kajti, kot so že predhodniki povedali, ves tranzit, ki gre čez Slovenijo, v Sloveniji pušča samo svinjarijo. Dejansko obremeni pa se domače prevoznike, prevoznike slovenskega gospodarstva, s tem postajajo slovenski prevozniki nekonkurenčni, zaradi tega nastaja nelojalna konkurenca na slovenskem trgu. V slovensko tržišče prihajajo prevozna podjetja iz drugih držav - Slovaške, Romunije in Hrvaške. Ne vidim razloga, da bo država s tem napolnila ali povečala prihodke v državno blagajno, kajti s temi stvarmi se dodatno obremenjuje in uničuje slovensko gospodarstvo. Strinjam se, da se dodatno obdavči in poveča trošarine na alkohol, na tiste žgane pijače, špirit in to kar je škodljivo zdravju. Tako kot imajo druge države, na primer Švedska. S tem bomo naredili kvalitetnejše življenje državljanov in državljanov. Ne pa z dodatno obremenitvijo trošarin na vse energente, da bodo deležni dodatnih stroškov v Sloveniji vsi prebivalci Slovenije, tudi tisti, ki je izgubil službo včeraj. Ne vidim izhoda, kje bodo lahko ti državljani jemali denar in plačevali položnice, gorivo, energente, elektriko in tako naprej, za te dodatne obremenitve vseh državljanov, kaj šele za to gospodarstvo, v katerem je veliko precej podjetij na nitki. V sedanjem času se predvideva tudi gradbenih podjetij. V gradbenih podjetjih, morate vedeti, da so vsa podjetja prek 70% vezana na energente. S tem bomo še pospešili, morda ta podjetja ne bodo šla v stečaj ob koncu leta, verjetno bodo pa ta podjetja šla v stečaj že jutri. Zato je pomembno premisliti in sprejeti naš predlagan amandma k 37. členu, ki smo ga v Slovenski demokratični stranki podali in ga sprejeti za dobrobit državljanov Slovenije, dobrobit gospodarstva, ki je v veliki krizi v tem času. Jaz verjamem, da je državna blagajna prazna in da je zadolževanje države iz dneva v dan večje. Ampak verjemite, s temi potezami ni koraka k polnjenju državne blagajne, ampak je korak še k večjemu breznu državne blagajne. V Sloveniji bomo namesto ekološke države, namesto države na sončni strani Alp dobili državo Balkana, državo svinjarije. To že počnejo ljudje, tujci, ki gredo čez našo državo v tranzitu čez Slovenijo. Mislim, da si ne smemo dovoliti tega, in da je mnogo več drugih učinkov lahko za polnjenje državne blagajne kot pa ravno s tem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima mag. Helena Kamnar, državna sekretarka. Prosim.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa za besedo. Mislim, da se je treba odzvati na besede, ki so bile izrečene v zvezi z vodenjem trošarinske politike. Poglejte, trošarinsko politiko vodi tako ta vlada kakor jo je vodila prejšnja vlada po modelu cen, ki je enak in se trošarine pravzaprav prilagajajo temu, kakšno je gibanje nafte. Če se nafta podraži, potem se

praviloma trošarine znižajo zato, da se cena, drobnoprodajna cena ohrani čim bližje tistemu, kakršna je, in ostaja stabilna. Prihaja sicer do manjših nihanj navzgor in navzdol, tako kot je prihajalo tudi v preteklih letih ali pa v preteklem mandatu, če zdaj moramo vedno te primerjave delati, ampak nedvomno je politika povsem identična. Res pa je, da so se razmere na trgu nafte zelo spremenile. Medtem ko so bile v času svetovne gospodarske rasti cene nafte izjemno visoke, pa seveda prostora za trošarine zelo malo in so bile zato trošarine zelo nizke, cene so bile pa še vedno višje, drobnoprodajne cene, kot so recimo bile v povprečju v lanskem letu. Seveda, če pogledamo posamezna obdobja, so situacije različne, odvisno od večih dejavnikov. Imamo dejavnike, če se omejim na naftne derivate, mislim, da je bilo o tem pravzaprav največ govora. Ta vlada vodi politiko trošarin pri naftnih derivatih tako, da bi drobnoprodajna cena naftnih derivatov bila čim bolj primerljiva s cenami, ki so v sosednjih državah. In da bi s tem preprečila nakupe večjih količin goriv v sosednjih državah in s tem pravzaprav tudi negativne vplive na domači proračun.

Kar se tiče vpliva trošarin na gospodarstvo oziroma na avtoprevoznništvo, to je bilo večkrat omenjeno. Lansko leto ste sprejeli zakon, s katerim se vračajo trošarine do določene mere avtoprevoznikom prav zato, da se olajša njihov položaj in da se zaradi morebitnega dviga trošarin ne zmanjšuje njihova konkurenčna sposobnost. Z novelo zakona, ki je pred vami, omejitev celo ukinjamo, kar pomeni, da gre lahko ta omejitev tudi preko 130 evrov na tisoč litrov. Delovni stroji in gradbeni stroji imajo 50% znižanje trošarin. Ravno tako velja za stroje v kmetijstvu. To se prvi, dve ključni panogi, ki sta zelo vpeti v porabo energentov, sta pod posebno ugodnim režimom, da ne bi bili prizadeti.

Glede dviga, ki ga v zakon postavljamo. Danes imamo situacijo, da je zakonska višina trošarin povečana skladno z vladno uredbo za manj kot 50%, ampak izkoriščamo ta prostor zato, da se gibljemo primerno temu, kar sem prej opisala. Ocenjujemo, da je primerno, da se ta višina dvigne in se še vedno lahko tudi spusti pod to mejo, ker Vlada lahko s svojo uredbo določi 50% na zakonsko višino in 50% pod zakonsko višino. Zato je dejansko cilj v tem trenutku na področju naših derivatov, da se odpre manevrski prostor in pusti možnost vplivanja Vlade preko politik, ki jih vodi tudi na drugih sektorskih področjih.

Samo še v zvezi z zniževanjem davkov. Pravzaprav celo lansko in letošnje leto ob vsaki priliki poslušamo, kako bi Vlada morala zniževati davke. Če mi gledamo višino naših posrednih davkov in če odmislimo prispevke za socialno varnost, potem pri tej višini popolnoma nič ne odstopamo od evropskih držav, ampak smo nekje na povprečni ravni. Enako velja z neposrednimi davki. Poglejte, primere, ki ste jih opisali, spoštovani gospod Vizjak, znižali smo davek na

avtomobile. In kakšna je bila reakcija? Trgovci so zvišali cene. Kakšna bo reakcija, če znižamo davek kje drugje? Mi ne moremo regulirati trga. Imamo tržno gospodarstvo in normalno je, da se proizvajalci in prodajalci obnašajo na tak način, da izkoristijo prostor, ki ga ponudi kakšen drug ukrep, tudi ukrep znižanja davkov. Na to pač Vlada ne more vplivati. Pri najboljši volji ne, razen če gremo administrativno določati cene, česar nismo počeli niti v samoupravnem socializmu, ko smo imeli administrativno upravljanje gospodarstva. Hvala lepa.

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Sedaj bom dal besedo mag. Radovanu Žerjavu, potem mag. Vizjaku in Bogdanu Čepiču. Mag. Radovan Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovana gospa sekretarka, kolegice in kolegi. Tudi sam se s tako trošarinsko politiko, predvsem kar se tiče naftnih derivatov, seveda, ne strinjam. Smo ji že bili priča kdaj v zgodovini. Sam sem se intenzivno ukvarjal s to dejavnostjo, pa vem, da smo takrat z neumno trošarinsko politiko ustavili edini rafinerijo v Sloveniji, ker je bilo takrat vprašanje 2 tolarja po litru, da bi posodobili rafinerijo, ali pa ne, 2 tolarja po litru. Preračunajte, 2 tolarja po litru je bilo takrat vprašanje, ali bomo pustili to rafinerijo ali ne, pa bi imeli danes svojo rafinerijo, pa ne. Kot sem dejal, s tem se preprosto ne strinjam.

Danes si odpiramo možnost, v kolikor bo seveda zakon sprejet, da bomo lahko trošarine na naftne derivate dvigovali za novih 50%. Do sedaj smo pač prišli do meje, ko pač to več ni možno. Treba je povedati, da smo v preteklosti trošarine, seveda, se strinjam, zaradi visok cen surove nafte držali na minimumu. Je pa tudi res, da ta vlada do sedaj, ne spomnim se, da bi kadarkoli do sedaj kdaj spustila trošarino, ampak jo neprestano dvigujemo. Kljub temu, da sedaj že kar nekaj časa surova nafta na svetovnem trgu raste in bo še rasla, najbrž. Težko je trditi, da bo sedaj nafta kar naenkrat spet začela drastično padati. Padla je in ponovno raste. Kljub temu si odpiramo možnost, da bomo te trošarine naftnih derivatov dvigovali.

Kakorkoli obračamo, gre za obremenitev gospodarstva, tudi če imajo nekatere dejavnosti možnost za, kako bi rekel, 50% znižanje, ampak 50% od neke osnove, pa če je ta osnova višja, je tudi 50% več. Tako, da gre za obremenitev gospodarstva, transporta, gradbeništva, energetike in ne vem koga še vse. Gre za obremenitev fizičnih oseb, torej vseh nas.

Pred nekaj časa smo se pogovarjali o minimalnih plačah, ni dolgo nazaj, sedaj se pogovarjamo, kako bomo dvignili naftne derivate, da bomo seveda vsi, ki uporabljamo prevozna sredstva, plačevali več. Jaz menim, da to ni dobro in da je treba, kakorkoli, pa nam to paše ali ne, začeti

razbremenjevati gospodarstvo. Ta primer, ki ga je državna sekretarka navedla, jaz ne vem, se mi zdi neresen. Dogajajo se nam hude zgodbe. Zgodilo se nam je Gorenje, zgodila se nam je Mura in tako naprej. Zakaj? Delavci imajo nizke plače. Zato, ker preprosto gospodarske družbe niso v stanju plačati višje plače, zato ker so preveč obremenjene. Torej - imamo predrago državo. Varčevanje pa nam nekako ne gre najbolje od rok. V izhodni strategiji smo predvideli 400 milijonov na letnem nivoju. Na 9 milijard je to 4,4%, lepo vas prosim. Če nismo v stanju privarčevati več, ne bo dobro.

Odpira se bo taki trošarinskih politiki in trenutnemu stanju, ko so cene naftnih derivatov, ravnokar sem si natisnil, tako v Avstriji kot na Hrvaškem cenejše kor pri nas, torej maloprodajna cena nižja kot v Sloveniji. V Italiji nekoliko višja, na Madžarskem pa res za nianso. Ne spomnim se, kdaj so bile v Avstriji nižje cene maloprodajnih naftnih derivatov, kot so sedaj. Kdaj je bilo to nazadnje? Se ne spomnim, pa sem se s tem ukvarjal 15 let. Redkokdaj.

Postavlja se vprašanje tranzita. To je bilo danes že odprto. Menim, da bi morali voditi trošarinsko politiko na način, da bi tudi ves ta tranzit, ki se hočemo ali nočemo, pelje skozi Slovenijo, da bi točili gorivo v Sloveniji, ne v Italiji in ne na Hrvaškem, ne v Avstriji. Takšno politiko bi morali voditi. Glede na to, da bodo tovornjaki tako ali tako prečkali našo državo, bodo povzročali onesnaževanje, bodo povzročali uničevanje avtocest in tako naprej. Torej, doseči je treba to, da bodo gorivo točili v Sloveniji, da bomo od njih pobrali trošarine. Nisem prepričan, da politika višanja trošarin pomeni tudi večji prihodek v državni proračun. Naredimo kdaj pametne izračune na to temo in se prepričajmo, ali je takšna politika prava; ali pa nas to ne zanima, pa je ta politika namenjena zgolj temu, da bomo pač čim bolj napolnili proračun, ozadje nas pa preprosto ne zanima.

Kje so naši avtoprevozniki, to me zanima. Spomnim se, tik pred volitvami so mi kot ministru skoraj kožo potegnili s telesa, po domače rečeno. Pa se nismo pogovarjali o drastičnem dvigovanju cestnin, pa se nismo pogovarjali o dvigovanju trošarin in tako naprej. Takrat so nas stiskali vse po vrsti, mene in tudi kolega Vizjaka, za koliko bomo znižali, ne vem, kakšne olajšave, za koliko bomo znižali cestnine, za koliko bomo znižali eno, drugo, tretje, četrto. V zadnjem letu se pogovarjamo samo o tem, kako bomo dvigovali, pa ni nikjer nikogar. Ali je tudi tu politika vmes? V avtoprevoznških zbornicah? Jaz tega ne razumem.

Še enkrat poudarjam, smo proti temu, da se vodi takšna trošarinska politika, ker menimo, da je napačna. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa. Državna sekretarka je v bran temu zakonu povedala nekaj, kar je zelo neprepričljivo. Rekla je, da se trošarinska politika prilagaja cenam, da ne nihajo preveč na trgu, glede na spremembo cen surove nafte oziroma derivatov.

Februarja ali marca leta 2009, se pravi, približno pred enim letom je bila cena surove nafte 40 dolarjev za sod. Danes je približno 80 dolarjev za sod. Cena je šla torej dvakrat gor. Če bi se res trošarinska politika prilagajala temu, potem bi se morala trošarina v tem času znižati, da bi se blažila vpliv dviga cen surove nafte na ceno pogonskih goriv v maloprodaji, pa se to ni zgodilo. Nasprotno, sedaj, ko se cena nafte dviguje, vsaj v zadnjem letu se je, se odpira in večja maneverski prostor Vlade za dvig trošarin, ne pa za spust trošarin. Torej, prvi razlog je totalno mimo. Če bi res bilo temu tako, da Vlada prilagaja trošarine cenam, da le-te ne nihajo, potem tudi cene ne bi nihale, maloprodajne cene, pogledajte si, saj, kaj bi gledali, saj vemo, ko točimo gorivo, da cene stalno nihajo gor, dol in da Vlada nikoli ni spustila trošarin, zelo rada jih pa dvigne. Torej, ni res, spoštovani, osnovni elementarni cilj tega zakona je, kako polniti državni proračun na ramenih tistih, ki kupujemo pogonska goriva. To je cilj. Cilj je "flikati" neznansko proračunsko luknjo, ki jo drugače ta vlada ne zna "flikati" skozi dodatna davčna bremena. Največje sprenevedanje, ki sem ga pa danes tu slišal, je pa to, da so bile zaradi Zakona o davku na motorna vozila cene novih avtomobilov, Renaultovih na primer, razbremenjene in da je ta grdi Renault dvignil maloprodajne cene ne zaradi davka, temveč zaradi svoje politike. Pogledajte, spoštovani, najmanj kar je, če je to res, v interesu obveščenosti javnosti apeliram na vas, da odgovorite na članke, ki so v slovenskem časopisju na to temo, ker se vsi, ki so dvignili cene izgovarjajo na to, da so jih zaradi davka. Demantirajte jih.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Bogdan Čepič. Prosim.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala lepa za besedo. Zagotovo so trošarine del ekonomske politike, ki jo izvaja ta vlada in jo je izvajala tudi prejšnja vlada. Če se spomnimo prejšnja vlada res ni dvigovala trošarin zaradi tega, ker je bila cena pogonskih goriv izredno visoka, ker če bi dvigovala še trošarine ne bi bila inflacija 6,5, ampak bi bila mnogo višja in zato je to del ekonomske politike, ki se sedaj tudi izvaja in se je izvajala tudi takrat in prav je tako. Treba je imeti neko razmerje, neko možnost zaradi tega, ker so energenti eni od izjemno pomembnih elementov tudi pri določanju cene. Samo poslušajmo statistična poročila, ko govorijo, kdaj in na kakšen način se je karkoli pojavljalo oziroma podražilo. Sedanja politika te vlade ni nič drugačna, kot je politika držav, ki nas obkrožajo v evrskem območju. Kolega poslanec

Žerjav je prej govoril, da sta samo Hrvaška in Avstrija nekaj cenejši. Verjetno se pa ne spomni, ker je bil takrat premlad, v začetku 80. let, ko se je že zgodilo, da je tudi Avstrija bila cenejša pri gorivu in smo hodili točit tja, ker smo v takratni Jugoslaviji imeli ukrepe, par-nepar, bone in ne vem kaj še vse, zaradi tega, da smo imeli gorivo, ki je bilo takrat zlato, ne črna nafta.

Seveda gre za veliko sprenevedanje, ko govorimo, kako Vlada s temi trošarinami uravnava zadeve. V gradivu za obravnavo tega zakona, ki smo ga sprejemali že na odboru, zelo jasno piše, da je bila julija 2009 nazadnje spremenjena trošarina, torej dobrega pol leta ali 7 mesecev nazaj. Takrat se je sprejelo tudi ukrep, ki je omogočal gospodarstvenikom, ki se ukvarjajo s prevozi, s transportom, plačevanje nekoliko nižje trošarine. Kolega Bezjak, ki je velik prevoznik, ima veliko tovornjakov in je koristnik tega, bi v imenu poštenja do sebe lahko povedal, koliko je prihranil in kako ugodneje je bilo poslovanje zaradi tega, ker je država, ta vlada znižala trošarino in omogočila boljše poslovanje v teh zaostrenih razmerah. Ne, zdaj bo raje zapustil dvorano, zaradi tega, ker tega ni prijetno poslušati, in zaradi tega, ker je natresel kup laži in neresnic, ko je govoril o trošarinskih zadevah.

Prav zaradi tega je treba sprejeti ta zakon in imeti možnost odstopanja od tega. Zato je tudi predlog amandmaja, ki črta dvig trošarin, nesprejemljiv, tudi za vse tiste, za katere bi eventualen dvig trošarin, kar je še možno, pomenil lažje in boljše poslovanje, zato da bi imeli večje olajšave kot 130 evrov; tudi to je zapisano v tem zakonu.

Kar se pa tiče tega, ali bi naj tovornjaki, ki v svojem tranzitu onesnažujejo Slovenijo - ne govorim o domačih, pač pa tujih prevoznikih - tudi točili gorivo v Sloveniji in na ta način polnili proračun. Ja, verjetno bi ga res polnili, vendar bi sočasno povečevali tudi emisije. Kako se izračunava CO2 emisija v Sloveniji? Na osnovi prodanih goriv, na osnovi tega. In tu je ta problem, ker bi bili pravzaprav lahko dvakrat kaznovani, z nizko trošarino in s taksami za obremenjevanje okolja. Sicer podpiram mnenje, da je treba imeti dodatna sredstva za to, da bomo lahko uvedli okolju prijaznejše načine ogrevanja, goriv in tako naprej, in to financirali. Toda spomnimo se, mislim, da je bilo v mesecu januarju ali februarju, ob korekciji cen naftnih derivatov, sedaj to že bilo vneseno notri, mislim, da je cent in pol ali nekaj takega, ker smo dodali gorivo, tega, kar je Vlada predlagala, pa nihče ni opazil, da bi to kaj dosti vplivalo na ceno goriva. Celotne vrste goriv so se v tem trenutku pocenile. Zato je tako lahkotno govoriti o trošarinah, tako lahkotno govoriti o nekaterih teh stvareh je nekorektno. Trošarine so del ekonomske politike, ki jo izvajajo, so mehanizem za uravnavanje, tudi za polnjene proračuna takrat, ko seveda je to možno in so primerljive s sosednjimi državami in zato seveda ni smiselno, da imamo mi nafto ali gorivo po 50

centov, povsod drugje pa ga imajo po evro. Namišljam si številko. Kar pomeni, da bi na ta način vse samo povabili sem, zato da bi tukaj točili. Mogoče bi bil res del gospodarske dejavnosti, ki se s tem ukvarja, nekoliko bolj uspešen, po drugi strani bi pa bilo mnogo več težav, ki bi se pojavljale, vključno s tem, da je to pomemben vir financiranja javnih sredstev. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Bogdan Barovič. Samo trenutek, prijavljeni so še Renata Brunskole, mag. Radovan Žerjav in Franci Kek. Prosim, gospod Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa. Prvič. Zdaj pa res ne razumem. Že od včerajšnjega dne pa tudi danes, zakaj je treba v zvezi s tem, ko izražamo različna mnenja in skušamo najti rešitev, že spet smo pri prepirih dveh političnih opcij. In uporabljajo ena in druga za boj vsa sredstva, samo da negira tisto, kar druga pove. Nehajte, lepo vas prosimo, na koncu boste ravno tako plačniki trošarin vi, kot bo vsak navaden človek. Trošarine so evropsko primerljive, plače pa ne. Dajte si tudi to v glavo. Zares te ujezi taka stvar, ko pa skušamo najti rešitev. Samo rešitev je treba najti. Mogoče delamo Vladi krivico, jaz bi zelo rad vedel, zakaj konkretno je predlagan v 37. členu iz 320 na 460, približno 40%. Zakaj ni, ne vem, 360 iz 320? Zakaj 40% dvig? Zakaj zanikati resnico, da je to osnova, na kateri bo Vlada gradila pravico iz 66. člena in dvigovala ponovno za 50% in bomo prišli nazadnje, če vzamemo 50% od 460 je to 230, smo že na 700 in tako naprej. Zakaj ne smemo tega povedati, da tako pa tudi ne gre, da kar dvigovati pa tudi ne gre na pamet.

Jaz imam tudi en predlog. Poglejte, problem zniževanja trošarin zaradi dviga cene naftnih derivatov, pa se dogovorimo za eno obdobje šestih mesecev, postavimo fiksno ceno goriva in naj ta nihanja prinesejo ali več denarja v blagajno ali pa pač eno luknjo, da ne bo zdaj Vlada zmanjševala trošarin zaradi tega, ker se cena dviguje ali pa obratno. Dajmo fiksno ceno za eno obdobje, pa bomo videli, kaj bomo od tega imeli.

Kar se tiče tistega, kar je, jaz se strinjam s kolegom Vizjakom v tem, da je treba reči tem proizvajalcem avtomobilov, zdaj pa res, demantirajte svoje trditve, da ste zaradi davka na motorna vozila dvigovali cene in tukaj pa, če je temu res tako, če mi znižamo davke, proizvajalci pa dvigujejo cene, sem pa jaz prvi, ki se strinjam tukaj oziroma ki bi pa želel povedati gospe Kamnar, da gremo dejansko v administrativno urejanje cen, ker to je pa še absurd, to je pa že svetovni absurd, da ob znižanem davku dvigujejo proizvajalci ceno v takšnem času, kot je danes. To se pa nekdo norca dela, ne samo iz nas, ampak tudi iz Vlade. Ure in ure so strokovnjaki, ki tuhtajo, ki iščejo rešitve za vse, za dva milijona Slovencev, ne za 90 poslancev pa ne vem koliko zaposlenih v Vladi. Takšni ljudje se norčujejo in danes imamo

pravico povedati, da način dvigovanja trošarin za 40% kar tako, pa vsi vemo, da je to osnova za nadaljnje dvigovanje, pa ne gre, ker bomo prišli na takšne zneske, da bomo cel sistem podrli. Treba je najti eno skupno rešitev.

Če pogledamo 35. člen, ga moram omeniti, ker gre enako za dvig trošarin, jaz ne vem, zakaj, če se ravnamo po direktivi Evrope, evropska direktiva pravi, da se te trošarine, konkretno gre tukaj za tobak, dvignejo s 1. januarjem 2014? Zakaj pa ni Evropska direktiva napisala z 2011? Imamo že verjetno neko računico in imajo neko ekonomsko politiko, na osnovi katere gradijo in postavijo rok 2014. In zakaj se ga Slovenija ne bi držala? Verjetno gre za neko uravnoteženje. Slovenija, če bo šla že zdaj z dvigom trošarine in seveda izkoristila 66. člen, ja takrat, ko bo ta trošarina, ta direktiva stopila v Evropi v veljalo, bo mogla Slovenija cene še sedemkrat znižati in še 20 let čakati, da bomo prišli na tisto evropsko raven.

To so naše pripombe, s katerimi želimo pomagati Vladi, da bomo ljudem pomagali, ne pa kar govoriti, trošarine so potrebne. Seveda so, saj vemo, da državna blagajna rabi denar in da je to eden od virov. Drugi vir so pa, in končam, so pa tudi davki od dohodkov, predvsem tisti, ki so jih tajkuni v preteklih letih pobasali v svoje žepe, pa glasno in jasno povem, davkov pa še do danes niso plačali.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Najlepša hvala. Spoštovana gospa državna sekretarka, gospa direktorica, gospod predsednik, kolegice in kolegi! Glede na to, da sama prihajam iz območja, kjer je veliko ljudi iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja, še kako, in tudi širše iz Republike Slovenije, še kako odvisnih od največjega in edinega avtomobilskega proizvajalca, torej podjetja Revoz Novo mesto. Zatorej mi ni vseeno, kakšna razprava je danes tukaj in kakšna je tudi razprava v javnosti, saj namreč ljudje, ki so odvisni od tega podjetja in ki od tam dobivajo plačo, ob vsaki izjavi za javnost, ki je kakorkoli drugačna, skrbi in jim ni za to vseeno. Zato sem se, tudi meni ni, zato sem se kar neposredno obrnila na predsednika uprave podjetja Revoz. Danes je in zdaj že nekaj dni na avtomobilskem salonu v Ženevi in seveda podjetju Revoz čestitam, da bodo v Novem mestu proizvajali vozilo Wind, novo vozilo, ki so ga tudi na tem salonu v teh dneh predstavili javnosti. Vendar naj preberem kar stališče Renaulta v zvezi z nekaterimi interpretacijami nekaterih kolegov, da je bila vezana na spremembe Zakona o davku na motorna vozila tudi podražitev konkretno, vozila Renault Clio 1,2. Da je torej, vemo o čem je bila prej razprava, vendar jaz bom kar prebrala stališče Renaulta. "Renault je s 1. 3. 2010 cene vozil Renault prilagodil novim razmeram na tržišču in jih dvignil v

povprečju za 2,3%, odvisno od modela do modela. Zato smo se odločili, da bi ublažili vpliv davka na motorna vozila na modelih, ki bi se najbolj podražili." Konec citata. Stališča podjetja Renault z dne 3. 3. 2010 ob 11.40 uri. Torej zato, da se ne bi tukaj mi, kdo tukaj v razpravah sprenevedal, spreobračal zadeve in kakorkoli drugače interpretiral, da se je moral Renault Clio 1,2 podražiti zaradi te vlade. Lepo prosim, ne bodimo nekorektni, bodimo realni, povejmo to, kar je res, ne pa ljudi, ki "se sekirajo", ki se bojijo za svoja delovna mesta, da jih bo skrbelo, da je zaradi tega bila ta podražitev. Ne delajmo tega. Je pa gospa državna sekretarka zelo jasno in dovolj razumevajoče povedala, da vsako podjetje - živimo v tržnem gospodarstvu - in tudi podražitev cen vozil so poslovna odločitev podjetij. In zatoorej vemo konkretno, naj še enkrat poudarim, konkretno vozilo Clio 1,2 se ni rabilo podražiti. Je pa lahko to poslovna odločitev podjetja, konkretno Renault Nissan Slovenija, da se je to vozilo podražilo. Da pa iz tega stališča Renaulta razumem, da so na ta način ublažili podražitev pri nekaterih vozilih višjega cenovnega razreda. Torej, Renault Clio 1,2 se ni podražil in ga bi bilo treba podražiti zaradi te vlade. Da smo na jasnem. Niti zaradi sklepov in odločitev Državnega zbora. Mislím, da je javnost na ta način korektno seznanjena, kaj je resnica, kaj pa je sprenevedanje in očitiranje tej vladi, tej koaliciji, tej opoziciji. Ali vsi skupaj živimo tukaj skupaj. Razumimo se in biti korektni drug do drugega. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Mag. Radovan Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik. Če ste želeli Renaultu pomagati, rajši tega ne bi povedali. To je moje osebno mnenje, ampak pustimo to. .../Oglašanje iz klopi./

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, brez replike iz klopi, ne da jih jaz odobrim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Jaz ne bi mešal davčne politike ali kakršnekoli bivše Jugoslavije s politiko formiranja cen, ki jo imamo v tej državi. Takrat, žal, naftnih derivatov sploh bilo ni, če se spomnite, jaz se tudi še spomnim, zato so bili par - nepar, ker nafte preprosto ni bilo. Mešati tisto politike in potem še kakšna druga, pa boni, pa ne vem, kaj vse smo imeli s formiranjem cen naftnih derivatov takšno, kot je danes, se mi ne zdi ravno primerljivo. Takšna kot je sedaj, imamo jo že kar nekaj let, morda 15, ne od vsega začetka nastanka te države. To, da je bila julija nazadnje dvignjena trošarina, seveda, ja, saj je ni možno več dvigniti, ker smo na "plafonu". Ravno zaradi tega se danes pogovarjamo o tem, da bi si omogočili še nadaljnje dvigovanje trošarin v prihodnje, ob dejstvu, da smo ugotovili, da cena nafte raste. Cena surove nafte na svetovnem tržišču že nekaj časa raste. In ni nobenih indicev, takšnih

ali drugačnih, da bi v prihodnosti padala. Bilo nam je pa pojasnjeno, da je to inštrument cenovne politike na področju naftnih derivatov, da se vzdržuje neka konstantna primerljiva s sosednjimi državami cenovna politika naftnih derivatov. Torej, bodimo natančni.

In še nekaj. CO2 taksa je tudi bila omenjena. CO2 taksa pri formiranju cen naftnih derivatov nima ničesar. Kot jaz vem je sestavljena iz cene trgovca, potem pride trošarina, članarina za naftne rezerve in DDV. Drugega tukaj preprosto ni. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Franci Kek.

FRANCI KEK: Hvala za besedo. Zakon je vredne podpore. Res smo soočeni s proračunsko luknjo, ki je nastala v času te vlade, vendar tudi zaradi ukrepov prejšnje vlade. Država je dolžna pripeljati neka sredstva v proračun na način, ki je za ljudi, mnogi živijo težko, na način, ki je vzdržen. Tisti, ki kupujejo goriva v maloprodaji, vedo, da ta goriva za časa te vlade niso bila nikoli dražja kot pa pod prejšnjo vlado. To seveda ni odvisno samo od trošarin, tudi od cene nafte. In ker cena nafte trenutno ni tako visoka, so lahko trošarine večje.

Kar pa se tiče Revoza, je prav, da Revoz sam pove, kot je to trdila in nam razjasnila Renata Brunskole, kaj si ona o tem misli.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati o obeh amandmajih k 37. členu? Ugotavljam, da ne. Ker ne želi nihče več razpravljati zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **8. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **TRETJO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU NA VODNEM, ENERGETSKEM IN TRANSPORTNEM PODROČJU IN PODROČJU POŠTNIH STORITEV V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA**. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona.

Besedo ima mag. Helena Kamnar, državna sekretarka Ministrstva za finance.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa, še enkrat, za besedo. Imamo pred seboj dva zakona s področja javnega naročanja. Prvi splošen zakon in drugi zakon o javnem naročanju na področju vodnega in elektrogospodarstva. Jaz bi vas prosila, če lahko da moj uvod strnem, da se nanaša kar na oba zakona, ker sta

vsebinsko tako povezana, da ne bi bilo smiselno, da govorim dvakrat.

Zakon je od prvega branja do danes doživel nekaj manjših sprememb, vendar pomembnih vsebinskih sprememb ni v zakonu, ki je danes pred vami predložen za sprejemanje. Bistvene novosti zakona, ki se nanašajo predvsem na povečanje preglednosti delovanja sistema javnega naročanja in na to, da so posamezni postopki, ki so se v dosedanji praksi izvajanja zakonov, obeh zakonov izkazali za premalo definirane, da so v tem zakonu bolj natančno popisani in pravzaprav na ta način želimo prispevati k temu, da jih bo moč boljše in dosledneje izvajati, kar bo pripomoglo tudi k skrajšanju postopkov samega javnega naročanja in manjših pritožbenih odlogov. Vsebine, ki jih zakon prinaša, se nanašajo na ukinitev postopka zbiranje treh ponudb, na povečevanje praga, ki je relevanten za uporabo samega zakona, na ureditev obveznosti neposrednega plačila podizvajalcev, ureditev seznama ponudnikov z negativnimi referencami, razširitev kazenskih določb za naročnike, ponudnike in podizvajalce. Protikorupcijska klavzula, ki je bila predlagana v prvem branju, se je spremenila v vsebini tako, da je pravzaprav skorajda identična tisti, ki je bila v prvotnem besedilu zakona. Natančnejše urejamo objave in uvedbo novega obrazca za objavljajanje. Natančnejša je tudi ureditev, ki se nanaša na okvirni sporazum in dinamični nabavni sistem ter določa se omejitev preverjanja sposobnosti le na ponudnike, ki so oddali najugodnejšo ponudbo. Na ta način pravzaprav postopek tudi nekoliko poenostavljamo, uvajamo pa tudi nove mejne vrednosti za postopke objave javnih naročil, ki se uporabljajo od 1. 1. 2010, ki so skladni s predpisi Evropske unije. Uvajamo še eno novost, to je izobraževanje vseh tistih, ki se bodo ukvarjali z javnimi naročili in pridobitev certifikata, ker bi na ta način želeli izboljšati kvaliteto javnega naročanja in seveda s tem prispevali k bolj varčnemu ravnanju z javnimi sredstvi. Zakon, ki je predložen oziroma oba zakona, ki sta predložena, sta v tem trenutku v neskladju, in sicer splošni zakon v 11. in 49. členu, Zakon na področju vodnega, energetskega, transportnega področja in poštnih storitev pa v 10. in 52. členu. Zato bo potrebno po končanem tretjem branju zakon uskladiti z uskladitvenim amandmajem.

Predlagam, da zakon podprete v besedilu, kot vam je predložen. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Bogdan Barovič v imenu Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Kolegice, kolegi, predstavnici Vlade. Prepričan sem, in moji kolegi v Slovenski nacionalni stranki tudi, da Vlada s tem zakonom, torej z obema zakonoma, bom govoril kar o obeh, ima dobre

namene, ima dobro voljo in je hotela storiti nekaj dobrega. In intenca, pa upam, da tudi večina rešitev iz tega zakona tako tudi kaže, zato ga bomo v Slovenski nacionalni stranki podprli. Podprli ga bomo zato, ker razumemo, da gre v tem zakonu za uresničitev naslednjih ciljev: racionalizacije postopkov javnih naročil, zmanjševanje administrativnih stroškov pri javnih naročilih. Gre za, upam, da tudi skrajševanje rokov v postopkih javnih naročil in tudi za povečanje preglednosti pri javnih naročilih. Štiri pomembne vsebine, ki jih je Vlada, to verjamem, želela skozi ta zakon pridobiti. Tudi protikorupcijska klavzula je za nas nova in kvalitetna in dobra pridobitev, če bo le, pravim, pošteno izpeljana, izvedena in da bodo res tisti, ki lažejo z dajanjem podatkov, kaznovani. Da pa ne bi bili kaznovani tisti, ki pač kakšnega od elementov, ki so zahtevani, pač v tem trenutku, in takšnih gradbincev je veliko, ne izpolnjujejo, pa vendarle so s svojimi referencami dokazano kvalitetni in dobri izvajalci.

Seveda pa bo tako kot vsak zakon tudi ta zakon povzročil na eni strani odobravanje, na drugi strani pa pač nasprotovanje. Na matičnem delovnem telesu smo se veliko pogovarjali predvsem o kriterijih. Ali se ravnati po evropskih, utečenih kriterijih, kjer naj bi bila osnovni element pri izbiri izvajalca kvaliteta, ali ostati pri utečeni praksi v državi, Republiki Sloveniji, kjer naj bi bila cena tista, ki bi bila osnovni element ali element, ki ima največ teže, ki bi pomagala pri izbiri izvajalcev. V enem ali drugem primeru bodo iskali luknje. Tisti, ki bodo raje imeli ceno, se bodo pritoževali, če bo kvaliteta, tisti, ki imajo radi kvaliteto, se bodo pritožili takoj, ko bo nekdo drug izbran, češ, mi smo bili pa ugodnejši. Lumparije so bile in bodo. Pri cenovnem elementu in pri javnih naročanjih so nekateri dajali nižje cene zato, da so bili izbrani in so potem nemoteno z aneksi prišli na neko ceno, ki jo je nek drug ponudnik tudi dal, pa je mogoče ne bi spreminjal. Upam, da bomo temu naredili konec.

Kar se tiče javnih naročil, bi rad rekel še naslednje. Torej, mi podpiramo ta zakon, hkrati pa bi zelo radi, da bi bila javna naročila ekonomska kategorija in ne pravna kategorija. To poudarjam zato, kar sem že povedal, ker so pri nas očitno pravna kategorija, saj se za vsak posel, ki ga nekdo z nekom sklene, zadeva tako ali drugače najde na sodišču; če že ne na državni revizijski komisiji, pa na sodišču. Zato, ker je dosedanji zakon omogočal, da so se pritoževali eni čez druge, delo pa ni steklo. In upam, da bo s temi zakoni tega konec. In potem, če nekdo nekoga izbere, ki je dražji, zato ker ima edini vse tisto, kar želi iskalec, je na sodišču ali na reviziji, češ, "je zbral edinega, ki to ima, je že kaj podkupljen." Tu smo pa zdaj spet na drugem bregu, kjer se dogajajo svetovne neumnosti, češ, ni izbral mene, iz prakse govorim, on pa ponuja, smo pri vprašanju kvalitete,

čisto navadno blago, tako kot ga ponujajo vsi, s katerim lahko 20% s ceno niha. Upam, da bo ta zakon te elemente reševal.

Zaenkrat, kolikor sem razumel, bo ta evropski element obstal, torej da naj bi bila kvaliteta garancija za izbor.

In še eno vprašanje je, za katerega ne vem, kako bi ga rešili: vprašanje izvajalcev in podizvajalcev. V osnovi sem osebno, in kolegi v stranki smo prepričani, da bi bilo prav, da je izvajalec izvajalec in da ta izvajalec vse posle, ki jih sam sklene s podizvajalci, da je po zakonu dolžan temu podizvajalcu, seveda, tudi vse pogodbeno določila poravnati in plačati. In tukaj vidimo, da se je moralo Ministrstvo za finance, ki je že tako ali tako najbolj obremenjeno v tem kriznem času ukvarjati s temi vprašanji, in se ukvarja še vedno s temi vprašanji, zato ker pri nas pravna država spi. Oni delajo namesto Ministrstva za pravosodje, ki ne ukrepa takoj, ko izvajalec, ki je bil izbran na osnovi svoje pogodbe s podizvajalci, njim ne poravnava računov, jih "nateguje", po domače rečeno, in igra z njimi igrice miške in mačke. In na osnovi tega, ker je slabo delo na Ministrstvu za pravosodje v tej državi, je krivo Ministrstvo za finance. To je tista raka, ki jo mi vidimo; ampak vem, da najbrž ta zakon že spet tega vprašanje ne bo rešil. Ponuja eno možnost, kjer lahko ob soglasju izvajalec in podizvajalec skleneta tudi naročniško razmerje, tako da se ve, kdo bo podizvajalec javnemu izvajalcu, kar pa po drugi strani, seveda, spet ni dobro, zaradi tega ker se vmes karkoli zalomi in ni potem druge možnosti za samega izvajalca. Ampak še enkrat poudarjam, vse to po krivdi slabega dela Ministrstva za pravosodje. In žal mi je, da mora Ministrstvo za finance take stvari urejati. To ni njihovo delo, pa mogoče takšne vsebine niti ne sodijo v zakon o javnih naročilih, govorim o splošnem zakonu, ali pa na tem zakonu.

Slovenska nacionalna stranka bo podprla ta zakon. Je pa dan tudi razmislek o tem, da boste sebe razbremenili, pa malo drugim povedali, kaj naj še naredijo, da se ne bomo mi tukaj srečevali več kot pa doma z družino. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Še enkrat lep pozdrav vsem, predvsem pa predstavnicam ministrstva!

Seveda, javno naročanje je vedno aktualna in živa stvar. Razmere, odnosi na trgu in praksa pokažejo vedno kaj novega in ni ga bilo in ga ne bo zakona, ki bi vse situacije znal predvideti vnaprej. Gotovo pa je eno, da se moramo na tem področju obnašati čim bolj realno, čim bolj življenjsko in da je tako kot povsod tudi na tem področju najboljši tisti zakon, ki se imenuje zakon zdrave pameti.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije smo predlagane spremembe podprli že v drugi obravnavi in jih podpiramo tudi danes. Bi pa želeli povedati, v drugi obravnavi je bilo z naše strani rečeno, da je dejstvo, da je javno naročanje tako kot drugje po svetu vedno bilo in bo področje najrazličnejših mnenj in interesov, na eni strani zaradi kompleksnosti področja, pa tudi predmet najrazličnejših strokovnih interesov in posledično tudi najrazličnejših strokovnih tolmačenj. Javno naročanje pa mora biti že po sami naravi močno regulirano, saj je Slovenija majhna država, majhen trg, poleg tega pa smo na tem področju že izoblikovane mreže in močni lobiji, ki so si na vse načine želeli in si še vedno želijo podrediti določene segmente javnega naročanja. Da je javno naročanje pomembna tema, priča že sam podatek, da se letno odda javnih naročil v vrednosti 1,5 milijarde.

Obravnnavani Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o javnem naročanju prinaša nove rešitve na področju finančne discipline v odnosu do podizvajalcev, kar je dobro. Vse te, marsikje tudi slabo urejene razmere in stiske, katerih žrtve so podizvajalci, nobena stvar ni bolj razdelila kot današnja kriza, ko zmanjkuje sredstev in kratko potegnejo tisti, žal, najmanjši, ki pa so v večini primerov svoje delo opravili korektno, pošteno, je bilo tudi pregledano, nadzorovano, prejet, od večjih gradbenih sistemov pa težko prigaranih sredstev, na katera čakajo številne delavske družine, ne dobijo. In prav je, da smo posegli v to področje in uvedli s tem zakonom možnost plačil podizvajalcem.

Se pa po tem kontekstu odpira specifična gradbena zgodba v Sloveniji, za katero pa moram reči, da nam po določenih rešitvah na tem segmentu zagotovo ni v ponos in ne v čast. Ker poznam nekaj teh gradbenih projektov, kot župan od blizu, moram zagotovo reči, da ni in ne more biti cilj Slovenije, da si dva delavca, običajno iz tujine, zato da bosta ekonomsko maksimalno izkoriščena, delita eno posteljo; da bodo na tem področju poteptane vse človeške vrednote; da smo uvedli v desetletjih sistem podizvajalec od podizvajalec, podizvajalcev, ko seveda tisti, ki je v gradbenem jarku, dela trikrat, tudi štirikrat ceneje - on je običajno tujec - kot pa nekdo, ki je domačin v Italiji, Avstriji, ki pa je domačin domače države, pa za svoje korektno delo dobi trikratno plačilo. Prepričan sem, da med 100 tisoč slovenskimi brezposelnimi za solidno plačilo še vedno najdemo ljudi, ki bi bili v gradbeništvu, ki je zame eno najbolj produktivnih, lepih, konkretnih del, našli ljudi, ki so to pripravljani opravljati. S tem se bomo nekoliko zaprli v svoje meje, ampak jaz mislim, da je to trenutek in čas, ko moramo tudi Slovenke in Slovenci, ko delamo in gledamo naprej, razmišljati najprej o sebi, ne pa, da si vmes po pet, deset, petnajst odstotkov odrežejo razni šefi, ki mogoče pred leti niso znali niti našega jezika ali pa so pred desetletji prišli v Slovenijo kot najnižji gradbeni delavci, potem pa z ustrezno pametjo in

veliko razmisleka in z iskanjem zakonskih lukenj in lobiranjem napredovali do področij, ki jih imajo danes, del tega gradbenega trga pa obvladujejo z mobiteli in pa mercedesi.

Pomembno se mi zdi tudi povedati, da posodobimo tako imenovane črne liste in pa da končno rečemo tudi bobu bob, zakaj smo taki, da v preteklosti nismo na to črno listo predlagali določenih imen. Moram reči, da sem v neki zgodbi poskusil tudi sam, pa je to kaj zahtevno in zapleteno delo. In pa seveda to, da smo nekomu dokazali, ki je gradil neko čistilno napravo v soseščini, čez mejo, in se je pri referencah zlagal v kapacitetah za celih 50%, tega nismo mogli ustrezno dokazati. Pri ustreznih državnih organih pa zato ni bilo, da bi nam pomagali, kakšne velike podpore in pa razumevanja.

Želimo si seveda, da se tudi redefinira razmerje med ceno in kvaliteto predmeta naročila. Zagotovo se strinjamo s tistimi, ki pravijo, da cena ni in ne sme biti osnovno in edino merilo. Tukaj velja opozoriti na znan mednarodno uveljavljen pregovor, ki pravi, da nismo in ne smemo biti tako bogati, da bi lahko poceni kupovali.

Pomembne so nam tudi druge rešitve, ki so jasneje opredeljene v področju prekinitev postopka in zavrnitve vseh ponudb, uvedba pravnega pouka in ponovna uvedba postopka. V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije podpiramo rešitve na področju direktnega plačevanja - to sem že omenil - saj je treba prepričati ravno to, da prvi izvajalec zlorablja svoj privilegiran položaj napram ostalim v verigi.

Kar se tiče odnosa cena in pa ostala merila, tukaj Vlada kot predlagatelj navaja, da se je to v praksi pokazalo večkrat problematično, saj zagotovo daje ceni prevelik pomen na računih kakovosti. Primer - gradnja vodovodov, vodovodnih omrežij. Tista, ki jih marsikje koristimo danes, so stara 10, 15, tudi 40 pa do 80 let in so zdržala. Pri gradnji najsodobnejših vodovodov pa lahko dobimo armature, ki imajo garancijo dve in tri leta, pa tudi tiste, ki bodo zdržale naslednjih 50 let. In če je tukaj merilo cena, potem to pomeni, da se bomo na praktičnem primeru, da smo na kratek rok veliko pričakovali, na dolgi rok pa zagotovo samega sebe ustrelili v koleno. In tukaj je treba imeti tudi ustrezno podporo, suport in razumevanje organov, ki v tej državi delajo na področju preprečevanja korupcije, nadzora, Računskega sodišča in še kje. Kajti, kdor pozna zadevo in problematiko od blizu, ima seveda neko drugo širšo, mislim, da bolj realno logiko kot pa nekdo, ki zadeve preverja samo suhoparno, po črki zakona. Želim si, da bi spisali in sprejeli take .../Znak za konec razprave./..., ki bodo tistim prvim dali možnost, da korektno, pošteno in pa zakonito ravnanje tako tudi predstavijo in pa obrazložijo.

Rešitve imajo podporo Poslanskega kluba Liberalne demokracije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skuine Socialnih demokratov bo predstavil Bogdan Čepič. Prosim.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav!

Predstavitev stališča Poslanske skupine Socialnih demokratov bom povzel za obe točki dnevnega reda, saj se vsebina sprememb tako Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem transportnem področju in področju poštних storitev kot Zakon o javnem naročanju dopolnjujeta. Pri obeh zakonih se spremembe nanašajo tako na sistemska vprašanja kot na postopkovne izboljšave ter na spremembe, s katerimi bi nacionalno zakonodajo prilagodili evropski zakonodaji na področju javnih naročil, in to na vseh področjih. Zato so si spremembe obeh zakonov tudi podobne, čeprav gre za različna področja. Oddaja del ali nabava opreme preko javnih naročil je pomemben generator gospodarske rasti. V Sloveniji pomeni, da se preko javnih naročil oddajajo dela, ki dosegajo cca 13% BDP-ja in je primerljiv z deležem, ki ga predstavlja trg evropskih javnih naročil v bruto družbenem proizvodu Evropske unije, ta je približno 16%. Se pa ta delež spreminja in je povezan z gospodarsko močjo posamezne države in tudi z razvojno naravnostjo posameznih ekonomij ter preglednostjo financirana iz javnih financ.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo, da se s spremembo zakonodaje odpravijo pomanjkljivosti zakonodaje, ki so se pokazale v praksi javnega naročanja, in da se racionalizirajo postopki oddaje javnih naročil. Sedanje spremembe obeh zakonov o javnem naročanju se nanašajo predvsem na zmanjšanje administrativnih stroškov, skrajševanje rokov v postopkih javnih naročil, povečanje preglednosti v postopku javnega naročanja in dostopnost malih in srednjih podjetij do trga javnih naročil - pomembni cilji, ki jih spremembe obeh zakonov zasledujejo.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov podpiramo rešitve ključnih sistemskih sprememb ureditve finančne discipline tako v postopkih javnih naročil kot tudi kasneje, ko se javno naročilo izvaja in je treba zaščititi predvsem podizvajalce, ki prevzemajo velik del odgovornosti za kvalitetno izvedbo javnega naročila skupaj s prevzemnikom delo. Z Zakonom o izvrševanju proračuna za leti 2010 in 2011 je določeno, da se bodo tako investicijska dela kot tudi plačila blaga in storitev, ki se plačujejo iz javnih financ, izvrševala v roku 30 dni. Pomembno določilo, ki postavlja popolnoma druge finančne okvirje. Za odpravo finančne nediscipline se nam zdi izjemno pomembno, če neko ključno določilo, ki je zapisano v dopolnitvi zakona o javnem naročanju, da mora izvajalec takrat, ko nastopa s podizvajalci, le-te v ponudbi navesti, kar je sicer bilo že do sedaj, a mnogokrat kršeno - novo je to, da morajo navesti

podatke o delu naročila, ki ga bo izvedel podizvajalec, kot obvezna sestavina pogodbe med naročnikom in izvajalcem pa je tudi pooblastilo ponudnika in soglasje podizvajalca, na podlagi katerega lahko naročnik javnega naročila opravljena in prevzeta dela oziroma dobave plača neposredno podizvajalcu. Upajmo, da bo to določilo v zakonu prisililo glavne izvajalce oziroma prevzemnike naročila, da bodo dejansko plačali tiste izvajalce, ki bodo delo izvedli.

Poleg navedenega, omenjenega pooblastila in soglasja mora pogodba o izvedbi javnega naročila vsebovati tudi vrednost celotnega javnega naročila in rok veljavnosti pogodbe. Kršitve navedenih zahtev so v predlogu zakona določene kot prekršek. Z namenom ureditve finančne discipline v javnih naročilih, ki se izvajajo s podizvajalci, se predvideva tudi priprava ustrezne podzakonske zakonodaje. To pa bo v veliki meri zaščitilo predvsem manjše podizvajalce, ki so na koncu ostali brez plačila, ker izvajalec ni želel ali ni mogel izplačati, ker se je zakalkuliral na razpisu in tako pustil v negotovosti predvsem podizvajalce.

Pomembna novost spremenjenega zakona je tudi določilo, da cena ni vedno in edino zveličavno določilo za izbor izvajalca. Treba je uveljaviti določilo, da je treba izbrati ekonomsko najugodnejšega izvajalca, pod pojmom ekonomsko najugodnejši pa cena ne sme biti prevladujoči element. Za ekonomsko najugodnejšega ponudnika je treba vključiti tudi druge elemente, kot so: kakovost storitve ali materiala, garancija, stroški vzdrževanja in servisiranja in še bi lahko naštevali. Ta merila pa novelacija zakona prepušča naročniku, vključno z odgovornostjo, da izbere najboljšega. Zaradi tega tudi ne bomo podprli amandmaja Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, ki ponovno postavlja ceno kot dominantno merilo pri določanju ekonomsko najugodnejše ponudbe.

Zaradi racionalizacije postopka in zmanjšanja stroškov zakon uvaja spremembe v zvezi s preveritvijo ponudbe in s tem povezanim ugotavljanjem sposobnosti ponudnikov za izvedbo naročila. V skladu s tem zakonom naročnik najprej oceni ponudbo in jo razvrsti glede na merila, nato pa preverja le najugodnejšo ponudbo. Če najugodnejši ponudniki ne izpolnjuje pogojev za dodelitev javnega naročila, naročnik njegovo ponudbo izloči in preveri usposobljenost ponudnika, ki je oddal naslednjo najugodnejšo ponudbo, in tako dalje. Na ta način se naročniku in organom, ki vodijo uradne evidence, prihrani nepotrebno delo, saj se preverjanje usposobljenosti le za najugodnejšega ponudnika. V zvezi s preverjanjem sposobnosti ponudnika se naročniku hkrati omogoča, da upošteva dokazila, ki jih je pridobil v prejšnjih postopkih oddaje naročila, če le-ta niso starejša od štirih mesecev in so po vsebini ustrezna. Ta sprememba odločilno vpliva na zmanjšanje administrativnih stroškov in stroškov, ki jih imajo ponudniki, ki nastopajo pri javnih naročilih.

Same spremembe obeh zakonov ne odpravljajo vseh pomanjkljivosti, ki jih je zaznati pri izvajanju javnih naročil v praksi. Sedanje spremembe že spreminjajo skoraj v tretjinskem obsegu osnovnega zakona, zato bo treba po mnenju Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora - in temu mnenju se pridružujemo - z vidika nomotehničnih smernic in zakona spremeniti - z novelo ali poseči po oblikovanju novega zakona.

Zaradi vsega navedenega Poslanska skupina Socialnih demokratov bo podprla Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev in Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju, ki ga bomo obravnavali pri naslednji točki.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Rado Likar. Prosim.

RADO LIKAR: Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav predstavnicam Ministrstva za finance! Pred nami je v tretjem branju Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev. Kljub temu da so v zakonu nekatere pozitivne rešitve, v Poslanski skupini SDS predloga zakona ne bomo podprli iz razloga, ki ga navajamo v nadaljevanju.

Predlog predvideva, da se odpravi določbo, s katero se v postopku javnega naročanja v primeru ekonomsko najugodnejše ponudbe upošteva tudi merilo cena, poleg drugih meril, kot so estetske in druge lastnosti izdelka, kakovost, življenjski cikel, rok dobave in podobno. Do sedaj veljavni zakon je v primeru ekonomsko najugodnejše ponudbe določal, da mora biti delež cene, ne glede na vrsto in vrednost ostalih meril, najmanj 60%. Ta rešitev po našem mnenju ni slaba in ne vidimo nikakršne potrebe po spreminjanju te določbe, saj se je tudi v praksi pokazalo, da je ta rešitev dobra. S tem so se strinjali tudi nekateri poslanci koalicije na matičnem delovnem telesu, ki so bili mnenja, da se takšna rešitev ohrani. In v tem smislu je bil sprejet tudi amandma odbora, vendar je iz nam nerazumljivih razlogov bilo to na seji državnega zbora s strani vladajoče koalicije preglasovano. Taka rešitev pomeni, da bo nekdo za enako storitev lahko nekoga izbral za recimo milijon evrov, drugi pa za podobno ali celo enako storitev, nekoga za 50 milijonov evrov. Še več, naročnik se bo lahko teoretično odločil, da sploh ne bo upošteval cene kot ustreznega merila in bo naročilo dal pravzaprav komerkoli. Rekli boste, da se to pač ne bo dogajalo. Lahko da ne, ampak možnost pa je in pregovor pravi, da priložnost dela tatu. Te možnosti preprosto ne bi smeli dopustiti in če bo to obveljalo, se bodo odprle možnosti za koruptivna in klientelistična dejanja in ne nazadnje možnost za neobjektivna

mnenja državnih organov, kot je Računsko sodišče, pri presoji odgovornosti v primeru kršitve obveznosti dobrega poslovanja. S tem se odpira možnost, da naročnik prilagodi razpisne pogoje tako, da so pisana na kožo točno določenemu ponudniku. Žal, v naši državi še nismo prišli do te faze, kjer bi bila kultura poslovanja na takšnem nivoju, da bi bila lahko zakonodaja tako liberalna.

V Poslanski skupini SDS smo prepričani, da je lahko črtanje te določbe veljavnega zakona v danih razmerah nevarna in učinki bodo lahko prej negativni kot pozitivni. Zaradi vsega navedenega, kot rečeno, v Poslanski skupini SDS predloga zakona v predlaganem besedilu ne bomo podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Zares bo predstavil Alojzij Potočnik. Prosim.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala. Spoštovani predsednik, kolegi, predstavniki Vlade!

Danes Državni zbor poleg novele zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštne storitve obravnava tudi novelo zakona o javnem naročanju, ki jih je Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije. Rešitve v obeh predlogih novele zakonov so v mnogočem identične. Predloga implementirata evropsko direktivo v slovenski pravni red in urejata nekatera vprašanja javnega naročanja, ki naj bi privedla do večje preglednosti, poenostavljata administrativne postopke, hkrati pa tudi rešujeta vprašanje, ki se nanaša na plačilno nedisciplino.

V zakonsko besedilo so se vnesle še nekatere spremembe na področju zahtevanih znanj za izvajanje javnega naročila, na ta način pa se lahko izboljša kakovost javnega naročanja. Sicer, kot že rečeno, novela prevzema določbe evropske direktive in si prizadeva predvsem za učinkovitost ter preglednost javnega naročanja. Ponovno se vrača v postopek oddaje naročila male vrednosti in ta naročila mora naročnik objaviti na portalu javnih naročil. Menimo, da bo s tem malim in srednjim podjetjem omogočen dostop do javnih naročil in zagotovljena večja preglednost. Posebej pa bi izpostavili dejstvo, da se z namenom ureditve plačilne nediscipline v postopkih javnega naročanja uvajajo neposredna plačila podizvajalcem. S tem se sicer naročniku nalaga dodatno delo, zlasti v povezavi s spremljanjem plačil, vendar ta ukrep na drugi strani pomeni zagotavljanje plačil podizvajalcem v razumnih rokih. Tam je bilo v postopku sorazmerno veliko polemik, ker niso bili vsi prepričani, ali bo učinkovit ali pa samo brez učinka zapleta postopke. Kljub vsemu v Poslanski skupini Zares menimo, da pretežen del slovenskega gospodarstva predstavlja ravno mala in srednja podjetja ter da se bo z uvedbo neposrednih plačil podizvajalcem izboljšal položaj. Mala podjetja in obrtniki običajno niso sposobni sami izvesti javnega naročila, saj se na trg javnih naročil vključujejo posredno preko glavnih

izvajalcev. Neplačila opravljenih del ali zamik plačil pa je lahko za takšen gospodarski subjekt v razmerah, v kakršnih smo v času gospodarske krize, usoden. Sicer pa po naši oceni predlagane rešitve v obeh zakonih predstavljajo napredek in pričakujemo, da se bodo v praksi pokazale pozitivne spremembe. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil mag. Radovan Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik. Kolegice in kolegi. Pripravljene spremembe zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštne storitve poskuša odpraviti pomanjkljivosti zakonodaje, ki so se pokazale v praksi in racionalizirati postopke oddaje javnih naročil. Spremembe se nanašajo predvsem na zmanjšanje administrativnih stroškov, skrajšanje rokov v postopkih javnih naročil, povečanje transparentnosti v postopkih javnega naročanja in dostopnost malih in srednjih podjetij do trga javnih naročil.

Prednost zakona je tudi uskladitev z direktivo Evropske skupnosti glede izboljšanja učinkovitosti revizijskih postopkov oddaje javnih naročil. Čeprav navedena direktiva ureja področje pravnega varstva v postopkih oddaje javnih naročil, je nekatere rešitve smiselno vključiti v materialna zakona na področju javnega naročanja.

Sistem javnega naročanja temelji na načelih, ki izhajajo iz pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, to je na načelu prostega pretoka blaga in storitev ter svobode ustanavljanja, na načelu gospodarnosti, na načelu učinkovitosti in uspešnosti, na načelu zagotavljanja konkurence med ponudniki, na načelu enakopravne obravnave ponudnikov, na načelu proporcionalnosti in na načelu transparentnosti. Ta načela pa so na nek način kontradiktorna, kar izhaja tudi iz pomislekov pri kršitvah tega zakona. Kje in kdaj je prava meja pri določenih rešitvah je teoretično težko ugotoviti. Za rešitve, ki so pred nami, lahko rečemo, da je njihov namen vsekakor dober, vendar ali je njihova mera prava, bo seveda pokazala praksa.

Pomislekov imamo v Ljudski stranki kar nekaj. Ena od ključnih sistemskih sprememb tega zakona naj bi bila ureditev finančne discipline v postopkih javnih naročil, kjer ponudnik nastopa s podizvajalci. Kot obvezna sestavina pogodbe med naročnikom in izbranim ponudnikom, ki v javnem naročilu nastopa s podizvajalcem, se določata pooblastilo ponudnika in soglasje podizvajalca, na podlagi katerih lahko naročnik opravljena in prevzeta dela oziroma dobave plača neposredno podizvajalcu. Sliši se super in fino, kot se temu reče, a porajajo se mnoga vprašanja.

Prvič, menimo, da so za reševanje plačilne nediscipline potrebni predvsem sistemski ukrepi, ki bi reševali problem na splošno in generalno. Kaj pa plačilna disciplina vseh ostalih subjektov v Republiki Sloveniji? Bo pravzaprav ostala nerešena? Ali je prav, da v tem primeru breme reševanja problema plačilne nediscipline prenašamo na naročnika javnega naročila? Kako bo v praksi izgledala takšna pogodba, ki bo morala vsebovati vse zahtevane podatke v zvezi s podizvajalci? Koliko bo to zakompliciralo postopke in vplivalo na njihovo ekonomičnost in učinkovitost? Odgovore bo očitno prinesla praksa, ker tega danes še ne vemo. Glede na to, da je včasih podizvajalcev tudi nekaj deset, dvajset, trideset, štirideset, bo zagotovo zadeva problematična.

Z zakonom se namesto izraza "postopek izbiranja ponudb" uvaja izraz "postopek oddaja naročila male vrednosti" in predvideva objavo obvestila o javnem naročilu na portalu javnih naročil. S tem naj bi bila zagotovljena večja transparentnost in konkurenčnost malim in srednjim podjetjem. Pa se s tem omogoča dostop do trga javnih naročil ter zmanjšanje možnosti korupcije in klientalizma na področju javnega naročanja?

Doslej veljavni zakon je v primeru ekonomsko najugodnejše ponudbe določal, da mora biti delež cen, ne glede na vrsto in vrednost ostalih meril, najmanj 60%. Po besedah predlagatelja zakon to anomalijo odpravlja. Določitev meril in ponderjev ter s tem povezano odgovornost pa prepušča naročniku samemu. Ta rešitev se vsaj nam zdi zelo sporna. Kdo bo sedaj zagotavljal, da bo v takšnih postopkih cena sploh, če ne vsaj pravično merilo. Kljub vsem tem glavnim....

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, da se zaprejo vrata v dvorano. Nadaljujte, prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Kljub vsem tem glavnim pomislekom bomo v poslanski skupini predlog zakona podprli, saj kljub dvomom o večji gospodarnosti in učinkovitosti podpiramo njegov namen, to je zagotavljanje večje konkurence med ponudniki ter večje transparentnost javnih naročil. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Franc Jurša.

FRANC JURŠA: V Poslanski skupini DeSUS bomo prispevali svoje glasove k sprejetju obeh predlaganih novel zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev ter tudi zakona o javnem naročanju, saj smo predlagane rešitve v obeh aktih ocenili kot sprejemljive in tako vredne naše podpore. Sicer gre v obeh primerih več ali manj za identično materijo, razen določenih specifik, ki so glede na materijo vključene v pravkar obravnavani predlog zakona. Skupna ocena poslancev naše

poslanske skupine glede tega predloga zakona je, da predlagane rešitve pomenijo normiranost v tolikšni meri, da omogoča učinkovitejše, racionalnejše in bolj transparentno postopanje v zadevah javnega naročanja, kar bo zagotovo prispevalo h konkurenčnosti ter tudi k odpravi ovir za širše dostopanje malim in srednjim podjetjem.

Področje javnega naročanja predstavlja izjemno pomembno področje. To vemo vsi, ki se s tem tudi ukvarjamo in ga ne gre podcenjevati, predvsem z vidika porabe javnofinančnih sredstev. Poslanci naše poslanske skupine menimo, da so v predlog vključeni vsi potrebni mehanizmi za racionalno porabo državnega denarja ter mehanizmi za nadzor nad to porabo. Zelo pomembno je tudi to, da se lahko direktno plačujejo podizvajalci različnih del. Zato bomo podprli predlog zakona v vsebini, kot je predlagana. Ne podpiramo pa amandmaja vloženega k tem predlogu, saj gre za vsebinsko enako rešitev, kot je že bila sprejeta na prejšnji seji Državnega zbora v okviru druge obravnave tega predloga. Hvala.

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev o predlogu zakona v celoti. Besedo ima, če želi, mag. Andrej Vizjak. (Ne želi.) Žnidaršič? (Ne.) Zvonko Černač? Prosim, besedo ima Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa. No, o tem zakonu smo že razpravljali in danes razpravljamo izključno zaradi tega, ker takrat, ko bi bilo treba predlagati tretje branje, ni bilo nikogar z Ministrstva za finance v dvorani, da bi to predlagal.

Povedali smo že, da ciljev, ki naj bi jih zakon zasledoval, žal, ta zakon ne bo uresničil. Tudi ti dobri nameni glede podizvajalcev se bodo izjalovili. Zakon je napisan približno na tak birokratski način, kot so bile napisane uredbe glede uresničevanja jamstvenih shem, in vemo, kaj se je na koncu zgodilo. Ta dodatna zbirokratiziranost ne bo pripomogla k temu, da bi bilo področje bolj transparentno, bolj javno in da bi onemogočalo tisto, kar se trenutno dogaja. Namesto stotih podizvajalcev bo pač nastopal samo eden, s tem bo zakonskim določbam zadoščeno, vsi ostali v verigi bodo pa še naprej nezaščiteni, kot so do sedaj. Vidimo pa, kaj se v posameznih primerih dogaja. V teh dneh smo priče tragičnim zgodbam, ko se pri gradnji trenutno največjega projekta, ki se gradi v Sloveniji - to je Stadion Stožice, očitno je to največji resolucijski projekt iz izhodne strategije -, dogajajo tudi nesrečne zgodbe zaradi tega, ker teh plačil podizvajalcem ni. Žal, zakon, kot je sedaj koncipiran, tega, kar je bila namera, ne bo preprečil.

Drugi del. Na odboru smo v drugem branju tudi s pomočjo in podporo nekaterih koalicijskih poslancev sprejeli amandma, ki je ohranjal to, kar imamo sedaj v zakonu, in to predlagamo

tudi zdaj ponovno, torej to, da ne more biti merilo cena v okviru vrednotenja ekonomsko najugodnejše ponudbe, kar je bilo spregledano, kot je to sedaj v tem zakonu. In s tem amandmajem, ki ga, kot slišimo, ne boste podprli, s čimer boste na široko odprli pot korupciji in klientelizmu, predlagamo, da vrnemo nazaj to, kar imamo sedaj in kar v praksi ni bilo spoznano kot slabo, temveč kot dobro, da je v primeru vrednotenja ponudbe kot ekonomsko najugodnejše ponudbe merilo cena najmanj 40% oziroma najmanj 60%. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi besedo še predstavnica predlagateljev oziroma Vlade? Državna sekretarka mag. Helena Kamnar, izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa za besedo. Glede razmerja, ki je predmet amandmaja k 21. členu zakona, bi želela še enkrat povedati, zakaj je Vlada predlagala zakon v takšnem besedilu, kot ga je, in zakaj je predlagala, da se predpisano razmerje med ceno in drugimi merili umakne iz zakonskega besedila.

Evropske direktive, ki urejajo področje javnega naročanja, postavljajo že nekaj let v prvi plan vprašanje kakovosti javnega naročanja. Če s tem povežemo še tiste usmeritve, ki so prisotne na področju javnega naročanja in se nanašajo na zelena javna naročila, potem je jasno, da cena ne more več predstavljati osrednjega merila pri odločitvi za neko javno naročilo oziroma pri izboru izvajalca nekega javnega naročila. Če želimo kakovostno postaviti merila za izbor najboljšega ponudnika, ki bo zagotavljal najboljšo dobavo nekega blaga ali izvedbo neke storitve, potem je treba merila postaviti tako, da so v nekem normalnem razmerju - tako merila, ki govorijo o kakovosti, kot tista merila, ki govorijo o ceni. Nikakor Vlada ne izključuje cene pri svojem predlogu kot pomembnega dejavnika. Vendar je treba gledati na javno naročilo tudi z vidika njegove celotne življenjske dobe. Zelo pogosto se pokaže, da je izhodišča cena ob nabavi nekega blaga pravzaprav nizka, so pa potem stroški vzdrževanje te nabave oziroma nekega osnovnega sredstva, recimo, izjemno visoki, kar pomeni, da potem s stroški vzdrževanja pripeljemo v nekem obdobju življenjskega cikla tistega osnovnega sredstva ceno celo na višjo raven kot pri nekom drugem, kjer bo izhodiščna cena visoka, pa bodo stroški vzdrževanja že v to ceno vključeni.

Zaradi tega je tudi priporočilo in tudi vse evropske države pravzaprav ne predpisujejo razmerja med ceno in drugimi merili, ampak to prepuščajo konkretni odločitvi v konkretnem javnem naročilu. In to je tudi intenca tega zakona. Moram pa povedati, da, recimo, v tem trenutku kar 77% vseh javnih naročil predpostavlja kot edini izbor oziroma kot edino merilo ceno, kar seveda ni nujno, da je najboljša. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Zaključujem razpravo. Prehajamo na razpravo o členu in vložnem amandmaju, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vložnega amandmaja z dne 2. 3. 2010. V razpravo dajem 18. člen in amandma Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Želi kdo razpravljati? Prosim Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Moram reči, da te nepodpore temu amandmaju resnično ne razumem. Me pa prepričuje ta upornost in ta trdna odločenost, da se to določbo, ki je sedaj v zakonu in ki govori o tem, da je treba pri vrednotenju ekonomsko najugodnejše ponudbe merilo cene upoštevati najmanj v višini 40% oziroma 60%, ta upornost, da se to črta, me prepričuje o tem, da so v ozadju neki drugačni nameni. Vemo, da se bo to merilo - že zdaj imamo v zakonu možnost izbire na podlagi najnižje cene ali pa na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe. Naročnik se sam odloča, katero merilo bo izbral, in takrat, ko vidi, da je zanj bolj ugodno, da se odloča na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe in da vrednosti vse ostalo, o čemer je govorila državna sekretarka, se bo pač odločil, da bo izbiro opravil upoštevaje to merilo. Pri čemer nas zakon zavezuje, da je cena vsaj 40% vrednotenja oziroma 60%; 40%, ko gre za intelektualne in ostale stvari, 63% za vsa ostala naročila. Zdaj, s tem, ko tega amandmaja Slovenske demokratske stranke tudi v tretjem branju ne boste podprli, in ko boste to določbo v tem zakonu črtali, boste omogočili, da se na primer lahko - tukaj imam gradivo glede famoznega vladnega falcona - falcon odda za nič evrov. Za nič evrov in nihče v tej državi vam ne bo mogel očitati ničesar. Kajti, dejali boste, da hvala bogu, da ga nekdo sploh vzame, ker so itak stroški, ki jih imamo z njim, tako veliki, da ni variante, da bi kdo zanj sploh kaj plačal. Spomnimo se, še leto dni nazaj je ta falcon v Ameriki letel za 125 tisoč ameriških dolarjev mesečne najemnine. Slovenska vlada, Pahorjeva vlada je samo v enem leta iz naslova izpadle najemnine in iz naslova stroškov, ki so s tem nastali, vrgla skozi okno več kot 2 milijona evrov davkoplačevalskega denarja. In ta določba, ki je zdaj v zakonu, bo omogočala, da se bo lahko izbral produkt, izdelek, storitev

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Černač, vi sploh govorite o amandmaju?!

ZVONKO ČERNAČ: Seveda govorim o amandmaju, gospod predsednik.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: K 18. členu?!

ZVONKO ČERNAČ: Tako je. Ta amandma, če bi bil sprejet, bi omogočil, da ostane v zakonu določba, ki govori, da se ekonomsko najugodnejša ponudba, to je predzadnji odstavek, vrednoti z merilom 40% oziroma 60%.

Tako predlagam, da le razmislite o tem in da ne sledite neki upornosti, za katero pa morajo biti, po mojem mnenju, le neki vsebinski razlogi v ozadju. Ker drugače moram reči, da tega ne razumem. Tudi ta evropska praksa, ki je bila že ob drugi obravnavi omenjena, jaz te navedbe spoštujem, ampak nam direktive popolnoma nič ne preprečujejo, da ne bi imeli v zakonu teh določb zapisanih tako, kot jih imamo zdaj. In moram reči, da pri naročnikih ni bilo problemov pri izvrševanju določbe tega zakona.

Mislím, da so naročniki to določbo izvrševali tako, kot je bila zapisana. Je pa na nek način onemogočala takšne ali drugačne špekulacije. Glejte, kje se ta določba lahko največkrat uporabi - uporabi se lahko pri teh tako imenovanih svetovalnih storitvah, kjer je zelo težko na nek oprijemljiv način določiti pravo ceno. Imeli boste neko odvetniško svetovalno storitev za milijon evrov, lahko pa bi jo dobili tudi za 100 tisoč evrov. In če tega merila ne bo, bo lahko izbrana ta storitev za milijon evrov. Mislím, da to ni v duhu zakona in bi bilo prav, da se ta amandma podpre.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Preden dam besedo gospe Kamnarjevi, moram povedati, da amandma k 18. členu sploh ne govori o tem. Je pa res, da so lahko samo ta člen amandmirali, ker je bil ta amandma sprejet na seji Državnega zbora v drugi obravnavi. Tako vas moram opozoriti kot tudi ostale, da ste tu zlorabili poslovniško možnost razprave o amandmaju, ker ste govorili o stvareh, ki jih amandma ne obravnava. To je namreč določba, ki naj bi zavezovala naročnika, da enako obravnava ponudnike za vse sklope ali ponudnike za en sklop, in tako naprej.

Gospod Černač, imate proceduralni predlog? Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Glejte, spoštovani predsednik, rekli ste, da sem zlorabil poslovnik. S čim sem zlorabil poslovnik? Pojasnite mi, s čim sem zlorabil, ker sem govoril o isti zadevi, o kateri je prej govorila državna sekretarka. Potem sva oba zlorabljala poslovnik. Nič nisem zlorabil poslovnika! Govoril sem o amandmaju, ki govori o tem, kar je bilo že predmet razprave ob drugi obravnavi zakona in smo ob koncu druge obravnave ravno zaradi tega razloga, ker ta amandma v drugi obravnavi ni bil sprejet, čeprav pa je bil prej sprejet na Odboru za finance, na Ropovem odboru, tudi s pomočjo nekaterih koalicijskih poslancev, napovedali, da bomo ta amandma vložili tudi v tretjem branju. In sem pač o tem, kar imamo sedaj na mizi, tudi govoril. Ne vem, s čim naj bi po vašem mnenju ravnal v nasprotju s poslovníkom.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Seveda vam bom z veseljem razložil. Ne vi in ne gospa mag. Kamnarjeva v razpravi poslank in poslancev o predlogu zakona v celoti nista kršila

poslovnika - v prejšnji razpravi, v razpravi o predlogu zakona v celoti. Ko pa smo prešli na razpravo o členu in vložnem amandmaju, pa je do te kršitve poslovnika prišlo. To je opozorilo, ni nič posebno hudega, samo opozoril sem vas, da niste govorili o temi, ki jo ta amandma načinja. Toliko, da se ve.

O amandmaju k 18. členu želi razpravljati gospa državna sekretarka, ne o vsebini, ki se veže na zakon v celoti ali na druge člene. Gre za amandma k 18. členu.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa za besedo. Torej, amandma k 18. členu, tako kot je oblikovan, preprosto ni potreben, ker je ta vsebina že zajeta v šestem odstavku 49. člena novele.

Gre seveda za to, da naj bi vključili v besedilo tudi ponovno razmerje med ceno - torej, ta amandma k 18. členu je posledično povezan z vključitvijo v besedilo tudi razmerja med ceno in drugimi merili. Vseeno bi želela povedati, da to, kar je gospod Černač v zvezi z amandmajem k 18. členu povedal, pravzaprav ne drži. Razpolaganje s falconom ni predmet zakona o javnem naročanju, ampak je predmet zakona o razpolaganju s stvarnim premoženjem države, tako da je bil primer popolnoma neprimerno vključen v razpravo.

In druga stvar. Teorija zarote, ki jo Vladi očitata pri vztrajanju pri prvotnem besedilu zakona, vsekakor ni na mestu, ker tu ne gre za nobeno teorijo zarote in zadnje misli, ki vam jih ne razkrijemo v parlamentu, ampak gre preprosto za odziv na trenutne razmere in na trenutne težave pri izvajanju javnega naročanja. Vsaj na dveh segmentih smo bili opozorjeni, da sedanja rešitev v zakonu otežuje izvajanje javnih naročil, in sicer na področju intelektualne lastnine oziroma intelektualnih storitev in na področju opreme IT. Tam bi veljalo spremeniti in z našo vsebino zakona se odzivamo na te težave.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Gospod Černač, želite?

ZVONKO ČERNAČ: Obžalujem, da je predsednik zdaj zapustil vodenje Državnega zbora, ampak prav bi bilo, upam, da ste zdaj razčistili, da nisem ničesar zlorabil. Jaz sem govoril..

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Nimate več besede, gospod Černač....

ZVONKO ČERNAČ: ...o tej zadevi.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Černač, nimate več besede!!

ZVONKO ČERNAČ: Proceduralno, če mi dovolite, bi rad zaključil...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ja, potem pa povejte, prosim vas lepo, kaj želite!!

ZVONKO ČERNAČ: Gospa Kamnar...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Jaz sem vas vprašal na začetku, in dovolite mi, da povem stavek do konca!!! Kaj želite?

ZVONKO ČERNAČ: Gospa Kamnar je govorila o isti zadevi, kot sem govoril jaz, pa ni bila nič obtožena, da je kaj...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod...

ZVONKO ČERNAČ: ...zlorabljala poslovnik.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: ...Černač...

ZVONKO ČERNAČ: ...želim, da v Državnem...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: ...vas prosim...

ZVONKO ČERNAČ: ...zboru veljajo enaka merila za vse!
Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Zaključujem razpravo.

Končali smo razpravo o amandmaju, o katerem bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **9. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **TRETJO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU, V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA**.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Gospa državna sekretarka, želite besedo? Ne.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima gospod mag. Borut Sajovic v imenu Poslanske skupine LDS.

Izvolite.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči za besedo.

Seveda veliko smo o tem zakonu povedali že pri predhodni točki, vendar kljub vsemu, javno naročanje je tako potrebna in pomembna tema, da je določene zadeve treba večkrat poudariti. Zakon o javnem naročaju je del treh zakonov, ki urejajo področje javnih naročil: Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in na področju poštnih storitev smo predhodno obravnavali, sicer pa oba vsebujeta enake oziroma analogne rešitve. Pri obeh zakonih gre za sistemsko podobna zakona, zato so tudi predlagane s strani Vlade podobne, po mnenju Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije, ustrezne rešitve, ki pa se jih da vedno še nadgraditi, izboljšati, zato je vse to dogajanje na področju javnega naročanja treba budno sproti in ves čas spremljati, analizirati in pripravljati ukrepe za izboljšanje stanja.

Še enkrat poudarjamo, da se zavzemamo za predlagane rešitve, ki so povezane predvsem z zagotovitvijo finančne discipline v odnosu do podizvajalcev, da posodobimo evidence ponudnikov s tako imenovanimi negativnimi referencami in zaostriamo odgovornost, da racionaliziramo postopka in zmanjšamo stroške v zvezi s preveritvijo ponudbe in s tem povezanim ugotavljanjem sposobnosti ponudnikov ter da še jasneje opredelimo prekinitev postopka in zavrnitev vseh ponudb.

Naša generalna ocena je, da zakon prinaša dobre, napredne rešitve, zato bomo v Poslanskem klubu Liberalne demokracije zakonu pritrdili.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Rado Likar v imenu Poslanske skupine SDS.

RADO LIKAR: Hvala lepa še enkrat za besedo.

Predlog zakona o javnem naročanju je tako rekoč identičen zakonu, ki smo ga obravnavali v prejšnji točki in v Poslanski skupini SDS tudi tega predloga zakona ne bomo podprli iz razloga, ki sem ga navedel že v stališču pri prejšnji točki - se pravi, ker novela zakona črta določbo, s katero se v postopku javnega naročanja v primeru ekonomsko najugodnejše ponudbe, poleg drugi meril, upošteva tudi merilo cena.

In še en razlog je, zakaj zakona v Poslanski skupini SDS ne bomo podprli. Namreč, predlagatelj, to je Vlada, predlaga uvedbo instituta odstopa od pogodbe javnega naročila v primeru, da zanj naročnik nima zagotovljenih sredstev ali pa da naročnik preprosto ugotovi, da predmeta javnega naročila ne potrebuje več. To je kratko malo čudno in nerazumljivo, da lahko naročnik v postopku že po sprejetju odločitve o oddaji naročila pride do ugotovitve, da nima sredstev, kajti če nima zagotovljenih sredstev, tudi postopka javnega naročanja ne more začeti. Takšna dikcija je po našem mnenju tudi pravno sporna, saj mora naročnik pred oddajo javnega naročila, kot

rečeno, predmet naročila prej opredeliti v svojih načrtih razvojnih programov in proračunu.

V zvezi s tem smo v Poslanski skupini SDS pripravili tudi amandma, kjer predlagamo črtanje te določbe oziroma novega petega odstavka.

Zaradi navedenega, kot rečeno, v Poslanski skupini SDS predloga zakona v takšnem besedilu ne bomo podprli.

Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Gospod Alojz Potočnik v imenu Poslanske skupine Zares, prijavljen - ga ni.

Gospod mag. Radovan Žerjav v imenu Poslanske skupine SLS. - ga ni.

Gospod Franc Jurša, v imenu Poslanske skupine DeSUS - ga ni.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev o predlogu zakona v celoti. Besedo ima gospod Srečko Prijatelj. Se odpoveduje. Gospod mag. Andrej Vizjak - ga ni. Gospod mag. Borut Sajovic. Se odpovedujete. Gospod mag. Franc Žnidaršič - ga ni. Gospod Zvonko Černač. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa. Gre za podobno vsebino, kot smo jo imeli že pri prejšnjem zakonu. Ni res, da ta zakon nima neposredne povezave s falconom. Ima jo. Zaradi tega, ker falcon je bil v mandatu bivše LDS-ove vlade nabavljen upošteva določbe zakona o javnem naročanju; tudi upošteva določb, ki govorijo o merilu ekonomsko najugodnejše ponudbe, in to tistih določb, ki se sedaj črtajo; o tem, da mora biti cena vrednotena z najmanj 40 oziroma 60%. In nič ni bilo spornega pri tem in izbiro je bilo mogoče opraviti, res pa je, da je bila odločitev o tem, kaj nabaviti, v temelju napačna. Tako kot je, recimo, v temelju napačna aktivnost, da se najema, ob tem da se gradi za potrebe policije posebna stavba, še nek dodaten objekt za milijon 600 tisoč evrov.

Ampak če govorimo o tem zakonu, lahko ugotovimo podobno kot pri prejšnjem: da dobrih namenov, ki so napisani v obrazložitvi, ta zakon žal ne bo dosegel. In tudi tistega namena, ki ga zasleduje v tem, da bi zagotovil večjo finančno disciplino in da bi omogočil, da v tej verigi javnega naročanja, da se omogoči enak položaj, kot ga ima prvi izvajalec, tudi za vse ostale podizvajalce, tudi tega namena ne bo ta zakon izpolnil, ker tisti, ki se bo sedaj prijavil glede na zbirokratiziranost postopka, ki je v tem zakonu opredeljena, pač ne bo nastopal s stotimi podizvajalci in dobavitelji, kot jih ima sedaj, pač pa bo nastopal z enim, ta pa bo potem vzpostavil celotno verigo naprej in določbam zakona bo zadoščeno. Kakšen je torej učinek na tem področju, kakšen bo učinek na tem področju? Nikakršen! Nikakršen, tako kot ni bil ustrezen učinek takrat, ko ste sprejemali zakon

glede jamstvene sheme in ko ste s formaliziranjem uredb zadevo zakomplicirali do te mere, da učinkov v letu 2009 praktično ni bilo in Slovenija je zaradi tega v letu 2009 padla najbolj med državami Evropske unije in pada še vedno. V letošnjem januarju imate v proračunu minus 220 milijonov evrov, lani pa ste imeli plus 6,6 milijona evrov. Katastrofalni podatki, ki bi zahtevali takojšen rebalans proračuna za leto 2010.

Namen te določbe pa je, da se merilo cena izniči, da se lahko nabavlja za kakršnokoli ceno, da teh omejitev več ni, in to v obdobju, ko govorimo, da je treba na vseh segmentih, predvsem v javni sferi, varčevati. Ta določba je ravno v nasprotnem duhu, kot bi morale biti določbe ne samo tega zakona, ampak vseh zakonov, ki jih ta država sprejema.

Zaradi tega mislim, da je minimalno, kar je treba narediti, sprejeti amandma, ki ga predlaga Slovenska demokratska stranka. In še enkrat povem, ne razumem tega silnega upora temu amandmaju, ki ne povzroča nič drugega, kot samo v tem delu uzakonja stanje, ki trenutno že velja in ki z vidika javnega naročanja ni problematično in sporno.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Vili Trofenik - ga ni. Želi gospa državna sekretarka besedo? Ne, hvala. Zaključujem razpravo.

Prehajamo na razpravo o členih in o vloženi amandmaji, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 2. 3. 2010. V razpravo dajem 21. člen in amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo besedo? Ne, zato zaključujem razpravo in v razpravo dajem 36. člen in amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo besedo? (Ne.) Zaključujem razpravo. Končali smo z razpravo o amandmaji, o katerih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **15. TOČKO DNEVNEGA REDA - PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVČNEM POSTOPKU, redni postopek.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 27 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagatelja zakona gospodu mag. Andreju Vizjaku za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Torej, spoštovani podpredsednik, kolegice in kolegi, državna sekretarka, hvala lepa za besedo in možnost, da predstavim ta, po moji oceni pomemben zakon. Uvodoma naj izrazim razočaranje, da sem ob prebiranju dnevnega reda te, sicer februarske seje, ki poteka v začetku marca, z razočaranjem ugotovil, da Vlada ni predlagala in da na tej

seji ne bomo obravnavali nobenega zakona, nobenega ukrepa tako imenovane izhodne strategije, strategije, ki bi popeljala Slovenijo hitreje iz brezna in nezavidljive situacije tako glede javnih financ kot seveda gospodarske situacije. Kljub temu da se je Vlada hvalila s tem, da je predlagala hitro, ena med prvimi, izhodno strategijo, pa v tej implementaciji tistega akademskega besedila zopet zataji. In videti je tudi, da bo zatajila v prihodnje, saj tudi na napovedani marčevski seji ni nobenega izmed ukrepov izhodne strategije. Namreč, za naslednji teden imamo sklican... Odbora za gospodarstvo in finance in - razen, če slučajno ne misli Vlada, da je zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti del izhodne strategije - ni nobenega drugega ukrepa.

Zato to počnemo v opoziciji. Tudi ta zakon, katerega imamo danes na mizi, je zakon, ki bi razbremenil slovensko gospodarstvo - ne v finančnem ali davčnem smislu, temveč v administrativnem smislu. Tudi to je denar za podjetja. Vsak čas, vsak nepotrební birokratski posel ali opravilo podjetjem pomeni stroške in denar in jim zmanjšuje konkurenčnost. Mi smo že nekajkrat poskusili s temi predlogi prepričati Vlado, da velja prisluhniti takim predlogom, da velja analizirati in če ne sprejeti, pa vsaj predlagati nekaj boljšega, drugačnega v smislu administrativne razbremenitve gospodarstva. Vendar, žal, Vlada ne dela kaj veliko na tem področju. Torej, s tem predlogom zakona želimo bistveno zmanjšati administrativno obremenitev slovenskih podjetij in posledično tudi nadgraditi njihovo konkurenčnost. Cilj spremembe in dopolnitve Zakona o davčnem postopku je pravica do možnosti enotnega nakazila vseh davčnih obveznosti na skupni račun in njihova kasnejša delitev po ustreznem ključu. Namesto da podjetja delijo in preko različnih nakazil servisirajo državne blagajne, tako proračunske kot ostale, naj bi to poslej storili uradniki. Podjetja naj bi nakazala sredstva na enotni račun, torej isto višino kot doslej, vendar samo z enim nakazilom. Analiza namreč kaže, da se prispevki za samostojne podjetnike plačujejo na različne račune, kar tri; za zaposlene pri njih pa na štiri oziroma pet. Tako se kaj kmalu zgodi, da je takšnih nakazil tudi do 10. Čemu torej ne razbremeniti podjetij, če se seveda da - in mora se dati -, saj je usmeritev Evropske unije že iz leta 2007 ta, da je treba znižati administrativna bremena za 25%. Tej zavezi je pritrdila tudi slovenska vlada, vendar z nobenim dejanjem doslej resno ni posegla in implementirala te zaveze. Iz poročila in mnenja Vlade sledi, da je Vlada ustanovila neko delovno skupino, ki dela na teh poenostavitvah in na predlogih in žal ugotavljam, da konkretnih ukrepov v zvezi s temi posodobitvami ni - ali pač? Zato sprašujem državno sekretarko kaj v zvezi s tem tudi namerava Vlada narediti, če že ima odklonilno stališče do tega predloga?

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo dajem predstavniku Vlade za uvodno obrazložitev mnenja. Gospa mag. Helena Kamnar, državna sekretarka, izvolite.

MAG. HELENA KAMNAR: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovani!

V zvezi s pobudo za poenostavitev postopka plačevanja davčnih obveznosti smo v Državnem zboru lansko leto dvakrat že razpravljali. Mnenje Vlade je bilo pojasnjeno že ob tisti priliki, ampak dovolite, da vas še enkrat spomnim, kje je temeljna ovira, zakaj v tem trenutku te poenostavitve še nismo realizirali na vladni strani, jo pa nameravamo takoj, ko bodo za to izpolnjeni pogoji.

Poenostavljanja plačevanja davčnih bremen se je očitno zavedala že pretekla vlada, saj je bila ta delovna skupina, ki jo je omenil tudi poslanec Vizjak, imenovana že v maju leta 2008. No, ta delovna skupina je intenzivno delala na konceptu, kako poenostaviti postopke, ves ta čas in že v lanskem letu je predlagala, da se postopek nadaljuje tako, da se predvsem zmanjša število podračunov za vplačevanje obveznosti dajatev in da se loči denarni in informacijski tok, kar bi omogočilo, da se z enim nakazilom lahko opravi več namenov in da se natančno ve, za kateri namen je koliko denarja nakazanega. Seveda je za izvedbo tega principa, za katerega se vsi močno zavzemamo in ga ima Vlada v svojih dokumentih zapisanega, in sicer v okviru programa 25% administrativno razbremenitev države do leta 2012. To se pravi, tam je v programu ta zadeva, ampak pogoj, da to lahko izvedemo, je informacijski sistem Davčne uprave. Sedanji informacijski sistem Davčne uprave in sedanji knjigovodski sistem ne omogočata izvedbe te poenostavitve. Gre namreč za to, da nimamo enotnega informacijskega sistema, ampak imamo tako rekoč vsak davek podprt z enim informacijskim sistemom in ti informacijski sistemi med seboj niso kompatibilni, zato se jih ne more na ustrezen način povezovati. Zato tudi ni moč najti enega davčnega zavezanca po vseh naslovih v okviru enotnega informacijskega sistema.

Nov informacijski sistem na davčnem področju, veste, da se k njemu pristopa, kolikor vem, že od leta 2002 dalje in da uspešno padajo vsa javna naročila na tem področju. Toda zdaj smo prišli tako daleč, da je javno naročilo uspelo. Revizijska komisija je pred nekaj dnevi odločila, da lahko nadaljujemo postopek, kar pomeni, da bo v nekaj dneh podpisana pogodba in se bo resno pristopilo k izvajanju tega novega informacijskega sistema. Po naših načrtih bi v letu 2011 lahko zaživela poenostavitev postopka praktično, vsaj zdaj tako kaže, brez zakonskih sprememb, ker je moč to doseči v okviru implementacije obstoječe zakonodaje in urediti vse zadeve na ravni podzakonskih predpisov. Seveda, če se bo izkazalo, da bo potrebna zakonska sprememba, jo bo Vlada predlagala še do konca letošnjega leta, vendar zaenkrat kaže, da to ne bo

potrebno in da bomo cilje lahko dosegli. Ne pa povsem, zato ker se tematika plačevanja različnih dajatev ureja v različnih zakonih, zlasti kar se tiče plačevanja prispevkov za socialno varnost, kar bo urejeno v prenovi tega sistema, tako pokojninskega kot zdravstvenega. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospa Renata Brunskole v imenu Poslanske skupine SD.

RENATA BRUNSKOLE: Najlepša hvala. Še enkrat lepo pozdravljeni vsi prisotni!

Skupina poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom predlaga v Zakonu o davčnem postopku, kar je že predlagala maja 2009 v Zakonu o javnih financah. Namen predlaganega zakona je, da se uveljavi pravica do možnosti enotnega nakazila vseh davčnih obveznosti na skupni račun in njihovo delitev po ustreznem ključu, s čimer bi se bistveno zmanjšala administrativna obremenitev slovenskih podjetij. V koaliciji pozdravljamo pobudo zmanjšanja administrativnih ovir za slovenska podjetja, žal pa prejšnja vlada v letu 2008 tega ukrepa ni izvedla v realizaciji program ukrepov za odpravo administrativnih ovir, čeprav je bil predviden. Kljub temu pa se koalicija in Vlada zavedata pomembnosti pomena poenostavitve sistema plačevanja davkov in drugih obveznosti. Zaradi tega je ta ukrep določen kot eden od ukrepov zmanjšanja administrativnih ovir iz leta 2009. Zaradi tega je Vlada 26. maja 2009 imenovala posebno delovno skupino za poenostavitev sistema obračunavanja in vplačevanja davkov, prispevkov, drugih obveznih dajatev ter javnofinančnih prihodkov. Delovna skupina je bila imenovana iz razloga, ker gre pri navedeni tematiki za kompleksno in zapleteno področje, ki posega na več različnih področij in zato zahteva vsebinsko proučitev številnih medsebojno povezanih sistemov. Vlada delovna skupina je že pripravila osnutek modela poenostavitve sistema vplačevanja davkov, ki pa ga je treba proučiti še z drugih vidikov, predvsem z vidika plačilnega prometa, ločitve denarnega in informacijskega toka ter evidentiranja novega modela o davčnem knjigovodstvu. Prav tako je v programu Vlade Republike Slovenije za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanja administrativnih bremen za 25% vključen ukrep poenostavitve sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev. V programu je določeno, da se prouči možnosti poenostavitve sistema, tako da se zmanjša frekvenca vplačevanja zneskov, ki so nižji od na primer določene višine, z letnim oziroma polletnim nakazilom v enkratnem znesku in znižajo bančne provizije. Rok za pripravo strokovnih podlag je leto 2009, rok za uvedbo sistema pa 2011. Vendar pa koalicija ne more podpreti predlaganega zakona, ker so načini plačevanja obveznih dajatev urejeni v različnih zakonih, zato je pri pripravi predloga zakona z naveden vsebino potrebno proučiti

možnost enotnega vplačevanja v kontekstu teh zakonov in sicer: Zakon o obdavčenju, Zakona o davčnem postopku, Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zakona o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu, Zakona o prispevkih za socialno varnost. Seveda je pri tem treba predlagatelja opomniti, da že veljavna zakona sedaj omogočata zavezancu za davek plačilo več dajatev, ki jih nadzira en nadzornik in ki zapade v plačilo isti dan z enim nalogom. V tem primeru si nadzorniki in zavezanec za davek izmenjata specifikacijo, to je obračun zneska plačila. Oznaka tega obračuna mora biti pravilno vpisana v sklicu na plačilnem nalogu. Taka plačila zavezanci za davek plačujejo na prehodni proračun nadzornika s katerega nato nadzornik razporedi dajatev na ustrezne vplačilne podračune. V tem primerih se plača provizija le za en nalog.

Na podlagi odločitve Državne revizijske komisije se bo začela nujna prenova informacijskega sistema Davčne uprave Republike Slovenije. Razpis za informacijski sistem se je vlekel skozi cel prejšnji mandat in še del mandata te vlade. Na podlagi končanega postopka o izbiri ponudnika informacijskega sistema Durs bo mogoče proučiti predlagane rešitve v okviru poenostavitve davčnih postopkov. Torej lahko rečemo, da so se končno tudi na tem področju naredili potrebni in nujni koraki.

Zaradi navedenih dejstev, da je treba predlagano rešitev urediti sistemsko v več zakonih, bo Poslanska skupina Socialnih demokratov glasovala proti predlogu, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, saj v Poslanski skupini Socialnih demokratov na podlagi vsega prej navedenega ocenjujemo, da tovrstni predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Rado Likar v imenu Poslanske skupine SDS.

RADO LIKAR: Hvala za besedo. Še enkrat lep pozdrav vsem prisotnim!

Poslanska skupina SDS je v parlamentarno proceduro vložila predlog novele zakona o davčnem postopku, s katero naj bi se omogočilo enotno nakazilo vseh davčnih obveznosti na skupni račun in njihovo delitev po ustreznem ključu. V poslanski skupini smo mnenja, da je to pomemben zakon in pomeni še enega v vrsti poskusov, da bi vendarle nadaljevali z aktivnostmi na področju odpravljanja administrativnih ovir, ki so se tako v državah Evropske unije kot tudi v Sloveniji sistematično pričele že v letu 2007, sedaj pa so nekako zamrle. S tem bi se občutno zmanjšala administrativna obremenitev gospodarstva, predvsem malih in mikro podjetij, katerih stroški bančnih provizij so nesorazmerno visoki v primerjavi z višino davčne obveznosti. Zavezanci za plačilo davčnih obveznosti namreč po sedaj veljavni zakonodaji

plačujejo davke in prispevke ter druge obvezne dajatve na več različnih podračunov, odprtih pri Banki Slovenije. Za vsako takšno posamično dajatev je treba izpolniti plačilni nalog ter od tega plačati banki provizijo. Kot rečeno, to pomeni za zavezance poleg znatnih stroškov plačilnega prometa tudi nepotrebno administriranje. Tako mora danes podjetnik v primeru, da ima samo enega zaposlenega, izpolniti 14 plačilnih nalogov, se pravi, poleg nakazila plače, prevoza na delo in prehrane ter drugih materialnih stroškov še davek od osebnih prejemkov, prispevek iz plač za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pa prispevek iz plač za zaposlovanje, prispevek iz plač za starševsko varstvo, pa prispevek na plače za zdravstveno varstvo, pa prispevek na plače za ZPIZ, pa za zdravstveno varstvo, prav tako na plače in za zaposlovanje, prispevek na plače za nesrečo pri delu in poklicne bolezni ter prispevek na plače za starševsko varstvo.

Mogoče še zanimivost. V primeru, da je plača zaposlenega minimalna, je znesek na kar petih plačilnih nalogih manjši od 2 evrov. Bančna provizija za plačilo plače za enega zaposlenega pa mesečno znaša preko 9 evrov, kar na prvi pogled ni veliko, vendar pa to na letni ravni znese preko 110 evrov na podjetje oziroma če predpostavljamo, da imamo v Sloveniji približno 60.000 podjetij, trenutno ne vem, če jih je še toliko, potem to pomeni 6 milijonov 650 evrov bančnih provizij, če ima podjetje samo enega zaposlenega.

V Poslanski skupini SDS ocenjujemo, da je novela zakona primerna za nadaljnjo obravnavo in jo bomo v prvem branju podprli. Ker vemo, da Vlada nasprotuje predlogu, pričakujemo od nje, da bo v kar najkrajšem času proučila možnosti in našla primerno rešitev za zmanjšanje administrativnih ovir, ki bi bila dobrodošla predvsem za mala in mikro podjetja. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Alojzij Potočnik v imenu Poslanske skupine Zares.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala. Spoštovani podpredsednik, predstavnica Vlade, kolegi. Gre za "remake" predloga, ki ga je 10. junija 2009 skupina poslancev že vložila temu zboru. In zbor je pred meseci že glasoval proti nadaljnji obravnavi predloga, ki je bil po vsebini enak. Vendar je namen in cilj predloga povsem razumljiv in upravičen. Gre na kratko za uveljavitev pravice do možnosti enotnega nakazila vseh davčnih obveznosti na skupni račun. Tako naj bi se zmanjšala administrativna obremenitev davčnih zavezancev. To je imel pred očmi tudi minister za finance, ki je v maju 2008 imenoval posebno delovno skupino za prenovo sistema obračunavanja in plačevanja davkov, prispevkov in drugih javnofinančnih prihodkov. Gre torej za delovno skupino, ki se ukvarja z izrazito kompleksnim in zapletenim področjem. Poenostavitev sistema plačevanja davkov je namreč odvisna tudi od rešitev z vidika plačilnega prometa, ločitve denarne in informacijskega

toka in ne nazadnje od vzpostavitve novega informacijskega sistema Davčni upravi Republike Slovenije, kar je predlagateljica že tudi prej pojasnila. S tem v zvezi je Vlada sicer pojasnila, da je osnutek novega modela nared. Glede predloga, ki ga obravnavamo pa meni, da je pomanjkljiv prav glede spregleda celovitih rešitev, ki so sicer urejena ali neurejena v različnih zakonih z davčnega področja in s tem se velja strinjati. Neprepričljivost predloga je tokrat nad koristmi, ki jih prinaša. Poslanska skupina Zares ga zaradi tega ne bo podprla.

Vendar še nekaj, kar je s tem posredno povezano, nekaj o tem je govoril tudi moj predhodnik, o izjemno pogostem spreminjanju davčne zakonodaje - ni priporočljiva, če ni nujna. Je slaba, tako pravita teorija kot praksa, in obstaja sorazmerno solidno in zanesljivo merjenje posledic, ki jih povzroča zakonodajalec, to smo mi. Odražajo se v stroških, ki so povezani s pobiranjem davkov. Stroški se delijo na direktne in indirektne. Direktne predstavljajo tisti stroški davčne administracije, ki so povezani s pobiranjem davkov in v Sloveniji predstavljajo nekaj manj kot 1%, mislim, da 0,9% pobranih davkov in prispevkov. Indirektni stroški, ki obremenjujejo davčne zavezance, v mislih imam predvsem vzdrževanje informacijskih sistemov, davčnih svetovalcev, odvetnikov, hranjenje dokumentacije, storitve računovodskih storitev, izobraževanja in tako dalje, pa so po mednarodni oceni dva - do trikrat večji kot direktni, dva - do trikrat večji kot stroški davčne administracije. Podatek, ki da misliti. Nam mora dati misliti. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Janez Ribič v imenu Poslanske skupine SLS.

JANEZ RIBIČ: Spoštovani prisotni! Pred nami je že drugič zakon, ki bi po naši oceni z relativno enostavno, nebolečo in neškodljivo spremembo ogromno doprinesel k odpravi administrativnih ovir ter zmanjšanju stroškov na strani zavezancev za plačilo različnih davkov.

Po trditvah predlagatelja zakona naj bi zavezanci davke bili dolžni plačevati na več kot 10 različnih podračunov. Za vsakega od podračunov je treba izpolniti samostojen plačni nalog ter za vsakega banki plačati provizijo. Po eni strani gre torej za rešitev, ki zavezance razbremenjuje administrativnih obremenitev, po drugi strani pa tudi ne nezanimljivo znižuje stroške poslovanja podjetij in ostalih zavezancev. Vlada, seveda, predlogu zakona ponovno nasprotuje s popolnoma istimi argumenti kot dobre pol leta nazaj. Argumenti: tako zelo kompleksne problematike ni mogoče ustrezno oziroma vsebinsko popolno in pravilno določiti, kot je predlagano. Vendar se Vlada še vedno zaveda pomena poenostavitve sistema plačevanja davkov in drugih obveznosti, zato je 26. maja 2008 imenovala posebno delovno skupino za

poenostavitve sistema obračunavanja plačevanja davkov, prispevkov, drugih obveznih dajatev ter javnofinančnih prihodkov. Po skoraj dveh letih delovanja je delovna skupina že pripravila osnutek modela poenostavitve sistema plačevanja davkov, ki pa ga je po besedah Vlade treba proučiti še z drugih vidikov, predvsem z vidika plačilnega prometa, ločitve denarnega in informacijskega toka ter evidentiranja novega modela v davčnem knjigovodstvu. Vlada nadalje pojasnjuje, da je v programu Vlade Republike Slovenije za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen vključen ukrep poenostavitve sistema plačevanja davkov in drugih obveznih dajatev. Rok za pripravo strokovnih podlag je 2009, rok za uvedbo sistema pa 2011. Ne vem, ali bi se človek smejal ali jokal. Glede na tempo življenja, ki ga živimo v tem času, je žal produktivnost in ekspanzivnost naše vlade na nivoju življenjskega tempa 18. stoletja. Posledice teh "super sposobnosti", žal, nosimo vsi državljani in državljanke Republike Slovenije.

Predlagane spremembe so potrebne in koristne in Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke bo predlagani zakon podprla.

Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Jurša v imenu Poslanske skupine DeSUS.

FRANC JURŠA: Hvala. Še enkrat lep pozdrav vsem, ki sedite v dvorani!

Poglavitni rešitvi v predlagani noveli zakona o davčnem postopku sta možnost enotnega nakazila vseh davčnih obveznosti, ki pripadajo državi, občinam, Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter drugim prejemnikom na skupni račun in njihova delitev po ustreznem ključu, podrobnejši način bi naj v 90-dneh določil minister za finance, ter, da davčni zavezanec lahko samo odloča o prioriteti poplačil davčnih obveznosti.

Vsem poslancem Državnega zbora je verjetno znano, da identične vsebine predloga novele, ki je sedaj na dnevnem redu, ne obravnavamo prvič. Predlagatelj je že večkrat identične rešitve predlagal tako v okviru predlogov sprememb Zakona o davčnem postopku kot tudi v okviru novele Zakona o javnih financah. Predlagatelj se pri vlaganju aktov v Državni zbor poslužuje sistema kopiraj prilepi in tovrstno kontinuirano vlaganje enih in istih predlogov zakona z neizvedljivimi rešitvami v Poslanski skupini DeSUS ne bomo podprli, saj je takšen primer po eni strani zgolj zapravljanje davkoplačevalskega denarja, po drugi strani pa pomeni zgolj njihovo, torej predlagateljevo, promocijo. To ni bilo samo enkrat, večkrat je bilo predlagatelju jasno in podrobno obrazloženo, zakaj tovrstni predlogi niso sprejemljivi, vendar

predlagatelj vztraja in vztraja in vlaga to isto vsebino, o kateri potem odločamo v Državnem zboru. Zahtevo po enotnem nalogu so že predlaganim podali delodajalske organizacije. Tudi vlada v prejšnjem mandatu je imela možnost ta sistem enotnega naloga celovito urediti, saj je bila slednja ideja tudi predmet vladnega programa odprave administrativnih ovir, vendar se slednje ni realiziralo. Poslanci DeSUS-a sicer ocenjujemo, da bi bilo primerno poenostaviti plačevanje obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov, vendar poslanci DeSUS-a predloga ne bomo podprli iz naslednjih razlogov.

Poglavitno: predlog v osnovi ni pripravljen na način, ki bi omogočal njegovo izvedbo; nedorečenost delitve dajatve po določenem ključu; za vse obvezne dajatve določi isti dan zapadlosti v mesecu; določiti način izterjave oziroma vračila premalo oziroma preveč plačanih dajatev in druge predpostavke ne morajo biti vsebovane zgolj v podzakonskem predpisu ministra, pristojnega za finance, temveč bi moral način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov predvideti tudi z zakonskimi akti. Za predlagano reorganizacijo teh postopkov vplačevanja in zmanjševanja ovir in tudi stroškov je po naši oceni zagotovo treba zagotoviti tudi proračunska sredstva. Med tem ko predlagatelj trdi, da slednja niso potrebna. Zaradi navedenega poslanci naše poslanske skupine novele zakona o davčnem postopku ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Bogdan Barovič v imenu Poslanske skupine SNS.

BOGDAN BAROVIČ: Dober dan. Danes smo nekako hitro šli skozi zelo pomembne zakone, ampak vseeno mislim, da se drugič lahko ustavimo tudi pri Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku.

Pozorno sem poslušal poslanskega kolega, ki sedi pred menoj, ki je tudi jasno povedal, da ni dobro za nobeno državo in da to prakso tudi pokaže, spreminjanje davčnih zakonodaj in da svet pozna različne načine, med drugim tudi fleksibilne davčne zakone oziroma davčno politiko, ko se davki sami prilagajajo gospodarskemu stanju - ampak, dobro. To je verjetno res vse za prihodnost.

V Slovenski nacionalni stranki podpiramo že eno leto in še nekaj časa intenco te vlade, da bi enotno uredila ne samo davčno politiko, ampak marsikaj tistega, ker je danes razdrobljeno in kar se spreminja. Po drugi strani pa ves čas, in tudi opozarjam na matičnih delovnih telesih, v glavnem, če smo malo pozorni, sprejemamo zakona o spremembah zakonov. Tudi ko smo opozorjeni, da je predlog zakona o spremembi nekega zakona, da spreminja več kot dve tretjini členov, da bi naj bi zaradi tega vložen nov zakon. Za nekatere je bilo konkretno rečeno, da bi moral biti vložen nov zakon. Mi največ, kar

delamo, je, da spreminjamo zakone in sprejemamo zakone o spremembi zakonov. Na ta način ne naredimo nič. Naredimo kratko vsebinsko spremembo, ki je najbrž narejena z dobro intenco, z dobro namero, vprašanje pa je, kakšni so njeni rezultati, in hkrati delamo ravno to, kar je kolega opozoril, da ne bi smeli. Delamo takšno raznolikost in toliko sprememb, da dejansko več stroškov z vsemi odvetniki, strokovnjaki, ki proučujejo vse nastale spremembe in jih razlagajo tistim, ki morajo te zakone implementirati ali spoštovati, jih uresničevati. Tako so dejansko to ogromni stroški in nekateri se celo tako hitro spreminjajo, da jih ljudje komaj dohajajo.

Pa vendar po drugi strani moramo realno pogledati. Nekdo je pač pokazal dobro voljo, in moramo reči, da je s predlogom zakona o spremembi zakona želel narediti nekaj dobrega. Vsekakor zasluži takšna namera pregled takšnega zakona in potem oceno, ali je zakon primeren ali ni vsebinsko, po drugi strani verjetno tudi tehnična izvedba ali pa obljuba te vlade, da bo nekatere vsebine, ki so predlagane v različnih zakonih, združila v en zakon. No, teh vsebin do danes še ni bilo. Upam, da jih bomo nekoč doživeli. Ampak, veste, ukrepati je treba ta trenutek! Zato se je takrat Slovenska nacionalna stranka, tako kot se bo tudi danes, odločila, da bo podprla Predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku. Prvič bo s tem pokazala namero, da želi, da se nekaj spremeni, drugič bomo s tem izrazili svoje mnenje, da je vsebina tega zakona dobra in da je njen namen koristen in bi prinesel nekaj dobrega. Ker gre le za enotno nakazovanje davčnih obveznosti, gre posledično za možnost zamujanja predpisanih rokov za plačilo do 15 dni, s čimer se lahko izboljšuje likvidnostno stanje slovenskih podjetij, gre za 90 dni od sprejetja zakona, ko v tem času lahko minister določi podrobnejši način plačila.

Skratka, vsebina se nam zdi primerna. Zato bomo predlog tega zakona o davčnem postopku vnovič podprli. Seveda pa bomo z velikim veseljem podprli tudi novi paket, upam, da paket davčne zakonodaje, ki naj bi jo Vlada pripravljala. In tudi upam, glede na to, da jih je član njihove vlade in eden od poslancev tudi opomnil, da stroka govori o tem, da je dobro imeti čim bolj enotno, trdno in dalj časa trajajočo davčno politiko, da se bo to mnenje, ta presoja, to znanje, to vedenje pri pripravi novega enotnega sistema davčnega področja tudi upoštevalo. Takrat bo Slovenska nacionalna stranka, seveda če bo ta paket zakonov trden in močan, z veseljem podprla, ampak do takrat pa prav tako z veseljem podpiramo Predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku v upanju, želji in skorajda prepričanju, da bi prinesel nekaj dobrega. Predvsem pa bi, če drugega ne, banke prisilil, da bi začele nekoliko bolj racionalno gledati in misliti. Kolikor so banke zaslužile od vseh teh položnic, bi lahko živele brez kakršnihkoli depozitov. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod mag. Borut Sajovic v imenu Poslanske skupine LDS.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsedujoči, za besedo. Še enkrat prijazen pozdrav redkim prisotnim in pa sekretarki. Pred nami je Predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku, je pa na žalost povsem identičen tistemu iz junija lanskega leta, ki je bil na podlagi dejstev in argumentov zavržen. Edina sprememba, ki jo lahko razberemo iz predloga zakona, je njegova obrazložitev oziroma ocena stanja in posamezni razlogi za sprejetje zakona. Gre torej še za enega izmed - seveda govorim v navednicah - tako imenovanih "konstruktivnih predlogov opozicije", kako odpraviti administrativne ovire in s tem omiliti krizo. Čeprav je bilo že ob prvi vložitvi zakona obrazloženo, da na področju Vlade dela posebna skupina, ki pripravlja konkretne rešitve na tem področju, tudi na področju možnih poenostavitev plačevanja davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev. Še bolj pomembno pa je, da sama vlada navaja, da je delovna skupina že pripravila osnutek modela poenostavitev sistema plačevanja davkov, ki pa ga trenutno proučujejo še z drugih vidikov, predvsem z vidika dejavnosti v praksi, z vidika plačilnega prometa, ločitve denarnega in informacijskega toka ter evidentiranje novega modela o davčnem knjigovodstvu. Zagotovo pa lahko v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije pritrdimo splošni oceni, da je obravnavana tematika zelo zahtevna, široka in da zahteva podrobno obravnavo, ki se jo rešuje paketno in celovito, ki pa jo v predlagani rešitvi zakona zgolj s petimi členi seveda ne vidimo in zato tudi teh rešitev ne podpiramo.

Zagotovo pa v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije lahko pritrdimo mnenju, da bi bilo predloge rešitev treba pripraviti hitreje, saj bi tako lahko hitreje tudi zmanjšali obremenitve in zapletene postopke, a vendarle so krizni časi in ve se še, kaj je prioriteta ministrstev, na drugi strani pa tisti, ki želijo koaliciji konstruktivno pomagati, tudi dnevno poskrbijo, da so na dnevnem redu dogodki, ki pomenijo, da se ukvarjamo s takimi problemi, kot smo se včeraj, ne pa z iskanjem konkretnih konstruktivnih rešitev, ki pa potrebujejo čas, mirnost, zbranost in pa vsako od rešitev ničkolikokrat preveriti, ali bo delovala, potem pa zapisati v zakon in pa sprejeti.

Ne nazadnje velja omeniti tudi, da predlagani zakon v določenih pogledih ne daje kvalitetnih rešitev, povezanih z zakonsko določenimi roki plačila dajatev; rešitev, povezanih z enotnim nakazilom, različnimi načini izterjave, vračil in tako naprej.

Namreč, kot že prej omenjeno, je treba problematiko plačevanja davščin, prispevkov in dajatev reševati celostno, saj to področje v praksi ureja cel niz, cela kopica zakonov. To poudarja tudi Vlada, ki pravi, da je npr. 2. člen predloga

zakona v neskladju s sistemom plačevanja davčnih obveznosti, saj bodo s predlaganim podaljšanjem vsi z zakoni določeni roki izgubili svoj pomen, in posledično zagotovo povzročili neke vrste kaos. Takrat bomo pa deležni kopice kritik, zakaj in kako sistem ne deluje, zato je zadeve treba pretehtati, premisliti in preudarno vpeljati v prakso. Sicer pa že obstoječi trenutni zakon omogoča, da se zavezanec vsak sam odloči, katero obveznost in kako poravnava.

Na podlagi teh dejstev lahko ugotovimo, da gre pri tem zakonu za ponovljeni, zopet nedodelan poskus opozicije, da se Državni zbor obremenjuje z istimi zakoni, ki strokovno niti drugače, kot rečemo po domače, "ne pijejo vode". To so seveda tudi razlogi, zakaj v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije temu zakonu ne pritrjujemo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Besedo ima gospod Gvido Kres. (Ga ni.) Gospod Matjaž Zanoškar. (Tudi ne.) Gospod Srečko Prijatelj. Prosim.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa za besedo, spoštovani podpredsednik.

Sprememba zakona o davčnem postopku je po mnenju Slovenske nacionalne stranke nekako nujna, ampak nujna v tej smeri, da se poenostavijo plačila in da se vzpostavi neka drugačna, stabilna, dolgoročna davčna politika, ki bo na nek način tudi za mala in srednje velika podjetja v bistvu razbremenitev, kajti stalno spreminjajoče se zakonodaje na tem področju je tudi velik strošek za ta podjetja. Izobraževanja, odvetniške storitve, nova računalniška oprema terjajo poleg časa tudi finančna sredstva, ki jih morajo podjetja odvajati za ta namen.

Če pogledamo, recimo, da tudi na drugih področjih zelo radi kompliciramo v tem birokratskem smislu, seveda lahko rečemo, da ta država na nek način želi imeti drage postopke in tudi nekonsistentno politiko na področju davčne politike.

Jaz bi razumel, če bi imeli željo in hotenje, da pripeljemo Slovenijo v finančno disciplino in da zaščitimo tudi tistega, ki proizvaja na ta način, da tisto, kar naredi, tudi dobi plačano. In da država ne razmišlja samo o tem, kako bo pobrala davke. Še vedno je v veljavi načelo, da tisti, ki izstavi račun, ne glede, če je ta račun dobil plačan, mora plačati davek. Državo od tod naprej nič ne zanima, ali je ta račun bil plačan temu, ki je storitev zaračunal. Glavno je, da država dobi tisto, kar je njeno. To ni dobro. Kajti na ta način tudi to davčno njivo siromašimo in mislim, da bi morala biti prvo zaščitena ta interesna skupina poštenih proizvajalcev, jaz jih tako imenujem, preprečeno pa bi moralo biti tako imenovano črno pranje denarja.

Če bo država v enotnem paketu davčne politike ponudila tudi to zaščito na tak način, kot jo poznajo druge države, tudi s prevzemom podjetij, ki bi morala biti pod patronatom države postavljena v bolj ugodno poslovanje z nekim prokuristom, ki ga skozi čas lahko najdemo na trgu. S tem tudi ne bi prizadeli proizvodnje, ne bi prizadeli delavcev, ki se sedaj, če podjetje gre v stečaj, enostavno zapre, pod prvo; pod drugo pa izplača stečajnike in delavci po navadi izvisijo praznih žepov.

Skratka, sprememba na tem davčnem postopku je nujna, vendar v Slovenski nacionalni stranki opozarjamo, da je nujno najti takšno rešitev pri davčni zakonodaji, ki bo trajna, ki bo konstantna in ki bo podjetjem nudila v bistvu tudi neko stabilnost v poslovanju in bo zavarovala njihove opravljene storitve do dolžnikov. Če tega ne bomo storili, bo tudi v državnem proračunu vedno manj denarja, kot se nam dogaja sedaj. Davki pa mislim, da so tisti, ki polnijo državno blagajno. Razmislek tudi v to smer, kako bomo zaščitili tiste, ki ta proračun polnijo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franc Bogovič. (Ga ni.) Gospod dr. Luka Juri. (Tudi ne.) Gospod mag. Andrej Vizjak. (Ga ni.) Gospod Vili Trofenik. Gospod Ivan Grill. Izvolite.

IVAN GRILL: Najlepša hvala.

Čeprav je ta zakon kratek, pa vseeno menim, da bi zaslužil več pozornosti, predvsem pa, da se ga jemlje bolj resno. Kajti, sama ideja in tudi rešitve, ki bi se jih dalo dopolniti, bi zagotovo veliko prispevalo k poenostavitvam poslovanja, predvsem naših podjetnikov, ki se tako ali tako soočajo s številnimi birokratskimi težavami. Ne nazadnje smo danes slišali tudi številke, koliko se mora po nepotrebnem plačevati za plačilo bančnih storitev in kdo od tega zasluži - banke pa nič drugega. Danes je bilo tukaj ponovno, kot ničkolikokrat, spet poudarjeno, da Vlada išče systemske rešitve, s katerimi bo poskušala urediti tudi to področje.

Spoštovana Vlada, ki je sicer danes tukaj zdaj ni. To so samo besede, ki jih poslušamo od konca leta 2009 oziroma 2008, celo leto 2009, pa tudi zdaj, vendar nekih konkretnih systemskih rešitev ni ne za to področje, ne za nobeno drugo. Očitno ni volje ali ni dovolj znanja, sredstev pa mislim, da je dovolj, glede na to, da se marsikje porablja po nepotrebnem in bi veljalo razmišljati, da bi se tukaj namenilo več sredstev, znanja, kajti informacijske rešitve bi ta problem, da z enim virmanom lahko podjetnik vse prispevke, ki jih rabi za svoje zaposlene, plača, se zagotovo da urediti. Če se spomnimo, koliko je bilo v prejšnjem mandatu govora, da ne moremo dobiti prej izpolnjene dohodninske napovedi, koliko je takšnih ali drugačnih zadržkov - pa ko je bila volja, predvsem s strani vlade in ustreznih ministrov zaukazano, da je treba

poiskati rešitev, se je zelo hitro to poiskalo. Treba je bilo zamenjati direktorja davčne uprave in še kaj drugega, pa se je to dalo urediti.

Kot sem rekel, nasprotovanje takšnim rešitvam, nezainteresiranost, verjamem, da tako malodušna Vlada ali tudi resorni minister ni. Neznanja, verjetno da tudi ni, da je dovolj strokovnjakov, ki bi se tega področja lotili, bojim pa se, da je tukaj problem v ozadju. Da se nalašč ne želi pospešeno iskati rešitve, zato ker od tega služijo banke. Banke na milijone evrov služijo. Očitno je ta denar potreben za reprogramiranje vseh kreditov, ki so bili "na lepe oči" in v ozadju podeljeni in tudi reprogramirani. Ampak to ni dobro. Ta denar bi bilo bolj koristno, predvsem v korist gospodarstva, da bi se uporabil oziroma da bi ostal našim podjetnikom, ki jim vsak evro veliko pomeni v takšni situaciji, kot smo danes. Imamo nekaj manj kot 100 tisoč nezaposlenih, te podatke smo danes lahko slišali. Nezaposlenost v primerjavi z lanskim letom, pa smo lani bili priča ali mnenja, da je kriza nekje bila na vrhu, da se zdaj stvari že izboljšujejo - očitno se ne. In ravno zaradi takšnih majhnih rešitev; glejte to je majhna rešitev, pa če bi bila dobra volja, bi se jo lahko realiziralo - ne rečem, da jutri, ampak v roku nekaj mesecev pa gotovo. In če bi bil ta zakon sprejet, tudi z dopolnitvami bi se lahko marsikaj vsebinsko dopolnilno, bi bila to neka prisila ali dejansko tudi obveznost vlade ali vseh ostalih institucij, da se tega resno lotijo. Zdaj pa bomo čakali systemske rešitve in nič ne bo od tega. Da je Vlada do vseh teh poenostavitev, ki bi bile zelo zelo v korist našim podjetnikom, da je do takšnih poenostavitev nezainteresirana, kaže tudi dejstvo, da smo ravno zdaj začeli uvajati novo zdravstveno kartico z dodatnimi stroški, ko bi lahko vse skupaj že s projektom osebne izkaznice poenostavili/poenotili. In tudi tukaj je očitno razlog, da se nekje v ozadju daje zaslužek nekaterim, ki na ta način tudi služijo.

Tako spet poslušati očitke ali zavračanje s strani koalicije ali Vlade, da ponavljajmo zakone, da jih "copy-paste" - glejte, to je zakon, ki ga bomo morali verjetno še vložiti. Resnično. Upam, da vas bo kdaj doletelo to spoznanje, da se boste zavedali pomembnosti tega in da se tega projekta Vlada in vsi drugi lotili bolj resno. Saj to ni stvar, ki bi jo v Slovenski demokratični stranki sami želeli forsirati. To so predlogi obrtne zbornice. Oni so tisti, ki želijo, da se stvari poenostavijo. Koliko stroškov bi prihranili pri pisanju teh položnic, virmanov, da ne govorim o tistih provizijah, ki jih je treba plačevati. Dajte tako stvar vzeti dobronamerno in ne z lahkoto reči, da to ni rešitev, da je to nek populizem. Ni res! Zato pa je situacija v Sloveniji takšna, kot je. Vse dobronamerne predloge se jemlje kot populizem, mi pa čakamo, od Vlade pa ni nič konkretnega. Izhodna strategija, ki je bila tako opevana, pa smo bili že takrat do nje kritični: brez

nekih konkretnih rešitev, brez nekih akcijskih načrtov. Pričakovali bi, da bomo na tej seji imeli neko konkretno rešitev kakšnega od tistih ukrepov, nek zakon. Nič od tega! Še tisto, kar smo dejansko mi prispevali s tem zakonom, ki bi bil kamenček v tem mozaiku, zavračate, ampak očitno so za to koalicijo, za to vlado pomembni izbrisani, istospolne skupnosti za posvojitev otrok in razne zadeve, ki sploh niso prioriteta za Slovenijo. V koaliciji razmislite in se streznite, ne zaradi nas, zaradi našega gospodarstva, pa da se iz te situacije v katero očitno čedalje hitreje tonemo, to je več kot prosti pad. Iz tega dvomim, da se bomo na enostaven način izkopal ven.

Jaz sam bom podprl ta zakon z veseljem, pa tudi če bo treba, ga bomo vlagali še in še, in upam, da bo enkrat naletel na razumevanje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo. Pred nekaj dnevi smo bili priča smrtnemu primeru oziroma samomoru enega od podjetnikov, ki se ob svojem delu, zaposlenih in ob vsem nerazumevanju, tudi države, očitno odločil za ta hud korak. Leta in leta je vlagal v podjetje, plačeval davke, zaposloval toliko in toliko ljudi, sedaj pa zaradi neplačevanja in zaradi mnogih drugih stvari očitno nad tem obupal. Najbrž se nam lahko taki tragični primeri dogajajo tudi v prihodnje, če bo ta država imela tak odnos do podjetnikov.

Ob tem ko smo predlagali drugi sklop, tretji sklop ukrepov, smo poskušali stopiti korak proti podjetnikom, proti tistim, ki dejansko ustvarjajo v tej državi in vplačujejo v blagajno, iz katere potem veselo na raznorazne načine in na razno razne konce ta sredstva plasiramo. Ti podjetniki opozarjajo ves čas na neprijazen odnos države do njih, ne omogočamo in ne olajšujemo jim dela. Kvečjemu jim še kakšno stvar zagrenimo s kakšnim dodatnim predpisom in s kakšno dodatno zahtevo. Mi smo zato predlagali mnogo stvari, ki bi olajšale delo podjetnikom. Tudi ta, ki jo predlagamo, ni prvič predlagana in pri vsej državni birokraciji, za katero pogosto nimamo dobrih besed, ne mi, pa tudi včasih ne državljanke in državljanji, ker je nerazumljivo, da se ene stvari ne dajo urediti znotraj državne uprave, ampak s tem bremenimo podjetnika, s toliko in toliko virmani, s toliko in toliko položnicami, za katere vemo, da je včasih celo plačilo in provizija večja, kot pa je znesek na položnici. Mi mislimo in poskušamo uveljaviti vse tiste stvari, ki jih tako obrtna zbornica kot gospodarska zbornica predlagata, da bi v teh časih, ko vemo, da podjetjem, gospodarstvo, ni lahko, kriza je velika, da bi vsaj v tem primeru država priskočila na pomoč in jim olajšala to delo. Tega posluha ponavadi s strani naših prijateljev ni, kljub temu da ves čas govorite o tem, da bi

morali sodelovati in da boste dobre predloge, ki jih predlagamo v naši poslanski skupini, tudi podprli. Tega nismo dočakali in se bojim, da tudi sedaj ne bomo. Mi pa bomo kljub temu vztrajali, zato ker se na nas obračajo podjetniki, obračajo podjetja, ki imajo težave, ki še vedno ohranjajo delo mnogim delavcem, vendar pa ob takem odnosu države verjetno prav dolgo več ne bodo vztrajali, ker gre vsak mesec toliko in toliko stvari tudi pri njih v minus. In samo odločiti se je potem treba, ali boš ta minus iz meseca v mesec povečeval ali boš pa s tem enkrat prekinil. In to se nam dogaja. Zato ne razumemo, da ne želi tako ministrstvo kot koalicija prisluhniti nekaterim olajšavam, ki bi jih taki zakoni prinesli, pa državo prav veliko ne stanejo ali je pa sploh ne stanejo nič, pač pa zahtevajo nekaj dela državnih uradnikov, ki pa so za to tako ali tako plačani.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Jože Tanko? Gospod Rado Likar. Izvolite.

RADO LIKAR: Hvala za besedo, predsedujoči. Res je, da smo identični predlog zakona že vložili v lanskem letu, ki pa je bil s strani večine poslancev zavržen, in prav zato, ker se v tem času in na tem področju ni veliko zgodilo v tej smeri, vsaj po našem vedenju ne, smo to pač ponovno storili. Ker sem tudi sam včasih njega dni služboval v instituciji, ki je opravljala plačilni promet, vem iz prve roke, kakšen odnos imajo do tega plačevanja, do teh virmanov predvsem manjši podjetniki. Vse, kar ni neposredno povezano z njihovo, podjetnikovo dejavnostjo, pomeni to za njih nepotrebno administrativno oviro, še predvsem zato, ker je to žal povezano tudi s stroški. In reform in reorganizacij, v tem primeru načina plačila obveznih dajatev, je bilo že ničkolikokrat. Spremembe, dopolnitve so pač potrebne, zakonodaja, kot je ta, je živa materija in vedno je podvržena spremembam in dopolnitvam.

Se pa strinjam, da problematika ni tako enostavna, kot zglada na prvi pogled, bi pa vseeno pričakoval od Vlade, da bi predlog podprla vsaj na načelni ravni, pomanjkljivosti pa bi reševali potem v samem postopku. Zdi se mi, da je pomembno, ali si to želimo ali ne oziroma kaj si želimo. Če si to dovolj močno želimo, tudi potem dosežemo in pridemo do rešitve.

Menim, da je naloga države, da prihaja, da pride nasproti državljanom, njihovim željam in njihovim potrebam in to predvsem tistih, od katerih dohodkov država pravzaprav tudi pobira davke in polni državni proračun.

In še enkrat na koncu: verjamem, da tega ne gre spreminjati od danes do jutri, kot rečeno, je to le bolj kompleksna zadeva. Ker pa je sistem plačevanja, kot rečeno, zapleten, je nekje treba narediti prvi korak, brez prvega koraka tudi končne rešitve ni. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Predstavnik Vlade ni, prav tako ne predstavnik predlagateljev, zato zaključujem razpravo. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ne. Zato zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni zadnji točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in prekinjam tudi sejo zbora. Sejo zbora bomo nadaljevali, kot ste bili že obveščeni, s 23. točko dnevnega reda s Predlogom Deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010-junij 2011, in sicer ob 15. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 14.15 in se je nadaljevala ob 15.00.)

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci! Nadaljujemo prekinjeno sejo Državnega zbora.

Prehajamo na 23. TOČKO DNEVNEGA REDA - OBRAVNAVA PREDLOGA DEKLARACIJE O USMERITVAH ZA DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V OBDOBJU JANUAR 2010-JUNIJ 2011.

Predlog deklaracije je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Besedo dajem predsedniku Vlade, gospodu Borutu Pahorju, za dopolnilno obrazložitev.

BORUT PAHOR: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

V skladu z zakonom je Vlada dolžna predložiti, Državni zbor pa obravnavati, strategijo ravnanja naše države v naslednjem letu in pol v institucijah Evropske unije. Z vašim razumevanjem bi poskušal povzeti nekaj osnovnih poudarkov te deklaracije, za katero razumem, da je v pristojnih parlamentarnih telesih naletela na ugoden odziv in odmev, ob nekaterih zahtevah za pojasnila oziroma predlogih za dodatne poudarke.

Najprej, kaj se je v tem času pomembnega zgodilo, od zadnje razprave do danes. Uveljavljena je Lizbonska pogodba. Po večletnih naporih, sprva neuspešnih, ko sta dve državi na referendumih zavrnila ustavno pogodbo, se je srečno izteklo obdobje ratifikacije Lizbonske pogodbe, kot neke korekcije ustavne pogodbe, za katero smo se Evropejci odločili, potem ko smo ugotovili, da institut Evropske unije ne dela tako, kot bi moral, če želimo izpolniti pričakovanja skoraj pol milijarde ljudi, se pravi, bolj učinkovito, bolj transparentno, pa tudi

bolj demokratično. Lizbonska pogodba sedaj velja in kot predsednik Vlade in član Evropskega sveta že lahko opažam neposredno prve, ne samo simbolne, ampak tudi stvarne premike v delu evropskih institucij po njeni uveljavitvi; mislim na nekatere načine in tudi vsebinske spremembe v delu Evropskega sveta. Dobili smo novega predsednika Evropskega sveta, in kot veste, je za državo, v kateri je začel svojo turnejo kot predsednik Evropskega sveta, izbral prav Slovenijo.

Mislim, da Lizbonska pogodba - po mojem mnenju, bil sem tudi član Ustavne komisije Evropskega parlamenta - predstavlja sprejemljiv kompromis, dovolj dober za izzive, pred katerimi Evropa stoji, in da imamo Evropejci dovolj močna orodja za to, da se spoprimemo s temeljnimi vprašanji našega časa. Seveda pa moramo razumeti, da je tukaj zdaj 27 držav, da Lizbonska pogodba, in k temu bom prešel takoj za tem, omogoča tudi širitev in da utegne biti kmalu držav še več, vsaj dve zelo hitro, da gre za države, ki kljub vsemu, kljub skupnemu kulturnemu, vrednostnemu, civilizacijskemu prostoru, vendarle s seboj prinašajo bogastvo razlik, tudi razvojnih in imajo do neke mere različne poglede na to, kako naprej. Slovenija polega tega, da je članica Evropske unije sodi tudi v evrocono in v schengensko območje. Mislim, da je to tisti poudarek, na katerem moramo videti našo vlogo, ne samo znotraj Evropske unije, ampak tudi znotraj mednarodnega prostora, smo atraktivna destinacija, politična, gospodarska in z malo, bom rekel, politične zrelosti lahko tudi, bom rekel, ena dinamična družba, ki lahko predstavlja en zgled, en navdih za države, ki se želijo približati Evropski uniji. In smo lahko v pomoč tem državam pri njihovem približevanju Evropski uniji, tukaj mislim zlasti na države Zahodnega Balkana. Tudi o tem bom govoril kasneje.

Hotel bi torej poudariti, da je treba videti tudi globalno priložnost, ki jo Slovenija ima in mislim, da nam gre vsaj v tem smislu ta politika, če želi Državni zbor priznati, to dobro od rok, da si utrjujemo svoje mesto v mednarodni skupnosti in da izkoriščamo priložnosti, ki jih Slovenija ima v tem času, da izkoristi svoje primerjalne prednosti pred drugimi državami, zlasti v tej regiji. Lizbonska pogodba kot rečeno, to je točko 2., poleg tega, da dobiva z njo Evropska unija, Vlade, nacionalni parlamenti, tudi evropski več pristojnosti, več moči za odločanje, prinaša tudi pravno podlago za nadaljnjo širitev. Dve državi bosta prav gotovo zelo kmalu, mislim, da uspešno končali pogajanja, to sta Islandija in Hrvaška. Mislim, da je za Slovenijo, upam, da imamo glede tega približno enak pogled, zelo pomembno, da se širitev zaradi posvečanja Evropske unije drugim vprašanjem, zlasti reševanje gospodarske, socialne krize, da se proces širitve ne ustavi. Sem in tja, to si upam povedati tudi javno in jasno, imam kot predsednik Vlade v neformalnih pogovorih s svojimi kolegicami in kolegi občutek, da obstaja neki tihi konsenz, še Islandijo in Hrvaško vključimo v Evropsko unijo,

potem pa zaradi izčrpanosti s širitvijo najprej konsolidiramo naše notranje vrste. Ta pogled ima svoj rezon, ker seveda tako vi z vašimi pristojnostmi kot jaz s svojimi in moji kolegice in kolegi ministri s svojimi lahko opažamo, da Evropa prav gotovo potrebuje nek nov zagon zato, da bi kot družba 27 držav in skoraj pol milijarde ljudi razvila uspešen učinkovit transparenten, demokratičen model odločanja.

Kaj mi pogrešamo? Pogrešamo, tako kot dostikrat opozicija v naši državi, tako tudi mi v evropski, da bi se Evropa na izzive časa odzvala hitreje in učinkoviteje. Načini in modeli tega učinkovitega odzivanja niso enostavni, če želimo ohraniti seveda tudi mi neke vrste svojo suverenost ob tem, da smo jo v veliki meri prenesli na organe Evropske unije. Pri širitvi se mi zdi pomembno, da je Slovenija njen zagovornik, ne samo v formalnem smislu, v tem smislu, da ugotovimo, da je dobro stati na strani tistih, ki vidijo v širitvi korist za Evropsko unijo in za države, ki bodo deležne te širitve, ampak da si za to tudi iskreno prizadevamo, ker pomeni zlasti vstop držav, ki so v naši soseščini, v Evropsko unijo v bistvu vzgib varnosti, stabilnosti, blaginje teh držav in narodov in s tem tudi rešitev nekaterih zelo zapletenih problemov, ki to jugovzhodno regijo, regijo Zahodnega Balkana obremenjujejo. Jaz sem se vrnil včeraj zvečer z obiska v Sarajevu in lahko povem, da imam občutek, da je to lahko del Evrope poln priložnost, lahko pa tudi del Evrope poln nevarnosti za prihodnost samega regiona in celotne Evropske unije in mednarodne skupnosti. Odločitev o tem, ali se bo nagnila stvar v priložnost ali problem je v veliki meri odvisna od teh držav in narodov, ampak v veliki meri tudi od pameti mednarodne skupnosti, zlasti Evropske unije.

Želel bi vprašati ta visoki dom, ali obstaja med nami soglasje, da vi z vašimi pristojnostmi kot poslanke in poslanci in mi z našimi kot člani izvršne oblasti naredimo vse za to, da pomagamo državam Zahodnega Balkana, da čim prej izpolnijo pogoje - brez izpolnitve pogoja, seveda, nobena od držav ne sme biti privilegirana - in vstopijo čim prej v Evropsko unijo. Za nas je zelo pomembno, da bo to uspelo, upam, da čim prej Hrvaški. Naj takoj zavrnem kakšne pomisleke, bodisi tukaj med vami ali v javnosti, da Slovenija zaradi interesa, da, tako kot druge države njena soseda vstopi v Evropsko unijo, kakorkoli popušča v pogajanjih pri posameznih poglavjih. To ni res. Res pa je, to je moja iskrena misel, ali mi verjamete ali ne, da zaradi izboljšanja odnosov med Ljubljano in Zagrebom uspevamo kakšne do sedaj nerešene probleme reševati hitreje in v korist obeh držav in s tem tudi Evropske unije. To je moj vtis pri doseganju kompromisov pri rešitvi vprašanj v določenih poglavjih, do katerih do sedaj nismo mogli priti.

Slovenija ima vse pravice, da brani svoje interes, vendar to dela na tak način, da ne škodi interesom sosednje države. Mislím, da smo tu dovolj spretni, pa tudi dovolj odločni, da

to znamo narediti tako, da hkrati krepimo naš ugled v Evropski uniji.

Tretja stvar, ki bi jo želel povedati, je novelirana Lizbonska strategija, ki ima zdaj naslov Evropa 20/20. Tisti, ki smo podrobneje spremljali nastanek Lizbonske strategije, vemo, da je ta nastajala na prehodu tisočletja, ko je Evropa še ambiciozno razmišljala o tem, da bo letos najbolj dinamično in konkurenčno gospodarstvo na svetu. Danes vemo, da Evropa ni najbolj konkurenčno in dinamično gospodarstvo na svetu. Nasprotno, da se zaradi ene svoje posebnosti med drugimi zelo težko bori za to, in to je socialna dimenzija Evrope. Odločitev Evropske unije, ki jo podpira tudi Slovenija, je, da mora Evropa v naslednjem desetletju uspeti v globalni ekonomiji kljub temu in zato, da bo ostala družba z visoko stopnjo socialne vključenosti. Se pravi, tisto, kar obremenjuje konkurenčnost evropske, pa tudi slovenske ekonomije, je socialna dimenzija našega razvoja. Socialna povezanost mora ostati, drugače Evropa tudi izgubi tisto, kar je njena posebnost in identiteta. In to je, da se ljudje v Evropi počutijo varne tudi takrat, ko so socialno ali drugače ogroženi. Ta dimenzija solidarnosti, ki je Kitajska ne pozna, ki je Indija v tem smislu ne pozna, ki jo v manjši meri pozna ZDA, ogroža naš interes, da smo čim bolj konkurenčni. Ampak tako kot mi doma, v slovenskih razmerah, mora tudi Evropa v evropskih pretehtati, ali se bo odrekla socialni dimenziji. Mislim, da bi bilo tako v našem domačem primeru kot v evropskem to napačna odločitev. In predsednik Evropske komisije Barroso je, kot veste, Evropskemu parlamentu predstavil načrt 20/20, kar je modernizirana verzija ali pa, recimo temu, s stvarnostjo spravljujejša verzija Lizbonske strategije, ki upošteva dejstva, da ob teh parametrih, zlasti ob socialni dimenziji, Evropa preprosto ta hip ne moremo biti v igri za najbolj konkurenčno gospodarstvo na svetu in da je to cena, ki smo jo pripravljene plačati. Dejstvo pa ostaja, da je tu seveda Kitajska ob stopnji rasti okrog 7%, Indija ob stopnji gospodarske rasti okrog 6% in Evropa ob stopnji ničelne rasti za to leto. Če bomo imeli srečo - Slovenija je med državami, kjer pričakujemo, da bo stopnja rasti blizu ali morda ob nekih ugodnih okoliščinah celo nad povprečjem - če se v evropski coni tudi zaradi težav nekaterih držav ne bo spremenilo kaj bistvenega, potem se mi zdi, da je treba v tem dokumentu 20/20, za nas pogledati tisto, kar je atraktivno, implementirati, ne se pa preveč zanašati, da je to rešitev naših domačih težav. Je samo pomoč in mi se bomo na to pomoč oslonili toliko, kolikor je to za nas potrebno in pomembno in seveda kolikor smo to dolžni storiti zavoljo solidarnosti med vsemi državami v Evropski uniji, ker to solidarnost od njih tudi nazaj pričakujemo pri drugih stvareh, ki so v našem nacionalnem interesu. Ampak tisto spoznanje, ki ga moramo imeti kot država, je, da načrt 20/20 oziroma prenovljena Lizbonska pogodba ni rešitev naših domačih nalog, ampak je

samo morda dodaten inventar ali pa opozorilo, kaj je ključno, če želimo biti nad vodilnimi evropskimi državami in jih doma izpolniti. Rad bi povedal, da, ne glede na to, da smo zaradi tega deležni kritik, in to tudi upravičeno, Slovenija hiti me prvimi državami z izhodno strategijo. Gre za predlog kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov, za stabilizacijo javnih financ ob koncu kratkoročnega ukrepanja, ki je bilo potrebno zaradi finančne in gospodarske krize. V Sloveniji se govori o tem, da smo bili lansko leto res priča tako rekoč srhljivemu padcu bruto domačega proizvoda. To drži, ampak prosim, v isti sapi spoznajmo, da smo se v drugi polovici istega leta že začeli tudi enako, bom rekel, se mi zdi, na sijajen način tudi vračati, in da gremo iz situacije, ko smo ob koncu leta 2008 beležili 3 in nekaj stopnje gospodarske rasti, da se sedaj bližamo možnosti, da konec leta dosežemo tisto, kar smo si zadali ali pa da smo vsaj blizu, vsekakor v pozitivni gospodarski rasti, se pravi minus 8 na 0. Da je to en velik premik spet navzgor, in da potem v času po recesiji ob nizki stopnji gospodarske rasti v evro območju in v Evropski uniji vzdržimo ta trend konsolidacije javnih financ in nikakor ne povečamo primanjkljaja. To je tista ključna stvar, pri kateri želi Slovenija sodelovati v okviru Evropske unije, eurocone. Stabilizacija javnih financ, ukrepi z najbolj dinamičnimi gospodarstvi, zlasti z nemškim, francoskim, italijanskim, avstrijskim, britanskim. To so države, s katerimi želim biti zraven, seveda so tukaj Luksemburg in druge manjše primerljive države, kot sta Nizozemska in Belgija. Tukaj želimo biti zraven teh držav, ki se bodo odločale za strategije za to, da se bodo tudi avtonomno kot države naredile za bolj konkurenčne, kot so. To ni samo naša težava, je pa naša težava, da nismo konkurenčni.

Jaz prihajam danes iz Gorenja. Gorenje kot veste, je najbolj internacionalizirano slovenske podjetje, ima 60 družb v 70. državah. Ugotavljajo, da so problemi s tem, da je težko plačati vodilne ljudi, ki delajo v razvoju, ker imamo sistem, ki temu ni naklonjen - o tem bo treba razpravljati v tem visokem domu. Gre za kapico na prispevkih, ki delodajalce tega tipa, kot je Gorenje; in Gorenje je družba, ki proizvaja končne proizvode, kar je za nas zelo pomembno, mi nismo država, ki ima veliko končnih proizvodov, zlasti, ki bi imele tako vrsto blaga, kot ga ima Gorenje; se pravi, če želimo to doseči, moramo biti bolj konkurenčni. Gre za strošek dela in mislim, da smo danes na skupini, ki jo vodi minister Gaspari, govorili prav o spremembah delovnopravne zakonodaje, ponavljam, v luči Lizbonske strategije 20/20, ki jo vodi Evropa, želimo tudi mi voditi politiko, da bomo na eni strani fleksibilizirali trg dela, ampak to ne pomeni samo hitrejšega odpuščanja delavcev, to pomeni tudi hitro zaposlovanje delavcev, ko bo to potrebno in oportuno na delu, to bi rad povedal. In seveda cela vrsta drugih instrumentov aktivne politike zaposlovanja, kot jo vidi Evropa in kot jo vidimo mi.

In drugič, seveda tudi znova premislek o tem, koliko gospodarstvo da državi in ali spodbujamo tisti najbolj gonilni del slovenskega gospodarstva. Gre za vprašanje, zakaj nismo investicijsko zanimivo okolje. Smo premalo investicijsko okolje. Koliko so tukaj prispevki, davki, recimo, davek na dobiček, ovira za to, da tuji kapital z večjo "bremzo" gleda na Slovenijo kot naložbeno destinacijo? Ali je tukaj morda kakšna priložnost v inovacijah in tako naprej, ob tem, da se moramo, kot rečno, geopolitično pozicionirati, in mislim, da smo se dobro. Jaz sem glede tega zadovoljen, Slovenija je rešila eno veliko vprašanje oziroma ga bo dokončno po tem, ko bo ratifikacija sporazuma o meji rešena, se lahko zdaj, ko ima praktično dobre odnose z vsemi voditelji tega dela Evrope, pozicionira tudi znotraj Evropske unije, kot nekdo, ki ima nek pomemben politični projekt, kot pomemben del svoje soodgovornosti za prihodnost Evrope. Je Evropa, je del Evrope, ki prihaja iz sveta, ki ostaja izven Evropske unije, ampak je hkrati v euroconi in euroobmočju. Ne gre samo za to, da imamo tukaj Zahodni Balkan pred sabo, tukaj gre za to, da vidimo države arabskega sveta, da vidimo države, ki so zdaj hitre, dinamične ekonomije. 70% našega izvoza na trg EU je v bistvu razlog, da smo bili tako odvisni od razmer ob krizi in smo utrpeli takšno škodo. Mislim, da je treba narediti tudi eno prestrukturiranje naših investicij v tujini in tujih investicij pri nas. Pri čemer se mi zdi, da smo še vedno zelo občutljivi na tuje investicije pri nas, da jih vidimo kot ogrožanje naših nacionalnih interesov.

Slovenska Vlada se bo odločila Državnemu zboru predlagati neko novo politiko glede lastniških deležev države, upravljanja premoženja, kjer bomo šli po poti - ne da bi zdaj pri tej točki najavljali nekatere temeljite strukturne spremembe, ne v prodajo srebrnine, kot se rado reče v javnosti, ampak v tehten premislek, kaj je zares v interesu države, da ostane v večinski državni lasti od tega, kar imamo v lasti, in kaj je v našem nacionalnem interesu, da ni v naši lasti, ampak da se na primeren, transparenten in učinkovit, za državo uspešen način proda tistim, ki bodo uspešneje gospodarili s to lastnino, kot to uspeva Sloveniji.

Gremo naprej s točkami, ki so predmet deklaracije. Kot veste se po Ljubljani imenujejo tako imenovani ljubljanski raziskovalni prostor, gre za razvoj enotnega raziskovalnega prostora, torej na področju držav Evropske unije. Jaz sem zadnjič to že omenil, pa bi rad še enkrat, ker, vsaj mene osebno fascinira ta podatek, samo Google investira letno za nove raziskave in razvoj več kot sedmi okvirni program Evropske unije skupaj. Pazite. Eno podjetje mladih fantov investira skupaj v raziskave in razvoj več kot 27 tradicionalnih starih držav starega kontinenta za raziskave in razvoj, pri čemer je tukaj tudi Slovenija dolžnik. Mi smo poskušali v rebalansih in v novem proračunu 2010/2011 te stvari nekako popraviti. Slovenija popravlja delež bruto

domačega proizvoda za raziskave in razvoj, ampak mi bomo lahko merili svoje rezultate z rezultati ne z denarjem, ki ga bomo za to namenili. Naj povem, da smo se odločili za en nov instrument, gre za tako imenovane nacionalne konference, ena bo o inovacijah in druga o investicijah. Gre za to, da pokličemo skupaj vso slovensko stroko, tudi evropsko, v kolikor je potrebna, in da naredimo korak naprej pri tem, da smo inovacijsko bolj atraktivno okolje kot smo, ker bomo v tem smislu dohitevali Evropo, ki si je to zadala kot načrt v svojem programu.

Naprej. Podnebne spremembe. Jaz sem bil v Kopenhagnu, sem usodi hvaležen, da sem lahko bil osebno priča nekemu dogodku, ki je samo kot kazalec simboliziral pomembne politične in strukturne premike v mednarodni skupnosti. Centri moči ne samo politične, ampak zlasti gospodarske in druge se iz tradicionalnih prestolnic selijo v nove in mi moramo to znati razumeti. Gneča ni bila okrog predsednikov vlad tradicionalnih držav, ampak okrog kitajskega in indijskega premierja. V obe državi letos slovenska delegacija skupaj z gospodarstveniki tudi gre. Zakaj govorim to pri podnebnih spremembah? Zato, ker je to tipičen primer tega, kako Evropa vidi trajnostni razvoj in okoljsko dimenzijo. Prej sem govoril o socialni, medtem ko se seveda Kitajski ali pa Indiji, ki takega vrednostnega pogleda na prihodnost nimata, preprosto za ceno razvoja ne zdi potrebno imeti enakih ciljev in enakih odrekaj, kot smo jih pripravljene imeti Evropejci, zato da bomo jutri pustili novemu rodu, vsaj približno enako svež zrak, enako lepo naravo in možnost za to, da živijo boljše in kvalitetnejše življenje. In to je problem. Jaz sem imel, kot rečeno, usoda mi je dala to možnost, videti od blizu, kako izgleda ena globalna sprememba politične in gospodarske moči v svetu. In to na eni točki, ki se je samo zdela, bom rekel, manj pomembna je pa ključnega pomena. To so podnebne spremembe. Tam se je sijajno odrazilo vse, kar se kaže tudi ne nazadnje pri nas doma, ali znamo mi sami doma oceniti, reflektirati sposobnost podnebnih sprememb, kako se na to odzivamo. Ne gre samo za to, da smo mi ustanovili Urad za podnebne spremembe, imamo novega direktorja, gre za to, koliko zdaj Slovenija lahko prispeva k temu. Mi smo se odločili, da gremo z razvitejšim delom Evrope naprej, da smo se pripravljene odrekati zato, da ohranimo lepo Slovenijo in tudi lepo Evropo. Vprašanje pa je, koliko bo Evropa zdržala okoljsko dimenzijo trajnostnega razvoja. Težko vzdrži socialno, koliko bo zdržala okoljsko dimenzijo, če želi ostaniti država oziroma skupnost, ki je zavezana tem ciljem, hkrati pa tekmuje z državami, ki vrednostno očitno ne sodijo, vsaj danes ne, v ta kontekst.

Naprej. Gre za energetske politiko. Podobno vprašanje, samo na drugačen način. Kar se slovenske politike tiče, delimo strategijo Evrope, želimo diferencirati vire in zmanjšati odvisnost od enega, zlasti se seveda počasi, bom rekel, oddaljujemo od fosilnih goriv kot glavnih energentov. Ta

diskusija o TEŠ6 in njegovih dobrih in slabih lastnostih za slovensko prihodnost bo verjetno še tekla. Do takrat se morajo stvari odvijati v skladu z odločitvami, ki so bile že sprejete. O tem ni nobenega dvoma. Diskutirali bomo jedrsko energijo, drugi blok, diskutirali bomo plinovod in nekatere druge odločitve, naše investicije v druge obnovljive vire. Tisto, kar je problem, je, da vse to veliko stane in da bomo morali z eno inteligenco dogovoriti tukaj v tem visokem zboru, kako bomo, ker smo energetski, se bom dotaknil še prometne politike, kako bomo v naslednjih letih, prvič, če bo odločitev sprejeta in jaz bi se za to zavzel, modernizirali slovenski železniški promet, tovorni in prometni, približno 9 milijard stane ta projekt, čez prst, če ga gledamo z današnje perspektive, vemo, da se je avtocestni podražil dvakrat v času teh del. Sami ga ne bomo servisirali finančno. Potrebovali bomo strateškega partnerja. Ali bomo tukaj dosegli glede tega konsenz, kako bomo šli v financiranje tega projekta? Drugič, energetski paket. T6 sem že omenil. Gre za vprašanje drugega bloka jedrske elektrarne. Gremo v to ali ne? Sami nismo sposobni finančno servisirati te odločitve, potrebujemo strateškega partnerja, kako bomo šli v to prihodnost skupaj naprej. Vse to so tudi težave naših kolegov in kolegic v drugih državah, ampak mi s temi odločitvami ne moremo zamujati in zato bodo predmet, nekatere, odločitev že to leto. Želim si, da bi naslednjič ob mojem obisku na Slovenskih železnicah povlekel črto pod probleme sanacije tega velika mastodonta z izgubami in da bi v Slovenskih železnicah začeli videti en gibek člen slovenskega transportnega ožilja, ki bo prinašal, če ne dobiček, vsaj ničelni finančni izplen. 22 držav ima težave, mimogrede, z železnicami v sedemindvajseterici.

Gremo naprej, ker nimam veliko časa. Stockholmski program. Mi želimo biti zraven pri prednostih, ki jih prinaša evropsko območje svobode, varnosti in pravice: zaščita podatkov, krepitev področja civilnega in kazenskega prava. Vse to bo tudi predmet nekaterih sprememb, ki jih bo Slovenija dala v svoj notranji ustroj in potem v evropskega.

Kmetijska politika. Trajnostno kmetijstvo, zagotovo. Naš cilj je ohraniti podeželje tako kot je, struktura prebivalstva je 50:50, 50 v mestih, 50 na podeželju. Slovenija želi ohraniti ta model. Če želimo, da naši ljudje, zlasti mlada generacija, ostanejo na podeželju, bo treba kvaliteto življenja obdržati na istem nivoju kot za tiste, ki bodo želeli živeti v urbanem naselju. Se pravi, bo treba Slovenijo razvijati absolutno kot teritorialno skladno razvito državo. In kmetijstvo ima tukaj, ne zaradi vrednosti BD, ampak kot element cele vrste problemov, seveda, pomembno vlogo in slovenska vlada se tega zaveda.

Ribištvo, čeprav ribištvo pomeni še manjši obseg, volumen v BDP. Za nas je pomembno, mi smo pomorska država, moramo ohraniti to dejavnost. In Slovenija bo poskušala ob skupni ribiški politiki, ki jo bo vodila Evropska unija, ohraniti

slovenske pomorske tradicije in jih modernizirati, da bodo prinašale za lokalno in širše območje tudi nek gospodarski dejavnik.

Tukaj so še nekateri drugi projekti, ki jih bo Slovenija vodila znotraj Evropske unije kot aktiven dejavnik. Ker mi zmanjkuje časa, bi rad na koncu rekel samo to. Ko govorimo o evropski politiki, govorimo o naši politiki - to ni zunanja politika, to je naša politika -, in je toliko bolj naša, kolikor bolj bomo dejavni v vseh institucijah Evropske unije. Mislim, da se je Slovenija, kot rečeno, dobro pozicionirala, kot predsedujoča država Evropske unije je opravila dobro delo. Mislim, da smo potem v nadaljevanju rešili zaplet, ki je ogrožal naše interese, ne samo zato, ker gre za vprašanje meje, ampak tudi zato, ker smo v delu javnosti ostali nerazumljeni v svoji trmi in želji, da rešimo problem v skladu s svojimi interesi. Tako smo ga tudi rešili, ne da bi ogrozili interese držav, ki jim želimo, da so čim prej v Evropski uniji tako zaradi naših kot njihovih interesov. Smo med državami, ki zdaj relativno hitro rešujejo probleme finančne in gospodarske krize. Imamo možnost, da smo v skupini držav, ki se bodo konec leta obdržale nad ničelno stopnjo gospodarske rasti. Imamo pa cel kup dilem, ki jih ima Evropska unija in tudi mi, prometne, energetske, podnebne in tako naprej, ki pa verjetno še niso predmet čistega konsenza, daleč od tega, v Sloveniji, in nas to še čaka. No, naj bo evropska deklaracija uvod v te diskusije. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala predsedniku Vlade.

Predlog deklaracije sta kot pristojni delovni telesi obravnavala Odbor za zadeve Evropske unije in Odbor za zunanjo politiko. Besedo dajem predsednici Odbora za zadeve Evropske unije Darji Lavtižar Bebler za predstavitev poročila odbora.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala, gospod podpredsednik. Spoštovani ministrski zbor, spoštovane kolegice in kolegi! Odbor za zadeve Evropske unije je na 47. seji 19. februarja letos kot pristojno delovno telo obravnaval Predlog Deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010-junij 2011, ki jo je dne 28. decembra 2009 v obravnavo in sprejem predložila Vlada Republike Slovenije.

V poslovniško določenem roku so amandmaje k predlogu deklaracije vložili naslednji predlagatelji: Komisija za narodni skupnosti k poglavju Posebna vprašanja Slovenije, prispevek k raznolikosti Evropske unije, k poglavju Izobraževanje, kultura, šport in k poglavju Pravosodje in notranje zadeve, Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano k poglavju Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in prehrana in sama sem vložila kot poslanka Poslanske skupine Socialnih demokratov k poglavju Horizontalne zadeve en amandma.

Vlada je dne 18. februarja 2010 Državnemu zboru posredovala svoje mnenje o amandmajih Komisije za narodni skupnosti in Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega zbora k predlogu deklaracije in predlog amandmaja Vlade k navedenemu dokumentu. Vlada amandmajev delovnih teles Državnega zbora ne podpira, do amandmaja poslanke Lavtižar Bebler pa se do konca 47. seje Odbora za zadeve Evropske unije ni uradno opredelila.

Uvodno predstavitev predloga deklaracija je podala mag. Andreja Jerina, državna sekretarka Službe Vlade za Evropske zadeve in razvoj ter predstavila temeljne poudarke predloga. Pojasnila je, da je cilj predloga deklaracije, besedila, ki je relativno splošno, pregledno predstaviti usmeritve Republike Slovenije za delov Evropski uniji z vidika nacionalnih prioritet in tudi z vidika prioritet Evropske unije. Predlog deklaracije je bil pripravljen v skladu z delovnim programom Evropske komisije za leto 2010 ter 18 mesečnim programom naslednjih predsedujočih držav unije. Dokument je sestavljen iz dveh delov, in sicer se prvi osredotoča na ključne politične usmeritve Republike Slovenije za delovanje v institucijah Evropske unije v danem obdobju, drugi del pa po področjih predstavi sektorske prednostne naloge za delo v svetu.

Ob začetku razprave je gospa Julijana Bizjak Mlakar, članica Odbora za zdravstvo, kot poročevalka predstavila stališče tega odbora do predloga deklaracije.

Stališče do predloga deklaracije je v imenu Komisije za mednarodne odnose in Evropske zadeve v Državnem svetu predstavil tudi gospod Vincenc Otoničar.

Predlagatelji amandmajev so predstavili in obrazložili svoje predloge amandmajev, Vlada pa je o njih podala svoje mnenje. Ker Vlada amandmaja k poglavju Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in prehrana, ki ga je predlagal Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ne podpira v celoti, je Državnemu zboru zaradi proceduralnih zahtev predlagala lastno besedilo amandmaja. To besedilo v petem odstavku podpoglavja Varna in kakovostna hrana v celoti povzema del besedila amandmajev Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V četrtem odstavku, ki se nanaša na gensko spremenjene organizme, pa Vlada predlaga besedilo, ki delno povzema amandma Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Odbor za zadeve EU je tako glasoval o amandmaju z besedilom, predlaganim s strani Vlade. Torej v poglavju Posebna vprašanja Slovenije, prispevek k raznolikosti Evropske unije, se za zadnjim odstavkom tega poglavja dodata nova odstavka z naslednjim besedilom: "Slovenija si bo prizadevala za dosledno upoštevanje Lizbonske pogodbe in Listine o temeljnih pravicah, ki določata, da Evropska unija temelji tudi na spoštovanju človekovih pravic, vključujoč pravice pripadnikov tradicionalnih narodnostnih, etničnih in jezikovnih manjšin. Kot članica Evropske unije se bo

zavzemala, da bo Evropska unija spoštovala, ohranjala in razvijala jezikovno in kulturno raznolikost ter večjezičnost."

Drugič v poglavju Horizontalne zadeve v podpoglavju Institucionalne zadeve se za prvim odstavkom doda nov odstavek z naslednjim besedilom: "V luči novih določb Lizbonske pogodbe, ki je prvič formalno vključila nacionalne parlamente v sprejemanje odločitev na ravni Evropske unije, bo Republika Slovenija namenila pozornost poglobljeni vlogi Državnega zbora. Tako bo ta pri svojem delu učinkovito nadzoroval delo Vlade in zagotavljal njeno odgovornost pri obravnavi zadev Evropske unije, hkrati pa bo prispeval k dobremu delovanju Evropske unije predvsem z zagotavljanjem spoštovanja načela subsidiarnosti v skladu s postopki iz Protokola o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti."

Jaz se opravičujem, očitno smo ni na Odboru za zadeve Evropske unije sprejeli celo vrsto amandmajev, ki ste jih tudi prejeli v pisni obliki. Zato naj na koncu samo povem, da je Odbor za zadeve Evropske unije na 47. seji 19. februarja letos sprejel Dopolnjeni predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010-junij 2011. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo dajem predsednici Odbora za zunanjo politiko gospe Janji Klasinc za predstavitev poročila.

JANJA KLASINC: Hvala, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi! Spoštovani ministrski zbor. Odbor za zunanjo politiko je na svoji 28. redni seji 19. februarja letos na podlagi prvega odstavka 154.g člena Poslovnika Državnega zbora kot pristojno delovno telo obravnaval predlog deklaracije, ki ga je na podlagi Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado o zadevah Evropske unije ter na podlagi Poslovnika Državnemu zboru predložila v obravnavo in sprejem Vlada Republike Slovenije.

Odbor je tako v skladu s svojimi pristojnostmi opravil obravnavo predloga deklaracije na področju zunanje in varnostne politike. Uvodoma je državna sekretarka Službe Vlade za razvoj in evropske zadeve mag. Andreja Jerina predstavila odboru strukturo deklaracije, državna sekretarka Ministrstva za zunanje zadeve Dragoljuba Benčina pa je predstavila predlog deklaracije s poudarkom na zadevah skupne zunanje in varnostne politike. Seznanila nas je s posameznimi podpoglavji s tega področja.

Prvič, Zahodni Balkan in širitev. Letos se bodo nadaljevala pristopna pogajanja s Hrvaško in s Turčijo. Evropska komisija je predlagala razpravo o določitvi datuma za začetek pristopnih pogajanj z Republiko Makedonijo, možen pa je tudi začetek pristopnih pogajanj z Republiko Črna Gora, ki je svojo prošnjo vložila aprila lani in z Islandijo, ki je prošnjo za članstvo vložila julija lani.

Drugič. Evropska sosedstva politika. Slovenija se bo zavzemala za celovito krepitev odnosov med Evropsko unijo in državami evropske sosedstva politike.

Tretjič. Spoštovanje človekovih pravic in civilno krizno upravljanje. Slovenija bo spodbujala promocijo pravic otrok enakost spolov, odpravo vseh oblik diskriminacije, rasizma in ksenofobije ter izobraževanje za človekove pravice.

Četrtoč. Kultura v zunanjih odnosih EU. Slovenija si bo prizadevala za uveljavljanje kulture v zunanjih odnosih Evropske unije kot dejavnika spodbujanja medkulturnega dialoga s tretjimi državami, za preprečevanje sporov in za procese sprave.

Petič. Mednarodno razvojno sodelovanje. Slovenija se bo vključevala v oblikovanje in izvajanje razvojnih politik na ravni EU. Prednostno regijo za razvojno sodelovanje Slovenije predstavlja Zahodni Balkan.

In šestič. Varnost in obramba. Slovenija si bo še naprej prizadevala za nadaljnji razvoj skupne varnostne in obrambne politike v vseh treh stebrih, operacijah, v institucijah in zmogljivostih. Pri tem bo namenila posebno pozornost uveljavljanju elementov, ki jih prinaša Lizbonska pogodba in nadaljnjemu izvajanju evropske varnostne strategije.

Predstavnik Državnega sveta gospod Vincenc Otoničar je odboru predstavil mnenje Komisije za mednarodne odnose in Evropske zadeve Državnega sveta, ki je obravnavala predlog deklaracije in k njemu ni imela pripomb. V razpravi so člani odbora menili, da je predlog deklaracije korektno pripravljen, a je morda v nekaterih poglavjih preveč splošen. Izpostavili so potrebo po večji angažiranosti Slovenije glede približevanja Makedonije Evropski uniji, predvsem glede določitve datuma za začetek pristopnih pogajanj. Predlagali so, naj si Slovenija prizadeva za uvrstitev samostojne razprave o Kosovu, o institucijah EU, saj ni dovolj, da je to vprašanje obravnavano le v okviru razprav o Zahodnem Balkanu. Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje sodelovanja Evropske unije z Latinsko Ameriko in stanje odnosov s Kubo. Zastavljenih je bilo tudi nekaj vprašanj s področja varnosti in obrambe, predvsem v zvezi s sodelovanjem Slovenije v vseh treh stebrih skupne varnostne in obrambne politike, operacije, institucije in zmogljivosti. Posebej je bila izpostavljena operacija Evropske unije Atalanta v vodah Somalije, kateri je morda v predlogu deklaracije posvečeno premalo pozornosti.

V nadaljevanju sta državna sekretarka gospa Dragoljuba Benčina in politični direktor ministrstva gospod Matej Marn odgovorila na zastavljena vprašanja. Ob koncu razprave je odbor s konsenzom sprejel predlog člana odbora Antona Anderliča, da Vlada posreduje Državnemu zboru delovni načrt za večjo vlogo žensk v mednarodnih operacijah in misijah, ki je omenjen v predlogu deklaracije. Odbor je sprejel tudi amandma k poglavju Zunanje zadeve in obramba, podpoglavje Zahodni

Balkan in širitev, ki je vključen v dopolnjen predlog deklaracije.

Po končani razpravi in glasovanje je odbor predlog deklaracije tudi podprl. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Dr. Peter Verlič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

DR. PETER VERLIČ: Spoštovani gospod podpredsednik, predstavniki Vlade, spoštovane kolegice in kolegi poslanci. 50% vprašanih Slovencev je na zadnji raziskavi Evrobarometra na vprašanje, ali menijo, da je članstvo Slovenije v Evropski uniji dobra stvar, odgovorilo pritrdilno. In zgolj 13% Slovencev je odgovorilo negativno. Kar 64% vprašanih Slovencev meni, da članstvo v Evropski uniji Sloveniji koristi. Nadalje je kar dve tretjini vprašanih odgovorilo, da so zelo optimistični glede prihodnosti Evropske unije. Slovenci se torej v Evropski uniji dobro počutimo in smo do nje pozitivno opredeljeni.

V Slovenski demokratski stranki upamo, da bo ta optimizem in pozitivno naravnost Slovencev do Slovenije kot polnopravne članice Evropske unije Vlada sposobna implementirati skozi pričujočo deklaracijo o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v inštitucijah Evropske unije v obdobju januar 2010 do junij 2011. Kot je navedeno v predlogu deklaracije slovenska vlada s predlogom te deklaracije, pa tudi Državni zbor, kot glavne izzive v novem obdobju vidi predvsem v učinkovitem izvajanju Lizbonske pogodbe, v hitrem izhodu iz gospodarske in finančne krize, v ustreznem soočenju s podnebnimi spremembami, celoviti in temeljiti reformi proračuna Evropske unije, krepitvi območja varnosti, pravice in svobode, podpori širitve Evropske unije Zahodnemu Balkanu in krepitvi vloge Evropske unije v svetu. Pri tem je pomembno, da si bo Slovenija na ravni Evropske unije prizadevala za gospodarsko in okoljsko sprejemljive rešitve, prilagojene posebnostim slovenskega fizičnega in socialnega prostora. Tako torej razmišlja Vlada.

Kaj pa skrbi državljane Slovenije? Če se vrnemo nazaj na raziskavo Eurobarometra, nas je v Sloveniji najbolj strah brezposelnosti in na drugem mestu gospodarske situacije. Tako je menila več kot polovica vprašanih. Da se bo stanje v državi v naslednjih 12 mesecih še poslabšalo, pa je odgovorilo kar 40% vprašanih slovenskih državljanov. Na osebni ravni pa nas, tako anketa, na prvem mestu skrbi naraščanje cen, sledijo gospodarska situacija, brezposelnost, zdravstveni sistem, pokojnine, davki.

Spoštovane kolegice in kolegi, v Slovenski demokratski stranki pričakujemo, da bo Vlada uresničevala deklaracijo na način, da bo odpravljala težave, s katerimi se srečujemo navadni državljani. Evropska unija ne sme biti množica

uradnikov na slovenskih in bruseljskih hodnikih, ki bi posamezna poglavja uresničevala s premikanjem dokumentov od pisarne A do pisarne B, ampak morajo služiti državljanom, ki jih skrbijo brezposelnost, cene, gospodarska kriza, davki, pokojnine. Je tej vladi ta izziv udejanjiti skozi evropsko perspektivo? Sodeč po zadnji javnomnenjski raziskavi, ki jo je opravila Fakulteta za uporabne družbene študije, ima ta vlada zgolj 35% podporo slovenskih volivk in volivcev, kar pomeni, da je zaupanje v sposobnost in operativnost te vlade pri reševanju realnih problemov, v očeh navadnih državljanov močno padlo. Zato težko verjamemo, da bo pri soočenju z izzivi in nalogami iz te deklaracije Vlada uspešnejša.

Naj ob koncu opozorimo še na poglavje iz deklaracije za področje prometa, ki se ga je dotaknil tudi predsednik Vlade. Unija tu namerava prenoviti odločbo o prednostnih prometnih koridorjih. Opozarjamo, da slovenska vlada ne sme popustiti, da bi 6. prednostni projekt, ki poteka v čezmejnem delu med Trstom in Divačo ter Koprom in Divačo ter naprej mimo Ljubljane do Hodoša in Budimpešte, obšel Slovenijo mimo Italije in Avstrije. Opozarjamo tudi, da je bil že v času prejšnje vlade sprejet na delovni ravni skupine visokih predstavnikov Evropske unije prednostni projekt Salzburg - Jesenice - Ljubljana - Dobova. Zelo pa me tudi veseli, da so obiski predsednika Vlade na Slovenskih železnicah že obrodili sadove, kajti zdaj je tudi sam ugotovil to, kar smo mi v prejšnji vladi tudi že izračunali, da bo projekt obnove stal 9 milijard evrov - njegov prometni minister temu še ne verjame. Torej predsedniku Vlade res pomagajo obiski na Slovenskih železnicah. Železnice so torej že prepričale.

V Poslanski skupini SDS sicer deklaraciji ne bomo nasprotovali, saj se je ne nazadnje do prihodnosti Evropske unije, sodeč po evrobarometru, optimistično(?) opredelilo kar dve tretjini vprašanih Slovenk in Slovencev. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Franci Kek bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares. Prosim.

FRANCI KEK: Hvala za besedo. Spoštovani.

Pred nami je Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah EU v obdobju januar 2010 junij 2011. V Poslanski skupini Zares podpiramo predlog deklaracije, ki je dokaj obsežna, vendar o njej ne bom govoril na splošno, pač pa se bom dotaknil nekaterih poglavij, za katere menimo v poslanski skupini Zares, da so pomembna.

O področju kmetijstvo, gospodarstvo in ribištvo in prehrana menimo, da bi morali v poglavju ribištvo dodati letošnjo deklaracijo Državnega zbora o severnem Jadranu. Za Poslansko skupino Zares je prav gotovo pomembno področje varna in kakovostna hrana. Naša kolegica Cveta Zalokar Oražem je na Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagala amandma, ki zavezuje Republiko Slovenijo, da bo v razpravah

zagovarjala stališče previdnostnega načela, glasovala proti uvajanju in predelavi novih gensko spremenjenih organizmov ter zastopala stališče, da države članice pridobijo pravico, da samostojno odločajo o gojenju in predelavi gensko spremenjenih organizmov na svojem območju. Prav tako je na predlog gospe Zalokar Oražem v tem poglavju zapisano, da bo Republika Slovenija pri tem zastopala stališče, ki bo poudarjalo interese varstva potrošnikov ter varovanja zdravja ljudi vključno z dobrimi poslovnimi običaji v mednarodnem prometu živil.

Pri poglavju energija pogrešamo ACER usmeritve. Prav tako menimo, da bi se morala Republika Slovenija zavzemati za čimprejšnji začetek dela agencije in njeno aktivno vlogo pri zunanji energetske politiki.

V poglavju zunanje zadeve in obramba pri podpoglavju Unija za Sredozemlje menimo, da bi morali dodati Evrosredozemski univerzi usmeritve glede razvoja univerze, glede predavateljskih kadrov in glede promocije oziroma študentske populacije.

O podpoglavju Varnost in obramba menimo, da je v slovenskem interesu pritegniti čim več resursov iz EU za zagotavljanje varnosti na področju Balkana. Republika Slovenija bi lahko v deklaraciji opredelila vire za nastanke mednarodnih groženj, miru, varnosti in ekonomskemu razvoju regije. Ti viri so revščina, neenakomeren razvoj kulturnih in verskih trenj, ki vodijo v odkrite konflikte med kulturnimi identitetami.

Menimo, da je v poglavju Okoljska politika v interesu Republike Slovenije, da se spodbujajo politike za trajnostno naravnani turizem. Projekcije gibanja tokov v svetovnem turizmu so iz Azije v Evropo z letalskim prometom. Za Republiko Slovenijo to pomeni v okviru EU nasprotovanje telesnim skenerjem in vsem določilom, ki fizično ali emocionalno ovirajo gibanje ljudi.

Na področju Zaposlovanja in socialne zadeve bi morala Republika Slovenija izkoristiti vse možnosti za ohranjanje kvalitete življenja starajočega prebivalstva s pomočjo vključevanja hitro starajočega se prebivalstva v nove oblike dela. Slabo so definirane prioritete glede zagotavljanja čim višje zaposlenosti in ustvarjenje delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. V prejšnji deklaraciji smo na primer v tem poglavju zagovarjali varno prožnost, za katero sta v Sloveniji kriza in strukturna neprilagojenost izpostavili nestabilnost zaposlitve in neaktivno politiko zaposlovanja.

Ne glede na vse navedeno menimo, da je predlog deklaracije dobra osnova za delo Republike Slovenije v institucijah EU, zato jo bomo v Poslanski skupini Zares podprli.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matjaž Zanoškar bo predstavil stališče, oziroma oprostite, gospod Presečnik,

Jakob Presečnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. No, saj če bi bil kakšen drug vrstni red ne bi bilo nič hudega. Spoštovana gospa ministrica, gospodje ministri, spoštovane državne sekretarke in državni sekretarji, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ocenjujemo, da usmeritve za delovanje Republike Slovenije v inštitucijah Evropske unije v obdobju januar 2010-junij 2011 sledijo glavnim usmeritvam naše države že iz prejšnjih obdobjih, zato jo je mogoče tudi podpreti.

V prvem delu so opredeljene ključne politične usmeritve naše države za delovanje v inštitucijah Evropske unije, v drugem delu pa so prednostne naloge za delo v Svetu Evropske unije v navedenem obdobju, ki so pripravljene na podlagi 18-mesečnega programa predsedovanja držav Španije, Belgije in Madžarske, ter na podlagi zakonodajnega in delovnega programa evropske komisije za letošnje leto.

Ključni izzivi za Slovenijo v tem obdobju bodo vsekakor učinkovito izvajanje Lizbonske pogodbe, soočenje s podnebnimi spremembi ter krepitev območja varnosti, pravice in svobode v skladu s stockholmskim programom, sprejetim decembra lanskega leta. Za prihodnost Evrope je pomembna tudi krepitev njene vloge v svetu. Slovenija se mora po našem mnenju bolj dejavno in učinkovito vključiti v kreiranje politik v Evropski uniji, ne smemo samo sprejemati in biti statisti na odru oziroma političnem parketu EU.

Na področju sociale glede Direktive o delovnem času menimo, da se mora Slovenija še naprej zavzemati za izjeme.

V prometni politiki je prav, da Slovenija podpira načelo somodalnosti, noben način prevoza ne sme biti privilegiran. Pri tem pa moramo paziti, da ne bomo z neaktivnostjo, z nepravočasno pripravljenimi projekti izgubili prednost, ki jo imamo z Luko Koper, s križanjem V. in X. koridorja ter s pomembno geostrateško lego Slovenije, da bo po tem konceptu obdržala primerjalne prednosti pred drugimi državami v regiji.

Podpiramo načrtovana prizadevanja države na področju uresničevanja ukrepov spodbujanja aktivnega državljanstva in medkulturnega učenja, socialne vključenosti in solidarnosti ter prostovoljnih dejavnosti, ki bodo v ospredju predvsem v letu prostovoljstva 2011.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo proti prehitremu odpiranju in zapiranju poglavij v predpristopnih pogajanjih Republike Hrvaške. Ponovno poudarjamo, da Slovenija ne bi smela popustiti pri zahtevah glede meje s Hrvaško. Tu smo po nepotrebnem, mislim, da že kar žrtvovali nekaj slovenskega ozemlja.

Pri širitvi Evropske unije moramo dosledno zagovarjati pogoj izpolnjevanja pogojev za vključitev novih držav, tako kot je morala izpolniti vse pogoje tudi Slovenija.

Poleg tega smo mnenja, da bi morala naša država bolj odločno nastopiti in ukrepati glede ravnanja Italije v zvezi s plinskimi terminali, ki lahko posežejo in škodljivo vplivajo na vse sosednje države, na okolje, zrak in vodo. Pri tem vprašanju moramo odločno nastopiti, saj gre za grob poseg v prostor, ne samo za onesnaževanje okolja.

Podpiramo dopolnila, ki so bila sprejeta na Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in tudi ustrezno dopolnjena na Odboru za zadeve Evropske unije.

Menimo tudi, da bi morala Slovenija bolj odločno uveljaviti in zaščititi pravice malih ribičev v priobalnem lovu, uveljaviti specifičnost kmetovanja na malih kmetijah in pospešiti izboljšanje stanja na področju zdravstva, saj niso dovolj zgolj deklarativno zapisane usmeritve o izenačevanju oziroma zmanjševanju razlik na področju zdravstva. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matjaž Zanoškar bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala, spoštovani predsedujoči. Spoštovani ministrski zbor s sodelavci, kolegice in kolegi! Dovolite, da na kratko predstavim stališče Poslanske skupine DeSUS o Predlogu deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010-junij 2011.

Predlog deklaracije je pripravljen na podlagi letnega zakonodajnega in delovnega programa Evropske komisije za leto 2010 in 18-mesečnega programa predsedovanja Španije, Belgije in Madžarske Svetu Evropske unije. Njen osnovni namen pa je prispevati k ciljnemu delovanju Republike Slovenije v institucijah Evropske unije. Predlog deklaracije je razdeljen na dva dala, in sicer so v prvem delu predstavljene ključne politične usmeritve Republike Slovenije za delovanje v institucijah Evropske unije za obdobje januar 2010 do junij 2011. V drugem delu pa so predstavljene prednostne naloge za delovanje v Svetu Evropske unije v istem obdobju, pri čemer so postavljene sektorske prednostne naloge po posameznih področjih.

Poslanci Demokratične stranke upokojencev smo deklaracijo pregledali. Posebej podrobno pa smo pregledali poglavje Zaposlovanja, socialne zadeve in enake možnosti, saj se naša aktivnost osredotoča na socialno pravično državo, v kateri bo slehernemu posamezniku omogočeno človeka dostojno življenje. Iz tega dela izhajajo, da se bo Slovenija zavzemala za krepitev socialne varnosti in vključenosti ob zagotovljeni vzdržnosti sistemov socialne varnosti. Nova strategija razvoja Evrope mora postaviti okvir, ki bo hkrati zagotavljal izhod iz

sedanje finančne in gospodarske krize, ob zmanjševanju socialnih razlik in doslednemu upoštevanju enakosti spolov. Evropsko leto 2010 bo zaznamoval boj proti revščini in socialni izključenosti. Slovenija bo na različne načine prispevala k uresničevanju zastavljenih ciljev. Prav tako pa bo tudi Slovenija dejavna udeleženka priprav pravne podlage za evropsko leto aktivnosti staranja 2012. Podpiramo stališče, da bo Slovenija aktivno sodelovala in spodbujala krepitev načel enakosti sporov, zlasti s poudarkom na odprave razlik v plačilu moškim in ženskam, prav tako pa se bo zavzemala za vzpostavitev enotne ravni zaščite pred diskriminacijo zaradi vere ali prepričanja, zaradi invalidnosti, staranja, starosti ali spolne usmerjenosti.

Predlog deklaracije je šel skozi številna delovna telesa v Državnem zboru, ki so se pozitivno opredelila do njega, tako tudi ni razloga, da se do te deklaracije ne bi pozitivno opredelila Poslanska skupina DeSUS. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala lepa. Gospod Bogdan Barovič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke. Prosim.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Kolegice, kolegi, predstavniki Vlade! Deklaracija, ki jo imamo pred nami, je pomembna zgolj in samo za Slovenijo in slovenske državljane. V kolikor je njena pomembnost za njih velika, potm je deklaracije seveda pomembna in sprejemljiva. Evropa je pač dobila nov pravni red, novo pravno podlago, ki Slovenijo zavezuje enako, kot zavezuje Evropo do Slovenije. V Slovenski nacionalni stranki smo vedno in tudi vedno bomo zavzeli stališče, da sta si ti dve državi, čeprav je ena članica druge večje, enakopravni, pravzaprav še več, Slovenija je bolj enakopravna kot Evropa.

Nihče do sedaj, vsaj nisem slišal, ni omenil pomembne novosti ali pomembne vsebine nove pravne podlage in kot deklaracije. Ta je bila vnešena v obliki amandmaja, ampak najpomembnejša je, in sicer vloga Državnega zbora, ki mu deklaracija daje večjo vlogo, večjo moč in večji nadzor nad odločanjem in soodločanjem Vlade.

Nova pravna podlaga prinaša možnost uspešnega razvoja tudi Sloveniji. Slovenija je članica Evropske unije, je članica evroobmočja, je v schengenskem krogu in še posebej pomembno je, Slovenija ima svojega komisarja. In to je za Slovenijo veliko. Zato vemo in si predstavljamo, da je Evropa tista, ki si Slovenijo želi in ki ji bo pomagala takrat, ko bo tudi Slovenija v težavah in ne preveč obratno.

Širitev. V deklaraciji je zapisano, da Slovenija podpira širitev Evropske unije. S tem se tudi mi strinjamo. Ta širitev in podpora tej širitvi pa naj bo enakopravna za vse. Vsem nam je tule jasno, mogoče ne upa nihče povedati, da sta Bolgarija in Romunija prehiteli, da nista bili dozoreli, pa sta že

članici. Vsi vemo, da sta dve državi, ki se približujeta Evropi, to sta Hrvaška in Islandija, tako blizu ne zaradi svojega truda in dela, ampak zaradi posameznih interesnih politik držav članic Evropske unije. Islandija je lani vložila prošnjo in bo skorajda že v Evropi. Ni prav do tistih držav, poudarjam besede predsednika Vlade, da je Bosna lahko dežela priložnosti ali pa dežela nevarnosti. Poudarjamo, da bi bila potrebna širitev držav zahodnega Balkana, da jim vsem skupaj to želimo, nihče pa ne pove, da je to predvsem pomembno in da je tu treba pohiteti zaradi varnosti na tem območju. Če se to ne bo zgodilo hitro, bo to območje ponovno postalo nevarno.

Slovenija je specifična na ribiškem, kmetijskem in turističnem področju, zato Slovenija mora uveljaviti skupno ribiško politiko in mora zahtevati spodbude za svoje kmetijstvo, saj je in specifično kmetijsko, na težko dostopnih krajih, pa vendarle pomembno. Upam, da bo v tem obdobju predsedovanja Svetu Evropske unije Španije, Belgije in Madžarske. Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev zaživela v Republiki Sloveniji. Ne vem, kaj se bo zgodilo s tistim, o čemer smo ničkolikokrat govorili. Slovenija je obljubila, da se bo zavzemala za ničelno stopnjo davka na dodano vrednost na knjige v državah, kjer so majhne jezikovne skupnosti. Ta zaveza je zapisana, videli pa bomo, ali bo tudi uresničena.

Slovenija se zavzema za energetske varnost in podpira prepletenost in soodvisnost za energetske oskrbo v Evropi, ampak za Slovensko nacionalno stranko bo to sprejemljivo šele takrat, ko bo Slovenija imela svojo energetske neodvisnost. Slovenija je sredozemska in podonavsko država. In ob svoji neodvisnosti na makroregionalnih povezavah lahko podpira strategijo EU za podonavsko regijo.

Nič ni zapisanega o trgovanju z ljudmi, kaj bo Slovenija storila, kajti Slovenija je postala iz tranzitne države izvorna in ciljna država trgovanja z ljudmi.

In za konec. Osnovna naloga v tej deklaraciji je zapisana, to pa je, da Slovenija mora predvsem in zgolj zagovarjati slovenske interese v Evropski uniji in upam, da bo tako.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Anton Anderlič bo predstavil stališče Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije. Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Lepo pozdravljeni!

Očitno je, da je Slovenija država paradoksov. Na eni strani včeraj razprava od leta 1945 do leta 1990, ure in ure, danes, ko gledamo v prihodnost, ko razpravljamo o tem, kaj moramo storiti za to, da bodo državljani in državljanke Republike Slovenije živeli bolje, svobodneje, mirneje v teh težkih turbulentnih časih, imamo vsega skupaj na voljo slabo uro.

Na pogorišču ustavne pogodbe smo dobili Lizbonsko pogodbo, ki zahteva od vseh parlamentov, držav, da se obrnejo tudi k državljanom in državljkam posamezne države in da poskušajo v nacionalnih parlamentih skupaj tudi z drugimi nacionalnimi parlamenti oblikovati nekatere prioritete, nekatere politike, ki bi lahko bile skupne tudi vsem ostalim.

Verjamemo, da je deklaracija priložnost kjer se okvirno določijo smernice, prioritete, kaj naj bi država, posamezne institucije države počele v institucijah Evropske unije. Pa vendarle, ali ni to tudi priložnost, da se obrnemo k sebi, obrnemo k državljanom in poskušamo ugotoviti, ali je ta pot, ki je prehojena v Evropski uniji, v vseh teh institucijah, dala že tudi kakšno izkušnjo. Ali ni treba narediti še kaj več? Samo po sebi se nam zdi umevno, smo v Evropski uniji, smo člani tako imenovane velike družine ali pa je res življenje državljanov in državljk na kateremkoli področju, ki jih obravnava tudi deklaracija, takšna da lahko z optimizmom zremo tudi v prihodnje in v to leto, na katero se ta deklaracija nanaša.

Jaz verjamem, da bodo nekatere diskusije v tem letu prispevale k temu, da bomo umestili tisto, kar mora, kot najvišji zakonodajni organ - parlament v sodelovanju z ostalimi parlamenti narediti za to, da bi se nekatere politike, nekatere odločitve približale državljanom, na drugi strani pa izboljšati komunikacijo z Vlado v tistih odločitvah, ki se pripravljajo v drugih institucijah Evropske unije. Mi smo lahko relativno zadovoljni, da smo učinkoviti na nekaterih področjih, ki jih spremljajo tudi delovna telesa Državnega zbora in sam Državni zbor, pa vendarle mnogokrat se postavljajo vprašanja tudi pred državljani in državljkami, ali je ta okvir, v katerem zdaj delujemo, pravi, učinkovit in ali so rezultati tudi najboljši.

Ko je govora o vlogi Slovenije, in tukaj je bilo že nekaj razprav v zvezi z Zahodnim Balkanom, našimi priložnostmi, z našimi obveznostmi, dolžnostmi, ki jih imamo tudi do soseščine, nas je skrbelo in upam, da bo odslej drugače, in tudi v razpravah na odborih je bilo poudarjeno, da je treba postaviti vprašanje: Kako to, da Kosovo po dveh letih od priznanja tako rekoč ni funkcionirajoča država, še vedno je na pol pod protektoriatom in nekatere druge institucije, ki se tam ukvarjajo, s tako rekoč z vsakodnevnim življenjem, usposablajo institucije in tako naprej. Evropa očitno nikoli ne bo sposobna, da bi vse države priznale državo Kosovo, kajti razlogi so več ali manj znani, ampak tudi ni upravičena, da sedaj, ko govorimo tako o liberalizaciji vizumskih sporazumov kot o vprašanju priključevanja Evropski uniji, Kosova ni na nobenem seznamu, samo v paketu z Zahodnim Balkanom pa glede odnosov Srbija-Kosovo se včasih pojavlja. Naš predlog je, da se v tem paketu posebej izpostavi tudi v Evropski uniji vprašanje nadaljnje usode in perspektive Kosova kot samostojne države, kajti kakršnakoli že bo odločitev Mednarodnega sodišča

v zvezi z odcepitvijo ali samostojnostjo Kosova, bo še vedno ostalo Kosovo z vsemi svojimi problemi.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Laszlo Göncz bo predstavil stališče madžarske in italijanske narodne skupnosti.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospodje ministri, spoštovani predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Poslanca narodnih skupnosti bova podprla dopolnjeni Predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v obdobju januar 2010 - junij 2011, ker v predlagani obliki v širokem obsegu predstavlja njeno besedilo načrt usmeritev dejavnosti Republike Slovenije v Evropski uniji. Upamo, da bodo te usmeritve tudi v večini uresničene. V posamezne vsebine se ne bom poglobljeno spuščal, veliko je bilo že povedanega in v veliki meri se s tem strinjamo.

Izražamo zadovoljstvo, da je pristojni odbor, torej Odbor za zadeve Evropske unije, upošteval in podprl naša prizadevanja oziroma predlagane amandmaje Komisije za narodne skupnosti za izboljšanje besedila deklaracije z vidika visoke ravni pravne zaščite narodnostnih pravic v Republiki Sloveniji. Po temeljiti proučitvi, in sicer po posameznih področjih kvalitetnega besedila predloga deklaracije in poglavja prednostnih nalog za obdobje januar 2010 - junij 2011, smo ocenili, da je zaradi še kvalitetnejše in verodostojnejše ravni besedila deklaracije treba le-to dopolniti oziroma nadgraditi na podlagi dobre in utečene prakse varovanja pravic narodnih skupnosti v Republiki Sloveniji.

V luči določil Lizbonske pogodbe in Listine o temeljnih pravicah so bile dopolnitve, ki se sistemsko vključujejo v prvotno predlagano besedilo, še dodatno zaželeni. Predlagani amandmaji, ki so sedaj že sestavni del predlagane deklaracije, so bili na seji Komisije za narodne skupnosti soglasno sprejeti.

Še enkrat naj poudarim, da bova deklaracijo podprla. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matevž Frangež bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Prosim.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovane in spoštovani!

Naj najprej v imenu naše poslanske skupine pozdravimo današnji nastop predsednika Vlade Boruta Pahorja, ki je v svojem nastopu ne le strnil ključne poudarke deklaracije o usmeritvah Republike Slovenije v institucijah Evropske unije, ampak hkrati opredelil tudi ključne točke, po našem trdnem

prepričanju pogumne politične vizije in strategije v naslednjih letih.

Zato Socialni demokrati ocenjujemo, da so usmeritve za delovanje Slovenije v Evropski uniji in pri oblikovanju evropskih politik dobre. Tudi s to deklaracijo krepimo novo dimenzijo o svoji pripadnosti evropski družini, da na politike Evropske unije ne smemo gledati le z vidika domače politike, ampak moramo zgraditi samozavest, da smo tudi mi Evropska unija, tudi Slovenija je Evropska unija. Pri oblikovanju evropskih politik nas zato ne sme zanimati samo vprašanje, kaj neka evropska politika pomeni za nas v Sloveniji, ampak kaj neka evropska politika pomeni za celotni prostor Evropske unije in njeno vlogo v svetu.

To je še posebej pomembno v času, ko se svet dinamično spreminja in ko postaja povsem drugačen od tistega, na katerem je temeljila naša predstava o Evropi druge polovice 20. stoletja. V tem pogledu je Evropska unija z vsemi svojimi slabostmi in prednostmi vred najnaprednejša mednarodna povezava nacionalnih držav v svetu, ki je zmogla na demokratičen in miroljuben način oblikovati zgled za sodelovanje držav pri zadovoljevanju njihovih skupnih potreb in uresničevanju skupnih priložnosti.

V času, ko se izjemno hitro spreminjajo razmerja moči v svetu in se težišče te moči vse bolj seli iz zahoda na vzhod, v času, ko podnebne spremembe radikalno spreminjajo naše okoljske, ekonomske in socialne okoliščine, v času, ko je gospodarska in finančna kriza resno zamajala mite na katerih je zgrajeno svetovno gospodarstvo, in v času, ko nas prihodnost, tako se zdi, ponovno vse bolj straši in ne opogumlja, je vloga in pomen Evropske unije, predvsem pa delo na krepitvi njene vloge in demokratičnega zgleda v svetu, pomembnejša kot kadarkoli. Zato je slovenski prispevek k evropskim politikam v tem času toliko pomembnejši in zahteva toliko bolj poglobljeno razpravo, ki smo jo opravili na delovnih telesih v Državnem zboru. Tudi zato, da bomo tako v Sloveniji kot skupaj, kot Evropa, znali razumeti priložnosti, ki jih imamo v tem spremenjenem svetu 21. stoletja. Jasno oblikovane usmeritve Republike Slovenije prispevajo k transparentnemu in predvidljivemu urejanju evropskih zadev o vseh tistih vprašanjih, ki jih Evropska unija sprejema na medvladni ravni, v Evropskem parlamentu in tudi v tej novi razsežnosti, ki jo prinaša Lizbonska pogodba, torej z okrepljeno vlogo nacionalnih parlamentov in med 27 nacionalnimi parlamenti, tudi Državnega zbora. Socialni demokrati smo zavezani, da bomo to okrepljeno vlogo Državnega zbora izkoriščali z namenom, da evropske politike približamo našim državljanom in državljanom, evropskim državljanom in državljanom.

Pri tem na nekatere strateške dileme, ki jih je v svojem nastopu izpostavil naš premier, pritrjujemo, da je in mora biti Zahodni Balkan ključna zunanjepolitična prioriteta

Slovenije. In v isti glas hkrati pozdravljamo namero, da s krepitvijo diplomatskih odnosov z državami, ki nam doslej niso bile tako blizu, slovenskemu gospodarstvu in slovenskemu znanju odpiramo nove priložnosti po svetu, predvsem na novih trgih, kjer vidimo potencial za krepitev naše gospodarske prisotnosti. Hkrati pa temu prostoru zahodnega Balkana široko odpreti vrata za demokratično evropsko perspektivo, ki bo koristila tudi našim gospodarskim interesom in ne pozabimo še vedno močnih kulturnih vezi, ki vežejo Slovenijo na priložnosti tega prostora.

Tudi zato smo Socialni demokrati na čelu prizadevanj, da tudi delo Odbora za zadeve Evropske unije odpremo za javnost in s tem prispevamo k transparentnemu in javnosti dostopnemu spremljanju slovenskih naporov za oblikovanje pametnih evropskih politik.

Deklaracijo bomo Socialni demokrati podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Končali smo s predstavitevjo stališč poslanskih skupin. K dopolnjenemu predlogu deklaracije ni bilo vloženih amandmajev.

Odločanje o predlogu deklaracije bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора opravili danes v okviru glasovanj, ki bo čez pol ure, to je ob 16.50.

Prekinjam to točko dnevnega reda.

Prekinjam tudi 14 sejo zбора, ki jo bomo z glasovanji nadaljevali ob 16.50.

(Seja je bila prekinjena ob 16.19 in se je nadaljevala ob 16.50.)

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje! Prehajamo na glasovanja Državnega zбора o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje svojih glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno **5. točko dnevnega reda - obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ekonomskih conah, skrajšani postopek.**

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženem amandmaju.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 5. členu. Glasujemo. Glasovalo je 59 poslank in poslancev, za 23, proti 35.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 35.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaju in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka.

Prehajamo na tretjo obravnavo predloga zakona.

Ker v drugi obravnavi predlagani amandma ni bil sprejet, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskklajen.

Glasujemo. Glasovalo je 65 poslank in poslancev, za 46, proti 19.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga Državnemu zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika Državnega zbora sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o ekonomskih conah. Glasujemo. Glasovalo je 64 poslank in poslancev, za 62, proti 2.

(Za je glasovalo 62.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 6. točko dnevnega reda - z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, skrajšani postopek.** Ker k drugi obravnavi o amandmajih k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskklajen. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za 64, proti nihče.

(Za je glasovalo 64.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 7. točko dnevnega reda - z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o trošarinah, skrajšani postopek.** Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženi amandmajih. Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 17. členu. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za 29, proti 35.

(Za je glasovalo 65.) (Proti 35.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o prvemu amandmaju poslanske skupine SDS k 37. členu. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za 27, proti 37.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o drugem amandmaju Poslanske skupine SDS k 37. členu. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za 28, proti 34.

(Za je glasovalo 28.) (Proti 34.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker v drugi obravnavi predlagani amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 38, proti 26.

(Za je glasovalo 38.) (Proti 26.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga Državnemu zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika Državnega zbora sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o trošarinah. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 64 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti 16.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 16.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 8. točko dnevnega reda**, to je **s tretjo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetske, transportnem področju in področju poštnih storitev**.

Prehajamo na odločanje o vložnem amandmaju Poslanske skupine SDS k 18. členu. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 65 poslank in poslancev, za je glasovalo 30, proti 35.

(Za je glasovalo 30.) (Proti 35.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaju.

Ker je državna sekretarka na Ministrstvu za finance v okviru dopoldanske razprave o predlogu zakona opozorila, da je predlog zakona zaradi sprejetih amandmajev k 10. in 52. členu v drugi obravnavi in na seji matičnega delovnega telesa neuskkljen, je Vlada pripravila uskladitveni amandma, ki ste ga prejeli na klop.

O uskladitvenem amandmaju dajem besedo predstavniku Vlade, gospodu ministru Križaniču. Izvolite.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Spoštovani, hvala lepa.

S sprejemom amandmajev v zvezi s povišanjem spodnjih mejnih vrednosti za naročila male vrednosti je prišlo do neuskkljenosti med določbami, ki urejajo postopke javnega naročanja, objavljanje naročil, vključitev naročil z najnižjimi vrednostmi in sporočanje statističnih podatkov. Gre v bistvu za povsem redakcijske popravke in v skladu z navedenim Vlada Republike Slovenije predlaga, da Državni zbor Republike Slovenije sprejme uskladitvene amandmaje k 11. in 49. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju ter k 10. in 52. členu Zakona o spremembah in

dopolnitvah Zakona o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Želi kdo besedo, spoštovane poslanke in poslanci? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Prehajamo na odločanje o uskladitvenem amandmaju. Glasujemo. Glasovalo je 66 poslank in poslancev, za 48, proti 17.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 17.)

Ugotavljam, da je uskladitveni amandma sprejet.

Rad bi vas opozoril še na to, da je Vlada Državnemu zboru poslala dva uskladitvena amandmaja k tej točki, vendar smo s tem glasovanjem pravzaprav oba uskladitvena amandmaja sprejeli. Tako je po poslovníku. Enako bomo ravnali tudi pri 9. točki dnevnega reda.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Glasovalo je 64 poslank in poslancev, za 46, proti 18.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 18.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **9. točko dnevnega reda - tretja obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju.**

Prehajamo na odločanje o vloženi amandmaji.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 21. členu. Glasujemo. Glasovalo je 66 poslank in poslancev, za 28, proti 37.

(Za je glasovalo 28.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 36. členu. Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti 37.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih. Ker je državna sekretarka na Ministrstvu za finance v okviru dopoldanske razprave o predlogu zakona opozorila, da je predlog zakona, zaradi sprejetih amandmajev k 11. in 49. členu v drugi obravnavi na seji matičnega delovnega telesa neusklajen je Vlada pripravila uskladitveni amandma, ki ste ga prejeli na klop. O uskladitvenem amandmaju želi besedo predstavnik Vlade? Gospod minister, izvolite.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Spoštovani. V bistvu sem že predstavil amandma. Gre za korekcijo redakcijske narave, vezane na postopke javnega naročanja, objavljanja naročil, izključitev naročil z najnižjimi vrednostmi in sporočanje statističnih podatkov, popravljata se pa člena 11. in 49. Zakona o

spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Želi kdo od poslank in poslancev besedo ob tem amandmaju? (Ne.) Ker ne želi več nihče razpravljati, zaključujem razpravo in opozarjam, da bomo glasovali prav tako kot prej. Po poslovniku velja en uskladitveni amandma, čeprav sta bila poslana dva uskladitvena amandmaja, vendar usklajujeta gradivo. Prehajamo na odločanje o uskladitvenem amandmaju. Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 18.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 18.)

Ugotavljam, da je uskladitveni amandma sprejet.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 47, proti 19.

(Za je glasovalo 47.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 15. točko dnevnega reda - prva obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku je primeren za nadaljnjo obravnavo. Glasujemo. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za je glasovalo 28, proti 37.

(Za je glasovalo 28.) (Proti 37.)

Ugotavljam, da sklep ni sprejet.

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 23. točko dnevnega reda - obravnava Predloga deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v inštitucijah Evropske unije v obdobju januar 2010 - junij 2011**. Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu deklaracije niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu deklaracije. Glasujemo. Prekinjam glasovanje. V imenu poslanske skupine? Izvolite, gospod Battelli.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa. Jaz bom glasoval za to resolucijo, ampak z željo, da na področju položaja in problematik narodnih manjšin oziroma v Sloveniji narodnih skupnosti, zdaj smo že postali narodnostna manjšina, od ustavne dikcije narodna skupnost smo degradirani v narodnostno manjšino. Želel bi si, da vso to prizadevanje Slovenije znotraj Evropske unije bo tudi navznoter z isto intenziteto obrnjeno glede te problematike. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Bi želel še kdo obrazložiti glas v imenu poslanske skupine? (Ne.) V lastnem imenu? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Navzočih je 66 poslank in poslancev, za 66, proti nihče.

(Za je glasovalo 66.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je deklaracija sprejeta.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda. Prekinjam 14. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri.

Na svidenje!

(SEJA JE BILA PREKINJENA 3. MARCA 2010 OB 17.08 IN SE JE NADALJEVALA 4. MARCA 2010 OB 9.00.)

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Pričenjam nadaljevanje 14. seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Julijana Bizjak Mlakar, Melita Župevc, Alenka Jeraj od 16. ure, Gvido Kres, Milenko Ziherl, Marijan Pojbič od 15. ure. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **10. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O RAVNANJU Z GENSKO SPREMENJENIMI ORGANIZMI**, v okviru rednega postopka. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Prosim za mir v dvorani. Gospod Križman, gospod Bevk, prosim, da ne motita napovedi obravnave zakona.

Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Besedo ima dr. Roko Žarnić, minister za okolje in prostor.

DR. ROKO ŽARNIČ: Spoštovani gospod predsednik! Spoštovane dame in gospodje, poslanke in poslanci!

Pred nami je Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi. Spremembe in dopolnitve zakona so potrebne zaradi popolne implementacije direktive 2009/41/ES, ki ureja delo z gensko spremenjenimi mikroorganizmi v zaprtih sistemih in direktive 2001/18/ES o sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in njihovem dajanju na trg, ki ureja dve vrsti aktivnosti, in sicer namerno sproščanje GSO v okolje, za namene instrumentalnega testiranja in dajanje GSO produktov na trg, ter uredbe 1831/2003/ES, ki ureja zahteve glede označevanja in sledljivosti GSO, katerim je treba zadostiti pri označevanju in zagotavljanju sledljivosti skozi celotno tržno verigo, in to v tistem delu, ki se nanaša na označevanje izdelkov, ki imajo dovoljenje skladno s tem zakonom.

Vsebinske spremembe in dopolnitve zajemajo štiri področja. Spremembe, ki se nanašajo na izboljševanje upravnih postopkov in zmanjševanje administrativnih ovir in s tem dopolnjujejo skladnost z direktivami in uredbo. Nadalje,

spremembe, ki se nanašajo na razširitev sestave in področja dela znanstvenih odborov za delo v zaprtih sistemih in za sproščanje GSO v okolje. Dopolnitev registra GSO s podatki o gojenju ali vzreji GSO je nujno zaradi nadzora na izvajanju monitoringa pri dejanju GSO na trg.

Četrto, zagotavljanje učinkovitega inšpekcijskega oziroma carinskega nadzora na področju ravnanja z GSO. Z novo ureditvijo inšpektorji, pristojni za okolje, nadzorujejo izvajanje določb v zvezi z zaprtimi sistemi in namernim izpuščanjem GSO v okolje in dajanjem na trg. Kot iz tega sledi, gre pri tej spremembi v smeri boljše kontrole, večjega nadzora in urejenosti na tem področju. Amandmaji, ki jih je na svoji seji obravnaval in sprejel Odbora za okolje in prostor, še dodatno prispevajo k izboljšanju jasnosti predlaganih sprememb in dopolnitev zakona. Nekaj amandmajev tukaj dejansko te zadeve še bolje definira. Ker se čas izteka, bi raje o teh amandmajih, če želite, jih lahko preberem, ali pa mogoče kasneje...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ni potrebno. Amandmaji so bili sprejeti.

DR. ROKO ŽARNIČ: Hvala lepa. Glede detajlov lahko še kaj povemo. Tukaj se z menoj tudi kolegi strokovnjaki.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod minister, ne bo možno, ker amandmajev ni in se bo obravnava po predstavitvi stališč končala. Tako da, amandmaji so vključeni. Gospod minister se bo navadil na poslovnik, ni problema. To je treba razumeti. Hvala lepa, gospod minister.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za okolje in prostor kot matično delovno telo. Besedo dajem, predsednici Bredi Pečan za predstavite poročila odbora. Prosim.

BREDA PEČAN: Dober dan in hvala za besedo, gospod predsednik. Pozdravljen, gospod minister s sodelavcema, in dober dan vsem kolegom in kolegicam v dvorani!

Odbor za okolje in prostor je na svoji 14. seji 17. februarja letos obravnaval. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, ki ga je v redni postopek Državnemu zboru poslala Vlada. Na seji so sodelovali predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Državnega sveta ter Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora. S predlaganim predlogom zakona se temeljna načela veljavnega zakona ne spreminjajo. Z njim se v naš pravni red samo implementira direktiva 2009/41 ES o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih in direktiva 2001/18 ES o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje ter ureja izvajanje uredbe 1830/2003 ES o

delu, ki se nanaša na označevanje izdelkov, ki imajo dovoljenje skladno s tem zakonom. Predlog zakona uvaja tudi pojem izrednega dogodka z namenom ločitve takšnih primerov od nesreč. Ločevanje je potrebno zaradi nujnega razlikovanja med situacijami, pri katerih lahko povzročitelj zadostno ukrepa sam, in situacijami, kjer ukrepanje zahteva potrebno usposobljenost. S predlogom zakona se spreminjajo tudi določbe nadzora z namenom zagotovitve učinkovitega inšpekcijskega in carinskega nadzora ter njihovega ukrepanja.

Na osnovi pripomb Zakonodajno-pravne službe so Poslanske skupine Socialnih demokratov, Zares in poslanski klub LDS vložile 13 amandmajev, ne bom naštevala členov, ker je preveč časa za to potrebno. Odbor je vse amandmaje poslanskih skupin sprejel, obenem pa je sprejel tudi svoja amandmaja k 41. in amandma na amandma k 43. členu, tako da je s tem spremenil 15 členov in tudi glasoval o vseh neamandmiranih členih skupaj. Tako je odbor po opravljeni razpravi o posameznih členih predloga zakona ter po opravljeni razpravi in glasovanju o amandmajih v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval še o vseh členih predloga zakona skupaj in jih tudi sprejel.

Tako je potem na osnovi tega bilo pripravljeno besedilo dopolnjenega Predloga zakona v spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Danes bomo po zelo kratkem postopku o tem zakonu glasovali in upam, da ga bomo tudi sprejeli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče poslanske skupine Zares bo predstavila Cvetka Zalokar Oražem. Prosim.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani minister s sodelavci, spoštovani kolegi in kolegice!

Spremembe in dopolnitve Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi bomo v poslanski skupini Zares podprli, saj menimo, da prinašajo pozitivne spremembe na področju urejanja gensko spremenjenih organizmov. Predvsem nas veseli, da se zadeve urejajo ostreje, predvsem pri inšpekcijskem in carinskem nadzoru ter njihovem ukrepanju in menimo, da je to dobro. Prav tako pozdravljamo pojem in definicijo pojma izrednega dogodka. Še posebej pa smo veseli, da prihaja do udejanjenja tistega, za kar smo se v Poslanski skupini Zares vseskozi zavzemali, to pa je za spremembo sestave obeh znanstvenih odborov, ki pokrivata to področje, torej znanstvenega odbora za sproščanje gensko spremenjenih organizmov v okolje in dajanje izdelkov na trg ter znanstvenega odbora za delo z GSO v zaprtem prostoru.

Kot veste, se v Zaresu zavzemamo za to, da bi Slovenija uveljavila varnostni pridržek in predvsem, da bi Evropa zmogla

dovolj moči in poguma, da bi se uprla prodoru gensko spremenjenih rastlin tudi na evropsko tržišče, tako ali drugače, saj so tu prisotni veliki pritiski zlasti Združenih držav Amerike in nekaterih velikih korporacij, ki gledajo izključno na zasluge, medtem ko vsi vemo, da v tem trenutku ne moremo zatrditi, da je vse, kar je povezano z gensko spremenjenimi rastlinami, uživanjem tega in podobno, samo pozitivno.

Praksa je pokazala, da oba znanstvena odbora, ki sta doslej delovala, nista imela znotraj zastopanih dovolj znanstvenih področij. Zato smo veseli, da se to širi in da bodo prisotni v odborih tudi strokovnjaki s področja ekologije, toksikologije, varstva rastlin in prehrane živali. S tem bosta odbora bolj uravnotežena in upamo, da bo prisotna tudi ustrezna zastopanost nevladnih organizacij ekoloških kmetov in ne le zagovornikov gensko spremenjenih organizmov, kot smo bili soočeni s tem doslej. Znanstvena odbora sta bila pri nas prej promotorja gensko spremenjenih rastlin, ne pa institucije, kjer bi uveljavljali tudi previdnost in kritičen odnos do gensko spremenjenih rastlin.

Dovolite mi, da to priložnost izkoristim tudi za to, da izrazim presenečenje in razočaranje nad odločitvijo Evropske komisije, Barrosove Evropske komisije, ki je predvčerajšnjim odobrila novo gensko spremenjeno rastlino, tako imenovani krompir "amflora". Mislím, da gre tu za izjemno pomembno negativno dejanje Evropske komisije, kajti prvič po letu 1998 je Evropa ponovno odprla vrata novi rastlini. Veste, da je doslej dovoljena ena od vrst koruze, zdaj je dovoljen tudi krompir, ki ima gen, ki daje odpornost na antibiotike. Mi smo silno nezadovoljni s tem, predvsem se vidi, da je bilo to treba speljati na nenavaden način, kajti to ni bil postopek, kjer bi se razvila kakršnakoli resna razprava, pač pa je predsednik Evropske komisije to speljal s pisnim postopkom odobritve, brez razprave, kar se nam zdi slabo.

Mi si želimo, da bi Slovenija še vnaprej v Evropski komisiji zastopala negativno stališče, stališče ki temelji na previdnostnem načelu v zvezi z uvajanjem gensko spremenjenih rastlin, da bi se Slovenija uvrstila med tiste države, ki nasprotujejo uvajanju gensko spremenjenih rastlin, predvsem pa, da bi si uspele tiste evropske države, ki želijo avtonomijo in samostojnost pri odločanju o tem, kakšne gensko spremenjene rastline naj bi se sploh uvajale, da bi tu države bile samostojne, da bi lahko samostojno odločale o tem, ne da bi jim te stvari diktirala Evropska komisija. Število teh držav se iz dneva v dan povečuje in upam, da bo Slovenija tu zastopala stališče, ki je tudi stališče slovenskih državljanov in državljanov.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Jakob Presečnik.

Prosim.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister s sodelavko in sodelavcem, spoštovane kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke bomo podprli predlagane spremembe in dopolnitve Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, saj gre predvsem za implementacijo direktive o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih, popolno implementacijo direktive o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in izvajanje uredbe o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelane iz gensko spremenjenih organizmov. Glede na to, da je praksa pokazala, da znanstveni odbori pri oceni tveganja potrebujejo znanje širših znanstvenih področij, podpiramo, da se v pristojnih odborih razširijo strokovna področja s področjem toksikologije, ekologije, alergologije, živilstva, varstva rastlin in prehrane živali. Prav tako podpiramo uvajanje pojma "izredni dogodek", ki za razliko od pojma "nesreče" pomeni, da lahko povzročitelj sam zadostno ukrepa. Republika Slovenija sicer ni uveljavila varnostnega pridržka do gensko spremenjene koruze, ki je edina gensko spremenjena kultura, katere komercialna uporaba je dovoljena v EU, je pa dejstvo, da so pogoji, ki jih mora zagotavljati pridelovalec gensko spremenjenih rastlin, zelo strogi in da je pridelava le-teh omejena.

V Poslanski skupini SLS se v zvezi s tem strinjamo s spremembami, ki zdaj jasno, natančno in nedvoumno opredeljujejo pristojnosti in organe inšpekcijskega in carinskega nadzora ter njihove ukrepe.

Predlog zakona bomo podprli tudi zato, ker predvideva vzpostavitev nove evidence o lokaciji gojenja in vzreje gensko spremenjenih organizmov, kar se nam v Poslanski skupini SLS zdi zelo smiselno.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Franc Jurša.

FRANC JURŠA: Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav ministru in sodelavcu ter sodelavki. Kolegice in kolegi.

Pred nami je predlog zakona, ki naj bi zagotovil bolj učinkovito izvajanje zakona. Spremembe in dopolnitve se nanašajo predvsem na ureditev in jasno zamejitev pristojnosti na področju nadzora, razširitev znanstvenega odbora za zaprte sisteme in znanstvenega odbora za namerno sproščanje gensko spremenjenih organizmov v okolje in dajanje izdelkov na trg ter na obveznosti vodenja obratovalnega dnevnika pri namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje. Predlog

zakona v pogledu večje učinkovitosti tudi celovito ureja primere izrednih dogodkov in nesreč vzpostavljanja, povezovanja z okoljsko odgovornostjo, kar je tudi eden od glavnih razlogov, zakaj v Poslanski skupini DeSUS podpiramo ta predlog zakona.

Nekatere spremembe predstavljajo odpravo administrativnih ovir, saj je uvedena možnost dopolnjevanja in sprejemanja prijave. Dodatno pa sprememba uvaja zaračunavanje dejanskih stroškov pravnih postopkov o tem zakonu, in sicer za primere izdaja potrdila ali dovoljenja kot tudi za podaljšanje dovoljenja. Predlog zakona v slovenski pravni red popolnoma implementira direktivo 2001/17 Evropske skupnosti in direktivo 2009/41 Evropske skupnosti in izboljšuje nekatere veljavne zakonske rešitve. Predlog zakona je bil v okviru medresorske delovne skupine, v kateri so sodelovali predstavniki resorskih ministrstev, strokovnih institucij, nevladnih organizacij, popolnoma usklajen z vsemi deležniki. Glede predlaganih rešitev o inšpekcijskem nadzoru in carinskem nadzoru na področju ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi v Poslanski skupini DeSUS pričakujemo, da bo jasnejša opredelitev pristojnosti in organov inšpekcijskega in carinskega nadzora ter okrepitev odgovornosti inšpektorata Republike Slovenije za okolje vplivala na učinkovitejši nadzor ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi in preprečevanje oziroma zmanjševanje možnih škodljivih vplivov na okolje. V naši Poslanski skupini želimo, da bomo v Republiki Sloveniji čim prej pristopili k pripravi strategije o varni zdravi prehrani in v njej osvetlili vprašanje prisotnosti gensko spremenjenih organizmov v prehrani z vidika vseh možnih škodljivih vplivov na zdravje ljudi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Zmago Jelinčič Plemeniti. Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa za besedo.

V Slovenski nacionalni stranki bomo podprli ta predlog zakona. Pa ne zato, ker bi bil tako zelo dober, ampak zaradi tega, ker je pravzaprav prvi korak v smeri, da bi se te zadeve uredile.

Zavedati se je treba, da gensko spremenjeni organizmi le niso tako neškodljivi, kot bi kdo rekel. Predvsem pa gre tukaj za fantastične zasluge določenih firm, svetovnih multinacionalk, ki iz tega kujejo ogromne dobičke. Firma Monsanto ima geslo "Mi ustvarjamo življenje". Ja, v redu, da ustvarjajo življenje, samo naj ustvarjajo življenje, ki ne bo uničevalo drugega življenja, tistega, ki ga je ustvarila narava. Danes lahko razne firme tako močno posegajo v gensko strukturo organizmov, tako rastlinskih kot živalskih, do te mere, da se lahko spremeni pravzaprav vse.

To dovoljenje Evropske unije, da bodo dovolili gensko spremenjeni krompir, ni tako enostavno. Prišlo bo do tega, da krompir niti ne bo več cvetel, da bo firma Monsanto in kakšne druge lahko prodajale vsako leto novo seme. To je hud poseg v naravo. Vendar mislim, da se bo treba s tem ukvarjati še malo bolj. Podobno kot farmacevtske firme, ki so ustvarile to tako imenovano svinjsko gripo, kjer se je pokazalo, da je šlo samo za milijardni zaslužek določenih firm, se nadaljuje tudi v firmah, ki proizvajajo gensko spremenjene organizme. Tako kot farmacevtske firme stigmatizirajo določene neškodljive preparate zato, da bi več prodale svojih preparatov, se bo to dogajalo tudi na področju gensko spremenjenih organizmov. Vzemimo primer baldrijanove kapljice, ki so jih naše stare mame uporabljale za pomiritev, to je navadna rožica, ki raste tudi tukaj po Barju, Veleriana Officinalis ali navadni baldrijan, nima kakšnih škodljivih posledic, pa vendar je strogo prepovedana v preparatih in jo je treba uporabljati kot zelo strupeno sestavino. Po drugi strani pa je viagra potolkla že veliko število malo starejših državljanov, te ali one države, pa je vse v redu. Vedeti je treba, da zaslužki so tisti, ki delajo v teh zadevah. Evropska unija ni imuna za podkupovanje, za goljufije in v bistvu je Evropska unija neka trgovska organizacija, ki vedno bolj kaže svoj namen in svoj način delovanja. Ta način delovanja je, dajte mi kaj denarja v žep, čim več, pa bom tiho, pa bom pristal na karkoli, saj bodo to jedli drugi ali pa uporabljali drugi.

Žal mi je, da Slovenija ni upoštevala in ni uporabila varnostnega pridržka, kajti v tem varnostnem pridržku bi lahko Slovenija storila marsikaj. Lahko bi dala tudi tej, po mojem mnenju, gnili Evropi kakšen namig, kaj je treba še narediti in kje je treba še posebej paziti.

Žal se slovenska vlada ne obrača na znanstvene institucije v Sloveniji, kjer bi lahko izvedela marsikaj več. Konec koncev, farmacevtska fakulteta v Ljubljani ima kar nekaj patentov, svetovnih patentov tudi na področju genskega inženiringa in gensko spremenjenih organizmov, pa ne vem, če to gospod minister ve ali pa če vedo to njegovi uslužbenci na ministrstvu. Kot kaže, ne ravno. Kajti v nasprotnem primeru bi varnostni pridržek uporabili in vanj zapisali določene usmeritve, ki naj bi jih Evropska unija implementirala v nadaljnjih aktih.

Ampak kot sem že povedal, glede na to, da gre za boljše nekaj kot nič, bomo ta zakon podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Miran Jerič. Prosim.

MIRAN JERIČ: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani gospod minister za okolje in prostor s sodelavko in sodelavcem, cenjene poslanke, kolegi poslanci!

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi podprli. Po našem mnenju se s predlaganimi spremembami zakona ne posega v temeljna načela veljavnega zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, temveč se v veljavni zakon le implementirata dve evropski direktivi in ena uredba na tem področju. Gre za implementacijo direktive o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih in za direktivo o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje ter za uredbu, ki se nanaša na označevanje izdelkov, ki imajo dovoljenje skladno s tem zakonom.

Na podlagi ugotovitev, ki so nastale na podlagi dosedanjega izvajanja zakona, se uvajajo tudi nekatere izboljšave. Omeniti velja, da se denimo uvaja pojem "izrednega dogodka" z namenom ločitve takšnih primerov od "nesreč". Ločevanje je potrebno zaradi nujnega razlikovanja med situacijami, pri katerih lahko povzročitelj zadostno ukrepa sam in ni posledica zdravje ljudi in okolja ter med situacijami v primerih nesreč, ko ukrepanje zahteva posebno, ne samo usposobljenost, ampak tudi opremljenost reševalnih enot. Poleg tega so nesreče sedaj enovito urejene skladno s predpisi o varstvu okolja, vključno s povezavo z odgovornostjo za preprečevanje oziroma sanacijo škode za področje ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi. Učinkoviteje se določa tudi inšpekcijski in carinski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi tudi izdanih predpisov. Prav tako pa je po našem mnenju dobrodošla sprememba o povečanju števila članov v obeh znanstvenih odborih, iz sedanjih 7 na 9 članov, tako da se v delo teh odborov uvede čim večje število strokovnjakov iz različnih znanstvenih področij.

Kot že rečeno v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo predlog sprememb zakona podprli.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavila Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Lepo pozdravljen minister s sodelavci.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi bomo v Poslanski skupini Socialnih demokratov podprli, saj predstavlja uskladitev z evropsko zakonodajo in na tem področju z direktivo o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje ter direktivo o uporabo gensko spremenjenih organizmov v zaprtih sistemih ter še z uredbu o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov. Hkrati pa prinaša tudi praktične rešitve za večjo varnost na področju ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi, razen izjem, ki so predmet urejanja po drugih predpisih, teh pa ni

malo. Najbrž bi bilo potrebne proučitve in dopolnitve, a so izjeme, in niso predmet te, že druge, novele zakona.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov pozdravljamo zlasti pomembne spremembe glede števila članov in strukture znanstvenega odbora in znanstvenega odbora za namerno sproščanje GSO in dajanje na trg. Ta širitev je bistvenega pomena predvsem pri nadzoru nad sproščanjem gensko spremenjenih organizmov v okolje, saj se v razvitem svetu pojavljajo vse številnejši sumi in škodljive posledice uporabe gensko spremenjenih organizmov, ker je mogoče določiti s pomočjo znanj toksikologije, algerologije ter ocenitve njihovih vplivov na okolje, rastline, živali in posredno na človekovo zdravje. To slednje je zlasti zelo pomembno, saj vemo, da imamo v Sloveniji in tudi po svetu številne alergije in mutantne oblike alergij, ki dejansko zelo moteče vplivajo na življenje posameznikov.

Ob tej priložnosti v Poslanski skupini Socialnih demokratov tudi pričakujemo, da bo strategija o varni hrani in zdravem življenju čim prej sprejeta in da bo dejansko na tem področju tudi uvedla neke novosti.

Za potrebe doseganja boljše preglednosti in večje informiranosti se nam zdi njen register gensko spremenjenih organizmov, dopolnjen z evidenco o lokaciji gojenja in vzreje gensko spremenjenih organizmov, gojitelju pa se nalaga obveznost poročanja o lokaciji gojenja GSO, o obdobju, v katerem se bodo GSO gojili, o načinu gojenja in celo o grafični enoti rabe kmetijskega zemljišča, ki je del lokacije. Vsi ti podatki so nujni za nadzor nad izvajanjem monitoringa in sproščanja GSO na trgu, saj smo v Poslanski skupini Socialnih demokratov ugotovili, kako moteča so bile nekatera gensko spremenjena semena v Ameriki in zaradi tega tudi različne sodne posledice in pregoni. Večja informiranost je potrebna tudi pri ločevanju nesreč z gensko spremenjenimi organizmi od nepredvidenih dogodkov manjšega obsega in manjšega pomena, ki jih je zmožen gojitelj gensko spremenjenih organizmov sam obvladati, ki nimajo posledic za zdravje ljudi in okolje, da se v obratovalni dnevnik zabeleži kot izreden dogodek, zaradi katerega ni treba vznemirjati širše javnosti. Tu posebej poudarjam, da nevznemirjanje javnosti ni mišljeno kot prikrivanje informacij javnosti, vendarle pa pomeni nekaj podobnega. V naši državi je zelo pomembno zagotavljanje učinkovitega inšpekcijskega nadzora na vseh področjih, in tudi na tem. Zato so spremembe v poglavju, ki se nanaša na to, nedvomno zelo pomembne in dobrodošle. V predlogu zakona so zdaj natančno nedvoumno opredeljene pristojnosti organov nadzora in njihovi ukrepi, ker v Poslanski skupini Socialnih demokratov ugotavljamo, da je to bilo dokaj pomanjkljivo na vseh področjih, pa tudi na tem. Ta pričujoči zakon je izrazito ekspertni zakon in upamo in pričakujemo, da bo doživel ustrezno in učinkovito implementacijo, saj je njegova implementacija izrazito zahtevna. Zavzemamo pa se za

izpolnjevanje vseh standardov na področju varovanja zdravja in zato bomo predlog../znak za konec razprave../..sprejeli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Robert Hrovat. Prosim.

ROBERT HROVAT: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani!

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi, ki jih narekuje direktiva Evropskega parlamenta ter Evropskega sveta, je vsekakor pomembna zadeva, o kateri se v zadnjem času precej govori tako v strokovni tudi v laični javnosti. Zato v Slovenski demokratski stranki pozdravljamo rešitev, da se poveča število članov znanstvenega odbora za delo z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu in znanstvenega odbora za namerno sproščanje GSO v okolje in dajanje izdelkov na trg, tako da se v obeh primerih razširjajo strokovna področja. Število članov se tako povečuje s sedanjih 7 na 9, s tem da se uvedejo strokovnjaki s področja toksikologije in ekologije. V primeru znanstvenega odbora se za odprt sistem število članov povečuje s sedanjih 7 na 13 in dodatno se uvajajo strokovnjaki s področja toksikologije, algerologije, živilstva, varstva rastlin, prehrane živali in ekologije. Kot dobro ocenjujemo tudi uvedbo pojma "izrednega dogodka", in sicer z namenom ločitve takšnih primerov od nesreč. Ločevanje je potrebno zaradi nujnega razlikovanja med situacijami, pri katerih ni posledic za zdravje ljudi in okolje in lahko povzročitelj zadostno ukrepa sam, od situacij v primerih nesreče, kjer ukrepanje zahteva posebno usposobljenost. Nesreče so sedaj enovito urejene skladno s predpisi o varstvu okolja, vključno s povezavo z odgovornostjo za preprečevanje oziroma sanacijo škode za področje ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi. Posebna pozornost velja tudi spremembam in dopolnitvam sedmega poglavja, v katerem se podrobneje opredeljuje zagotovitev ustreznega inšpekcijskega oziroma carinskega nadzora na področju ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi. Zdaj predlagane določbe jasno, natančno in nedvoumno opredelijo pristojnosti in organe inšpekcijskega in carinskega nadzora ter tudi ukrepe. Kot dobro ocenjujemo tudi obveznost vodenja obratovalnega dnevnika pri namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje. Ker tudi v pravnosistemskem smislu predlog zakona ne spreminja temeljne zasnove obstoječega zakona, prinaša pa nekatere spremembe in dopolnitve rešitev oziroma dobro nadgradnjo obstoječega zakona, bomo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o dopolnjenem predlogu zakona bomo opravili danes v okviru glasovanj, pol ure po zaključeni 25. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **14. TOČKO DNEVNEGA REDA - DRUGA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU**, redni postopek.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Besedo ima dr. Igorju Jakomin, državni sekretar na Ministrstvu za promet.

DR. IGOR JAKOMIN: Hvala lepa. Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci!

Osnovni cilj Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu je implementacija direktiv Evropskega parlamenta in Sveta v pravni red Republike Slovenije.

Direktive, ki bodo s tem zakonom implementirane, so: Direktiva o izdaji spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake v železniškem omrežju Skupnosti, Direktiva o spremembi Direktive o varnosti na železnicah Skupnosti, Direktiva o interoperabilnosti železniškega sistema Skupnosti in Direktiva o spremembi Priloge 7 k Direktivi o interoperabilnosti.

Pri pripravi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu se je sledilo načelu, da se zaradi implementacije navedenih direktiv zakon le ustrezno dopolni in spremeni glede na zahteve iz direktiv. Na osnovi tega se vsebinsko v pravni red Republike Slovenije vnaša spremembe in dopolnitve na področju železniške interoperabilnosti in varnosti. Ker so se pri implementaciji direktiv pokazale tudi nekatere nejasnosti in nedorečenosti veljavnega zakona, predlog sprememb vključuje tudi dopolnitve za odpravo takšnih praznin, predvsem tistih, ki so bile z vidika varnosti prometa nujno potrebne.

Na področju interoperabilnosti spremembe in dopolnitve izhajajo predvsem iz dejstva, da sta bili direktivi, ki sta poprej samostojno obravnavali interoperabilnost konvencionalnih in interoperabilnost prog za visoke hitrosti, združeni v eno. Pri tem je potrebno poudariti, da so bila v tako nastalo direktivo poleg sprememb, ki so bile potrebne zaradi združitve, dodana še določila, ki se nanašajo na obratovalna dovoljenja za železniška vozila, ki so bila prej vključena v direktivo o varnosti.

Z implementacijo direktive o varnosti in direktive o izdaji spričeval strojevodjem se na področju železniške varnosti v slovensko zakonodajo vgrajuje naslednje: določila s področja uporabe vzorca spričeval strojevodij, ozemeljske veljavnosti in minimalnih zahtev za pridobitev dovoljenj in spričevala. Nadalje, vgrajuje se postopek za pridobitev dovoljenja in spričevala kot dokument, iz katerega je razvidna praktična usposobljenost delavca, redno preverjena in zdravstveni pogoji ter naloge delodajalca, da vzpostavi in sproti vodi register spričeval. Vgrajujejo se določila o vzdrževanju vozil in na novo so bili opredeljeni strokovna usposobljenost, zdravstveni in drugi pogoji. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Predlog zakona je obravnaval Odbor za promet kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku Janku Vebru za predstavitev poročila odbora. Prosim.

JANKO VEBER: Hvala za besedo in lep pozdrav vsem.

Odbor za promet je kot matično delovno telo obravnaval zakon na 8. seji 4. 2. 2010 in v tej obravnavi je uvodno predstavitev imel mag. Ljubo Žerak, ki je v imenu predlagatelja predstavil razloge za spremembo in dopolnitev predloga zakona, ki se nanaša predvsem na pravočasno implementacijo direktiv in s tem uskladitev s pravnim redom Evropske skupnosti na dveh bistvenih področjih: na področju uvajanja interoperabilnosti in na področju varnosti.

Poglavitne rešitve in načela na področju interoperabilnosti, je poudaril, se nanašajo na opredelitev železniškega sistema in njegovih podsistemov, ki se delijo na strukturne in operativne in so vključeni v zakon tako, da je usklajen z določili v direktivi na vseevropski železniški sistem, ki je opredeljen skladno z direktivo, po kateri obsega proge za konvencionalne in proge za visoke hitrosti. Poleg tega so v ta sistem vključena še železniška vozila, namenjena za mednarodni promet, za katerega veljajo pogoji interoperabilnosti, ter z obveznostjo, da se pogoji za zagotovitev interoperabilnosti postopno razširjajo tudi na regionalne proge.

K zakonu je dala svoje mnenje tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki ugotavlja uvodoma, da so v predlaganem zakonskem besedilu predlagane spremembe v takšnem obsegu, da je uvedenih več novih členov Zakona o varnosti železniškega prometa, zato so celo menili, da bi pravzaprav morali pripraviti celotno besedilo zakona ne pa predlog sprememb in dopolnitev.

Procedura se je nadaljevala na ta način, da smo vključili pripombe in stališča Zakonodajno-pravne službe v že predloženo besedilo zakona. K temu smo potem tudi poslanske skupine koalicije oblikovale amandmaje, ki so bili vloženi k predlaganim spremembam na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne

službe. K zakonu je amandmaje vložila tudi Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, in sicer k 4., 14., 29. in 69. členu. Odbor je sprejel vse vložene amandmaje poslanskih skupin, ni pa sprejel amandmajev Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Tudi člani odbora so v razpravi menili, da o tem predlogu zakona ni možno urejati rokov, ki jih predpisuje drug zakon. Agencija za železniški promet Republike Slovenije pa v postopkih, ki jih vodi, upošteva zakonsko predpisane roke za izdajo uporabnega dovoljenja. Po razpravi je bil izražen tudi predlog, da je treba preveriti določbo 14. člena zakona, ki se nanaša na nov 16.b, člen in po potrebi pripraviti amandma za drugo obravnavo do seje Državnega zbora.

Odbor za promet je po končani razpravi o členih predloga zakona in glasovanjem o vloženi amandmaji glasoval še o vseh členih predloga zakona in jih sprejel. Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varnosti v železniškem prometu, v katerega so vključeni že prej navedeni sprejeti amandmaji. Dopolnjeni predlog zakona je tudi sestavni del poročila, ki ga imamo danes na seji. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Gospod državni sekretar s sodelavcem, kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke bo sicer podprla predlog sprememb in dopolnitev Zakona o varnosti v železniškem prometu, ki prinaša v naš pravni red direktive Evropskega parlamenta in Sveta na dveh pomembnih in bistvenih področjih, to je na področju uvajanja inteoperabilnosti in na področju varnosti. Strinjamo pa se z mnenjem Zakonodajno-pravne službe, da bi zaradi tako obsežnih sprememb - spreminja se več kot tretjina členov zakona - Vlada morala pripraviti nov zakon.

Spremembe podpiramo predvsem zaradi tega, ker podpiramo predlagano rešitev v 32. členu novele zakona, s katero se zmanjšuje širina varovalnega pasu proge na 100 metrov, v katerem je za določene posege potrebno soglasje upravljavca javne železniške infrastrukture, saj je sedanji 200-metrski varovalni progovni pas neživljenjski, še posebej v mestnih okoljih.

Pozitivno ocenjujemo tudi rešitev v 35. členu novele zakona, na podlagi katere bo namesto upravljavca ceste upravljavec javne železniške infrastrukture poskrbel za zaščito in upravljanje križanja železnice in ceste v tem primeru. Menimo, da je prav, da za varnost skrbi upravljavec

javne železniške infrastrukture in se občine razbremenijo tega bremena, odgovornosti in stroškov.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke bomo podprli tiste vložene amandmaje, ki so potrebni in izboljšujejo tekst predloga zakona, in tekst predloga zakona v celoti. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije bo predstavil Anton Urh.

ANTON URH: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovani državni sekretar s sodelavci, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini DeSUS podpiramo predlog zakona, ki je pred nami in katerega osnovni cilj je implementacija evropskih direktiv s tega področja v slovenski pravni red.

Zakonska novela tako posega v tri področja: interoperabilnosti, varnosti in druge spremembe. Poglavitne rešitve in načela na področju interoperabilnosti izhajajo iz dejstva, da sta bili direktivi, ki sta poprej samostojno obravnavali interoperabilnost konvencionalnih in prog za visoke hitrosti, združeni v eno. Ob tem so bila v novo direktivo dodana predvsem določila, ki se nanašajo na obratovalna dovoljenja za vozila.

Poglavitne rešitve na področju varnosti so določila s področja uporabe vzorca spričeval strojevodij, ozemeljske veljavnosti in minimalnih zahtev za pridobitev dovoljenja in spričevala.

Na novo so opredeljeni tudi strokovna usposobljenost, zdravstveni in drugi pogoji.

Med spremembami lahko izpostavimo tudi varovalni progovni pas, ki namesto dosedanjih 200 metrov predstavlja 100 metrov širok zemljiški pas, ki poteka od meje progovnega pasu na obeh straneh proge. Z napredkom tehnologije in hitre urbanizacije se je v praksi izkazalo, da za zagotavljanje varnosti železniške proge zadostuje 100 metrov varovalnega pasu.

Pomembna sprememba v predlogu zakona je tudi začasna prepoved opravljanja dela na kraju samem, ki v primerjavi z veljavnim besedilom celoviteje in enotno ureja primere, v katerih se delavcu začasno prepove opravljanje dela, in je dopolnjen v primerih, ki so prej izhajali iz drugih določb zakona. Kot rečeno, v Poslanski skupini DeSUS podpiramo predlog zakona, ki je pred nami. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Srečko Prijatelj. Prosim.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovani državni sekretar, direktor direktorata. Lep pozdrav.

Vlada predlaga Državnemu zboru spremembo zakona o varnosti v železniškem prometu. V Slovenski nacionalni stranki to spremembo podpiramo, čeprav je po opozorilih Zakonodajno-pravne službe kar obsežna. Gre za menjavo več členov tega zakona in, kot že rečeno, bi bilo mogoče bolj smotrno, če bi zakon v celoti spremenili.

Pri implementaciji direktiv so se pokazale tudi nekatere nejasnosti in nedorečenosti obstoječega veljavnega zakona, zato ta nuja danes, da sprejemamo v bistvu ta zakon. Zakonske spremembe tako odpravljajo te praznine in na nek način določajo tudi postopke glede urejanja varnosti prometa in določajo postopke na področju interoperabilnosti.

To so nujni postopki, če želimo biti seveda evropsko primerljivi in evropsko enaki. To nam nalaga tudi evropska direktiva, ki je tukaj omenjena dvakrat. Na nek način tudi moramo poskrbeti, da lahko postanemo ponudniki evrotranzitnih tras. Določila na področju vzdrževanja vozil je potrebno tudi prevetrirati in prav bi bilo, da se dodeli tistemu, ki je tudi vzdrževalec, subjekt, da vemo na nek način skozi historiat vagona, kdo za kaj skrbi. In to tudi ureja ta zakon o varnosti v železniškem prometu.

Vse lepo in prav. Ta zakon je na nek način nujen, vendar če mi dovolite, jaz bi spregovoril nekaj tudi o tem, kar bi lahko naredili, pa nismo. Vlada Republike Slovenije se trudi, da bi uredila na področju železniškega prometa sistemsko prenavo in da bi na nek način tudi začeli z investicijami, ki so prepotrebne. Ta trud je viden tako s strani ministra kakor tudi s strani predsednika Vlade in lahko rečemo, da je končno nekdo v Vladi, ki je videl potrebo po sistemskem prenavljanju železniškega infrastrukturnega sistema.

Mi imamo na državnem nivoju sprejet poroštvni zakon že več kot dve leti. Ta zakon dovoljuje investicije v železniškem infrastrukturnem sistemu, pa vendar se do danes še nič ni zgodilo. Jaz sem zelo žalosten, ko govorimo o varnosti, hkrati pa imamo v uporabi še vedno likovne signale. Zelo žalosten sem, ko ugotavljam, da imamo nove lokomotive, pa ne morejo voziti od Zidanega Mosta proti Mariboru, ker spodnji ustroj proge ni tako trden, da bi dovoljeval vožnjo teh lokomotiv. Nimamo namreč proge v režimu D4 in trdnost proge ne zdrži 22,5 tonski osni pritisk. To so zadeve, ki jih lahko takoj odpravimo. In nihče me ne more prepričati, da ne moremo posodabljati obstoječih varnostnih sistemov na tak način, da odpravimo desetletno poizkusno obratovanje nekih zapornic, ki smo jih zaupali v razvoj in montažo Siemensu. Siemens je podjetje, ki je zapustilo Slovenske železnice takoj, ko je stekla pogodba, ki jih je vezala, da sodelujejo z nami po izdobi potniških garnitur in zaprli so tudi tovarno v Mariboru. Iskra je prej izdelovala mnogo boljše varnostne sisteme, pa smo jih nekako odslovili. In to so zadeve, ki me motijo. Upam, da bo gospod Patrick Vlačič videl tudi komparativne prednosti našega gospodarstva in vključil v to

prenovo železniškega infrastrukturnega sistema tudi naše domače znanje. Tega seveda ne smemo zanemarjati. Imamo izkušnje in te izkušnje s pridom uporabljamo v drugih državah. Naša podjetja lahko tam opremljajo z varnostnimi sistemi tuje železniške proge, pri nas doma pa niso zaželeni. To seveda ni dobro.

In še nekaj, na koncu bi rad poudaril, da tisto, kar lahko naredimo danes, ne odlašajmo na jutri, kajti tovor nas "obvaža" in jaz se bojim, da bomo imeli pojutrišnjem progo, ki bo zmogljiva, vendar ne bomo imeli tovora, ker bomo postali enostavno tranzitni otok sredi Evrope. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Miran Jerič.

MIRAN JERIČ: Spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, spoštovani državni sekretar, direktor Direktorata, cenjene poslanke, kolegi poslanci!

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varnosti v železniškem prometu podprli. Materija zakona o varnosti v železniškem prometu ureja izredno pomembno področje zagotavljanja varnosti v slovenskem železniškem sistemu in njegovo interoperabilnost. Obravnavana novela pa obstoječi zakon dograjuje, in sicer tako, da zakonsko besedilo implementira štiri direktive Evropske unije v slovenski pravni red.

Za področje interoperabilnosti je potrebno povedati, da so poglobitve rešitve novele pogojene z dejstvom, da sta bili direktivi, ki sta prej samostojno obravnavali interoperabilnost konvencionalnih prog in prog za visoke hitrosti, združeni v eno. Ob tem pa so bila v novo direktivo dodana predvsem določila, ki se nanašajo na obratovalna dovoljenja za vozila. Na področju varnosti, ki implementira dve direktivi Evropske unije, je treba posebej izpostaviti naslednje rešitve: določila s področja uporabe vzorca spričeval strojevodij, ozemeljske veljavnosti in minimalnih zahtev za pridobitev dovoljenja in spričevala, na novo je opredeljena strokovna usposobljenost ter tudi zdravstveni in drugi pogoji. Ob teh dveh glavnih področjih novele je pomembna tudi rešitev, ki zožuje varovalni progovni pas dosedanjih 200 na 100 metrov širok zemljiški pas. Sprememba je življenjska, dobrodošla ter potrebna.

Ob vsebini pa v poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije ne moremo mimo dejstva, da ponovno zamujamo rok za implementacijo. Tokrat zamujamo rok za implementacijo direktive Evropskega parlamenta in Sveta o izdaji spričeval strojevodjem, ki upravljajo lokomotive in vlake na železniškem omrežju skupnosti. Ostale tri direktive bomo s sprejetjem tega

zakona implementirali pravočasno, kar je treba za pohvaliti in kar je tudi spodbudno.

V Liberalni demokraciji Slovenije se zavedamo, da gre za zahtevno strokovnotehnično zakonsko besedilo in zato menimo, da mora kot tako biti predvsem predmet kompetentne strokovne javnosti. Kolikor nam je v LDS znano, je pri pripravi novele zakona sodelovala strokovna javnost ter Slovenske železnice kot operater. Ob tem se strinjamo s stališčem predstavnika Slovenskih železnic na seji matičnega odbora, da gre pri sprejetju novele zakona šele za prvi korak. Drugi korak bo pomenil sprejem ustreznih podzakonskih predpisov. Tretji, po našem mnenju pa najpomembnejši, korak pa njihovo uveljavitev v praksi.

Zagotavljanje varnosti takšnega sistema, kot je železniški, je kompleksna, zahtevna in permanentna naloga, kjer mora biti pravni okvir zagotavljanja varnosti jasen in logičen in kjer mora vsak del sistema absolutno spoštovati pravila in delovati brez napake. V nasprotnem primeru se močno poveča verjetnost izrednih dogodkov in nesreč. Zadnja železniška nesreča v Belgiji je žal več kot poučni primer tudi za vse, ki urejajo, upravljajo in sestavljajo slovenski železniški sistem, predvsem pa za Slovenske železnice.

V Liberalni demokracije Slovenije bomo Predlog zakona o varnosti v železniškem prometu podprli.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Matjaž Han.

MATJAŽ HAN: Predsednik, hvala lepa. Spoštovani sekretar, direktor direktorata, spoštovani kolegi in kolegice!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov menimo, da je moderna železniška infrastruktura ena od osnov za konkurenčnost in ekonomsko učinkovitost države, saj vemo, da s tem znižuje transakcijske stroške poslovanja. S temeljito reorganizacijo in sanacijo Slovenskih železnic, ki je ta trenutek v teku, pa mislim, da Slovenija postaja pomemben dejavnik na evropskem prometnem zemljevidu. Osebnost sem tudi zadovoljen, da se Vlada tega zaveda, da se predsednik Vlade tega zaveda in tudi minister za promet.

Samo novela Zakona o varnosti v železniške prometu v slovenski pravni red vnaša direktive Evrope in s tem usklajuje slovenski pravni red s pravnim redom Evropske skupnosti na dveh bistvenih področjih, ker so že tudi kolegi pred mano povedali, to sta na področje interoperabilnosti in področje varnosti. Obenem pa v Poslanski skupini Socialnih demokratov upamo, da bo ta novela pripomogla tudi k zapolnitvi mozaika pri sanaciji in modernizaciji Slovenskih železnic. Seveda same direktive in sami zakoni ne bodo pomagali, če ne bo prišla tudi kar ena kopica denarja.

Konkretno na področju varnosti predlog zakona vnaša določila s področja uporabe vzorca spričeval strojevodij,

ozemeljsko veljavnost in minimalne zahteve za pridobitev dovoljenja in spričevala, na novo pa so bili opredeljeni tudi strokovna usposobljenost, zdravstveni in tudi drugi pogoji.

Zakon predstavlja šele prvi korak pri operacionalizirali v železniškem prometu, zato v Poslanski skupini Socialnih demokratov upamo, da bo Vlada Republike Slovenije čim hitreje pripravila tudi vse podzakonske predpise, ki bodo tudi zakonske določbe operacionalizacije. Tukaj vidim predvsem dva podzakonska predpisa, ki urejata področje tako imenovanih vzdrževalnih del v javno korist in dovoljenje za gradnjo.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo Predlog zakona o varnosti v železniškem prometu seveda podprli.

Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil dr. Peter Verlič.

Prosim.

DR. PETER VERLIČ: Spoštovani predsednik, spoštovana predstavnik Vlade, spoštovane poslanske in poslanci.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu, ki ga predlaga Vlada, je posledica prenosa evropskega pravnega reda v slovenski železniški sistem. Gre za tehnično sicer zelo zahtevno besedilo, čeprav je namen zakona povsem enostaven. Z zakonom se želijo poenotiti tehnični standardi in načini pridobivanja dokumentacije za železniško infrastrukturo in vseh potrebnih dovoljenj za vse države članice Evropske unije pod enakimi pogoji. Cilj zakona je torej doseči povezljivost, ali s tujko interoperabilnost slovenskega železniškega sistema, z železniškimi sistemi ostalih držav članic v enoten železniški sistem Evropske unije. Z drugimi besedami: vlaki bodo lahko vozili brez ustavljanja po vsej Evropi. Tako bo tovorni vlak Slovenskih železnic z eno lokomotivo brez ustavljanja lahko vozil od Kopra do Hamburga, hitri francoski vlak TGV pa bo lahko, na primer, imel končno postajo namesto v Lionu kar v Ljubljani. Sanje ali resnično? Upajmo, da resnično.

Vlada Janeza Janše je v prejšnjem mandatu sprejela Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih, v katere je kot pomembno prioriteto zapisala modernizacijo slovenske železniške infrastrukture v višini 8,8 milijarde evrov do leta 2023. Potem pa je sedanji aktualni prometni minister praktično celo prvo leto svojega mandata ugotavljal, da je prejšnja vlada pretiravala in da je treba manj denarja. Očitno pa je sedaj predsednik Vlade Borut Pahor končno ugotovil, da bo res treba vložiti 9 milijard evrov, kar je javno povedal tu v Državnem zboru včeraj, ko je predstavil Deklaracijo o delovanju Slovenije v evropskih institucijah za naslednje leto in pol. Upam, da ga je prometni minister dr. Vlačič slišal. Predvsem pa, spoštovana predsednik Vlade in prometni minister,

če sedajle poslušata Državni zbor, upam, da bosta vsaj sposobna priznati, da je bila ocena investicijskih vlaganj v posodobitev železniške infrastrukture, ki jo je napravila prejšnja vlada, korektna; saj na koncu koncev so ocene pripravljali isti strokovnjaki. No, očitno je, da smo vas enkrat le uspeli prepričati, zato predlagamo, da nam še kdaj prisluhnete.

Sprejetje zakona bo torej omogočilo nastanek konkurenčnega enotnega železniškega trga. Upamo tudi, da bo zaradi tega poenotenja prišlo do večje konkurenčnosti na mednarodnem trgu ponudbe železniških storitev, proizvodov in opreme, kar naj bi končno znižalo tudi vrednost javnih naročil, tudi ko bo šlo za gradnjo novih prog v Sloveniji. Upamo, da tudi in predvsem na škodo kakšnih lobijev, da se ne bi ponovile avtocestne zgodbe.

V poslanski skupini menimo, da bo zakon uporaben šele za nove železniške proge v Sloveniji, ki so zaenkrat šele v načrtovanju. Zato menimo, da bi bilo bolje, da bi Vlada namesto tega zakona raje pripravila nov zakon o interoperabilnosti slovenskega železniškega sistema. Posredno je na to dejstvo opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, ki ugotavlja, da je s temi spremembami spremenjenih več kot tretjina členov osnovnega zakona, kar bi z nomotehničnega vidika narekovalo pripravo novega zakona. Skrbi nas, da se je zaradi tega zmanjšala preglednost zakona, saj se nova pravila evropske interoperabilnosti mešajo z obstoječimi nacionalnimi predpisi za obstoječe proge, kar bo lahko privedlo do prevelikega administriranja in zavlačevanja postopkov pri izdajanju dovoljenj, kar se je v preteklosti že dogajalo. Spomnimo se samo nesrečnih zapornic v Prekmurju, ko so se soglasja za njihovo postavitve vlekla več let, čeprav je bila že vsa oprema na terenu.

Poslanska skupina je vložila tudi amandmaja k 4. in 14. členu zakona, s čimer želimo vsaj nekoliko izboljšati predlagani teks.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke zakonu sicer ne bomo nasprotovali, saj gre predvsem za prenos evropskega pravnega reda v slovensko zakonodajo.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 3.3.2010.

V razpravo dajem 4. člen ter dva amandmaja Poslanske skupine SDS. Želi kdo razpravljati? Bom dal predlog za prijavo k razpravi. Gospod Marinič, potem dr. Verlič in Srečko Prijatelj. Prosim, gospod Marinič.

BRANKO MARINIČ: Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem skupaj. Prej, preden bi spregovoril konkretno o vsebini amandmaja, ki

smo ga predlagali, mi dovolite, da nekako izrazim občutek, da se z železnico vse preveč ukvarjamo, nekje znotraj, v zaprtih prostorih: bodisi na Kolodvorski 11, bodisi na Šubičevi 4, bodisi na sedežu, kjer je prometno ministrstvo in tako dalje. Vse premalo pa pogledamo, kaj se dogaja na tirih Slovenskih železnic, na železniških postajah, na industrijskih tirih in tako dalje, o čemer je tudi govora v predlogih nekaterih amandmajev.

V 4. členu smo v Slovenski demokratični stranki skušali predlagatelju nekoliko pomagati, kajti 4. člen je namenjen predvsem obrazložitvi nekaterih specifičnih pojmov, ki se uporabljajo v železniški stroki, in je zaradi tega potrebna dodatna obrazložitev. In prav v 4. členu najdemo kar 44 takih pojmov, ki jih zakon opredeljuje in podrobneje definira, obrazloži, kaj pomenijo. Predlagatelji smo za 1. točko želeli, da bi dodali tudi pojem, ki ga pozna evropska zakonodaja oziroma direktive, ki jih uvajajo kot novost v predlog zakona. Kaj smo želeli? Želeli smo, da bi dodali bistvene zahteve in dodatno obrazloži pojem, kaj pomeni. S tem smo želeli, da bi predlagatelj tudi v nadaljnjih vsebinskih obravnavah upošteval naš predlog, kar pa se žal ni zgodilo niti na odboru, čeprav smo tudi tam povedali, da ne nasprotujemo vsebini samega predloga zakona, ki, kot rečeno, skuša povzeti in strniti vse direktive, ki jih zahteva evropska zakonodaja, ko obravnava kompletno železniško tematiko v skupnosti EU. Prepričani smo namreč, da bi s to definicijo dosegli tudi lažje razumevanje za tiste, ki se bodo v prihodnje ukvarjali s to zahtevno tematiko.

Še enkrat poudarjam, da je terminologija res specifična, saj je izredno strokovna in jo je težko razumeti, kar je treba upoštevati, ko o tem govorimo, predvsem tisti, ki se morda malo bolj spoznamo na železnice oziroma na specifično terminologijo, ki je kot strokovni jezik prisotna med železničarji.

Predlagamo torej, da podprete ta naš predlog amandmaja k 4. členu pod številko 2 - bistvene zahteve, ki jih definiramo v nadaljevanju. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima dr. Peter Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Rad bi samo dopolnil poslanskega kolega.

Ni nam razumljivo, namreč, ravno osnovno besedilo zakona vpeljuje te nove definicije iz direktive. Gre samo za to, da se tekst iz direktiv, kaj so bistvene zahteve, kaj je interoperabilnost - ne nazadnje se prenaša direktiva o interoperabilnosti železniškega sistema, definicije o interoperabilnosti pa v zakonu ni. Pomembna komponenta interoperabilnosti je ravno tehnična specifikacija za interoperabilnost. Skratka, ne vidimo nobenega razloga, da se

tekst, definicije, ki so verjetno pomotoma izpadle iz besedila zakona in so v direktivi, prenesejo v zakon. Namreč, osnovno ogrodje teh sprememb Zakona o varnosti v železniškem prometu je ravno prenos interoperabilnosti, tehničnih specifikacij za interoperabilnost in bistvenih zahtev v ta zakon. Zato je prav, da je to zapisano v zakonu, ker gre za ključne definicije, ki so verjetno pomotoma izpadle.

No, pa še glede drugega amandmaja, projekt v poznejši fazi razvoja. Menimo, da je ta prevod nekoliko čuden. Preprosto, tako kot je napisano v obrazložitvi, gre za projekte, ki so se začeli prej, kot pa se je uveljavila tehnična specifikacija z interoperabilnostjo, ki je nastala kasneje. To bi pomenilo, da bi bilo vse postopke ali projekte, ki so bili vodeni po nekem drugem zaporedju, treba spremeniti, vendar je to prevelik strošek za državo. Zato se nam zdi, da bi bilo primerneje in lepše opisano, če se napiše "projekt v nadaljevalni fazi razvoja," kar pomeni, da je projekt že nekoliko napredoval. Mislim, da si ta dva amandmaja zaslužita podporo. Hvala.

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Besedo ima Srečko Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Kar nekaj razpravljavcev je bilo, ki so danes omenjali besedo "interoperabilnost". Pa verjamem, da malokdo ve, kaj to res pomeni.

Predlagani amandma je sicer dobronameren, saj na nek način razjasnjuje določene pojme, ki so več ali manj navedeni v spremembah zakona. Toda če govorimo o tem zakonu, ki naj bi temeljno urejal varnost železniškega prometa, je nujno poudariti tudi naslednje. Varnost danes je prepuščena tako domačim kot tujim operaterjem v presojo in vsak lahko sam določa, kakšne kriterije zavarovanja tovora bo zavzel in - niso nadzorovani ti tuji operaterji, kar je za mene zelo slabo. O tem sem govoril že tudi z dr. Jakominom, kakor tudi z direktorjem direktorata in bili smo tudi na obisku. Velika nujnost je, da se to uredi. Ne more, recimo, nek RCA sam sebi odrediti način zavarovanja tovora in prevažati v nekih slabo vzdrževanih vagonih tudi 100% pretežno nekega tovora, tega nihče ne nadzoruje danes! Jutri, ko bo prišlo do izrednega dogodka, bomo imeli seveda vsi polna usta skrbi, zakaj se je to zgodilo. Pa vendar se to dogaja. Torej, na področju varnosti moramo tudi biti evropsko primerljivi in pozdravljam to, kar je Vlada Republika Slovenije oziroma ministrstvo pripravilo v tej izhodni strategiji, in pozivam ministrstvo, da to čim prej uredi, tako kot smo se dogovorili tudi na Odboru za promet.

Drugo, na kar bi želel opozoriti, je to, da izgubljam bitko s časom; jaz upam, da ne bomo izgubili vojne. Če pogledamo načrtovano dinamiko dela, recimo Koper-Divača, bomo v enem mesecu izgradili 0,45 km proge. Tako je po izračunu to

zapisano, to pa naj bi stalo, en kilometer proge namreč 26 milijonov evrov. Če primerjamo to z južno železnico, ki jo je gradil Franc Jožef, lahko ugotovimo, da so takrat naredili tri kilometre proge, in če pa primerjamo cenovno naših 26 milijonov evrov za km proge s tibetansko progo, pa ocenjevalci razmer tukaj predpisujejo - v Tibetu smo 2,4 milijona ta kilometer stane. Zakaj taki razkoraki, zakaj lahko tam na mesec zgradijo 23 km proge, pa vemo, kakšen teren je, pri nas pa bo zahtevnost velika, poseg v prostor tudi. Ampak verjamem, da so tu ogromne rezerve in tu je treba prevetriti, kajti mi bomo seveda razpolagali z velikimi sredstvi iz državnega proračuna, zadolžili bomo tudi prihodnje generacije in prav bi bilo, da tudi odgovorno ravnamo s temi sredstvi.

Ni videti velikega intenzivnega dela na tem, da bi se dela začela izvajati, tako tista, ki bi se že lahko - recimo iz Zidanega Mosta proti Mariboru bi takoj lahko začeli obnavljati progo za, v bistvu zmožnost 22,5 tonskega osnega pritiska, ker ne vidim razloga, da ne bi. Pa se to še ni zgodilo. Tudi prejšnja vlada je na tem spala. In ko govorimo o tem, da izgubljam možnosti in priložnosti, da bi dobili nove tovore, je treba povedati, da imamo samo eno cesto in samo eno železnico in da ta pretočnost je iz dneva v dan manjša. Naša komercialna hitrost v tovornem prometu je zgolj nekaj več kot 30 km/h, medtem ko Evropa vozi v režimu 160 km/h. To je treba tu jasno povedati. Počasne vožnje, ki se vrstijo zaradi slabe železniške infrastrukture, teh je iz dneva v dan več, ker najlažje je izdati odredbo, da na nekem odseku mora biti počasna vožnja, ker tam se je nekaj zgodilo v premiku, ne vem, tektonski premiki in proga "plava", ker je spodnji ustroj slab itn. In seveda, nevarno se je voziti po železnicah. V takih varnostnih pogojih, ki jih imajo železnice, je to nevarno. O tem govorim sedaj s tega mesta. In čim prej je treba pristopiti k temu, da začnemo posodabljati ta železniški infrastrukturni sistem. Če govorimo o tem, da imamo v veljavnosti še likovne signale, veste, ko Evropa že govori o avtomatskem vodenju prometa od postaje do postaje, je to dokaj žalostno. In seveda, taki zakoni nam ne bodo nič drugega pomagali kot to, da bomo naredili nek predpogoj za začetek nekih del, ki pa jih že vrsto let odlagamo.

Tudi če pogledamo nacionalni razvojni projekt iz 90. let ugotavljamo, da je le nekaj procentov izkoriščenega oziroma realiziranega. Tam smo zapisali, nekako v 90. letih tudi, da je prioriteta drugi tir. In kar me pa najbolj žalosti, spoštovane gospe in gospodje, mi imamo razvojni projekt Koper - Divača uvrščen med prvih deset prioritetenih projektov v Evropi, pa ga nismo začeli izvajati. Celo Evropa nas je pozvala, da vrnemo denar, ki smo ga že dobili, 4 milijone evrov, zato ker nismo zagotovili v prejšnji vladi lastne udeležbe v proračunu za koriščenje teh sredstev. Zbudimo se! Tudi nadzornemu svetu sem predlagal, z gospodom Godcem smo se usedli, da se sestavi nek svet ljudi, ki imajo možnost,

znanje, hotenje začeti takoj. Ne odlagati to na jutri. In gospodarska škoda, še to želim povedati, ki se iz dneva v dan na tem področju veča - seveda tudi ta račun ne bo izstavljen nikomur. Kaj se bo zgodilo, če ne bomo evropsko primerljivi? Verjetno tudi strateškega partnerja ne bomo dobili. Vlada se zelo prizadeva, da bi ga, ampak če se te zadeve ne bodo uredile tako, da bodo lahko v komercialni sestavi vozili vlaki po naših tirih, seveda strateški partner v Slovenijo ne bo prišel.

Zato s tega mesta pozivam, seveda izven konteksta tega amandmaja, naj mi bo oproščeno, spoštovani predsednik, da se seveda takoj pristopi k temu. Naj se imenuje nek svet, ki bo dal pospešek, kajti ni razlogov, da ne bi začeli. Denar imamo, poroštveni zakon, kot rečeno, je bil že v prejšnjem mandatu sprejet, za najem kreditov, projekte nekatere imamo. Ministrstvo je naredilo tudi razumen korak v tem smislu, da je pospešilo izgradnjo drugega tira zaradi tega, ker smo ugotovili, da prostorski akti za tako imenovano enotirno progo so že sprejeti in da načrti obstajajo in tako naprej. Prej bomo tu pridobili nekaj časa. In ne vidim razloga, da ne bi začeli s temi deli takoj, zlasti pa zagotavljati normalne varnostne pogoje in normalne eksploatacijske pogoje za vožnjo vlakov v komercialni sestavi. Sedaj tega nimamo. Poziv Vladi: prosil bi, da pristopimo k temu jutri.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Opozoril bi, da se sicer tehtne pripombe, ocene in predlogi, ki so bili dani, da se pri tej razpravi osredinimo na oba amandmaja k 4. členu, ker bo še prilika, da se o teh, drugih pomembnih vidikih razpravlja. Čeprav, kot sem rekel, ne zanikam aktualnosti in vsebinske tehtnosti razprave. Torej, se osredinimo bolj na amandmaje. Želi še kdo razpravljati? Državni sekretar, gospod Jakomin.

DR. IGOR JAKOMIN: Hvala lepa. Zahvaljujem predlagateljem amandmajev za to iskreno pomoč, ki so jo nam želeli dati pri izboljšanju Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu, pa vendar moram povedati, da stališče predlagatelja je, da se amandmaje zavrne.

Predlagatelji amandmaja menijo, da bi bilo treba med definicijo uvrstiti tudi to strokovno terminologijo... kot so: bistvene zahteve, interoperabilnost, komponente interoperabilnosti, tehnično specifikacijo interoperabilnosti, ki jih zakon tudi v nadaljevanju uporablja. Uvršanje teh pojmov med definicije bi pomenilo podvojevanje, saj so bistvene zahteve opredeljene v 10. členu novele zakona oziroma v 12. členu zakona, ki se spreminja. Nadalje, interoperabilnost je opredeljena v 6. členu v prvem odstavku zakona, ki se spreminja. Komponente interoperabilnosti so opredeljene v 10. členu in tehnična specifikacija je opredeljena v 7. členu zakona, ki se spreminja.

Glede besede "poznejši". Uporaba, prevedena, v direktivi o interoperabilnosti se kot taka tudi uporablja v noveli zakona. Menimo, da tudi iz besede "nadaljevalni" ni mogoče razbrati, da gre za frazo projekta, ki pri uporabi novih tehnologij in specifikacij ni smiselna. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati o obeh amandmajih k 4. členu? Ugotavljam, da ne želi. Zato zaključujem razpravo o tem členu in dveh amandmajih.

V razpravo dajem 14. člen ter amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo o tem razpravljati? Dr. Peter Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala. Bistvo predlaganega amandmaja je pač to, da se pri vseh odločitvah, ki jih varnostni organ sprejema in ki se zaključijo z nekim dovoljenjem, kakorkoli že, da se v zakon zapiše nek rok, v katerem je to treba določiti. In to je, mislim da, smiseln predlog. Na Odboru za promet so predstavniki Agencije za železniški promet dejali, da oni vsa dovoljenja izdajo že v bistveno krajšem roku, v 14 dneh. Če pa vendar imamo neko zakonsko varovalko, ki je zdaj z našim predlogom celo podaljšanja na en mesec, pa s tem pravzaprav vsi imamo pred seboj nek časovni potek, do kdaj morajo dovoljenja biti izdana. Mislim, da tukaj ni v tem nobena težava. Izognili bi se radi, da se bi kakšni postopki vlekli predolgo časa in bi prišlo do sklicevanja različnih organov drug na drugega, kar se je v preteklosti že dogajalo. Na koncu pa trpi tehnična rešitev. Recimo, lahko se zgodi, da nek varnostni sistem ali pa gradbeni, nek odsek proge, neka varnostna naprava, zapornice, karkoli pač že, sploh pa, če bo šlo za nove tehnične rešitve, da se bodo ti postopki vlekli predolgo časa. In predlog je pravi. Ne vidimo nobenega problema, da bi to ne bilo mogoče storiti v nekem primernem roku, to pa je po naši oceni 30 dni, en mesec. To, seveda, tudi predlagamo, da se za te primere, ki so v tem členu opredeljeni, tudi zapiše, pa potem ne bo nobenega arbitriranja med organi. Imeli bodo zakonsko normo, do kdaj je treba kakšno dovoljenje izdati. V nasprotnem primeru pa seveda lahko pridemo do tega, da se bodo postopki na račun tega, ker roki niso predpisani, vlekli in da bo na koncu to šlo na škodo, ne nazadnje, tudi varnosti v železniškem prometu. Če pa celo predstavniki Agencije za železniški promet trdijo, da so to sposobni narediti v 14-ih dnevih, potem pa sploh ne vidim razloga, da v zakon tega 30-dnevnega roka ne bi zapisali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi o tem amandmaju k 14. členu še kdo razpravljati? (Ne želi.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali danes,

v okviru glasovanja, najmanj pol ure po zaključeni 25. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **11. TOČKO DNEVNEGA REDA - to je na drugo obravnavo PREDLOGA ZAKONA O PREJEMKIH POSLOVODNIH OSEB V GOSPODARSKIH DRUŽBAH V LASTI REPUBLIKE SLOVENIJE IN SAMOUPRAVNIH LOKALNIH SKUPNOSTIH v okviru rednega postopka.** Predlog zakona je v obravnavo Državnem zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavnici Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Besedo ima mag. Darja Radić, državna sekretarka na Ministrstvu za gospodarstvo. Prosim.

MAG. DARJA RADIĆ: Spoštovani predsednik. Spoštovane poslanke, poslanci!

Predlog zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnostih ureja prejemke direktorjev v družbah, v katerih je večinska lastnica država Republika Slovenija ali pa samoupravna lokalna skupnost. Zakon predpisuje načela in omejitve, ki jih morajo upoštevati člani nadzornih svetov pri določanju prejemkov in pravic direktorjev. Predlog zakona je pravzaprav nadgradnja že v prejšnjih letih sprejetih aktov Vlade Republike Slovenije, s katerimi je Vlada želela urediti prejemke direktorjev v družbah, kjer je večinska lastnica država ali samoupravna lokalna skupnost. Prvič je bilo to že leta 1998, potem leta 2002 in kot verjetno veste, zadnja priporočila je Vlada sprejela v začetku leta 2009. Dejstvo je, da je Vlada do sedaj za to področje sprejemala predvsem priporočila, ki, kot veste, niso obvezna. Dosedanja praksa je pokazala, da ta priporočila niso vedno upoštevana, zato se je Vlada odločila, da to področje uredi z zakonom. Predlog zakona pa ima tudi cilj, da z upravljaljskega vidika uredi enotna pravila za nagrajevanje direktorjev, kjer nastopa Republika Slovenija ali lokalna skupnost kot večinska lastnica.

Glavna rešitev predloga zakona je v tem, da bodo člani nadzornih organov morali pri določanju prejemkov in tudi drugih pravic upoštevati enaka pravila, seveda pa je odgovornost za sestavo in sklenitev pogodbe še vedno na nadzornem svetu. Predlog tako omogoča direktorju fiksen in variabilen prejemek. Fiksen prejemek bo določila Vlada Republike Slovenije z uredbo, in sicer v skladu z razmerji povprečnih plač v družbi oziroma v skupini. Poleg tega pa bo direktor upravičen tudi do variabilnega dela, če bo dosegel zastavljene cilje, ki mu jih bo postavil nadzorni svet. Z zakonom je določena le zgodnja meja variabilnega prejemka, in sicer v višini 30% fiksnega prejemka. Zakon omejuje tudi izplačilo odpravnin. Tako direktorji, ki bodo ostali zaposleni v družbi, ki so jo prej vodili, ne bodo upravičeni do odpravnine, bodo pa upravičeni do drugih pravic, ki so

pomembne za normalno opravljanje njihove funkcije, kot je na primer uporaba službenega vozila, reprezentanca in tako naprej. To pa seveda v okviru pravil, ki jih mora oblikovati nadzorni svet.

Predlog zakona tudi predvideva kazenske sankcije za člane nadzornih svetov, če ne bodo upoštevali določbe tega zakona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Predlog zakona je obravnaval Odbor za gospodarstvo kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku Matjažu Hanu za predstavitev poročila odbora. Prosim.

MATJAŽ HAN: Še enkrat lep pozdrav, predsednik. Spoštovana državna sekretarka. Spoštovane poslanke in poslanci!

Odbor za gospodarstvo je 3. februarja 2010 kot matično delovno telo obravnaval Predlog Zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Seji odbora so prisostvovali predstavniki predlagatelja, to je Ministrstvo za gospodarstvo in Zakonodajno-pravna služba. Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, na podlagi katerega so poslanske skupine koalicije tudi vložile amandmaje ter z njimi upoštevale pretežni del pripomb Zakonodajno-pravne službe. Odboru je bilo posredovano tudi mnenje Državnega sveta, ki predlog zakona podpira ter predlaga dve konkretni spremembi predloga zakona, ki pa ju odbor ni upošteval. Ker je bil v skladu s 145. členom poslovnika Državnega zbora predlog zakona poslan v mnenje lokalnim skupnostim, so bila odboru posredovana mnenja treh občin, in sicer občine Trbovlje, občine Izola in mestne občine Maribor. Iz teh mnenj izhaja, da je vzpostavitev enotnega sistema prejemkov in pravic direktorjev v družbah...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim za posluš v dvorani.

MATJAŽ HAN: ... v večinski lasti države oziroma lokalnih skupnosti tudi potrebna.

Seja je potekala tako, da je uvodoma, tako kot danes državna sekretarka z ministrstva za gospodarstvo, mag. Darja Radić, na kratko predstavila zlasti temeljne razloge za sprejetje predloga zakona, pa tudi njegove poglavitne rešitve. Ob zaključku uvodne predstavitve pa je poudarila, da Vlada amandmaje poslanskih skupin koalicije podpira.

V okviru razprave o posameznih členih je večina razpravljavcev podprla predloženo zakonsko besedilo, saj so poudarili, da ga iz različnih razlogov dejansko potrebujemo. So pa posamezni razpravljavci opozarjali na nekatera vprašanja, ki se odpirajo ob njegovi obravnavi. Vzpostavljeno je tako bilo, da se je treba zavedati dejstva, da se v zakonodajni proceduri istočasno nahaja tudi Predlog zakona o

upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije, s katerim bo na sistemski način urejeno upravljanje kapitalskih naložb v lasti Republike Slovenije in lokalnih skupnosti. Temeljito bi zato kazalo razmisliti, ali bi bilo pametneje ali primerneje tudi urejanje prejemkov direktorjev teh podjetij urediti v njegovem okviru. Podan je bil tudi proceduralni predlog, da se z obravnavo predloga zakona prekine, dokler se ne ugotovi, kako je obravnava vprašanja prejemkov in direktorjev urejena v Predlogu zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije. Ta predlog ni bil sprejet.

Pretežni del razprave pa se je nanašal na določbe 4. člena, ob katerih so bile vzpostavljena naslednja vprašanja. Variabilnemu delu prejemka bi kazalo dati večji poudarek in ga ne tako rigorozno opredeliti, saj bi na ta način lahko direktorje resnično motivirali. V zvezi z določbo petega odstavka 4. člena teh določb ter določbami 7. člena je bilo opozorjeno na vprašanje o suverenosti lokalnih skupnosti oziroma ustreznosti predlagane rešitve, po kateri bo Vlada tista, ki bo z odredbo določila višino sprejemljivega prejemka tudi za družbe, ki so v večinski lasti lokalnih skupnosti, ter rešitev, da bodo morali organi nadzora tudi teh družb pogodbeno posredovati Ministrstvu za gospodarstvo. Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo glede na delitev pristojnosti med državo in lokalnimi skupnosti primerneje, če bi o plačah direktorjev družb, ki so v večinski lasti lokalnih skupnosti odločali na primer občinski sveti teh skupnosti. Nejasno je bilo razmerje med določbo pete alineje prvega odstavka 4. člena in določbo drugega odstavka istega člena. Po eni strani je namreč nagrajevanje direktorjev z delnicami prepovedano, po drugi strani pa, kot izjema, dovoljeno, kar je zelo nenavadno.

Predstavnice in predstavniki Vlade so v zvezi z izpostavljenimi vprašanji podali tudi določna pojasnila in so zelo jasno povedali svoje odgovore. Odbor je po končani razpravi sprejel vse amandmaje poslanskih skupin: SD, Zares, DeSUS in LDS, v skladu s tem pa je bilo tudi pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, ki je tudi sestavni del poročila odbora.

Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališče poslanskih skupin.

Stališče poslanske skupine Demokratične stranke upokojujencev bo predstavil Matjaž Zanoškar.

Prosim.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo, spoštovani predsednik, spoštovana državna sekretarka, kolegice, kolegi.

Predstavljam stališče Poslanske skupine DeSUS glede Predloga zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti.

V Poslanski skupini DeSUS bomo z veseljem podprli predlog zakona o prejemkih poslovnih oseb, ki je pred nami. Po naši oceni zakon dokaj zadovoljivo omejuje višino prejemkov direktorjev državnih služb, predvsem glede na pričujočo finančno krizo in gospodarsko recesijo, ki jo zelo intenzivno občutimo tudi v naši državi. V takšni krizi še posebej bodejo v oči razlike v višini prejemkov delavcev in poslovnih oseb predvsem v družbah, ki so v večinski lasti države in lokalnih skupnosti. Vlada do zdaj ni imela zakonske možnosti, da višino prejemkov omeji, temveč je lahko dajala zgolj priporočila, ki so se izkazala, bolj kot ne, za neučinkovita. Žalosti pa nas, da Vladi ni ostalo drugega, kot da menedžerje na tak način prisili, da ravnajo gospodarno ter da se zaradi variabilnega dela plače, ki bo odvisen od uspešnosti poslovanja družbe, resnično trudijo za uspešno delo družbe, ki jo vodijo.

Tako je Vlada pripravila predlog zakona, s katerim se vzpostavljajo enotna pravila pri določanju prejemkov in odpravnin članov uprav, izvršilnih direktorjev, poslovnih in prokuristov v teh družbah. Predlog zakona vsebuje načela in omejitve, ki jih morajo upoštevati člani nadzornih svetov pri določanju prejemkov in pravic direktorjev. S tem je država kot večinska lastnica, izkoristila pravico poseganja v družbo, obenem pa ni odvzela pooblastil nadzornim svetom. Bruto plača vodilnih delavcev bo določena v razmerju s povprečno bruto plačo v družbi oziroma skupini. Direktorjevi prejemki bodo sestavljeni iz bruto plače ter ... prejemka. Za sestavo in sklenitev pogodbe bo še vedno odgovoren nadzorni svet. Predvidene pa so tudi kazni za nadzornike, ki zakona ne bodo upoštevali. Vse pogodbe in določila, ki bodo v nasprotju s tem zakonom, bodo nični.

V Poslanski skupini DeSUS še posebej pozdravljamo omejitve odpravnin na višino največ šestih bruto mesečnih plač direktorja. Posamezna poslovna oseba bo upravičena do odpravnine le v primeru, da zapusti podjetje, kar je pravzaprav tudi smisel odpravnine.

Glede na povedano ter v upanju in prepričanju, da bomo zmanjšali nezadovoljstvo državljanov in državljanov glede enormnih plačil poslovnim strukturam v podjetjih v državni lasti, bomo v Poslanski skupini DeSUS ta predlog z veseljem podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, predstavnica Vlade!

Danes je prišel v javnost podatek, da je z 31. januarjem zabeleženo v državi Republiki Sloveniji 99.783 brezposelnih. V preteklosti se nihče nikdar ni vprašal, kako je mogoče, da ima predsednik Vlade države Republike Slovenije plačo približno 6

do 7.000 bruto evrov, medtem ko so imeli, brez nadzora, različni direktorji, člani nadzornih svetov podjetij, ki so poslovala celo z rdečimi številkami, plače, ki so se sukale v petmestnih številkah; 2-, 3-, 4-krat večje plače od predsednika Vlade. In to sramoto smo prenašali dolgo, dolgo časa. Hvala bogu, da se je Vlada spomnila predlagati zakon o prejemkih poslovodnih oseb, čeprav ta zakon zagotavlja zgolj enaka merila za določanje prejemkov in odpravlja dosedanja nesorazmerja, čeprav še vedno prepušča članom nadzornih organov, da odločajo o višini prejemkov direktorjev družb, ki so v državni lasti, in družb, ki so v lasti občin, samoupravnih lokalnih skupnosti, je vsaj korak.

Z velikim veseljem bi vsem poslankam in poslancev privoščil ob obravnavi in sprejemanju tega zakon, ki bo začel veljati čez tri mesece, tudi primerjalne podatke, kakšna je bila ta zgodba do sedaj v vseh podjetjih, ki so v lasti države. Prav rad bi enkrat videl te številke, koliko plače je imel direktor tega, tega, tega podjetja, predsednik nadzornega sveta, člani nadzornih svetov in odborov. Milijarde evrov so šle na ta račun, ker je bila na tem področju čista anarhija, rezultat tega, med drugim, pa je 99.783 brezposelnih!

Mi bomo ta zakon podprli v Slovenski nacionalni stranki, ob tem da še enkrat opozarjam, kot sem opozoril na matičnem delovnem telesu, pa to opozorilo ni naletelo na preveč posluha, da je določilo pete alineje prvega odstavka 4. člena v nasprotju s petim odstavkom 4. člena. Namreč, najprej govori o tem, da direktorjem ni mogoče oziroma se jim ne sme odpravnine izplačevati z vrednostnimi papirji, kasneje pa v petem odstavku govori, da se jim lahko odpravnina plača v 50% z vrednostnimi papirji. To je prva nejasnost oziroma zame je to nasprotje v zakonu. In drugič, zakaj me to moti? Če je določen znesek odpravnine, na primer Bogdan Barovič bo dobil 2000 evrov odpravnine, je zgodba jasna. Če bo Bogdan Barovič dobil 50% vrednostnih papirjev, so ti lahko vredni 500 evrov ali pa 7000 evrov, pomeni, da nisem dobil določene odpravnine, zato me moti. Še bolj pa nas moti 8. člen, ki govori o kazni, ki jo prejmejo člani nadzornega sveta oziroma odborov, ki so ravnali v nasprotju z zakonom. Prav je, da se jih kaznuje, ampak, logično vprašanje, kako vendarle lahko član nadzornega sveta dela v nasprotju z zakonom: saj ja ne sme, saj ja ne more! Kaj ga bomo kaznovali! Sploh ne sme biti član nadzornega sveta, če dela v nasprotju z zakonom! In kot tak za dobro plačilo do sedaj bi moral zakone poznati.

Mi bomo podprli ta zakon o prejemkih in upam, da se bo ta zakon še razvijal. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni. V Liberalni demokraciji Slovenije bomo podprli Predlog zakona o prejemkih

poslovnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Gre namreč za enega v nizu ukrepov v času pričujoče globalne krize. Glavna rešitev, ki jo prinaša zakon, je omejitev plač...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani!

MILAN GUMZAR: ... enotnega sistema nagrajevanja. Že na začetku krize je Vlada sprejela sporočilo o nagrajevanju uprav in nadzornih svetov. Kmalu pa smo se znašli v težavah, saj nekatera podjetja teh priporočil niso dosledno upoštevala. Ne glede na problematiko nagrajevanja in podporo zakona, pa želimo v Poslanskem klubu Liberalnih demokratov Slovenije še posebej izpostaviti temeljni problem, ki je sploh vzrok temu zakonu, ki je danes pred nami, namreč, da naš sistem korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti očitno ne deluje. Zakaj je temu tako, je lahko kompleksno, a hkrati enostavno vprašanje. Gre namreč za dejstvo, da država že danes ima vzvode, da preko imenovanja nadzornikov lahko postavlja usmeritve za delovanje uprav, kljub temu pa so nadzorniki neodvisni od lastnikov. Zato se v Poslanskem klubu Liberalnih demokratov Slovenije v povezavi z zakonom o upravljanju kapitalskih naložb nadejamo in pričakujemo, da bo predlagani zakon prispeval h končni vzpostavitvi preglednega sistema korporativnega upravljanja, kjer bodo relacije urejene in transparentne ter kjer bo znana predvsem odgovornost tistih, ki upravljajo s podjetji. Dokler pa ta cilj ne bo dosežen, pa velja podpreti zakon, ki bo uredil vsaj področje plač. Ne nazadnje gre tudi za pomembno simbolno potezo, da morajo poslovodstva deliti usodo globalne krize z drugimi državljani.

Iz zakona izhaja rešitev v smeri vzpostavitve enotnih pravil pri določanju prejemkov in odpravnin članov uprav, izvršnih direktorjev, poslovodij in prokuristov v teh družbah. V tem trenutku v Poslanskem klubu Liberalnih demokratov Slovenije tako rešitev ocenjujemo kot ustrezno, velja pa opozoriti na nevarnost morebitnih izigravanj zakona z drugačnimi inovativnimi rešitvami. Namreč, poskrbeti moramo, da s takimi ukrepi ne bo, tako kot pravi Vlade, ogrožena prav dolgoročna vzdržnost družbe. Še posebej v teh časih si v najpomembnejših podjetjih ne smemo dovoliti, da teh podjetij ne vodijo najsposobnejši in najkvalitetnejši kadri.

Glede na navedeno bomo v Poslanskem klubu Liberalnih demokratov Slovenije glasovali za sprejetje zakona z obžalovanjem, da tega zakona nismo sprejeli že v preteklosti, saj zakonov ni mogoče sprejeti za nazaj.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Matevž Frangež. Prosim.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovane in spoštovani! Socialni demokrati smo zavezniki skladnega socialnega razvoja naše družbe. Slovenske skupnosti ne vidimo kot skupnosti velikih socialnih razlik, ampak svoje zglede prepoznavamo v pristopih, ki sistemsko urejajo razmerje med najvišjo in najnižjo plačo. Po dvigu minimalne plače zato sedaj pristopamo k urejanju druge strani te premice in jo spreminjamo v daljico v tistem delu gospodarstva, v katerem je kot lastnik prisotna Republika Slovenija. Z ureditvijo korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti, ki je prav tako v postopku sprejemanja v Državnem zboru, si Socialni demokrati obetamo, da bomo z odgovornim in strateškim upravljanjem podjetij v državni lasti končno dokazali, da je država lahko dober lastnik podjetij in da imajo ta podjetja pomemben razvojni, ekonomski in socialni učinek na skladen razvoj celotne skupnosti. Zato kot jedro te razprave razumemo naše skupne napore, da uredimo korporativno upravljanje državnih podjetij ob hkratnem premisleku o tem, kje država nastopa kot strateški lastnik in mora to vlogo ohraniti tudi v prihodnje, kje pa je mogoč umik države iz lastništva podjetij. Že večkrat smo poudarili, da mora ta umik biti premišljen in selektiven in nikakor ne sme slediti ambicijam po razprodaji državnega premoženja.

Nedvoumno je, da je še posebej v času gospodarske in socialne krize pozornost javnosti na plače menedžerjev v državnih podjetjih še posebej občutljiva. Urejanje tega področja pa javnost še dodatno pozdravlja zaradi ogorčenja, zaradi nesprejemljive tajkunizacije v minulem obdobju, ki je očitno pokazala na kopičenje premoženja v rokah peščice. To je za mnoge izmed nas še toliko bolj boleče, ker so to premoženje ustvarjale mnoge generacije vseh naših ljudi.

Socialni demokrati v Sloveniji prepoznavamo mnogo dobrih podjetij. Dobro podjetje ja za nas tisto podjetje, v katerem delajo dobri in zadovoljni delavci, ki so pošteno plačani za dobro opravljeno delo in ki imajo predane in prodorne menedžerje, ki s svojim vodenjem zasledujejo najboljše interese teh podjetij, zaposlenih, lastnikov, okolja in skupnosti. Kako pomemben je dober in motiviran menedžer, ki ima ob svojih znanjih še ustrezen etični odnos do podjetja, ki ga upravlja, je še posebej jasno, ko pogledamo na nekatere izmed slovenskih podjetij, ki so zaradi slabega vodenja in izčrpavanja podjetij ta podjetja resno ogrozili ali pa vsaj zapravili tiste strateške prednosti, ki so si jih pred tem ustvarili na slovenskem, evropskem in svetovnem trgu. Izkušnja prejšnjega mandata je pri nekaterih izmed teh podjetji še posebej boleča. Ekscesni primeri v preteklosti so jasno pokazali na neprimerno ureditev višine plač in variabilnih prejemkov poslovodstev podjetij, ki so v lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti. Prav zaradi teh primerov se je pokazala potreba, da se to področje sistemsko uredi. Prav tako lahko rečemo, da je podlaga za predlagani zakon koalicijska pogodba, ki jasno navaja, da se bo koalicija

zavzela za zgornjo mejo menedžerskih plač, nagrad in odpravnin, in sicer na način, da bodo ti prejemki vezani na zagotavljanje dolgoročne stabilnosti družb, ki jih menedžerji vodijo.

Posledica je obravnavani predlog zakona, ki bo uredil praktično vseh prejemke teh poslovodnih oseb, od bruto plač do variabilnega dela plač in ne nazadnje tudi vprašanje odpravnin z omejitvijo na maksimalno 6-kratnik bruto plače.

V poslanski skupini menimo, da je urejanje področja prejemkov poslovodnih oseb dobrodošlo, v nekaterih pogledih tudi nujno, zato bomo v interesu skladnega in povezanega razvoja slovenske skupnosti v interese družbe majhnih socialnih razlik predlagani zakon podprli.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Danijel Krivec, prosim.

DANIJEL KRIVEC: Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Cenjene kolegice in kolegi, državna sekretarka. Lepo pozdravljeni.

V koalicijskem sporazumu so se koalicijski partnerji, skupaj z Združenjem delodajalcev Slovenije in Gospodarsko zbornico zavzeli za pripravo priporočila o zgornji meji za menedžerske plače, nagrade in odpravnine ter za sejnine in nagrade nadzornih svetov v vseh podjetjih. Urejanje prejemkov direktorjev v gospodarskih družbah doslej ni bilo v pristojnosti Vlade Republike Slovenije, tudi če so bile v neposredni ali posredni večinski lasti države. Vlada Republike Slovenije ne odloča o pogodbah s poslovodnimi osebami gospodarskih družb in pogodb z njimi tudi ne sklepa, razen v izjemnih primerih, na primer pri družbi Sodo, pri družbi Borzen d.o.o, v katerih kot edina ustanoviteljica imenuje in razrešuje direktorja ter odloča tudi o njegovi plači. To je po Zakonu o gospodarskih družbah pristojnost nadzornega sveta. Vlada Republike Slovenije je doslej lahko članom nadzornih organov v gospodarskih družbah, ki so v večinski lasti države, zgolj priporočala, kako naj ravnajo pri določanju plač direktorjem. V primeru, da bo predlog tega zakona sprejet, se bo to spremenilo, in bo vlada določala enotna pravila pri določanju prejemkov in odpravnin članov uprav, izvršnih direktorjev, poslovodij in prokuristov v družbah v večinskem državnem lastništvu. Predlagatelj zakona tako navaja, da se s predlogom zakona uresničuje cilj po vzpostavitvi enotnega sistema prejemkov poslovodnih oseb v družbah, v katerih je Republika Slovenija ali samoupravna lokalna skupnost neposredno ali posredno imetnica večinskega deleža družbe ali pa sta to obe skupaj. Po novem bo direktor tega predloga zakona upravičen do bruto plače, ki jo določil Vlada z uredbo. Predviden naj bi bil 5-kratnik povprečne bruto plače. Direktor

je tudi upravičen do spremenljivega dela plačila za uspešnost poslovanja, ki lahko znaša največ 30% bruto plač direktorja v poslovnem letu. Ravno tako je upravičen do odpravnine, ki se določi v višini največ 6-kratne bruto mesečne plače direktorja.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke ocenjujemo ta korak v pravo smer in ne bomo nasprotovali temu zakonu.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Zares bo predstavil Alojz Posedel. Prosim.

ALOJZ (LOJZE) POSEDEL: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovana državna sekretarka, kolegice in kolegi! V Poslanski skupini Zares bomo predlog zakona podprli. Več je razlogov, zakaj soglasna podpora temu predlogu in tudi veselje, da so vse do sedaj predstavitve poslanskih skupin potrdile, da je ta predlog zakona dober in nujen. Urejanje izplačil prejemkov do sedaj ni bilo urejeno na takšen način, da bi lahko Vlada urejala višino izplačil v podjetjih, tudi kjer je večinski ali delni lastnik v neposredni ali posredni lasti, ker je bila to pristojnost po zakonu o gospodarskih družbah nadzornih svetov. Pokazalo se je, veliko je bilo primerov, ki so pokazali na nevezdržnost dosedanje ureditve, in da je na te pojave Vlada že v lanskem letu, v letu 2009, reagirala in sprejela priporočila, kako naj ravnajo posamezni nadzorni sveti, vendar je to lahko bilo upoštevano ali pa ne. Še bolj pa so bili primeri, ki so se pojavljali v času, ko je nastopila finančna in gospodarska kriza. Pokazala je oziroma boljše rečeno razgalila je načine, oblike in pa višino nekaterih prejemkov vodilnih zaposlenih in da so bili ta izplačila posledica kratkoročnih ciljev, ker so bili osredotočeni samo na doseganje kratkoročnih ciljev, ki so pokazali na kratek rok celo izredne rezultate, na dolgi rok pa so pomenili celo lahko začetek konca tudi uspešnega podjetja. In tukaj se je pojavil v delu menedžerjev tudi pojav, lahko imenovan moralni hazard, ko se je praktično s samo nagrajevanjem uspeha - s tem da neuspeh na dolgi rok pa s tem ni bil kaznovan - prišlo do enormnih izplačil in do pojavov, ki so bili nesprejemljivi. Zato tudi odločitev in predlog Vlade, da z zakonom uredi izplačila na vseh področjih, tako da bo izplačilo povezano direktno z uspehom poslovanja, ki ne bo merjen samo na kratek rok, ampak bo zagotavljal dolgoročno razvojno sposobnost podjetja in pa vzdržnost izplačil.

Ob tem v Poslanski skupini Zares opozarjamo tudi, da s takšnim zakonom ne gre za nobeno kaznovanje menedžerjev, ki vemo, da so v prvih vrstah za uspeh in za delo podjetij, da so takšne rešitve v zakonu sprejete in predlagane zaradi posameznikov, ki so izkoristili situacijo, in da so samo nekateri takšni, ki niso spoštovali tistega osnovnega, moralnega temelja, kako ravnati in si ne izplačevati enormnih

prejemkov ob tem pa celo odpuščati delavce. Zato je ta zakon dober in bomo v Poslanski skupini Zares podprli ta zakon, ker bo omejil prejemke v okviru družbene sprejemljivosti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Franc Bogovič. Prosim.

FRANC BOGOVIČ: Lep dober dan. Spoštovane kolegice in kolegi! Spoštovani predsednik, državne sekretarka.

Priporočila, kako naj se uredijo prejemki vodilnih v družbah v večinski lasti Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnostih, so bila sprejeta prvič že leta 1998, potem tudi leta 2002 in nazadnje leta 2009, vendar se je v praksi pokazalo, da dana priporočila predstavnikom nadzornih svetov niso zadostovala. V času gospodarske krize in vse bolj očitne in prisotne krize moralnih, etičnih vrednot je več kot očitno nujno potrebno to družbeno razmerje urediti z zakonom. Očitno je, da kot družba in posamezniki nismo dovolj zreli, da bi se tisti, ki so za to odgovorni, obnašali in ravnali času in situaciji primerno. Vse prevečkrat se predvsem v javnem sektorju oziroma, če gremo tokrat še širše, tudi v družbah v večinski lasti države ali občine ne morejo upreti skušnjavi in zaradi pomanjkanja splošne odgovornosti do države Republike Slovenije in njenih državljanek in državljanov neracionalno, predvsem pa v korist ozkega izbranega kroga ljudi zlorablajo priložnosti in položaj predvsem v lastne finančne, materialne koristi.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke zatorej podpiramo predlog, da se ta problematika uredi z zakonom in na ta način tudi postavijo enotna pravila delovanja in uresničevanja funkcije upravljavca Republike Slovenije oziroma lokalne skupnosti v teh družbah. Še enkrat, predlog zakona bomo podprli.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o dopolnjenem predlogu zakona bomo opravili danes, v okviru glasovanj, pol ure po zaključeni 25. točki dnevnega reda oziroma najkasneje ob 21.10. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **12. TOČKO DNEVNEGA REDA - to je na drugo obravnavo PREDLOGA ZAKONA O STORITVAH NA NOTRANJEM TRGU, v okviru rednega postopka.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavnici Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Mag. Darja Radić, izvolite.

MAG. DARJA RADIĆ: Hvala, podpredsednik. Spoštovane poslanke, poslanci. Predlog zakona o storitvah na notranjem trgu delno prenaša v slovenski ravni red direktivo o storitvah na notranjem trgu Evropske unije. Ta direktiva je izredno horizontalne narave. Nanaša se na vse storitve, razen na tiste, ki so posebej izvzete iz te obravnave. Poleg splošnih zahtev v zvezi z dovoljenji za opravljanje storitev preko sedeža gospodarske družbe in za prosto čezmejno opravljanje storitev predlog zakona opredeljuje tudi upravno poenostavitve, opredeljuje tudi način zagotavljanja kakovosti storitev in vključuje tudi poglavje o pravnem sodelovanju pristojnih organov držav članic.

Glede upravne poenostavitve je mogoče pomembno izpostaviti, da je v tem okviru v zakonu opredeljena tudi zahteva po vzpostavitvi elektronske enotne kontaktne točke, katere ustrezno delovanje je pogoj za pravilen in uspešen prenos direktive o storitvah na notranjem trgu v pravni red Republike Slovenije. Preko te enotne kontaktne točke, ki jo tudi pripravljamo v Sloveniji in ki bo povezana s pristojnimi organi, bodo lahko vsi ponudniki storitev v Evropski uniji opravili vse postopke in formalnosti za začetek opravljanja storitev v Republiki Sloveniji na daljavo in po elektronski pošti, in to tako od vloge do pridobitve dovoljenja. Poleg tega bodo preko enotne kontaktne točke tudi ponudniki in prejemniki lahko pridobili ažurne in jasne informacije v zvezi z vsemi storitvami v Republiki Sloveniji.

Kar se tiče prostega ustanavljanja, bi rada poudarila, da to poglavje ureja vprašanja, ki se nanašajo na dovoljenja, potrebna za opravljanje določene storitve preko sedeža gospodarske družbe, natančneje pa opredeljujejo posamezne postopke sektorski predpisi.

Mogoče poudarek iz tega poglavja. V tem poglavju zakon opredeljuje postopke, roke, izdajo in pravna sredstva, njihovo veljavnost, možnost izbire med več kandidati. Bistvena novost v tem poglavju je ta, da na področju izdaje dovoljenj velja, da molk organa pomeni izdajo dovoljenja, ne pa možnosti pritožbe, kot to, recimo, generalno določa Zakon o upravnem postopku. Pristop, da je z molkom organa dovoljenje podeljeno, pozna pa seveda tudi izjeme, in sicer v primerih, ko gre za pomembne naloge javnega interesa, kot so varnost, javni red, zdravje, varstvo okolja.

Poglavje o prostem opravljanju storitev zajema pogoje za ponudnike storitev, pod katerimi se lahko začnejo opravljati storitve v Republiki Sloveniji. Kot sem že omenila, zakon ureja tudi vprašanje kakovosti storitev, ki bo dosežena z zagotavljanjem informacij o ponudnikih in njihovih storitvah, zavarovanjem tudi poklicne odgovornosti in garancijami, vsebuje tudi pravila o preprečevanju nezdržljivosti nekaterih dejavnosti in o reševanju pritožb v primeru nepravilne opravljene storitve. Potem imamo še poglavje o upravnem sodelovanju držav članic Evropske unije, ki postavlja pravila

za obvezno sodelovanje pristojnih organov s pristojnimi organi drugih držav članic z namenom, da se zagotovi nadzor nad ponudniki storitev.

No, in za izmenjavo informacij o ponudnikih in za opozarjanje v primeru storitev, nevarnih za zdravje, varnost ali okolje, pa tudi za postopke pri posamičnih izjemah glede prostega opravljanja storitev, se v primeru dvoma o verodostojnosti ponudnikov uporablja tako imenovani elektronski informacijski sistem tako imenovani e-VEM sistem. No, zakon opredeljuje na splošno tudi nadzor, ki ga opravljajo pristojni inšpekcijski organi, ti sicer v tem zakonu niso natančno navedeni, ker gre za vse pristojne organe po področjih, ki so urejeni v področnih zakonih. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Predlog zakon je obravnaval Odbor za gospodarstvo kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku Matjažu Hanu za predstavitev poročila.

MATJAŽ HAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Še enkrat lep pozdrav državnim sekretarjem, vam poslankam in poslancem!

Odbor za gospodarstvo je tako kot prejšnjo točko 3. februarja 2010 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o storitvah na notranjem trgu. Seji odbora so prisostvovali predstavnice in predstavniki predlagatelja, se pravi Ministrstvo za gospodarstvo in Zakonodajno-pravna služba, na seji pa so bili prisotni tudi predstavniki Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. Odboru je bilo posredovano mnenje Zakonodajno-pravne službe, na podlagi katerega pa so tako kot po navadi poslanske skupine koalicije tudi vložile amandmaje ter z njimi upoštevale pretežni del pripomb Zakonodajno-pravne službe. Seja je potekala kot po navadi, najprej je uvodoma državna sekretarka Ministrstva za gospodarstvo mag. Darja Radić na kratko predstavila temeljne razloge za sprejetje predloga zakona ter zlasti njegove poglobitve rešitve. Pri tem pa je poudarila, da se s predloženim zakonskim besedilom v slovenski pravni red delno prenaša določbe direktive Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu. Ob zaključku uvodne predstavitve pa je opozorila, da Vlada amandmaje poslanskih skupin koalicije podpira, ker so nomotehnične narave, tako da prispevajo k izboljšanju zakonskega besedila.

Člani odbora v okviru razprave o posameznih členih o predlaganih rešitvah niso razpravljali. Razpravljali so le o 7. členu, kjer je bilo opozorjeno na vprašanje problematike regularnih oziroma dereguliranih poklicev in težav, ki se v zvezi s tem v praksi pojavljajo.

Odbor je po končani razpravi sprejel vse amandmaje poslanskih skupin SD, Zares, DeSUS in LDS, v skladu s tem pa je bilo pripravljeno besedilo dopolnjenega predloga zakona, ki je sestavni del poročila odbora. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Gospod Bogdan Barovič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke.

BOGDAN BAROVIČ: Nedvomno lahko trdim, da smo vsi, vseh 90 poslank in poslancev, enotnega mnenja, da je v tem času tako delo Državnega zbora, še posebej pa Vlade in znotraj Vlade delo Ministrstva za gospodarstvo eno najpomembnejših vsebin in ustanov. Zato z vsem spoštovanjem do vašega truda in na vašem ministrstvu, se mi zdi čudno in velika škoda, da se ukvarjate in izgubljate čas ter trud s takšnim zakonom, kot je ta - Zakon o storitvah na notranjem trgu, ko je toliko pomembnih zakonov pred nami, ki izvirajo iz izhodne strategije. Povedal bom, zakaj, da boste pravilno razumeli, in s tem bom povedal tudi stališče Slovenske nacionalne stranke, ki je absolutno proti in prosi poslanke in poslance, da nasprotujejo temu zakonu. Poglejte, zakaj. Po razpoložljivih podatkih nobena od držav članic Evropske unije nima področja prostega opravljanja storitev urejenega tako, da bi to pomenilo izvedbo te direktive. Nobena!

Glede na dejstvo, da je ta direktiva nastajala dlje časa, je bilo pričakovati, da bodo države članice čakale, kakšna bo ureditev po tej direktivi, ali bo sprejeto načelo izvora sedeža ponudnika, ali se bo nanašala na storitve v javnem interesu in tako dalje. Zato tudi države članice niso urejale tega področja. In nobena članica nima sprejetih predpisov. Zdaj mi pa, lepo prosim, povejte en pameten razlog, zakaj bi ga morala imeti ravno Slovenija! V tem času krize, ko moramo toliko pomembnih zakonov sprejeti, se ukvarjamo z vsebino nekega zakona, ki ga nihče v Evropi nima! Kar je pa najbolj žalostno, je pa to, da bomo edini 27-im članicam držav omogočali prosto opravljanje storitev v državi Republiki Sloveniji in celo tudi prosto ustanavljanje in z njim povezano področje v pravno sodelovanje. Mi, edini, v celi Evropi smo zveličani in bomo drugim ponujali, da bodo prišli, prosto trgovali pri nas, prosto ustanavljali tržne niše v državi Republiki Sloveniji, se obnašali kot gospodar v državi Republiki Sloveniji. Ko bomo mi prišli v Avstrijo, Nemčijo, Francijo, Italijo, Španijo, Grčijo, Malto - kamorkoli, 27, ne bom jih naštel, - bodo rekli: "Opa", ne može. Nimate tu kaj delati, ker nimamo še sprejete direktive o storitvah na notranjem trgu." To dejstvo je razbrati iz obrazložitve predloga tega zakona.

Mislím, da toliko pošteni pa moramo biti poslanci, ne glede na koalícijsko, opozicijsko, ne glede na politíčne barve, da bomo enkrat enotno rekli temu: "Ne!" Komu smo sužnji v tej državi Republiki Sloveniji? Saj je lepo in prav, da pokažemo vzor in da spoštujemo neke direktive. Vendar, zakaj mi, ko jasno priznamo, da drugi razmišljajo in čakajo - poudarjeno - čakajo! Zakaj ne bi mi čakali in potem od drugih pobrali

tisto, kar je dobro, v tem času - ob vsem spoštovanju, jaz vem, da ministrstvo dela, jaz ga cenim, tudi ministra za gospodarstvo zelo cenim, se mi pa res zdi škoda časa, škoda energije za to, da se mi ukvarjamo z direktivo o storitvah na notranjem trgu, medtem ko druge razvite države, vodilne - Nemčija, Francija, Italija čakajo. Res bi rad slišal pameten razlog, zakaj moramo biti že spet bolj papeški od papeža in zveličani nad vsemi.

Absolutno bomo v Slovenski nacionalni stranki predlogu zakona nasprotovali. Brez zamere, predstavniki ministrstva, z velikim veseljem bom podprl - vesel bom, če bodo storili enako drugi, da boste vi imeli malo več časa tudi zase in za oblikovanje tistih zakonov, ki so potrebni za to, da ne bomo čez en mesec dosegli 100 tisoč brezposelnih. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Milan Gumzar bo predstavil stališče Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije. Prosim.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni vsi zbrani v dvorani.

Pred nami je predlog zakona, s katerim se v slovenski pravni red delno prenašajo določbe direktive Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu. V zakonu bodo tako poleg splošnih zadev glede dovoljenja za opravljanje storitev izven sedeža gospodarske družbe in za prosto čezmejno opravljanje storitev na notranjem trgu, opredeljena še pravila glede poenostavitve upravnih postopkov, med drugim tudi odpravljanje, lahko rečemo, odvečnih ali nepotrebnih težav, s čimer se uvaja možnost za popolno ali pa delno odpravljanje nekaterih dovoljenj in s tem deregulacija storitev. Zakon vsebuje tudi pravila glede zagotavljanja kakovosti storitev in posebno poglavje, ki se nanaša na upravno sodelovanje pristojnih organov v državah članicah. Ko govorimo o kakovosti, ki je pomembna tudi z vidika zagotavljanja varnosti in obveščenosti uporabnika storitev, bo le-ta dosežena z zagotavljanjem vseh relevantnih informacij o ponudnikih in njihovih storitvah tako glede zavarovanja poklicne odgovornosti kot tudi garancij.

V delu zakona, ki se nanaša na upravno poenostavitev, gre za opredelitev in poenostavitev postopkovnih in formalnih zahtev, naj izpostavim zahtevo po vzpostavitvi enotne kontaktne točke, katere ustrezno delovanje je pogoj za pravilen in uspešen prenos direktive o storitvah na notranjem trgu v slovenski pravni red. Pri vzpostavitvi enotne kontaktne točke smo v zamudi, saj se vzpostavitve vleče že od leta 2006, in to ministrstvo rešuje z vzpostavitvijo začasnega informacijskega portala, ki bo omogočal podjetjem v Evropski uniji, da pridobijo osnovne informacije o pravilih za opravljanje storitev v Sloveniji, vzporedno pa se nadaljujejo

aktivnosti za vzpostavitev enotne kontaktne točke, pripravljen je tudi že akcijski načrt.

In zadnje, kar bi rad izpostavil, zakon ureja tudi nadzor nad ponudniki storitev. V ta namen je opredeljen način obveznega sodelovanja držav članic pristojnih organov z namenom in v tem okviru tudi enotni elektronski informacijski sistem za ažurno izmenjavo informacij. Gre torej za pomemben in koristen zakon, tako z vsebinskega vidika kot tudi z vidika poenostavitve postopkov, kar pomeni manj stroškov - za zakon, ki torej ureja in odpravlja kar nekaj preteklih in trenutnih težav ter vprašanj s področja opravljanja storitev na notranjem trgu EU.

V poslanskem klubu liberalnih demokratov bomo predlog zakona o storitvah na notranjem trgu podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matevž Frangež bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Prosim.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovani!

Glede na eno od predhodnih razprav velja poudariti, da naše članstvo v Evropski uniji ne pomeni samo možnosti za to, da pridobivamo evropska sredstva, za to, da dinamiziramo svoj razvoj, ampak pomeni. Tudi da moramo spoštovati skupno dogovorjena pravila, tudi skupno dogovorjena pravila o tem, na kakšen način bomo uveljavljali in v svoj pravni red prenašali skupno evropsko zakonodajo.

Direktiva je sprejeta s strani Evropskega sveta in nacionalni parlamenti pri prenosu direktiv v svoj pravni red nimajo veliko maneverskega prostora, ampak je te direktive, skladno s sprejetimi odločitvami, pri katerih je že sodelovala na ravni Evropskega sveta tudi Slovenija, sprejeti v svoj pravni red. In točno to danes delamo z direktivo Evropskega sveta o storitvah na notranjem trgu. Pri tem ne drži informacija, da to delamo prvi, nasprotno, v desetih državah članicah - Avstrija, Italija, Litva in drugih državah - so že sprejeli ta horizontalni predpis v svoj pravni red, v drugih državah je to v postopku sprejemanja v nacionalnem parlamentu. Direktiva o storitvah predvideva tudi enotno kontaktno točko, večina držav članic je poskrbela za pravočasen prenos in izvajanje le-te. Vse pa tega niso storile in med temi državami se omenja v krogu šestih držav tudi Slovenija.

Ta direktiva in uveljavitev te direktive z zakonom, ki je danes pred nami, naprej izboljšuje položaj slovenskega potrošnika, saj mu bo omogočen vpogled v vse informacije glede ponudnikov določene storitve na našem trgu. Zaradi zahtev o obveznem dajanju informacij o kakovosti storitev se bo posledično izboljšala tudi kakovost izvajanja le-teh. Torej, na enem mestu kakovostna primerjava ponudnikov storitev na enem mestu. Poleg tega se bo v določenem obsegu povečala konkurenca na našem trgu, saj bodo tuja podjetja preko enotne

vstopne točke lahko pridobila informacijo o stanju konkurence preko točke za zvezo in preko točke za zvezo in preko točk e-VEM pa bodo lahko prosto ustanavljala podjetja, s tem pa izjemno olajšujemo postopek glede na obstoječe stanje. Pri tem velja poudariti, da ta direktiva ne prinaša samo možnosti tujih podjetij, da tak postopek izrabijo v Sloveniji, ampak - in upam, da bomo v slovenskem gospodarstvu znali izkoristiti te priložnosti - enake priložnosti tudi za slovensko gospodarstvo v nastopu na enotnem evropskem trgu; torej, na trgih 27-ih držav članic.

Zaradi vsega omenjenega smo prepričani, da bo zakon pozitivno vplival na razvoj konkurence na slovenskem trgu, pozitivno bo vplival na zavest potrošnikov in zato ga bomo Socialni demokrati brez zadržkov podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Gospod Danijel Krivec bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

DANIJEL KRIVEC: Lep pozdrav vsem! Po navedba predlagateljev Predlog zakona o storitvah na notranjem trgu v ciljih, načelih in poglavitnih rešitvah sledi direktivi Evropske skupnosti o storitvah na notranjem trgu, ki določa splošna pravila, ki urejajo izvajanje pravice do svobode ustanavljanja in prostega čezmejnega opravljanja storitev. Cilj zakona je pravilno in dosledno izvesti prenos direktive. Namen direktive o storitvah na notranjem trgu ni popolna liberalizacija trga storitev, temveč zagotavljanje slednjega skozi tista načela in pravila, ki jih je izoblikovala sodna praksa Sodišča Evropske skupnosti. Te prakse na novo uvaja direktiva o storitvah na notranjem trgu, z upravnim sodelovanjem med državami članicami, s poenostavitvijo postopkov ter vzpostavitev enotne kontaktne točke. Cilj direktive je med drugim zagotoviti upravno sodelovanje, ki je nujno za izmenjavo informacij, za vzpostavljanje učinkovitega mehanizma nadzora ter ukrepanja v primeru kršitev med državami članicami. Direktiva zahteva tudi vzpostavitev enotne kontaktne točke s strani posamezne država članice. Enotna kontaktna točka je namenjena ponudnikom in prejemnikom storitev in ne upravam držav članic. Cilj direktive je, da s pomočjo elektronskega poslovanja pridobivajo informacijo, opravljajo postopke in formalnosti za pridobitev dovoljenj ter registracij. Vsi tovrstni opravki in postopki pa morajo biti izvedljivi s kraja in države sedeža ponudnika storitev v drugo državo članico. Pomemben cilj je med drugim tudi doseganje kakovosti ponujenih opravljenih storitev ponudnikov. To načelo je konkretizirano skozi vrsto določb v sami direktivi in pomeni nadgradnjo prepovedi diskriminatornega obravnavanja posameznih ponudnikov.

Ker ta zakon prenaša direktivo v naš pravni red, bomo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke ta zakon podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Radovan Žerjav bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana sekretarka, kolegice, kolegi. Namen zakona, ki je pred nami, je pravna ureditev opravljanja storitev na notranjem trgu Evropske unije. Na področju prostega opravljanja storitev lahko prihaja do zelo različnih načinov diskriminatornega obravnavanja predvsem posrednih ovir, ki na prvi pogled niso očitne, vendar vseeno ovirajo ali povzročajo, da je opravljanje storitev manj privlačno za tuje ponudnike storitev. Direktiva v tem pogledu poskuša zgraditi notranji trg za storitve, ki bo prost tovrstnih ovir in kjer bo prosta ustanovitev in prosto opravljanje storitev enakovredno opravljanje storitev znotraj določenega nacionalnega trga.

Slovenija nima posebnega predpisa o storitvah na notranjem trgu. V slovenski zakonodaji med splošnejšimi predpisi obrtni zakon izvaja tista pravila 49. člena Pogodbe o Evropski skupnosti, ki so bila potrebna za nediskriminatorno obravnavanje tujih ponudnikov storitev na ozemlju Republike Slovenije, ko gre za storitve obrti. Sicer na področju opravljanja storitev posredno vplivajo številni področni predpisi, ki urejajo posamezne storitve, do določene mere tudi Zakon o gospodarskih družbah, ki med drugim ureja tudi poslovanje tujih podjetij, Zakon o tujcih, ki ureja formalnosti glede možnosti bivanja izvajalcev storitev v Republiki Sloveniji, Zakon o postopku priznavanja kvalifikacij državljanov držav članic EU za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Rdeča nit določb o prostem opravljanju storitev in prostem ustanavljanju in z njim povezanih področij v upravnem sodelovanju, enotnih kontaktnih točkah in tako dalje je, kot že rečeno, predvsem prost dostop in nediskriminatorno obravnavanje ter odprava vseh drugih ovir, ki neposredno ali posredno, čeravno tudi nediskriminatorno, omejujejo obe svoboščini ali povzročajo, da so tem manj privlačne za tuje ali domače ponudnike storitev, za domače ali tuje prejemnike storitev in za pravne in fizične osebe, ustanovljene v drugi državi članici, ter želijo opravljati dejavnost v Republiki Sloveniji smiselno, določiti pogoje za eno in drugo v istem aktu in upoštevati nomotehniko direktive.

V Poslanski skupini SLS bomo ta predlog zakona vsekakor podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matjaž Zanoškar bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Spoštovani. Dovolite, da predstavim stališče Poslanske skupine DeSUS glede predloga zakona o storitvah na notranjem trgu. Naj na začetku povem, da v poslanski skupini nas ne skrbi, da je Slovenija ena izmed prvih držav, ki usklajuje ta pravni red in usklajuje pravno zakonodajo z evropsko zakonodajo. Prej ko slej bodo vse evropske države to storile in s tem bo dana možnost za normalno delovanje na področju storitev na notranjem trgu. Do leta 2006, ko je bila sprejeta direktiva o storitvah na notranjem trgu je bilo opravljanje storitev podvrženo neposredno 49. členu pogodbe o ustanovitvi Evropske unije. Ker je bila ta konkretna določba večkrat presojana s strani Evropskega sodišča, ki je od primera do primera kršitve prava Evropske unije presojalo tudi zelo različno, je Evropska unija končno sprejela splošni akt, ki povzema že izoblikovana pravila v sodni praksi.

Direktiva o storitvah na notranjem trgu torej splošno, pravnosistemsko enotno in celovito ureja področje opravljanja storitev na notranjem trgu in od držav članic zahteva, da svojo notranjo zakonodajo prilagodijo po vsebini tako, da bo skladna z direktivo. Nacionalni izvedbeni predpisi naj bi poleg določb o opravljanju storitev vsebovali tudi določila o prostem ustanavljanju, pravila o poenostavitvi postopkov, pravila o enotni točki za stike in pravila o upravnem sodelovanju med državami. Vse navedeno doslej pri nas še ni urejeno. Se pa področje opravljanja storitev vsebinsko nanaša oziroma posredno vpliva na številne področne predpise. Prenos direktive se po predlagateljevi presoji ob upoštevanju priporočil Evropske komisije realizira po krovnem splošnem predpisu. Ob tem bo vsekakor treba ustrezno sprejeti še tiste področne predpise, ki urejajo posamične storitve, če ti ne bodo ustrezali sprejemanju zakona o storitvah na notranjem trgu in s tem direktivi.

Poslanska skupina DeSUS bo zakon podprla, saj bo z njim omogočeno pravilno in dosledno izvajati zavezujoč evropski pravni akt, ki zagotavlja svobodo prostega trga storitev, pri čemer se bo to v največji možni meri dogajalo skozi izoblikovano sodno prakso Evropskega sodišča, upravnem sodelovanju med državami članicami, s poenostavitvijo postopkov in vzpostavitev enotne kontaktne točke. Seveda je pričakovati, da se bo dogajala tudi večja konkurenca domačih ponudnikov storitev, pri čemer pa se z zakonom poskuša doseči, da ne bi prihajalo do obrnjene diskriminacije. Po drugi strani pa bo olajšan dostop naših, slovenskih ponudnikov na trge držav članic Evropske unije in Evropske gospodarske skupnosti. Prav tako pa lahko zaradi odpiranja trga pričakujemo tudi več tujih investicij, konkurenčne cene storitev in povečanje možnosti za rast in zaposlovanje.

To so tisti glavni argumenti, ki vodijo nas v Poslanski skupini DeSUS, da bomo ta predlog zakona tudi podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Končali smo s predstavitev stališč poslanskih skupin.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o dopolnjenem predlogu zakona bomo opravili danes, v okviru glasovanj, pol ure po zaključeni 25. točki dnevnega reda oziroma najkasneje bo 21.10.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **13. TOČKO DNEVNEGA REDA - DRUGA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ENERGETSKEGA ZAKONA** v okviru rednega postopka.

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Gospa Radić, državna sekretarka, izvolite, imate besedo.

MAG. DARJA RADIĆ: Hvala lepa, podpredsednik. Spoštovane poslanke, poslanci! Zadnje spremembe energetskega zakona je sprejel Državni zbor Republike Slovenije leta 2000. Zakon je bil dotlej spremenjen trikrat in tokratni razlogi za spremembe zakona so povezani s posamičnimi neučinkovitimi obstoječimi rešitvami, povezanimi predvsem z gradnjo in vzdrževanjem energetske infrastrukture, izvajanjem javnih služb na področju energetike in z zmanjševanjem administrativnih ovir.

Če na kratko povzamem glavne rešitve ali pa novosti predloga sprememb zakona. Najprej se poenostavlja procedura za obratovanje malih elektrarn na objektih. Tako občanom za manjše elektrarne do 50 kilovatov ne bo treba več registrirati dejavnosti proizvodnje elektrike v obliki samostojnega podjetnika, kot je bil to do sedaj. Predpisujemo tudi, da morajo občine v svojih aktih zagotoviti oskrbo s toploto z uporabo obnovljivih virov energije in energetske učinkovitejšimi rešitvami; uvajamo možnost komercialnih omrežij oskrbe s toploto za manjše skupine stavb, kjer skupni toplotni odjem ne presega 1 megavatio uro na uro. Uvajamo tudi tako imenovano učinkovitostno dividendo pri varčevanju z energijo v javnem sektorju, predpisujemo energetske knjigovodstvo in letne cilje energetske učinkovitosti v javnem sektorju. Nadalje, določamo ukrepe za učinkovito izvajanje nadzora nad delovanjem trga z energijo, ki ga ima Agencija za energijo po že sedaj veljavnem energetskega zakonu, kar pa je neposreden odziv na pred kratkim uveden postopek Evropske komisije proti 25 državam članicam Evropske unije zaradi netransparentnosti pri dostopu do čezmejnih kapacitet elektroenergetskega in plinovodnega omrežja. Uvajamo tudi obvezne rezerve, tudi za sisteme daljinskega ogrevanja s toploto. Uvajamo tudi vrstni red odklopov elektrike v primeru

krize, tako kot je to do sedaj bilo že predpisano za plin. Znižujemo pretirano zahtevo po toplotnem izkoristku pri sosežigu lesne biomase in s tem omogočamo nadaljnje obratovanje nekaterih kogeneracij na lesno maso tudi po letu 2009. Odpravljamo nejasnosti pri umeščanju energetskega objekta v prostor in pri urejanju lastniških, služnostnih razmerij pri že obstoječi energetski infrastrukturi in odpravljamo še vrsto drugih nejasnosti, administrativnih ovir pa tudi nelogičnosti, ki so se pokazale pri izvajanju obstoječega zakona v praksi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Predlog zakona je obravnaval Odbor za gospodarstvo kot matično delovno telo. Besedo dajem gospodu Matjažu Hanu za predstavitev poročila.

MATJAŽ HAN: Hvala, gospod podpredsednik. Upam, da ni treba večkrat pozdravljati, ker sem vas danes že trikrat pozdravil, pa vendarle še enkrat lep dober dan.

Odbor za gospodarstvo je predlog zakona obravnaval na 18. seji, in sicer 18. 2. 2010. Odbor je bil seznanjen z naslednjim gradivom: z mnenjem Zakonodajno-pravne službe, z mnenjema Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance in Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki sta predlog zakona tudi podprli. S predlogom za amandmaje, ki so jih posredovali Gospodarsko interesno združenje za distribucijo zemeljskega plina, Trgovinska zbornica Slovenije in podjetje Elektro Slovenija d.o.o. V skladu s 145. členom Poslovnika Državnega zbora je bil predlog zakona poslan tudi lokalnim skupnosti za njihovo mnenje. Odboru so bila posredovanja mnenja tako Mestne občine Celje, Oddelka za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana, Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije ter občin Izola, Ormož in Vrhnika. Amandmaji k predlogu zakona so vložili poslanec gospod Vili Rezman in poslanske skupine koalicije.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je med pripombami, ki v vloženi amandmaji niso upoštewane, na seji odbora izrecno izpostavila opozorila pri 14., 16. in 23. členu. Odbor je v okviru razprave o posameznih členih največ pozornosti namenil določbam 15. člena in vloženi amandmaji koalicijskih poslanskih skupin ter poslanca gospoda Vilija Rezmana k temu členu. K navedenemu členu je pripombe podal tudi največji del zainteresirane javnosti, in sicer GIS, Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije in mestni občini Ljubljana in Celje. Z določbo 15. člena se namreč lokalnim skupnostim nalaga, da v svojih splošnih in posamičnih pravnih aktih določajo način ogrevanja le z uporabo obnovljenih virov energije ali s proizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom. Večina razpravljavcev je sicer izrazila podporo amandmaju koalicijskih poslanskih skupin, a v zvezi s tem amandmajem je predstavnica Zakonodajno-pravne službe

opozorila na nekaj vprašanj, ki terjajo dodaten razmislek. Po oceni generalnega direktorja direktorata za energijo mag. Kopača, ki je na seji odbora sodeloval kot predstavnik predlagatelja zakona, bi bilo 15. člen smiselno dopolniti z navedbo enakih razlogov, ki jih vsebuje 36. člen veljavnega zakona in se nanaša na smotrnost ministrove odločitve. Gre pa za ekološke, energetske in tehnološke razloge. Morebitni amandma k 15. členu dopolnjenega predloga zakona naj bi predlagala Vlada. Odboru je bil predložen tudi pisni amandmajski predlog Gospodarske zbornice k 35. členu, in sicer dopolnitev prvega odstavka 66.b člena z določbo, da obvezno zagotavljanje prihrankov energije in zbiranje dodatkov k ceni goriv po tem zakonu ne velja za goriva, ki jih porabijo končni odjemalci, ki so vključeni v sistem trgovanja s pravicami do emisije toplogrednih plinov Evropske unije. Ob tem je predstavnik Ministrstva za gospodarstvo opozoril na dejstvo, da je predvideni datum vključitve podjetij v tovrstno shemo šele 1. januar 2013, zato bi bil takšen predlog sprejemljiv le v primeru, če bi veljal od takrat dalje. Glede na to je predstavnica zbornice predlagala ponovno preučitev obravnavanega predloga, da bi Vlada na tej podlagi lahko predlagala morebitni amandma k 35. členu dopolnjenega predloga zakona. Ker pripombe zainteresiranih subjektov k ostalim členom v medresorskem usklajevanju niso dobile podpore, nekatere pa je zavrnila tudi Služba Vlade za zakonodajo, odbor na njihovi podlagi ni sprejemal svojih odločitev. V okviru obravnave vloženih amandmajev je odbor sprejel amandmaje koalicijskih poslanskih skupin, ni pa se opredelil do amandmaja gospoda Viliija Rezmana k 15. členu. Zaradi sprejetja amandmaja koalicijskih poslanskih skupin ta amandma gospoda Rezmana ostal tudi brezpredmeten. Odbor je v nadaljevanju glasoval o vseh členih in jih tudi sprejel. Sprejeti amandmaji, tako kot poslovnik veleva, pa so vključeni v dopolnjeni predlog zakona, ki je sestavni del poročila. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupi. Gospod Milan Gumzar bo predstavil stališče Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije. Prosim.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni ponovno!

Kot je bilo že uvodoma povedano, predlog sprememb in dopolnitev energetskega zakona prinaša naslednje najbolj pomembne rešitve, in sicer: poenostavitev procedur za obratovanje malih elektrarn, daje se poudarek pri prednostni obravnavi obnovljivih virov energije in energetske učinkovitim rešitvam, uvaja se učinkovita dividenda pri varčevanju z energijo, ter še nekatere druge stvari.

S temi spremembami in dopolnitvami energetskega zakona se bodo tako odpravile posamezne ne več ustrezne določbe obstoječega zakona, ki so povezane z gradnjo energetske

infrastrukture, izvajanjem energetske politike države in izvajanjem gospodarskih javnih služb na področju energije. Pomembno je izpostaviti, da se zmanjšuje administrativno breme za proizvodnjo električne energije predvsem manjših elektrarn, kjer ne bo več potrebe po registraciji dejavnosti.

Rešujemo tudi problem pri izvajanju regulatornih nalog pristojne agencije, ker smo prejeli opomin Evropske komisije na področju plina in električne energije.

Pomembna novost zakona je tudi tako imenovana uskladitev nacionalne energetske politike z lokalnimi skupnostmi na področju obnovljivih virov energije za proizvodnjo toplote. V ta namen bodo morale - po predlogu zakona - občine, ki nimajo sprejetega lokalnega energetskega koncepta za območja delov naselij, kjer se ne izvaja gospodarska javna služba distribucije zemeljskega plina ali drugih energetskih plinov iz omrežja, v svojih splošnih in posamičnih aktih določiti način ogrevanja le z uporabo obnovljivih virov energije ali s sproizvodnjo toplot... in električne energije z visokim izkoristkom. Taka rešitev po mnenju Poslanskega kluba Liberalnih demokratov pomeni nek kompromis med jasno zavezo k spodbujanju uporabe obnovljivih virov energije ter učinkovitim načrtovanjem energetske infrastrukture posameznih občin.

V Poslanskem klubu Liberalnih demokratov bomo predlagani zakon podprli, prav tako bomo podprli tudi vložene amandmaje koalicijskih strank.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Anton Colarič bo predstavil stališče Poslanke skupine Socialnih demokratov, prosim.

ANTON COLARIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Predstavniki Vlade.

Razlogi za sprejetje novele energetskega zakona so jasni, naštela jih je že državna sekretarka, kot poenostavitev obratovanja majhnih elektrarn za odpravo zahteve za registriranje te dejavnosti, možnost komercialnih omrežij oskrbe s toploto za manjše skupine stavb, uvedba obveznih rezerv za sisteme daljinskega ogrevanja s toploto, večji pomen obnovljivih virov energije in tako naprej. Poleg tega novela odpravlja nekatere nejasnosti, ki so se pokazale v nejasnosti, ki so se pokazale v izvajanju obstoječega zakona, daje pa tudi nove pristojnosti Agenciji za energijo in s tem jasneje opredeljuje njene pristojnosti in obveznosti. Obenem pa tudi odpravlja nejasnosti glede umestitve energetskih objektov v prostor. Poslanska skupina SD pa ob vseh omenjenih spremembah v noveli vidi jasno stremljenje Vlade k zavezam 25-25-25, saj v določbah 15. člena novele, ki občinam nalaga nujnost dajanja večjega pomena obnovljivim virom energije in z uvedbo učinkovitostne dividende v stavbah, ki jih ima v uporabi državna uprava, te cilje resnično jasno zasleduje. Prav 15. člen je sicer naletel na največje polemike, saj je prvotna

oblika v popolnosti omejevala lokalne skupnosti le v uporabo obnovljivih virov energije. Amandma, sprejet na odboru, dopolnjen z amandmajem, ki ga imamo na mizi, pa je po našem mnenju optimalna rešitev izrabe trenutne infrastrukture in planov in obenem stremenje k uporabi obnovljivih virov energije.

Ker, kot navedeno, zakon jasneje opredeljuje cilje na energetske področju, predvsem pa spodbuja povečano rabo obnovljivih virov energije ter energetske učinkovitost, bomo Socialni demokrati novelo podprli, prav tako pa tudi amandma k 15. členu, ki smo ga predložili koalicijski partnerji.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Mag. Andrej Vizjak bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Prosim.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani podpredsednik, spoštovana državna sekretarka na Ministrstvu za gospodarstvo! Kolegica in kolegi, dober dan! V Slovenski demokratski stranki ocenjujemo, da so praktično vse določbe te novele energetskega zakona koristne in potrebne in da so posledica določenih težav pri izvajanju energetskega zakona v praksi in zaradi tega seveda jih je praksa nanesla kot potrebne in prav je, da jih je Ministrstvo za gospodarstvo elaboriralo v okviru novele zakona in predložilo parlamentu. Zato jih bomo v Slovenski demokratski stranki tudi podprli. Vendar bi seveda ob podpori temu zakonu rad podčrtal tudi, kaj pa pogrešamo v tem zakonu oziroma v energetske politiki širše. Namreč, zelo pomembna določila te novele zakona se nanašajo na obnovljive vire energije. Obnovljivi viri energije so neka prioriteta energetske politik, poleg seveda učinkovite rabe energije in poleg zmanjševanja emisij CO₂-ja. Zato je bil sprejet tudi paket podnebno-energetskih direktiv, ki nima namen samo kozmetično ali pa obrobno spremeniti pogleda evropskih držav na energetske področje in okoljsko področje, ampak ima namen drastično zarezati v spremembo energetske politik držav, da bodo lahko dosegle seveda cilje, ki so izjemno ambiciozni in nalagajo tudi državam članicam, nacionalne cilje in s tem resno postavljajo te države članice pred spremembo konceptov, ki pa morajo najprej biti absolvirani v glavi odgovornih kreatorjev teh politik. Moramo ugotoviti, da se ta v Sloveniji še ni zgodilo, in upam, da se bo. Kako si drugače razlagati dejstvo, da je junij leta 2010 rok, ko mora Slovenija predložiti nacionalni akcijski načrt za obnovljivo energijo v Bruslju oziroma Evropski komisiji, mi pa še danes nimamo niti osnutka pred seboj, pa je marec 2010. Kaj šele, da bi bila takšna izjemno pomembna nacionalna politika spodbujanja obnovljivih virov energije predmet neke širše strokovne, javne diskusije, ne nazadnje tudi politične diskusije v tem parlamentu - še danes nimamo niti osnutka! Mi pa bomo morali

čez nekaj mesecev to poslati na ključne evropske institucije in potem nas bodo spremljali po izvajanju tega nacionalnega akcijskega načrta, kako bomo dosegli cilje do leta 2020. In če bo to nek zmazek, ki bo na hitro nastal brez sodelovanja s tistimi, ki bodo morali aplicirati projekte v naravi - kako bomo potem dejansko izpolnili te cilje in kako se bomo izognili potem tudi plačevanju drastičnih kazni zaradi neizpolnjevanja teh ciljev? Še več in še huje? Ključni nacionalni projekt investiranja v obnovljive vire energije je zastal, je na mrtvi točki, se ne premakne; to je izgradnja hidroelektrarn na Spodnji Savi. Ta projekt se je ustavil. Kljub temu da smo poslušali očitke sedanjega generalnega direktorja direktorata za energijo, češ, kaj ste pa naredili za srednjo Savo, zakaj niste pospešili dogodkov na srednji Savi. V mandatu te vlade se je projekt, ki je bil v izvajanju, ustavil. To pa zaradi tega, ker Vlada ni sposobna skoordiniirati nekaterih operativnih nalog v okviru medresorskih usklajevanj. Zaradi tega, ker ni sposobna zagotoviti finančne konstrukcije za izgradnjo vodne infrastrukture, to traja že eno leto. Namreč, po sklepu Vlade bi moralo Ministrstvo za okolje pripraviti finančno konstrukcijo za izgradnjo vodne infrastrukture do sredine prejšnjega leta, pa to ni storilo še do danes ne in ni videti sploh, kdaj bo to storilo.

Kaj želimo povedati? Želimo povedati, da imamo določene dokumente v parlamentu, ki so potrebni in koristni, so pa bistveno bistveno premalo, da se bomo soočili z izzivi energetske politike ne le Slovenije, tudi Evrope in širše. Zato si ne morem kaj, da ne bi tega grenkega priokusa k tej noveli pridodal v tej razpravi.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Alojz Posedel bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares.

ALOJZ (LOJZE) POSEDEL: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana predstavnik Ministrstva za gospodarstvo, kolegice in kolegi. V Poslanski skupini Zares bomo podprli predlog sprememb in dopolnitev energetskega zakona. Žal mi je, da je predstavitev stališč omejena samo na stališče in ne tudi na razpravo ali repliko, ker bi resnično želel predhodniku povedati marsikaj glede na njegovo izvajanje.

Dober predlog je pripravila Vlada, s katerim uvaja mnoge prepotrebne stvari, je pač treba pohvaliti. Vse ostale spremembe in opozorila s področja energetike, pa sem prepričan, da se Vlada zelo dobro zaveda, da je direktor direktorata gospod Janez Kopač na energetske konferenci označil letošnje leto kot leto velikih sprememb na področju energetike, kar pomeni, da se Vlada tega problema zelo zaveda. Da pa je do odločitev odgovorna, kaže tudi ta predlog sprememb zakona, ki ga danes obravnavamo, ki kaže na to, kako se zadeve

pravilno rešujejo. Uvajajo se pozitivne spremembe, predvsem v tistem delu, ki je tako boleč v Sloveniji, se pravi, administrativne ovire, prezapleteni in predolgotrajni postopki, tako za, na primer, izgradnjo malih elektrarn kot tudi postopki umeščanja energetskega objekta v prostor. Glede tega smo tudi v razpravi na matičnem odboru opozorili, da je treba za možnost hitrejšega umeščanja objekta v prostor opozoriti na morebitne negativne vplive na ljudi, se pravi, na varnostne odmike, ki so potrebni, da zaradi umeščanja teh objektov v prostor ne bi prišlo do negativnega vpliva na okoliške prebivalce, da je treba skrbeti za varnostno razdaljo in da je ta skrb za energetskega objekta državljanov in državljanov povezana tudi z usmeritvami, da vsaka lokalna skupnost s svojim lokalnim energetskega konceptom zagotovi pravilno razmerje pri oskrbi in porabi energije. Dobro je, da je to usmeritev, ne pa predpis, ker je v določenih primerih ob sicer veliki potrebi in želji nemogoče uvajati obnovljive vire energije ali pa bi bilo to ekonomsko nesmotrno.

Tako bomo vse predloge sprememb, ki jih prinaša ta predlog zakona, ki ga je pripravila Vlada, skupaj z amandmaji, ki so bili sprejeti na Odboru za gospodarstvo, v Poslanski skupini Zares soglasno podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Franc Bogovič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

FRANC BOGOVIČ: Zakon, ki ga danes obravnavamo, se pravi, spremembe in dopolnitve energetskega zakona, uvaja kar nekaj sprememb, s katerimi se tudi naša družba počasi preobraža in spreminja v smer, ki je prava; se pravi, v smer uporabe čim več obnovljivih virov, pa tudi vzpostavitev pogojev za to.

V okviru razprav tako na odboru kot tudi ob pregledu tega zakona v okviru poslanskih skupin se z večino določb v tem zakonu strinjamo. Bilo je že nekaj popravkov, k sreči, narejenih v okviru obravnave na odboru, predvsem v tistem delu, kjer se je distribucija zemeljskega plina dopustila, saj bi sicer imele občine lahko zelo velike težave, če so s koncesijskimi akti že predhodno podelile to pravico distributerjem za nekaj deset let in bi takšen zakon potem to onemogočil. Zato ta del rešitev pozdravljamo.

Še vedno pa v 15. členu nekatere rešitve, ki govorijo o izključni rabi obnovljivih virov oziroma rabi energije iz kogeneracije, soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristom v nekaterih delih zdijo zelo trde. Sam sem v tej smeri razpravljal tudi v okviru razprave na odborih. Z amandmaji, ki se počasi sprejemajo, upamo, da prihajamo tudi v tem določilu do takšne faze, da bomo na eni strani resnično zaostriili to zadevo in da bomo omogočili in tudi uzakonili takšne določitve, da bodo investitorji v prihodnje težili k čim večji uporabi obnovljivih virov energije, zmanjševanju

rabe fosilnih goriv, paziti pa moramo, da le ne bodo te dikcije tako trde, da bo na koncu onemogočen tudi nek investicijski cikel ali pa tudi, da bi se zaradi trših dikcij investicije bistveno podražile. Zato upamo, da bodo v zakonu do konca obravnave sprejete takšne rešitve, ki bodo to omogočale.

Po drugi strani tudi pri obravnavi tega zakona in splošni energetske politiki in tudi usmeritvah, kjer se Slovenija prilagaja in se bo še toliko bolj morala prilagajati usmeritvam, ki so danes uzakonjene v Evropski uniji. Upajo, da jih bo uzakonil še čim večji del ostalega sveta. Čim prej pa da ciljamo h ukrepom, ki bodo pač ti zeleni ukrepi. Po našem prepričanju bi mogoče tudi pri razmerjih med spodbujanjem učinkovite rabe oziroma pri obnovljivih virih bili zelo pozorni tudi na učinkovito rabo energije, kajti marsikateri od obnovljivih virov ima to težavo, da je sonce v enem delu leta bolj uporabno, v drugem manj, da imamo pri vetrni energiji to težavo, da enkrat je, drugič je ni. Zagotovo pa imamo v Sloveniji energetske potratne objekte in s tem, ko bi velik napor vlagali v učinkovito rabo, se pravi, urejanje zastarelih objektov, da so ti prihranki mogoče še celo večji in efekt iz teh prihrankov, kot na drugi strani samo s proizvodnjo obnovljivih virov, ki so v nekaterih segmentih tudi še zelo dragi in tudi rabijo veliko subvencijo države, da se danes lahko uvajajo.

Da skrajšam, upamo, da bodo ta vprašanja, ki so nam ostala še odprta, še do konca obravnave korektno urejena in potem tudi najavljamo podporo tej spremembi, dopolnitvi energetskega zakona.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Matjaž Zanoškar bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojujencev. Prosim.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Spoštovana državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Dovolite, da predstavim stališče poslanske skupine DeSUS glede Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona. Mnogo sprememb, mnogo novih stvari se nahaja v tem predlogu, vse te so s stališča Poslanske skupine DeSUS pozitivne, tako bomo tudi v celoti podprli predlog zakona

Predlagane rešitve in cilji novele so usmerjeni k odpravi posameznih neučinkovitih veljavnih rešitev, ki so se kot takšne pokazale po desetletni veljavi energetskega zakona, kljub temu da je že bil nekajkrat noveliran. Nekaj težav je v izvajanju zakona v praksi nastopilo celo v zvezi z zadnjim noveliranjem. Prav tako pa je zakon treba nujno prilagoditi spremembam predpisov glede stvarnopravnih razmerij na področju javnega sektorja in evropske energetske politike. Ključne spremembe, zaradi katerih bo področje energetike v splošne boljše urejene, so tudi h odpravi administrativnih ovir.

Novela prinaša pomembne premike h komercializaciji omrežij, sistemov daljinskega ogrevanja in oskrbe z energetskega plinom iz omrežja za manjše skupine stavb. Učinek te rešitve se bo pokazal v razumevanju oskrbe z energijo kot tržne dejavnosti in pričakovati je, da se bo spodbudila tehnična in poslovna inovativnost na tem področju. Meja za največjo zmogljivost je postavljena na 1 megavat, kar je za zdaj v prvi in začetni fazi razvoja tudi ustrezno.

Pozdravljamo tudi uredbo tako imenovane učinkovitostne dividende pri varčevanju z energijo v javnem sektorju in težnjo pri večji preglednosti in učinkovitejšem nadzoru delovanja trga z energijo.

Novost tega predloga je tudi prepričanje, da je energetska politika po svoji vsebini tudi prostorska. Novela med več prostorskimi ukrepi tako uvaja obvezno prednostno usmeritev v energetske učinkovitejše rešitve in v obnovljive vire energije za ogrevanje pri načrtovanju novih prostorskih aktov v občinah. Takšne usmeritve v prostorskem urejanju so pozitivne, upravičeni in vsekakor imajo svoj namen, še zlasti, če vemo, da v letošnjem letu v obnovljive vire energije namenjamo 70 milijonov evrov. Da je bilo, na primer, lani porabljenih za ta namen 32 milijonov evrov in da je bilo leta 2009 porabljenih 11 milijonov evrov za učinkovito rabo energije.

S predlaganimi rešitvami smo zadovoljni, saj se z njihovim sprejetjem po naši oceni omogoča pospešen razvoj obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije, prav tako pa je mogoče pričakovati pospešen razvoj energetskega trga. Učinkovito delovanje energetskega trga in infrastrukture ter ustreznih pogojev za izvajanje javnih in drugih služb na področju energetike so namreč ključnega pomena za elektroenergetski sistem in s tem ne nazadnje za delovanje gospodarstva.

Seveda ne smemo pozabiti na ugodnejše vplive na okolje in prijaznejše, spodbudnejše ter ugodnejše sisteme energetske oskrbe tudi pri uporabnikih samih. Torej gre za veliko sprememb in veliko dobrih rešitev v tem zakonu, zato ni razloga, da ga Poslanska skupina DeSUS ne bi v celoti podprla. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Bogdan Barovič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke. Prosim.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa. Tako pri prejšnjem zakonu kot tako tudi pri zdajšnjem malo za uvod. Vsebina je očitno zanimiva, še predvsem za župane ali podžupane in hkrati poslance. Namreč, ugotovil sem, da smo danes kar najbolj pridni, aktivni in nastopajoči v glavnem župani in podžupani, pri prejšnji vsi pri zdajšnji, in samo še gospo Brunskole bi zamenjali z gospodom Frangežem pa bi bili res celotna podoba.

Malo več kot polovica navzočih nas je tukaj in očitno to pomeni, da je tudi skrb za dopolnitve energetskega zakona velika skrb na nivoju lokalnih skupnosti. Glede na to, da predlagani zakon o spremembah in dopolnitvah zakona odpravlja pomanjkljivosti obstoječe ureditve na področju gradnje energetske infrastrukture, na področji izdaje energetskih dovoljenj, na področju učinkovite rabe energije, na področju uporabe obnovljivih virov, na področju zagotavljanja zanesljive oskrbe z energijo in odpravlja določene pomanjkljivosti na področju delovanja trga z električno energijo, bomo v Slovenski nacionalni stranki Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona podprli.

Res, da je, če človek gre potem v natančno analizo in pregled tega zakona, vsebino katerih bi, če bi imeli nekoliko več časa in bi se bolj poglobili, ki bi jih lahko ali tudi morali spremeniti. Tako mislim, da poslanci sami vedo, da je bilo veliko govora o 15. členu, kar pričajo tudi amandmaji. Nekaj govora pa je bilo tudi o 20. členu dopolnilnega predloga o katerem še osebno menim, da bi se bilo še treba pogovarjati, in sicer je to člen, ki govori o povečanju predpisanih varnostnih razdalj za daljnovode od naselij. Namreč, res da je vpliv daljnovodov na ljudi, ki živijo v okolici, da ima določen vpliv na njihovo zdravje in da je seveda res tudi to, da je naš nacionalni interes predvsem zdravje in varno življenje Slovencev in Slovenk. Moramo biti pa toliko pošteni, da moramo reči, da je naš tudi velik nacionalni interes zadostna energetska oskrba in tudi zadostna energetska samooskrba, tako da je vsebina 20. člena zelo tehtno in močno strokovno področje, ki bi ga bilo, po mnenju Slovenske nacionalne stranke, dobro strokovno bolj proučiti in si zanj vzeti več časa.

Sicer pa, ko bo zakon stopil v veljavo, pa bomo videli tudi posledice teh dvomov.

Slovenska nacionalna stranka Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona torej ne nasprotuje in ga bo v drugi obravnavi podprla.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členu in vložnem amandmaju, ki je bil vložen 3. 3. 2010.

V razpravo dajem 15. člen ter amandma poslanskih skupin: SD, Zares, DeSUS in LDS k temu členu.

Odpiram prijavo za razpravo.

Gospod Zanoškar, izvolite, imate besedo.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo.

Zelo pomembno se mi zdi, da je korekturo dosegel 36. člen osnovnega zakona in s petnajstim amandmajem, vložen s strani koalicijskih strank. Seveda lahko menimo, da so lahko lokalne

skupnosti v Sloveniji, v naši državi eden od pomembnih tudi varčevalcev energije in umnega gospodarjenja z energenti. Tako se mi zdi, da je vložitev amandmaja k 15. členu, zelo dobra, saj zadeva konkretno lokalne skupnosti, tiste, ki nimajo izdelanega energetskega koncepta in nimajo ustanovljene javne službe za distribucijo bodisi toplotne energije ali distribucijo zemeljskega plina. V takšnih primerih gre za pospeševanje izkoriščanja obnovljivih virov in, tako kot vemo, naša država tudi v letošnjem letu namenja kar precejšnja, izdatna sredstva za takšne posege.

Pomembno se mi zdi tudi to, da je v vseh tistih lokalnih skupnosti, torej občina, kjer ni izdelanega akta o varčni rabi energije oziroma o novih energentih oziroma prostorskih planih treba to predvideti. In še bolj pomembno je to, da nima odredba retroaktivnega značaja, tako da bi morale občine po sprejetju te odredbe spreminjati že obstoječe prostorske plane, pač pa se to upošteva samo za tiste, ki se izdelujejo na novo.

Na koncu je pomembno tudi to, da vemo, da tudi nekatere lokalne skupnosti včasih ne sledijo vsem pravnim predpisom na tem področju; pomembno je to, da tudi pri tistih, ki temu ne bi sledile, je dana možnost ministrstvu konkretno, da te stvari z direktivo ureja na način, ki je skladen z našimi pravnimi akti. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Veber, izvolite.

JANKO VEBER: Hvala. V povezavi z lokalnim energetskega konceptom bi želel opozoriti samo na tisti del, ki se tudi vključuje v lokalno energetskega koncept, nanaša se pa na kotlovnice v skupni etažni lastnini, v skladu s 23. členom stanovanjskega zakona. Ali je mogoče razumeti - to se tudi navezuje na 14. člen, ki sicer ni amandmiran - da postanejo tudi te skupne kotlovnice na podlagi 23. člena stanovanjskega zakona, ki imajo moč več kot 1 megavatno uro, gospodarska javna služba. Do sedaj se to upravljanje ni izvajalo kot gospodarska javna služba. Po tem zakonu pa je mogoče razumeti, da bi kotlovnice, ki so opredeljene kot take v skupni etažni lastnini, pa postale gospodarsko javna služba.

Tukaj je eno vprašanje, kako to zapisati tudi v lokalni energetskega koncept, da ne bi bilo ali narobe razumljeno, če se lahko dobi mogoče kakšno pojasnilo, kakšen status bo pri teh skupnih napravah, kotlovnica, ki imajo moč večjo, kot je en megavat. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Še vedno govorimo o 15. členu in amandmaju k temu členu iz pregleda, ki je bil dan 3. 3. 2010. Sprašujem, ali želi še kdo razpravljati. (Ne.) Ali želite? Izvolite.

MAG. DARJA RADIĆ: Hvala lepa, predsedujoči. Najprej bi se zahvalila za podporo temu zakonu, bi pa rada vseeno odgovorila na nekaj vprašanj.

Kar se tiče priprave nacionalnega akcijskega načrta za spodbujanje obnovljivih virov energije, tukaj lahko obvestim spoštovani zbor, da priprava akcijskega načrta teče. To je zahteven dokument prav gotovo. Za večino področij imamo predloge že dobro pripravljene, na področju prometa, ki je precej težavno, kar se tega področja tiče, rešitve še niso znane, ampak se pripravljajo.

Akcijski načrt za spodbujanje obnovljivih virov energije bo sestavni del nacionalnega energetskega programa, ki ga bomo predvidoma dali v javno obravnavo aprila. Tako da tu ni nobene dileme, bo tudi priložnost za razpravo o tem akcijskem načrtu in verjamem, da bomo tudi skozi javno razpravo prišli do optimalnih rešitev pri spodbujanju rabe obnovljivih virov energije, ki bo prav gotovo ena pomembnih nalog našega ministrstva in Vlade v prihodnjem obdobju.

Kar se tiče projektov hidroelektrarn na spodnji Savi, poslanec gospod Vizjak zelo dobro pozna problematiko. Tudi ve, zakaj pravzaprav ta projekt ne teče tako, kot bi si vsi skupaj želeli. Na tem mestu niti ne bi razpravljala o tem, bi pa samo poudarila, da si na našem ministrstvu in v okviru Vlade prizadevamo, da bodo ti projekti stekli čim prej, tako kot je treba.

Kar se tiče predpisane razdalje oddaljenosti daljnovodov od naselij, bi rada dala odgovor poslancu gospodu Baroviču. Te spremembe zakona ne urejajo tega področja. Oddaljenost daljnovodov od naselij je opredeljena že v prejšnjem energetskega zakonu. Seveda te določbe ostajajo, niso nič spremenjene. Na tem mestu bi rekla, da imamo v Evropski uniji najstrožjo ureditev. Se pravi, da so ti odmiki po že sedaj veljavnem energetskega zakonu največji. Seveda pa je to vprašanje, ki ga je treba predvsem z vidika zdravja prebivalcev, ki živijo ob daljnovodih, upoštevati in bo to še naprej deležno podpore.

Kar se tiče vprašanja poslanca, gospoda Vebra, pa prosim predsedujočega, če lahko strokovni direktor, gospod Janez Kopač, poda obrazložitev. Ne sme dati obrazložitve? (Ne.) .../Oglašanje v ozadju./...

Imam pa še eno prošnjo za predsedujočega, če bi lahko na tej seji opravili tudi tretjo obravnavo tega zakona. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. To bo možno. Sprašujem če želi še kdo razpravljati? (Ne.) Potem zaključujem razpravo. O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes v okviru glasovanj pol ure po zaključeni 25. točki dnevnega reda oziroma najkasneje ob 21.10. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **25. TOČKO DNEVNEGA REDA - OBRAVNAVA AKTA O ODREDITVI PARLAMENTARNE PREISKAVE ZA UGOTOVITEV IN OCENO DEJANSKEGA STANJA V ZVEZI Z USTANOVITVIJO IZDAJATELJEV, IZDAJANJEM IN FINANCIRANJEM BREZPLAČNIH TEDNIKOV SLOVENSKI TEDNIK IN ESKPRES ZARADI OBSTOJA SUMA, DA STA BILA IZDANA Z NAMENOM VPLIVATI NA VOLITVE POSLANCEV V DRŽAVNI ZBOR LETA 2008, IN SICER V KORISTI POLITIČNIH STRANK TAKRATNE VLADAJOČE KOALICIJE OZIROMA ZARADI OBSTOJA SUMA, DA GRE ZA NJIHOVO PRIKRITO PREDVOLILNO KAMPANJO OZIROMA FINANCIRANJE POLITIČNIH STRANK.** Zahtevo za uvedbo parlamentarne preiskave je na podlagi 93. člena Ustave Republike Slovenije Državnemu zboru predložila skupina 45-ih poslank in poslancev, s prvopodpisano Melito Župevc.

Besedo dajem predstavniku predlagateljev Tadeju Slapniku za dopolnilno obrazložitev. Prosim.

TADEJ SLAPNIK: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Predlagatelji, skupina 45-ih poslancev iz poslanskih skupin SD, Zares, LDS in DeSUS, predlagamo, da Državni zbor odredi parlamentarno preiskavo za ugotovitev in oceno dejanskega stanja v zvezi z ustanovitvijo izdajateljev, izdajanjem in financiranjem brezplačnih časopisov Slovenski tednik in Eskpres. Preiskavo predlagamo zaradi obstoja suma, da so brezplačnika izdajali z namenom vplivati na volitve poslancev v Državni zbor leta 2008 v korist političnih strank takratne vladajoče koalicije in zaradi obstoja suma, da je predstavljalo izdajanje omejenih brezplačnikov prikrito predvolilno kampanjo oziroma nedovoljeno financiranje političnih strank. Od parlamentarne preiskave pričakujemo, da bo omogočila Državnemu zboru odločiti o politični odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij zaradi obstoja suma, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij vpleteni v ustanovitev izdajateljev, njihovo poslovanje in izdajanje brezplačnikov, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij v zvezi z izdajo brezplačnikov vpleteni v domnevno kršitev določil veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank oziroma domnevno opustitev dolžnih ravnanj in da so bili posamezni nosilci javnih funkcij vpleteni v financiranje brezplačnikov, in sicer tako, da naj bi zlorabili svoj politično vpliv za sodelovanje z izdajatelji, z gospodarskimi družbami, v katerih ima država neposredno ali posredno več kot 25% delež v kapitalu, in družb, v katerih imajo te družbe večinski delež, to je gospodarskih družb v neposredni ali posredni pretežni državni lasti z izdajateljema brezplačnikov.

Odredbo o parlamentarni preiskavi zahtevamo z namenom ugotovitve in ocene dejanskega stanja v zvezi z ustanovitvijo izdajateljev, izdajanjem in financiranjem brezplačnih tednikov Slovenski tednik in Ekspres. Prepričani smo namreč, da je treba ugotoviti, kdo in kako je pred zadnjimi volitvami izigral medijsko in volilno zakonodajo, kdo je vplival na

njuno financiranje in izdajanje ter kdo in kako je izkoristil svoj politični vpliv. Prepričani smo, da ni bilo naključje, da sta se dva brezplačnika, ki sta diskreditirala politične nasprotnike, s skupno zelo visoko naklado preko 700.000 izvodov, na medijskem področju pojavila ravno v predvolilnem času v letu 2008. Zato želimo v parlamentarni preiskavi ugotoviti, ali je v primeru brezplačnikov šlo za domišljeno politično propagando in diskvalifikacijo, domnevno podprto s sredstvi s strani gospodarskih družb v posredni ali neposredni pretežni državni lasti. V skladu z zakonom o medijih bi morala dejavnost omenjenih medijev temeljiti na svobodi izražanja in na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine. V primeru obeh brezplačnikov pa obstaja sum, da sta bila brezplačnika de facto zgolj predvolilna propaganda in ne medija, da se je veljavna zakonodaja kršila oziroma izigravala in da so pristojni državni organi to dopuščali oziroma niso ukrepali skladno s svojimi pristojnostmi.

Poročanje v omenjenih brezplačnikih je bilo izključno v prid takratne vladajoče koalicije, še posebej največje vladne stranke SDS. Izdajatelji obeh časopisov pa naj bi bili oziroma so še povezani s posameznimi nosilci javnih funkcij v mandatu 2004-2008, s politično stranko SDS in s posamezniki iz te stranke. Za oba brezplačnika je bilo tudi značilno, da so se pod prispevke podpisovali tudi neznani avtorji, najverjetneje s psevdonimi, pri čemer se vse do sedaj ni razkrilo, ali je sploh šlo za novinarje. Avtorji, ki so se zaradi izogibanja odgovornosti skrivali za psevdonimi, so pri tem brezobzirno napadali in brez oprijemljivih dokazov pogosto obtoževali ljudi s politične strani, s katero se niso strinjali.

Prizadetim pa ni bilo omogočeno, da bi se pred obtožbami branili. Takšno dejanje je neetično in neprofesionalno in kot takšno prakso je ocenilo tudi novinarsko častno razsodišče, ki je poleg tega ugotovilo, da je obstajalo tudi plagiatorstvo med Slovenskim tednikom, Ekspresom in tednikom Demokracija, saj so bile vse vsebine oziroma prispevki v njih medsebojno usklajeni. Navkljub popustom pri distribuciji in oglaševanju gospodarskih družb v neposredni ali posredni, pretežni državni lasti, sta podjetji Progresija in Zame-tek, ki sta brezplačnika izdajali, leta 2008 končali z izgubo. Progresija je po poročanju medijev ustvarila tudi zelo nizke prihodke oziroma nekajkrat več odhodkov kot prihodkov. Podobno velja tudi za izdajatelja Ekspresa. Pričujoči podatki kažejo na to, da obstaja sum, da izdajatelja iz lastnih oziroma sredstev iz poslovanja nista mogla izdajata obeh brezplačnikov. Vse to napotuje k predpostavki, da sta izdajatelja potrebna poslovna sredstva za izdajo brezplačnih tednikov pridobivala tudi s strani drugih poslovnih subjektov.

Komisija za preprečevanje korupcije je pri poslovanju podjetij Progresija in Zame-tek ugotovila možnost suma storitve kaznivih dejanj in davčne utaje, saj omenjena

sredstva še zdaleč niso zadoščala niti za pokrivanje osnovnih stroškov za izdajanje brezplačnikov. Komisija je zadevo odstopila državnemu tožilstvu, policiji, davčnemu uradu in uradu za preprečevanje pranja denarja. V tem primeru namreč obstaja sum, da bi lahko šlo za kršitev določil in izigravanja veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank, saj morajo v času volilne kampanje politične stranke denar za volilno kampanjo zbrati na posebnem transakcijskem računu, iz katerega morajo poravnati vse stroške volilne kampanje. Brezplačniki so se izdajali v okviru posebej za njihovo izdajo ustanovljenih gospodarskih družb, ki so danes že izbrisane iz sodnega registra, financirani pa naj bi bili s strani gospodarskih družb v posredni ali neposredni pretežni lasti države. Pri tem je treba poudariti, da zakon o političnih strankah nedvoumno in jasno prepoveduje financiranje političnih strank s strani gospodarskih družb, v katerih ima država ali samoupravna lokalna skupnost več kot 25% delež v kapitalu, in družb, v katerih imajo te družbe večinski delež. Predlagatelji preiskavo predlagamo z namenom pojasniti in razjasniti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejanska stanja ustanovitve izdajateljev, izdajanja in financiranja brezplačnikov. Ugotoviti, čigavi in kakšni interesi so pripeljali do tega, da sta bila brezplačnika izdana, in ugotoviti stopnjo morebitne vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij v ustanovitev izdaje, izdajanje in financiranje brezplačnikov in oceniti njihov politični vpliv.

Nadalje, ugotoviti povezave med posameznimi nosilci javnih funkcij in osebami, ki so bili poleg izdajateljev vpleteni v ustanovitev izdajateljev, v izdajanje in financiranje brezplačnikov.

Ugotoviti, ali obstajajo politični razlogi, zaradi katerih naj bi predstavniki Republike Slovenije kot lastnika v nadzornih organih, gospodarskih družb, v neposredni ali posredni pretežni državni lasti, ki so ali še vedno delujejo v nadzornih organih dopustili sodelovanje z izdajateljema brezplačnikov oziroma naj bi ukrepali skladno s svojimi pooblastili, saj obstaja sum, da izdajatelja brezplačnikov nista premogla zadostnih sredstev za izdajanje obeh brezplačnikov.

Ugotoviti, ali so na organe gospodarskih družb v neposredni ali posredni pretežni državni lasti, ki so sodelovali z izdajateljema brezplačnikov, vplivali posamezni nosilci javnih funkcij oziroma ali so za odobravanje sodelovanja zlorabili svoj politični vpliv.

In ne nazadnje, ugotoviti, ali in zakaj naj bi posamezni nosilci javnih funkcij dopustili domnevno kršitev določil veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank oziroma domnevno opustitev dolžnih ravnanj, saj obstaja sum, da sta bila brezplačnika izdana z namenom vplivati na volitve poslancev v Državni zbor leta 2008, in sicer v korist političnih strank takratne vladajoče koalicije

oziroma obstaja sum, da gre za njihovo prikrito predvolilno kampanjo in financiranje političnih strank.

Predlagamo, da se parlamentarna preiskava osredotoči na časovno obdobje od ustanovitve izdajateljev obeh brezplačnikov, gospodarskih družb Zame-tek d.o.o. in Progresija d.o.o. in prve izdaje brezplačnikov Slovenski tednik in Ekspres in do prenehanja izdajanja oziroma dne, ko sta bili gospodarski družbi oziroma izdajatelja obeh brezplačnikov izbrisana iz sodnega registra.

Preiskava naj zajame: ustanovitev izdajateljev obeh brezplačnikov, gospodarskih družb Zame-tek in Progresija, izdajo brezplačnikov ter sodelovanje gospodarskih družb v neposredni ali posredni državni lasti z izdajateljema in ravnanje ter neravnanje pristojnih državnih organov, glede ustanovitve in izdajanja obeh brezplačnikov za uveljavljanje veljavne medijske in volilne ter zakonodaje o političnih strankah. Od dogajanj in zaključkov parlamentarne preiskave za ugotovitev in oceno dejanskega stanja v zvezi z ustanovitvijo izdajateljev, izdajanjem in financiranjem brezplačnih časopisov Slovenski tednik in Ekspres tudi pričakujemo, da bodo podlaga za spremembe veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank, predvsem v izogib morebitnim nadaljnjim kršitvam, manipulacijam in izigravanjem veljavne zakonodaje, z namenom organiziranja in financiranja prikrite politične propagande in političnih strank.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Gospod Bojan Kontič bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Prosim.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Tudi tokrat smo v postopku odločanja za preiskovalno komisijo soočili v Poslanski skupini Socialnih demokratov argumente za in proti, ob sicer našem resnem zadržku do ustanavljanja preiskovalnih komisij v času, ko poslanska skupina tvori del vladne koalicije. Mnogokrat so vladne poslanske skupine namreč deležne očitkov, da ima koalicija drugačna orodja za doseg cilja ugotovitve odgovornosti posameznikov ali skupin v določeni zadevi. Hkrati pa je pri tem nujno dodati, da z ustanovitvijo preiskovalne komisije sledimo cilju ugotoviti politično odgovornost. In ko govorimo o politični odgovornosti in vzrokih, ki so vodili poslanke in poslance Socialnih demokratov, da sopodpišemo to zahtevo, je prav, da poudarim, da je naša ugotovitev, da je treba ugotoviti, kakšno je pravo ozadje brezplačnikov Slovenski tednik in Ekspres, da je prav, da ugotovimo, kdo in kako je

pred zadnjimi volitvami izigral, tako medijsko kot volilno zakonodajo, da je prav, da ugotovimo, kdo je vplival na financiranje in izdajanje ter kdo in kako je izkoristil v tem primeru svoj politični vpliv. Prav je, da ugotovimo, kaj je s financiranjem gospodarskih družb v neposredni ali posredni državni lasti in sodelovanjem teh družb v teh dveh brezplačnikih. In ne nazadnje je prav, kot sem že dejal, da ugotovimo morebitno politično odgovornost nosilcev javnih funkcij v tej zgodbi.

Pri tokratni preiskavi sta nosilna tema dva brezplačnika, ki sta nekaj časa pred državnozborskimi volitvami priromala v naše poštne nabiralnike - na kratko bi jo lahko poimenovali kar "koalicijsko trobilo" oziroma sredstvo za ohranitev oblasti. Sicer dvomim, da so to bralke in bralci teh tednikov spregledali. Vsekakor pa za to početje nekdo nosi odgovornost. Nas v tem trenutku in v tem parlamentu zanima predvsem politična odgovornost. Kazensko odgovornost bodo, če se bodo tako odločili, ugotavljali za to pristojni organi. Mi bomo ugotavljali torej politično odgovornost.

Zelo naivno bi bilo namreč razmišljati, da so se lastniki odločili za to početje brez pravega vzroka ali brez pravega povoda. Vsekakor to ni verjeti tistim mojstrom, ki dnevno rišejo mreže raznih povezav in se pri tem ustavijo vedno na mestu, poudarjam, vedno na mestu, ko bi v to mrežo morali vpisati njim naklonjene, če že ne njih samih. Gre za obstoj suma, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij vpleteni v ustanovitev izdajateljev, njihovo poslovanje in izdajanje brezplačnikov. Prav tako bi bilo zelo naivno pričakovati, da so v teh brezplačnikih oglaševale gospodarske družbe, v katerih ima država neposredno ali posredno več kot 25% delež v kapitalu, in družbe v katerih imajo te družbe večinski delež, ne da bi bil tukaj prisoten nek interes. In ta interes je bil ohraniti oblast za vsako ceno. V tem primeru je šlo torej za sum prikritega financiranja politične kampanje, kot sem dejal, z namenom ohraniti vladno koalicijo za vsako ceno. Tudi z brezplačniki, ki so brezplačniki samo za nas, bralke in bralce, sicer pa dobro plačani in vsebinsko ciljno usmerjeni. In če bi mojstre mreženja prosili za shematski prikaz povezanosti, bi lahko prišli tako do interesa in s tem cilja, ki je vodil tiste, ki so pri tem sodelovali, kot tudi do samih virov financiranja. Povsem logično je, da se tako prozornega navijaštvanja ni lotila nobena že ustanovljena družba. Ustanovili so gospodarske družbe, ki so danes že izbrisane iz sodnega registra. Pri tem je treba opozoriti na zakon o političnih strankah, ki prepoveduje financiranje političnih strank s strani gospodarskih družb, v katerih ima država ali samoupravna skupnost več kot 25% delež v kapitalu. Odgovor bo vsekakor, da te gospodarske družbe niso financirale političnih strank. Res je. So pa financirale nek tiskani medij, ki je agitpropovsko navijal za določeno politično opcijo. Bistvo dveh brezplačnikov, Slovenski tednik in Ekspres, je seveda

mogoče združiti v nekaterih točkah. Šlo je za politično diskreditacijo, šlo je za skrivnostne botre, šlo je za skrivnostne financerje, šlo je tudi ali predvsem za skrivnostne pisce, pa skrivnostne oglaševalce, za zlorabo medijske in volilne zakonodaje, za zlorabo etičnih meril javne besede in, kar je za nas v tem prostoru najpomembnejše, šlo je za zlorabo političnega vpliva. Za oba brezplačnika je bilo značilno, da so se pod prispevke podpisovali neznani avtorji, najverjetneje s psevdonimi. Pri čemer se do sedaj ni razkrilo, ali je sploh šlo za novinarje, ali pa so se za številnimi imeni skrivali predstavniki političnih strank. Avtorji, ki so se zaradi izogibanja odgovornosti skrivali za psevdonimi, so pri tem brezobzirno napadali in brez oprijemljivih dokazov pogosto obtoževali ljudi s politične strani, s katero se niso strinjali, prizadetim pa ni bilo omogočeno, da bi se pred obtožbami branili. Novinarsko častno razsodišče je takšna dejanja ocenilo za neetično in neprofesionalno prakso. To smo danes že slišali v uvodni obrazložitvi, dopolnitvi predloga za parlamentarno preiskavo in tudi v zapisu oziroma obrazložitvi, pisni utemeljitvi te zahteve za parlamentarno preiskavo.

Poslanke in poslanci Socialnih demokratov smo podpisali zahtevo za uvedbo parlamentarne preiskave. Prepričani smo, da bo komisija uspešna in bo ugotovila politično odgovornost. Ne zadnje, spoštovane kolegice in kolegi, morda pa bo to tudi prispevek k razmisleku o spremembi zakonodaje, ki bo ta odstopanja onemogočila na vseh naslednjih volitvah v Republiki Sloveniji. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Aleksander Zorn bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Prosim.

ALEKSANDER ZORN: Spoštovani! Tem trdim besedam bom dodal nekaj svojih, še trših.

Spoštovani predlagatelji, popolnoma se strinjam z vami. Brezplačniki so deviacija slovenskega novinarstva, zavržno dejanje izdajateljev časopisov, ki svojega dela niti toliko ne cenijo, da bi ga zaračunavali. Zato so tudi njihovi izdelki takšni, kakršni so. In se tudi povsem strinjam z vami, da jih je treba podvreči temeljiti preiskavi kriminalistične vrste, da bomo lahko vrnili ugled profesionalnemu, razsodniškemu, nadstrankarsko dvignjenemu in moralno visokemu slovenskemu novinarstvu in izdajateljstvu, ki ne služi nobeni ideologiji, nobeni politiki in, kar je še posebno zavržno, nobeni stranki, kaj šele kakšni vladi.

Zato bomo podprli vašo preiskavo. In da bi vam zaradi omejenega izbora preiskovalne tiskarske sramote ne zmanjkalo preiskovancev, vam dajem odličen primer takšnega dvomljivega, pristranskega, strankarsko servilnega in sploh agitpropovskega lista, ki je seveda brezplačnik in se brez sramu imenuje Dobro jutro. Njegova natisnjena tvarina namreč ni samo rumeno blede

strokovne kvalitete, ampak je v svojih vsebinskih modrovanjih povsem v senci preišljene vladne politike. Naštejmo nekaj njegovih naslovov, na primer: "Vlak bo prevozno sredstvo prihodnjega stoletja." Nadvse luciden intervju podpredsednika stranka SD in ministra za promet, kakor kaže že naslov, ki mu zagotavlja službo za celo naslednjo dekada. "Nove jedrske elektrarne še dolgo ne bo," naslov. Intervju z gospodom Janezom Kopačem, ki nam pronicljivo dokazuje, zakaj namerava Vlada umazati zrak nad Slovenijo tako zelo, da se bo skoraj stemnilo in bomo potem nujno potrebovali njeno elektriko, da si bomo svetili. Zanimivo. Naslov, "Blokovska delitev medijev," ki nam prepričljivo dokazuje, da moramo Kazenski zakonik, kar smo danes že slišali, ki še vedno omogoča, da novinarji čiste vesti ne smejo žaliti državnih funkcionarjev, ker so lahko za to celo kaznovani, nujno spremeniti. Kajti ta anomalija je posledica, da se mediji spet smejo politično blokovsko deliti, kar smo v preteklosti že presegli. In slednjič, naslov "V vsakem človeku je nekaj drugega spola," kjer v intervjuju znani strankarski psihiater moderno in postfreudovsko naznanja novo ero civilizacije, v kateri se spoli ne bodo več blokovsko, da ne rečem politično, delili na moške in ženske, ampak bodo čisto pomešani. In ko bo tudi živalim dovoljena svobodna izbira spolnega partnerja, če sem pravilno razumel, ker gre za znanost. In to še ni vse. Poleg tega so v njem vsiljeni celostranski oglasi velikih firm, ki se jim ne moremo izogniti, da bi jih spregledali, saj so to Siol, Mobitel, Pošta pa neka banka NKB, v katerih ima država znaten delež, kar se mi zdi sicer prav, saj morajo državna podjetja podpirati pravo usmeritev. To je navsezadnje preseganje medijske blokovske delitve in doseganje stabilne enotnosti. Ostaja pa neko nenavadno vprašanje. Lastnik brezplačnika je firma, ki je doma nekje v sosednji Avstriji, za katero vemo, da je politično civilizirana in demokratična, tukaj pa ima kolonialistični tednik, ki močno podpira neblokovsko delitev slovenskih medijev, zraven pa objavlja oglase podjetij tuje konkurenčne države na nižji stopnji demokracije, od katerih ne zasluži kaj prida denarja, saj deli svoj slavni časopis čisto zastonj, razen če s tem ne vlaga v karitativne namene poenotenja slovenske prepirljive politike. A vendar je to nekoliko čudno. Ta avstrijski interes za en napreden blok slovenske politike. Najbrž bo treba ta karitativni poslovni interes razumeti drugače, kot smo navajeni pri nas, in bomo morali tudi biti veseli, da imamo na svojem zatohlem medijskem trgu tuji zastonjski list, ki bi nas sicer davkoplačevalce preveč stal. Zato se zanj žrtvuje naprednejša sosednja država, ki močno podpira pravo, zdravo smer naše politike in skuša v številnih slovenskih domovih vplivati na to. In to je samo v civilizacijsko uteho, če že poslovne in zaslužkarske ne more biti preveč. Zato bi ga smeli ta tednik, ker je politično in kapitalsko čist in gol pred nami in nič grdega ne skriva, imenovati Brezhlačnik. Za vsak

slučaj pa ga bo kljub temu treba pretresti v preiskavi, nekatere zadeve z njim so vendarle nenavadne, zato se bomo zavzemali, da ga priključite med svoje maloštevilne preiskovance, spoštovana bodoča preiskovalna komisija.

Ampak nadaljujemo. Na slovenski medijski sceni obstaja še nek fenomen, ki se zavzema za ukinitev blokvske medijske politike, to je STA, Slovenska tiskovna agencija. Ta se nam z najvišjega mesta svojega direktorja oglašja na spletnem naslovu stranke SDS. Res ne, ker bi ga za to prosili, pač pa kar tako brezplačno in nam deli karitativne nauke, kako naj se branimo pred političnimi nasprotniki, nesmotrno razdeljeni na dva bloka, se pravi pred nepotrebno opozicijo pri ustavni obtožbi in pred napadi bulmastifov. On je sicer zaposlen v podjetju, ki je plačnik in ga kreditiramo za njegove poštene namene mi vsi, saj gre za od Vlade ustanovljeno državno agencijo, zapriseženo za objektivnost čezstrankarsko, nadkoalicijsko in strokovno neoporečnost. Se pravi, če je za takšno svoje delo plačan, pomeni, da je brezplačnik v svobodnem času, ko se posveča brezplačni politiki humanitarne usmerjenosti. Pri tem je tako uspešen, da predlagamo Vladi, naj ga nemudoma uvrsti med brezplačnike, kjer se bo lahko nemudoma razvijal, nam vsem v blagosti in mir. Naš strankarski predlog pa je, da tudi njega vaša spoštovana preiskovalna komisija uvrsti med svoje preiskovance, saj povsem ustreza definiciji političnega brezplačnika.

Tako je torej, spoštovani predlagatelji preiskovalne komisije in takšen je predlog naše poslanske skupine. Pozdravljamo ustanovitev preiskovalne komisije, v vaše dobro pa vam predlagamo še več dela in več preiskovancev. To pa bi morali biti vsi brezplačniki, z vsemi svojimi političnimi usmeritvami in fobijami, kot je to vsekakor Dobro jutro, pa morda zaradi reda še Žurnal, in tudi postransko brezplačno delo STA, Slovenske tiskovne agencije. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Tadej Slapnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares. Prosim.

TADEJ SLAPNIK: Hvala lepa za besedo. Brezplačna časopisa Slovenski tednik in Ekspres sta se oba pojavila v letu volitev in evidentno poročala v prid aktualne oblasti in še posebej v korist SDS. Istočasno sta obračunavala s takratnimi opozicijskimi strankami, z izjemo Slovenske nacionalne stranke. Pri obeh brezplačnikih je bilo tudi evidentno, da so se njuni izdajatelji izrazito trudili prikriti njihove avtorje, ustanovitelje, predvsem pa, kako je bilo njuno izdajanje financiranje. Oba časopisa sta izhajala v izredno visoki nakladi, Ekspres v 340 tisoč izvodih, v pretežno mestnih okoljih, Slovenski tednik v 375 tisoč izvodih pa predvsem na podeželju. V obdobju, ko sta izhajala istočasno, to je v zadnjih dveh mesecih pred volitvami, sta dosegla kar 715 tisoč domov v Sloveniji. V javnosti je znano, da je

Slovenski tednik izdajalo podjetje Progresija d.o.o., v lasti Andreja Lasbaherja, bivšega direktorja SDS-ovega tednika Demokracija. Potem je Andrej Lasbaher vodil Agencijo 25, ki je organizirala tudi volilno kampanjo Gregorju Pivcu, kandidatu SDS na zadnjih županskih volitvah v Mariboru in sedanju članu izvršilnega odbora SDS.

Povezava SDS in podjetja Zame-tek, ki je izdajalo brezplačnik Ekspres, je nekoliko bolj zavita, a toliko bolj pomembna. Podjetje Zame-tek je julija 2009 ustanovilo podjetje Nova firma, ki se ukvarja z ustanavljanjem podjetij, njegov direktor pa je postal Robert Teršek. Glavna odgovorna urednica brezplačnega časopisa Ekspres, ki je prvič izšel 30. julija 2009, pa je postala Barbara Smisel. Ista Barbara Smisel, ki je bila takrat v razvidu medijev vpisana tudi kot urednica portala Usekaj.si. Ta portal pa v lasti podjetja Unimedis, katerega soustanovitelj in direktor je Jernej Strnad, član SDS, sin glavnega tajnika SDS Dušana Strnada. Podjetje Unimedis je poleg tega povezano tako z izdajanjem časopisa Ekspres kot tudi z izdajanjem Slovenskega tednika, saj je v njem tudi oglaševalo. V Slovenskem tedniku je bilo podjetje Jerneja Strnada, člana SDS in sina glavnega tajnika SDS po bruto oglaševanju tudi največji posamezni oglaševalec. Po nekaterih ocenah naj bi za oglaševanje v njem namenilo kar 70 tisoč evrov, kar je ob 100 tisoč evrov prometa v letu 2008 kar 70% vseh prihodkov tega podjetja. Dušan Strnad, glavni tajnik stranke SDS, odgovoren za finančno poslovanje stranke, je najtesnejši sodelavec predsednika stranke SDS Janeza Janše. O tajništvu stranke, ki ga vodi, je na spletnih straneh te stranke zapisano, da opravlja vse dejavnosti, potrebne za izvajanje dejavnosti stranke, da zagotavlja usklajeno delovanje vseh organov, skrbi za izvajanje težiščnih aktivnosti SDS, sodeluje pri pripravah na volitve in skrbi tudi za boljše informiranje. Dušan Strnad pa ni samo desna roka predsednika stranke Janeza Janše, ampak v izvršilnem odboru SDS tesno sodeluje tudi z bivšimi ministri: Dragutinom Matejem, Zofijo Mazej Kukovič, Žigom Turkom, Vaskom Simonitijem, Milanom Zverom in tudi s poslanci: Jožetom Tankom, Zvonkom Černačem, Brankom Grimsom, Alenko Jeraj ter z bivšim mariborskim županskim kandidatom Gregorjem Pivcem. Poleg dejstva, ki kažejo na to, da so člani SDS in z njimi povezane osebe sodelovale z izdajatelji brezplačnikov, obstajajo tudi indici in sum, da naj bi sodelovali tudi pri pripravi njihovih vsebin.

Dovolite mi, da vam predstavim enega izmed njih in vas s tem namenom spomnim na prvo televizijsko soočenje na televiziji Slovenija, Janša-Pahor, pred parlamentarnimi volitvami v sredo, 20. avgusta 2009. Razpravo o medijski svobodi v Sloveniji je takrat Janez Janša končal s stavkom: "Star italijanski pregovor pravi, da mafijski časopisi ne bodo nikoli pisali o mafiji." Istega dne, torej v sredo, 20. avgusta, je izšla tudi četrta številka časopisa Ekspres, v

katerem je uvodnik z naslovom "Berlusconijevi novinarji" napisala avtorica Nika Albreht in zaključila z besedami: "V mafijskih časopisih je namreč jasno, da nihče ne sme pisati zoper mafijo." Nepozoren poslušalec ali bralec bi iz tega sklepal, da je Janez Janša v soočenju uporabil stavek, ki ga je ta dan prebral v omenjenem časopisu. Kot pa vemo, pa ni bilo tako, saj je bilo televizijsko soočenje posneto dan pred izidom časopisa, to je v torek, 19. avgusta. Tudi v časniku Delo so pisali o tem, da naj bi se v predvolilnem času na sedežu stranke SDS sestajali direktor podjetja Progresija, d.o.o., ki je izdajalo Slovenski tednik, Andrej Lasbacher, Metod Verlec, glavni in odgovorni urednik SDS-ovega tednika Demokracija, Alenka Pavlin, takratna vodja STA, Borut Petek in Janez Janša, in sicer z namenom dogovarjanja o vsebini brezplačnikov za prihodnji teden.

Pred volitvami je takratni SDS-ov minister Gregor Virant izdajanje omenjenih brezplačnikov branil z besedami, da jih ni mogoče šteti za del volilne kampanje, saj da ne gre za politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah, ki bi bile opredeljene v Zakonu o volilni in referendumski kampanji. Dodal je tudi, da bi lahko omejevanje brezplačnikov celo posegalo v ustavno pravico do svobode izražanja, ki velja v demokratični družbi, saj je pod pogoji, ki jih določa Zakon o medijih, izdajatelj medija lahko vsaka pravna oseba, izdajanje medijev pa po njegovem predstavlja tudi pravico do svobodne gospodarske pobude. Gregor Virant je torej kot minister branil izdajatelje brezplačnikov in kot minister ni ukrepal.

V Poslanski skupini Zares pričakujemo, da bo preiskovalna komisija odgovorila na vprašanje, od kod sta slamnati podjetja, ki sta izdajali brezplačnike, dobili finančna sredstva za to dejavnost. Po v javnosti znanih podatkih naj bi podjetje v posredni ali neposredni pretežni državni lasti, to so Mobitel, Zavarovalnica Triglav, NKBM, Petrol, Banka Celje, Telekom, Zavarovalnica Maribor, Pozavarovalnica Sava in druga, v sklopu oglaševanj v obeh brezplačnih porabila nekaj sto tisoč evrov. Po veljavni zakonodaji podjetja, v katerih je država več kot 25% lastnica, ne smejo financiranje stroškov volilnih kampanj niti z enim centom. Je naključje, da so podjetja v posredni ali neposredni pretežni državni lasti v katerih bi Vlada preko predstavnikov v nadzornih svetih lahko vplivala na njihovo poslovanje, oglaševala v dveh brezplačnih, ki so tedensko povečevali njeno delo in dosežke njenih ministrov? V javnosti ocenjena vrednost izdajanja in poštne distribucije obeh brezplačnikov znaša okoli dobrih 2 milijonov evrov. S sredstvi, ki so jih zagotavljali oglaševalci, naj bi izdajatelji brezplačnikov pokrili slabo četrtnino vseh stroškov izdajanja distribucije. Zato bo poleg izpostavljenih vprašanj preiskovalna komisija

morala odgovoriti tudi na vprašanje, od kod izdajateljem preostala sredstva v zneski dobrega milijon in pol evrov.

V Poslanski skupini Zares pričakujemo, da bo preiskovalna komisija raziskala, v kolikšni meri so v financiranje izdajanja brezplačnikov povezana druga podjetja, ki so poslovala z državo, in podjetja v njeni lasti. Najpomembneje pa je, da preiskovalna komisija razišče morebitno vpletenost nosilcev javnih funkcij pri tem.

V demokratični družbi je izredno pomembno, da je volilna tekma poštena in da imajo v njej pod primerljivimi pogoji možnost sodelovati predstavniki različnih političnih pogledov. Državljanke in državljani od kandidatov in njihovih strank pričakujejo politično propagando, od medijev in njihovih novinarjev pa nepristranska poročanja in predstavljanje političnih programov in kandidatov v sklopu volilne kampanje. Brezplačniki pravzaprav niso brezplačniki, saj jih bralci ne dobimo brez plačila. To trditev je Sandra Bašič Hrvatini utemeljila, citiram: "Papir, na katerem so tiskani, ima svojo ceno. Novinarji in novinarke, ki ustvarjajo vsebine, so za svoje delo plačani. Nekdo je plačan tudi zato, da jih dostavi v naše poštne nabiralnike. Vse to plačujejo oglaševalci v zameno za to, da jih v roke vzame čim večje število ljudi. Takrat, ko jih berete v svojem prostem času, delate za oglaševalce. Plačilo pa je vaš čas in pozornost. V tem informacijskem supermarketu dobite vse od politike in prehrane do osebne higiene." Konec citata.

V želji, da državljanke in državljani izvedo, koliko so dejansko plačali za brezplačnike, ki v resnici nikoli niso brezplačni, bomo v Poslanski skupini Zares podprli predlog parlamentarne preiskave.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Joško Godec bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev.

JOŠKO GODEC: Hvala lepa za besedo.

Stališče poslanske skupine DeSUS glede akta o odreditvi parlamentarne preiskave o brezplačnikih Slovenski tednik in Ekspres. Sopotpisniki akta o odreditvi parlamentarne preiskave o brezplačnikih Slovenski tednik in Ekspres smo tudi poslanci poslanske skupine DeSUS. Zakaj? Preprosto, ker je bilo in je še vedno v javnosti vse preveč ugibanj in sumničenj glede financiranja teh brezplačnikov in morebitne zlorabe političnega vpliva pri poslovanju gospodarskih družb v posredni ali neposredni državni vse to s strani prejšnje vladajoče koalicije.

To je glavni razlog, da se tudi v naši poslanski skupini strinjamo, da se ustanovi preiskovalna komisija, kateri namen je ugotoviti, kdo je v ozadju obeh brezplačnikov, kdo je pred volitvami izigral medijsko in volilno zakonodajo ter ali je kdo iz bivše vladajoče garniture izkoristil svoj vpliv za

njuno financiranje. Vsem je znano, da so izredno veliko pozornosti javnosti, medijev in politike že pred volitvami pritegnili prav tako nepojasnjeni viri in financiranje obeh brezplačnikov. Vprašanje, ki še danes ostaja odprto in nepojasnjeno, je, kje so izdajatelji dobili denar za financiranje brezplačnikov s tako visoko naklado 250 tisoč izvodov, saj ni šlo za financiranje preko, na primer, oglasov, ker slednjih sploh ni zaslediti v teh brezplačnikih. Tudi protikorupcijska komisija je glede poslovanja več državnih služb s podjetji Progresija in Zame-tek, ki sta izdajali oba brezplačnika, ugotovila možnost suma storitve več kaznivih dejanj. V okviru teh državnih podjetij se omenjajo Poštna banka Slovenija, Zavarovalnica Maribor, Mobitel, Pozavarovalnica Sava ter Pošta Slovenije, ki je tudi opravila to distribucijo.

Dodaten razlog za sum je tudi dejstvo, da sta se oba brezplačnika pojavila tik pred zadnjimi parlamentarnimi volitvami, eden januarja 2008, drugi pa le osem tednov pred volitvami, takoj po volitvah pa sta tudi ugasnila, pa tudi dejstvo, da je bilo poročanje v obeh medijih izključno v prid takratne vladajoče koalicije, ni zanemarljivo.

Poslanci DeSUS-a se zavedamo, da je to že šesta parlamentarna preiskava, ki ima ugotoviti sum politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij v tej zgodbi. Pri tem pa upamo in pričakujemo, da ustanovljena preiskovalna komisija ne bo postopala kot brezzobi tiger, brez končnih zaključkov, temveč da bo njeno delovanje rezultiralo v smeri ugotovljenih in argumentiranih sklepov, torej možno tudi vložiti kazenskih prijav, če se bo to izkazalo za upravičeno na podlagi dokazljivih dejstev.

Poslanci DeSUS-a se strinjamo z uvedbo parlamentarne preiskave glede spornega financiranja obeh brezplačnikov. Upamo pa, da bo zadeva zaključena in da bodo sprejete tudi končne ugotovitve, na podlagi katerih bo lahko sledilo določeno postopanje drugih organov, če se bo to izkazalo kot upravičeno in dokazljivo.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Zmago Jelinčič oziroma gospod Györek Miran, izvolite, ki bo predstavil stališča Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi! Dovolite mi, da tudi v imenu Slovenske nacionalne stranke predstavim naše stališče in mnenje v zvezi s predlaganim aktom za ustanovitev komisije. Me veseli, da se je nekaj poslancev končno zbudilo in predlaga sprejetje aktov o odreditvi parlamentarne preiskave za ugotovitev in oceno nekega dejanskega stanja. Torej, da se ustanovi zopet ena parlamentarna komisija, kajti dejansko stanje je res porazno. Že nekaj dni nismo ustanovili nobene komisije, ki bo vsekakor rodila sadove in učinkovito

prispevala k razreševanju gospodarske, politične, socialne in, kot opazamo zadnje čase, tudi moralne krize, ki vladajo v naši družbi. Mislim, da v pričujočem primeru ne bo držal stari pregovor, ki pravi, da ko problema določenega vprašanja ne želiš rešiti oziroma razčistiti, moraš ustanoviti kakšno komisijo ali odbor. Prepričan sem, da bo ta komisija odkrila se zločince, nepridiprave, kriminalce, ki so s tema dvema brezplačnikoma pomagali priti vladajoči koaliciji na oblast. Kajti res obstajajo indici, kot piše v predlogu zahteve, da sta bila ta dva brezplačnika izdana z namenom vplivati na državnozborske volitve leta 2008 in sta bila očitno tudi zelo uspešna. Zmagale so stranke sedanje vladajoče koalicije. Verjamem, da sta učinkovito prispevala k volilnemu rezultatu. Prepričani smo v Slovenski nacionalni stranki, da bi bil volilni rezultat brez teh dveh brezplačnikov popolnoma drugačen. Torej gre očitno za manipulacijo slovenskih volivk in volivcev, in je nujno treba ugotoviti dejansko stanje, v primeru dokazane manipulacije pa razveljaviti rezultate državnozborskih volitev 2008, kaznovati izdajatelje, novinarje, morda tudi bralce, kajti ne nazadnje so tudi bralci sokrivi pri takšnem kriminalnem dejanju, kajti brez bralcev brezplačniki sigurno ne bi izhajali in vzročno ne bi moglo priti do takšnega kriminalnega dejanja in manipulacije volivk in volivcev.

V razmislek dajemo predlagatelju aktov o ustanovitvi komisije tudi, da vključi v obseg aktivnosti komisije preiskavo, koliko sta ta dva brezplačnika sokriva za takšno porazno gospodarsko stanje v naši domovini Sloveniji. Verjetno sta tudi vplivala na porast brezposelnosti. Brez njiju verjetno ne bi bilo 100 tisoč Slovenk in Slovencev brez službe in dela. Prepričani smo, da bi tudi upokojniki že zdavnaj imeli penzijo, najmanj v višini tisoč evrov. In to še ni vse. Tudi vseh ostalih tegob, ki tarejo nas vse Slovence, sigurno ne bi bilo. Ne bi bilo korupcije, ne klientelizma, mislim da se ne bi zgodili niti bulmastifi. Da se razumemo, v Slovenski nacionalni stranki vsekakor podpiramo preiskavo ozadja, nastanka, financiranja in izdajanja takšne "šund" literature oziroma časnikov, vendar predlagamo, da se preiskava razširi tudi širše na vse vrste brezplačnikov. Tudi tiste, ki še izhajajo. Kajti, kar možno je, da tudi drugi niso popolnoma čisti. Ne bi smeli zanemariti tudi vseh ostalih informacijskih materialov, pamfletov, brošur, reklamnih listov in letakov. Morda pa tudi le-ti vplivajo na volilne rezultate, nikoli ne veste. Sploh smo Slovenci nagnjeni k brezplačnikom. Kot vemo, so prvi izhajali že 2002. leta. To je bilo Dobro jutro. Okoli tega sicer obstajajo polemike, Žurnal trdi, da je bil prej, da si lasti ta prvenec Žurnal. Eni pa pravijo, da je začel izhajati leta 2003, pa so dosegli kar veliko, od 200 tisoč, kar jim lahko zavida marsikateri časnik. Kasneje so se tema dvema brezplačnikom pridružili še drugi, City magazine, Avenija pod Golovcem, Mariborski utrip, V času, Total tedna in

tako dalje, da ne naštevam. Se pravi, Slovenci imamo radi brezplačnike in ne nam tega jemati. Ne jih sedaj kriminalizirati, ker ne bi bilo pošteno.

Ampak preiskavo bi bilo morda smotrno razširiti tudi na ostale oblike promocije političnih strank, njihovih političnih programov, na 100 tisoče posterjev, letakov, jumbo plakatov, TV oddaj, radijskih predstavitev, 100 tisoče brezplačnih golažev, da ne govorim o hektolitrih brezplačnega vina in piva. Vse to je vplivalo na rezultate državnoborskih volitev. In jaz mislim, da bi lahko še naštevali, kaj vse je vplivalo na rezultate volitev. Zakaj zdaj omejiti to samo na dva mala brezplačnika, ki sta mimogrede tudi propadla. Dajmo se lotiti tega dela temeljito. Raziščimo ozadje vplivov na državnoborske volitve, na financiranje teh reklamnih materialov in potem sem siguren, da bodo naslednje volitve popolnoma drugačne. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Borut Sajovic v imenu Poslanske skupine LDS.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik za besedo. Lepo in prijetno se je tudi nasmejati v parlamentu in si ob tem misliti vse najboljše.

Predlog stališča. V naši Poslanski skupini Liberalne demokracije imamo o tem povedati naslednji.

Zagotovo sta bila Slovenski tednik in Ekspres nedvomno fantomska medija. Ne vemo, kdo jih je financiral, niti kdo so bili uredniki in pisci. Pošteno bi bilo, da to izvemo, kajti večji del politike v Sloveniji se obvladuje z anonimkami, takimi in pa drugačnimi. Nič ni narobe, če nekdo želi povedati karkoli, kar seveda stoji in drži, in to pove odkrito, javno, lahko tudi napiše in se pod to podpiše.

Namen parlamentarne preiskave je razkriti vse te skrivnosti njunega politične propagandizma, več kot očitnega razloga, zaradi katerega sta nastala. V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije menimo, da je treba raziskati, kdo so bili financerji teh brezplačnikov in tudi kdo so bili avtorji tekstov, kajti Komisija za preprečevanje korupcije je namreč že podala mnenje, da se z oglasi, ki so bili objavljeni v njih, stroški izdajanja sami niso mogli pokriti. To kaže in potrjuje, da so obstajali skriti viri. Raziskati je treba tudi, kdo so bili uredniki in novinarji oziroma kdo so bili pisci v brezplačnike, ker je novinarsko raziščišče jasno razkrilo, da podpisani pisci v te brezplačnike sploh ne obstajajo. Obstajajo pa indici, da so bili pisci v te brezplačnike, ki so se skrivali za neobstoječimi imeni, realno obstoječi uredinarji, novinarji in uredniki. Slednji so v predvolilnem času leta 2008 pisali tekste z enim samim namenim: diskreditirati politične nasprotnike, te in one, naše ali vaše. Zadeve je treba razkriti tudi zato, da v bodoče preprečimo sleherne manipulacije z medijsko in drugo

zakonodajo, do katere je precej očitno prišlo v primeru omenjenih dveh brezplačnikov. Obstoj teh brezplačnikov pomeni konec medijske svobode in avtonomije in zagotovo hudo posredno grožnjo medijski avtonomiji in demokraciji. Zato je treba do konca vztrajati, da se z vsemi pravnimi in političnimi sredstvi razišče, kdo stoji oziroma je stal za temi brezplačniki.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo to preiskovalno komisijo podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo poslank in poslancev. Besedo ima gospa Janja Klasinc.

JANJA KLASINC: Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi! Večkrat v zadnjem času povem, da sem več kot 20 let opravljala delo novinarka in urednice, ker je to povezano s tem, o čemer govorim. Govorim o predlogu, da se uvede parlamentarna preiskovalna komisija za izdajanje brezplačnikov, in to ne vseh brezplačnikov, kot smo danes v uvodu nekaterih razpravljavcev poslušali.

Naših strank, strank koalicije, nikakor ne motijo brezplačniki, ki izhajajo po normalni veljavni medijski zakonodaji, ki to omogoča, ki jih urejajo odgovorni uredniki, ki so novinarji, ki jih pišejo novinarji, ki imajo za to certifikat. Ne, motijo pa nas pamfleti, ki izhajajo na papirju, tiskanem, ki mu nekateri pravijo časopis. Pa si pogledjmo dejstva. Prva številka tako imenovanega časopisa Ekspres je izšla julija 2008. Državljeni smo dobivali v nabiralnike ta, v navednicah, "časopis" do 17. septembra, volitve so bile 21. septembra. Potem pa je ta časopis poniknil. Brezplačni tednik je izdajalo podjetje Zame-tek iz Radeč. Na registriranem naslovu v Radečah ni bilo ne duhe ne sluha o kakšni tabli tega časopisa. Verjamem, da če bomo danes po Ljubljani, ni treba iti v druge kraje, pogledali, kje je sedež Dela, Dnevnika, Žurnala, Dobro jutro, bomo zlahka našli te časopise, ker so registrirani, ker imajo table, ker so v telefonskem imeniku. In kdo je distribuiral ta časopis? Pošta Slovenije. Tista Pošta Slovenije, ki je tik pred volitvami imela na svojih okencih, ko ste prišli na okenca, posebne plastične podlage z znakom SDS. Nevtralni časopisi, nevtralna pošta. To pa seveda niso vsi stroški. Povsem jasno je, da je treba časopise tiskati, da je treba plačevati tiste, ki jih pišejo, in po nekih izračunih, kot bi jih jaz kot dolgoletna novinarka, in tudi kolegi, ki še danes izdajajo časopise, izračunala, bi rekla, da je ena številka vsakega takega brezplačnega tednika stala, z vsemi stroški seveda, okoli recimo 100 tisoč evro. 100 tisoč evrov je eno malo manjše stanovanje v Ljubljani, na Obali recimo. In to je malenkostni zalogaj za nekoga, ki je recimo direktor podjetja Ekspresa, lokostrelec in učitelj telovadbe na osnovni šoli. Verjetno si

je dobro opomogel ob kakšni priložnosti. Poglejmo, kdo je pisal te časopise. Odgovorna urednica je bila, kot smo že slišali danes, gospodična Barbara Smisel, članica najstniške skupine BBT. Verjetno je zelo usposobljena za odgovorno urednico nekega časopisa. Med avtorji v Slovenskem tedniku in tudi v drugih pa najdemo imena: Vid Videc, Anej Jalen, že omenjena danes Nina Albreht. To je tista Nina Albreht, ki je napisala dan prej, preden je Janez Janša to ponovil na državni televiziji, "star italijanski pregovor pravi, da mafijski časopisi ne bodo nikoli pisali o mafiji, in mi smo zelo blizu tega." Skratka, ti mafijski posli so se dogajali v obdobju, ko smo se vse ostale stranke pripravljale na volitve v skladu z volilno zakonodajo. In zato je treba imeti to komisijo, da bo raziskala, od kod denar za take zadeve, ker vsi ostali smo bili financirani v skladu z zakonodajo, in od kod SDS-u tudi denar, da so objavljali, recimo, v Slovenskem tedniku svoje oglase. Ker maloprej smo slišali, da se v drugih brezplačnih objavljajo oglasi firm. Ja, normalno, s tem se tudi financirajo, tako tudi izhajajo.

Kar pa zadeva pomisleke glede dela sedanjega STA. Veste, takratna urednica STA gospa Alenka Pavlin, ki je pred tem bila direktorica Urada za informiranje ali, kot danes temu rečemo, Urada za komuniciranje, je pred pričami pomagala urejati časopis Ekspres. To pa je nevtrarno, to pa je objektivno novinarstvo.

No, znani avtorji, ki sem jih že prej navedla, neki "Vidci" pa "Jaleni", "Jeleni" in ne vem kaj še vse, so objavljali članke, kjer so bili tako zelo nespretni, tako slabo so pisali, tako nenovinarsko izobraženi so bili, da so bili, prvič, težko berljivi, zato so tudi nehali potem izhajati, ker ne samo, da je zmanjkalo denarja, ampak tudi nihče jih ni bral, ampak celo prepisovati niso znali. Kajti, kolegice in kolegi, v obeh časopisih, tako v Ekspresu kot v Slovenskem tedniku, so se pojavljali skoraj identični članki. Če ti hočeš objaviti kot novinar nek članek, nek prispevek še v drugem časopisu, se boš pa ja potrudil, da ga boš vsaj malce spremenil. Zaradi tega so se znašli tudi na častnem novinarskem razsodišču. Rada bi prebrala samo en delček sklepa tega razsodišča, ki pravi: "Novinarsko častno razsodišče je ugotovilo, da so si deli besedil v Slovenskem tedniku in Ekspresu zelo podobni, ponekod so skoraj identični, z morda obrnjenim vrstnim redom besed v stavkih. Tudi sosledji delov besedil se pogosto ujemata. Novinarsko častno razsodišče ugotavlja, da je članek v Slovenskem tedniku, objavljen 12. septembra 2008, sestavljen na osnovi tistega v Ekspresu 10. septembra 2008, to se pravi dva dni prej. Novinarsko častno razsodišče besedilo v Slovenskem tedniku ocenjuje kot plagiat, ki ga 9. člen kodeksa ne dopušča. Na poziv Jerneju Novaku, ki je podpisan pod prispevek, je Novinarsko častno razsodišče dobilo le odgovor odgovornega urednika Andreja Lasbaherja, na podlagi česar sklepa, da je podpis Jerneja Novaka pod

omenjenim prispevkom psevdonim." In tako dalje. Rekli bi lahko; sramota za slovensko novinarstvo. Pa toni. Ker to ni novinarstvo, to je politična propaganda, ki je zkorabila medijsko zakonodajo za izdajanje svojih pamfletov pod firmo časopisi.

Na koncu bi rekla samo še to. o tem lahko razpravljamo na dolgo in široko, in v prihodnjih mesecih, sem prepričana, da bomo. Škoda je zapravljanja denarja, kolegi iz SDS-a, za takšne primitivizme in neumnosti, kot ste si jih privoščili pred volitvami, saj ste videli, da vam ni nič pomagalo.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Alojz Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala. Spoštovani!

Seveda v tem trenutku ni mogoče v zvezi s predmetom izreči nobene sodbe. Za začetek obstaja sum, ki ga je treba preiskati, zato parlamentarna preiskava. O konkretni zadevi samo toliko.

Razpravo tako podajam brez upiranja prsta in docela na splošno. Politični brezplačniki zaradi vplivanja na volitve, za katere bi se mimo predpisov uporabljal javni, državni in neznan denar, so nespodobni - v kateremkoli času, kadarkoli, za katerokoli korist, za katerokoli stranko. Takšno početje, po mojem mnenju, ne sme nikoli brez premisleka na smetišče zgodovine. Če se zgodovine ne spominjamo, tudi v njenih najbolj neprijetnih in zagonetnih trenutkih, deluje sama naprej in se iz nje nič ne naučimo. In potem tisti, ki s tem početjem in dogodki navadno niso imeli nič, plačujejo visoko ceno tistih in tistim, ki si upajo vse. Brez zadrege in omejitev. In je resnica, kot dobro veste, prva in ne zadnja žrtev.

Gre za posebno, sam mislim, preteče stanje duha, ko družbena moč zgolj posameznih skupin posrka nesorazmerno veliko politično oblast. In v tem kočljivem neravnotežju se ustvarjajo pogoji, ki nihajo demokracijo, da bi vendarle pada s svojih tečajev. Naša dolžnost ni molk! Zgodba ki je pred nami, je izšla iz politike in se nazaj v politiko vrača. Politični brezplačniki so tako na videz mehko področje, vedno vodeni s trdo roko - v vseh časih in kadarkoli.

Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči.

Brezplačnike in velike reklame so si pred volitvami v glavnem privoščile velike stranke, stranke, ki so obvladovale kapital in medije. Takšnega razkošja si ni mogla privoščiti Slovenska nacionalna stranka. Pa četudi bi imeli možnost, takšnega nasilja nad prebivalstvom ne bi izvajali. Tudi ostale

stranke, ki niso imele brezplačnikov, so za oglaševanja, kot smo videli, iz porabljenega denarja uporabili primerljivo vsoto denarja. Ne bi se fokusiral samo na zadnje državnozbornske volitve, ampak je prav, da se spomnimo vseh dosedanjih volitev, ko so se posamezne stranke kazale v vsej svoji veličini, pa se ni zgodilo nič. Ostali so le dolgoviti strank, ki so jih kasneje pokrili bogati, seveda za protiusluge v časih, ko so ti prevzeli oblast in imeli možnost se oddolžiti za usluge pred volitvami. To se je dalo čutiti v vseh vladah. In tak občutek so imeli preprosti ljudje, volivci.

Komisija se po navadi ustanavlja zato, da se kaj prikrije. Po dosedanjih izkušnjah nobena komisija ni opravila namena ustanovitve, tako da dobiš občutek, da se te parlamentarne komisije ustanavljajo zgolj zato, da se nekoga diskreditira, da se v medijih veliko govori in piše ter se na tak način pokrije tisto izgubljeno, kar bi sicer pisalo v brezplačnikih.

Mislím, da se parlamentarne komisije ustanavljajo zgolj zato, da se poviša plača predsednikom teh komisij, ki do zdaj še niso imeli funkcije in prinaša dodaten zaslužek k plači.

Kot sem rekel, nič se ne bo zgodilo, le država bo prikrajšana za zajeten kup denarja. Za nazaj se ne bo nič spremenilo. Če pa bi to kaj pomagalo za vnaprej pa bi z veseljem to podprl.

Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Ljubo Germič. (Ga ni.) Gospod Dejan Levanič.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa, za besedo, gospod podpredsednik. Mislím, da je pri zadevi te preiskovalne komisije zgolj en in edini namen to, da razčistimo, kaj se je s temi brezplačniki v predvolilnem, predvsem v predvolilnem času dogajalo. To pa zaradi tega, ker je bilo veliko besed o tem, da ti brezplačniki res niso namenjeni zgolj za volilno kampanjo, ampak da se bodo uporabljali tudi za namene po volitvah, torej za obveščnost ljudi in da bodo izhajali zato, ker je pač v slovenskem prostoru neka potreba po teh brezplačnikih. Kot smo videli, ni bilo tako. Takoj po volitvah so ti brezplačniki ugasnili. Kakorkoli je, tisti, ki menimo ali menijo, da v teh zgodbi nekaj ni bilo v redu, da so bili mali in veliki igralci, ki so sestavljali del te predvolilne zgodbe, ki se v Sloveniji po mojem mnenju ne sme več ponoviti. In to je, da bomo pred vsakimi volitvami priče takšnemu izigravanju sistema, kakršnemu smo bili priča pred zadnjimi volitvami. Torej, da bi bilo nekemu, ki je na oblasti, moč proti nekemu, ki mu ni všeč, narediti veliko medijsko kampanjo in gonjo. Nič nimam proti tem, da se v slovenskem medijskem prostoru piše o objektivnih dejstvih, tisto, kar je res. Da pa se skuša diskreditirati politične tekmece zaradi tega, ker imaš ta

trenutek, ko si na oblasti, nek kapital in moč in vpliv, in to uporabiš proti tistim, ki uporabljajo argumente proti tebi na volitvah, pa se mi zdi nesmiselno. Lahko se tu pogovarjamo, kaj je bil namen teh brezplačnikov in kakšna je bila njihova vsebina, vendar se skupaj moramo zavedati, da če preletimo samo vsebino brezplačnikov, da lahko kar hitro ugotovimo, da je šlo zgolj za diskreditacijo takratne opozicije. Torej, levice ali liderjev teh političnih strank, ki so želeli nastopiti na volitvah. Če gremo čez nekatere vsebine, vidimo, da v veliki meri v njih nastopajo voditelji levih strank, s takšno ali drugačno diskreditacijo. Recimo, tudi bivši predsednik Republike Slovenije Milan Kučan nastopa v teh brezplačnikih z majico komunistične partije Jugoslavije, navajajo se različne skorajda laži, kdo vse financira politične stranke na levici, kakšne so te povezave. Konkretno, recimo, laž je, da si je predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor kupil prestižnega terenca BMW. Vse to so preverljiva dejstva, ki pa jih mogoče ljudje ne preverjajo, ker preberejo v nekem časopisu. In prav je, da če se že diskreditira koga, da se ga diskreditira na podlagi argumentov, torej vsebinskih argumentov, kaj je prav in kaj ni prav, ne pa, da se pišejo stvari, ki ne držijo. Ampak ljudje nekatere stvari, ki so zapisane v medijih, vzamejo "zdravo za gotovo". To pomeni, da je treba paziti, kaj se napiše. Navsezadnje je o tem govorila že kolegica Klasinčeva, predvsem o upoštevanju novinarske etike.

Potem je tu, recimo, veliko člankov na temo ekipe Socialnih demokratov, kdo bo vse minister. Vsa ta imena, ki so v teh brezplačnikih zapisana, nobeden od teh ljudi danes ni minister, samo gospod Svetlik, ki pa je bil v brezplačniku predviden za ministra za visoko šolstvo, pa je danes minister za delo. Veliko nekih informacij, ki niso bile točne, zgolj zaradi tega, da se pri ljudeh ustvari neko negativno mnenje. Da ne govorim o tem, v kakšnih povezavah so stranke levice z mediji, katere medije imajo v lasti in tako naprej. Velika večina teh člankov, ki so bili negativno nastrojeni proti strankam takratne opozicije, ni vsebovala nekih dejstev in argumentov. Bile so diskreditacije, tudi osebne diskreditacije političnih nasprotnikov, kar pa se mi zdi, da ni prav. Na drugi strani smo pa bili priče temu, da je v teh časnikih bilo veliko samohvale podarjene ali namenjene takratni vladajoči koaliciji, brez nekega kritičnega pogleda na to, kaj se v državi dogaja in kaj Slovenija potrebuje.

Mislim, da je prav, da se ustanovi ta preiskovalna komisija, da se pride do konkretnih zaključkov, kdo, če sploh, je v ozadju, na kakšen način so bili ti časniki financirani in predvsem, zelo pomembno, ali so državna podjetja, ki so morala oglaševati v teh brezplačnikih, to bila primorana, ali so si to lahko privoščila, ali je to bilo v kakršnikoli povezavi s stanjem, v katerem so se znašla danes.

Veliko je neznank in upam, da bo preiskovalna komisija prišla do konkretnih odgovorov. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Franco Juri.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsedujoči. Spoštovani kolegi in kolegice!

Danes se ukvarjamo z eno najbolj intrigantnih tem zadnjih let. Ni medijska tema, kajti ni govora o medijih, ni govora o časopisih, temveč govorimo samo o nekem izrazito predvolilnem političnem manevru, ki je vsebinsko zelo neuspešen, ki je bil na tako nizki ravni, da ga je težko opredeliti celo kot mafijski manever; mafija ponavadi deluje bolj inteligentno, bolj prefinjeno. In do takih eklatantnih zlorab in tako neokusnih poskusov diskvalifikacije ene politične strani zato, da bi določena oblast - saj govorim o obdobju, ko je domnevni, skoraj zelo verjetni sponzor, teh brezplačnikov bil na oblast in je skušal na zelo nizkoten način to oblast obdržati. Ker pri tem ni uspela, se danes soočamo z eno čudno situacijo, ki jo je izpostavil kolega Györek, ko je rekel "o čem govorimo, saj niso dobili volitev". Saj res niso dobili volitev, saj narod je prepoznal poskus zavajanja, ki se ni obrestoval. Ampak dane razpravljamo tudi v luči zadnjega primera brezplačnika, ki smo ga dobili predvčerajšnjim, in to zelo neotesano, med samim govorom predsednika republike smo se na enkrat znašli s to razkošno publikacijo, ki se imenuje Predsednikovo simbolno odlikovanje zločina - Ustavna obtožba proti Danilu Türku. In kaj smo našli notri? Spet kup enih dokumentov, verjetno zelo selektivno pripravljenih dokumentov, na zadnji strani pa piše: Demokracija, 15 evrov. Veste, jaz sem dobil to brezplačno, jaz nisem plačal 15 evrov. Sprašujem: ali je bilo to darilo vsem poslancev s strani SDS-a ali časopisa Demokracije? In kaj je časopis Demokracija? Časopis Demokracija najdemo na seznamu tistih medijev, ki so uživali in ki so porabniki javnih sredstev. Torej eden tistih medijev, ki so najbolj učinkovito črpali iz sklada za medijsko pluralizacijo kulturnega ministrstva. Na koncu vidimo, kakšni so rezultati. Ampak se ne bomo ustavili pri tem, ker govorimo o drugih brezplačnikih, čeprav je zelo verjetna povezava med tem brezplačnikom, ki je bil izrazito ideološko naravnani in v službi oziroma v interesu ene od strank Državnega zbora, SDS, in temi brezplačniki, ki so začeli izhajati julija 2008 in končali takoj po volitvah, kar je bilo zelo jasno, čemu so bili namenjeni.

Še nekaj zanimivega smo danes doživeli. Ta obramba SNS, edine stranke opozicije, tudi takratne opozicije, ki ni bila predmet ožigosanj, diskvalifikacij ali negativne propagande v teh brezplačnikih. Jasno, gospod Makarovič je v enem Ekspresu SNS označil kot "stranka konstruktivnega protesta" in potem napisal lep samospev nacionalni stranki. V enem Ekspresu pa se

pojavi kolumna, brez podpisa, naslovljena "Familija Juri", kjer lahko zasledimo teze, ki jih stalno ponavlja cenjeni kolega iz Slovenske nacionalne stranke in bi mu lahko pripisal ta članek, ki je sicer anonimen, ne vem, če ga je on napisal, ampak ga on stalno ponavlja v svojih nastopih v Državnem zboru. Cel splet enih zelo čudnih slučajev in čudnih povezav. Takrat je prišlo očitno do ene sinergije med dvema strankama, ki sta si razdelili ta posel v smislu: dajmo očrnuti, dajmo blatiti vse ostale, da bomo mi ostali nekje na oblasti. Se ni izteklo ali vsaj delno, kajti danes se ta zgodba z brezplačniki očitno nemoteno nadaljuje. Za tem stojijo nekateri mediji, ki so tesno povezani z najmočnejšo opozicijsko stranko. Ampak vse to je sicer lahko del legitimnega političnega boja. To, kar je zelo čudno in je treba pojasniti, ne zato, da bi za nazaj, kot želi SDS za 50 ali 60 let nazaj razčiščevati nekaj, ampak da bi razčistili, kakšen je odnos med politiko in zlorabo medijev - čeprav o medijih ni govora, je govora samo o nekih biltenih, ki so bili po enih čudnih poteh, in vsi indici, vsi dokazi peljejo k SDS-u, smo slišali, koliko navezav in koliko fantomskih firm, ki so tako ali drugače povezane s Slovensko demokratsko stranko - oziroma kaj se pravzaprav dogaja v slovenskem političnem prostoru. Ne samo nizki udarci, ampak dejansko to, kar v italijanskem medijskem prostoru označujejo kot "piovra" - kot hobotnica. Prav te stranke, ki stalno govorijo o nekih zarotah, so tiste, ki te zarote - ne samo najbolj poznajo, ampak jih izvajajo. In so edine, ki jih zares izvajajo. In vse lovke, ki smo jih danes zasledili v teh indicijah, ki bodo potrjeni ali zavrženi prav pri delu nastajajoče komisije, vodijo v eno samo glavo. In ta glava je po navadi zelo znana, saj ponavlja stvari, ki so se potem objavljale v samih brezplačnikih. To je žalostna zgodba politične zlorabe propagande, ki bi bila še sprejemljiva, če davkoplačevalci ne bi tega plačali. Ampak so. Veste, koliko je stal ta projekt? 2 milijona evrov. 2 milijona evrov, ki so končali v smeteh, kajti večina mojih sosedov, jaz živim v bloku, kjer je 20 družin, in skoraj 20 Ekspresov sem videval v košu takoj. Nekvaliteta tistih publikacij je bila takšna, da navaden državljani ni izgubljal časa s prebiranjem tovrstnih pamfletov in diskvalifikacij. Ampak 2 milijona evrov za to, kolega Györek, ko vi pravite: "Čemu zdaj razkrivati?!" To je treba preprečiti, da se na tak način porablja sredstva, ki so zelo verjetno sredstva, tako ali drugače, ki prihajajo iz javnih proračunov. In če bo to dokazano, bo to že na meji kriminalnega dejanja. 2 milijona evrov je bilo pokritih z oglaševanjem iz firm z državnim kapitalom samo četrtinsko. 500 tisoč evrov je prišlo iz oglaševanj, milijon in pol je ostalo nepokritega. Od kod, gospodje iz SDS, so/ste, morda ste dobili tisti milijon in pol? To bo zanimivo razkriti.

Govorilo se je tudi o patriji. Morda je en del iz patrij. Morda. Tega ne vemo, ampak ko se je pojavila ta teza, je bilo

čutiti nervozo pri SDS-u. In danes tudi. In ta komisija je zanimiva tudi s tega vidika, ker bo počasi prišla do virov financiranja teh sredstev.

Vidim, da so kolegi z desne strani malo živčni in tudi kolega iz SNS-a je živčen, zato se smeje. Smeh pomeni sprostitev in smeh je zdrav. Dajmo se smejati. Jaz se strinjam. Se lahko vsi danes smejemo in se bomo še bolj smejali na koncu dela te komisije, ker ta zgodba je ena najbolj zanimivih zgodb političnih zarot v Sloveniji. Ni aktualna. Jaz mislim, da je zelo aktualna, ker če se bo ponovila, ne glede, kot je povedal kolega Potočnik, na barvo botrov, ki uporabljajo take metode, bo to izguba za slovensko demokracijo. In zanimivo je, da se demokracija pojavlja celo kot naslov nekega časopisa, ki je verjetno, domnevno zelo povezan s temi metodami, kar je bilo dokazano tudi s to publikacijo, ki jo reklamira na zadnji stani. Zanimiva zgodba, vsekakor zanimiva zgodba, ki jo je treba pripeljati do konca, da se ne bi več ponavljalo. Če bomo šli tako naprej, potem pa diskreditacija posameznikov ali političnih strank, anonimnih diskreditacij, torej člankov, kjer človek ni vedel, kako naj se brani. Kako naj se jaz branim, ko preberem, recimo, da je priimek Juri nastal iz Juriča, kar bi pomenilo, da je prednik prišel iz južnih balkanskih predelov v Slovenijo in se je tukaj razglasil za pripadnika italijanske manjšine, kar je sicer v povojnem obdobju bila običajna praksa, pa tudi danes ni tako redka? Brez avtorja. Ali pa je kolega iz SNS napisal? Te teze namreč sestavlja. Verjetno si prebral ta članek. Ta članek, ki ga je prebral, sedaj stalno ponavlja. Ampak je zanimivo. To je bila kultura poročanja teh medijev. In kaj se je zgodilo? Da so preživeli od julija do septembra in potem konec. Dva milijona evrov verjetno javnega denarja. Takrat so bili razni skladi za to rprularizacijo medijev, takrat se je dogajala afera Patria, takrat je država, Vlada obvladovala nekatera podjetja, podjetja so nastajala, so izginjala in seveda nekatera so bila celo nosilci teh brezplačnikov.

Tako da, komisiji zaželim uspešno delo in verjetno, gospodje iz opozicije, na koncu dela te komisije se bomo še lahko smejali. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Eva Irgl.

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci! Najprej moram povedati, kolega Juri, da je zame danes zelo fantastičen dan, kot bi se izrazil predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor in nič ne meji na ne vem kakšno živčnost. Jaz sem zelo sproščena, super se počutim. Nisem razumela tega, kje vi pravzaprav zaznavate živčnost na moji strani, ampak vendarle. Vesela sem tudi, da sem končno lahko izvedela, od kod izvira vaš priimek, od kod izhajate. Gre za pravi izobraževalni časopis. Tudi to je nekaj za slovenski, tudi politični, prostor.

Sicer pa je kolega Györek na začetku zelo dobro opisal, kaj pomeni ta preiskovalna komisija brezplačnikov. In to dveh brezplačnikov, ki ju pravzaprav danes več ni. Mi se pogovarjamo o stvareh, ki jih ni, ki ne obstajajo, imamo pa kup problemov, ta država ima kup velikih problemov, o katerih pa nič. Se pravi, koalicija se mora ukvarjati, uboga, s stvarmi, ki ne obstajajo več. Se pa strinjam, če menite, da je tukaj kaj narobe, potem je treba to raziskati. Ampak treba je raziskati še marsikaj drugega.

V svojem zapisu za ustanovitev te preiskovalne komisije v zvezi o brezplačniki ste med drugim zapisali tudi, da je v tem primeru šlo za prikrito kampanjo, ki je favorizirala eno politično opcijo. Zanimivo, res zanimivo, ko pa vemo, da v slovenskem prostoru že od osamosvojitve dalje se večina medijev oziroma časopisov favorizira z zgolj eno samo politično opcijo. In te ne favorizira prikrito, ampak zelo odkrito.

Zelo močni so tukaj marsikateri navijaški članki s strogo samocenzuro, ko gre za ocenjevanje dela te vlade. Celo več, ob zadnji aferi Baričevič se je izkazala vsa moč in vpliv na medije s strani leve politične opcije, ki je dokazano pritiskala tako na novinarje kot na to, da se marsičesa v medijih v zvezi s to afero ne sme zapisati. Da ne govorim o tem, da so forume povsod, kjer se je le dalo, preprosto ukinili.

Resno se sprašujem, kaj je za vas bolj pomembno: dva brezplačnika, ki ju ni več, ki sploh ne izhajate več, ni ju na obzorju, ali to, da se pritiska na novinarje, da ne smejo pisati stvari, ki so evidentne, ki se dogajajo v naši družbi, in zaradi tega, ker gre to nekomu v nos, jih je treba onemogočiti pri njihovem delu, ki mora biti sicer avtonomno. To mene bolj zanima. Ali se vam zdi to pa prava pot?

Seveda to kaže pravzaprav na dve stvari. Prvič, da je ta zgodba, ki se je odvila oziroma afera Baričevič ali bulmastifi zelo močno zarezala v levo politično opcijo, še posebej v stranko LDS in ministrico za notranje zadeve Katarino Kresal.

In drugič kaže, na to, kako medijska svoboda v Sloveniji še zdaleč ni nedotakljiva in je pod velikim vprašajem. Pa ne zaradi dveh brezplačnikov, o katerih boste vi govorili in ki ju boste raziskovali. Medijska svoboda je vprašljiva zaradi drugih stvari, ki so bistveno bolj pomembne za ta prostor in to družbo, v kateri se nahajamo.

Da ne govorim o tem, da večina odgovornih urednikov, ki je pripadna tako ali drugače levi politični opciji, že natančno ve, česa ne sme zapisati. To je vgrajeno v sistem. Natančno ve, česa ne sme zapisati, in tudi natančno ve, česa ne sme objaviti. Jaz osebno sem absolutno za to, da se pogovarjamo o brezplačnikih, da jih preiskujemo, vendar pa predlagam, da raziščemo, tako kot je že kolega Zorn v začetku dejal, tudi ozadje nekaterih drugih brezplačnikov. Na primer brezplačnika Dobro jutro, ki je po svoji vsebinski

naravnosti prava navijaška zlepljenka, najprej stranke Zares, potem pa še LDS-a in Socialnih demokratov. SDS pa se omenja navadno le v primerih, ko je potrebno nekoga diskreditirati. Le takrat se jih omenja.

Da ne govorim o tem, kako je Nedeljski dnevnik, ki sicer ni brezplačnik, to drži, ampak mogoče je to še huje. Kako Nedeljski dnevnik skupaj z ustvarjalcem javnega mnenja in ne z merilcem javnega mnenja, gospodom Damjaničem, redno odkrito reklamira stranko Zares in ostale leve stranke. Redno bruha po tistih, ki pripadajo desni politični opciji. To se vam pa ne zdi vprašljivo. To se vam pa ne zdi vprašljivo. Da ne govorim o tem, da je vaš predsednik, kolega Juri, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo gospod Gregor Golobič pred leti po navedbah nekaterih medijev določenemu novinarju, ne bom povedala kateremu, po telefonu narekoval članek o Vzajemni. Zelo zanimivo. Vi pa se razburjate zaradi dveh brezplačnikov, ki sploh ne obstajata več. Tukaj ne gre samo za to, da so ti časopisi naklonjeni levi politični opciji. Celo politiki iz te opcije ustvarjajo njihovo vsebino preko njim podložnih novinarjev. To se vam tudi ne zdi vprašljivo. Koalicija želi preiskati ozadje brezplačnikov, ki, še enkrat ponavljam, ne obstajajo več. Pa bi bilo recimo dobro, da bi obstajali tudi takšni časopisi, ker potem bi lahko necenzurirano pisali na primer o vsestransko povezani Liberalni demokraciji Slovenije v aferi bulmastifi. Prav bi bilo tudi da ugotovimo morebitno politično odgovornost nosilcev političnih funkcij pri vplivanju na večino slovenskih časnikov in revij, ki izhajajo iz dveh velikih medijskih hiš, Dnevnika in Dela. Prva je pod vodstvom gospoda Petana, ki zelo intenzivno spada v krog LDS-a, in druga je pod vodstvom tistih, ki so pred volitvami v Državni zbor ukazali novinarjem, da morajo čim bolj blatiti Janeza Janšo in hvaliti in čim bolj lepo pisati o bodočem mandatarju gospod Borutu Pahorju, vse zato, da pride na oblast. Ampak, to se vam, kolegi iz koalicije, ne zdi popolnoma nič problematično. Tu res ne gre za brezplačnike, gre pa za odkrito simpatiziranje z določeno politično opcijo in za umetno gradnjo politikov z leve strani političnega pola. Kako pa naj si drugače potem predstavljamo osvojitve vseh nazivov predsednice stranke, ki je na volitvah v Državni zbor dobila bistveno manj glasov, kot je imela izobešenih plakatov? To je tudi zavajanje slovenskega ljudstva, državljanek in državljanov in o tem bi morali tudi razpravljati. In to bi morda lahko tudi vključili v svojo preiskavo in tudi to raziskali.

Jaz osebno podpiram to preiskavo, mislim, da bomo prišli lahko do zanimivih odkritij, vam pa predlagam, da najprej počistite tudi pred lastnim pragom. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Dušan Kumer. Oprostite, gospod Kumer. Izvolite. Gospod Franco Juri, želite?

FRANCO JURI: Repliko.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Repliko, lahko.

FRANCO JURI: Sem bil dvakrat omenjen, pa mislim, da imam do te replike pravico. Najprej se zahvaljujem kolegici Irglovi, ker je ugotovila, da nismo živčni. Saj je jasno, da nismo živčni, vsak govori kar misli, da je prav. In o samem poreklu svojega priimka se lahko pogovarjava tudi na kavici, mirno in znanstveno. Vi verjamete člankom v Ekspresu, ne misliti, da je to znanstveno novinarstvo, ampak problem je, da ni podpisa, in v tem je ključni problem navajanja vašega navajanja nekaterih domnevno pristranskih komentatorjev. Vse, kar ste vi navedli, kolegica Irgl, v zvezi z nekaterimi časopisi, ki obstajajo, že leta obstajajo in obstajajo zdaj, imajo naslov, imajo uredništvo, in bodo ostajali še naprej, je, da se pod tistimi neobjektivnimi kolumnami novinar, komentator, podpiše. Se podpiše. V vaših biltenih ni bilo podpisov, je bil samo gnoj, brez avtorjev. In to je problem. Tu se pogovarjamo o dveh etičnih nivojih. Za vas je to vse legitimno, je v redu, ni problematično, ker je trajalo zelo kratko, ampak je stalo 2 milijona evrov, ne pozabimo tega. Za nekaj mesecev blatenja nekaterih posameznikov in nekaterih političnih opcij so, ste, morda, zapravili 2 milijona evrov. In to je treba povedati javnosti. Medtem ko drugi časopisi, veste, oni živijo profesionalno. In tudi tako imenovani brezplačniki, ki ste jih omenjali, delujejo po principu, ki je oglaševanje, ki temelji na oglaševanju. In so, kakorkoli že, bolj profesionalni kot pa - ne vem, kako imenovati. Saj zgodba ni o medijih, mi se danes ne pogovarjamo o medijski politiki. O medijski politiki je govoril vaš šef, in to kar nekaj ur v Državnem zboru, ko je napadel vse novinarje, podpisnike znamenite peticije. Doživeli smo precedens v evropski politiki, da je nek premier posvetil napadom na novinarje kar nekaj ur lastnega govora. Tako je bilo. In to je samo nadaljevanje tistega odnosa do medijev. To je žalitev za medije, žalitev za novinarje. In to so novinarji tudi povedali. Lepo prosim! Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Dušan Kumer.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ja, danes pa imamo pred seboj, mislim, da pravo politično zgodbo. Čisto politično zgodbo o nas samih, o politikih in o političnih strankah, ki smo sodelovali na volitvah. In v tem kontekstu razumem smeh in nekatere ironične nastope ali trditve in ocene nekaterih v tej dvorani, ki znajo veliko povedati o nekih mrežah, tudi jeklenih mrežah, ki so začutili tak strah, da se bodo v kakšni taki mreži v bodoče, ko bo ta

komisija delovala, znašli. Morda. In zato ta smeh in ta ironija danes.

Sam pa mislim, da gre za dva časopisa, in bom imenoval brezplačnika, ki pa nista podobna brezplačnikom, ki jih lahko dobivate v poštne nabiralnike vsak dan ali občasno ali pa jih lahko sami dvignete na mestih, ki so za to namenjena in je v njih veliko veliko reklam in oglasnega prostora, namenjenega pravnim subjektom in posameznikom za oglaševanje. V tem primeru gre za dva časopisa-brezplačnika, v nakladi več kot 700 tisoč izvodov, katerih vsebina je bila ekskluzivno politična propaganda za eno stranko, ne bom govoril za eno politično opcijo, in njene liderje, in antipropaganda in umazana volilna kampanja za večino drugih strank in osebnosti. Tudi za eno od strank iz tako imenovanega, če govorite o političnem polu, desnega političnega pola.

Ker se brezplačniki v načelu financirajo iz prihodkov oglasov in reklam, je logično, da obstaja sum, da sta se ta dva časopisa brezplačnika, ki teh komercialnih reklam nista imela v izobilju, financirala drugače, na drugačen način. Morda, in tukaj obstaja sum, s pomočjo tistih, ki sta jih v teh dveh časopisih ta mesec, dva meseca, propagirala in povelečevala. Zato je med drugim lahko resnica o brezplačnikih Ekspresu in Novem tedniku, tudi resnica o Patriji. O tem je bilo v drugih medijih v zadnjem letu in pol, v dveh letih veliko napisanega. V javnosti smo lahko zasledili veliko namigov, indicev in tudi nekaterih dokumentov, da bi naj bil del provizij pri oklepniškem poslu namenjen tudi pomoči pri izhajanju teh dveh časopisov. In zopet smo pri mreženju. In zopet boste veliko znali povedati o tem mreženju. In mogoče bo tudi takrat smeh in pa ironija.

Zato je prav, da ugotovimo v parlamentu, kakšno je pravo ozadje izhajanja teh dveh časopisov in kdo je vplival na financiranje in izdajanje teh dveh časopisov ter da ugotovimo morebitno politično odgovornost nosilcev javnih funkcij v tej zgodbi, če se bodo v tej mreži znašli in bo to komisija ugotovila. In tudi zato, ker je veliko, veliko informacij in sumov, da sta se ta dva časopisa financirala iz domnevno koruptivnih poslov, pa tudi vprašanj, da naj bi nekatera državna podjetja, o čemer je bilo danes veliko govora, zakupila v teh dveh časopisih oglasni prostor s pogodbami, ki bi jih kasneje prekinjali in plačevali visoke kazni zato, ker so prekinjali te pogodbe. Ti indici, ti sumi ne morejo in ne smejo ostati neodgovorjeni, kajti gre za podjetja, kjer je solastnik ali pa večinski lastnik država Slovenija. Čas je, da se karte položijo na mizo. Nepravilnosti je bilo očitno preveč, da bi jih lahko spregledali in pometli pod preprogo. V strankah sedanje koalicije smo leto in nekaj čakali. Danes je bilo omenjeno v nekaterih drugih časopisih, da bi mogoče kdo z vaše strani sprožil tako preiskovalno komisijo, kot opozicija, v zvezi s tem, pa tega niste storili. Zato seveda nima smisla razširjati sedanje preiskave. Mi smo se odločili za ta dva

sumljiva brezplačnika in o tem bomo izvedli to parlamentarno preiskavo. Dejstvo je, da sta brezplačnika, ki sta vzniknila tik pred volitvami in ugasnila takoj po volitvah, nobene številke več po volitvah ni bilo, le dokaz, da sta bila politično motivirana. Ta dokaz ali pa to politično motiviranost si zna ustvariti v svoji glavi tudi osnovnošolec, ki končuje deveti razred osnovne šole. Samoukinitev obeh časopisov takoj po volitvah je le amaterska in to poudarja, amaterska potrditev tega dejstva in pokazatelj, kakšen je bil dejansko namen in cilj teh dveh brezplačnikov: vplivati zgolj in le v volilni kampanji na izid volitev, pa kakršenkoli je ta bil. Strategiji, politični analitiki tistih, ki so koncept te medijske strategije naredili, so se očitno pri teh dveh brezplačnikih ušteli, glede na rezultat, ki bi jo naj dala. Ne verjamem v zgodbo, da gre v tem primeru za popoldansko prostočasno dejavnost, za hobi simpatizerjev ene od političnih strank, ki bi bili pripravljene vložiti nekaj milijonov evrov lastnega denarja v poraz na volitvah. Prej bo držala ocena, da so se politični analitiki in strategiji ter vsebinski uredniki načrtovalcev medijske volilne kampanje ušteli in precenili v svojih zmožnostih kreiranja volilnih rezultatov. To je ocena, ki jo je vaš predsednik v zadnjih 20 letih izrekel nekajkrat, prvič leta 1992 v tem visokem zboru. Zato je treba s parlamentarno preiskavo ugotoviti, kako in koliko prstov politike in politikov je bilo zraven pri tem poslu. Drugo vprašanje pa je, kako in na kakšen način sta se ta dva brezplačnika financirala. To bi morala biti že davno stvar tožilstva, policijske preiskave, kajti namigov in sumov, kot sem prej rekel, je v zadnjem letu in pol bilo že zelo veliko.

Če nič drugega, bi za te organe morali biti zanimivi prispevki v zvezi z afero Patria, kjer je bila razgrnjena trdna oklepniška mreža, v kateri so bili nakazani tudi indici in sumi financiranja teh dveh brezplačnikov.

In kako sem v času volilne kampanje izvedel za obstoj enega od teh brezplačnikov, kajti nobenega - ne enega ne drugega - nisem prejemal v poštni nabiralnik? Stanujem v takšnem delu Ljubljane, kjer me slučajno teh več kot 700 tisoč izvodov ni doseglo. Nekega dne je prišel moj najmlajši sin, ki je obiskoval 9. razred osnovne šole in mi zaupal, da nimam veliko šans na volitvah, ki bodo na volitvah 21. septembra. Na vprašanje, iz česa to sklepa, mi je odvrnil, da izdaja njegov profesor za telovadbo časopis, v katerem se o moji stranki, mojem predsedniku in še kom, ne piše lepo. Ugotovil sem, da gre za Ekspres in učitelja telovadbe, ki je bil direktor podjetja, ki je izdajal ta časopis, torej zaposlenega v javnem sektorju, ob tem je imel d.o.o. kjer je bil direktor, v registru Ministrstva za kulturo pa je bil celo vpisan kot urednik časopisa Ekspres. Samo po sebi se zastavlja vprašanje, kakšne genije imamo pri nas v izobraževalnem sistemu, pa čeprav smo tako kritični do profesorjev in učiteljev. Na osnovni šoli učijo telovadbo, "furajo" zasebno podjetje,

"furajo" celo časopis v nakladi več kot 300 tisoč izvodov, uredniške sestanke imajo po vsej verjetnosti kar v telovadnici, tudi morda ob kakšni dobrodelni nogometni tekmi prejšnje vlade bi lahko bil kakšen uredniški sestanek, članke pa jim lahko pišejo, če se za to pokaže potreba, tudi učenci, otroci. In za financiranje takšnega obsega jim zadostuje, govorim o tem konkretnem časopisu, 3X5 centimetrov velik oglas vedeževalke Dolly, ki bi naj pokrila stroške v velikosti nekaj 100 tisoč evrov.

Čas za šale je mimo, je bilo rečeno ob razpravi ob ustavni obtožbi od enega od današnjih razpravljavcev v tej dvorani. Na delu je spet Udba. Morda je res tudi v primeru teh dveh brezplačnikov na delu Udba.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Andreja Rihter. (Je ni.)
Gospod Joško Godec.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Andreja Rihter. (Je ni.) Gospod Joško Godec.

JOŠKO GODEC: Hvala lepa za besedo. Ko sem dobil možnost za podpis tega akta o uvedbi parlamentarne preiskave o brezplačnikih, sem se z veseljem podpisal. Zakaj? Spomnim se, ko sem dobil v poštni nabiralnik ta brezplačnik in ko sem šel sam preverjat, kdo je lastnik založniškega podjetja, ki to izdaja, sem ugotovil po registru, da je to telovadni profesor, njegova življenjska sopotnica pa je bila direktorica tega brezplačnika. Lepo sta se prekrivala Slovenski tednik in Ekspres. Nisi dobil nikoli oba naenkrat, ampak je bilo časovno lepo pokrito. Tako smo bili dobro zbombardirani.

Zakaj sem se z veseljem tukaj podpisal? Zaradi tega, ker menim, če bi morali imeti zopet v tem širokem spektru dela vse variante oglaševanja, vseh tistih sto tisoč letakov, kot smo danes slišali, in sto tisoč brezplačnih golažev, sto tisoč kranjskih klobas, sto tisoč vžigalnikov, sto tisoč kemičnih svinčnikov, potem kap. Prihajam iz Litije, in tistih nekaj sto evrov, ki so mi jih namenili za mojo kampanjo, sem se odločil, da bom postavil stojnico, kjer je bilo določeno, sem šel vprašat in so rekli, da ne morem dobiti, ker je zasedeno, SDS ima vse v zakupu. Potem smo poslušali estradne umetnike, ki so peli, nastopali so ansambli. Konec koncev z veseljem sem se podpisal, ker vem, da preiskujemo samo dve stvari, in to bo tako kratko delo, da bomo prišli do konca in ugotovili, kaj in kam so šli ti denarji. Če bi bila pa ta širina, se ne bi podpisal. Tukaj pa vem, da smo blizu. In tisti, ki govorijo, da je ta časopis ukinjen, sigurno so ga morali ukiniti, saj so izgubili na volitvah, saj ga niso mogli naprej izdajati. Hvala, da ste jih izdali v taki obliki, da smo tudi drugi zaradi tega nekaj notri dobili. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Borut Sajovic. (Ga ni.) Gospod Srečko Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Najprej odgovor gospodu Francu, ne bom s priimkom, ker lahko narobe izrečem. Mi marsikaj napišemo v Slovenski nacionalni stranki in se upamo tudi pod to podpisati. Je pa res, da je to, kar je pisalo, italijanska manjšina oporekala. In ob priliki, ko se je iztekel mandat njegovemu bratu, sam je hotel kandidirati na tej listi, je povedala, da to ni italijanski priimek in da oni ne morejo biti Italijani. Po nas pa pljuvajo tudi takšni, za katere se ne ve, ali je njih naredil oče ali kakšen drug svinger. To pa je dejstvo, to pa gre tudi njemu.

Danes predlagateljice te komisije ni v dvorani. To me moti. Ta predlagateljica bo imela čast, da vodi to komisijo, to častno komisijo, in bo imela kar 1000 evrov pribitka na plačo. Želel pa bi povedati nekaj drugega. Zakaj ne ustavimo komisije, ki bo skrbela za to, kako živijo Slovenci? Slovenci danes nimajo niti za kruh, niti za mleko, niti za račune, več kot 100 tisoč jih je nezaposlenih. In to nikogar ne zanima. Ti Slovenci so šli tudi na referendum, ko smo odločali o samostojni Sloveniji, z upanjem in željo, da bodo živeli boljše, pa živijo kot podgane, kot miši nekateri. S poštenim delom za 182, 186 ur dela ne zaslužijo toliko, da bi plačali račune, si nabavili pošteno košarico življenjskih stroškov. In tako komisijo bi morali ustanoviti ali pa komisijo, jaz bi bil kar za to, da se ugotovi v bistvu vpletenost zlorabe za te uboge kužke, pa da vidimo, koliko politikov je bilo tukaj zraven še pri teh umazanih igricah. Zanimivo bi bilo. Tudi Vlada .../Opozorilni znak za konec razprave./... bi bila v marsikateri od njih preiskovanec.

Zelo žalostno, da ustanavljamo komisijo zgolj zaradi tega, da bomo ugotavljali, zakaj so se neki časopisi pred dvema letoma.../Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo. Moram priznati, da jaz ravno nisem naklonjena parlamentarnih preiskovalnim komisijam.

Razlogov je kar več. Če pogledamo najbolj navadno statistiko, in kot bi rekel moj kolega, izplen vseh dosedanjih preiskovalnih komisij ni ravno bogat, razen zelo veliko razprav in objav v medijih. Moram priznati, da v času nastajanja in izdajanja teh brezplačnikov, o katerih danes govorimo in o ustanovitvi preiskovalne komisije v času nastajanja jih nisem videla, sem jih pa videla sedaj. Nekateri moji mladi kolegi in kolegice so mi dali fotokopije in moram priznati, da sem bila začudena, presenečena, tudi ne nazadnje razočarana.

In zaradi tega, zaradi vsebine, ki so jo nekateri že danes prebirali, bom to komisijo podprla. Podprla jo bom zaradi tega, ker mislim, da, dragi moji kolegi in kolegice, moramo zaustaviti laži. Nekoč je Spomenka rekla, "zaustavite levico, desnico, Janeza in ne vem koga še". Ampak mi moramo res, kolegi, zaustaviti laži in zaustaviti hiperprodukcijo laži, manipulacij, polresnic in zlorab, takih in drugačnih. Ko sem prebrala sestavke iz teh brezplačnikov, sem ugotovila, da so tako napisani, tudi če bi hotel uporabiti vse institute pravne države, enostavno ne moreš reči ne tako ne drugače ali se lotiti kakšne normalne tožbe.

In zato mislim, da bo izplen te preiskovalne komisije dograditev zakonodaje, regulacija takšnih in podobnih pojavov, ki ne morejo biti v ponos nobenemu.

Nekateri govorijo, da s takšno in podobno preiskovalno komisijo hočemo zamegliti oziroma preusmeriti pozornost. Imeli pa smo primer v tej dvorani pred dvema dnevoma, ko so z ustavno obtožbo kolegi in kolegice preusmerjali pozornost na neka minula obdobja. In ta komisija, mislim, da bo v sklopu medijskih zadev in priprave zakonodaje vendarle prišla do nekaterih novih spoznanj in verjamem, da bomo z zaustavitvijo laži in zaustavitvijo vseh manipulacij, ki jih je, žal, mnogo preveč, pa ne bom rekla, da samo s te ali one strani, kar vsak lahko nekako pogleda pred svoj prag in počisti in vidi, kaj in kako. Za univerzalne zadeve sem vedno bila in verjamem in upam, da bo ta komisija uspela.

Vladati, obvladovati, manipulirati in biti na oblasti, pa ne glede na to, kako, na kakšen način in za kakšno ceno je seveda zgodovinsko gledano daleč nazaj, želja vsakega posameznika, ki se tako ali drugače loti politike. Ampak politika mora biti v javno dobro, politika mora biti za tiste, ki so te politike izvolili.

Ko sem listala te brezplačnike, sem ugotovila, da so med ostalim tudi preiskovalno komisijo, ki je obravnavala, recimo, Patrio, kar dosti blatili. In zakaj blatenje? In zakaj blatenje v takšnih količinah?! Jaz mislim, da lahko dejansko te laži in vse ostalo, kar sodi zraven, ustavimo.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala. Vsem prav lep pozdrav.

Danes je res dobra tale razprava, kar je odlično nadaljevanje včerajšnje in jo celo v celoti potrjuje. Da je nekoč agresivno geslo tranzicijske levice Ustavite desnico! zamenjalo sedanje očitno depresivno geslo tranzicijskih levičarjev, ki ga izkazuje v vseh svojih govorih, Ustavite resnico. In potem to seveda pospremite z vsemi mogočimi in nemogočimi traparijami.

Problema namreč ni mogoče obravnavati izvzeto iz konteksta stanja na področju medijev v Sloveniji. To je bistvo te zgodbe, ki se mu seveda izogibate kot mačka vreli kaši. Kakšno pa je to stanje? To sami bolje veste od vseh nas na demokratični politični strani in ste to lepo izrazili nekoč tudi v nekih pismih, Dragi Borut, dragi Tone. Gre za dolgoletno agresivno podrejanje medijev, medijskega prostora s strani tajkunskega kapitala, navezanega s tranzicijsko levico. Zato je pač sedanje medijsko področje izrazito enostransko, tega nihče ne more zanikati, in to se vidi celo, ko gre za solidarnost med novinarji. 571 se jih je bilo pripravljeno angažirati, da so pisali dvakrat v Svet, da bo nevarnost za Evropo, če jo bo vodila Slovenija, ker je šlo za pač nek političen angažma; ko gre za njihovega kolega, ki je nedavno prosil za podporo, je bila pa ta medla ali pa je sploh ni bilo. Tako pač je realno stanje v Sloveniji. To je stanje na področju medijev. To bi res morda zahtevalo kakšno preiskovalno komisijo; ampak, zato da bi prikrili, to kar je sicer po teh dveh dneh, pa tudi po zadnjem že, očitno, da je vaše nekdanje geslo "ustavite desnico" nadomestilo le še vaše sedanje geslo "ustavite resnico" in je to zelo žalostno za vsako državo, kjer se to pač zgodi. Dejstvo je, da ste šli na staro pravilo tranzicijskih levičarjev: napad je najboljša obramba. Namreč, če greste s tako gromoglasnostjo, kot ste se tega lotili, potem verjetno ne bo nihče opazil, da je gospa Širca kot ministrica financirala neko prilogo nekega brezplačnika, ki je kot celo v vaših krogih vsi pravijo, nihče nikoli ni videl, pa je šlo za nekaj deset tisoč evrov, da je šlo za letno plačo ene delavke v Muri denarja iz Ministrstva za kulturo iz sredstev za pluralizacijo medijev za silno pomemben kulturni projekt, citiram, "snemanja pornofilma z medvedom". 3 tisoč evrov za to, da nekdo z eno lutko oziroma dvema "telovadil" nekaj po ekranu. To je nekaj, kar financirate vi iz denarja davkoplačevalcev, iz tega se vidijo tudi vaše prioritete. In seveda, da ne bi do tega prišli, je potem treba s prstom kazati na druge, celo na tiste, ki jih ni več, kajti žal sta ta dva medija, o katerih danes govorimo, prenehala izhajati.

V takšnih medijskih razmerah je vsak medij izjemno dragocen, če odstopa od uveljavljenega ideološkomedijskega vzorca v Sloveniji. Vsak medij! In najbolj dragocen medije v tem trenutku je zagotovo internet. Če ne bi bilo gospoda Požarja in njegove strani, sploh ne bi nikoli izvedeli za resnico o tranzicijski levici in neki garaži, ne bi vedeli za to, kaj se je dogajalo s tistimi psi in zadeva bi verjetno zamrla in ostal bi nek vtis, da so tam neki grozni psi razmesarili svojega gospodarja. Uradna varianta, ki se jo je hotelo prodajati prve ure. Pa je opravil svojo dragoceno dolžnost kot modern medij in lahko smo samo vsi v Sloveniji veseli, da takšni mediji sploh obstajajo. So pa takšni mediji, ki odstopajo od uradnega procesa, redki in zato se marsikdo v

teh etabliranih medijih, ker je očitno pod pritiskom neke uredniške politike, verjetno navezane ali pa dirigirane - če želite - s strani tajkunskega kapitala in tiste politike, ki za njim stoji, zelo redki in zato se marsikdo zateka v prikrita sporočila.

Recimo, s tega vidika, ki sem ga prej omenil, bi spomnil, da smo pred časom lahko brali - še v času ene od prejšnjih vlad tranzicijske levice -, kako "psi lajajo, karavana pa gre dalje". In smo se vsi čudili, kako je mogoče nekaj, kar je v bistvu sovražni govor, saj je bilo očitno, da gre kot karavana tranzicijske levice, to objaviti. Ampak, danes v tem kontekstu tega, kar so razgalili prav ti moderni mediji, se lahko samo vprašamo, ali je morda ta novinar hotel med vrsticami opozoriti na lajanje Baričevičevih psov in na tranzicijsko levico, ki se je kot karavana vrstila v tisti garaži. To so ta prikrita sporočila, h katerim se zatekajo in ki morda razgaljajo marsikaj; včasih tudi, recimo, da se na kakšen novejši primer navežem, ko gre za kakšen časopis, recimo v danem primeru Katedro, ko razgaljajo prav vizionarstvo nekaterih, pa v tistem trenutku nimamo tega vtisa. Poglejte, gospod Golobič je leta 2008 govoril o tem, da je "mandat sedanje vlade nasedla investicija". Kako vizionarsko, z vidika totalne katastrofe, ki jo pomenita sedanja vlada in koalicija za Slovenijo, zvenijo njegove besede! Človek je vizionar, to se vidi iz tega medija, ki je - kot zanimivost naj omenim - bil delno tudi sofinanciran s strani ministrstva za pluralizacijo medijev. Glede na to, da je v okviru sicer morda prikritega sporočila opozoril na nekaj pomembnega, je tudi to zagotovo upravičeno. So pa seveda tudi drugi rumeni mediji v Sloveniji, ki razkrijejo pomembna dejstva, recimo, na ta način smo se lahko seznanili s svingerstvom v družini Juri, to omenjam posebej zato, ker je bil gospod prej izjemno glasen, najbrž na osnovi ponosa, zaradi tega ker se tudi o njem več ve oziroma o širši družini... in seveda zaradi tega, ker se na ta način odpirajo tudi tabu teme.

In tukaj pridemo do področja, ki bi se mu veljajo zares posvetiti, gospe in gospodje. Še danes v tej družbi obstajajo tabu teme. Recimo, tipičen primer: sovražni govor, stalno prisoten, tranzicijskih levičarjeva. A o tem se ne govori in ne piše. Če eden na katerikoli politični strani samo v en neroden stavek vstavi kakšno besedo, kot recimo homoseksualec, se bo o tem razpisalo vse časopisje, spregovorila bosta liberalna akademija, pa še kdo se bo oglasil. Če kakšna poslanka SD-ja opsuje opozicijo, pa še tisto, če eventualno kakšen novinar napiše, se mora že skoraj opravičiti, kaj šele, da bi kdo opozoril na to, da je bil v kakšnem časopisu objavljen cel komentar, kot recimo v Oni komentar z naslovom Luknjači, ki je izzval direkten fizični napad name. O tem sem obvestil sodišče, ker sem moral na sodišče zato, da je objavilo sploh popravek. In ko sem nato obvestil sodišče, so tam pristali, ne samo da so objavili popravek - prej pa se

niso hoteli pogovarjati -, ampak so še oni plačali vse stroške, in tam so bili novinarji. Pa ne boste verjeli, kakšna tabu tema! O tem nihče ni napisal nič, ker potem bi se vprašali, kdo v resnici v Sloveniji širi sovražni govor. Mimogrede, pri celi zgodbi je najbolj žalostno, z mojega osebnega vidika, da sem fizični napad doživel tako, da sem še za roko peljal svojo malo hčerko. To moram reči me je pri celi zgodbi še najbolj prizadelo.

No, ampak zanimivo je, da je ravno gospod Kumer, ki je prej imel izjemno veliko povedati, lahko oseba, ki bi jo veljalo obravnavati kot simbol, ko gre za pritisk tranzicijskih levičarjev na neodvisno novinarstvo. Spomnil bi na njegove besede, izrečene v tej dvorani, v zvezi z enim od urednikov na RTV Slovenija, ki ga je, kolikor je bilo možno razbrati iz časopisov, potem celo tožil. In domnevam, da je ta tožba še vedno aktualna. Namreč, to je spet ena od tistih tabu tem. Javna skrivnost je, da se je eden od zelo znanih voditeljev sedanje koalicije že pred meseci širokoustil, kako pa zdaj že imate podrejene vse medije in da zdaj ni nobenega problema za to koalicijo. To je zelo zanimivo, ampak o tem se ne govori in se ne piše. Ko se nekoga vrže na cesto, se vi smejete. Kaj? Ta človek je zdaj v onkološki bolnici. Dobro veste, o kom govorim. Ko se postavi na čelo ene od ključnih institucij, zadolženi za informiranje, osebo, ki zlorablja svoj položaj za to, da deluje kot svetovalec predsednika Vlade, se to razgali, se temu posmehujete. To je realno stanje glede teh tabu tem. In v takšnem primeru, ko se celo...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod mag. Grims. Jaz bi vas lepo prosil. Ne vem, poslušam ta vaš ekspoze in ne vem, katero točko obravnavamo. Lahko ga razširimo preko vseh meja, ampak lepo vas prosim, da se omejite na točko, o kateri razpravljamo. Lepo prosim. Prav tako pa tudi takšne zadeve, kot sem jih zdaj poslušal, o neki bolezni, o nekem onkološkem bolniku in tako dalje, prosim vas, ne omenjajte! Prosil bi vas tudi, da ne omenjate več v tej diskusiji tragedije, ki se je zgodila pred časom in o kateri govori cela slovenska javnost nepretrgoma. Neokusno! Meni neokusno kot človeku in zdravniku.

Lepo prosim, držite se tega, kar sem rekel!

Ukradel sem vam nekaj časa, ga bom podaljšal.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala, gospod podpredsednik, da ste dodatno potrdili, kako zelo prav imam, da je vaše geslo -Ustavite desnico - nadomestilo samo še geslo Ustavite resnico in tako pač...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Grims,...

MAG. BRANKO GRIMS: ...mislím....

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: ...ne polagajte mi nobenih besed v usta, ker...

MAG. BRANKO GRIMS: Ne, ne, hvala ker ste...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: ...jih nisem...

MAG. BRANKO GRIMS: ...potrdili...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: ...izrekel jaz!!

MAG. BRANKO GRIMS: ...to s svojim dejanjem. Res, prosim, kar nadaljujte!

Tako, da celo ko gre za vprašanje kulturne dediščine, se zgodi, da danes na tiskovno konferenco, ki jo organizirata dve stranki opozicije, komaj upa še priti kdo od novinarjev, pa gre za Plečnika, za nekaj, kar je najbolj dragoceno, kar smo dolžni dati našim zanamcem. In za dejstvo, da se očitno v času sedanje oblasti vse, celo kulturna dediščina, podreja interesom kapitala. Ampak, o tem se ne govori in ne piše. In zato, gospe in gospodje, je vsak medij - in se vračamo v kontekst te zgodbe - ki odstopa od tega ustaljenega vzorca, žal večine, hvala bogu pa ne vseh medijev v Sloveniji, tako izjemno dragocen. In zato je tako dragoceno, če se najdejo avtorji in novinarji, ki pišejo tudi drugače. Tudi če jih včasih zanese, saj zanese tudi tiste v etabliranih medijih - nekaj primerov sem vam malo prej naštel. In zaradi tega je obstoj vsakega takega medija ne samo pomemben, ampak je celo prispevek k uresničevanju ustavne pravice do informiranosti. Kajti po ustavi, gospe in gospodje, ima vsak pravico do informacij o kateremkoli področju družbenega življenja osvetljenem z različnih vrednostnih zornih kotov. In logično je, če je z ene strani izrazito nek kartel, če želite, medijski kartel tranzicijske levice, ki to izrazito enostransko osvetljuje, ki ima celo vrsto tabu tem, da se potem pojavi nekdo, ki na nek način zasede tisto, kar je v medijskem smislu tržna niša; in lahko samo obžalujemo, da ni takih več. Če bi jih bilo več, bi bil prostor namreč bolj uravnotežen, manj bi bilo ekscesov na eni in drugi strani in imeli bi bolj kvalitetno informiranje. To pa je temeljni pogoj, da bi demokracija delovala v polni meri. Dokler pa je kakršnakoli izkrivljenost, dokler ni ravnotežja, potem je normalno, da prihaja do pojavov, iz katerih ste se prej poskušali precej neuspešno norčevati. Zaradi tega, ker je to reakcija na tisto, kar se dogaja v preostalih. In zaradi tega, upam, da ko bo ta komisija oblikovana, da bo tudi temu vprašanju posvetila pomemben vidik, ker gre za mnogo bolj dolgoročno usodno vprašanje. Kajti, gospe in gospodje, dokler ni pravica do informiranosti kot ustavna pravica polno uresničena, da je vsakomur vsak trenutek dostopna informacija

o katerikoli zadevi, osvetljena različnih vrednostnih zornih kotov, je demokracija samo farsa.

Zaradi vas javno pozivam, pojdite raje na geslo, ki ste ga imeli celo desetletje nazaj, in odstopite od gesla, ki mu sledite zadnje mesece. Nehajte ustavljati resnico. Resnico v modernem svetu nihče ne more več ustaviti. Tudi vi je ne boste!

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Oprostite. Gospod Kumer, imate repliko.

DUŠAN KUMER: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Rad bi že drugič ali pa tretjič zavrnil insinuacije s strani kolega Grimsa, da sem vršil pritisk na novinarje. Jaz nobenega novinarja - na to konkretno zadevo, o kateri midva veva, za kaj gre - nisem ne klical ne pritiskal. Je pa res, da sem v Državnem zboru povedal resnico, za katero se vi zavzimate. Da ste pa vi pritiskali na urednika Studia ob 17, zakaj vas ni povabil v oddajo. In da ste vi izsili, da ste v tej oddaji bili. In sankcija šefa Radia je bila, da je ta človek, ki ni pristal na vaš pritisk na novinarje, bil sankcioniran. To je vsa resnica! In o tem, da sem v nekem kazenskem postopku - tretjič slišim to od vas. Jaz tega sploh ne vem: nič nisem dobil, nič ne vem. Od kod pa vi to veste? Od kod?!

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Juri, replika.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsedujoči. Kolega Grims je očitno v veliki stiski, če se zateka v takšne ugotovitve, ki nimajo nobene zveze z današnjo razpravo. On govori o rumenem tisku, ki razkriva določene afere nekaterih družin - mene družina Grims sploh ne zanima, ampak mene zanima, kaj se dogajalo okoli teh dveh brezplačnikov.

Rumeni tisk je pomemben, seveda naj razkriva, naj piše, nihče ne problematizira rumenega tiska danes. Mi problematiziramo - ne tiska, ampak dva vaš biltena, ki sta nastala, odšla in sta zahtevala dva milijona evrov. Od kod? 700.000 izvodov razmetanih, razmetan denar; in to je tisto! Vi zavajate, vi skušate odpirati nove fajle, nove scenarije, ki nimajo nobene zveze s tem, gospod Grims; in to dobro veste! Vi ste dober retorik na tisti točki, ko skušate zamegliti bistvo problema; in bistvo problema je to, kaj se je dogajalo okoli dveh brezplačnikov: ali so tukaj vpletene druge kategorije ali je tukaj afera Patria s tem povezana. To je ključno, pa dajte se lepo smejati še enkrat, ste lepi, ko se smejete.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Fran Žnidaršič. Prosim.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Lepa hvala, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Strošek za brezplačnike je bil nesorazmerno visok in bi si ga tisti, ki so se navajali kot uredniki in lastniki, ne mogli privoščiti. Članki niso bili hvalnice kogarkoli, pač pa vedno znova napisani z namenom diskreditacije predvsem možnih levih kandidatov na naslednjih volitvah. Zato sem prepričan, da so bili neke vrste predvolilne zloženke, ki bi v času, ko so izhajali pred kampanjo, sploh ne smeli izhajati. Če ne bi bilo predvolilnega motiva, sem prepričan, da teh brezplačnikov ali ne bi bilo ali pa bi trajali dalj časa prej in kasneje.

Primerjava z drugimi mediji ne zdrži kritike, ker tu ni tu in tam, ker so drugi lahko tu in tam navijaški, ti pa so bili v glavnem destruktivni, diskreditivni, operirali so z insinuacijami, lažmi in konstrukti, z namenom diskreditirati posamezne ljudi, ki so jih tam navajali, predvsem s strani nekdnje opozicije. Med njimi sem se znašal tudi sam in dejstvo, da je predsednik največje sedanje opozicijske stranke menil, da nisem bil del takratne pozicije, je zgolj slučajno povezano s tem, da so me napadali z lažmi. Denimo kot je bila tista, da vabim enega aretiranega v akciji Čista lopata, da bi kandidiral za DeSUS, ali pa da sem botroval spremembi usklajevanja pokojnin v letu 2000, ko nisem bil ne poslanec in ne državni sekretar, svojo funkcijo na ministrstvu sem namreč začel 9. januarja leta 2001. Tako so ti brezplačniki imeli brez vsakega dvoma predvolilni in volilni motiv takratnih bližajočih se volitev v Državni zbor in zaradi tega kot takšni neke vrste prikrita kampanja, kakor jo sam vidi. Moram povedati tudi to, da so nekateri rekli, da nekateri današnji časopisi hvalijo, denimo, predsednika Vlade in da so trobilo. Naš predsednik Vlade si zasluži hvalo, on je tako dober človek, da molče prenaša žalitve, obtožbe in ponižanja in se ne upira. Je pač tak, je dober in zato so takšni očitki, da mu kdo preveč hvale poje, prazni, ker boljšega v tem smislu sploh ne bi našli.

Kar pa zadeva tisto, kako nekaterih hvalijo odkrivanje raznih afer in podobno, pa moram reči, da je z vsemi tistimi, ki so jim bili všeč vsi članki v zvezi z nesrečno zgodbo o smrti nekoga zaradi napada psov, da je z vsemi tistimi, ki jim je bilo všeč, kako se o tem piše, pa nekaj hudo narobe. Po svoje se mi smilijo, ker razumejo tisk kot tisto, ko naj negira pieteto, zdrav razum in način medčloveškega odnosa do tistih, ki so nesrečno končali, do njihovih svojcev in podobno. Tega, kar se je dogajalo v zvezi s tem pisanjem, ne obsojam, ker se na pisanje ne spoznam dovolj, povedal sem, s katerega vidika; ampak tudi z vidika pisane besede - kar so pa eminentni ljudje v tej državi napisali, da to ni način in da takšnega načina ne bi smelo biti.

Brezplačniki pa so bili dno neke kulture pisanja in s takšnimi se ne morem strinjati, zlasti zaradi tega ne, ker so odsevali jasno smer prizadevanj določenih sil v tej državi in ki so za to porabili nesorazmerno veliko denarja, ki si ga niti bogati ljudje - v milijonih evrov bogati - ne bi privoščili kar tako, brez nekega resnega namena in brez nekega oprijemljivega cilja; kar seveda priti ponovno na oblast sploh ni izjema. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Beseda ima gospa Cveta Zalokar Oražem. Prosim.

CVETA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice! Reči moram, da danes za razliko od večine, ki pravi, da so zelo veseli in da je tole lep dan, jaz ne delim tega z njimi. Mislím, da je žalostno, da moramo in smo prisiljeni pravzaprav na nek način tu v Državnem zboru govoriti o brezplačnikih, ki bi jih lahko mirno poimenovali pritlehniki. In tudi žal razprava, ki danes poteka tukaj, na določenih točkah meji na zelo pritlehno in prav zaradi tega moram reči, da smo težko prav dobro razpoloženi. Večkrat se je želelo danes enačiti časopise, za katere predlagamo poimenovanje pritlehniki, za katere predlagamo, da bi raziskali način njihovega iskanja, financiranja, način pisanja, avtorje in podobno, z nekaterimi drugimi brezplačniki. Tega ni moč primerjati in to je, bom rekla, navaden cinizem oziroma neka obramba, ki je polna sprenevedanja. Zakaj in kje je razlika? Slovenski tednik in Ekspres sta časopisa, za katera pravzaprav nismo mogli ugotoviti nikoli, iz česa sta financirana, kje so dobili učitelji telovadbe - in podobni - dva milijona evrov, kot je bilo na nek grob način izračunano, za njihovo izhajanje. Uredniki so bili ljudje, ki se nikoli in nikdar niso pojavljali v novinarstvu. In tudi časopisi so bili za razliko od brezplačnikov, kot sta Žurnal in Dobro jutro, polni - časopisi so polni oglasov in človek vidi, kdo financira in kdo stoji za tem in to je tisti način, ki je bil danes tudi popisan. Nekdo objavi oglase in to je tisti način, s katerim se financira. Pri teh časopisih oglasov tako rekoč ne boste našli, razen že omenjene vedeževalke Doli, avtomobilov Kia in pa sveč za Pošto Slovenije. To je nekaj stvari, ki sem jih jaz našla, več pa skoraj ni bilo moč najti oglasov. In to je velika razlika, kajti potem se človek vpraša, od kod denar za to silno izhajanje v 730 tisoč izvodih.

Nadalje, avtorji. Avtorji v teh fantomskih časopisih so neznani, so skriti, so anonimne osebe. Človek ima občutek, da je marsikdo, ki je danes tu govoril, zelo blizu tem avtorjem, prav govorec malo pred mano. To so bili avtorji z imeni: Vid Videc, Jernej Novak, Anej Jalen, nek Oblak, Kranjc, Črt Jerman in podobno. Ko pogledate na internet, od teh ljudi nobeden nima bibliografije, nimajo nobenih člankov, niso nikoli nikjer

objavljali. Samo tu. In tudi, ko so jih pozivali ali na sodišče ali pa na novinarsko razsodišče, teh ljudi ni bilo in je urednik odgovarjal, da so neznani oziroma so fantomski in so psevdonimi. Skratka, v časopisih, ki ste jih danes želeli primerjati s temi, so avtorji znani, so novinarji definirani. Vsi vemo, kdo je urednik Žurnala, pojavlja se kot komentator. Tu pa so avtorji, ki jih nikoli in nikjer ne boste našli med znanimi. No, in to spominja na nekaj, kar je zelo podobno članku, ki se je pred nekaj dnevi pojavil na spletni strani SDS-a in je govoril o odstranitvi direktorja finske televizije. No, in tam je bil celo nek fantomski finski novinar, Vani Vanti ali Vanti Vani - saj ne vem. Skratka, tudi tu je bila domišljija velika. No, in tudi za tega novinarja se je kasneje izkazalo, da ga ni. Skratka, metode se pri nekaterih stvareh zelo, zelo ponavljajo.

In še tretja razlika. Ti časopisi so nastali pred volitvami, so opravili to svojo politično nalogo in politični namen in potem tudi takoj ugasnili, medtem ko časopisi, kot sta Dobro jutro in Žurnal, izhajajo redno in nimajo niti pod razno izključno politične naloge in političnega namena.

Mislim in upam, da bo komisija, ki bo to raziskovala, uspešna; da bomo ugotovili, ali so bili zraven in na kakšen način politiki s svojimi prsti; kako so politiki pripravljali teren za to; kako so bili pravzaprav idejni vodje, usmerjevalci teh časopisov, financerji, vodili so finance, morda celo avtorji; skratka, ti časopisi so imeli politične botre, ki so se pa skrivali za, bom rekla, očitno temi Oblaki, Vici in podobnimi obče znanimi priimki.

Tisti, ki pa so nastopili ali pa so bili izkoriščeni in po moji oceni tudi izrabljeni za to, so pa neki mali igralci, ki so bili izrabljeni za velike cilje. Žal seveda neuspešno. Skratka, tukaj gre za gromozanske razlike in te primerjave bi bile popolnoma neprimerne. Mislim, da ima komisija, ki bo imenovana, dovolj nalog in da je treba to raziskati zato, ker si ne smemo nikoli več v Sloveniji privoščiti, da bi se tako vzporedno lahko vodile volilne kampanje oziroma gre za izkoriščanje volilne in medijske zakonodaje. Kajti definitivno je lahko prišlo do situacije, ko pravzaprav stroški za te pritlehnikе, volilne pritlehnikе nikoli, nikjer in v nobeni stranki jih ni bilo treba prikazati kot stroške za volitve, ampak so bili to, bom rekla, stroški, ki so jih plačali najbrž v raznoraznih državnih podjetjih, v Mobitelih, Telekomih, bankah, zavarovalnicah in podobno, kjer so sedeli ljudje, ki so bili na nek način prisiljeni te pritlehnikе financirati.

Tako upam in sem prepričana, da bo komisija to preprečila, mi bomo ugotovili, kako je treba tudi spremeniti zakonodajo, da do takih anomalij, takih, bom rekla, pritlehnikih predvolilnikih kampanj na takšen način enostavno ne sme več priti. To smo dolžni urediti in pripraviti tako, da bodo stvari transparentne. Tisto, kar kdo potroši - kar je bilo prej rečeno - za golaže, svinčnikе, zgibanke in podobno, naj

tudi stranke prikazujejo in naj se tudi vidi, kdo za tem stoji in kdo tudi to plačuje. Tu pa pravzaprav nobenega od teh odgovorov pri pritlehnikih nismo vedeli in ga še danes ne vemo.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa mag. Majda Potrata. Prosim.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Pod zahtevo za preiskovalno komisijo sem se podpisala takrat, ko so bili podpisi že zbrani in bi se lahko izognila temu, ampak sem se hotela podpisati zato, ker soglašam s tem, da je treba pogledati, kaj se je dogajalo s tem dvema konkretnima brezplačnikoma, ne brezplačniki kar poprek, ampak tema dvema; to sta Slovenski tednik in Ekspres, ki sta izhajala v časovno omejenem, zelo kratkem izseku. Z dveh vidikov se bom v svoji razpravi tega vprašanja dotaknila: s stališča upoštevanja medijske zakonodaje in s stališča upoštevanja zakonodaje o volilni kampanji.

Če najprej s to drugo stvarjo opravim. Dejstvo je, da je volilna kampanja časovno omejena in da morajo stranke, ki gredo v volilno kampanjo, prikazati porabo sredstev. Brezplačnika sta izhajala zunaj tega časovnega roka. Ni pa mogoče spregledati političnih konotacij in stališč čisto določene stranke, ki so se sicer tudi oglašala in jim je bilo mogoče prisluhniti. Ne nazadnje je o tem govoril tudi lastnik slovenskega tednika, ki je rekel takole - jaz ne bom brala celega citata, ampak tistega, ki vam bo pokazal, kam merim -: "A povem vam, da že vrsto let ne berem, gledam, poslušam, kaj je zapisano, prikazano, povedano, temveč tisto česar ni. Molk je tisto, kar boli, in zamolčane stvari bolijo tiste, ki zanje vedo. Drugi tega ne opazijo, zato Slovenski tednik, zato teme, ki jih doslej niste prebrali nikjer, ker jih niste smeli. Vem vsaj za 571 novinarjev, ki so vam jih prepovedali." Pustimo sedaj ob strani, da je te besede izrekel o 571 novinarjih in podpisanih pisma večkrat tedanji premier, da smo jih tudi danes ponovno slišali. Ampak gre za osnovno profesionalno etično držo do 571 novinarjev, ki jim nekdo, ki je lastnik Slovenskega tednika, oporeka profesionalno držo in meni, da ne ravnajo v skladu z zakonom o medijih, ki poudarja svobodo izražanja, svoboden pretok informacij in odprtost medijev zato, ker imajo drugačna mnenja od tistih, ki jih je bilo mogoče brati v Ekspresu in v Slovenskem tedniku. Zato, ker so to pač drugačne vsebine. No, in vidite, tu je sedaj temeljni problem. Slišati je marsikaj. Ustavil je ta dva tednika tisti, ki ju je tudi začel izdajati. Slišali smo o resnici marsikaj, ampak moram reči, da ima eden od poslancev res veliko domišljije in res veliko vztrajnosti, ko neprestano ponavlja neke laži, ki so bile zanikane, vendar sem prepričana, da jih bo ponavljal tudi še naprej. Ima nekoliko več domišljije kot

tisti pisec v Slovenskem tedniku, ki se je podpisoval Vid Videc. Vsak, ki je že kdaj v kakšno literarno teorijo pogledal, ve, na kak način je to ime narejeno. In slišali smo, da sta ta dva tednika izpolnjevala pravico do obveščенosti, do informiranosti.

No, pa pogledjmo, kaj je Slovenski tednik pomembnega povedal o Majdi Potrata. Na tričetrst strani je razglabljal o tem, da ni prišla na sejo sveta II. Gimnazije v Mariboru. In pod fotografijo, na kateri je bilo videti poslanskega kolega Mirana Potrča in Majdo Potrata, za njima pa enega od uslužbencev Državnega zbora, s te fotografije je bilo jasno videti, da se pogovarjajo o amandmaju, ker je bil list papirja, in je spodaj pisalo: "Majda Potrata najde čas za klepet z Miranom Potrčem, ne najde pa časa za to, da bi se udeležila seje sveta šole." In nikogar ni zanimalo, da sem se jaz takrat za tisto sejo sveta šole opravičila, zato ker sem bila na seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, ki je takrat razpravljал o investicijah in problemih, s katerimi so se ukvarjali centri za tiste, ki ne morejo biti zaposleni v običajnih delovnih organizacijah; gre za ljudi s posebnimi potrebami ali za invalide. To pa je resnica. Ampak ta resnica ni nikogar zanimala. In meni je bila kršena možnost uveljaviti po 26. členu Zakona o medijih pravico do popravka. In to je tisto, kar je treba povedati in proti čemur se je treba boriti! Zato, da če imamo neke zakone postavljene, nekateri se kar naprej nanje sklicujejo, tiste zakone tudi upoštevamo, spoštujemo, uresničujemo. In če bi se ravnala po mnenju enega od naših poslanskih kolegov, bi verjetno celo morala plačati Slovenskemu tedniku kak dobrodelen prispevek zato, ker so me volivci kljub temu izvolili. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ: Jedro te razprave danes je vprašanje politične kulture in transparentnosti politike ter političnih strank. Po vsej tej današnji razpravi in še posebej potem, ko sem prisluhnil 15 minutam gospoda Grimsa, si res mislim, da očitno v tej dvorani ni mogoče nek temeljni ferplej o tem, na kakšen način bomo politično tekmovali. Politična tekma je del demokracije in s tem delom ni nič narobe. Vprašanje pa je, če je v tej dvorani in še posebej na desni strani političnega spektra, dovolj dostojanstva, temeljnega človeškega dostojanstva za to, da se tekmuje na pošten način, na način, da se spoštuje resnica in neki temeljni medčloveški odnosi, ki bi tudi med nami morali veljati. Sam verjamem v etično politiko, v močno etično podstat politike; politiko, ki bo znala razumeti, da boj za oblat ni vse za, kar gre v politiki, ampak da gre v politiki predvsem to, da odgovorno opravljamo javne zadeve in pri tem naredimo veliko dobrega za

ljudi. In tudi z oblastjo je torej treba rokovati etično, ne pa, da jo tisti, ki jo nekoč dobi, zlorablja, največkrat v gole osebne cilje ali cilje politične skupine, ki ji pripada. Zato se strinjam s to preiskavo. Tudi sam sem med tistimi, ki znamo brati sporočilo neuspešnih preiskovalnih komisij. Jaz sem zadržan pravzaprav do vsake, ki smo jo tudi v tem mandatu, v Državnem zboru ustanovili, a pod to preiskovalno komisijo sem dal svoj podpis; zato ker želim, da se ta zgodba razčisti in da upam, da s potekom te preiskave tudi v Državnem zboru in v slovenski politiki dosežemo tisto točko, ko bomo rekli, da tako nizko ta politika več ne gre! Tako nizko ta politika več ne gre! In ko velikokrat v Državnem zboru poslušamo skoraj neverjetne zgodbe, se res vprašam, kje je dostojanstvo. Kje je spoštovanje do državnega grba, ki nas gleda v to dvorano, kje je spoštovanje do slovenske zastave in ljudi, ki stojijo za to zastavo. In se vprašujem, kako daleč ste nekateri pravzaprav pripravljeni iti. In mene ne boli, da lažete, meni, to razumem kot del političnega boja. Ne morem pa verjeti, kako globoko ste pripravljeni lagati sami sebi.

Neka razpravljavka je prej dela, zakaj se ukvarjamo s to zgodbo, saj ti brezplačniki ne obstajajo več. In točno to je poanta. Ti brezplačniki so nehali obstajati tisti dan, ko je bil izčrpan njihov namen in to je bil 21. september leta 2008. Za tiste, ki se ne spomnite, kaj je bilo tiste lepe sončne nedelje, ko se je v Sloveniji, upam, ponovno rodilo upanje: to je bil volilni dan, ko so brezplačniki izčrpali svoj namen, s tem da se je preprosto tista umazana in grda volilna kampanja končala.

Dovolite mi, da tudi sam malo špekuliram. Kadarkoli govorim v Državnem zboru skušam, govoriti o dejstvih, če pa ne govorim o dejstvih, govorim o zelo osebnih vtisih in pogledih na politiko in politične procese. In pri tem težko razumem, kako lahko nekateri tako zavestno obračajo neka dejstva, zato da jih postavijo v smernice tistega, kar želijo v političnem kontekstu dokazati in kako globoko pri tem varajo sebe in ljudi. Tudi sam menim, in to je del moje špekulacije, ki si jo bom tokrat privoščil, da so brezplačniki samo ena od vej neke druge afere. Dovolite mi, da se pri tem sklicujem na nek medij, ki je nedavno v soboto objavil število 6,7 milijona, ki naj bi jo dobila neka organizacija. Ali je del teh sredstev poniknil v tej umazani, netransparentni in lažnivi kampanji, ki je evidentno bila del volilne strategije in kampanje Slovenske demokratske stranke?

Zato sem podprl to preiskavo in upam, da bo to ena od tistih preiskav, ki jih bomo sposobni pripeljati do konca, zato da se razčisti resnica. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Grims, kot sem poslušal, dobro poslušal, vas imenoma ni omenil. Če pa menite, da tisto, kar je povedal, pripada vam, vam dam repliko?

MAG. BRANKO GRIMS: Se pravi, tudi to je na nek sovražni govor, spoštovani predsedujoči. Ko boste prebrali ta magnetogram, boste videli, da me je izrecno navedel s priimkom in omenil, da bi pričakoval ferplaj. Seveda pa je vse moje besede dal v negativen kontekst. O čem sem jaz govoril v resnici? Govoril sem med drugim tudi o obstoju tabu tem, spoštovani gospod kolega Frangež, da vam v tem delu odgovorim. In vam citiram učbenik FDV-ja, ki pravi: tisto, česar ni v nekih medijih, več pove o uredniški politiki teh medijev kot tisto, o čemer se piše in način, kako se piše. In ferplaj v slovenski politiki, spoštovani gospe in gospodje, bo takrat, ko bo zgodba, ki sem jo povedal v Državnem zboru že vsaj dvakrat, doživela, da bo prišla na naslovnice medijev, ker bi si to zaslužila zaradi primera skrajnega sovražnega govora.

Za kaj gre? Na enem od zadnjih predvolilnih srečanj v Mestni občini Kranj, ki je bilo formalno organizirano kot regijsko soočenje na temo upokoјencev, sem samo citiral gospoda Gasparija iz magnetograma in pokazal ta magnetogram, ko se je skrajno negativno izrazil o lastništvu upokoјencev nad skladom nekje v minulem desetletju in se zavzel, da se to ukine, češ, kaj bodo tisti razpolagali s tako velikim kapitalom. Usulo se je skandiranje, "treba ga je ubiti, ubij ga, vzemite mu besedo, ven ga vrzite, še premalo smo jih pobili v Kočevskem rogu, v jamo z njim, zgnije naj pes" in tako naprej. Prič za to je vsaj sedem novinarjev, vam lahko od gospoda Ceneta Zaplotnika naprej naštejem še ostale, če želite. Prič za to je na desetine tistih, ki so bili tam prisotnih, prič za to je, vseh tistih, ki ste bili v tej dvorani, kar nekaj, vendar o tem skrajnem primeru sovražnega govora na srečanju, za katerega me je kasneje eden od odgovornih za njegovo organizacijo seznanil, da je bilo najprej mišljeno kot strankarsko srečanje SD-ja, spoštovani gospod, potem so pa temu dali nadih, da je to bolj srečanje društev upokoјencev, zato da bi dosegli večjo širino. Ko bo ta sovražni govor doživel ustrezen odmev javnosti in tudi sankcije, ker bi si jih zaslužil, takrat pa bo ferplaj v slovenski politiki. Dokler pa na take stvari opozarjamo in opozarjamo in nihče o njih ne govori, nihče o njih ne piše, nihče jih ne sankcionira, se pa vsi vedno znova in znova sprevračajo ali pa ustvarjajo neko podobo v javnosti, ki je popolnoma nasprotna temu nespornemu in na sodišču dokazljivemu dejstvu, o katerem govorim....

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

MAG. BRANKO GRIMS:...farsa temu....

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Konec replike. Gospod Grims, jaz sem vam dal v prepričanju, da spoštujete predsedujočega, repliko na to, kar je gospod Frangež govoril, in da boste repliko vrnili tudi v tem smislu. Izrabili ste mojo dobroto,

da sem vam dal repliko v tem primeru, in govorili popolnoma nekaj drugega.

Besedo ima gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Res je, Branko je res pravi umetnik, ampak pustimo sedaj to.

Mislím, da je pri tej zgodbi o preiskovalni komisiji, ko govorimo o brezplačnikih, vsaka beseda odveč. Vsakemu otroku ali tistemu, ki se ne ukvarja s politiko, je bilo jasno, takrat pred volitvami, za kaj gre in kaj je cilj oziroma kaj imajo izdajateljní teh brezplačnikov cilj narediti. To pa je, da bi se Janez Janša obdržal na oblasti. Hvala bogu, mu tudi ti brezplačniki niso pomagali, da bi obstal na oblasti. In hvala bogu tudi, potem ko je sprejemal, ko je prejšnja vlada sprejemala očitne zakone, ki nam danes delajo težave, mu ni uspelo. Jaz sem vesel, da so se tudi ti brezplačniki ukinili. Sam v nasprotju s kolegi nimam v volilni kampanji nobenih težav, če so protikandidati ostri, napadalni in tako naprej. Tudi ti brezplačniki so bili zelo napadalni in ostri. In če bi namesto Ekspresa pisalo SDS Ekspres ali pa Slovenski tednik SDS, ne bi imel s tem nobene težave. Tako pa ste se, žal, kot reve skrivali za nekimi podjetji. Imate to nesrečo ali pa srečo, da zelo dobro poznam Roberta Trčka, ki je bil moj sošolec v osnovni šoli, bil je tudi državni prvak v metu kopja, športnik v pravem pomenu besede, bom rekel, športnik za "kapo dol", ampak nobene zveze nima z uredništvom, nobene zveze nima v življenju z nobeno firmo. Pa tudi tista tabla, na kateri je pisalo podjetje Zame-tek, vem, kje je bila privita, ker sem bil, žal, sosed v teh Radečah. Sicer sem bil vesel, da se je ustanovilo novo podjetje in da bo veliko zaposlenih, da bodo novinarji po tisti mali ulici frčali sem pa tja, da bodo pisali, da bodo sestankovali. Žal, tudi ko sem si želel, da bi kakšen novinar v Radeče prišel, da bi pokazal, kaj sem jaz naredil za Radeče, ni bilo nobenega novinarja. Tako da tudi Robi, ki je ustanovil podjetje Zame-tek, ki je dnevno izdajal časopise - v Radečah ni bilo enega novinarja v življenju na to temo!

Naslednja zadeva. Vsi se sprašujete, kdo so avtorji oziroma kdo so uredniki, Vid Videc in tako naprej. Ne, ne, to so bili občinski odbori SDS. Občinski odbori SDS. Branko - ja! Žal, Branko, se boš moral sprijazniti tudi s tem, ko ti bom pokazal dokument, ko so občinski odbori pisali, si dopisovali s podjetje Progresija in usklajevali članke, kaj je treba napisati. In potem so predsedniki občinskih odborov SDS nazaj pisali, "ne, ne, to ni dobro, je treba malo popraviti." In se je to popravilo. Žal pa imate tudi nekatere predsednike občinskih odborov SDS, ki jim padajo dokumenti iz torbic. Ti dokumenti se potem znajdejo na cesti, ko jih pošteni in pametni ljudje prinesejo nekaterim ljudem, ki jih pač imajo. In to bomo dokazali in pokazali tudi v raznoraznih

preiskovalnih komisijah in ne bo težko določiti in pokazati, kaj je bilo v tej zadevi narobe.

Še enkrat pa pravim, nimam nič proti tisočem in tisočem letakov, navijaštvu in tako naprej. Ampak pogledjmo drug drugemu v obraz in se ne skrivati za nekaterimi zadevami. Jaz ne krivim SDS, ne, jaz krivim direktorje firm, nadzornike firm, še bolj pa verjetno marketinške direktorje, ki so dajali denar za take brezvezne zadeve. Ker če jaz želim, ko iščem sponzorje, pa sem predsednik občinske organizacije Socialnih demokratov Radeče, da dobim kakšnega, da mi bo sponzoriral - sploh pa v tistem času - SD letak, mi ga žal nobeden ni. In to bi bilo treba nadzornike vprašati in direktorje uprav, zakaj so dajali denar prav neki politični stranki. Še enkrat pa povem, da nič ni narobe s takšno volilno kampanjo, čisto nič. Tudi jaz sem bil tukaj notri omenjen, zato imam ta papir doma in ga bom z lahkoto pokazal, ampak dajmo si priznati, da ni bilo vse v redu. Konec koncev pa to tako ali tako ljudje na volitvah opazili, in tudi naredili temu, bom rekel konec in takrat so izgubi. Lahko bomo mi čez dve leti pa pol izgubili, ampak izgubili bomo zaradi dela, ne pa zaradi takšnih iger, ki ste se jih šli vi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Anton Anderlič. Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Sem mislil, da me bo gospod Barovič dodatno ogrel k tej razpravi, pa nimam te sreče, ker ga ni trenutno. Ampak, kaj bi pravzaprav bilo treba danes ob tej razpravi povedati, če sploh kaj, kajti akt o odreditvi parlamentarne preiskave je dejstvo. Bolj je vprašanje, zakaj se v SD-ju tako bojijo, jih je sram teh preiskav... /Opozorilo iz klopi./... V SDS, ja, v SDS! Mogoče, sem drugi S pojedel, ampak mislil sem, verjemite mi, če nič ne verjamete, to pa lahko. Sem mislil na SDS. Zato, ker je naslednje tudi pomembno pri tej moji trditvi, kajti če ste brezplačno objavljali prijavnice za vstop v SDS, bi verjetno to bilo dobro, da se preveri, ali je res to kar ste takrat zapisali, zakaj ne vstopijo v SDS. Vemo - aha! Ni nam vseeno, kam gre naša pot, vemo, kaj smo in kaj hočemo, obzorje je širše od tega, kar vidimo danes - in zdaj je že skoraj dve leti od tega. Verjetno bi imeli kaj povedati o tem, kako se je to obzorje razširilo. Razmere so se spremenile, jaz verjamem, da bo po tem mandatu bolje, kot je pa bilo po tistem vašem in ti brezplačniki pravzaprav - ne vem, novačili so za stranko, verjetno ste tudi plačali te objave. Iz tistega, kar berem, je nemogoče razumeti, da bili stroški, ki so bili zaračunani za objave, taki, da bi pokrili tudi stroške izdajanja teh brezplačnikov. Tukaj je pravzaprav nekaj, kar se tepe tudi s tem, kar je temeljno pri vseh teh zadevah, da nekdo želi neko uslugo, jo naroči, torej naročili ste tem brezplačnikom, da delajo točno tako in tako propagando, zraven objavite še pristopno izjavo in to opravite

za svoj račun. Ampak problem je v tem, da nikjer ni mogoče videti, da ste kaj plačali za to, razen to, da tam, kjer so sedeli vaši ljudje, so bili dolžni - govorim o javnih podjetjih, govorim o firmah, kjer seveda je lastnina tudi pretežno v državni lasti in kjer so morali, očitno, del denarja tudi netransparentno, nepregledno, da bi vsaj naročili in dobili za to neko objavo, zato da bi ob tem še določene vaše cilje doseglo s temi brezplačniki. Tega ni. Vi danes govorite, da je parola - hočete ustaviti resnico. To je čisto licemerje. Dajte, vstopite v to komisijo, pridite z vsemi papirji, dokažite, da vse tisto, kar je bilo neštetokrat povedano, laž, da ni resnica. Končno bi v tej družbi že bilo prav, da nekatere univerzalne vrednote obveljajo, kot so: resnica, etika javne besede in tako naprej.

Iz vsega tega, kar smo mi lahko zasledili, je mogoče sklepati, da je šlo za zlorabo, tako pozicij v določenih podjetjih, pri upravljanju javnega denarja, da je šlo za zlorabe javnih uslužbencev, ko so morali pisati, recimo, nekateri novinarji tako pišejo v medijih, nekateri novinarji v STA-ju, ki so bili javni uslužbenci, za domnevne naročnike; in naročnik, očitno, tukaj ni znan! Samo ta povezava se najde, ko imate tukaj to svojo prijavnico in kam gredo vaše poti, ki niso prave in da ta obzorja je treba razširiti in tako naprej, ker ne vidite dovolj daleč. Zakaj se ne pogovorimo o tem v tej komisiji in pridemo do resnice? Komu je treba govoriti, gospod Zorn, ustavite resnico? Komu? To, da vas omenjam, nima nobene zveze s tem, da sem vas napačno citiral. To ni replika! To je samo napačna navedba, samo napačna navedba je, če mi boste odgovorili, je vprašanje kar v redu, ampak drugače to z repliko nima nobene zveze, če vas omenim. Samo, če bi vas napačno citiral, ampak vi ste tukaj za govornico danes rekli: "Vaša parola je: Ustavite resnico. Očitno se vi te resnice bojite in nasprotujete, čeprav, kot rečeno na začetku, je vendar ta razprava povsem odveč, ker tistega, kar mora komisija narediti, tako ali tako ne moremo danes tukaj in tudi zaustaviti z glasovanjem ustanovitev te preiskovalne komisije se ne da.

Danes je bilo tudi rečeno, kako to lahko razumemo v luči nekatere zakonodaje: Zakon o volilni kampanji, Zakon o političnih strankah, Zakon o volitvah in podobno. Ja, tudi to je treba pogledati! Kajti, tam je nesporno jasno določeno, na kakšen način in koliko denarja se lahko uporabi v volilni kampanji za določene volitve. To so stvari, ki so zakonsko urejene, ampak če vi objavljate v teh časopisih, ki jih ni več, takšna besedila in pristopne izjave, pomeni, da ste del tega denarja, ki ni bil prikazan v času - vsaj jaz nisem videl v poročilu, ki smo ga morali narediti v vseh strankah - kam, za katere namene smo v volilni kampanji in koliko denarja smo namenili. Lahko se danes vprašamo - v nekem mediju sem bral, da je 24. 11. finski denar in brezplačniki, to je 2009 namreč, potem odmotavanje klopčiča, kjer se točno navajajo nekateri

ljudje, ki naj bi te posle počeli in tako naprej. Ampak, kot rečeno, preiskovalna komisija je priložnost, da te stvari razčistimo, da slovenski javnosti povemo, kaj je res in kaj ni res in da v prihodnje preprečimo vse stranpoti pri naslednjih volitvah, ki bodo že jeseni, in porabo denarja, predvsem denarja davkoplačevalcev na eni strani, ko gre za plačevanje javnih uslužbencev, ki potem pišejo in delajo kampanjo za eno stranko, kakor tudi, da poskušamo narediti za vse enake pogoje. Za vse, ki bodo šli na volitve: za vsakega županskega kandidata, za vsakega svetniškega kandidata in kasneje na drugih volitvah prav tako. Jaz se zavzemam za to že dolgo časa, da bi v zakonu bilo urejeno to financiranje izključno iz javnega denarja, pregledno in nobenih drugih vzporednih poti, kot so te brezplačne objave v brezplačnikih. Saj to je malo težko razumeti, kajti jaz sem bil vedno naučen, da nič ni zastoj, da na koncu je vsako kosilo treba plačati in vse, kar si človek privošči, ali pa stranka ali kdorkoli, razen če nimaš takšnih vzvodov, kot ste si jih vi zastavili. In ker je v zvezi s tem toliko misterioznosti in nekega nepojasnjene ozadja, je prav, da s to resnico, gospod Zorn, pridemo na dan. In ni parola Ustavimo resnico, parola je Pridimo z resnico na dan! Vsak, ki kaj ve, je dolžan po svoji vesti in poteh zakonih v državi povedati takrat, ko gre za stranpota. .../Oglašanje iz klopi./... Tudi pri pseh, gospod Černač, tudi pri pseh. Prej sem se oglasil kot vi v zvezi s tem. Vi ste šele potem ko ste dobili nalogo, da morate kot čreda iti v eno smer in vsi enako napadati, šele takrat ste se pridružili tej zgodbi. Razčistimo vse v tem primeru in v vsakem primeru posebej. Tukaj ni nobene zadrege. Ravno to me skrbi, da vi sprožite neke stvari. Tudi predvčerajšnjim smo tukaj pozno v noč sedeli - ali kaj je še to bilo; dva tri dni nazaj. Še celo več! Afere izpred 30 let je treba vnesti v aktualno diskusijo zato, da se spravi vse tisto, ker bi še mogoče naplavilo na dan. Včeraj ali danes berem: 39 milijonov evrov je v nekem podjetju - kjer je čvrsti zagovornik, tudi kandidiral je na volitvah v Kopru - izginilo. Ne vem, v morju, pesku, v hostah pri Moskvi, v tajgah, ne vem, kje je izginilo. Gospodje in gospa, o tem je govora! To niso stvari, ki bi jih lahko kar tako, z vpitjem o neki aferi spravili pod preprogo. Razčistiti eno za drugo - in tretje. To mora biti naše vodilo in resnica, etika, tudi javne besede. Sam za vsako besedo stojim, mi lahko verjamete, če ne gremo lahko preverjat. Pokažite sedaj to pri tej parlamentarni preiskavi! Res bi rad vedel, ali si je ta reklama, ki najbrž ni mogla biti poceni, ker drugih virov za te brezplačnike ni bilo, ali se je obrestovala ali ne in kako ste razširili obzorje z vsemi temi novimi spoznanji, tudi na osnovi teh dveh časopisov, ki so pisali. Samo ne sedaj kazati s prstom: Žurnal ukinite .../Znak za konec razprave./, Dobro jutro in še kaj drugega, kajti da se videti - bral sem nek zapisnik, kaj so ugotovili, koliko je

kaj kje vrednega in kdo je kaj plačal oziroma prispeval kakšni.../Izklop mikrofona./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite repliko, popravek napačne navedbe? Gospod Aleksander Zorn.

ALEKSANDER ZORN: Hvala lepa. Gospod Anderlič, meni eden najljubših nasprotnih poslancev, me je trikrat napačno citiral.../Oglašanje iz klopi./ Dvakrat samo, se opravičujem. In to namerno napačno citiral, kajti o resnici sploh nisem govoril, kaj šele o tem, da bi jo ustavljal. To je, recimo, popravek.

Druga stvar je malo hujša in je proceduralna. Rekel je takole: Zakaj se poslanci SDS-a upirate preiskavi? Kot glasnik poslanske skupine sem posebej podprl ustanovitev preiskovalne komisije in je to napačno in ne želim, da to ostane. Nihče od drugih poslancev iz moje poslanske skupine se ni upiral ustanovitvi te komisije. Toliko. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Proceduralno. Ampak pazite, proceduralno s proceduralnim predlogom, če ne, vas bom moral ustaviti. Tako da veste vnaprej.

MAG. BRANKO GRIMS: Danes je ta seja, moram reči, res vodena na zanimiv način. Po eni strani se enim stalno sega v besedo - tudi meni je prej predsedujoči trikrat segel v besedo - drugim se dovoljuje neverjetne retorične izpade. Če samo citiram zdaj, zdaj je bilo rečeno...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Grims, prvi opomin. To ni proceduralno, to je razprava.

MAG. BRANKO GRIMS: Potem pa predlagam, gospod predsednik, in to je proceduralno, da opomnite tiste, ki na ta način komunicirajo, da so žaljivi do ostalih, do svojih sogovornikov v dvorani. Če ste dobili povelje, da govorite, pomeni, da nekdo nima svoje volje, potem je to žaljivo. Podobno kot prej pri kolegu iz SD-ja, ki je rekel, da so si predsedniki odborov SDS dopisovali in pisali. Oprostite, jaz sem tudi predsednik enega odbora, in sicer mestnega odbora v Kranju. Z nikomer si nisem nič dopisoval, nikomur nisem nič takšnega pisal...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Grims, drugi opomin.

MAG. BRANKO GRIMS: ...in ne vem, kaj je kdo drug počel. Če imate kakšno tako stvar, se to lahko razčisti, ampak ne govoriti kar tako in ne vseh stvari metati v "eno kašo". Vaše pokroviteljstvo bi bilo na mestu, če ne bi govorili s tistim, ki je celo to doživel, da je...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Grims, odvzel vam bom besedo, ker ste zlorabili proceduralni predlog, institucijo proceduralnega predloga ste zlorabili, zato sem vam odvzel besedo. Hvala lepa. Ni replike na to, proceduralni predlog je bil, ni replike na te zadeve, ne bom vam dal replike. Nadaljujemo razpravo. Besedo ima Darja Lavtižar Bebler. Prosim.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala lepa, gospod predsednik. Sama sem se hotela zahvaliti in mi je zdaj žal, da podpredsednika Državnega zbora dr. Klavore ni več v dvorani. Hotela sem se mu namreč zahvaliti, ker je z govornice predsedujočega obsodil nivo razprave v zvezi s tragedijo, ki se je zgodila 2. februarja letos, in za katerega se zdi, da je v Državnem zboru dobil domovinsko pravico. Ta...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani! Kolega, prosim, da ne motita razprave v dvorani.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Ta nivo razprave v zvezi s to tragedijo, ki se zdi, da je dobil domovinsko pravico v Državnem zboru, je res nedostojen, nedopusten in mi je res v veselje, da je prej predsedujoči prekinil govorca SDS-a v zvezi s tem.

Spomnila bi samo na to, da je nedopustno na ta način razpravljati o teh rečeh. Naj samo pomislimo, da je preminuli imel mater, očeta, svoje svojce in da enostavno tako ne gre, pa tudi če ste poslanci v Državnem zboru. Pri tem je bilo celo klicano na pomoč dejstvo, da hvala bogu, da imamo tak medij kot je Požar Report, kajti sicer sploh ne bi mogli o teh stvareh pošteno biti obveščeni. Ja, bog pomagaj, če bog je, klicati na pomoč takšen medij, kot je Požar Report! Potem tega dejstva tudi ni treba komentirati, ker tako sklicevanje in klicanje na pomoč samo po sebi pove vse in seveda preveč.

Sama sem podpisnica tudi te zahteva za uvedbo preiskovalne komisije o zadevi, o kateri danes govorimo. Menim, da bo prav ta preiskovalna komisija ena od redkih, ki so doslej zadostile pravemu namenu uvedba instituta parlamentarne preiskave v vseh dosedanjih mandatih Državnega zbora.

Mimogrede, doslej je bilo od leta 1992 ustanovljeno 22 preiskovalnih komisij, če ne upoštevam prvega mandata Državnega zbora, kjer je bila tudi predhodnica današnje SDS članica vladne koalicije, je nesporno dejstvo, da je bila večina komisij zahtevana ob sodelovanju poslancev SDS: kar 11 od 16-ih. Kar 11 od 16-ih. Morda bo kdo rekel, da je normalno, saj je bila SDS v dosedanjem slovenskem parlamentarizmu pretežno v opoziciji. In parlamentarna preiskava naj bi bila v principu institut nadzora in ugotavljanja politične odgovornosti funkcionarjev v rokah opozicije. Tokrat res preiskovalno komisijo ustanovljamo koalicijski poslanci.

Slišali smo danes nekatere pripombe, ki se zdijo, vsaj meni, povsem deplasirane, o tem, da je glavni namen ustanavljanja preiskovalne komisije to, da bo predsedujoči ali predsedujoča imela pač bistveno zvišan osebni dohodek. Mislim, da tisti, ki so to izrekli, bi se morali pogledati v ogledalo in bi tam, začuda, videli svoje obraze.

Toda mi smo prepričani, da nam bo prav preiskovalna komisija dala odgovore na številna relevantna vprašanja o politični in pravni kulturi današnje opozicije in še pomembnejše, odgovorila bo na vprašanja, kako je prejšnja oblast zlorabila in demantirala pravno državo, direktno kršila volilno zakonodajo, še posebej zakon o financiranju političnih strank, medijsko zakonodajo. Vse bolj se mi dozdeva, da bomo naposled ob koncu dela te preiskovalne komisije morali poseči oziroma nam bo prav prišla tudi kazenska zakonodaja. Morda bomo celo izvedeli za imena nekaterih imenitnih avtorjev, ki so oglaševali v teh brezplačnikih. In morda se bomo direktno obrnili na kakšnega od avtorjev z vprašanjem, naj nam končno pove, ali bog je ali boga ni. Kajti mislim, da bi vsak od nas pravzaprav rad prišel naposled do tega odgovora.

V nekaterih uvodnih predstavitev smo danes imeli priložnost slišati tudi precej sarkazma, kar pa je mene osebno samo še bolj prepričalo o moji podpori tej preiskovalni komisiji. Sicer je bilo slišati tudi nekaj grenkih in sarkastičnih, po mojem nespodobnih, na račun uglednega psihiatra. Ampak slednji bi vam znal razložiti, kdaj in zakaj se človek v stiski in iz obupa posluži sarkazma. No, iskreno si želim, da bi se ta preiskovalna komisija dokopala do relevantnih podatkov in ugotovitev, od kod torej denar. Morda se bo kot "kolateralna škoda" (kolateralna škoda v narekovajih) razjasnilo tudi kaj več o tem, zakaj je zmanjkalo denarja za nabavo ustrezne konfiguracije vojaških oklepnikov, zakaj so bile založene nekatere Interpolove depeše, zakaj smo priče nekaterih izstopov in odstopov v tožilskih vrstah. In tako naprej in tako naprej.

Skratka, drage kolegice in kolegi, zelo dobro sem razumela nekatere današnje sarkastične tone. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ: Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem!

Na začetku bi rada povedala, da podpiram preiskavo, in opozorila vse tiste, ki ste nas obtoževali, da smo proti preiskavi, da niti eden od govornikov do tega trenutka ni rekel, da nasprotuje preiskavi ali ima karkoli proti temu, da se zadeva razišče. Ste pa mnogi govorili o stvareh, ki z vsem skupaj nimajo prav veliko zveze oziroma nas sprašujete, kam smo pripravljene iti, kako globoko, nam govorite o resnici, hkrati nas pa obtožujete stvari, za katere, kolikor vem, lahko za določeno stvar, za kriminalno dejanje ali karkoli podobnega

kogarkoli obtoži samo sodišče. Tu ste navedli toliko nekih obtožb za afere, za ne vem kaj. Pri nas je očitno neka filozofija, da tisti, ki se mu očita, da je nečesa kriv, mora dokazati, da ni kriv, namesto da bi moral tisti, ki obtožuje, dokazati, da je nekdo kriv. Naj preberem samo nekaj naslovov iz brezplačnikov, ki jih omenjate: Šentviški peskovnik, Ljubljanski najboljši sosed, Državna proslava bo v Kopru, Preprečili Šrotove načrte, Inflacija je problem cele Evrope, Izredne razmere zaradi priseljencev, Pijan in brez izpita, Zelena energija, Mesto, vredno obiska (govori o Parizu), Princ Caspisan v Bovcu, Odpisani rešuje Maribor, Poprimate za kolo, sicer je res nekaj kolumn dr. Mateja Makaroviča - to vam najbrž ne dela težav - no, super! - najbrž tudi intervju z Dragom Jančarjem. Potem pa naprej naslovi: Tajkuni niso od včeraj, Privatizacija po meri izbrancev, Vse nared za džamijo, Nedolžna, lepa, pametna (to ni noben iz naših vrst rekel, pač pa iz vaših vrst o vaši zdajšnji ministrici), Rast cen stanovanj se je prepolovila, Julija v Sloveniji brez inflacije, Cilj je, da nam gre vsem bolje (to je bil intervju z dr. Žigo Turkom, ministrom tedanje vlade, ampak v brezplačniku Dobro jutro lahko vsakič preberem kakšen intervju, še najpogosteje z ministrom za visoko šolstvo Gregorjem Golobičem) in naprej, Nagrada za informacije, Dežela piva, čokolade in krompirčka (govori o Bruslju), Vitez teme na lovu za rekordi, Kolikor kapljic, toliko kolajn (o judoistki Urški Žolnar), Drugačna hoja (kjer vabijo na vadbo v naravi), Savnanje tudi poleti in tako naprej. Skratka, zelo malo političnih tem, zelo malo problematičnih tem, ki ste jih navajali. Za moj okus lahko v mnogih časopisih to dnevno prebiramo.

Nekateri ste govorili o tem, da če že kdo koga obtožuje, naj to dela na podlagi argumentov, in če kdo diskreditira, naj to dela na podlagi argumentov. Omenila sem že kar nekaj stvari, v katerih nas obtožujete ali posameznike, brez da bi kdo predložil kakršenkoli dokument, brez da bi argumentiral tisto, kar kdo navaja.

Kolega Franco Juri je pred pol leta rekel: "Če bi delali, če bi usmerjali delo in to energijo, ki jo imamo mi, seveda v prave stvari, ne v takšne predloge in v ustanavljanje takšnih nepotrebnih in dragih komisij." Me veseli, da je zdaj spremenil svoje mnenje in ga skrbi 2 milijona, ki sta bila zapravljeni za tako imenovana dva brezplačnika, ki ju želite preiskovati, prav nič pa ga ne skrbi 500 milijonov, ki jih boste letos porabili samo za obresti od kreditov, ki ste jih najeli.

Nekateri ste tudi navajali, da so bile navedbe v teh brezplačnikih neresnične. Vemo, da obstaja medijska zakonodaja, ki dovoljuje popravek, vsak lahko napiše popravek. To je tudi nam rečeno vedno, ko se kaj razburjamo zaradi kakšnega članka v časopisu: "Saj imate možnost do demantija, dajte demanti in na svidenje in bo vse v redu!"

In tam kjer ni podpisan avtor, bi kolega Franco Juri, ki izhaja iz teh vrst, moral vedeti, da odgovarja odgovorni urednik, če pač ni podpisa pod člankom.

Zdaj pa samo še nekaj o tem, kako ste še pol leta nazaj nekateri govorili o ustanavljanju preiskovalnih komisij in kaj ste o tem menili. Kar nekaj žaljivk in raznih nasvetov smo poslušali od raznoraznih, omenila sem že od kolega Jurija - nepotrebne drage komisije. Luka Juri je rekel, da če obstaja dokumentacija z nekimi bolj ali manj jasnimi dokazi glede na to, kar je predstavljeno, nekaj naj bi obstajalo, da bi mi to dokumentacijo odnesli na tožilstvo v obliki ovadbe. In da zlorabljam funkcijo preiskovalne komisije. Očitno jo sedaj tudi on zlorablja, ker se je podpisal pod to in ni pobral dokumentacije in jo v obliki ovadbe odnesel na tožilstvo.

Enako nam je svetoval gospod Borut Sajovic, "pot pod noge, pa na tožilstvo." Ne vem, zakaj tega ne stori sam, ampak se je podpisal pod predlog in povedal je še, da imajo vse te preiskovalne komisije eno in pomembno skupno lastnost, da so zapravile že veliko denarja. Rekel nam je, naj si damo duška, če mislimo, da je v tej državi v času recesije in gospodarske krize to najpomembnejša tema. Očitno si je sedaj dal duška tudi sam in podpisal predlog za ustanovitev.

In še prvopodpisana pod predlog za preiskovalno komisijo, torej za ustanovitev preiskovalne komisije. V primeru, ko smo take komisije predlagali mi, nam je očitala oziroma se je posmehovala, da smo imeli težave z dolgim imenom preiskovalne komisije. Tudi njej, žal, ni uspelo kaj zelo krajše napisati naslov svoje preiskovalne komisije. Očitala nam je, da tako ekstenzivno ustanavljanje preiskovalnih komisij pomeni dober biznis in da bomo od osmih predsednikov delovnih teles potem dobili še štiri predsednike preiskovalnih komisij, ki bodo, bodimo poštene, "v istem rangu, z istimi privilegiji in s podobno plačo. Jaz vam to privoščim." Lepo! Očitno sedaj privošči tudi sebi.

Za zaključek, rekla je še, da nam pove, da iz naše moke žal ne bo kruha, tako da se že veselimo, ko bomo videli, kakšen kruh bo iz njene moke. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. K besedi se je javil Melita Župevc kot predlagateljica.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa, gospod predsednik. V teh urah je bilo izrečenih toliko pavšalnih obtožb. Očitno je bilo tudi nam, da dajemo kar tako, povprek neke obtožbe. Morda pa vprašanja povedo največ. Pod to preiskovalno komisijo se je podpisalo 45 poslank in poslancev in ne ena poslanka. 45. Zato 45 vprašanj.

Prvič. Čigava ideja sta bila Slovenski tednik in Ekspres?

Drugič. Zakaj sta bila dejansko ustanovljena?

Tretjič. Kako je mogoče razložiti naključje, da sta izhajala in zatonila pred zadnjimi volitvami?

Četrtrič. Kdo so bili njihovi politični botri?
Petič. Kdo je dejansko urednikoval?
Šestič. Kdo je dejansko pisal?
Sedmič. Kdo in kako je diktiral?
Osmič. Kje so se sestajali akterji?
Devetič. Koga je bilo strah odgovornosti, da se je skrival za psevdonimi?
Desetič. Zakaj je med političnimi strankami oglaševala zgolj SDS?
Enajstič. Zakaj najdemo samo pristopne izjave za včlanitev v SDS?
Dvanajsto vprašanje. Zakaj so oglaševala nekatera podjetja v posredni ali neposredni državni lasti?
Trinajsto. Ali je na ta podjetja kdo izvajal pritisk?
Štirinajsto. Ali so imeli oglaševalci iste pogoje oglaševanja?
Petnajsto. Kako je imel učitelj telovadbe čas za urejanje brezpečnika, ki je imel naklado več kot 300 tisoč?
Šestnajsto. Kdo se skriva za fantomskimi oglaševalci?
Sedemnajsto. Po kakšni ceni je, recimo, oglaševala Vsekaj.si?
Osemnajsto. Kdo so prave osebe za poštnimi nabiralniki?
Devetnajsto. Kdo bo ali je že pokrival več sto tisoč evrov neporavnanih obveznosti?
Dvajseto. Kdo so akterji v hobotnici brezplačniki?
Enaindvajseto. Katere mreže politike in gospodarstva so bili v ozadju?
Dvaindvajseto. Kdo je pravi Gregor Kovačič?
Triindvajseto. Kdo je zloglasni Vid Videc?
Štiriindvajseto. Kdo se skriva za imenom Jernej Novak?
Petindvajseto. Kdo se je skrival pod imenom Marko Zupan?
Šestindvajseto. Kdo se je sestajal na Titovi 2a v Mariboru?
Sedemindvajseto. Kdo je novi lastnik podjetja Progresija, zakaj je kupil podjetje, polno dolgov?
Osemindvajseto. Kakšna je bila dejanska naklada brezplačnikov Slovenski tednik in Ekspres?
Devetindvajseto. Kako sta podjetji, ki sta ju izdajali, lahko preživeli, če nista imeli zadostnih sredstev?
Trideseti. Kdo je fantomski investitor iz tujine, o katerem je govoril gospod Lashbacher?
Enaintrideseto vprašanje. Kaj bi morala pokazati revizija na Pošti Slovenije, pa ni?
Dvaintrideseto. Kdo vse in kako je v zgodbi Slovenski tednik in Ekspres kompenziral in kako?
Triintrideseto. Ali je mogoče res golo naključje, da so bili članki naperjeni izključno proti levi politični opciji?
Štiriintrideseto. Zakaj niso v primerih hudih kršitev o medijih, hudih kršitev pač zakona o medijih in medijske zakonodaje, ukrepali pristojni organi?

Petintrideseto. Zakaj so se nekateri namenoma napačno sklicevali na veljavne zakone?

Šestintrideseto. Kako to, da je bila v razvidu medijev pomotoma navedena napačna urednica?

Sedemintrideseto. S katerega elektronskega naslova so prihajala novinarska vprašanja?

Osemintrideseto. Kaj je o zadevi Slovenski tednik in Ekspres ugotovila Davčna uprava?

Devetintrideseto. Kaj je doslej ugotovila policija?

Štirideseto. Kako je lahko nekdo urednik časopisa z naklado več kot 300 tisoč, pa še v življenju ni napisal niti enega časopisnega članka?

Enainštirideseto. Zakaj Slovenski tednik in Ekspres nista objavljala popravkov?

Dvainštirideseto. Kako lahko brezplačnik izide brez enega samega oglasa?

Triinštirideseto. Kako lahko neka vedeževalka predstavlja glavnega oglaševalca brezplačnika?

Štiriinštirideseto. Kako lahko predsednik neke stranke dan pred izidom članka v Ekspresu uporablja iste stavke, kot so bili zapisani dan kasneje?

Petinštirideseto. vprašanje. Zadnje, a ne najmanj pomembno - zakaj ima SDS pravzaprav težave s to preiskavo, če pa je bilo vse tako lepo transparentno?

To so bila vprašanja. Nobenih obtožb. Nobenega pavšalnega sklepanja. Samo vprašanja, banalna vprašanja. Banalna vprašanja. Ampak odgovori na ta banalna vprašanja bodo povedali marsikaj, povedali bodo vse. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Franci Kek. Prosim.

FRANCI KEK: Hvala za besedo. Zanimiva vprašanja. Malo prej se je kolegica Jeraj sprehodila skozi eno številko Slovenskega tednika, na način, češ, saj niso tako politični naslovi. Tukaj se govori malo o marmeladi, pa ne vem o čem še. Ampak pokazala je na zelo strateško dobro osmišljeno zadevo. Namreč, če se kaj spomnimo, imeli smo en članek ali pa dva, ki je povelečeval SDS, mogoče še koga. Imeli smo tri, ki so udarili po takratni opoziciji, potem smo pa imeli, malega človeka, kuharski recepti, malo športa, kakšnega pevca. Namreč, da bi vsi ti ostali članki dali človeku več mišljena, da so tisti prejšnji toliko bolj verodostojni, ker tisti potem naprej so tudi že bili, verjetno, ampak ni se delalo neumno.

Slovenski tednik kot tudi Ekspres sta se pojavila v času pred volitvami in takoj po njih prenehala izhajati. Takratna koalicija, sedaj opozicija, zatrjuje, da s tem nima prav nič. Vsebina je bila kritična, v glavnem zlonamerna do takratne opozicije in bila vsebinsko naklonjena takratni oblasti, posebej SDS. SDS zatrjuje, da s temi brezplačniki nimajo prav nič. Podjetja v posredni ali neposredni državni lasti so v

sklopu kakršnegakoli že oglaševanja, tudi na ta način, da ni bilo treba oglaševalca pokazati, obema brezplačnikoma, predvsem Slovenskemu tedniku, namenila nekaj sto tisoč evrov. V SDS zatrjujejo, da s tem nimajo nič. V javnosti ocenjena vrednost izdajanja in poštne distribucije obeh brezplačnikov znaša okoli 2 milijona evrov. Brezplačnika sta bila brezplačna. Denarja od oglasov za pokritje vsega je bilo odločno premalo. Od kod preostali denar za izdajanje? Ali je možno, da bi imel katerikoli gospodarski subjekt, telovadni učitelj, interes to početi z vnaprej pričakovano izgubo? V SDS pravijo, da s tem nimajo nič. V predstavitvi stališč smo slišali, kdo vse, povezan s stranko SDS, naj bi koordiniral pripravo vsakotedenske številke Slovenskega tednika in Ekspresa. V SDS pravijo, da s tem nimajo nič.

V SDS so tudi devet mesecev zatrjevali, da so bili krediti podjetja Ultra nezavarovani oziroma slabo zavarovani. Ta in vsi ostali očitki Gregorju Golobiču so se izkazali za netočne, ko so bili na preiskovalni komisiji predloženi dokumenti. Kdo tukaj laže?

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa. V današnji razpravi o ustanovitvi preiskovalne komisije smo lahko slišali v glavnem dve kritiki: zakaj preiskovati le dva brezplačnika, saj obstajajo še drugi, in zakaj oporekati vsebinam člankov, češ da obstaja svoboda tiska, kot konec koncev velja za vse medije, vendar tu pozabljamo na pomembne razlike, ki ta dva argumenta povsem demantirajo. Res je, da obstajajo tudi drugi brezplačniki, ampak ti obstajajo ves čas, imajo resnična uredništva, sedeže in resnične novinarje. Res je tudi, da ne smemo oporekati pravici nekoga, da svobodno izraža svoje novinarsko mnenje. Vendar drugod se ti ljudje podpišejo in za svoje besede odgovarjajo. Svoboda besede je namreč tesno povezana z odgovornostjo za te besede, ki so bile svobodno izrečene. Če bi se temu oporekalo, potem bi že zdavnaj zahtevali preiskovanje tudi, na primer, revije Demokracija, revije, ki je v lasti politične stranke SDS. Ampak deluje transparentno, za svoja pisanja odgovarja in - ne boste verjeli! - celo uredništvo obstaja. In s takšno revijo nimamo nobenega problema. Ekspres in Slovenski tednik pa sta neizpodbitno obstajala le v času predvolilne kampanje in ugasnila takoj potem, pod njihove članke pa so se podpisovali ljudje, ki sploh ne obstajajo, izmišljena imena torej. S tem pa imam problem!

V teh dveh grmih tičita dva tako velika zajca, da ni težko opaziti, da jima na uhljih na veliko piše SDS.

Velika spornost teh dveh brezplačnikov je tudi način financiranja. Reviji sta stali milijone evrov. Kdo pa je to financiral? Večinoma, če gledamo oglase, državna podjetja.

Sklepamo lahko, jaz sklepam, da so državna podjetja, ki so najbrž morala narediti po ukazu njihovih solastnikov Janševe vlade in so tako kršila zakonodajo in posredno financirala predvolilno kampanjo SDS. Sedaj pa se, kolegi, sprenevedate, da temu ni tako. Sprenevedate se, da je zgolj naključje, da sta le nekaj mesecev pred volitvami nastala dva brezplačnika, namenjena praktično vsem gospodinjtvom v državi, ki sta slučajno agitpropovsko pisala za SDS in z neresnicami pljuvala po vsem, kar ni bilo preverjeno desno. Da je slučaj, da so ga financirala državna podjetja, da je slučaj, da pisci člankov sploh niso obstajali in da so slučajno prenehali izhajati dan po volitvah. Seveda, tudi vsi mi verjamemo, da je to le naključje. Veste, kolegice in kolegi, tudi v Kopru imamo občinsko trobilo, ampak tam se župan Popovič vsaj ne spreneveda in odkrito priznava, da gre za časopis, ki piše tako, kot on želi. Vi pa nimate niti hrbtenice, da bi to priznali.

Dejstvo, da so časopisi nehali izhajati takoj po volitvah in da so podjetja takoj zatem ugasnila, ima tudi drugo okoliščino. To se je zgodilo zato, da se vse odškodninske tožbe, ki so letele na biltena in bi lahko bile zelo uspešne, ne bi mogle nadaljevati - obnašanje vredno najbolj pritlehnega davčnega utajevalca.

Sicer finančna zloraba državnega denarja za potrebe SDS se ni zgodila le v primeru Ekspresa in Slovenskega tednika. Ne pozabimo, da je na zadnjem razpisu za pluralizacijo medijev v času Janševe vlade Simonitijevo kulturno ministrstvo iz tega razpisa dodelilo največ sredstev od vseh medijev v Sloveniji 200.000 evrov - veste komu? Podjetju Nova obzorja d.o.o., ki je v 46% lasti - veste koga? Politične stranke SDS. Neokusno.

Škoda, ker ne moremo zavrteti zgodovine v drugo smer in preveriti, kaj bi se bilo zgodilo z dvema brezplačnikoma, če bi na volitvah zmagala SDS. Najbrž bi izhajala še naprej in se razpasla, kmalu bi ostali le še takšni brezplačniki in končno, v stilu Goebbelsove propagande ali pa Orwellovega romana 1984, bi lahko svobodno razsajala le ena resnica, ki bi jo lahko tako kot v srednjem veku učinkovito branila slovenska demokratska sveta inkvizicija.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Anton Kampuš.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani predsednik, kolegice in kolegi.

Sem sopodpisnik in seveda podpiram preiskovalno komisijo iz kar nekaj razlogov. Treba je seveda ugotoviti, kakšno je pravo ozadje brezplačnikov. Treba je ugotoviti, kako so vplivali na volitve in kako so vplivali na rezultat. Treba je ugotoviti, kdo je financiral. Treba je ugotoviti, kaj je s tistimi podjetji, ki so v državni lasti in so bile soudeležene v veliki meri pri teh brezplačnikih. Seveda mi je jasno tudi,

da je znotraj le-teh bilo izrečenih veliko klevet, veliko laži. Javno lahko zagotovem, da so se znotraj teh sestavkov, tudi glede mene, prezentirale laži, neresnice, ki so jih prepoznali tudi bralci in bralke. Res pa je, da je bilo izdajanje brezplačnikov izključno namenjeno diskvalifikacijam, klevetam in seveda to je bil njihov največji namen.

Bi pa glavno sporočilo, ki sem ga danes želel povedati, bilo to: fokus brezplačnikov. Kam je bil usmerjen fokus brezplačnikov? Moram priznati, da je bil predvsem namenjen tistim ali tistemu prebivalstvu na podeželju, ki po mojih podatkih ne premore niti enega časopisa. Torej, družinam, ki ne premorejo nobenega časopisa iz različnih razlogov. Na te družine je bil s strani brezplačnikov velik pritisk in ker so le-te brezplačnike dobivale, so dobivale enostranske informacije, ki so iz teh brezplačnikov prihajale. Ko sem tudi sam želel izraziti protest in demantirati laži, ki so bile znotraj teh brezplačnikov, ne samo kar se tiče moje osebnosti, tudi nekaterih drugih kolegov - niti slučajno nisem mogel naleteti na novinarja, ki bi bil podpisan, nisem naletel niti na odgovornega urednika! In danes mi je zelo žal, da poslušam z nekaterih strani predvsem to, da medijska zakonodaja prinaša zahtevo o nujnem popravku, kar se pri teh brezplačnikih niti slučajno ni zgodilo. Je pa res, da so ti brezplačniki, kolikor sem jih sam prebral, prinašali veliko hvale na račun dobrega dela, veliko pozitivnega, članov SDS-a; oziroma obratno. In bili smo deležni veliko laži in klevet - z drugih strani, drugih strank.

Moje mišljenje je pa zagotovo takšno, da teh brezplačnikov niti slučajno niso pisali nobeni novinarji, ampak posamezniki, tudi znotraj lokalnih okoljih. Danes sem celo slišal, da so bili gonilna sila občinski odbori, ne vem, mogoče je celo to res. Seveda se je to dogajalo po celotni Sloveniji. Dobil sem tudi namige in sem prepričan, da se bo tudi ta preiskovalna komisija dokopala do tistih poti financiranja, saj je danes tudi bilo rečeno, da so nekatera podjetja brezplačnikov imele sedež v Avstriji. Je pa veliko tistih naših državnih podjetij, ki na veliko poslujejo z avstrijskimi sosedi, in sem prepričan, da prej ko slej se dokumenti, ki se tičejo transakcije, ne bodo mogli venomer skrivati in verjetno bo prej ko slej tudi prišlo do obelodanjenja - ne samo teh, tudi različnih drugih afer, ki še niso raziskane. Prepričan sem, da prej ko slej bo nekoga bolela glava. Tako se iz tega konteksta veselim te preiskave in jo seveda tudi podpiram.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Marijan Križman. Prosim.

MARIJAN KRIŽMAN: Hvala lepa, gospod predsednik. Želel bi najprej Tonetu pojasniti, ker se ni mogel spomniti, kam je šel denar iz Intereurope, ko je bil direktor eden izmed vidnih

članov SDS-a in prijateljev od Janeza Janše: Čeprav je imel tisti destinaciji, kamor se je izvažal denar z Obale, pa iz luke Koper in tako dalje in tako bližje. Ob tej priložnosti bi bilo zelo modro in pametno, da ta komisija ugotovi, koliko denarja je za take in podobne brezplačnike šlo iz Slovenske Istre, ki so jo izropali in uničili. Drugič v zgodovini je bila tako izropana in uničena kot sedaj, ko je vladal SDS in s svojimi spretnimi menedžerji in direktorji pripeljal podjetja tako daleč, da danes prodajajo nepremičnine in da so znižali plače delavcem. To imate v vseh časopisih, plačanih časopisih. Tako da so to dejstva. In če bi se ta komisija pozabavala tudi s temi finančnimi tokovi, kam vse je šel ta denar, bi bilo zelo lepo vedeti. Bilo bi pa tudi zelo modro in pametno vrniti ga tja, od koder je prišel, da ne bomo odpuščali delavcev, in upam, da bo to tudi dokazano. Ta komisija bi lahko bila kot dober pripomoček v vsej tej zgodbi.

Komisija bo ustanovljena, po mojem prepričanju, tudi zaradi tega, ker je bilo tega, kar se je dogajalo, preveč. To je čez rob, to je v posmeh slovenskemu narodu, to je, bi rekel, resnično nekaj neverjetnega, kar ste si privoščili, ko ste bili na oblasti. To je resnično nekaj neverjetnega, tega svet ni videl. Po mojem prepričanju bo treba te stvari resnično pripeljati do konca. Toliko afer, kot ste si jih nabrali v letih od 1990, 1991 do danes, saj to je pošastno! In upam, da se bodo te afere počasi in vztrajno razčistile, da bomo potem imeli pred seboj čisto stranko, ki bo iz tega izšla zdrava, čista, brez afer.

Kar ste uprizorili predvčerajšnjim, ko ste se s takim nespoštovanjem grdo obnašali do vseh, do slovenskega naroda, kot njegovim izvoljencem, to pomeni, do predsednika države, ker tu sedimo vsi, ki smo bili izvoljeni, saj nismo dali prošnje za sprejem v službo v Državni zbor. Tak odnos kažete tudi danes, ko se pogovarjamo o brezplačnikih. Vam povem, ko so to dobila gospodinjstva v Kopru, so vsi rekli: "Evo, spet je prišel Janšev časopis." Pa lepo vas prosim! Pa koga, mislite, da boste "barvali" s tem, da se sprenevedate in mislite, da je to pisal, ne vem kdo, neki "avet". Nekdo je to pač počel, mogoče tisti bog, ki ga imate vseskozi po ustih, in vi seveda pri tem niste imeli nič. Čas je, da začnete malo bolj resno razmišljati, in čas bi bil, da združimo moči in začnemo v tej državi pomagati reševati probleme, ne pa jih še naprej ustvarjati. /Oglašanje v dvorani./ Seveda, dragi moj gospod,...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani!

MARIJAN KRIŽMAN: ... stare probleme je treba razčistiti, da bi lahko mirne vesti šli naprej. Ne si misliti... Na tržnici imate vso možnost, ko boste šli v soboto kupovati zelje in krompir, si pripovedovati in govoriti...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Križman!...

MARIJAN KRIŽMAN: ...Tako, se mi zdi, da bi bilo zelo modro in pametno od vas, nekaj tudi zelo dobrih in sposobnih ljudi med vami, da bi pomagali Vladi in nam vsem skupaj, da bi izšli iz te krize.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani!

MARIJAN KRIŽMAN: Saj smo na tržnici. Le zakaj bi se komu zmešalo, če govori človek resnico. Jaz sem vas kot pozitiven človek bolj vabim k sodelovanju, vabim vas, da začnete razmišljati pozitivno in da začnete ustvarjati nove vrednosti in da se nehate sprenevedati ter da pomagate tej komisiji razrešiti tudi novo afero, in to so ti brezplačniki. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Proceduralno, gospod Grims, vendar vas opozarjam, če bo vsebinska diskusija, vam bom vzel besedo.

MAG. BRANKO GRIMS: Lepo prosim, gospod predsednik, če bi samo pozvali spoštovanega poslanca, da pojasni, kako lahko pomagamo, če so na eni sami seji 63 naših predlogov brez ene same izjeme zavrnil, celo tiste, ki ne bi stali niti ne sam tolar. Kako naj vam še pomagam? Zato... .../Znak za konec razprave./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala gospod Grims, tega vašega proceduralnega predloga ne bom upošteval. Hvala lepa.

Besedo ima Andrej Magajna. Prosim.

ANDREJ MAGAJNA: Lep pozdrav! Podpiram ustanovitev preiskovalne komisije, ki mora pogledati tudi v ta nabiralnik; "kaselcev", v Sloveniji pa je bilo, verjetno, vse od tranzicije ogromno: takih in drugačnih, velikih, majhnih, rdečih, črnih, belih, resničnih pa lažnih nabiralnikov. Ravno v te lažne nabiralnike je treba pogledati, pa ne zato, da se bomo kaj našli v njih, ampak kdo jih je privil. Pa se strinjam, da bodo tudi novi nabiralniki pojavili in da je to kontinuiteta naše politične scene. Morda bo treba pogledati tudi na Tromostovje v ta nabiralnik nekega podjetja iz Liechtensteina, ki kupuje zdravstveni dom na lokaciji. Vendar, kot pravim, teh nabiralnikov je veliko in so različne barve. Dokazovati, da ni šlo tudi v tem primeru za neko povezavo političnih centrov z operativci in temi, ki so privijali nabiralnike, to je že skoraj neokusno, saj je že z malo zdrave pameti lahko povedati, da je šlo za mrežne povezave. Žal pa teh mrežnih povezav je v Sloveniji več vrst. Po svoje celo razumem, protagonisti, ideologi takšnih metod so izhajali iz prepričanja, da v Sloveniji ni zagotovljenega medijskega

pluralizma. Mogoče je ta ocena celo resnična, vendar kako doseči ta medijski pluralizem. Sam sem nasprotoval že ob času tranzicije, da so se glasila, tako imenovane Socialistične zveze, takrat nekako komercializirala, privatizirala in so prišla v roke določenih menedžerskih in tudi političnih krogov. Glasila Socialistične zveze bi morali v bistvu podržaviti, jih ukiniti ali na nek način transformirati v javna glasila, tako pa so kapitalski in politični lobiji jih prevzemali. Tudi prodaja deležev Mercatorja je bila povezana s prevzemom uredništva Dela. Tudi tega verjetno ni treba posebej dokazovati, ker so stvari tako transparentne, evidentne.

Namen ne posvečuje sredstva, smo že večkrat slišali v parlamentu in tudi ti, ki se sklicujejo na krščansko etiko, bi morali to vedeti. Za zagotavljanje večjega medijskega pluralizma se ne bi smeli posluževati teh sredstev. Kajti, kako je potem legitimno govoriti o drugih nabiralnikih, ki so danes spet na sceni, če se sam poslužuješ teh metod? Če sam insceniraš takšne dogodke in jih nekako celo zagovarjaš.

Končujem s tistim, kar sem vmes tudi povedal: namen ne posvečuje sredstva, da so bila uporabljena nezakonita sredstva, da se je obšlo Zakon o volilni kampanji in še druga zakonodaja, je evidentno, zato mislim, da nihče ne bo nasprotoval, da se opravi temeljita preiskava.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Zvonko Černač, prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice in kolegi.

To, s čimer se bo vladajoča koalicija ukvarjala v okviru te preiskovalne komisije, bi se najbolj poenostavljeno lahko povedali, da se bo ukvarjala z lanskim snegom.

Očitno je ta panika in bolečina vladajočih res velika, tako velika, da so pri tej zgodbi pripravljene požreti določena načela, ki so jih še nedolgo tega v Državnem zboru zagotavljali in zagovarjali. Govor je o medijskem monoplu, vendar ne v okviru tega, kar se bo odvijalo preko te preiskovalne komisije.

Nikoli ni Slovenska demokratska stranka v tej državi delala medijskega monopola. Ta monopol bodo še naprej ščitili, tudi preko te preiskovalne komisije, ki bo raziskovala majhen poseg v ta medijski monopol, raziskovali tisti, ki so nekako hrbtenica tega monopola. Spomnimo se, nedolgo tega nazaj, en velik del tega medijskega pola je do nedavno obvladoval član Socialnih demokratov - Delo, Večer in vse edicije, ki so v tej zvezi, zdaj ko je ta zgodba prešla pod državno banko, je ta pol nekako razdeljen med SD in Zares. Drugi del, zelo pomemben, Dnevnik, Nedeljski dnevnik in vse ostalo, kar je povezano s tem, pa pripadnik LDS-a gospod Petan. In normalno, da vsak poseg, ki poskuša ustvarjati nek demokratičen prostor tudi na medijskem področju, je za vladajoče, še posebej za te, ki zdaj vladajo, ki predstavljajo neko tranzicijsko levico,

zelo moteč. Normalno bi bilo za njih, da bi vsem drugače mislečim in tistim, ki želimo povedati svoja mnenja, na tak ali drugačen način naredili nagobčnike. Saj veste, kako pravi tista šala o psu, ki je prebežal z vzhodnega v zahodni Berlin preko zidu in so ga tam vprašali: "Pa zakaj si vendar prebežal, ali ti tam niso dali jesti?" "So mi dali." "Ali ti niso dali piti?" "So mi dali." Pa so rekli: "Saj je bilo popolnoma enako na oni strani, zakaj si vendar to storil?" Pa je rekel: "Veš kaj, včasih sem si pa želel tudi malo zalajati." In to lajanje je v tej državi moteče lajanje v tistem smislu, ko želi povedati tisto, on čemer nekdo razmišlja. In ta majhen poseg, ki se je zgodil v ta monopol, je za nekatere izredno moteč. Berlinski zid pa seveda v glavah nekaterih, ki sedijo v Državnem zboru, še vedno stoji, je vedno bolj trden, kar se je ne nazadnje pokazalo tudi v razpravah, ko smo govorili o resolucijah Evropskega parlamenta ob obsodbi totalitarizmov. Takrat smo videli, kako močna je ta struktura, in ne nazadnje tudi nedavno tega, ko smo govorili o ustavni obtožbi predsednika države.

Na eni strani gre za preusmerjanje pozornosti, situacija v državi ni enostavna, ni lahka. Padec podpore vladajočim iz tega razloga - enormen. Vsi skupaj ne zberejo več toliko podpore kot samo ena stranka na opozicijski strani in normalno, da je treba to pozornost preusmeriti, preusmeriti nekam drugam, v tisto polje, ki ni oprijemljivo in kjer se da na tak ali drugačen način manipulirati z javnostjo, še posebej upošteva relativno zaprtost tega medijskega prostora.

Slovenska demokratska stranka, ne glede na vse te okoliščine, z ustanovitvijo te preiskovalne komisije nima nobenih težav. Mi spoštujemo ustavo in spoštujemo pravico 30 poslancev, ki jo ustava določa, in nismo dvolični tako, kot ste nekateri v tej dvorani, ki ste še nedolgo tega v okviru nekih preiskovalnih komisij govorili, da preiskovalne komisije niso stvar vladajočih, ampak so stvar opozicije, da se ustanavljajo za stvari, ki so nepomembne itn. Ustava je jasna in tako kot ustava določa, če so izpolnjeni pogoji, je treba te določbe tudi spoštovati. Bi pa seveda vladajoči pokazali, da jim gre resnično za vsebino, če se ne bi omejili na dve ediciji, ki ju tudi ni več. Zakaj samo na dve ediciji? Pri čemer ste tudi sami s seboj v nasprotju: eni govorite koliko denarja je šlo iz naslova oglaševanja za te edicije, drugi pa govorite, da sploh ni bilo oglasov v teh edicijah. Potem nekdo tukaj govori, da je 2 milijona evrov to stalo in davkoplačevalci so bili oškodovani. Kako? Nobena od teh edicij ni bila financirana iz nobenega proračunskega sklada in nobenega sklada za razvoj medijev, kot je, recimo, s strani Ministrstva za kulturo - pazite, in to v prejšnjem mandatu, ko je bil minister gospod Simoniti - bila izrazito finančno podprla recimo edicija, ki se ji reče Katedra, to je slovenski akademski in študentski časopis, ki je malo pred volitvami 2008 objavila na prvi strani gospoda Gregorja Golobiča in

njegov citat, ki je bil danes že citiran, "mandat sedanje vlade ja nasedla investicija". To je veljalo za takratno vlado, ampak vizionarsko je pa gospod Golobič zelo dobro napovedal situacijo za danes. Katedra je to objavila v času Janševe vlade, gospe in gospodje, in to vas seveda ni motilo. Nikoli se v tej ediciji ni znašel nihče od ministrov in ministric, ki so bili za to področje zadolženi! Tako kot se v nekem drugem brezplačniku, Dobro jutro, za intervjuje ne znajde nihče iz opozicijskih vrst. Beremo intervjuje z ministrico za obrambo, z ministrom za pravosodje, beremo in gledamo lepe fotografije premierja itn., ampak preiskava, pogledjte, se na ta pol ne osredotoča. In ti časopisi izhajajo. Jaz ne vem kolikokrat, predvidevam enkrat na teden, kar pomeni, da gredo na stotine tisoče evrov, milijone evrov letno denarja za te brezplačnike, lastniki so nekje v Avstriji... Zdaj mi pa povejte, kakšen motiv pa ima nek Avstrijec, da se ukvarja s politično sceno v Republiki Sloveniji leta 2010? In prav bi bilo, da pokažete vsaj malo verodostojnosti in da omogočite, da se ta preiskava opravi o vseh brezplačnikih, o vseh, predvsem pa o medijskem monopolu. Še več! Izzivam vas, da uresničite tisto, kar ste napovedali v svojih predvolilnih programih, ko ste dajali, da boste ravnali tako, da boste medijske monopole razbili skozi prisilno prodajo lastništev tam, kjer so ti lastniški deleži v posameznih medijih preveliki. Kje je ta zakonodaja danes in kdaj boste to storili? Nikoli.

Če so problem brezplačniki, potem je zadeva zelo enostavna. Pridite v Državni zbor z zakonom in prepovejte brezplačnike, če so moteči, če širijo neresnice, če govorijo nekaj, kar ni v skladu z vašimi pričakovanji oziroma če poenostavim, če širijo krivo vero. Ampak, ne! Za vas niso problem brezplačniki, za vas sta problem dve ediciji, ki sta v določenem obdobju izhajali, ki ju niti ni več in ki sta po vašem mnenju pisali drugače, kot so bila vaša pričakovanja oziroma kot naj bi po vašem mnenju pisali. In zaradi tega predstavljajo problem. Tam, kjer pa dejansko odteka davkoplačevalski denar in kjer se dejansko dela škoda, vsak dan večja, pa ni nobene skrbi vladajoče koalicije, da bi se kakršnakoli komisija ustanovila, ki bi to raziskala oziroma bi ugotovila, zakaj samo v letu dni samo na enem primeru, ki se mu reče falcon, so davkoplačevalci izgubili za več kot dva milijona evrov. Pa dejansko davkoplačevalskega denarja! Tukaj, kjer je šlo za neka zasebna podjetja - nobene zveze z javnimi financami - pa trosenje nekih public in neumnosti o tem, na kakšen način naj bi se stvari dogajale. Tisto, kar je pa najbolj sprevrženo, pa direktna etiketa, da je to zgodba Slovenske demokratske stranke.

Moram reči, da me ta pobuda ne čudi; ne čudi zaradi tega, ker nekako odraža stanje duha vladajoče koalicije. Mislim, da bi bil skrajni čas, da se zazrete vase in da drugim ne očitaste tistega, kar počnete sami. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Melita Župevc kot predlagateljica.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa, gospod predsednik.

Odgovor je: "Ne!" Nobenega razloga ni, da se ukvarjamo z vsemi brezplačniki. Nobenega! Zakaj? Zaradi zakonitosti tistih, ki danes izhajajo. Če želite - zaradi objektivnosti, če želite - zaradi spoštovanja etičnih in zakonskih pravil. Zato! In očitano nam je bilo, da se pogovarjamo o lanskem snegu. Če je nekdo kršil, zlorabljal medijsko zakonodajo, če je nekdo domnevno zlorabil volilno zakonodajo, če je nekdo zlorabil evidentno etična merila javne besede in če je šlo morda tudi za zlorabo političnega vpliva, potem to ni lanski sneg. Potem nas mora to še kako zanimati. To je letošnji sneg in to bo tudi prihodnje leto isti sneg. O tem snegu se bomo tukaj notri še veliko pogovarjali. Ko govorite o spoštovanju ustave. Mene res veseli, da je opozicija se odločila, da bo spoštovala ustavo, kajti še pomnite neke zahteve za preiskovalno komisijo, ki se ji je reklo Mercator. 30 podpisnikov se je podpisalo pod to zahtevo za uvedbo parlamentarne preiskave. Takratna koalicija je uvedbo te parlamentarne preiskave, čeprav je bila v skladu z ustavo in s poslovnikom Državnega zbora, preprečila. Toliko o spoštovanju ustave. To je navadna dvoličnost. Prej je bilo omenjeno, da sem jaz menda v preteklosti kritizirala Slovensko demokrasko stranko pri ustanavljanju preiskovalnih komisij. Ja, še vedno stojim za vsem, kar sem povedala!

Poglejmo zgodovino, pogledjmo od prvega mandata do danes. Ali pa, če začnemo, recimo, pri letu 1996 - pet preiskovalnih komisij, 3 na zahtevo opozicije, dve na zahtevo koalicije. Mandat 2000-2004, dve preiskovalni komisiji. Ena na zahtevo opozicije, ena skupna. Mandat 2004-2008, če se ga še spomnite, štiri preiskovalne komisije: ena na zahtevo opozicije in tri na zahtevo koalicije. Če boste sešteli, boste levici zelo težko očitali, da je bila v vsej zgodovini slovenskega parlamentarizma ekstenzivna pri ustanavljanju preiskovalnih komisij. Zelo težko. Poglejte podatke in podatki povedo vse. Ekstenzivna je bila desnica. Zakaj ste ustanavljali toliko preiskovalnih komisij, to veste vi. Ampak, če vprašate mene, ki sem prvopodpisana pod zahtevo za to preiskovalno komisijo, je velika razlika, kakšen je namen podpisnikov, predlagateljev neke preiskovalne komisije. Če je namen en sam, če je namen diskreditacija političnih nasprotnikov, potem je res vprašanje, do kam bo ta preiskovalna komisija prišla. Če pa je namen iskren, to je, da se dejansko ugotovi ozadje določenih zgodb, da se pride stvari do dna, potem pa so preiskovalne komisije lahko uspešne in bom dala konkretni primer. Mojega kolega Milana Martina Cvikla, ki je bil v preteklem mandatu predsednik ene preiskovalne komisije, ki je bil dober predsednik preiskovalne komisije in bi svoje delo tudi končal,

če ga ne bi tedanja koalicija onesposobila. Onemogočila. Ta preiskovalna komisija je bila zagotovo ena takšnih, ki bi lahko uspešno končala svoje delo. In še danes poslušamo o zgodbi Patria. Zgodba Patria še zdaleč ni končana. In ta preiskovalna komisija, kot rečeno, je opravila veliko delo in bi ga lahko tudi končala, če se ne bi vladajoča opcija odločila, da ta komisija svojega dela ne sme končati. In v tem je velika razlika.

Kot rečeno, mene veseli, da ste se odločili, da vam je tokrat ustava pomembna in da priznavate pravico ne 30, 45 predlagateljem, da ustanovijo preiskovalno komisijo.

Ko pa je bilo že nekaj rečeno o stanju duha - ja, res, stanje duha se je jasno pokazalo pred dvema dnevoma, ko smo imeli v parlamentu ustavno obtožbo predsednika republike. Takšne ustavne obtožbe kažejo na stanje duha. In ravnanje opozicije do predsednika republike je tudi pokazalo na stanje duha.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo.

Mislím, da je ta današnja razprava zelo zanimiva. Očitno je zmaga na državnozborskih volitvah dosedanjo koalicijo presenetila, celo tako presenetila, da na semaforju protikriznih ukrepov še vedno, leto in pol že, gorijo rdeče luči. In sedaj ta presenečena koalicija išče krivca, ki jim je omogočil, da so dobili na zadnjih parlamentarnih volitvah. Za vsako ceno je treba za to nevzdržno stanje, ki smo mu priča v tem mandatu, v mandatu te vlade poiskati nekega krivca. In ni ga bolj priročnega, kot da se za to obdolži Slovensko demokrasko stranko, kar takole neposredno. Iz mnogih razprav kolegov poslancev iz nasprotne strani, iz koalicijske strani, je bilo neposredno to izrečeno. Neposredna obtožba. Preiskovalna komisija je tista, ki naj bi preiskovala sum. Tu smo bili priča neposrednim obtožbam, da smo mi, člani naše stranke počeli, ne vem kaj v teh primerih. Gospod predsednik Državnega zbora, izredno čuteča oseba izredno oseba, ki zelo hitro poseže v razprave, ki niso v skladu s Poslovníkom, ni reagiral, najbrž zato, ker je tudi sam podpisnik teh zahteve za preiskovalno komisijo in je na eni strani pustil razprave koalicijskih poslancev brez omejitev, na drugi strani je posegel v mnoge razprave naših poslancev, kolega Grimsa in še koga. Najbrž veliko pove o tem, kakšna je raven te komunikacije danes. Veste, te dni in ta mandat pravzaprav vseskozi poslušamo izjave številnih, vas kolegov iz koalicijskih vrst, da smo v opoziciji tisti, ki kar naprej vznemirjamo in onemogočamo delo koaliciji. Vlagamo neke zahteve za preiskovalne komisije, vlagamo zahteve za nujne in izredne seje. 30% teh očitkov je neposredno takšnih, ki ste jih sami povzročili. Ena tretjina preiskovalnih komisij bo v

Državnem zboru odrejena na zahtevo koalicije in ta ista koalicija je potem sposobna na sej Državnega zbora očitati opozicijskim strankam, da jo ovirajo pri izvajanju protikriznih ukrepov. Ta koalicija v Državnem zboru to počne. Skoraj ni za verjeti. Poglejte, koliko izrednih sej je bilo sklicanih na zahtevo Vlade ali koalicije Državnega zbora, pa bomo potem dejansko lahko kvalitetno govorili o tem, ali je opozicija tista, ki ovira delo koalicije, ali ni.

Očitno je takrat, kadar je problem največji, kadar so težave v koaliciji najhujše, treba dati v razpravo v Državni zbor neko temo, da se vsa koalicija koncentrira samo na to, da se ukvarja z SDS-m. Mi nismo koalicijska stranka, mi nismo stranka v koaliciji. Koncentrirajte se na ukrepe, na postopke, na zakone, na vsebine, ki bodo sprožili prižiganje zelenih luči na semaforju, ki bodo sprostili prižiganje zelenih luči na semaforju. Očitki, ki jih poslušamo v zvezi s prejšnjim mandatom, v zvezi s preiskovalno komisijo Mercator in tako naprej, če bi gospa Župevc pogledala pravna mnenja, ki so bila takrat narejena in sodeloval je pri tem tudi dr. Cerar, če ne bi bila tedanja opozicija bila tako nerodna, da ni bila sposobna pripraviti niti gradiva za zahtevo za preiskovalno komisijo Mercator in je 19 dni za koalicijo vložila to zahtevo, potem bi bila ta preiskovalna komisija brez problema in brez težav odrejena. Potem smo to po vseh teh pripetijah nekako na silo krpali in tisti Mercator premeščali sem in tja. Dobro bi bilo pogledati tudi ugotovitve te preiskovalne komisije.

Kar zadeva zgodbe okoli Patrie, očitki, da smo onemogočili gospod Cvikla. Leto in pol imate večino v Državnem zboru, očitane opoziciji, da ovira delo koalicije, ustanavljate preiskovalne komisije pa v letu in pol niste bili spodobni pripraviti gradiva za odreditev parlamentarne komisije v aferi Patria, ko je bila tako na silo in nesrečno zaključena in preprečena preiskava v prejšnjem mandatu. Pa ste menda ja dobili tistih 30 poslancev od 50, da bodo pripravili to zahtevo in jo podpisali, da se bo zadeva razčistila, da boste dali zadevo na mizo, ki vas tako stalno vznemirja. Tu pa se ukvarjamo s 100 tisoč evri in dvema brezplačnikoma.

Najprej, kar zadeva očitke v zvezi s tema dvema brezplačnikoma in zahtevo za ureditev parlamentarne preiskave. Žal se strinjam z vsemi mojimi kolegi, zahteva je nepopolna, ne ukvarja se celovito s področjem, tako kot znate velikokrat povedati. Izpustili ste polovico tiskanih brezplačnikov in vse elektronske brezplačnike. Tudi tiste, ki so financirani iz državnega proračuna. Izpustili ste od tiskanih medijev tiste brezplačnike, ki so morda dobili na kakšen razpisu aktualne ministrice kakšna odobrena sredstva. Žal je to tako.

Ko gledam očitke v zvezi z gradivom, ki ste ga dali, glede Ekspresa in Slovenskega tednika, ne vem, v čem je sporno: ko je Kresalova o kršitvah Ustave, korektno poročilo. List naprej, Širca o mandatu Ministrstva za kulturo s kritiko

prejšnjega ministra. Anderlič kritično o delu Ministrstva za obrambo. Ljubljanski najboljši sosed, o gospodu Jankoviću itn., potem kakšna križanka. Verjetno ta križanka ni tista, ki je spremenila pogled ljudi na volitvah in njihove odločitve. Pijan in brez izpita. Verjetno ta del kronike ni tisti, ki je odločilno vplival ali kakorkoli vplival na državnozborske volitve itn. Skratka, ko dejansko pogledamo, detajlno pogledamo material, ki ste ga predložili pravzaprav ni argumentacije za tisto, kar zahtevate. Ali je morda zahteva podana samo zato, ker v nadaljevanju pri gospe Kresalovi piše, da je pritožbo zoper Urad za varstvo konkurence v primeru Mercator spisala odvetniška hiša Senica. Ali je to problem v tem primeru? Najbrž je to tisto, kar vas je zmotilo. Ko govorimo o gradivih in o drugih materialih, ki so na razpolago, in o drugih brezplačnih, pa lahko pogledamo brezplačnik Dobro jutro. Naslovnica, Janez Kopač, direktor direktorata za energetiko, njegov prispevek: Jedrske elektrarne še dolgo ne bo. Ko odpremo list, intervju. Ko listamo naprej, pa bomo najbrž dobili tudi kakšnega državnega sponzorja tega brezplačnika, najbrž se bo kaj našlo. Ponavadi najdemo Slovenske železnice, Ljubljansko Banko, Mobitel, Telekom itn. Imam naslednjo številko častnika Dobro jutro. Evo, Gospod Golobič, intervju. Zares, predsednik stranke, ne boste verjeli, tudi tisti, ki je odgovoren za telekomunikacijo v tej državi, glavni sponzor, na zadnji strani. Na prvi gospod Golobič, na zadnji strani Mobitel. Povejte mi v katero ministrsko sfero spadajo telekomunikacije? In kateri resorni minister pokriva področje telekomunikacij? Najbrž gospod iz naslovnice. Ko gledamo naprej, kdo so glavni sponzorji. Pivovarna Laško, celostranska, v isti številki. Pa gremo naprej, spoštovani gospodje, Nedeljski dnevnik. Zanimivo. Nedeljski dnevnik. Kdo je lastnik Nedeljskega dnevnika? Pa pogledajmo naprej naslednji list, Pošta Slovenije, celostranski oglas. Očitno je bilo za to številko, v kateri je imel intervju gospod Golobič, izredno veliko zanimanja. Pa Mercator, najboljši sosed. Pogledajte, gospod Anderlič, lahko pogledamo še naprej, samo list naprej Mercator drugič in tako naprej. In sedaj...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani!

JOŽE TANKO: Zdaj najbrž nam.../Oglašanje iz klopi./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani!

JOŽE TANKO: ...pa ne samo nam, ampak tudi tistim, ki spremljajo to sejo Državnega zbora, jasno, zakaj Dobro jutro ni uvrščen med vsebino preiskovalne komisije. Zakaj Dobro jutro ni v preiskavi? Zato ker ima ugledne sponzorje in na naslovnicaх ugledne ljudi stranke Zares in koalicije. Kolega Černač je prej povedal, da so tudi nekateri drugi ministri,

sponsorji pa državne firme. In kar je še bolj hecno, kar je še bolj čudno, lastnik je pa Avstrijec. Uredniško politiko najbrž vodi uredništvo, kaj pa vem, morda tudi kakšnega propadlega slovenskega časopisa, morda recimo Indirekta, recimo. Če pogledamo drugi brezplačnik, recimo, tukaj nam je številko Dobro jutro, Siol, najbrž, vemo, da je Siol tudi ena od hčera nekoga. In da je resorni minister najbrž tudi eden izmed vidnih funkcionarjev stranke Zares, gospod minister Golobič je to, predsednik stranke Zares. In tudi ko pogledate Žurnal 24, ki je brezplačnik...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani!

JOŽE TANKO: ... tudi ta ima znamenite državne sponzorje. Prosim vzemite si številke, prelistajte in ugotovili boste, da te brezplačnike prav tako financirajo podjetje v večinski državni lasti ali pa tisti, ki ima več kot 25% v državni lasti.

Mislím, da je treba nekatere stvari tudi povedati na tak način, da se morda zadeve bolj razumejo. V uvodu je kolega Zorn povedal, da tudi nekateri državni mediji opravljajo brezplačne svetovalne medijske funkcije za kabinet predsednika republike in najbrž tudi Vlade. Eden takih je najbrž gospod Veselinovič, ki je komuniciral in svetoval, kako naj določeni uradi pristopijo v ravnanju ob določenih aferah, ki so se odprle v zadnjem času. Tako je svetoval očitno iz tega dopisa pri aferi bulmastifi, tudi predsedniškemu uradu in tudi v tej zadevi v zvezi s podelitvijo priznanja. Tudi predsedniškemu uradu, pa morda še komu. Tudi eden izmed elektronskih medijev, Vest.si ima enega izmed avtorjev, primernih avtorjev prispevkov na Vest.si, celo v politični stranki vladajoče koalicije. Tudi to bi kazalo morda odpreti in pogledati. In mislim, da bi bilo zelo dobro te zadeve pogledati, pa še nekatere očitke. Tukaj je bilo rečeno, da je Slovenska demokratska stranka lastnica Demokracije. Veste, tisti, ki malo bolj poznate delovanje političnih strank in ki tudi imate neko spoštovanje do institucije, recimo do Računskega sodišča, bi lahko ugotovili in tudi veste verjetno, da Računsko sodišče vsako leto po zakonu revidira zaključne račune in pa premoženja strank. Tudi če bo Mladina zapisala, da je to tako, da je SDS lastnik nekega medija, to ne drži. Ni, ne drži. Vi govorite o Demokraciji ne o založbi. Vi govorite o Demokraciji. Ne drži to. In v tem primeru Računsko sodišče pri teh revizijah ni ugotovilo nič. Celó več, smo ena redkih strank, ki smo dobili tudi pozitivno mnenje Računskega sodišča. LDS recimo za volilno kampanjo negativno, ampak strašno majhno kazen, neznatno kazen, itn.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani.

JOŽE TANKO: ...in gospod Anderlič bosta verjetno še kaj razpravljala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ne, ne bosta.

JOŽE TANKO: Ne bosta, škoda, ne, ker njihovih razprav se vedno veselimo, itn. Skratka, vsi tisti, ki razpravljate pri teh zadevah, ki s tako lahkoto govorite o obtožbah, bremenite tiste, ki vam niso po godu, mislim, da si delate zelo slabo uslugo. Če je te koalicije kaj v hlačah, potem je zagotovo bilo treba vključiti Dobro jutro pa še kakšen brezplačnik, tiskani, med preiskovance in tudi marsikaterega izmed elektronskih brezplačnikov. Kajti, v tem primeru gre za zelo enostavno vidno vzročno povezavo med ministrom, ki je minister za visoko šolstvo in ima tudi nadzor nad elektronskimi komunikacijami, kot veste smo zaradi tega spreminjali Zakon o vladi, in večinskimi financerji v tem primeru, Mobitelom, Telekomom in tudi kakšno družbo v državni lasti, recimo, Slovenskimi železnicami. Tudi Slovenske železnice, ki jih s takšno težavo saniramo, so eden od pomembnih sponzorjev slovenskih brezplačnikov. Ne boste verjeli. Predsednik Vlade hodi enkrat mesečno usklajevati rešitve, iskati modele, kako sanirati Slovenske železnice, te pa so eden pomembnih financerjev slovenskih brezplačnikov, recimo Dobro jutro ali, recimo, Žurnal in tako naprej. Zanimivo. Nikogar to ne zbode. Nikogar, ne manjše koalicijske stranke ne največje koalicijske stranke. Najbrž iz odnosa, iz pietete, iz spoštovanja do predsednika Vlade tega ne uvrstite v preiskovalno komisijo. Pa bi bilo dobro. Ni se treba smejati, to so dejstva gospa. Vzemite to številko časopisa Dobro jutro iz sobote, 19. decembra 2009, to je že eno leto v času vaše vladavine in preglejte, kateri državni sponzorji so zagotovili sredstva za izdajo te številke, ki je izšla, tako piše, v 350 tisoč izvodih. Dobro in korektno bi bilo, da bi to vklopili v preiskovalno komisijo.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

K besedi se je prijavila Melita Župevc, kot predlagateljica.

Prosim.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa.

No, pa smo pri bistvu. Mene veseli, da je opozicija ugotovila, da potrebuješ, če želiš imeti brezplačnik, ekstenzivno oglaševanje, torej, da rabiš oglaševalce, sponzorje. Potem se sprašujem, kako je možno, kako eden od teh dveh brezplačnikov ni imel nobenega oglasa. S čim so potem pokrili tisk, distribucijo, avtorske prispevke in še kaj drugega? nobenega oglasa. Ali razumemo?! Jaz razumem vzročno zvezo.

Potem je bila v naslednji številki, ko so mediji začeli pisati, kako je možno, da izhaja brezplačnik, ki nima oglasov, ena vedeževalka. Vedeževalka. Zdaj jaz ne vem, morda je ta vedeževalka res zelo uspešno, ali ima veliko pod palcem, ker ona je bila namreč glavna in edina oglaševalka. Mi smo danes to vedeževalko poklicali, jaz ne vem, na tej številki ni bilo nobene vedeževalke. Morda je tudi ona po volitvah fantomsko izginila, ampak ona je bila ena in edina oglaševalka. Tako je pač to. Ali pa recimo, Usekaj.si, volitve.si. Tudi to so bili oglaševalci. Kakšni oglaševalci so bili to? Ko govorite o oglasih in kako pomembno je, da imajo brezplačniki oglase - ja - potem je pa vprašanje, kaj pa brezplačniki, ki izhajajo brez oglasov. Kdo je pa njih financiral? Kako jih je financiral, iz kje jih je financiral? Kam je nakazal denar, kdo je dobil kakšno plačilo in kdo je kaj skompenziral? Jaz ne pristajam na to primerjavo, da so vsi brezplačniki v Sloveniji isti. Ne ni res. Ni res. Jaz nikoli nisem imela nobene težnje po tem, da bi urejala kot politik kakšen časopis, da bi posegala v kakšno uredniško politiko. Meni velikokrat ni všeč, kaj piše, ampak ni moja pristojnost, niti moja pravica, da se v to vtikam. Jaz tega ne počnem. Kaj počnejo drugi, bodo pa oni odgovarjali sami zase. Če pa je nekdo, kot rečeno, zlorabil medijsko zakonodajo in v tem primeru so bile dokazane kršitve medijske zakonodaje, dokazane. Če je nekdo domnevno zlorabil volilno zakonodajo in če je morda kdo zlorabil svoj politični vpliv, to pa je druga zgodba. In ni pošteno metati vseh v isti koš. Ni pošteno. Govorimo o Slovenskem tedniku in Ekspresu, o dveh brezplačnikih, ki sta izšla pred volitvami, ki jih po volitvah ni bilo več. Prej, ko ste govorili o nekih kuharskih receptih, da ne bomo šli brati res vseh številok naglas od začetka pa do konca. Pa pogledjmo, kaj piše na prvih straneh. Vmes boste pa našli veliko o tankočutnosti, simpatiji, naklonjenosti točno eni politični stranki. To je res. V ozadju mora biti velika zarota. Velika.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Aleksander Zorn.

Prosim.

ALEKSANDER ZORN: Hvala lepa. Spoštovani!

Zgodilo se bo to, da se boste morali navaditi, da bo še naprej izhajal takšen brezplačnik in bo še naprej hvalil stranko SDS. Pa, če bo to še tako blasfemično in še tako v nasprotju s svobodnim novinarstvom. Upam, da bo vaša preiskava prinesla k temu, da boste spoznali, da se bo to še zgodilo. Zgodilo se bo tudi to, da bo kakšen od teh, ki bo hvalil stranko SDS imel prav. Tudi ta blasfemija se bo zgodila. Vse to se bo še dogajalo in prosim, raziščite to.

Če sem bil že obtožen sarkazma, naj vam povem nekaj. Moj namen je bil, kar bom zdaj ponovil, in se je izkazalo pri tej razpravi še dvakrat bolj, da je podobnost vsebin še kakšnih

drugih brezplačnikov, podobnost oglaševalskih firm in podobnost skrivnostnih lastnikov je zelo skupaj, zelo skupaj z Dobro jutro, kjer je avstrijski lastnik izjemno zainteresiran za eno politično opcijo in za to, da oglašujejo pri njemu državna podjetja, on pa te časopise deli zastonj. Sumljivo, vam moram povedati, sumljivo. Tudi oglaševalska podjetja, ki kar tekmujejo pri tem, da so v tem brezplačniku, tudi novinarji so najbolj zainteresirani za ministre ali druge vidne predstavnike koalicije, tudi zanimivo. Saj to je zelo zanimivo. In podobnost vsebin med inkriminiranimi brezplačniki in temi je popolna.

Moram pa povedati, da sem pred nekaj trenutki na mizo dobil še en izjemno zanimiv brezplačnik, reče se mu Info občan. Ima, recimo, devet strani in dvajset slik - dvajset slik gospoda Kontiča, vašega, ki je prej predstavljal stališče stranke SD. Dvajset slik! Med drugim je na sliki tudi v križanki, da bi ga ljudje ja prepoznali, z vprašanjem, kdo je ta človek tukaj v tem časopisu. Prosim, zdaj pa govorimo naprej o brezplačnikih na tak visok, ogorčen način! Kajti potrebno je bilo strašno ogorčenje, da ne rečem srd. Treba je bilo izraziti srd, da je bil užaljen nekakšen psihiater, ki deli moralne nauke celi Sloveniji in celo starosti slovenske politike, da je najbrž moten in v hudi krizi, ker je izrekel nekaj besed spoštovani gospe ministrici velike lepote. Takole je z njim: navaden strankarski aparatčik je, čeprav je psihiater. Tako je to. In naj vas ne moti moj sarkazem, ker to ni, to je satira in moj način humorja je pač resnoba. Se boste že navadili. Hvala vam lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima kot zadnji razpravljavec Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Replika je, replika.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ne morem vam dati replike, gospod Kontič, ker niste pred tem govorili.

BOJAN KONTIČ: Ja, predsednik...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Aja, predstavljali ste stališče. Pardon! Predstavili ste stališče stranke. Prosim, replika.

BOJAN KONTIČ: Če kaj, predsednik, v tem Državne zboru poznam, poznam poslovnik, sem namreč vodil komisijo dva mandata.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ga poznam tudi jaz, vendar kot se spomnim, ko ste predstavljali stališče, mene ni bilo v dvorani. Torej, prosim.

BOJAN KONTIČ: Tisti, ki jih skrbi moja fotografija - zdaj me lahko vidite tudi v živo, verjetno vam ni najbolj všeč, ampak

ni problem v tem. Gospod komunist, bivši, Ivan Janša, pomirite se... /Nemir v dvorani./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Kontič, trenutek!

BOJAN KONTIČ: O tem smo razpravljali že pred dnevi... Izvolite, predsednik. /Oglašanje v dvorani./ A to pa ni žalitev, gospod predsednik vaše stranke je rekel, da je ponosen in da ne skriva zgodovine in preteklosti.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Kontič. Prosim, a se ustavite. Vas moram ustaviti, ker vam moram dati kot repliko, ker je tekel čas. Trenutek. 45 sekund ste že porabil. Nadaljujte, prosim.

BOJAN KONTIČ: Brez skrbi, gospod Ivan Janez Janša, vaših fotografij v našem časopisu ne bomo objavljali, tako da ste povsem brez skrbi, zato ker jih ljudje ne bi brali in bi jih metali po tleh, naše pa prebirajo v Velenju.

Nekaj ste močno zgrešili pri tej navedbi, gospod Zorn, namenoma seveda, ker vedno z namenom nekaj poveste s te strani, tudi če je to laž in to je lahko groba laž. Info občan, ki se izdaja v Velenju, je strankarsko glasilo. In na njem piše: Izdajatelj Socialni demokrati. In če na vsaki strani objavimo našo fotografijo to ni nič spornega, ker je naš časopis in mi smo izdajatelji in ve se, kdo ga plača. Kako ga pa prebirajo, je pa druga stvar in je stvar bralk in bralcev. Torej, vedno vi naredite neko zgodbo, neko pol resnico.../Oglašanje izklopi./ Gospod Tanko, kar umirite se, jaz sem navajen na vašo kulturo, bi bil, presenečen, če bi poslušali. Časopis, ki ga izdajamo... Tako mirno pa ni treba sedeti, ker smešno izgledate, če vam smem povedati.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim gospod Kontič.

BOJAN KONTIČ: Če bi vi počel to, kar počnem jaz, gospod predsednik, se ne bi oglašali.

Še enkrat vam povem, gre za čisto zlorabo. ../Oglašanje iz klopi./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani!

BOJAN KONTIČ: Še enkrat, no, ampak se zavežem tu na tem mestu, ko bomo naslednjo številko izdali in ker ljudje niso spremljali prejšnje seje, bomo napisali tudi vaše besedilo. Po poteh Avnoja, gospod Ivan Janez Janša, da ga bodo lahko prebrali tudi v našem časopisu. Jaz sem vam obljubil, da ga bomo večkrat ponavljali in res ga bomo, ker je zanimiv in kaže na vašo dvoličnost, ravno tako, kot kažejo te vaše izjave na vašo dvoličnost. Povejte po resnici, tako, kot je. Ni problem v tem, da nam oporekate izdajate, tudi lahko strankinega

časopisa, ampak povejte, da je to strankin časopis in da to ni časopis, ki ste ga vi izdajali pred volitvami, ker še danes ne vemo, kdo ga je plačal, ker še danes ne vemo, ali imamo za to 10 Patrij brez opreme, ker še danes ne poznamo odgovora na vemo nekatere poglavitne stvari. Ampak kolegice in kolegi, izvedeli jih bomo s to preiskavo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Spoštovani kolegi, če bi smel, pa ne smem, bi pozdravil urednike vseh brezplačnikov, vseh vrst brezplačnikov, ki so v tem trenutku v dvorani. Hvala lepa.

Besedo ima Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Jaz moram reči, da po tem, kar je povedal vodja naše poslanske skupine, je skorajda odveč še kaj reči, pa vendarle. Zanima me, in z velikim veseljem bom spremljala delo preiskovalne komisije, ki bo na koncu koncev prišla do podatkov, do katerih novinarji niso mogli priti. To smo zelo jasno videli. Zelo skrivnostno je, kako je možno, da je podjetje, ki ni imelo ničesar, lahko dobilo milijone evrov kredita. Kdo je jamčil za te kredite? Dve podjetji sta izdajali vsaka svoj brezplačnik. Slišali smo večkrat, da je eno od teh podjetij imelo - morda je to sicer bilo zelo koristno in pomembno, da je vedeževalka financirala reklamo v tem tedniku, brezplačniku, zaradi tega, ker je na ta način morda pričarala kakšen denar, ki pa ni šel mimo ali skozi Urad za preprečevanje pranja denarja. Namreč, če neko podjetje dobi denar oziroma natisne celo vrsto številčk nekega brezplačnika brez reklam, pomeni, da je to podjetje bilo zelo skrivnostno financirano in da bi absolutno pri tem skrivnostnem financiranju moral Urad za preprečevanje pranja denarja to preveriti, ugotoviti, od kje je denar, na kakšen način se pere, kakšna nezakonita dejanja so skrita za pridobivanjem tega denarja. Drugo je pa to, da so kredite za tiskanje in distribucijo in pisanje, seveda, Slovenskega tednika morale verjetno dati tudi banke. Če pa niso dale banke, so morali dati neki subjekti, posamezniki ali gospodarske družbe, ki so zagotovo morale zahtevati neko jamstvo za to, da so lahko pričakovali vrnitev denarja. No, nekaj tega denarja je tako ali tako ostalo nepoplačanega, med drugim tudi Pošte. In ko govorite v Slovenski demokratični stranki, da nima ta stranka nobene zveze z brezplačniki, vsebina je bila tako ali tako jasna, mislim, da bolj jasno ne bi moglo biti, ampak pustimo to. Na primer, lahko rečemo, da je neka baraba bila, ki je namenoma pisala ves čas proti tako imenovani tranzicijski levici, o kateri ves čas poslušamo, zaradi tega, da bi pokazala, se pravi, tranzicijska levica je začela izdajati brezplačnike zaradi tega, da bi pokazala s prstom, kako hudobni so v Slovenski demokratični stranki, da napadajo skozi brezplačnike, ki nimajo nobenih gospodarjev, ki nimajo nobenega denarja in so, se pravi, nekaj nezakonitega. In to

dela SDS. To smo mi naredili zato, da bi SDS-u podtaknili, kako goljufajo, perejo denar, goljufajo tudi konec koncev dobavitelje, med drugim tudi Pošto Slovenije. Pri čemer smo v medijih lahko prebrali, da je gospa, ki je izvajala revizijo tega posla med Pošto in tema dvema brezplačnikoma, slučajno v tesni povezavi s Slovensko demokratsko stranko. Torej, spet smo podtaknili Pošti neko osebo, ki je izvajala revizijo nad poslom, ki ga je delala njena stranka, to je bilo gotovo namenoma. In morem reči, da bi moral biti direktor Pošte Slovenije bi moral biti posebej okaran zaradi tega, ker dela tako nemogoče poteze. Jaz sem vesela, da bo ta preiskovalna komisija končno oprala ugled in poštenje Slovenske demokratske stranke, da bo dokazala, da je vse skupaj konstrukt, ki ga je naredila Socialna demokracija in zaradi tega menim, da bi nujno morali imeti podpredsednika, ki bi bil iz Slovenske demokratske stranke, zato da bi lahko usmerjal delo in pot te preiskovalne komisije. Namreč, jaz glede na to, kar sem danes poslušala v razpravah, kako naj pometemo pred svojim pragom, kako so brezplačniki v Sloveniji, v njih se pojavljajo reklame Siola, Nedeljskega dnevnika, ne vem česa še vse, ja, to je pa res nemogoče, to so brezplačniki, ki si upajo financirati z reklamami. Moram reči, da je nujno, kolegice in kolegi, da v to preiskovalno komisijo vključimo brezplačnike, ki si dovolijo objavljati reklame zato, da financirajo svoje izhajanje. Jaz mislim, da je tukaj nekaj čisto narobe. V Sloveniji morajo izhajati brezplačniki, ki se financirajo iz dolgov do dobaviteljev in do kreditodajalcev, to je pravi način financiranja brezplačnikov. Ja, za božjo voljo, kje ste pa že videli, da se objavlja v brezplačnih reklamo zato, da se ga financira? Po celem svetu, veste, zlasti v Združenih državah Amerike, kjer ima ena od strank v tem parlamentu zelo veliko vzorov, zlasti tam izhajajo brezplačniki brez reklam, brez reklam, pomislite. In sigurno je tudi svetovna kriza nastala zaradi tega, ker se nekateri brezplačniki financirajo z reklamami. Jaz mislim, da je to globoko treba raziskati.

Ko govorimo pa o brezplačniku Dobro jutri, bi pa še mimogrede rekla to, v eni številki od primorskih časopisov Dobro jutro je tudi intervju z menoj, pomislite, in jaz na žalost nisem mogla najti v tisti številki reklame za nobeno podjetje, v katerem delajo moji prijatelji, sorodniki in tako naprej. Nekaj je narobe. Nekaj je narobe. Pomislite, objavljen je bil moj intervju in ni bilo reklame ne za Luko Koper, ne za Kad, ne za Sod, ne v Sodu nimam nobenega sorodnika, pardon, sem pozabila, ne za Svobodne sindikate Slovenije, tam je neka moja sorodnica, tako da, nenavadno, to Dobro jutro ni dosledno. Reklame objavlja samo takrat, ko je objavljen intervju Gregorja Golobiča. "Čudnog li čuda." Ampak moram reči, da bi moral biti za to... /Izklop mikrofona./

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Čas je potekel poslanski skupini.

Želijo besedo še predlagatelj, predlagateljica, predlagatelj?
Prosim.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa, predsednik.

Prej nam je bilo očitano, da smo napačno navajali podatke. Verjetno je problem, da je tudi pri AJPES-u neke vrste zarota v ozadju. Jaz nikoli nisem govorila, da SDS izdaja Demokracijo. Ne vem, kdo je to rekel. Ampak, slučajno je tam neko podjetje, neka založba, ki se ji reče Nova obzorja. In vi, ki vem, da znate dobro brati podatke iz AJPES-a, pojdite pogledat na AJPES, kaj tam piše. Kakšen lastniški delež ima SDS. Ja večinski, ne? To pač piše na AJPES-u, jaz ne vem, jaz nimam nobenega prijatelja na AJPES-u. To pač tam piše. In to podjetje, ta založba je čisto slučajno izdala neko knjigo, ki se jo je v tem parlamentu delilo pred dvema dnevoma in to v trenutku, ko je predsednik Republike Slovenije odgovarjal na ustavno obtožbo. Ampak, tega ni naročilo vodstvo Državnega zbora. to ni bilo predvideno gradivo. In ko sem jaz vprašala kolega, pa saj ni važno, kdo je to bil, je rekel: "Moji šefi." In sem ga vprašala: "Kateri šefi?" Pa pravi: "Ja, moji." "Ja, kateri?" Pa pravi: "Tisti, ki sedijo nasproti." Kdo si lahko to privošči, da to počne v Državnem zboru?! Zdaj sem povedala, pogledajte na AJPES, če meni ne verjamete. Morda je to zmeta. SDS je večinski lastnik založbe Nova obzorja, ta založba čisto slučajno izdaja tudi Demokracijo. Čisto slučajno. Čisto slučajno je izdala tudi tisto knjigo, ki ste jo delili v tem Državnem zboru, pred dvema dnevoma, ko je tukaj govoril predsednik republike, kar je bilo, prvič, nespoštljivo, in če mene vprašate, si kaj takšnega v tem parlamentu ne bi smeli privoščiti, če imate vsaj malo politične kulture.

Ko nekdo govori, pa ni ravno nekdo, je celo predsednik republike, s tako pritlehno politično provokacijo pridete na dan. Zakaj niste potem tega razdelili, ne vem, tri dni prej, dva dni kasneje, en mesec prej? Ne razumem tega. Saj so škarje in platno v vaših rokah. Ko je bilo prej rečeno, da so problem drugi brezplačniki z druge strani - glejte, pri drugih brezplačnikih se ve, kdo pije in kdo plača. In osnovna stvar, ki je tukaj, je vprašanje, kaj je zakonito, kaj je nezakonito. Če želite, se lahko pogovarjamo tudi o tem, kaj je etično in kaj je neetično. Ta dva brezplačnika, ki se slučajno imenujeta, ne vem, kdo si je izmislil ti dve imeni Slovenski tednik in Ekspres, njuno bistvo lahko strnemo v 10 točk: politična diskreditacija, fantomski botri, fantomski financerji, fantomski pisci, fantomski oglaševalci, eksces, zloraba medijske zakonodaje, domnevna zloraba volilne zakonodaje, nedvomno zloraba etičnih meril javne besede in zloraba političnega vpliva. V tem je ta pomembna razlika in jaz ne pristajam na to, da govorite, zakaj pa ne tega. Ne. Zato, ker za to ni razlogov. Točno ta dva, točno ta dva, ki

sta začela izhajati pred zadnjimi volitvami, ki nista pisala samo o kuharskih receptih, v njih ni bilo samo križank, so bile pa visoke denarne nagrade, za brezplačnik zelo visoke, 300 evrov na eno križanko. V tem je ta pomembna razlika. Nekorektno je do tistih časopisov, če želite, brezplačnikov, ki se borijo na trgu, ki delajo pošteno, ki jim je pomembna objektivnost, če želite, resnicoljubnost. Tam pišejo celo pravi novinarji. Tam ne pišejo neki "Vidi Vidci", pa ne vem še, kdo vse drug. Tam se ljudje, ki se podpišejo z imenom in priimkom. In zaradi mene lahko pišejo o SDS vsak dan. Lahko jih hvalijo do neba, če je to njihov način. Če pač so oni, naj se pod to podpišejo, stojijo za svojimi besedami, OK, v tem ni nobenih težav. Meni, kot rečeno, kakšen članek tudi ni všeč, ampak to je moj problem, za to gre. Gre za zakonitost, gre za objektivnost, gre za etičnost in še za marsikaj drugega, predvsem pa gre za denar.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika še kdo razpravljati? Prosim za prijavo. Prijavljenih je 22 razpravljavk in razpravljavcev, časa je pa še 16 minut. Glede na prakso, ki smo jo uvedli v zadnjih dveh dneh in tudi ker je v 40 sekundah res težko kaj resnega povedati prosim, da soglašate z ugotovitvijo, da je razprava na temo brezplačnikov zaključena.

Gospod Grims proceduralno.

MAG. BRANKO GRIMS: Gospod predsednik, tokrat ugovarjam izjemoma, kajti tudi 40 sekund je dovolj, da bi odgovorila gospa Župevčeva, ki je prej dejala, da se nikoli ne bi polaščala medijev in ne bi to njenimi prišlo niti na misel, da bi torej gospa Župevčeva pojasnila pisma: Dragi Borut, dragi Tone, kolegov gospoda Ropa in gospoda Pahorja...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Grims to ni proceduralni predlog...

MAG. BRANKO GRIMS: s katerim so bili skupaj v luči te njene izjave. Gre namreč za vprašanje etičnosti, kot se je sama sklicevala in tudi verodostojnosti, gospe in gospodje.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Grims, to ni proceduralni predlog. Zlorabil ste pravico do proceduralnega predloga.

Ugotavljam, da smo zaključili razpravo na temo brezplačnikov. Na podlagi drugega odstavka 4. člena Poslovnika zbor o parlamentarni preiskavi ne glasuje, zato ugotavljam, da je Državni zbor odredil parlamentarno preiskavo za ugotovitev in oceno dejanskega stanja v zvezi z ustanovitvijo izdajateljev, izdajanjem in financiranjem brezplačnih tednikov

Slovenski tednik in Ekspres zaradi obstoja suma, da sta bila izdana z namenom vpliva na volitve poslancev v Državni zbor leta 2008, in sicer v korist političnih strank takratne vladajoče koalicije oziroma zaradi obstoja suma, da gre za njihovo prikrito predvolilno kampanjo oziroma financiranje političnih strank, ki je lahko podlaga, prvič, za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij zaradi obstoja suma, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij vpleteni v ustanovitev izdajateljev, njihovo poslovanje in izdajanje brezplačnikov, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij v zvezi z izdajo brezplačnikov vpleteni v domnevno kršitev določil veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank oziroma domnevno opustitev dolžnih ravnanj, da so bili posamezni nosilci javnih funkcij vpleteni v financiranje brezplačnikov, in sicer tako, da naj bi zlorabili svoj politični vpliv za sodelovanje izdajateljev z gospodarskimi družbami, v katerih ima država neposredno ali posredno več kot 25% delež v kapitalu, in družb, v katerih imajo te družbe večinski delež, v nadaljevanju, gospodarskih družb v neposredni ali posredni pretežni državni lasti z izdajanjem brezplačnikov, in drugič, za spremembe veljavne zakonodaje s področja medijev, volilne kampanje in političnih strank in za druge odločitve v skladu z ustavnimi pristojnostmi Državnega zbora.

Namen parlamentarne preiskave je pojasniti in razjasniti vsa dejstva in okoliščine ter ocenitev dejanskega stanja ustanovitve izdajateljev, izdajanje in financiranje brezplačnikov. Ugotoviti, čigavi in kakšni interesi so pripeljali do tega, da sta bila brezplačnika izdana in ugotoviti stopnjo morebiti vpletenosti posameznih nosilcev javnih funkcij v ustanovitev izdajateljev, izdajanje in financiranje brezplačnikov in oceniti njihov politični vpliv. Ugotoviti povezave med posameznimi nosilci javnih funkcij in osebami, ki so bili poleg izdajateljev vpletene v ustanovitev izdajateljev, izdajanje in financiranje brezplačnikov. Ugotoviti, ali so obstajali politični razlogi, zaradi katerih naj bi predstavniki Republike Slovenije kot lastnika v nadzornih organih, gospodarskih družb v neposredni ali posredni pretežni državni lasti, ki so ali pa še vedno delujejo v nadzornih organih dopustili sodelovanje izdajateljema brezplačnikov oziroma naj ne bi ukrepali skladno s svojimi pooblastili, saj obstoja slum, da izdajatelja brezplačnikov nista premogla zadostnih sredstev za izdajanje obeh brezplačnikov. Ugotoviti ali so organi gospodarskih družb v neposredni in posredni pretežni državni lasti, ki so sodelovali z izdajateljema brezplačnikov, vplivali posamezni nosilci javnih funkcij oziroma ali so za odobravanje sodelovanja zlorabili svoj politični vpliv. Ugotoviti, ali in zakaj naj bi posamezni nosilci javnih funkcij dopustili domnevno kršitev določil veljavne zakonodaje s področja

medijev, volilne kampanje in političnih strank oziroma domnevno opustitev dolžnih ravnanj, saj obstaja sum, da sta bila brezplačnika izdana z namenom vplivati na volitve poslancev v Državni zbor leta 2008, in sicer v korist političnih strank takratne vladajoče koalicije, oziroma obstaja sum, da gre za njihovo prikrito predvolilno kampanjo oziroma financiranje političnih strank.

Obseg parlamentarne preiskave je: Preiskava naj se osredotoči na časovno obdobje od ustanovitve izdajateljev obeh brezplačnikov, gospodarskih družb Zametek, d.o.o., in Progresija, d.o.o., od prve izdaje brezplačnikov Slovenski tednik in Ekspres pa do prenehanja izdajanja oziroma dne, ko sta bili gospodarski družbi oziroma izdajatelja obeh brezplačnikov izbrisani iz sodnega registra. Preiskava naj zajame ustanovitve izdajateljev obeh brezplačnikov, gospodarskih družb Zametek in Progresija, izdajo brezplačnikov ter sodelovanje gospodarskih družb v neposredni ali posredni pretežni državni lasti z izdajateljema in ravnanje oziroma neravnanje pristojnih državnih organov glede ustanovitve in izdajanja obeh brezplačnikov za uveljavljanje veljavne medijske in volilne ter zakonodaje v političnih strankah.

Parlamentarna komisija je s tem odrejena.

Mandatno-volilno komisijo Državnega zbora s tem v zvezi prosim, da pripravi predlog sklepa o sestavi in imenovanju preiskovalne komisije v skladu z vsebino odrejene parlamentarne preiskave in ga posreduje v odločitev Državnemu zboru najkasneje na prihodnji seji.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prekinjam 14. sejo Državnega zbora, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 17.40.

(Seja je bila prekinjena ob 17.09 in se je nadaljevala ob 17.40.)

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Spoštovane poslanke in poslanci, nadaljujemo sejo.

Prehajamo na **prekinjeno 14. točko dnevnega reda**, to je na **drugo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varnosti v železniškem prometu v okviru rednega postopka**.

Ker so v drugi obravnavi vloženi amandmaji, prehajamo na odločanje o amandmajih.

Najprej bomo odločali o prvem amandmaju Poslanske skupine SDS k 4. členu. Glasujemo. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za je glasovalo 23, proti 36.

(Za je glasovalo 23.) (Proti 36.)

Prehajamo na odločanje o drugem amandmaju, ki ga je prav tako vložila Poslanska skupina SDS k 4. členu. Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 41.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 41.)

Amandma ni bil sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju k 14. členu, ki ga je vložila Poslanska skupina SDS. Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 43.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 43.)

Amandma ni bil sprejet.

S tem smo zaključili drugo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na **tretjo obravnavo**. Ker v drugi obravnavi k dopolnjenemu predlogu zakona amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Prehajamo torej na glasovanje o zakonu v celoti. Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 52, proti nihče.

(Za je glasovalo 52.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika Državnega zbora sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo Zakona o varnosti v železniškem prometu.

Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, 69 za, eden proti.

(Za je glasovalo 69.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **10. točko dnevnega reda - tretja obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi**, v okviru rednega postopka.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen.

Prehajamo na glasovanje. Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, za 69, nihče proti.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **11. točko dnevnega reda - tretja obravnava Predloga zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnostih**, v okviru rednega postopka.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskklajen.

Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, za 70, proti nihče.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **12. točko dnevnega reda - tretja obravnava Predloga zakona o storitvah na notranjem trgu**, v okviru rednega postopka.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista obvestili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskklajen.

Prehajamo na glasovanje. Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, za 66, proti 4.

(Za je glasovalo 66.) (Proti 4.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet.

Prehajamo na nadaljevanje **prekinjene 13. točke dnevnega reda - to je z drugo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona**, v okviru rednega postopka. K predlogu zakona je k 15. členu vložen amandma. Vložile so ga Poslanske skupine SD, Zares, DeSUS in LDS. Prehajamo na glasovanje k temu amandmaju. Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 64, proti nihče.

(Za je glasovalo 64.) (Proti nihče.)

Amandma je sprejet.

Zaključili smo glasovanje o amandmajih in drugo obravnavo predloga zakona.

Prehajamo na **tretjo obravnavo** predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona in ker je v okviru razprave državna sekretarka Ministrstva za gospodarstvo že predlagala, da zbor na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika zbora še na tej seji opravi tretjo obravnavo predloga zakona, prehajamo na odločanje o navedenem predlogu. Sklep ne bo sprejet, če mu bo nasprotovala več kot tretjina navzočih poslancev. Glasujemo o predlogu, da še na tej seji opravimo tretjo obravnavo. Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je bil sklep sprejet.

Državni zbor bo tretjo obravnavo predloga zakona opravil v ponedeljek, 8. marca tega leta, po končanih glasovanjih. Službe zbora bodo pripravile pregled, v katerega bo vključen sprejeti amandma in člen, h kateremu je bil amandma sprejet.

Amandmaje k temu členu lahko kvalificirani predlagatelji vložijo do začetka tretje obravnave predloga zakona na seji.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **26. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE SVETA EVROPE O PRANJU, ODKRIVANJU, ZASEGU IN ZAPLEMBI PREMOŽENJSKE KORISTI, PRIDOBLENE S KAZNIVIM DEJANJEM IN O FINANCIRANJU TERORIZMA.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Prijavila se je najprej v imenu Slovenske demokratske stranke, mag. Branko Grims. Proceduralno, izvolite. Gospod Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Spoštovani predsedujoči! K temu aktu, k temu zakonu je Slovenska demokratska stranka vložila amandma, ki ga, tako ugotavljam, poslancem niste razdelili, niti ni nobene obrazložitve, zakaj ta amandma ni predložen. Bi pa rad ob tem povedal, da je ta amandma vložen skladno z drugim odstavkom 132. člena Poslovnika Državnega zbora in tukaj piše, da omejitve vlaganja amandmajev ne veljajo za amandmaje, ki se vlagajo k prehodnim in končnim določbam predloga zakona. Naš amandma, ki smo ga vložili, je bil vložen ravno k prehodnim in končnim določbam, ker se ureja rok. Predlagam, da ta naš amandma razdelite poslancem Državnega zbora, da za ta čas, dokler se amandma ne razdeli, prekinete sejo in potem opravimo razpravo ter glasovanje o vloženem amandmaju. Mislim, da je zelo nekorektno od vodstva Državnega zbora, da poslancev ne obvešča o tem, kaj so pripravile poslanske skupine, in nekdo mimo poslovnika odredi, da se vloženi amandma ne razdeli. In še toliko bolj čudno je, da se niti ne obvesti poslancev Državnega zbora, da je bilo nekaj vloženo, tudi v času, ko ste napovedali obravnavo točke dnevnega reda.

Predlagam, da Poslovník Državnega zbora velja enako za stranke, ki so v koaliciji, in za stranke, ki so v opoziciji, in da ne delate v bodoče več tovrstnih izjem. Predlagam pa, da za čas, dokler se ta amandma ne razdeli, prekinete sejo Državnega zbora. Mislim, da je v 15 minutah to relativno enostavno nalogo možno opraviti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Tanko. Poslovník velja gotovo za vse poslanke in poslance, ne glede na to, v katero poslansko skupino spadajo. Jaz sem obveščen, da je amandma vložen, vendar amandma ni vložen v skladu s poslovníkom. V skladu s poslovníkom se lahko k drugi obravnavi vložijo amandmaji le v primeru, če je prišlo do sprememb in dopolnitev zakona v matičnem delovnem telesu, na podlagi 132. člena Poslovnika pa samo takrat, če gre za obravnavo sprememb in dopolnitev zakona, in sicer k prehodnim in končnim

določbam. Res ste vložili k prehodnim in končnim določbam, vendar sprejemamo zakon o ratifikaciji, ne pa spremembe in dopolnitve zakona o ratifikaciji, zaradi tega vaš amandma ni korektno vložen. Obvestili so me, da ni bil posredovan poslankam in poslancem, ker o njem ne moremo odločati.

Želite besedo? Razprava ni mogoča, to je moja poslovniška odločitev.

JOŽE TANKO: Proceduralno, spoštovani podpredsednik. Ne bom razpravljajal o tistem, česar niste razdelili. 132. člen se glasi takole. Prvi odstavek: "Pri predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona se amandmaje lahko vloga le k členom sprememb in dopolnitev predloga zakona." Drugi odstavek: "Omejitev iz prejšnjega odstavka ne velja za amandmaje, ki se vlagajo k prehodnim in končnim določbam predloga zakona."

Mi smo vložili k prehodnim in končnim določbam in omejitev za take amandmaje v Poslovníku ni. Pravzaprav je to izjema, ki jo dopušča Poslovník Državnega zbora. Predlagam, da vodstvo Državnega zbora zagotovi, da se ta amandma, ki je vložen skladno z drugim odstavkom 132. člena, razdeli poslancem Državnega zbora, zato predlaganem prekinitev za ta čas. Predlagamo potem v nadaljevanju tudi razpravo o korektno vloženem amandmaju poslanske skupine. Poslanci boste ali pa ne boste ta amandma potem z glasovanjem podprli. Ni pa, spoštovani predsedujoči, korektno, da se amandma ne razdeli, še manj korektno pa je, da se niti ne obvesti, da je bilo karkoli k tej točki vloženo in niti ni argumentirano, zakaj nekaj ni bilo razdeljeno. Predlagam prekinitev in razdelitev amandmaja. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Tanko, amandma ni bil vložen v skladu s poslovnikom. Poslovník med sejo tolmačim jaz. Prebral sem vam 132. člen Poslovníka Državnega zbora, ki velja za spremembe in dopolnitve zakona. Mi pa danes sprejemamo zakon o ratifikaciji. Zaradi tega odločam, da se amandma ne bo vložil.

Prehajamo na razpravo o vloženem zakonu. Prvi se je v imenu poslanske skupine prijavil mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani. Najprej želim posebej poudariti, da Slovenska demokratska stranka izrecno podpira Konvencijo Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegi in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma ter posebej poudarja njen pomen v naših razmerah, razmerah moderne družbe, pa po drugi strani v razmerah tranzicijske države, kjer vsi vemo, da se vsakodnevno srečujemo z odprtim vprašanjem korupcije, z odprtim vprašanjem premoženjske koristi, tajkunskega premoženja, kot mu radi nekateri rečemo, povzročenegega z dvomljivimi dejanji, včasih lahko tudi z direktnim kriminalom. V tem primeru je še toliko bolj nenavadno, da se soočamo z

dejstvom, da je Vlada Republike Slovenije v zakonu o ratifikaciji predvidela izjemo. Izjavila je pridržek glede člena, ki ga citiram: "Vsaka pogodbenica sprejme takšne zakonodajne ali druge morebitne ukrepe, s katerimi zagotovi, da pri težjem kaznivem dejanju ali dejanjih, ki jih opredeljuje nacionalna zakonodaja, storilec kaznivega dejanja izkaže izvor domnevne premoženjske koristi ali drugega premoženja, ki se lahko odvzame, če je takšna zahteva skladna z načeli njene nacionalne zakonodaje." Človek bi rekel, da ta člen v nobenem primeru ne more biti sporen, je logičen, enake rešitve pozna večina demokratičnih držav. Če je nekaj pridobljeno s kriminalnim dejanjem, zlasti če gre za težje kriminalno dejanje, potem je logično, da se takšna premoženjska korist lahko odvzame. Tukaj gre zgolj za načelo, za določbo, da je pogodbenica dolžna predvideti v nacionalni zakonodaji primere, ko lahko do tega pride, in postopek, kako se to izpelje. In do tega je obstoječa oblast izrazila pridržek. To je skrajno nenavadno. Pri tem je bilo izrečeno s strani predstavnika Vlade, ko smo obravnavali to na seji odbora, da bi to lahko pomenilo odstop od ustavnega načela nedolžnosti. Glede na izredno jasn član, o katerem sem govoril, sem ga prebral, mislim, da je očitno, da je takšen izgovor precej privlečen za lase, še zlasti zato, ker gre prav za to, da se sama resolucija sklicuje na tisto, kar bi sprejeli v svoji zakonodaji in obenem opozarjam, da nekatere tovrstne rešitve slovenske zakonodaja že pozna. Ko gre recimo za vprašanje odmere dohodnine, veste, da po Zakonu o dohodnini ima pravico organ odmeriti razliko, če oceni, da je med trošenjem osebe in med prijavljeno dohodnino očitna velika in izmerljiva razlika. To se pravi, kje pa je potem, če je to odstopanje, kje je potem šele tam načelo nedolžnosti, tukaj pa izrecno govori o težjem kaznivem dejanju ali dejanjih, ki jih opredeljuje nacionalna zakonodaja. Zakaj je tukaj ta pridržek, tega preprosto ni mogoče razumeti drugače, kot da obstoječa oblast namerava še naprej ščititi tajkunsko premoženje, in se tukaj na institucionalni naravni, žal, celo navzven, saj gre za potrditev nekega mednarodnega akta, o čemer bo treba obvestiti tudi druge partnerje v tujini, kaže, da sedanja oblast ne počenja drugega, kot da ščiti kapital. Tudi tistega, ki je pridobljen, še enkrat citiram: "s težjim kaznivim dejanjem, ki ga kot takšnega opredeljuje nacionalna zakonodaja." Zakaj je tu ta pridržek? Tisto, kar je bil naš amandma, je bilo samo to, da če je res kje kakršnakoli nejasnost ali nasprotje obstoječi slovenski zakonodaji, da bi imeli neko prehodno obdobje in bi potem ta pridržek seveda nehal veljati. To je bil naš amandma, da bi ta pridržek nehal veljati. Vendar ste to s proceduralno igro zdaj izigrali še v Državnem zboru, da o tem amandmaju niti ne moremo odločati. Jaz menim, da je sramota za slovensko vlado, da je v tem primeru predlagala pridržek. Če bi bilo karkoli treba storiti na osnovi nacionalne zakonodaje, bi bilo to zagotovo nujno

treba storiti - že zaradi slovenskih razmer, zaradi načela poštenosti, zaradi poštenosti kot vrednote in zato, ker Ustava Republike Slovenije določa, da je Slovenija pravna in socialna država.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil gospod Franc Bogovič.

FRANC BOGOVIČ: Lep dober dan vsem skupaj!

Tudi v Slovenski ljudski stranki smo pri pregledu današnjega zakona, s katerim naj bi potrdili to konvencijo, videli neko dvoličnost, kajti trdno smo prepričani, da s tem, ko se želi dati pridržek - konvenciji na ključni člen tega zakona, praktično Slovenija zavrača konvencijo in ne da se ji pridružuje s pridržkom. Pri Konvenciji Sveta Evrope o pranju, odkrivanju in zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji, in financiranju terorizma, gre za dve glavni zadevi - terorizem in velika kazniva dejanja. Svet Evrope, to je v uvodu zapisano v tej konvenciji, želi doseči večjo enotnost med članicami, da je prepričanje Evrope, da je potreben skupen pristop k zaščiti družbe, o tem govori ta konvencija, in da je ob upoštevanju teh težjih kaznivih dejanj treba sodelovati in na mednarodnem nivoju delovati. In v uvodu četrte odstavke govori, da je Evropa prepričana, da je ena od teh metod, da se storilcem odvzamejo premoženjske koristi in predmeti, pridobljeni s kaznivimi dejanji. In celotna konvencija, ki v tretjem poglavju, v katerem je tudi ta 4. člen, ki ga je kolega Grims prej prebral, je namenjena temu, da se izvede tehnika, da se izvede način sodelovanja med državami, kako bi se velikim kriminalnim združbam, tistim, ki se ukvarjajo s terorizmom, pranjem denarja, z učinkovitim ukrepom - odvzemom premoženja - stopilo na prste in konec koncev naredilo red v tej zadevi. Tudi mi smo trdno prepričani, da je v Sloveniji to obrnjeno dokazno breme nujno potrebno, da ga uvedemo v slovensko zakonodajo in ne razumemo, zakaj potem v tej konvenciji izvzamemo ta del. V današnjem slovenskem trenutku se dnevno dogajajo aretacije, tudi danes smo priča eni od takšnih akcij. In velikokrat govorimo o brezzobi policiji in podobno. O brezzobi policiji in o celotnem našem sistemu govorimo tudi, ko je boj z mladimi fanti, ki se ukvarjajo s preprodajo orožja, mamil, lastniki velikih avtomobilov. S takšnim ukrepom pa mislim, da bi se res lahko učinkovito spoprijeli s kriminalom. Prav tako vse velike tajkunske zgodbe in toliko ko je govora z vseh strani o tem boju, nam res ni nejasno, da se v tem primeru, ko Evropa pristopa enotno, urejeno k tej zadevi, Slovenija ta ključni element te konvencije izvzame in potem se ta konvencija "prizna" brez tega osnovnega orodja, ki je uporabljeno za doseganje večje varnosti v Evropi. Tisti, ki se ukvarjamo s politiko tudi na lokalnem nivoju, se soočamo z nekimi principi

obrnjenega dokaznega bremena, kot smo občine dolžne pri tistih, ki prinesejo vloge za vrtce, pregledovati tudi njihovo premoženje. Skoraj tako daleč gre zadeva, da bi morali imenovati ekspertne komisije, da bi šle pregledovat vrednost slik po stenah, da bi ocenjevali avtomobile in na tej osnovi zniževali socialne prejemke, kar je razlika v ceni. V drugem delu govorimo danes tudi o spremembi socialne zakonodaje, s področja socialnih transferov, kjer bo ravno tako premoženje tisti predmet, ki bo osnova za to, da se lahko določi višina socialnih primerov. V primeru terorizma, v primeru velikih kaznivih dejanj pranja denarja se pa enostavno temu učinkovitemu inštrumentu odrekamo. In ko opazujemo družbo okoli nas, vidimo, da imamo takšen sistem in ne vem, zakaj tudi takšnega želimo naprej vzdrževati, da se dobijo mali storilci kaznivih dejanj, veliki pa vedno ostanejo zaščiteni. V Sloveniji, kolikor je meni znano, ni noben problem, da tistemu, ki globoko pogleda v kozarec, ga policija dobi trikrat, mu odvzeme avtomobil. Medtem ko nekomu, ki je s permanentnim premetavanjem papirjev prišel do nekega velikega premoženja, na koncu se lahko ukvarja s kaznivimi dejanji, se pa v mednarodni konvenciji tega odrekamo.

Zato v Slovenski ljudski stranki nikakor takšnega zakona ne moremo podpreti, če danes takšen zakon, kot je predlagan, podremo, se Slovenija dejansko odreče te konvencije, ne pa da ji daje podporo. In mislim, da bi bilo prav, da jo zavrremo in tudi zaradi mednarodnega ugleda Slovenije pripravimo takšen predlog zakona, ki tega izvzetka ne bo imel.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Predstavitev stališč poslanskih skupin je zaključena. Razprava poslank in poslancev ni predvidena, zato zaključujemo razpravo. Naj mi bo pa kljub temu dovoljeno, da povem dvoje.

Prvič. Govori se o kaznivih dejanjih in kazenskem postopku in to ni primerljivo z drugimi postopki.

In drugo. Verjamem, da bo tudi današnja razpravo Vlada razumela in sprejela, in če bo potrebno, bo lahko ratifikacija tudi spremenjena.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja in s tem niso ustvarjeni pogoji za odločanje o amandmajih na seji Državnega zbora, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 65 poslank in poslancev, 40 za, 6 proti.

(Za je glasovalo 40.) (Proti 6.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **27. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO RUSKE FEDERACIJE O SODELOVANJU PRI GRADNJI IN DELOVANJU PLINOVODA NA OZEMLJU REPUBLIKE SLOVENIJE.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin... Prijavljenih k razpravi ni, tudi poslanske skupine ne.

Ker matično telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za 65, proti nihče.

(Za je glasovalo 65.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **28. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI GARANCIJSKE POGODBE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN EVROPSKO INVESTICIJSKO BANKO ZA OBVEZNOSTI IZ OKVIRNEGA POSOJILA JAVNEMU SKLADU REPUBLIKE SLOVENIJE ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Zakon je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Prijavljenih k razpravi ni.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 68 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, proti nihče.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **29. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI ZAUPNE VARNOSTNE PRILOGE K SPORAZUMU MED POGODBENICAMI SEVERNOATLANTSKE POGODBE O SODELOVANJU NA PODROČJU JEDRSKIH PODATKOV.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Prijavljenih k razpravi ni.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 68, proti nihče.

(Za je glasovalo 68.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **30. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KANADO O MOBILNOSTI MLADIH.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročal. Prijavljenih k razpravi ni.

Ker k dopolnjenemu predlogu zakona ni bilo vloženih amandmajev, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona in prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **31. TOČKO DNEVNEGA REDA - OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI KONVENCIJE O ODGOVORNOSTI TRETJIM NA PODROČJU JEDRSKE ENERGIJE Z DNE 29. JULIJA 1960, KOT JE BILA SPREMENJENA Z DODATNIM PROTOKOLOM Z DNE 28. JANUARJA 1964 IN PROTOKOLOM Z DNE 16. NOVEMBRA 1982.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročalo.

Prijavljenih k razpravi ni.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, vsi smo glasovali za.

(Za so glasovali vsi.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **32. TOČKO DNEVNEGA REDA - OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI KONVENCIJE Z DNE 31. JANUARJA 1963, KI DOPOLNJUJE PARIŠKO KONVENCIJO Z DNE 29. JULIJA 1960 O ODGOVORNOSTI TRETJIM NA PODROČJU JEDRSKE ENERGIJE, KOT JE BILA SPREMENJENA Z DODATNIM PROTOKOLOM Z DNE 28. JANUARJA 1964 IN PROTOKOLOM Z DNE 16. NOVEMBRA 1982.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo, ki je zboru pisno poročalo.

Prijavljenih k razpravi ni.

Ker matično delovno telo v okviru druge obravnave ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, za 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **33. TOČKO DNEVNEGA REDA, to je URADNO PREČIŠČENO BESEDILO ZAKONA O SKLADU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDOV REPUBLIKE SLOVENIJE.** Uradno prečiščeno besedilo je pripravila Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora in Državni zbor ga potrди brez razprave.

Prehajamo torej na odločanje o predlogu naslednjega sklepa: Potrdi se uradno prečiščeno besedilo Zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 65, proti 1.

(Za je glasovalo 65.) (Proti 1.)

Ugotavljam, da je Državni zbor uradno prečiščeno besedilo navedenega zakona potrdil.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **34. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to so **MANDATNO-VOLILNE ZADEVE**.

Državni zbor bo v okviru te točke obravnaval:

- predlog sklepa o imenovanju člana statističnega sveta Republike Slovenije

- predlog sklepa o imenovanju člana programskega Sveta RTV Slovenija - na podlagi šeste alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o radioteleviziji Slovenija,

- predlog sklepa o spremembi sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov dveh preiskovalnih komisij Državnega zbora ter

- predlog sklepa o razrešitvi predsednice Upravnega odbora sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško.

Prehajamo na razpravo in odločanje o posameznih predlogih. Najprej prehajamo na obravnavo predloga sklepa o imenovanju člana Statističnega sveta Republike Slovenije.

Predlog sklepa je v obravnavo Državnemu zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih v imenu poslanskih skupin in poslank in poslancev ni. Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, s katerim se v Statistični svet Republike Slovenije za dobo štirih let imenuje Jernej Dirnbek Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 50, proti 19.

(Za je glasovalo 50.) (Proti 19.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep sprejel.

Pod b prehajamo na obravnavo predloga sklepa o imenovanju člana programskega sveta RTV Slovenija na podlagi šeste alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija. Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Za prijavo v imenu poslanske skupine Slovenske demokratske stranke dobi besedo gospod Jože Tanko. Izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo.

Naša poslanska skupina tega predloga sklepa Mandatno-volile komisije ne bo podprla. Mnenja smo, da je Mandatno-volilna komisija imela možnost boljše izbire, bolj uravnotežene izbire v sestavo programskega sveta

Radiotelevizije, to se pravi takšne izbire, ki bi dejansko ustrezala strukturi v Državnem zboru. Žal je koalicija tista, ki je odločala drugače, in je izmed treh predlaganih kandidatov, dva sta bila iz opozicijskih strank, podprla svojega kandidata Mirana Lesjaka.

Ob tem se lahko samo sprašujemo kako ni možno, da bi dobila podporo koalicije za kandidiranje, za imenovanje v programski svet Radiotelevizije, Zlata Krašovec, ki je dolgoletna novinarka, izkušena novinarka, dobra poznavalka medijskega prostora, to smo predlagali v naši poslanski skupini, ali pa da ni primeren za člana v programskem svetu Radiotelevizije nekdanji direktor Radiotelevizije Janez Čadež, ki ga je predlagala Slovenska ljudska stranka. Očitno je, da so merila po katerih izvaja kadrovska imenovanja koalicija v Državnem zboru politična. Stranka, ki ima v Državnem zboru 9 poslancev, to je stranka Zares, bo imela v programskem svetu iz kvote Državnega zbora dva člana. SD, ki ima 30 poslancev, prav tako dva člana in SDS, kot največja opozicijska stranka, enega člana. Vse ostale poslanske skupine nimajo članov v programskem svetu, kljub temu da smo v tem primeru, ko je prišlo do odstopa predhodno izbranega kandidata, imeli možnost, da to strukturo, to razmerje v programskem svetu popravimo.

Žal se tudi na tem primeru dokazuje, da koalicija kljub temu, da ima dodatno možnost imenovanja za programski svet ljudi, kandidate, ki jih imenuje Vlada, pravzaprav ne pušča nobenega prostora, da bi participirale tudi ostale poslanske skupine, tudi recimo opozicijske poslanske skupine pri delu programskega sveta Radiotelevizije. Da potekajo zadeve dejansko zelo enosmerno, kažejo tudi pristopi pri spreminjanju zakonodaje s tega področja, predvsem recimo spreminjanje zakona o Radioteleviziji, kjer je prišel pravzaprav tako čuden predlog zakona, da se je obrnilo marsikomu celo v koaliciji. In napovedujejo se še nadaljnje spremembe pri zakonu o medijih itn. Celo v organih javnih institucij, ki so javne zato, ker delujejo v interesu vseh državljanov, vseh državljanek, tudi tam, kjer je možnost in kjer bi bilo to zelo pričakovati, to pa je v okviru delovanja Državnega zbora, ne zapostavljamo ustrezne strukture iz kvote političnih strank. Mislím, da bi se koalicija le morala pri teh zadevah nekoliko ustaviti, da bi morala razmisliti kaj je zdrava prava mera in tudi te kadrovske postopke, ki pripadajo Državnemu zboru, tudi na nekak primeren način izpeljati. Še posebej v primerih, ko predlagajo v programski svet ali pa tudi v druge dele javnih institucij tudi Vlada svojo kvoto. Tam je po logiki stvari pričakovati, da bo Vlada predlagala svoje kandidate, svoje ljudi. Vendar v kvoti Državnega zbora pa je zelo upravičeno pričakovanje, da bi Državni zbor imenoval ljudi, ki kar najbolje odražajo strukturo Državnega zbora. In nas je čudilo, da koalicija tudi tega popravnega izpita, ki ga je imela z odstopom prejšnjega imenovanega kandidata Igorja Vidmarja, ni

opravila in ni odpravila te napake, ki je storila pri prvem glasovanju na Mandatno-volilni komisiji in v Državnem zboru.

Kot rečeno, predloga ne bomo podprli.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Druge poslanske skupine niso prijavile predstavitve stališč, zato smo zaključili s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prijavljenih poslank in poslancev k razpravi ni, zato prehajamo na odločanje o Predlogu sklepa, s katerim se za člana Programskega sveta RTV Slovenija na podlagi šeste alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o RTV Slovenija imenuje Miran Lesjak, za čas do izteka mandatnega obdobja Programskega sveta RTV Slovenija, konstituiranega v letu 2010.

Glasujemo. Glasovalo je 70 poslank in poslancev, za 43, proti 23.

(Za je glasovalo 43.) (Proti 23.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet in gospod Miran Lesjak imenovan.

S tem zaključujem to obravnavo.

Prehajamo na **obravnavo Predloga sklepa o spremembi Sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov Preiskovalne komisije Državnega zbora za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so bili odgovorni za pripravo in izvedbo štetja tako imenovanih "izbrisanih" v letu 2003 in 2009, zaradi suma, da so bili uradno objavljeni izidi prirejeni političnim potrebam nekaterih nosilcev javnih funkcij, za ugotavljanje politične odgovornosti za neustrezno izvrševanje 8. točke odločbe Ustavnega sodišča številka U-1/246/02-28 (Uradni list RS, št. 135/03) v času od začetka leta 2003 do oktobra leta 2004 in v obdobju od 22. novembra 2008 dalje, katerega posledici sta tudi ustvarjanje očitne neenakosti pred zakonom in ogrožanje sistema javnih financ, ter za preiskavo suma o klientelizmu oziroma koruptivnem ravnanju nekaterih državnih funkcionarjev in za preiskavo suma zlorabe Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije v politične namene v času od začetka leta 2003 do oktobra leta 2004 ter v obdobju od 22. novembra 2008 dalje.**

Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih k razpravi ni, zato prehajamo na odločanje o predlogu sklepa o spremembi sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov navedene preiskovalne komisije s katerim se za člana imenuje Anton Urh, Poslanska skupina DeSUS.

Prehajamo na glasovanje. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 67, proti nihče.

(Za je glasovalo 67.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo Predloga sklepa o spremembi Sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov Preiskovalne komisije Državnega zbora za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi investicij ter lizing, najemnih in drugih primerljanih poslih, financiranih s sredstvi iz državnega proračuna ali proračuna Mestne občine Ljubljana na področju projektov stanovanjske gradnje in nakupov stanovanjskih objektov ter pripadajočih garažnih objektov ali površin v Mestni občini Ljubljana, projektov obnove in dograditve prostorov Univerze na Primorskem, projektov stanovanjske gradnje Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, projektov objektov državnega pomena, projektov objektov v javni rabi, projektov gradbenih investicij javnega pomena, financiranih s sredstvi iz državnega proračuna ali proračuna Mestne občine Ljubljana, in projektov gradbenih investicij javnega pomena na področju tako imenovanih visokih gradenj v javne zdravstvene objekte (projekt Pediatrične klinike, projekt Onkološkega inštituta) zaradi suma, da so bili postopki in posli medsebojno politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in negospodarno, ter zaradi suma prisotnosti klientalizma, korupcije in medsebojnih povezav med različnimi nosilci aktivnosti in delovanja povezanih oseb, ki so vključeni v pripravo, javna naročila in izvedbo gradbenih poslov, ter v tej zvezi še posebej za ugotovitev suma o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij in njihovi vlogi pri tem.

Predlog sklepa je v obravnavo Državnemu zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Prijavljenih k razpravi ni. Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa. O spremembi sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov navedene preiskovalne komisije, s katerim se za namestnika člana imenuje Anton Urh, Poslanska skupina DeSUS. Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, proti nihče.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet.

Prehajamo na obravnavo zadnjega predloga **Mandatno-volilne komisije, to je Predloga sklepa o razrešitvi predsednice Upravnega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško.** Predlog sklepa je v obravnavo zboru predložila Mandatno-volilna komisija. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima v imenu Poslanske skupine Zares Cvetka Zalokar Oražem. Prosim.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa. Spoštovani kolegi in kolegice! Predlog sklepa o razrešitvi predsednice Upravne odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz te elektrarne,

bomo v Poslanski skupini Zares podprli. Menimo, da je to odločitev, ki temelji na nezdržljivosti istočasnega opravljanja dveh funkcij, kajti gospa, ki trenutno opravlja funkcijo predsednice Upravnega odbora, torej gospa Romana Jordan Cizelj, kot veste je bila izvoljena tudi za evropsko poslanko.

Državni zbor oziroma Mandatno-volilno komisijo je na nezdržljivost opravljanja teh dveh funkcij opozorila protikorupcijska komisija, ki meni, da gre pri tem za dve funkciji, ki nista združljivi. S tako razlago se strinjamo in menimo, da gre za nedvoumne in jasne razloge in zakonsko podlago, ki istočasno opravljanje teh dveh zahtevnih funkcij preprečuje. Seveda pa smo bili v zadnjih dneh priče številnim tiskovnim konferencam, pa tudi izjavam, ki želijo razrešitev predsednice Upravnega odbora Sklada za razgradnjo Nuklearne elektrarne gospe Romane Jordan Cizelj predstaviti kot politično čistko, kot politično obračunavanje in razrešitev, ki ima politično podlago.

V Poslanski skupini Zares menimo, da to niso resnične trditve in da pri tem izključno sledimo navodilom oziroma zakonskim podlagam o nezdržljivosti. Ne nazadnje tudi iz nekega higienskega razloga si težko zamišljam, da nekdo, ki opravlja tako pomembno in zahtevno funkcijo, kot je funkcija evropskega poslanca oziroma evropske poslanke, lahko istočasno vodi upravni odbor omenjenega sklada. Zato smo prepričani, da je razrešitev tudi v tem smislu upravičena.

Ne nazadnje pa bi želeli povedati tudi to, da je sicer gospa Romana Jordan Cizelj resnično strokovnjakinja s področja jedrske energije, vendar pa je pri svojem delu v upravnem odboru bila soočena oziroma je bil tudi upravni odbor soočen predvsem s tem, da upravlja s sredstvi, financami, in žal, vsaj kar se tiče ugotovitev naše poslanske skupine, menimo, da so bili pri upravljanju s temi velikimi sredstvi izjemno neuspešni. Razprava o tem, ki smo jo opravili na Komisiji za nadzor javnih financ, je bila na nek način, glede na to, da jo vodi predstavnik SDS, gospod Vizjak, preprečena, tako da prave, izčrpne razprave o tem ni bilo mogoče opraviti, pač pa se je opravila samo v krogu tistih, ki razmišljajo na en sam način. Prepričani smo, da je tu prihajalo do številnih nepravilnosti. Ne nazadnje morda tudi kakšna aretacija, ki je bila izvedena danes in smo o njej prebrali, je morda povezana tudi na kakšen način s sredstvi, s katerimi se je upravljal pri tem skladu.

Poslanska skupina Zares meni, da bomo izključno zaradi formalnopравnih razlogov nezdržljivosti opravljanja teh dveh funkcij podprli razrešitev predsednice upravnega odbora.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Stališče Poslanskega kluba LDS bo predstavil mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik, za besedo. Kolegice in kolegi!

V poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo podprli razrešitev predsednice upravnega odbora predvsem zaradi preprostih razlogov, ki niso politične, pač pa zakonske podlage. Mnenje Kosove protikorupcijske komisije je nedvoumno in jasno. Prvi odločitvi je sledil trimesečni rok za ukrepanje in za možnost odpovedi ene od dveh funkcij, za kar pa se kandidatka ni odločila. Ker v tem zakonitem roku ni bilo odločitve, je protikorupcijska komisija obvestila Državni zbor, da naj ukrepa tako, kot je v skladu z zakonom. Temu pravnemu tolmačenju zato ni kaj dodati.

Poslanski klub Liberalne demokracije Slovenije bo to odločitev spoštoval in jo tudi potrdil. Je pa dvojnost takšnih funkcij tako v evropskem kot pa tudi na našem področju tudi politično nesprejemljiva, nehigienična in ustrezno tudi zakonsko podprta. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani kolegice in kolegi!

Toliko sprenevedanja, kot je bilo ob tej razrešitvi, češ, da gre za spoštovanje Zakona o nezdržljivosti, pa res še nismo slišali v tej hiši. Doslej je bilo mogoče, da je bil v upravnem oziroma nadzornem odboru tega sklada bivši poslanec Brane Janc štiri leta, to ni bilo nezdržljivo. Bili so tudi drugi, tudi ne nazadnje poslanka gospa Silva Črnugelj je sedela v organih tega sklada. To je bilo vse v redu in prav, dokler ni postala gospa Romana Jordan Cizelj na poti nekaterim ambicijam, ki jih ima sedanja vlada, beri Ministrstvo za gospodarstvo oziroma direktor Direktorata za energetiko gospod Kopač, z denarjem tega sklada. Cilj je, kako priti do določenih sredstev tega sklada, kako pripeljati svoje finančne eksperte v drobno financ tega sklada. Ker se je spoštovana gospa Jordan Cizelj, kot strokovnjakinja na področju energetike, naj omenim, da je bila najposlanka Evropskega parlamenta na področju energetike, temu uprla, ker je v prvi meri sledila strokovnim in načelnim stališčem in je želela imeti stabilnost pri zagotavljanju nalog tega sklada. Naloge tega sklada pa so zagotavljanje sredstev za razgradnjo jedrske elektrarne Krško in za financiranje skladišča radioaktivnih odpadkov. Ta vlada pa si je namenila drugače. Želela je sama določati naložbeno politiko, želela je ne nazadnje tudi sama imenovati direktorja tega sklada. To je tudi jasno sporočila, ker ni dala soglasja na določene akte in zahtevala od sklada, da vnese te spremembe v statut. Temu se je sklad uprl. Zakaj? Zaradi tega, ker je sklad državnozbornski sklad. Ta sklad ni običajni sklad. Nad njim bdi Državni zbor, organe imenuje Državni zbor in s tem se zagotavlja neka stabilnost delovanja

tega sklada. Tukaj si je pa želela ena vladna garnitura, ki si je tako ali tako že podredila vso slovensko energetiko, to je garnitura okoli Zaresa, stranke Zares, spraviti tudi v teh 145 milijonov evrov, s katerimi razpolaga ta sklad. To je, spoštovani, bistveni razlog za razrešitev gospe Jordan Cizelj. Ker se je vedelo, da bo tudi relekcija novega direktorja sklada in seveda predlog oblikuje upravni odbor sklada in zato je treba upravni odbor prečesati, kadrovsko konsolidirati po meri sedanje oblasti, da se bo postavilo na čelo sklada človeka, ki bo povšeči tej oblasti in da se bo ne nazadnje tudi vplivalo na odločitve, na denarni tok tega sklada in na projekte, ki jih bo ta sklad peljal s političnim klicem in odločitvami. To so dejstva. To so dejstva, ki jih tudi ne nazadnje stranka Zares nikoli ni skrivala in jih je zelo jasno sporočala na vseh svojih ugovorih zoper delovanje tega sklada. Še več, da si želi podrediti finance, je zapisala tudi v strukturnih prilagoditvah za leto 2010 in 2011. To je dokument in akt, ki ga je Vlada sprejela. V njem piše, da se bodo sredstva sklada za razgradnjo, ki so namenska in so ne nazadnje tudi zabetonirana z meddržavno pogodbo z Republiko Hrvaško, namenjala za energetske učinkovitost javnih stavb in podobne neumnosti. To je zapisano v vladnem gradivu, ki je bil sprejet na Vladi in je v nasprotju z zakonom in meddržavno pogodbo. Torej želim povedati, da je to skrivanje za nekimi formalnostmi in ugotovitvami Kosove komisije, ki jo seveda vladajoča koalicija zmeraj potegne ven, kadar rabi nekoga diskreditirati ali umakniti ali odstraniti, pravzaprav en formalen razlog, ki je v tem primeru prišel prav, čeprav so se funkcionarji Državnega zbora, poslanci tega Državnega zbora vse doslej pojavljali v organih tega sklada. Še enkrat, gospod Brane Janc, poslanec treh sklicev Državnega zbora, celo mandatnih, predsednik upravnega odbora, in ne nazadnje tudi gospa Silva Črnugelj in tudi bivši poslanec Branko Kelemina je bil v teh organih. To da se je želelo kriminalizirati delo tega sklada, je bilo povezano tudi z napadom na poslovanje. Sklad je vseskozi posloval uspešno, vseskozi je imel dobiček, v najbolj katastrofalnem letu za vrednostne papirje, ko je slovenski borzni indeks zdrsnil za 60%, vrednost slovenskega borznega indeksa je padla za 60%, se je skladu znižala tržna vrednost naložb zgolj za 11%. In to je bil edini in ključni očitek. Seveda jasno je, da želite ta denar in da vam je strokovnjak pri tem na poti.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Zaključili smo s predstavitevijo stališč poslanskih skupin in prehajamo na razpravo poslank in poslancev.

Prvi ima besedo gospod Franco Juri. (Se odpoveduje.)

Gospod Dušan Kumer.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Najprej moram povedati, da sem že na seji Mandatno-volilne komisije na nek način skušal opozoriti člane in članice, da naša naloga na Mandatno-volilni komisiji ni, da razpravljamo o poslovanju in delovanju sklada. Naša osnovna naloga je bila v tem, da razpravljamo o sklepu, ki ga je sprejel neodvisni organ, ki je zato v tej državi, na žalost ta Državni zbor je sprejel tak zakon in ta zakon velja, sprejel je neodvisni samostojni organ sklep, ne mnenje, sklep in ga naložil v izvršitev gospe Cizelj. V treh mesecih gospa Cizelj tega sklepa ni uresničila in zato se je obrnil na organ, in to je na Državni zbor, ki je za to pristojen, ker je gospo Cizelj imenoval na to funkcijo. In vsi tisti, ki danes govorite o vsebinski plati, predvsem pa bivši gospodarski minister, bi ga opozoril, mesto o poslovanju tega sklada je tukaj, ampak naj to predlaga Komisija za nadzor javnih financ in bomo o tem razpravljali in soočili argumente. Ampak tega vi ne storite. Jaz bi tudi rad o tem vsebinsko razpravljal in bom razpravljal, če bo do te razprave prišlo. In takrat bomo lahko marsikaj o tem rekli. In tisti, ki govorite, da gre za politično razrešitev. Kaj pa počne nas 90 poslancev in poslank tukaj, ko volimo, imenujemo in razrešujemo?! Politično seveda odločamo o tem, vprašanje pa je, na podlagi katerih kriterijev sprejemamo te politične odločitve. In razlika od prejšnjega mandata do zdaj je, da ste vi v prejšnjem mandatu imeli strankarske kriterije, ne političnih, strankarske kriterije za imenovanja, volitve in tako dalje. Zdaj so pa seveda malo drugačni kriteriji. Zato je izgovarjanje na stroko larifari. In ko govorite, da gre za sklad, ki je parlamentarni, sklad nekaj posebnega po zakonu, uzance veljajo kot za vse ostale sklade. Na žalost je tudi v tem zakonu zelo jasno napisano, vodstvo ima te pristojnosti, upravni odbor ima te pristojnosti in nadzorni ima te pristojnosti. In velja popolnoma enako kot za vse ostale, nič posebnega ni. In tudi ostale zakone smo sprejemali v Državnem zboru. Če kdo politizira in hoče imeti politično diskusijo, so to tisti, ki so to diskusijo na Mandatno-volilni komisiji sprožili. To pa ni bila koalicija, to je bila opozicija. In še enkrat, mi danes razpravljamo samo o sklepu organa, ki se je obrnil na nas, ker pač prizadeta gospa tega sklepa organa ni hotela izvršiti v treh mesecih. Seveda o tem danes ne bi razpravljali na tak način, če bi gospa Cizljeva odstopno izjavo, ki jo je dala leta 2008, pred volitvami, tudi uresničila. Ali pa da bi takratna komisija za mandatno-volilne zadeve to njeno voljo ali željo uresničila. Pa je ni, in gospa Cizljeva je po volitvah, po rezultatu volitev to svojo prvotno odstopno izjavo potegnila nazaj. Zakaj je to storila, lahko odgovori samo ona ali pa v njenem imenu kateri drugi advokat z rdečim telefonom.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Vizjak, dal vam bom čas za repliko. Ne, v okviru razprave.

Besedo ima gospod Ivan Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Ja, spoštovana koalicija, ne boste nas razočarali, saj vemo, da bo to zopet nek akt v vašem kadrovske cunamiju, ki se ves čas od konca leta 2008 izvaja in skušate odstraniti vse dosledno, karkoli vam pride naproti, ko delite volilni plen. In tudi tu je povsem jasno, da se želite na ta način dokopati do 145 milijonov evrov, s kolikor sredstvi razpolaga ta sklad. To je več kot očitno. Odstavite želite predsednico dr. Romano Jordan Cizelj, mednarodno strokovnjakinjo, priznana strokovnjakinjo iz jedrske fizike, ki je upravni odbor tega sklada vodila več kot uspešno. Prej je poslanka iz Poslanske skupine Zares skušala diskreditirati, kako je ta sklad deloval katastrofalno. Ni res! Poročilo o delu tega sklada za leto 2009, ki je pregledano in tudi potrjeno, povsem jasno kaže, da v letu 2009, ki je bilo izredno težko leto, tako gospodarsko kot tudi finančno, je ta sklad deloval z 2,6% donosnostjo, kar je več kot je 11-letno povprečje tega sklada od leta 1998 naprej. Kako lahko potem nekdo tako nizkotno skuša diskreditirati osebo, ki je ta sklad tako uspešno tudi vodila? Pomeni, da so argumenti več kot očitni, da gre za politično diskvalifikacijo.

V letu 2009, ko smo v Sloveniji bili deležni rekordnega primanjkljaja, sicer v letu 2010 bo dosežen nov rekord, ko smo imeli za skoraj 8% padec BDP predvsem zaradi slabega dela ves koalicije in pa tudi Vlade, je ta sklad deloval dobro. Ampak kot smo že povedali, ker gospa Jordan Cizelj ne želi, da se ta sredstva namenijo po želji gospoda Kopača, pa tudi koalicije oziroma tistih botrov v ozadju, jo boste na ta način odstavili.

Pot, ki ste si jo izbrali, na kakšen način jo boste ustavili, je znana: ali uporabljate Kosovo komisijo ali pa Računsko sodišče. Ko gre za vašo korist, si najdete izgovor, pa četudi pravno ne pije vode. Prej je že kolega Vizjak povsem jasno povedal, to ni sklad, ki bi ga enačili z javnim skladom, ampak je sklad, ki ga je ustanovil s posebnim zakonom Državni zbor.

Zakaj niste, spoštovani gospod predsednik Mandatno-volilne komisije, ko smo mi želeli, vas prosili, da na ta sklep Kosove komisije dobimo pravno mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora. Verjetno zato, ker bi ta pravna služba dala povsem drugačno mnenje, kot ga je tvezil gospod Kos. Gospa Jordan Cizelj je to mnenje pridobila od odvetniške hiše, kjer povsem jasno, s sklicevanjem na našo zakonodajo, razlaga, da je takšen sklep protizakonit in tudi ni res, da se ona ni odzvala na poziv gospoda Kosa. Se je odzvala, argumentirano je napisala pritožbo, ki jo je tudi brez argumentov gospod Kos zavrnil in vztrajal pri svojem. To seveda ne drži. Tukaj je več kot jasno, da je cilj odstaviti jo, ne glede na zakonitost.

Ko govorite o združljivosti ali nezdružljivosti te funkcije. Zakaj pa je niste odstavili že prej? Že v prejšnjem

mandatu je to funkcijo nastopila, ko bi lahko rekli, da je še bolj sporno. Ko je bil gospod Janc poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, pa je ta sklad vodil ravno tako kot gospa Jordan Cizelj. Vsa leta nazaj nobenih nezdržljivosti ni bilo. Vse je bilo v najlepšem redu. Zdaj pa, ko se je pojavil nekdo, ki bo prekrižal tiste cilje, kako se bodo ti milijoni evrov prekanalizirali na netransparenten način, kot je tudi zdaj praksa, jo boste pa seveda odstavili. To ni dobro za Slovenijo, to ni dobro za ta sklad in mislim, da bo prej kot slej prišel račun, ki ga boste plačali predvsem vi v koaliciji.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Tadej Slapnik.

TADEJ SLAPNIK: Hvala lepa.

Seveda bi takoj zavrnil vsa namigovanja gospoda Vizjaka glede namenov stranke Zares in bi vas spomnil na čase postavljanja aktualnega direktorja, takrat sem bil tudi član upravnega odbora, skupaj s takrat kolegico Jordanovo, kako se je tudi osebno trudil, da je direktor dobil zadovoljivo podporo, tudi z mano, kot takratnim članom, ki me je imenoval v ta organ Državni zbor, ne kot poslanca. Spomnil bi čemu je to sledilo. Temu prvemu koraku postavitve sedanjega direktorja je sledila, mislim, da postavitve vidnega člana SDS gospoda Kelemine za predsednika nadzornega sveta in v naslednjem koraku tudi kolegice Jordanove, za predsednico upravnega odbora sklada. Se pravi, da je stranka SDS jemala ta sklad kot plen. In ne morem drugače, kot da vidim, da točno s to logiko zdaj jemljete in nam kot stranki Zares očitata, da delujemo kot vi.

Vse tri funkcije ste torej imeli skoncentrirane v eni stranki in v letu 2008 pridelali cca 30 milijonov evrov zmanjšanja privarčevanih sredstev na skladu. Pri omenjanju, da je to sedaj nekaj novega, in da se šele zdaj gospe Jordanovi s strani protikorupcijske komisije očita, da pa se gospodu Jancu takrat ni, moram spomniti, da je gospod Janc zaključeval mandat do 2006, ko ni bil več poslanec Državnega zbora in da je sama protikorupcijska komisija bila postavljena, mislim, da okrog leta 2003, 2004 in so po tem nastopile določene aktivnosti.

Osebno bi ob zaključku povedal, da gospe Jordanovo zelo cenim kot strokovnjakinjo, tudi kot članico upravnega odbora, kasneje tudi kot predsednico. Sem pa bil zelo razočaran, da je v tej vlogi potem precej branila to poslovanje sklada v preteklih dveh letih, mislim, da neupravičeno, kar bo v končni fazi pokazala tudi preiskava Računskega sodišča, ki je, mislim, da na sklad prišel to leto. Takrat bomo lahko resnično ocenjevali te navedbe, kako je ta sklad posloval takrat, ko so

ga vodili, nadzirali, in tudi v upravnem odboru soupravljali predstavniki stranke Slovenskih demokratov. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Rudolf Petan. (Ne bo razpravljajal.) Gospa Cvetka Zalokar Oražem. (Ne bo.) Gospod Vili Trofenik. (Ne bo.) Gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Spoštovani!

Romana Jordan Cizelj je leta 2004 postala evropska poslanka. To je bilo dva meseca po tistem, ko je bil imenovan gospod Kos v Državnem zboru za predsednika protikorupcijske komisije.

V tem času je bil predsednik tega upravnega odbora poslanec Liberalne demokracije Branko Janc. In jaz sem tudi prepričan, da je Romana takrat, ko je bila imenovana v upravni odbor in izvoljena, dala gospodu Kosu vse relevantne podatke, tako kot smo jih dolžni posredovati poslanci Državnega zbora. Takrat je veljal Zakon o poslancih in takrat je veljal Zakon o preprečevanju korupcije. In če je bilo karkoli spornega junija leta 2004, potem bi morala Kosova komisija to nesporno in nedvoumno ugotoviti tako za Romano Jordan Cizelj kakor tudi za poslanca Branka Janca in za poslanko Socialnih demokratov Silvo Črnugelj. Ko je bila lani junija izvoljena ponovno za poslanko Evropskega parlamenta, je Romana Jordan Cizelj poslala ustrezne dokumente Komisiji za preprečevanje korupcije, gospodu Kosu. In tudi takrat ta komisija ni ugotovila nič. Prav zaradi tega, ker se je to potem zgodilo na poziv komisije, da se poslanka razreši, smo zahtevali dvakrat na Mandatno-volilni komisiji, v obeh razpravah, da predsednik Mandatno-volilne komisije gospoda Kosa povabi na sejo Mandatno-volilne komisije. Tako kot druge predlagatelje. Kot recimo predstavnika sodnega sveta ali pa recimo predstavnika Urada kabineta predsednika kabineta republike, kadar predlagajo svoje kadrovske predloge. Ni bil povabljen, niste želeli povabiti gospoda Kosa, da bi ga vprašali o teh razlogih, kako je možno, da pet let ni ugotovil ničesar spornega ob tem, da se Zakon o poslancih in Zakon o preprečevanju korupcije v tem obdobju nista spremenila. Gospod Kos bi zlahka ugotovil kakršnokoli kolizijo interesov pravzaprav pri vseh tistih 100 ali 120 funkcionarjih, poslancih slovenskega parlamenta, poslancih Evropskega parlamenta, ministrih. Pa vendarle v tem obdobju tega ni opravil. Ni nič ugotovil. Je pa v tem času zlahka pregledal 6 tisoč občinskih svetnikov in ugotovil pri nekaterih, da nekatere stvari niso poročali ali pa kolizijo interesov. Zanimivo je to. Šele ko je gospe Silvi Črnugelj iztekel mandat, se je sprožila akcija preko Kosove komisije, zagotovo na pobudo stranke Zares, kajti očitno ima ta stranka s tem skladom velike interese. Obeta se nam, s tem kar napovedujejo, podoben scenarij, kot se je zgodil z zakonom o bencinskem

tolarju in z namenskimi sredstvi bencinskega tolarja, ker so se zbrana sredstva porabila nenamensko za vse druge namene, razen manjši del samo za financiranje avtocestnega programa. In za to razliko smo morali najemati drage domače in pa tuje kredite in obremeniti tekoče in bodoče generacije. In podoben scenarij se nam obeta tudi tukaj. In namesto da bi stranka Zares zagotovila, ker je vladna stranka in ima na tem področju dobre, močne interese, da bi tudi Hrvati zagotovili partnerski del za sklad, za svoj del, se sedaj obeta pravzaprav poraba sredstev, namenskih sredstev sklada za razgradnjo NEK, za povsem druge namene. Podobna nenamenska poraba. Takrat, ko bo pa treba narediti in uporabiti ta sredstva za investicijo, se bo ponovno pristopilo k zbiranju oziroma zadolževanju, k obveznicam in podobnim finančnim malverzacijam. Mislim, da pristop, ki se ga koalicija loteva na tem področju, ni dober. In mi tudi ne pristajamo na to, da bi kakorkoli, s katerokoli odločitvijo omogočili, da se sredstva, ki se namensko zbirajo za ureditev odlagališča radioaktivnih odpadkov, porabijo za druge namene. Stranka Zares lahko najde znotraj proračuna mnoge druge vire za namene, ki jih pravzaprav želi.

In tudi zaradi tega, ker gre za špekulativni pristop, nasprotujem odločitvi Mandatno-volilne komisije in razrešitvi Romane Jordan Cizelj.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala. Besedo ima mag. Andrej Vizjak. Se opravičujem, gospod Kek. Prosim.

FRANCI KEK: Hvala za besedo. Moram ugotoviti, da je stranka SDS nehote preveč povedala o sebi. Govori o sredstvih javnega sklada kot o plenu, o plenu, ki ga nekdo ima in si ga hoče nekdo prilastiti. Mi sredstva ne razumemo kot plen. Če so jih oni razumeli kot plen, ki so ga imeli, je to njihova težava.

Slišali smo tudi, kaj vse se obeta temu skladu. Ne vem, kako se lahko kar ve, kaj se obeta. Mogoče na preteklih izkušnjah. Osnovno dejstvo je, da je nezdržljivost dveh funkcij gospe Romane Jordan Cizelj po Zakonu o preprečevanju korupcije. In to je dejstvo in edino dejstvo in temu sledimo, nič drugega.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Res je. Ta sklad je poseben sklad in ni res, da je ta sklad običajen javni sklad. Poseben sklad je zaradi tega, ker si je parlament in predlagatelji, ki prihajajo iz vrst sedanje koalicije, predlagatelji tega zakona so bili bivši poslanci, Brane Janc tudi med njimi, in namen tega sklada je bil, da se za finančno stabilnost, trdnost, neodvisnost od vladnih politik ustanovi poseben sklad, ki ne bo podrejen Vladi, ampak parlamentu. Zato je to poseben sklad. Zato je to poseben sklad, kjer tudi imenuje Državni zbor ključne organe. In težko in nemogoče se je pri tem izločiti

oziroma na nek način onemogočiti vpliv politike na to kadriranje.

V Slovenski demokratični stranki smo v prejšnjem mandatu postavili v organe tega sklada ljudi, ki so pošteni, strokovni in ki znajo in se zavedajo poslanstva tega sklada. In prav zaradi namer, ki jih je ta vlada izrazila z dokumenti, se bojimo, ne zaradi tega, ker bi si nekdo razlagal, da je to plen, ker se bojimo, da vi vidite to kot plen. V dokumentu, ki ga je Vlada sprejela, to so strukturne prilagoditve, se pravzaprav namena, ta denar za povsem druge namene kot so pa osnovni nameni tega sklada tako po zakonu kot po meddržavni pogodbi. Preberite si strukturne prilagoditve, to je vladni dokument, ki je bil sprejet pred kakšnega pol leta. In to je problem.

Drugič. Gre za poslovanje sklada. Tu je bilo omenjenih kar nekaj neresnic. Poslovanje sklada je dobro in to je ugotovila tudi Komisija za nadzor javnih financ, spoštovani poslanec. Komisija za nadzor javnih financ je obravnavala na zahtevo poslancev očitke in povabila tudi strokovnjake, ki so odgovorni za strokovno mnenje in so posredovali zelo jasna stališča, da je bilo poslovanje sklada nadpovprečno uspešno vizavi razmer, v katerem se je sklad nahajal leta 2008. Leta 2008 so zgrmele vse delnice vrednostnih papirjev, nekatere za trikrat, nekatere za štirikrat, tudi taki tako imenovani slovenski "bluečipi", na primer Telekom, Petrol. To so dobra podjetja, ki so danes vredna trikrat manj, govorim o tržni vrednosti po delnicah na borzi, kot so bila vredna v letu 2007. In govoriti, da so ta podjetja tudi dejansko trikrat manj vredna danes, ker je pač njihova tržna vrednost, ker so javne družbe na borzi je čisti navaden nesmisel. In zato govoriti, da je sklad, ker se mu je tržni portfelj zaradi sprememb na kapitalskih trgih, svetovnih in domačih, tako spremenil v letu 2008, da je pač to sklad, ki je slabo posloval, je krivično in služi samo temu, da se uporabi kot politična diskvalifikacija za ljudi, ki so tam. Sklad je posloval kljub temu v vseh letih pozitivno, imel je dobiček. Iz poslovnega poročila za leto 2009 tudi izhaja, da je imel že v lanskem letu nadpovprečno donosnost 6,3% in da je to pravzaprav izničil ta upad tržne donosnosti v letu 2008 že pravzaprav praktično v enem letu. Gre za evidentno željo, kako si prilastiti del sredstev, ker jih očitno drugje zaradi gospodarske krize zmanjkuje. Tu se je videla še ena blagajna, kjer se bodo lahko napajala določena podjetja, ki prekupčujejo z vrednostnimi papirji in so blizu stranki Zares. Mene, spoštovani kolegi iz SD skrbi, da tega ne vidite kako si spretno tisti marginalci v vaši koaliciji režejo kar lepe kose pogače, seveda očitek in slab glas pa pada na vse vas.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Ne vem, kaj boste predlagali proceduralno.

BREDA PEČAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Jaz bi rada samo predlagala, gospod podpredsednik, da ustavite takšno debato, mislim, da bodo pristojni organi od danes dalje lahko te zadeve, o katerih zdaj poslušamo, razrešili...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

BREDA PEČAN: .. samo malo. Mi pa danes govorimo o razrešitvi neke gospe. Prosim, če bi lahko o tem govorili, ne pa o tem, kar bodo policisti reševali.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Verjemite mi, da sem med razpravo marsikoga razmišljal, ali bi prekinil ali ne, ampak sem se odločil, da ne prekinjam te razprave, ker bo znal vsak najboljšo oceniti, kaj pomeni. Gospod Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik, da ne boste prekinili razprave. Če kolegic in kolegov iz SDS-a ne bi poznal, bi človek dobil solzne oči, ko posluša, kako grdo ta koalicija ravna z njihovimi ljudmi, ko menjuje vse tri njihove. Ja, kako so pa ti trije vaši prišli na ta mesta? In ni bilo nič narobe, da so vaši. Zdaj, ko jih menjujemo oziroma nekaterim mandat poteče, zdaj pa strah. Ampak zakaj strah, vas vprašam, in zakaj tako krčevito branjenje tega položaja, se sprašujem. Vendar od danes naprej ne, za denar gre, kot sem videl iz vaših razprav. In ocenjujete nas z očali, ki nosijo vašo dioptrijo, zato vas razumem, da vas je strah, spoštovane kolegice in kolegi, ampak mi bomo ravnali drugače. In ko govorite o tem, zakaj nezdržljivost ni bila opažena prej. To je stvar komisije, ni pa stvar Državnega zbora in naše Mandatno-volilne komisije. Opažena je bila, predsednica je bila opozorjena, ne boste verjeli, da je vmes celo odstopila, pa si potem premislila. Tudi tu je verjetno razlog rezultat volitev leta 2008 in vaš interes, da ostanete na tem mestu. Verjetno gre za to, to zgolj ugibam. Ampak če bi pristali na to vašo teorijo, če prej komisija ni ugotovila nezdržljivosti, je ne sme ugotoviti nikoli več. To seveda ne bi bilo dobro. Za primer naj navedem, ko udeleženec v prometu prevozi rdečo luč, ga policist ustavi, ga hoče kaznovati, pa mu ta oporeka s tem, da je pred tednom dni ravno tako prevozil rdečo luč in ga niso kaznovali, ne ve, zakaj bi ga zdaj. To je vaša logika. Ne gre po tej logiki naprej.

Nezdržljivost je ugotovila komisija, ki je za to pristojna. Opozorila je Državni zbor, da je treba nezdržljivost odpraviti. Zaradi česa? Zaradi tega, ker predsednica upravnega odbora tega ni storila sama, čeprav je bila k temu pozvana. Saj je bila še druga možnost. Lahko bi odstopila kot evropska poslanka, če se vam zdi tako pomembno imeti to mesto predsednice upravnega odbora, in bi odpravila nezdržljivost.

In še enkrat, ker ste danes briljirali s posredovanjem polresnic ali neresnic. Gospa Silva Črnugelj, naša kolegica, je bila članica nadzornega sveta. Pa dajte že enkrat ločiti upravni odbor od nadzornega sveta! Jaz dvomim, da nekdo, ki je vodil gospodarski resor, tega ne pozna. Mislim, da namenoma zavaja ali pa poskuša zavajati, pa ne nas, ker ve, da mu ne bomo nasedli, želi zavajati slovensko javnost, ampak tudi njo boste težko.

Razrešitev bomo podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Zaključujem razpravo.

Prehajamo na odločanje o Predlogu sklepa, s katerim se funkcije predsednice Upravnega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško razreši dr. Romana Jordan Cizelj.

Obrazložitev glasu. V imenu poslanske skupine, gospod Vizjak? V imenu poslanske skupine. Želi še kdo?

Mag. Vizjak, v imenu Poslanske skupine SDS.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa. Poslanska skupina bo tej razrešitvi nasprotovala, ker gre zopet za eno izmed številnih kadrovskih, političnih čistk sedanje politične koalicije in vladajoče garniture. Popravljajo oziroma upravljajo je sedanji politični predstavniki koalicije in zagovarjajo odločitev Komisije za preprečevanje korupcije, ki so jo pravzaprav poklicali, da naj to razrešitev predlaga, da izpolnijo svoje politične cilje s skladom in z denarjem tega sklada, ki je v nasprotju z zakonom in meddržavno pogodbo. Nekateri celo nam replicirajo, da se narobe izražamo, da je bil nekdo razrešen iz upravnega odbora ne pa iz nadzornega sveta, kajti ta sklad sploh nadzornega sveta nima. To bi si lahko že zdavnaj prebrali, če bi prebrali kakšno poročilo. Ima nadzorni odbor. .../Nemir v dvorani./... To je zelo pomembno.

Torej, spoštovani...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Prosim, prosim, dajmo končati dostojno to razpravo. Gospod Vizjak...

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani kolegi, žalostno je, da podirate in odstavljate strokovnjake s funkcij, ker se upirajo političnim, pristranskim zahtevam Vlade po delovanju tega sklada. Vlada oziroma konkretno gospod Kopač, direktor Direktorata za energetiko, je od sklada zahteval, da spremeni statut, da po novem Vlada določa naložbeno politiko tega sklada in da Vlada imenuje in razrešuje direktorje. Temu se je upravni odbor uprl in zato je morala gospa Romana Jordan Cizelj iti. Iti je morala nekaj mesecev pred imenovanjem novega nadzornega odbora oziroma upravnega odbora, ker je hkrati tudi kandidacijski postopek za novega direktorja. Ta razrešitev ni bila stvar nezdržljivosti, ta razrešitev je

povezana s kadrovsko politiko sedanje koalicije, pa ne koalicije - samo ene stranke, to je stranke Zares, v slovenski energetiki in konkretno v tem skladu. To so, spoštovani, korektni in konkretni razlogi za te vaše manevre.

Še enkrat. Boli me pa kratkovidnost največje koalicijske stranke, da ne vidi, kako mesari po slovenski energetiki ta nesrečni del...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Vizjak...

MAG. ANDREJ VIZJAK: ...koalicije.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Veste, da ste uporabljali besede, ki niso korektne.

Želi kdo v svojem imenu?

Kdor želi razpravljati v svojem imenu, naj se prosim prijavi.

Besedo ima gospa Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa.

Jaz bom podprla to razrešitev gospe Jordan Cizelj. Danes smo imeli veliko razprav o tem kako in na kakšen način se manipulira in koliko je resnic in koliko polresnic. In danes smo jih imeli, na žalost, možnost poslušati kar nekaj. O tem, da se ne razlikujeta nazorni in upravni odbor in da se manipulira tako in drugače. Ker je vodja poslanske skupine Bojan Kontič dobro povedal, da nisem bila članica upravnega odbora, bi rada še posebej povedala, da sem bila izvoljena in imenovana s strani Državnega zbora v času, ko nisem bila poslanka, kar je bistvena razlika. In če želimo državo narediti transparentno in pravno, je dobro da tudi spoštujemo zakone. Zakon o skladu za razgradnjo NEK-a je sprejel parlament in je kot tak tudi dosti konzervativno postavljen in jaz mislim, da je dobro, da tudi ta zakon spoštujemo in na en način dokažemo slovenskemu narodu in ljudstvu, da to znamo narediti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa. Če se bi moral odločati med tem, ali mora tako pomemben sklad, kot je ta parlamentarni, nalagati v sklade, ki se ukvarjajo z zeleno ekološko energijo, ali pa v špekulativne sklade, katerih upravljavce bom v družbi kriminalistov gledal pri večernih poročilih, bi bila moja odločitev, seveda popolnoma enostavna. Tudi ta odločitev pred katero smo danes tukaj, je, glede na vse dogodke, ki so se odvili v zadnjem času, takšna. Zato je tako zelo enostavna. Glasoval bom za to razrešitev. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Delo tega sklada spremljam od ustanovitve naprej. Žal je vse okrog tega danes in že zadnje leto dobilo tako pomembno težo, da bi kdo mislil, da imamo opravka s kakšnim velikim skladom in s kakšnim skladom, ki bo res rešil tisto, čemur je namenjen. Tragika je, da takrat, ko bo treba elektrarno zapreti, ne bo zbranega niti 10% denarja za zapiranje. Ampak ni problem. Ne pritrjujem vam in vašim argumentom, ko pravim, da tega sklepa ne bom podprl. Podprl ga ne bom zato, kajti zdi se mi preprosto nelogično, nerazumno, nekaj, kar se počne tukaj je tako rekoč nepotrebno. Koliko časa je gospa Jordan Cizelj v tem skladu? Kdaj se ji bo iztekel mandat? Čez nekaj mesecev. Ali je res potrebno stalno prilivati na njihov ogenj, da gori, pa števec šteje te številke ne vem kam. In pa drugo. Če bi bilo res tako, da mi samo glasujemo oziroma formalno potrdimo predlog protikorupcijske komisije, potem danes ne bi glasovali. Ampak če imam jaz glas "za" in "proti", potem se lahko odločim. In v sklopu teh okoliščin, o katerih sem zdaj govoril, ne bom ne "za", ne "proti". Tega predloga podprl ne bom, ker se mi ne zdi smiselno to početje.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu Ivan Grill. Prosim.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Tudi sam tega sklepa ne morem podpreti, in to iz preprostega razloga. Če bi bilo res tisto, kar je predlagal gospod Kos, tako jasno, tako transparentno, bi že takrat s prvim predlogom ob predlogu za razrešitev posredoval tudi pritožbo dr. Romane Jordan Cizelj na njegov sklep in tudi njegov odgovor. Pa tega nismo dobili. Ko smo prvič obravnavali na seji Mandatno-volilne komisije smo razpravljali brez ustreznega gradiva in smo zahtevali takrat, da dobimo mnenje Zakonodajno-pravne službe in pravnih strokovnjakov. In tega do druge obravnave nismo dobili. Smo pa dobili potem, ker je bilo povsem jasno, da je s pravnimi argumenti v svoji pritožbi dr. Romana Jordan Cizelj zelo natančno opredelila, da ni nobenih pravnih podlag, da bi se ji očitala nezdržljivost. Te zadeve, ki jih tukaj razlagate, v bistvu sploh niso resnične. Tukaj mešate jabolka, hruške, da bi skušali zavajati javnost. Ni res, da bi bila ta funkcija nezdržljiva. In tisti odgovor ali pa razlaga, da gospod Kos tega ni do sedaj odkril, da to ne pomeni, da ne sme odkrivati za naprej. Zakaj pa je gospod Kos tam? Zakaj moramo vsi funkcionarji pošiljati izpolnjene formularje? To pomeni, da on tam čaka, če se nekaj samo po sebi odkrije. Nevestno opravlja svoje delo oziroma ga ne opravlja. Takrat pa, ko se mu naroči, da mora nekaj poiskati, pa bo poiskal tudi, če to nima pravne podlage.

Tako ni tehtnih argumentov in zato ne moremo v nobenem primeru podpreti takšnega predloga za njeno razrešitev.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu Franc Bogovič. Prosim.

FRANC BOGOVIČ: Ob poslušanju teh razprav sem izredno razočaran, kajti trdno sem prepričan, da drži ravno to, kar je poslanec Anderlič povedal, prav nobene potrebe ni bilo, da bi se v Državnem zboru danes o tem pogovarjali, ampak bi v miru imel toliko potrpljenja, da ljudem poteče mandat in bi potem tudi lahko imenovali svoje ljudi, ker je to politično imenovanje. Razočaran sem tudi zaradi tega, ker sem se kot župan občine Krško in hkrati kot podpredsednik Evropskega združenja mest, ki imamo jedrske elektrarne, zelo ponosno z gospo Romano Jordan Cizelj srečeval v Strasbourgu, v Luksemburgu in pa tudi v Bruslju z najvišjimi predstavniki Detren-a in imel ob sebi evroposlanko iz Slovenije, ki je bila ravno v tistih tednih proglašena za najposlanko v Evropskem parlamentu zaradi njenega dela na področju energetike. S toliko ihte in s toliko neke želje po nekem političnem obračunu s tako eminentnimi strokovnjaki, z zelo velikim ugledom v Evropi, si delamo mačehovsko uslugo tudi na tem evropskem parketu. Na tem parketu je Slovenija prepoznana kot ena od tistih držav, ki ima to ureditev, se pravi, da ima državni sklad za ravnanje z jedrskimi odpadki, ki je ena najboljših rešitev. Tudi evropska direktiva je poskušala sprejeti v to smer, pa je žal velike evropske države niso potrdile. V Evropski komisiji je pa potrjeno, da je to ena najboljših rešitev. In tudi s tega zornega kota me je strah teh posegov v ta sklad. Kot župan občine Krško sem že nekajkrat interveniral tako pri zdajšnjemu ministru za razvoj gospodu Gaspariju kot finančnem ministrstvu in tudi pri tistih, ki v deklaracijo v zadnjem letu pišejo, kako se bo ta denar rabil. Dajemo odgovor iz Krškega zelo enostavno: v lanskem letu je bil sprejet državni prostorski načrt za odlagališče čim manj mesarite vsi skupaj, kdo bo pač s tem denarjem mesaril .../Opozorilni znak za konec razprave./ in ta denar vložimo najprej v izgradnjo odlagališča, kasneje pa tudi v razgradnjo jedrske elektrarne.

Glasoval bom proti temu sklepu.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Obrazložitev glasu mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Kolegice in kolegi!

Če bi gledal zgolj časovno komponento, potem bi morda res lahko zamahnil z roko in rekel, saj bo itak potekel mandat. Bom pa vseeno podprl ta sklep, ker gre za ugotovljeno nezdržljivost, pa tudi zaradi tega, ker ne sprejemam razlage, kako naj bi sklad posloval nadpovprečno uspešno samo zato, ker so naložbe tega sklada padle manj, kot so v povprečju druge,

in še to zaradi svetovne gospodarske krize. Zanimivo, ko gre za upravljanje tega sklada, kjer je predsednica njihova, je svetovne gospodarska kriza kriva, da je vrednost premoženja padla. Ko gre za težave države zaradi svetovno gospodarske krize, takrat pa je kriva ta politična opcija in ta vlada.

Ne sprejemam take dvoiličnosti in zaradi tega se bom držal načela, če nekaj ne gre skupaj, je treba spraviti narazen. Podprl bom sklep, ne pa da ostane. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Je še interes? Prosim za prijavo za obrazložitev glasu v lastnem imenu. Obrazložitev glasu Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. V tem primeru se že kaže, da so razlogi za razrešitev privlečeni za lase. Tisto, kar je predlagal gospod Kos po petih letih intenzivnega dela, preverjanj funkcionarjev Državnega zbora, Evropskega parlamenta, ministrskih ekip in tako naprej, kaže, da je to početje, ki nima nobene vsebine, ker pravočasno itak ničesar ne odkrije. V tem primeru se je pokazal podoben scenarij, kot je bil ubran pri razrešitvi ministra Erjavca, le da tokrat kot neodvisna institucija ne nastopa Računsko sodišče, ampak Kosova komisija. In zanimivo pri tem je predvsem to, da je problem pri tej zamenjavi izključno v tem, da gospa Romana Jordan Cizelj ne prihaja iz pravega konca Domžal. Kajti vsi tisti ključni akterji, ki so se zelo zavzemali, da se Romana Jordan Cizelj razreši, prihajajo iz Domžal. In Romana Jordan Cizelj je očitno gospa, ki živi na napačnem koncu.

Kar pa zadeva kvaliteto dela, se pravi, portfelj, vlaganje, donosi in tako naprej, pa so ti rezultati bistveno boljši kot v Kadu, kjer imate svoje ljudi, bistveno boljši, kot so v Sodu, kjer imate svoje ljudi, in to delo je bistveno boljše, kot je bilo pri bivšem guvernerju in pri sedanjem ministru za evropske zadeve. Tu ni nastalo ničesar, kar se je izgubilo. Pri portfeljskih vlaganjih bivšega guvernerja in sedanjega ministra vaše vlade pa je izginilo kakšnih 30 milijonov evrov nepovratno. V tem primeru delovanja sklada pa ni šlo za ničesar izgubljenega. Te portfeljske zadeve stojijo in kotirajo bolje, kot je vrednost SBI-20 oziroma tisto, kar je kolega Vizjak rekel, kot je kotacija najboljših slovenskih firm. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Obrazložitev glasu, mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Glasoval bom proti, in sicer poleg razlogov strokovnosti, gre tudi za varnost ljudi v končni fazi, tudi iz razlogov preproste matematike, s katero ima očitno koalicija precej težav, glede na razpravo, ki je bila maloprej. Problem sedanje oblasti, torej vaše oblasti, je v tem, da če vzamemo evropsko povprečje, je padec v vašem času dvakrat hujši, kot

je evropsko povprečje. Ko pa gre za poslovanje tega sklada, pa je petkrat boljše od povprečja. In če bi ta sklad posloval tako kot vaša oblast, potem bi imeli 120% izgubo glede na 60% izgubo vrednosti, ki smo jih imeli v povprečju, glede na padec, izmerjen statistično z vrednostjo ustreznega indeksa. Ampak v resnici je poslovanje petkrat boljše. To se pravi, je logika, ki ste jo iz tega razvili, popolnoma zgrešena, popolnoma nasprotna in priča zgolj o tem, da smo lahko edino, kar je, hvaležni tistemu poslancu koalicije, sedi točno nasproti mene, ki je eksplicitno in jasno povedal, za kaj gre. Gre za politično razrešitev, nič drugega. Zanimivo pa je, da niti toliko politične modrosti ne zmorete več, da bi počakali tistih nekaj mesecev, ko bi itak ugasnil mandat sam po sebi.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, mag. Borut Sajovic. Prosim.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik. Jaz mislim, da je v tej zgodbi veliko bolj kot politična ali kakšna gospodarska razlaga na mestu tista pravna. Protikorupcijska komisija je 11.9. ugotovila, da je s funkcijo, ki jo opravlja evropska poslanka, nekaj narobe. O tem je obvestila evropsko poslanko in ji dala tri mesece časa, da se odloči. Ker se ni odločila, je pozvala Državni zbor, nas, da opravimo tisto kar je po zakonu naša naloga. In ključno vprašanje ni, kdo je politično tam, kako je gospodaril. Kar se tiče gospodarjenja, naložbena politika takšnega sklada je bila vnaprej predvidena in opredeljena. In to ni bil ne sklad tveganega, ne rizičnega kapitala, ne delniškega kapitala, ampak je bil predviden kot obvezniški sklad s konservativno politiko. In tega se upravljavci sklada niso držali. Ključna odločitev nocoj in danes pa je, ali spoštujemo tudi dejansko protikorupcijsko komisijo ali ne. Samo za to gre. Vsi ostali razlogi so brezpredmetni.

Samo pravna država je prava država in druge odločitve kot pritrditi zahtevi protikorupcijske komisije o razrešitvi ni.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Proceduralno? Obrazložitev glasu še niste imeli. Dobro. Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu, mag. Andrej Vizjak.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Jaz bom nasprotoval temu sklepu, ker je pod krinko: edina pot je prava pot. Gre za eno kadrovske zamenjavo, ker se nahaja na čelu upravnega odbora človek, ki postavlja stroko pred politiko, ki postavlja korektne odločitve pred političnim diktatom, ki ga zahtevajo, zdaj njegovi, torej z Ministrstva za gospodarstvo. To je problem.

Res je, edina pot bi morala biti pravna pot. V tej državi se ne bi smeli dogajati samomori podjetnikov zaradi plačilne nediscipline, ne bi se smelo dogajati, da delavci po več kot

eno leto ne dobijo plačila za svoje delo, ko pravzaprav tonejo in padajo številni zaposleni in tudi podjetja, ko se dogajajo čedalje večje socialne stiske ljudi, ki jim prav malo pomeni sklicevanje na pravno državo. Tu, ko pa gre za interes posameznih lobijev v okviru strank koalicije, kako priti do volilnega plena, se pa uporabljajo tudi instrumenti, ko se pokličejo prijatelji v raznih komisijah in sodiščih na pomoč in potem prihaja do argumentov in priročnih izgovarjanj na pravno pot pri kadrovskih, političnih spremembah. V ozadju je samo apetit po tem denarju. To je ta vlada tudi jasno povedala. Pisec je isti, kot je predlagatelj te zamenjave. Pisec teh apetitov po tem denarju je gospod Kopač, sem to tudi večkrat povedal. Govoriti pa, da je poslovanje sklada neuspešno, je seveda demantirano tudi z odločitvami delovnih teles tega parlamenta. Komisija za nadzor javnih financ je ugotovila, da je bilo delovanje in poslovanje sklada nadpovprečno uspešno.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 70 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti 24.

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prekinjam 14. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 10. uri.

Hvala lepa in lahko noč.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 4. MARCA 2010 OB 19.36 IN SE JE NADALJEVALA 5. MARCA 2010 OB 10.00.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje.

Pričenjam z nadaljevanjem 14. seje Državnega zbora.

Obveščam sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: mag. Andreja Rihter, Melita Župevc, Gvido Kres, Milenko Zihlerl, Ljubo Germič, Vili Rezman, dr. László Göncz in Samo Bevk od 15.30 dalje. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Spoštovani. Dovolite mi, da danes pred 1. točko dnevnega reda spregovorim nekaj besed.

DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani predstavniki Vlade, cenjeni kolegice in kolegi poslanci, spoštovani gostje, državljanke in državljani.

Letos bomo obeležili obletnice številnih dogodkov, ki so se zgodili pred 20. leti. Leto 1990 je bilo za našo osamosvojitvev in demokratizacijo odločilno in prelomno. V tem letu se je zgodilo mnogo bolj ali manj odmevnih dogodkov, verjamem pa, da so vsi pomembno vplivali na razvoj in potek procesa osamosvajanja in da brez teh procesov danes, verjetno, ne bi imeli lastne države. Pred 20. leti, 7. in 8. marca 1990,

so bili v slovenski republiški ustavi sprejeti amandmaji, ki so pomembno zaznamovali nadaljnjo pot osamosvajanja. Zato mi dovolite, da spregovorim nekaj besed.

Konec 80. let je val demokratizacije zajel tudi Slovenijo, ki je v tem času doživela in doživljala korenite družbene in politične spremembe. Večnacionalna jugoslovanska država se je zaradi nakopičenih gospodarskih problemov, zaostrenih medrepubliških odnosov znašla v hudi politični, gospodarski ter socialni krizi. Povezave med republikami so začele slabeti in so postajale ohlapnejše. V ospredje so namesto povezovalnih elementov vse bolj vstopali razdruževalni dejavniki ter krhali mednacionalno in politično ravnovesje. Politične posledice padca Berlinskega zidu so tudi pri nas okrepile ideje o samostojnem odločanju, o demokraciji, političnem pluralizmu in morebitni neodvisni državi. Tako okrepljena samozavest slovenskega naroda se je začela izražati tudi v vse odločnejših zahtevah po drugačni državni ureditvi, ki bi Sloveniji omogočila večjo neodvisnost in samostojnost pri odločanju o lastni usodi in prihodnosti. Samostojnejše urejanje lastnih zadev, pa je zahtevala ustrezno pravno podlago. Zato je Skupščina Socialistične republike Slovenije 7. in 8. marca 1990 sprejela amandmaje k republiški ustavi, ki so bistveno spremenili notranjo ustavno ureditev takratne Republike Slovenije. Četudi te spremembe niso neposredno posegle na področje odnosov v federaciji, so pa pomembno vplivale na nadaljnji potek osamosvajanja Slovenije. Z omenjenim ustavnimi dopolnili je bil namreč iz imena Socialistične republike Slovenije črtan pojem "socialistična". Na novo so bila določena temeljna načela ustave, spremenjen je bil način predlaganja kandidatov za republiško skupščino, Predsedstvo Republike Slovenije in Predsedstvo SFRJ, določbe v pristojnosti zborov Skupščine Republike Slovenije pa so bile spremenjene tako, da v vseh najpomembnejših odločitvah odločajo zbori enakopravno oziroma na skupni seji. Poleg teh dopolnil je Skupščina istočasno sprejela tudi posebno deklaracijo o urejanju razmerij, ki so imela splošen pomen za Slovenijo. S to deklaracijo, v kateri je bilo med drugim ugotovljeno tudi, da se v obstoječih razmerah Ustava SFRJ in pravne obveznosti v zvezi z zakonodajo ne uresničujejo, je Skupščina Izvršnemu svetu naročila, naj pripravi konfederalni načrt o ureditvi Jugoslavije, kar je ta do konca mandata tudi storil.

Spoštovani! Sprejem omenjenih ustavnih dopolnil in deklaracije, danes morda ne sodi med najbolj odmevne in najbolj prepoznavne dogodke tistega za našo samostojnost in dekomratizacijo sicer ključnega obdobja. Lahko bi kdo utegnil tudi označiti te spremembe za obrobne, vendar celoten proces osamosvajanja in demokratizacija dejansko niso bile zanemarljive. Napovedovali so usmeritev v nov politični sistem, drugačno in bolj demokratično politično ozračje, navsezadnje prve svobodne parlamentarne večstrankarske volitve

aprila 1990, ki so pomenile eno izmed faz na naši poti samostojnost, ki smo si jo morali šele izboriti. In zato si zaslužijo pozornost, da se spomnimo nanje tudi ob današnjem dnevu. Hvala za pozornost. .../Aplavz./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Prehajamo na **16. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O POKRAJINAH, redni postopek**. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 26. poslank in poslancev, s prvo podpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 27. poslank in poslancev s prvo podpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Besedo dajem predstavniku predlagatelja zakona Jožetu Tanku za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Pred dvema dnevoma, v sredo, smo obravnavali v Državnem zboru predlog deklaracije o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije. In tu zadaj je sedela cela Vlada, na čelu s predsednikom gospodom Borutom Pahorjem. Prisotnih je bilo nekaj ministrov in državnih sekretarjev. Iz resorja, ki je lokalni samoupravi v lanskem letu povzročil največ škode, ker niso bili izpeljani razpisi, pa sta bila prisotna tako minister gospod Gaspari kot njegova državna sekretarka gospa Jerina.

Danes, ko obravnavamo pomemben razvojni projekt, pa je prisotno samo Ministrstvo za lokalno samoupravo. Da so pokrajine res razvojni projekt je razvidno tudi iz normativnega programa Vlade za leto 2009. V ta dokument, ga je Vlada uvrstila, torej ga je dala na semafor svojih letnih aktivnosti, svojega letnega programa. Vendar 10. 12., ko je bil rok za predložitev pokrajinske zakonodaje, ni bilo na mizi nič. Zato smo se potem tudi v naši poslanski skupini odločili, da sami vložimo predlog te zakonodaje.

Predsednik Vlade je tedaj takoj pohitel z izjavo, da pokrajine niso več prioriteta, da je to za Slovenijo predrag projekt, vendar je kljub vsemu nekaj dni kasneje minister Gjerkeš obiskoval poslanske skupine in predstavljal pokrajinski zemljevid. Ker ni pokrajini, je prav gotovo kar veliko posledic, to se pravi ni izvedena razdelitev pokrajinizacije Slovenije, niso razdeljene pristojnosti, niso prenesene pristojnosti, omejeno oziroma zelo centraliziranje je razpolaganje z državnimi sredstvi, namenjenim regionalnemu razvoju, ni razpisov in podobno. Skratka, veliko težav.

V naši poslanski skupini smo mnenja, da je tem problemom možno narediti konec in jim je treba narediti konec. Zato je tudi treba sprejeti pokrajinsko zakonodajo, sicer se celotno odločanje o usodi sredstev za lokalne skupnosti vrti okoli Gregorčičeve in pa ljubljanskega Rotovža. Vsi ostali pa so

dejansko umaknjeni in odstranjeni iz tega koncepta. Da gre na tem področju upravljanja z regionalnimi, občinskimi in lokalnimi sredstvi za sistemski pristop, kaže tako sprejem Zakona o razvojni pomoči Pomurju, ki smo ga sprejeli. Še pred tem smo sprejeli Zakon o glavnem mestu in določili poseben status mesta Ljubljane, oziroma ste ga določili, Mestni občini Ljubljana je na zelo neobičajne načine omogočeno prihaja do sredstev. In danes je tretja modifikacija pristopa k urejanju regionalnih zadev. Ustanavlja se namreč Razvojni svet za Belo krajino in Kočevsko, ki naj bi tema dvema področjema pomagal iziti iz razvojnih težav. To je pa tudi nova nekonsistentnost, kajti ob zadnjem obisku Vlade v Beli krajini in na Ribniško-Kočevskem je bilo dogovorjeno in je predsednik Vlade obljubil, da se bo na tem področju nekaj storilo, vendar je to storil tako, da je en segment, to je Ribniško, iz tega razvojnega sveta v celoti izločil. In zdaj ne vem, ali je to strokovna odločitev, da je Ribniško, ki je naravna celota tega območja, izločeno, ali gre za politično odločitev. Najbrž gre za politično odločitev.

Skratka, spoštovani, če hočemo na tem področju narediti nekaj systemskega, nekaj celovitega, nekaj resnega, potem je treba sprejeti pokrajinsko zakonodajo. Žal pa tisti, ki ni naredil ničesar, ki je kršil svoje zaveze, ki je kršil svojo obljubo, ki ni prižgal zelene luči na svojem semaforju, ki ne dela, ki najbrž tudi ni sposoben tega predlagati, napiše za zakonodajo, ki je predložena, celo negativno mnenje. Skratka, smo v zelo neobičajni situaciji. Ta, ki je napisal to negativno mnenje k predloženi zakonodaji, pa je Vlada Republike Slovenije, Vlada, ki jo vodi gospod B. P., gospod Borut Pahor. Skratka, tisti, ki ne dela, piše celo mnenja. Mislím, da bi se, če drugega ne, vsaj vzdržal, da niti mnenja ne bi napisal. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo dajem za uvodno obrazložitev mnenja predstavniku Vlade dr. Henriku Gjerkešu, ministru brez resorja, odgovornemu za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci!

Veseli me, da je predstavnik predlagateljev zakona, o katerem bomo danes opravili splošno obravnavo, detektiral rezultat, ki ga moramo vsi skupaj doseči. Seveda je pa vprašanje, kakšna je optimalna pot do tega. Mislím, da je današnja razprava eden od kamenčkov v tem mozaiku, s katerim tlakujemo pot do našega skupnega cilja. In veseli me, da je tudi predlagatelj na tak način to obrazložil.

Predlog zakona o pokrajinah, o katerem bomo danes opravili splošno obravnavo, je kljub temu, da na dovolj korekten način ureja pravne, institucionalne, organizacijske in funkcionalne vidike pokrajin na ravni med državo in

občinami treba obravnavati kot del celote, ki pa temelji na neprimernem konceptu regionalizacije, to je ustanovitvi pokrajin, sorazmerno majhnim območjem in sorazmerno majhnim številom prebivalcev. To bi bilo močno različno od pokrajine do pokrajine, zato bi bile to pokrajine z omejenimi razvojnimi potenciali, omejeno možnostjo lastnega gospodarskega razvoja, večjo odvisnostjo od centralne ravni in omejeno regionalno avtonomijo. Takšnega koncepta Vlada ne podpira. Povezanost Predloga zakona o pokrajinah s konceptom manjših pokrajin izhaja iz določb, ki urejajo področje izvirnih nalog pokrajine. To je nalog regionalnega pomena in lokalnih zadev širšega pomena, ki jih opredeljuje prepodrobno in neuravnoteženo, ter zato omejujoče.

Vlada meni, da predlog zakona v teh določbah poudarja predvsem upravno administrativno in servisno funkcijo pokrajine. Regulatorno in pospeševalno funkcijo, ki sta najpomembnejši za uresničevanje potreb interesov prebivalcev pokrajin na področju njenih izvirnih nalog regionalnega pomena, pa omejuje. V skladu s predlaganim zakonom bi pokrajine ob ustanovitvi ali najpozneje v dveh, treh letih postale univerzalne izvajalke nalog iz državne pristojnosti, ki jih sedaj uporabljajo organi državne uprave. Tudi inšpekcije, kar bi močno vplivalo na samoupravni značaj pokrajin. Omejevanje z Ustavo določenega pomena in vsebine pokrajinske samouprave, samostojnosti in neodvisnosti pokrajin kot posebnega politično upravnega, teritorialnega sistema, pa je posebej razvidno iz postavljenih razmerij med pokrajino in občinami na njenem območju. Določba, ki ureja svet občin, sicer formalno kot posvetovalni organ pokrajinskega sveta, dejansko pa kot organ, ki lahko prepreči sprejemanje sklepov, odločitev pokrajinskega sveta, je v nasprotju s temeljnimi načeli lokalne samouprave. Vlada meni, da je utemeljena ustanovitev velikih pokrajin, pri čemer je glede sprejemanja odločitev pokrajinskih organov z njihovo sestavo treba zagotoviti vpliv ožjih območij pokrajin. Vendar na način, ki ne bo posegal niti v samostojnost pokrajin, niti v samostojnost občin.

Vlada podpira postopnost procesa decentralizacije, to pomeni postopnega prenosa nalog na pokrajine in vzporedno s tem tudi postopnega določanja virov financiranja teh nalog z načelom koneksistete. Pokrajine bi najprej opravile naloge, ki so vezane na razvoj širših območij, torej naloge kohezijskega značaja.

Iz navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije ne podpira nadaljevanje obravnave tega zakona. Če pa omenim še danes prvo sejo razvojnega sveta za Belo krajino in Kočevsko, vas moram obvestiti, da bom čez tri ure začasno moral zapustiti današnjo obravnavo, nadomestila me bo državna sekretarka, ki bo znala povedati odgovore na vaša vprašanja in dileme, se bom pa vrnil po končani seji Razvojnega sveta. In

še enkrat poudarjam, ne samo za Belo krajino, ampak za Belo krajino in Kočevsko. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Franc Pukšič. Prosim.

FRANC PUKŠIČ: Lep dober dan, kolegice in kolegi, gospod minister s sodelavko in sodelavci, gospod predsednik Državnega zbora!

Res je, da bi verjetno bil ta parlament še bolj prazen danes, v kolikor ga ne bi zapolnjevali kolegi poslanci župani, ker procentualno gledano nas je vedno največ v Državnem zboru. No, in če boste še te nagnali ven, potem bo res prazen parlament. Začnimo s Predlogom zakona o pokrajinah. Gospod minister je prišel pred nekaj trenutki pred to govornico in je povedal, da tega "skrupucala" Vlada ne podpira.

Spoštovane kolegice in kolegi, mi pa le pričakujemo od Vlade, da bo prišla pred parlament in slovensko javnost in bo povedala, kaj ona podpira, kaj ona želi. Vendar ne s tremi, štirimi retoričnimi stavki, ampak s konkretnimi dejanji. Res pa je, mimogrede za tehnologijo, če že hočeš o nečem eksaktno govoriti, dati na papir, potem je najmanj, kar že moraš narediti, to znotraj svoje ljubljene koalicije uskladiti, saj tvoja ljubljena koalicija ti mora to podpirati. Ta vladna koalicija nima niti enega samcatega predloga, nima ga, pa ne zato, ker ga ne bi znala narediti, ampak zato, ker imajo vse štiri koalicijske stranke vsaka svoj pogled na ustanavljanje pokrajin. Skratka, nimajo niti usklajenega koalicijskega predloga. Podpirajo velike pokrajine, torej, velike države, velike pokrajine. Potem bi lahko rekli, da bi pravzaprav bila ena od najuspešnejših držav na tej zemeljski obli ena izmed največjih, to je Kitajska. In takšne male državice, med katerimi je tudi Slovenija, pravzaprav ne bi imele kaj iskati. Potem bi lahko rekli, da so velike občine najuspešnejše, in manjše občine, kot je občina mojega prijatelja Gumzarja, ne bi imele tukaj kaj iskati. Je pa definitivno ena izmed najboljših med slovenskimi občinami. Torej, velike pokrajine - to ni nič, treba je povedati koliko. Možnosti od 3 do 15. Gradiva je kolikor hočete, vendar najprej se morate zmeniti znotraj koalicije in potem priti pred opozicijo in poskušati to z opozicijo to uskladiti. Vendar, ker se niti znotraj koalicije ne uskladite, ne morete uskladiti, ste prišli v tisto fazo, slovenski kmet bi rekel: "Obujanje crknjenega konja", v fazi v kateri smo bili leta 1999, ko je bil predlog o Koroški pokrajini, ko je bil leta 2000 predlog o Posavju, ko je bil leta 2000 predlog o Beli krajini, ko je bil leta 2000 predlog o Severnoprimerški pokrajini, potem Zakon o pokrajinah, potem leta 2000 pokrajinske spodbude Podravja, potem Zgornjesavinsko-Šaleške in tako dalje. Skratka to ni to, kar

bi pravzaprav moralo biti. No, in kaj se je zgodilo? Zgodilo se je, da je bilo tako v strategiji Republike Slovenije za vključevanje v Evropsko unijo kot usmeritev in ukrep politike iz sredstev predvidena vzpostavitev pokrajin kot vmesne ravni teritorialne upravne organiziranosti, ki bi lahko delovala kot partner evropskim strukturnim skladom ter v čezmejnem regionalnem sodelovanju in poudarjeno, da je regionalizacija nujna podlaga za hitrejši, boljši in uravnotežen Slovenije. Od kdaj je lahko prišla ta zakonodaja v pogon? Najprej je bilo treba spremeniti ustavo in od leta 2006 naprej, ko se je spremenila ustava, da pokrajine ne nastanejo od spodaj navzgor, ampak od zgoraj navzdol, se je torej to zgodilo in to tudi naredilo. Od takrat naprej je Vlada, ki je bila za to odgovorna, vse pripravila in to zakonodajo v celoti pripeljala v Državni zbor in tudi stvari uskladila z opozicijo.

Lizbonska strategija, ki so jo sprejeli marca leta 2000 na vrhu Evropskega sveta v Lizboni, je bil dokument, v katerem je bilo zapisano, da je razvojna vizija skupnega evropskega prostora in se glasi, potem je bila v Göteborgu(?) še naslednje leto 2001 nekoliko popolnjena tako z okoljem kot s trajnostnim razvojem. V tej Lizbonski strategiji je zapisano, da mora do leta 2010 Evropska unija postati najbolj konkurenčna in dinamična na znanju temelječem gospodarstvu na svetu. Ali je? Ali Slovenija temu sledi? Kje smo, se vprašajmo danes? Torej, spodbujanje gospodarske rasti s številčnejšimi in boljšimi delovnimi mesti ter z močnejšo socialno kohezijo. Ali pomenijo ta delovna mesta danes to, kar se dogaja, da delavci delajo tako, kot je bilo rečeno, kot so delali nekoč v tako imenovanem v sužnjelastniškem veku? Ali so to boljša delovna mesta in močnejša socialna kohezija, ko si podjetniki s 50, 70 zaposlenimi ljudmi jemljejo življenja, zato ker ne vidijo izhoda iz krize, zato ker nek megalomanski projekti, ki nastanejo brez finančnega pokritja, spravijo ljudi v obup? Zato ker se jim situacije ne podpišejo in priznajo? Kjer smo, se sprašujem?

V zvezi s tako zapisanimi štirimi programskimi področji bi bilo nujno potrebno, če bi se hotelo temu slediti, da si bi države članice morale prizadevati za okrepitev pospeševanja razvoja ustvarjalnosti in podjetnosti. S spremembo ustave in s pripravo zakonodaje, šest zakonov za ustanovitev pokrajin, je nastavek bil narejen. Tu piše, da bi države morale poskrbeti za kulturno dediščino in bogastvo, kar bi moralo postati ena središčnih točk gospodarskega razvoja v Evropi. In za Evropo je ključnega pomena vlaganje v človeške vire. V začetku leta 2010, torej po 10 letih Lizbonske strategije, pa govorimo o sužnjelastniškem pristopu in načinu. Govorimo o tragedijah, ki se dogajajo na posameznih gradbiščih. In govorimo o nerazpisani možnosti za koriščenje evropskih sredstev, pa še takrat, ko to Vlada naredi, ko se lokalne skupnosti prijavijo, prinesejo projekte, pripeljejo v Ljubljano, jim sporočijo, da so jih zaustavili, zato ker je sama sprejela neko uredbo, ki

je ne more izvesti. Kolegice in kolegi, to je enostavno nepojmljivo, tega svet ni videl in tega si človek ne more predstavljati, da po 10 letih sprejetja Lizbonske strategije in 9 letih dopolnjene v Göteborgu se dogajajo takšne zadeve.

Poudarjanje okoljske politike, to je bilo dodano in je ena ključnih, pomembnih zadev. No, in kaj je bilo le narejenega: projekt koriščenja evropskih sredstev 2004-2006 je prejšnja vlada maksimalno v celoti izkoristila, v 95%. Torej, izpogajala se je za novo perspektivo 2007-2013, za plus 2 milijardi, 3 vplačamo, 5 in nekaj pa dobimo. Od tega 4,2 milijarde evrov preko treh operativnih razvojnih programov. In kaj je potrebno, da se do tega pride: če bi imeli pokrajine, bi tudi razdelitev in koriščenje teh operativnih programov, sem prepričan, danes, v drugi polovici tega obdobja 2007-2013, bili že na koncu razpisanih vseh operativnih programov. Danes pa smo na eni tretjini, in to na tisti tretjini, ki je bila razpisana v obdobju 2007-2008, torej, ko se je Vlada zamenjala, pa se to več ni dogajalo oziroma slabih 20%, okoli 300 milijonov evrov. O tem so seveda govorili posebej na eni izmed izrednih sej, s čimer je takrat Vlada prišla vehementno: "Brez veze je ta seja, mi imamo razpis, 26. februarja je prijava" in tako dalje. Danes tega 26. februarja več ni. 25. februarja je bil 26. februar razdevičen. Skratka, zakaj? Zaradi tega, ker nimamo pokrajinske zakonodaje. Če bi imeli pokrajinsko zakonodajo, bi to seveda prenesli na popolnoma drug nivo. Jaz sem prepričan, da v kolikor ne bi 1994. leta Državni zbor sprejel zakonodaje o lokalni samoupravi, bi na stotine, na tisoče ali pa 10 tisoče ljudi danes, 100 tisoče ljudi danes bilo še brez osnovne infrastrukture. Danes pa ta infrastruktura je narejena in zahvala gre temu, da smo naredili tretji najpomembnejši projekt v svoji zgodovini od osamosvojitve, vstopa v Evropsko unijo in seveda lokalne samouprave, torej ustanovitev občin.

Četrty takšen projekt bi bil seveda ustanovitev pokrajin in ustanovitev in ustanovitev pokrajin bi Slovenijo zanesljivo uvrstil na najvišji zemljevid v Evropi, razvojni, saj smo vendarle, so Slovenke in Slovenci to sposobni narediti.

Kaj bi bila dodatna vrednost pokrajin? Samostojno odločanje. O čem? Ja, o svojem razvoju v območju, v katerem živijo. Usklajeno aktiviranje tako domačih razvojnih virov in seveda večanjem, moči regij kot razvojnih entitet, razbijanje monopolov in spodbujanje konkurenčnosti na območju pokrajin. Sedaj pa se dogaja to, kot slišimo zadnje mesece, da se ne samo ustvarjeni monopoli, da celo te stvari funkcionirajo preko druge tako imenovane paradržave, preko odvetniških pisarn, skratka teh gnusnih zadev, ki se nam dogajajo v tej državi.

Smotrnejša raba javnih sredstev. Veste, ko se pogovarjamo ali pa ko smo vodili operacije izgradnje osnovnih šol, telovadnic itd., kjer so te projekte vodile občine, čeprav je šlo v veliki meri, večji del, za državni denar, so bile

bistveno ceneje zgrajene in kvalitetneje zgrajene kot pa seveda so tiste investicije, ki jih vodi država, pa jih občine sofinancirajo. Na nivoju pokrajin bi to bilo popolnoma drugače in jaz sem že nekajkrat rekel, da na občinah znamo narediti iz enega evra tri ali štiri, na pokrajinah bi naredili dva ali tri iz državnih sredstev. To pravzaprav vsi veste, s tem se vsi strinjate. Tako na eni kot na drugi strani tega parlamenta imamo poslance župane, ki to enostavno delajo, to je res. In točno vedo in tudi v svojih nastopih v prejšnjih letih so zagovarjali pokrajine. Vendar ne vem, v čem je bil razlog, da do tega ni prišlo 1. februarja 2008, ko je zmanjkalo štiri ali pet glasov za dvotretjinsko odločanje znotraj parlamenta, torej prisotnih poslancev, da bi ustanovili pokrajine.

Lažja in hitrejša realizacija projektov Evropske unije. O tem sem že nekaj govoril in sem seveda prepričan, da bi bil števec razpisanih sredstev, števec koriščenja in števec zahteve za povračilo evropskih sredstev nazaj v državni proračun danes bistveno višji, kot je pa sedaj. Javno vas tukaj sprašujem danes, kdo bo odgovarjal, koliko sredstev iz Evropske skupnosti ne bo izkoriščena? Kdo bo za to odgovarjal? Ali je predsednik Vlade naredil enega od najpomembnejših števecov, ki bi ga moral po mojem imeti v času recesije in krize? Torej, števca, kjer bi kazalo, koliko sredstev prihaja nazaj v proračun iz bruseljske blagajne. Ali si upate to narediti ali upate to povedati? 560 milijonov evrov, letos, če jih ne počrpamo, jih nikoli več ne bomo. Ker obdobje 2007-2013 s formulo N+2, N+3 se letos izteka. Drugo leto, skupaj preko milijarde 200 in tako dalje. Skoraj zagotovo glede pristopa, ki ga ima ta vlada in ta koalicija do tega, lahko trdimo, da smo že vsaj milijardo evrov zapravili. Če pa bo prišlo do spreminjanja operativnih programov, do prenosa operativnih programov iz ministrstva SVRL-ja na posamezna ministrstva, tako kot zahtevata Gaspari in Andreja Jerina, potem seveda bo katastrofa še večja. Če si lahko v tej državi ena državna sekretarka privošči, da se zahtevka za povračilo 300 milijonov evrov iz bruseljske blagajne ne vrne, ne vrne v proračun Republike Slovenije in se seveda zato nič ne zgodi, razen vsi tisti, ki smo na to opozarjali, smo grdi in nesramni. "To je znotraj problem, to bomo mi znotraj Vlade rešili." Ni to vaš notranji problem, to je problem te države.

Kaj dobimo še s pokrajinami? Hitrejša in bolj smotrno odločanje o rabi prostora. Ali je treba, kolegice in kolegi, okoli prostora kaj reči? Kaj se dogaja s spremembo prostorskih planov? Kolegi župani vsi dobro vedo, tudi tisti, ki niste župani veste, kaj se dogaja. Tri, štiri leta ni odgovorov s strani Vlade. Sploh ne odreagirajo. Ko sprejmeš določene postopke, ko bi morali v 30, 60 dneh odgovoriti, kasneje ti napišejo, da takrat niso dali smernic in v kolikor jih ne boš sedaj post festum poslušal, ti ne bodo odobrili možnosti spremembe prostorskega plana.

Zapolnitev vrzeli med občinami in državo. Kasneje, ko bodo naloge pokrajin, bom govoril tudi o samih nalogah pokrajin.

Če je to razvojna paradigma te vlade je prav, da se spomnimo, 3. novembra 2008, ko je za to govornico stal nihče drug kot takratni mandatar za sestavo Borut Pahor, ki ga je predlagal predsednik dr. Danilo Türk. Že v drugi točki je rekel, citiram iz magnetograma: "Želim nadaljevati delo pri pripravi zakonodaje za oblikovanje regij tako, da bo dosežena dvotretjinska večina v tem visokem domu in s tem ustanovitev pokrajin kot instrumenta odpravljanja razvojnih neskladij." Kdo je to rekel? Borut Pahor. Kdo je Borut Pahor? Predsednik Vlade. Kaj je govoril za to govornico? Neresnice. Zakaj tega ne izvaja? Ne vemo. Če državljanke in državljani ne vemo, če v koaliciji ne veste, če v opoziciji ne vemo, kaj še dela na tem mestu kot predsednik Vlade? Ukvarja se z izhodno strategijo. Če ni temelj izhodne strategije ustanovitev pokrajin?

Poslanke in poslanci vladajoče koalicije, pred vami je zakonodaja. Ne recite, da je ne podpirate. Odrecite se temu, tej demagogiji. Zakonodaja je narejena. Ni vam je treba sestaviti, ni vam je treba delati, narejena je. Vstavite samo tisto, kar ste 1. 8. iz opozicije dodatno hoteli v zakonodajo o prenosu in o financiranju. Vstavite to dodatno. Uskladite se znotraj za število pokrajin. Ni pomembno za nas v opoziciji, v tem trenutku ne gledamo na to. Veste kaj je pomembno? Da pridete s tem predlogom. Z nekaj amandmaji predstaviti svoj vidik, naredite in v opoziciji vas bomo podprli, ker ne bomo gledali na to, ali je to dobro za opozicijo ali je to dobro za koalicijo, ne, gre za to, ali je to dobro za to državo. Leta 2010 smo, 10 let po Lizbonski strategiji. Do česa smo pripeljali to državo ali pa do česa ste jo pripeljali v zadnjih dveh letih? Na proračunu za 2 milijardi evrov zadolžili 2009, 2010 predvidevate isto. Kam ste spravili ta denar? Kam? V socialo in tako dalje, namesto, da bi šlo v razvoj. Dajmo ustanoviti, zadnji trenutek, da rešimo to državo pred grškim propadom, tako kot je propadla Grčija. Mi v opoziciji, v Slovenski ljudski stranki smo vam pripravljene pomagati. Naš namen je razvoj in preživetje državljanov in državljanov te naše države. In končno stopite dol s praga, dol z voza ki ga peljeta Andreja Jerina in Gaspari. Decembra 2008, še vladnih stolov niste zasedli, sta letela v Bruselj, kjer sta jih prepričevala o prenosu operativnih programov, zraven nista vzela - koga? Kdo je po resoluciji slovenski in evropski odgovoren za koriščenje operativnih programov, kdo? SVLR, oni še vedeli niso, Ploštajnerjeva še vedela ni za to, pa je bila ministrica. Pa nič čudnega, če je odstopila, ni čudno. Potem se zgodi novi minister, ki hoče kot tehnik neke stvari vendarle pritisniti in mu je kot strojniku na stotinke neka stvar jasna in eksaktna in se zgodi ponovno Andreja Jerina, ki vzame samo telefon v roke in reče Bruslju: "Veste, tisti naši ministri, no ja, saj ne vem, kje so bili, kaj so delali, ampak

dobili boste nove zadeve, novo uskladitev." Seveda se mu je skoraj utrgalo in verjetno je po štirinajstih dnevih skoraj zapustil ministrstvo. Ampak sam je tudi med drugim rekel, da bo pokrajinska zakonodaja in volitve v pokrajine v letu za lokalne volitve. Minister, za to izjavo ste odgovorni in vaša naloga je, da to sproducirate znotraj svoje koalicije in znotraj svoje vlade in pridete s predlogom pred ta parlament. Ne pa tako kot ste prišli danes in reči: "Tega ne podpiramo." Ja pa povejte, kaj za boga milega podpirate?! Kaj? Še več brezposelnih. Danes je števec menda že preskočil 100 tisoč brezposelnih. Napoved Boruta Pahorja do 120 tisoč konec leta 2010 se mu bo podrla v naslednjih dveh mesecih. Njegova napoved izpred enega leta in štirih mesecev se mu podira kot domina, da je njegov program nadaljevanje že pripravljene zakonodaje za oblikovanje regij. Že pripravljene. Danes pa govorite, da tega ne podpirate. Naredite korak naprej.

V Slovenski ljudski stranki, še enkrat, vam želimo pomagati. Pomagati, ne zaradi vas, zaradi državljanek in državljanov. Seveda pa ostaja vprašanje, ali ste sposobni to ponudbo tudi sprejeti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Anton Urh.

ANTON URH: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani gospod minister, državna sekretarka s sodelavci.

Seveda ne bom imel predavanja in monologa kot moj predhodnik, ampak bom predstavil stališče Poslanske skupine DeSUS, in to skupno stališče za predloge pokrajinske zakonodaje. Predlog zakona o pokrajinah, predlog zakona o financiranju pokrajin, Predlog zakona o volitvah v pokrajinah, Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin, Predlog zakona v volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske sveta in pa Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin. V Poslanski skupini DeSUS smo v paketu obravnavali vse predloge zakonov, ki jih je vložil isti predlagatelj in urejajo ustanovitev pokrajin v Sloveniji, prenos nalog v pristojnost pokrajin, financiranje pokrajin, volitve v pokrajinske svete in volilne enote za volitve prvih pokrajinskih svetov in predstavljajo iz vidika vzpostavitve pokrajin celoto. Zato bomo tudi naše stališče predstavili kot skupno za vse predloge zakonov, ki so danes pred nami. Naj takoj na začetku jasno povem, da v Poslanski skupini DeSUS ne bomo podprli pokrajinskih zakonov, ki so pred nami in ki jih je vložila skupina poslancev. Vlada oziroma pristojna služba Vlade namreč, po naši oceni, pripravlja veliko bolj primerno in predvsem strokovno utemeljeno pravno podlago za ustanovitev pokrajin v Republiki Sloveniji. Ko smo prebirali predloge zakonov, smo presenečeno ugotovili, da gre pri predlogih zakonov pretežno za dopolnjena besedila predlogov zakonov, ki so bili v zakonodajni postopek vloženi v letih 2007 in 2008 in

se je glede njih zakonodajni postopek pred tretjo obravnavo končal z zaključkom mandata Državnega zbora Republike Slovenije konec leta 2008. Gre za zakon o pokrajinah, zakon o prenosu nalog v pristojnosti pokrajin, zakon o financiranju pokrajin, zakon o volitvah v pokrajinah ter Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin in Predlog zakona o volilnih enotah v pokrajinah.

Predlog zakona o pokrajinah sledi konceptu pokrajin prejšnje vlade, ki je bil po opravljeni analizi pokrajinskih zakonov strokovno zavržen. Ključni razlog za strokovno zavrnitev tega koncepta pokrajin je bila predlagana regionalizacija na 12 do 14 pokrajin. To bi bile pokrajine s sorazmerno majhnim območjem in manjšim številom prebivalcev, ki bi bilo tudi močno različno od pokrajine do pokrajine, zato bi bile te pokrajine z omenjenimi razvojnimi potenciali, omejeno možnostjo lastnega gospodarskega razvoja, večjo odvisnostjo od centralne ravni in omejeno regionalno avtonomijo, oblikovanje območij pokrajine in njen upravnopolitičen položaj sta neposredno povezana z vprašanjem nalog oziroma pristojnosti pokrajin ter finančnimi in drugimi materialnimi viri. Povezanost Predloga zakona o pokrajinah s konceptom manjših pokrajin izhaja iz odločb, ki urejajo področja izvernih nalog pokrajine. To je nalog regionalnega pomena in lokalnih zadev širšega pomena, ki jih opredeljuje podrobno in neuravnoteženo ter zato omejujoče. Zato se v Poslanski skupini DeSUS strinjamo z mnenjem Vlade, da predlog zakona v teh določbah poudarja predvsem upravno administrativno in servisno funkcijo pokrajine, regulatorno in pospeševalno funkcijo, ki sta najpomembnejši za uresničevanje potreb in interesov prebivalcev pokrajin, na področju njenih izvernih nalog regionalnega pomena pa omejuje.

Tudi glede števila in velikost pokrajin je naše mnenje podobno mnenju Vlade, in sicer se zavzemamo za manjše število večjih pokrajin. Po naši oceni je utemeljena zgolj ustanovitev velikih pokrajin, seveda pa ob tem ne smemo pozabiti na zagotavljanje vpliva ožjih območij pokrajin, na sprejemanje odločitev pokrajinskih organov. Zato je poleg posebnih interesov, povezanih z zgodovinskimi, kulturnimi in drugimi posebnostmi ožjih območij pokrajin, je treba določiti tudi pravico sodelovanje subregionalnih skupnosti pri sprejemanju odločitev pokrajinskih organov, vendar na način, ki ne bo posegal niti v samostojnost pokrajin niti v samostojnost občin. S tem bi bila omogočena izvedba decentralizacije v skladu z načeli subsidiarnosti v taki meri, da bi dejansko omogočala in poudarjala pokrajinsko avtonomijo. Obenem ocenjujemo, da je treba proces decentralizacije izvesti postopno, kar pomeni, da je treba naloge prenašati na pokrajine postopoma in vzporedno s tem tudi postopno določati vire financiranja njihovih nalog. Strinjamo se z mnenjem Vlade, da naj bi pokrajine najprej opravljale naloge, ki so

vezane na razvoj širših območij, torej naloge kohezijskega značaja.

Predlog zakona o financiranju pokrajin je pripravljen v skladu s teritorialno očlenitvijo Slovenije in glede na predlog prenosa pristojnosti na pokrajine. Žal pa tudi ta predlog ne bi doprinesel k optimalni regionalizaciji postopne izvedbe decentralizacije v skladu s subsidiarnostjo in odločanjem virov financiranja pokrajinskih nalog.

Predlog zakona o volitvah v pokrajinah ureja le volitve v pokrajinski svet, torej ne upošteva koncepta neposrednih volitev predsednika pokrajine. Volitve v pokrajinski svet bi se izvajale po proporcionalnem volilnem sistemu z obveznimi volilnimi enotami, ki jih določi pokrajinski svet s splošnim aktom. Tak način oblikovanja volilnih enot ter načine sprejema akta o volilnih enotah pa po naši oceni ni ustrezen. Predlog zakona ne upošteva zadnjih sprememb in dopolnitev Zakona o lokalni samoupravi iz leta 2008 in v nasprotju z zahtevo Ustavnega sodišča ne določa oziroma pomanjkljivo določa sestavo volilnih odborov glede na sorodstvena in njim podobna razmerja. Tudi ugotavljanje izida volitev po pošti, ki je urejeno v Zakonu o lokalnih volitvah in izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča ni urejeno.

Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin predlaga ustanovitev 13 pokrajin in določa posebni status Mestne občine Ljubljana. Ustanovitev pokrajin je podlaga za koncept pokrajin prejšnje vlade, ki je bil po opravljeni analizi pokrajinskih zakonov strokovno zavržen. Prav v sedanjem kriznem obdobju se krepi spoznanje, da lahko zlasti pokrajine z dovolj velikim razvojnim kapitalom upajo na razvojni preboj, na trajnostni dvig blagostanja in kakovost življenja. V primeru členitve Slovenije na predlaganih štirinajst pokrajin pa bi jih kar šest imelo manj kot 100 tisoč prebivalcev in zelo skromen regionalni, razvojni in drug potencial. To pa med drugim prinaša nujnost zmanjšanja predvidenih makroregionalnih pristojnosti, razdrobljenost regionalnih razvojnih potencialov, omejeno zmožnost gravitacijskega tekmovanja z močnimi in večjimi regijami in mesti sosednjih držav, torej vprašljivost učinkovitega delovanja pokrajine kot finančno čim bolj avtonomne, samozavestne razvojne regije. Šibke pokrajine, številne s prevlado razvojno problematičnih območij bi bile po vsej verjetnosti neenakovredne, močni državi še vedno zelo podrejen partner. Izrazita regionalna razbitost Slovenije s številnimi pokrajinami bi torej še naprej omogočala sicer bolj subtilno nadaljevanje državne centralizacije. Skozi regionalno politiko in pokrajinsko zakonodajo je tako treba podpreti vzpostavljanje takih mehanizmov, ki bodo resnično omogočali skladnejši razvoj znotraj večje pokrajine in bodo preprečevali koncentracijo razvoja zgolj v njenem središču.

Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin predstavlja konkretizacijo določb zakona o pokrajinah, ki je tudi del predlaganega paketa zakonov in ki prepodrobno in

neuravnotežene ter omejujoče urejajo področje zbirnih nalog pokrajine, to je nalog regionalnega pomena in lokalnih zadev širšega pomena. S posameznimi poglavji zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin se posega v področne materialne zakone in se jih spreminja in dopolnjuje tako, da se določa naloge, ki bodo opravljale pokrajine v svoji zbirni ali preneseni pristojnosti. V Poslanski skupini DeSUS se pridružujemo mnenju Vlade, da gre za preveliko število nalog, ki se naenkrat prenaša na subjekte, ki jih še ni, pač pa se bodo pojavile na isti dan, ko bodo morali naenkrat prevzeti breme nalog iz vseh petdesetih zakonov, ki jih vsebuje Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnosti pokrajin. V predlaganih spremembah in dopolnitvah področnih zakonov se kaže velika neuravnoteženost obsegov in načinov pristopov za ureditev zadevne zakonske problematike, ki naj bi jo zahtevala ustanovitev pokrajin. Prav tako se pridružujemo mnenju Vlade, da Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnosti pokrajin poudarja predvsem upravno administrativno in servisno funkcijo pokrajine, regulatorno in pospeševalno funkcijo, ki sta najpomembnejši za uresničevanje potreb in interesov prebivalcev pokrajin na področju regionalnega razvoja, pa zanemarja.

Kot že rečeno, v Poslanski skupini DeSUS ne podpiramo tega paketa predlogov pokrajinske zakonodaje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Bogdan..... Zmago Jelinčič. Smo dobili napačno informacijo.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: ...niste dobili napačne informacije.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Predvsem s strani vaše poslanske skupine. Prosim, nadaljujte.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Ja, res je, ampak gospod predsednik nič hudega. Navkljub raznim pripombam sem še zmeraj tukaj in me niste uspeli utišati.

Mislím, da je treba v skladu s tem zakonom povedati kar nekaj predvsem zgodovinskih resnic. Dejstvo je, da Slovenija mora temeljiti na zgodovinskem številu svojih pokrajin. V kolikor ne bomo naredili tega, si bomo odrezali tisto nit državotvornosti in državnosti, ki smo jo vlekli iz Karantanije preko avstrijskih dednih dežel do današnjega dne. Poskušali so nam to nit odrezati že kmalu po vstopu v skupno državo Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ko so nas poskušali predstaviti kot neko troedino jugoslovansko pleme, kjer smo Slovenci kot nek privesek, nikakor pa ne kot del države, ki je imel razen Srbije in Črne gore edini svoje temelje državnosti v svojih pokrajinah.

Zavedati se je treba, da je manifest cesarja Karla z dne 16. oktobra 1918 decidirano dovoljeval deželam avstrijskega cesarstva, da se svobodno razdružujejo in združujejo, kar

pomeni, da je slovenskim kronskim deželam, Koroški, Štajerski, Primorski, Kranjski in tudi delu, ki je bil na Ogrskem, to se pravi Slovenski krajini, priznaval njihovo državnost in suverenost. Te slovenske pokrajine so državnost in suverenost imele. To so bile kronske dežele, bile so države v današnjem pomenu besede, o čemer govori svetovna pravna literatura. Žal naši pravniki tega ne vedo in ne razumejo, kajti pri nas se ne učimo o državnem pravu, pri nas se na fakultetah uči o socialističnem pravu, ki temelji na sintagmi Proletarci vseh dežel, združite se!, namesto da bi temeljila na državotvorni in državogradbeni liniji, ki se vleče iz zgodovine. Žal ta naša stroka res ne razume enih stvari, predvsem ne razume tega, da je v istem manifestu cesar Karl rekel, da se ne da in ne more razkosati ogrskega dela cesarsko-kraljeve monarhije, kajti kraljevina Ogrska v tej monarhiji je celovita in enotna. Zakaj to govorim? Zaradi tega, ker znotraj nje pokrajine niso imele lastne državnosti. Torej, Hrvaška, o čemer govorijo Hrvatje kot hrvatsko državno pravo in tako naprej, niso imele lastne državnosti, bile so zgolj deli Ogrske kraljevine. Ban je bil kraljevi namestnik v Zagrebu, madžarski kraljevi namestnik. Resnica je torej, da so bile subjekt mednarodnega prava samo slovenske dežele, katerih upravljanje je legalno pridobila ljubljanska narodna vlada z uradnim obvestilom dunajski cesarski centralni vladi, ki je dejstvo, da je Narodni svet v Ljubljani prevzel v svojo suvereno upravo slovenske dežele Primorsko s celotno Istro in tremi kvarnerskimi otoki, integralno Primorsko torej, Kranjsko, slovenski del Koroške, slovenski del Štajerske, in to so na Dunaju sprejeli brez ugovora na znanje. O tem obstajajo dokumenti, o katerih pa žal naši pravniki ne vedo nič. Bi bilo dobro, če bi se kdaj zapeljali na Dunaj, pobrskali po arhivih in videli bi marsikaj. Skratka, to so dokazi, ki dokazujejo državnost in suverene pravice teh dežel oziroma vlade, ki je prevzela državne posle teh dežel. Zanimivo, da je državnost slovenskih dežel avstrijskega cesarstva poznal in demonstrativno potrdil tudi regent Aleksander 1. decembra 1918 v Beogradu. On je takrat rekel, da se neka država ne more združiti z nedržavo. Torej, ko je povedal, da se Kraljevina Srbija ne more združiti s Kraljevino Hrvaško in Kraljevino Slavonijo, ker ti dve nista imeli državno pravne subjektivitete in se lahko le priključita, kar se je konec koncev izkazalo tudi na dan združitve, kakor so rekli, na "dan ujedinjenja", 1. 12. 1918 v Beogradu. Pribičević je takrat poskušal v svojem govoru nekako povedati, da se država SHS, takrat je bila Država Slovencev, Hrvatov in Srbov, da se združuje s Kraljevino Srbijo, vendar ga je Aleksander takoj popravil, da se takšna država ne more združevati, ker to ni država. Državnost nosijo samo slovenske kronske dežele. Hrvaški del ni nosil državnosti, zato to ne more biti država. Zato je rekel Aleksander, da se dežele avstrijskega cesarstva združujejo s Kraljevino Srbijo. Kralj Aleksander je vedel,

česar ne vedo današnji politiki in današnji slovenski pravniki. Zelo čudno. Zavedati se je treba, da je v okviru tega združevanja treba vedeti, da je ob koncu 1. svetovne vojne Kraljevina Srbija okupirala dele madžarskega ozemlja in je na podlagi Trianonskega sporazuma nastala Kraljevina Srbov, Hrvatov, Slovencev.

Skratka, tako sta bili tako imenovana Kraljevina Hrvaška in Kraljevina Slavonija, ki nista bili kraljevini, ampak sta ta naziva potegnili iz naziva madžarskega kralja, ki je bil kralj Ogrske, Galicije, ... Hrvaške in Slavonije. Iz tega so oni potegnili, da stase imenovali Kraljevina Hrvaška in Kraljevina Slavonija, vendar tega naziva nikoli nista imeli. Ti omenjeni pokrajini sta bili vso dokumentirano zgodovino zgolj integralni del madžarske kraljevine, skozi vso zgodovino. To madžarski viri vedo in včasih bi bilo dobro pogledati tudi v državni arhiv v Budimpešto, pa tudi tega naši gospodje ne znajo.

Zgodovinskih dejstev je ogromno. In to je tisto, kar je treba vzeti v obzir. Kajti samo pet pokrajin je lahko na ta način, in sicer Primorska, enovita seveda, ni pomembno, da je danes velik del te enovite Primorske okupiran s strani Hrvaške. To ni pomembno. Gre za integriteto dežele, ki vodi svojo državnost skozi svojo zgodovinsko pot. Če bomo to presekali smo naredili grozljivo napako. Druga taka pokrajina je Kranjska. Tretja je Koroška, navkljub temu, da je del Koroške tam na oni strani in kjer razni heiderji govorijo "Kärnten eins und ungeteilt" ali "Koroška enovita in nedeljena". Seveda, zavedajo se tega, kaj pomeni državnost nekega teritorija, navkljub temu, da je ta državnost razdeljena na dve trenutni državi, Avstrijo in Slovenijo. Ravno tako je treba upoštevati in biti pazljiv pri enovitosti Primorske, kot sem že prej rekel. Kot smo videli, Italijani ves čas rišejo, pišejo in govorijo o Rapalski meji, ne glede na karkoli. Kajti oni se točno zavedajo pomena enovitosti dežel Primorske.

Četrta je Štajerska. Nekaj podobnega je s Štajersko, kot je s Koroško, tudi ta je deljena. Ampak državnopravnost in kontinuiteta obstajata. In še tisti del, ki je bil na Madžarskem, v ogrskem delu, in ki mu Budimpešta nikoli ne priznava, da je bilo Porabje vedno del slovenske krajine - ali, če bi lahko rekli, danes pomurske krajine. In da je v tistem koncu vedno bil del v območju levo, po levem bregu Drave, se pravi, severno od Drave, do Mure, da je bil to vedno slovenski del. In da je bilo mesto Čakovec vse do leta 1929 na slovenskem ozemlju kot enoviti del slovenske pokrajine. Šele takrat so nam gospodje, bratje - ali kaj že so bili, kot smo jim pravili pa prijatelji, pa ne vem kaj vse - vzeli ta del in ga je Beograd dal Hrvatom. Šele leta 1929! Tudi tega naši pravniki ne vedo.

Zaradi tega je edina možnost in edina rešitev za državo Slovenijo, da umestimo v svoje zakone in tudi v ustavo pet

slovenskih pokrajin. To so zgodovinske pokrajine. Če ne bomo tega naredili, smo uničili vse tisto, kar je slovenski rod od Karantanije naprej gradil. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Spoštovani gospod minister s sodelavci, predsednik Državnega zbora, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Ko razpravljamo o Predlogu zakona o pokrajinah, se moramo vprašati, katere naloge naj bi pokrajine opravljale. Opravljale naj bi lokalne zadeve, ki presegajo zmogljivost občin, in zadeve regionalnega pomena, ki jih določa država. To bodo zadeve, ki jih bo pokrajina urejala in upravljala samostojno. Hkrati pa bi država z zakonom lahko prenesla v upravljanje pokrajin še posamezne naloge in tudi sredstva iz državne pristojnosti. Pokrajine pa bi lahko opravljale še posamezne naloge, ki bi jih nanjo s pogodbo prenesle občine, na primer, naloge na področju gospodarskih javnih služb, skrb za komunalno deponijo, oskrbo s pitno vodo in še drugo. Pokrajina bi naj opravljala naloge lokalnega pomena, naloge regionalnega pomena in naloge državnega pomena. Naloge širšega lokalnega pomena so izvirne naloge pokrajin in jih bodo pokrajine izvajale samostojno kot svoje naloge v okviru svoje ustavne avtonomije, praviloma pa ob ustreznem sodelovanju občin, na primer pospeševanjem gospodarskega razvoja in bi se dalo še naštevati. Naloge regionalnega pomena, ki bodo danes v pristojnosti pokrajin z zakonom, bodo prav tako izvirne naloge pokrajin. To so naloge, ki niso lokalnega in tudi ne državnega pomena, na primer, spodbujanje skladnega regionalnega razvoja, gradnje in vzdrževanje regionalnih cest, zadeve o urejanju prostora, regionalne prometnice, vzpostavitev in vzdrževanje institucij regionalnega pomena, kot so regionalne bolnice, regionalne šolske, kulturne in socialne ustanove in tako dalje. Lastne izvirne pristojnosti regionalnih oblasti so bistveno načelo samouprave. Ob vseh teh pristojnosti je pokazatelj, ne edini, stopnje regionalne samouprave.

Tretja vrsta nalog pokrajine pa bi bile tako imenovane prenesene naloge. To so tiste naloge, ki naj bi jih pokrajine opravljale za državo, naloge državne uprave na primer, izdajanje gradbenih dovoljenj in tako dalje. Pokrajina naj bi opravljala upravne naloge države, razen upravnih nalog, ki jih po zakonu neposredno opravljajo ministrstva, in upravnih nalog, ki so z zakonom prenesene v upravljanje občin.

Opaziti je treba, da sedanja ureditev Slovenije temelji na razvojno zgrešeni predpostavki, da je mogoče s centralizacijo zagotoviti trdnost in enotnost Slovenije kot celote. Razvojni trendi v svetu kažejo v drugo smer. Naša država odloča o nalogah občinah in bodočih pokrajinah in o

njihovem financiranju. Lokalne skupnosti so v največji meri v podrejenem položaju države. Največja napaka prejšnje vlade pri pripravi pokrajinske zakonodaje je bila, da je "povozila" tako rekoč neodvisno stroko. Pripadniki prejšnje vlade so tik pred koncem mandata 2004 preprečili spremembo ustave, zaobšli opravljeno strokovno delo in se sploh obnašali zelo nekorektno do stroke in strokovnjakov. Ko rečem stroka, mislim na vrsto eminentnih strokovnjakov, ki se ukvarjajo s pokrajinami kot drugo ravnijsko lokalne samouprave v Sloveniji. Popolnoma napačno je bilo začeti razpravo o številu pokrajin, ali naj bo to 14, 15, 16, ali 18, preden se je pričela razprava o njihovi pristojnosti in financiranju. Kajti šele na podlagi tega se je treba odločiti, ali uvesti večje ali manjše število pokrajin. Kot opozarja dr. Vlaj, bi se z uvedbo majhnih pokrajin okrepil centralizem. Z vidika tako obsežnih pristojnosti, kot jih predvideva pokrajinski zakonodajni paket, ki ga bomo obravnavali danes, se mi zdi, da bi pokrajine z manj kot 70.000 prebivalcev ne imele nobenega smisla, ne materialnih, ne človeških možnosti in tudi ne bi morale opravljati samostojno zelo dobro svojih nalog. Drugo, kar je ključno, pa je dejstvo, da je pokrajinska samouprava le navadna fasada, če nima ustreznega sistema financiranja, torej tudi neodvisnega vira s strani države.

V našem koalicijskem sporazumu smo se člani koalicije zavzeli za boljši odnos do lokalne samouprave in reševanje njenih najbolj perečih vprašanj. V koalicijskem sporazumu smo se opredelili za močno lokalno samoupravo. Pri predsedniku Vlade je bil ustanovljen strateški svet za regionalizacijo in decentralizacijo, ustanovljene pa so bile tudi tri strokovne podskupine, ki so pripravile analizo podlage normative ureditve pokrajin, ustanovne koncepte pokrajin analizo konceptov reorganizacije Slovenije s predlogom območij pokrajin in analizo predlaganega prenosa nalog pristojnosti pokrajin in predlog financiranja pokrajin. Decentralizacija kot proces uresničevanja načela subsidiarnosti je moderna težnja v evropskih in izvenevropskih državah, pri nas pa se ta proces še ni začel. Vzrokov je več: nepoznavanje bistva lokalne samouprave, odpor do prenašanja javnih zadev na občine in prihodnje pokrajine, premajhne ali prevelike občine, odsotnost pokrajin, pomanjkanje političnega konsenza o vsebino in o poteku reforme lokalne samouprave v Sloveniji. Vsekakor je treba v zakonu urediti pravni položaj pokrajin, oblikovanje območja pokrajin, pristojnost pokrajin, financiranje pokrajin, notranjo organizacijo pokrajine, pokrajinske predpise uprave, razmerja med pokrajino in državo ter razmerja med pokrajinami in občinami.

Uvedba pokrajin bo imela številne posledice na prerazporeditev pristojnosti na državo, pokrajinami in občinami ter novo ureditev finančno-materialnih vprašanj med njimi. Potreben je kritičen pogled in poprava pripravljene pokrajinske zakonodaje z vidika, da je temeljni namen

ustanovitve pokrajin v Sloveniji decentralizacija oblastnih funkcij in prenos opravljanja pomembnega dela javnih nalog ter javnofinančnih sredstev z države na pokrajinsko raven. S tem pa je povezano tudi vprašanje optimalnega števila pokrajin, ki lahko bistveno vpliva na obseg in vsebino pokrajinskih pristojnosti. Kot pravi stroka, je nujno, da se na temeljih kritične in neodvisne strokovne analize dosedanjega razvoja lokalne samouprave v Sloveniji pripravijo spremembe in dopolnitve zakona o financiranju občin, in drugo, ki ureja vlogo in položaj občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti. Gre zlasti za spremembe sistema financiranja občin, zlasti vprašanje lastnih davčnih in drugih virov, kritičen pogled na pristojnosti občin, odpravo združljivosti državnih in lokalnih funkcij, krepitev udeležbe prebivalcev pri odločanju občin in tako dalje.

V Liberalni demokraciji Slovenije smo in bomo zagovarjali reorganizacijo oziroma uvedbo pokrajin in z njo povezano decentralizacijo, vendar ne za vsako ceno. Današnji paket bomo zavrnilo predvsem zaradi negativnih posledic večjega števila pokrajin, ki so sledeče: več teritorialnih enot lokalnih uprav; več posameznih organov uprave lokalnih skupnosti, manjša preglednost organiziranosti uprave, slabša koordinacija delovanja med posameznimi organi in znotraj posamezne lokalne uprave, večje število novoustanovljenih oseb javnega prava na področju izvajanja gospodarskih in negospodarskih javnih služb, agencij, skladov, zavodov in tako dalje; povečanje števila zaposlenih v javnem sektorju, večje število strokovno-tehničnih delavcev, ki ne izvajajo izvršilnih nalog uprave, temveč skrbijo za podporo delovanja lokalne uprave, tehnični sklop, kadrovske zadeve, finančne zadeve, informacijska podpora in tako dalje; manjši nadzor nad zakonitostjo dela, spoštovanje načela legalitete v sistemu v širšem smislu, teritorialna razdelitev, ki naj bi bila predlagana, glede velikosti ni primerljiva z drugimi državami, manjša sposobnost opravljanja zadev širšega regionalnega pomena, vprašanje sposobnosti opravljanja vseh vrst nalog iz državne pristojnosti in posledično s tem manjši prenos državnih nalog. Bistveno manjša stopnja decentralizacije pa je eden od bistvenih namenov, ciljev uvedbe druge stopnje lokalne samouprave. Predlagano število pokrajin je v nasprotju s ciljem, ki bi ga naj dosegle pokrajine - decentralizacijo. Predlagatelji zakona pri izdelavi zemljevida niso upoštevali nobenih kriterijev, čeprav jih je posebna strokovna komisija, ki je delovala v okviru notranjega ministrstva v minulem mandatu, temeljito preštudirala. Pokrajina bi morala imeti najmanj 100 tisoč prebivalcev, upoštevati bi morali tudi geografsko zaokroženost, gospodarske tokove in globalizacijo, saj potrebujemo močne pokrajine, da bodo sposobne opravljati naloge, ki naj bi jih nanje prenesli z državnega nivoja. Zaradi tega v Klubu Liberalnih demokratov Slovenije menimo, da nadaljnja decentralizacija ni rešitev in ustanovitev velikega

števila majhnih pokrajin bi na koncu pomenilo ravno to, da podpiramo ustanovitev pokrajin, ki pravzaprav ne prinašajo nove ravni lokalne samouprave, zato tudi pri naslednjih točkah ne bomo predstavljali svojega stališča, saj smo pri tem stališču povedali vse. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister s sodelavci. Kolegice in kolegi. Naj kar v uvodu zanikam in povem, da ni res, da ni minister nima pripravljene zakonodaje. To namreč vedo tudi kolegi iz opozicijskih vrst, kljub temu pa so danes trditve, da na tem področju Vlada ni pripravila konkretnih rešitev.

Še vedno sem mnenja, da je treba na tem mestu pri vseh teh točkah predstaviti stališča poslanskih skupin, vendar se vedno večkrat sliši izza te govornice predvsem polno nasvetov koaliciji in Vladi, kako naj reagira in kaj naj dela. Včasih je bila zelo dobra oddaja Kmetijski nasveti. Morda bi se zgledovali po njej, pa bi redno točko ali pa oddajo uvedli Opozicijski nasveti koalicijskim poslanskim skupinam, predvsem pa Vladi.

Socialni demokrati smo v svoj program za državnozbornske volitve zapisali, da stavimo na močno lokalno samoupravo, ki omogoča najvišjo stopnjo neposrednega sodelovanja v procesih odločanja in je pomemben segment družbenega razvoja. Naš cilj je lokalna samouprava, ki bo zagotavljala, da se bodo občinske in druge oblike organiziranja lokalnih skupnosti potrjevale in uresničevale tako, da bodo ob sprejemanju in izvajanju odločitev pritegnile čim širši krog prebivalcev, njihove interese, njihovo sodelovanje in tudi njihova finančna sredstva. Socialni demokrati smo naklonjeni vzpostavitvi pokrajin takšnih samoupravnih lokalnih skupnosti na drugem nivoju lokalne samouprave, ki bodo postale generator skladnejšega in trajnostnejšega regionalnega razvoja v naši družbi. Moč in znanje bomo usmerili v pripravo kvalitetne pokrajinske zakonodaje, pri kateri bo treba upoštevati načela Evropske listine o lokalni samoupravi, ugotovitve Ustavnega sodišča ter mnenja strokovne javnosti, na podlagi katerih bomo iskali podporo med tistimi, ki menijo, da je vzpostavitev pokrajin ključ do hitrejšega in enakomernejšega razvoja države. Da bi to dosegli, morajo biti lokalnim skupnostim zagotovljeni trajni in stalni finančni viri, ki morajo biti v pomembnem delu odvisni od lastnih prizadevanj in učinkovitega izvajanja pristojnosti. Solidarnost, ki jo pri tem z dopolnilnimi sredstvi zagotavlja država, mora zagotavljati nujno raven zagotavljanja pravic, ne pa uravnalovko, ki uspešnim jemlje, da bi zagotavljala vire sredstev za neučinkovite lokalne skupnosti. Povečati je treba nadzor nad zakonitostjo in ekonomičnostjo porabe sredstev. Uspešnost

posamezne lokalne skupnosti mora biti odvisna od kvalitete programa in učinkovitosti njenega izvajanja, ne pa od bolj ali manj uspešnega lobiranja pri državnih organih.

S teritorialnega in funkcionalnega vidika je šla reforma lokalne samouprave v Sloveniji predaleč: iz ene v drugo skrajnost, od največjih k najmanjšim in od z državnimi pristojnostmi preobremenjenih k močno oskubljenim občinam. Prišlo je do pretirane centralizacije na tistih ravneh, ki so jih nekdanje upravljale občine. Ne upošteva se načela subsidiarnosti, ki zagotavlja, da se javne zadeve upravljajo na tisti ravni, na kateri jih je mogoče opravljati najuspešneje, bolj skladno s specifičnimi razmerami, učinkoviteje in ceneje ter po možnosti čim bližje ljudem. To je eden od razlogov za premalo uspešno delovanje celotne državne ureditve.

Lokalna samouprava je v Sloveniji ustavna kategorija, vendar je Slovenija kljub oblikovanju občin ostala najbolj centralizirana država v Evropski uniji. S spremembo Ustave Republike Slovenije leta 2006 se je odprla možnost, da se ustanovijo pokrajine. Socialni demokrati smo prepričani, da neustrezno oblikovane pokrajine ne bogatijo demokratičnih odnosov v družbi in ne prispevajo k večjemu sodelovanju ljudi pri odločanju. Prav tako se zavzemamo za vzpostavitev dvostopenjske lokalne samouprave v Sloveniji, ki bi sledila modernim družbam in skušala doseči enakomeren družbeni razvoj, kjer prebivalke in prebivalci sami soustvarjamo pogoje za njegovo uresničitev. Tako, kot za občine, tudi za pokrajine velja, da lahko dosegaajo zelene učinke spodbujevalca razvoja v družbi, le če so finančno samostojne in stimulirane s fiskalno avtonomnostjo. V primeru centralizirane prerazporeditve, ki sloni na izhodiščih dekoncentracije javnih funkcij in na administrativnem sistemu prerazdelitve fiskalnih virov s strani države, brez fiskalne avtonomnosti prihodnjih pokrajin, ni mogoče govoriti o pravih učinkih fiskalne decentralizacije.

Postopek decentralizacije je nujen ravno zaradi zgrešenega projekta lokalne samouprave, ker imamo prevelike razlike med najštevilnejšo in najmanj številno občino v Sloveniji. Poleg tega imamo vse preveč občin, ki so nastale kot izjeme in, na žalost, postale pravilo. Treba si je seveda postaviti vprašanje, zakaj je do tega prišlo. Odgovor je v načinu financiranja, ki je kar spodbujal k nadaljnjemu drobljenju občin. Finančni učinek je bil po razdelitvi območja na dve ali več občin takšen, da so imeli zagovorniki drobljenja vsekakor v rokah dovolj dobre argumente. Danes bi morali razmišljati, kako spodbuditi, tudi ali predvsem finančno, občine k povezovanju v teritorialne enote. Seveda je pozitiven odgovor prebivalcev v teh manjših lokalnih skupnostih, ali so zadovoljni z ustanovitvijo in delovanjem svoje občine. Veliko se je namreč financiralo v projekte na področju komunalne infrastrukture, obnove cest, razsvetljave in tako dalje. Sedaj, ko so na vrsti projekti, ki presegajo

sposobnost teh manjših lokalnih skupnosti, pa se kažejo slabosti, razdrobljenosti in pomanjkanje pokrajin.

Proces decentralizacije z ustanavljanjem pokrajin se je resno pričel šele leta 2006 s sprejetjem ustavnih sprememb. Sprejetje pa je bilo pogojeno z ureditvijo oziroma umestitvijo varovalke glede potrebnega števila glasov v parlamentu pri zakonu, ki bo pokrajine tudi dejansko določil. S tem manevrom oziroma s to ustavno določbo smo odločitev prenesli na nek nedoločen čas v prihodnost, osnovne težave pa so ostale, kot je ostala tudi dilema glede števila pokrajin. Pokrajin ni mogoče ustanavljati s povezovanjem občin, so nas v preteklosti opozarjali strokovnjaki. To bi pripeljalo do interesnega povezovanja lokalnih skupnosti, ki pa bi lahko v praksi pomenilo veliko število zelo različnih pokrajin in tudi sive lise, kjer pokrajinske organiziranosti ne bi bilo.

S sedanjo ureditvijo smo to možnost odpravili, ostala pa je dilema glede števila pristojnosti financiranja. In seveda vprašanje, ali se najprej dogovorimo za število in potem za financiranje in pristojnosti ali se najprej dogovorimo o tem, kaj so naloge pokrajin, način njihovega izvajanja, financiranje in način upravljanja, nato pa temu prilagodimo najustreznejše število pokrajin.

Pokrajinske naloge je vsekakor moč razdeliti v tri sklope. V prvem so naloge, ki so širšega lokalnega pomena in jih bo mogoče izvajati s sodelovanjem občin. Sledijo druge, ki jih lahko poimenujemo naloge regionalnega pomena, ki bodo določene z zakonom in bodo kot prve tako imenovane izvirne pristojnosti. In zadnji sklop nalog so tako imenovane prenesene naloge, naloge državnega pomena.

Na tem mestu je smiselno opozoriti na nerešeno vprašanje glede statusa pokrajin v smislu, ali bodo te novoustanovljene pokrajine dvoživke ali ne. Ali je prav, da se na pokrajinskem nivoju srečata lokalna samouprava in državna uprava, ki sedaj sega do upravnih enot. In če je odgovor "da", v kakšnem obsegu. Ali je to na primeru izdajanja gradbenih dovoljenj ali morda kaj več? Ali ne obstaja nevarnost, da bi pretiran prenos nalog z upravnih enot na pokrajine in ne na upravne okraje, kot je bila in verjetno še je ideja, pretirano obremenil pokrajine, da bi se bolj posvečale nalogam državnega pomena in manj lokalni samoupravi? Vsekakor je nujno, da ima v tem procesu decentralizacije pomembno vlogo stroka. Tega se je zavedala nekdanja ministrica, kot se tega zaveda tudi sedanji minister. V tem verjetno tiči tudi razlog, da zakonodaja še ni v parlamentarni proceduri, je pa v fazi usklajevanja. Torej, ta zakonodaja je pripravljena.

Pričeli so se pogovori, kolikor je meni znano, tudi z opozicijo. In ravno v tem času, ko so pogovori stekli, smo v proceduro dobili predloge zakonov, ki jih danes obravnavamo. To sem pred časom poimenoval kot prehitevanje opozicije po desni; običajno se takšno prehitevanje slabo konča. Paket zakonov, ki jih danes obravnavamo, ni dobil potrebne večine v

parlamentu niti takrat, ko so predlagatelji v parlamentu imeli večino. Pričakovati, da bodo potrebno večino dobili sedaj, je seveda nerealno. So pač zaradi statistike predlaganih zakonov ponovno vložili zakone, ki jih že imajo na zalogi iz preteklega mandata. Na tem mestu velja še enkrat opozoriti na rezultate referendumu, ki je sporočil predvsem rezerviranost ljudi do tega projekta.

Zastavlja se vprašanje, ali je čas, v katerem se nahajamo, najprimernejši za ustanavljanje pokrajin. Nekaj je povsem jasno: ustanavljanje pokrajin ni finančno nevtralna operacija, kot je bilo zatrjevano v preteklosti. Stroški vsekakor bodo, lahko pa jih ocenimo kot sprejemljive, če bodo v prihodnje pomenili neko novo dodano vrednost, razvoj. Vsekakor pa bo treba tudi v želji po skladnejšem regionalnem razvoju pohiteti s spremembo zakonodaje na tem področju.

Naj na tem mestu, kjer se pogosto sklicujemo na stroko, dodam, kaj o decentralizaciji meni dr. Stane Vljaj, ki je ne samo zame, nesporno strokovna avtoriteta na tem področju. "Temeljni namen ustanovitve pokrajin v Sloveniji je decentralizacija oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih nalog, ter javnofinančnih sredstev z države na pokrajinsko raven. S tem pa je povezano tudi vprašanje optimalnega števila pokrajin, ki lahko bistveno vpliva na obseg in vsebinsko določitev pokrajinskih pristojnosti. Ob uvedbi pokrajin mora biti jasno opredeljeno tudi premoženje, s katerimi bodo razpolagale pri izvajanju svojih pristojnosti, in primeren sistem financiranja njenih nalog. Brez natančne evidence premoženja, s katerim razpolagajo, in brez urejenih premoženjsko pravnih razmerij pri upravljanju s tem premoženjem, pokrajinski organi ne bodo imeli osnove za sprejemanje učinkovitih ukrepov upravljanja s tem premoženjem. Na temelju kritične neodvisne strokovne analize dosedanjega razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji je treba pripraviti spremembe in dopolnitve tudi zakonodaje - Zakona o lokalni samoupravi, Zakona o financiranju občin in drugih; ki urejajo vlogo in položaj občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti. Gre zlasti za spremembe sistema financiranja občin, zlasti vprašanja lastnih davčnih in drugih virov kritičen pregled pristojnosti občin, odpravo združljivosti državnih in lokalnih funkcij, krepitev udeležbe prebivalcev pri odločanju v občini in drugo." Konec citata.

Ker je to predstavitev mnenje oziroma stališča poslanske skupine v vseh predlaganih zakonih, ki jih bo Državni zbor danes obravnaval, naj povem, da še vedno ostajajo odprte dileme. In če ponovim ključno, to je financiranje pokrajin. Še vedno nimamo odgovora, ali pomeni prenos nalog, način financiranja uravnotežen postopek. Ali pomeni, da je prenos sredstev zadosten za opravljanje nalog in pristojnosti, ki jih nalagamo pokrajinam? Tega izračuna nimamo in ta izračun bomo želeli videti tudi od vas, gospod minister, ko boste

predstavljali vladne zakone. To je ključno. (Gospod Tanko, spet vi. Ampak izgleda, če jaz govorim, pač je že tako...)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Kontič, ga bom jaz opozoril, ko bom menil, da je potrebno. Hvala.

BOJAN KONTIČ: Ja prosim, potem pa to naredite, predsednik, ker se vedno to dogaja. Ko se govori z naše strani, s strani Poslanske skupine Socialnih demokratov, skačejo v besedo in vi jih ne opozorite. V obratnem primeru, ki se tudi dogaja, smo vedno deležni opozorila. Tudi takrat, ko opozorilo ni potrebno. Torej ...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospod Tanko, da se umirite.

BOJAN KONTIČ: Torej še vedno ostaja glavno vprašanje, ki je povezano s financiranjem pokrajin: ali bo denarja dovolj, da bodo pokrajine opravljale naloge, ki jih bodo dobile, ali bo denarja premalo. Tega ne vemo ne v tem primeru in ta odgovor bomo torej zahtevali tudi v prihodnje. Ali ta denar pomeni, da se bodo opravljale samo naloge, ki so zapisane, ali pa bo pri tem kakšna dodana vrednost? Dodana vrednost, ki bo pomenila razvoj, skladnejši regionalni razvoj.

Odprto ostaja tudi vprašanje glede sedežev pokrajinskih svetov in glede sedežev pokrajinskih uprav. V zakonih, ki jih predlagate, so sedeži razdeljeni. Ali je to dobro ali ne, je seveda stvar presoje vsakega posameznika, ampak to ostaja odprto vprašanje.

Odprto vprašanje ostaja tudi mandat pokrajin. Ali je mandat petih let tisti pravi? Preferenčni glas. Če ga že uvajamo, zakaj ta glas ni obvezen in zakaj se ne bo obvezno uporabljal? Ja, res je gospod Pukšič, to je pri volitvah, ampak vsi zakoni so danes v obravnavi in mi ne bomo predstavljali stališča pri ostalih in zato izkoriščam to priložnost, če mi je dovoljeno. Hvala lepa, gospod predsednik.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim gospod Pukšič.

BOJAN KONTIČ: Torej ostaja še nekaj nerešenih vprašanj. Tudi vprašanje, ali predsednika pokrajinskih svetov volimo neposredno na volitvah, ali ga volimo posredno preko pokrajinskega sveta. Ena in druga rešitev imata svoje prednosti in slabosti. Prva je vsekakor v moči tega predsednika pokrajinskega sveta. Če bo voljen posredno, bo vsekakor znotraj koaliranja v teh pokrajinskih svetih iskal ravnovesje, s katerim bo preživel mandat kot predsednik pokrajinskega sveta in bodo težave, kot so v nekaterih občinskih svetih, kjer župan nima potrebne podpore znotraj občinskega sveta. V zakonodajo bomo torej vgradili konflikt. Tudi če ga, je prav, da se zavedamo, da je ta vgrajen v

zakonodajo. Če pa bomo volili predsednika neposredno, torej na volitvah, se seveda temu konfliktu ne bomo izognili, ker je lahko različna večina za občinske svetnike in različna za pokrajinskega predsednika, vendar bi ta pokrajinski predsednik v tem primeru bil izvoljen na neposrednih volitvah in bi imel določeno težo.

Torej, vprašanj je veliko in jih je treba v prihodnje odpraviti, predvsem poiskati odgovore. Z željo, da bo Vlada v parlament posredovala kvalitetno pokrajinsko zakonodajo, ki bo sledila načelom, zapisanim v Evropski listini lokalne samouprave, in ob upoštevanju dokumentov ter aktivnih usmeritev Sveta Evrope in Evropske unije na področju lokalne in regionalne demokracije, kjer bodo vsebovana načela dobrega upravljanja občin in pokrajin, subsidiarnosti in proporcionalnosti, oskrba prebivalcev in prebivalcev s storitvami najvišje možne kakovosti, bomo današnje predloge zavrnil.

In še nekaj na koncu. Ocene, da bi pri obravnavi paketa pokrajinske zakonodaje morala sodelovati celotna Vlada, ne sprejemam. Dovolj je, da je z nami minister s svojo ekipo, ki pokriva to področje, za Vlado pa sem trdno prepričan, za preostali del Vlade, da ima v tem trenutku pomembnejše delo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil France Cukjati. Prosim.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo, gospod predsednik! Kolegice, kolegi! Smo pri Predlogu zakona o pokrajinah. Ta zakon predvsem obravnava organizacijo pokrajinske samouprave in pa funkcionalne sestavine pokrajinske samouprave. Glede organizacije je predvideno, da imamo pokrajinski svet, ki se voli neposredno, predsednika pokrajine, ki ga voli pokrajinski svet izmed svojih članov. Ta predsednik pokrajine je tudi potem predsednik pokrajinske uprave. Imamo tudi svet občin, ki predstavlja župane občin oziroma so županičlani tega sveta občin in ta svet ima tudi neko vlogo, lahko zahteva ponovno odločanje o posameznem aktu, vsebinsko spremembo in podobno, in pokrajinsko upravo. Vse te stvari so navedene v zakonu.

Obenem zakon, ta zakon, o katerem govorimo zdaj, govori tudi o nalogah, to se pravi funkcionalne sestavine pokrajine in naloge so lokalne zadeve širšega pomene, in te naloge zakon prepušča, večinoma, sami pokrajini, da si bo v prihodnje sama določila, katere naloge bodo prenesene z občin na pokrajino. Je pa cela vrsta nalog, ki naj bi jih država zaupala pokrajinam - od regionalnega razvoja, okolja in prostora, prometa, gospodarstva, kmetijstva, visokega šolstva, vzgoje, izobraževanja, zdravstva, delo, družina, socialno varstvo, kultura in tako dalje. Zakon tudi določa način financiranja, kje posebej poudarja, da bo država oziroma da bo pokrajina

imela lastne vire financiranja. To se pravi, da bo država nekatere davke, takse ali druge obvezne dajatve zaupala/prenesla na pokrajino. In ko poslušam razpravo in tudi mnenje samega ministra, dokazuje, da pravzaprav v teh sestavinah ni problemov. So posamezne pripombe, drugačno videnje, recimo, o načinu volitev predsednika pokrajine in podobno ali posameznih nalogah, so pripombe, te bodo vedno - te lahko amandmirate, popravite zakon po vseh svojih željah. Ključ, oziroma jedro problema, ki nastaja in ki je vedno bil prisoten pri obravnavah pokrajin, je pa naslednji - način pristopa, način razmišljanja o pokrajinah. Poglejte, ustava je prvotno, se pravi takrat, ko je bila sprejeta naša prva slovenska ustava, predvidevala, da se občine lahko samostojno prostovoljno združujejo v pokrajino. To se pravi, dana je bila popolna svoboda lokalnemu prebivalstvu, da oblikuje pokrajino tako, kot hoče. To ni zaživel. Zaradi tega smo se od leta 1999 naprej trudili v treh mandatih spremeniti ustavno določbo in nekako naložiti državi, da vendar oblikuje pokrajine. In sedaj imamo v ustavi določbo, da je treba tako rekoč ustanoviti pokrajine, in tudi vsa načela, evropska načela subsidiarnosti; to se pravi, da kar se lahko naredi na nižji ravni, je treba odločati in urejati na nižji ravni. To se pravi, izkazati zaupanje lokalnemu prebivalstvu.

Tu, kot pravim, tu se javljajo različni načini pristopa, in sicer najprej glede nalog, ki sem jih omenjal. Minister ni problematiziral s predlogom teh nalog, ki naj bi se z države prenašale na pokrajino, ampak zelo jasno je opozoril: "To bo šele postopoma." Zakaj? V vseh mandatih, v vseh razpravah so se ministri zelo upirali prenosu kakršnih koli nalog z ministrstva na pokrajino in s tem tudi sredstev z ministrstva na pokrajino. To je tisti način centralističnega razmišljanja, kjer se bojijo, da bi izgubili na pomenu, da bi se stvari prenašale na pokrajino. To je prisotno zagotovo tudi v tem času, zaradi tega bodo predhodna obdobja, mogoče 20 let, da bi pokrajina zaživela v celoti.

Še najbolj pa se ta ujetost v centralistični način razmišljanja kaže pri številu pokrajin. Namreč, tukaj se vedno znova sliši sklicevanje na stroko, na politiko, kjer se dokazuje, država bo bolje funkcionirala, če bodo velike pokrajine, tudi pokrajine bodo bolje funkcionirale. Ja, to je tako kot, to me spominja na čase, ko je nekje bilo z vrha določeno oziroma rečeno, da samo na tak način boš srečen, samo na tak način bo vas funkcionirala, samo na tak način bo pokrajina funkcionirala, samo na tak način boste zadovoljni. Se spomnite, kako je bilo z Dražgošami, ko so bile požgane, prebivalci, nekateri, pobiti, drugi v taborišča izgnani? Leta 1945, tam nekje 15. avgusta, je v Dražgoše še prišel takratni minister za gradbeništvo in rekel: "Ja, Dražgoše bomo obnovili." Kako? Je rekel: "Naredili bomo dva velika bloka in dva velika skupna hleva, vso zemljo bomo pa združili v en sam pašnik." Torej, to je bila vizija centralističnega

razmišljanja, kako boste srečni. In kaj so Dražgošani rekli? "Ne, mi ne želimo biti srečni, mi bomo kar sami uredili svojo vas." In leta 1947 so ustanovili zadrugo, sami in s svojimi žulji v dveh letih zgradili 52 hiš in 30 gospodarskih poslopij.

Kako, s kakšno pravico, sprašujem, danes nekdo, ki pravi, ki skrbi za državo - saj, kaj pa je država drugo, kot smo ljudje. S kakšno pravico govori, da se Koroška pokrajina mora priključiti Mariboru? S kakšno pravico govori, recimo, Posavcem, da se morajo priključiti Novemu mestu? Kje je tukaj logika? Pa če hočejo biti Posavci samostojna pokrajina, pa naj bodo!

Mi smo naredili prav zaradi tega, iz spoštovanja želja ljudi smo razpisali referendum in naštel bom najprej pokrajine, te male pokrajine, kjer so preko 60% na referendumu izglasovali, da so zadovoljni s takšno pokrajino, kot je bila predlagana: Celjska, Dolenjsko-belokranjska, Gorenjska, Severnoprimska, Vzhodnoštajerska in Mestna občina Ljubljana. Preko 60% hočejo biti sami svoja pokrajina. Koroška in Posavska pokrajina sta pa preko 80% izrazili, da hočeta biti samostojni pokrajini. Savinjsko-šaleška, gospod Kontič gotovo ve, pa preko 70% na referendumu izrazili, da hočejo biti svoja pokrajina. Dajte mi vi, skrbniki za srečo pokrajin in za funkcioniranje pokrajin, reči, s kakšno pravico boste z vrha, iz Ljubljane določili, da Koroška pokrajina ne sme biti samostojna pokrajina! To je ta, bi rekel še vedno, oprostite, iz režima, ki smo ga poznali, ki nas ni osrečil, posledica ujetosti v centralistični način razmišljanja! In prav ta način je največja ovira pokrajinizacije in izpolnjevanja tega načela subsidiarnosti. In pravite, premajhne bodo te pokrajine, ne bodo mogle živeti. Ja, saj, ko smo se mi ločevali iz Jugoslavije, so v Beogradu tudi rekli: "Premajhni boste, saj boste jedli travo." Pa Črna gora je še manjša samostojna država! Da ne omenjam Luksemburga, Liechtensteina, Andore, ki so manjše, kot bodo naše pokrajine - samostojne države, pa ne morejo funkcionirati, kaj? Dobro funkcionirajo.

Torej, ves problem števila pokrajin bo v načinu razmišljanja. Ali bomo zaupali ljudem, da se tudi sami odločijo glede usode svojih krajev, svojih pokrajin, ali bomo mi drugim zapovedovali, brez oziroma na njihovo voljo. In bojim se, da bo ta konflikt odločal tudi pri Zakonu o ustanovitvi pokrajin, kjer se zahteva dvotretjinska večina. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Zares bo predstavil Alojzij Potočnik.

ALOJZIJ POTOČNIK: Hvala. Spoštovani predsednik Državnega zbora, kolegice in kolegi, predstavniki Vlade!

Danes naj bi Državni zbor zaznamovala razprava o pokrajinah. Poslanke in poslanci naj bi 15 ur razpravljali o

pokrajinskih zakonih, ki jih je v parlamentarno proceduro vložila Poslanska skupina opozicijske SDS. Paket pokrajinske zakonodaje SDS ne predstavlja v bistvu nič novega, inovativnega oziroma je zgolj nadaljevanje početja največje stranke nekdanje vladajoče koalicije. Ta očitno ne zna ali noče razbrati rezultatov referendumu, ki se ga je v prejšnjem mandatu udeležilo nekaj več kot 10% volivk in volivcev. Kot kaže, gre za običajno prakso, da se vlaga stare zakone iz svoje zaloge, v smislu populističnih učinkov in obtoževanja sedanje vlade, da si v zadostni meri ne prizadeva za ustanovitev pokrajin in da je tudi tu kot povsod drugje vse narobe.

Predlog prejšnje vlade, da bi ustanovili 14 pokrajin, kar se je omenjalo kot politična realnost, takšne podpore ni dobil. Sledil je posvetovalni referendum, na katerem so volivke in volivci odločali o delitvi na 13 pokrajin, šlo je za 12 pokrajin plus Ljubljano, in ob nizki, nekaj manj kot 11% udeležbi, podprli ustanovitev 11 od 13 predlaganih pokrajin. Tem rešitvam sledi tudi predlog SDS, ki z Zakonom o ustanovitvi pokrajin predlaga naslednje pokrajine: Celjsko, Dolenjsko-belokranjsko, Gorenjsko, Južnoprimorsko, Koroško, Kamniško-zasavsko, Notranjsko-dolenjsko, Osrednještajersko, Pomursko, Posavsko, Savinjsko-saleško, Severnoprimorsko, Vzhodnoštajersko in mestno občino, ki naj bi imela poseben status. S svežnjem pokrajinskim zakonom, ki jih SDS pošilja v Državni zbor, se znova uresničuje že slišana napoved nekdanjega predsednika Vlade: "Pokrajin bo 13 in ena, ali pa jih ne bo!" Poleg tega gre tudi pri preostalih predlogih zakonov, pretežno za dopolnjena besedila zakonov prejšnje vlade, ki pa jih je stroka zavrnila. Naj še enkrat spomnimo, da je večina strokovnjakov, a ne tistih, ki rišejo zemljevide po naročilu, povedala, da se zavzema za model velikih pokrajin, ki bodo imele ustrezne materialne in človeške vire. Torej, za 6 do 8 pokrajin. Sedanji poskusi z različnimi pokrajinskimi zemljevidi nas v Poslanski skupini Zares spominjajo na znani rek: Če bo okroglo, bo lopata, če bo oglato, pa bodo vile. Špičasto - tako, hvala.

Za konec pa v Poslanski skupini Zares dodajamo, da ima koalicija jasen koncept, po katerem bo predlog regionalizacije omejen na največ osem pokrajin. Resne zadeve, se ne pišejo všečno....

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospod Tanko, nehajte, prosim!

ALOJZIJ POTOČNIK: ...na hitro in kar počez, predvsem zato, da bi prehiteli vlado. Rešitve bodo kakovostne, trajne in izvedljive in po volji ljudi. O predlogih zato v nadaljnji razpravi poslanska skupina ne bo sodelovala.

Tudi sicer se nam v poslanski skupini ne zdi smotrno, kljub dolžnemu spoštovanju do predlagatelja, da bi vsakič, ko

se odprejo steklenice, skupaj z njimi lovili pobegle duhove po dvorani.

Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Želi besedo gospod Tanko kot predlagatelj?

Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Spoštovani kolegi, spoštovani predstavniki Vlade, gospod minister. Najprej nekaj odgovorov. Gospod Kontič je dejal, da vemo, da ima Vlada pripravljeno zakonodajo. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke vemo, da Vlada nima pripravljene pokrajinske zakonodaje. Tudi iz njegove nadaljnje razprave, ko je govoril o dilemah, kaj bi bilo potrebno oziroma kjer so odprta vprašanja, je jasno razvidno, da koalicija niti Vlada na teh področjih zakonodaje nimata pripravljene. Vse, kar je bilo predstavljeno poslanskim skupinam, tudi naši poslanski skupini, so bili trije listi papirja in narisane tri, šest in, mislim, da osem ali devet pokrajin. To je vse, kar je od tega bilo. Nikjer pa nobene diskusije in nobenega predloga o vsebini, obliki, volitvah in tako naprej.

Če se vrnemo v pretekli mandat, potem se boste vsi poslanci, ki ste bili v tem mandatu ponovno izvoljeni, spomnili, da je tedanja opozicija, med njimi najglasnejši gospod Trofenik in še nekaj drugih dobrih poznavalcev lokalne in pokrajinske zakonodaje zahtevalo, da Vlada prinese na mizo komplet, vso zakonodajo v paketu. Vlada je takrat res prinesla vseh šest zakonov v dveh paketih, v dveh zadevah. Ta vlada, ki je vedela vse, popolnoma vse, in ta koalicija, ki je takrat vedela popolnoma vse, tudi o tem, kako popraviti formulo financiranja, da bo skladna z odločbo Ustavnega sodišča, ni do danes, v letu in pol tega mandata prinesla še nobene korekture na tem področju. Formula je še vedno neskladna z odločbo Ustavnega sodišča. Žal, ni. V prejšnjem mandatu smo se potrudili in smo leta 2006 sprejeli ustavne spremembe s pozitivnim dobrim sodelovanjem takrat največje opozicijske stranke, to je bila Liberalna demokracija Slovenije. In za to spremembo je bilo dobljenih več kot ustavno predpisanih 60 glasov. To se pravi, da smo takrat vsi tisti, ki smo bili v Državnem zboru - in tu so predstavniki vseh tistih strank, ki so takrat bile - imeli pred seboj potrebo, da se to naredi. Postala je to ustavna norma. To ni odločba Ustavnega sodišča, ki je izpeljanka iz ustavne norme. To je ustavna norma. In realizacijo te ustavne norme je tedanja opozicija v prejšnjem mandatu preprečila, da se je realizirala. V tem mandatu je pa ni pripravila še, pa bo ravno sedaj pol mandata te koalicije. Torej ne kritizirati tiste, ki so pripravili v prejšnjem mandatu in v tem mandatu celovit komplet pokrajinske

zakonodaje. Ti, ki so to pripravili, niso pustili nobenih alternativ. Rešitve v teh zakonih, ki smo jih predlagali, so nedvoumne, čiste, jasne.

Zdaj, kar zadeva tudi nekatere druge komentarje, ko pravi gospod Kontič: "Nekatere lokalne občine so uspešne samo zato, ker uspešno lahko lobirajo, ker znajo lobirati." Veste, vprašam se, ali je Slovenija res tako življenjsko odvisna od največjega ekoprojekta v Sloveniji. To je TEŠ 6. Ali mi zna kdo razložiti, če je še kje v svetu mogoče, da iz črnih saj dobiš zeleno elektriko? Črnih premogovih saj. Gospod Gantar, vi ste bili okoljski minister, lahko se smejete, ampak lahko ...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Tanko, jaz vam ne morem s tega mesta odgovarjati in vas prosim, da me ne vpletate v vašo razpravo.

JOŽE TANKO: Tako je to. Težko mi to kdo razloži. Glede tega stalnega jamranja o tem, da je Slovenija najbolj centralizirana država. To govorijo tisti, ki jo ohranjajo, da je naj bolj centralizirana država. Mi, tisti, ki želimo nekako ta korak premakniti, da bi Slovenija postala decentralizirana, da bi se prenesle pristojnosti, sredstva, odločanje na nižjo raven, da se ne bi vse odločalo na Gregorčičevi ali pa na Rotovžu Mestne občine Ljubljana, smo pripravili zakonodajo, smo pripravili zakon. Tisti, ki pravijo, da smo centralizirani, nasprotujete tem rešitvam in tako naprej. Skratka, težko bo na ta način preiti korak naprej in državo decentralizirati, če pač sami ne pripravite na tem področju popolnoma nič. Tudi tiste zgodbe okrog kmetijskih nasvetov bi bilo dobro kdaj uporabiti in jih tudi upoštevati. Po kmetijskih nasvetih je kaj zraslo. Tisti, ki jih je poslušal, ve, da tisto, kar je špičasto, so lahko vile, ni nekaj drugega lahko. Po tistem, kar poslušamo od vas sedaj v tem mandatu glede pokrajinske zakonodaje, ne bo zraslo nič. Nič. Gre lahko za partijsko disciplino, lahko za karkoli drugega, lahko mi te samospraševanja poslušamo, vendar od tega ne bo nič. Ostala bo centralizacija. Nimate predloga prenosa pristojnosti na pokrajine. Žal ga nimate, če se sprašujete ali sedemkrat to operacijo ponoviti in pristojnosti, ali to trikrat, ali to enkrat, ali narediti pokrajino kot dvoživko ali kot neko čisto formalno enoto, ki bo urejala vse zadeve na tem lokalnem oziroma širšem samoupravnem področju. Nimate te rešitve, nimate ideje, nimate predloga, ne veste, kaj prenesti, ne veste, kako prenesti! In sedaj očitajte tistim, ki smo to pripravili, da nečesa nismo naredili, da nismo uspešni. Žal je to premalo, da bi Slovenija postala uspešna država in ustrezno organizirana država. Treba je narediti kakšen korak naprej in pa pripraviti tudi kakšno drugo zadevo. Rad bi se pa dotaknil tudi mnenja Vlade. Mi sedaj imamo pred seboj Zakon o pokrajinah. Ta zakon o pokrajinah ima zapisana nekatera

poglavja oziroma so predpisana vsa poglavja. Niti eno se ne nanaša na število pokrajin in od števila pokrajin ni odvisno kako bomo volili pokrajinski svet ali pa pokrajinskega predsednika. To ni odvisno od števila pokrajin. Mnenje Vlade govori o tem, da je ta zakon, ki govori načelno, splošno o pokrajinah, neustrezen zato, ker predvideva preveliko število pokrajin.

Spoštovani minister, poglejte si vaše mnenje. Vaše mnenje ni skladno s predlogom zakona, ki ga danes obravnavamo. V tej obrazložitvi zagotovo ne. In to je velika škoda. Prav tako je povsem jasno bilo ugotovljeno, da je z vidika politične, bom rekel, politike, da so pokrajine razvojna priložnost. To je bilo v vseh razgovorih, ki smo jih imeli v prejšnjem mandatu z opozicijo povsem jasno. Vsi so se zavedali, da so pokrajine razvojna priložnost. Tudi sedanji predsednik Vlade, ki je vodil pogajalsko skupino, potem v tistem drugem delu prejšnjega mandata, največje opozicijske stranke. Povsem jasno. Tudi strokovno ni bilo nič spornega v tem, da je to razvojna priložnost. Povsem nedvoumno, tudi še na začetku tega mandata so bile pokrajine ocenjene kot ena izmed velikih razvojnih priložnosti Slovenije. Tudi na začetku tega mandata! To se je spremenilo tisti dan ali pa dva dni po tistem, ko smo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke vložili predlog pokrajinske zakonodaje - 11. 12. 2009. To stališče se je šele takrat spremenilo. Vložili smo pa to zato, ker na vladnem semaforju, kjer je bilo opredeljeno, da bo Vlada 10. 12. 2009 predložila celoten komplet pokrajinske zakonodaje, tega ni storila. Pa ne, da je imela karkoli v svojih dvorih v pripravi. Nič ni bilo pripravljenega. Nič. In najbrž zato je bil to tudi eden izmed razlogov, da je tedanja ministrica, nekdanja ministrica, odstopila. Eden izmed razlogov, ne pa edini.

Šele potem, ko smo mi vložili to zakonodajo in ko je predsednik Vlade povedal, da to ni več neka prioriteta Republike Slovenije, šele takrat se je začelo potem to počasi premikati in tipati, ne vem, kako, kaj pristopiti in iskati soglasje. Za predlog, ki je na mizi, je veliko terensko soglasje. Podprli so ga župani na dveh ali treh srečanjih v prejšnjem mandatu, tudi s predsednikom Vlade in takratnim resornim ministrom, podprle so ga tudi lokalne skupnosti, načelno, s sklepi občinskih svetov. Te pokrajine so oblikovane v skladu tudi z interesi velike večine ljudi na teh območjih, kar so pa povedali tudi referendummi - res ni bila udeležba velika, ampak je bila pozitivna. Je bila pozitivna in tako naprej. Skratka, govoriti o tem, da je to predlog, ki ni usklajen, ki ne vem kaj, je neodgovorno, je neresno in je tudi žaljivo do tistih, ki so ta predlog podprli, ki je bil vložen - Mi smo ga v tem mandatu modificirali, dopolnili, vnesli spremembe in tako naprej, ki so se v tem času zgodile, vendar predlog je konsistenten, je celovit in je edini, ki je bil kdaj v tej državi celovit, ki ga je kakšna stranka predlagala

kot celovitega. V prejšnjem mandatu ga je Vlada, v tem ga je stranka. Vsi tisti, ki so imeli največ pripomb na vložene zakone, pa do danes niso storili ničesar. In ne zdi se mi primerno, da predstavniki prejšnje opozicije, ki so sedaj vladna koalicija, samo kritizirajo predloge, ki jih vlaga opozicija. Opozicija jih vlaga samo zato, ker jih vi ne vložite in ne pripravite ničesar. In ne vem, kako je mogoče, da nekdo, ki ni v stanju, da bi pripravil v letu in pol nek celovit predlog, lahko napiše negativno mnenje, če sam ne ve, kaj bi storili. Nekdo, ki ne ve, nekdo, ki ne zna, napiše negativno mnenje in ga posreduje v Državni zbor. Bolje bi bilo in bolj normalno bi bilo, da bi bil tiho, ne pa, da se z negativnim mnenjem, ki se, mimogrede, ne nanaša na točko dnevnega reda, ampak kar na nekaj počez, neusklajeno in je v tem delu tudi nekorektno. Pozivati ob takšnem pristopu sedanjo opozicijo, da bo pa tvorno sodelovala pri zakonodaji, ki je še ni, da bomo šli kar v vrsto, tako kot je gospod Cukjati prej rekel, v Dražgoše - to pa ne bo šlo. Tam se bomo trdo pogajali. Ampak najprej, spoštovani predstavniki Vlade, je treba prinesti nekaj na mizo. In ni odgovorno, ni modro, ni resno, da predlog, ki je na mizi in ki je do zdaj edini na mizi v tem mandatu, vehementno zavrnete, ne da bi povedali ob tem, ali pokrajina potrebuje statut, ali pokrajina potrebuje pokrajinski svet ali potrebuje svet občin, ali je potreben postopek za spremembo, ali določitev območja sedeža pokrajin in tako naprej. O teh določbah se danes pogovarjamo pri tem zakonu. Če boste vi ta zakon zavrnili, pomeni, da te določbe niso potrebne, da ni treba govoriti o tem, kakšen obseg del, kaj naj upravlja pokrajina, na kakšen način se te zadeve prenesejo z državne ravni na pokrajino, kaj so izvirne pristojnosti, kako se voli pokrajinski svet in pokrajinski predsednik in tako naprej, kako naj izgleda pokrajinska uprava - to so splošne določbe. In v tem zakonu ne govorimo o zemljevidu, ampak če hočete tem določbam v tem zakonu parirati, imeti o njih jasno, izčiščeno mnenje, morate imeti tudi svojo popolnoma čisto rešitev. Tega nimate, spoštovana Vlada. In zato je to zelo podcenjujoče, da nastopate pri tem zakonu s tako negativnim mnenjem, ker nimate rešitve, pa tudi pri ostalih zakonih velja popolnoma enako. Testirate, 3, 6, 8 pokrajin, kako bodo reagirale poslanske skupine. Nimate predloga. Tudi v koaliciji niste usklajeni glede tega, da o drugih vsebinah sploh ne govorimo: glede pristojnosti, glede obsega del, glede načina prenosa in tako naprej. Nimate razčiščenih temeljnih rešitev v koaliciji in ste proti! Ste samo zaradi tega proti, ker v polovici mandata tega niste uspeli narediti.

Včeraj oziroma v sredo, ko smo obravnavali tisto deklaracijo, ki govori o tem, kako naj bi vlada ali državni uradniki delovali v teh postopkih pred evropskimi institucijami, je imel predsednik Vlade polurni nagovor, pa gre za neko splošno usmeritev, ki jo ponavljamo vsako leto. Tu

imamo temeljni razvojni projekt, tudi po njegovem uvodnem inavguralnem govoru je bilo to posebej izpostavljeno, pa ga ni tukaj. Ima druge obveznosti, ne vem, morda bolj pomembne. Zagotovo pa je ta projekt nekaj 10-krat pomembnejši za usodo Slovenije kot tista deklaracija, ki smo jo sprejemali, pa je bila tukaj cela vlada.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod minister se je javil k besedi.

Izvolite.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanske in poslanci.

Vladi je bilo večkrat očitano, da ne ve, kaj dela, da nima cilja in da sploh ne ve, kako bo do tega cilja, ki ga nima, prišla. Hkrati se je pa razprava dotikala tudi vladnega predloga, ki ga seveda vse poslanke in poslanci v tem zboru poznate, ker sem ga predstavil v vseh poslanskih skupinah, kjer ni šlo za predstavitev zakonodaje, ampak je šlo za koncept regionalizacije, členitve. In pri tej predstavitvi sem pokazal, da ima Vlada natančno idejo, kako in kaj je treba pri tem urediti. In ni res, da je neka zakonodaja, ki je sicer celovita, kar smo tudi napisali v svojem mnenju, tudi optimalna. Ni nek predlog, ki je zaključen, dan na mizo tudi optimalen. In temu je služil moj prvi krog posvetovanj v poslanskih skupinah, vseh poslanskih skupinah, kjer smo dali naš eksakten predlog, in to vsi veste v tej dvorani, členitve Slovenije in želeli mnenje poslank in poslancev. Dobili smo mnenja tudi v Poslanski skupini SDS, kjer smo določili ali pa se nekako uskladili v tem, da se izplača o pokrajinah naprej pogovarjati. Seveda se izplača, ker če se nehamo o tem pogovarjati, potem se nehamo pogovarjati o decentralizaciji Slovenije. O tem sem že večkrat govoril in s tem ste se strinjali in s tem se tudi danes vsi razpravljavci tukaj strinjate. Torej, da je ustanovitev pokrajin potrebna. Razlikujemo se samo v konceptualnem pristopu, kaj naj te pokrajine počnejo, kakšna naj bo vsebina, pristojnosti, financiranje. In sedanja vlada se je odločila te dileme razčistiti na strokovni osnovi, na strokovnih podlagah. Strateški svet je pripravil okvir optimalne rešitve členitve Slovenije. Strateški svet je postavil okvir oziroma osnovo, na kateri se je šla Vlada pogovarjat v poslanske skupine. Strateški svet pripravlja, torej je dal osnovo za neko optimalno rešitev, ki jo bomo tudi ponudili vsem državljanom in državljanom Republike Slovenije; ne jih nekje z vrha prisiliti in jim odrediti, kaj je najboljše za vse. Ne, lahko jim pa ponudimo nekaj, kar je strokovno podprto in kar z vso odgovornostjo mora Državni zbor tudi sprejeti. Torej, tudi poslanke in poslanci sprejemajo odgovornost.

Zakaj smo morali spremeniti ustavo, zakaj ni bilo mogoče ustanoviti pokrajin od spodaj navzgor, torej z združevanjem občin? Zato, ker je toliko različnih interesov v Sloveniji; toliko različnih interesov, ki niso pokazali nobene koherentne volje h konvergenci nekih večjih samoupravnih lokalnih skupnosti. Zato je bila ustava sprejeta in odgovornost za ustanovitev pokrajin prenesena na državne organe, na ta parlamentarni zbor. In ker je to že šesti poskus regionalizacije v tem obdobju in ker se danes ne pogovarjamo o vladnem predlogu, ki je že, zakonodaja je pripravljena, moram povedati, da pri prvem krogu pogovarjanj z vsemi poslankami in poslanci, pri pogovarjanju z župani, kjer smo imeli vseslovensko srečanje na Brdu, se je izkazalo, da tudi sedanji predlog, ki smo ga postavili na mizo, ni optimalen. To ste povedali tudi vi v vaši poslanski skupini in zato smo se dogovorili, da se bomo pogovarjali in skupaj našli optimalni predlog. Zato jaz danes ne vidim razloga, da govorimo, da je vaš predlog slab in da je naš predlog slab. Danes se pogovarjamo o tem, da poberemo najboljše iz vsega, kar imamo. In sestavimo nek optimalni predlog, ki ga bomo lahko dali državljanom in državljanom Republike Slovenije in jim povedali, poglejte, predlagamo, da se Slovenija razčleni tako, ker vsi skupaj tukaj menimo oziroma nas večina meni, da je to najboljše. In oni bodo to sprejeli ali pa ne. Ne bomo jim mi odredili, kako naj se pospeši členitev. In da je Vlada pri obravnavi tega prvega predloga zakona o pokrajinah širše komentirala predlog, izhaja iz tega, da je Vlada obravnavala vsak zakon, vsak zakon od šestih v paketu pokrajinske zakonodaje v kontekstu, saj ni mogoče enega zakona potegniti iz konteksta in povedati, dober je v tem delu, slab je v tem delu, če se ne nanaša na kompleten proces regionalizacije. Zato je tudi v komentarju pri predlogu zakona o pokrajinah omenjeno število pokrajin.

Tudi predlog, da bi amandmirali vaš predlog in na ta način določili neko optimalno rešitev, se nam ne zdi ustrezen, ker je konceptualna razlika prevelika. Vsi dobro veste, da izhajamo iz vsebine, iz financiranja, iz dinamike prenosa pristojnosti in šele takrat sledi dogovor o številu pokrajin. Takšen je naš pristop in tudi strateški svet je ugotovil, da je takšen pristop optimalen k predlogu, ki je v bistvu predmet za pogajanja. Vi poznate ta okvir, veliko se je v medijih pisalo, tudi predstavil sem ga. Mislim, da kakor se je razprava na to tematiko začela, da vseeno Konvertiramo, da vsi vemo, da vsi postavljamo pomen pokrajin, ki je bistvenega pomena za to, da se regionalna politika, ki se je v teh kriznih časih izkazala kot neoptimalna, postavi na boljše in bolj zdrave temelje. Sem pa že večkrat povedal, da Zakon o skladnem regionalnem razvoju lahko te stvari tudi uredi. Seveda, na ustavni formi pokrajin bo to mogoče na en način, na statističnih regijah, kakor jih imamo zdaj, bo to mogoče na drug način. Ampak, ta vlada ima v načrtu predvsem skladen

regionalni razvoj. Pokrajine pa potrebujejo usklajevanje, potrebujejo še zorenje in zato smo predstavili odločitev in nadaljnjo predstavitev zakonodaje, ki jo dopolnjujejo, na kasnejši čas.

Mi smo tudi želeli, da bi se pokrajinski paket obravnaval enotno, in izkazalo se je da je bila ta želja upravičena, ker je med razpravo že o samem predlogu zakona o pokrajinah prišlo na prekrivanje ostalih zakonov. Predvsem pa se je razprava razvila že na neka druga področja, predvsem glede črpanja evropskih kohezijskih sredstev, kjer moram spet, kljub razpravi, ki je bila pred kratkim v parlamentu, kljub dvema razpravama, ki je bila pred kratkim na Odboru za lokalno samoupravo, povedati, da nismo razpisali samo tretjine kohezijskih sredstev, razpisali samo 105% po dinamiki, ki je bila načrtovana v letu 2007 do 2009, tako da so stvari jasne. Razpisali smo peti javni poziv, tako kot smo obljubili, 29. januarja, kjer smo razpisali 203 milijone evrov, medtem ko je bilo iz prvih štirih razpisov porabljenih do zdaj 206 milijonov evrov. Torej, da mi zadržujemo nek denar, da zadržujemo regionalni razvoj, iz teh podatkov ne moremo zaslediti. To, da pa regionalne razvojne agencije niso opravile svojega dela in dobro prebrale uredbo o regionalnih spodbudah, kjer natančno piše, da je zdaj uveljavljen dvostopenjski proces ravno iz teh razlogov, da se izognemo težavam iz prvih štirih javnih razpisov - pa ne težavam v Sloveniji, ampak težavam pri povračilih - , je pa v bistvu tudi deloma naš problem, ker so bili roki kratki. Zato sem že večkrat povedal, da bomo mi pomagali iz naše strani na ta način, da bomo poskušali medresorski komisiji svetovati oziroma ji dati navodilo, da ne izkoristi šestdesetdnevnega roka za pregled občinskih projektov in se na ta način kompenzira škoda oziroma zamik, ki je na ta način nastal.

Je pa izredno nekorektno, da se pa očita sedanji vladi zahtevke za povračilo. Zahtevki za povračilo so konec leta 2008 znašali 0 evrov in vsi zahtevki za povračilo - to pomeni, to je črpanje evropskega denarja, tisti, ki pride v naš proračun nazaj iz evropskega - vsi ti zahtevki za povračilo so producirali oziroma vrnili denar v leto 2009 in to, vsi vemo, uspešno, z več kot 155 milijoni presežka slovenskega proračuna nad evropskim. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Oprostite gospod Tanko, najprej razprava. Gospa Brunskole ima besedo.

RENATA BRUNSKOLE: Najlepša hvala. Spoštovani gospod minister s sodelavci, gospod podpredsednik, kolegice in kolegi. Danes pripravljenega oziroma predlaganega pokrajinskega paketa ne bom podprla, zagotovo pa bom podprla takšen paket zakonodaje, ki bo vsebinsko dopolnil še vse tiste dileme, pomisleke in pripombe, o katerih smo danes imeli priložnost slišati.

Glede na to, da smo še pred časom te vlade imeli priložnost spremljati izredno veliko željo in interes po sprejetju paketa pokrajinske zakonodaje, me ta vloženi paket ne preseneča. Odprte dileme pa so še na številnih področjih. Predvsem na področju financiranja pokrajin, prenosa nalog in tudi prenosa sredstev, zagotovo tudi zagotovitve finančnih sredstev. Pomembna pa bodo tudi vprašanja, kot je čas trajanja mandata, in še vse, kar se tiče tudi volitev v zvezi s pokrajinami.

V tem predlogu pokrajinske zakonodaje je bilo tudi, tako kot je tudi povedal kolega, vodja Poslanske skupine Socialnih demokratov gospod Kontič, tudi nekaj konfliktov. Zato to samo še potrjuje dejstvo, da je treb paket zakonodaje dopolniti in še dodati nekatere opredelitve. Zagotovo ni jedro problema samo način pristopa in način razmišljanja o pokrajinski zakonodaji. Bistvo vzpostavitve pokrajin, to je takšnih samoupravnih lokalnih skupnosti na drugem nivoju lokalne samouprave, ki bodo postale generator skladnega in trajnostnega regionalnega razvoja v družbi. Ravno vzpostavitev pokrajin je ključ do hitrejšega in enakomernejšega razvoja države.

Glede na današnjo razpravo in veliko željo iz preteklosti ugotavljam, da se nimamo česa bati, da tudi tokrat, ko bomo sprejemali paket pokrajinske zakonodaje, katerega odgovornost za pripravo je na strani ministra za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, skupaj s sodelavci, v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in tudi strokovnjaki, poznavalci tega področja. O tem, koliko ima Vlada že pripravljene in v kakšni obliki, danes ni naša odgovornost, niti župana Ljubljane, niti pripravljavcev projektov na področju energetike ali pa še koga drugega, ki je bil danes omenjen. Zagotovo je to, kot sem že rekla, to odgovornost ministra, torej Službe Vlade za lokalno samoupravo. Glede na to pa, da sama tudi prihajam iz območja, ki ima težave v razvoju, sem prepričana in pričakujem, da bomo v Sloveniji čim prej prišli do pomembnih ukrepov in sprememb zakonodaje, ki bodo odpravile krivice, ki so se zgodile nekaterim subregijam, torej tudi Beli krajini, in čim prej z zakonodajo zagotavljali skladni regionalni razvoj Republike Slovenije.

Seveda zanimivo je tudi to, da bo današnja razprava šla lahko v izredne širine. Tudi danes je bila ta razprava tako pestra, da je šla ne samo za 10 let nazaj, za 20 let nazaj, za bistveno več let nazaj in pri nekaterih zadevah skoraj nismo našli rdeče niti s paketom pripravljene pokrajinske zakonodaje. Želim si, da bi bila ta razprava danes strnjena, predvsem pa, da bi opredelila bistvene argumente, da bi tudi na strani gospoda ministra in sodelavcev bilo lažje pripraviti takšen paket pokrajinske zakonodaje, ki ga bomo vsi skupaj vsaj z dvotretjinsko večino tudi potrdili. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Tanko, izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Veste, problemi na področju črpanja evropskih sredstev zagotovo obstajajo, so veliki. Ministrstva, predvsem Služba Vlade za evropske zadeve je eno leto ovirala razvoj oziroma razpis za več kot 200 milijonov evrov sredstva, ki so namenjena pač lokalnim področjem. To je nedvoumno jasno. Več kot leto dni, spoštovani minister, so zadeve stale! Če bi lahko ta sredstva bila razpisovana skozi pokrajinske zadeve ali pa od tam menežerirana, bi bila že zdavnaj porabljena, ker projekti stojijo, projekti čakajo. Tu so številni poslanci, ki so bili župani, pa vam lahko konkretno povedo s svojimi primeri. Žal se je zgodilo tudi, ne samo na področju vašega resorja, tudi na področju kulture je prišlo do tega, da se sredstva ne bodo porabila. 60 ali 70 milijonov evrov sredstev, namenjenih za kulturne projekte, bo prerazporejenih, kljub temu da je ministrstvo dobilo 52 prijav na razpis, je bilo od tega odobrenih samo pet ali šest projektov in 47 zavrženih, kot dobrih projektov, bo zaradi tega, ker ministrstvo ni razpisalo sredstev ali dovolj sredstev, propadlo na tem področju 60 oziroma 70 milijonov sredstev. To drži. In ker nimamo ustrezne pokrajinske organiziranosti, se s temi problemi ukvarja ta koalicija na nesistemski način z zakonom o glavnem mestu, z zakonom o razvojni pomoči Pomurja urejamo nek drug problem in drug del Slovenije, čeprav imamo sistemski zakon, in sedaj imamo še neko tretjo modifikacijo. Ustanavlja se razvojni svet za Belo krajino in Kočevsko.

Mesec dni nazaj je bila Vlada na obisku v ribniško-kočevskem delu in Beli krajini, kot področju, ki je bilo ocenjeno, da je področje z velikimi razvojnimi problemi. Pa vendarle sklicujete danes razvojni svet, v katerega niste povabili nobenega predstavnika občin ribniškega območja, tam so tri občine, in nobenega predstavnika gospodarstva s tega območja. Z območja Ribnice, Sodražice in Loškega Potoka ni nikogar v tem vašem razvojnem svetu, spoštovani minister. Tri občine so v celoti izpadle iz tega razvojnega sveta! Na tak način, ko se politično določa, kdo je v nekem območju primeren, da se vključi v razvojni svet, in kdo ni, na tak način te zadeve ne morejo in ne smejo funkcionirati. To je definitivno. Vabilo imam pred seboj, spisek, koga ste vabili. In teh treh občin v tem vašem vabilu za sestanek danes ob enih na Vladi ni, ne Ribnice, ne Sodražice, ne Loškega Potoka! In nikogar od gospodarstva iz teh treh občin! S tako izključevalno politiko, ki jo vodite, najbrž ni mogoče pričakovati nobenih posebnih ukrepov, nobenih posebnih priložnosti, nobenih celovitih pristopov, ker gre za izključevalni pristop. Celo znotraj območja, ki ste ga obiskali pred enim mesecem, ste izključili tri občine. Ne vem, zakaj, s čim so si to zaslužile, zakaj tak nesistemski pristop? In težko sprejemam potem to zgodbo o tem, da imate kaj pripravljenega. Nimate! To je paket pokrajinske zakonodaje, ki ga imam na mizi, in toliko dokumentov nam ni

nihče predstavil v tem mandatu. To je šest zakonov, ki jih bomo danes obravnavali, in to je to. Tega Vlada, vladna ekipa, vladna garnitura, ni predstavila v tem mandatu, ni vsebinsko predstavila. Niste predstavili niti enega zakona o prenosu pristojnosti - to je tale zakon. Ni časovnega načrta, kako boste to prenašali, katere naloge in tako naprej. Bodimo pri teh zadevah, o katerih govorimo, zelo natančni. Ne pogovarjamo se o tem, kaj razmišljajo v strokovnem svetu ali strateškem svetu pri predsedniku Vlade, pogovarjamo se o konkretnih rešitvah, ki so predložene v Državni zbor in o katerih je treba odločati. In kasneje, ko bomo odločili, večje bodo težave. Kasneje, ko bomo odločili, več bo posebnih rešitev za posamezne partnerje politične koalicije, ki je sedaj na oblasti. Če hočemo pristopiti sistemsko, celovito, enakopravno, enakovredno do vseh in dati vsem enake priložnosti - zakon je pač tista rešitev, ki prinaša enake priložnosti -, potem je treba to podpreti, v načelu, in iti v naslednji korak. In če je treba kakorkoli drugače urediti, to drugače uredimo.

Spoštovani minister, naslednjega pol leta, sem prepričan, ne boste uspeli pripraviti celovite zakonodaje na tem področju in jo predložiti v Državni zbor. Sem skoraj prepričan, kajti ministri imajo prevelike apetite in preveliko željo po centraliziranem vodenju resorja, ki ga obvladujejo. Prepričan sem, da bo to tako, ker malo poznam te zadeve, od spodaj, ker sem bil tudi župan, in od zgoraj. In če bi takrat, ko so se pojavili interesi za ustanovitev pokrajin od spodaj, to spustili in ne bi prišlo do politične odločitve v tedanji koaliciji v času Drnovškovih vlad, bi te pokrajine že imeli, tudi na tak način. Vendar, prišlo je do politične blokade tega procesa. Bil je vložen zakon o Koroški, dvakrat ali trikrat zakon o Savinjsko-saleški pokrajini, tudi gospod Kontič je bil podpisnik, pa nekdanji oziroma sedanji vaš minister Lahovnik in tako naprej. Bil je vložen tudi zakon o Beli krajini, pa še kaj bi lahko naštel. Tudi severnoprimorski - gospod predsednik Vlade ga je vložil, tam že davnega leta, ne vem, 1999 ali pa 2000, kot poslanec Državnega zbora, morda je bil celo predsednik Državnega zbora, ko je to storil. Da se! Vendar je bila politična odločitev, da k temu na tak način ne pristopi in ste ustavili kompleten proces. In sedaj, ko imamo na mizi celovit projekt, celovit predlog, da bi to lahko izpeljali in nadgradili, se ponovno politično blokira; ob tem da ni ponujene nobene alternative za to blokado. Ni alternative. Ta trenutek ne. In težko bo tudi v naslednjem pol letu dati na mizo alternativo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod minister, izvolite, imate besedo.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsedujoči. Poslanke in poslanci! Več hipotetičnih trditev je bilo izrečenih, katerih

ne bom pojasnjeval, je pa bilo tudi nekaj konkretnih trditev, ki jih lahko pojasnim.

Da smo eno leto zadrževali sredstva za regionalni razvoj - če sem prav razumel - , ni nikakor res. Res pa je, da smo morali sanirati razmere, v katerih so bili prvi štirje razpisani. Ja, morate vedeti, da do začetka novembra ni bil počrpan. Torej, to pravim, to je črpanje, vrnjen denar. Noben denar v slovenski proračun iz tega naslova, iz naslova prvih štirih razpisov za prioriteto razvoj regij. Zakaj ni bil? Zato, ker je Računsko sodišče imelo dvakrat pripombe in je Urad za nadzor proračuna imel pripombe. In seveda hkrati s tem tudi Evropska komisija. Že takrat, ko smo razjasnili te težave in obenem nismo šli v nov razpis, zato da smo lahko sploh počrpali denar iz prvih štirih razpisov, je pa minilo nekaj časa. Zato smo pa razpisali sedaj še ved preostali denar ali skoraj toliko, kot je v bistvu bilo v prvih štirih razpisih porabljenega. Ampak jaz mislim, da danes ni tema črpanja evropskih sredstev, tema je bila pred kratkim tukaj v parlamentu, kot sem povedal, še na odborih.

Očitati nesistemski pristop našemu predlogu, ki ga še ni. Mi smo imeli usklajevanja, mi smo pokazali, da smo se sistemsko lotili tega problema. Se pa strinjam z vami, da je to politična tematika "par excellence" postala v teh šestih poizkusih oziroma v tem šestem poizkusu. Zato smo pristopili s strokovnimi podlagami, da vsaj neke racionalne temeljne postavimo za nadaljnjo razpravo, debato - če želite, pogajanje - o neki skupni rešitvi. Ker odgovornost je na Državnem zboru oziroma na Vladi, da sprejme pokrajine. In da je bilo zablokirano ustanavljanje pokrajin od spodaj navzgor, tudi ne verjamem, v končni fazi je bila leta 2006 spremenjena ustava, kjer se je ugotovilo, da od spodaj navzgor pokrajin ne bo mogoče ustanoviti. Torej, kvečjemu takrat je bilo blokirano, čeprav dvomim, da se je razmišljalo na ta način, ampak jaz globoko verjamem, da se je razmišljalo v tej smeri, da nekako do pokrajin vseeno pridemo. Upam, da se še zdaj razmišlja v tej smeri, vsaj Vlada tako razmišlja, koalicija tako razmišlja, in upam, da bomo v Državnem zboru vsi skupaj tako razmišljali.

Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Besedo ima gospod Zanoškar - ga ni.

Gospod Barovič, izvolite.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovane kolegice in kolegi.

Kar veliko let sem aktivno sodeloval in tudi govoril in poslušal o regionalizaciji v Državnem zboru. V uvodu bom povedal eno bistveno resnico - regionalizacija je misija nemogoče! "Mission impossible!"

Izvirni greh je nastal tistega leta, ko smo v ustavo vnesli zavezo, da bo Slovenija imela regije, in naredili smo izvirni greh, ker nismo v ustavi takrat določili in zapisali število teh regij. Če bi bilo to narejeno, potem bi danes regije že bile. Tako pa, kolegice in kolegi, regij ne bo. Ob vsej dobri volji prejšnjega pripravljavca, katerega vsebino, rezultat dela ponovno obravnavamo danes, čeprav je Državni zbor enkrat že rekel: ne. In verjamem, da bo minister s sodelavci želel narediti novo regionalizacijo, ampak povem vam, da je ne bo. Nikoli ne bomo našli soglasja in skupnega jezika. Najmanj, pa čeprav je to najmanjši problem, ampak v bistvu bo največji, glede števila pokrajin.

Drugič. Tako v tem sistemu, o tem kaj več, ko bomo govorili o prenosu nalog v pristojnost pokrajin, kot tudi v prihodnjem sistemu, ni natančno določen prenos nalog in pristojnosti. In se tudi ne moremo določiti! Ne more se določiti zaradi tega, ker posegamo v vmesni nivo med državo in med lokalne skupnosti, ki je bil že enkrat podrt; podrt takrat, ko so se upravne funkcije ločile od vsebine dela lokalnih skupnosti. Če bomo želeli oblikovati pokrajine, bodo te morale imeti neko organizacijsko obliko, ki ne bo nič drugega kot mini politična ureditev države Republike Slovenije. Pomeni: regije bodo morale imeti tako imenovani parlament, regije bodo morale imeti tako imenovano Vlado in regije bodo morale določene vsebine opravljati. Že v tem sklopu zakonov, o katerih bomo danes še govorili, je kljub popisu prenosa pristojnosti popolnoma nejasno, ali govorimo o enotirnem sistemu ali govorimo o dvotirnem sistemu, ker se istočasno govori tudi o prenosu upravnih funkcij države na regije, po drugi strani pa imamo upravne enote že v tem sistemu in že spet se govori tudi o tem, da upravne enote ostajajo, če bo tako imenovani dvotirni sistem.

Vsebina dela in pristojnosti so v konkretnem zakonu, o katerem govorimo, zelo neživljenjsko in nejasno postavljene. Ob tem naj opozorim, da - kar bom malo bolj podrobno razložil kasneje - pomeni katerakoli regionalizacija, ali ta, ki je določena v teh aktih, o katerih kompleksno danes razpravljamo, ali pa nova, bo pomenila selitev velikega števila birokratov z državnih upravnih organov na regionalne upravne organe, kar je drugič misija nemogoče. Ker ta trenutek lahko zapišete v anale, povem, da se tudi tisoč birokratov iz Ljubljane ne bo potem vozilo na sedeže 6, 8, 14 ali kolikor regij si bo še kdo izmislil. Ne bo! Če pa se ne bodo vozili na delo na sedeže regije, pomeni, da bomo zaposlili tisoče in tisoče novih birokratov, kar pa bo od znotraj pojedlo to državo. Tretjič misija nemogoče. Finančna ocena milijarda in pol, ki je zapisana v teh aktih, o katerih danes govorimo, je iluzoren prikaz, zelo nerealen prikaz in je v popolnem nasprotju - če ste pogledali vse dokumente, jaz sem jih - z delitvijo sredstev, ki naj bi izvirno pripadala regijam, samo primerjavo je treba narediti. Da ne govorim o številnih nomotehničnih

pomanjkljivosti v teh zakonih, ko se omenjajo še tolarji namesto evrov, ko se omenjajo letnice, ki so že bile, da bodo, in tako naprej. Tudi na to bi opozoril pripravljavce za drugič.

Skratka, v tem delu, torej v tem prvem zakonu, pri obravnavi prvega predloga zakona o ustanovitvi pokrajin, bi rad dodal še to. Če smo že članica Evropske unije in če se vedno ravnamo, seveda upam, da pametno, po izkušnjah drugih držav, ki so članice prav tako ene velike države, bi lahko ugotovili in opazili trend, ki velja za države Evropske unije. Ta trend pa je zmanjševanje števila občin in zmanjševanje števila pokrajin, ki jih imajo nekatere države. Mi gremo v ravno nasprotno smer. Ob tem je treba upoštevati, ne glede na eno in drugo stran, da ta trenutek ni čas za obravnavo regionalizacije. Ker ne bo nič pomagalo ne pri koriščenju evropskih sredstev, še manj bo pomagalo, škodilo pa bo trenutni ekonomski situaciji držav Republike Slovenije, ker ne vemo, kako se bomo mi ravnali do Evropske unije glede zmanjševanja javnofinančnega dolga, kaj šele, da bi si lahko v prihodnjih treh letih privoščili še, po moji oceni, več kot 2 milijardi evrov za regionalizacijo, če moramo, mislim da, okoli 1,9 ali 2 milijardi zmanjšati primanjkljaj do leta 2013. Ni čas, niti ni potrebe glede na velikost države, Republike Slovenije, tako velikost, območja kot velikosti števila prebivalcev. Na NUTS-2 nivoju smo se Slovenci odločili, da imamo dve pokrajini, zahodno - in vzhodnoslovensko. In že ta delitev na tem evropskem nivoju je dovolj. Več kot dovolj! In ta delitev je pravzaprav tista, ki je v osnovi dejstvo, ki določa kohezijsko in strukturno politiko. Razumem in ene in druge pripravljavce, ampak vse skupaj, kolegice in kolegi, je samo ena modna muha in neka politična predigra, malo prekmalu za volitve za dva ali tri mandate naprej. Bodimo realni. Pokrajinska zakonodaja - ta, pripravljena, in tista, ki se pripravlja - daje samo osnovo mnogim, ne rečem vsem, mnogim, ki hrepenijo, da bodo postali tako imenovani regijski šerifi, da bodo postali predsedniki regionalnih parlamentov, da bodo postali predsedniki regionalnih vlad. To je v osnovi skrita resnica, ki govori o tem, da si tako eni kot drugi želijo regionalizacijo Slovenije. In rezultat, tudi če bi ta regionalizacija bila, rezultat bi bili enaki prepiri, kot so danes, vendar na kvadrat. Danes se statistične regije mogoče prepirajo med seboj, katera bo tista, ki bo od države več dobila, ali za ceste, ali za zdravstvo, ali za kaj drugega. Takrat, ko bodo regije, se bodo regije med seboj najprej prepirale in kregale, koliko bo katera imela, koliko bo katera kam dala in potem se bodo še vse skupaj prepirale z državo, ki bo tudi še ohranila nekatere pristojnosti in tudi držala roko nad financami.

Glede na čas, v katerem živimo, ponavljam tisto, kar sem povedal na srečanju županov glede regionalne politike, sedaj ni čas za ukvarjanje sploh z regionalno politiko. Sedaj niti

ni potrebe, sedaj niti ni možnosti, vsaj do leta 2013, ko bo jasna slika, gospodarska slika, fiskalna, monetarna slika Evrope in države Republike Slovenije, ko bomo imeli urejeno davčno politiko, ko bodo delavci manj obremenjeni z davki, ko bo njihova bruto plača skorajda enaka neto plači, tako kot je v mnogih državah. In ko se bodo prihodki od davkov zbirali v državni blagajni, takrat, kolegice in kolegi, pa bo čas za razmislek o tem. In če bi prišli do tega, da bi si regije v tem času opomogle in bile gospodarsko močne ali močnejše, boste opazili, da bo nenadoma velika želja v Državnem zboru, po tem da se regionalizacije sploh ne bi šli. In verjemite, da je v mojih besedah veliko resnice, ker sva tudi s kolegom gospodom podpredsednikom Državnega zbora skupaj sedela in oblikovala spremembo ustave. Še to se spomnim, ko smo sedeli v eni sobi. Ko, žal, nismo prišli do bistvene rešitve, to pa je - in to povem, da je rak rana - , ko nismo določili kot ustavno določilo število pokrajin. Če bi to naredili, bi tudi te pokrajine, ki so danes, ne bi jih bilo 14, ampak toliko, kolikor bi jih bilo določenih, ampak ta zakonodaja in pokrajinizacija bi že bila.

Torej moje osebno mnenje, iz izkušenj govorim, in mnenje tudi Slovenske nacionalne stranke je, da prvič, ta zakonodaja - to bom razložil še enkrat kasneje ob posameznih zakonih - ni dovolj dodelana, ni slika današnjemu stanju in tista, s katero se trudi minister in njegovi sodelavci, jaz bi priporočal, da bi se trudili s številnimi drugimi stvarmi, ki nas hudo tepejo, pa so tudi sestavni del v tistem delu prenosa pristojnosti, ki govori o pripravi občinskih prostorskih načrtov, sploh prostorskih načrtov, kjer so ideje, da bi ti prostorski načrti nastajali v pokrajinah, tako imenovani pokrajinski prostorski načrti, in potem še pokrajinski podrobni prostorski načrti, pa če si pogledamo v obraz vsi zdaj skupaj - ministru pa boste prenesli - toliko let, 4, 5 let čakajo vse občine na ureditev prostorskih načrtov. Mi čakamo z OPN-jem, govorim zdaj samo delček kot župan, tri leta in ne pridemo nikamor; nikamor, že zdaj, kaj šele bo, če bi vsaka pokrajina zase delala te prostorske načrte, o njih odločala in sklepala in potem usklajevala delno z državo, ker tako piše, da naj bi.

Spoštovane kolegice in kolegi. Z vsem priznanjem do vložnega dela tako pripravljavcem tega, tistim pred nekaj časa, kot prihodnjem - še enkrat: škoda časa. To je misija nemogoče. Boste videli!

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Anderlič, ga ni. Gospod Göncz izvolite, imate besedo.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa državna sekretarka, spoštovani gospod predstavnik Vlade in kolegice in kolegi oziroma samo kolegi, kolegic ne vidim. Osnovno stališče moje in tudi madžarske narodne skupnosti je,

da so pokrajine v Sloveniji kljub temu zelo potrebne, saj v primeru dobro zastavljenih kompetenc in razmerij do lokalnih skupnosti in države ter z ustrezno organiziranostjo bodo nedvomno lahko zelo pomembne, morda tudi najpomembnejši dejavnik v procesu uveljavljanja skladnejšega regionalnega razvoja. Seveda je ključno vprašanje, kot je že danes bilo večkrat poudarjeno, vprašanje prenosa kompetenc, in to v obeh smeri, torej s strani države na pokrajine, vendar po moji presoji tudi od spodaj navzgor, torej s strani lokalnih skupnosti na pokrajine. In v zvezi s tem je izredno pomembno vprašanje, kar bo verjetno tudi vedno kamen spotike, financiranje celotne preobrazbe oziroma celotnega nastanka pokrajinske organiziranosti.

Če temeljiteje analiziramo to kompleksno vprašanje tudi preko teh zakonov, ki so zdaj na dnevnem redu, vedno bolj spoznavamo, da so se na področju preobrazbe lokalne samouprave v preteklih skoraj dveh desetletjih, dogajale tudi zakonske in praktične nedoslednosti, ki so, žal, posredno ali neposredno tudi vplivale oziroma še vplivajo na težave v zvezi s sprejemanjem pokrajinske zakonodaje. Glede na omenjene izkušnje, je nedvomno treba pretehtati bistvena vsebinska vprašanja, kar pa mu pomeni, da se lahko ta pomembna naloga vleče v nedogled. Sedaj oziroma danes je bilo kar precej govornikov, ki so izrazili kar precejšnjo skepso v zvezi s tem, da se lahko ta zadeva premakne z mrtve točke. Kljub vsemu jaz sprejemam predlagane zakone s strani največje opozicijske stranke kot dodatno opozorilo, da se k temu vprašanju pristopi še z večjo resnostjo. Vendar je v tem tudi ogromno političnih, konfliktnih, bom rekel, "prepucavanj", vendar kljub vsemu je tudi to lahko prispevek, da se na tem projektu dela še bolj intenzivno in še bolj strokovno.

Na osnovi izjav gospoda ministra oziroma na osnovi spremljanja dogodkov v preteklih mesecih, tednih, je treba poudariti, da je bilo oziroma da so določeni koraki tudi že narejeni. Žal pa potreben konsenz, ki bi presegel strankarske interese in temeljil na nekih trdnih strokovnih osnovah, žal še ni na obzorju. To je dejstvo.

V zvezi s konkretnimi predlaganimi besedili Slovenske demokratske stranke, ki so, kot je že bilo poudarjeno, v veliki meri identična tistim, ki so bili že predlani, kar pa samo po sebi ni slabo, so predlogi in interesi narodnih skupnosti le do neke mere upoštevani. Določene zadeve so zajete v omenjenih šestih zakonih, vendar, žal, določene naše težnje pa v omenjenih zakonih niso zajete. Žal niso bile v celoti zajete tudi v tistih pojasnilih, ki smo jih bili deležni s strani sedanje vlade, ko je gospod minister predstavljal svoje izhodiščne teze v zvezi z nastankom nove pokrajinske zakonodaje. Zato poudarjam, da je naše najpomembnejše stališče oziroma naša težnja, govorimo predvsem v imenu madžarske narodne skupnosti, daje na narodnostno mešanem območju, ki je že zdaj ustavno opredeljeno mesto

uresničevanja pravic avtohtonih narodnih skupnosti, v okviru pokrajinske zakonodaje tudi zagotovilo za neko specifično enoto, ki se lahko imenuje subregija ali kakorkoli drugače, kjer se razvojne možnosti in doslednejše uresničevanje jezikovnih, kulturnih in drugih pravic lahko še uspešneje rešuje.

In na koncu bi poudaril še eno zadevo, kar je kljub zelo poglobljenim vsebinskim razpravam in nekim stališčem, da naj bi bil najvažnejši segment te zakonodaje optimalna pot prenosa kompetenc in financiranja - žal, je le najvažnejši kamen spotike število regij oziroma pokrajin in vprašanja v zvezi s tem. Zato, za konec, v primeru moje oziroma naše regije moram poudariti, da se večina prebivalcev Pomurja, seveda ne vsi, ampak večina, opredeljuje za Pomurje kot samostojno regijo. Mislim, da je takšen pristop upravičen iz več razlogov. Brez poglobljene razprave in tolmačenja, če omenim zgolj zgodovinski, narodni in pa narodnostni, verski, socialni, gospodarski, demografski in ne nazadnje razvojni vidik, mislim, da je to stališče Pomurcev do tovrstne regije v kakršnikoli organiziranosti utemeljeno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Brulc.

MIRKO BRULC: Lepo pozdravljeni vsi prisotni!

Seveda čutimo potrebo po pokrajinski organiziranosti, verjetno, marsikje v Sloveniji, še posebej pa v mestnih občinah, kjer opravljamo tudi vrsto nalog, kjer že sedaj nekako izvajamo pokrajinske vsebine. Za boljše razumevanje bi predstavil nekatere naloge v Mestni občini Nova Gorica, iz prakse, pa bom mogoče malo daljši.

Skrb za razvoj zdravstva, za šempetrsko bolnišnico, je skrb mestne občine. Razvoj visokega šolstva, Univerze v Novi Gorici - milijon in pol letno namenjamo za to izobraževalno infrastrukturo - država ne daje za to nič. Gradimo kampus - pa je stvar Mestne občine Nova Gorica. Skrb za poklicne gasilce, za civilno zaščito, za tisto drago opremo - je naša skrb. Področje kulture, gre za knjižnico, Slovensko narodno gledališče, ne nazadnje koncertno dejavnost, ki je odprta v celem prostoru - je izključno naša skrb. Področje športa, da ne govorim o regionalnih klubih, nogometu, kajakaših in podobnem - je naša skrb. Sociala, center za odvisnike, metadonska ambulanta, ŠEN - , materinski dom, varovana stanovanja - so naša skrb. Infrastruktura širšega pomena, se pravi, velike investicije v vodovode, ki pokrivajo celoten teritorij, kohezijska sredstva in tako dalje, cestna povezava. Gospodarstvo, izgradnja in delovanje tehnološkega parka, milijon in pol sredstev dajemo skladu drobnega gospodarstva za brezobrestne kredite, nepovratna sredstva kmetijstvu in tako dalje. Čezmejno sodelovanje, to je specifika tu ob meji, kjer smo prerasli tiste pohode prijateljstva, kolesarjenja, pobratenih krajevskih skupnosti in tako dalje. Danes gradimo na

evropskem teritorialnem združenju - včeraj je predsednik države to posebej poudaril in bil zadovoljen s to iniciativo, ki je edinstvena v Evropi, in upamo, da bomo uspešni.

Se pravi, gre za vsebine, ki so za celotno Goriško, Primorsko zelo pomembne, se pa dogajajo na nekem ozkem teritoriju in so odgovornost mestnega župana. Lahko bi še našteval, pa naj bo to dovolj. Imam pa srečo, da je Nova Gorica, stara občina, razpadla samo na šest občin - ne kot v Prekmurju na štiriindvajset ali ne vem koliko - da se teh šest županov ne glede na strankarsko pripadnost dobivamo, dogovarjamo in si pomagamo.

Seveda, ob upoštevanju zgodovinskih, kulturnih, pa tudi gospodarskih, pa tudi zemljepisnih oziroma reliefnih dejstev, računamo na samostojno Severnoprimorsko pokrajino, kajti velikost te pokrajine pravzaprav ni takšnega pomena, govorim o reliefni, o površinski velikosti, ker potem bi v Italiji lahko bila pokrajina od meje do Dolomitov ena pokrajina, pa se to ne zgodi. Moram tudi povedati, da enotna pokrajina Primorske pomeni to, da bi bile daljave za realizacijo nekaterih interesov občank in občanov izjemno velike od Bovca do Kopra je tako daleč kot od Nove Gorice do Maribora. Potem je Slovenija ena pokrajina in je stvar rešena.

Pomemben element funkcioniranja pokrajin so tudi finančni viri, danes je nekaj bilo o tem rečeno zelo plaho in velikih korakov si tukaj ne more privoščiti država in mi to razumemo, da bo treba postopno, ne čez noč, opraviti te korake in vzporedno z nalogami deliti tudi finančna sredstva. Nedorečenosti je veliko tudi glede na volitve organov v to pokrajino in podobno. Mislím pa, da bi vzporedno morali začeti se pogovarjati tudi o vsebinah Državnega sveta. Ta se danes ukvarja s predavanji, z okroglimi mizami in tako dalje. Z ustanovitvijo pokrajin bi moral ta Državni svet moral dobiti neke druge vsebine, še posebej pa, če bo prišlo do nezdržljivosti županske in poslanske funkcije, potem bi morali o tem voditi zelo odgovorne in zahtevne pogovore.

Danes sem bil prepričan, da se bomo pogovarjali več o vsebinah, ampak dogaja se nekaj drugega oziroma se je do zdaj. Nastop predlagatelja je baziral na kritiki, da ni tukaj celotne Vlade, da ni predsednika Vlade in tako dalje, v nastopu predlagatelja pa žal ni bilo niti enega vsebinskega poudarka, ki bi prispeval k razjasnitvi nekaterih problemov. Jaz si dovolim kot briljantnega oceniti nastop kolega Pukšiča. Njegova ponudba, da so v SLS-u pripravljeni pomagati pri pravi zakonodaje - ja, pa kaj si lahko minister pomaga z njegovimi nastopi tukaj, ko je govoril o sužnjelastniških tragedijah, o izkušnjah Grčije in drugih pamfletih, ki ne spadajo sem, pa ne nazadnje tudi Dražgoše in Rotovž in podobno. Na osnovi takšnih razprav pokrajinske zakonodaje, ki bi jo skupaj pripravili opozicija in pozicija, verjetno res dolgo ne bo, kot je rekel kolega Barovič.

Zato zaupam v delo sedanjega ministrstva, ministra, da tudi ob upoštevanju vsebin, ki so bile doslej že dogovorjene in niso vse slabe, in tu moram omeniti prispevek prejšnjega ministra, se opravičujem, dr. Žagarja, da se da nekatere elemente uporabiti v pripravi nove zakonodaje. In vem, da skupina strokovnjakov na tem področju intenzivno dela in da bo ta zakonodaja taka, ki bo tukaj od vseh nas zahtevala trezne in pametne odločitve.

V nadaljevanju današnje seje se ne bom več oglašal, ker vidim, da nima smisla, ker ne gremo na vsebine, ampak gremo na neko ocenjevanje vsega; gospodarske situacije v svetu, domačih zdrah in podobno. Se vam zahvaljujem sedaj za to pozornost in upam, da bomo do te zakonodaje le prišli v doglednem času. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala lepa. Gospod Grill. Izvolite.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Tudi sam bi pričakoval, da bi bila razpravna dvorana bistveno bolj zasedena, da bi bilo tukaj resnično v razpravah moč povzeti neke koristne nasvete; predvsem tistih, ki na tej tematiki delajo že vrsto let in bi znali marsikakšno koristno pripombo ali pa predlog dati, seveda tudi same Vlade. Ministra v tej razpravi sedaj verjetno danes ne bomo več videli. To zagotovo kaže nek odnos do te tematike, ki po moji oceni je zelo zelo pomembna. Če je kakšna stvar, katero lahko vsi skupaj v Sloveniji obžalujemo, je to, da od leta 1991 do danes nimamo pokrajin. Kajti pokrajine bi prispevale k bistveno drugačnemu razvoju Slovenije, manjši centralizaciji, bolj enakomerno bi se Slovenija razvijala, kar bi tudi gospodarsko moč Slovenije porazdelilo, ne bi bilo toliko dnevne migracije zaposlenih iz vseh delov Slovenije v Ljubljano. Za Ljubljano bi se kvaliteta življenja bistveno dvignila, kajti, kaj imajo prebivalci Ljubljane od tega, da na tisoče, na deset tisoče ljudi se vsakodnevno vozi v Ljubljano. Zato je bila, kot sem rekel, zamujena priložnost, vendar nikoli ni prepozno. Zato sam resnično ne razumem, da se sedanja vlada ne zaveda te nujnosti po ustanovitvi pokrajin, predvsem glede na to, da ima odlično podlago že v zakonodaji, ki je bila pripravljena v prejšnjem mandatu. Kajti v prejšnjem mandatu je bil velik napredek že s tem, da smo spremenili ustavo. To je bil velik projekt, ki smo ga izpeljali do konca, in tudi zakonodajo. Šest zakonov je bilo pripravljenih, veliko zakonov je imelo podporo tudi s strani takratnih opozicijskih poslancev, s strani občin in ni bilo res s tisto zakonodajo vse narobe, kot skuša danes koalicija tukaj predstavljati. Veliko, veliko dobrih rešitev je bilo. Verjamem, tudi podprl sem vse rešitve, ker boljše pač takrat ni bilo moč oblikovati. Saj smo tudi takrat na dolgo in široko razpravljali, ne samo v Državnem zboru, vse občine smo v bistvu imele tudi možnost

dajati pripombe. Tako je bilo tisto nek skupek oziroma presek različnih interesov.

Strinjam se, ko je prej predhodnik govoril, da je na mestnih občinah zelo veliko breme na področju šolstva, zdravstva, nenazadnje tudi oskrbe starejših. Tudi sam prihajam iz ene take občine, kjer imamo zelo velike finančne zagate ravno za financiranje takšnih projektov in je zdaj to breme velikih občin in bi bilo bolj prav, da se porazdeli to na regije, ki združuje več občin. Če bi mi imeli regije že pred desetimi leti ali še celo več, sem trdno prepričan, da ne bi imeli danes toliko občin, ki so nekatere resnično majhne, premajhne. Ampak to ne pomeni, da je to slabo. Vsaka občina, ki je nastala na novo, se je hitreje razvijala, vsaj tisto področje, kot bi se sicer. Zato je to bil izhod v sili k decentralizaciji, kajti, če ne bi imeli majhnih oziroma novih občin, bi zadeva bila v Sloveniji še slabša. Zato sam resnično ocenjujem, da marsikakšna občina, ki je nastala, ne bi, če bi imeli regije, in sem lahko prepričan, da bi v primeru regij bilo dovolj politične volje, dovolj znanja, da bi se lahko marsikakšna občina, ki je majhna, potem odločila, da se pač združi ali pa da se združijo, kajti na ta način bi lažje funkcionirale predvsem pri večjih projektih.

In regije; govorimo danes o številu regij. Spoštovani kolegi iz koalicije pa tudi iz Vlade - kakšno pa je to število? Katero število je pravo? Tudi opiranje na stroko - tudi stroka ni tukaj enotna. Sem pa mnenja, da vsiljevati ljudem kakšne naj bodo regije, kako naj bo, mislim, da ne more prinesti pričakovanega učinka. Ravno zaradi odlašanja, da do regij ni prišlo, se vzpostavlja tako veliko število statističnih regij, pa še nekih novih želja, in s tem ljudje danes živijo. Pričakujejo kjerkoli v Sloveniji, da pač tista regija bo. Z nobeno drugo rešitvijo se ne bodo sprijaznili. In to bo vaša odgovornost kako do tega priti. Zanima me, kateri poslanec z določenega področja se bo strinjal s predlogom, da pa tiste regije, iz katere prihaja, pa ko je ne bi več bilo, bo to podprl. In če se bomo ves čas tako pogovarjali, ves čas tako obnašali, nikoli ne bo prišlo do regij. V tem delu se strinjam s kolegom Barovičem, da je to lahko "misija nemogoče". Ampak jaz ne verjamem v to. Lahko bi se tukaj našel ta konsenz. Tudi to število pokrajin, ki smo ga v prejšnjem mandatu tudi na referendumu testirali, da bi lahko to bilo boljše kot nič. Jaz odkrito povem, ne poznam odgovora, katero število je pravo. Vem pa, da je regija, iz katere prihajam, Dolensko-belokranjska, ki zajema približno 140.000, zagotovo ena geografsko zaključena celota s kulturnimi povezavami in z vsem tem ter je prava. Za druge naj se odločajo tisti ljudje, ki od tam prihajajo. Danes so predvsem s strani koalicije vsi kritični, z izjemno predhodnika, kritizirajo, ampak nimajo nobenih konkretnih argumentov, kako bi zadevo izboljšali. Tukaj odpirati dileme na to zakonodajo, ki jo vlagamo, spoštovani kolegi iz koalicije in Vlade, vi ste tisti, ki

morate dileme reševati. Vi niste tisti, ki boste na nek predlog postavljali nove dileme. Zato imate mandat in od vas se to pričakuje. Tudi mi v opoziciji bi želeli razpravljati o vaših predlogih, vam dajati konstruktivne predloge. Žal, o teh zadevah ni moč razpravljati. Bojim se in se strinjam s tem, kar je prej kolega Tanko omenil, Vlada nima še nič pripravljenega in verjetno še dolgo dolgo ne bo nekaj pripravila. Če se bomo okoli vseh teh dilem vedno znova samo pogovarjali, jih odpirali, ne bomo potegnili nekih konkretnih zaključkov, da bomo to naredili, se poenotili in šli v akcijo.

Z vsakim mesecem izgubljam, ker nimamo pokrajin. In rešitve, da se sedaj gasi, to je bil gasilski zakon, pa smo ga podprli za reševanje Prekmurja. Jaz ne vidim nobenih učinkov, se bojim, da tudi v naprej ne bomo dosegli tistih učinkov. Za Belo krajino bi bilo treba, za Ljubljano tudi nekaj posebnega. Pokrajine bi stvar sistemsko uredile. Ampak, žal, tega ni. Mislím, da bodo tudi ostali gasilski ukrepi slabi oziroma ne bodo prinesli pričakovanega učinka, zato od tega ne bo nič. Upam, da ta zakonodaja, seveda boste naše predloge zavrnilí, tako kot Zavračata vso našo zakonodajo, ki jo vlagamo. To je že do sedaj praksa te koalicije. To ni dobro. Naj vam bo to spodbuda. Naj današnja razprava mogoče odpre neke nove vidike, upoštevajte to, uporabite to, pa bomo potem skupaj prišli do tistega cilja.

Kot sem rekel, pokrajine Slovenija potrebuje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Ribič, izvolite.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo. Spoštovani prisotni, lepo pozdravljeni!

Zdi se mi zelo prav, da se danes v Državnem zboru pogovarjamo o Predlogu zakona o pokrajinah, saj če drugega ne, bomo vsaj lahko izluščili nekatere stvari, ki jih predlagamo v tej zakonodaji, da bo potem Vlada lahko pripravila nek svoj predlog, s katerim bo, upam, v Državnem zboru tudi uspela.

Sam Predlog zakona o pokrajinah zelo, zelo podpiram. Pokrajine v naši državi bi že morale biti iz več razlogov. Eden je zagotovo najpomembnejši, in to je decentralizacija, se pravi, skláden regionalni razvoj. Na tem področju čutimo veliko pomanjkanje v ostalih delih Slovenije izven Ljubljane.

Veliko nam je uspelo v naši državi postoriti, ko smo se odločili za nastanek več občin, saj se v teh občinah vsi in vsak po svoje trudi, da se vzpostavijo boljši pogoji za bivanje. Zato je tudi slovensko podeželje veliko bolj urejeno kot pred tem. Z ustanovitvijo pokrajin bi tudi regionalni projekti bolje zaživelí in prispevali k boljšemu standardu bivanja državljanov Slovenije.

Ne bi ponavljal, kar je bilo že povedanega o prednostih in nujnosti ustanovitve pokrajin s strani predhodnikov. Toda o teh zadevah ne bi smela odločati politika, temveč le stroka. Delovanje v Državnem zboru je takšno, če karkoli predlaga

opozicija, ni možnosti, da bi koalicija predloge podprla, in obratno. Zato predlagam koaliciji, naj upošteva nekaj današnjih razmišljanj o pokrajinah in nemudoma predlaga in da v postopek sprejemanja svoj užiten predlog o pokrajinah, da ne bomo zamudili vsega, kar nam v tem času nudi Evropska unija. Ne pozabimo, da ne več dolgo. Danes tudi lahko vidimo, kakšna je zainteresiranost za naš skupni predlog, da bi prišlo do ustanavljanja pokrajin. Tukaj v Državnem zboru nas je zelo malo in se mi zdi na nek način takšno delovanje kraja časa bogu, državi pa denarja. In ko se pogovarjamo o tako pomembnih zadevah in nas je tako malo prisotnih, se mi sploh škoda zdi, da tukaj ne vem komu govorimo, komu predlagamo, komu govorimo o tem, kako so pokrajine nujne, ker nas tako nobeden od tistih, ki bi nas naj poslušal, ne posluša. Zato res predlagam in svetujem koaliciji in pa aktualni vladi, naj čim prej pripravi svoj predlog zakona, upošteva čim več naših razmišljanj o tem predlogu in ga da v medresorsko usklajevanje, potem pa tudi pride z njim v Državni zbor, da bomo poskušali vsi skupaj najti toliko modrosti, saj gre za dobrobit Slovenije, da tudi takšen zakon sprejmemo, z namenom decentralizacije v tej državi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Bevk.

SAMO BEVK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Spoštovani Državni zbor! Uvedba pokrajin je zelo zahteven projekt. Nobena vlada doslej, noben sklic državnega zbora temu še ni bil kos. Pokrajine so zahteven projekt, tako po strokovni plati še bolj pa v političnem smislu. Za uvedbo pokrajin se namreč pri ključnem zakonu zahteva 2/3 večina glasov navzočih poslan in poslancev. To pa je projekt, ki zahteva soglasje tako koalicijskih kot opozicijskih parlamentarnih strank. In kaj smo dobili danes na mizo? Paket šestih zakonov, ki jih je predlagala največja opozicijska stranka, niti ne opozicija kot celota. Sedaj pa tako rekoč Slovenska demokratska stranka čez noč pričakuje, da bomo vsi skočili v zrak od veselja in glasovali za projekt, ki je propadel že pod Janševo vlado. Že s predstavitve prvopodpisanega predlagatelja Jožeta Tanka je bilo jasno razvidno, da s tem projektom ne mislijo resno. Tudi sama predstavitev je bila zelo kratka in brez vsebinskih poudarkov, zgolj kritična opazka, da bi moral danes tukaj sedeti celoten ministrski zbor, s predsednikom Vlade na čelu, in da Vlada ni pravočasno pripravila pokrajinske zakonodaje. Predlagatelj je namreč kot glavni razlog za obravnavo opozicijskega predloga pokrajin izpostavil, da Vlada ni pripravila svojega projekta, ki je bil v terminskem planu Vlade sicer določen za 10. december 2009. In glej ga zlomka! Vsemogočna ali morda vsestranska SDS je že 11. decembra lani, torej naslednji dan, vložila svoje zakone, ki so slabo prepisana kopija Žagarjevih zakonov izpred treh let. Kolikor vem, niso za podporo prosili

niti drugi dve opozicijski stranki, kaj šele, da bi se predhodno pozanimali, ali obstaja morebitna podpora v koaliciji. Pokrajinska zakonodaja je bila torej vložena s figo v žepu, vedoč, da nima nobene možnosti, da dobi potrebno večino v Državnem zboru. Torej manever največje opozicijske stranke, ki je bil v tem mandatu že tolikokrat viden, SDS ne bo samo rešila Slovenije iz krempljev svetovne krize, temveč bo Sloveniji prinesla tudi tako težko pričakovane pokrajine. V resnici pa kradejo čas bogu in nam vsem. Po terminskem planu naj bi danes kar 15 ur razpravljali o projektu, za katerega predlagatelj že vnaprej ve, da nima dovolj velike podpore. Zato seveda Državni zbor danes ne bo končal redne mesečne seje, temveč se bo ves ustroj in aparat Državnega zbora moral sestati še v ponedeljek, ki je sicer rezerviran za delo v poslanskih skupinah na terenu. To pa seveda stane.

Ustavna obtožba predsednika republike, interpelacije zoper ministre, izredne seje o protikriznih ukrepih, danes pa še celodnevna pokrajinska maša. Po mojem mnenju ta hiperaktivnost opozicijske SDS resno ovira normalno delo Vlade in Državnega zbora, zato seveda predlagam, da po hitrem postopku zavrnamo vse predloge, Vladi pa tudi svetujem, da uvrsti ta projekt med neprednostne naloge. Že iz tega paketa danes je razvidno, da bomo v Državnem zboru v tem mandatu zelo težko dobili dovolj veliko podporo za uvedbo pokrajin v Sloveniji. Jaz se že zelo dobro spomnim, kako je prejšnji predsednik Vlade gospod Janez Janša dejal, da to ni samo projekt te, se pravi njihove, vlade temveč skupni projekt celotne Slovenije. Potem pa smo šli 22. junija 2008 na referendum in od 1.692.000 volivcev je prišlo na referendumska volišča 185.830 volivk in volivcev, se pravi niti 11% vseh, ki smo jih takrat povprašali, ali želijo v Sloveniji pokrajine ali ne. In jaz bi se resno zamislil nad tem podatkom.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Tanko, kot predlagatelj, izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Samo kratki odgovori na očitke. Kolega Bevk je rekel, da sem imel zelo kratko predstavitev. Želeli smo več, pa koalicija ne dopusti več kot 5 minut. Tako del tega bremena gre zagotovo na rovaš koalicije, ki tudi s tem onemogoča razpravo.

Drugo. Koalicija je vložila oziroma opozicija SDS je vložila zakon ali pa zakone, za katere ne bo imela dovolj velike podpore. Sprašujem se, kdaj bi sploh opozicija smela karkoli vložiti v Državni zbor v tem mandatu, če za niti en ukrep nismo dobili dovolj podpore.

In tretje. Očitek glede obsežnosti časa. Včeraj smo eno tretjino tega časa porabili za razpravo o brezplačnikih. Pa zagotovo je to usoden projekt za nadaljnji razvoj Slovenije,

brezplačniki pa niso, ker jih tudi ni več. Pa še celovit ni bil, ker ste spustili vse tiste, ki sponzorirajo vašo opcijo. Recimo gospoda Golobiča sponzorira Telekom na njegovem brezplačniku.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Besedo ima gospod Verlič.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa.

Pri vprašanju ustanovitve pokrajin in pri vprašanju pokrajinske zakonodaje gre po mojem prepričanju za osnovno vprašanje: 3, 6, 8, 14, 12 ali še katera. Mislim, da je že v prejšnjem mandatu bil to eden izmed kar pomembnih problemov. Katere pokrajine pa ne bo, če jih bo 6? In zato je najbrž prišlo do kompromisa. Kot se spomnim, je bil ta kompromis dosežen tudi na podlagi sodelovanja takrat še opozicijske Socialdemokracije, ki je danes to verjetno malo pozabila. Ko pa gre za vprašanje o pokrajinah, pa mislim, da gre tukaj za ključno vprašanje v tem trenutku: centralizacija-decentralizacija, skladen regionalen razvoj ali pa močan center, močna Ljubljana.

Prej je predhodnik, župan Nove Gorice, govoril o nalogah Mestne občine Nova Gorica. Jaz se pa bojim, da bo obstala, če bo šlo tako naprej, samo ena država, in to bo država Ljubljana. Nobene pokrajine več ne bomo imeli, samo še državo Ljubljano. In država Ljubljana ima danes kazni za parkiranje večje, kot pa jih predpisuje zakon. Tudi zato da se izognemo temu, da bomo poznali samo Ljubljano, potem pa ničesar več, potrebujemo pokrajine. In če je političen kompromis, da jih je 14, jaz ne vidim nobene težave, da jih je 14. Če je to sprejemljivo tudi za ljudi. Saj pokrajin ne ustanavljamo zaradi nas samih, ampak jih ustanavljamo zaradi ljudi. Kaj pa je namen pokrajine, kaj je namen ustanovitve pokrajine? Da bomo lokalno samoupravo približali ljudem, da bodo problemi bližje regiji. Zato so tudi te naloge, ki so v tem zakonu opredeljene. Katere so naloge pokrajine? Jaz mislim, da so tiste, o katerih bi potem ljudje, ki so bližje problemom, ki so bližje težavam, lahko odločali znotraj svoje pokrajine, znotraj inštitucij, znotraj organov, ki bi jih izvolili. Za to gre.

Poglejmo samo, kakšne probleme imamo z ravnanjem z odpadki, ker imamo državo in potem občine in ne moremo določiti regijskih odlagališč. Kako lažje bi bilo, če bi imeli pokrajino in bi pokrajina sama znala urediti problem ravnanja z odpadki. Torej urejanje prostora, urejanje komunalnih odpadkov, vse to bi se lahko reševalo na pokrajinah, ne da bi se obremenjevalo ministrstva. Pokrajina bi sama znotraj političnega odločanja preko pokrajinskega sveta te naloge preprosto reševala v korist ljudi.

V predlogu je tudi izredno pomembna zadeva, prenos pristojnosti Direkcije Republike Slovenije za urejanje pokrajinskih cest. Poglejte, danes o državnih cestah, ki so v nekih občinah, odločajo administratorji, birokrati na Direkciji Republike Slovenije za ceste z vso skrbjo, vendar pa, kako je videti enemu uradniku v Ljubljani problem neke regije. Težko, on je birokrat. Če problem reševanja pokrajinske cestne mreže, pokrajinskih cest rešuje pokrajina, rešujejo organi, ki so za to izvoljeni, rešujejo skozi proračun. Veste, koliko več pokrajinskih cest bi imeli in koliko manj administracije bi imeli danes na Direkciji Republike Slovenije za ceste in kako lažje bi se odločili za prioriteto gradnjo cest? Pa ne! Zakaj? Očitno zato, ker se želi močna administracija, močan državni aparat, ker Vlada, kot izvršilna veja oblasti potem lahko deli vlada in verjetno močnemu centru, močni Ljubljani.

Javni potniški promet. Zgrozil sem se, ko sem dobil odgovor na svoje poslansko vprašanje. Iz Blok v Ljubljano pelje dnevno en avtobus preko Postojne. Iz Osilnice komajda kakšen avtobus. Zakaj? Zopet Direkcija Republike Slovenije za ceste odloča o tem. To je po 13. členu tega zakona o pokrajinah pristojnost pokrajine. Kako lažje bi bilo organizirati javni potniški promet. Kako težje je sedaj, ko se ne more niti en mestni avtobus podaljšati v primestno občino. Kako lažje bi bilo, če bi o tem odločala pokrajina, zato da bi bilo to bližje ljudem. Ni treba nobene filozofije. Gre za to, da ljudje, ki živijo znotraj neke regije, ki živijo znotraj nekega območja, kjer čutijo svojo pripadnost, ne samo znotraj občine, lahko tudi svoje probleme rešujejo, ne zato, da potrebujejo Ljubljano, potrebujejo, ne vem, ministra, direkcije, agencije in ne vem kaj. Ne. Zato, da lahko znotraj demokratično izvoljenih institucij pokrajinskega sveta sestavijo proračun, sestavijo svoje prioritete in s tem izboljšajo kvaliteto življenja. In samo za to gre. Ampak očitno te volje v tem trenutku zopet ni. Mislim, da ni nič narobe, če je Vlada neaktivna, da smo v Slovenski demokratični stranki aktivni. Razumem, če ni poslancev koalicije, ampak da ni ministra, ki bi tukaj poslušal in morda še enkrat slišal argumente, to me pa še bolj prepričuje, da Vlada želi biti aktivno neaktivna pri razreševanju problemov, ki se tičejo vseh ljudi. In brez skrbi, ko me bodo ljudje vprašali, kaj menim, kakšno je naše stališče, bom rekel, da ne moremo dobiti niti odgovora, ker, žal, minister, ne vem, nima časa, da bi danes tukaj sedel in poslušal.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Urh. (Se odpoveduje.) Gospod Györek. (Ga ni.) Gospod Žnidaršič. (Ga ni.) Gospod Petan, izvolite.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani! Kot se spomnim, diskusija o regionalizaciji traja

že kar nekaj časa. Najdlje se je prišlo konec prejšnjega mandata, ko je koalicija pripravila celoten komplet zakonodaje. Žal je pač tak zakon, kjer je potrebna dvotretjinska večina. Tam je takratna opozicija, sedanja vladajoča večina, rekla ne in zadeva se je ustavila. Ampak oboji smo prišli do točke, ko smo ugotovili, regionalizacija je v redu, to je pozitivno. To bo prineslo nekaj pozitivnega.

Edino pri številu pokrajin, tam pa smo si prišli navzkriž. Tam je sedanja vladajoča večina, takrat opozicija, rekla, ne, ne, 14 ali 13, kolikor jih pač bo glede na status Ljubljane, to je preveč. Če si kogarkoli vprašal po kuloarju, "sedaj mi pa povej, katere pokrajine pa naj ne bi bilo, navsezadnje tudi to se lahko dogovorimo". "Ja, ne vem, moja mora biti." Seveda, tu smo sedaj. Obtičali smo pri številu. In kolikor sem zaznal tudi v tem mandatu, takole bom rekel, pred volitvami je bilo veliko govora. S strani sedanje največje vladajoče stranke je bilo rečeno, da bom manj pokrajin, da se bo prepolovilo to število. Potem se je ustvarilo neko število od 5 do 8, približno. Kolikor vem, je ta zadeva zamrla. Nič več ne slišim, ali jih bo 5 ali 6 ali 7 ali 8. Po vašem naj bi jih bilo manj. Mi v naš zakon nismo zapisali, koliko pokrajin naj bi bilo. To se pravi, je to popolnoma odprto. Če ta zakon, o katerem sedaj razpravljamo, sprejmemo, se lahko v nadaljevanju točno opredeli, koliko pokrajin, če vi veste, koliko jih mora biti. Mi bomo to sprejeli z razumevanjem, samo povejte. Bistvo je to, da smo se vsi strinjali, da smo vsi soglašali, da bodo pokrajine dale pozitiven učinek. Tu smo si bili vsi enotni. Mi smo prišli sedaj s kompletnim predlogom pokrajinske zakonodaje, ki jo je možno z amandmaji tudi popraviti, jo izboljšati. Vi samo povejte, je za vas optimalno število. In če ste se dogovorili, kakšne pokrajine od tistih, ki smo jih mi že opredelili, pač ne bo.

Nas pa preseneča, ko smo slišali, da nekateri govorijo, da so zakoni preveč podrobni. Običajno je problem v tem, ker je zakonodaja premalo podrobna in potem nastajajo problemi in se ne da opredeliti. Tako, je zelo enostavno iz podrobne zakonodaje narediti bolj splošno. To se da narediti med postopkom.

Slišali pa smo tudi, kar nas je tudi presenetilo, da bi pokrajine imele preveč nalog, kar na enkrat bi jih morali uvesti. Tudi tu ni problem. Naredimo lahko časovno zamaknitev, čez dve leti bo to, čez tri leta dodamo še to. Če se izkaže za dobro, naredimo še to. Tako tu tudi ni nobenega problema, samo volja se mora izkazati. In če izhajam iz sedanjega stanja Slovenija je v globoki krizi. To nam sicer ni všeč, nobenemu, ampak to so dejstva. Če to priznamo ali ne priznamo, situacija bo še vedno enaka. Kar pa je bolj problematično, je pa to, da je kriza v Sloveniji hujša kot v drugih članicah Evropske unije, še posebej če se primerjamo z evrskim območjem. To kar je ravno obratno, kot je bilo v prejšnjem mandatu, ko je bila situacija v Sloveniji bistveno boljše od drugih držav članic

Evropske unije. To se pravi, v tem slabem letu in pol se je marsikaj zgodilo na slabše. In zakaj to poudarjam? Poudarjam zato, ker zaostajamo s koriščenjem evropskih sredstev. Ni bilo dveh razpisov, eden se je potem pojavil, ampak ta razpis je bil takšen, da bo potekal praktično celo leto. In kar je še najhujše - spremenili so se pogoji. Če bi imeli pokrajine, dvomim, da bi lahko na tak način obračunali s pokrajinami, da bi spreminjali pogoje že med razpisom. Pa ne bi zdaj o tem, to bo priložnost kdaj drugič, da vam pojasnim. Ampak za enkrat je, žal, tako. Gre za velika sredstva, 200 milijonov evrov, ki jih Slovenija še kako krvavo potrebuje, pa karkoli bi s tem zgradili, ali ceste, vodovode ali karkoli. Bila bi investicijska aktivnost. Vemo, da so gradbena podjetja verjetno v eni najhujših ali najbolj globokih kriz. Kako prav bi prišlo 200 milijonov evrov, da bi lahko gradbena podjetja delala to, kar je koristno za vse. To ne bi bilo koristno samo za gradbena podjetja, ampak koristno bi bilo za celotno Slovenije - za državljane. Gradbena podjetja pa bi imela delo. In dvomim, če bi imeli pokrajine, da bi lahko kar tako mirne duše en uradnik poklical v Bruselj in rekel: "Počakajte še malo, mi se še nismo zmenili." Mi smo se vse zmenili, projekti so, samo uradniki si ne smejo izmišljati novih pogojev. Prej je bilo treba 85% infrastrukture zraven dodati, zdaj pa 95. Na začetku pa je bilo treba več, potem pa je bilo treba zmanjšati. To se pravi, z enega kupa prelagamo na drugi kup, da se ne bi nič zgodilo. Če bi bile pokrajine, to ne bi bilo možno. In še nekaj.

Vsi smo se strinjali, da so pokrajine pozitivne zaradi tega, ker bi s tem zaostajanje posameznih območij v Sloveniji odpravili. Nek uradnik v Ljubljani pač gleda na neko zadevo v Prekmurju tako, na Primorskem pa tako. In njemu je važno, da mu statistika "špila". Navsezadnje, kako pa naj se drugače obnaša. Če pa imamo pokrajine, je pa za tistega v pokrajini pomembno, da zadeve igrajo. In zato smo tudi v Slovenski demokratični stranki predlagali ta komplet, ker se zavedamo te odgovornosti in da je nujno, da bi tudi ta evropska sredstva, ki so zdaj nekje v drugem planu in so odklonjena s strani naše birokracije v Ljubljani, verjetno bila hitreje aktivirana in bi bila še kako nujna in kako potrebna v sedanjem času te globoke krize, ko se recimo gradbeništvo utaplja v dolgovih in nima dela. Jaz podpiram to zakonodajo. Sem pa za to, če je potrebno, če je kaj nejasno, da to opredelimo in rešimo v nadaljnjem postopku. Ampak voljo je treba imeti, te pa očitno sedaj ni. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Kampuš. Izvolite, imate besedo.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani podpredsednik, strokovni sodelavci spoštovanega ministra Gjerkeša, kolegice in kolegi!

V skladu z načeli in cilji ter usmeritvami so za vzpostavitev pokrajinske zakonodaje potrebni zakoni, kot so Zakon o ustanovitvi pokrajin, Zakon o pokrajinah, Zakon o financiranju in, danes smo pri prvi alineji Zakon o ustanovitvi pokrajin. Ustava določa, da se pokrajine ustanovijo z zakonom, s katerim se določi njihovo območje, sedež in ime. Temeljni kriteriji oblikovanja predloga za ustanovitev pokrajin v Republiki Sloveniji so optimalna regionalizacija in decentralizacija države, kar je najbolj pomembno. Potrebno je postaviti ustrezno ravnovesje med štirimi vidiki decentralizacije: teritorialna, politična, upravna in fiskalna decentralizacija. Temeljno izhodišče v razvojno pospeševalni funkciji pokrajin, ki je za mene odločilnega pomena, je v tem trenutku še nekoliko sporna. Z vidika razkoraka sedanjega nivoja BDP-ja v Sloveniji. Torej razlike v pokrajinah so v sedanjem nivoju precej velike. Znotraj tega je seveda treba najti določeni prijem, kako bomo v nekem časovnem obdobju desetih, dvajsetih let tudi te razlike premostili. Vprašanje oblikovanja pokrajin je neposredno povezano tudi s pristožnostmi pokrajin ter s finančnimi in drugimi materialnimi vidiki. Kaj s tem želimo reči? S tem se želimo "izogniti" sprejemanju takega posebnega zakona, kot je bil sprejet za Pomurje, torej moramo sistem organizirati tako in poskrbeti za sorazmerno, enakomeren razvoj vseh pokrajin v Sloveniji.

Model členitve na 6 ali 8 pokrajin predstavlja modele členitve srednje velike pokrajine, seveda s slovenskega vidika, ne pa tudi z evropskega. Ključne prednosti teh pokrajin, ki bi jih naj bilo od 6 do 8, pa so: večja podpora policentričnemu modelu regionalnega razvoja, večja postopnost storitev zaradi manjše oddaljenosti pokrajinskih središč, večje poistovetenje prebivalcev s pokrajino, kar je tudi zelo pomembno, večja prilagoditev potrebam in interesom prebivalstva, večja povezanost ozemlja in pogosta naravna zaokroženost, kar si seveda vsi želimo, uveljavitev večjega števila upravnih središč in s tem povezane boljše oskrbe in večja možnost za ustanavljanje medpokrajinskih in makroregionalnih razvojnih koalicij.

Seveda se pridružujem mnenju stroke. Gospodarski, socialni, geografski, primerjalni, čezmejni nacionalni, evropski, globalizacijski in drugi razlogi narekujejo ustanovitev 6 do 8 pokrajin. Model velike pokrajine, ki bodo imele dovolj človeških materialnih resursov za upravljanje njihovih nalog, pomeni tudi, da je močnejši partner proti državi, česar se vsi bojimo. Pomeni tudi čezmejne povezave, kar si seveda mi v teh obmejnih regijah želimo. V tem trenutku tega ni. Torej mi na naši slovenski strani, si želimo vzpostavitev pokrajin. Na drugi strani pokrajine imajo in mi nimamo sogovornika. 6 do 8 pokrajin mora imeti najmanj 100.000 prebivalcev, kar je seveda nek normalen pogoj. V tem modelu pa je bila tudi prekmursko-prleška pokrajina predvsem zaradi

specifičnega geopolitičnega položaja, nekaterih razvojnih specifičnosti in pogojno še spremenljivega regionalnega razvojnega potenciala. Seveda je res, da bomo naše pokrajine obvezno razdelili tudi še na volilne enote. Res je, nekajkrat je bilo rečeno, da je pomurska regija neka specifika, torej fara-občina. Ne bom govoril, koliko je pozitivnih in koliko negativnih, ker bi seveda vsi poskušali negirati te zadeve. Mislím pa, da je ob upoštevanju stroke jasno razvidno, da stroka dejansko odklanja vse, kar bi bilo več kot 8. Lahko rečem, da si ne želim pokrajinske zakonodaje z neresnimi prijemi, čemur smo priče, podpiram pa zakonodajo, ki bi bila resna. Moram reči, da veliko število manjših pokrajin nima nobenega razvojnega naboja, kar je osnovna zahteva in namen ustanavljanja pokrajin. Pokrajine morajo biti neodvisne in samostojne. To je namen pokrajinske zakonodaje, ne pa to, kar mi ali vi govorite. Odvisno je od tega, kako bodo naše občanke in občani zadovoljni. Ne pa, kako bodo zadovoljni ti in ti, ki imajo zdaj neke pretenzije. Kako bodo naše občanke in občani zadovoljni, ali bodo v tej pokrajini videli hitrejši razvoj, več možnosti v vseh vidikih življenja, torej tudi nova delovna mesta in tako naprej. To je bistvo vsega. To, kar si vi mislite, je seveda zanemarljivo.

Tega zakona, ki prinaša 13 pokrajin, v tem trenutku ne morem podpreti. Iz preprostega razloga, ker že v prejšnjem mandatu niste dobili dvotretjinske večine in je torej predložitev tega paketa zakonov zopet sorazmerno neresna. Verjetno so se predlagatelji zavedali, da je minister Gjerkeš svoje delo vzel resno, strokovno in se je priprave pokrajinske zakonodaje lotil dobro, pa tudi v relativno kratkem času jo je pripravil. Pripravil jo je na strokovnih temeljih in na podlagi priporočil stroke. V tem trenutku bi pričakoval od predlagateljev, da takšen zakon umaknejo.

S tem boste prispevali k normalnemu poteku zakonodaje, ki jo pripravlja minister Gjerkeš, ki, predvidevam, bo tudi z vašo podporo v nekaj naslednjih mesecih dobila zeleno luč; tako si želim. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospa Pečan. (Je ni.) Gospod Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Še dobro, da sem na vrsti.

Moram povedati, da imam na računalniku pripravljeno rubriko "znamenite izjave", kamor določene zadevah, pa jih bo z današnje seje kar nekaj. Tudi to, kar smo zdajle slišali.

Maloprej pa smo slišali s strani predstavnika Zares: "Mi pripravljamo kakovostne, trajne in po volji ljudi ustrezne rešitve." No, še velikokrat ga bom verjetno vprašal, kdaj pa to bo. Pa pojdemo na temo, to bo bolje.

Pokrajinske zakonodaje ta Vlada ni pripravila. Maloprej smo slišali, da minister pripravlja pokrajinsko zakonodajo oziroma je pripravil pokrajinsko zakonodajo. To ni res. Še

dobro, da je dovoljeno v parlamentu tudi lagati. Sicer pa so pokrajine stvar, ki ima že kar dolgo brado. Danes zjutraj je bilo rečeno v enem komentarju na Radio Slovenija, da je to postala stvar političnega prestiža. Jaz se bi celo strinjal. Ampak verjetno, če komentator misli stvar političnega prestiža politične levice, potem je to res. Potem mu pritrdim. To kaže tudi prisotnost tukaj med nami: trije poslanci koalicije pa dvanajst opozicije. Tako je bilo stanje, malo preden sem začel govoriti. Dejstvo je, da so pokrajine vsesplošen naš konsenz, da jih potrebujemo. Verjetno bi vsi pritisnili tipko "da", če bi glasovali o tem vprašanju. Ampak pogledajte, nobena dosedanja vlada, razen prejšnja, to je vlada Janeza Janše, ni prinesla na mizo še nič. V prejšnjem mandatu smo dobili na mizo paket kompletne pokrajinske zakonodaje. Prišli smo v Državni zbor in rekli, "gospodje, tole je naš predlog, opozicija izvolite, povejte, pomagajte in gremo s pokrajinsko zakonodajo naprej". Rezultat je bil "niet", bi rekli Rusi. Kolektiven pritisk na tipko "ne". In gospod Kontič je takrat rekel, on se je namreč glasovanja vzdržal pri ključnem zakonu, že ve, zakaj, ker bi verjetno malo prišel v Velenje. Namreč v Velenju so poslanci iz prejšnjega mandata, sem jih slišal in vam lahko ponovim, zelo jasno povedali, Velenje moramo imeti, Sašo moramo imeti, bomo se borili. No, potem so pa prišli v parlament, so pa začeli govoriti, da je treba imeti manjše število pokrajin, da je treba narediti močne pokrajine itd. Ampak med njimi pa Saša mora biti. Da je najmanjša, pa tako ni pomembno.

S strani takratne opozicije oziroma SD-ja smo zelo jasno slišali, "mi bomo pripravili novo zakonodajo, mi bomo pripravili boljšo zakonodajo". Človek bi rekel prav, bomo pomagali pri tem. Ni tukaj nobene težave. Za nas to ne more biti in tudi ni kak političen prestiž. V načrt dela ste si napisali, da je november lanskega leta vaš rok. Saj mi nismo pisali nobenega vladnega programa dela za leto 2009 - vi ste si zapisali, da boste v novembru 2009 vložili pokrajinsko zakonodajo. Mi smo jo veselo čakali, vsaj jaz. Zato, da vidimo ta boljši izdelek, kot je bil izdelek vlade Janeza Janše. Seveda tega nismo dočakali. Torej niste spoštovali svojega roka in ste čakali. Ne vem, na kaj. Na boljše čase? Ko smo mi že vložili, prej je bilo spet narobe rečeno, ko smo mi že vložili dopolnjen predlog iz prejšnje vlade, poudarjam, ko smo ga že vložili, vložili smo ga pa zato, ker ga vi niste naredili, je prišel minister s šestimi listi papirja ali nekaj listi papirja. Od tega so bili trije zemljevidi, pa trije listi teksta. Kaj je bilo tam? 3, 6, 9 ali 4, 6, 8, niti ni pomembno, pokrajin narisanih v variantah, z vprašanjem: "Kaj vi mislite, kaj bi bilo bolje?" In trije listi obrazložitve. Poudarjam, prišel je potem, ko smo mi že vložili to zahtevo.

Situacija je torej absurdna. V prejšnjem mandatu ste trdili: "Ne bomo podpirali vašega predloga. Mi bomo pripravili boljšega." Razvojno močne regije in tako dalje in tako dalje. Bom kar direkten. Doma ste lagali volivcev, ko ste rekli:

"Saša pa mora biti." Ko ste pa na oblasti, si sami postavite rok in ga ne spoštujete. Predsednik Vlade pa isti dan, ko se minister trudi po parlamentu, reče: "To ni več prioriteta." Bojim se, da ima kolega Barovič kar prav, ko pravi: "Iz tega nič ne bo." Ja seveda nič ne bo, saj ne znate narediti. Pravzaprav pa ni vprašanje, ali znate ali ne znate narediti. Verjetno se tisti, glede na to, da vas več ali manj poznam še iz MNZ, ki se že dolga leta s tem ukvarjate, mi tudi verjetno zaposleni na ministrstvu oziroma vladni službi, še lahko najbolj smeji. Zakaj? Ker premetavajo te številke za eno in za drugo vlado, pa točno vedo, da ne boste tega podprli oziroma da v tem trenutku vsaj ta vlada tega ni sposobna narediti. Seveda boste glasovali proti, saj je svobodna volja vsakega poslanca. Ampak treba bi pa bilo le razmisliti nehati te politične igre in to zakonodajo končno enkrat sprejeti. Saj jo lahko popravite, spustite jo danes naprej. Popravite jo in naredite 3, 6, 8, ne vem, koliko pokrajin mislite, da je prav. Ali pa, če jo že mislite zavrnil, za boga, prinesite svojo! Ali pa bom jaz predlagal mojim kolegom, da vam jo jeseni še enkrat prinesemo, če ne boste uspeli do takrat narediti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Jurša, ga ni, Germič, tudi ne. Gospod Tisel, izvolite, imate besedo.

MAG. ŠTEFAN TISEL: Lepo pozdravljeni gospod podpredsednik. Gospe in gospodje iz ministrstva, poslanke, poslanci!

Da Slovenija potrebuje pokrajine, je več ali manj znano vsem že kar nekaj let. In tudi veliko je bilo narejenega na tem področju že za časa prejšnjih vlad. Potem pa kar naenkrat sprenevedanje, da ni dobro pripravljeno, da to ni pravo, pa vendarle že zdavnaj, že za časa prejšnje vlade, smo skupaj prišli do dejstva, da je treba sodelovati, tako opozicija kot pozicija, da pridemo do tistih kvalitetnih pokrajin, ki jih Slovenija potrebuje in ki jih tudi ljudje sprejmejo. Kaj nam pomaga, če parlament nekaj vsili, ljudje pa tega ne sprejmejo! To se je pokazalo na referendumu pred dvema letoma, ko so bili nekako za 11 pokrajin med 13, medtem ko za dve ljudje niso bili na referendumu, tako da se je izkristaliziralo, da je morda sprejemljivo za ljudi 12 do 14 pokrajin. Ko slišimo Korošce, da Koroška ni pokrajina, takoj začnejo urgirati, da brez Koroške pa pokrajin v Sloveniji ne bo. Če vidimo število prebivalcev Koroške, vidimo, da je med manjšimi pokrajinami, tako da je v okviru naravnih danosti, zgodovinskih, gospodarskih, populacijskih pa po zaokroženih centrih nekako najracionalnejše 12 do 14 pokrajin, kar je prejšnja vlada tudi že predstavila v tem sklopu zakonov. Sicer še ne vse, pa vendarle so bili takrat zavrženi, niso bili dopolnjeni in tako danes spet predlagamo, da se nekaj premakne naprej.

Zakaj so potrebne pokrajine? Za enakomernejši razvoj v Sloveniji, da se ne bo centralizem še večal. To se je videlo

pri razpisih za razvojne programe razvoja regij, kjer lansko leto ni bilo razpisa, medtem ko so prejšnji štirje že dobro opravili svoje delo. Ob vseh urgencah v lanskem letu je do tega razpisa vendarle prišlo 29. januarja letos. Upamo, da bo bodo ti projekti, ki so bili skrbno pripravljani, tudi izvedeni.

Bil je sprejet zakon za razvoj Pomurja, kot najbolj ogrožene pokrajine v Sloveniji. In podobno so Belokranjci prišli v parlament z zakonom o razvoju Bele krajine. Ta zakon ni bil sprejet, kajti koalicija ga ni podprla, v bistvu v obliki amandmaja. Vendar pa slišimo, da bo zdaj nek razvojni svet za Belo krajino in Kočevsko pomagal pri njihovem razvoju.

Na Odboru za lokalno samoupravo in regionalno politiko smo veliko govorili o skladnem razvoju Slovenije, o potrebi pokrajinizacije, vendar tudi druge pokrajine, podobno kot Prekmurje in Bela krajina, potrebujejo nekako hitrejši, skladnejši razvoj. Zelo ogroženo je Kozjansko z Obsoteljem. Tudi za Koroško smo slišali, da je velika brezposelnost. Če povem za Kozjansko in Obsotelje, gre za dvakrat večjo brezposelnost, kot je v državi Sloveniji. Po zadnjih podatkih smo v tem tednu slišali, da je 6,8% brezposelnost v Sloveniji. Na Kozjanskem z Obsoteljem je ta preko 12%. Prav tako smo slišali za ogroženost Zasavja. Tako sva s kolegom Gorenakom pripravljala zakon, da bi ga vložila - če bi bil sprejet za Belo krajino - tudi za Kozjansko in Obsotelje. Tam so ljudje ponavadi bolj tiho, čakajo. Ker je bila obljuba, da bo v pol leta sistemski zakon Vlada pripravila, potem nismo urgirali s podobnimi zakoni. Še vedno se zanašamo, da bo Vlada pripravila zakon o enakomernem razvoju države Slovenije, tako da ne bo treba vlagati posameznih zakonov za posamezne pokrajine. Če bomo skupaj s sodelovanjem prišli do tistega optimalnega števila pokrajin, bo to bolje za vso Slovenijo, kajti po letu 2013 se lahko nadejamo črpanja evropskih sredstev samo v primeru, da bomo imeli pokrajine, kjer je velik del naše Slovenije še pod evropskim povprečjem. Sicer nam grozi, da sredstev ne bo več.

Vem, da teh predlogov sedaj ne boste podprli, se pa zanašamo, da boste pripravili zakonodajo v čim krajšem času, da bomo lahko podprli tisto, kar bo dobro za Slovenijo. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospa Jeraj, izvolite.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo. Jaz predloge, ki smo jih vložili v naši poslanski skupini zato, da v Sloveniji uvedemo pokrajine, podpiram. Že v prejšnjem mandatu smo ugotavljali, da je Slovenija zelo neenakomerno razvita, da se nekatera območja spopadajo oziroma so njihovi kazalci bistveno slabši kar se tiče zaposlovanja, BDP-ja, podjetij, ki funkcionirajo v regiji in podobno. Zato smo se že v prejšnjem mandatu odločili, da naredimo ta korak in pripravimo pokrajinsko zakonodajo. Da smo se stvari lotili resno, kaže, da so bile

najprej opravljene analize, da so se na mnogih nivojih prediskutirale rešitve. Očitati nam danes, da vlagamo stare zakone, mi smo takrat smatrali, da so ti zakoni, ki smo jih vložili, dobri. I in to mislimo tudi danes, ker so rešitve domišljene in so tudi rezultat tistih razprav, ki smo jih opravljali ne samo takrat v koaliciji, ampak tudi z opozicijo, z lokalnimi skupnostmi in vsemi tistimi, ki je prav, da so v te razprave vključeni. Minister pravi, da predlog ni optimalen. Vemo pa, da se že od leta 1994, ko smo ustanovili lokalne skupnosti, se pravi, občine, ves čas pogovarjamo tudi o drugem nivoju, torej pokrajinskem, ki pa ga nikoli doslej nismo uspeli pripeljati tako daleč, kot ga je pripeljala prejšnja vlada in dejansko pripravila paket zakonov, ki prinašajo odgovore na vsa vprašanja. Minister pravi, da je nekaj pripravil, da nekaj še bodo. Vemo, da se državna uprava v vašem času kar povečuje, tako da najbrž ne bi smel biti tak problem sestaviti in pripraviti stvari tako, kot bi bilo treba. In končno, tem zakonom oziroma takemu načinu so državljanke in državljani na referendumu rekli "da". In zdaj oponašati, kolikšna je bila udeležba in kaj vse z referendumom morda ni bilo prav, ni na mestu. Odločajo tisti, ki na referendum pridejo, in ti so odločili, da pokrajine želimo, tudi koliko in kakšne. Zato obiti voljo ljudi na tak način, da odlašamo in se ponovno vračamo na začetek in se pogovarjamo o osnovnih stvareh, mi smo se takrat odločili, da se bomo pogovarjali najprej o tem, kaj bodo občine počele, kaj bodo njihove naloge, šele potem se bomo ukvarjali s številom. Vi pa seveda delate stvari podobno, kot se jih je delalo vedno doslej in niso nikamor pripeljale. Najprej se pogovarjamo o številu pokrajin in dokazujemo eden drugemu, kolikšno bi bilo pravo število ali pa kolikšno ne.

Kot rečeno, podpiram predloge in upam, da jih boste tudi vi, da bo Slovenija končno bolj enakomerna.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni!

Sam sem sicer trdno prepričan, da za razvoj Slovenije nujno potrebujemo še en del lokalne samouprave, to pa pomeni, pokrajine. Res je, da je v okolju, iz katerega prihajam, število pravzaprav čisto nepomembno, ali bo to število šest, deset ali štirinajst. Sam bom ostal v isti pokrajini, tudi če bo to število tri. Kar se mene tiče, svoji volilni bazi nisem obljubil nobene pokrajine, in sem tu neobremenjen. Res pa je, da danes ugotavljam, da je za vse, kar se dogaja v Državnem zboru, kot je nekdo že dejal, škoda tega časa. Lahko bi rekli, da je nekdo napisal scenarij, ali pa bi bilo bolje rečeno, da se ta scenarij ponovno pojavlja, kot se je pojavil že pred časom. Scenaristi pa so isti. Sicer smo slišali, da se je ta scenarij malo popravil oziroma malo prepisal, česar pa ne

morem trditi. Trdno pa sem prepričan, da smo igralci po tem scenariju približno enaki oziroma ste enaki. Vse to pa je pravzaprav namenjeno našim gledalkam in gledalcem doma pred televizorji. Kaj jim sporočamo s tem scenarijem oziroma z današnjo razpravo? Sporočamo jim to, da sami nismo trdno prepričani, kaj bi z današnjim dnevom želeli, razen tega, da jim ponujamo to, kar smo jim ponudili pred nekaj časa. To je pa bilo 14 pokrajin, pokrajinsko zakonodajo, katero so sicer resnično sprejele volivke in volivci na referendumu. To je sicer res. To je tudi njihova avtonomna pravica, da na referendum gredo ali ne gredo. Če bi jim pa takrat povedali, da bi bilo treba samo en evro dati zraven za ustanovitev pokrajin, bi ti ljudje pravzaprav rekli ne. Ampak to je že neko drugo vprašanje.

Ker pa v tem trenutku imamo smo vsi polna usta, kako je treba razbremeniti gospodarstvo, jaz sicer bom polsmešno ali pa mogoče celo pred javnostjo ne bom izpadel resen, podal en predlog. Če smo vsi za to, da pokrajine potrebujemo, če smo vsi za to, da ne želimo dodatno obremenjevati gospodarstva in naših davkoplačevalcev, naredimo naslednjo potezo. Ne moremo mimo obljubljenih zadev: 14 pokrajin. Tako smo obljubili. Obljubili smo 14 statističnih regij. Prejšnja in predprejšnja vlada in sedanja vlada se pravzaprav ne upa soočiti s situacijo in ponuditi manjše število, ker desetletja govorimo o štirinajstih regijah. In to so seveda težave. In recimo, da bomo prenesli čim več pristojnosti z države na regije, bomo napravili na državnem nivoju naslednje: zmanjšali Vlado za polovico, prepolovili Državni zbor, ukinili Državni svet, s tem privarčevali toliko in toliko denarja, ta denar pa dali na regije z njihovimi nalogami. Saj bo pravzaprav Vlada, ko bomo imeli regije, imela bistveno manj dela, tudi Državni zbor bo imel manj dela, in naslednja poteza bo tudi nekaj manj dela na upravnih enotah oziroma na občinah. Ampak tega si skoraj nihče ne upa na glas povedati. In tudi jaz ne bom izpadel zelo resen ob tem predlogu. Ampak tako bi se dalo kaj privarčevati. In na nasprotni strani govoriti, da bomo samo z regijami rešili gospodarstvo ali pa tudi enakomerni razvoj Slovenije, sicer sem trdno prepričan, da se to pravzaprav ne bo zgodilo.

Res je, da smo danes tudi slišali, da se v nekaterih evropskih državah pogovarjajo o krčenju števila regij, tudi o krčenju števila občin. Res je, da so te procese delali tam 20 in več let, da bomo tudi mi mogoče čez 20 let ugotovili, da je mogoče kakšna občina preveč in tudi mogoče kakšna regija. Če smo pa že pri tem, res je, občine predvsem na podeželju smo prinesle neko novo kvaliteto bivanja. O tem ni nobenega dvoma. Mogoče smo zdaj pred tem, da je treba tej kvaliteti bivanja dati tudi dodano vrednost. To dodano vrednost pa lahko damo samo tako, da bomo razbremenili davkoplačevalce in gospodarstvo in ta denar namenjali v razvoj.

Na koncu želim poudariti, da bomo po vsej verjetnosti pri naslednjem scenariju, ki ga bo mogoče pripravila Vlada ali pa

mogoče kdo drug, razpravljali o enakih težavah in se zopet ne bomo mogli odločiti, ali je teh regij 5, 6, 10, 12, 14. Zato bi bilo bistveno bolje, če ne moremo najti enotnega scenarija, da to temo zaenkrat pustimo in se ukvarjamo z vsakodnevnimi težavami, to je pa izboljšanje gospodarstva in zagotovitve boljših pogojev življenja naših državljanek in državljanov. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Franc Pukšič.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa. Kolegice in kolegi! Ministra sicer ni tukaj, ampak vendarle vsi trije operativni programi so bili akreditirani. Akreditirani so bili z inštitucijami Evropske unije in skupaj z našimi inštitucijami kontrole proračuna in kot našega Računskega sodišča. Minister je rekel, da je bila tudi pritožba da se ni dala zahteva za izplačilo s strani Evropske skupnosti. Minister, pokažite dokumente, da je to res. Če ne, pred tem visokim zborom govorite neresnico in tega si ne morete in ne smete privoščiti. Torej koliko? Mi vemo, Evropska skupnost je kvečjemu pohvalila, pa ne pohvalila, to niti ni pomembno, je akreditirala vse programe in vse je bilo z njo dogovorjeno. Govoriti, da nekaj ni, je pa popolnoma irelevantno, sploh ni res .../Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Želi predstavnik Vlade še besedo? (Ne.) Hvala. V imenu predlagatelja? Gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Eden temeljnih ali pa ključni cilj ustanavljanja pokrajin je zmanjšanje razvojnih zaostankov. Najbrž vsi poznate to preglednico iz prejšnjega mandata, ko je bivša vlada zapisala, kakšne so regionalne razlike med posameznimi pokrajinami. Pravzaprav velika večina teh pokrajin je v dvakrat slabši kondiciji, ima dvakrat slabše rezultate v bruto domačem proizvodu na prebivalca, kot recimo osrednjeslovenska pokrajina. Če izvzamemo Ljubljano, je ta razlika še enormno večja. In če mi ne bomo na širše lokalne skupnosti, na pokrajine prenesli pristojnosti, ne bomo prenesli nalog in prenesli tistega dela sredstev, ki so danes porazporejena po nekih centraliziranih državnih institucijah, teh razvojnih zaostankov ni mogoče zmanjšati. Vedno se bo našel motiv in glasovalni stroj, ki bo omogočil, da se bo vlagalo recimo v stadion v Ljubljani, v druge velike projekte v Ljubljani, da pa bo zelo težko priti do sredstev za univerzijo v Mariboru ali za evropsko prestolnico kulture, ki je tudi, slučajno, Maribor. Tu so, kadar je treba na tak način prerazporejati sredstva, izredno velike težave znotraj vlade in v tej koaliciji. In s tem, ko smo pripravili zakon in pokrajinske zakone, poskušamo dati podlago za to, da se tudi vsebine, ki so zdaj skoncentrirane v državnih institucijah, razporedijo na širše področje, na pokrajine. Da se tudi upravljanje, menedžiranje s temi vsebinami začne na

zaokroženih enotah, da to ni vse v Ljubljani. Ampak očitno v tej vladni koaliciji ni posluha za to, da bi se ta decentralizacija pristojnosti, nalog in tudi sredstev naredila, kajti centralna oblast, ki jo ta koalicija predstavlja, nima "korajže" in nima zaupanja v ljudi v lokalna področja, da bi to pustila in jim omogočila razvoj.

Veste, v tem primeru pokrajinske zakonodaje ne gre za prestižno vprašanje. Za prestižno vprašanje bi šlo, če bi imeli na razpolago dva konkurenčna predloga, da bi imeli predlog, recimo, SDS in vladni predlog. Mi danes v tem trenutku nismo na tej ravni, kajti imamo samo predlog Slovenske demokratske stranke, nimamo pa vladnega predloga. In zato tu ne moremo govoriti o prestižu, o prestižnih bojih za ta projekt. Gre za to, da smo se mi odločili, da bomo to predlagali, ker Slovenija je ta projekt potrebovala v prejšnjem mandatu, bili so tudi dobri pogoji, da bi ga sprejeli in ga še toliko bolj potrebuje v teh težkih kriznih časih, v tem mandatu. Če bi ustanavljali, po mnenju predsednika Vlade samo tiste stvari, ki so finančno nevtralne in projekt ustanavljanja pokrajin je predsednik Vlade gospod Pahor opredelil kot finančno obremenjujoč, se pravi, kot projekt, ki prinaša stroške, potem bi, če bi Vlada tako ravnala, to še nekako razumel. Vendar v tem času je na nefinančen, nevtralen način Vlada ustanovila Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu, z milijonom in pol proračuna, Javno agencijo za varnost cestnega prometa se ustanavljanja z zakonskim predlogom, ki je prišel 26. februarja v Državni zbor, potem ustanavlja se Agencija za upravljanje s kapitalskimi naložbami, ustanovljen je Fiskalni svet z 200 tisoč evri letnega proračuna in tako naprej, Agencija za varnost hrano, Agencija za ustanavljanje energetskih regulatorjev in tako naprej. Skratka, veliko stvari obremenjujejo, pa niso nujno potrebne za enakomeren razvoj Slovenije. Ta projekt je potreben. Čudi nas, da Vlada tukaj nasprotuje in tudi koalicija. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker pa čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi kdo na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika še razpravljati? Ugotavljam, da te želje ni. Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v ponedeljek, 8. marca, v okviru glasovanj. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **21. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O PRENOSU NALOG V PRISTOJNOST POKRAJIN, v okviru rednega postopka.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 26-ih poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem

predlogom zakona je skupina 24-ih poslank in poslancev s prvopodpisanim zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagatelja zakona, gospodu Zvonku Lahu za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Prosim.

ZVONKO LAH: Spoštovane poslanke in poslanci! Gospod podpredsednik.

Med ostalimi zakoni s področja pokrajinske zakonodaje je Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke predlagala tudi zakon o prenosu nalog s področja pristojnost pokrajin. Okvirno so naloge pokrajin določene s krovnim zakonom o pokrajinah po področjih posameznih nalog. Gre za naloge, ki jih v skladu z veljavnimi področnimi zakoni opravljajo bodisi država bodisi občine, zato je treba naloge pokrajin konkretno določiti in prenesti v pokrajinsko pristojnost s področnimi zakoni. Mislim, da je sedaj brezplodno na dolgo in široko razpravljati o decentralizaciji in dekoncentraciji državne oblasti in o nalogah pokrajin, ki spadajo med lokalne zadeve širšega pomena in naloge, ki spadajo med zadeve regionalnega pomena. Če so pokrajine na ravni teritorialne členitve NUTS 3 in se bodo lahko neposredno vključevale v izvajanje posameznih instrumentov kohezijske politike, je potrebno pristojnosti in naloge določiti po posameznih področjih. In če so pokrajine drugi nivo lokalne samouprave, je treba pristojnosti in naloge pogledati od spodaj navzgor po načelu subsidiarnosti. Določiti je treba naloge pokrajin po posameznih področjih, kot so regionalni razvoj, okolje in prostor, promet, gospodarstvo, visoko šolstvo, šolstvo in šport, zdravje, kultura in ostale zakonodaje, ki se tiče lokalne samouprave. Sedaj imamo regionalne razvojne agencije, regionalne razvojne svete in če Vlada pripravlja nov zakon oziroma je zakon, kot smo slišali danes, že pripravljen, zakaj se Vlada ni vprašala, ali imajo te regionalne razvojne agencije določene izkušnje. Pripravljale so določene projekte in bi se posvetovali z institucijami, ki sedaj na nivoju lokalne samouprave ali na višjem nivoju kot so občine že funkcionira in pripravljajo zakone. Vlada se izgovarja na neke strokovnjake, ki imajo svoje stališče in pravijo, da je 14 pokrajin preveč, vendar mislimo, da bi bilo treba o tem obvestiti, če ne lokalne skupnosti, vsaj nacionalna združenja občin, da bi izmenjali izkušnje na tem področju. Vendar, kot smo danes tudi že slišali, te pripravljene zakonodaje ni. In če ne bomo drugega nivoja lokalne samouprave gradili od spodaj navzgor, da ne bo grajeno tisto, kar občine ne zmorejo tako dobro opravljati, kot bi jih pokrajine, moramo najprej poiskati tiste naloge, jih zbrati skupaj in pravilno organizirati na višjem nivoju, šele potem vse naloge, ki jih država sedaj upravlja, pa ugotavljamo, da slabo upravlja, poskušati vklopiti v to pokrajinsko zakonodajo, da pokrajine opravljajo tudi določene naloge. Slišali smo od ministra za lokalno samoupravo, kako

naj bi šli po dvotirnem sistemu, to se pravi, ostale naj bi upravne enote, tako kot do sedaj. Vemo pa v lokalnih skupnostih, da to ni v redu, da se določene naloge podvajajo in da bi bil dosti boljši enotirni sistem pokrajin. S tem, da bi se prenešene naloge prenesle iz države na pokrajinski nivo. Vemo tudi, da je veliko nalog, ki jih je Republika Slovenija obljubila predvsem na področju komunalne infrastrukture, ki so izključno v pristojnosti lokalnih skupnosti, jih je obljubila do določenega roka odpraviti, vendar to nikakor ni mogoče. Verjetno bi pokrajine tukaj dale določen oziroma boljši zakon k odpravljanju teh težav, ki jih imamo. Zato predstavljamo ta zakon. Verjetno ga bo danes doletela taka usoda kot ostale zakone. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo dajem predstavnici Vlade za uvodno obrazložitev. Gospa Duša Trobec Bučan, državna sekretarka.

DUŠA TROBEC BUČAN: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci. Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin pomeni konkretizacijo določb zakona o pokrajinah, ki je tudi del predlaganega paketa zakonov. Te določbe prepodrobno in neuravnoteženo ter zato omejujoče urejajo področja izvernih nalog pokrajine, to je nalog regionalnega pomena in lokalnih zadev širšega pomena. S posameznimi poglavji zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin se posega v področne materialne zakone in se jih spreminja in dopolnjuje tako, da se določa naloge, ki jih bodo opravljale pokrajine v svoji izvorni oziroma preneseni pristojnosti. Vlada meni, da gre za preveliko število nalog, ki se naenkrat prenašajo na subjekte, ki jih še ni. Ko bodo pokrajine ustanovljene, pa bodo morale naenkrat prevzeti breme nalog iz vseh 50 zakonov, ki jih vsebuje predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin.

Na pretežnem delu področij, ki jih predlog zakona vsebuje, je opaziti tendenco omejevanja pristojnosti prenesenih v izvorno pristojnost pokrajin, kar izraža po eni strani nerazumevanje pojma lokalne samouprave, po drugi pa še posebej pomena prenosa nalog v izvorno pristojnost pokrajin.

V predlaganih spremembah in dopolnitvah področnih zakonov se kaže velika neuravnoteženost v obsegu in načinu pristopov za ureditev zadevne zakonske problematike, ki naj bi jo zahtevala ustanovitev pokrajin. Vse to pa je v nasprotju z doktrino lokalne samouprave in z Evropsko listino lokalne samouprave. Vlada meni, da je pokrajinam treba najprej določiti ključne izvorne pristojnosti ob upoštevanju njihove razvojne vloge in njihovega pomena pri uresničevanju strateških razvojnih ciljev. Pokrajin v začetku delovanje tudi ne bi smeli obremenjevati z upravljanjem državnih upravnih nalog. Zaradi začetka dela pokrajin je treba že z zakonom o pokrajinah določiti lastne izvorne pristojnosti pokrajin,

določiti postopen prenos ustanoviteljskih pravic v osebah javnega prava na področju regionalnih nalog, prenos državnega premoženja in ustreznih kadrov za začetek dela pokrajinskih uprav.

Iz navedenih razlogov Urada Republike Slovenije ne podpira nadaljevanja obravnave tega zakona. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod Bogdan Barovič, v imenu Poslanske skupine SNS.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani! Ja, kaj naj, velik kup je, veliko vsebine je v Predlogu zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin in zelo obširen za preštudirati. V tem delu je jasno izražen namen, ki v uvodnem delu, tega ne bom razlagal, predstavlja, kaj so izvirne naloge pokrajine, kaj so prenesene naloge pokrajine, kaj spada med izvirne in prenesene, kaj so izključne pristojnosti in mešane pristojnosti. Zelo na splošno. To je pač nek organigram, ki razlaga pomen vseh teh izrazov in potem jih bolj podrobno razloži - tu se bom tudi dlje časa ustavil - napraktičnih primerih. Torej, kaj se iz različnih področij prenaša, na kakšen način iz države in kaj ostane v državi in kako se to financira.

Pa začnimo na področju regionalnega razvoja. Ta zakon pravi, da bodo pokrajine funkcionalno ozemeljske enote za usklajevanje trajnostnega razvoja. V uvodu govori o kohezijski politiki oziroma o delitvi Slovenije na dve pokrajini, na NUTS nivo 2 na evropskem nivoju, na zahodno in vzhodno pokrajino. Razlaga, kako je to pomembno za kohezijo in strukturo. In nazadnje še živi v upanju, da bodo na ta račun delitve na NUTS 2 nivoju naša država na enem delu, torej vzhodnem delu Slovenije, še dobila nekaj strukturnih sredstev. Jaz sicer upam, da bo res tako. No, že naprej je zanimivo pogledati, kako ta zakon predvideva delitev oblasti na pokrajinah. Imeli bi pokrajinski svet, ki bi bil najvišji organ, katerega člani bi bili izvoljeni na neposrednih volitvah. Poleg pokrajinskega sveta, ki bi ga vodil predsednik pokrajine, ki bi ga izvolili pokrajinski svetniki, bi bil naslednji organ posvetovalno telo, svet občin - sestavljali naj bi ga župani z območja pokrajine. Potem pa bi imeli še pokrajinsko upravo za izvrševanje nalog in pristojnosti. V vseh treh delih vidimo, da smo vsaj za polovico povečali birokracijo - absolutno. Več ljudi bi bilo potrebno za opravljanje dela in že pri pokrajinski upravi pridemo do, na današnjem stanju, enega velikega nesorazmerja, in sicer regionalne razvojne agencije naj bi bile zadolžene za izvajanje nalog in pristojnosti, vendar ugotavljamo, da je kar nekaj regionalnih razvojnih agencij, ki imajo statusno obliko zasebnih podjetij, iz česar jasno izhaja, da bi mi imeli pokrajinsko upravo, imeli bi sicer še vedno regionalne razvojne agencije, poleg njih pa bi

imeli še zasebnike, ki bi bili razvojne agencije, ne, ki so že in ki potem za lastne interese opravljajo delo za pokrajine, iz česar je popolnoma jasno razviden nesmisel. Pa ne govorim samo za ta zakon, govorim tudi za tiste zakone, ki še bodo, ker veliko drugačni, vsaj na tem področju, ne bodo mogli biti.

Ustavljam se na delu okolja in prostora, kjer ta zakon predvideva, da bi bilo med prenesenimi nalogami v pokrajine prostorsko načrtovanje, in sicer da bi pokrajinski prostorski načrt in podrobni pokrajinski prostorski načrt nastajala v pokrajinah. Dejstvo je, da je danes, ko imamo državo in ko imamo lokalne skupnosti in ko vsi nestrpno čakamo prostorske načrte, da jih čakamo že tri leta in pol, konkretno na naši občini čakamo za ureditev enega dela občinskega prostorskega načrta z Ministrstva za kmetijstvo, imamo že sivo brado kralja Matjaža, pa še vedno nismo dobili nič. Torej, v tem primeru se sploh ne bo nič zgodilo in bo "totalni" kaos. Govorim iz prakse, ker tako se že dogaja. Potem daje pokrajinam pristojnost za gradnjo lastnih in najemnih stanovanj, in naj bi pokrajina stanovanjsko politiko v skladu z državno politiko urejala preko Javnega stanovanjskega sklada. Že danes se v statističnih regijah zelo težko lotimo tako imenovanega "posla" gradnja stanovanj, če se že, je seveda že znotraj spor, kdo, kje in s kom in zakaj. V vsej tej zmedi bomo imeli še regije, ki bodo dobile vse te pristojnosti in te regije naj bi sodelovale s stanovanjskim skladom, ki pa, kolikor jaz vem, glede na to, da bi zelo želel v teh dneh ali pa mogoče v tem letu ali pa v prihodnjem letu zgraditi kako stanovanje, se lahko obrišem samo pod nosom. Ne vem, kakšna politika je prenos pristojnosti na regiji z gradnjo stanovanj in sodelovanje s Stanovanjskim skladom, če danes še posamezne, majhne lokalne skupnosti zelo težko z njimi sodelujejo, pa ne le po krivdi Stanovanjskega sklada, tudi zaradi drugih razlogov.

O področju gospodarstva ne bom izgubljal besed, ker ta zakon govori konkretno tudi o kraju, kjer sem sam doma in o zapiranju Rudnika Trbovlje-Hrastnik, kjer nenadoma spreminja način financiranja, kot da je čisto vseeno, ali bomo pojedli sadno torto ali bomo pa jedli čokoladno torto. 4 tisoč ljudi je delalo v Rudniku Trbovlje-Hrastnik, zdaj je zaposlenih še okoli 400 do 500. Zdaj se bodo na regijo prenesli vse pristojnosti in način financiranja. In prav zanima me glede na spisek regij, ki so na zadnjem koncu kot prikaz pokrajinskih svetov, kako vehementno velikodušni bodo Kamničani, Mengšani, Domžalčani z denarjem, zato da bodo Trboveljčani in Hrastničani zapirali Rudnik. Tukaj imam vsaj jamstvo države, ki se je obvezala z zakonom, da bo financirala zapiranje Rudnika Trbovlje-Hrastnik, govorim pač konkretno, saj so še tudi drugi rudniki omenjeni. Vsaj to imam, če bo šlo to na regijo in če pogledam, kdo bo v tej regiji, je popolnoma jasno, vam pokaže oziroma dokažem z enim primerom. Ko je bil razpis za Termoelektrarno 3 Trbovlje, referendum je bil, so

bili za gradnjo, na referendumu so bili samo Trboveljčani, Hrastničani in Zagorjani. Cela Slovenija ni bila za to. A zdaj, ko bomo prenesli zapiranje rudnika, bo pa cela regija za to? Lepo vas prosim, ne nova, ne stara.

Da ne govorim o stvareh, ki jih določa ta zakon, da se prenašajo na področje šolstva in športa, kjer država, pazi, je prenos pristojnosti na področje srednjega in višjega šolstva iz države na pokrajino, delitev ustanoviteljskih pravic in dolžnosti financiranja, naj bi se prenesle na pokrajine, država pa naj bi obdržala pristojnost dajanja soglasja na odločitvev pokrajin. Zakaj bomo imeli zdaj pokrajine, ne vem, toliko in toliko 100 ljudi, ki bodo delali na področju šolstva in ko bodo vse to naredili bo država še rekla: "Opa, zdaj pa meni dajte, da bom jaz dala soglasje ali pa ne." Povejte mi, čemu čemu bomo zdaj imeli še nekoga vmes, ki bo odločal, zato da bo odločala država? Nesmisel! Zapravljanje časa, denarja in povečevanje birokracije.

Največji nesmisel je pa na področju zdravstva, kjer se sekundarna in terciarna raven zdravstva, kar pomeni bolnišnice - terciarna raven je zame specialistična zadeva -, prenaša na regije. Mislím, od tu naprej jaz nisem razumel ničesar več. Kako lahko mi sekundarno in terciarno dejavnost, bolnišnično dejavnost - če danes pogledamo realno sliko - prenesemo na pokrajine? Pokrajine naj bi za to skrbele, pokrajine naj bi se organizirale. Veste, kaj to pomeni? To pomeni propad zdravstva, čisti propad zdravstva! Kako bodo, tudi v sodelovanju z državo, pokrajine obdržale svoje bolnišnice, obdržale svoje zdravstvo? In s tem zakonom se celo nalagajo krepitev javnega zdravstva, zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva. Da ne govorim o drugih področjih. Na področju notranjih zadev naj bi država na pokrajine prenesla azilante in tujce. Pa jih rešujmo! Tu piše, v tem zakonu. Če pa pogledamo sestavo na koncu - ker mi je čas potekel, kot sem slišal -, pravzaprav je tisto v drugem zakonu; ker sem toliko bral, sem že malo... Boste pa videli, da naj bi v 14 pokrajinah bilo, ne vem, povprečje tam med 14 in 20 teh ljudi v svetih. Če vse skupaj seštejemo, to pride približno 300 ljudi, ki bi imeli, ne vem, še 500 "strokovcev" in bi prišli na 2 tisoč. Da ne govorim o tem, kako bi bili po teh pokrajinah sestavljeni. Skratka, nastal bi še večji prepír, kot je. Zakon je... /Izklop mikrofona./

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa, gospod Barovič. Gospod Petek, postopkovni predlog. /Tehnične težave./ Gospod Pukšič, zadaj vam svetilka gori.

MIRO PETEK: Hvala lepa. Zdaj pa deluje. Spoštovani gospod podpredsednik, zanima me, ali je koalicija napovedala obstrukcijo pri tej točki dnevnega reda, glede na to, da ni prav nobenega v dvorani. Če ni obstrukcije, me pa zanima, po

katerem členu Poslovnika si lahko koalicija pri tako pomembni zakonodaji privošči takšno ignoranco. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Obstrukcije ni napovedal nihče. O tem nisem bil obveščen. Je pa po Poslovniku tako, da poslanci koalicije niso dolžni biti tukaj. To je moj kratek odgovor. In trenutno kot predsedujoči ne morem ničesar storiti. Je pa tudi meni malo nerodno, da vodim sejo pred prazno dvorano.

Besedo ima gospod Milan Čadež v imenu Poslanske skupine SDS.

MILAN ČADEŽ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. In obenem tudi čestitke vam kot edinemu predstavniku koalicije za prisotnost v tej dvorani.

Že na samem začetku želim povedati, da z vzpostavitvijo pokrajin v Sloveniji ne bodo nastajali nobeni dodatni stroški, saj s prenosom nalog na pokrajinski nivo iz državnega nivoja, ne prenašamo samo pristojnosti z odločanjem, ampak tudi denarna sredstva z vsem potrebnim kadrom. Na pokrajine prenašamo 4 tisoč 200 zaposlenih iz državnega nivoja, večinoma stacioniranih v Ljubljani, in sicer z vsemi viri v višini dobre milijarde 200 tisoč evrov, ki so natančno razdelani po pokrajinah in pa tudi po virih financiranja v primerni porabi in v davku od pravnih oseb. Pri ocenah stroškov pokrajin smo pa tudi natančno razdelali po pokrajinah stroške izvajanja obveznih nalog in pa razvojne naloge skupaj z investicijami. Glavni pomen regionalizacije je decentralizacija, v zadnjem času pa tudi predvsem dekoncentracija, saj imajo pokrajine kar 87% podpora županov, občinskih svetov in, kar je bilo izkazano tudi na zadnjem referendumu, tudi večinsko podporo. Na pokrajine predlagamo prenos treh vrst osnovnih nalog.

Prvič, naloge širšega pomena, kot je zagotavljanje javnih služb pokrajinskega pomena, ki so sedaj na ramenih občin, vendar so operativno težko izvedljive. To so regionalne deponije odpadkov, regijska gospodarska središča in pa različni razvojni centri. Drugič. Upravne naloge iz državnih pristojnosti, ki jih zdaj opravljajo upravne enote in druge pristojnosti, če je tako določeno s področnim zakonom.

In tretjič. Glavne so naloge na področjih regionalnega pomena, ki po svoji lastnosti niti niso državne in niti ne občinske.

Ta področja želim podrobneje obdelati. To je področje regionalnega razvoja, ki sprejema cilje regionalnega razvoja, razvojnega programa in zagotavlja skladen razvoj celotnega območja, hkrati s strategijo razvoja Slovenije. Potem je področje okolja in prostora, ki sprejema prostorske akte regionalnega pomena, izvajanje stanovanjske politike, izvajanje zemljiške politike in tako dalje. Potem je področje kmetijstva, ki načrtuje kmetijske politike in izvajanje ukrepov državnih pomoči regionalnega pomena in pripravi

programe za razvoj. Področje gospodarstva sprejema razvoje gospodarstva, načrtuje politiko spodbujanja razvoja turizma in podjetništva. Področje prometa gradi in vzdržuje regionalne ceste, ki so predvsem tiste, ki so zdaj državne, razen tistih cest, ki so zdaj avtoceste in hitre ceste. Področje visokega šolstva sprejema programe razvoja visokega šolstva in raziskav regionalnega pomena. Področje vzgoje in izobraževanja ter športa ustanavlja in financira vzgojno izobraževalne zavode s področja športa, sprejema in izvaja regionalne programe področij vzgoje in izobraževanja ter določa tudi njihove izvajalce. Področje zdravja ustanavlja mrežo javnih bolnišnic, sprejema in izvaja program zdravstva, zagotavljanje ukrepov javnega zdravstva in usklajuje nujno medicinsko pomoč. Področje dela, družine in socialnega varstva načrtuje in organizira storitve in programe s tega področja ter zagotavlja svetovanje in organiziranje pomoči posameznikom. Skupaj z državo pa lahko tudi soustanavlja centre za socialno delo na svojem področju. Področje zaščite in reševanja sprejema programe in izvaja ukrepe zaščite in reševanja, določa posebne ukrepe, razlaga povečano ogroženost, organizira in vodi reševanje ob naravnih nesrečah ter ocenjuje nastalo škodo.

V Poslanski skupini SDS podpiramo ta predlog zakona in celovito regionalizacijo Slovenije.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Pukšič v imenu Poslanske skupine SLS.

FRANC PUKŠIČ: Lep pozdrav, še enkrat, kolegice in kolegi. Gospod podpredsednik, trije koalicijski poslanci in seveda prazna dvorana.

Razvojna paradigma Slovenije verjetno po tem, kar vidimo, kar poslušamo, očitno za to vladno koalicijo ne sloni na regionalizaciji, ampak na praznih besedah. Predlog zakona o prenosu in pristojnih, ki ga imam v tem paketu, je delo prejšnje vlade in ministra Žagarja. Govorim samo o zakonu, prenosu in pristojnostih, ki bi jih imele pokrajine. Predlog dela te Pahorjeve vlade je v teh 11 straneh, ampak enostransko tipkanih. Torej, če bi bilo dvostransko bi bilo tega polovico manj. Torej, to je torej odgovor na resnost problema, s katerim se srečujemo. Danes je bilo govora tudi o tem, ali bodo, kakšni naj bi bili prenosi v nekaj letih in tako dalje. V tem zakonu, ki ima 420. členov o prenosu in pristojnostih je v 419. členu zapisano, "do začetka dela pristojnih pokrajinskih organov so za opravljanje s tem zakonom določenih nalog pokrajin pristojni organi in subjekti, ki jih opravljajo ob uveljavitvi tega zakona." Spomnim se, da je tudi prejšnja opozicija, zdajšnja koalicija nasprotovala predlogom za dvofazni prenos z upravnih enot. Tudi v koaliciji smo bili različnih stališč, različnega mnenja in večina nas je bila za

to, da mora biti prenos enofazni. In zato je bilo to tudi nekako z opozicijo usklajeno in to je tudi v tem predlogu zakona o prenosu nalog na pokrajine. Zelo konkretno in zelo točno je ta zakon, s 420. členi, tudi narejen. Projekcija prenosa kadrov, torej točno po pokrajinah, ki smo jih pač predlagali, mimogrede, maja 2007 in novembra 2007, sta bila torej oba dva svežnja te pokrajinske zakonodaje, prvi trije, potem drugi trije zakoni vloženi. O tem se je izreklo 83% vseh občin od 182 za ustanovitev, torej pozitivno za ustanovite 14 pokrajin. Seveda, zgodilo se pač ni, zaradi tega, ker 1. februarja 2008 opozicija ni podprla ustanovitve pokrajin, ker je potrebna 2/3 število prisotnih poslancev.

Poglejte, projekcija prenosa kadrov Dolenjsko-belokranjska 250, Koroška 150 itd., da vsega ne naštevam, torej prenos na pokrajine, šlo bi 4 tisoč 200 ljudi. Torej 4 tisoč 200 ljudi iz državnih institucij, bi šlo torej s tem predlogom zakona glede na naloge in pristojnosti na pokrajine. To seveda pomeni tudi, da bi 4 tisoč 200 ljudi dnevno emigriralo v Ljubljano in bi seveda tudi s tem in gre tukaj v glavnem seveda za kader, visoko izobražen, torej s tem tudi pospešili ostajanje v manj razvitih pokrajinah, na območjih, kjer so živeli. Po šolanju bi se lahko vrnil v svoj kraj in seveda ta kraj s svojim znanjem tudi nadgrajevali in razvijali.

Ocenili smo tudi vire. Viri financiranja pokrajin. Ocenjeno je, da bi bilo tako imenovane primerne porabe, kot je pri občinah, cca. 773 milijonov in ostalih sredstev približno 267 milijonov, kar je skupaj 1 milijardo evrov oziroma še dodatnih evropskih sredstev, 200 milijonov, to pomeni nekaj čez milijardo 200 milijonov. Nekaj čez milijardo 200 milijonov. In sedaj, če to primerjamo s predlogom, ki ga je ta vlada prinesla, pa pravi takole; pogledajte, namesto 420 členov, namesto nekaj centimetrov debelega gradiva, je ta vlada pripravila oceno stroškov prvega in drugega leta delovanja pokrajin, in sicer v spodnji tabeli so ocenjeni stroški delovanja pokrajinskih svetov, pokrajinskih uprav in izvajanja prenesenih nalog v prvem in drugem letu. In kaj je ta vlada pripravila za prenesene naloge na pokrajine? Cestno infrastrukturo v višini 38 milijonov, financiranja ustanov na področju kulture 23 milijonov. Skratka, za celotno Slovenije skupaj 97 milijonov. Če je seveda tako, potem se jaz z Barovičem torej strinjam 100%, podpišem z obema rokama, da takšnih pokrajin res ne rabimo, ker to bi pa bili res izključno samo stroški delovanja pokrajinskih svetov in pokrajinskih uprav in popolnoma nič drugega. Tukaj pa smo torej s 119. členom zakona točno, jasno, eksaktno zapisali, da se naredi ta prenos, kar je normalno. Imamo že prakso, tako smo ustanavljali občine in v roku, približno v šestih, devetih mesecih so se stvari prenesle iz tistih komunalnih občin na posamezne občine in tako so stvari funkcionirale. To pa seveda v prvem letu, v drugem letu pa iz 97 milijonov predlagajo 146

milijonov in ne vem, dodajajo še zraven varovanje okolja, 11 milijonov, pa izobraževalni poklic, na splošno, 20 milijonov. Skratka, popolnoma nepripravljeno in neresno. Zato me seveda še toliko bolj čudijo neki napotki s strani Vlade, da opozicija nekaj narekuje, "diktira" in ne vem kaj, sami pravzaprav niso pripravili nič in potem pravijo, da bodo torej iz Vlade prišle rešitve. Kdaj, vas sprašujem? Kdaj, kolegice in kolegi, boste prinesli iz Vlade rešitev? Pravite, da imate koncept. Kje je razlika med našim predlogom in vašim predlogom? V konceptu. V konceptu financiranja in v konceptu pristojnosti. Ja, mi smo predlagali in predlagamo milijardo 200 in nekaj. Mi predlagamo 4 tisoč 200 ljudi, ki bi delali na regionalni ravni iz državne. Vi pa prelagate 100 milijonov, kar je proračun ene večje občine v Sloveniji. Tukaj je res konceptualna razlika, ampak to je približno tako, kot da bi se pogovarjali v otroškem vrtcu, na eni strani, na drugi strani pa z nosilcem predmeta, katedre o diplomski nalogi. Tukaj so seveda razlike. Nekateri danes očitajte opozicijo, da naj ne pričakuje, da boste ta opozicijski predlog podprli. Saj nismo prišli zato, ker bi pričakovali, da podprete opozicijski predlog. Že ob prvi predstavitvi zakona o pokrajinah sem povedal, da v Slovenski ljudski stranki pričakujemo, da ga boste pripravili, amandmirali in ponudili, glede na to, da imamo zakonodajo narejeno, imate končano delo, samo žemljico je treba prerezati in notri namazati marmelado ali med, tisto, kar vam bolj ustreza, in ponuditi zajtrk in stvari bodo same od sebe stekle. Ponujamo vam podporo. Mi smo vam povedali, da nam je v Slovenski ljudski stranki v tem trenutku vseeno, ali pridete s katerikoli številom, vendar pridite in povejte. Res pa je, da se morate dogovoriti, ampak to ni več naš problem.

Podporo, tako kot sem že povedal, 2007 je dalo 83% vseh občin za ustanovitev teh 14 pokrajin. Teh 14 pokrajin ima premalo razvojnega naboja. Veliko razvojnega naboja imajo, tako kot imajo občine, ki so nastale in še vedno nastajajo, želijo nastajati, veliko razvojnega naboja. Če pogledamo eno izmed najmlajših, ki je nastala pred štirimi leti, sedaj se izteka prvi mandat, koliko razvojnega naboja ima ta občina napram prejšnji stari veliki gornje-radgonski občini, mlada nova občina, občina Apače. Poglejmo samo ta primer in boste videli, da je v 4 letih več razvojnega naboja kot je bilo prej v gornje-radgonski občini za Apače v treh mandatih. To je kvaliteta, ki bi jo dobili. Kolegice in kolegi, ni res, da s tem nastanejo stroški. Ja, strošek 1 evro proti na drugi strani dobljeni milijardi evrov. Jaz sem že opozoril na to, da boste milijardo zapravili z ne izkoriščanjem evropskih sredstev. In zahtevali bomo od Pahorja, resnično, semafor, kjer bo pisalo, koliko sredstev se je vrnilo iz evropskega proračuna v slovenski proračun ter koliko je razpisov za izkoriščanje teh treh operativnih programov, torej 4,2 milijarde evrov. Seveda na takšen način se zagnusi ljudem vse, pa tudi pokrajine, tako kot sedaj delate samo pri regionalnem

razvoju. Razpis, ki je bil in potem ga prekličete. Poglejte, za mesec dni pravite, da to ne bo vplivalo. 30. marec, potem imate dva meseca, da izdate odločbe je 30. maj. Potem podpis pogodb in seveda rokovno možnost pritožbe. Kaj, če se kdo pritoži? Potem je konec. Če se pa ne pritoži, pa ostanejo subjektom, občinam za izvedbo projekta 3 in pol meseci. Ker 30. septembra zahtevate, da že izstavimo zahtevke za plačilo na SVRL. Ali se res lahko tako igrate? Ali se res lahko v teh kriznih časih, ko dejansko primanjkuje denarja, na drugi strani pa je velik kup denarja, pa ga nočemo, nočete, ne pustite, da bi ga izkoristil, pa so programi, pa vse je pri vas - a ja, en problem je, očitno vas je premalo, torej niste imeli časa pregledati. To, da so občine pripravile in kaj že - aja, gradbena dovoljenja, saj to pa ni nekaj takšnega. To dobiš tako, na tržnico greš in ga kupiš. Enostavno ni za razumeti, zakaj se to dogaja v tej naši preljubi državi. Mogoče je odgovor na to - jaz sem prej rekel, da že eno leto in štiri mesece imate Vlado v rokah, pa glede na to, da je predsednik Vlade rekel, da želi nadaljevati delo pri pripravi zakonodaje za oblikovanje regij tako, da bo dosegel dvotretjinsko večino v tem visokem domu in s tem ustanovitev pokrajin kot instrumenta odpravljanje razvojnih nesoglasij. Torej se strinjate, da so razvojna nesoglasja. Kakšna bi šele bila, če občin ne bi imeli? Niti pomisliti ne upam, niti pomisliti ne upam. Ampak kljub temu sta minili že dve leti, ko je takratni predsednik stranke SD Borut Pahor rekel takole, kot je še dejal, je potrebno več časa, to je bilo 28. januarja, torej več časa, da se pripravi kvalitetna zakonodaja. Pri tem je poudaril zlasti zakon o financiranju pokrajin in o prenosu. V redu. Dve leti sta od tega, kar je to izjavil. Poslušajte, danes, po dveh letih ostal živ. Ne živ v tem smislu, fizičnem, ampak živ kot predsednik Vlade, še vedno. Ampak dve leti časa, po dveh letih pa pride njegova vlada z 11 enostransko tipkanimi stranmi, torej z boljšo, kot pa mi samo z enim zakonom o prenosu nalog, ki je debel pet centimetrov. To je bilo, vem, ker sem bil takrat v koaliciji, še kako težko doseči, da so ministri - seveda, ker takrat, ko so ministri, mislijo, da bodo ministri za vekomaj in bodo večno na tem položaju - prenesli nekaj na nižjo raven, na regionalno raven, kjer bi stvar bistveno drugače in bolje potekala.

Enostavno človek pač tega v tej državi ne razume. Povedali smo vam, da vam ponujamo roko podpore, vi v koaliciji pa se morate samo odločiti, ali boste še kaj naredili ali ne. Če pa ne, pa tudi povedati, kdo za kaj odgovarja. Ali pa lahko pred državljanke in državljani, kar pa je očitno paradigma nove Vlade, Zaresa še posebej, samo lažete in govorite neresnice, za kar pa ni nobene odgovornosti oziroma dogaja se pač to, kar se dogaja. Danes je po podatkih že preko 100 tisoč brezposelnih in seveda vse ostalo, kar, žal, k temu sodi.

V Slovenski ljudski stranki bomo Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin podprli. Vi v koaliciji pa dajte dodatne predloge oziroma amandmirajte, dopolnite ga in tudi to bomo v Slovenski ljudski stranki podprli.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Končali smo s predstavitevijo stališč poslanskih skupin. Želite proceduralno? Samo trenutek. Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima gospod Lah, v imenu predlagatelja.

ZVONKO LAH: Hvala za besedo. Rad bi odgovoril na razpravo gospoda Baroviča, ki je očitno v tem zakonu iskal neke stvari, ki jih ne razume, da bo lahko proti, na koncu pa povedal, da se boji, da bi ušla sredstva za zapiranje rudnika. V zvezi z gospodarstvom, kar je omenil, bi povedal, da bomo imeli poleg pokrajinskega sveta še regionalne razvojne agencije, da to ni res, da te regionalne razvojne agencije ugasnejo. Čeprav moram poudariti, da so znotraj regionalnih razvojnih agencij regionalni razvojni sveti, kjer so prisotni tudi predstavniki gospodarstva, ker jih verjetno potem v pokrajinskih svetih ne bo, mogoče v kakšnih delovnih telesih. Da je to dobro in da so tudi predstavniki gospodarstva sodelovali pri zdajšnjih načrtih razvojnih programov, ki so jih regionalne razvojne agencije oziroma regionalni razvojni sveti regij potrdili, da je to dobro, da je bilo sodelovanje tudi z gospodarstvom, ker projekti so tudi zato, da se boljši pogoji vzpostavljajo za razvoj gospodarstva. Verjetno pa bodo v samih pokrajinah same pokrajine v boljšem kontaktu s samim gospodarstvom v pokrajinah in tako bodo tudi bolj do izraza prišli njihovi interesi. Tako, da se ni bati, da bodo ostale še neke inštitucije, ki zdaj obstajajo in po mojem mnenju tudi zelo dobro funkcionirajo, saj je kar nešteto teh projektov bilo pripravljenih s strani regionalnih razvojnih agencij oziroma občin.

Druga zadeva je okoli prostora, "pojamral" je okoli občinskih prostorskih načrtov. Res je, da se ta zadeva zelo dolgo vleče, da so velike težave na tem področju, vendar moram povedati, da država tudi nima državnega prostorskega načrta, ki je krovni prostorski akt, po katerem naj bi se izdelovali in potem ravnali pokrajinski prostorski načrti, ki so že predvideni z Zakonom o prostorskem načrtovanju in pod najnižjim nivojem so občinski prostorski načrti, ki se, res je žalostno, toliko časa pripravljajo in so velika ovira za pripravo prepotrebnih projektov. Imamo samo strategijo prostorskega razvoja, za katero vemo, da je nek skupek razvojnih želja, da po tej strategiji se ne morejo zgledovati oziroma ravnati občine pri sprejemanju svojih prostorskih načrtov. In je treba iskati na tem področju razloge drugje, verjetno na resornem ministrstvu.

Potem se obregne ob zdravstvo. Verjetno bi pokrajine same že naredile mrežo primarnega zdravstvenega varstva, ki ga po

20-ih in več letih še vedno nimamo, ne vemo, kje naj bi bile zdravstvene postaje in kolikor kdo zmore "sforsirati" oziroma zlobirati in narediti na lokalnem nivoju kakšno zdravstveno postajo. Verjetno bi se na področju pokrajin lažje dogovorili, kje je potreben osebni zdravnik, zobozdravnik in za to mrežo. Vemo, da na podeželju primanjkuje ogromno zdravnikov, da je vse skoncentrirano v sami Ljubljani, kjer je nadpovprečna koncentracija zdravnikov, na podeželju pa tega manjka.

Potem okoli šolstva. Seveda, pokrajine bi se ukvarjale tudi z načrtovanjem visokošolske organizacije, tudi sedaj jih imamo ne malo, da pa soglasje daje država, je pa normalno, saj država mora imeti neki program visokošolskega izobraževanja, ker lahko bi si potem izmislili tudi v Trbovljah kakšno pomorsko šolo, pa verjetno ni najbolj smotrno. Tako, da bati se tega, polega tega pa bi se verjetno visokošolske organizacije boljše načrtovale v pokrajinah, ker bi verjetno gospodarstvo narekovalo določeno izobraževanje in izobraževanje kadrov, ki jih gospodarstvo potrebuje na področju pokrajine. Zdaj pa, kakorkoli si nekdo izmisli neko fakulteto v enem delu Slovenije, pridobi zadostne pogoje, ustanovijo fakulteto, potem pa se sprašujemo, kakšna je kvaliteta tega učnega procesa, oziroma kdo predava in kakšni diplomanti potem pridejo iz teh šol. Po navadi pa večina teh konča na borzi dela, ni jih malo in morali bi se vprašati, koliko ti diplomanti oziroma ti šolani ljudje potem državo stanje, ki ne koristijo nikomur. Da nek univerzitetni diplomiran strojni inženir prodaja po terenu sesalce, mislim, da je predrag kader za državo, ker mislim, da jih precej primanjkuje. In mislim, da bi se to bistveno boljše urejalo na področju samih pokrajin.

Seveda, glede povečanja kadrov oziroma birokracije. Verjetno ima gospod Barovič prav, v kolikor bi bil dvotirni sistem, da upravne enote ostanejo in da se pokrajine potem organizirajo posebej. Že zdaj se podvajajo naloge občin in pokrajin, kaj bi bilo šele potem, če bi pokrajine in upravne enote ostajale. Tukaj je prav. Zato smo se mi zavzeli za enotirni sistem, kjer se upravne enote organizirajo tako, da jih prevzamejo pokrajine, čeprav glede na sedanjo situacijo verjetno res obstaja vprašanje, koliko je uporabnega tega kadra, glede na to, da so čisti birokrati, na občinah pa to niso. In dosti bolj so vklopljeni v življenje samih ljudi, gospodarstva.

Toliko za enkrat.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Zmago Jelinčič Plemeniti - ga ni.

Gospod Branko Marinič, prosim.

BRANKO MARINIČ: Hvala lepa za besedo, lep pozdrav vsem skupaj.

Glede na to, da je petkovo popoldne, se vendarle spleča spregovoriti tudi o teh vsebinah, ki so vsaj za nas

predlagatelje bistvenega pomena, veliko bolj kot katerekoli druge vsebine, ki se nanašajo na urejanje represivnega organa, Zakona o policiji, pa morda tudi družinskega zakonika in tako dalje. Zakaj pravzaprav pokrajine, je skorajda že smešno ponavljati. Z uvedbo pokrajin pridemo do decentralizacije. Marsikateremu državljanu Republike Slovenije, če bi danes že funkcionirale pokrajine, ne bi bilo treb nekajkrat hoditi na obisk h kakšnemu uradniku kakšnega ministrstva v Ljubljani, ampak bi lahko to opravil na sedežu pokrajine. Tukaj se postavlja vprašanje. Splošna javnost v Sloveniji je skorajda zagotovo prepričana, da pokrajin nimamo zaradi tega, ker se ne moremo dogovoriti, koliko pokrajin pravzaprav potrebujemo. V prejšnjem mandatu smo skušali pojasniti, da ne gre za to, kajti o tem, kakšno število pokrajin želimo, smo se politično uskladili, ker je to politični projekt. Bili smo soglasni tako daleč, da smo lahko spremenili določene člene Ustave Republike Slovenije, za kar je potrebno več kot 60 glasov, imeli smo jih več kot 70.

Tukaj se sedaj, ko obravnavamo Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin postavlja temeljno vprašanje: Ali je res ovira ali cokla število pokrajin ali je vsebina prenosa nalog v pristojnost pokrajin? To je bilo zelo jasno in nedvoumno zaslutiti takrat, ko smo se bližali, pravzaprav v prejšnjem mandatu, k zaključku obravnave pokrajinske zakonodaje, kjer smo lahko v nekaterih mestih, na nekaterih ministrstvih slišali javno negodovanje nekaterih uslužbencev posameznih ministrstev, kjer so se začeli dobesedno bati tega, da če prenesejo naloge in obveznosti na nižji nivo, to za njih pomeni izgubo dela ali pa selitev iz Ljubljane v Mursko Soboto ali Koper. Tukaj se postavlja temeljno vprašanje, ali ni jedro vsega problema prav v tem, ko začnemo govoriti o prenosu pristojnosti. Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin je resda zajeten kup papirja. Ta je bil verjetno tudi najzahtevnejši za vse tiste strokovne sodelavce ministrstva za lokalno samoupravo, ki ga je v prejšnjem mandatu vodil minister Žagar, in to zelo uspešno, to je treba danes priznati, in če bi sedanja vlada oziroma koalicija bila pripravljena, resnično pripravljena, da pristopimo k temu, bi se to lahko hitro zgodilo. In kje smo danes, ker nismo želeli, da se te pristojnosti prenesejo?! Danes pa se sedanja vlada zateka k nekim drugim rešitvam, in smo dobili med prvo in drugo ravno lokalne samouprave nekaj novega. Dobili smo Zakon o glavnem mestu, dobili smo Zakon o razvojni pomoči Pomurju 2010-2015 in danes je, žal, minister, pristojen za to področje, odhitel na sestanek razvojnega sveta za belokranjsko, kočevsko regijo. Ali se vam ne zdi, da bo jutri ali pojutrišnjem zahteva za razvojni svet takšne vrste tudi na Slovenjgoriškem in haloškem območju in morda na severnoprimorskem območju in tako dalje in tako naprej.

Tukaj se javno postavlja jasno vprašanje, da je nekaj vendarle treba narediti. In tu ne gre bežati od temeljne

resnice, da nam druga raven lokalne samouprave manjka. Tega bi se morali zavedati, ne pa da ljudi prepričujemo, kako se ne moremo uskladiti o številu pokrajin, o imenu pokrajin, ne damo pristojnosti, iz Ljubljane tega ne damo, kajti vemo, vsaj tisti, ki prihajamo iz odročnejših delov Slovenije, kaj to pomeni. In resnično apeliram, zamislite se, vsak po svoje, kajti Slovenija potrebuje pokrajine! Pokrajin ne potrebujemo poslanke in poslanci, državljanke in državljani potrebujejo pokrajine! In v tem je bistvo problema, ko govorimo o pokrajinah. Želim in upam, da bi vsaj v tem mandatu prišli do neke rešitve. Me pa vse bolj iz dneva v dan skrbi, da se od tega, namesto da bi se približevali temu cilju, se oddaljujemo.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Franc Bogovič.

FRANC BOGOVIČ: Pozdravljeni vsi skupaj! Danes obravnavamo zelo obširen zakon, v katerega je bilo, kot je bilo že danes rečeno treba vložiti zelo veliko dela, in zakon, ki je na nek način tudi pripravil in osmisлил pokrajine. Sam sem zelo aktivno tudi v prejšnjem mandatu, sicer kot župan spremljal delo, ki ga je opravljal gospod Žagar in zelo dobro poznam, kakšne težave so bile, koliko krogov je morala Vlada skupaj in pa tudi sam minister in pa vsi do predsednika Vlade narediti, da so na koncu naredili nek skelet, okostje, ki bi predstavljajo pokrajine v polnem pomenu besede. Se pravi, da se tam odvijajo stvari na področju regionalnega razvoja, okolja in prostora, prometa, gospodarstva, kmetijstva, visokega šolstva, šolstva in športa, zdravja, kulture, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, področja notranjih zadev in pa tudi področja socialne politike. To je na nek način nek kolos teh nalog, ki bi bile zelo v redu, če bi se odvijale v Sloveniji na tej drugi ravni lokalne samouprave. Sam sem trdno prepričan, da se je slovenska lokalna samouprava na nivoju takšne organiziranosti, kot je danes, že do neke mere izpela, kajti potrebuje večje subjekte, ki bi pomembne naloge na teh segmentih tudi izvajale. Poznam tudi nasprotovanja, ki so potekala znotraj ministrstev, znotraj dejansko tistih ljudi, ki so takrat še opravljali ta dela in so jih na nek način so morali predlagati, da se prenašajo na drugo raven, kar pomeni, da so konec koncev v prisposodbi sami sebi ukinili delovna mesta, zato je bil tudi velik odpor proti tem aktivnostim.

Usoda tega zakona je žal naprej je najbrž znana, kajti s stališča Vlade in pa tudi v usmeritvi koalicije vidimo, da se takšen koncept ne podpira. Bojim pa se, da bi bilo treba pri tem doreči in pa priti do nekega spoznanja, da se v Sloveniji čim prej odločimo, ali bomo s konceptom regionalizacije nadaljevali ali ne. Glede na to, da vidimo, koliko dela in koliko nalog je bilo potrebnih za te zakone, se bojim, da je Vlada v tem mandatu, po skoraj letu in pol, že ko še praktično

ni naredila nobenih korakov, že izgubila tempo, da bi se lahko tako veliki in obširni zakoni pripravili, politično uskladili, uskladili s pokrajinami. Zato mislim, da bi bila prav tudi odkrita beseda s strani Vlade, ali ima namen.../Opozorilni znak za konec razprave./... ali nima namena nadaljevati s projektom regionalizacije.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Franc Žnidaršič. (Ga ni.) Gospod dr. Vinko Gorenak. (Se odpoveduje.) Gospod Zvonko Černač. (Ne.) Gospod Zvonko Lah, izvolite.

ZVONKO LAH: Hvala lepa.

Glede pristojnosti in nalog pokrajin na področju kmetijstva in razvoja podeželja. Toliko je govora o razvoju kmetijstva, vemo pa, da kmetijstvo danes životari, da so pogoji čedalje slabši, da so nujne dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Kar nekaj projektov je že narejenih, vendar vsaka občina po svoje dela te programe. Na nivoju pokrajine bi verjetno to bilo mnogo lažje, saj je Slovenija tako raznolika, imamo tako razdeljena območja in bi lahko vsaka pokrajina naredila svoje programe, da bi ohranili tako kulturno krajino, kot jo imamo sedaj. S temi problemi se na podeželju veliko ubadamo, ko vsi želijo, da bi bila kmetijska zemlja pozidana in s tem čim bolje prodana. Le malokdo želi ohraniti kmetijsko zemljo, ker se pač od nje več ne da preživeti. Poskušamo z različnimi programi, različnimi projekti, pa vedno naletimo s strani države na gluha ušesa. Občine pa teh sredstev niti kadrov nimajo, da bi lahko same vzpostavile nek program.

Na Dolenjskem in v Beli krajini smo se lotili programa turizma v zidanicah, kot nekega programa v sili, s katerim se zdaj hvali tudi že predsednik države, da je to nek nov produkt, nov izziv, nova tržna niša v ponudbi turizma. Vendar je težko stvar začeti, ker so vsi projekti na področju turizma dolgoročni projekti, ki ne dajejo rezultatov v kratkem času. Enako je tudi s pridelavo kmetijskih pridelkov. Vrabci že čivkajo, da male kmetije lahko preživijo samo tako, da bodo svoje kmetijske pridelke pridelale in jih kot produkte prodajale na tak ali drugačen način. Vendar mora organizacijo trženja širša skupnost organizirati oziroma pomagati, občine so pa premajhne, preslabo organizirane, da bi lahko to organizirale, da bi kmetijstvo še živelo na podeželju.

Drugo so gospodarska središča. Imamo devet gospodarskih središč v Sloveniji. Minister za promet je poudaril, kako je logistika tista, logistična platforma jugovzhodne Evrope naj bi bila Slovenija z geografsko lego, z infrastrukturo. Obljubljal je tudi program logistike že konec prejšnjega leta, pa ni nič od tega. Če hočemo določene projekte izpeljati to ne morejo biti projekti posameznih občin. Če imamo devet gospodarskih središč, potem niti na eno pokrajino ne pride en logistični center oziroma gospodarsko središče. Tako bi na pokrajinah lažje organizirali tudi te aktivnosti, tudi

gospodarske cone. Vemo, da vsaka občina hoče imeti čim večjo gospodarsko cono. Nekatero občine so vložile mnogo denarja tudi za komunalno opremljanje teh con. Sedaj ponujajo praktično zastoj komunalno opremljene cone. Ali je bilo gospodarno vlagati 20, 30 evrov za kvadratni meter za neko gospodarsko cono, ki sedaj stoji prazna in ni investitorjev? Želja občine je bila, denar je bil vložen, gospodarstva pa ni, ki bi potem gradil, ustvaril nova delovna mesta. Mislím, da bi se na področju pokrajin se mnogo lažje organizirali in dogovorili, kje je potencial in kje je treba kaj zgraditi, da bo živeló in bo dalo neko dodano vrednost, da se bo gospodarstvo razvijalo. Veliko je tega in mislim, da je čas dozorel, da so občine prišle do takega razvojnega nivoja, da je treba, kot pravi Vlada, občine združevati. Ne, drugi nivo lokalne samouprave potrebujemo, da bomo nadgrajevali tisto, kar smo na določenih področjih že zgradili do nivoja majhnih občin. Po drugi strani pa je treba še veliko tega za zgraditi, kjer pa morajo kar pa lahko opravijo najbolj majhne občine. To je vodovod, je kanalizacija. Obljubljali smo Evropi kaj vse bomo zgradili, v resnici pa imamo na podeželju veliko zaselkov in vasi, ki nimajo zdrave pitne vode, vendar se nihče ne sekira za to. Važno je, da se stvari centralizirajo, da se vse združuje v Ljubljani.

Poizkusi glede petega javnega razpisa, koliko časa smo ga čakali? Minister je izdal javni poziv oziroma prišlo je do tega v januarju, vendar takoj v februarju, za prvo prijavo 26. februarja, je bil odgovor občinam, da se ni možno prijaviti, ker ministrstvo ni pregledal načrtov izvedbenih programov občin in ne more izdati sklepov za posamezne projekte občin. Glede škode o tem, nikogar nič ne briga. Koliko je angažiranega denarja občin v te projekte? Kako bomo do 30. 9. poročilo oddali, izvedli te projekte, ki jih imamo v načrtih letos? To nikomur ni mar. Verjetno je boljše, da ti projekti ostanejo oziroma ta denar ostane v državi, da se ti projekti ne izvedejo. Mislím, da se dela škoda, velika škoda, pokrajine pa bi marsikaj na tem področju rešile.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Želi predstavnik Vlade besedo? (Ne.) Hvala. Želi ponovno predlagatelj? Gospod Lah? (Ne.)

Vsi prijavljeni razpravljalci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker pa čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi kdo na podlagi prvega odstavka 71. člena še razpravljati. Prosim za prijavo.

Gospa Alenka Jeraj. Vsi prijavljeni imate na voljo 5 minut.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo. Predlog o prenosu nalog v pristojnost pokrajin je pripravljen, podobno kot so ministrstva, recimo, ali po področjih, ki jih poznamo sice: turizem, regionalni razvoj in podobno. To kaže na to, da smo

se tudi tukaj zelo resno spraševali o tem, kaj bodo naloge pokrajin in kaj s področja, ki ga ta trenutek upravlja država, lahko prenesemo na pokrajine. V nekem naslednjem obdobju pa morda, katere naloge bi lahko iz občin prenesli na pokrajinski nivo.

Zato so v bistvu morala ministrstva v prejšnjem mandatu pripraviti pregled nalog, ki jih sicer opravljajo, in katere od teh nalog bi bilo bolj logično, da se dejansko urejajo ali pa se njih odloča na nivoju pokrajine. Tako so bile naloge v izvorni pristojnosti pokrajin določene s področja zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, kolega je že omenil nekaj s kmetijskega področja, pa prostorsko načrtovanje, ki vemo, da sedaj ni najboljše, ker je preveč razdrobljeno, zakon o urejanju prostora bi se v tem primeru spremenil v stanovanjski zakon, zakon o varstvu okolja, zakon o spodbujanju turizma in podobno. Vse tiste stari, za katere smo menili, da bi bile pokrajine pri teh odločitvah lahko bolj suverene, tudi bolj, ne samo pristojne, ampak bi tudi v bistvu sprejemale boljše odločitve, kot se lahko sprejemajo z nekega centra. Tudi občine same se soočajo s problemom oziroma vedo, da na nekaterih področjih je njihovo območje neke male občine s 3 tisoč, 5 tisoč prebivalci precej okrnjeno, če bi se pa urejalo za širše območje, bi lahko bile te odločitve boljše.

Zato mislim, da je zakon pripravljen zelo dobro in dejansko področja, kjer smo imeli največ težav, na primer, neka cesta, ki je delno v eni občini in se nadaljuje v drugi - vsak župan, ki se je ukvarjal s tem, se je sam dogovarjal s prometnim ministrstvom, ampak samo za svoj del, ker ga sosednja občina že ni več zanimala. Zato se mi zdi pomembno, da se to delo prenese na pokrajine in da se bomo enkrat končno pogovarjali o celotni cesti, na primer, o vseh toliko kilometrih, ne pa, da bo vsak župan poskrbel samo za svoj del, vse ostalo je pa potem že stvar sosednje občine. Tako bi bile tudi povezave malo drugačne, pa verjetno bi se vsi skupaj manj zapirali v neke okvire svoje občine in bi znali pogledati tudi čez svojo ograjo ter na področjih, kjer je to možno, bolje sodelovati.

Tako bom jaz zakon podprla.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala. Mislim, da sem dolžan nekaj odgovorov.

Ne ni treba iskati nobenih stvari, zato da bom proti temu zakonu, ker proti temu zakonu konkretno oziroma proti vsem zakonom sem že enkrat bil. Enkrat sem že glasoval o tem zakonu konkretno, ki ima še vedno iste zneske v tolarjih napisane, kot jih je imel takrat.

Kar se pa vedenja ali nevedenja tiče, spoštovani kolega, midva lahko to govoriva, ker sva najbrž ves tale "špeh" prebrala. Najbrž v tej dvorani marsikdo ne ve, o čem govoriva,

kaj šele drugi ljudje. Mislim, da zadevo zelo dobro poznam oziroma še več kot dobro.

Kar se tiče regionalnih razvojnih agencij, mogoče ste preslišali, saj vem, da je težko biti zbran, vem, da se bodo te vključile v pokrajinsko upravo. Ampak povedal sem, da jih je že veliko in da jih še bo, ki bodo zasebna podjetja, za katera pa ni mogoče predpostaviti, da bodo enostavno prišla v pokrajinske uprave, kar piše v tem zakonu. In to pomeni, da bodo zasebne regionalne razvojne institucije iskale svoje poslovne priložnosti na trgu. In drži tisto, kar sem rekel, da bomo imeli ponavljanje na ponavljanje.

Kar se šolstva tiče. Ja, seveda je prav, da država gleda in pove, kaj kje bo, samo zato ni treba, da jaz 782 novih birokratov zaposlim na regionalnem nivoju. Kakšen smisel ima? Meni bodo dali pristojnosti, da bom odločal o šolstvu, srednjem in visokem šolstvu, zato da mi bo nazadnje spet država rekla, tega pa ne moreš ali, to pa lahko. Nima smisla, nima smisla. Naj država reče tako, kot je do zdaj.

Kar se tiče pomorske šole v Trbovljah. Če lahko podjetje iz Velenja skrbi za celoten akvatorij v Luki Koper, ne vem, zakaj ne bi smeli imeti take šole v Trbovljah. Tudi to se dogaja danes. Podjetje iz Velenja skrbi za akvatorij Luke Koper. Potem imamo lahko tudi mi šolo v Trbovljah. Kar se pa tiče še drugih vsebin, ki jih nisem povedal, jih bom pa zdaj z veseljem. Recimo kako fino prelaga ta zakon, da pokrajina bo zagotavljala sredstva za uresničevanje programov za krepitev zdravja in za zagotavljanje ukrepov za krepitev javnega zdravja. Pokrajina bo zagotavljala? Kje, na kakšen način, kako? Pa ne zato, saj jaz, še enkrat povem, cenim trud vseh tistih, ki so pripravili to zakonodajo v tistem času. Izvirni greh je bil, sem povedal: ker ni ustavna kategorija število pokrajin je ves ta paket padel. Samo zato. In enako se bo zgodilo z novim zakonom, če se boste trudili, ob vsem spoštovanju vašega truda. Padel bo. Enaka razprava, bo kot je danes, ena dokazila, da pristop ni pravi, eni bodo za dvotirni sistem, drugi bodo za enotirni sistem, vsakdo bo našel eno luknjo, v katero lahko pademo. Nismo zreli, priznajmo si vsi, da nismo še zreli, da nimamo pogojev za ustanovitev pokrajin s takšno vsebino, kot si jo predstavljamo in želimo. Nismo in je ne bomo naredili. Če ta pripravljeni paket, ki je bil za tiste čase pripravljen z ne vem koliko tisoč stranmi, ni šel skozi, če je padel, vedite, da bo vaš paket ravno tako padel, še bolj bo padel, ker bo na koncu kljub temu, da je res stroka tista, ki naj bi odločala o marsikateri stvari, odločala bo politika. In zastonj izgovori, da delamo za ljudi, da ljudje hočejo pokrajine. Ne, ljudje hočejo razvoj tam, kjer živijo. In ljudje hočejo delo in ljudje hočejo normalno življenje. Tega pa lahko dobijo s pokrajinami ali brez pokrajin. Je pa res, da ni prav, da se - ampak tega te pokrajine ne bi rešile - posebni zakoni tukaj sprejemajo za eno veliko mesto, za številna druga manjša mesta, ki so bolj obubožana in potrebna

pomoči, pa nič. To res ni prav. Ampak ta kup papirjev, pet, sedem predlogov zakonov tega ne bo rešilo, to pa si tudi priznajmo.

Jaz bom proti vsem tem poskusom regionalizacije zdaj in mogoče čez pol leta, ko bodo prišli novi, ker, poudarjam, to je nedokončana zgodba, to je "misijska nemogoča" dokler ne bodo dani pogoji, ti pa ne bodo vsaj še do leta 2013 oziroma 2015.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Miran Györek.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice!

Če bom malo sarkastičen, v uvodu me navdaja optimizem, da nekaj s to pokrajinsko zakonodajo bo, kajti vidimo aktivno sodelovanje koalicijskih poslancev, ki so se polnoštevilno udeležili te razprave.

Bi pa glede na to, da sem časovno izvisel pri prejšnji točki, ko smo govorili o Predlogu zakona o pokrajinah, zdaj smo sicer pri Predlogu zakona o pristojnosti pokrajin, vseeno se vrnil v malo bolj splošno razpravo, ker čutim nujno, da povem nekaj zadev, ki se mi zdijo pomembne. Vsekakor nekdo ne želi, da pride do regionalizacije Slovenije. Že pred referendumom se je sprovciralo, kako bi rekel človek, eno polemično vprašanje, to je število pokrajin. In mislim, da so v tem zelo uspeli po sistemu "divide et impera" in se potem seveda da vladati. Čeprav smo danes v razpravi slišali, da je to še najmanjši problem, ki bi ga lahko rešili. 3 ali 4 ali 5, 10, 14 pokrajin, ni to vzrok za to, da je priprava te zakonodaje obtičala. Gre za nekaj drugega. Gre še vedno za to, da en del ljubljanske srenje očitno želi obdržati to centralizacijo Slovenije, ker zelo zelo dobro živi na ta račun. Pozablja pa in zelo malo jih briga za ostali predel Slovenije. In to je tisto, da človek ne more iti kar tako enostavno čez, vsaj mi, ki nismo iz Ljubljane.

Ampak ob tej priložnosti bi pa tudi navedel probleme in pa vprašanja, ki tarejo nas z obrobja Slovenije. Če pogledamo malo okrog po Evropi; število pokrajin je problem. Kako? Vzemite samo švicarsko konfederacijo s 26 kantoni, kjer imajo nekateri kantoni samo 40 tisoč prebivalcev. Pa največji kanton züriški, ki ima čez milijon prebivalcev, pa je vse v redu. Ker vedo, kako je treba urejati te zadeve. Na Hrvaškem so župnije. Recimo Međimurje je še manjša županija, kot je recimo Prekmurje in pa prebivalcev celo ima še celo manj, pa prav tako obstaja kot županija in zadeva funkcionira.

Prekmurje smo gledali kot pokrajino, katero je nujno treba ali Prekmurje ali Pomurje, vzeti kot samostojno pokrajino, kajti če ne bomo upoštevali naravnih in zgodovinskih danosti pri regionalizaciji, se pravi posredno pri določanju števila regij, ne bomo naredili nobene koristne racionalne zadeve pri delitvi oziroma pri pokrajinizaciji.

Če se zopet malo osredotočim na mojo regijo, ki jo poznam zgodovinsko. Celo katoliška cerkev je ugotovila, da je to ena zaključena geografska, zgodovinsko specifična enota in je tudi ustanovila škofijo. Tudi v času okupacije v drugi svetovni vojni je bilo Prekmurje skupaj z delom Medžimurja na Hrvaškem ena avtonomna zaključena enota. Posebnosti te moje pokrajine so vsekakor zelo evidentne in čisto specifične za Slovenijo. Se pravi, da ne gre v nobenem pogledu priklapljati recimo pomursko regijo eni veliki, recimo, severovzhodni ali ne vem kakšni regiji, kako naj bi se imenovala, ker bodo kazalci ostali isti. Zopet bomo, po domače, "izviseli". Če ne bomo upoštevali vseh teh zgodovinskih, naravnih danosti za določene regije, kot jih ima Koroška, Štajerska, Primorska, potem s to regionalizacijo ne bomo naredili ničesar.

Lahko bi še in še primerov naštel po Evropi. Tudi na primer Finsko, kako so oni uredili te zadeve. Pa bi vas sigurno prepričal, če bi želeli razumno pristopiti k rešitvi tega problema.

Kot sem na začetku rekel sarkastično, da me navdaja optimizem. Mislim, da vse drugo kot optimizem. Prosim koalicijske stranke, resno se soočite s tem vprašanjem, sicer bo problem še večji. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je Predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom zbora odločali v ponedeljek, 8. marca 2010, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **17. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O FINANCIRANJU POKRAJIN V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA**. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 24 poslank in poslancev, s prvopodpisanim, zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagateljev zakona, gospodu Zvonku Černaču, za dopolnilno obrazložitev predloga zakona.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi! Zakon o financiranju pokrajin je nekako hrbtenica celotne pokrajinske zakonodaje, je tisti temelj, na osnovi katerega je mogoče ocenjevati uspešnost delovanja pokrajin in ki predstavlja "conditio sine qua non" za uspešno izvedbo celotnega pokrajinskega projekta. Treba je poudariti, da se pokrajinski model, ki so ga leta 2003 utemeljili Socialni demokrati, ki so bili leta 2003 v okviru LDS-ove vlade odgovorni za področje pokrajin, ne spreminja. Na število pokrajin, ki so ga takrat zagovarjali Socialni demokrati, je projekt regionalizacije nadaljevala prejšnja Janševa vlada. Socialni demokrati so v

prejšnjem mandatu ta projekt do odločanja o njem podpirali, ko pa je bilo treba sprejeti odločitev v Državnem zboru, so mu podporo odrekli. Nenačelnost, ki se kaže z njihove strani pri tem projektu, pa ima za lokalna okolja velike, predvsem tudi finančne in tudi vsebinske posledice. V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da bi se Slovenija razvijala hitreje, evropska sredstva koristila učinkoviteje, če ne bi takrat bila odročena podpora in izražena ta nenačelnost pri pokrajinski zakonodaji. Slovenska demokratična stranka zato Vladi pri tem projektu ponuja roko in pomoč. Predlog zakona ureja vprašanja, povezana s financiranjem pokrajin. Treba je poudariti, da je zakon zasnovan tako, da je celotna operacija nevtralna. Projekt regionalizacije ne predvideva povečanja proračunskih sredstev, pač pa njihovo prerazporejanje na tak način, da se odločanje prenaša z državnega na pokrajinski nivo. Splošno znano dejstvo je, da se enaki projekti, ki jih izvajajo lokalne skupnosti, v primerjavi s tistimi, ki jih izvaja državna oblast, izvajajo bolj gospodarno in učinkovito, in da se za isti projekt porabi manj finančnih sredstev, če ga izvajajo lokalne oblasti. Da o hitrosti pri izvedbi posameznih projektov niti ne govorim. V tem zadnjem obdobju, v mandatu Pahorjev vlade, pa se pojavlja še nekaj novega. Tisti, ki naj bi v državni birokraciji odločali o pospeševanju projektov, delujejo zaviralno, birokratsko, nadzorniško, da ne rečem policajsko. Na pokrajinski nivo se z državnega nivoja prenašajo sredstva v višini milijarda 421 milijonov 995 tisoč 144 evrov. Pokrajine bodo lažje in hitreje izvajale naloge, kot se to sedaj dogaja na državnem nivoju.

Kot primer. Če bi na primer o tako imenovanem petem razpisu odločali na pokrajinskem nivoju, potem bi bilo 203 milijone evrov sredstev, ki niso bila razpisana lani, ne samo razpisanih, ampak že vgrajenih v konkretne projekte, s tem pa omogočene možnosti za vrtce, infrastrukturo itn. Viri financiranja pokrajin so prihodki od dela davka na dohodke pravnih oseb, deleži dohodnine in trošarin ter drugi viri, kot so plačila za storitve javnih služb, prihodki od premoženja, dodatna sredstva države in skladov Evropske unije ter možnosti za zadolževanje. Posebej je urejeno financiranje nalog, ki se prenašajo na pokrajine. Gre za posamezne naloge iz državne pristojnosti, ki jih država z zakonom prenese pokrajinam v upravljanje. Financiranje nalog iz izvirne pristojnosti pokrajin, to je nalog, ki so z zakonom opredeljene kot lokalne zadeve širšega pomena, in nalog regionalnega pomena, ki jih določa zakon, temelji na ugotovitvi primerne obsega sredstev za financiranje teh nalog na prebivalca v državi ter na izračun primerne porabe posamezne pokrajine. V mandatu Janševe vlade je bilo opravljeno pomembno delo. Na mizi je celotna zakonodaja z vsemi izračuni in analizami, odprta za pripombe in dopolnitve.

V Slovenski demokratični stranki smo pripravljene temeljito proučiti vse vaše pripombe v tem v ostalih zakonih,

vendar po tistem, ko se boste v koaliciji uskladili glede vprašanj, ki vas ves čas begajo, in glede osnovnega konceptualnega vprašanja, ki je po vaše število pokrajin. Če bi ta argument imel kakšno resno težo, potem bi bile vse majhne države neuspešne in neučinkovite, pa vidimo, da ni tako. Po naše velikost ni osnovno konceptualno vprašanje. Za nas je osnovno vprašanje učinkovitost, ki pa je v prvi vrsti pogojena z zaokroženostjo določenega območja, pripadnostjo ki jo v tem okolju čutijo prebivalci na tem območju in z obsegom prenosa nalog in sredstev zanje na pokrajinski nivo, ki bo omogočil decentralizirano, izvajanje vsega tistega, kar trenutno predstavlja razvojni problem.

Spoštovani! Glede na vaše napovedi očitno ne boste podprli niti tega niti ostalih zakonov. Mislím, da boste s tem v mozaik neresnic in zavajanj, ki ste si jih v okviru naskoka na oblast privoščili, dodali še eno. Če te zakonodaje ne podprete, potem se bodo tudi te vaše izjave glede podpore regionalizaciji Slovenije izkazale za navaden populizem in demagogijo.

Slovenska demokratska stranka seveda ta koncept zakona podpira.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo dajem predstavniku Vlade za uvodno obrazložitev mnenja. Gospa Duša Trobec Bučan, državna sekretarka. Izvolite.

DUŠA TROBEC BUČAN: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci!

Zakon je del paketa pokrajinske zakonodaje, ki sledi konceptu pokrajin, ki je bil po opravljeni analizi pokrajinskih zakonov strokovno zavržen. Oblikovanje območja pokrajine in njen upravno-politični položaj sta namreč neposredno povezana z vprašanjem nalog oziroma pristojnosti pokrajine ter finančnimi in drugimi materialnimi viri.

Ključni razlog za strokovno zavrnitev tega koncepta pokrajin je torej predlagana regionalizacija na 12 do 14 pokrajin. Po mnenju Vlade bi bile to pokrajine s sorazmerno majhnim območjem in manjšim številom prebivalcev, ki bi bilo tudi močno različno od pokrajine do pokrajine. Zato bi bile to pokrajine z omejenimi razvojnimi potenciali, omejeno možnostjo lastnega gospodarskega razvoja, večjo odvisnostjo od centralne ravni in omejeno regionalno avtonomijo.

Ker tudi zakon o financiranju pokrajin kot del predlaganega paketa pokrajinskih zakonov izhaja iz strokovno neutemeljene regionalizacije, gre za koncept pokrajin, ki ga Vlada ne podpira. Vlada se je ob nastopu mandata odločila, da bo s postopki vzpostavitve pokrajin nadaljevala. Ker so bili v prihodnjih postopkih ustanavljanja pokrajin izraženi številni strokovni pomisleki, je bilo nujno opraviti strokovno analizo predlogov zakonov, ki so bili v zakonodajni postopek vloženi že v letih 2007 in 2008. Obravnavo ključnih odprtih vprašanj

decentralizacije in regionalizacije Slovenije je opravil tudi strateški svet za decentralizacijo in regionalizacijo, ki ga je na podlagi Zakona o Vladi imenoval predsednik Vlade aprila 2009, z namenom pridobitve strokovno argumentiranih predlogov za vzpostavitev pokrajin v Sloveniji, in sicer za njihovo ozemeljsko, funkcionalno, materialno in organizacijsko sestavino z vidika ustanovnega koncepta.

Nov koncept ustanovitve pokrajin predvideva postopen prenos pristojnosti na pokrajine, kar ima za posledico tudi drugačen način financiranja.

Iz navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije ne podpira nadaljevanja obravnavanja tega zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod mag. Andrej Vizjak v imenu Poslanske skupine SDS.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani podpredsednik, spoštovani predstavniki Službe Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Kolegice in kolegi! Dejstva so, da se regionalne razlike in razlike v razvitosti med slovenskimi območji povečujejo. To merimo sedaj na podlagi 12 statističnih regij. Številke kljub ukrepom vseh vlad doslej, kljub zakonu o skladnem regionalnem razvoju, kljub prizadevanju, da bi se manj razvite regije bolje razvijale tudi z evropskimi sredstvi in z nekim večjim deležem teh sredstev, torej vsi ti ukrepi niso prijeli. Regionalne razlike se še naprej povečujejo. Povečujejo se predvsem zaradi tega, ker so bolj ali manj naloge in ključne pristojnosti skoncentrirane v Ljubljani, v državi, lokalne skupnosti kot neke komunalne skupnosti pa imajo izjemno malo nekih razvojnih pristojnosti in nekateri problemi ter projekti so za njih preveliki. Zlasti tisti ključni razvojni projekti so za njih preveliki. Posledica tega je, da se jih ne lotijo in jih niso sposobni reševati, od države so pa daleč in jih ne rešuje.

Lahko vam naštejemo nekaj takšnih primerov. Eden izmed najbolj perečih problemov ribniško-kočevskega konca ne leži v ribniško-kočevskem koncu, tudi tam, ampak zelo pomembna je tudi njihova prometna nepovezanost, kjer je vprašanje drugega pomena. Podobno je s Koroško, podobno je z Belo krajino, podobno je z vodooskrbo v Pomurju. Občine so premajhne, da bi lahko to reševale. Tudi z ostalimi razvojnimi projekti se ne morejo spopasti, ker je zadeva daleč od Ljubljane in ker je prevelika za posamezno lokalno skupnost.

Spoštovani, v službi Vlade in v koaliciji, če se želite resno spopasti z naraščanjem razvojnih razlik med slovenskimi regijami, je treba ustanoviti pokrajine, ampak ne takšne, da bomo imeli tri pokrajine in tri nove centre in da bo Pomurje še vedno neka subpokrajina neke velike pokrajine, ki bo bolj ali manj skrbela za svoj center. In ne rabimo tudi ne za Posavje na primer, en center v Novem mestu, kajti Posavje se

zaradi tega ne bo čisto nič bolje razvijalo in verjetno tudi Koroška se ne bo bolje razvijala, če bo neka subregija celjske, mariborske, ljubljanske ali gorenjske ali ne vem katere že, vaše, velike regije.

Torej, spoštovani, ko govorite o tem, kaj je pravilna in pravična velikost in veličina posamezne regije, je treba imeti v vidu specifiko in položaj v Sloveniji in to primerjati z drugimi državami, kar je verjetno lahko le delno korektno in učinkovito. Sprašujem vas, kako vidite nek razvojni preboj Pomurja, če ga boste stlačili v štajersko pokrajino? Ne vem. Murska Sobota bo imela novega šefa, ki bo v Mariboru ne bo v Ljubljani. Ampak njim je to skoraj vseeno, ker bo zelo težko razumel probleme Pomurja. Verjetno je zelo podobno širom po državi in to je tisto, kar ste verjetno spregledali ob svojih načrtih regionalizacije.

Drugo, kar želim povedati, da se deklarativno zavzimate za uvedbo pokrajin v Sloveniji, dejansko pa ne. Kajti ne morem razumeti, da je ta projekt tako zastal, da ste predlagali številke, ki so verjetno nesprejemljive ali pa zelo pogojno sprejemljive tudi znotraj koalicije. Ne vem, kako boste Irmo Pavlinič Krebs prepričali, da ne bo Koroške pokrajine. Ne vem, ali bo pa morala pohoditi vse svoje izjave, ki jih je doslej v zvezi s tem dajala. In kako bo, recimo, minister Gjerkeš pristal na regionalizacijo Slovenije brez Pomurja ali Prekmurja kot samostojne pokrajine.

Koncept, ki ga predlaga opozicija, ki je dozorel v mandatu prejšnje vlade, je po naši oceni optimalen koncept, tudi politično sprejemljiv, in predvideva take pokrajine, ki sledijo sedanjim razmeram, ki so zaokrožene celote, bolj ali manj oziroma optimalno, kolikor se je pač dalo narediti, morda ne v vseh primerih posrečeno, se da tudi korigirati. Tudi sam imam, recimo, precej zadržka do Zasavsko-kamniške in do podobnih rešitev. Vendar projekt je dodelan do te mere, da je vreden obravnave, dodelave, obdelave in na koncu tudi sprejetja, morebiti tudi lahko v nekoliko modificirani obliki.

Kot je bilo že povedano, je temelj tega projekta regionalizacije Zakon o financiranju pokrajin. Predvideva namreč to, kar očitno mnogi tu niste prebrali, sodeč po današnji diskusiji. Predvideva, da bo državni proračun ob določena sredstva za izvajanje nalog na državnem nivoju. Teh nalog je približno za milijardo 400 milijonov evrov, skoraj milijardo 500 milijonov evrov, in te naloge gredo v pristožnost pokrajin z denarjem in z ljudmi. Kar pomeni, da bi, če bi se tega projekta lotila operativno sposobna vlada oziroma sploh operativna vlada, bi ga lahko izpeljala, seveda, verjetno z določenim uporom državnega uradništva. Tudi sam kot nekdanji minister za gospodarstvo sem bil deležen številnih očitkov znotraj mojega resorja, češ, "pa kaj bi to prenašali, ta del pa ta del, pa to mi najbolje delamo tu, v Ljubljani" in podobno. Teh uporov je veliko in zato ta projekt v tej delno

operativno sposobni vladi stoji in bo stal in bo čakal verjetno neke prihodnje čase.

Predvideno je, da se znaten del nalog, ki po vsebini sodijo nižje, se pravi, na neko regionalno raven, tam tudi ureja. In da se del proračunskih sredstev, ki se sedaj namenja za financiranje teh nalog na državnem nivoju, prenese na regionalno raven. Pa še več. Pokrajinam se ponujajo tudi nekateri novi finančni viri, zelo pomembni finančni viri. Eden izmed takšnih je, da bi se prenesel Sklad kmetijskih zemljišč, lastnina oziroma nepremičnine sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, na regionalno raven, da bi bil to eden pomembnih virov financiranja tudi nalog iz regionalne pristojnosti.

Spoštovani, če želimo res neko razvojno spremembo, če želimo zmanjševati te razlike v Sloveniji, če želimo ne nazadnje s tem tudi razbremeniti Ljubljano pritiska iz pravzaprav celotne Slovenije, potem je treba vsaj delno prisluhniti temu konceptu. Slehera delitev na lokalne ravni ni le strokovni projekt. Lahko da je tudi strokovni projekt. To pa ni le strokovni projekt, je tudi politični projekt. Delitev vsake države na nivoje je tudi politični projekt in zato je treba spoštovati in respektirati politično realnost, politično sliko in ne nazadnje politično voljo tega parlamenta. Posiljevati ljudi, poslance z rešitvami, ki imajo vprašljivo podporo, je vnaprej obsojeno za propad in tega ste se lotili in to želite narediti.

Zelo pomembno je, verjetno tega niste niti prebrali, da pri financiranju nalog iz izvirne pristojnosti pokrajin se poleg števila prebivalcev, števila, to se pravi starejših, mlajših, površine in cest in potem tudi površine pokrajin in dolžine pokrajinskih cest upošteva tudi indeks razvitosti pokrajine. Da se torej delež sredstev odmerja tudi glede na ta indeks. Ta indeks se pa sestoji iz gospodarskih kazalcev, iz kazalcev razvojne ogroženosti in razvojnih možnosti. Ta indeks upošteva tudi nek potencial in razvojno stanje v pokrajini in dodeli pokrajinam, ki imajo slabši indeks, več, in obratno. To pomeni, da se tudi skozi ta način financiranja dosega nek večji obseg sredstev za tiste, ki so potrebni tudi hitrejšega razvojnega napredka.

Spoštovani! Očitno bomo zapravili eno pomembno priložnosti, to je priložnost, ki nam jo prinašajo evropska sredstva. Evropska sredstva, zlasti sredstva strukturnih skladov so namenjena prav temu, kar Slovenija danes potrebuje. Potrebuje zmanjševanje razlik v razvitosti tudi med regijami. In če ne bo, in očitno ne bo, prišlo do ustanovitve pokrajin še v času, ko imamo pravico uporabe teh sredstev, smo zamudili pravzaprav polovico potenciala in polovico perspektive, ki nam jih pokrajine prinašajo. Zamudili smo veliko. Ne po krivdi sedanje opozicije in prejšnje koalicije, po krivdi vas, ki zavračate, spoštovani iz koalicije, vse predloge v tej smeri. Uspeli ste s svojo protipropagando tudi pasivirati ljudi, da

ne vidiyo dlje, da ne vidiyo koraka naprej. Seveda ste jih želeli prepričati, da je to nek potraten, birokratskistrokovno zgrešen projekt. Dejstva so drugačna. In namesto da bi šli po tej poti, zopet zavračate. Opozicija je prišla s tem predlogom v parlament z namenom, da vas spodbudi. In ne delimo iluzij, da boste pa sedaj tole podprli, ker vemo in vidimo, tudi po vašem obnašanju, na primer danes recimo tukaj pred menoj ni nikogar iz Liberalne demokracije Slovenije, ni nikogar iz DeSUS-a, ga to ne zanima, ni nikogar iz stranke Zares. Sedijo štirje poslanci Socialnih demokratov. To je projekt, ki je manj pomemben od petkovega lepega dne. In to je problem. Tudi odnos do čedalje večjih razvojnih razlik v Sloveniji, tudi ne nazadnje odnos do tistih depresivnih, čedalje bolj depresivnih delov Slovenije, ki se ukvarjajo z razvojno ogroženostjo.

Seveda v opoziciji imamo čas in energijo predlagati ukrepe, vi pa nimate časa niti jih poslušati, kaj šele, da bi resno diskutirali o njih.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Upam, da bo mag. Vizjak opazil, da je še eden več iz Socialnih demokratov na seji. Pa vedno ob taki priložnosti bi bilo korektno vse naštetih, ne samo tiste, kar komu ustreza.

V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo govoril gospod Franc Bogovič.

FRANC BOGOVIČ: Lep pozdrav! Spoštovani podpredsednik, predstavniki Vlade in prav vsi poslanci, brez izjeme, in vsi ostali prisotni v tej dvorani! Danes govorimo o pokrajinski zakonodaji. Tretji zakon v tem zelo pomembnem paketu, okoli katerega lahko govorimo kot o paketu šestih zakonov, je zelo pomemben zakon o financiranju občin, ki normalno sledi konceptu kakršen je bil sestavljen v prejšnjem mandatu. In mirno lahko rečemo, ne samo v okviru ministrstva gospoda Žagarja ali vlade gospoda Janše, ampak je bil sestavljen v dolgo časa v okviru širšega političnega konsenza vseh koalicijskih in opozicijskih strank in žal se je proti koncu mandata, ko bi dejansko moralo priti do realizacije tega projekta, ta podpora kar naenkrat skopnela in na koncu imamo takšen rezultat, da danes govorimo o zakonih, ki so bili, resnici na ljubo, pripravljeni nekaj let nazaj, o zakonih, za katere sem sam in tudi v Slovenski ljudski stranki trdno prepričan, da bi morali biti sprejeti v prejšnjem mandatu, biti sprejeti ne zaradi tega, ker je bila takrat na oblasti koalicija, v kateri je bila tudi Slovenska ljudska stranka članica te koalicije, ampak zato, ker razvojne potrebe in situacija na področju lokalne samouprave v Sloveniji kliče po drugi ravni lokalne samouprave in ker smo bili takrat v celotnem mandatu 2004 do 2008 v letih, ko je Slovenija praktično šla skozi šolo predpristopnih izjav in je bil pred nami velik projekt polnopravne članice Evropske unije tudi v tem delu, da imamo razvojna sredstva v polnem delu, to, ker do

leta 2007 nismo imeli v prejšnji finančni perspektivi. Takrat je bil idealen čas, da bi se Slovenija novim izzivom, ki se kažejo in se nam ponuja tudi možnost sodelovanja v vseh teh kohezijskih skladih, tudi temu primerno organizirala na lokalno regionalni ravni in naredila korak naprej v tem delu.

Pri obravnavi prejšnjega zakona smo podrobno šli skozi pristojnosti, na katere se je ta zakon nanašal. Videli smo, da je bil poizkus oziroma koncept, ko govorimo o konceptualnih razlikah, koncept prejšnje zakonodaje takšen, da se velik delež pristojnosti na različnih ministrstvih prenese na regionalno raven, da se prenese naenkrat, ne po nekih postopnih korakih, kajti bojim se, da so ti postopni koraki vedno obsojeni na neko postopnost, pa tudi na neko prekinitev. Zato je bila resna in odgovorna naloga, da se poiščejo vse te pristojnosti in hkrati s temi pristojnostmi tudi finančna sredstva, tudi pri vključevanju evropskega denarja, in to milijarda dvesto do milijarda štiristo sredstev. To je nek obseg sredstev, s katerimi bi lahko pokrajine tudi kvalitetno parirale v svojih razvojnih priložnostih. Danes je bilo s strani državne sekretarke rečeno, da sta dve konceptualni razliki. Prva je ta, da govorimo o drugi številki teh pokrajin, naslednja konceptualna razlika pa je tudi ta, da bi šlo po zamislih sedanjih snovalcev te regionalne politike za nek postopen prenos pristojnosti.

Glede obeh konceptualnih razlik imam tudi sam zelo velike pomisleke. Trdno sem prepričan, da je bilo v prejšnjem času, v prejšnjem mandatu narejeno veliko teh krogov skupaj z nosilci političnih funkcij na državni ravni, na lokalnih ravneh, da se je na koncu tudi zadeva odvila na referendumu. Kot je bilo rečeno s strani takratnega ministra gospoda Žagarja, je bila tudi ugotovljena, če hočete, tudi politična realnost, kaj je v tistem trenutku možno narediti. Ta politična realnost je slonela na tem, da se je temeljito pogovorilo z ljudmi, z vsemi odgovornimi na vseh področjih in se je videlo, kje so neke zaokrožene celote, v sklopu katerih se tudi lahko snujejo veliki projekti in tudi razvoj Slovenije. Iskanje nekih novih oblik, ki variirajo od tri preko šest do osem, za nobeno praktično še tudi ni jasnih zemljevidov, hkrati pa tudi ni ugotovljeno, da so tukaj tako velike povezave, ki bi dale resničen razvojni zagon.

Mislím, da je ta poizkus, ki že pri številki začenja te korake od začetka, zopet poizkus, ki ima najbrž za namen, da se v nekem trenutku ugotovi, da ni moč, da ni politične volje, kot je bilo že danes rečeno, in bo še enkrat več ta projekt ustavljen.

Kar se tiče konceptualne razlike, kar se tiče prenosa pristojnosti, sam si ne znam predstavljati, kako bi se v Sloveniji prikazalo z nekim konceptom, ki je bil tudi nam po poslanskih skupinah razložen, ki bi naj šel po tej poti, da bi prvo leto bilo približno slabih sto milijonov evrov sredstev danih na raven novih regij. Od tega gre kar četrtnina, tretjina

sredstev za samo funkcioniranje teh regi, nek manjši delež teh sredstev, šestdeset, sedemdeset milijonov, pa za neke ceste in podobne zadeve. Sam sem trdno prepričan, da je teh izzivov, ki so bili predstavljeni v programskih usmeritvah v prejšnjem mandatu na veliko področjih, toliko, da bi bilo resnično treba vse to narediti. Bojim se da smo, kot sem že dejal, zamudili, da bi bil idealen čas v letih 2006 do 2008, vendar kljub vsemu vidimo danes težave oziroma zastoje na mnogih področjih.

In prva zadeva, ko je bila že danes tukaj izpostavljena, regionalni razvoj. Vidimo, kako se zapleta s sedanjimi razpisi. Od tukaj naprej, če prehajamo na področje gospodarstva, gospodarska središča - tudi nek instrument razvoja v posameznih pokrajinah, kjer bi se z močnimi pripravami in pa s kvalitetnimi projekti pojavili, bi mirno lahko alucirali določena sredstva. Problem prostora, prostor v povezavi s prometom. Vidimo, da se nihče danes pravzaprav ne ukvarja z umeščanjem razvojnih osi. Razvojne osi, najprej kot cestna povezava, hkrati s tem pa tudi nosilec razvoja, pretok, mislim, da so osnovno gonilo. In ko se danes s tem srečujemo in opažamo, kje so veliki razvojni zaostanki in kje se še povečujejo, vidimo ravno to - območja, ki jih avtocestni križ ni dosegel, so danes na udaru. In tako razvojne osi kot načrtovanje razvojnih osi bi bila klasična naloga pokrajin. Danes imamo zelo velik problem, ko se praktično občine ne morejo med sabo dogovoriti, iz Ljubljane so pa pokrajine tako daleč, da niti v sanjah ne bo nihče umestil podobnih projektov.

Prihajam s posavskega prostora, kjer smo v preteklosti umestili velik regionalni projekt, to je bil projekt izgradnje hidroelektrarn na spodnji Savi, projekt, ki so ga umestile skupno vse občine, za katerim je stopil nikoli še priznan pokrajinski svet, ki ga imamo že vsa leta. Projekt je odlično tekkel - do kdaj? - do zadnjih mesecev, ko se spet ugotavlja, da je nekaj narobe. In se infrastrukturni projekt, na katerem se angažira slovensko znanje, na katerem bi lahko delovala taka podjetja, kot so Strojegradnja, Litostroj in podobni, enostavno ustavlja. Sam sem trdno prepričan, da je takih projektov, ki bi nastali v okviru neke pokrajinske miselnosti, zelo veliko in bi omogočili tudi nadaljnji razvoj. Ta zakon in takšen zakon o financiranju občin je imel to komponento, ki je bila danes že izpostavljena, da se ob sredstvih, ki se alucirajo v pokrajine, prizna tudi nek razvojni zaostanek in se na ta način solidarno v okviru države pride do pravega regionalnega razvoja. V teh šestnajstih mesecih, kolikor sedimo v teh klopeh, imamo dva poskusa. Eden je bil poskus z glavnim mestom, drugi je bil poskus s Prekmurjem. Danes vidimo, da se Vlada odziva na tegobe v Beli krajini. In se zelo bojim, ali se bo tak "per partes" sistem obnesel in imel dolgoročen pristop.

Še enkrat, dajem podporo takšnemu zakonu. Mislim pa, da so točke, ki so danes na dnevnem redu, žal po vsej verjetnosti

ponovno obsojene na to, da se nihče z njimi ne želi ukvarjati in na koncu koncev tudi pokrajinska zakonodaja po vsej verjetnosti ne bo šla skozi v tem mandatu. Cena za te neaktivnosti, pa tudi za politično nasprotovanje, ki je bilo nekaj let nazaj, bo za Slovenske in Slovence zelo visoka.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Vsem, ki vztrajamo, še enkrat srečno v popoldne.

Zakon o financiranju pokrajin je za razliko od ostalih korektno pripravljen. Je jasen. V njem je natančno opredeljeno, da naj bi bila ocenjena vrednost nalog iz državne pristojnosti na pokrajine milijarda in pol, bom zaokrožil. Jasno je zapisano, da naj bi tekoče naloge stale 970 milijonov evrov in bi se financirale s prihodki pokrajin od davkov in finančnih izravnav. Investicije in razvojni programi pa naj bi bili vredni 272 milijonov in naj bi se financirali s prihodki pokrajin od davka na dohodka pravnih oseb in v višini 70 milijonov iz evropskih sredstev oziroma državnega proračuna.

Korektno so v 4., 5. in 6. členu navedeni tudi viri financiranja pokrajin: davek od dohodka pravnih oseb, 30% prihodkov od dohodnine, ki bi jih zavezanci plačevali, 90% trošarin, 5% trošarin od energentov in električne energije in 10% trošarin od tobačnih izdelkov.

Tudi 6. člen je jasen, kjer so še drugi prihodki, vodna povračila, storitve in tako naprej. Do tu vse lepo in prav.

Tudi v samem zakonu je lepo prikazano, da je način pridobitve sredstev jasen. Milijarda in pol evrov se vzame državi za tiste naloge, ki bi jih država prenesla na pokrajine.

Prvič. Prepričan sem, da milijarda in petsto tisoč evrov za vse naštetu - seveda niso všteti stroški, ki so sami sebi namen, torej stroški za normalno funkcioniranje - je premalo. Drugič. Kako natančno izluščiti, katero ministrstvo naj da ta denar, za katere naloge, če nimamo ali pa ne moremo imeti ne zdaj, ne v preteklosti, ne zdaj, zelo precizno opredeljene naloge, ki se prenašajo z enega ministrstva, na drugo. Ali drugače - če predvidevamo, da bo ministrstvo za notranje zadeve ostalo ministrstvo za notranje zadeve in ne bo prineslo niti ene naloge na pokrajino, je zgodba jasna. Toliko, kolikor ministrstvo denarja ima, toliko ga bo tudi obdržalo. Ampak mi smo že videli v prenosu nalog, da se del nalog iz tega ministrstva, govoril sem konkretno o tem ministrstvu, prenašajo na pokrajine. Jaz sem prepričan - primer sem dal to ministrstvo - da se ne bo strinjalo, češ 80% sredstev ti ostane, 20 jih bomo vzeli, ker si približno 20% nalog prinesel na pokrajine. Ampak to je samo eno ministrstvo, za katerega sploh ocenjujem, da bi moralo ostati v izvorni pristojnosti

države. Enaka zgodba se bo odvijala drugje in spet bomo tam, kjer smo začeli: država in birokratčiki - ne vsi, vsaj večina - ali pa ljudje, zaposleni v državni upravi na vseh ministrstvih, ne bodo, pa lahko še tako govorite, kolegice in kolegi, ne bodo zapustili ministrskega dela v Ljubljani, v stavbi, kjer ima sedež ministrstvo in odšli, na primer, v Mursko Soboto. Ne bodo! Pa zdaj stavim, dam roko v ogenj! Ne bodo hoteli iti in bodo ostali tam, pa čeprav ne bodo imeli kaj delati, na cesto jih ne moreš vreči, zaposlili bomo pa nove, ki bodo stali tako ali tako po ceni več kot 200 milijonov evrov, brez da nove zaposlujeemo.

To je realnost. Zato še enkrat poudarjam - prav dam, že če pogledamo - tam, ko bomo govorili o predvidenih 14-ih pokrajinah. 13 je zelo natančno naštetih katere občine so, koliko je ljudi, koliko naj bi imeli pokrajinski sveti ljudi in ena, tista največja, je že tako ali tako izločena iz samega seznama, zato ker že tako ali tako v Državnem zboru sprejemamo zakone za njene potrebe. Jaz se s tem strinjam, da to ni prav, ampak še slabše bo, če bo tako, kot tam piše, delitev na 14 pokrajin. Ob vsem prizadevanju: ja pokrajine bodo, ko bomo natančno vedeli, koliko pristojnosti bomo prenesli in katere. Če povzamem izpred nekaj let, ko smo oblikovali to pokrajinsko zakonodajo, je minister - moram reči še enkrat, da so se zelo trudili - povedal, da bo približno 90% izvernih pristojnosti preneseno z države na regijo, na pokrajine. 90% pomeni 90% zaposlenih v državni upravi, kar pa seveda so že takrat priznali, da se zgodba ne bo izšla, da ne govorimo o infrastrukturi, ki se bo morala postaviti za 90% sedežev za opravljanje dela z novimi pristojnostmi. Zgodba je, brez zamere še enkrat, v dobri volji, da bi nekaj naredili, je lepa, lepo zapisana, vendar je neizvedljiva. Neizvedljiva je ta trenutek, neizvedljiva je bila pred dvema letoma, tremi leti - ne vem, kdaj smo že o tem odločali - in še posebej bo neizvedljiva v prihodnosti, pa naj si še Vlada, ta trenutna vlada, tako obljublja ali prizadeva, da ji bo uspelo oblikovati pokrajine. Če pa že, potem pa jaz mislim, da je res potreben absoluten, takojšen pristop, takojšen, ne parcialen, s popolnoma jasno politiko kompleksne zakonodaje. Če se bodo zgodbe začele odvijati tako, da bomo najprej del pristojnosti nekih ministrstev pa del drugih pristojnosti, bo seveda nastal velik finančni primanjkljaj in od tukaj dalje se bo zgodba končala na treh ali štirih rešenih pokrajinah in na nerešenih vseh ostalih, posledično pa bodo še večje razlike.

Saj pravim, dobro pripravljen zakon o financiranju pokrajin, vendar v enakem prepričanju kot do vseh ostalih zakonov, je to za nas misija nemogoče in se bomo do nje distancirali, tako kot se bomo do vseh drugih.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava

poslank in poslancev. Besedo ima gospod Srečko Prijatelj - ne bo razpravljajal. Gospod Milan Čadež. Izvolite.

MILAN ČADEŽ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Mogoče bi moral gospod Petek še enkrat dvigniti roko in pozvati kakšnega poslanca v dvorano, ampak glede na to, da je nas predlagatelj kar nekaj, lahko tudi še naprej razpravljamo.

Mislím, da so razvojne razlike v Sloveniji, ki gredo v centralizacijo in v koncentracijo vseh nalog in kadra prav v naše glavno mesto, bistveni povod temu, da smo vložili ta predlog celotnega zakona. Kot sem slišal v zadnji razpravi, bi bila to misija nemogoče, ampak moram poudariti, da smo v Slovenski demokratiški stranki taki poslanci, ki znamo in tudi upamo ugrizniti v misijo nemogoče, to pa zaradi tega, ker smo navajeni delati. Vemo pa, kaj se dogaja v zadnjem dobrem letu. Slovenija drsi navzdol in vsakega težkega dela, s katerim se je treba soočiti, verjamem, da bi ta zakon pokrajinazacije Slovenije aktualni vladi verjetno zelo težko padel. Želim poudariti, da s tem zakonom bi prenesli na pokrajine pristojnosti skupaj s finančnimi viri in skupaj s kadrom, kar je pa bistvenega pomena. Tukaj vidimo vsako jutro, kakšne vrste se vrstijo, ko hodijo uslužbenci na delo v Ljubljano. Od šestih pa do devetih so na vseh vpadnicah v Ljubljani zastoji in je težko priti v določenem času v samo mesto, to pa samo zaradi tega, ker se vse odvija v samemu centru Slovenije. In prav ugrizniti v to kislo jabolko, decentralizirati, dekoncentrirati Slovenijo in ustanoviti pokrajine in pristojnosti razdeliti enakomerno in pravično po celem ozemlju Slovenije, verjamem in tudi vem, da je težko in zahtevno delo, za aktualno vlado vsekakor pretežko. Dobro se spomnim, ko smo imeli v mesecu maju lanskega leta 13. maja sestanek na Brdu župani s predsednikom Vlade in s prejšnjo ministrico, ki je zelo ambiciozno napovedala peti razpis regij, da bo v jesenskih mesecih stvar končana, vendar te obljube ministrice so bile preveč radodarne in verjetno preveč ambiciozne. Zaradi tega je verjetno morala tudi ministrica prenehati s svojim ambicioznim delom in novi minister je prišel. Lahko rečem, da glede na to, da ga danes ni tukaj, si lahko svoje mislim, in tudi glede neprepričljive predstavitve na Poslanski skupini Slovenske demokratiške stranke. Tudi sam prenos 4200 delavnih mest z vsemi finančnimi viri, ki so v dokumentu zelo natančno opisani, primerna poraba, davek od dohodkov pravnih oseb, to niso izmišljene številke, tu so zelo točne številke, za katerimi je zelo, zelo veliko dela in verjamem, da je to delo pretežko, in tudi potem odhodkovna stran, ocena stroškov pokrajin je zelo natančna. Lahko rečem, da gremo naproti vladajoči koaliciji, vendar ne želite prisluhniti našim trdnim argumentom.

Vsekakor bom kot celoten sklop predlog pokrajinske zakonodaje podprl. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Miran Györek - ne bo razpravljajal. Mag. Franc Žnidaršič - ne bo. Zmago Jelinčič Plemeniti - ne bo. Franc Pukšič? Izvolite.

FRANC PUKŠIČ: Hvala. Kolegice in kolegi.

10. decembra 2003, ko je bila neka druga vlada, 2003 je generalni sekretar Vlade Republike Slovenije poslal informacijo aktivnosti v zvezi z uvedbo pokrajin v Sloveniji in regionalizacijo upravnih enot s predlogi sklepov Vlade. V tisti vladi so Socialni demokrati sodelovali, sicer ne z večino ampak takšni, kakršni so takrat bili. No in če si, po mojem, v neki vladi in če se takrat z nekimi stališči strinjaš, potem pa celo prideš v pozicijo, da si prvi med enakimi, da diktiraš tempo, težko pričakujem, da zamenjaš suknjo, obraz. Skratka, da potem delaš drugače, kot si takrat sprejemal sklepe. Med njimi je bil tudi sklep, kjer je pisalo, da se Slovenija razdeli na štirinajst pokrajin in potem je bilo v tej obrazložitvi zapisano tudi, da se pri predlogih členitve Slovenije na štirinajst pokrajin ne sme prezreti dejstva, da je Slovenija pokrajinsko zelo pestra država, da z veliko naravno razgibanostjo otežuje oblikovanje velikih gravitacijskih regij in tako dalje.

Ampak danes na vas nič ne pritiskamo in iz opozicije zahtevamo štirinajst pokrajin, ampak, ko je bila vložena ta zakonodaja, smo od vas pravzaprav samo želeli, da bi vam olajšali delo in da bi se drugače obnašali, kot ste se obnašali vi, ko ste bili v opoziciji. Spomnim se razprave takratne opozicije, ko ste rekli, da je treba predstaviti celotno zakonodajo in ob celotni zakonodaji smiselno pripraviti zakonodajo o pokrajinah. Danes govorite nekaj popolnoma drugega. Tako kot ste začeli, takoj ko ste prevzeli oblast, spreminjati oziroma ste imeli namen spreminjati operativne programe, jih odnesti na ostalih pet ministrstev, tako sedaj govorite o novem konceptu. Veste, tega koncepta niste predstavili. Zakon o financiranju, ki ga imamo v tem trenutku pred sabo, celoten paket vseh šestih zakonov, pa je zelo eksaktno narejen. Točno je zapisano, kar je bilo že v prejšnjem, iz katerega ministrstva, se katere naloge prenesejo, število zaposlenih in denar. Nekateri pravijo, ja, pa ne bodo nekateri hoteli iti iz bele Ljubljane na podeželje. Saj to pravzaprav ni problem, nek prehod je. Obstaja tudi neka mehka varianta, nekateri gredo v pokoj in tako dalje. Na ta način se ne stopnjuje zaposlovanja, ne v mestu, pač pa tam, kjer je to potreba. V lokalni skupnosti smo začeli s polovico zaposlenega in enim pisalnim strojem, ki si ga je zaposlena sama prinesla od doma, danes je pet zaposlenih že leta in leta v tej lokalni skupnosti. Stvari so se postopoma zgradile.

Ampak, glejte, ob predstavitvi takratne zakonodaje in tudi Zakona o financiranju pokrajin ste imeli nekateri veliko pripomb na to, češ, mi, Slovenski demokrati, ne bomo podprli slabe zakonodaje, raje nič kot pa slabo zakonodajo. To je bilo

takrat, ko je bil v obravnavi celoten paket. Da se ne bi ponovilo to, kar se je z občinami - slaba zakonodaja, slabe občine. Glejte, danes zaključujete že prvo polovico svojega mandata. /Opozorilni znak za konec./ Ja, pa sprejmite zakon in ukinite občine! Pa zakaj ne naredite tega? Zakaj jamrate, da so cokla razvoja lokalne skupnosti? Sprejmite zakon, 10.000 prebivalcev je lahko občina, ali kakorkoli že! Vse imate v rokah.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Pukšič, žal vam je čas iztekel. .../Oglašanje iz klopi./ Ne, vam je žal, meni ne. Gospod Silven Majhenič - Ne bo razpravljajal. Mag. Štefan Tisel. Izvolite!

MAG. ŠTEFAN TISEL: Še enkrat lep pozdrav, gospod predsedujoči in vsi prisotni. Financiranje je eden od pomembnih elementov tudi za pokrajine, kajti s tem, ko se pokrajine formirajo, mora biti tudi denar, s katerim bodo pokrajine lahko avtonomno razpolagale, ne samo s samo administracijo, ampak tudi za vse tiste naloge, ki so pokrajinam naložene. Spet je tu vprašanje števila pokrajin, ki zadevo podraži. Kot sem že prej omenil, če ljudje ne sprejmejo svojih pokrajin, tudi ne bodo zaživele. In skozi večletno zgodovino pri prizadevanjih za ustanovitev pokrajin se je pač pokazalo, da je nekje sprejemljivo, da ljudje sprejmejo 12 do 14, in to je tudi tisto, kar ima neka središča z ustanovami, ki večinoma že obstajajo, kot, recimo, bolnišnice, pa tudi gledališča. Vemo, da imamo gledališča, ki jih država financira, in gledališča, ki jih mora financirati občina. Če pa bodo pokrajine, bodo gledališča lahko enakomerno, enotno financirana iz pokrajin. Prav tako bolnišnice, ki so večinoma v teh predvidenih pokrajinah, prav gotovo pa se še da te pokrajine deloma revidirati. Tudi zakon o ustanovitvi pokrajin predvideva, da se lahko v roku enega leta določene občine še opredelijo drugače in gredo v sosednjo pokrajino.

Cel sistem je zgrajen s temi šestimi zakoni. Tudi kar zadeva financiranja, je namenjen temu, da je omogočen bolj enakomeren razvoj v vseh pokrajinah oziroma na vseh območjih Slovenije, kar sedaj močno pogrešamo, zlasti na periferiji. Kar nekaj subregij ali regij je bilo naštetih, ki so občutno .../Opozorilni znak za konec razprave./... bolj razvite kot druge. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. SDS nima več časa, Ljudska stranka tudi ne. Iz Slovenske nacionalne stranke ni nihče prisoten. Želi predstavnik Vlade besedo? Ne. Predlagatelj? Gospod Zvonko Černač, izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa. Slika te dvorane danes, tako na vladni strani kot na strani koalicijskih poslancev nekako kaže stanje v tej državi, ki je porazno. Slovenija je nekako

obglavljena. Vlade ni. Štirje koalicijski poslanci so obsedeli na svojih sedežih. Jaz prej na začetku nisem slišal, da bi se vsi ostali opravičili, kar pomeni, da bodo danes dobili plačo, zato ker jih danes ni tukaj. Nekateri, ki smo ob enem glasovanju manjkali, ker smo šli na stranišče, pa so nam plačo odtrgali, pa smo potem cel dan razpravljali. Ampak pravilo je jasno. In tako deluje tudi pravo v tej državi. Katastrofa!

Kaj počne, ne samo na tem področju s to državo vladajoča koalicija? Kaj počne s to državo Pahorjeva vlada? To zdaj ni več Titanik, kjer orkester, kljub temu - ne samo da je skala prebila dno, ampak da se ladja že zelo močno potaplja - igra. To je zdaj dejansko že razglašen orkester, ki očitno v tej paniki skrbi samo še za svoje lastne interese in interese svojih prijateljev. In nekaj podobnega je tudi s tem zakonom, okoli katerega danes pri najboljši volji, nisem slišal nekih kontraargumentov z vladne strani. Slišal sem, da so bile delane neke strokovne analize, ki so pokazale, da bo Vlada pripravila nekaj boljšega. Kdaj, vas vprašam? Kadar bo že vse pod vodo, takrat lahko pripravljate briljantne rešitve - nikomur več ne bodo pomagal. Danes in tukaj je čas za to, da se razpravlja o rešitvah. Še posebej zaradi tega, ker je gospod Gjerkeš, novi minister, nedavno tega v Državnem zboru večkrat ponovil, da pa je on optimist. Ko smo mu rekli, da bi bile volitve v pokrajinske svete letos jeseni skupaj z volitvami v občine, to je pa nerealno. Je rekel: "Ne, ne, ne. To je za vas v opoziciji nerealno. Jaz sem pa optimist in menim, da je še vedno mogoč ta napor in da je mogoče sprejeti pokrajinsko zakonodajo v Državnem zboru na tak način, da bomo letos jeseni volili v pokrajinske svete." Poglejte, no! Ne vem, če bi bil danes tukaj prisoten, bi ga vprašal ali je še vedno tak optimist, glede na vse to, kar se dogaja. In potem hodi gospod minister spraševati opozicijo, s katerim modelom se strinja: 3, 6, 8, 9, 12, 14. Pri čemer ne pove, kaj to pomeni. Ali je pri številki 4 - to Ljubljana, vzhod, zahod, jug, sever? Ali je to regionalizacija? Med seboj se, spoštovane gospe in gospodje, morate najprej domeniti, kateri koncept je za vas pravilen, ker vi menite, da je konceptualno pomembno za rešitve glede regionalizacije, koliko pokrajin v Sloveniji bo! Za nas to ni bistveno vprašanje.

Bistvena vprašanja so, ali bodo območja, ki bodo potem delovala kot pokrajine, lahko funkcionirala; ali bodo v teh okoljih videla svoje interese, ki izhajajo tudi iz zgodovinskih razlogov; ali se bodo v teh pokrajinah ljudje počutili kohezivno in ali bodo to svojo pripadnost znali izražati na tak način, da bodo skozi prenos pristojnosti, ki se mora zgoditi, z državnega nivoja na pokrajinsko raven skupaj s kadrovskim delom, tudi uspeli milijardo in 500 milijonov evrov sredstev, ki naj bi se prineslo iz centralističnega odločanja, tega najbolj okostenelega birokratskega odločanja, ki je vsak dan trši, ne vsak dan mehkejše, na regionalni nivo. To je pomembno vprašanje. In

sem trdno prepričan, da bomo bili v situaciji, če se bo kdaj ta projekt zgodil, ko ne bo merilo uspešnosti največja ali pa najmanjša pokrajina. Lahko bomo bili priča temu, da bo briljantno funkcionirala najmanjša pokrajina ali pa obratno. Tega, da je eden, ki je majhen ali pa en, ki je velik, boljši ali slabši, tega ni mogoče s tem povezovati. Zaradi tega to ni noben argument in to niso nobeni razlogi za ali proti.

Ko govorim, da se morate najprej s seboj glede tega koncepta domeniti, govorim tudi, da zaradi tega, ker bomo, ko dobimo na mizo jasen predlog in jasno sliko, to zadevo proučili in bomo videli, ali ta zadeva pije vodo ali ne. To govorim zaradi tega, da se morate najprej s seboj domeniti, ker se od leta 2003, ko ste Socialni demokrati utemeljili koncept 12+1 oziroma 2, to svoje mnenje utrjevali do trenutka, ko bi bilo treba o tem sprejeti odločitev malo pred prejšnjimi državnoborskimi volitvami v tem Državnem zboru. In kjer ste pokazali svojo nenačelnost v vsej polni meri; ne samo da ste zavajali celotno slovensko javnost in zavajali celotno slovensko politiko in tiste, ki so to zakonodajo pospešeno ves ta čas pripravljali, ki so naredili vse izračune, ki so opravili to garaško delo - nekateri med njimi še vedno sedijo tam na tistih stolih na strani ministrstva, ki je te zadeve v veliki meri pripravljalo - ko se je vse to zgodilo, ste rekli: ne, zdaj pa "sorry", politika pač dela svoje, ankete kažejo določene zgodbnosti in nam je bolj pomembno, da dobimo nekaj procentov več glasov, kakor da utemeljimo nek koncept, ki je razvojno za Slovenijo izredno pomemben. Zdaj, pod vašo vlado se šele kaže, kako je pomemben. Ker če bi se ta decentralizacija zgodila v času prejšnje vlade in bi te zadeve začele živeti in bi ljudje v teh območjih sami odločali o projektih, ki jih sedaj vi nekako ne morete spraviti naprej in ki jih zavirate, namesto da bi jih pospeševali, bi se seveda Slovenija tudi zaradi tega hitreje razvijala in tudi v prid vaši vladi bi to zdaj šlo. Učinke od tega bi čutili vsi, tudi Pahorjeva vlada! Ker je splošna slika, ki se dogaja v tej Sloveniji, slika, ki pade na vse in bi bila za vse bistveno bolj ugodna. Zaradi tega jaz osebno moram reči, da ne razumem tega dokaj ozkega gledanja tega projekta. Glede na to, kar se v zadnjem obdobju dogaja, pa moram reči, da nisem ravno najbolj velik optimist, da bi ta projekt regionalizacije kdajkoli zaživel. Zaradi tega moram reči, da so te besede, ki jih poudarjate, "mi smo načeloma za", to je bolje, da pozabite in da se rajši ugriznete v jezik preden te floskule mečete naprej, ker vam nihče več nič ne verjame. To so prazne besede, bi se reklo, prazne marnje, ki jih lahko trosijo nekateri po gostilnah, po lokalih - to so babje čenče! V politiki na nekem odgovornem mestu, kjer je treba za besedami stati in kjer je treba neko odločitev sprejeti v trenutku, ko jo je treba sprejeti, pa se takšnih besed ni dobro posluževati, ker prej ali slej se vrnejo najbolj vam v minus.

Kljub temu da očitno ni neke pripravljenosti s strani Pahorjeve koalicije, da bi s podporo temu, da gre ta zakonodaja naprej, saj mi pri teh zakonih v okviru te seje ne bi odločili o tem, ali bo ta shema točno takšna, ali bo točno milijardo 400 in toliko milijonov evrov sredstev prenesenih, ali se bodo točno ti resursi, kot so sedaj navedeni, prenesli, ampak bi odprli možnost, da se skozi strokovno razpravo in skozi politično debato ta zakonodaja, če je treba dogradi, nadgradi, odprli bi možnost, da pridemo končno v nekem doglednem času do ustrezne rešitve.

Ob tem, ko to pot zavračate, pa smo bili zadnje pol leta priča res zanimivim rešitvam pri podpori posameznih območij v tej državi. Istočasno ko ste v stiski zaradi socialne situacije v Pomurju, ki jo je pogojeval stečaj največje tekstilne tovarne, preko noči zložili skupaj neki zakon o razvojni pomoči Pomurju, katerega edini efekt trenutno je eno ali nekaj dobro plačanih uradniških mest na osnovi tega zakona, bil je sprejet še prej, istočasno ste zložili skupaj zakon o pomoči najbogatejši regiji v tej državi. Pri čemer Jankovič dobiva sredstva neposredno iz proračuna 15 milijonov evrov, brez da z eno besedo utemelji, zakaj in za kateri namen bo ta denar porabil. Ni mu treba povedati, ali za spomenik v Stožicah - kjer so, kot vidite, že vanj vklesane tudi žrtve, tako da je v skladu s tem duhom tudi utemeljen - katastrofa, ali za kakšen drug konkreten namen. Ni mu treba utemeljiti. 15 milijonov evrov letno prihaja dodatnega denarja zaradi nekega zakona, ki je ugotovil, da je najbolj razvito območje v Sloveniji najmanj razvito. Desetkrat bolj je razvito to območje kot Pomurje, v Pomurju te sreče nimajo, da bi lahko petnajst milijonov evrov neposredno črpali. Po mojih informacijah niso uspeli počrpati niti evra in tudi, ko bodo iz tega famoznega megazakona o razvojni pomoči Pomurju, ki ste mu pripeli težo dvesto enainšestdeset milijonov evrov počrpali prve evre denarja, bodo ti šli - ne boste verjeli - za takšne ali drugačne razvojne študije, s katerimi se lahko naredi - veste sami, kaj. Predvsem se dobro lahko pokrije neko dobro zasnovano logistično strukturo, ki jih je v tej državi kar nekaj. In to je prispevek k razvojni pomoči te države in prispevek k razvojni pomoči tistim, ki jo dejansko potrebujemo. Drugi primer, ni dolgo tega, ko je bil s strani opozicije o podpri lokalnega okolja iniciran nek zakon o razvojni pomoči enemu drugemu delu te države, ki ravno tako potrebuje - dolenjsko-belokranjsko območje. Zavrnilo ste ga, zavrnilo! Z enako utemeljitvijo, bi se reklo lahko, floskulo: Vlada pripravlja boljše rešitev. Cela Slovenija bi morala biti deležna podobnih zakonov in rešitev je v tem kar imate danes na mizi in kar zavračate. Rešitev, ki je konceptualna, ki ureja vprašanje za naprej in ki onemogoča takšne parcialne rešitve in pristope, ki pomenijo trošenje ogromnih davkoplačevalskih sredstev in ne pomenijo nobenega konkretnega pozitivnega učinka k razvoju posameznih območij. Nobenega!

Kajti zaradi desetih milijonov evrov, ki jih boste na podlagi zakona o dopolnitvi zakona o Ljubljani plasirali v to območje, se ne bo rešilo nobeno od temeljnih strateških vprašanj Ljubljane, ki ga je tudi v interesu celotne države seveda treba rešiti - promet, mobilnost, čistost okolja in tako naprej - v temu mestu. Ogromno denarja bo šlo, ampak ne za prave namene.

Na drugi strani Pomurje, ki bi nujno potrebovalo takojšnje ukrepe preko prostorske politike, preko zagotavljanja določenih zemljišč, preko podpore projektu, ki je celo v resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih 2007-2023, oko Pomurje, gospodarsko središče, tam, kjer bi bilo potrebno konkretno vplivati na konkretne rešitve, pa nobene aktivnosti. In poglejte, zanimivo, ob tem ko se govori, kako se spodbuja razvoj lokalnih okolij, kako je treba zagotoviti, da se bo Slovenija lahko enakomerneje razvijala in da bodo vsa območja imela približno enake infrastrukturne možnosti za razvoj, je Vlada isti dan, kot je obravnavala izhodno strategijo tako imenovano, obravnavala tudi predlog za črpanje petih od devetih gospodarskih središč v okoljih, ki so najmanj razvita. Petih od devetih; Pomurje, notranjska in tako naprej. Tam se pa predlaga, da se črta, tisto kar bi lahko bilo razvojni impulz.

Trinajst od petintrideset projektov, ki so bili povzdignjeni na državni nivo, kar pomeni, da imajo posebno težo in s tem tudi možnost za hitrejšo izvedbo in hitrejšo črpanje evropskih sredstev. Na drugi strani se predlaga črtanje tako imenovanih razvojni osi. Premier je zadnjič v odgovoru na poslansko vprašanje sicer v Državnem zboru to zanikal, ampak samo delno. Rekel je: "Res je, o tem smo razpravljali, nismo se še odločili." Ne vemo, če se je razpravljalo in če je predlog glede na to, da imamo dve ministrstvi, ki naj bi skrbeli za regionalno politiko in regionalni razvoj, poleg gospoda Gjerkeša še gospoda Gasparija, in glede na izkušnje, ki smo jih bili deležni v preteklih mesecih, sem skoraj trdno prepričan, da se bodo te razvojne osi iz te resolucije črtale. To pa pomeni 3., 3.a, 4., pomeni bistveno slabše možnosti za infrastrukturno povezavo posameznih najmanj razvitih območij te države, kar je eden izmed temeljnih predpogojev za hitrejši razvoj.

Na drugi strani pa ni nobenih problemov, ko je treba podpirati in razširjati možnosti za razvoj državne birokracije. Tukaj so možnosti neomejene. Ustanavljajo se novi uradi, nove agencije, nove paradržavne institucije, ki bodo že samo skozi to, da bodo potrebovale nove prostore za svoje delovanje, trošile izjemno veliko davkoplačevalskega denarja brez enega konkretnega efekta, ki bi ga lahko bili iz tega deležni. To vse je nepotrebno, kajti te strukture, jo imamo dovolj, treba bi jo bilo samo pravilno razporediti, usposobiti in ji enkrat končno zapovedati, da se mora ukvarjati z vsebino in ne s formalnostmi in da je vsebina tista, ki lahko to

državo pripelje iz tega začaranega kroga, v katerem smo trenutno pristali. In če bo šla ta zgodba po tej poti, kot se nam kaže zdaj - veste, da bomo v kratek obravnavali tudi ustanovitev neke agencije, ki naj bi gospodarila z državnim premoženjem, v kateri naj bi bile desetine novozaposlenih. Jaz sem trdno prepričan, da je očitno spet nekje še neka stavba, ki jo nekdo ne more oddati v najem in bo ta agencija potrebovala tudi ustrezne prostore, da se bo lahko ustrezno ekipirala in zložila okoli pisalnih miz, fikusov in vsega ostalega, kar spada zraven. Trdno prepričan, da bo že v startu dva do pet milijonov evrov premalo za to, da se bodo te stvari zgodile. Če ne omenjamo vseh tistih drugih zgodb, ki nimajo z nekim učinkovitim gospodarjenjem nobene zveze in ki govorijo o tem, da je trenutna prioriteta te vlade vse večja centralizacija in pomoč tistim, ki te pomoči ne potrebujejo.

Ena velika težava, ki smo ji priča ne samo zdaj v mandatu te vlade, ampak smo ji bila priča že zdaj, je bila težava z poenostavitvijo postopkov za dostopnost do sredstev, ki so razvojno pomembna, govorim predvsem o evropskih sredstvih. In, če se je v prejšnjem obdobju začelo neko mehčanje na tem področju in če so se začela izgrajevati pravila, ki so omogočala postopno lažjo dostopnost do tega, če se je iskalo načine, kako poenostaviti tisto, kar neko širše uradništvo v Bruslju zahteva, smo zdaj v situaciji, da se nam dogaja popolnoma obratna zgodba. Stvari se vedno bolj komplicirajo, vedno bolj so zbirokratizirane in če ponovno omenim ta primer, ki ni najpomembnejši, ampak je pa nekako simbol tega, kaj se dogaja, ta tako imenovani peti razpis, ki bi moral biti objavljen v letu 2009 in sredstva za njega že v veliki meri počrpana v letošnjem letu, v višini 203 milijone evrov evropskega denarja, ki se je zgodil po dolgih mukah, po velikih prepričevanjih, po velikih naporih, tudi opozicije, naj vendar se nekaj zgodi letos konec januarja, smo zdaj pred kratkim bili priča temu, da ministrstvo obvesti vse potencialne prijavitelje, občine, na prvi rok, ki se je iztekel 26. februarja, ne prijavljati projektov, ker nekaj še ni narejenega, neki programi niso potrjeni in je brez veze, da se prijavljate, ker nobenega ne bomo niti obravnavali.

Ampak veste, kaj to pomeni, gospe in gospodje? Ne vem, ali vam je jasno, kaj pomeni - v občinah so posamezne lokalne skupnosti sposobne v šestih mesecih priti od začetka do konca projekta. Vi na drugi strani pričakujete, da bodo, ko vi potrdite, ne vem, razdelitev sredstev po nekem členu, mislim, da je 23. Zakon o financiranju občin, tam nekje junija meseca ali pa julija, da bodo pa izpeljale celo birokratsko proceduro z razpisi in z izvedbo v treh mesecih. Kaj pomeni to, kar vi počnete? In česar, sem trdno prepričan, se ne bi dogajalo na pokrajinskem nivoju. Zakaj se ne bi dogajalo? Zaradi tega, ker bi bili tisti uradniki bližje ljudem. Tisti, ki ste v tej dvorani župani in tukaj vas je kar nekaj, dobro veste, kaj se zgodi in kako vas pridejo ljudje "pocukati", če kaj ni v redu,

na ulici, v pisarni, za rokav, kjerkoli. Tam ste, zraven ljudi, vsak dan vas vidijo. Ne morete se jim izogniti. In dobro veste, da vas tri četrt sprašujejo za stvari, na katere nimate vpliva, ker so državna pristojnost. Ampak ljudje tega ne razumejo, oni ne vedo, da je ta cesta državna, ta je pa občinska, in da si tam nek uradnik v Ljubljani neka pravila igre tolmači po svoje in da nečesa ni mogoče narediti, kar je vsakemu kmetu logično in zato se na neki cesti, ki je državna, nekaj ne sme narediti, na občinski se pa lahko. Kako je to mogoče? In ravno tako stvari funkcionirajo, še boljše. Če bi se te stvari prenesle na pokrajinski nivo, bi bili tisti, ki o tem odločajo, bliže ljudem, lažje bi bili dostopni in ni vrag, da se ne bi odločali, obračali, in delovali hitreje. Jaz sem trdno prepričan, da bi. Trdno sem prepričan v to. Kaj bi bila največja korist? Kdo bi imel največjo korist od tega? Ljudje vendar. Tisti, ki so jim te stvari namenjene. Ta denar ni namenjen uradnikom, tam kjer sedite po ministrstvih. Vi sedite na tem, kot da je to vaše. Če tam pika ali vejica ne bo v redu, to bo cela revolucija zaradi tega! Ta denar je vendar namenjen ljudem, zato da jim lajša življenje! Ta sredstva naj bi na eni strani zgradila komunalno infrastrukturo, naj bi na drugi strani zgradila širšo družbeno infrastrukturo. Komu pa je v interesu, da se čim iz tistega, kar je na razpolago, v nekem optimalnem času naredi, če ne tistim, ki živijo v tej državi, se pravi tem državljanom?! In tako bi bilo treba pri teh stvareh gledati. Trdno sem prepričan, da če bi tako gledali na ta koncept pokrajinske zakonodaje, ki ga imamo danes na mizi, in če bi gledali skozi to prizmo in če bi se omejili izven teh ozkih okvirov, potem sem trdno prepričan, da bi ta zakonodaja doživela to podporo. Vse možnosti so za to, kar sem že večkrat povedal, da bi se tudi dodelala, nadgradila in da bi skozi ta prenos z državnega na ta srednji nivo se povečala tudi učinkovitost sredstev, ki so na voljo, pa tudi moram reči učinkovitost ljudi, ki s temi sredstvi delajo. V to sem trdno prepričan. Tako kot sem prej povedal, mislim, da isti človek, isti strokovnjak, ki sedaj dela nekje v neki državni službi, bi se reklo daleč od oči, daleč od srca, za nekimi zaprtimi vrati, deluje poponoma drugače kot nekdo, ki dela z ljudmi na ulici, ki ga vsak dan vidijo, ki ga lahko vprašajo, zakaj ste to zadevo tako naredili. Vidite, tu pa ta streha ni v redu narejena, ta cesta je pa slabo asfaltirana. Zakaj se je po dveh letih udrila? Dosti bolj učinkovito in dosti večji efekti bi bili okoli tega!

Ob zaključku bi rad ilustriral primer, izkoriščam to priložnost, čeprav tega ne počnem rad, da mi ne bo kdo očital, da navijam za svoje lastno okolje, iz katerega izhajam, ampak jaz sem le poslanec, sem služabnik vsega ljudstva, sem pa najprej Postojnčan. Od tam izhajam in tiste stvari, ki se tam dogajajo, so tiste, ki me najbolj iritirajo. Na tem območju je nek projekt, ki se mu reče Odvajanje in čiščenje odpadnih voda na območju povodja zgornje in srednje Ljubljanske - Čista

Ljubljana. Osem občin je v tem projektu udeleženi. Gre za enega izmed kohezijskih projektov, ki je tudi v skladu s tem, kar naj bi Slovenija zasledovala - čisto okolje. Čisto okolje pomeni dobro delati z odpadki, se pravi, imeti sodobne centre, da je čim manj črnih odlagališč, čim manj "svinjanja" in čista pitna voda. Nesporno je to prednost Slovenije. In če hočemo imeti čisto pitno vodo, morajo biti čista zajetja. Če hočemo imeti čista zajetja, morajo biti narejene sodobne čistilne naprave. In ena izmed teh stvari v tem projektu so tudi te čistilne naprave. Dolgo časa se ta projekt že kreira, od leta 2007. Vse vrste je že doživel. Nazadnje ste ga vrgli iz razvojnih programov za leto 2010 in 2011, pa ste si pustili tam nekje eno možnost v zakonu, da če se naknadno ugotovi, se pa lahko naknadno vključi. Ampak, kaj je poanta tega? V okviru tega so se občine po dolgih usklajevanjih za projekt dogovorile, podpisale pogodbo, nekatere so bile malo hitrejše in imajo že dolgo časa pridobljena pravnomočna gradbena dovoljenja. Seveda ne na pamet, če so jih hotele dobiti, so morale prej imeti s strani administrativnih služb ministrstev te zadeve potrjene, da so okej, da so ti projekti dobri. In to je bilo vse potrjeno in pravnomočno gradbeno dovoljenje obstaja, se pravi, da bi se lahko začelo z izvedbo. No, in zdaj se zgodi, pred kratkim, kakšen teden nazaj, na Ministrstvu za okolje in prostor, tudi SVLR je povezana s tem projektom, da je bilo rečeno, zdaj pa ta projekt ni več okej. En del tega projekta, zadrževalniki, razbremenilniki za vodo, ki razbremenjujejo čistilno napravo, kar je logično in je normalno, da je to sestavni del projekta, ne morejo soditi v okvir tega projekta, tega pa kohezija "ne požre", to pa ni upravičen strošek. Do zdaj je pa bil. Pred enim tednom je pa bil, pravnomočno dovoljenje pridobljeno, vsi projekti izrisani, 100 tisoč evrov porabljenih za te projekte. Kdo bo zdaj odgovarjal za to, vas vprašam, gospe in gospodje! Prvič, za to, da se ta projekt še ne izvaja, drugič za to, da bo treba dati še 50 tisoč evrov, da se bodo stvari spreminjale, in tretjič za to, da je vprašanje, če bo sploh vse skupaj kaj iz tega, ker bo zadeva v nekaj letih tako ali tako "pod vodo", ker ne boste uspeli pripraviti dokumentacije, da bi lahko ta sredstva s takim načinom dela izkoristili v celoti. To ni v redu.

In to, da na vprašanje kolega Marijana Križmana, ki je o tem spraševal javno ministra za okolje in prostor v ponedeljek, se minister spreneveda in mu odgovarja tisto, kar mu uradniki napišejo in kar ne drži, tudi ni v redu. Ni v redu! Spoštovani minister, če ste ministri, morate spremljati področje, za katerega ste zadolženi, drugače je bolje, da niste ministri. Uradnikov na ministrskih sedežih ta država ne potrebuje, jih je preveč. In ta država tudi ne potrebuje nekega ministrstva, ki bo razporejalo sredstva občinam. In pravite, da se občine ne morejo zmeniti med sabo, da se ne morejo dogovoriti o tem, kaj in na kakšen način je za njih

dobro in kateri projekti so za njih dobri. Kajti to je bilo rečeno na vprašanje, zakaj je bil ustavljen razpis - zaradi tega, ker v prejšnjih projektih so bili financirani neki projekti, ki niso bili del regionalnih razvojnih programov, kljub temu da so se občine naknadno dogovorile, da so te projekte potrdile v teh programih in da so se vse strinjale, da se določeni projektih financirajo. In potem je tukaj ministrstvo, ki reče ne, vi pa nimate prav, mi pa menimo, da to ni regionalni projekt, zaradi tega ga ne bomo financirali.

Vse to, pogledjte, gospe in gospodje, bi odpadlo in vsa ta energija, ki gre sedaj v prazno, bi se lahko porabila v dobro, v dobro vseh, v dobro te države, v dobro davkoplačevalcev, v to, da bi se racionalneje delovalo in več stvari bi bilo narejenih, če bi bila volja, da se končno začne postopek sprejemanja pokrajinske zakonodaje. Ker je velik del teh zadev, o katerih govorimo v Državnem zboru, in veliko energije, ki jo porabljam, povezanih ravno s temi vprašanji, o katerih mislim, da ni nobene potrebe, da se ukvarjajo z njimi ministri. Ministri morajo zagovarjati določeno politiko in slediti temu, da se ta politika izvaja. Vse ostalo, kar se tiče pa izvedbe operativnih stvari, pa je stvar drugih nivojev in v tem konkretnem primeru je to stvar pokrajinskih nivojev. Tako tudi ta zakon, ki ga obravnavamo kot tretjega, o financiranju pokrajin, je zakon, ki ni bil napisan na pamet. Je plod dolgega dela, že prejšnje vlade. Veliko energije je bilo v ta zakon vgrajene, je plod izračunov, ki so pokazali kaj je dopustno in kaj ne in ima, tako kot vsa ostala zakonodaja s pokrajinskega področja, en sam namen in eno samo ambicijo, to je, da se omogoči čim hitrejši razvoj naše države na vseh področjih. Normalno je, da nikoli ne bo povsod enak, in normalno je, da se bodo nekatera okolja se vedno razvijala hitreje. Mimo tega ne moremo. Slovenija ni unicum, kar se tega tiče. Vemo. Vendar pa s tem impulzom, ki bi ga dobili, ko bi prenesli odločanje in sredstva na posamezne nivoje in jih s tem približali ljudem, bi omogočili, da bi se aktivnosti odvijale bistveno hitreje, kot se odvijajo danes. Na drugi strani bi razbremenili del državnega aparata, ki se naj ukvarja s pomembnejšimi strukturnimi vprašanji, ki ne zasleduje politik, ki jih je treba v tej državi izvajati in opredeli usmeritve. Mislim, da tako kot vsa ostala zakonodaja, tudi ta bi bila finančno nevtralna, kar pomeni, da ne bi v nobenem delu dodatno bremenili javnih financ. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Minister za lokalno samoupravo je pripravljen odgovoriti na vprašanja. Soglašamo? Dr. Henrik Gjerkeš, izvolite.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanke in poslanci! Še enkrat se opravičujem za svojo odsotnost, zdaj sem se vrnil in slišim, da smo pri točki

Predlog zakona o financiranju pokrajin, če prav poslušam razpravo, je čisto o tretji stvari.

Moram pa na kratko, zares na kratko povedati, kako je nastala ta situacija. V bistvu mi te situacije ne kreiramo, ampak jo rešujemo. Dane so bile določene obljube, dane so bile določene zagotovitve o višini sofinanciranja, ki iz kohezijskih sredstev sploh niso mogoča, dane so bile različne interpretacije v letu 2007, 2008 in sedaj mi iščemo rešitev, na kakšen način vseeno, glede na to, da, kakor pravite, so občine že investirale veliko v dokumentacijo, v pridobivanje dovoljenj in v samo kreacijo teh projektov, nekako omogočiti, da se ta projekt vseeno nekako zaključi. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Gospod Jože Tanko, izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Jože Tanko, pet minut imate.

JOŽE TANKO: Poglejte, danes moram reči, da sem kar nekako razočaran ob tej obstrukciji koalicije, koalicijskih strank, ki praktično pri tej pokrajinski zakonodaji ne govorijo. Tisti, ki so imeli v prejšnjem mandatu najboljše predloge, najboljše rešitve, največ vedenja o tem, kako je treba sestaviti pokrajinsko zakonodajo, danes, ko to obravnavamo, zadevo obstruirajo, ni jih na seji.

Večkrat nas nekako obremenjujete s tem, da opozicijske stranke predlagamo rešitve, ki finančno obremenjujejo državni proračun in tako naprej. To tudi ne drži vedno ampak glede na to, da je to generalna usmeritev Vlade, vladne koalicije, je pravzaprav ta argumentacija takšna, da se vleče praktično že celotno obdobje v temu mandatu. To pomeni, da je to edina obrazložitev za to, da sta tako Vlada kot koalicija a priori proti rešitvam, ki jih predlagamo v Slovenski demokratični stranki pa ni važno, ali gre za razvojne projekte, ali gre za financiranja, ali gre za katere koli druge projekte iz tega področja. A priori proti! In argumentacija se več ali manj skozi vse obrazložitve pelje vedno enako: Vlada bo proučila in predlagala celovito rešitev. To je neka poanta velike večine. Praktično 99% obrazložitve, ki jih Vlada priloži s svojimi mnenji k aktom, ki jih v Državni zbor predlaga Slovenska demokratična stranka.

Danes pri tem zakonu sem pričakoval, da bo koalicija oziroma minister povedal, ali je kaj narobe s tem predlogom virov financiranja, ki so zapisani v 5. členu. Predlagali smo, da se za financiranje pokrajin zagotovi 30% prihodkov dohodnine v pokrajini. Potem smo predlagali, da pokrajini

pripada 90% zbranih trošarin od alkohola in alkoholnih izdelkov. Predlagali smo, da se zbere za namen za delovanje pokrajin 5% trošarin od energentov in električne energije in 10% trošarine od tobačnih izdelkov znotraj pokrajine. Skratka, mi smo pripravili neko strukturo virov, ki pomenijo v enem delu tudi lastne vire prihodkov pokrajin. S to rešitvijo dajemo tudi model, kako pristopiti k realizaciji ustavne odločbe, s katero je Ustavno sodišče naložilo Vladi Republike Slovenije, da pripravi tako rešitev, da bodo imele pokrajine tudi lastne prihodke, lasten vir. Nihče od koalicijskih poslancev niti od Vlade ni povedal, ali je ta model, ta struktura vzdržna, je prava. Ko smo naprej predlagali, mislim da v 14. členu, izračun primerne porabe pokrajine, nihče od prisotnih ni povedal, ali je ta model, ta koncept po načelu dober ali ni dober. Pričakoval bi opredelitev, ker gre za finančni zakon, se pravi, za ključni finančni zakon za pokrajino, da se opredelijo predstavniki Vlade do formule, ki smo jo predlagali za izračun primerne porabe pokrajine. Tudi o tem nihče ne govori, kar je zanimivo. Kako potem pristopiti k nekemu sodelovanju, k pripravi nekih skupnih rešitev, če koalicija ni pripravljena na diskusijo niti o tako eksaktnih zadevah, kot je formula za izračun primerne porabe pokrajine. Niti o tako eksaktni zadevi, ki je napisana v 14. členu! Mislim, da bi bilo prav, da koalicija, Vlada nekako poskušata nekako na...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Tanko, čas vam je potekel.

JOŽE TANKO: 15 sekund je še na razpolago...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Čas je potekel s petimi minutami...

JOŽE TANKO: Ni še, sedajle bo. Hvala, ker ste me prekinili.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Tanko. Zaključujem razpravo k tej točki dnevnega reda.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v ponedeljek, 8. marca 2010, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **18. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O VOLITVAH V POKRAJINAH, v okviru rednega postopka.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 26-ih poslancev in poslank, s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 24-ih poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagateljev zakona,

mag. Branku Grimsu za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Izvolite, gospod Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani! Vsem zbranim prav lep pozdrav v imenu Slovenske demokratske stranke. Razlog, zaradi katerega se danes soočamo s tem zakonom, je z ustavno-pravnega vidika jasen: ker slovenska ustava po z visoko stopnjo konsenza sprejeti dopolnitvi, nedvoumno določa, da se pokrajine morajo ustanoviti in da država mora z zakonom prenesti na pokrajine posameznih nalog iz državne pristojnosti in jim za to zagotoviti potrebna sredstva. Trdno sem prepričan, kot Gorenjec si upam celo staviti, verjemite, da kot Gorenjec nobene materialne stave še nisem izgubil, da bo v ponedeljek tukaj, ko je zdaj vse prazno, ko so prazni stoli sedanje vladajoče koalicije, vse polno poslank in poslancev, ki bodo vsi hiteli prisegati, kako je brezpogojno in brez kakršnekoli možnosti razprave treba slepo poslušati, kaj reče Ustavno sodišče. Toda, ustavni temelj tega, o čemer govorimo danes, ni samo kakšna - celo za ustavno stroko, kot tudi v tistem primeru - izjemno sporna odločba Ustavnega sodišča, ampak sama ustava kot ustavnopravni temelj te države. Ustava, ki zavezuje vse in vsakogar.

Žal, Vlada ni predložila ustrezne zakonodaje niti v roku, ki si ga je sama zadala, zaradi tega smo to pač poskušali storiti predlagatelji po najboljših močeh. Vsebinski razlogi, ki so nas k temu vodili, niso samo ustavnopravni, ampak mnogo širši. Gre za vprašanje enakomernega razvoja celotne države Slovenije, kvalitete življenja, ki jo to prinaša, in dejstva, da bi mnoge stvari, ki so v tem trenutku zelo težko rešljive, zlahka urejali, če bi bilo ustavno načelo o tem, da smo dolžni ustanoviti pokrajine, že spoštovano.

Ker izviram iz Gorenjske, ki je nesporna pokrajina pri katerikoli razdelitvi, naj navedem samo dva primera. Če bi imeli že ustanovljene pokrajine in bi bila torej spoštovana ustava tudi v tem delu, potem bi zagotovo bilo že zdavnaj rešeno vprašanje deponiranja odpadkov na Gorenjskem in bi to plačevali tri- do petkrat manj, kot se bo to zelo verjetno dogodilo zdaj, ko smo bili po eni strani talci nerazumevanja posameznikov v centralni, državni oblasti, pa tudi igrice nekaterih županov na Gorenjskem - ali pa županskih kandidatov, eden od njih sedi tudi v Državnem zboru, vendar ne zdajle. Po drugi strani gre za vprašanje, ali bi si centralna oblast dovolila kaj takega, kot si je pri projektu GORKI, ko je za Gorenjsko zmanjkalo sredstev. In da bi se to prikrilo, so se zdaj iznenada sredi investicij, ki se že pripravljajo, ko so stroški že tu, ko je ogromno načrtovanja in dela že tu, spremenila pravila igre - samo za Gorenjsko, saj velik del tega se je že financiral, seveda zato, da ne bi bilo očitno, da se dela pač nerazvojno, v škodo Gorenjske.

Zato potrebujemo pokrajine in zato tudi predlagamo v Zakonu o volitvah v pokrajinah, da se volitve opravijo

neposredno, da se opravijo na način, ki je sorazmeren s sedanjo ureditvijo državnoborskih volitev. To se pravi, da se v posameznih primerih, ko gre bodisi za manjšince bodisi za nadomestne volitve, opravi po večinskem volilnem sistemu, sicer pa, da se člani pokrajinskih svetov volijo proporcionalno, z listami. Pri čemer pa se razdeli posamezno pokrajino na več volilnih enot, zato da bi se doseglo čim bolj enakomerno zastopanost in s tem bolj enakopraven odnos do vseh občin na posameznem teritoriju. Obenem to rešuje tudi vprašanje nadomestnih volitev, kajti če bi nekdo šel iz občinskega sveta na neko drugo nezdržljivo funkcijo, se pač enostavno premakne lestvica za eno mesto.

Sam zakon je zagotovo vreden podpore. Vsebuje tudi rešitve, ki so bile v največji možni meri že usklajene praktično med vsemi strankami v Sloveniji. Kolikor pa je pripravljenost ali želja, da bi se pogovarjali tudi o drugačnih rešitvah, ki bi morda še bolj zagotovile enakomerno pokritost pri neposrednih volitvah vsake pokrajine, kot je čisti dvokrožni večinski volilni sistem, smo se pripravljene predlagatelji pogovarjati tudi o tem. Bistveno za nas je le to, da se spoštuje ustavna norma in da se projekt pokrajinske premakne že enkrat z mrtve točke.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima dr. Henrik Gjerkeš, minister brez resorja, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanke in poslanci! Predlog zakona o volitvah v pokrajinah, o katerem bo danes opravljena splošna obravnava, vsebuje vse sestavine, ki jih mora imeti zakon, ki ureja volitve. Je pa ta predlog zakona besedilo istovrstnega zakona, kot je bilo obravnavano v paketu pokrajinske zakonodaje v letu 2007/2008. Vlada je tudi ta predlog zakona obravnavala v paketu pokrajinskih zakonov. Glede na to, da je predlog zakona po konceptu volilne materije korekten zakon, bi vendarle želel izpostaviti nekatere pomanjkljivosti. Predlog zakona ureja le volitve v pokrajinski svet - torej ne upošteva koncepta neposrednih volitev predsednika pokrajine. Predlog zakona določa, da se za izvedbo volitev obvezno oblikujejo volilne enote, ki jih določi pokrajinski svet s splošnim aktom. Vlada meni, da način oblikovanja volilnih enot ter način sprejema akta o volilnih enotah nista ustrezna. Glede na pomembnost določitev volilnih enot zaradi zagotovitve enakomerne zastopanosti prebivalstva s celotnega območja pokrajine, Vlada meni, da je poleg splošnega načela oblikovanja volilnih enot, da je en član sveta voljen na približno enako število prebivalcev, treba upoštevati tudi geografsko zaokroženost ter skupne kulturne in druge značilnosti območja volilne enote. Poleg tega Vlada meni, da bo določanje in kasnejše spreminjanje volilnih enot s splošnim aktom, za katerega je

potrebna le navadna večina opredeljenih glasov pokrajinskega sveta, povzročila nestabilnost v volilnem sistemu, saj bo za vsakokratne volitve mogoče akt spreminjati na enostaven način. Predlog zakona tudi ne upošteva zadnjih sprememb in dopolnitev Zakona o lokalnih volitvah iz leta 2008, saj ne določa oziroma pomanjkljivo določa sestavo volilnih, odborov glede na sorodstvena in njim podobna razmerja, kar ureja Zakon o lokalnih volitvah glede na zahtevo Ustavnega sodišča Republike Slovenije. V zakonu prav tako ni upoštevana druga pomembna novost, ki izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča, to je ugotavljanje izida volitev po pošti.

Iz navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije ne podpira nadaljevanje obravnave tega zakona. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod Franc Bogovič v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

FRANC BOGOVIČ: Pozdravljeni vsi skupaj še enkrat!

Predlog zakona o volitvah v pokrajinah v Slovenski ljudski stranki podpiramo. Vidim, da je tudi, da se ga je minister, ki je obravnaval ta zakon, lotil na kvalitativen način, se pravi, da mu priznava v veliki meri, da je zakon korektno in pravilno pripravljen, kar je razlika od ostalih zakonov, ker gre za konceptualna razhajanja. Tu vidim, da jih ni in veselilo bi me, če bi bil tudi pri ostalih zakonih takšen pristop, da bi v teh klopek skupaj dorekli tisto, kar je še za dopolniti, se skozi različna branja zakonov tudi zakone dopolnili. Tudi sami v Slovenski ljudski stranki imamo to dilemo, ki je bila tudi že tu izpostavljena s strani ministra, ali ni mogoče pravilno, da bi se tudi predsednika pokrajine volilo na direkten način. In vse to so tiste stvari, s katerimi bi z veseljem sodelovali v razpravah in ta zakon naredili še boljšega, kot je. Za enkrat v Ljudski stranki ta zakon podpiramo. Upamo, da bo vsaj ta dobil podporo, čeprav se bojim, da bo delil usodo ostalih zakonov. Sicer pa še enkrat podpora temu zakonu in tudi v nadaljevanju bomo sodelovali, v kolikor nam bo to dano, da ta zakon še dopolnimo.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo.

Dejansko je res, kar je bilo povedano zdaj s strani ministra in tudi predhodno od kolega Bogoviča, namreč smo pri zakonu, s katerim bi, če seveda bo imela ta vlada tudi namen lahko pravzaprav to postopnost začeli. Jaz mislim, da so bilivsi trije zakoni do zdaj vsaj za mene pa za kolege iz

Slovenske nacionalne stranke, sporni, ker je dosti nejasnih rešitev. Menimo, da bi bil Predlog zakona o volitvah v pokrajinah lahko tisti, zaradi katerega bi bilo mogoče dobro dati zeleno luč. Ker v bistvu ima vse elemente, novosti, ki jih takšen zakon potrebuje zato, da vemo, da imamo nekoč v prihodnost ali da bi vedeli, da bomo imeli nekoč v prihodnosti cilj ali namen ali bo imela Vlada cilj in namen oblikovati pokrajine. In je eden od šestih zakonov, ki jih danes obravnavamo, ali pa ne vem, v prihodnosti jih bo mogoče pet ali pa sedem, ki ga že imamo. Jaz mislim, da je zelo korekten, saj ima skozi pregled vse elemente tudi po novih pogojih, govorim seveda o članstvu Evropske unije in o ljudeh iz Evropske unije, ki stalno živijo tukaj, ki dobijo volilno pravico, zelo natančno določa, kakšen bo način volitev, določa volilni prag tako, kot smo navajeni pri državnozbornih volitvah, določa tudi, da prve volitve financira Državni zbor Republike Slovenije, določa tudi mandat trajanja, to je pet let. Jaz mislim, da v temu zakonu res ni ničesar, kar bi kakor koli zavezovalo vsebino ali naslov ali pa obliko kasnejših aktov, če jih ima seveda ta ali katera koli druga Vlada namen kar se regionalizacije tiče sprejeti.

V načelu bi, v kolikor bi tudi seveda ostali kolegi pokazal to voljo, zakon o volitvah v pokrajinah pa tudi zakon, o katerem bomo kasneje govorili, podprli in s tem seveda pomagali vsaj delno, čeprav saj pravim, mi smo tipični nasprotniki regionalizacije tudi zaradi določenih zahtev, ampak vseeno bi lahko pomagali pri nekih začetnih korakih za izboljšanje stanja na temu področju. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil gospod Rudolf Petan.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo gospod predsedujoči. Spoštovani minister in predstavniki Vlade, kolegice in kolegi.

Danes smo že obravnavali zakon o pokrajinah, o prenosu nalog, o pristojnosti pokrajin, o financiranju, sedaj pa je na vrsti Predlog zakona o volitvah, čakata pa še dva. To pomeni, da smo predlagatelji zadevo vzeli resno in tudi celovito obravnavamo problematiko ustanavljanja pokrajin. Naj kar na začetku omenim, da v Slovenski demokratski stranki seveda podpiramo tudi Predlog zakona o volitvah v pokrajine.

Najpomembnejši organ v pokrajini, s tem se verjetno vsi strinjamo, naj bi bil pokrajinski svet, ki bi imel petletni mandat in bi se volil direktno. Zakon ureja volilno pravico, volilni sistem, ki je proporcionalen, volilne organe, splošne, predčasne in nadomestne volitve, kandidiranje, glasovanje in ugotavljanje volilnih izidov ter varstvo volilne pravice. V prehodnih in končnih določbah pa so posebej urejene tudi prve volitve v pokrajinski svet. Predlog zakona temelji na načelu lokalne samouprave, ki izhajajo iz ustavne ureditve v

Republiki Sloveniji in tudi na načelih Evropske listine za lokalno samoupravo. Nekatera proceduralno organizacijska in tehnična vprašanja lokalnih volitev pa so po svoji naravi podobna tudi državnim volitvam, zato je v tem zakonu neka kombinacija, ker druga stopnja lokalne samouprave je nekje med lokalno samoupravo in med državnimi organi. To se pravi, da se tudi volilni sistem, kot je, ureja analogno, odvisno, za kakšno zadevo gre.

Glede volilne pravice v pokojninski svet predlagamo, da jo imajo tudi državljani drugih držav članic Evropske unije, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, kar je tudi v skladu z direktivami Evropske unije. V pokrajinah, kjer živi italijanska in madžarska narodnost, sta voljena tudi predstavnika teh skupnosti v pokrajinski svete. Zakon tudi predvideva, da se lahko za volitve v pokrajinski svet oblikujejo volilne enote. O tem ima lahko vsak svojo predstavo, vendar pa je najti idealno rešitev za različne pokrajine težko. Neka enotna metodologija pa velja, tako da bi bil en član sveta voljen na približno enako število prebivalcev, volilna enota pa naj obsega območje ene ali več občin ali dela občine. Seveda pa to o tem podrobneje opisano tudi v naslednjem zakonu. Volivec bi naj imel pravico tudi oddati preferenčni glas, tako kot je tudi pri vseh ostalih volitvah v Republiki Sloveniji in zato so predpisana posebna pravila, kdaj referenčni glas velja in ima prednost pred čisto proporcionalnostjo. Prav tako se predpisuje tudi volilni prag, ki je enak za vse pokrajine, ne glede na število članov pokrajinskega sveta in je opredeljen kot delež glasov od števila vseh veljavnih glasov in znaša po predlogu 4%. Seveda se z amandmajem lahko popravi kakorkoli drugače. Kandidiranje v pokrajinski svet pa je možno na dva načina, ki ju poznamo tudi pri ostalih volitvah, in sicer liste kandidatov lahko določijo politične stranke v volilni enoti ali pa skupine volivcev s podpisovanjem, s tem, da glede na podpisovanja, na leandidacijo s podpisovanjem smo predvideli, da bi to naredili 1% od števila volivcev v volilni enoti, nikakor pa ne več kot 3 tisoč podpisov. Z uveljavitvijo 43. člena Ustave Republike Slovenije so ustavljene tudi podlage za zakonsko določitev ukrepov za spodbujanje enakih možnosti, kjer smo v zakonu predvideli zastopanost vsakega spola najmanj 40% glede na to, kateri sol je manj zastopan.

Zakon pa govori tudi o ustavni organizaciji in pa izvedbi volitev. Prav tako pa je v zakonu tudi opisano, kako je to v drugih državah Evropske unije, kar dokazuje, da ta zakon ni neki unikat in da tudi volitve v naše svete regij ali kakorkoli drugače bi jih imenovali ni nek unikat. Zgledi so v nekaterih državah Evropske unije, ki imajo to ureditev že dolgo časa in imajo tudi urejeno drugo stopnjo lokalne samouprave.

Naj še enkrat omenim, da v Slovenski demokratični stranki podiramo ta predlog zakona, da pa seveda pričakujemo tudi, da

bi lahko v nadaljevanju postopka tudi karkoli spremenili z amandmaji, kajti bodimo pošteni, malo je bilo zakonov v Državnem zboru sprejetih, ki so bili brez kakršnekoli dopolnitve in popravka sprejeti kot osnovni predlog. Zato pričakujemo, da bo ta predlog podprt, in da ga bomo lahko sprejeli v takšni obliki, da bi bil najboljše tudi za našo drugo stopnjo lokalne samouprave. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Končali smo s predstavitevijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. Prvi ima besedo gospod Srečko Prijatelj. Ne bo razpravljajal. Zvonko Lah, izvolite.

ZVONKO LAH: Hvala lepa za besedo.

Mislím, da je predlagani zakon zelo dober, zato se pridružujem gospodu Baroviču, da bi ga lahko sprejeli in imamo vsaj en zakon pod streho, ki bi prav prišel, ko bo sprejeta pokrajinska zakonodaja. Ta zakon zagotavlja enakomerno zastopanost celotnega območja pokrajin, zagotavlja tudi zastopanost drugega spola, predvideva možnost kandidiranja posebnih list na volitvah, kjer je še posebej priložnost, da tu nastopajo tudi gospodarske liste, da bodo zastopane v pokrajinskem svetu. Enostavno je eden zakonov, ki so že bili, kot je predgovornik že rekel, in ni naš unikat, ampak je kopiran oziroma prirejen iz zakonov drugih evropskih držav, ki imajo dolgoletno tradicijo lokalne samouprave. In mislim, da temu zakonu ni kaj oporekati in bi bilo dobro, da sprejmemo vsaj en zakon, ki nima vpliva na število pokrajin, nima vpliva na prenos pristojnosti in nalog na pokrajine. Gre za ureditev, čeprav smo v občinah še vedno mnenja, da bo s proporcionalnim sistemom preveč vpliva na lokalnem nivoju, vendar s posameznimi listami, ki se bodo formirale, kot jih je čedalje več že sedaj, bo na volitvah v lokalnih skupnostih zastopanost politike manjša.

Sam bom ta zakon podprl in apeliram tudi na pozicijo, da ta zakon podpre.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Miran Györek. (Ne bo razpravljajal.) Mag. Franc Žnidaršič. (Ne bo razpravljajal.) Mag. Štefan Tisel. (Ne bo razpravljajal.) Zmago Jelinčič Plemeniti. (Ne bo razpravljajal.) Silven Majhenič. (Ne bo razpravljajal.) Alenka Jeraj. (Ne bo razpravljajala.) Bogdan Barovič. (Ne, je že razpravljajal.) Gospod Franc Bogovič. (Ne, je že razpravljajal.) Gospod Rudolf Petan. (Ravnokar.) Želi besedo predstavnik Vlade? Izvolite, gospod minister.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanke in poslanci!

Ugotovili smo, da ni velikih razhajanj in da bi se poleg tistih pomanjkljivosti, ki bi se jih dalo dejansko amandmirati, lahko uskladili glede tega predloga zakona.

Vendar, kot ste sami poudarjali, imate celovito rešitev in kot takšno jo moramo tudi gledati. Če zdaj iztrgamo en zakon iz vaše celovite rešitve, kjer pa, kot smo že povedali, Vlada nima konceptualnega konsenza z rešitvijo, ki kakor je predlagana. Hkrati pa poudarjamo, da smo preučili vaš predlog, da smo tudi dobre stvari povzeli in, da smo, nismo a priori proti vašim predlogom, ampak smo a priori za to, da se pogovarjamo, da najdemo skupno rešitev. Predlagam, da tudi tega predloga zakona ne sprejmemo in sprejmemo zakon o volitvah v paketu celotne pokrajinske zakonodaje, o kateri bomo dosegli v pogovorih in v pogajanjih prihodnje soglasje. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želi besedo predlagatelj, mag. Branko Grims? Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS: Spomnil bi vas na zanimivo sceno, ki je bila včeraj in smo se vsi lahko od srca nasmejali, ko je poslanec iz vrst SD-ja vehementno razpravljaj in rekel: "Dajte nam v koaliciji vendar pomagati tudi vi iz opozicije." Potem sem se pa javil, sem rekel, da lepo prosim za pojasnilo, vse predloge, ki smo jih dali, ste zavrnil. Na eni sami seji ste 63 predlogov za oživitve slovenskega gospodarstva in izhod iz krize v celoti zavrnil. Celo tiste, ki ne bi stali niti enega samega tolarja. Ja, kako naj vam pa potem še sploh pomagamo?

Tudi v tem primeru zakona, ki je danes pred nami, lahko kar nadaljujemo s tem izhodiščem. Mi smo te zakone predlagali zaradi tega, ker Vlada do roka, ki si ga je sama postavila, preprosto ni predlagala ničesar. Ostaja torej neko neuresničeno ustavno načelo in o vseh predlogih, ki smo jih vložili, smo se seveda pripravljati pogovarjati. Vendar bi opozoril, da pri tem seveda računamo na resen pogovor. Ne, da so argumenti, nekateri tudi taki pod tistim geslom: Zavrnil bomo vse pa tudi, če izgovor za to pes prinese na repu. Namreč, v tem gradivu, ki ga je dala Vlada, je na ne vem koliko mestih več kot enkrat zanesljivo omenjeno kot argument, da je prenizka večina, to se pravi, da ni dvotretjinska večina pri zakonu, ki določa potem oblikovanje volilnih enot. Ja, dobro jutro, gospe in gospodje, s kakšno večino se pa spreminja volilne enote in volilne okraje v zakonodaji, ki ureja to za državnozborske volitve!? Ali je tam morda dvotretjinska večina predpisana? Vam pomagam. Ni. Dvotretjinska večina je samo pri osnovnem zakonu. Tako, da je ta model, ki smo ga mi tukaj uporabili, pravzaprav posnetek tistega modela, ki je že uveljavljen v pravnem redu države Slovenije, ko gre za državnozborske volitve in je zato oporekanje iz tega razloga toliko bolj prozorno. Potem odkrito povejte, pač še naprej bomo iz političnega prestiža zavračali vse, kar predlaga opozicija, ampak potem ne delajte za javnost takih gest, kot je bila tista, dajte nam pomagati. Tukaj je po najboljših močeh oblikovan nek predlog zakona, ne trdi nihče

od nas, da je idealen, saj idealnega zakona sploh ni, ampak dajmo ga potrditi kot izhodišče za nadaljnjo obravnavo, ga z amandmaji, z nekimi pogajanjmi, če bo potrebno, skupaj oblikujemo in imamo rešen vsaj en del iz te sestavljanke, ki je v končni fazi tista, ki je nujno potrebna za uresničitev ustavnega načela uvedbe pokrajin. Kajti k uvedbi pokrajin nas zavezuje Ustava, to pomeni, da pokrajine bodo prej ali slej, vprašanje samo, kakšne, s kakšnimi pristojnostmi in koliko jih bo.

In tukaj se vrnemo na izhodišče, zakaj se danes soočamo s tem zakonom. Zaradi tega, ker je nekoč največja vladna stranka, to je SD, sama predlagala tako veliko število pokrajin v Sloveniji, lahko pogledate, intervju je bil, gospod Borut Pahor je na tisti tiskovni konferenci dal intervju za časopise in se je zavzel za tako veliko število pokrajin. Ko se je v prejšnjem mandatu hotelo iz vladajoče koalicije narediti gesto dobre volje proti takratni opoziciji, da bi torej v bistvu povzeli tudi njihove želje, njihove predloge, ker so se nam zdeli tudi razumni, smiselni, se je pa plošča obrnila in se sedaj "nažiga", da je to preveliko število pokrajin. Seveda, gre pa to po tisti logiki. Vsi smo za to, da je število pokrajin čim manjše, samo vsak je za to, da njegova pokrajina pa ostane, taka kot si on predstavlja. Jaz imam malo privilegija kot Gorenjec, ker Gorenjska, v katerikoli razdelitvi je, je zaokrožena celota, praktično tam skoraj ni mogoče narediti oziroma najti ene rešitve, ki Gorenjski ne bi priznala statusa pokrajine, zaradi geografske lege, zaokroženosti, zgodovinskih povezav, vsi razlogi so za to. Veliko drugih dilem pa je seveda odprtih. Ampak z nekim umetnim zmanjševanjem števila pokrajin pa tudi ne bomo prišli do rešitev, ki bi bile optimalne, kajti pokrajine po eni strani morajo biti močne, morajo biti protiutež državnih oblasti, da lahko tudi odločno nastopajo, da se ne dogajajo taki ekscesi, kot se recimo s projektom Gorki na Gorenjskem, ko se zapravi ves denar, ki bi moral iti za ta projekt, drugje. Potem se zavrne amandmaje, ki bi denar rezervirali tudi za Gorenjsko in za to glasujejo celo tisti župani iz vrst vladajoče koalicije, ki so z Gorenjske in ki bi dobili največji delež tega denarja, potem se pa toči krokodilje solze, češ, kako je mogoče, da je Gorenjska izpadla, sproža neke akcije tudi s strani teh ljudi samih istih županov. Na koncu koncev pa seveda vsi Gorenjci take politične igrice plačujemo z nižjo kakovostjo življenja. Včasih en del krivde zato nosimo tudi sami, kot je recimo primer z deponiranjem odpadkov. Če bi bila vsa Gorenjska enotna, če bi imela enotno rešitev, si zagotovo nobena centralna oblast ne bi privoščila igrice pri tem in zavračanja predlogov. Če bi imeli že demokratično, neposredno, tako kot mi predlagamo, izvoljene občinske svete, ki bi imeli visoko stopnjo legitimitete, bi ti v takšni ali drugačni obliki sprejeli neko dokončno odločitev. In ta odločitev bi veljala in ta odločitev bi v tistem

korektnem primeru pomenila tri do petkrat nižjo ceno odvoza odpadkov in njihovega deponiranja. Veste kakšen prihranek je to in kaj to za Gorenjca pomeni?

To so argumenti, s katerimi se soočamo, mislim pa, da je to a priori zavračanje vseh naših predlogov, ki smo mi žal priča tudi danes, da se pogovarjamo odkrito in brez sprenevedanja, pravzaprav ne toliko rezultat političnega prestiža kot tega, da se marsikdo pokrajin boji. Kajti potem bo konec ribarjenja v kalnem in potem bo očitno, če se postavi neko rešitev tako v nasprotju z Evropsko listino o lokalni samoupravi, kot je zadnja novela zakona, ki ureja financiranje Mestne občine Ljubljana, ki to prevali na neko pogodbo pa z dogovarjanji in tako naprej. Veste Evropska lista o lokalni samoupravi pa postavlja lokalno samoupravo tudi pokrajinsko, ki bi bila drugi nivo te lokalne samouprave, torej kot temelj tistega, kar daje zaščito zoper centralno oblast, to se pravi, kar ščiti državljanke, državljan, občanke, občana, prebivalke, prebivalca zoper samovoljo centralne oblasti. In zato izrecno zahteva, da so viri financiranja za katerikoli nivo lokalne samouprave postavljeni tako, da so neodvisni od vsakokratnega centralnega položaja oziroma Vlade oziroma da se tega ne more prirejati morebitni kompatibilnosti ali pa nekompatibilnosti posamezne mestne občine ali druge občine in pa centralne oblasti.

To so vsi razlogi, ki so bistveni in zato bi uvedba lokalne samouprave na njenem drugem nivoju, torej pokrajin v polni meri, ne pomenila samo ustavne uresničitve načela, za katerega smo se odločili z visoko stopnjo konsenza, ampak bi pomenila tudi velik razvojni potencial, bi pomenila razvojno spodbudo in omogočila ljudem, da v večji meri odločamo sami o svoji usodi. To je zelo pomembno pa bo nekdo dal kot protiargument, ker tudi to zdaj slišimo poleg tistega sprenevedanja o številu pokrajin, pri čemer se zamolči, da je bila to pravzaprav v temelju zahteva sedanje največje vladajoče stranke nekoč...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Grims, jaz vas prosim, če se držite zakona. Govorimo o zakonu o volitvah v pokrajine...

MAG. BRANKO GRIMS: Saj govorimo pri prvi obravnavi... ../Medsebojno pogovarjanje./... Govorimo o razlogih, zaradi katerih se predlaga sprejem nekega zakona in to je en majhen del iz celotne sestavljanke teh pokrajinskih zakonov. Potrebujemo ta zakon in ostale, da pridemo do...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Ampak govorimo o zakonu o volitvah v pokrajine in na Kolegiju je bil predlog, da se skupaj obravnavajo vsi zakoni. Z vaše strani je bil temu ugovor, zato obravnavamo vsak zakon posebej. Držite se čim bolj tega načela, prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani gospod predsednik, jaz upam da se vsaj v nečem strinjava; če bi imeli pokrajine z neposredno izvoljenimi občinskimi oziroma pokrajinskimi sveti, potem bi lahko ljudje bolj neposredno odločali o svoji usodi. Imeli bi po našem predlogu tudi župani v teh postopkih določeno moč, ampak ključne odločitve bi bile vse sprejete s strani tistih, ki bi legitimiteto pridobili na neposrednih volitvah s splošnim tajnim glasovanjem v tisti pokrajini. Potem bi lahko vsaka pokrajina v večji meri oblikovala svoj razvojni koncept in to bi pomenilo tudi zaščito zoper morebitno nedejavnost ali pa napačno dejavnost centralne oblasti. Zato je tisti argument, ki je danes tudi visel v zraku, ja, v času krize se predlaga uvedba pokrajin, popolnoma in v temelju zgrešen. Kajti ravno zoper popolnoma nesposobno centralno oblast bi imeli možnost ukrepati na pokrajinskem nivoju in torej vsaj v tistem delu odločati sami o svoji usodi in biti uspešnejši od preostalih delov Slovenije. Vsaka pokrajina, odvisno od oblasti, ki bi jo sama izbrala na neposrednih tajnih volitvah, bi torej odločala v večji meri o svoji usodi. Res pa je, to pa razumem tudi to dilemo, da bi potem postala ta razvojna impotentnost centralne oblasti toliko bolj očitna in da bi postalo še toliko bolj nujno, da se uporabi viagra predčasnih volitev, da pridemo do tega, da znova začne rasti tisto, kar vsi želimo, to pa je slovenski gospodarski razvoj.

Za predlog zakona o volitvah v pokrajine v taki obliki se nismo odločili sami. Odločili smo se potem, ko smo že temeljili na izkušnjah iz prejšnjega mandata, ko so bili opravljeni številni pogovori med različnimi strankami in dosežena prav pri tem zakonu zelo visoka stopnja konsenza. Upoštewane pa so bile tudi nekatere evropske smernice recimo, ki se tičejo enakosti spolov pa še nekaterih drugih rešitev. Zato je zavračanje tega zakona nesmiselno. Lahko se ga dopolni, lahko se ga izboljša. Kateri koli zakon se lahko dopolni, izboljša, gre pa za temeljno načelo, da se vzpostavi okoliščine, torej na zakonodajni ravni omogoči uresničitev ustavnega načela, ki zapoveduje uvedbo pokrajin. S tem pridobi možnost za uresničitev dodatnega na tem utemeljenega razvojnega potenciala in da se torej ne glede na tako ali drugačno centralno oblast premakne stvari iz mrtve točke. Jaz mislim, da je bilo stagnacije v Sloveniji in njenega, žal, tudi izjemno hudega nazadovanja, mnogo hujšega kot je tisto povprečje v Evropi v minulem letu, dovolj za izkušnjo vsakomur in zato je to treba presekati tudi na institucionalni ravni.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika še kdo razpravljati? Ne. Zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje

zboru odločali v ponedeljek, 8. marca 2010, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **20. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O VOLILNIH ENOTAH ZA VOLITE V PRVE POKRAJINSKE SVETE V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA**. Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 24 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagateljev zakona mag. Branku Grimsu za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Izvolite, gospod Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Še enkrat hvala za besedo in še enkrat vsem prav lep pozdrav.

Me zelo veseli, da se je za kar tristo odstotkov v tem času povečalo število prisotnih iz vladajoče koalicije, iz začetnih dveh na, mislim, da šest, če prav štejem. To je že majhen korak za ta Državni zbor, pa velik za vladajočo koalicijo in ga pozdravljam.

Ko govorimo o razdelitvi na volilne enote, je treba poudariti, da je tukaj predlagatelj, se pravi SDS, v največji možni meri sledil zgledu, ki ga postavljajo volilne enote na državni ravni in načinu njihovega oblikovanja, pa tudi načinu, kako se sprejema zakonodaja. Kako je z večino pri sprejemanju tega na državni ravni, ko gre za državnozborske volitve, sem že povedal. Kvalificirana dvotretjinska večina je samo pri osnovnem zakonu, to je Zakon o volitvah, medtem, ko se na njem utemeljen Zakon o določitvi volilnih enot in volilnih okrajev sprejema z nižjo stopnjo soglasja. Gre za običajen zakon. Enako je urejeno tudi tukaj. So pa spoštovana tista načela, celo trdim, da v večji meri, ki jih narekuje ustavno pravo, ko gre za oblikovanje volilnih enot. Upoštevano je namreč dvoje, da se po eni strani oblikujejo volilne enote tako, da se približno enako število poslank in poslancev voli na približno enako število volivk in volivcev, kar je ključnega pomena. In po drugi strani, da se upošteva tudi različne zgodovinske, geografske, sociološke, pa vse druge oblike povezav, ki obstajajo znotraj posamezne pokrajine v največji možni meri. Naj si kot konkreten primer zopet izposodim kar moj domač primer z Gorenjske, kako bi to izgledalo. Gorenjska bi se razdelila na sedem volilnih enot, in sicer skupaj bi bile Kranjska Gora in Jesenice, ki predstavlja pravzaprav en gravitacijski center, potem Bled, Bohinj in Gorje, kot izrazito zaokrožena geografska volilna enota pa tudi zgodovinska in v mnogo čem povezana zaradi različnih naravnih danosti, Radovljica in Žirovnica, Tržič in Naklo, ki sta povezani s cesto pa še s številnimi, z reko, s številnimi drugimi naravnimi danostmi, potem Škofja Loka, Gorenja vas,

Poljane, železniki, Žiri, posebej bi bil Kranj in kot zadnja bi bila volilna enota, ki bi obsegala območje med Kranjem in avstrijsko mejo, torej občine Preddvor, Jezersko, Cerklje na Gorenjskem in pa Šenčur. Skupaj bi se torej v teh volilnih enotah izvolilo določeno število poslank in poslancev.

Razlog za to, da sploh do take volilne razdelitve pridemo, pa je preprost. Na ta način se doseže, da ne pride do neke regionalne centralizacije odločanja in v končni fazi, ker smo vsi ljudje, tudi do razdelitve, ki bo odsevala potem, ko bi se delilo proračun, na nek način tako izvoljeno sestavo občinskih oziroma pokrajinskih svetov. Namreč na ta način preprečimo, da bi bilo preveliko število izvoljenih zgolj v regionalnih središčih ali pa skoraj vsi, ker bi bili verjetno to tudi bolj znani ljudje, bi predstavljali vrhove list, če bi imeli samo eno volilno enoto v celotni pokrajini, pač pa, da je bolj enakomerno zastopanost z različnih koncev, kar seveda zagotavlja po drugi strani tudi boljše poznavanje problematike na terenu in obenem tudi bolj enakomerno zastopanost posameznih interesov. To je zagotovo v skupnem interesu razvoja celotne pokrajine in seveda ljudi, ki tam živijo, in v končni fazi ob vseh silnih razpravah danes bi vas spomnil, da pravzaprav za to gre. Gre za kvaliteto življenja ljudi, ki živijo v Sloveniji, v njenih zgodovinskih geografskih, in sicer že davno znanih mejah pokrajin. Samo od nas je odvisno, ali bomo to uresničili in ali bomo še naprej iz političnega prestiža, tako kot žal že kar nekaj let, blokirali odločitve, ki so nujne, da se uresniči ustavno načelo in uvedejo pokrajine.

Še enkrat poudarjam. Tako kot je pri prejšnjem zakonu, tudi tukaj je seveda razdelitev odvisna od števila pokrajin, to je treba prirediti, tu ni nobenega problema. Tudi glede posameznih načel se lahko dogovorimo, predlagamo, da se seveda to sprejme, da se, kot sem že pri prejšnjem zakonu poudaril, ta zgodba vendarle premakne iz mrtve točke.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima dr. Henrik Gjerkeš, minister brez resorja, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci. Veseli me, ko slišim argumentacijo predlagane zakonodaje, ki ni čisto nič drugačna, kot bo argumentacija takrat, ko bomo mi predlagali usklajen predlog za pokrajinsko zakonodajo. Prav v ničemer. Razlika je samo v tem, da je členitev, ki je predlagana, strokovno neutemeljena. Vidim, da ne bo, vsaj upam tako, veliko razhajanj pri tem, ko bomo uskladili tudi tiste stvari, za katere se mi zdi, da niso toliko usklajene, čeprav izstopa to število pokrajin. Ampak se mi zdi, da vsebina, pristojnosti, argumentacija ne bodo bistvene od te, ki jo poslušam danes.

Če se vrnem na Predlog zakona v volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete. Vlada je ta predlog proučila skupaj s Predlogom zakona o ustanovitvi pokrajin, ki ga je skupina poslancev hkrati predložila Državnemu zboru in katerega vsebina je podlaga za ta zakon. Predlog zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete je pripravljen korektno. in v skladu s teritorialno členitvijo Slovenije na 13 pokrajin in poseben status Mestne občine Ljubljana. Kot sem že povedal, obravnava drugi zakon o pokrajinah, Vlada ne podpira take regionalizacije. Regionalizacija mora temeljiti na geografski in gospodarski strukturi Slovenije, konceptu policentralizma in decentralizacije. Ob tem pa je nujno upoštevati sodobne procese evropskega regionalizma in procese ekonomske informacijske in okoljske globalizacije. Samo tako je mogoče zagotoviti, da bodo imele pokrajine dovolj velik regionalni razvojni potencial in da bodo lahko optimalno uporabljale osrednje, torej razvojno zasnovane funkcije oziroma naloge, ter kakovostne javne storitve širšega regionalnega pomena. Vlada meni, da je oblikovanje volilnih enot utemeljeno z ustanovitvijo velikih pokrajin, pri čemer je glede sprejemanja odločitev pokrajinskih organov z njihovo sestavo treba zagotoviti vpliv ožjih območij pokrajin. Vendar na način, ki ne bo posegal niti v samostojnost pokrajin niti v samostojnost občin.

Iz navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije ne podpira Predloga zakona o volitvah enotah za volitve v prve pokrajinske svete in nadaljevanje obravnave tega zakona. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima v imenu Slovenske nacionalne stranke gospod Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Če kaj, je bila verjetno danes ta razprava za tiste, ki smo ves čas skupaj, koristna, tako za eno kot drugo stran, kot za Vlado, da smo pravzaprav, če drugega ne, spoznali kompleksnost in medsebojno povezanost zakonov. Tako smo po prvih treh obravnavanih zakonih prišli do prejšnjega, torej zakona o volitvah, za katerega bi lahko našli konsenz, da je primeren, da je neka osnova za, če bi bilo to fazno delo sprejemanja te zakonodaje, ker je pravzaprav sam zase neodvisen in nevtralen. Za vse ostale zakone je pa pač težava v tem, da so med seboj močno povezani. Tako je tudi Predlog zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete vezan na zakon, ki ga bomo obravnavali za njim, torej na zakon o ustanovitvi pokrajin, ker tisti zakon že natančno opredeljuje, da naj bi bilo opredeljenih 13 oziroma 14 pokrajin in jih tudi natančno imenuje. Posledično je Predlog zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete toliko konkreten, da že natančno opredeljuje konkretnost

pokrajine, konkretno število pokrajinskih svetnikov in ga je seveda samostojno ločeno sprejemati, tudi ob vsej dobri volji za sprejem zakona o volitvah, ga je zaradi tega seveda nemogoče sprejeti. Je pa korektno pripravljen, in ocena stroškov je tudi kar velika, to je tri milijone in pol evrov, po oceni Vlade, finančnih posledic predloga zakona. Takšen strošek bi bil strošek prvih volitev v pokrajinah. Je sicer v skladu z zakonom strošek volitev, razen za izvedbo prvih volitev v letu 2012, ko bodo sredstva zagotovljena s prerazporeditvijo iz ministrstva, kar pomeni, kar jaz razumem, da bi bil to strošek že pokrajine oziroma pokrajinskih svetov, kar pa je za začetek za premisliti, ali je takšen način sprejemanja, takšen postopek in takšno poravnavanje in nastajanje dolgov primeren ali ne. Govoriti o takšnem zakonu, preden ne poznamo števila pokrajin in tudi postopkov, kako naj bi pokrajine nastale in se oblikovale, je seveda možno samo v paketu, samostojno ali pa v tem trenutku pa vsaj za nas ni sprejemljivo in o njem ne moremo govoriti.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod dr. Vinko Gorenak stališče Poslanske skupine SDS.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Pred nami je Predlog zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete. Res je, da je to sestavni del ostalih zakonov pokrajinskega paketa, ampak res je tudi to, da težko nekako dojemaš situacijo, ko poslušáš Vlado in rečejo, da je vse v redu z zakoni, ampak potem pa v zadnjem stavku odpovedo, da jih ne bodo podprli. Ta zakon je povezan, absolutno povezan s tistim, če smem temu tako reči, spornim zakonom, ker je število regij tisto, ki pogojuje potem tudi določila tega zakona, pa vendarle so temeljni cilji tega zakona ti, da s tem zakonom določajo število volilnih enot, da določamo območja teh volilnih enot, da določamo število članov pokrajinskih svetov, ti naj bi imeli od 33 do 55 članov pokrajinskih svetov. Osnovna enota za določitev volilnih enot je pravzaprav občina, tako smo predlagatelji tukaj tudi zapisali in da od tega pravila, ki je zapisano, odstopamo dejansko samo v velikih mestih, kjer prihaja do tega, da zaradi gostote prebivalstva lahko nastopajo posamezni deli mesta tudi kot volilna enota. Sicer pa je število tako imenovanih predstavnikov, članov pokrajinskih svetov, različno, vezano je v določilih na samo število prebivalstva, tako recimo za celjsko pokrajino predvidevamo 45 članov, ter nekaj nad 193 tisoč prebivalci, za dolensko-belokranjsko 39 pri 110 tisoč, za gorenjsko 47 pri 202.000, južnoprimorsko 41 pri 145 tisoč, koroško 35 pri 72 tisoč prebivalcih, kamniško-zasavsko 43 pri 178 tisoč prebivalcih, notranjsko-dolenjsko 41 pri 162 tisoč prebivalcih, osrednjo štajersko 49 pri dejansko največji predlagani pokrajini z 235 tisoč prebivalci, pomursko, če odštejemo Ljubljano, ki ima poseben status, pomursko 39 pri

119 tisoč, posavsko 35 pri 74 tisoč, tako imenovano savinjsko-šaleško 33 pri 61 tisoč in Severna Primorska 37 pri 119 tisoč in pa Vzhodna Štajerska 37 pri 86 tisoč. Naj rečem za zaključek še to, da verjamem, kar ste rekli, gospod minister, da bodo neke temeljne rešitve, ki so v tem zakonu zapisane, na nek način enake tudi v domnevnem vašem predlogu. Verjamem vam tudi to, da v to verjamete - jaz pa ne. Verjetno tudi vaši sodelavci ne, ker so že predolgo tam. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Stališče Poslanske skupine SLS bo predstavil gospod Franc Bogovič.

FRANC BOGOVIČ: Zakon, ki ima naslov Predlog zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete, je, kot smo že slišali, sestavni del paketa šestih zakonov, ki imajo kot celota nalogo in cilj ustanovitve pokrajin. In glede na to, da je za prve pokrajinske svete treba določiti volilne enote, določiti območja pokrajin, število pokrajin, gre za pomemben zakon, zakon, ki je ob vseh konceptualnih stvareh, ki so bile v prehodnih zakonih narejene najprej na področju pristojnosti, financiranja pokrajin, se spopada tudi v tem zakonu in v naslednjem zakonu, zakonu o ustanovitvi pokrajin, z veliko dilemo slovenskega prostora skozi vsa leta, ko določimo najprej pokrajine in naslednji korak so volilne enote znotraj teh pokrajin.

Glede samega sistema so kolegi, ki so predhodno predstavili stališča poslanskih skupin, lepo predstavili zakon, zato mi dovolite, da se osredotočim in povem v imenu Slovenske ljudske stranke predvsem stališče do tistega dela zakona, ki predvideva pokrajine in določa tudi volilne enote. Še enkrat naj potrdim stališče, ki je v Slovenski ljudski stranki rezultirano tudi v tem zakonu, kajti nastal je v času, ko ga je pripravljala naš minister, gospod Žagar, torej število pokrajin. Mislim, da je za vse snovalce, ki danes snujete pokrajine, zelo pomembno sporočilo, ki je bilo danes slišano, da si v slovenskem prostoru v številnih političnih strankah zelo težko predstavljamo ustanovitve in pokrajinizacijo v Sloveniji v primeru, da ne bo na tem zemljevidu kot samostojnih pokrajin Pomurja, Koroške in, če hočete, tudi Posavja kot območja, iz katerega prihajam tudi sam. Mislim, da se vsi strinjamo, da so pokrajine, ki so v tem zakonu zasnovane, pokrajine, ki že danes funkcionirajo kot določene funkcionalne celote, pokrajine, v katerih delih funkcionirajo razvojne regije, se pravi, statistične regije. Tudi posavski prostor, ki sem ga že izpostavil, je eden takšnih, in v nobenem primeru ne moremo pristati na drugačna stališča. Podobnega mnenja smo tudi v okolju ostalih območij, zato mislim, da bi bilo zelo prav, da tako, kot smo rekli, da smo se danes seznanili podrobno s to kompletno snovjo, z vsemi zakoni, da se seznanimo tudi s stališči posameznih poslanskih skupin in temu primerno v želji, da vsi skupaj tudi ustanovimo

pokrajine v Sloveniji, pripravljamo bodočo zakonodajo. Slovenska ljudska stranka bo predlagani Predlog zakona o volilnih enotah za prve pokrajinske svete podprla soglasno.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava. Gospod Bogovič, želite razpravljati? Ne. Se odpovedujete. Potem dajem besedo dr. Vinku Gorenaku. Se odpovedujete. Želi predstavnik Vlade, minister? Ne. Predlagatelj? Gospod mag. Branko Grims, imate besedo.

MAG. BRANKO GRIMS: Samo dve krajši pojasnili glede na razpravo, ki je bila. Ta zakon opredeljuje načela za določitev volilnih enot in zaradi tega je pač treba to tudi razumeti iz tega zornega kota. To se pravi, da morajo biti volilne enote znotraj pokrajin zato, da se porazdeli tudi moč odločanja bolj enakomerno znotraj celotne pokrajine in se torej bolj enakomerno, ustrezno zastopa interese ljudi iz celotne pokrajine v občinskem svetu. Da torej ne bi nikomur moglo priti na misel, da bi bila celotna pokrajina ena sama volilna enota, kar bi seveda lahko v končni fazi, zlasti, če bi bilo število uvedenih pokrajin nerazumno majhno, kar se iz sedanje situacije lahko izcimi, spremeni v neko regionalno centralizacijo, s čimer pa seveda nismo potem iz razvojnega vidika enakomernega gospodarskega in siceršnjega razvoja Slovenije naredili prav dosti. Bistveno je zato, da vsi ti modeli delujejo, da se nekako najde optimalno rešitev med velikostjo pokrajin, ki ne sme biti prevelika, kajti recimo, ne vem, razdelitev Slovenije na tri pokrajine, o čemer smo slišali neko filozofijo, je larifari, to je vseeno, če jih nimamo. To pomeni, da boš imel samo neke tri centralne točke in seveda osrednjo oblast, ki bo s temi tremi točkami balinala, tako kot se ji bo zdelo. To ni nekaj, kar bi bilo blizu ljudem. Po drugi strani je tudi verjetno 22 pokrajin, kar mislim, da je bil tudi nekoč en predlog SD-ja ali pa ene druge stranke, se meni osebno zdi nekoliko velik, kajti to pa je potem že tako veliko število, da je vprašanje, če lahko vsaka od njih v celoti zastopa in tudi uresničuje vse naloge in interese, ki se uresničujejo znotraj pokrajin. Ali je pravo optimalno število točno to, ki je tu predlagano? Po naši oceni je temu najbližje glede na izražene želje ljudi, glede na geografske enote, ki tvorijo Slovenijo, glede na vse različne variante, ki so bile preigrane in konec koncev tudi ta večinska potrditev je doživela tako porazdelitev na referendumu, ki je bil opravljen. Kakšnega bistvenega odstopanja si verjetno od take rešitve ne more nihče privoščiti. Ampak kot rečeno, od tega, koliko pokrajin bomo imeli, je potem odvisno nomotehnika v tem zakonu. Bistveno pa je, da gre za načela. To se pravi, da se mora razdeliti vsako pokrajino na volilne enote, da morajo biti zaokrožene enote, ki upoštevajo geografske danosti, zgodovinske danosti, skratka

vse tisto, kar po ustavnem pravu je potrebno upoštevati pri oblikovanju volilnih enot. Po našem trdnem prepričanju je iz tega razloga ta predlagani zakon zelo dober in tudi zelo strokovno pripravljen.

Bi pa moral odgovoriti še na eno dilemo, ki je bila izpostavljena. Vprašanje stroškov. To se dostikrat postavi, ampak pri tem, ko govorimo o volitvah in pa volilnem sistemu, je treba povedati, da od razdelitve na volilne enote znotraj pokrajine volitve niso prav nič bistveno cenejše ali pa dražje. Gre pač za to, da nek strošek vsakokratne volitve na ozemlju celotne Slovenije, in verjetno je jasno, da bi bile volitve hkrati v vse pokrajine, predstavljajo in pa strošek je znan. Gre za nekaj 100 tisoč evrov. Tukaj je stvar popolnoma jasna, iz vsakokratnih državnozborskih volitev, iz izvedbe referendumov, razlike znotraj tega so sorazmerno majhne. Kot rečeno, sama razdelitev na volilne enote na te stroške ne vpliva. Je pa tukaj en generalen odgovor, ki ga je treba pa zelo jasno poudariti. Vsaka demokracija nekaj stane. Ampak to so izjemno racionalno porabljena sredstva, ker nič ni dražjega kot nesposobna centralna oblast s preveč pooblastili. Nič ni dražjega. To je zdaj kristalno jasno, se bo s številkam pokazalo. S 6,3 milijarde evrov se je to ubogo Slovenijo s sedanjo oblastjo zadolžilo v enem samem letu dni in to ob tem, da ne, da so se odpirala nova visoko produktivna delovna mesta, ampak se je število zaposlenih zmanjšalo za 40 tisoč. 40 tisoč ljudi je šlo na cesto, je izgubilo delo, je izgubilo socialno varnost. Nič ni dražjega od tega, gospe in gospodje. In zato, če parafraziram tisto, kar sem prej rekel, imamo 6,3 milijarde evrskih razlogov za to, da to razvojno impotenco sedanje centralne oblasti ozdravimo z viagro čimprejšnjih volitev in 40 tisoč človeških dodatnih razlogov za to, da s tem čim bolj pohitimo. To je zgodba, s katero se v resnici soočamo. In da je ta oblast resnično taka, kot govorim, pravzaprav na nek način priznava tudi sama, da se zelo težko oziroma nikakor ne uspe uskladiti, kaj pri pokrajinah pravzaprav želi, predvsem pa, katere pristojnosti bi prenesla na pokrajine. Tukaj je še veliko nedorečenega. Tega nihče niti z vladnih vrst ne zanika, je pa seveda to bistvenega pomena in tukaj posebej opozarjam, da je vse, o čemer govorimo, seveda smiselno le, če se tako, kot sicer narekuje ustava, prenaša pristojnosti iz državne ravni na nivo pokrajin, da ne bi slučajno prišlo komu na misel že sicer šibke pristojnosti jemati občinam in jih potem združevati na pokrajinskem nivoju, češ, da bo to bolj racionalno, da teh pokrajin v resnici nihče ne potrebuje. Potrebujemo enote, ki bodo blizu ljudem in ki bodo predstavljale ustrezno razvojno in siceršnjo moč in hkrati protiutež, proti, kot sem prej dejal, nesposobni centralni oblasti s preveč pooblastili. Ko gre za stroške v primerjavi s to katastrofo za Slovenijo, o kateri sem govoril, 6,3 milijarde evrskega dolga v samo enem letu dni, to je grozno velika vsota, to je več kot polovica tiste vsote, ki je

bila skupen nekdanji jugoslovanski dolg in zaradi katere se je razletela država, predstavlja v luči stroškov za volitve za celotno državo, katere koli volitve zdaj govorim, samo če to primerjamo, so stroški za volitve samo manj kot ena deset tisočinka te vsote. Najbrž je potem vsem jasno, da je temu vredno dati prednost, kajti to potem odpre nove dodatne možnosti, sprosti nove razvojne potenciale in sprosti tisto, kar si vsi želimo, hitrejši razvoj in s tem višjo kvaliteto življenja ljudi. To pa je tisto, kar nas je vodilo pri oblikovanju teh predlogov in zaradi česar smo danes tudi v tej dvorani kot predlagatelji te zakonodaje.

In še enkrat, predlagamo, da se vsaj kot izhodišče to sprejme in se morebiti dopolnjuje z ustreznimi dogovori in seveda z ustreznim postopom v okviru zakonodaje tako, kot je urejena z Ustavo Republike Slovenije.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Vsi, ki ste želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi še kdo razpravljati na podlagi 71. člena Poslovnika? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali v ponedeljek, 8. marca 2010, v okviru glasovanj. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 19. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O USTANOVITVI POKRAJIN.

V okviru rednega postopka je predlog zakona v obravnavo zboru predložila skupina 27 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 27 poslank in poslancev s prvopodpisanim zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Besedo dajem predstavniku predlagatelja zakona gospodu Marjanu Pojbiču za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Prosim.

MARIJAN POJBIČ: Spoštovani. Cilj predloga zakona je razdeliti območja države na območja pokrajin kot samoupravnih lokalnih skupnosti in ustanovitev pokrajin v Sloveniji, določitev njihovih imen in sedežev ter določitev števila članov prvih pokrajinskih svetov. Zakon temelji na načelu decentralizacije oblasti kot sestavini načela delitve oblasti ljudstva, ki narekuje decentralizacijo oblasti funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih zadev ter javnofinančnih sredstev iz države na lokalno raven.

Pri predlagani ustanovitvi pokrajin so v kar največji meri upoštevani rezultati glasovanja na posvetovalnem referendumu, ki so bili ugotovljeni na ravni določenih referendumskih območij, predlaganih pokrajin na ravni občin. Predlog je glede pokrajin v skladu z večinsko izraženo voljo volivcev na posvetovalnem referendumu območnih pokrajin v Sloveniji, njihovih imen in s statusom Mestne občine

Ljubljana. V primeru predlagane južnoprimorske pokrajine, v kateri so volivci večinsko izrazili nasprotovanje ustanovitvi in poimenovanju pokrajine glede na opredelitev volivcev v predlagani severnoprimorski pokrajini, referendumskega izida ni mogoče razumeti kot zahtevo za ustanovitev primorske pokrajine, ki bi obsegala območje predlaganih južnoprimorskih in severnoprimorske pokrajine, zato je predlagana ustanovitev južnoprimorske pokrajine, kot je bila predlagana z referendumskim vprašanjem. V primeru predlagane slovenske pokrajine, v kateri so volivci večinsko izrazili nasprotovanje ustanovitvi te pokrajine, so upoštevana mnenja občinskih svetov ter županov občin severnega in južnega dela predlagane pokrajine tako, da sta predlagani dve pokrajini. Tako je zdaj v Predlogu zakona o ustanovitvi pokrajin predlaganih 13 pokrajin in Mestna občina Ljubljana, ki dobi pravni status pokrajine. Imena pokrajin so naslednja: Celjska pokrajina, Dolenjsko-belokranjska, Gorenjska pokrajina, Južnoprimorska, Koroška, Kamniško-zasavska, Notranjsko-dolenjska, Osrednje štajerska, Pomurska, Posavska, Savinjsko-šaleška, Severnoprimorska, Vzhodnoštajerska in Mestna občina Ljubljana, ki dobi pravni status pokrajine.

Pri predlogu poimenovanja pokrajin so upoštevane zgodovinske, zemljepisne in kulturne značilnosti območja in večinska volja prebivalcev območij pokrajin, izražena v referendumskih vprašanjih o imenih pokrajin. Pri določitvi sedeža pokrajin so upoštevane upravne, kulturne ali gospodarsko-središčne funkcije mest. V Slovenski demokratični stranki bomo ta zakon podprli. Ker pa ta zakon potrebuje seveda dvotretjinsko večino, smo že vnaprej prepričani, da pri sprejetju tega zakona v koaliciji ne bomo imeli podpore, ker je že pri sprejemanju vseh teh zakonov, ki smo jih danes obravnavali, bilo zelo jasno povedano, da koalicija, kakor tudi Vlada teh predlogov zakona ne podpira. Po moji oceni in po oceni Slovenske demokratične stranke se ne želi resno lotiti te pokrajinske zakonodaje in je po moji oceni in po oceni Slovenske demokratične stranke popolnoma vseeno, kako bo z regionalizacijo v prihodnje. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod mag. Štefan Tisel. Oprostite gospod minister, se zgodi po številnih točkah dnevnega reda. Imate besedo v imenu Vlade.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovane poslanke in poslanci. Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin je Vlada obravnavala skupaj s predlogi zakonov, ki jih je skupina poslancev vložila hkrati in predstavljajo z vidika vzpostavitve pokrajin celoto. In ni res, da Vlada ne misli resno s pokrajinami, kakor smo slišali sedaj. Težava je v tem, da jaz poslušam argumentacijo, s katero bo Vlada predstavila svoj predlog - takrat, ko ga bo uskladila. Vendar,

sedaj obravnavamo neusklajen zakon. Dobro veste, da je to šesti poskus regionalizacije Slovenije; dobro veste, da ima poskus členitve Slovenije že brado; dobro veste, da je veliko vpletenih ljudi bilo enkrat na tej strani, enkrat na drugi strani. Zato, kot sem že uvodoma povedal, je Vlada pristopila k temu problemu s strokovnjaki, s strokovnimi podlagami. Na ta način bi radi ustvarili neko podlago, na osnovi katere se bomo racionalno pogovarjali. Ves čas imam občutek, da vsi enako argumentiramo potrebo po ustanovitvi pokrajin, vendar je sama razprava okrašena z neskončno veliko okraski in je v tem kontekstu iracionalna.

S predlogom zakona o ustanovitvi pokrajin je predlagano ustanovitev 13 pokrajin in določen poseben status Mesten občine Ljubljana. Ustanovitev pokrajin je podlaga za koncept pokrajin prejšnje vlade, ki je bil po opravljeni analizi pokrajinski zakon, strokovno zavržen. Ključni razlog za strokovno zavrnitev tega koncepta pokrajin je bila predlagana členitev Slovenije.

Omenjen je bil tudi posvetovalni referendum. Interpretacija rezultatov posvetovalnega referenduma je lahko takšna ali drugačna, odvisno, kdo jo interpretira. Kar skrbi mene, je to, da je bila udeležba okoli 10% in je prebivalstvo izrazilo plebiscitarno nezainteresirano za ustanovitev druge ravni lokalne samouprave. To je zame zaskrbljujoče. In vlada poleg tega, da bo dopolnila svoj predlog zakonodaje, da se bo poskušala uskladiti z vsemi deležniki, bo poskušala tudi zainteresirati domačo javnost, torej prebivalstvo, da bodo vedeli, zakaj pokrajine potrebujejo. Ker sedaj v veliki večini, če jih vprašate, vidijo v tem samo dodatne stroške administracije in nobene druge koristi.

V primeru členitve Slovenije na predlaganih štirinajst pokrajin bi jih kar šest imelo manj kot 10 tisoč prebivalcev. Imele bi zelo skromen regionalni, razvojni in drug potencial. To pa med drugim zahteva zmanjšanje makroregionalnih pristojnosti, pomeni razdrobljenost regionalnih razvojnih potencialov in omejeno zmožnost gravitacijskega tekmovanja z močnimi in večjimi regijami in mesti sosednji držav. Vprašljivo je torej, če lahko take pokrajine delujejo učinkovito oziroma so finančno čim bolj avtonomne in samozavestne razvojne regije. Šibke pokrajine, številne s prevlado razvojno problematičnih območij, bi bile neenakopraven, močni državi še zelo podrejen parter. Izrazita regionalna razbitost Slovenije s številnimi pokrajinami bi torej še naprej omogočala nadaljevanje državne decentralizacije in z regionalizacijo ne bi dosegli tega, kar želimo, to je decentralizacijo Slovenije. In takega koncepta regionalizacije Vlade na podpira. V sedanjem kriznem obdobju se krepi spoznanje, da lahko zlasti pokrajine z dovolj velikim razvojnim kapitalom upajo na razvojni preboj, na trajnostni dvig blagostanja in kakovosti življenja.

Skozi regionalno politiko in pokrajinsko zakonodajo je tako treba podpreti vzpostavljanje takšnih mehanizmov, ki bodo resnično omogočali skladnejši razvoj znotraj večje pokrajine in bodo preprečevali koncentracijo razvoja zgolj v njenem središču. Vlada meni, da je utemeljeno ustanavljanje velikih pokrajin, čemur je glede sprejemanja odločitev pokrajinskih organov z njihovo sestavo treba zagotoviti vpliv ožjih notranjih območij pokrajin. Zaradi navedenih razlogov Vlada Republike Slovenije ne podpira nadaljevanje obravnave tega zakona. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod mag. Štefan Tisel v imenu Poslanske skupine SDS.

MAG. ŠTEFAN TISEL: Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovani gospod minister s sodelavci, poslanke in poslanci! Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke je v prejšnjem mandatu, ko je bila na vladi, pripravila projekt pokrajinsko zakonodajo, ki pa v Državnem zboru Republike Slovenije ni bila sprejeta. Ob ponovni vložitvi v parlamentarno proceduro računamo na premik v pozitivno smer. Zato bo Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke Zakon o ustanovitvi pokrajin odprla.

Sprememba ustave je bila v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeta na seji dne 20. januarja 2006, in sicer v členih 121, 140 in 143, kar je pomenilo podlago za sprejemanje pokrajinske zakonodaje. Maja 2007 je Vlada Republike Slovenije v državnozbornsko proceduro vložila prvi paket pokrajinske zakonodaje, novembra 2007 pa drugega. 182 občin, kar pomeni, 86,7%, je podprlo ustanovitev 11 pokrajin, medtem ko za dve ni bilo soglasja. Predlog pa v Državnem zboru Republike Slovenije ni dočkal dvotretjinske podpore. Zakon o ustanovitvi pokrajin je bil zavržen v prvi obravnavi.

Z uvedbo pokrajin bo prišlo do decentralizacije države, do enakomernejšega razvoja Slovenije in do bolj neposrednega odločanja državljanov in državljanek o problematiki v svojem okolju. Uvedba pokrajin bo pomenila večjo možnost pridobivanja evropskih sredstev za razvoj tudi po letu 2013.

Ustanovitev 14 pokrajin izhaja iz osnove, da imamo v Sloveniji že več kot desetletje 12 statističnih regij in 2 tako imenovani subregiji. Regionalna členitev na 12 pokrajin je sicer nastala že v 70. letih in jo je prevzel tudi Statistični urad. Uveljavlja in upošteva glavne družbenogospodarske slovenske regije. Pokrajina bi imela v povprečju 132 tisoč prebivalcev, kar je še primerljivo z evropsko členitvijo. Tako bi prebivalci imeli relativno blizu do pokrajinskega središča in bi pomenilo upravno, gospodarsko, kulturno, šolsko in v glavnem tudi zdravstveno, na sekundarnem nivoju, zaokroženost.

Če še pogledamo, katere so predlagane pokrajine in njihovi sedeži, kajti sedeži pokrajinskih svetov in

pokrajinske uprave so ponekod v istem mestu, če gre za neko središče, ki je širše uveljavljeno, ali pa v dveh različnih centrih, da so potem te pokrajine še bolj povezane oziroma so prebivalci bolj upoštevani. Celjska pokrajina ima sedež tako pokrajinskega sveta kot pokrajinske uprave v Celju. Dolenjsko-belokranjska ima sedež v Novem mestu. Gorenjska ima sedež pokrajinskega sveta na Bledu, sedež pokrajinske uprave v Kranju. Južnoprimorska ima sedež pokrajinskega sveta v Sežani, uprave v Kopru. Koroška pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Slovenj Gradcu, uprave na Ravnah na Koroškem. Kamniško-zasavska pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Trbovljah in pokrajinske uprave v Kamniku. Ta je morda najmanj posrečena kot zaokrožena poleg Notranjsko-dolenjske, kar je prvotno pomenilo osrednjoslovensko. Ta Notranjsko-dolenjska s sedežem pokrajinskega sveta v Ribnici in pokrajinske uprave na Vrhniki. Osrednještajerska pokrajina s sedežem v Mariboru, Pomurska pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Ljutomeru in pa pokrajinske uprave v Murski Soboti. Posavka pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Brežicah in pa pokrajinske uprave v Krškem. Savinjsko-šaleška pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Mozirju in pa pokrajinske uprave v Velenju. Severnoprimorska pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Idriji in s sedežem pokrajinske uprave v Novi Gorici. Vzhodnoštajerska pokrajina s sedežem pokrajinskega sveta v Ormožu in pokrajinske uprave na Ptujju. 14. pokrajino pa predstavlja Mestna občina Ljubljana.

Občine, ki ležijo na meji pokrajin, imajo po zakonu možnost, da se v enem letu z referendumom odločijo za vključitev v sosednjo pokrajino. Za takšno odločitev pa je potrebno soglasje vsaj polovice občinskih svetov pokrajine, tako imenovane gostiteljice, kamor bi pač po novem pripadali.

Kot je že omenjeno, Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke podpira Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin in želimo, da gre procedura dalje. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franc Bogovič v imenu Poslanske skupine SLS.

FRANC BOGOVIČ: Lep pozdrav vsem, ki vztrajamo do konca, tako vam, spoštovani podpredsednik, minister s sodelavci, kolegice, kolegi!

Nadaljujem tam, kjer je končal kolega, se pravi s podporo Predlogu zakona o ustanovitvi pokrajin. Kajti kot vemo, gre za paket, gre za paket, v katerem smo zelo aktivno sodelovali in tudi ta paket dokončno ustanavlja te pokrajine v takšnem obsegu, v takšnem številu, kot je bilo predhodno predstavljeno. Sam sem tudi trdno prepričan, da bi v Sloveniji, kot sem že pri prejšnjih predstavitev dejal, morali stopiti na to pot že ob koncu leta 2008, da bi danes te pokrajine že delovale, da bi bile aktivne in da bi pomagale Sloveniji pri nadaljnjem razvoju; predvsem na tistih

funkcijah, ker se tudi sam strinjam z mnogimi, ki opozarjajo, da bodo te večje razvojne funkcije postale problem, če bomo imeli v Sloveniji zgolj to členitev na Slovenijo in na 210 občin. Zanimivo je tudi to, kar je v obrazložitvi tega zakona predstavljeno, kako smo tudi v marsičem primerljivi s kom drugim in tudi z veliko državo Nemčijo. Prav je, da se mi začnemo primerjati z Nemčijo, najprej s katero od deželnih vlad katere od dežel. Zagotovo je primerjava z Bavarsko, ki je tu notri, lahko na nek način tudi pogled kako tam stvari potekajo in kako so na nivoju Bavarske, potem "Landkreisov" in tudi občin "Gemeinde", stvari urejene. Zanimiv je tudi ta prikaz, kako se je tam skozi stoletja vse od 1852 leta, ko je bilo ustanovljeno 240 takšnih Landkreisov, je prišlo do nadaljnje delitve čez sto let oziroma leta 1919 na 143 in potem 1972. leta tudi na manjšo številko 72. To pomeni, da je takšen razvoj lokalne samouprave proces, ki se z leti spreminja. Sam sem tudi trdno prepričan, da če bi pokrajine ali v takšni obliki ali z dopolnjenimi predlogi v nadaljnjih obravnavah ustanovili, bi tudi v Sloveniji najbrž v nadaljevanju lahko videli, ali je treba kaj spremeniti ali se je treba za katero od pristojnosti, ki smo jih prej obravnavali, medpokrajinsko povezati. Ne vem, morda na področju visoko šolstva narediti, spet izhajam iz lastnega primera, nek visokošolski okoliš, ki bi zavzemal vso celjsko, posavsko, pa tudi dolensko regijo. Na ta način, sem trdno prepričan, da se bi te regije na nižjem nivoju hitro povezale in tudi s samo alokacijo sredstev, s samo alokacijo iskanja razvojnih priložnosti, predvsem pa, kar je pomembno, s prenosom odgovornosti za razvoj na nižji nivo, sem trdno prepričan, da bi Slovenija naredila velike razvojne premike.

Zato v Slovenski ljudski stranki, še enkrat, podpiramo takšen predlog zakona o ustanoviti pokrajin kot ga imamo danes pred sabo. Mogoče je pri nekaj pokrajin je dejansko nekje na meji in bi mogoče bilo vredno se potruditi tudi v tej proceduri sprejemanja tega zakona še za kakšno premestitev ali kaj podobnega, če bi bila tudi na lokalnem nivoju takšna odločitve. Sicer pa mislim, da je zelo primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Bogdan Barovič bo predstavil stališče poslanske skupine SNS.

BOGDAN BAROVIČ: Metaforično lahko rečem, da smo zdaj tam, kjer se vse začne in tudi vse konča. Mi smo tudi že pri koncu in cela zgodba se je in se in se bo vrtela okoli števila pokrajin, okoli tega, kako se bodo te pokrajine imenovala, in potem se bo tisti krog, ki smo ga danes zjutraj začeli, tudi končal. Še enkrat poudarjam, da sem sam sodeloval pri pripravi tudi sprememb ustave zaradi regionalizacije. Takrat je Slovenska nacionalna stranka predlagala, da naj bi se število pokrajin, takrat dogovorjeno še pred ustavno spremembo,

določilo dogovorno in se vneslo v ustavo kot ustavno določilo. Tega posluha takrat ni bilo in mislim, da se to danes še kako mogočno obrestuje. Dokaz temu je to, da je pripombe na število pokrajin in na imena pokrajin dalo kar nekaj čez 180 občin od 210, kar dokazuje, da imamo vsi, vključno z mano, različna videnja, različna mnenja, različne presoje. Saj po eni strani je bilo prijetno kramljati, kako smo se pravzaprav - konkreten primer bom povedal malo za hec - Kamničani in Zasavčani prepirali, ne o tem, kdo ni koga želel, ampak o tem, kdo je od nas rekel, da soseda ne želi k sebi. Tako je moj spoštovani kolega Smolnikar rekel: "Jaz sem bil prvi, ki sem rekel, da vas ne maram." In jaz sem rekel: "Mi smo bili prvi, ki smo rekli, da vas ne maramo." Pravzaprav to je primer neke ponesrečene povezave, ki je nastala zaradi tega, ker niso mogli oblikovalci umestiti neke sredine ali po fizično-geografskih, družbeno-geografskih značilnostih ali po demografskih. Kakor koli že, ta specifika je odigrala v tem pa ne tudi v drugih primerih - na primer, na Primorskem in tako naprej - svojo vlogo. Dejansko je 13 oziroma 14 pokrajin, s tem posebnim položajem Ljubljane, prevelika številka v vsakem primeru za dvomilijonsko Slovenijo. Razumem predlagatelje, da, če bi se takrat, glede na to, da smo bili tako daleč, poenotili in če bi se začela regionalizacija odvijati, če bi bil takrat - čejev je ogromno - posluh, bi mogoče danes te pokrajine zaživele. Lahko bi. Lahko pa bo v pripravi nova pokrajinska zakonodaja, ki jo bo ta ali pa prihodnja vlada pripravila, da bodo spet neki predlogi, kjer bomo zelo blizu, bi živelo, a zadovoljstva najbrž v celoti ne bo.

V Slovenski nacionalni stranki smo gospodu ministru povedali, da sicer smo že v času oblikovanja NUTS nivojev, torej dveh pokrajin na evropskem nivoju, in potem, ko smo iskali na NUTS3 nivoju, dejali, da je za Slovenijo dovolj največ 3 pokrajine. Torej zahodna, osrednja in vzhodna. To so bili takrat prvi poskusi razumevanja. Kasneje smo velikokrat poudarili, da vidimo edino rešitev v imenih in oblikah pokrajin na trdnih zgodovinskih dejstvih, in sicer tako, kot je Slovenija bila že 100 in več let nazaj in tako kot bi bilo zgodovinsko in politično tudi prav, da bi Slovenija imela 5 pokrajin. Gorenjsko, enotno Primorsko Koroško, Štajersko in Prekmurje oziroma osrednjeslovensko - ne osrednjeslovensko, slovensko pokrajino. Teh pet zgodovinskih pokrajin, ki se, tudi če jih povečamo ali pa zmanjšamo - enako so se v zgodovini dogajale. V Slovenski nacionalni stranki smo prepričani, da bi bila to edina prava delitev, povedali smo ministru, dali smo tudi takšen predlog in naš dogovor nekako je, da edino v temu primeru bomo sodelovali in podprli proces regionalizacije v temu delu vseh kompleksnih zakonov.

Za konec, mislim, da je bilo poučno obravnavati danes vseh šest zakonov, kjer smo spoznali to vzročno - posledično povezanost. Ampak, naučili smo se mogoče nekaj iz tega, kar mislim, da je tudi dobro za Vlado, da pa vendarle iz vseh teh

zakonov, ki so med seboj prepleteni ni povezani izstopa eden, ki je lahko osnova. Ta eden je Zakon o volitvah v pokrajine, ki je lahko popolnoma neodvisen, je pač zakon, ki je pripravljen zato, ko se bo regionalizacija, pokrajinizacija ali kakor koli želite se bo temu reklo, ali provincailizacija - da bomo imeli province. To bi bil en korak, če bi šli fazno in jaz mislim da... Dobro, razumem pa tudi to vlado, če hoče delati v paketu, ampak ta paket bo, po moje, to je pa zdaj čisto dobronamerno opozorilo, doživel - še enkrat pravim - enako usodo kot ta paket. Ker ne nazadnje bomo prišli do enega od petih ali šestih zakonov, s katerim ne bomo zadovoljni in ta bo vezan na vseh ostalih pet ali šest novih zakonov tako, da bomo pravzaprav potem spet vse porušili. Mogoče bi bilo dobro začeti tako, da bi sprejeli zakon o volitvah v pokrajine, splošen, in potem postopno nadaljevali s sprejetjem zakona, čeprav smo takoj pri ostalih, ki pa so med seboj vezani.

Mislim, da bo treba največ dela - če že pri tistem delu, kjer se bodo prinašale pristojnosti, kjer bo treba jasno opredeliti, ali bo to enotirni ali bo to dvotirni sistem, katere upravne funkcije države bodo v celoti in morajo ostati v celoti -vsaj mislim, da obramba, notranje ministrstvo, zunanjepolitične aktivnosti, za ostale stvari še ne vem, nisem toliko uk - za vse ostale prenose bi bilo pa treba zelo natančno opredeliti. Z zelo natančno opredelitvijo lahko tudi na natančno oblikujemo zakon o financiranju pokrajin in naredimo finančno konstrukcijo. Vse skupaj pa bo sem prepričan, mogoče šele po letu 2013, ko se bo - upam pa, da se bo - izkristalizirala ekonomska, gospodarska, fiskalna in monetarna politika države Republike Slovenije. Tako mislim, da po današnji razpravi bomo našli neko državotvornost, ki bo našla skupno rešitev ker pa ste kolegi poudarjali in se z vami popolnoma strinjam: edini, ki imajo pravico o tem odločati in reči svoj jasen ja ali ne, so pa Slovenke, in Slovenci ne pa mi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Končali smo predstavitev stališč poslanskih. Besedo ima gospod Marijan Pojbič, v imenu predlagatelja.

MARIJAN POJBIČ: Spoštovani predsedujoči! Najprej bi moral povedati naslednje. Gospod minister, nekaj me je zmotilo pri vaši razpravi, in sicer naslednje. Povedali ste, da sedaj imate skupino strokovnjakov, ki pripravljajo to zakonodajo. To ste rekli. Torej, če vas prav razume, gospod dr. Ivan Žagar v prejšnji vladi in njegova skupina, ne vem, če je kdo izmed ljudi danes tukaj, ki je takrat z njim sodeloval in pripravljal to zakonodajo, potem po vaši oceni niso bili strokovnjaki. Ker če vi trdite, da sedaj zakonodajo pripravljate strokovno, na strokovnih podlagah, torej prejšnja vlada oziroma prejšnja skupina, tista, ki je to zakonodajo

pripravila, pa je bila na ne vem na kakšnih podlagah potem. To se pa res sprašujem. Kaj mislite, da je dr. Ivan Žagar kaj manj sposoben od vas, gospod minister! To se mi pa zdi malce preveč. Res malce preveč.

Govorili ste, da je bil referendum slabo obiskan. Zelo dobro veste in zelo dobro se spoznamo vsi, kako Slovenci radi obiskujejo in hodijo na referendum. Veste, kaj je najpomembnejše? Odločajo tisti, ki na referendum pridejo, in tisti, ki so prišli na referendum, so z veliko večino podprli predlagane rešitve. Z veliko večino! V večini primerih z veliko večino. Torej, ta vaša trditev zagotovo ne drži. V to sem prepričan. In točno veste, da so referendumske odločitve so pozitivne, ker pozitiven učinek referendumske odločitve je tisti, za katerega so volivke in volivci, ki so prišli na referendum, se odločali, torej tisti, ki dosegel torej najvišji odstotek. In pri tem referendumu je zagotovo, da so se ljudje odločili za rešitve, ki so bile predlagane na tem referendumu.

Ko sem bral vaše stališče, ki ste ga pripravili in ki je negativno, kar je bilo logično, ste zapisali naslednje, citiram: "Prav v dosedanjem kriznem obdobju se krepi spoznanje, da lahko zlasti pokrajine z dovolj velikim razvojnim kapitalom upajo na razvojni preboj, na trajnostni dvig blagostanja in kakovost življenja. V primeru členitve Slovenije na predlaganih 14 pokrajin pa bi jih kar 6 imelo manj kot 100.000 prebivalcev in zelo skromen razvojni in drugi potencial. To pa med drugim prinaša nujnost zmanjšanja predvidenih makroregionalnih pristožnosti, razdrobljenost regionalnih razvojnih potencialov, omejeno zmožnost gravitacijskega tekmovanja z močnimi in večjimi regijami in mestnih sosednih držav ter vprašljivost učinkovitega delovanja pokrajine kot finančne čim bolj avtonomne samozavestne evropske razvojne regije. Številne šibke pokrajine s prevlado razvojno problematičnih območij bi bile po vsej verjetnosti neenakopraven, močni državi še vedno zelo podrejen partner, izrazita regionalna razvitost Slovenije s številnimi pokrajinami bi torej še naprej omogočala sicer bolj subtilno nadaljevanje državne centralizacije."

Pred nekaj časa nam je poslal v Državni zbor svoje videnje regionalizacije gospod dr. Čelan. To je član LDS-a in župan občine Ptuj. Zapisal je naslednje: "Členitev Slovenije na 14 pokrajin. Trenutni predlog Vlade Republike Slovenije, ki je nastal na podlagi zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Predlog odraža najbolj verodostojno inačico trenutnega stanja v državi. Vseh 14 predlaganih pokrajin ima izdelane dolgoročne razvojne programe, ki so osnova za pospeševanje enakomernejšega razvoja v Sloveniji. V Sloveniji praktično ne obstaja politične stranke, ki v lastnem programu ne podpira regionalizacije Slovenije. Velika večina strank je v dosedanjem času sodelovala pri nastajanju zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki je Slovenijo

razdelil na 12 statističnih regij in dve funkcionalno zaključni regiji. V letu 2004 je tedanja vlada zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja spremenila in statistične ter funkcionalno zaključene regije spremenila v 14 razvojnih regij. S tem je členitev Slovenije na 14 pokrajin postala politična in hkrati že delujoča stvarnost." Pod poglavjem 74 je zapisal še naslednje, citiram: "Velikost teritorija in njena razvojna učinkovitost. Hipoteza nekaterih strokovnjakov, da je velikost predpogoj za kreativno ustvarjalnost, je naravnost smešna. Če bi bilo temu tako, potem bi bile vse majhne države, kot so Irska, Finska in tako dalje na zadnjem mestu v pokazalcih razvitosti, Kitajska pa bi morala daleč prekašati cel svet po razvojnih kazalcih. Slika pa je ravno obratna. Po logiki velikosti teritorijev in številu prebivalstva je torej treba Slovenijo ukiniti kot državo, ker po tej logiki predstavlja srednje veliko predmestje večjih evropskih mest. Kljub navedenemu imamo državo z vsemi svojimi značilnostmi in posebnostmi, ki preprosto ne morejo biti enake, kot to velja za sto- in večmilijonske narode. Zato so trditve nekaterih strokovnjakov, da velikost države ni pomembna za ekonomski razvoj, majhnost pokrajine pa celo lahko zavira razvoj, naravnost smešne. Še bolj pa me presenečajo nekatere izjave županov in županij, ki vidijo rešitev Slovenije v čim večjih pokrajinah, hkrati pa njihove občine po teritoriju in številu prebivalstva ne dosegajo niti srednje velike ulice v večjem mestu. Brez velike modrosti je mogoče v Sloveniji dokazati, da velikost občin zelo malo vpliva na razvojno uspešnost. V vsakodnevni praksi je moč videti zelo uspešne primere razvoja v zelo majhnih občinah in mnoga razvojna mrtvila v večjih občinah. Jutri bo popolnoma enako v pokrajinah. Od sposobnosti tam živečih ljudi in njihove kreativnosti bo torej odvisen njen razvoj in ne od velikosti teritorija." In citiram še en odstavek: "Obseg in meja bodoče pokrajine morata zajemati zgolj tiste ljudi, ki čutijo pripadnost temu prostoru in želijo z njim upravljati. Pri tem si morajo znati pozitivno odgovoriti na vprašanja, zakaj pri razvoju sodelovati, kaj naj počno in kako naj to počno."

In za zaključek: "Iz zgoraj navedenih ugotovitev izhaja, da je treba ustanoviti prvenstveno takšne pokrajine, ki bodo služile pospeševanju razvojne odličnosti. To je možno optimalno doseči z ustanovitvijo najmanj 11 pokrajin z osrednjimi gravitacijskimi središči mestne občine. V Sloveniji praktično ne obstajajo politične stranke, ki v lastnem programu ne podpirajo regionalizacije Slovenije. Velika večina strank je v dosedanjem času sodelovalo pri nastajanju zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki je Slovenijo razdelil na 12 statističnih regij in 2 funkcionalno zaključeni regiji. V letu 2004 je tedanja vlada zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja spremenila na statistične ter funkcionalno zaključene regije, spremenila v 14 razvojnih

regij. S tem je členitev Slovenije na 13 pokrajin postala politična in hkrati že delujoča stvarnost. Členitev Slovenije na 6 ali 8 pokrajin pa povzroča številne antagonizme, tako pri doseganju razvojnega kot tudi političnega konsenza. Imeti v pokrajini 4 mestne občine in hkrati 80 manjših občin, zagotovo vodi do 'lizbonskega paradoksa' na pokrajinskem nivoju." Torej to je zapisal dr. Čelan, župan Mestne občine Ptuj. In spoštovani minister, prepričan sem, da s tem, kar je tukaj zapisal dr. Čelan, jasno izhaja, da to, kar trdite vi in argumente, ki jih vi uporabljate, da je 14 pokrajin preveč, ne drži. S tem je marsikaj povedanega. Se pravi, še kako je pomembno, še kako je pomembno, če je ta država razdeljena na 14 pokrajin, ker je tudi zelo jasno utemeljil, zakaj je to potrebno in zakaj je to tisto, ki bo verjetno optimalna rešitev za to, da bomo lahko prišli do regionalizacije v državi Republiki Sloveniji. Meni se zdi, da za to, da ne pridemo koraka naprej pri regionalizaciji, ni toliko na vladi in pa vladni koaliciji, predvsem je v lobijih, ki prihajajo iz ozadja. Ti ključni lobiji pa, seveda, prihajajo z ministrstev, iz agencij in od tam, kjer si nikakor ne želijo decentralizacije države. Nikakor ne želijo, ker želijo še naprej uživati, malo delati. Seveda, nadzori so zelo slabi. Vprašajte Slovenke in Slovence, ki prihajajo na ministrstva reševati tako ali drugačno problematiko. Vprašajte malo, pojdite malo med ljudi, pa boste videli! Ljudje pravijo, da je katastrofa. Enostavno jih pošiljajo od vrat do vrat in če nimaš zvez - to je pa najslabše, kar sem lahko slišal od večine ljudi - ne moreš uspeti oziroma doseči ničesar. To je problem te države in to ni smešno. To je velika resnica. To so problemi, s katerimi se srečuje večina državljanek in državljanov Republike Slovenije. Večina državljanek in državljanov Republike Slovenije nima zvez, nima prijateljev takšnih, ki bi jim omogočali, da lahko določene probleme, ki so še kako izpostavljeni na periferiji, tam, kjer je razvitost zelo nizka, da bi lahko situacija bila za njih enako rešljiva, kot je to v mestu Ljubljana, kjer je praktično tudi razvitost za 30% večja kot v večini ostalih regij. Prepričan sem, da samo regionalizacija je lahko tista, ki bo pripeljala do skladnejšega regionalnega razvoja države, in to na tak način, da se bodo z države prenesle pomembne pristojnosti, denar in tudi ljudje z ministrstev in potem ne bo treba veliko in govoriti in zganjati demagogijo, da bo ne vem koliko sredstev potrebno za to, da bo lahko regionalizacija zaživela. V prejšnjem mandatu je vlada pripravila, jaz sem prepričan, izjemno, izjemno kvalitetno in dobro zakonodajo tudi na tem področju. Iz te zakonodaje je bilo jasno razvidno, kako si tista vlada zamišlja decentralizacijo te države. In verjemite mi, dalj časa bomo to zadevo vlekli v situaciji, kot zdaj je, večja bo razlika med regijami. Večja bo razlika. To pa nikakor ni v interesu tistih, ki sedimo v Državnem zboru. Nikakor ne more biti in ni!

Vi, gospod minister, prihajate iz Prlekije, če se ne motim in ste tam lahko povprašali, kakšna razlika je med razvitostjo tiste regije in razvitostjo ljubljanske občine. In že v tem mandatu je bil sprejet zakon, ki ste ga vi sforsirali, da Ljubljana ima še vedno premalo denarja in da je treba iz proračuna dati še več, da se bo lahko Janković smejal in počenjal to, kar počenja. Gradi stadion in vse tisto, kar sodi zraven, neke trgovske centre in vse to in tako naprej, ki absolutno v tem trenutku v Sloveniji, v tej kritični situaciji, ko ljudje nimajo iz česa živeti, ni potrebno. To je potrata denarja in to davkoplačevalskega, ne to njegovega. Če bi to šlo iz njegovega osebnega žepa, hvala bogu, zaradi mene naj počenja, kar hoče. Ampak, ko pa gre iz našega žepa, iz denarja, ki ga ustvarjajo tisti, ki imajo 550 evrov plače, potem pa se moramo v Državnem zboru zamisliti. Potem se moramo v Državnem zboru zamisliti. In to je še vse kako povezano z regionalizacijo!

Če bi bile vzpostavljene regije, bi veliko veliko sredstev prišlo iz določenih virov direktno na regije. Ne bi potrebovali posrednika ministrstva, tako kot se zdaj to dogaja. To so tisti ključni problemi, ki jih je nujno treba rešiti in bi jih lahko rešili z drugo stopnjo lokalne samouprave, torej z regionalizacijo. In nikakor nočemo prisluhniti tistemu, kar želijo ljudje. Seveda, če boste vi ljudem nonstop govorili, da bo regionalizacija prinesla samo stroške državljanom in državljanom, mi verjemite, potem zagotovo nikoli ne bodo glasovali za to. Ravno tisti, ki ste odgovorni, to je Vlada in koalicija, bi morali ljudem povedati, kaj bodo s tem pridobili - in jaz sem prepričan, da bodo pridobili bistveno več kot pa izgubili. Ampak, če ne želiš nečesa storiti, potem je čisto vsak izgovor pravšnji, čisto vsak. In gospod minister, verjemite mi, v tem mandatu regij ne bo. V tem mandatu regij ne bo. Na način, kot ste se jih vi lotili, zagotovo ne. Tudi sem prepričan, da tisti, ki predlagate danes tri, štiri ali pa pet regij, boste morali povedati, katero izmed regij boste izločili. Vi boste morali povedati. In gospod Kontič bo moral povedati, da Savinjsko-šaleška več ne more biti regija. Bo moral povedati svojim volivkam in volivcem. In upam, gospod Kontič, da boste imeli toliko nekega tistega vašega, da ne bom rekel česa, da boste to sposobni ljudem povedati. Če ste tako, če ste tukaj tako zgovorni in trdite, da to, kar je prejšnja vlada predlagala, ni normalno in ni prava rešitev in je regijska razdelitev te države preštevilska. Prav tako tukaj sedi na moji levi strani Miro Petek, jaz sem prepričan, da bo on z velikim veseljem lahko vedno svojim ljudem, od koder prihaja, povedal, da bo storil čisto vse Slovenska demokratska stranka tudi - za to, da bo tudi Koroška imela svojo regijo. Zato pa, dragi kolegi, lahko je biti pameten, ko pa je treba poiskati konkretne rešitve in predlagati konkretne rešitve takrat pa nastopi problem. In ko boste to dilemo razčistili, znotraj vlade in

vladne koalicije, katere regije izločiti iz spiska, potem, verjemite mi, ne bo nikakršnih problemov ustanoviti regije. Nikakršnih problemov ustanoviti regije! Ampak tako, kot sedajle ta vladna koalicija funkcionira, še naslednjih dvajset let ne bo prišlo do rešitve. Še o tistih najbolj ključnih stvareh se ne morete dogovoriti, kako še bi se lahko dogovarjali o tako pomembnih strateških stvareh, kot je regionalizacija te države ali pa - sploh ne vem, če tako razumete. Po mojem, nekateri zagotovo, nekateri ja, večina pa zagotovo ne.

Zato sem prepričan, da je zakonodajo, ki jo je predlagala Slovenska demokratska stranka, jo je predlagala izjemno resno, zelo odgovorno in se zaveda, da še kako potrebujemo drugo stopnjo lokalne samouprave, zato da se bo ta država začela skladno razvijati. Ne potrebujemo pa rešitev, ki jih predlaga gospod Jankovič, ne potrebujemo takih, ki delajo stadione in trgovinske centre z davkoplačevalskim denarjem. Če bi tisti denar usmerili za tiste stroške, ki jih je nujno treba pokriti, zato da bodo regije funkcionirale, bi ta zadeva bila enostavno rešljiva. Ampak prioriteta te koalicije, prioritete te vlade gredo v napačno smer. Res, so skregane z osnovno življenjsko logiko. In verjemite mi, državljanke in državljanji že po anketah ocenjujejo sposobnost in kvaliteto te oblasti in si pogledjte, pa bi se morali zamisliti, če se še niste. Upam, da bo to, kar smo danes predlagali in ta dan, ki smo ga danes porabili tukaj, poučen za Vlado in to vladno koalicijo. To trdim dobronamerno. Mi v Slovenski nacionalni stranki nismo nikoli trdili, da se nismo pripravljene pogovarjati in skupaj z vladno koalicijo iskati rešitve, ko gre za strateške rešitve in prihodnost te države. Čisto vse, kar je ta vlada pozitivnega predlagala, smo v tem mandatu podprli. Čisto vse! Čisto vse, kar je bilo v korist državljanek in državljanov Republike Slovenije. To, kar smo mi predlagali, poleg vseh tistih ukrepov, ki smo jih predlagali v preteklosti, v tem letu in pol, je tudi ta projekt enako ovrednoten in se zavedamo v Slovenski demokratski stranki, da je nujno potreben. Zato seveda pričakujem od te vlade, da boste le poskušali svoje poslanke in poslance prepričati, da bi pa le to zakonodajo bilo pametno podpreti ali pa jo vzeti kot nek vzorec, na katere bi se pa dalo še dograditi in izboljšati tisto, za kar pač mogoče vi ocenjujete, da v tej zakonodaji ni najboljše zapisano. Jaz sem pa prepričan, da je ta zakonodaja, ki jo je pripravila prejšnja vlada, daleč največ, kar je lahko katera vlada storila. Od leta 1998 naprej skozi vse vlade, ni bilo praktično narejeno ničesar, razen nekih študij. Razen prejšnja vlada, ki je prišla z vsemi zakoni in kvalitetno pripravljenimi. Če je od 210 občin okrog 190 občin podprlo ta predlog štirinajstih regij, potem, dragi moji, ne more biti s tem predlogom nič narobe. Torej predlog je bil strokovno, kvalitetno in odlično pripravljen. Ampak je šlo za politično nagajanje tistih lobijev in tistih struktur, ki si v tej

državi ne želijo decentralizacije. To je ključno in edino vprašanje in ko boste v tej vladni koaliciji na to odgovorili, potem problema z regionalizacijo v tej državi ne bo. Upam, da ste razumeli to, kar smo vam danes želeli povedati dobronamerno in v korist državljanek in državljanov Republike Slovenije. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, imate besedo.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, spoštovani predsedujoči. Spoštovane poslanke, poslanci. Sem poskušal razumeti to, kar ste mi želeli oziroma ste mi povedali. Čeprav sem včasih zgubljal rdečo nit med mislimi, ki so bile okrašene s prispodobami ali pa tudi ne prispodobami. Hkrati je v treh minutah zdaj, ko sem poslušal razprave, bilo povedano enkrat, da v tem mandatu ne bodo pokrajine sprejete, čez dve, tri minute pa, da pač opozicija vse dobre vladne predloge je do zdaj in tudi bo sprejela. Kako vemo, da bo naš predlog slab? Kako vemo, da je vaš predlog najboljši? Tule vedno obstaja dilema, dilema obstaja med dvema parametra, med populacijsko in ekonomsko močjo pokrajine in med prilagoditvijo lokalnim in regionalnim potrebam in interesom prebivalcev. V zvezi s prvo točko lahko navedemo še skromnejši državni aparat oziroma cena državne uprave drugega nivoja lokalne samouprave, pod drugo točko pa še večjo povezanost zemlje in pogosta naravna zaokroženost. Vendar, kako ugotoviti, kaj je najboljša varianta, ki naj jo ponudimo Slovenkam in Slovencem oziroma najboljša varianta, okoli katere se bomo uskladili, ker moramo povedati jasno, da okoli predloga, o katerem danes razpravljamo, nismo usklajeni. Zato še enkrat ponavljam, da je zdajšnja vlada ustanovila oziroma pristopila s strokovnimi podlagami h temu predlogu, ustanovila strateški svet, predsednik Vlade ga je ustanovil, strateški svet za regionalizacijo, ki je vseboval člane, kompetentne člane na temu področju v slovenskem prostoru.

Strateški svet se je srečal trikrat, razpravljal, podal izhodišča za optimalno regionalizacijo Slovenije in hkrati ugotovil, da je dokončna členitev Slovenije politični proces. Podal je strokovne podlage in ugotovil, da je ustanovitev pokrajin politični proces, kar je, kar je postal v vseh teh letih večih poskusov.

In kot je bilo očitano, da pravimo, da prejšnji predlog oziroma ta predlog, o katerem danes razpravljamo, ni strokovno utemeljen. Ni! Strateški svet je ugotovil, da je predlagana členitev na trinajst oziroma štirinajst pokrajin strokovno neutemeljena. To, da je dr. Žagar doktor tehnične znanosti, da je dr. Gjerkeš doktor tehnične znanosti, to najbrž ne potencira enega ali drugega predloga, torej tega, ki ga danes obravnavamo, in drugega, ki ga bomo čez nekaj časa, na strokovnem nivoju. Ne! Pomembno je, kdo poda strateške odločitve, tako bivši minister Žagar, s katerim sem se,

mimogrede, pogovarjal tudi o tej tematiki in sva prišla do nekaterih zelo zanimivih zaključkov. Sva koordinatorja, da dobiva čim boljši predlog, čim boljšo strokovno utemeljitev od členitve, do financiranja, do prenosa pristojnosti. In strokovni, strateški svet, ustanovljen po predsedniku zdajšnje vlade, je ugotovil, da členitev, o kateri se danes pogovarjamo, ni optimalna.

Tudi argumentacija, ki smo jo dolgo časa poslušali, dr. Čelana in je bila podana z argumentom, da je član LDS-a, še ne pomeni, da je korektna in strokovno optimalna. Je ena od argumentacij. In ko smo se srečali z župani na vseslovenskem srečanju na Brdu, je bilo več predlogov, ki so jih župani podali, in mislim, da niti dva nista bila enaka. To kaže na težavnost politične odločitve o členitvi Slovenije. Ne kaže pa, da strokovna členitev ni tako problematična. Samo zavedati se je moramo, samo sprejeti jo moramo in se začeti na osnovi strokovnih izhodišč pogajati in iskati politično voljo.

Rad bi omenil še naslednje. Večkrat je bilo rečeno, da bodo kohezijska sredstva oziroma evropska kohezijska politika bistveno bolj gladko potekala, če bomo imeli pokrajine. Pokrajine niso neposredno povezane z evropsko kohezijsko politiko. Za to imamo statistične regije, imamo NUTS2 in NUTS3 nivoje, tako da glede tega ne v tej finančni perspektivi ne v naslednji finančni perspektivi, za katero se bodo v kratkem začela pogajanja, ne bo bistvenih sprememb, tudi če bi prišli v tem času do pokrajin. Smo pa prejšnji teden dobili zanimivo pismo iz Eurostata, kjer nas pozivajo oziroma nam svetujejo, da 12 statističnih regij zmanjšamo na 4. Sicer je to bil neobvezujoč nasvet, vendar sledi trendom v evropskih državah. Nismo še odgovorili.

Naj zaključim. Usoda pokrajinske zakonodaje, pri čemer upam, da bodo takrat, ko se bomo tu pogovarjali o usklajenem predlogu, argumentacije tudi z vaše strani enake. In verjamem, da bo takrat, če bo, seveda, predlog usklajen, enaka. Danes sem že večkrat povedal, da sem je bil prav vesel oziroma sploh ni bilo česa ponavljati, če bi se danes pogovarjali o usklajenem predlogu. Ni pa usoda Slovenije zapečaten s tem, če pokrajin ne bomo ustanovili. Za usodo Slovenije in njenih prebivalcev je bistveno, da naredimo kvaliteten zakon o skladnem regionalnem razvoju, ki lahko vsebuje kot razvojne institucije tako razvojne institucije v zdajšnjih statističnih regijah ali pa v kasnejših pokrajinah oziroma območjih, če bolj razdrobimo pokrajine. In ta zakon o skladnem regionalnem razvoju na vsak način bo, in to zelo v kratkem, ker je zelo potreben, kar smo ugotovili tudi danes, ko smo se pogovarjali s predstavniki Bele krajine in Kočevskega. Razmere so pereče, ne samo pri njih, tudi drugje, v nekaterih drugih regijah v Sloveniji in to je projekt, ki je vrhunske prioritete za Vlado v tem trenutku. In to je projekt, torej predlog zakona, ki bo vložen pred parlamentarnimi počitnicami, in to je tudi predlog oziroma projekt, o katerem se bomo morali prej pogovarjati.

Vsebuje pa tudi elemente, zelo prepoznavne elemente, ki bodo, vsaj predvidevamo tako, vključeni v naš predlog pokrajinske zakonodaje in kjer bo zelo jasno in eksplicitno vidno, da sploh ni pomembno, koliko pokrajin imamo. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Miro Petek.

MIRO PETEK: Hvala lepa za besedo. Spoštovani vsi, ki še vztrajate tukaj.

Sam nisem že dolgo dobil toliko telefonskih klicev in elektronske pošte kot takrat, ko se je v medijih pojavil zemljevid s členitvijo Slovenije na pokrajine. Tri variante in nikjer ni bilo Koroške. Koroška se je v dveh variantah znašla v neki čudni savinjski regiji, nezdgovinski, invalidni regiji, nestrokovni regiji, nestrokovni členitvi.

Ko sva se pred volitvami z gospod Irmo Pavlinič Krebs srečevala na predvolilnih zborih, je moja kolegica Irma zagovarjala, da Koroška mora biti svoja pokrajina, Ravne mora biti glavno mesto Koroške. Zanimivo. Jaz sem mislil, da je vstopila že v našo stranko. Ravno taka stališča imamo mi - kje so zdaj njena stališča? Sedi v Vladi, sedi v kabinetu. Naš zakon vsebuje to Koroško pokrajino. Spoštovani gospod minister, jaz mislim, da je bolje, da ne hodite s kakšno členitvijo v ta Državni zbor, če ni na tem zemljevidu Koroške regije. Res je, Koroško radi spoznate takrat, ko prinesemo z olimpijade kakšne kolajne ali pa, če je treba na Koroško izvoziti kakšno afero, sicer je pač Koroška nekje na robu naše države in se malokdo zanima zanjo. Res je tudi to, da je Koroška mala regija, danes smo že to slišali. To je 74 tisoč prebivalcev.

Treba se je vprašati, zakaj je Koroška tako mala. Pred 90-imi leti smo izgubili enega najlepših del slovenskega ozemlja s plebisciti in tega se bomo letos spominjali, teh dogodkov in zanimivo je, da so pač takrat večinoma Slovenci bili za Avstrijo, poleg Avstrijcev, ker so se bali Srbov. Drugič smo izgubili Koroško leta 1945. Zavezniške sile in partizani so že bili na Koroškem, pa so zmagovalci, velesile, dali ta del Koroške nazaj Avstriji, ki takrat na nek način sploh ni obstajala, ker je bila okupatorska sila. Takrat zaradi tega, ker se je pač Jugoslavija odločila, da gre po poti komunizma, ne pa neke demokracije in svobodnega trga. Že iz zgodovinskega vidika Koroška mora biti samostojna regija, da ne omenjam drugih razlogov, kot je geografska zaokroženost, kot je neka geografska osama od Hude luknje naprej, da ne govorim o tem, da živimo v izraziti prometni osami. In če Koroška ne bo samostojna pokrajina, potem bomo o Koroški govorili samo še o neki Karantaciji, o nekem zgodovinskem mitu. Imeli bomo pa koroško deželo, Koroško na drugi strani meje. In kaj takega si Slovenija enostavno ne sme privoščiti. To bi bilo nasilje nad voljo Korošcev, ki so na referendumu

odločili, da naj bo Koroška samostojna regija. Dejstvo je, da s tem, kar se sedaj pojavlja v javnosti, ta vlada enostavno to pokrajino ignorira. Imamo zakone za Prekmurje, govorimo o razvojnem svetu za Belo krajino, sprejemamo zakonodajo o glavnem mestu Slovenije, Koroška pa se kot regija na nek način ukinja. Posledice politike te vlade so za Koroško zelo velike.

Februarja 2008 je bilo na Koroškem 2.690 brezposelnih. Februarja 2010 jih je 4.092. Razumem radeljskega župana, da ga danes ni tukaj. Mislim, da so mu včeraj ukinili eno tovarno Preventa v Radljah ob Dravi in seveda bo imel tam velike težave. Razumem tudi slovenjgraškega župana, da ga danes ni tukaj. Mora preprečevati tiste roparske barone, ki so si ustvarili premoženje v Slovenj Gradcu in ga sedaj selijo na razne kraje, delavce pa pošiljajo na cesto. Hočem reči, da so razmere na Koroškem izredno resne in če bi imeli pokrajino, bi te razmere lažje pa samostojneje urejevali. Železnica, kolikor jo je na Koroškem še ostalo, se počasi ukinja. Danes so me klicali koroški železničarji, da se ukinja železniška povezava od Prevalj do Pliberka. Seveda ti potniški vlaki do Pliberka niso polni, so prej zelo prazni kot pa polni. Toda ta povezava je pomembna tudi za tovorni promet. Metal Ravne gradi logistični center v Pliberku, ker tam dobi zemljišče po 3 evre za kvadratni meter in ta železnica je za to podjetje izjemno pomembna. Prvo leto oblasti je prišlo na Koroškem do ukinitve notarjev, ki smo ga po zelo težkih bojih dobili - govorim o Koroški, tistem ožjem delu, to je Mežiška dolina, Ravne na Koroškem, seveda notarja sta bila prej dva v Slovenj Gradcu - in kot koalicija tudi niste dopustili, da bi na Ravnah dobili svojo sodno oblast. Rekli ste, da je to neupravičeno in še bi lahko naštevali.

Skratka, mojega glasu, dokler sem v tem parlamentu, ne bo za nobeno členitev Slovenije na pokrajine, kjer ne bo Koroške regije in rečem vam, da lahko računate na Koroškem tudi na kakšno državljansko nepokorščino, če bo vladajoča koalicija to pokrajino tlačila k Celju, Mariboru ali kamor koli drugam. Zato skromen predlog: Vlada naj ugasne tisti svoj semafor, ker vsaj Korošcem ta semafor nič ne koristi. Naj si uredi krožišče, rondo, ker se itak vrti v lastnem krogu svoje nesposobnosti.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Me prav veseli, da še vztrajamo nekateri, ampak eni govorimo, drugi pa auuu, auuu, uuu delajo tam na nasprotni strani. Ne vem, ali nimajo česa povedati - ali kaj? V redu, pojdemo k temi. Mene moti na nek način to, da praktično cel dan nimamo v tej dvorani na tej strani nikogar. LDS, Zares - nikogar ni! LDS pa Zares, vi niste ... Hvala lepa. Torej, ste iz sredine, niste pa iz LDS in Zares, o njih sem mislil govoriti. Zakaj? Zaradi tega, kar imajo v Vladi

težo, kot bi bili SD - po tem, kako so glasni, ampak glasni so pri tistih temah, kjer je denar. Tisto je pomembno in kjer je treba koga odstaviti, tam je tudi pomembno. Danes jih ni. V redu!

Tama: naša tema so pokrajine in si ne delam nobene utvare s tem, da boste vi to sprejeli in akceptirali; tudi si ne delam utvare s tem, da bi prepričal koga, saj pravzaprav nimam koga prepričati zaradi tega, ker tukaj vas je pet iz koalicije, pa še glasovali ne bomo in ne bo nobenih težav. Ampak moj nastop je namenjen zapisniku in javnosti, nič drugega. Predvsem pa zapisniku in tistim, ki bodo, jaz verjamem, proučevali nekoč, nekaj nastajanje pokrajinske zakonodaje v slovenskem prostoru. S to zadevo je pa relativno enostavno, zato bom tudi kratek.

V prejšnjem mandatu smo to pokrajinsko zakonodajo pripravili. Nihče ni z veliko podporo županov, ne vem koga vse, s tisto referendumsko podporo v enajstih ali koliko že od štirinajstih, ampak z nasprotovanjem politične stranke in takratne opozicije SD v prepričanju, kot ste povedali, da boste naredili tako zakonodajo, ki bo bistveno boljša zakonodaja, ki bo bolj ustrezna. Mi smo že takrat rekli, da dajte našo amandmirati in če bomo dosegli soglasje na terenu, bomo tudi mi podprli vaše amandmaje. To se ni zgodilo, ampak pritiskali ste "ne". Seveda smo čakali na to, da ta pokrajinska zakonodaja pride v roku, kakršnega ste si postavili sami. Ta pa je bil nekje v novembru lanskega leta. Tega prečudovitega pametnega in dobrega izdelka, sprejemljivega za vse Slovence, ni bilo v roku, ki ste si ga sami zastavili, zato smo mi vložili svoj paket, tudi mogoče računajoč na to, da ga ne boste podprli, ker tako pač je ravnanje. Danes ponujamo to možnost, danes ta možnost, zakonodajo je mogoče spustiti v drugo branje in jo tam dopolniti z vsemi tistimi rešitvami, ki jih nameravate oziroma ki jih vi vidite. Ampak bojim se, da rešitev ne vidite in zato verjamem v idealizem ministra in v politično realnost. Ta pa je, da pokrajin v tem mandatu ne bo, saj konec koncev je to povedal že predsednik Vlade Pahor, ki je rekel, da ta tema ni najpomembnejša ali prioritarna tema v tem mandatu. To pa ni dobro za vse tiste konce te naše države, ki zaostajajo na tistih razpredelnicah s konca leta 2007. Zelo jasno smo vam povedali, da če se razvoj Ljubljane v tem trenutku, govorim o letu 2007, popolnoma ustavi, kar sploh ni v interesu nikogar v Sloveniji, verjamem, potem bodo najbolj oddaljeni predeli, kot je Prekmurje, kot je Zasavje, kot je še katero območje, mogoče moje, potrebovali 30 in več let, da bodo do tja prišli. Dragi moji, to je pa pol življenja ene generacije! Nisem prepričan, da imamo v Državnem ali pa, da imate v Državnem zboru pravico tako usodno posegati v življenje ljudi. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Bogdan Barovič. Ga ni. Gospod Milan Čadež.

MILAN ČADEŽ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Sem zelo natančno poslušal gospoda ministra, pa me je zmotilo to, glede na to, da je tudi v vladni projekt vpletenih veliko ljudi in je Vlada pristopila k pokrajinizaciji Slovenije s strokovnjaki, pa kljub temu nimamo na mizi še nič konkretnega. Čudi me to, da je minister opazil tekom današnjega dneva, da je pa razprava predlagateljev okrašena z okraski. Pa me zelo zanima, kateri so tisti okraski naših razpravljavcev, ki smo predlagali to zakonodajo.

Jaz verjamem, tudi razmišljanje vladajočih je, da državljanji vidijo samo stroške v pokrajinizaciji. Vendar moram reči, da tako natančno razdelanega prihodkovnega dela kakor odhodkovnega po pokrajinah in po vseh ostalih odhodkih in prihodkih z vladnih strani še nismo videli. Vprašal bi ministra, zakaj je sploh prišel v našo poslansko skupino, glede na to, da je on predstavil čisto nekaj drugega, kot je pa izjavil ministrski predsednik gospod Pahor. In glede na to, da se razlikujejo stališča ministra in predsednika Vlade, vemo, da te stvari nikakor ne gredo skupaj. In bi nekako želel tudi tukaj poudariti, da je minister v začetku mandata poudaril, da se bo veliko pogovarjal z župani. Ali je mogoče pozabil, da je prav s strani županov 87% podpora pokrajinizaciji Slovenije. Ampak očitno je ta argument, na katerega se minister sklicuje, zelo težko slišati. Tudi podpora pokrajinizaciji s strani občinskih svetov je zelo visoka. Spet je zelo težak argument, ampak verjamem, da ga minister in celotna Vlada zelo, zelo težko sliši.

Včeraj smo imeli v Kranju svet gorenjskih županov, kjer naj bi pričeli postopek za ustanovitev regijske turistične organizacije, in to zaradi tega, ker Ministrstvo za gospodarstvo razpisuje za naslednja tri leta 400.000 evrov sredstev. In potem je treba sklicati svet županov, glede na to, da imamo že LTO-je, imamo TIC-e, imamo druge razvojne agencije, ki so zelo uspešne, na vsak način še eno organizacijo, da bi po treh letih, ko mine razpis, pobrala kar nekaj sredstev. Želim poudariti, da je pristop povsem napačen. Mi predlagamo za področje gospodarstva ob prenosu nalog sprejem programa razvoja gospodarstva, ki načrtuje politiko spodbujanja razvoja turizma in podjetništva. Načrtovanje pomeni sistemsko delo. Če bi imeli sistemsko delo že zdaj uvedeno, ne bi moglo priti do tega, da bi kandidirali za sredstva samo zaradi tega, ker se sredstva razpisujejo. Na občinah delamo drugače. Mi vidimo potrebo v lokalnem okolju, naredimo projekt in potem kandidiramo na razpise. To je ravno tako, kot v času socializma, ko je prišla v podjetje prošnja in na podlagi prošnje se je odprlo delovno mesto. Danes je to drugače. Danes se z novim produktom pojavi potreba po delovnem mestu in šele potem je razpis za nova delovna mesta. In to je vsekakor narobe svet. Če bi imeli pokrajine in bi delali sistemsko, ne bi najprej kandidirali za sredstva, ki jih

vidimo. Verjamem pa, da so danes lahko nekateri v tem hramu demokracije dobre volje in tudi nasmejani. Ko sem pogledal spletno stran NSTA ob 17.58, piše: "Razvoj Bele krajine in Kočevskega s sistemskim zakonom." To pomeni, v nadaljevanju, poseben zakon za odpravljanje razvojnega zaostanka. Tisti župani, ki so člani koalicije, bodo deležni posebnih sistemskih zakonov. Zdaj se pa vprašam, ali je to pokrajinizacija Slovenije? Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Lepo se zahvaljujem, gospod podpredsednik za dano besedo.

Če je bil kakšen nasmeh, lahko povem, da je bilo v dvorani tudi nekaj duhovitih izjav, tako je bil nasmeh upravičen. Bilo je pa tudi nekaj duhomornih, ampak dobro, o teh kdaj drugič. Gospod Gorenak, lepo ste zavijali, ampak bo treba še nekaj vaje, če boste želeli s tem doseči kaj več. Poučevali ste nas o zgodovini. Saj je prav, da jo vsake toliko časa obujemo tudi v temu parlamentu ampak to, da nekdo rečen, da smo leta 1945 po NOB-ju izgubili kakršen koli del Slovenije na severni meji, ne gre gospod Gorenak na vas, se opravičujem, ker sem vas gledal, je pa laž, in to groba laž! Leta 1945 Slovenija ni izgubila na severni meji nič, je pa pridobila mnogo kje drugje v času NOB. Ja res je, en del pa, gospod Tanko. En del tega ozemlja smo dobili, precejšnji del, ki je bil prej pod Italijo. Vprašanje pa je, kje bi bila meja, če bi domobranci zmagali. To je pa res vprašanje. To je resno vprašanje. Ampak vi ste načeli to temo, nisem je tokrat načel jaz, niti nihče iz koalicijskih vrst.

Danes poslušam vse popoldne, kako malo nas je na tej strani. Mi smo danes prisiljeni poslušati zakonodajo, predloge, ki so bili že pred letom in pol enkrat predstavljeni v parlamentu, pa smo demokratični in sedimo tukaj, poslušamo in povemo tudi svoje mnenje. Ampak tisti, ki ste zainteresirani predlagatelji, bi vas moralo pa biti tukaj več, kot vas je. In vedno je najboljšše tako, s prstom pokazati na druge, da se ne opazi vaših pomanjkljivosti.

Bil sem opozorjen, da bom težko volivcem razložil, zakaj v zakonu ni Savinjsko-šaleške pokrajine. To so me opozarjali že v prejšnjem mandatu tisti, tu nekje so sedeli, pa jih zdaj ni več v parlamentu. Izgleda, da so slabo razložili svojim volivcem, kaj so delali štiri leta tu v tem parlamentu. Ampak dobro, če se spomnite, in verjetno se nekateri spomnite, sem bil edini opozicijski poslanec, ki sem glasoval za vaš predlog o ustanovitvi pokrajin. Edini opozicijski poslanec, zanesljivo, gospod Gorenak, zanesljivo. Ker se mi je zdelo, da je treba na tem področju narediti korak naprej. In se veselim tudi vaše podpore predlogu, ki ga bo tokrat pripravil minister. V grobem je pripravljen, bil vam je tudi

predstavljen. Ampak nekako je nelogična ta izpeljava, ko na eni strani pravite, da pokrajin ne bo, pa se do te zakonodaje še niste opredelili, hkrati pa pravite, da podpirate vse dobre predloge Vlade v tem parlamentu. Dajmo najprej videti te predloge Vlade in se potem odločiti, ali so predlogi dobri. Jaz vam povem, da bom ravno tako kritičen do teh predlogov, kot sem bil do predlogov, ki ste jih predlagali oziroma jih je predlagal minister dr. Žagar. In nepošteno bi bilo in nepravilno, če bi dejali, da bivši minister dr. Žagar ni naredil veliko na tem področju. Je naredil, veliko delo je bilo narejeno. Je pa treba določene spremembe opraviti zdaj, ko je vključena dodatno, ne bom dejal, da takrat ni bila stroka vključena, ampak je dodaten obseg strokovnjakov povabljen k sodelovanju in bodo najverjetneje izboljšali to zakonodajo. Najprej je treba videti, kaj bodo predlagali, potem pa to tudi ocenjevati.

Slišal sem tudi, da je regionalni razvoj v mnogo čem povezan z investicijami, ki jih vodi gospod Jankovič v Ljubljani. V preteklih dneh sem slišal tudi tragično novico o enem samomoru. Jaz upam, da zdaj ne bo Jankovič kriv za ta samomor in to investicijo. Ampak tako daleč ste pripeljali zgodbo tudi tokrat. Verjetno bo o tem treba še kaj reči.

Glede pokrajine Koroške, seveda je prav, da si Korošci prizadevajo za to, kar želijo. Seveda je pa potem primerljivost pokrajin in res nimam jaz obraza reči v Velenju, da Savinjsko-šaleška pokrajina pa ne izpolnjuje pogojev. In tako se zgodba nadaljuje vse do 14-ih, 15-ih, 16-ih, morda tudi več pokrajin. Ampak to je stvar dogovora, ki ga bomo morali sprejeti v naslednjem obdobju.

Slišal pa sem kritiko Vladi, da bi Slovenija bila v tej krizi drugačna, če bi imeli pokrajine. To celo sam mislim, da bi bila drugačna. Ampak povezovati to z evropskimi sredstvi, pa ni korektno, ker je minister tudi povedal, da to nima direktne povezave s koriščenjem evropskih sredstev, beri, sredstev slovenskih davkoplačevalcev, ki jih plačujemo v bruseljsko blagajno. Gre za uspešnost črpanja in gre za to, da imamo statistične regije, ki morajo pri tem tvornejše sodelovati. In to je ta delitev za sredstva iz evropske blagajne. In res je, da je treba spremeniti Zakon o skladnejšem regionalnem razvoju. Nujno ga je treba spremeniti, ker se soočamo z velikimi težavami. O eni izmed njih sem govoril pred kratkim tu v Državnem zboru, o regionalni razvojni agenciji v Celju in njeni privatizaciji oziroma izrinjanju lastnine občin znotraj tega RRA-ja in ustanavljanju oziroma prenosu pooblastil na druge. Res bo potrebno zelo natančno preučiti, kakšne naj bodo pristojnosti RRA-jev in kakšna je njihova vloga. Ampak glede teh vseh pripomb, ki so bile in jih nekateri zelo radi ponavljajo, danes sem slišal novo, da je Vlada razvojno impotentna. To je bila nova ugotovitev danes v tej dvorani. To je recimo ena diagnoza zdravstvenega stanja nekoga. Ampak verjemite mi, da bi jaz to

diagnozo prepustil zdravnikom, enega imamo celo v naših vrstah, tudi danes zdaj v tem trenutku. Te diagnoze bi lahko bile tudi drugačne, ampak res jih prepustimo zdravnikom, naj se zdravniki s tem ukvarjajo. Tudi sam sem dokaj velik pesimist na tem področju, ker mi dovolite, da ne verjamem povsem v te iskrene namene in napovedi in vem, da bo imel minister s sodelavci velike težave, ko bo predstavljal svoje zakone. In govorite nam, naj se koalicijsko uskladimo. Mi smo na dobri poti, da bomo koalicijsko usklajeni, če že nismo povsem usklajeni v koaliciji. Ampak to seveda še ni garant za to, da bo Slovenija dobila pokrajine. Tudi vi ste bili dobro koalicijsko usklajeni, razen dveh posameznikov. Mislim, da je bilo v koaliciji soglasje za pokrajinsko zakonodajo. Pa ni šlo ker potrebujemo 2/3 navzočih, ker je vgrajena v sistem varovalka pri ustanavljanju pokrajin, ki zahteva 2/3 prisotnih poslancev. To smo zapisali v ustavo, zavedajoč se, da drugače ustave ne bi spremenili v tem členu. In smo na ta način prenesli sprejemanje odgovornosti na nek drug čas, nekoliko oddaljeno prihodnost. Težave so pa ostale, tako kot sem dejal. In težko bomo dosegli soglasje, ker je potrebno veliko širše, kot ga ima ta koalicija, in ga je imela prejšnja koalicija v prejšnjem mandatu. Ampak si vseeno želim, da bomo tukaj preseгли to politično delitev in se odločali v dobro skladnejšega regionalnega razvoja, v dobro decentralizacije Slovenije in upam, da bomo tukaj našli skupni imenovalc oziroma tisti minimum, ki nas bo pripeljal do tega, da bomo resnično lahko ustanovili pokrajine. In govoriti o stroških pokrajin, pokrajinizacije, decentralizacije. Seveda je strošek. Normalno, da je strošek. Ampak v preteklosti sem slišal, da je to finančno nevtralna operacija. To seveda ne drži. Ni finančno nevtralna operacija in jo je tudi težko pričakovati, ker bodo nastali dodatni stroški. Ampak te dodatne stroške gre vzeti v zakup, če bo od tega imela celotna Slovenija več, če bomo za to imeli boljši razvoj, če bomo imeli skladnejši razvoj. In strinjam se z vami, ko govorite, da demokracija stane. Seveda stane. Najlažje in najceneje bi bilo, če ne bi imeli parlamenta, ne bi imeli vlade, ne bi imeli nikogar. Toda, ali si lahko predstavljate življenje v državi brez tega? Tudi pokrajine bodo zahtevale dodatne stroške, vendar so ti stroški upravičeni, če bodo prinesli dodano vrednost. S tem se strinjam, in to spoznanje si lahko tudi delimo.

Pričakujem dober predlog, ki bo dobil čim širšo podporo in na ta način tudi možnost, da na tem področju nekaj premaknemo. Leta 2006 smo spremenili Ustavo, zdaj je čas, da uvedemo to, kar smo v Ustavo zapisali. Kajti pokrajine so od leta 2006 ustavna kategorija, materija, ki je zapisana v Ustavi, in to je treba spoštovati. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, imate besedo.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Spoštovani predsedujoči, poslanke in poslanci!

Sem član te vlade in težko je govoriti o tem. Lahko pa iz prve roke povem, da ta Vlada ni nerazvojna, ne kako drugače impotentna, kvečjemu nasprotno. Ne bi se več oglasil, ker smo danes že veliko povedali. Mislim, da smo si povedali bistvene stvari, je pa bila v času, ko me ni bilo v dvorani, dana opazka glede današnjega sestanka razvojnega sveta za Belo krajino. Naslov na STA "Do razvoja Bele krajine in Kočevskega s sistemskim zakonom" je treba natančno prebrati in prebrati tudi vsebino, kjer pravi tretji odstavek: "Po Gjerkeševih besedah so se strinjali, da interventni zakon po vzoru posebnega zakona za Pomurje ni primerna rešitev za Belo krajino in Kočevsko." Naprej pravi: "Strinjali smo se, da bodo novi instrumenti regionalne razvojne politike v sistemskem zakonu lahko opravili naloge enako ali še boljše kot kakšen poseben intervencijski zakon." In to je razlog, spoštovane poslanke in poslanci, zakaj me danes več kot tri ure ni bilo. Ne, da me ni bilo zaradi tega, da bi sprejemal kakšen poseben intervencijski zakon, ampak je šlo za to, da sem pojasnil kvalitete in temelje osnutka novega sistemskega zakona o skladnem regionalnem razvoju. In predstavniki iz Bele krajine in Kočevskega so mi prisluhnili. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Tanko, imate besedo.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. To, da ustanovimo na nek sistemski celovit način pokrajine, ni šesti poskus, ampak je to drugi poskus. V prejšnjem mandatu smo imeli en celovit pristop s paketom pokrajinske zakonodaje v kompletu, ki je bil sicer predložen v dveh delih z dvomesečnim zamikom približno. Sedaj obravnavamo to drugič z enim celovitim pristopom in z vso materijo, ki je potrebna za obravnavo. Če samo spomnim, v prejšnjem mandatu je bil to eden temeljnih pogojev, zaradi česar je takrat opozicija gradila tudi svoja nasprotovanja tej pokrajinski zakonodaji, ki je bila predložena, ker ni bilo celovito, ker ni bilo skupaj, ker ni bilo v paketu, ker ni bilo pregledno. Danes imate na mizi vso potrebno pokrajinsko zakonodajo: od volitev, splošnega zakona o pokrajinah, financiranja pokrajin in tudi ves paket vseh tistih pristojnosti, nalog, ki bi se z državne ravni prenesle na pokrajine.

Minister je prej povedal v svoji razpravi, podobno tako se mu trgajo niti, kot morda kakšnemu našemu poslancu, ki ga je prej zelo pokritiziral, ko je govoril, da čaka na to, da bo strateški svet povedal svoje rešitve. Ja, pogledjte si magnetogram. Se pravi, strateški svet se sestaja, rešitve naj bi predlagal, ker še niso usklajene, in vi govorite istočasno, da imate pripravljeno vso zakonodajo. Jo nimate. Vi ste prišli

v našo poslansko skupino, spoštovani minister, povedat, da imate tri variante, vam jih bom, če bo potrebno, tudi dostavil dokumentacijo, ki ste nam jo dali, 3, 6 ali 8. In povedali ste, da v koaliciji glede števila niste usklajeni in boste šli potem tudi še k ostalim opozicijskim strankam na pogovore glede razdelitve Slovenije. Tako je bilo. In iz odzivov poslanskih skupin, tudi opozicijskih, vidimo, da te zadeve nekako niso usklajene. Nacionalna stranka ima neko svojo vizijo, svoj pogled, Slovenska ljudska stranka pa pravzaprav identičnega, kot je predlagan sedaj v tem paketu. Tako je pri tem treba biti precizen.

Kar zadeva zakon o skladnem regionalnem razvoju, ga imamo. Ta zakon je tudi kar soliden. Vem, ker sem tudi en čas bil župan, dva mandata, in sem ga tudi izvajal. Vendar temeljni problem tega zakona je v tem, da niso v njem izpolnjeni finančni pogoji. Po tem zakonu bi bilo treba namenjati skladnemu regionalnemu razvoju 1,5% BDP-ja. Prav rad bi vedel številko, spoštovani minister, koliko pa dejansko namenja Vlada skladnemu regionalnemu razvoju. Ali je to 1,5% BDP-ja ali ni? Prepričan sem, da ni, da je to nekajkrat manj, kot je predpisanih 1,5% v zakonu. In to je temeljni problem. Mi lahko pišemo katerekoli izboljšave, katerekoli vsebinske popravke, če ne bo izpolnjen temeljni pogoj, to pa je rezervacija zadostne količine finančnih sredstev za izvajanje zakona o skladnem regionalnem razvoju, od tega ne bo nič. In se bo še vedno pojavila potreba po separatnih pristopih, po raznih razvojnih svetih in po specialnih zakonih, kot sta Zakon o glavnem mestu ali pa Zakon o razvojni pomoči pomurski regiji. Ne bo šlo drugače. Brez denarja se v tej državi in tudi drugje po svetu ne zgodi nič.

Sprašujem pa naslednje: če bi imeli ustanovljene pokrajine, recimo v prejšnjem mandatu, ali bi mi danes dobili takšno pismo mariborskega župana? Vsi poslanci smo dobili to pismo. In se sprašuje in protestira zaradi tega, ker je izgradnja gospodarskega središča Oreh v Podravju črtana iz resolucije o temeljnih razvojnih programih za obdobje 2007-2023. Če bi imeli osrednjo štajersko pokrajino, ki je predvidena, s sedežem v Mariboru, se to zagotovo ne bi zgodilo. Če bi imeli dolensko pokrajino se zagotovo ne bi zgodilo, da bi bil črtan južni krak tretje razvojne osi. Zagotovo se to ne bi zgodilo. Če bi imeli neko drugo pokrajino, se to ne bi zgodilo s tretjo A razvojno osjo, ker bi bila to temeljna naloga te pokrajine, se to ne bi zgodilo s četrto razvojno osjo, ker bi bila to temeljna naloga primarni interes te pokrajine. Ker pa je to na vladni ravni, ker je to odločeno na Gregorčičevi, in koalicija temu slepo sledi, pa se takšna črtanja temeljnih projektov dogajajo. Tudi še marsikakšno gospodarsko središče ne bi bilo črtano, če bi bilo to recimo v pristojnosti posamezne pokrajine ne bi se zgodilo nič usodnega v tem pogledu v Posavju niti na Koroškem niti na kje drugje ne. Ker pa je to tako, kot je, se dogajajo te

zadeve. In če hočemo mi ohraniti oziroma zadržati skladni regionalni razvoj, če hočemo graditi okoli teh jeder, ki so opredeljena kot temeljni programi, temeljne točke razvoja celotne pokrajine, potem moramo pokrajine v Republiki Sloveniji uvesti. Prej jih bomo uvedli prej, se bomo nehali ukvarjati s takšnimi dopisi in težavami, ki nam jih sporočajo iz velikih slovenskih mest. .../Opozorilni znak za konec razprave./... Ne iz občine Osilnica, ampak iz Maribora. To je temeljni problem vseh teh zamud, ki si jih je privoščila koalicija. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Franc Bogovič. Prosim.

FRANC BOGOVIČ: Dovolite, da se že zadnjič nocoj oglasim. Moram reči, da je izkušnja v tem parlamentu zelo zanimiva in poučna. Po letu in pol izvajanja te funkcije poslanca, sem opazil, da so te naše klopi res izredno polne takrat, ko govorimo o istospolnih parih, o teh pravicah, ko govorimo o pravicah izbranih, ti dve temi bosta dodobra zapolnili klopi tudi na tej seji, se pravi v februarški seji Državnega zbora, ki se odvija sedaj v prvem tednu marca. Zelo glasni smo bili, ko smo govorili o resoluciji v Evropskem parlamentu, se razgovorili o domobrancih, razgovorili o poveljskih pobojih, pri eni drugi temi, o Udbi. Govorili zelo strastno o združljivosti poslanske in županske funkcije. Lahko rečem, da so to teme, ki so res ideološke teme, teme, okoli katerih je tudi danes zelo na hitro zanesla beseda marsikaterega poslanca, in teme, ki jih slovenski narod več ali manj delijo na dva pola, vedno globlja je ta razlika in pa se poskuša ustvariti neka meja med ljudmi. Res pa je tudi to, spoštovani kolegi, da so vsa ta izhodišča in na nek način večina teh tem je zapisanih v koalicijski pogodbi in tudi nekatere rešitve, ki bi se naj izvedle v tem mandatu. Zelo malo in skopo je zapisano glede regionalnega razvoja in pa tudi glede regionalizacije.

Spoštovani kolega, ki ste vodja največje poslanske skupine! Bojim se, da ne ustvarjamo vsi skupaj, k in tukaj bi se zagotovo morala koalicija še bolj potruditi, kot se, nekega konstruktivnega vzdušja v Državnem zboru, da bi se lahko pogovorili strateško o takšnih temah. In tema, o kateri danes govorimo, žal nas je zelo malo zainteresiranih za to temo, je tema, ki je zelo usodna za to, kako se bo Slovenija v nadaljevanju razvijala. Sam sem trdno prepričan, da je že pri koriščenju evropskih sredstev zelo zelo pomembno, če bi imeli pokrajine, bi imeli predvsem pokrajinsko miselnost, bi imeli skupek občin, pa četudi združuje 70.000 ljudi, pa ve, kaj hoče in želi zato tudi koristno, učinkovito uporabiti evropska sredstva.

Zelo težko me boste prepričali, da propad projekta tretje razvojne osi ni povezan s tem, da v Sloveniji nimamo pokrajin. Sam sem trdno prepričan, da dokler se bo sprejemal prostorski

dokument za tretjo razvojno os tako, da bo odvisen od vsake občine posebej, na koncu odvisen tudi od Ministrstva za okolje in prostor, se takšen prostorski dokument v Sloveniji ne bo izpeljal. Sam sem že večkrat dejal, ta projekt prečka Koroško, savinjsko, celjsko, zasavsko, posavsko, dolensko regijo in v tem delu bi sam dal zelo jasen recept, če bi imeli pokrajine. Tista pokrajina, ki bo prva sposobna pripraviti dokumentacijo, takšne projekte sprejeti na neki pokrajinski ravni, bi bila tudi upravičena do teh sredstev. Sedaj najbrž nikomur tudi ni prevelika želja, da bi se ta sredstva na tej osi porabila in bo na koncu zelo priročen izgovor, da ni prostorske dokumentacije.

Danes so bila tu omenjena gospodarska središča in tudi projekti, ki so vezani na negospodarski razvoj te države. Sam nikakor ne morem pristajati na to, da smo danes slišali, da Evropa od nas zahteva štiri statistične regije. Prihajam iz ene izmed statističnih regij, ki deli podobno usodo, kot je tu omenil že kolega Petek, Koroška. Tudi Posavje se na tem zemljevidu izbriše in ga enostavno ni več. Ker sem 11 let že župan občine Krško, ki je največja občina in tudi na nek način dajemo gospodarski utrip skupaj z ostalimi občinami v tem prostoru, naj vam povem, da smo uspeli v zadnjem desetletju v ta prostor z lastno iniciativo in lastnimi sredstvi pripeljati Fakulteto za logistiko, skupaj z Mestno občino Celje, skupaj z Mestno občino Velenje ustanoviti Fakulteto za energetiko, v Brežicah ustanavljajo Fakulteto za turizem. Zakaj? Zato, ker v tem vidimo svoja polja, polja razvoja, in se zavedamo, da je treba na tem nivoju nekaj narediti. Ustanovili smo Štipendijsko fundacijo, ki je prva v Sloveniji. Danes je tak koncept prevzel socialni sklad in se večina te sheme v Sloveniji izvaja iz evropskih sredstev. V tem prostoru smo se uspeli skupaj spraviti, ko je bilo treba narediti projekt na področju kanalizacije, da smo preko predpristopnih izjav in ISPA sredstev zgradili kanalizacijsko omrežje in čistilne naprave. Sedaj se skupaj dogovarjamo v okviru kohezije za vodovodne sisteme in podobne zadeve. Prepričan sem, da ob tej velikosti Slovenije je zagotovo mesto takšne pokrajine, da najde na zemljevidu slovenske pokrajinizacije svoj prostor in da lahko to svojo razvojno vizijo uresničujejo tudi naprej.

Večkrat slišim iz teh klopi, da je bilo Posavje v preteklem mandatu privilegirano. Veliko stvari leti tu na račun prejšnjega gospodarskega ministra. Dovolite, da postavim tezo, mogoče je pa res bilo privilegirano. Kaj se nam pa sedaj dogaja? Kaj se nam dogaja v zadnjem letu in teh dneh? Na področju energetike, kjer smo bili regija, ki je bila v stanju sama sprejeti svoj koncept, ki je šel skupaj s protipoplavno zaščito Posavja, da smo umestili hidroelektrarne. Ta teden smo dobili informacije z Ministrstva za okolje in prostor z novim ministrom, ob tem, ko so nekateri ljudje v tem ministrstvu to vztrajno počeli že nekaj časa, mislim, da jim je končno sedaj uspelo, kar naenkrat je projekt hidroelektrarn projekt, ki

nima več mesta, projekt, za katerega se je tako ali tako že v preteklosti porabilo preveč sredstev in podobne zadeve. Zanimivo, da se v tem času nekateri drugi projekti zelo hitro umeščajo v slovenski prostor ravno na področju energetike in da projekti, kot je ta, ki je projekt obnovljivih virov, projekt, ki se v določenem času že sam izplača, pa ostajajo sedaj kar naenkrat neprimeren. Govorim o enem primeru. Lahko bi jih naštel še kar nekaj. Mislim, da je ravno to, kar govorim sedaj na primeru lastne pokrajine, ki je bila po besedah nekaterih v enem trenutku privilegirana, sedaj mirno lahko trdim, da v tem trenutku nam zvezde ne kažejo prav dobro. Mislim, da bi morali v slovenskem prostoru biti neki objektivni kriteriji, na primer pri cestah, po kilometrih cest, pri kakšni drugi zadevi po drugih objektivnih kriterijih, kriterijih razvojne razvitosti, narediti to, kar je potrebno, da se ta pogača javnih sredstev razdeli na pokrajine, in da te pokrajine prevzamejo svoj gospodarski razvoj. Verjemite mi, na podlagi izkušenj, ki jih imam, vsa leta sodelujem, včasih bolj uspešno, včasih manj uspešno tudi z ministrstvi. Trdno sem prepričan in z vso verodostojnostjo lahko trdim, da so te uprave, ki so bližje ljudem, uprave, kjer srečaš ljudi vsek dan in te direktno brez nekega slepomišnja, ki se dogaja tukaj v parlamentu, kot se dogaja po ministrstvih, pocukajo za rokav in te vprašajo, kje je kakšen projekt, kakšna je življenjska doba tega projekta, kdaj bo to narejeno, da bi se zagotovo ti projekti, o katerih sem prej govoril in presegajo raven majhnih občin, hitreje uresničevali v Sloveniji in omogočili velik napredek. Bojim pa se, kot sem že začel to razpravo, da smo v Sloveniji v tem trenutku pripeljali celo Slovenijo, pa ne samo na tem področju, v neko slepo ulico, in to na tem projektu še posebej, ki potrebuje podporo 2/3 poslancev in poslank, da pride skozi. Vsi vemo, kako je v prejšnjem mandatu potekalo. Koliko krogov se je naredilo na nivoju koalicijska - opozicijska. V vsem tem času moram reči, da je enostavno razen tega enega obiska, ki ga je minister opravil po poslanskih skupinah, nekega usklajevanja, nekih mnenj ni bilo. In bojim se, da bo na koncu tudi zaradi kakšnega političnega obračuna ta projekt obsojen na propad. Zato pa tudi po zaključku današnje razprave, po tem, ko vem, da je to projekt, ki potrebuje nekaj let trdega dela in veliko politično odločnost, da se sprejme, sem sam zelo velik skeptik. Nekajkrat sem že omenil, da bi bilo mogoče vredno tudi razmisliti o scenariju in planu B. Ministrstvo, vašo predhodnico, sem na hearingu povprašal, ali ima pripravljen tudi plan B, kajti moja ocena je bila že na hearingu, da se projekt pokrajinizacije v tem mandatu ne bo izpeljal, ker za ta projekt ni dovolj velike politične pripravljenosti.

Zato mislim, da bo zelo v redu, da na službi tudi razmislite o tem, kako se naj razvijajo razvojne regije, kako se naj z razvojem ukvarjajo tisti, ki jim je kaj do tega

razvoja in so že tudi doslej s svojim delom prispevali k razvoju posameznih pokrajin. Bojim se, da takšen pristop, ko boste še najbrž kar nekaj časa rabili, ne vem, koliko v koaliciji, da nam na koncu predstavite ta projekt, glede na vse zadeve, glede na stanje, ki je tudi vam jasno, ne samo nam, kar se tiče posameznih okolij, kjer zagotovo tudi zaradi izkušenj s sosednjimi okolji, ki jih imamo, nek drug koncept, kot je ta, da se določen pokrajine vidijo na zemljevidu, bo zelo težko sprejeti.

Zato moram reči, da sem ob zaključku te današnje seje velik pesimist za projekt pokrajinizacije in upam, da se v tem pesimizmu motim.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Za besedo je zaprosil minister dr. Henrik Gjerkeš. Prosim.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala. Spoštovani predsednik! Poslanci, poslanke!

Nisem se mislil več oglasiti, vendar moram reagirati na trditev, ki je bila malo prej izrečena. Res, da ob množici misli, ki sem jih danes izrekel, se je mogoče prikradla nepravilna uporaba dovršnika, ampak strateški svet je s svojo tretjo sejo glede regionalizacije zaključil svoje delo. Jaz mislim, da sem tudi povedal tako, ampak dopuščam možnost lapsusa. In torej strokovne podlage so pripravljene. Te strokovne podlage sem tudi pokazal v poslanskih skupinah v prvem krogu. In res je, da sem pokazal tudi Poslanski skupini SDS, kakor ste povedali, varianto s 3, 6 ali 8 pokrajin. Vendar sem predlagal šest pokrajin na koncu. In povedal sem tudi, da je koalicija glede tega usklajena. Ker jaz, preden se nismo v koaliciji uskladili, nisem šel k vam. Vi dobro veste, da je bil en interval, ko sem bil na zadnji poslanski skupini koalicije in ko sem prišel v poslansko skupino k vam. Razlog za ta interval je bil, da smo počakali, da je koalicija usklajena. Torej ni res, da koalicija ni usklajena glede predloga. In tudi ni res, da niso strokovne podlage podane. Druga trditev je bila, da je zakon o skladnem regionalnem razvoju soliden, da je dober. Jaz ne vem, ali se pogovarjamo o isti državi, ampak če ne drugo, lahko povemo, da zakon o skladnem regionalnem razvoju, ki ga imamo zdaj, ni optimalen, če se nežno izrazim. In to je eskiviralo predvsem zdaj v času gospodarske in finančne krize, ker so se razlike med pokrajinami oziroma regijami, nimamo še pokrajin, se opravičujem, spet lapsus, povečale. Zaradi tega imamo interventni zakon za Pomurje, zaradi tega sem se danes pogovarjal in smo ustanovili razvojni svet za Belo krajino, zaradi tega pričakujemo pobudo še s kakšnega drugega območja, kjer so razmere slabe in se razlike povečujejo. Po oceni Vlade in po oceni objektivnega opazovalca zakon o skladnem regionalnem razvoju, ki ga imamo zdaj, ni optimalen in potrebuje ne novelacijo, ampak potrebuje popolnoma nove

inštrumente regionalne politike. In ti inštrumenti morajo biti dinamični, ti inštrumenti se morajo prilagati na razmere, ker so tudi razmere dinamične. Ne bomo ves čas v krizi, ne bo ves čas neka pokrajina pod bruto domačim povprečjem Slovenije, ne bo neka pokrajina imela nadpovprečno število brezposelnih ves čas, ampak se bodo ti parametri spreminjali. Torej se bodo tudi ukrepi regionalne politike spreminjali. To so zasnove novega modernega zakona o skladnem regionalnem razvoju.

Tudi trditev, da je tretja razvojna os propadla oziroma je izvzeta, iz teh razvojnih načrtov, ni res, saj smo se ravno danes o njej pogovarjali. Ravno danes smo sprejeli sklep, da se prioritarno pospešijo aktivnosti na tem projektu. Če pa pri nas umeščanje v prostor traja toliko in toliko, če traja toliko in toliko pridobitev gradbenega dovoljena, pridobitev zemljišč, ne moremo preko tega. Vlada ne more obljubiti, da bo leta 2012 tam tretja razvojna os zgrajena. Lahko pa obljubi, da bo takoj pospešila tiste postopke, ki že tečejo in jih je tako ali tako že pospešila oziroma začela tiste postopke, ki še niso začeti.

Enako je tudi z gospodarskimi središči. Ta gospodarska središča niso žrtev te vlade. Gospodarska središča so žrtev krize. Takrat, ko se je gospodarstvo pregrevalo, je bilo veliko partnerjev za javno-zasebno partnerstvo v gospodarskih središčih. Zdaj, ko je denarja malo, je malo pripravljenih na takšno sodelovanje. Sama ideja je dobra, a čas je slab. In mislim, da bodo zdrava jedra, tudi če ne bodo v obliki gospodarskih središč, preživela. Tista, ki niso zdrava, pa ne bodo zdrava niti v boljši gospodarskih in ekonomskih razmerah. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želite besedo kot predlagatelj, gospod Marijan Pojbič? (Ne.)

Vsi prijavljeni razpravljalci, ki so to želeli, so dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Prosim za prijave. Vsi, ki želite razpravljati, se prijavite. Oba prijavljena imata na voljo 5 minut časa. Milan Čadež, prosim.

MILAN ČADEŽ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Ker je ravno debata nanesa na razvojne osi in na predlog črtanja razvojnih projektov, vemo, da jih je v tem predlogu devetih tudi štiri ali pet za črtanje. Tudi sama četrta razvojna os ima v načrtu razvojnih programov do leta 2013 samo po 100 tisoč evrov sredstev. Pa me zanima, gospod minister: Kako pa zdaj gledate na četrto razvojno os, na to povezavo iz Ljubljane preko Medvod, Škofje Loke, Poljanske doline in naprej na severno Primorsko? Želel bi, da bi mi še na to odgovorili.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod minister, imate 5 minut časa, če želite odgovoriti. Lahko pa odgovorim tudi jaz,

spoštovani kolega in rojak Čadež. Ampak, dobro, jaz ne smem. Prosim, Jože Tanko ima besedo. /Oglašanje v dvorani./ Minister bo odgovoril, če bo želel odgovoriti. Prosim, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Dobro, pa naj bo tako bolj poljubno.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: To ni nič poljubno...

JOŽE TANKO: Stalno se pravzaprav sprašujemo o tem, ali je projekt pokrajin politični projekt, ali je to strokovni projekt ali pa bo to projekt, ki je namenjen tistim, ki bodo v teh zaokroženih območjih živeli in hoteli s teh področij nekaj narediti. To je temeljno vprašanje. Če bo to samo strokovni projekt potem je ena parcelacija Slovenije, če je politični, je lahko druga, če pa delamo projekt zato, da bo na nekem zaokroženem območju nekaj kohezivnega, povezanega in da se bo potrudilo, da bo nekaj nastalo, potem je to potrebno nekoliko drugače gledati na ta projekt. To ni samo tehnika, to ni samo glasovanje, to ni samo politični interes in tako naprej, ampak je potrebno zadevo nekoliko drugače pogledati. In ves ta postopek preverjanja, kako, koliko pokrajin, je potekal tudi v prejšnjem mandatu. Prišli smo do neke številke, ki je višja od te, ki ste jo vi predlagali, govorite na osnovi strokovnih predlogov. Mi nismo upoštevali samo strokovnih predlogov. Smo upoštevali tudi druge, tudi županov občinskih svetov, tudi drugih institucij, ki v teh okoljih nastopajo.

Še enkrat pa povem, da v primeru, če bi mi pokrajine imeli ustanovljene, potem v Državni zbor ne bi prihajala protestna pisma, kot je bilo današnje protestno pismo župana Maribora, ker protestira proti nevarnosti črtanja razvojnega projekta Oreh v Podravju, na katerega je vezanih približno sto šestdeset milijonov evrov razvojnih ali pa pokrajinskih sredstev.

Prav tako se ne bi soočali s problemom županov Bele krajine in Kočevskega, da se nekateri projekti, ki so bili uvrščeni v resolucijo o razvojnih programih Republike Slovenije za obdobje 2007 - 2023 na nek način le ohranijo, če ne v resoluciji, pa nekje zraven na nek drug poseben način. To prekladanje projektov, ko se iz nekega systemskega akta zadeve premikajo, črtajo, in se potem po nekih bajpasih z nekimi vzporednimi rešitvami poskušajo ohraniti pri življenju, ni koncept, ni rešitev, ni pristop, ki bi vlival neko upanje in dajal nam, ki to spremljamo, tudi možnost, da rečemo, da je to neka systemska rešitev.

Poglejte, vi ste prej povedali, da ste bili na nekem sestanku nekega območja. Tudi vprašal sem vas, zakaj je en del tega območja izpadel. Tri občine, ki jih je Vlada v okviru svojega obiska februarja obiskala, so iz tega vašega poziva izpadle. Vi ste obiskali ribniško-kočevsko regijo in Belo krajino, februarja meseca, in takrat ste v Semiču, če se ne

motim, je predsednik Vlade, pa morda tudi že prej v Kočevju, naglas povedal, da bo naredil nek korak naprej v temu smislu. In od tistih, ki ste jih obiskali, ste jih nekaj odpisali. Tudi tam so razvojni problemi in težave. In takšen pristop zagotovo ni celovit. Je pa dejansko tudi velik problem v tej državi to, da iz različnih razlogov sprejemamo neke zakone, sistemske in posebne, namenimo nek proračun v teh zakonih, kot je recimo pri Zakonu o skladnem regionalnem razvoju, ki bi moral imeti 1,5% BDP-ja finančnih sredstev, pa tega potem skozi Zakon o izvrševanju proračuna ne realiziramo. Isto se zna zgoditi isto z Zakonom o razvojni pomoči pomurski regiji. Edina nedotakljiva stvar v tem konceptu je Mestna občina Ljubljana. Občina, ki ima daleč največji proračun na prebivalca, ki ima daleč najbolj skocentrirano infrastrukturo na prebivalca, je daleč največji prejemnik sredstev iz državnega proračuna mimo razpisov, mimo zadev. Država mu odkupuje gradove, daje sredstva, koalicija vlaga amandmaje in tako naprej. To ni sistemski pristop/znak za konec razprave./... Mislim, da bi bilo bolj prav, da se ta naš zakon, ki predvideva 14 pokrajin, 13 plus 1, sprejme v predloženi obliki in da potem eventualno poskušam v tem postopku.../izkop mikrofona./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Žal je čas potekel. Minister, želite še kaj odgovoriti? (Ne.) Hvala lepa. S tem so vsi dobili besedo.

Zaključujem razpravo. O predlogu sklepa, ali je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора odločali v ponedeljek, 8. marca 2010, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda. Prekinjam tudi 14. sejo zбора, ki jo bomo nadaljevali v ponedeljek, 8. marca 2010, ob 9. uri. Hvala lepa in lahko noč.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 5. MARCA 2010 OB 20.18 IN SE JE NADALJEVALA 8. MARCA 2010 OB 9.00.)

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Pričenjam z nadaljevanjem 14. seje Državnega zбора.

Obvešččen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Melita Župevc, Alenka Jeraj, Milenko Zihherl, Vili Rezman, dr. Peter Verlič do 13. ure. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA - TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UREJANJU STATUSA DRŽAVLJANOV DRUGIH DRŽAV, NASLEDNIC NEKDANJE SFRJ V REPUBLIKI SLOVENIJI, po skrajšanem postopku.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavniku

Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Gospa Katarina Kresal, ministrica za notranje zadeve. Izvolite.

KATARINA KRESAL: Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke in poslanci!

Predstavljam vam zakon, ki bi moral biti po odločbi Ustavnega sodišča iz leta 2003 sprejet najkasneje do oktobra 2003. Torej pred več kot šestimi leti. Namen zakona je skladno z vrsto odločb Ustavnega sodišča in v duhu slovenske Ustave, po kateri je Slovenija pravna in demokratična država, ki spoštuje človekove pravice, celovito urediti tisti del krivic izbrisanim prebivalcem Republike Slovenije, ki se nanašajo na njihov odvzet status izpred 18 let. Poleg izvrševanja ustavnih odločb, predlog zakona odpravlja tudi določene pomanjkljivosti, ki so se pokazale v praksi ob izvajanju zakona in izdajanju dopolnilnih odločb in ki so prav tako posledica izbrisa iz registra stalnega prebivalstva državljanov drugih republik nekdanje SFRJ.

Temeljne rešitve zakona so naslednje. Določa pogoje, pod katerimi lahko tujec, ki je bil na dan 25. 6. 1991 državljani druge republike nekdanje SFRJ in ki dovoljenja za stalno prebivanje v naši državi še nima. Ne glede na določbe zakona o tujcih, pridobi dovoljenje za stalno prebivanje. Določa, v katerih primerih se šteje, da so imeli državljani drugih republik nekdanje SFRJ, ki so bili izbrisanih iz registra stalnega prebivalstva, dovoljenje za stalno prebivanje in prijavljeno stalno prebivališče tudi za nazaj, to je od prenehanja prijave stalnega prebivališča dalje.

Nadalje določa merila za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja dejanskega življenja v Republiki Sloveniji in katere odsotnosti iz države pogoja dejanskega življenja, ne prekinejo. Na novo je urejena izdaja dovoljenja za stalno prebivanje tudi za otroke izbrisanih, ki so se rodili v Sloveniji po 25. 6. 1991 in ki v Republiki Sloveniji dejansko živijo od rojstva dalje. Na novo je urejena izdaja posebne dopolnilne odločbe za izbrisane, ki so bili v zadnjih 18 letih po izbrisu sprejeti v slovensko državljanstvo, ne da bi jim bilo pred tem izdano dovoljenje za stalno prebivanje. Po mnenju predlagatelja mora biti tudi za njih urejena možnost pridobitve posebne odločbe za nazaj. V nasprotnem primeru so namreč v slabšem položaju od tistih izbrisanih, ki so pridobili dovoljenje za stalno prebivanje in katerim so bile dopolnilne odločbe izdane že na podlagi odločbe Ustavnega sodišča. Zakon določa triletni rok za vložitev prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje, postopke bodo individualno vodile upravne enote.

Predlagam, da Državni zbor predlagani zakon sprejme, če ne iz etične zaveze do ljudi, ki jim je pred 18 leti novonastala država storila krivico, pa iz spoštovanja do slovenske Ustave. S tem zakonom ničesar nikomur ne podarjamo, ne odškodnin ne državljanstev ne volilne pravice. Odpiramo

zgolj pravno korektno in po mnogih letih edino možno pot za ureditev statusa ljudem, ki so bili pred mnogimi leti protipravno izbrisani. Nič več in nič manj. Da to počnemo 18 let po izbrisu in 7 let po tem, ko nam je popravo kršitev človekovih pravic naložilo Ustavno sodišče, je dejstvo, ki govori samo zase. Je dejstvo, ki obsoja nadaljnje sejanje populizma o špekulantih in vojnih zločincih, obsoja vzbujanje netolerance ter strašenje ljudi z milijonskimi odškodninami. Upanje umre zadnje. Želim si spodobne in dostojne razprave.

Prav tako predlagam, da Državni zbor sprejme sklep, da se zaradi obsega sprememb pripravi tudi uradno prečiščeno besedilo zakona, ki ga zbor potrdi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku, gospodu dr. Vinku Gorenaku, za predstavitev poročila odbora.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje je na 14. seji 13.1.2010 ter na 1. nadaljevanju 14.1.2010 ter na 2. nadaljevanju 3.2.2010 obravnaval omenjeni predlog zakona, ki ga je predložila Vlada v postopek. Kolegij predsednika Državnega zbora je na 46. seji 4. decembra 2009 sklenil, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.

Članice in člani odbora so imeli gradivo, to je predlog zakona in mnenje Zakonodajno-pravne službe. K predlogu zakona so bili za obravnavo na matičnem delovnem telesu vloženi amandmaji Poslanske skupine SDS z dne 6.1.2010 in poslanskih skupin koalicije z dne 7.1.2010.

Še pred pričetkom druge obravnave predloga zakona je poslanec mag. Branko Grims v imenu Poslanske skupine SDS predlagal, da se razprava in odločanje o predlogu preloži na eno od naslednjih sej. Razlog, seveda, predstavitev javnih mnenj, vezanih na to. Odbor tega predloga ni sprejel.

Predstavniki predlagatelja so okvirno povedali to, kar smo pravkar slišali. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v nadaljevanju predstavila stališče Zakonodajno-pravne službe. Nastopili sta tudi gospa Neža Kogovšek iz Mirovnega inštituta in Marjana Učakar iz Amnesty International.

V zadnjem nadaljevanju sta nastopila tudi nekdanji minister za notranje zadeve Andrej Šter in mag. Slavko Debeljak, ki sta osvetlila okoliščine tako imenovanega izbrisa oziroma dogajanja v zvezi s tem. V razpravi so se posamezne članice in člani odbora zavzeli za popravo krivic. Koalicijski poslanci so zagovarjali sprejem zakona v predloženem besedilu, opozicijski pa so mu nasprotovali.

Odbor je sprejel amandmaje poslanskih skupin SD, Zares in DeSUS ter LDS k 1. členu, k 1.A., 1.B., 1.C., 1.Č in 1.D členu ter k 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. in 10. členu. Odbor ni

sprejel amandmaja Poslanske skupine SDS. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval tudi o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje, zakon z amandmaji tudi priložen poročilu.

Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima gospod Vito Rožej v imenu Poslanske skupine Zares.

VITO ROŽEJ: Spoštovani predsedujoči, gospa ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

Danes bomo v tem visokem zboru ponovno govorili o izbrisanih - posameznikih, ki jim je bilo 26. februarja leta 1992 nezakonito odvzeto stalno prebivališče, kot je to ugotovilo Ustavno sodišče Republike Slovenije. Ti posamezniki, o katerih bomo govorili danes, so bili stalni prebivalci naše države že v času osamosvajanja. Bili so tudi med tistimi, ki ste bili, ki ste takrat že bili polnoletni, povabljeni k temu, da soodločate o nadaljnji usodi in osamosvajanju Slovenije. Posledice izbrisa pa so bile hude: izguba službe, zdravstvenega zavarovanja, socialnega varstva, dostopa do izobraževalnega sistema in še bi lahko naštevali. Mnogi izmed danes omenjenih so bili izgnani, za seboj so morali pustiti družinske člane, ki so bili slovenski državljani, niso se smeli vrniti v Slovenijo in podobno. Ne samo Ustavno sodišče tudi seveda mnogi med nami označujemo ta izbris za diskriminatoren in nezakonit ukrep predvsem pa za hudo kršitev človekovih pravic, večjo kot katerakoli druga kršitev človekovih pravic, ki jih je ta naša država v svojem kratkem obstoju naredila. V pol leta po razglasitvi samostojne države se je življenje izbrisanih korenito spremenilo, seveda govorimo samo o osebah iz drugih republik bivše skupne države. Posamezniki so si morali kasneje začeti urejati svoj status kot vsi ostali tujci, ki so v Slovenijo šele vstopili. Drugim tujem, ki so imeli dovoljenje za stalno bivanje v Sloveniji že pred razpadom bivše skupne države, se je pa ta status avtomatično prenesel tudi v obdobje po osamosvojitvi. Novonastali položaj je mnoge izmed danes omenjenih zadel šele, ko so recimo želeli podaljšati dokument, ko jih je ustavila policija, ko so želeli nadaljevati šolanje in podobno. Na odločitev države se niso mogli pritožiti, saj jim nikoli ni bila izdana odločba o tem izbrisu. Težko si predstavljamo, kaj vse so ti ljudje morali doživeti. Veliko nam seveda povedo njihove zgodbe. Nekatere izmed njih bodo najbrž danes tudi slišane v razpravi.

V Poslanski skupini Zares smo odločeni, da se krivice tem ljudem popravijo v najkrajšem času in bomo zato predlog zakona seveda podprli. Ministrica je jasno navedla načine in

spremenbe, ki jih ta zakon prinaša. V Poslanski skupini Zares bi želeli ob tem poudariti, da bo najbrž razprava danes pokazala tudi naš odnos do državnih institucij, do ustavnega sodišča in do ustave kot temeljnega akta naše državnosti. Seveda pa tudi naš odnos do individualnih človekovih in državljanskih pravic v odnosu do kolektivne pravice našega naroda, da si sodbo piše sam. Upamo, da bomo danes pisali eno lepših poglavij v tej sodbi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Janez Ribič v imenu Poslanske skupine SLS.

JANEZ RIBIČ: Dober dan. Spoštovani prisotni! Lepo pozdravljam, poslanke in poslance, gospo ministrico!

Razprave o tako imenovanih izbrisanih so povzročile zaostreno politično ozračje in že leta razburjajo javnost. Izveden je bil celo referendum, na katerem so državljani odločno povedali, da ne sprejemajo zakona, s katerim bi urejali zakon za nazaj in dajali odločbe za nazaj. S tem so potrdili mnenje Slovenske ljudske stranke, ki je prva takoj po ustavni odločbi opozorila na nesprejemljivost izdajanja odločb za nazaj brez ugotavljanja dejanskega stanje o dejanskem bivanju teh oseb v Sloveniji. Zaradi tega je takratni predsednik Vlade Rop celo izgnal Slovensko ljudsko stranko iz Vlade. Status v novi državi, pa naj si gre za stalno prebivališče ali za urejanje državljanstva, bi morali po našem trdnem prepričanju in po mnenju mnogih uglednih pravnikov urejati s predpisom enakega ranga, kot smo to urejali ob osamosvojitvi, torej najmanj z ustavnim zakonom, če ne celo s spremembo Ustave. V novi državi smo veljali vsi, tudi sedanji državljani Republike Slovenije, za bivše državljane SFRJ, zato je morala nova država zakonsko določiti za vse, kako se bo uredil njihov in naš status. Tu ni torej nobene diskriminacije, za vse je zakon določil pogoje. Tudi pravno in državno kontinuiteto je bilo treba postaviti. Vse od osamosvojitve dalje se je večkrat poskušal urediti status nekdanjim državljanom SFRJ, ki so prebivali na ozemlju Slovenije in ki si kljub temu, da so bili večkrat pozvani, nekateri niso želeli urediti novega statusa v novi državi. Nedopustno je tudi, da bi dovoljenje za bivanje v naši državi dobili nekdanji agresorji. V razpravi o interpelaciji ministrici v tem mandatu se je tudi izkazalo, da na ministrstvu zbrani podatki nikakor ne morejo biti pravilni, da ne rečemo resnični, kar vse kaže na interese nekaterih in na poizkus izigravanja parlamenta kot zakonodajalca v naši ustavni ureditvi.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke se sprašujemo, ali ta vlada odreka legitimnost in legalnost sklepov takratni osamosvojitveni vladi in skupščini Republike Slovenije.

Dne 16. 9. 1992 je takratna vlada sprejela sklep, da se šteje kot pogoj takrat zahtevanega triletnega bivanja po 16. členu Zakona o tujcih dejansko bivanje vsem, ki so takrat dejansko bivali v Sloveniji, tudi pred 26. 2. 1992, torej pred datumom, ko so začele veljati odločbe zakona o tujcih, ki naj bi bile sporne. Predlog zakona, ki je pred nami, sicer predvideva individualne postopke odločanja o dovoljenjih za stalno prebivanje izbrisanim, torej njihovo individualno obravnavo, ki se začne na prošnjo posameznika. Hkrati pa predvideva izdajo posebne odločbe, s katero se šteje, da je imel tujec prijavljeno stalno prebivališče tudi za nazaj, to je od izbrisa dalje. To ni v skladu z zakonom o upravnih postopkih. To je pravno nedopustno in dejansko nemogoče in realno, ker ne moreš vzpostaviti nekega statusa za nazaj. Očitno je, da se želi s tem ustvariti pravični temelj, na podlagi katerega bodo lahko te osebe terjale odškodnine od države. To odkrito povejte, da bodo državljani vedeli, kakšne so posledice vašega zakona. Tudi prepričevanje, da so v zakonu določbe, iz katerih izrecno izhaja, da izdana dovoljenja za stalno prebivanje ali posebne odločbe po tem zakonu ne pomenijo izpolnjenega pogoja dejanskega življenja v Republiki Sloveniji v postopkih za pridobitev državljanstva Republike Slovenije, verjetno ne bodo zdržale pred presojo Ustavnega sodišča, če upoštevamo, kako je leta 2002 presodilo Ustavno sodišče.

Iz vseh naštetih razlogov poslanci Slovenske ljudske stranke ne bomo podprli sprejetega zakona, čeprav želimo, da bi status tem ljudem in njihovim otrokom enkrat dokončno uredili. Če bi to uredili s konsenzom in s sprejetjem ustavnega zakona, za katerega je potrebna soglasnost vseh parlamentarnih strank, bi tako imenovani izbrisani in tudi naši državljani spoštovali to rešitev kot najbolj pravično, kot edino možno in ustavno dopustno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Anton Urh v imenu poslanske skupine DeSUS.

ANTON URH: Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana gospa ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini DeSUS podpiramo predlog zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav, naslednic nekdanje Socialistične federativne Republike Jugoslavije v Republiki Sloveniji. Po naši oceni je zdaj resnično skrajni čas, da naša država popravi storjene krivice in po osemnajstih letih uredi status tistim izbrisanim, ki si tega še niso sami uredili. Tako bodo izbrisani po vložitvi vloge in ob izpolnjevanju zakonskih pogojev in v individualnem postopku lahko pridobili dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji za naprej ter s posebno dopolnilno odločbo legalizacijo njihovega bivanja v Sloveniji od izbrisa dalje. Predlagani zakon v skladu z odločbo Ustavnega sodišča opredeljuje pojem dejanskega bivanja

ter izrecno govori, da se ugotovitev bivanja ne šteje za pridobitev državljanstva. Izrecno tudi določa, da statusa ne more dobiti oseba, ki je bila obsojena genocida, zločinov proti človeštvu ali vojnih grozodejstev ter tudi ne tiste osebe, proti katerim teče kazenski postopek zaradi katerega od naštetih kaznivih dejanj. Kot korektno ocenjujemo tudi določbo, da se mora izbrisani, ki trenutno ne živi v Sloveniji, bila pa mu je odobrena prošnja za stalno bivanje v Sloveniji, stalno naseliti v roku enega leta. Predvidevamo lahko, da bomo danes ponovno priča zgodbam o enormnih odškodninah s strani opozicije, zato bi v Poslanski skupini DeSUS radi spomnili, da je bilo vloženih 52 zahtevkov za odškodnine, ki so jih sodišča polovico zavrnila, nobena odškodnina pa še ni pravnomočno dosojena.

Zaradi navedenih rešitev, ki jih ponuja predlog zakona in jih ocenjujemo za dobre, bomo, kot že rečeno, v Poslanski skupini DeSUS predlagani zakon podprli. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Zmago Jelinčič Plemeniti, v imenu Poslanske skupine SNS.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Lep pozdrav vsem skupaj!

Izbrisa ni bilo. In tako tudi izbrisanih ne more biti. Bile so zakonske rešitve, za katere je bila Republika Slovenija na vseh mednarodnih forumih pohvaljena, češ, tako dobre ureditve še ni bilo na svetu. Kar na lepem, čez določen čas, se je zgodilo to, da se je koalicija odločila, da bo zamrznila svoj odnos do domovine, da se bo obrnila stran in da bo v želji po čim večji politični podpori nekaterih, kajti ta številka tako imenovanih izbrisanih raste iz dneva v dan, da jim bo, v želji, da tisti ljudje dajo glas koalicijskim strankam, dala vse, kar bodo hoteli. Dala jim bo denar, dala jim bo pozicije, dala jim bo službe in še opravičila se jim bo v imenu naše skupne domovine. V Slovenski nacionalni stranki ne pristajamo na to in nikoli ne bomo pristali na to. Tudi tistih približno 200 tisoč državljanov Republike Slovenije, ki so si uredili svoj status, mislim, da se zdaj počutijo izigrane in oklofutane. Konec koncev so se ljudje odločili za pravno pot in jo potrdili, zdaj jim koalicija to jemlje in jih prikazuje kot bedake, ki niso znali špekulirati, tako kot je tistih najprej 6 tisoč pa 8 tisoč pa 12 tisoč pa 20 tisoč pa 25 tisoč pa 28 tisoč in čez mesec dni zagotovo kakšnih 30 tisoč, odvisno od tega, kje ima kdo prijatelje in kakšne prijatelje ima. Mislim, da se tudi ti ljudje čutijo ogoljufane, kajti še huje se čutijo ogoljufane tisti državljani in tisti ljudje, ki živijo pri nas, ki nimajo kaj jesti, ki nimajo službe, ki ne morejo plačevati šolnin za svoje otroke, ki ne morejo plačati elektrike, ki si ne morejo plačati gretja, ki se jim nad glavo podira hiša - ampak to nikogar ne briga. Tudi tisti, ki so jih gospodje iz

koalicijskih strank in v povezavi s koalicijskimi stranki pripeljali na beraško palico, tudi to ni pomembno. Ti ljudje so izbrisani. To so tisti, ki bi jim morali pomagati, ne pa ne vem komu, špekulantu, goljufu in komu še vse, ki poskuša na račun današnje Slovenije pridobiti. So primeri, kjer so se zgodile krivice. Ampak tiste primere se rešuje ad personam. Ampak koalicija ni za to, kajti potem bi se pokazalo, da je bilo zlorab, napak in tega zelo zelo malo. Treba je to po dolgem in po čez in po možnosti še popljuvati državo. Konec konce, ko Pahor dela novo SHS, pa ne vemo, kam je tukaj vtaknil Slovence, zagotovo na zadnje mesto, kot ga poznamo, v tem primeru je jasno, da bo poskušal narediti vse, da se bodo zrinili skozi tudi ni takšni zakoni, po katerih se bomo spet klanjali levo-desno-gori-doli. Pričakujem, da bodo v naslednji rundi koalicija in njene stranke vložile zakon, da imajo tudi italijanski fašisti in nacisti in tisti pripadniki wermachta, ki so v drugi svetovni vojni harali po Sloveniji gori-doli, neke pravice. Tudi tisti so bili tukaj tri leta. Seveda so bili, še več kot tri leta. A zdaj bomo še njim priznali. Saj jim že priznavamo vse mogoče, saj Vlada si ne upa nič reči, niti Italijanom, niti Avstrijcem, niti Madžarom, še najmanj pa Hrvatom. Na Hrvaškem se tak zakon nikoli ne bi sprejel, ker navkljub vsemu, navkljub temu, da se ne strinjam z njihovo politiko - oni cenijo svojo domovino. Naša koalicija je pripravljena domovino popljuvati. Noben problem ni, ko se pišejo peticije za odpravo Slovenske vojske, tako kot so se pisale bele listine ob napadu JLA, pa v glavnem to delajo isti ljudje. In ta ista družčina danes poskuša slovenskim državljanom dati klofuto .../Opozorilni znak za konec razprave./... in jih ponižati pred vsemi tistimi, ki so nas nekoč hoteli potolči.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Anton Anderlič, v imenu Poslanskega kluba LDS.

ANTON ANDERLIČ: Spoštovani!

Pisalo se je 26.2.1992, ko je tedanja Demosova vlada, prva demokratično izvoljena, naredila napako, nekateri pravijo, zločin in podobno. Napaka, ki je prizadela mnoge ljudi, številka se je ustavila na 25 tisoč 761 osebah. Minilo je obdobje za eno polnoletnost od takrat. Bil je veliko poskusov, veliko javnih polemik o tem, kaj storiti, kako storiti, da bi ta madež popravili. Politične volje in predvsem zadostnega števila glasov v parlamentih na različnih zasedanjih ni bilo, da bi to storili. Ni treba naštevati odločb Ustavnega sodišča, priporočil mednarodnih organizacij, zahtev človekoljubnih organizacij in raznih nevladnih organizacij, ki so tako rekoč kulminirale tudi na letošnjem Svetu Združenih narodov za človekove pravice v Ženevi pred kratkim, ko je vendarle posijalo na koncu tunela nekaj svetlega, ko smo lahko tej organizaciji predstavili, da končno

rešujemo vprašanje, staro 18 let. Gre za demokratične, civilizacijske pridobitve, ki jih mora vsaka država, ko spozna krivico, ko spozna napako, tudi popraviti ter ravnati odgovorno. In verjamemo, da danes ne bodo prevladale vse tiste diskusije, ki so se pojavljale in se pojavljajo, delijo državljanke in državljane Republike Slovenije na tiste, ki so zavedni, ki kažejo s prstom na domnevne izdajalce, kolaborante in podobne, ki so se znašli na tem spisku, in na tiste, ki mislimo, da vsak tisti, ki ni bil procesiran, ki ni bil pred sodiščem, ki ni bil obtožen, za katerega ni nobenih dokazov, se ne more obravnavati na tak način, kot se to dela tukaj. Govori se o tem, kako bodo obubožani naši otroci in naslednje generacije zaradi domnevno izplačanih odškodnin, ki naj bi jih povzročilo naše dejanje, torej dejanje tistih, ki bomo danes, sem prepričan, sprejeli ta zakon. Ne, še tista ena sodba, ki je bila v neki fazi pozitivna, je na višji instanci bila razveljavljena. Torej, ni te nevarnosti. Vsekakor pa v pravni državi velja, da je pri popravi krivic mogoče na tak ali drugačen način, na moralen, materialen ali kakršenkoli drugi način popraviti krivico, ki se nekemu zgodi. Ali je mogoče, da še danes tisti, ki so bili naši sodelavci, sosednje, znanci, itd., po enem celem polnoletnem obdobju za nekega človeka nimajo urejenih pravic? Ali je mogoče brati eno samo odločbo Ustavnega sodišča ali katerakoli drugo priporočilo mednarodnih institucij drugače, kot da je skrajni čas, da nekaj storimo mi sami in nihče drug tega ne more storiti? Lahko verjamem, da je bil potreben čas in da se bodo tisti, ki ne verjamejo, ki dvomijo, ki še celo danes mislijo, da gre za zaroto tistih, ki popravljajo krivico, ne pa za zaroto tistih, ki so to povzročili, da bodo vendarle spoznali, da je človeško dostojanstvo, da so demokratične pridobitve, da je pravica in dolžnost tistih, ki imajo oblast v rokah, da popravijo vse tisto, kar je treba popraviti, če že je preteklo kljub temu predolgo časa.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije ni nobenega dvoma. V vsem času, odkar smo sodelovali pri teh procesih, smo dajali glas za pozitivne rešitve. In tudi danes ga bomo.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Miran Potrč, v imenu poslanske skupine SD.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospa ministrica, državni sekretar, predsedujoči!

Minilo je 18 let, odkar je bil 26. 2. 1992 izvršen nezakoniti izbris cirka 25 tisoč prebivalcev Republike Slovenije iz registra stalnega prebivalstva. Nezakonitost je nekajkrat ugotovilo Ustavno sodišče, najprej leta 1994, popolnoma nesporno pa posebej leta 2004. Nezakonito ravnanje je bilo povzročeno s tem, da smo tujcem, se pravi osebam, ki so bili državljani bivše SFRJ ob nastanku svoje lastne samostojne in neodvisne Slovenije in niso zaprosili za

slovensko državljanstvo Slovenije, da si status tujca pridobivajo na novo, ne pa tako kot vsi drugi, ki so bili tujci drugih držav in brez posebne trnove poti, na katero so se morali podati. V takih pogojih je Ustavno sodišče ugotovilo, da so bili diskriminirani in zato obravnavani nezakonito, kar je povzročila odločitev v letu 1990 ob sprejemu Zakona o tujcih. Da bi realizirali svojo namero, je danes jasno in potrjeno tudi s strani predstavnikov takratne oblasti na seji matičnega delovnega telesa, da so bili veljavni dokumenti tem osebam preluknjani, da niso imeli nikakršnih dokumentov za bivanje v Sloveniji, da so morali začeti trnovo in dolgotrajno pot pridobivanja statusa tujca na novo, kar je pomenilo najprej tri leta začasnega prebivanja, seveda s pogoji, ki so za to bili potrebni, iskanje dokumentov od svojih bivših republik, sedanjih držav, ki so bile v vojni, in podobno.

Ta dejstva danes niso več sporna in mislim, da smo jih zadnjič na seji matičnega delovnega telesa kot nesporna ugotovili. Zato poslanke in poslanci Socialnih demokratov pričakujemo, da se bo to ob odločanju o predlaganem zakonu upoštevalo in da bomo končno danes zakon sprejeli. Pri tem naj vnaprej povem, da so predlogi, ki jih je kot amandmaje predlagala opozicija, enaki, kot je v njih govorila vsa leta nazaj ob tako imenovanem ustavnem zakonu. Problem ustavnega zakona ni forma, ampak vsebina. Z njim se namreč želi izrecno izničiti vsebina ugotovitev Ustavnega sodišča. Danes pa je glede teh opozoril opozicije jasno, upam, vsem naslednje: da niso točna opozorila, da se bo delalo "on blok", ne pa individualno. Nedvomno je, da se bodo upravičenja po zakonu ugotavljala individualno, pod v zakonu točno določenimi in tudi strogimi pogoji. Ta trditve opozicije je torej neresnična.

Drugo. Ni res, da se bodo na podlagi zakona delile odškodnine. Zakon ne predvideva nobenih odškodnin in tudi vsi doslej vloženi zahtevki za odškodnine so bili zaradi zastaranja ali ker zahteva ni imela pravnega temelja doslej zavrženi. Vsi strahovi o milijonskih odškodninah in škodi za državo so postali za vse objektivne udeležence procesa odločanja izmišljeni in strašenje z neresnicami.

In končno. Neresnične so tudi trditve, da bodo dobili pravico ljudje, ki so organizirano in dokazano delovalo priti interesom naše države, skratka okupatorji in špekulanti, kot so jih doslej radi imenovali v delu opozicije. Gre torej za korekten predlog in bi bilo prav, da ga v Sloveniji končno sprejmemo.

Naj povem še dvoje. Besedilo zakona, kakor ga je določilo matično delovno telo, je v celoti v skladu z mnenji Zakonodajno-pravne službe, amandmaji opozicije pa vloženi na podlagi vsebine prejšnjega, po vsebini neustavnega, zakona, kakor so ga predlagali. Celo tako so amandmaji vloženi, da so

ponekod pozabili datume spremeniti, pa so uporabili kar stare datuma izpred nekaj let.

Ne gre za prestižno razpravo, ampak da se končno popravijo krivice, ki jih je storila leta 1990 in leta 1992 takratna Demosova oblast... .. /Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala. Besedo ima gospod mag. Branko Grims v imenu Poslanske skupine SDS.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani! Vsem zbranim prav lep pozdrav in dovolite, da začnem s tistim, kar sem nekoliko pogrešal na začetku te seje.

Danes je namreč 8. marec, dan žena. Zato dovolite, da v svojem imenu, v imenu Slovenske demokratske stranke, torej SDS, in prepričan sem, vseh nas v tem Državnem zboru, iskreno čestitam vsem ženam ob njihovem mednarodnem prazniku! Med njimi seveda tudi vsem kolegicam poslankam, gospe ministrici, gospe sekretarki Državnega zbora in tudi vsem tistim ženam v službah Državnega zbora, ki morda niso opazne, vendar s svojim delom tudi na ta nad omogočajo, da ta seja poteka!

Je pa to dan, ko bi zagotovo v državi, ki spoštuje vrednoto domoljubja, morali imeti eno skupino žena še posebej v mislih. To so žene padlih v vojni za Slovenijo. Vsako leto jih srečam ob različnih praznovanjih ob spominu na dogodke izpred sedaj že skoraj dvajsetih let. Vsako leto. One pač pogrešajo ljudi, ki so za to državo dali največ, kar so sploh lahko. Marsikdo je dal tudi svoje zdravje, marsikdo je izgubil koga, ki ga je poznal.

In vprašajmo se, kakšno darilo je ob 8. marcu pripravila ta koalicija tem ženam. V Poslanski skupini SDS smo pripravili amandma, ki je bistven in sega v samo jedro te zgodbe, ga razgalja. In izključuje iz možnosti, da bi uveljavljali pravice, kakršnekoli odškodnine, pravice za nazaj, vse ostalo, izključno tiste, ki so Slovenijo napadli z orožjem oziroma špekulante. Samo njih. To je kategorija, za katero smo celo ravnokar v tem Državnem zboru slišali, da je v tej skupini sploh ni. In vendar je bil ta amandma, ki bi bil edino logičen, edino človeški in do teh žena tudi edino spoštljiv, na odboru zavržen. Danes bo koalicija imela popravni izpit. Jaz upam, da ga bo uresničila in bo glasovala za amandma poslanske skupine SDS in iz možnosti za uveljavljanje pravic za nazaj, za uveljavljanje odškodnin, za uveljavljanje bonitet po tem zakonu izključila vsaj tiste zadnje okupatorje pod rdečo zvezdo, ki so Slovenijo napadli z orožjem oziroma špekulante. To ne samo, da dolguje ženam padlih v vojni za Slovenijo, to bi bilo tudi darilo vsem tistim novim državljanke, ki so leta 1991 želele spoštovati pravni red te države in so se odzvale same in v imenu svojih otrok, svojih družin uredile vse potrebno bodisi za začasno bodisi za stalno prebivanje ali državljanstvo za svoje družine. In marsikdo od teh je bil kasneje zasramovan, celo izpostavljen grožnjam ali

fizičnemu nasilju tistih, ki so danes kot neke žrtve, tako imenovani izbrisani, agresorjev torej.

Spomnil bi vas na primer, ki ga je zelo lepo opisal gospod Alijeski prav v tej dvorani Državnega zbora na prvi javni predstavitvi mnenj, ko je povedal, kako so ga zmerjali z izdajalcem nekateri srbski oficirji, danes na čelu izbrisanih na tistem delu Gorenjske, in kako so napovedovali, da bodo pobili njega in vso njegovo družino. Ker je storil tisto, kar je izhajajo iz pravnega reda in je pač uredil status zase in za svojo družino. In takih primerov je bilo kasneje predstavljenih še veliko.

Ne nazadnje dolgujete sprejetje tega amandmaja vsem tistim ženam v Sloveniji, ki so skupaj s svojimi možmi in sinovi soustvarjale to samostojno državo Slovenijo. In poseben razlog, ki to še dodatno utemeljuje, je, da se ta zakon v tej obliki, kot je, sploh ne bi smel pojaviti pred Državnim zborom, ker tako kot tranzicijska levica in njena ideologija temelji na laži. V njem namreč piše: "Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun." Lepo vas prosim! Na osnovi tega zakona bodo nastali stroški za izvedbo postopkov /opozorilni znak za konec/, za kontrolo postopkov, za vse morebitne pritožbe, za vse tožbe na sodiščih, na koncu za izplačilo odškodnin in še za uveljavljanje pravic za nazaj, kar je vsota, ki lahko bistveno preseže tiste formalne odškodnine. In zato je sprejetje tega amandmaja, ki smo ga danes vložili, simbolno in zelo pomembno dejanje.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členih in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 5. 3. 2010. Vsi vloženi amandmaji, razen amandmaja k 4. členu predloga zakona, so vsebinsko povezani z amandmajem k 1. členu predloga zakona, zato bo zbor hkrati z razpravo ob 1. členu opravil tudi razpravo o vsebinskih povezanih amandmajih, to je amandmajih k 2., 3., 7. in 8. členu, nato pa bomo opravili še razpravo o 4. členu predloga zakona.

V razpravo dajem 1., 2., 3., 7. in 8. člen ter amandmaje Poslanske skupine SDS k tem členom. Želi kdo razpravljati? Prijava teče. Gospod Anton Anderlič, imate besedo.

ANTON ANDERLIČ: Bom očitno moral še enkrat...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Anton Anderlič, imate besedo. Ampak, ne to.

ANTON ANDERLIČ: Katero? Tisto, od prej.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Tisto, zakaj ste se prej javili. Izvolite.

ANTON ANDERLIČ: Ja, seveda. Verjetno se bom moral še enkrat pri tem oglasiti, ker tako ali tako gre za več členov.

Uvodoma je treba povedati, da je pri vseh amandmajih tako rekoč besedilo osnutka ustavnega zakona predstavljeno na malo drugačen način in želja, da se na ta način popravijo ti člani. Če bi bilo to sprejemljivo in če bi ti amandmaji urejali stvari na ustrezen način, potem bi to že zdavnaj bilo urejeno tudi po vaše. Kako je potem mogoče danes sprejeti te amandmaje? Po mojem ne, zato jih tudi ne bom podprl.

Rad bi kljub vsemu povedal, da bi bili tudi argumenti za zavrnitev amandmajev, povezanih s tem amandmajem, bolj razumljivi. Govorite o tem, da smo dolžni nekaterim sprejeti amandmaje. Resnica je obratna. Državni zbor je dolžan urediti ta vprašanja. In ni res, da je bilo 5360 otrok sovražno nastrojenih proti novonastali državi Sloveniji. Ni res in ni dokazov za to, da je bilo 10 tisoč 896 žensk v vrstah, ki so se borile ali špekulirale na račun nove države Slovenije. Zato seveda po vsem tem času je vendarle mogoče slediti razpravam, ki so bile na Svetu Združenih narodov za človekove pravice v Ženevi v februarju mesecu tega leta, kjer je bilo nesporno pozdravljeno dejstvo, da Slovenija uresničuje tiste zahteve iz odločb Ustavnega sodišča in tudi splošne norme, standarde, ki veljajo v demokratičnih državah, ki veljajo v civiliziranem svetu, in to je, da popravljajo krivice, če so bile storjene, v tem primeru so bile, in dokončno urejajo nekatera vprašanja.

Bilo je mnogih osebnih zgodb in usod. Tudi na Odboru za notranjo politiko, ko smo obravnavali zakon v drugem branju, je bilo nekaj takšnih predstavljenih. Pa na drugi strani grobo zavračanje, etiketiranje diskvalifikacije, češ, kaj se pa greste, saj mi že vemo, so nam povedali razno razni ljudje, kaj vse so nekateri počeli. Kot rečeno uvodoma, ker se ti amandmaji praktično ponavljajo iz nekaterih prejšnjih predlogov ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in tudi nekaterih drugih predlogov, tega ne bom podprl. Tudi zaradi tega, ker je v pravni stroki, po vsem tistem, kar smo lahko slišali v zadnjih desetih letih, da so o istem vprašanju trije, štirje, pet pravnikov mislili povsem drugače in so zapisani mnogi elaborati, bili so vključeni mnogi strokovnjaki, če so se pred časom še ta mnenja razlikovala, potem ob tem zakonu lahko beremo, da ti nekateri isti, pa tudi drugi pravniki, menijo, da je to ustrezen odgovor na zahteve iz odločbe Ustavnega sodišča in drugih zahtev glede urejanja tega vprašanja. Zato verjamemo, sam verjamem, ker govorim v svojem imenu, ko razpravljam o tem amandmaju, da je dozorel čas, ko lahko brez teh amandmajev ta zakon podprem.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Miran Potrč.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa. 26. junija 1991 je takratna tridomna skupščina sprejemala pomembno zakonodajo, zakonodajo pomembno za osamosvojitve Slovenije. Med drugimi so bili tudi zakoni, ki so urejali statusne pravice državljanek in državljanov Slovenije in ljudi, ki so do samostojnosti, neodvisnosti Slovenije živeli v takratni skupni državi in so se imeli po naši zakonodaji možnost odločati, ali sprejmejo državljanstvo nove samostojne slovenske neodvisne države brez vsakih pogojev, z edinim pogojem, da so takrat na dan plebiscita prebivali v Sloveniji, in z zahtevo oziroma prijavo, da si slovensko državljanstvo želijo. V tistem času se je sprejemal tudi zakon o tujcih, ki je tujcem, ki so bili državljani drugih, da rečem poenostavljeno, evropskih držav, ne pa držav, ki so že ali so bile v teku nastajanja iz bivših republik nekdanje SFRJ, dajali pravice kakršne so bile 26. junija zatečene. Ni jim bilo treba ne prijaviti ne stalnega bivališča, ne statusa tujca, obdržali so status, kakršnega so imeli. Tretja skupina državljanov pa so bili tisti, ki se niso prijavili za sprejem slovenskega državljanstva samostojne neodvisne države, ampak so želeli postati v tej državi tujci, z državljanstvom bivših republik nekdanje SFRJ, ki so zdaj tudi postajale države. Za te je tekla takrat v parlamentu razprava, za te je bilo ugotovljeno, da bi bilo napačno, če bi se jim postavljali neki posebni pogoji in da mora biti njihov status urejen na enak način kot za druge. In temu tudi ni nasprotovala tudi takratna Demosova vlada. Nasprotovala pa je večina poslank in poslancev, takrat še delegatov v zborih slovenske skupščine in amandmaja, ki bi to vprašanje uredil, večina ni sprejela. Kasneje je še tekla razprava in predlagano je bilo, da se ta vprašanja ustrezno statusu uredijo v posebnih medsebojnih sporazumih med državami, ki so nastajale na območju bivše Jugoslavije. Na žalost taki sporazumi niso mogli biti sklenjeni brez krivde Slovenije, ker je prišlo do vojnih razmer, posebej na območju Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, in to z zelo zelo tragičnimi posledicami. Na tej podlagi je nastala pomembna, velika - danes se govori, da he to približno 25 tisoč ljudi - skupina ljudi, ki svojega statusa ni imela urejenega.

Nova zakonodaja jim statusa tujca ni priznala, za državljanstvo niso zaprosili - iz mnogih razlogov. Mislim, da je skrajno krivično, večino njih ali vse razglašati za okupatorja ali špekulante, ker so bili razlogi zelo različni, pravno gledano, in mi smo, gospe in gospodje, pravna država ali bi naj bili. In konec koncev Državni zbor ne odloča samo o političnih, ampak predvsem tudi o pravnih vidikih, in je jasno, da je vsak takrat imel možnost svobodno se odločati za enega od dveh statusov: ali za status državljanstva nove države, za kar se je odločila velika večina, cca 170 tisoč, danes govorimo, ali se odločati za to, da pridobiš v novi državi status tujca, s stalnim prebivališčem, kot si ga imel. Toda država, ne da bi to bilo napisano v zakonu, napisano v zakonu

je bilo dovolj nejasno, da si morajo na novo status pridobiti, je tem ljudem obstoječe dokumente uničevala. Danes vemo, da je to res, ne glede na to, kakšne so bile oblike. Gospod Debelak je sam na zadnji seji matičnega delovnega telesa rekel, da on ve, da so se preluknjali dokumenti, se pravi uničili dokumenti, in je popolnoma nebitvena oblika uničenja, važno je, da so dokumenti bili uničeni, važno je, da so takšni uničeni dokumenti potem onemogočili ljudem, ki naj bi te dokumente imeli, da se v novi državi identificirajo in od njih je bilo zahtevano, da si svoje dokumente pridobijo od države, v kateri so še vedno imeli državljanstvo in ga tudi želeli, vendar je ta država bila v vojni. Čez mejo, da bi si te dokumente uredili mnogi niso mogli, mnogi, ki jim je uspelo čez mejo priti, pa niso mogli nazaj v Slovenijo, ker se niso mogli izkazati z nikakršnim dokumentom, ki bi jim pravico da bivanja v Sloveniji in do stalnega bivališča v Sloveniji dajal. Tako je nastal ta problem, ki bi ga bilo mogoče zelo hitro rešiti, pa ga takratne oblasti - to ni bila samo prva Demosova vlada, ampak tudi kasnejše, niso uredile na ustrezen način. Problemi se zdaj 18 let vlečejo. Jaz upam, da jih bomo danes uredili, ker se je med tem tudi Ustavno sodišče nekajkrat angažiralo in imelo vedno enaka stališča, kako naj se pravice uredijo. Amandmaji, o katerih danes razpravljamo in ki so jih predlagale opozicijske stranke, so na vseh pomembnih vsebinskih točkah v nasprotju z izrecnimi stališči Ustavnega sodišča. So v izrecnem nasprotju, ker postavljajo kot pogoj za to, da bi nekdo pridobil status, njegovo angažiranje v času od 26. februarja dalje, po predpisih, ki so takrat veljali, tudi po predpisih, ki jih je Ustavno sodišče razglasilo v nasprotju z Ustavo. To je prvi pogoj, za katerega je Ustavno sodišče reklo, da je nesprejemljiv.

Drugič. Ustavno sodišče je izrecno reklo, ker je bil izbris 26. februarja 1992 nezakonit, je treba status stalnega bivališča vrniti s tem datumom. Predlogi amandmajev izrecno govorijo o tem, da se s tem datumom status ne sme povrniti, in so na tej drugi točki v izrecnem nasprotju z odločbo Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je zahtevalo, da se pogoji dejanskega življenja v Sloveniji bliže opredelijo in da se postavi rok, ki bo najmanj leto dni zahteval odsotnost iz Slovenije, zato da se status ne bi priznal. Gospodje iz opozicije predlagajo ta rok 6 mesecev, izrecno drugače, kot piše v odločbi Ustavnega sodišča. Postavljene so zahteve, da se že sprejete odločbe, posebej tiste, ki so bile izdane na podlagi tako imenovane 8. točke, Ustavnega sodišča, se pravi, ob posebnem postopku, da se vse te odločbe postavijo pod vprašaj in da se za njih zahteva obnova postopka. To je v izrecnem nasprotju z odločbo Ustavnega sodišča, ki pravi, da je treba tem osebam pravico do stalnega bivališča zagotoviti z datumom 26. februar. In še bi se dalo kaj naštetih.

Gospe in gospodje, predlagatelji amandmajev! Izrecno govorite o vsebini, ki je v nasprotju z odločbo Ustavnega

sodišča. Dobro veste, da to, kar govorim, je res, ni pa demagogija, ki jo boste vi uporabljali in boste povezovali ta zakon z osamosvojitvijo, s težkimi problemi, s katerimi se Slovenija srečuje, z ogromnimi stroški, s pokloni, ki jih bo država dala, vendar to so strahovi, ki se doslej v zadnjih letih vaših razprav niso pokazali kot resnični.

Imamo individualne postopke, vsak bo v skladu s kriteriji zakona preverjen. Nimamo določb o pravici do odškodnine in vse dosedanje zahteve so bile pred sodišči zavrnjene. Da, gospodje. Vi pa pišete, da nikoli nobena odškodnina ne bo mogoča, kar je Ustavno sodišče izrecno ugotovilo, da se mora ugotavljati po sodnih postopkih, ne pa po vsebini zakona. In sodni postopki nam pritrjujejo, saj nobeden od dosedanjih ni bil ugoden za vlagatelje eventualnih odškodnin in še bi se dalo naštevati. Jaz pričakujem, da če že bomo vodili danes razpravo, da jo bomo vodili o dejstvih, da bomo vodili o vsebini predlaganih rešitev, da bomo vodili o amandmajih in kaj zares pomenijo, ne pa, da bo razprava namenjena obtoževanju ljudi, ki že 18 let ne morejo uveljaviti pravice, ki jim jo dalo Ustavno sodišče.

Zaradi tega bomo v Poslanski skupini te amandmaje zavrnil. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Ponovno slišimo isto zgodbo. Da v tej skupini ni tistih, ki so nekoč napadli Slovenijo z orožjem, da torej ni špekulantov v tej skupini. Če je to res, potem je to kronski argument, da boste z obema rokama pograbili naš amandma in glasovali zanj. Ves čas ste to trdili. Mi pa opozarjamo, da je ta trditev, ki jo ves čas ponavljate, neosnovana, očitno neresnična. So. In vi to dobro veste. In zaradi tega bežite pred tem amandmajem kot hudič pred križem. Zaradi tega, ker bi ta amandma izločil tiste, ki so napadli Slovenijo z orožjem oziroma špekulante.

Prej je eden od predgovornikov iz vrst sedanje koalicije povsem zmotno dejal, da je to, kar se predlaga, povsem enako, kot je bilo z ustavnim zakonom, ki smo ga nekoč dali kot izhodišče in opozorili, da je bilo to mišljeno kot izhodišče za dogovor za iskanje konsenza, saj smo se zavedali, da je za to potrebna dvotretjinska večina, vendar ves čas naleteli na gluha ušesa. Kajti tisti trenutek, ko bi bodisi ustavno ali neko drugo pravno sito presejalo, bi na situ ostali tisti, ki so napadli Slovenijo z orožjem. In za te v resnici vam gre, za kupovanje volilnih glasov. Ustavni zakon, kot smo ga nekoč mi predlagali, je namreč predvideval možnost popolne izločitve odprave vseh možnih načinov uveljavljanj odškodnin za nazaj, in to za vse kategorije. Možna bi bila tudi pavšalizacija. Tudi o tem smo se enkrat pri enem od prvih osnutkov ustavnega zakona tudi pogovarjali. Pavšalizacija, če bi bil tisti znesek

nižji, kot je povprečen znesek enega sodnega postopka na sodišču, bi bila z vidika narodnega gospodarstva seveda racionalna rešitev. Ampak v vsakem primeru je bil temelj ustavnega zakona tisti, ki posega v jedro zgodbe in ki ga danes ponavlja tudi ta amandma. Izločili bi tiste, ki so Slovenijo napadli z orožjem, okupatorja, torej. Če boste ta amandma zavrnila, potem bo ostalo očitno, da gre izključno za to, da se prvič v zgodovini nagrajuje okupator oziroma sodelavce okupatorja. Kaj bo to za seboj pustilo si lahko komaj predstavljamo. To bo precedenčen primer, ki bo zagotovo zanimal tudi vse druge za nazaj. Jaz osebno upam, da se to ne bo storilo. To bi bil precedenčen primer, namreč nagrajevanje okupatorjev, ne samo za Slovenijo, ampak za celotno demokratično Evropo in ves demokratični svet. Zaradi tega trdim, da bi tak amandma, ki izloči izključno tiste, ki so Slovenijo napadli z orožjem, prestal tudi načelo tehtanja ustavnih pravic ob njegovem sprejetju na Ustavnem sodišču Republike Slovenije. Nikoli nisem v nobeni odločbi Ustavnega sodišča prebral, da Ustavno sodišče zapoveduje, da je treba nagraditi okupatorja in vse tiste, ki so nekoč najprej poslali svoje družine v matične republike in pri tem jih seveda niso odjavili. To je bila za povrh vsega celo kršitev takratne zakonodaje. Zato je, mimogrede, tako veliko število žensk in otrok med tako imenovanimi izbrisanimi. Potem so napadli Slovenijo z orožjem, se osramočeni umaknili, ker so bili poraženi in se potem čez nekaj let spet vrnili, potem pa pod krilatico obračunavanja z vsem, kar je pomenila slovenska samostojnost, ker je bilo treba obračunati z nosilci osamosvojitve, začeli dvigovati svojo glavo. Zadnja njihova domislica, ki smo jo lahko sedaj kar nekajkrat zasledili, da bi morali celo kazensko obračunati z vsemi, ki so jih spravili v ta položaj. Sedaj, ne vem, koga mislijo, tiste, ki smo se borili v vojni za Slovenijo, tiste, ki so korektno na osnovi takratne zakonodaje in podzakonskih aktov izvajali svojo službeno nalogo v okviru pravnega aparata države Slovenije? Tisti, ki so sprejemali politične, druge rešitve, ne vem koga vse, ampak kaj takega, oprostite, svet še ni videl. To je pravi presedan, ki ga dobesedno ni mogoče drugače razumeti kot izključno tako kakor sem osebno prepričan, da je že od začetka jedro te zgodbe, institucionalen poizkus ponižanja osamosvojitve Slovenije kot celote in vseh, brez izjem, na levici, desnici, ultra levici, kjerkoli, ki smo iskreno gradili to državo. In potem se iz tega potegne tisto za lase privlečeno krilatico, da je itak to kar imamo samo nadaljevanje vsega, kar je bilo po II. svetovni vojni. S Hudo jamo ta država nima prav nič skupnega, ampak predstavlja njeno nasprotje, to samo mimogrede, ko gre za vprašanje človekovih pravic. V nasprotju z ustavnim zakonom, ki je izključeval možnosti odškodnin, pri čemer ne razumemo mi kot odškodnine samo tiste formalne, ki jih dosodi sodišče, ampak tudi uveljavljanje drugih pravic za nazaj. Še enkrat opozarjam, ta

znesek je lahko mnogo večji kot pa so tiste formalno dosojene odškodnine. Predstavljajte si samo razliko v nekaterih pravicah med Slovenijo in drugimi nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, recimo kakšno plačo ali penzijo. Če bo kdo to lahko uveljavljal za nazaj, bo to zelo zanimivo in to bo obremenilo ne samo to generacijo, še dve generaciji naprej ob tem, ko ste že sicer zapufali to ubogo Slovenijo za 6,3 milijarde evrov v enem samem letu in se v takih okoliščinah, ko se ob tem, ko ste zapufali Slovenijo za 6,3 milijarde evrov in še povečali število nezaposlenih za 40 tisoč lotevate takih projektov pa še kakšnega drugega, ki gre tudi mimogrede zelo lepo v ta kontekst. V javnosti se skoraj ne govori o tem, kako je pomembna tista pogodba, ki jo je šla sedanja vlada vključno s predsednikom države podpisati v Srbijo. Vsak mesec, po pisanju enega največjih časopisov, gre iz proračuna 5 milijonov evrov davkoplačevalskega denarja sedaj v Srbijo na osnovi tega. Ne bi ga bilo treba podpisati, lahko bi se še malo počakalo. Zato pa boste ukinili štipendije, ukinili topole obroke. Tukaj se vidi, kaj so vaše prioritete.

To apriorno zavračanje tega amandmaja je neracionalno tudi za vas. To, mislim, da tudi odraža živčnost, s katero ste nekateri komunicirali, ker dobro veste, da tudi v vaših vrstah so brez dvoma ljudje, ki so dokazano iskreno od prve minute soustvarjali to državo. Oni zagotovo ne bodo odobraval tega, ker vi počnete. Nihče med njimi tega ne bo odobraval. Če pa želite to preveriti, pa pojdimo vsi skupaj s tako rešitvijo na referendum. Samo postavimo vprašanje, ali ste za to, da dobijo odškodnine in vse druge pravice iz naslova, tako imenovanega izbrisa, tudi okupatorji, torej ljudje, ki so Slovenijo napadli z orožjem oziroma špekulanti. Gremo s tem vprašanjem na posvetovalni referendum, vas pozivam k temu, pa se potem naprej odločajmo o usodi tega amandmaja. Ampak sami dobro veste, kaj bi se zgodilo. Več kot plebiscitarna večina, več kot tista večina, ki je nekoč zavrnila vaš prvi, tako imenovani tehnični zakon o izbrisanih, pa je proti glasovalo 94 in še nekaj odstotkov ljudi, ki bi zavrnil tako rešitev, ker ste v nasprotju s temeljnimi vrednotami slovenske osamosvojitve. In še nihče, ki je bil v nasprotju s temeljnimi vrednotami slovenske osamosvojitve, ni iz tega potegnil kakršnekoli koristi. Vi lahko zaustavljate resnico, kolikor jo hočete, ampak tudi vi ne boste iz tega, da ste v nasprotju s temeljnimi vrednotami slovenske osamosvojitve, potegnili prav nobene koristi. Morda boste res kupili za ogromen denar kakšnega dodatnega volivca, toda še več jih boste izgubili, ker tega človek z zdravim razumom, z minimalnim občutkom za spoštovanje svoje domovine, zagotovo ne bo podprl, pa kakršnekoli politične usmeritve je sicer.

Še nekaj besed o tem, kar se je spet pojavilo, "ja, saj tu ne bo stroškov." To je pa tako velika in debela laž oziroma, kot se zdaj reče, napaka, po predsedniku - saj vemo,

da kadar v sedanji koaliciji kdo izreče kakšno veliko laž, pride predsednik in reče: "Veste, to je bila samo napaka."

Ko se oblikuje kakšen drug zakon, samo za primerjavo, zmeraj so primerjave poučne, se je zgodilo pred dnevi, da je bil naš zakon postavljen pod vprašaj, ker smo samo predlagali, da bi določene podatke, ki jih institucija že zbira, gre konkretno za poslovanje sindikatov, tudi javno objavili, recimo, na spletni strani. Stroškov za to praktično ni, in smo napisali, da ni posebnih stroškov. In je bilo posebej zavrnjeno, da to pa ni res. Zdaj pa pogledjmo, kaj tu piše: "Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun." Steklo bo na tisoče postopkov. Vse to zahteva ljudi, njihov čas. Potem bo verjetno prišlo do pošiljanja in s tem povezano do eventualnih pritožb, do upravnega postopka na drugi ravni, in tudi to je povezano s stroški. Tako imamo že dvojne stroške. Potem bo zanesljivo vsaj del teh, nihče ne more ta hip še napovedati, kakšen bo, zahtevalo povračila bodisi določenih pravic bodisi bodo šli direktno na sodišče zahtevati odškodnine, ali pa oboje. In tudi tu bodo sodni stroški, pa če nihče v končni fazi ne bi dobil nič, kot vztrajno zatrjujete, bodo sodni stroški. Sami ste sprejeli Zakon o brezplačni pravni pomoči, ki jim garantira zastonj advokata, ki ga bomo plačali seveda davkoplačevalci. Saj ne bo zastonj, mi ga bomo plačali, vsi ljudje, občanke in občani, ki bodo imeli zato nižjo kvaliteto življenja. Tudi to bodo stroški. Potem bodo stroški sodnih postopkov na več ravneh; vsi veste, da gre to preko instanc. In potem na koncu bo še izplačilo vseh teh pravic, v vseh primerih, kjer bodo ti ljudje uspeli. In najbrž bodo, glede na to, da jim dajete pravno osnovo. To je velikansko sprenevedanje, kot se reče, da to z odškodninami pa z državljanstvom nima nič. Prvič, izdaja tovrstnih odločb je seveda pravni temelj za to, da začnejo roki teči na novo, to je zdaj najbrž že vsem jasno. Drugič, ko se govori o višini stroškov postopkov, je jasno, da gre za veliko časovno obdobje. In predstavljajte si samo že pri neki minimalni zadevi, ki jo nekdo uveljavi, kaj pomeni v takem primeru še izračun obresti za nazaj. O tem govorimo. In o tem, da bo tragikomedijska slovenske osamosvojitve in tega, kar vi počnete, popolna, da naj bi do tega imeli celo pravico tisti, ki so napadli Slovenijo. In ne govoriti, da tega ni! V tem trenutku je še vedno živ, in to na drugi stopnji, ker je bilo ponovno, ker je šel človek na višjo stopno, ker je bil na nižji zavrjen, ampak je živa tožba za izjemno visok, skoraj milijonski znesek zoper Državo Slovenijo s strani prav tiste osebe, ki je bila dokazano na čelu tankovske kolone JLA, ki je prodirala in teptala mimogrede človekove pravice, streljali celo na civiliste proti enemu ob mejnih prehodov na severni meji. To je pa realno stanje. Zanimivo, da smo lahko v teh dneh spet brali vse mogoče o kakšni čistilki in podobnem, tragični primer, če se je res zgodil. Gotovo je treba, če je bila komu res krivica storjena, jo ugotoviti in popraviti,

ampak to v individualnem postopku. Nihče me pa ne bo prepričan, da je bila kakršnakoli krivica storjena v vseh tistih primerih, ki sem jih navedel prej. In zato v resnici gre. In kakšna logika je to, naj citiram kar vas same. Danes spet pravite tukaj, ne, ne gre za to, ampak ko smo enkrat obravnavali naš predlog ustavnega zakona, je eden od najbolj znanih poslancev koalicije tam odgovor na temo opombe dejal, citiram: "Veste gospod Grims, če me kaj moti, je to, da očitajte tem ljudem, da so špekulirali." Citiram. "Kaj pa je narobe, če so špekulirali. Ali je to prepovedano?" In zato, da zdaj ne bi mogli uveljavljati vseh pravic odškodnin, itn. In vsi drugi iz koalicije, ki so bili tisti trenutek zraven, so si skoraj zlomili vrat, ker so mu tako hiteli prikimavati in z navdušenjem odobravati te besede. Oprostite, iz tega izhaja tisto, kar je tudi nekatere zmotilo v moji uvodni razpravi. Dolžnost, sem uporabil izraz, da se sprejme ta amandma, to je moralna dolžnost. Moralna dolžnost do žena, padlih v vojni za Slovenijo, do njihovih mater, hčera, do žena vseh tistih novih državljanov, ki so doživljali nasilje, grožnje, zato ker so uredili svoj status lojalno do države Slovenije. In seveda je to moralna dolžnost do vseh tistih žena, in če hočete, vseh ki smo skupaj iskreno soustvarjali to državo Slovenijo. In ta naš amandma razkriva bistvo te zgodbe, zakaj pri celi tej zgodbi v resnici gre.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Rožej, izvolite. Postopkovni predlog.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa predsedujoči. Želel bi vas in tudi seveda vse prisotne spomniti, da danes, zdajle razpravljamo o členih in amandmajih k članom 1, 2, 3, 7 in 8. Govorec je zdaj približno 15 minut govoril o amandmajih k 4. členu in o 4. členu, kar bi seveda od človeka, ki se zdi "čistak", s takšnim pravnimi poslovnimi znanjem, ne bi pričakoval. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa, ker ste me opomnili.

Besedo ima gospod Jožef Jerovšek.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa, ker ste me opomnili.

Besedo ima gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa.

Spoštovani, danes imamo na sporedu pomemben zakon in s sprejemanjem tega zakona je na preizkušnji odnos do osamosvojitve, do domoljubja, do drugih vrednot, ki so povezane z nastankom slovenske države. Mi vemo, da na podlagi tega zakona se želi vrniti status za stalno prebivanje za nazaj, za množico ljudi, ki je v času sedanje vlade zrasla z 18 tisoč na 25 tisoč. Za enkrat. In seveda se ob tem tudi

danés tu striktno trdi, da so celotni tej kategoriji bile kršene človekove pravice. Na podlagi trditev sedanje vlade, sedanje koalicije se Slovenijo izdatno blati v tujini, se ji skuša zmanjšati renome države, ki je v tistih časih nastajanja samostojne države ravnala zgledno za Evropo in Evropsko unijo in ne nazadnje je to izhajalo tudi iz stališča iz ekspertnega mnenja Mirjam Škrkove, poznejše ustavne sodnice, priznane avtoritete. Politični vzroki, da sedanja koalicija ne želi in da že v preteklosti ni želela, da se to podeljevanje statusa za nazaj vrši selektivno, ti vzroki so politični. Vsi, jaz nisem slišal politika iz tako imenovanih pomladnih strank ali iz teh strank, ki ne bi rekel, da so se zgodile, mogoče, napaka in imamo tudi krivice, in da je tisto treba popraviti in da smo intenzivno popravljali, vendar pa je danes na delu druga politika. Politika, ki tudi mnogim tistim, ki so bili na strani okupatorja, ki so bili izraziti špekulanti se dajejo neke pravice na podlagi katerih bodo tisti, ki so se opredelili za Slovenijo, 170 tisoč in drugi državljani Slovenije, v bodoče tudi materialno kaznovani z odškodninami, ki bodo šle na ta račun. In poglejte, pred dvema mesecema je zgledalo, da bo ta manipulacija slovenske javnosti končno uspešna. Na pohodu je bil, ministrica je to zagovarjala kot pravno državo, pravne rešitve in v povezavi s tem je bil seveda tudi v javnosti celoten postopek nekakšne apoteoze, vnebovzvetja gospe ministrice, osebnost leta, obraz leta, Slovenka leta - vse skupaj je bilo tako narejeno, da je šlo v tej smeri, kako vzvišeno je delovanje gospe ministrice. Ampak zgodile so se vmes tudi druge zadeve. Zgodile so se zadeve, ki so vas presenetile. To je zadeva Baričevič in zadeva Pogačar, stavba Pogačar.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Jerovšek...

JOŽEF JEROVŠEK: Dovolite, da...

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Jaz vam bom moral dati opomin, če me ne boste poslušali in če ne boste razpravljali o tem, o čemer razpravljamo, to se pravi, o amandmajih.

JOŽEF JEROVŠEK: Jaz razpravljam o 1. členu.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Prosim.

JOŽEF JEROVŠEK: Razpravljam o 1. členu in argumentiram, zakaj je...

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Prosim, mir... Gospod Jerovšek, bodite toliko dobri in me poslušajte in sprejmite moje navodilo in razpravljajte o amandmaju k členom, o katerih razpravljamo. Prosim. Bom zelo...

JOŽEF JEROVŠEK: Sprašujem se ves čas in ta argumentacija je izjemno pomembna, gospod predsedujoči in me ne motite prosim v bodoče, zaradi tega, ker je sedaj drugačen čas, ko sprejemamo to, kot je bil pred enim mesecem, ko še ni bilo nekaterih drugih zadev, ki pojasnjujejo celoten spekter.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Jerovšek. Nisem motil jaz vas, ampak vi mene. Hvala.

JOŽEF JEROVŠEK: In zaradi tega, gospe in gospodje je to, kar je v 1. členu predlagano v amandmaju, da se tak status podeli samo tistim, ki so neprekinjeno živeli, ki niso bili na strani okupatorja, ki niso bili izraziti špekulanti, seveda nujni pogoj, da se ne razžali do kraja slovenskih državljanov in tistih, ki so zavzemali za slovensko državo.

Na Odboru za notranjo politiko 3. 2. sta sodelovala tedanja funkcionarja gospod Šter in gospod Debeljak. Zelo jasno sta razložila ukrepanje pravnih organov, kako so se pošiljala vabila. Samo za Jesenice 1700 vabil, da naj si pridejo urediti status. Prišlo jih je 60. Potem je gospod Debeljak tudi povedal, da je tisto leto v Postojni, učiteljica mu je povedala, da septembra ni bilo celega razreda otrok ljudi, ki so se odselili, da je enostavni zginil. Vsi ti ljudje so se odselili in vsi ljudje so se pozneje vrnili in želijo od države Slovenije, ki je urejena država, dobiti nazaj status in vse pravice, ki s tem gredo, in odškodnine. Takrat, gospe in gospodje, ste gledali v tla, ko sta gospod Debeljak in gospod Šter to razlagala. Bili ste poparjeni in niste argumentirano nič odgovarjali. Gospod Šter je tudi predlagal, da so ti ljudje, kot je dejal, delovali legitimno, legalno in da si to ugotovitev tudi iz Državnega zbora zaslužijo, tudi priznanje. In jaz sem na podlagi tega, gospe in gospodje, predlagal sklep, da odbor ugotovi, da je bilo ravnanje upravnih organov o sprejetju Zakona o tujcih glede na takrat veljavno zakonodajo legalno in legitimno. Vi ste ga zavrnil. Sprejeli ste sklep, da je bilo nelegalno, da je bilo kaznivo. Sprašujem vas, proti koliko delavcem upravnih organov ste vložili kazenske ovadbe. Sprejeli ste tak sklep. Vložite kazenske prijave proti najbolj odgovornim delavcem in funkcionarjem, da so delovali nelegalno in protizakonito, kajti v tem slučaju vas bo srečala ljudska sodba in ljudski gnev, kot se je ljudski gnev pojavil tudi ob zadevi Baričevič, ko se je videlo, koliko ministrov, funkcionarjev je v Sloveniji ustvarilo ljudi na dve kategoriji. Na tiste, ki lahko z vezami ministrov in funkcionarjev dosežejo vse in tiste, ki ne.

Danes so najbolj glasni tisti, ki govorijo, da so se v Sloveniji zgodile krivice, da so se kršile človekove pravice. Tisti, ki so danes izbrisali človeško dostojanstvo delavcem na stadionu, naredili so jih sužnje, kot poročajo. Na tej strani pa Slovencem očitajo, da so kršili človekove pravice. Skoraj

ista kategorija ljudi. Najprej vrniti človeško dostojanstvo ljudem, ki morajo tam delati, pa so tudi iz drugih republik, in morajo delati samomore, ker se jih je ponižalo. In to je dvoličnost. Tukaj, ko vidijo koristi za določeno kategorijo ljudi, tukaj govorijo o kršenju človekovih pravic, ko vidijo koristi, ogromne koristi za odvetnike v bodočih letih, ki bodo lahko služili še pa še na ta račun, sesali kri slovenski draži. In kaj vse se je naredilo, da bi ta projekt uspel? Baje so iz teh strank urgirali, da naj končno zamenjajo gospoda Todorovića v društvu izbrisanih. To je bilo na vaš poziv, ker je nekredibilen, ker škoduje tej politike, ker so znane njegove robote, kaj vse se ji dovolil in kaj vse toži, neopravičeno in seveda se je zgodilo, po navodilih iz ministrstva, iz koalicije, so sedaj zamenjali predsednika društva izbrisanih. Ja, gospe in gospodje, kaj vse je za to politiko? Kaj vse, kakšni nizkotni nameni? Kako ponižati to slovensko državo? In mnogi iz te kategorije, eden od teh je bil gospod Todorović, ki je rekel, ne bom prosil za kakršnokoli zadevo ali za državljanstvo te države, ker je to necivilizirana država. Še vztrajate na stališču izbrisanih, da je Slovenija necivilizirana država? Še vztrajate? Ja, gospodje, čas je, da slovenski državi priznate, da je to domovina dveh milijonov ljudi, ki tukaj živijo. Ki so se takrat, ko se je ustanavljala, s ponosom zavzeli za to, ki so bili toliko hrabri, da so šli v plebiscit in se plebiscitarno odločili. Ne pa, da se sedaj diktira nekaj ljudi, ki je zastraševalo to množico tako imenovanih izbrisanih. Mnogi so bili žrtve njih in to bi razčistili in tiste postavili tudi pred sodišča, ki so takrat govorili o necivilizirani državi, kako ne smejo državljanji iz drugih republik vzeti državljanstva in statusa pri tej državi, necivilizirani. In vi podpirate to, vi s svojim ravnanjem govorite, da je Slovenija zanič država, da je necivilizirana, da jo je treba ukiniti. Ne bomo jo ukinito in ne bo sprejeta vaša rešitev. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Rudolf Petan.

Izvolite.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani!

Danes je bilo že veliko povedanega, seveda še več je bilo povedanega v preteklosti na to temo. Ampak vedno se ponovi ista zadeva. Poslušam stvari in dobim občutek, kot da ne bi bil v Sloveniji, ampak v kateri drugi državi, kjer bi se zavzemali za pravice državljanov katerekoli druge države ne pa Slovenije. Res je, da od teh vzrokov, ki so pripeljali tudi do tega zakona, ki ga danes obravnavamo, mineva že skoraj 20 let in zanimivo je, da so še izredno glasni tisti, ki se teh dogodkov, teh vzročnih dogodkov spominjajo mogoče ne toliko po podrobnosti zato, ker so bili takrat še premladi, ker jih to

niti ni zanimalo, v tem kontekstu hočem zadevo povedati, bili so premladi, ampak danes govorijo vse tisto kar slišijo od drugih, pa če je res ali ni res, predvsem pa mislim na tisto, kar ni res. Jaz v osnovi ne podpiram tega zakona, ampak, ker je predmet obravnave ta zakon, potem je potrebno edino, kar je možno. Da se zakon izboljša so amandmaji. Naše amandmaje pa zato podpiram, zato ker ne razumem tega, da se lahko začne pa danes urejati neka stvar retroaktivno za nazaj. Kar nekaj časa sem že v parlamentu in vem, da ste me pravniki učili, kako za nazaj nekaj ni mogoče urejati, ni mogoče, ker gre retroaktivno, to ni mogoče. A zanimivo, pri tem zakonu je pa mogoče retroaktivno za daleč nazaj, pa za vse potomce, pa še vse živo, kar se lahko zraven pripne. Danes je pa možno retroaktivno, prej pa nikoli. Če ni bil drugi argument, je bilo za nazaj se pa stvari ne dajo urejati. Tu se pa da.

Slišali smo tudi, kako je bilo nekaj nezakonito odvzeto. Lepo vas prosim, nič ni bilo nezakonito odvzeto, zato, ker ti ljudje za to tudi niso zaprosili in če niso zaprosili, niso mogli imeti in zato jim ni bilo možno odvzeti, oprostite, in zato niso bili izbrisani. In nekajkrat sem že povedal v tem parlamentu, pa bom še danes, ampak zelo na hitro, da ne bom tratil časa. Zakaj sem omenil prej, da ste nekateri bili premladi, pa vas to ni zanimalo? Sam sem v tistem času pred 20-mi leti opravljal takšno službo, da sem bil direktno zadolžen tudi za te stvari in vem, kaj je bilo. Dobili smo navodilo, kako moramo te ljudi obvestiti, da si bodo uredili vse, kar je potrebno. Verjetno veste, da v času prejšnje države nismo imeli državljanstva SFRJ, ampak seštevek državljanstev posameznih republik, seveda je res, gospa Pečanova, pa še kako je res, posamezne republike so vodile državljanstvo in vsak, ki je bil tam rojen, je dobil avtomatsko status in državljanstvo republik je bilo direktno, SFRJ pa posredno seštevek posameznih državljanstev republik. In če tega ne veste, potem se ne čudim, da je takšen zakon tu tudi predmet. In ker se je vodilo državljanstvo Republike Slovenije so tisti, ki so bili vpisani v to knjigo, avtomatsko potem tudi priznано državljanstvo Slovenije nove države, države Republike Slovenije. Tisti, ki pa niso bili vpisani so si pa morali ta status pridobiti. In občine, takrat tiste velike, kjer so bile še službe sedanjih upravnih enot, smo dobili nalog od republiškega sekretariata za notranje zadeve, to je bilo takrat ministrstvo, da moramo te ljudi, za katere smo vedeli, seveda, če so bili tu prijavljeni, smo imeli njihove naslove, ker drugače jih tako ali tako ni bilo, smo jih morali obvestiti, dobili smo obrazec in jim natančno povedati, zglasiti se morate tu, boste podpisali obrazec, plačali boste tako, kot je danes rekel, pol evra. Da boste pa dokazali, da ste živeli tukaj, morate pa prinesiti en račun, en račun ali za elektriko ali za vodo ali za stanarino - in, če boste prinesli en račun, si boste avtomatsko uredili status in boste s tem imeli urejeno, da ste dokazali, da ste tukaj

živeli, z enim računom. Ko to ljudem povemo v Evropi, se primejo za glavo. Se primejo za glavo. Vam bom dal primer z Latvijo. In sedaj, ko pravite, da so bili izbrisani ti ljudje, da se jim je nekaj vzelo, dovolite, da vam povem...
.../Oglašanje iz klopi./...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Veste, res se mi zdi nekoliko... Opomnil sem enkrat, dvakrat. Izvolite, prosim, debatirajte, imejte dvogovore. Gospod Petan, izvolite.

RUDOLF PETAN: Hvala, gospod podpredsednik.

Ti tako imenovani izbrisani so leta se 2006 postavili na Šentilj, takrat še ni bil schengenski režim in smo še vedno imeli mejo na Šentilju, bili smo pa v Evropski uniji. Ti ljudje so se postavili na Šentilj, imeli velike transparente in delili vsem, ki so prišli v Slovenijo ali pa odhajali, tujci, iz Slovenije letake, kako imamo tukaj neciviliziran odnos do nekih "erase people". V Evropi se pod "erase people" razume nekaj drugega. Ti ljudje so na Šentilju to delali, blatili Slovenijo, pa še to ni bilo dovolj, šli so v Bruselj in tam jih je sprejel, mislim, da pomočnik komisarja, tako me je eden od kolegov popravil, pomočnik komisarja za begunce pri Evropski komisiji. In tam so razlagali svojo pravljičico o izbrisanih. Ampak ta človek ni bil tako neumen in jih je vprašal, oprostite, če prav razujem, ste morali preiti svojo državno mejo, dobro, v Šentilju, kako ste prišli v Bruselj? S kakšnimi dokumenti so vas spustili v Avstrijo? In so jim pokazali neke dokumente, jaz ne vem katere. Potem je pa rekel, oprostite, gospodje, če pa imate kakršenkoli dokument, potem pa niste izbrisani in zadeva je bila zaključena. In do takrat je bil medijski pomp o teh ljudeh, o teh herojih, ki blatijo Slovenijo, potem se je pa zadeva utihnila. Zato, ker jim je ta pomočnik komisarja dokazal, da niso izbrisani. Zato, ker so imeli nek dokument, kakršenkoli. To za izbrisane ni značilno.

In sedaj, da počasi zaključim, ker bodo še kolegi tudi kaj povedali. Veste, govorite o kršenju človekovih pravic. Jaz ne trdim, da v tistih obvestilih, ki smo jih mi takrat pošiljali 1991 leta in pa še 1992, trikrat smo morali tem ljudem poslati. V občini, kjer sem bil jaz v Slovenskih Konjicah je bilo 312 takšnih oseb, ki smo jih morali obvestiti. V prvi rundi, ko smo jih poslali leta 1991, se jih je več kot polovica vrnilo in gor je bilo, ne boste verjeli - ne boste verjeli - ali napisano neznan naslov ali pa je bilo gor nekaj narisano, v tistem zelo živahnem govoru, ki ga uporabljajo naši ljudje, naši sosede, narisano je bilo v tisti obliki. Potem smo še enkrat poslali tistim, ki si niso pripravili tega statusa in še enkrat in če smo jih trikrat obvestili, naj si to uredijo pa si niso, potem ne moremo reči, da so bili izbrisani. Nikomur se ne kršijo človekove pravice v teh, razen mogoče kakšnih izjem, ki se pa vedno godijo, če gre za veliko število. 180 tisoč ljudi, si je uredilo status, ne

vem, 7 tisoč po takratnih podatkih si jih pa ni, ali pa, potem 18 tisoč, ko so jih preverjali, si jih pa ni uredilo. Potem, če se jih je 180 tisoč nekaj pa ne, potem je verjetno, ne vem, ne vem, kaj naj rečem, lahko si mislim svoje, da človekove pravice niso bile kršene. Če se pa že danes kršijo, ko toliko govorite o kršenju človekovih pravic pa bi lahko rekel, da človekove pravice ima tudi tistih 100 tisoč, ki so danes na cesti, pa ne kažem s prstom na nobenega v krivdi, ampak pravim, da ti ljudje imajo tudi človekove pravice pa njihovi otroci, ker so izbrisani, izbrisani pa so v trgovini, ker ne morejo v trgovino, ker nimajo denarja, da bi si kaj kupili, pa njihovi otroci so tudi za to prizadeti. Tudi ti ljudje imajo človekove pravice pa še kateri drug v Sloveniji ima človekove pravice, zato ker sodišča delajo nenormalno dolgo pa zastarajo stvari. Kaj ti ljudje pa nimajo človekovih pravic? Sedaj bomo pa mi nagrajevali tiste, ki si neke stvari niso želeli urediti in so celo, pljuvali, po Sloveniji, po tej državi, od kateri bi pa danes želeli imeti, ne vem, neke pravice, na osnovi katerih bi si potem izposlovali preko sodišč, advokatov, odvetniških pisarni pravice za nazaj, za delovno dobo, za socialno varnost, pa kaj vem kaj še vse. To, kar vi pravite, da ta zakon ne bo povzročil odškodnin, seveda, to je res, ampak to je podlaga za tisti neki drugi zakon, ki ga boste prav gotovo tukaj sprejeli ali pa ga bodo odvetniki pripravili po svoje. Saj znajo marsikaj narediti, ker bo potem to podlaga za neki drugi zakon in ta zakon pripravlja podlago za nekaj drugega. Jaz seveda podpiram te naše amandmaje, ki pravijo, da pravice lahko pridobijo tisti, ki so dejansko neprekinjeno živeli v Republiki Sloveniji. Veliko teh ljudi je odšlo v druge republike takrat, ko so se po drugih republikah začeli zaostrovati odnosi, ali na mednacionalni bazi ali versko to je vseeno, veste, da po Slovenijo so se začeli taki dogodki tudi na Hrvaškem, tudi v Bosni pa še kje drugje, da ne bi omenjal. Ti ljudje so tudi šli z Jugoslovansko armado, ki je bila v Sloveniji okupatorska vojska, v druge republike in so pač tam pričakovali, kaj se bo zgodilo s Slovenijo. Lahko vam povem, da sem tudi sam doživljal razne telefonske klice, ko so grozili, kaj bo z mojimi otroki. To se je dogajalo, verjemite mi. In so tudi čakali ti ljudje, da bodo prišli nazaj v Slovenijo kot zmagovalci, zato ker bo Jugoslovanska armada tu uredila tako, kot so si oni predstavljali in kot je bilo zamišljeno; ne vem, kaj vse je s tem mišljeno. To samo dokazuje, da so imeli ti ljudje tudi neke druge načrte in Slovenije niso smatrali za svojo državo, za svojo domovino. Seveda danes, ko so pa stvari takšne, ko so drugod stvari še hujše, bi pa vsak imel slovenski potni list, čeravno je nekdo rekel, kdo bi pa hotel vzeti potni list take države, kot je Slovenija. Ampak se je pokazalo, da ljudje želijo imeti potni list Republike Slovenije. Predvsem pa bi imeli pravice, na osnovi katerih bi še kaj iztožili. In, oprostite, to, da bi sedaj nekemu dajali pravice, ko si nečesa ni želel urediti, je

v tem času, ki ga danes živimo, res malo izven konteksta. Ko danes pripravljate zakonodajo, da boste črtali dijaško prehrano in vse ostale socialne pravice, je pa malo hudo, da boste pa to dajali nekemu, ki se ne čuti ali se ni čutil pripadnika in ni imel občutka, da je Slovenija njegova domovina. V tem je problem. Če se pa je zgodila kakšna krivica, tudi to se lahko zgodi, potem pa to uredimo tako, kot se to spodobi. Zato imamo tudi zapisano v svojih amandmajih, "ki je neprekinjeno živel v Republiki Sloveniji" in podobno. Naj se prikroji za vsakega posameznika, ne pa generalno za vse. Tega ni nikjer, tudi v pravu tega ni, da se pravice nekih skupin rešujejo kar z nekim odlokom in potem vsi padejo v to. Tako ne gre, ker to ni pošteno. To ni pošteno, in ne vem, zakaj se toliko temu upirate.

Za zaključek pa samo še primer, kako so nekatere druge države urejale status v teh primerih, pa so kljub temu bile sprejete v Evropsko unijo in Evropska unija ni rekla ničesar, ker se je v tistem času dogajalo. Navedel bom primer Latvije. Tam imajo še bistveno večjo rusko manjšino, kot smo mi imeli v tem primeru iz drugih jugoslovanskih republik. Tam so ti ljudje lahko dobili dokumente samo, če so spremenili ime in priimek. Če pa tega niso naredili, pa tega niso dobili. Tega niso dobili! Preverite, pa boste videli. To se dogaja. In celo več, tudi njihove šole jim ne priznavajo. Ne priznajo jim, zato ker je bila velika manjšina in so imeli svoj šolski sistem. Zato so pred dvema letoma sprejeli zakon, da so njihove diplome veljavne le, če je bil študij v njihovem domačem jeziku, to je latvijščini. Tako pač je. /Oglašanje v dvorani./ Ja, ne morem pomagati, če je država Latvija. Oprostite! Latvijščina. Latvijščina, sem rekel, gospod Anderlič, latvijščina. Meni se to ne zdi smešno. To so dejstva. Prej jih boste priznali, prej se bodo te stvari umirila. Spomnite se dogodka, ki sem ga povedal, v Bruslju, ko je pomočnik komisarja ugotovil, da če imajo eni identifikacijski dokument, potem niso izbrisani. To naj vam bo v poduk.

Podpiram te amandmaje, ki stvari spravljajo kolikor toliko v normalno mero in primerno današnjemu času, kljub temu pa se krivice, če so se komu zgodile, lahko popravijo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

V upanju, da bom lahko do konca povedal, da ne bom moten s strani koalicije, naj rečem naslednje oziroma naj štartam od boljšega k slabšemu.

Reči je treba takole. V javnosti nastaja vtis, kako se politična levica bojuje za 18, sedaj že 26 tisoč tistih naših nekdanjih sodržavljanov, ki jim je bila storjena strašna

krivica. Desnica pa, seveda, je proti temu in uporablja demagoške izraze. Temu seveda ni tako. Treba je zelo jasno reči, da je v vsej tej skupini tako imenovanih izbrisanih tudi, če štartamo od pozitivnega, so tudi ljudje, ki so jim bile storjene krivice. Jaz sam nekaj takih primerov poznam. Ta skupina ljudi sodi med tiste, ki so bili rojeni pred letom 46, recimo, tukaj v Sloveniji, pa so leto 47 dočakali nekje drugje, ker so jih vpisali v državljanke knjige in so se leta 48 vrnili, tak primer poznam tudi osebno, in niso bili vpisani v slovenske knjige državljanstva oziroma niso imeli slovenskega državljanstva. Tem ljudem je treba zadeve urediti, jim je treba popraviti. Vendar, treba je reči tudi to, da si je velika večina teh ljudi to že uredila. Lahko pa so bili leta 1992 v zmoti. Vendar, da vsemu temu ni tako kar govorite, kažejo tudi nekateri drugi podatki, ki jih kolegi niso omenili. V Ljubljani 7 tisoč vabil, gospe in gospodje, 7 tisoč vabil, pridite, uredite si v skladu s slovensko zakonodajo ali državljanstvo ali status tujca. Temu vabilu se je odzvalo 500 do 700 ljudi. To je uradni podatek takratnega mestnega sekretariata oziroma takratne mestne občine Ljubljana. Od teh 500 do 700 ljudi, ki so se odzvali, si je status uredila približna polovica. Vsi ostali ali so to odklonili, ali pa so se pisemske pošiljke vrnile z oznako "neznan" ali "odpotoval". Gospe in gospodje, to je torej podatek, ki, če ga posplošimo na Slovenijo in ga lahko, ni nobenega problema, ker so vsi to počeli z vidika vabil, zelo jasno govori, da je v masi 26 tisoč ljudi peščica tistih, ki jim je bila storjena krivica in ogromna večina, to je 99% po moji oceni, ki jim lahko rečemo špekulanti. Špekulanti. Dejstvo. Ni treba nič odkimavati. Demagogija, ki je bila izrečena tudi v vaših dosedanjih nastopih potrjuje naslednje, "erased", "poništeno". Tukaj spet gledam, na enem medijskem portalu, spet imamo "poništeno". Ni res, gospod Debelak vam je zelo jasno povedal. Uradno je bilo zelo jasno, preluknjani so bili dokumenti, ki niso bili veljavni, tudi meni, tudi vam in tudi njim. Tudi moj potni list, ki ni bil več veljaven, je bil preluknjan, tako kot vaš ali osebna izkaznica, ko ji je potekla veljavnost. Seveda je pa treba reči zelo jasno, da tega niste priznali. Strašen napredek. Danes je že bilo priznано, da je to bilo uradno uničevanje dokumentov in ne tisti izrazi, ki so tam gor pisani. Seveda, treba je reči tudi naslednje. Problem, jaz sem leta 2005 vodil delegacijo v Ženevi. Moja predhodnica je bila gospa dr. Šelihova, leta 1995. Tudi Šelihova ni v Ženevi zaznala nič, leta 2005 problema tako imenovanih izbrisanih ni bilo. Ga ni bilo. Zakaj? Ker je trajala še vojna. In ker so bili še tam dol. Velika večina med njimi. In ker so špekulirali in čakali, kakšen bo razvoj dogodkov. Ker še takrat niso verjeli v samostojno Slovenijo. To je dejstvo. Leta 2005 pa je bil v Ženevi, ker sem sam vodil to delegacijo, že velik problem. Jasno, da je bil, ker smo ga sproducirali in naredili v institucijah države Slovenije.

Da ne bom predolg, čisto na kratko še nekaj dejstev. Poglejte, novi predsednik tako imenovanih izbrisanih je v eni zadnjih oddaj dejal, da gre tudi za stanovanja po Jazbinškovem zakonu. Mi vemo, da je to bilo vezano na slovensko državljanstvo. Vemo tudi to, da dovoljenje za stalno bivanje, ki jim ta zakon omogoča, so vstopnica, predpogoj, eden od pogojev, najpomembnejših morebiti za državljanstvo. To pa pomeni, kaj? Da se predsednik tega društva tako imenovanih izbrisanih že zaveda tudi vsega tistega, kar bo iz tega izhajalo. Da gre še za eno, da omenim še eno zadevo. 1. aprila lansko leto je ministrica tukaj zelo jasno povedala, nobenih odškodnin, ni govora. Vse je zastaralo. Vse je zastaralo. To izhaja iz magnetograma. "Zastaralni roki tečejo od takrat, ko je izšla odločba Ustavnega sodišča." To je bila prva trditev, na osnovi katere ste zavrnil, tudi na osnovi tega zavrnil interpelacijo. In druga trditev: "Dopolnilna odločba ne služi za podlago ničemur za naprej, ker to nima nobene zveze s kakršnimikoli drugimi postopki." Štirinajst dni kasneje je sodišče na Ptuj reklo: "Ne, dan izdaje dopolnilne odločbe je šele čas oziroma trenutek, ko je prizadeti človek spoznal, da mu je bila storjena krivica." Od takrat naprej tečejo tudi zastaralni roki. Glejte, ne mi govoriti o neki demagogiji na naši strani, saj je na vaši še veliko večja, pa tudi na Vladini. In to je dejstvo, to so dejstva.

Sicer pa za zaključek, gospod predsedujoči. Značilno je nekaj v tej državi, tudi po udeležbi v Državnem zboru. V petek smo govorili o, recimo, enakopravnem ali pa enakomernem regionalnem razvoju, o pokrajinski zakonodaji, in smo videli, da se je SD zelo potrudila, moram priznati, in jih pohvaliti, tako gospo Potrata in gospoda Kontiča, ki sta se trudila, pa še nekateri drugi, ki so sedeli v Državnem zboru. Namreč, govorili smo o pokrajinski zakonodaji 6 ur. Gospa ministrica, nobenega vašega poslanca ni bilo v tej dvorani. 6 ur! Seveda, ker nismo govorili o denarju in volivcih. Danes govorimo o denarju in volivcih, in imate jih kot vojake. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ker so še želje za razpravo, odpiram prijave. Besedo ima gospod Srečko Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči.

Moram povedati nekaj v bran tudi veteranov. Danes nisem najboljšega zdravja, imam povišano temperaturo, pa sem kljub temu prišel, da povem nekatere stvari.

Spoštovana ministrica! Takrat, ko se je to odvijalo, ste bili verjetno vi obremenjeni z drugimi problemi, in prav je tako. In verjamem, da drugače jemljete ta del slovenske zgodovine kot mi, ki smo bili poklicani, da branimo Slovenijo. Meni se je tudi, gospod Petan, grozilo, doma domačim, da se bo zgodilo marsikaj. Na srečo od teh groženj ni bilo nič.

Verjamem, da ne morete priznate, da je v Sloveniji socialno stanje tako, kot je, in zato si moramo izmišljati

druge probleme. In, glejte, komaj smo zaključili s homoseksualnimi pravicami, prej smo imeli Cigane oziroma Rome, danes imamo že izbrisane. Te tematike se vedno znova ponavljajo. Socialno ogroženi vas ne zanimajo. Tudi delavci, ki delajo polni delovni čas, pa ne dobijo toliko v svoji kuverti, da bi dostojno živeli, tudi ti vas ne zanimajo. Socialni demokrati govorite o pravicah, ki jih je tudi ministrica omenila, se pravi ureditev za nazaj s posebno odločbo. In da je etnična zaveza in spoštovanje Ustave osnovni razlog, da se k temu pristopi takoj. A veste, koliko neustavnih zakonov imamo, ki negativno vplivajo na gospodarstvo, pa nikogar v tej državi to ne zanima? Socialno stanje je pravica posameznika, je ta pravica do dela, izhaja tudi iz Ustave, pa tudi to nikogar ne zanima. Socialni demokrati s tem postajate socialni "demonterji" te družbe in če se bo to nadaljevalo v takem kontekstu, bo temu primeren tudi volilni rezultat.

Ne bi bilo prav, spoštovana ministrica, če špekulirate zgolj s tem, kako boste dobili 25600 in nekaj glasov. In špekulacija tukaj s strani vladnih organov je prisotna. Naj vam povem, kaj je bil prvi korak; ureditev brezplačne pravne pomoči. Mene zanima, kateri pravniki se bodo ukvarjali s temi primeri in koliko denarja bo šlo iz državnega proračuna, ker govorite, da niti enega evra ne bomo odvedli za te zaščite tako imenovanih izbrisanih.

Jaz sem dejansko tudi razočaran zaradi tega, ker tisti, ki smo bili v vojni za Slovenijo, lahko rečemo zelo odgovorno, da smo zelo humano postopali z vsemi tistimi, ki smo jih zajeli ali pa ki so se predali. Jaz sem bil v sam v diverzantskem odredu, vsi so dobili civilne obleke in seveda denar za vozovnico, hrano in pospremljeni so bili na železniško postajo. Nikakršnih kršitev pravic ni bilo. Tisti, ki so ostali tukaj za ceno ene steklenice piva, so imeli možnost, toliko so pač stali ti obrazci, urediti državljanstvo po postopku, ki ga je že Petan prej razlagal, se pravi, da so predložili en račun, da so tukaj neki davčni zavezanci ali kakorkoli drugače, da morajo plačevati stanovanje, elektriko, vodo ali televizijske storitve.

Skratka, govoriti o tem, da se je tukaj dogajala neka krivica posameznikom, je neodgovorno. Neodgovorno je tudi to, da danes branimo nekega Aksentijevića, ki je v tem Državnem zboru sovražno govoril do Slovenije. Gospod Jelinčič je celo tožen s strani njega osebno in tudi on je član tako imenovane družine izbrisanih. Ali je kdo stopil v bran našemu poslancu in rekel, ja, ta gospod, ki je generalski čin dobil za to, ker je sovražno deloval proti Sloveniji, pa res ne more biti v tej skupini. Ali je kdo med vami? Samo mi smo to storili. Nihče v tem Državnem zboru nima pravica na tak način, na tak goreč način zagovarjati izbrisane, pri tem pa pozabljati na svoj lasten narod. Vsi ministrice in ministri ste podpisali v tej dvorani, da boste delali v dobrobit slovenskega naroda. Koliko

vas to počne? Zelo malo. Ministrica za trenutek opustite delo in poslušajte, prosim. Bo zelo lepo, če boste kakšno besedo slišali. Aroganca je toliko bolj vidna tistim, ki nas gledajo.

Poprava krivic: da, ampak na kakšen način. Krivice so bile storjene tudi nekaterim. To je že moj predsednik danes povedal, ko je imel uradno predstavitev stališča poslanske skupine. Jaz verjamem, da za te otroke, ki so rojeni tu zaradi birokratskih postopkov, ki so bili vodeni tako, kot so bili, je treba nekaj narediti. Tudi za žene, ki so ostale same tu, zaradi tega, ker so možje špekulirali in šli v vojno, in se tam šli vojne dobičkarje, od čad do časa prišli sem na dopust, da tudi te žene lahko dobijo državljanstva. Vendar pa ne tisti, ki so bili na drugi strani, ki so bili tudi klavci in ki so danes iskani s strani mednarodnih organizacij. Tudi taki so med njimi. Zagovarjati samo to, da je treba te krivice popraviti, pri tem pa spregledati dejstvo, da izbrisani rastejo hitreje kot gobe po dežju, je tudi nekaj silno narobe na tem področju. Zato je komisija in upam, da bo pokazala, ta državnozborna komisija, kje so tiste nepravilnosti, zakaj država kar naenkrat priznava 25.600 tako imenovanih izbrisov. Vemo, da izbrisa niti enega ni bilo.

In še nekaj vam bom povedal, to kar vem. Pošta se je masovno vračala, ko smo pozivali tiste, ki so zapustili Slovenijo, tudi zaradi tega, ker so tako imenovani izbrisani, mi jih ne imenujemo tako, prvo, izpraznili tekoče račune, naredili minus na svojih tekočih računih, potem pa zapustili Slovenijo in so se bali dvigati uradno pošto, ker so mislili, da prihaja za njimi kakšna terjatev. Tudi te terjatve bodo še prišle. Nekatero banke od takrat veljavnih so tudi že propadle. In take pravice vi danes zagovarjate. Zakaj nihče ne govori o tem?

Spoštovana ministrica, povejte mi, kdo bo plačal strošek za 25.600 pravnih zadev, ker vemo, da prvi korak, ki ste ga storili je bil ta, da ste uredili brezplačno pravno zaščito za tako imenovane izbrisane? Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Vprašanje je, ali lahko po 20 letih samostojne države govorimo o nekih stvareh racionalno, korektno predvsem pa v duhu neke tolerance, strpnosti, priznavanja nekih pravic tudi drugim, ki jim po vaše niso bile kršene.

Dejstvo je, da, gospod Gorenak, če govorite, nikjer v Ženevi nobenih besed o kakršnikoli izbrisanih v Sloveniji. Februarja meseca letos poročilo, ki se dela na tem standardnem vprašalniku se dela univerzalni, periodični pregled stanja človekovih pravic v vseh 192 članicah Organizacije Združenih narodov. Točka 47. in točka 48. Letos februarja je bil naš minister Žbogar, tri ure so obravnavali vprašanja Slovenije in med drugim 47. in 48. točka govorita ravno o tem, kako se je

urejal status za osebe prenesene iz evidence stalnega prebivalstva v evidenco tujcev. Bilo je mnogo vprašanj, tako je tudi minister na Odboru za zunanje zadeve poročal na zadnji seji, ki smo jo imeli, vendar ko so vsi ti udeleženci slišali, na kakšen način se stvar ureja so pritrdili, da gre za pravo pot, da gre za urejanje stvari, ki se v demokratičnih, civiliziranih, tolerantnih družbah dogajajo tako, kot je odločilo Ustavno sodišče, ne enkrat, tako kot smo dobili priporočila mednarodnih organizacij, ne enkrat, večkrat, itd.

Danes, ko je sodišče, ne enkrat, odločilo, nič menilo, odločilo, da je izbris bil, mrtvo hladno trdite - ne vi, gospod Gorenak, ampak nekateri drugi - da izbrisa ni bilo, in to tisti visoki uradniki takratne države. Te države v času izbrisa. Ne poveste... Kakšna žalitev?! Tisti, ki je bil na občini zadolžen, da je s tem upravljal, danes trdi, da ni bil izbris, ima pa vsaj dve odločbi Ustavnega sodišča, pomeni, da ne ravna v duhu tistega, kakršno je stanje na tem področju danes, po izbrisu, po odločbah Ustavnega sodišča, po mnogih razpravah in podobno. Tudi tukaj je bilo danes govora o tem, kako gospod Debeljak trdi, kaj vse, da je bilo, ampak ne citirate pa tega. Gospod Debeljak je tudi rekel: Leta 1991, ko smo sprejemali Zakon o tujcih, je naša kolegica Metka Mencin predlagala amandma k zakonu, ki bi preprečil takšna početja. In je obžaloval, da ta amandma ni bil sprejet. Takratna Demosova, prva vlada v tej Republiki Sloveniji, tega, seveda poslanci, takrat so bili poslanci tudi ministri, eni v istih vlogah, so to gladko zavrnilo. In pol leta za tem se je zgodilo to, kar se zgoditi ne bi smelo. In zato tukaj lahko zoperstavimo samo to - ali nekdo misli, ko govori o človekovih pravicah, o popravah krivic in o individualni obravnavi, resno ali ne. Trdim, da tisti, ki lahko, tudi z odločno zavrnitvijo nekaterih insinuacij, da so tudi med nami bili nekateri, ki so bili za stvar, da se zgradi država, da se jo naredi in tako naprej. Lepo vas prosim, ali je treba po 20 letih vzpostavljati neke delitve, vzpostavljati neka vprašanja - ja, za mnoge, ki to danes govorite, ne vem, kje ste bili, kaj ste počeli, za mnoge druge, ki so bili domnevno stran od teh teženj, pa vem, kje so bili in vem, kaj so počeli. Nihče se ni zoperstavljajl vašim tezam, da je treba vse, ki so prekršili pred zakonom, ki so delovali sovražno, da so želeli slabo Sloveniji in tako naprej, da opravite vsak svojo dolžnost in da te ljudi prijavite. Sprocesirajte, tako kot mora vsak odgovarjati, tudi če opusti neko dolžno dejanje na delovnem mestu in kdo utrpi kakšne posledice, podrejeni, seveda mora za to odgovarjati. Ne, pri nas ni vedno tako, saj veste o čem govorim. Tako, da bi bilo prav, da po tem, ko očitete: Ja, saj, za vruga, čez noč je kar nastalo ne vem koliko novih izbrisanih in podobno. Interpelacija je bila v Državnem zboru, stokrat pojasnjeno, dokazano. Zdaj poteka preiskovalna komisija, vse boste prekopal. Ampak ne verjamem, da boste pri štetju lahko kaj odkrili, kajti za štetje pa res ni potrebna

preiskovalna komisija, ker šteje se, tako kot matematika - pravzaprav štetje spada še v računstvo, ne v čisto matematiko, ker matematika je še malo več. Za štetje rabite preiskovalno komisijo, do 25.671? Cilj je nekaj drugega. In ne podtikati, da gre za kakršnokoli namero, da se bodo okrepile horde ljudi, tistih, ki so bili tako rekoč sovražni do Slovenije, bodo kar naenkrat najbolj prijazni in bodo to ne vem kakšni volivci in tako naprej. To preprosto ni res, ker tudi veste, kaj pomeni stalno prebivališče in kakšne pravice izhajajo iz tega statusa. Povsem neke druge. Jasno, ljudem je treba še dodatno vcepljati strah. Treba jih je tako rekoč opozarjati, da ta Vlada tako ali tako na vsakem koraku odstopa od tistega, kar je demokratično, kar je državotvorno, kar je v korist državljanom in državljanom. Ne, v tem primeru opravljamo to, kar v 1. členu piše - da se tistim osebam, ki so utrpeli te posledice, te stvari popravijo. In če v tem času ni tega mogoče narediti, potem je vprašanje, kdaj bo to mogoče. Za nas je stvar nesporna in ne sprejemamo teze, ki jo stalno ponavljate. Mi smo intenzivno popravljali krivice. Intenzivno smo delali na primeru rešitve vprašanja izbrisanih. Ja, na koncu je bilo tudi štetje, očitno, vprašljivo, ampak za to ne rabite preiskovalne komisije.

Kot rečeno, iz argumentov, ki jih v tem amandmaju navajate, preprosto kar veje neko obtoževanje, tako tistih, ki so se znašli v položaju, da se jim je zgodila krivica, kot tudi tistih, ki želijo krivice popraviti, vzpostaviti stanje, ki bo dostojno za državo, kakršna Slovenija je, še bolj pa kakršna bi rada bila. To je za nas nesprejemljivo in amandma bom vsaj jaz zavrnil in kot sem rekel uvodoma, tudi kolegi.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Replika, dr. Vinko Gorenak, prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Gospod Anderlič, narobe ste me razumeli ali pa namenoma, zdaj jaz ne vem kaj, zato sem vam dolžan v repliki pojasniti. Jaz sem rekel v mojem nastopu, leta 1995 je bilo tako in tako. In pri temu vztrajam, ker je tako tudi bilo. Leta 1995 problema tako imenovanih izbrisanih v Ženevi ni bilo, to izhaja iz poročila gospe Šelihove. Tisto, kar pa vi citirate, je pa dokument iz februarja letošnjega leta, kot sem rekli, ..lanskega, letošnjega, pa je situacija jasna in dokaz temu, kar jaz govorim, da leta 1995 tako imenovanih izbrisanih ni bilo, da so se pojavili po tem času. Danes pa jasno, da lahko to poročilo, ta dokument govori o obdobju do leta 1992. Torej, izbrisanih, ponavljam, leta 1995 v Ženevi po poročilu dr. Šelihove ni bilo. Ponavljam, ni bilo. Po mojem prejšnjem nastopu, ko sem govoril o prisotnosti poslancev LDS, sta me obvestila gospod Germič, da je bil službeno odsoten, gospod Gumzar pravi, da je bil tukaj. No, prosim, več ali manj sta bila tukaj gospod Kontič in gospa Potrata. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Bogdan Barovič.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa. Po navadi so amandmaji prispevek ene ali druge politične opcije k temu, da se zakon popravi ali izboljša. In z amandmaji dosežemo nek konsenz in dosežemo cilj, da bi bil v konkretnem primeru Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav, naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, sprejet.

Očitki, da iz amandmajev veje ne vem kaj, so samo znak, da jih nihče ne prebere. Amandma k 1. členu: s predlaganim amandmajem se državljanom drugih držav, naslednic SFRJ, ki so imeli na dan 23.12.1990, to je torej sprememba, v Republiki Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče in so že pridobili dovoljenje za stalno prebivanje po Zakonu o urejanju statusa državljanov drugih držav, omogoča pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje za nazaj, pod pogojem, če so kadarkoli pred pridobitvijo dovoljenja za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji že vložili prošnjo za izdajo dovoljenj. Če me kdo prepriča, da je s takšnim amandmajem kaj narobe, saj zasleduje isti cilj, postavlja drugi datum in še en pogoj, da so za izdajo dovoljenja že enkrat prosili.

2. člen - ta daje celo možnost, da je pogoj dejanskega neprekinjenega življenja izpolnjen tudi takrat, ko je oseba zapustila Republiko Slovenijo in bivala drugje, ne glede na razlog odsotnosti, če odsotnost ni bila daljša od šestih mesecev. Celó to možnost daje in olajšuje tisti pogoj, češ, velja samo za tiste, ki so bili ves čas v Sloveniji. Kaj je narobe s tem amandmajem?

In 3. člen je pa tudi zelo logičen in sploh potreben. Z amandmajem se opredeljujejo razlogi, zaradi katerih se izdaja dovoljenja za stalno prebivanje, zavrne stranki oziroma osebi, ki bi sicer izpolnjevala pogoje za izdajo dovoljenja. Dejanja, ki so razlog za zavrnitev, pa so težje oblike kaznivih dejanj tistih, ki so naperjeni zoper Republiko Slovenijo. Kaj je narobe s tem amandmajem? Ali si ne sme neka država dati neko varovalko, da res tisti, ki so kazniva dejanja storili, pač ne morejo tega dobiti. Nič ni narobe s temi amandmaji. In ne razumem, da ob tako veliki želji za sprejetje tega zakona, da te amandmaje zavračate. Ne razumem. Popolnoma ne razumem.

In za konec. Dovolite še dve vsebini. Prva. Ni mi bilo vseeno, ko smo pri družinskem zakonu pravzaprav manipulirali ves čas z besedami, "ste" ne "smo", z otroki. Pustimo otroke pri miru. Nič niso krivi za grehe staršev. In ne z otroki mahati in kazati na njih. To je po zakonu celo prepovedano. In enako vas prosim, kolegice in kolegi, danes sem že ničkolikokrat slišal, ne se izgovarjati sedaj na otroke pa na ženske. Bodite vsaj toliko fer. Vsem je logično, da otrok, ki se je rodil 1993. leta, ni bil agresor. In vi to ves čas poudarjate. Toda jaz kot oče in mož žene, vse bi naredil, da

bi v letu, dveh ali treh popravil krivico in bi poskrbel, da bi bil moj sin državlján tiste države, kjer jaz živim. Da bi moj sin dobil status, bi poskrbel, ker sem dober oče pa mož. Ne mi govoriti o otrocih, ker je staršem prav, da živijo, kakor pač živijo in jih nič ne briga za lastne otroke. Sedaj se ne izgovarjati na njih.

Čisto za konec. 18 let stara zgodba je, o kateri danes govorimo. Od teh 18 let je bila približno podobna koalicija na oblasti 10 let, le, da je bila takrat Liberalna demokracija Slovenije močnejša od Socialnih demokratov. Kaj ste v teh desetih letih konkretno na tem področju naredili, da se danes po 18 letih, potem ne bi pogovarjali. Imeli ste možnost 10 let. Kaj ste storili? Nič.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima mag. Majda Potrata. Prosim.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod predsednik.

Verjetno je 18 let res dolga doba, tako zelo dolga, da verjetno nekateri že pozabijo, kakšna je bila koalicija takrat, ko se je izbris iz registra stalnega prebivalstva dogodil. Ampak 18 let je doba, v kateri pravijo, da otrok dozori in da oblikuje neka spoznanja. Meni se je v teh letih v Državnem zboru vedno znova zgodilo, da nekatera spoznanja, nekateri pač niso prešínili, ampak je značilnost razpravljanja o izbrisanih taka, da se na njihov problem in na krivico, ki jim je bila storjena, lepíjo še aktualne politične teme. Ne bom rekla, da nekateri govorijo neresnico, ampak bom rekla, da nekateri lažejo, ker zavestno potvarjajo stvari. In kako me naj prepričajo v svoj prav ljudje, ki trdíjo, da ukinjamo toplo prehrano? Kako me naj prepričajo ljudje, ki trdíjo, da ukinjamo vse ostale socialne pravice? To je čista demagogija in laž. Ureja se zadeva drugače, ne ukinja. Ostaja po predvidenih osnutkih zakonov taka v enakih finančnih okvirih, kot je bila. Žalostno je, da na tak način poskušamo vzbujati tudi domovinska čustva. Kdaj pa so ta lahko vzbujena? Takrat, kadar smo na državo, v kateri živimo, ponosni. Meni ni v ponos, da država Slovenija ni sposobna v teh dolgih letih urediti zadeve, ki jo je napačno takrat uredila. Ali je kdo med vami včeraj poslušal Slovenijo 1 in pričevanja o tem, kaj vse se je dogajalo. Kako je lahko kdo tudi zaradi tega, ker je bil v bolnišnici, in ni mogel urejati stvari, izgubil možnost, da bi prišel do urejenega statusa. Kako so uradniki dobivali depeše in hodili na izobraževanja, kako morajo ravnati, ko se kdo obrne nanje z določenimi zahtevami. Zato ne morem podpreti tega prvega amandmaja, ki govori o tem, da smejo dobiti status stalnega prebivališča vrnjen samo tisti, ki se lahko izkažejo, da so zaprosili za status ali za državljánstvo. Mislim, da je tudi temelj državljánske vzgoje to, da ločimo med državljánstvom, stalnim prebivališčem in začasnim prebivališčem. In demokratičen standard je, da je dopuščeno

vsakemu posamezniku, da se odloči, ali bo v neki državi živel kot državljan ali pa bo v neki državi živel samo s stalnim prebivališčem. Lahko pa bo zadovoljen s tem, da bo samo začasno prebival v tej državi. In zato je stalno prebivališče kategorija, ki se ji reče, da je temeljna človekova pravica. In zame je kršitev, ki se je zgodila tem ljudem, 25.671 po zadnjem štetju, najhujša možna kršitev, ker jim je bilo odvzeto stalno prebivališče. In nemogoče je zdaj presojudati stvari z vidika 170.000, govorim o okrogli številki, si je uredilo državljanstvo, teh 25.671 pa si tega ni uredilo. Treba je izhajati iz tega, kakšne možnosti, kakšne pravice so človeku dane in kaj iz posameznega statusa izhaja. Govoriti o tem, ko je 9 odločb Ustavnega sodišča v zvezi z izbrisom iz registra stalnega prebivanja, da je to larifari, oprostite, je pa že malo za lase privlečeno. In če so tisti, ki so bili izbrisani, po nacionalnosti Neslovenci, imajo pravico v svojem maternem jeziku izreči tisto, kar se jim je zgodilo, in da so jim uničili dokumente, da je čez ta dokument napisano "poništeno". Jaz ne vidim v tem absolutno nobenega problema. In nihče ne trdi, da je bil tak žig. To je občutek, ki ga na intimni ravni najgloblje občutijo in ga tako tudi poimenujejo.

Ne morem soglašati s tem, da bi rekli, da so predlagani amandmaji prispevek k izboljšanju zakona. Kako le, če so pa navsezadnje jasen dokaz, kako hočejo zaobiti odločbo Ustavnega sodišča. Reči pa, da tudi predlagani zakon, v obliki, v kakršni je, ne odreka pravice do pridobitve statusa tistim, ki so bili pravnomočno obsojeni ali jim je dokazano, to pa oprostite, je pa treba zakon prebrati, da vidite, da je to napisano tudi v tem predlogu zakona.

Zato bom podprla zakon v taki obliki, kot je pred nami v dopolnjeni obliki, in upam, da bomo to sramoto enkrat za vselej spravili iz države Slovenije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Miran Potrč. Prosim.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Predlagani zakon bo imeli po mojem trdnem prepričanju, takšna je tudi njegova vsebina, samo eno bistveno posledico. Ugotovil bo, da imajo ljudje, ki so bili 26. februarja preneseni iz evidence stalnega bivališča v tako zvano mrtvo evidenco - da je bilo to dejanje nezakonito in da so pod določenimi pogoji, to je, da so morali so prebivati tukaj, niso smeli storiti kaznivega dejanja in podobno - od takrat naprej lahko stalno prebivališče v naši državi. In to je vse. In vprašanja, ki jih vi postavljate ob tem dejstvu, so povezana z nepoznavanjem stvari ali pa prepričanjem, da se Demosova oblast ni mogla zmotiti, da ne bom rekel kaj več. Jaz pa mislim, da se vsaka oblast lahko zmoti in da je to tej Demosovi oblasti in poslancem v takratni Demosovi večinski skupščini, bila je še skupščina, da mi ne bi kdo kaj očital, enostavno sporočeno, da je prav, da takšno odločitev opravijo.

In ne razumem, da, ne vem, kolikokrat moramo o istih stvareh govoriti. Kako različno razumemo dejstva, bi rad opisal ne mojem doživljanju, trdim pa, da je popolnoma korektno z vidika magnetograma, ki sem ga vsaj še dvakrat prebral, razprav, ki sta ju imela gospod Šter in gospod Debelak na seji Odbora za pravosodje in notranjo politiko.

Gospod Šterk je govoril izključno o okoliščinah v katerih so se sprejemale odločitve. In jaz jim v osnovi ne oporekam. In govoril je o pogojih za pridobitev državljanstva. Z eno besedo ni omenil tujcev in izbrisanih. In kar zadeva možnost pridobitve državljanstva je trdil, da je mednarodna skupnost pohvalila naš zakon. Vem, soglašam, tudi sam enako mislim. Bolj demokratičen tisti zakon ni mogel biti, ker je res samo na podlagi prijave s pogojem stalnega prebivanja in izraženo voljo, da je to želja prizadetega, bilo pridobljeno državljanstvo nove slovenske države. Enostavnejši pogoji skorajda niso mogoči. Če bi jih ugotavljal, bi jih najbrž ne našel. Gospod Šter je govoril samo o državljanstvu. To, da se danes v določenem delu ponovno povezuje državljanstvo, samo kaže, da se želi temeljna problematika zamegliti. Problematika izbrisanih z državljanstvom, ni povezana niti v eni sami točki, razen časovno, da se istočasno odločalo o zakonu o državljanstvu in zakonu o tujcih.

Glede gospoda Debeljaka, ki je bil, po moje, zelo iskren, zelo prizadet, zelo iskren. Jaz njemu osebno ničesar ne očitam, tudi nikomur drugemu, razen politiki, ki se je zavestno lahko za to odločila, pa še to bi bilo treba bolj skrbno proučiti. Gospod Debelak je jasno povedal, da prenos iz evidence stalnega prebivanja v tako imenovano mrtvo evidenco je bil opravljen. In to smo mi ves čas trdili. Ampak s tem je izgubilo teh približno 25.000 pravico do stalnega prebivališča, ki so ga že imeli. In iz tega izhajajoč so imeli določene dokumente in iz tega izhajajoč so imeli tudi nekatere pravice, ki niso bile izrecno vezane na državljanstvo. Na državljanstvo pa je bila gotovo vezana pravica voliti, certifikati so bili vezani, stanovanjski zakon je bil vezan, pa še nekaj materialnih stvari, ki so se jim oni odpovedali, ampak so se odločili, da želijo ostati tujci s stalnim prebivališčem. Zaradi tega govoriti o tem, da to ni bilo narejeno, da ni bil izbris ali prepis, ampak dejansko iz evidence stalnega prebivališča so bili izbrisani in preneseni v drugo evidenco, ki je bila mrtva in se ni uporabljala. Tam niso bili ljudje, ki bi imeli kakršenkoli status v naši novi državi, niti državljanstva, niti stalnega, niti začasnega prebivališča. Bili so osebe brez vsakega statusa.

Kaj je bilo, ne dobesečno, na podlagi citata, ampak smiselno mogoče razumeti iz te razprave? Da so res bili uničeni na poseben način, s preluknjanjem, lahko pa tudi drugače, dokumenti, ki so jih ti prebivalci Slovenije imeli iz Slovenije. Se pravi, slovenski potni list, slovenska osebna izkaznica, zdravstvena izkaznica, vozniško dovoljenje, izdano

od slovenskih državnih organov pred tem datumom, še v času bivše skupne države. Ti dokumenti so bili uničeni. Gospod Debeljak je rekel s preluknjanjem, lahko tudi kako drugače. Samo nesporno je rekel, da so bili uničeni. Uničeni, gospod Gorenak, niso bili na ta način kot vaš potni list, ki je bil najbrž uničen takrat, ko mu je pretekel rok veljavnosti, ampak so bili uničeni z datumom 26. februar 1992 zaradi sprejema zakona o tujcih, načina njegovega izvajanja in navodil, ki so bila za izvajanje tega zakona od državnih organov takratnega ministrstva za notranje zadeve izdana. Zato govoriti, da so bili obveščeni, ni resnica. Bili so pozvani, vendar so bili pozvani zato, da bi se jim dokumenti uničili. Vsakemu, ki je prišel tja, je bil dokument uničen - to je tudi gospod Debelak povedal - in je bil napoten v oddelek, ki govori o tujcih, da si začne pridobivati status tujca. In to so neka dejstva, ki jih je prav povedati. In to so razlogi zaradi katerih je Ustavno sodišče že mnogokrat reklo, dajmo ta problem rešiti, ki ne bo pomenil nič drugega, nobene krivice, nobene nove pravice, nobenih posebnih stvari, nobenih odškodnin, omogočil bo pač, da je nekemu priznано, da mu je država 26. februarja status nezakonito odvzela.

Zato tudi predlagamo, da se ta zakon podpre in zato tudi ne podpiramo amandmajev. Amandmaji niso v smeri izboljšanja besedila, ampak v smeri besedila, ki ga je Ustavno sodišče že ugotovilo za protiustavno. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Replika dr. Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Jaz sem bil zelo vesel vašega nastopa, gospod Potrč, ker ste začeli uporabljate izraze, na nek način si štejem sam sebe za avtorja, in so bili preneseni. Vendar v nadaljevanju to, kar ste povedali, pa ni točno. Pogledajte, ni res to, kar vi trdite, po 26. 2. so bili pozvani, da bi jim bili dokumenti preluknjani. To ni res. Resnica je druga. Vsi pozivi v slovenskem prostoru, vključujoč Ljubljano, ki sem jo prej citiral, so bili pred 26. 2. 1992. In pozivi so bili: "Pridite in uredite ali državljanstvo ali status tujca." To je resnica. Pridite in uredite si status državljanstva ali tujca. Torej, nekaj si uredite, ker danes nimate urejeno. Tak je bil poziv. Ker si do 26. 2. teh približno 26 tisoč ni uredilo statusa - prej sem utemeljil zakaj trdim, da so špekulirali, večina med njimi - zato so se pojavljali po 26. 2. 1992 na upravnih enotah oziroma na takratnih občinah in takrat jih ni nihče pozival, naj si pridejo dokumente urejat, ampak ko so prihajali, ko so spoznali, da je bila poteza narobe narejena, da niso uredili statusa, ko so prihajali po 26. 2. vse do leta 1995, takrat so jim rekli, "ne, vi pa nimate statusa urejenega, ta dokument ni več veljaven". To je resnica. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Robert Hrovat. Prosim.

ROBERT HROVAT: Hvala lepa za besedo. Spoštovani! Na začetku moram ugotoviti, da pravzaprav med nami, ki sedimo tukaj v Državnem zboru, sploh ni neke velike razlike. Sploh ni velike razlike. Dejstvo je, da predlog zakona, ki ga predlagate, določa pogoje, pod katerimi lahko tujec, ki je bil na dan 25. 6. 1991 državlján druge republike nekdanje SFRJ, in ki dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji še nima, ne glede na določbe Zakona o tujcih, pridobi dovoljenje za stalno prebivanje. Kaj pa predlagamo mi? V Slovenski demokratiški stranki predlagamo amandma, ki le določa v svoji vsebini, da dobijo to tisti, ki so neprekinjeno živeli v Sloveniji, in pa da izločamo špekulante in tiste, ki so izvajali agresijo na Slovenijo. In to je vse. Samo tukaj je razlika. In tukaj jaz mislim, da je potreben en razmislek, predvsem v vrstah koalicije ali je naš amandma res tako ogrožajoč za določeno skupino ljudi, da tega ni moč podpreti. Jaz mislim, da enostavno ni tako.

Poglejte, strinjamo se, najbrž vsi, da je absolutno treba popraviti krivice vsem tistim, katerim so se zgodile. Ampak govorimo o krivicah, ne govorimo pa o špekulacijah. In tukaj je ta temeljna razlika med vami in nami.

Veliko se je govorilo o individualni obravnavi. Tudi na prvem zaslišanju, ki smo ga imeli v okviru komisije, kjer je bivši minister Bohinc govoril o individualni obravnavi, da se je vse obravnavalo individualno. Ali veste, kaj za mene pomeni individualna obravnava? Za mene pomena individualna obravnava odgovor tistega določenega človeka, zakaj si tega statusa ni uredil. To je individualna obravnava, da bo razložil, zakaj tega ni takrat uredil na takšen način, kot je bilo pač potrebno. Jaz mislim, da se je tukaj treba poenotiti. Prej je gospod Potrč na nek način lepo obrazložil, kako so stvari tekle v tistih časih, ko se je sprejemala ta zakonodaja. Dejstvo je, jaz sem se sedaj v tem času nekoliko bolj poglobil v vso to zakonodajo iz tistih časov, in je dejstvo, da je bila predvidena sklenitev bilateralnih sporazumov med Slovenijo in državami bivše Jugoslavije. To je dejstvo. Ta zakon, ki je bil takrat sprejet, absolutno ni bil slab. Seveda pa so razmere na Balkanu privedle do tega, da je prišlo do velikega navala, za ureditev statusa v Sloveniji. To pa tudi vsi vemo, da je to res.

Preko 170 tisoč oseb si je uredilo državljanstvo. Približno 30 tisoč si je uredilo status tujca s stalnim bivališčem. Vse to je bilo na podlagi individualne odločitve vsakega posameznika. Da je pa dobil takrat državljanstvo dotični človek, sta bila pa samo dva pogoja: da je prebival v Sloveniji in da je zaprosil za državljanstvo. In to je bilo vse, kar je bilo treba storiti. In je bilo večkratno obveščanje, da si to lahko zadevo uredijo. Jaz ne pristajam na

to, da je bilo pavšalno kršeno vsem tistim, katere številke se danes pojavljajo. Še nekaj let nazaj je bila številka 18 tisoč 305, sedaj je številka narasla na 25 tisoč 671 tako imenovanih izbrisanih. Jaz tej številki ne verjamem, enostavno ji ne verjamem. Do rezultata bomo prišli, jaz sem prepričan, na preiskovalni komisiji. Že prva priča, gospod dr. Bohinc je rekel, da tej številki 25 tisoč 671 ne verjame in da se mu zdi pretirana. Ne verjame. Tu si bo treba naliti čistega vina, kdo ima tu prav. On trdi, da so bile takrat izdane odločbe na podlagi te številke prave. Zdaj se govori o številki, ki je za 7.000 oseb višja. Zelo zanimivo je tudi to, da bi bilo treba za izpolnitev odločbe Ustavnega sodišča izdati 7.153 dopolnilnih odločb. To je res. Ampak pogledajte, kaj je zajeto v teh odločbah: 125 oseb, ki so rojene po datumu 26.2.1992, 256 oseb, ki sploh niso imele prijavljenega stalnega prebivališča, 111 oseb ni bilo državljanov nekdanje Republike Slovenije. To pomeni 492 oseb, kar predstavlja kar 7%. Poslušajte, 7% od števila prvotno izkazanih dopolnilnih odločb! Kaj to pomeni? Da so bile vsem tem 492 osebam izdane odločbe, zdaj se pa izkazuje, da niso bili upravičeni do teh odločb. Pogledajte, to je smisel preiskovalne komisije, o kateri govorimo. In tudi gospod Bohinc je rekel, da temu podatku enostavno ne verjame, ker so njegovi uslužbenci takrat vse tako delali, kot je prav. Ampak ta dokument smo dobili z Ministrstva za notranje zadeve. In to so številke in to so dejstva.

Zato predlagam, da ta naš amandma podprete, ker s tem ne kršimo nobenih človekovih pravic, pač pa le izločamo tiste, ki so v tistem času špekulirali in si niso zadeve uredili tako, kot bi si lahko. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovana ministrica, državni sekretar!

V Temeljni ustavni listini je bilo zapisano, da imajo državljani drugih republik nekdanje Jugoslavije s stalnim prebivališčem v Sloveniji pravico do slovenskega državljanstva po 40. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije. Postopek je bil zelo enostaven in na podlagi tega zakona si je 170.000 prebivalcev do 26. februarja 1992 pridobilo slovensko državljanstvo. In pri komu se je zapletlo? Pri tistih, ki so začutili pripadnost lastnemu narodu in republiki, iz katere so bili. Znašli so se na razpotju, kaj narediti, vendar je bila to le njihova osebna odločitev. Državi Sloveniji ni mogoče očitati, da ni bilo poskrbljeno in zagotovljeno, da sleherni ne bi mogel pridobiti ustreznih dokumentov, kot se zdaj očita s strani izbrisanih. Zato je prav, da se spomnimo na začetke po osamosvojitvi Slovenije.

Slovenija je prva na edinstven način rešila državljanstvo z vidika sukcesije na temelju notranjepravnih predpisov, kar

je povsem v skladu z mednarodnim pravom, in to je bilo leta 1996 tudi potrjeno in nihče ni tega zanikal. Odnosi med državami, ki so nastale na novo, so se zaostрили in tudi zapletli, kajti zakonodaja, ki je bila sprejeta v decembru 1991 in februarju 1992, je razmere bistveno spremenila. V določenem zakonskem roku si je 170 tisoč posameznikov pridobilo državljanstvo Republike Slovenije, okoli 30 tisoč oseb si je pridobilo status tujca, s stalnim ali začasnim prebivališče, vsi po prostovoljni odločitvi. Pogoji za pridobitev državljanstva je bil zelo enostaven. Moral je biti v tistem času v Sloveniji in za državljanstvo zaprositi. Status tujca je dobil tisti, ki ni želel državljanstva, ampak si je izbral manj trajen status, za središče življenjskih interesov pa si je izbral neko drugo okolje, za katero pa je moral podati tudi vlogo.

Novi status v novonastali državi si je brez zapletov uredilo več kot 10% skupnega prebivalstva Republike Slovenije. Ves čas je bilo znano, na kakšen način je možno pridobiti eden ali drugi status. Vsi pa so sigurno tudi vedeli, da gre za povsem novo državo, kjer veljajo predpisi, kot v vseh drugih evropskih državah. Sigurno je bila odločitev njihova, kajti sorodstvene vezi s te ali one strani so bile v večini primerov tudi odločilne. Vsak se je pač odločal po svoji vesti in pripadnosti državi, pa tudi verska pripadnost je odigrala odločilno vlogo. Nekih zagotovil za boljši jutri ni bilo. Z razvojem dogodkov so se odločitve posameznikov pač pokazale ali kot dobre ali pa napačne. Seveda je čas pokazal svoje. Eksistenčne težave v številnih primerih so prisilile ljudi, da ponovno razmislijo o tem, kje in kako bodo živeli in so skušali spremeniti prvotno odločitev. Sigurno pa so nastali novi pogoji v procesu odločanja, ki pa je vse prej, kot enostaven. Saj gre v tem primeru za srbske oficirje, ki jim je grozilo aktivno sodelovanje na bojiščih bivše Jugoslavije ali pa ureditev statusa bivanja v novonastali državi Sloveniji.

Leta 1993 so eksperti Sveta Evrope menili, da je zakonodaja skladna z vsemi tedaj uveljavljenimi standardi za urejanje statusa in državljanstva v primerih nasledstva držav. Enako velja za komisijo človekovih pravic v organizaciji Združenih narodov v Ženevi, ki je po obravnavi poročila iz leta 1995 ugotovila skladnost z vsemi potrebnimi zakoni in normami brez pripomb v prisotnosti predstavnikov drugih držav naslednic. Vse skupaj pa je potrdil še odbor OZN za pravne zadeve. Ravnanje upravnih organov v teh zadevah je bilo ves čas zakonito. Tako je nekorektno govoriti o kakršnekoli nepravilnosti s strani države in njenih organov. Sigurno pa je kolesje zgodb, ki se ponavljajo že leta, produciral politika v slovenski javni prostor, za kar bodo pa morali nositi odgovornost tudi tisti, ki so ves čas verjeli, da je zakonodaja, ki je veljavna in se mora izvajati, predpis, ki velja, in se ga čez leta ne sme spreminjati za nazaj.

Zakoni so šli v parlamentarni proceduri gladko skozi, tako Zakon s področja potnih listin, nadzoru državne meje, Zakon o tujcih in zakon o državljanstvu. Tako ni bilo dvomov o kakšni nepravilnosti. Dne 26. 6. 1991 se je v registru prebivalstva vodilo vso prebivalstvo, tudi državljani Jugoslavije, kar se je kasneje seveda ločilo na državljane Slovenije in tujce. Nihče ni bil izbrisan, temveč prenesen v drugi register, ker je šlo preprosto za tujce brez volilne pravice. Šlo je za pregledno evidenco, ki je narekovala, da osebe, ki niso državljani Republike Slovenije, ne morejo biti v registru stalnega prebivalstva. Osebni karton se je izločil v posebno kartoteko, v namene evidenc tujcev.

Tukaj se je pa začel proces pošiljanja vabil osebam, za katere se je ugotovilo, da si niso uredile statusa in so za njih začele veljati s 26. 2. 1992 določbe Zakona o tujcih. Vabila so se pošiljala v vseh večjih upravnih enotah. V manjših ni bilo potrebe, ker so se več ali manj poznali in je bila informiranost popolna, pa tudi odklonov ni bilo. Težave so bile v večjih krajih, kjer se ljudje niso odzvali na vabila, kot na primer Jesenice, kjer je bilo poslanih 1600 vabil, odzvalo pa se jih je le 60, ter Sežana, kjer je od 400 carinikov Slovenijo zapustilo kar 200 od njih. To pa je tisto, ko se ljudje odločajo za pripadnost lastnemu narodu in državi. Vsem, ki si niso uredili dokumentov na novo, so se stari dokumenti, ki so bili izdani v Sloveniji za časa skupne države, luknjali, ker niso bili več veljavni. Bilo je pa možno pridobiti takoj nov dokument ali pa potrdilo, če so to želeli.

Iz vsega tega je razvidno, da je država Slovenija poskrbela za vsakogar, ki je hotel postati državljan ali pa si pridobiti status za bivanje. Očitati, zakaj ni bilo avtomatizma v prenosu, je nekorektno, saj nekemu vsiliti, kar noče, je pa le malo preveč za pravno državo.

Tako bi bilo prav, da tisti, ki odločajo o ustavnosti, postopku, malo zastanejo, preden odločijo. In potem zapišejo tisto, kar je ljudstvo tudi želelo in je bilo zapisano tudi v zakonodaji. Amandmaje podpiram. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Lepa hvala, gospod predsednik. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

Amandmaje ne morem podpreti preprosto iz razloga, ker ignorirajo odločbo Ustavnega sodišča. Zakon namreč rešuje zadeve prav na način, kot jih Ustavno sodišče zahteva. Ustavno sodišče je zame eden najvišjih institutov naše države in ga spoštujem, zato o tem, ali je to prav ali ne, nima smisla razpravljati.

Govoriti o tem, da amandmaji in rešitve v zakonu nimajo razlik, je pa nedostojno. Nedostojno zaradi tega, ker amandmaji želijo prav to, kar je eden od razpravljavcev dejal:

"Izločite tiste, ki jim to, kar jim očitajo, nikoli ni bilo dokazano." Namreč, špekulante, borce proti osamosvajanju, zločince, ne vem kaj še vse. Seveda na splošno, ker ni imen, ker ni dokazov, ker nihče ni bil obsojen, je to treba posploševati do dna in na ta način ustvarjati v javnosti, prepričanje, da se bodo tem ljudem dale neke pravice, ki jim ne pripadajo in ki jim niso bile kršene. Težava je v tem, da zakon ne more popraviti posledic izbrisa, ki so bile strahotne za tiste, pač pa bo zakon vrnil samo pravico do stalnega bivališča, ki jim je bilo nezakonito odvzeto. Seveda na način, kot se to lahko zgodi, kar pomeni, da je o tem nekdo odločil po svoje, mimo zakonov. In nasprotovati temu, da se to vsem, tako kot zahteva Ustavno sodišče, tudi uredi, je zame nespoštovanje pravne države in negiranje institucije Ustavnega sodišča in odločbe, ki jo je to Ustavno sodišče izdalo.

Moram tudi reči, da je nekdo govoril o predpisih, ki naj bi takrat veljali in da naj bi se vsi po njih ravnali. V tem je problem. Vsi so se ravnali po takrat veljavnih predpisih. In tisti, ki so bili izbrisani, jih niso kršili. Kršil jih je tisti, ki jih prenesel z enega seznama na drugega in jim na ta način odvzel temeljne človekove pravice - do danes. In prav nesrečno se počutim, da imamo v tej dvorani ljudi, ki jim to ni prav, da želimo rešiti. Namreč, ta izbris je naredil sramoto Sloveniji, ne to, kar se danes želi storiti, da bi se ta sramota oprala, da bi se ugled Slovenije zaradi korektnega ravnanja do ljudi, ki so jim bile odvzete človekove pravice, popravil. In v tem smislu je treba podpreti ta zakon, ki nima "tadla", kot se temu reče, če beremo odločbo Ustavnega sodišča. Lahko pa najdemo hude težave v amandmajih, ki so predlagani in so nesprijemljivi, ker so pritlehni v tem smislu, da se slišijo, kot da se želi nekaj narediti, v resnici pa imajo povsem nasproten in negativen namen. Če bi podprli te amandmaje, bi ostal madež na Sloveniji, ne bi ga izbrisali, ker bi se stvari komplicirale še naprej. Zaradi tega teh amandmajev ni mogoče podpreti.

Podprl bom zakon, ki ima najboljši namen. In skrajni čas je, da ga po toliko letih sprejemamo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala. Želi še kdo razpravljati? Prosim za prijave. Besedo ima Anton Colarič.

ANTON COLARIČ: Hvala lepa. Danes je eden izmed uvodničarjev omenil, da je danes poseben dan, ker sprejemamo poseben zakon. Osebno mislim, da je to res. Poseben zakon, vendar na žalost po sedmih letih, odkar je bila izdana odločba Ustavnega sodišča, ki je Državnemu zboru naložila, da uredi to zadevo, da uredi stalno prebivališče izbrisanim. Danes je bilo tudi rečeno, da sta si vsebina zakona in amandma SDS zelo blizu. Če sta tako blizu, potem pozivam kolege iz opozicije, da podprejo zakon, kot je bil predložen, še posebej zato, kar je bilo danes sicer že omenjeno, da se je, lahko bi rekel, pristopilo

k vlaganjem amandmajem malo z levo roko. Zakaj tako govorim? Če boste zelo pozorno prebrali amandmaje, boste zlahka ugotovili, da so ti amandmaji nekaj bili ustavni zakon. Da se predlagatelji niso niti toliko potrudili, da bi to skrili, kaže, na primer, ena izmed določb 1.c člena, kjer v zadnjem delu govori ravno o tem, da se, na primer, postopki uredijo skladno z določili tega ustavnega zakona. In da so pozabili tam zbrisati, se kaže tudi v obrazložitvi, kjer ponovno govorijo, da se zadeve uskladijo s predlaganim ustavnim zakonom. Že zato ni možno podpreti teh amandmajev. In mislim, da je že čas po 18 letih, da se nehamo odzivati samo čustveno, da poskušamo urediti tiste zadeve, ki so jih naši kolegi v teh klopek malo drugače pred 18 leti in so imele zelo hude posledice za marsikoga, ki živi v Sloveniji.

Zato pozivam vse, da amandmaje zavrremo in podpremo osnovno besedilo zakona. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala. Besedo ima Darja Lavtižar Bebler. Prosim.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Jaz bi se ozrla samo na ta recimo temu mednarodno pravni vidik tega problema, ker je bilo danes tukaj že povedano nekaj stvari, ki pa ne držijo v celoti oziroma ne morem si kaj, da ne bi videla v teh predstavitev danes tukaj nek slab namen, namen zavesti javnost, ko se govori, da problema v mednarodnih inštitucijah, ki na nek način skrbijo za spoštovanje človekovih pravic v državah članicah, niso zaznali in da tega problema ni bilo. To ne drži.

Svet Evrope je že v svojih nekaj poročilih opozoril na ta problem izbranih v Sloveniji, posebej v poročilih komisarja Sveta Evrope za človekove pravice je bilo to nekajkrat izpostavljeno. In Slovenija mora v Svetu Evrope vedno tudi pri obravnavi teh poročil odgovarjati na ta vprašanja, ki so tam, verjemite, zelo neugodna. In ni prijetno odgovarjati na ta vprašanja, vedoč, da dejansko ta problem pri nas ni razrešen in da se pri tem uporabljajo vsa sredstva, da se ta problem ne bi razrešil, kot denimo direktno zaobidenje odločb Ustavnega sodišča v zvezi s tem problemom in tudi ne nazadnje referendum, ki je bil glede tega z več vidikov vprašljiv, ne glede na to, da se danes nekateri na njega sklicujejo, ker izpeljan je bil, rezultat je bil takšen kakršen je bil, ampak zastavlja se pa vprašanje ali se je smelo na referendum postaviti vprašanje, ki zadeva elementarno vprašanje, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

V zadnjem pol leta leta 2009 je Slovenija predsedovala Svetu Evrope. Tudi v Državnem zboru smo takrat pripravili posebno konferenco o spoštovanju otrokovih pravic. Takrat je komisar Sveta Evrope za človekove pravice tukaj posebej poudaril kako je zadovoljen, da smo se v Sloveniji vendarle

lotili reševanja tega vprašanja. Pri tem je omenjal ta zadnji zakon, ki je danes tukaj v obravnavi. In je navedel takrat, da se je pozanimal tudi pri ministrici za notranje zadeve, kako se tega problema lotevamo.

Članica Poslanske skupine SDS, ki je sicer brezprizivna bojevnica za spoštovanje človekovih pravic, takrat ni ugovarjala komisarju Sveta Evrope za človekove pravice, češ, da je način, kako se lotevamo reševanja tega problema, nesprejemljiv, kar me je zelo začudilo. Mi je pa dalo vedeti, da tukaj igramo ali igrajo neko dvolično igro in z njo poskušajo spodbuditi tudi zelo, bom kar povedala, negativna čustva med ljudmi v Sloveniji, ki so pod vtisom tega ustrahovanja, češ, kaj bomo s tem, ko se bo ta zakon sprejel, vsega slabega povzročili za državo Slovenijo.

Povedala bi samo to, krivice so bile storjene. Krivice so bile storjene toliko ljudem, da enostavno tega ni mogoče prezreti in se ne sme prezreti. In kaj mora storiti država Slovenija? Država Slovenija mora storiti to, da te krivice popravi. In če nekdo govori, da leta 1995 ali 1997 ni bilo nikjer izpostavljenega vprašanja izbrisanih. Morda formalno ne. Leta 1995 v Ženevi so se ukvarjali z vprašanjem, ali je bilo zlorabljeno mednarodno vojno pravo na tleh bivše Jugoslavije. Takrat veste je bil posebni poročevalec gospod ./Nerazumljivo./.., ki je obravnaval v tistem sklopu vprašanj tudi Slovenijo in je v tem poročilu tudi povedal, da tega problema v Sloveniji ni bilo. So pa bili, ti problemi drugod v bivših republikah bivše Jugoslavije. Vedeli pa smo, da ta problem obstaja, ni pa še bil predstavljen na formalen forumu neke mednarodne organizacije. Jaz osebno kot poslanka sem imela nekaj takih primerov. Takrat sem bila poslanka, izvoljena v volilnem okraju na Jesenicah. Cela vrsta ljudi je prišla k meni s temi problemi. Veste, kakšne probleme so imeli? Da niso niti mogli povedati, dokazati pravnoformalno, da sploh obstojijo. Pri meni se je oglasila neka čistilka, Bosanka po rodu, ki je več kot 30 let delala kot čistilka v enem od hotelov v Kranjski Gori. Stanovala je v tako imenovanem samskem domu, zato niti ni mogla imeti prijavljenega stalnega prebivališča, ker ji lastnik tega samskega doma ni dovolil, da bi s tem naslovom uveljavljala stalno prebivališče v Sloveniji. Reva je tukaj zaslužila penzijo, zbolela za rakom in se ni mogla zdraviti, zato ker je ni bilo. Raka je imela, nje pa ni bilo. Prosim, bodimo malo bolj človeški in dopustimo možnost, da se je mnogim zgodila krivca. In tem mnogim je to krivico treba popraviti. In to, kar je prej govoril in omenjal že kolega Anderlič, da je februarja zasedala posebna delovna skupina, v Ženevi, delovna skupina sveta za človekove pravice, ki je sprejela 97 priporočil Sloveniji, v katerih pogledih bi naj Slovenija izboljšala stanje na področju človekovih pravic. Od teh 97 priporočil se jih kar 12 nanaša, če sem prav preštela, 11 ali 12, nanaša prav na problem odprave krivic izbrisanim. Tukaj se

lahko še toliko prepričujemo, da tega problema ni, da tisti, ki so ta problem prenesli na mednarodne organizacije, katerih ponosni člani smo, to sprenevedanje ne pomaga, dragi moji. Če hoče Slovenija biti pravna država, če hoče biti država utemeljena na varstvu človekovih pravic in spoštovanju človekovih pravic, potem je to treba urediti.

Ti amandmaji, o katerih zdaj teče beseda, so pa eklatanten primer, kako želite zaobiti temeljne pravne norme, ki zadevajo človekove pravice, vključno z odločbami Ustavnega sodišča. In to je vse, kar je.

Zato jaz povem, da teh amandmajev ne morem podpreti. Apeliram pa vendarle na neko naše dostojanstvo, da bomo vendarle spoznali, da je treba krivice, ki so bile povzročene, popraviti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Bredo Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa. Najprej bi rada povedala, da mešati boj za enakopravnost žensk v družbi s sprejemanjem zakona, ki končno popravlja krivice, ki so bile narejene ljudem leta 1992 oziroma leta 1991 s sprejetjem zakona o tujcih, mislim, da je najmanj, kar je, poniglavo, demagoško, pokvarjeno. Jaz mislim, da ena in druga stvar sicer lahko po 100 letih praznovanja 8. marca oziroma takrat še 19. marca, danes pa 8. marca, lahko na nek način se približuje ena drugemu, ker je bila takrat delana tradicionalno stoletja in stoletja krivica enemu delu človeštva in je bil zaradi tega ta datum določen, kot datum, ko naj bi priznali ženskam pravico do enakopravnosti. Da pa ima to kakršnokoli zvezo z ljubeznijo do domovine, patriotizmom, itd., je pa navadna sprevrženost in pokvarjenost kaj takega trditi.

K amandmajem, ki so jih vložili gospodje in gospe v Slovenski demokratični stranki, bi pa se pridružila tistim, ki pravijo, da so ti amandmaji navadno sprenevedanje in by pass, bi človek rekel, o odločbah Ustavnega sodišča. Rada bi povedala, ko pogledamo pravzaprav zakon, ki je povzročil to pravico oziroma zakon, s katerim je bila povzročena krivica državljanom, tukaj bi popravila kolega, ki trdi, da nismo bili državljani SFRJ, ker smo bili državljani samo republik v nekdanji Jugoslaviji, to ne drži. Mi smo bili najprej državljani SFRJ in potem še državljani svojih republik, če smo se vpisali v državljansko knjigo svoje republike. Mnogi državljani SFRJ, ki so živeli v Sloveniji, delali v Sloveniji desetletja in desetletja, se niso šli domov vpisati v državljansko knjigo Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije, Črne Gore, niso se šli vpisati, ampak so bili samo državljani SFRJ. Ko niso zaprosili za državljanstvo Slovenije, ker pač so menili, da so Črnogorci, da so Srbi, da so Hrvati in so čutili pripadnost svoji novi domovini, lahko rečemo, in so se odločili, da bodo ponujeno državljanstvo ali pa, bom

rekla, državljanstvo, ki bi ga lahko pridobili, glede na to, da so desetletja in desetletja živeli v Sloveniji, da se niso odločili zanj, jaz ne vem, zakaj temu rečemo špekuliranje. Kakšno špekuliranje? Se pravi, da če nekdo, ki je Slovenec in je delal v Nemčiji 30 let in se ni odločil, da bo prevzel nemško državljanstvo, čeprav mu je bila dana možnost, ampak je ostal Slovenec, da je za Nemce špekulant. V kakšnem smislu? Če bi takrat leta 1991 junija meseca, ko je bil sprejet Zakon o tujcih, namesto da bi v 81. členu napisali, "da za državljane SFRJ, ki so državljani", pazite, celo zakon je pisal obratno, kot smo danes slišali, .."za državljane SFRJ, ki so državljani druge republike, ki ne zaprosijo za državljanstvo Republike Slovenije v roku iz prejšnjega odstavka ali jim je izdana negativna odločba, začnejo veljati določbe tega zakona dva meseca po preteku roka, v katerem bi lahko zaprosil za sprejem v državljanstvo Republike Slovenije oziroma od izdaje dokončne odločbe."

Če bi bilo tukaj napisano, da se tem ljudem avtomatično prizna stalno bivališče oziroma pusti stalno bivališče, kakor so ga pač imeli, s tem, da niso državljani, bi bila stvar popolnoma normalna. Mi smo stvar zakomplicirali do neprepoznavnosti. Mnogi ljudje sploh niso za to vedeli, kljub temu da so jim bila baje poslana obvestila, da naj se javijo na občini, da bodo tam uredili stvari. Mnogi med njimi niso bili tiste dni prisotni, jaz vem za ljudi, ki so bili v bolnišnici, jaz vem za ljudi, ki sploh niso stopili v svojo kvazi državo, ker so se rodili sicer na oni strani meje, na hrvaškem ozemlju, vendar od rojstva naprej niso živeli niti en dan na Hrvaškem, so bili otroci stoprocentno slovenskega para, moža in žene, poudarjam, glede na razpravo prejšnji teden je treba verjetno to posebej poudariti, oče tega človeka je bil župan v Hrpeljah v Kozini. Takrat je bila še bila občina Hrpelje Kozina, pozneje sta se združila. Župan je bil v Sloveniji, fant se je pa rodil na oni strani meje. In zaradi tega ni bil državljan Slovenije, ker so pač tako odločili nekateri uradniki, ki so dobivali navodila iz republiškega centra. To so bili tisti, ki so na nekem sestanku rekli, da ni dobro, da bi z avtomatizmom, po uradni dolžnosti priznali stalno bivališče tem ljudem, ker bo to državo Slovenijo preveč stalo, ker bi v primeru, da ti ljudje postanejo brezposelni, dobivali nadomestilo za brezposelnost, ker bi morali postopek za odpuščanje peljati na enak način, kakor za državljane Slovenije in tako naprej in tako dalje. To smo na vso srečo danes, včeraj, predvčerajšnjim lahko tudi slišali, da je bilo z dokumenti dokazano, na kakšen način je Vlada Republike Slovenije v tistem času oziroma Izvršni svet, takrat še, odločal o tem, zakaj in zakaj je tako odločal glede zakona o tujcih in priznavanja stalnega prebivališča. Danes se upate reči, da ne smemo priznati tem ljudem pravice do stalnega bivališča vse od prvega dne, odkar jim je bilo stalno prebivališče odvzeto. Ti ljudje so bili dejansko brez vsega.

Ker niso bili državljani, dajmo recimo reči, kakor v tem primeru Hrvaške...

(Kaj je?! Ali boš ti še govoril?! Dobro, bom nehala.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, gospa Pečanova, hvala lepa.

Mislím, da ima besedo Janez Janša. Prosim!

JANEZ JANŠA: Hvala za besedo.

Če boste sprejeli zakon brez predlaganih amandmajev, bo to eden od najbolj absurdnih aktov, kar jih je sprejel slovenski parlament od osamosvojitve naprej. Prav je, da se tudi za nazaj uredi status tistim, ki si tega statusa niso mogli urediti. Absurdno pa je, da se status ureja tistim, ki si ga niso želeli urediti. In to danes počnete. V isti koš mečete ubogo snažilko z rakom iz Kranjske Gore in generale Jugoslovanske armade, ki so krivi za smrtne žrtve v agresije na Slovenijo. O tem, da je Slovenija izbrisala nekaj 10 tisoč ljudi, je prvi spregovoril leta 2003 znani predsednik društva samoimenovanih izbrisanih in temu so pritrdili tudi nekateri generali, recimo general Aksentijević. Ta je govoril o 30 tisoč izbrisanih. To njegovo izjavo je marca 2003 komentiral bivši predsednik Kučan, ki je dejal: "No, številka je izmišljena, ampak ni prva stvar, ki si jo je Aksentijević izmislil. Kolikor je meni poznan podatek, je to približno 4 tisoč ljudi, za katere ni ugotovljeno, ali so vsi še v Sloveniji ali so iz Slovenije odšli. Kar se meni zdi ali bi se meni zdelo najmanj dopustno, je, če bi kdorkoli s stiskami tistih ljudi, ki morebiti res niso znali urediti svojega statusa, zdaj politično manipuliral celo s trditvami, da je prišlo v Sloveniji do etičnega čiščenja." Točno to zdaj vladna koalicija počne. Po sedmih letih je vladna koalicija izumila številko, ki je blizu številke, o kateri je leta 2003 govoril Aksentijević, bivši predsednik Kučan pa je rekel, da je izmišljena in da gre morda za največ 4 tisoč ljudi. Skratka, delate nekaj, kar gre na škodo temeljne pravičnosti in tudi na škodo v posledicah blaginje Slovenije in vseh njenih državljanov in državljanov.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa.

Pravzaprav sem hvaležen, da sem dovolj mlad, da v dogodkih pred 18-imi leti več kot toliko nisem bil osebno udeležen. In kar je še dobrega pri tem, je, da se mi citiranje tega ali onega, 96, 70 ali koliko let starega člana, nekdanjega partijskega sodruga, ne dotakne, ker sam član nobenih od teh strank nisem bil, in se mi besede starejših gospodov malo manj usedejo v glavo, mogoče malo več želodec.

In sem prepričan, da se zaradi tega lahko racionalneje odločam o stvareh, o katerih se moram odločati.

Seveda je mogoče trditi, kot je bilo danes izrečeno tudi za tole središčno govornico, da izbrisa ni bilo, tako kot se še danes najdejo ljudje, ki trdijo, da holokavsta ni bilo. Te trditve so možne, resnične pa seveda niso. In držalo bo, da je bila Slovenija v mednarodnih institucijah pohvaljena, če se je primerjala z baltskimi državami glede urejanja državljanstva. Vsekakor pa ne moremo tega reči za urejanje stalnega bivališča. In mislim, da se na to pomembno razliko nalašč pozablja tudi ob današnji razpravi. Ob osamosvajanju je novonastajajoča država obljubila vsem, ki prebivajo na njenem območju, da se pač njihove pravice ne bodo zmanjšale zaradi tega novega dejstva, zaradi nove državnosti. In prav do tega je prišlo. Ampak ne na način, kot je bilo tudi danes tukaj narobe razumljeno, kot da gre za neke kolektivne pravice. Kolega Petan je govoril o kolektivnih pravicah neke skupine. V tem primeru je res šlo za kolektivno kršenje individualnih pravic, ki se bodo s tem zakonom lahko spet individualno popravljale na podlagi predloga, prošnje, zaprosila. Kolega Horvat ima svoje videnje individualne obravnave, zakaj bi nekdo za nazaj obrazlagati zakaj si statusa že prej ni uredil, čeprav smo danes tudi iz razprave kolegice Pečanove lahko slišali, da pravzaprav si tem ljudem tega statusa ni bilo treba ponovno zagotavljati. Ustavno sodišče je seveda to v svojih številnih sodbah potrdilo to trditev. Skratka, na nek način je država Slovenija, kljub temu da ima v svoji ustavi zapisano presunkcijo nedolžnosti, najprej predvidela, da so ljudje krivi, in kasneje so morali individualno po famoznem 40. členu Zakona o tujcih pridobivati te svoje statuse za nazaj.

Prepričan sem, da v primeru zakona, ki ga sedaj sprejemamo, ne gre za nikakršno uničevanje države, kar je kolega Jerovšek očital. Če kaj, je uničevanje države zanikanje odločb Ustavnega sodišča in seveda tudi poniglavo vlaganje amandmajev, kakršni so ti, ki jih imamo pred seboj, ki želijo zaobiti te odločbe, izrecne odločbe Ustavnega sodišča. Jaz se seveda težko strinjam, da gre za kakršnikoli absurden akt, se strinjam pa, da je bil absurden akt ta, ki ga danes spreminjamo. Imeli so takratni delegati in delegatke oziroma ne vem, ali so bile že poslanci in poslanke, možnost sprejeti amandma gospe Metke Melicin, s sprejetjem katerega bi se tem stvarjem izognili. Tudi takrat Demosova vlada, za katero nekateri kolegi, kolega Potrč, tudi domnevajo, da je možna bila delati napake, temu amandmaju ni nasprotovala. Pač ni se opredeljevala takrat do njega, so se pa proti opredelili poslanci Demosa. Današnji poslanci upam, da te napake večinsko ne bomo naredili, da bomo znali videti resnico in pač popraviti krivice za nazaj.

Jaz se bom ob tem seveda tudi spomnil na moj osebni primer. Moja dva sinova imata možnost po svoji mami sprejeti

tudi nizozemsko državljanstvo, kar bi konec koncev danes v Evropi ne pomenilo nikakršne razlike za njuno prebivanje tukaj v Sloveniji. Kot evropska državljana bi imela najbrž da vse pravice, kot jih imata tudi kot slovenska. V primeru, da se karkoli v Evropi zgodi in bi Slovenija želela izstopiti iz Evropske unije oziroma bi Evropska unija razpadla in da bi prišlo še do kakšnih hudih, ekonomskih nasprotij med Slovenijo in Nizozemsko zaradi, kaj pa vem, interesov koprskega in notredamskega pristanišča, bi si nikakor ne želel, da v tej državi ostanejo vrednote takšne, kakršne so do danes, do sprejetja tega zakonskega dopolnila; da skratka ostanejo tudi v bodoče, da se slučajno ne bi tudi mojim otrokom kaj podobnega zgodilo, kot se je nesrečnim izbrisanim.

Podprl bom zakon. Amandmajev k členom, ki jih sedaj trenutno obravnavamo, ne. Tudi k amandmaju k 4. členu se mislim še javiti, čeprav so se večinoma o njem izjasnjevali v okviru te razprave. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Miran Györek. Trenutek, gospod Györek. Proceduralno gospod Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala. Poglejte, gospod predsednik, ne samo določbe samega Poslovnika, ampak tudi pravna praksa so nekaj, kar naj bi veljalo enako in enako za vse...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Proceduralni predlog, če ne vam bom vzel besedo...

MAG. BRANKO GRIMS: Zadnjič ste prav vi osebno, ko je nekdo samo dal primerjavo, če bo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa, gospod Grims. Jemljem vam besedo. Zlorabljate proceduralno možnost, ker pač nimate več časa.

MAG. BRANKO GRIMS: Gospod predsednik...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Besedo ima Miran Györek.

MIRAN GYÖREK: Dobro, da ste se zmenili. Hvala za besedo, gospod predsednik. Jaz bi dal tudi kakšen komentar k tem amandmajem, ki jih smatram za smiselne, utemeljene, sprejemljive, tolerantne, nesovražne. Ne vem, zakaj takšna polemika okoli tega. Predvsem mislim na 1. člen, ki govori o tem, da se državljanu druge države naslednice SFRJ na dan 23. 12. 1990, ki je bival prijavljen na stalno prebivališče od tega dne dalje tudi dejansko neprekinjeno živi, lahko pridobi dovoljenje za stalnem prebivanju, na podlagi in pod pogoji tega zakona. Popolnoma smiselne so tudi vsebine alinej v nadaljevanju, kot na primer tista, ki govori, da lahko pridobi dovoljenje za stalno prebivanje, če je bila prošnja zavrnjena,

ali zavržena, ali organ ni izdal dovoljenja, pa bi ga po zakonu moral - in še nekatere. Torej, so upoštevani tudi izjemni pogoji, tako da govoriti o izključenosti ne moremo.

Tudi k 2. členu popolnoma dobra obrazložitev za dejansko neprekinjeno življenje v Republiki Sloveniji, kar pomeni, da ima posameznik v Republiki Sloveniji središče življenjskih interesov, ki se presoja na podlagi njegovih osebnih, družinskih, socialnih in drugih vezi, ki kažejo, da med posamezniki in Republiki Slovenijo obstajajo dejanske trajne povezave. Jaz v tem ne vidim nič spornega. Takšne osebe so dejansko izkazale svoj odnos do Republike Slovenije oziroma utemeljeno zvezo s Slovenijo. Na tak način in s takimi pogoji pogojujejo tudi druge države članice Evropske unije, in še kje, pridobitev dovoljenja za bivanje oziroma v nadaljevanju po potrebi državljanstva. Nekatere celo še bolj strogo, rigorozno, da jih ne naštevam - Švica in tako naprej. Se pravi, čemu bi lahko sebi očitati, da s temi amandmaji delamo krivico nekemu. Vsak od nas prihaja iz določenega lokalnega območja in natančno ve, za kakšne osebe gre pri izbrisanih. Mnogi so pred in še po nastanku samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije pozivali k demonstracijam, protestnim shodom, izvajali protislovensko propagando, da ne govorim o sovražnostih ali sodelovanju z okupatorjem; pa to ni nikjer uradno zavedeno. Ni bilo preganjano, niso se vodili postopki. Morda ima kje policija kakšne zapiske, me res zanima. Se pravi, de facto so te osebe danes čiste in kot take lahko vložijo enakopravno zahtevek za pridobitev tega dovoljenja. Saj so izjeme, saj ne rečem, so se dogajale krivice, sem jih tu nekaj slišal, ampak ravno zato je takšen selektiven pristop smiseln. Saj je treba upoštevati take primere, ne govorimo, da je zdaj treba res vse strogo metati v isti koš.

Mislím, da gre za zelo sprejemljive amandmaje. In me čudi, ne razumem, čemu, ali gre zopet za tisti a priori ne, zato ker jih je predlagala opozicija. Pa jih ne zagovarjam, ampak ne gre za to. /Gospod Anderlič, boste takoj za mano na vrsti./ Se pravi, imamo različne poglede, očitno, ne glede na to, ali smo iz opozicije ali koalicije. Vsak poslanec tudi mora imeti svoje razumevanje, svoj pogled na to zadevo. Tu ne gre za sovražnosti, tu ne gre za delanje nekemu krivico. Gre za normalen, sprejemljiv, civiliziran pravni red. Se pravi, ne moremo pa v isti koš metati Aksentijevića kot tiso ubogo gospo, ki je v takih in takih okoliščinah zbolela za rakom in se ni mogla zdraviti. To razumem in imam sočutje do tega, in v vsakem primeru je treba takim popraviti krivico.

Pa mimogrede, a propos razpravljavki pred mano - pečat "poništeno". Po tem datumu ni bilo več pečatov "poništeno", so bili pečati "uničeno". Ali gospa še zmeraj živi v SFRJ, ne vem, da ji je tako všeč ta izraz "poništeno". Bilo je uničeno, ker je bila to že slovenska država. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Ja, saj ravno za to gre. Ni bilo pečatov, bilo je hujše, imeli so luknjač, s čimer so tudi fizično uničili. Lahko vi imenujete to pečat ali karkoli, to je skrajna in zadnja možnost, da ti nekdo odvzame in uniči dokumente, te poniža in podobno.

Bilo je povedano nekajkrat, kako nikjer v mednarodnih organizacijah od Ženeve do Strasbourga ni bilo problematizirano to vprašanje in šele potem, ko so prišli izdajalci, ko so imeli prvi miting, ko je nekdo, samozvani, prvič leta 2003 šele rekel, "lepo vas prosim, 1999. leta se je že odločba zgodila, pa 2003 druga odločba, pa še celo vrsto drugih stvari. Meni je žal, da moj kolega iz razreda ni tukaj, ampak zakaj mora citirati nekatere politike iz naše preteklosti, drugi citirajo nekatere druge. In, če kaj, potem bo sedaj prilika, da ta odgovorna vlada na čelu z ministrico, državnim sekretarjem prešteje točno brez preiskovalne komisije, koliko je res tega bilo. Saj to se vendarle da ugotoviti. Ne zlorabljam izjav gospoda Bohinca, nekdo jih je tukaj danes, kaj da je rekel na preiskovalni komisiji. On je rekel, da dopušča to možnost, da je druga številka, ker je bila drugačna metodologija, itd. Tudi jaz sem bil na seji tiste preiskovalne komisije in je prav neverjetno, ko bomo pogledali magnetogram bomo videli, za kaj pravzaprav gre. Posluževati se toliko nekih manipulacij, toliko nekih zavajanj, zato da bi se dokazalo, da so bili neki zarotniki, da je šlo za prekucništvo, da je šlo za, tako rekoč ja, pravzaprav tukaj gre mogoče za razumevanje, tukaj je šlo za nekatere ljudi, ki nekaterim, ki danes hočejo deliti na prav in narobe in prav je samo njihovo, vse ostalo je narobe - da so jim povedali: "Oprostite, tisto, kar so takrat delali, ni prav!" In to so delali tako v okviru mednarodnih institucij, tako je naredilo ustavno sodišče, tako je več ali manj jasno vsakomur, ki hoče to razumeti.

Da grozite ali pač strašite ljudi s tem, kaj da bo vse priznано zločincem, sovražnikom, itd., potem je treba, da poveste tudi to, da je že v sedaj veljavnem zakonu nesporno jasno napisano, da ministrstvo lahko zavrne izdajo za dovoljenje za stalno prebivanje, če je bil tujec s pravnomočno sodbo obsojen za kaznivo dejanje na zaporno kazen najmanj treh let, obsojen na zaporne kazni, katerih skupna dolžina presega 15 let in še in še - tri alineje so potem v sedaj veljavnem zakonu. Dodan je novi odstavek, ki pravi: "Če je zoper tujcev v Republiki Sloveniji v drugi državi ali pred mednarodnem sodiščem odrejen kazenski postopek za kaznivo dejanje iz določenih alinej, se postopek izdaje dovoljenja za stalno prebivanje prekine do pravnomočne odločitve v kazenskem postopku." Pogovarjajmo se o stvareh, o dejstvih, ne o posplošenih zadevah in ljudi še naprej, po 20-ih letih, konec

koncev, prej sem citiral, koliko otrok je bilo, koliko žensk je bilo. To so po vaše vsi špekulanti, vsi sovražniki te države. Mnogi so pomrli, nekatere mrtve tudi pokopati niso mogli, po rodu Slovence, Slovenke, recimo iz Istre, ker se ni moglo dobiti mrliškega lista, ker je bila na tem seznamu takrat. Vse to smo poslušali, vse to je javno, jasno, ampak vi še kar. Ne, da niste prijazni do drugih, ne, da vam človekoljubje in sočutje do tistih, ki so na slabšem, ki si ne morejo pomagati, da vam to ni blizu, ampak zahtevate od države, da jih tretira kot neljudi, necivilizacijsko, nemoralno, neetično. Kako? Pridite s spiskom, če ga imate, in povejte, kdo vam gre toliko na živce. Povejte, koga ste sprocesirali v vseh teh letih, ko je bil generalni državni tožilec zvesti oproda. Ali kasneje z rahlim premorom druga tožilka in podobno. In nič! In nič. Tukaj pa govorite. Jaz se res ne počutim dobro, ko pravite, da je v tujini država osovražena zato, ker nekdo tam govori to pa to. Ampak vendarle, saj to ne more nastati kar tako!

Bilo je danes večkrat govora, o raznih zborovanjih na to temo in sestankovanjih itn. In najbolj nadzorno je to lahko pojasnila kolegica Beblerjeva, ki dolga leta sedi v mednarodnih institucijah in se na to spozna in to spremlja. In v kar mi je prej gospod Gorenak oporekal, v tem dokumentu, ki sem ga citiral, ne da nikjer ne omenja izpred 2003. 26. 2. 1992 itn. Tako da, preberite vse.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Želite repliko? Šest sekund imate. Zelo hitro.

DR. VINKO GORENAK: Ne govorite točno. Govorite o dokumentu, ki je tega izvora in govori za nazaj. Jaz sem govoril, da je od leta 1995 .../Znak za konec razprave./...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati o amandmajih k 1., 2., 3., 7. in 8. členu? Ja, gospod Kontič. Prosim za prijavo.

Besedo ima Bojan Kontič.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Da mi ne bo zmanjkalo časa, najprej odgovor dr. Gorenaku. Nobenega poziva za urejanje statusa tujca ni bilo pred 26. 2. 1992. Prej se je urejalo državljanstvo, status tujca pa po izbrisanih, po ukrepu, ki je bil izveden.

Glede teh amandmajev. Ni jih potrebno podpreti, ker je v zakonu to urejeno. Tudi ta zakon predvideva, to kar je že kolega Anderlič povedal, da zoper tiste, ki so obsojeni za dejanja, ki jim jih očitata, kot tudi za tiste, za katere poteka postopek - gospod Grims - pred sodišči, se prekine postopek dodeljevanja. Tako je to, da z zakonom urejeno. Seveda pa niso dovolj obveščevalni podatki SDS-a. Bo potrebno kaj storiti, če boste želeli to dejansko tudi izpeljati. Tako

ti amandmaji dejansko niso potrebni. Težava je pa v tem, da ne problematizirate vzroka za izbris. Vi problematizirate posledice oziroma odpravljanje le-teh, in to je največja težava, s katero se srečujemo.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi o tem, o amandmajih k 1., 2., 3., 7. in 8. členu še kdo razpravljate? Torej nimate ves časa, gospod mag. Grims. Žal nam je zelo žal, ne morem vam dati časa.

Ker ne želi oziroma ker ne želi in ne more več razpravljati nihče, zaključujem razpravo.

V razpravo dajem 4. člen in amandma Poslanske skupine SDS. Želi kdo o tem razpravljati? Vidim samo... Torej prosim za prijavo.

Besedo ima Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Tudi glede tega amandmaja bi se seveda dalo enostavno reči, da je že Ustavno sodišče jasno povedalo, kaj si o njegovi vsebini mislil. V 5. točki svoje odločbe z dne 26. februarja leta 2004 je odločilo, da je referendumsko vprašanje, da upravičenci niso osebe, ki se niso odzvale pozivu Predsedstva Republike Slovenije za prestop iz JLA oziroma sestave zveznih organov v določenem času, v nasprotju z ustavo. Torej bi bilo v zakon dajati neustaven amandma seveda nesmiselno. Obenem bi moral reči, da razumem, da je predsedstvo Slovenije lahko pozvalo državljane Republike Slovenije, da storijo nekaj in ti so se seveda lahko odločili, ali bodo ali ne bodo upoštevali. Večina se je odločila, da bo upoštevala ta poziv. V zakonu o katerem govorimo, pa ne govorimo o državljanih Republike Slovenije. Govorimo o državljanih drugih držav, urejamo pa seveda stalno bivališče v Sloveniji. Tukaj se spet kaže temeljno nerazumevanje problematike, ki očitno ne temelji na nekem razumevanju državljanstvih pravic in loči med stalnim in začasnim prebivališčem, državljanstvom, pravico do socialnega zavarovanja enega, drugega, ampak vse meče v isti kotel nacionalnih frustracij. Tako se iz tega razloga ne da podpreti tega amandmaja.

Treba je tudi reči, da se po eni strani lahko razume navedbe predlagateljev tega amandmaja, da se od državljanov, pa očitno, da tudi od ljudi s stalnim bivališčem v naši državi, pričakuje neka lojalnost tej državi. Zaradi njihovih domnevnih omalovaževanj takrat še nastajajoče države naj bi si stalnega prebivališča niti ne zaslužili. V tej državi smo imeli nekaj referendumov, resda noben ni bil tako dobro obiskan in da na nobenem odločitev ni bila tako enoznačna kot na tistem o samem začetku države, skratka o odločitvi za njen nastanek. Da pa kljub temu, recimo, vsem tistim, ki so, da v navednicah rečem, napačno glasovali na referendumu o telekomunikacijah," zaradi tega še ne prepovedujemo telefonirati v tej državi. Recimo, jaz sem tudi glasoval za

biomedicinsko oploditev samskih žensk, pa zaradi tega upam, da če bo do tega kdaj prišlo - zaenkrat moram reči, da ne kaže tako - da bom potreboval kakšno biomedicinsko pomoč pri novih rojstvih, da mi ta država te pomoči ne bo odrekla in še nekaj takšnih slikovitih primerov bi se dalo najti.

Skratka že zaradi vseh prej naštetih in teh se tega amandmaja ne da podpreti. Glasoval bom proti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Želi o amandmaju k 4. členu Poslanske skupine SDS še kdo razpravljati? Nekateri ne želijo, drugi ne morejo, kot smo rekli, zato zaključujem razpravo.

O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zboru odločali danes v okviru glasovanja, pol ure po prekinjeni 4. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O POLICIJI V OKVIRU SKRAJŠANEGA POSTOPKA**. Predlog zakona je v obravnavo Državnem zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavniku Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Besedo ima mag. Goran Klemenčič, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve. Obveščen sem, da želi ministrica govoriti. Počakali bomo minuto, dve, če je v dvorani. Lahko, da je zunaj. .../Oglašanje iz klopi./... Zato, ker smo prijazni, gospod dr. Gorenak. Če bi bila kje drugje, bi šlo naprej tudi brez predstavnikov Vlade. Če pa rabi 10 sekund, da pride v dvorani, smo prijazni in jo bomo počakali. Prav? Kolega Anderlič, prosim mir v dvorani. Besedo ima ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal.

KATARINA KRESAL: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci!

Nacionalni preiskovalni urad NPU, kot vsi veste, že obstaja in dela. Formalno je bil ustanovljen 14. 11. 2009, ko je začel veljati vladni akt o spremembah in dopolnitvah akta o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mestih in nazivih v policiji. Za NPU se je začel uporabljati s 1. 1. 2010. NPU je specializirana kriminalistična preiskovalna enota na državni ravni za odkrivanje in preiskovanje zahtevnih kaznivih dejanj s področja gospodarske in finančne kriminalitete ter korupcije v določenih primerih pa tudi organizirane kriminalitete, kriminalitete povezane z novimi informacijski tehnologijami ter zahtevnejših oblik klasične kriminalitete, na primer posamezni umori ali ropi. Obenem NPU vzporedno s kriminalističnim preiskovanjem posameznih kaznivih dejanj vodi tudi finančne preiskave z namenom identifikacije, izsleditve in zavarovanja premoženjskih koristi, nastale s kaznivimi dejanji. Ker je NPU del policije imajo njegovi preiskovalci status policista kriminalista in njegove naloge

ter pooblastila temeljijo na Zakonu o policiji, in Zakonu o kazenskem postopku, tako kot to velja za vse ostale kriminaliste.

Ustanovitev torej ne zahteva sprememb obstoječe zakonodaje, predlogi dopolnitev zakona o policiji pa zagotavljajo, da se z organizacijskega vidika zagotovi še večja operativna samostojnost NPU in specifičen položaj zaposlenih v njem. Dopolnitve zakona o policiji tako prinašajo naslednja zagotovila in izboljšave. Izbor direktorja NPU, ki ga bo za dobo šestih let z možnostjo enkratnega ponovnega imenovanja imenoval generalni direktor policije, bo pri odločitvi vezan na pozitivno mnenje posebne neodvisne strokovne komisije. Kandidat za direktorja NPU bo moral med drugim izpolnjevati tudi kriterij, da je mogoče na podlagi njegovega dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da bo funkcijo opravljal strokovno, pošteno in vestno ter da bo varoval ugled, nepristranost, zakonitost delovanja in operativno avtonomnost NPU. Dopolnitve zakona prinašajo tudi varovalko pred samovoljno razrešitvijo NPU, razrešil ga bo generalni direktor policije iz razloga kršitve dolžnosti ali hujšega oškodovanja ugleda, zakonitosti delovanja ali operativne avtonomnosti NPU, vendar le ob soglasju strokovne komisije. Neodvisnost NPU oziroma njegovega direktorja pri odločitvah, katere sume kaznivih dejanj bo prevzel v obravnavo, posebne pogoje za zaposlitev v NPU in delovanje izborne komisije v postopkih izbire vodij preiskovalcev in preiskav. Fleksibilnost pri projektnem začasnem vključevanju zunanjih strokovnjakov v delo NPU. Ker je NPU integralni del policije je že v obstoječi zakonodaji podvržen enakim nadzornim mehanizmom in varovalkam pred morebitnimi zlorabami pooblastil, kot to velja za ostali del policije. Direktor NPU bo zaradi preverjanja učinkovitosti, transparentnosti ter posrednega nadzora moral z letnimi poročili o delu urada seznanjati tudi Vlado ter pristojni odbor Državnega zbora. Poudarjam, da je NPU projekt, ki ima zelo široko strokovno podporo med pristojnimi državnimi institucijami in organi. Projekt je nastal znotraj stroke na podlagi širokega strokovnega konsenza, podkrepljenega tudi s priporočili organizacij, kot so OECD, Evropol, Svet Evrope in GRECO. Dejstvo, da je preteklo zgolj eno leto od prve zaveze, da bo novo vodstvo Ministrstva za notranje zadeve skupaj s policijo in drugimi pristojnimi državnimi organi vzpostavilo institucionalne, kadrovske in finančne pogoje za trajnosti, kakovostni preboj na področju preiskovanja zahtevnega gospodarske in finančnega kriminala, pa do tega, da je NPU postal operativen, pa ga verjetno postavlja ob bok najhitreje izpeljanim državnim projektom tovrstnega obsega. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranjo politiko, javno upravo in

pravosodje kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku dr. Vinku Gorenaku za predstavitev poročila odbora. Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Pričakujem, da boste tudi mene počakali kdaj, če bom zamudil.

Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje je predloženi zakon obravnaval na drugem nadaljevanju 14. seje 3. februarja 2010. Predlog je predložila Vlada Republike Slovenije, Kolegij pa je odločil, da ga obravnavamo po skrajšanem postopku. Članice in člani odbora so se seznanili z mnenjem Državnega sveta, mnenjem Zakonodajno-pravne službe in stališčem Vlade do mnenja Državnega sveta. Predstavnik predlagatelja, državni sekretar gospod Klemenčič je pojasnil in predstavil zakon, približno v tej podobi kot smo slišali s strani ministrice. Predstavnik Državnega sveta, državni svetnik gospod Vnučec, je predstavil njihovo pisno mnenje in izrazil podporo zakonu. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe Špela Maček Guštin je povedala, da so nekatere pomanjkljivosti, na katere so opozorili, večinoma ustrezno odpravljene z vloženimi amandmaji.

V razpravi so sodelovali tako koalicijski kot opozicijski poslanci. Koalicijski so zakon podpirali, medtem ko smo opozicijski poslanci vložili nekatere amandmaje, o katerih bo govora tudi v nadaljevanju razprave, in smo pogojevali sprejem oziroma podporo zakonu s sprejetjem amandmajev.

V nadaljevanju je odbor sprejel amandmaje Poslanskih skupin SD, Zares in DeSUS ter Poslanskega kluba LDS, ni pa sprejel amandmajev Poslanske skupine SDS. Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval tudi o vseh členih predloga zakona, ki so sestavni del tega poročila.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Janez Ribič.

Prosim.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo. Spoštovani prisotni.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke seveda podpiramo vsako prizadevanje k bolj učinkovitemu pregonu organiziranega kriminala. Verjamemo, da je bil projekt ustanovitve Nacionalnega preiskovalnega urada zahteven in obsežen, se pa obenem nadejamo, da bo tudi samo delovanje tega urada obsežno in uspešno. Pri sami ustanovitvi pa bi si, tudi glede na obsežnost in zahtevnost projekta, želeli malo več preudarnosti in dorečenosti. Nacionalni preiskovalni urad se je ustanovil praktično včeraj, danes pa v Državnem zboru sprejemamo zakonodajo prav o tem uradu. Čisto logično je razmišljanje vsakega, ki pomisli, da torej urad danes deluje brez prave pravne podlage. Konec koncev ste tudi predlagatelj

sami v predlogu zakona zapisali, da, citiram: "Predlagane dopolnitve zakona zagotavljajo ustrezno pravno podlago za delovanje Nacionalnega preiskovalnega urada, kar predstavlja nujen institucionalni predpogoj za realizacijo implementacije celovitega projekta Nacionalnega preiskovalnega urada." Govorite torej o zagotavljanju ustrezne pravne podlage, ki pa si jo želite zagotoviti po sami ustanovitvi urada. Dobra strategija! Zdaj pa naj nasprotuje kdo, če upa! In ko pomislimo še na vse malverzacije okrog najema stavbe, v kateri bo uradoval Nacionalni preiskovalni urad, in ko se nam zdi edino logično, da takšnega zakona ne bi podprli, se spomnimo, da je urad že ustanovljen, in da ste vse naredili brez parlamenta, sami in po svoji volji.

Zato naj v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke še enkrat povem leto, da podpiramo vsa prizadevanja za dolgoročno, strokovno in učinkovito, predvsem pa operativno in avtonomno delovanje organov pregona in odkrivanja na področju organiziranega kriminala in da imamo zelo pozitiven odnos do vseh tistih, ki se vsakodnevno iskreno in aktivno s tem pregonom ukvarjajo in pri tem tvegajo tudi svoja življenja. Menimo pa tudi, da bi ravno zaradi teh ljudi bilo fer, da bi se ministrstvo malo bolj resno lotilo najprej temeljev in potem nadaljnje gradnje urada.

Zagnan pristop je seveda dobrodošel in marsikdaj premakne stvari naprej. Pa vendar bi se morali zavedati, da zaletava zagnanost ni tista, ki prinaša dobre rezultate za družbo, pač morda le kratkoročne koristi določenim posameznikom. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokoјencev bo predstavil Anton Urh.

ANTON URH: Spoštovani gospod predsednik, spoštovana gospa ministrica, spoštovani gospod državni sekretar, kolegice in kolegi!

Osnovni namen predlaganih dopolnitev Zakona o policiji je precizneje določiti pogoje za delovanje Nacionalnega preiskovalnega urada, ki je danes predmet številnih političnih polemik, vendar ne kot samostojen organ pregona za preiskovanje najtežjih oblik gospodarskega kriminala, korupcije ter ostalih oblik resne kriminalitete, temveč kot sredstvo za napad na ministrstvo za notranje zadeve v zvezi z lokacijo delovanja tega organa. Nekateri bodo ob tem predlogu zakona po vsej verjetnosti razpravljali o nečem povsem drugem in ne o samem predmetu novele, ki jo imamo sedaj pred seboj. Razpravljali bodo o sedežu tega organa, o pravilnosti oziroma nepravilnosti pri najemu stavbe za Nacionalni preiskovalni organ, ne bo pa pričakovati konstruktivne razprave o potrebnosti in smotrnosti ustanovitve tega organa, niti o pozitivnih učinkih odkrivanja in pregona najzahtevnejših oblik kaznivih dejanj s področja gospodarstva, javnofinančne

kriminalitete, korupcije ter drugih najhujših oblik kriminalitete, ki zahtevajo specializirana znanja. Če je moje predvidevanje napačno, se že vnaprej opravičujem.

Poslanci DeSUS-a bomo predlog zakona, ki v ničemer vsebinsko ne posega v obstoječi Zakon o policiji, soglasno podprli. Pravna podlaga praktično že sedaj omogoča ustanovitev tega urada, to sploh ni sporno. Z noveliranjem Zakona o policiji pa se vzpostavlja sistemizacijski oziroma organizacijski okvir delovanja urada. Določneje se opredeljuje samostojnost in odgovornost. Zaradi tega v Poslanski skupini DeSUS glede podpore tej noveli nismo skeptični in jo bomo podprli, v upanju, da bodo aktivnosti pooblaščenih oseb pri odkrivanju teh kaznivih dejanj še učinkovitejše; dela jim ne bo zmanjkalo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Spoštovani! Vlada Republike Slovenije ustanavlja Nacionalni preiskovalni urad z namenom, da se povrne zaupanje ljudi v pravno državo. NPU naj bi bila neodvisna institucija, ki bi preganjala najhujše oblike gospodarskega kriminala in korupcije.

Za trajnostni preboj na področju pregona in preiskovanja najzahtevnejše organizirane finančne kriminalitete in korupcije pa je treba Nacionalnemu preiskovalnemu uradu zagotoviti operativno samostojnost. Za učinkovitost delovanja urada je nujno, da je le-ta avtonomen in neodvisen, in sicer znotraj struktur policije, odgovoren pa le Državnemu zboru Republike Slovenije in njegovemu pristojnemu odboru, ne pa generalnemu direktorju policije, ki je politična funkcija. Le tako se bodo lahko raziskovala kriminalna dejanja brez vplivov posameznih političnih veljakov.

Predlagana ureditev, po kateri mora direktor NPU pripraviti letno poročilo in ga preko generalnega direktorja policije posredovati ministrici, ministrica pa Vladi, ima izrazit političen predznak. Edina rešitev za popolno neodvisnost urada od politike bi bila predložitev letnega poročila v obravnavo Državnemu zboru, v katerem so zastopane vse politične strukture in ne le vladajoče. Prioriteta raziskav ne sme biti dirigirana s strani direktorja policije in ministrstva, ampak po strokovni oceni ekipe NPU. Če hočemo zagotoviti učinkovitost skupine za odkrivanje kriminalitete, jo moramo popolnoma ločiti od politike in njenih morebitnih vplivov, v nasprotnem primeru je brez pomena ustanavljati nekaj, kar je že vnaprej obsojeno na neuspeh.

Treba je zagotoviti pooblastila, ki bodo zagotavljala uspešno odkrivanje in dajala rezultate tudi v kasnejšem procesu sojenja. V Sloveniji moramo dobiti organ, ki bo sposoben odkrivati in preprečevati širjenje vseh vrst

kriminala v Sloveniji, a kot rečeno, biti mora avtonomen, neodvisen, predvsem pa apolitičen.

V Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o policiji iz že navedenih razlogov ne bomo podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Lepo pozdravljeni! Seveda, od odbora do zbora se stvari spreminjajo in, kot je rekel kolega, to je politika. Pa vendar, po drugi strani je težko razumeti to dvojnost, to, lahko bi rekel, tudi dvoiličnost. Na eni strani zahteva, da mora biti policija, organi pregona učinkovitejši, da morajo odkrivati kriminalna dejanja, vse zlorabe in podobno, na drugi strani pa nasprotovati rešitvam, ki bi omogočale boljše delovanje, ki bi omogočale delovanje na način, ki je primerljiv z drugimi državami in ki je po strokovnih primerjavah lahko bolj učinkovit.

V Liberalni demokraciji Slovenije se zavedamo, da je varnost državljanov in državljanek, poslovnih subjektov in vseh, ki se na teritoriju Republike Slovenije kakorkoli znajdejo v kakršnemkoli svojem interesu na prvem mestu. In za varnost je treba poskrbeti tako na organizacijski način, materialni, kadrovski in podobno. Ta organiziranost sedaj to omogoča. Lahko bi kdo rekel, ni važno, kakšne barve je mačka, važno je, da lovi miši. Ampak ni res, da nekatere stvari lahko delujejo tudi mimo nekaterih pravil, nekaterih ureditev, ki jih tudi ta sprememba tega zakona prinaša. Gotovo je, da boste lahko rekli, ja, prehitevate zakon. Ustanovili ste ta organ, še preden ste zakon spremenili. Ampak, koliko časa je potekala razprava o tem, da se nekaj mora narediti, in podobni predlogi so bili v igri celoten prejšnji mandat in zamisli mogoče še bolj v preteklem času. Dozorel je čas, ko lahko podpremo po vseh strokovnih zagotovilih boljše rešitev. V Liberalni demokraciji zagotovo sledimo temu, da bo pravna država tudi skozi način odkrivanja organiziranega in drugega kriminala bolj učinkovita. In težko je verjeti, da tisti, ki iz formalnih razlogov ne nasprotujejo določenim ureditvam - tudi boljših predlogov v razpravi ni bilo, ne na odboru, ne v javnih predstavitev mnenj - ampak so bili ti predlogi, ki so sedaj vsebovani v zakonu. Nam to zadošča, predvsem pa, kar je bistveno, omogoča organom, da se organizirajo na način, ki jim bo zagotavljal na eni strani avtonomnost in dajal pooblastila, zagotavljal materialne okvire in ostalo, da bodo pri svojem delu lahko učinkoviti. Pričakujemo, da bodo rezultati dela tega urada boljši kot v mnogih primerih do sedaj. Zato nimamo nobenih zadržkov, da zakon podpremo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Anton Colarič. Prosim mir v dvorani!

ANTON COLARIČ: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Ministrica, kolegice, kolegi. Koalicijski partnerji smo se zavezali, da bomo zagotovili pogoje, da se v Sloveniji izboljša preventivno delovanje in raziskanost kaznivih dejanj na področju gospodarske in organizirane kriminalitete. Z dosegom teh ciljev je potreben dvig strokovne usposobljenosti kriminalističnih kadrov na področju preiskovanja teh kriminalnih dejanj. Vlada se je tega projekta lotila resno in na podlagi širših razprav v strokovnih krogih tako v Sloveniji kot v tujini ter primerjalnih analiz ugotovila, da je primer finskega modela nacionalnega preiskovalnega biroja lahko izhodišče za pripravo podobnega urada tudi v Sloveniji. Jeseni 2009 so na Ministrstvu za notranje zadeve pripravili tudi delovni pogovor o načrtovanih strukturnih reformah s področja dela policije. Prav na tej predstavitvi je nam, članicam in članom Odbora za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, bil predstavljen projekt postavitve Nacionalnega preiskovalnega urada. Nosilec tega projekta je Ministrstvo za notranje zadeve v sodelovanju z ministrstvi za pravosodje, finance, javno upravo, generalno državno tožilko, vrhovnim državnim tožilstvom, carino, davčno upravo ter drugimi nadzornimi institucijami v Sloveniji. Z novim letom se je torej izoblikoval nacionalni preiskovalni organ. Z novelo zakona o policiji, katero danes obravnavamo in jo bomo poslanke in poslanci Socialnih demokratov podprli, pa se vzpostavlja institucionalni okvir za kvalitativni in trajnostni preskok na področju omejevanja, odkrivanja in pregona zahtevnejših oblik gospodarske, javnofinančne kriminalitete in korupcije ter drugih oblik kaznivih dejanj. Novela zakona o policiji daje Nacionalnemu preiskovalnemu uradu kot specializirani kriminalistični enoti na ravni države poleg institucionalnega še pravni okvir. Nacionalni preiskovalni urad bo imel na ta način zagotovljeno ustrezno pravno avtonomijo glede na zahtevnost in kompleksnost delovanja pa tudi specifičen položaj zaposlenih v njem. Namen tega urada je, da se z najboljšimi kadri z različnih področij s proaktivnimi oblikami dela odkrije več kaznivih dejanj, da se vloži več kvalitetnih obtožnic ter zaseže več protipravno pridobljene premoženjske koristi.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov si želimo, da bo Nacionalni preiskovalni urad v doglednem času vzpostavil dobro prakso delovanja in izpolnil pričakovanja tistih, ki se zavzemamo, da se finančnemu, gospodarskemu in drugemu kriminalu stopi na prste oziroma, da se ga preprečuje. Kot rečeno, Socialni demokrati bomo novelo zakona podprli, ne pa tudi amandmajev Poslanske skupine SDS. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Stališče Poslanske skupini Slovenske demokratske stranke bo predstavil dr. Vinko Gorenak. Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Sedaj verjetno ne bo treba nobenega opozarjati, da se mora biti tiho biti v dvorani, ker tako nobenega ni.

Kar se tiče predlaganega zakona...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim, mir v dvorani.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Je treba povedati, da s predlaganim zakonom počnemo nekaj, kar smo že videli v tej dvorani. Meseca oktobra oziroma takoj po nastopu mandata sedanje ministrice je pač ta ugotovila, da bo potrebno nekaj urediti v vrhu policije, vnaprej izbrala osebo, vnaprej povedala, da je to edini kandidat, najboljši in najlepši kandidat, potem pa spremenila Zakon o policiji, zato da je lahko tega istega kandidata imenovala na delovno mesto generalnega direktorja policije, ki pa seveda je bil že vnaprej znan, mi smo pa cirkus peljali v tej dvorani, zato da smo pokrili to, kar je ona že prej naredila. Sedaj počnemo nekaj podobnega, očitno, v tej dvorani. Namreč, govorimo o Nacionalnem preiskovalnem uradu, kar je bistvena sprememba tega zakona, ki ga ministrica že ima, ministrica tudi že ima torej vodjo tega urada, tako je bilo vsaj zaznati iz medijev, to je gospod Hari Furlan, tako so pisali mediji.

Potrebno je povedati, da kar se tiče generalnega vprašanja, ali potrebujemo neko specializirano obliko odnosno enoto za boj proti organiziranemu kriminalu oziroma najhujšim oblikam kriminalitete, je naš odgovor: "Da, absolutno jo potrebujemo!" In jo tudi mi podpiramo, vendar ne v taki obliki, kot si je izmislila ministrica, ker je pač to policija v policiji. To, kar imamo mi pred seboj, pravzaprav predstavlja, da bo znotraj generalne policijske uprave oziroma znotraj policije delovala policija gospe Kresalove. To ni dopustno, naj to utemeljim.

Nacionalni preiskovalni urad bo avtonomen. Zakaj pa? Policija mora biti avtonomna, taka je bila postavljena leta 1998 z zakonom. Policija mora biti avtonomna in ni nobene potrebe, da govorimo o avtonomnem nacionalnem preiskovalnem uradu, če pa mora biti policija avtonomna, če je nacionalni preiskovalni urad njen sestavni del. V zakonu piše, da je, v resnici pa ni. Zakaj? Poglejte. Direktor Nacionalnega preiskovalnega urada, Nacionalni preiskovalni urad je del kriminalistične policije, to piše v zakonu. Pa vendarle, kriminalistična policija za njegovo delovanje zagotavlja materiale pogoje za delo in Nacionalni preiskovalni urad ni odgovoren za svoje delo direktorju kriminalistične policije in ni odgovoren za svoje delo niti generalnemu direktorju policije. To se je zgodilo prvič po letu 1998, da del policije

izdvajamo iz avtonomne policije in ga vežemo na ministrico. Zakaj? Tukaj piše v predzadnjem odstavku 6a. člena: "Direktor Nacionalnega preiskovalnega urada letno poročilo o delu preko generalnega direktorja policije posreduje ministru." Pomeni, zapakira v kuverto, pošlje ga generalnemu direktorju, ta pa ga prepošlje ministrici. Kaj piše v nadaljevanju: "Ta s poročilom seznanil Vlado", ne piše da pošlje, ampak piše "seznanil vlado", lahko tudi s povzetkom, lahko s polovičko, ne vem kako. Nihče ni pripravljen napisati, da ga pošlje Vladi, ta pa pristojnemu odboru Državnega zbora. Pomeni, da vodja Nacionalnega preiskovalnega urada bo poslal poročilo ministrici, vsi ki pa so za tem, to je Vlada in odbor Državnega zbora, bodo pa "seznanjeni" s to zadevo. Sprašujem vas kako - verjetno z izvlečkom. Na odboru je bilo rečeno, "pripravljeni smo spremeniti, tako da bo jasno pisalo, da bo seznanjen Državni zbor oziroma pristojni odbor, da bo dobil poročilo v roke." Ne vidim nobenega amandmaja, ki bi ga bili vložili. Pomeni, skrivate in prikriivate.

Naši amandmaji, naj to javno povem, gredo v smeri - in v tem primeru bomo tudi zakon podprli, sicer pa ne - da je Nacionalni preiskovalni urad sestavni del kriminalistične policije, odgovoren vodji kriminalistične policije in generalnemu direktorju policije, in nobenemu drugemu. Tukaj nima ministrica kaj iskati, ko se tako rada hvali, kadar ima kakšno neprijetno vprašanje, pa reče: "Ne, ne, policija je avtonomna." Torej, tudi tukaj ne potrebuje prav nobenih poročil, dobi lahko poročilo policije, in ne samo tega urada.

V nadaljevanju pa več v razpravi o ostalih členih in utemeljitvah.

Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Tadej Slapnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares.

TADEJ SLAPNIK: Spoštovani podpredsednik, spoštovana ministrica, državni sekretar, kolegice in kolegi.

Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o policiji določa pogoje za delovanja nacionalnega preiskovalnega urada kot avtonomne kriminalistične preiskovalne enote generalne policijske uprave. V Nacionalnem preiskovalnem uradu bodo zaposleni kriminalisti, vrhunski preiskovalci, ki so se s svojim dosedanjim delom izkazali, da znajo in zmorejo preiskovati najhujše oblike finančne in gospodarske kriminalitete. Z ustanovitvijo Nacionalnega preiskovalnega urada se bodo tem preiskovalcem in preiskovalkam pridružili tudi strokovnjaki s področja davkov, specializirani preiskovalci s področja izvajanja transakcij in špekulacij v času lastninjenja in uvajanja tržnega gospodarstva, kot tudi transakcij, ki potekajo v tržnem gospodarstvu danes.

V Poslanski skupini Zares od Nacionalnega preiskovalnega urada pričakujemo, da bo učinkovit pri pregonu oseb, ki izvajajo najtežje oblike organiziranega gospodarskega kriminala, in predvsem, da bo sposoben protipravno pridobljeno korist tudi zaseči in denar vrniti tja, kamor sodi - to je v državni proračun.

Ustanovitev nacionalnega preiskovalnega urada, tudi sledi ideji stranke Zares - nova politika, da je treba na finančnem področju, mi smo takrat govorili o finančni policiji, v Republiki Sloveniji zagotoviti zadosti preiskovalcev, ki bodo na tem področju naredili red. Predlog za ustanovitev finančne policije je stranka Zares predlagala v prvi polovici leta 2008, to je v času, ko se je v Sloveniji zelo intenzivno govorilo o boju proti korupciji in klientelizmu in ko smo bili priča pojavom procesa nenadzorovanega pretakanja premoženja med posamezniki v Sloveniji in tudi iskanju načinov, kako proti temu nastopati. Na eni od izrednih sej prejšnjega sklica parlamenta je Matej Lahovnik, v imenu poslanske skupine tudi predstavil pobudo za vzpostavitev neodvisnega organa finančne policije in jo naslovil na takratno vlado. Žal so pobudi sledili le načelni odgovori v smeri "proučujemo, bomo še preučili in če, in ko" in tako naprej. Zato je Poslanska skupina Zares avgusta leta 2008 v parlamentarno proceduro vložila predlog zakona o finančni policiji.

V Poslanski skupini Zares smo zadovoljni, da je Vlada pri pripravi Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o policiji upoštevala tudi namene in cilje iz predloga zakona o finančni policiji. Opozarjamo pa, da je avtonomna in strokovno kompetentna skupina le nujni, vendar ne zadostni pogoj za končni uspeh. Za to, da nam bo uspelo na tem področju, moramo preiskovalcem in preiskovalkam v Nacionalnem preiskovalnem uradu dati tudi zadosti časa, hkrati pa morajo njihovemu zavzetemu delu slediti tudi na tožilstvu in sodišču.

Prepričani smo, da bomo čez leto ali dve lahko ocenjevali, da je bila ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada modra in predvsem prava odločitev. Zato bomo Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o policiji v Poslanski skupini Zares podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na razpravo o členu in vloženi amandmajih, ki jo bomo opravili na podlagi pregleda vloženi amandmajev z dne 5. 3. 2010.

V razpravo dajem 1. člen ter štiri amandmaje k temu členu. Odpiram prijavo za razpravo o členu in amandmajih k temu členu.

Gospod Jerovšek, izvolite, imate besedo.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa.

Ko sprejemamo to spremembo zakona o policiji, upamo vsaj, da vsi delamo na tem, da bi se kazniva dejanja res učinkovito preiskovala. Moramo reči, da doslej pravzaprav najzahtevnejša kazniva dejanja niso bila primerno obravnavana oziroma niso bila dovolj uspešno obravnavana, zato je pohvalno, da je prejšnja Vlada končno kriminalistično policijo konstituirala tako, da bo sčasoma imela kadre, ki se bodo v stanju boriti s temi zahtevnimi kaznivimi dejanji organiziranega kriminala. Seveda pa je v tem kontekstu izjemno pomembno, da so organi, kot je kriminalistična policija ali pa sedaj Nacionalni preiskovalni urad, neodvisni od politike.

Tisto, kar je v tem predlogu zakona slabo ali pa vzbuja dvome, da se res želi preiskovati takšna kazniva dejanja, da se želi preiskovati organizirani kriminal - predvsem tu mislim na gospodarski kriminal, kriminal belih ovratnikov - je v tem, da se Nacionalni preiskovalni urad praktično podreja politiki. To je slabo in to slabost naš amandma odpravlja.

Glejte, kako lahko slovenski javnosti danes zagotovite, vi iz vladne koalicije, da bo ta organ neodvisen, če bo tako pri imenovanju kot tudi poročanju odvisen od politike. Kdo vam danes po zadevi Baričevič in, recimo, tudi po zadevi Pogačar - glede stavbe - verjame, da je tu neodvisnost zagotovljena, ko pa je jedro zadeve Baričevič ravno v tem, da je politika vplivala in naredila vse, da se je zgodilo, kar se po pravni poti ne bi smelo zgoditi. In kljub temu da je kontekst tak, vztrajate pri takšnih rešitvah. In kljub temu, da je pri selitvi tega urada v tisto Pogačarjevo stekleno palačo bilo zagotovljeno, da ni nobenih personalnih povezav, pa danes že imamo na mizi slike in dokaze, da so te personalne povezave izjemno močne. Poleg tega danes prihaja na dan, da je tudi pri tej palači bilo podobno kot pri Jankovičevem stadionu, da se je delavcem vzelo dostojanstvo, da so bili praktično nekateri podizvajalci, izgleda, tudi tu neplačani in da je to povezano s kupom nečednih dejanj. Kako se na takih osnovah lahko potem neodvisno preiskuje? Ne more se. In morate priznati slovenski javnosti, da zamegljujete, da se dela dimne oblake zato, da se bo lahko ribarilo v kalnem še naprej. Takšno stanje je treba presekati. Če smo pripravljeni dati temu preiskovalnemu uradu vse resurse, strokovne, tehnične in tako naprej, potem moramo zagotoviti, da bo lahko tudi delal neodvisno, ne pa, da bo vzvod v tem primeru sedaj ministrice, dokler še bo, potem pa tudi oblasti, Vlade in tako naprej. Dajmo končno enkrat narediti tako, da bo ta organ neodvisen, da bo res brez vplivom politike lahko deloval. V predlogu, ki ste ga napisali, je to zabloda. Tu je jasna in popolna povezava politike oziroma nadoblast politike nad preiskovalnim uradom. In tega enostavno ni možno tolerirati, zato je treba ta zakon v tem delu spremeniti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Na nek način želim nadaljevati tam, kjer sem končal. Se pravi, kar se tiče naše poslanske skupine je in bo sprejemljivo sprejetje amandmajev. Amandmaji pa so tisti, ki ohranjajo avtonomno policijo, namreč v 6.a členu je situacija jasna. Mi imamo že danes Zakon o policiji, ki velja 10 let in več, natanko 12 let praktično velja, od leta 1998, kjer je zelo jasno zapisano, da je policija organ v sestavi, ki je za svoje delo odgovorna ministru. Mi pa danes počnemo - kaj? Koalicija pa danes počne - kaj? Znotraj policije ustvarja neko organizacijsko enoto, ki se imenuje Nacionalni preiskovalni urad, in kriminalistična policija sme zagotavljati zgolj materialne pogoje za njegovo delo. Vodja Nacionalnega preiskovalnega urada za svoje delo ni odgovoren direktorju kriminala, kriminalistične policije, ni odgovoren direktorju policije, poudarjam, to se je prvič zgodilo po letu 1998, ampak je odgovoren ministrici. Torej ministrici, ki s poročilom o delu te službe seznanj - samo seznanj, ne pošlje, - Vlado oziroma pristojno delovno telo v Državnem zboru. To pomeni čisto politizacijo policije tudi zaradi členov v nadaljevanju. Namreč, direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada formalno imenuje generalni direktor policije, člen 6b, ta pa mora imeti pozitivno soglasje neke komisije, sestavljene na tak ali drugačen način, ki je opredeljena v tem členu, vendar to komisijo imenuje, pravzaprav na ta način jo bo lahko posredno vsaj imenovala ministrica, tako kot je v zakonu zapisano. In zgodilo se bo popolnoma enako, kot se je zgodilo v lanskem letu oziroma po sprejetju prejšnje novele zakona, ko smo prvič v zgodovini imeli enega kandidata za direktorja policije, še nikoli se to ni zgodilo, vedno jih je bilo 15 in več, vedno, poudarjam, pri vseh vladah. Lansko leto po famozni spremembi Zakona o policiji, ki je bil po trditvah ministrstva in ministrice najbolj transparenten in demokratičen, pa se je prijavil en kandidat.

Seveda, jasna zadeva, ker je bilo to naprej izbrano in dogovorjeno, komisija pa je bila tista, ki je formalno to stvar pokrila. Ta zakon v 6.b členu predvideva popolnoma isto situacijo. Pomeni, če prevedemo ta člen v ljudski jezik, ministrica je tista, ki bo izbrala vodjo Nacionalnega preiskovalnega urada. In to za dobo šestih let. O stavbi ne bom govoril. Razrešitev šest let - ja, fino, če bi na volitvah izgubili, bomo vsaj še tega imeli. Je tako? Ampak razrešitev praktično ni mogoča. Tukaj v predzadnjem odstavku piše, da morajo biti soglasni tisti člani te komisije, sicer razrešitev ni mogoča. Jasno, da bodo tisti člani politično vseč sedanji ministrici in jasno je, kaj bodo izbrali in kako bodo glasovali - tudi v primeru razrešitve. Zaokrožite krog.

Še ena stvar. 6.c člen, nabor kaznivih dejanj, ki jih obravnava Nacionalni preiskovalni urad. Vse v redu, tam do 5. točke nimam nobenih težav: najtežja kazniva dejanja, korupcije, kriminala in tako dalje. Poglejte, kaj piše v 6. točki, v narodni slovenščini, pa vendarle: "domnevno

vključenost v kazniva dejanja nosilcev javnih funkcij in direktorjev v javnem sektorju". Kaj to pomeni? Ne vem, ali se zavedate, kaj to pomeni, ali se ne zavedate, kaj to pomeni. Kdorkoli izmed nas tukaj sedečih je lahko predmet tovrstne obravnave. Nekdo spiše anonimko in - ali se vas lahko sposodim, gospod Potrč, zelo hipotetično, nimam nobenih slabih namenov, ampak vi ste tukaj, drugih pa skorajda ne vidim. Poglejte, zelo hipotetično, nimam slabih namenov: nekdo si bo izmislil, da vas je videl nekje na tržnici, da ste ukradli kilogram solate. Napisal bo anonimko in to ob obravnaval ta urad, namreč vi ste funkcionar. Trdim, da bi v tem primeru vi bili celo v ustavno neenakopravnem položaju. Zakaj? Ker tovrstno kaznivo dejanje pač ni hud kriminal, ampak je blažja oblika kriminalitete. Mi moramo biti po zakonu vsi enaki pred zakonom. Se pravi, tatvina kilograma solate, ne glede na to, ali si funkcionar ali nisi - obravnavati te mora isti organ. Hudo korupcijsko kaznivo dejanje pa spet ne glede na to, ali si, ali nisi funkcionar, pa morajo obravnavati, recimo, v Nacionalnem preiskovalnem uradu. Prvih šest točk je jasnih. Ne glede na to, kdo bo storil ta kazniva dejanja, ga bo obravnaval Nacionalni preiskovalni urad. S tem nobene težave. Ne vem, zakaj bi moral za tovrstne stvari, kakršne sem omenil, pa poseči Nacionalni preiskovalni urad. Vemo pa, kako je z anonimkami v tej državi, in vemo, da tudi Kosova komisija največkrat reče, da so anonimno prijavo prejeli. Ta anonimna prijava bo šla direktno na Nacionalni preiskovalni urad, ki bo to obravnaval pa tudi, če bo šlo sum najmanjšega kaznivega dejanja. To ni prav. Jaz mislim, da je to celo protiustavno.

Kar se tiče naprej, je pa situacija taka. Mi smo predlagali tudi amandma, kjer želimo zavarovati na nek način sedanje policiste in kriminaliste, ki imajo torej status policista, kar je pogoj za opravljanje teh nalog. Vsak policist, vsak kriminalist je moral pridobiti tako imenovano policijsko izobrazbo na tak ali na drugačen način. Načinov je več, šolanje, tečajji, kriminalistični tečajji, itd. V tem zakonu to zaenkrat ni predvideno. Ljudje, ki bodo prišli iz policije, niso problematični, ljudje, ki pa bodo prišli od zunaj, v priznani finančni davčni itd. strokovnjaki, pa bodo prišli v ta urad, po moji oceni, brez tega. Ali drugače povedano, niso zadolženi. Verjamem, da bo obrazložitev državnega sekretarja taka, da to piše v nekem drugem členu, jaz to verjamem, vem tudi, v katerem členu to piše, pa vendar, nobene garancije ni, ker ste amandma že na odboru zavrnil, da tudi tukaj ne bomo šli mimo.

In čisto nenazadnje: vzemimo sedaj ta nacionalni preiskovalni urad, ki bo obravnaval ta kazniva dejanja, kakršna pač bo obravnaval. So pomembna, razen tiste 6. oziroma zadnje točke, ki po mojem mnenju ne sodi notri. Vendar, gospe in gospodje, ali vi mislite oziroma če kdo misli, da to ne bo povzročilo notranjih težav v policiji, se grobo motite. Zakaj? Nekdo, ki obravnava uboj v Tekočevem. Gre za štirikratni umor,

ki ga policija preiskuje že 13 let, ali kakršnikoli drugi umor, ali kakršnokoli drugo kaznivo dejanje. Ali mislite, da tisti kriminalist ne zasluži - bom kar z imenom šel, ali mislite, da gospod Delakorda Darko, ki je po dolгих letih bil, po mojih podatkih, tisti, ki je preiskal napad na tega fanta v Novi Gorici, pri vas, ki je ne vem koliko let ležal v komi, potem pa umrl. Ali vi mislite, da tak kriminalist ne bi zaslužil take plače kot jo bodo imeli kriminalisti v Nacionalnem preiskovalnem uradu? Po mojem mnenju - ja. Skratka, problematiziram tako velike razlike da samo na tej osnovi, da je nekdo zaposlen v Nacionalnem preiskovalnem uradu, bo imel praktično enkrat večjo plačo. To po mojem ni pošteno napram ostalim kriminalistom, ki tudi preiskujejo zelo zahtevna kazniva dejanja, in to ni prav, čeprav tukaj nismo posegali. Naj ministrstvo tukaj reče, kar želi reči. Mislím, da bodo tako ali tako sami imeli težave.

Da zaključim. Naš temeljni cilj je: nacionalni preiskovalni urad - da, dobi tudi našo podporo, vendar v okviru policije odgovoren šefu kriminalistične policije, odgovoren šefu policije in nikomur izven tega. In nikomur izven tega! V Državni zbor ali na vlado naj prihaja poročilo o delu policije kot celote. To, kar je pa zdaj, je pa bolj za masko kot pa za kakršnokoli vsebino. Toliko za zdaj. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Ker je še interes za razpravo, odpiram ponovno možnost prijave za razpravo o tem členu in amandmajih k temu členu. Gospod Grill, izvolite, imate besedo.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Mislím, da se vsi strinjamo, da v Sloveniji je problem korupcije, je problem veliko neraziskanega gospodarskega kriminala, za katerega se sicer v javnosti ve, da obstaja, vendar nekih konkretnih obtožnic pa tudi obsodb, žal, tega v Sloveniji ni bilo. Tako mením, da bi veliko veliko prej Slovenija potrebovala ali finančno policijo ali ne nazadnje mogoče tudi neko tako institucijo, kot se je sedaj v tem mandatu tudi ustanovila. Vendar sam ocenjujem, da pot in način delovanja, izbire, ni pravi. Ne nazadnje smo danes lahko ponovno slišali, da naj bi to ekipo sestavljala elitna skupina strokovnjakov, najbolj uspešnih kriminalistov, najbolj uspešnih poznavalcev financ oziroma vsega tistega, kar je povezano z raziskavo takih kaznivih dejanj. Pa smo bili priča v preteklem tednu prvi, vsaj medijsko je bilo tako zaznati, blamaži delovanja tega instituta oziroma te institucije, kjer je odvetniška hiša že sedaj napovedala, da so vse preiskave bile protizakonite, v nasprotju z zakonodajo, da vse, kar koli se je tam izvajalo, da bo to zagotovo padlo, da smo celo pred tem, da bomo mednarodno blamažo doživeli pa tako naprej. Ali je to tista elitna skupina? Pa ne želim komentirati, če je bilo to s strani odvetniške hiše upravičeno ali ne, ampak bojím se, če je to prvi tak primer dobrega dela,

da se tistim, ki bi potrebovali, da se jih loti delovanje take institucije, nimajo česa bati. Upam, da bo ta institucija delala drugače.

Mislím, da ni dovolj, da se takšni instituciji namenja in zagotovijo pregrešno dragi prostori, ki jih bomo plačevali davkoplačevalci, to ni dovolj, ravno tako ni dovolj, da se na ta način postavlja direktorja, ker zagotovo vemo, da bo to politično dirigiran in tudi politično nastavljen organ. Če se tako sklicujete, da bo to neodvisen organ, da bo po ne vem kakšnih kriterijih ta oseba, direktor tega izbran, pa dajte v zakon zapisati, da ga izberemo v Državnem zboru, ampak z dvotretjinsko večino, kjer ne bo glasovalni stroj vladajoče koalicije lahko imenoval kogarkoli bo želel. Če bi bilo tako zapisano, potem bi lahko bolj verjel ali bolj zaupal, da so nameni takšnega imenovanja korektni, vendar se bojím, da temu ni tako. In tudi, glejte, v naši družbi ni dovolj, tudi če bomo imeli policijo ali pa ta nacionalni preiskovalni organ še tako učinkovit, problem se skriva še v eni drugi instituciji, na katero pa, žal, nimamo dovolj vpliva: govorim o sodiščih.

Danes sem imel v Državnem zboru na obisku državljana, ki mi je prinesel dokumentacijo o očitnih kršitvah, če ne celo o kaznivih dejanjih enega izmed aktualnih ministrov, ki je ta domnevno kazniva dejanja opravil oziroma bil za njih odgovoren v preteklih letih. In ko jih je institucija preiskovala, tako policija so bili prepričani, da bo na podlagi dokazov, ki jih imajo, obsojen oziroma da se bo postopek speljal, vendar je okrožno tožilstvo na podlagi zbranih dokazov bilo trdno prepričano, da obstajajo vsi elementi kaznivega dejanja, je dalo to v presojo oziroma da se naredi sodna preiskava in glej ga zlomka, okrožno sodišče je to zahtevo zavrnilo. In zopet smo tam. Kaj nam bo v pomoč, če bodo preiskovalni sodnik, nacionalni urad ali ustrezna institucija predložili vse dokaze, vse tisto, kar je, če se bo pa potem zalomilo na sodišču? In zopet smo verjetno tam, kjer smo se že velikokrat pogovarjali: o mrežah, o vplivih. Verjetno je bil takrat potreben samo en telefonski klic ali mogoče dva, pa se je sodnik ali sodišče odločilo, da tega kaznivega dejanja, domnevno govorim, ne bo preiskovalo.

Tako se resnično bojím, da v Sloveniji še kar nekaj časa ne bomo deležni tega, da se bodo kazniva dejanja, korupcija, gospodarski kriminal, ustrezno preganjala, še manj pa, da se bodo obsodila. Ne nazadnje tudi zakonodaja, ki se je od leta 1991 naprej sprejemala, verjamem, da poslanci, ki ste bili v preteklih mandatih tukaj, niste niti vedeli za vse tiste namenoma vnesene zakonske praznine ali luknje, na kar se sedaj pregnani odvetniki ali poznavalci tega sklicujejo in tudi tožbe za tožbami padajo. Takih praznin, takih lukenj je v naši zakonodaji verjetno več kot v švicarskem siru. Zato se bojím, da še kar nekaj časa naša družba ne bo deležna neke enakopravne, predvsem pa učinkovite obravnave vseh prestopkov, prekrškov in kaznivih dejanj.

Tako bi ta urad sicer podprl, vendar če bi se ga ustanovilo in bi deloval na tak način, kot je predhodno povedal kolega Vinko Gorenak, kot eden izmed poznavalcev tega resorja. Tako pa ne vidim smisla in neke učinkovitosti delovanja te institucije. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči.

Po izjavi predsednika Vlade NPU ni bil ustanovljen, ker bi kdo to zahteval od Vlade, pač pa ga je Vlada ustanovila, ker so okoliščine zahtevale, da se povrne zaupanje ljudi v pravno državo. Poudaril je, da bo NPU preganjal najhujše oblike gospodarskega kriminala in korupcije.

Seveda je vse skupaj vezano na velike stroške. Za prvo leto delovanja bo potrebnih kar 7,5 milijona evrov. Gotovo se bo ta strošek povrnil, če bodo dovolj uspešni. Korupcija, gospodarski kriminal, organiziran kriminal tako na področju prepovedanega prometa in proizvodnje mamil, orožja in podobno, tudi terorizem je področje, ki se je do sedaj pokazalo kot premalo pokrito področje, kar je gotovo narekovalo ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada, v katerem bodo ljudje, ki bodo imeli potrebno znanje in dovolj samozavesti, da bodo kos tako zahtevnemu področju, ki ga do sedaj ni obvladovala nobena institucija, seveda iz različnih razlogov.

Če hočemo, da bo urad deloval dobro in učinkovito, mora biti avtonomen in neodvisen, odgovoren pa le parlamentu in odboru. Prioriteta raziskav ne sme biti dirigirana s strani direktorja policije in ministrstva, ampak po oceni ekipe NPU. Če hočemo zagotoviti učinkovito skupino za odkrivanje kriminalitete, jih moramo popolnoma ločiti od politike in njenih vplivov, kajti v nasprotnem primeru je brez pomena ustanavljati nekaj, kar je že vnaprej obsojeno na neuspeh. Država bi imela samo stroške, efekta pa nobenega. Potrebno je dati pooblastila, ki bodo zagotavljala uspešno odkrivanje in dajala tudi kasnejše rezultate v procesu sojenja. Vse pa mora biti v skladu s predpisano zakonodajo.

Menim, da je NPU potreben, sicer pa mora biti apolitičen in učinkovit. Ne bi se spuščal v polemiko, zakaj je v funkciji, še preden je bil potrjen v Državnem zboru. Kajti kot vemo, stvari, ki se prehitevajo, imajo po navadi politični predznak, česar si v tem primeru sigurno nihče ne želi, kajti če je tako, potem vemo, kaj to pomeni vnaprej.

Že do sedaj smo policijska država, katere državljane nadzirajo in kontrolirajo že vsi, ki imajo določena pooblastila, jih tudi kaznuje. Menim, da ni produktivno izvajati zakon le z namenom, da se polnijo državni in občinski proračuni na račun ubogih ljudi. Istočasno pa, kot vidimo, kriminal narašča v vseh pogledih. Tako se lahko vprašamo, ali vsi tisti, ki imajo pooblastila, kontrolirajo samo poštene

Slovence, bojijo pa se mafijskih združb ali pa so tako skorumpirani, da ne vidijo stvari, ki niso po zakonu. Tistih, ki producirajo nasilje, "šverc" in vse ostalo, pa ne vidijo. Iz izkušenj vem, da se je vedelo za vse, ki so kršili zakone in se jih je tudi spremljalo. Danes ne verjamem, da je kaj drugače, vendar je korupcije vedno več.

Vse bolj se ugotavlja, da smo naivna družba, saj zaposluje ljudi iz drugih republik na pomembnih položajih, kot je razvidno iz primera ljubljanskega okrožnega sodišča, ko sta dva tam zaposlena preprodajala mamila in orožje in celo plastični eksploziv in imela pogled v sodne spise, kar je zaskrbljujoče, saj je tako možno, da določeni spisi tudi izginejo. Povedali so, da so se zaposlili na sodišču striktno zaradi tega, da lažje opravljajo kriminalno dejavnost.

Zaradi vsega tega je potrebno, da dobimo v Sloveniji organ, ki bo sposoben odkrivati in preprečevati širjenje vseh vrst kriminala po Sloveniji, vendar takšnega, ki bo politično neodvisen ter odgovoren le odboru v parlamentu. Če bo amandma SDS sprejet, bo zakon dobil sigurno več glasov. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Colarič.

ANTON COLARIČ: Hvala lepa. Moj spoštovani kolega dr. Gorenak je v tem trenutku odsoten, ampak ne glede na to, danes je vsaj že trikrat ponovil, da na naši strani Socialnih demokratov tako rekoč ni nikogar. Ugotoviti moram, da kljub vsemu nekaj nas je, pa da me tudi v tem dobrem letu dela v tem parlamentu ni toliko pobralo, da me ne vidi. Namreč, vseskozi govori, da ni nikogar, jaz pa tudi nisem tukaj ravno zrak - malo za šalo. To je prva zadeva.

Druga. Če se prav spomnim, gospod predsedujoči, ste povedali, da razpravljamo o amandmaju k 6. a členu. Do sedaj so bile več ali manj vse razprave o vseh členih, o vseh amandmajih in splošne. Jaz se bom pa poskušal držati, če razpravljamo o 6.a členu. Osebnostno smatram, da se besedilo 6.a člena v zadnjem odstavku, ki govori o tem, da se z letnim poročilu o delu Nacionalnega preiskovalnega urada seznanijo tudi pristojni odbor Državnega zbora, vseeno mislim, da je to nova kvaliteta v zakonu in da je tako rekoč prvič, da bo tudi pristojni odbor razpravljalo o delu - Državnega zbora.

Skratka, jaz osebnostno mislim, da tega amandmaja SDS-ja ne moremo podpreti, ker je sedanja formulacija v 6.a členu bistveno boljša in daje tudi nam možnost, da se seznanimo z delom. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Ja, vidim še roke, zato ponovno odpiram prijavo za razpravo o 1. členu in vseh amandmajih, to se pravi o vseh štirih členih 6a, b, c in č. Gospod Černač, izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa. Spoštovani! Ministrica je predstavitev danes začela nekako s temi besedami NTU, kot veste, že obstaja in dela, formalno je bil ustanovljen 14. 11. 2009.

Spoštovane kolegice in kolegi! Čemu torej danes tukaj sedimo? Ali je Državni zbor postal samo orodje posameznih ministrstev in Vlade oziroma tistega, kar se že v naprej zgodi in kar se v naprej dogovorijo? Se pravi, mi parlamentarizma pod to vlado ne potrebujemo več. Če bomo na to na način pristali, potem mislim, da bomo derogirali tisto zaradi česar se Slovenija imenuje parlamentarna demokracija. Dejansko pa smo tukaj že derogirali zaradi tega, ker se je podoben primer že zgodil. Ministrica si je izbrala, kdo bo direktor policije, potem pa je prišla v Državni zbor in spremenila zakon, zato da ga je tistega, ki ga je že malo prej izbrala, tudi imenovala. Vsa ta ravnanja utrjujejo prepričanje v javnosti, da je policija vedno bolj politizirana, da jo vedno bolj obvladuje ena politična opcija, ne samo ta ravnanja, o katerih sem govoril sedaj in h katerimi bo ta sprememba glede NPU-ja dodala samo še en kamenček ali pa eno veliko skalo na tej poti utrjevanja nezaupanja javnosti v policijo in bo povzročila, da bo to nezaupanje, kljub temu da se želi nekaj dobrega narediti, še toliko večje. Jaz ne razumem, zakaj to počnete in tudi vsi ti člani, od 6a do 6č so napisani v smeri vse večje politizacije policije. Če bi bil resničen namen preganjanja najtežjih kaznivih dejanj, potem bi se skozi dosedanjo prakso in skozi dosedanje aktivnosti ti dvomi v javnosti že razblinili na zelo enostaven način, če bi vsak nekaj primerov, ki ležijo že nekaj časa v predalih in v katerih so udeleženi vaši politični sopotniki, potegnili na plano in bi jih ta tako imenovani NPU začel preiskovati ali vsaj pripeljal katerega izmed njih, ki v teh predalih stoji že nekaj časa, do prve faze, torej do sodišča.

Tisto, kar je grozljivo in kar napotuje na to, da bo ta organ služil predvsem političnim obračunom, je pa točka, ki govori o domnevni vključenosti v kaznivo dejanje nosilcev javnih funkcij in tako naprej, o domnevni vključenosti v kaznivo dejanje. O tem bo sodil direktor NPU-ja, ki je izrazito politična terminirana oseba, in bo v skladu s signali - ki jih bo imel na podlagi tega, ker je prej govoril gospod Gorenak, in si sposodil enega izmed poslancev na vaši strani, vendar sem trdno prepričan, da takega ne bo, da se bodo ti primeri iskali nekje drugje - potegnil nekega v neko zgodbo, ga očrnil v javnosti in to je to. Mislim, da take določbe so sramota za demokratično državo in nas oddaljujejo od tistega, zaradi česar bi dejansko morali poenotiti te sile, se pravi, od odkrivanja resničnega in od pregona resničnega kriminala. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči, za besedo. Pozdrav ministrici, kolegicam in kolegom. Moram reči, res zanimiva debata, ki ima eno skupno stično točko. To ocenjujem kot dobro, pozitivno, da se vsi strinjamo, da je dejanj, ki niso zakonita, ki niso primerna, v tej državi toliko, da nacionalni preiskovalni urad potrebujemo. To je prvo dejstvo

V ušesih mi še zelo odzvanja nastop nekega gorečega poslanca, ki danes sicer zagovarja drugo, da za boljše delo policije, za ustanovitev Nacionalnega preiskovalnega urada ne potrebujemo nobene dodatne pravne podlage. To seveda ostaja zapisano v magnetogramih te seje in velja prebrati. S tem, kar pa delamo danes, pa bomo pravno podlago, ki za to je in obstaja, še izboljšali in nadgradili. Kar se mene osebno tiče, amandma k 6.a členu ni amandma, ki bi zakon izboljševal in zgodbo vodil naprej.

Moram pa reči, da v policijo obstaja v tej državi solidno zaupanje, ki se bo še utrdilo. Skrbi me pa, kaj se z začetimi, obdelanimi primeri dogaja na naslednjih stopnicah; kaj se dogaja na tožilstvu, ali imamo organizacijo in delo sodišč in njihovo neodvisnost tako, da ta nezakonita dejanja doživijo epilog.

V včerajšnjem večernem omizju, ko je bil gost predsednik protikorupcijske komisije, sem se zgrozil ob navedbah kakšne pomembne zadeve že raziskane, že dokazane, so obstale v predalih na neki drugi instanci v tej državi, ki očitno ne opravi svojega dela. In to je tisto, kar mene še dodatno skrbi. Vesel pa sem, da se zaupa v policijo, da je preiskanost kaznivih dejanj solidna, da se bo na področju najtežjih kaznivih dejanj s strokovnimi ljudmi, z novo organiziranostjo še izboljšala in nadgradila. In vsakdo, ki si v tej državi želi reda, spoštovanja in zakonitosti, bo temu pritrdil in bo tega vesel.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Želi še kdo razpravljati? Ja, še vidim roke in odpiram prijavo za razpravo.

Gospod Gorenak, izvolite, imate besedo.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Veseli me, bom rekel, tudi mene, glede na predgovornika, da smo enotni pri tem, da je treba okrepiti vse možne oblike organizacije v policiji, ki bi doprinesle k boljši preiskanosti. Tudi mene skrbi nadaljevanje, tisto, kar potem od policije odide, ampak nekoliko manj me skrbi tisto, kar je na tožilstvu. Namreč, na tožilstvu so stvari v poročilu za leto 2008 bile relativno jasne, da se tožilsko delo v smislu vloženih obtožnic in tako dalje povečuje. Bolj me skrbi tisto, kar je na sodiščih. To me pa resnično skrbi, tam pa mislim, da je problematično stanje.

Kar se tiče predloženega zakona, jaz še enkrat poudarjam, zakon lahko podpremo samo pod pogojem, da bo Nacionalni preiskovalni urad sestavni del kriminalistične policije in da bo odgovornost tega urada vezana in podrejena direktorju kriminalistične policije. Nič ne bi bilo narobe, če bi bila tudi generalnemu direktorju policije, lahko tudi direktno, tudi v tem ni nobenega problema. Na noben način pa ni mogoče pristati na politizacijo policije, zato ker ta urad in njegov direktor ni odgovoren za delo šefu kriminalistične policije - jaz vas lepo prosim, če to preberete, in ni odgovoren za svoje delo generalnemu direktorju policije. Ta dva predstavljata zgolj transmisijo in lahko zgolj pošljeta, prenašata poročilo do ministrice. Ministrica torej dobi na mizo poročilo. S tem je odgovornost jasno vezana na njo in ne na generalnega direktorja policije.

V nadaljevanju je nesprijemljivo, da vse te informacije ostanejo pri ministrici in da ona samo seznanji Vlado. Če bi poslala poročilo Vladi, bi razumel, ne pa, da seznanji vlado. Še manj pa je razumljivo, da je potem Odbor za notranjo politiko oziroma pristojno delovno telo spet seznanjeno s poročilo, ki ga bo imela Vlada. Torej, Vladi odrekate pravico do tega poročila, Državnemu zboru odrekate pravico do tega poročila, ima ga lahko samo ministrica. Ne mi reči - in ne sme ga imeti ne generalni direktor policije in ne šef kriminala! In ne mi reči, da ne gre za politizacijo policije - seveda gre! In to počnete prvič po letu 1998, ko se je slovenska policija prvič v zgodovini odlepila od ministra in prvič v zgodovini dobila svojega šefa policije, ki je po zdaj veljavnem zakonu avtonomna institucija v okviru svojih pooblastil, odgovorna za svoje delo ministru oziroma ministrici. In nobenega razloga ni, da vesimo, tako kot v tretjem odstavku 6.a člena leporečanje, ki se mu reče avtonomen in ne vem kakšen. Ja, saj je avtonomna policija! Vi pa ga izločate in vežete na politiko! In to je narobe! Še huje pa je, da kakršnakoli kazniva dejanja, kakršnekoli sume kaznivih dejanj javnih funkcionarjev, torej funkcionarjev, bo preiskoval ta urad. Zakaj pa?! To je protiustavno, po mojem mnenju. Ta urad naj preiskuje kazniva dejanja, ki so taksativno naštetá ali tako kot so naštetá od točke 1 do 6 6. mislim da, C člena. To je v redu, ne pa, da funkcionarje izločate in kot sem prej dal primer, naj jih obravnava ta urad. Zakaj pa? Za to ni razlogov!

Podprli bomo zakon pod pogojem, da boste podprli amandmaje.

Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Še kdo? Ja, odpiram prijavo.

Gospod Anderlič, izvolite.

ANTON ANDERLIČ: Nekatero stvari se preprosto ponavljajo, tudi že večkrat pojasnjene.

Na odboru je bilo s strani državnega sekretarja in tistih, ki so pojasnjevali posamezne člene zakona, nesporno jasno povedano, da takšna interpretacija, kot ste jo zdaj ponovno predstavili, gospod Gorenak, da gre pri seznanitvi tudi za možnost selekcije posameznih informacij iz poročila na neki instanci, ki se reče pri ministrici ali ministru ali na Ministrstvu za notranje zadeve, ter da Vlada, pa tudi odbor - takrat ste se tudi zaklinjali, kako vi ne rabite nekih seznanitev z nekimi delnimi poročili in tako naprej, saj vendar policija oziroma ta urad preko policije in ministrstva, Vlade, tako kot procedura gre, ker odgovornost je porazdeljena na različnih nivojih za različne stvari, da je to neka povsem normalna pot. Vlada je tista, ki je odgovorna v končni fazi za vse institucije, za vse organe v tej državi, zato ker je ona tista, ki organizira svojo mrežo, če hočete - zdaj je moderno govoriti o mrežah, o mreženju in tako naprej. Ona je tista, ki z zakonom o organizaciji in delu ministrstev, zakonom o Vladi organizira vse področne ureditve. Te so potem še dodatno s posameznimi zakoni določene, kako mora kakšna stvar potekati in na koncu pride poročilo oziroma seznanitev ustreznih institucij s končnimi dejanji in s končnimi poročili, tudi s poročilom tiste institucije, ki ji očitno najbolj zaupate v tej državi, to je državno tožilstvo, še toliko bolj, ker najbolj zaupate generalni državni tožilki - kar jaz povsem razumem, tukaj ni dvoma - ampak seveda je treba zaupati tudi ostalim institucijam, da delajo ti ljudje po svoji vesti, v skladu z zakoni, najbolje, kar je mogoče in predvsem kar jim je naloženo. In karikirati, da gre za seznanitev, kar z nečem ne pa s poročilom o posameznih zadevah, pač ni korektno. Na odboru vam je bilo pojasnjen da to pomeni, da je samo tehnična pot, kajti bilo bi pa tudi nesprejemljivo, da gre mimo ministrstva, mimo organov, ki so na tem področju krovni, če hočete tako, kar direktno na Vlado ali pa še bolje, vi bi najbrž, tudi nekateri drugi so rekli, da bi bilo najbolj primerno, da bi se Odbor za notranjo politiko direktno seznanjal s temi poročili, z nekaterimi stvarmi. To bi bilo narobe! To bi bilo skregano z delitvijo oblasti. Izvršna oblast z vsemi svojimi pooblastili ima te stvari jasno predpisane in tudi na nek način je neiskreno, ne bom nič drugega rekel, ko pravite, da če boste pa sprejeli naš amandma in samo naš amandma, potem bomo pa zakon podprli, ker vsi podpiramo ta zakon, da se to uredi, in vsi verjamemo v to, da bodo organi pregona in tudi Nacionalni preiskovalni urad deloval najbolje, tudi tako kot je sedaj sestavljen, kakorkoli pravite, da nima še vseh pooblastil, ker zakon ni spremenjen, ampak to bo več ali manj narejeno, saj imate več prakse kot jaz. Sam poskušam razumeti, kaj se dogaja in kaj bi bilo dobro. Tako mi veleva vest, zato, da bi bile številke pri razkritem kriminalu, pri vseh stranpoteh, ki nastajajo, pač

take, da bi z odkrivanjem in s tem tudi preprečevanjem bodočih podobnih primerov bili čim uspešnejši. Zato bi bilo bolj prav, da vendarle rečemo: ali gremo v smer, kjer izboljšujemo, nadgrajujemo določene ureditve na tem področju. Tako je bilo nešteto krat povedano. In tudi vi ste prispevali v diskusijah v preteklih štirih, petih letih kar precej - vsaj tako mi je bilo rečeno. Saj se pravzaprav ukvarjate 20, 30 let s temi vprašanji in ste tudi prišli do nekaterih ugotovitev, kaj bi bilo dobro za te organe, kaj bi jim omogočalo boljše delo itn. Tudi vas sem še slišal, da so to kar prave poteze, pravi pristopi. Zdaj vam pa ni všeč, da kaj vidi tudi ta ministrica, ker je odgovorna, ker je pooblaščen za te stvari. To pa je stvar, bom rekel nerazumnosti, ker tukaj le govorimo o institucijah in institucijam načelujejo ljudje, pa če hočete, od nacionalnega preiskovalnega urada do policije do ministrstva, vlade in tudi Odbora za notranjo politiko. Ne boste verjeli. Tudi Odbora za notranjo politiko, ki mu trenutno predsedujete in ki se več ali manj, razen kadar ne greste malo po svoje, ukvarja s kar težkimi vprašanji in tudi se mi zdi, da slej kot prej se bomo navadili drug na drugega in bomo tudi lahko uspešno v okviru odbora delovali.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Gorenak, želite repliko? Izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Saj v tem je problem, gospod Anderlič. Prav v tem je problem. Mi ne potrebujemo na Vladi pa v Državnem zboru nekega izsečka, ki se mu reče Nacionalni preiskovalni urad, ki bo šel mimo generalnega direktorja policije do ministrice. Mi potrebujemo, če potrebujemo, potem potrebujemo poročilo ../Znak za konec razprave../.. policije in tega imejmo. To je eno. In vlada in mi. Tako kot imamo tožilce, pravobranilce itd.

Tisto, kar je pa problematično - in ker časa zmanjkuje, je naslednje: ne morete del policije jemati generalnemu direktorju policije in ga dajati ministrici. Ne morete. Ministrica pa tako ali tako tudi v obstoječem sistemu vidi več, kot bi bilo treba. Primer so tisti psi, ker je bila prej obveščena kot pa tožilci. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Ker je še želja po razpravi, odpiram prijavo. Gospod Kumer, izvolite.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo.

Nisem imel namena diskutirati ob tej točki, ampak ko poslušam razpravo bivšega uslužbenca kabineta od predsednika Vlade in še prej na Ministrstvu za notranje zadeve, pa me malo zaskrbi, predvsem zato ker je ta diskusija ali pa argumenti, ki jih navaja, precej sprenevedava. Namreč, predvsem me je zbadlo tisto, ko je rekel, da po letu 1998 sprememba tega zakona ni večje politizacije policije, kot se to dogaja sedaj.

Spoštovane kolegice in kolegi, zaradi javnosti: takšne politizacije policije, kot je bila v prejšnjem mandatu, mislim, da je od leta 1990 ni bilo vse do danes, pa tudi danes ne. Bom samo vprašal, če se kdo spomni, kdo je sploh bil direktor policije v prejšnjem mandatu. Namreč, direktor policije in minister za notranje zadeve je bila ena in ista oseba, ki je danes tudi strokovni sodelavec Poslanske skupine SDS. Tudi izjav direktor policije skoraj ni imel možnosti dajati v javnosti.

Bom samo na dveh primerih ponazoril to politizacijo policije. Izgubljena depeša, direkten link ministrstva, ki je seveda to storil. Drugo. Notranji minister je direktno vodil operativno akcijo policije v primeru Ambrus. Spomnite se, imeli ste vsi možnost videti to preko TV ekranov. Kaj je politizacija policije? To niso samo informacije, ki jih je minister za notranje zadeve dobil, ampak on je neposredno operativno vodil policijo, pa še pri katerih drugih zadevah! Dal sem vam samo dve zadevi, ki sta to pokazali.

Tako tisti, ki že govori o politizaciji policije, naj si zjutraj, ko vstanejo, nastavijo zares ogledalo in se pogledajo v to ogledalo, predvsem, ko to govorijo policijski stezosledci.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Sajovic. Izvolite.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa. No, prepričan sem, da bomo dopolnitev zakona danes, nocoj sprejeli, kar je dobro. Z rešitvijo tega vprašanja, z ustanovitvijo skupine za pregon posebno zahtevnih oblik kriminala sta se do zdaj ukvarjali že dve ali celo tri vlade. Ta Vlada, pod vodstvom te ministrice pa je besede pretvorila v dejanja in organ že deluje. To je prvo bistveno sporočilo.

Drugič. Veliko je bilo govora o politizaciji. Mislim, da je predhodnik z nazornimi primeri o tem povedal vse. Večkrat je bilo slišati, kako je potekal razpis za direktorja policije. Vesel sem, da javnost in vsi tisti, ki se danes s tem ukvarjajo, ne govorijo, ali dela dobro ali slabo, očitno dela dobro, kajti če bi delal slabo, bi bil danes v tej državi že na naslovnica vseh najpomembnejših medijev.

Ključno sporočilo je tudi, da imamo izbrane dobre kadre. In nič ni narobe, če imajo kazniva dejanja, sumi ali dvomi, javnih funkcionarjev tak značaj, da spadajo med najbolj zahtevne, da jih tudi najbolj usposobljeni organi preiskujejo. Zagotovo se pa tak urad, kot je ta, ne bo ukvarjal s tistimi, ki so na tržnici vzeli kakšno glavico solate. Roko na srce, v politiki smo že imeli, tudi v Državnem zboru, ravno take javne funkcionarje, ki so bili obsojeni ali pa tudi ne, ker so v preteklosti imeli nek privilegiran položaj, danes pa tega ni več. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Politična higiena narekuje, da nasprotnikom, ki nimajo več časa in ne morejo ugovarjati temu, kar imam sam povedati, malce prihranim. Kljub vsemu pa je treba pojasniti nekatere stvari, ki jih gospod Gorenak stalno ponavlja. Da kako bo šlo za politično uzurpacijo, kako bo šlo za neke stvari, ki jih on tako ali tako že vnaprej pozna. Nekatere zaključke, nekatere primere, danes se je spet ponavljalo kar vmes, kaj vse se je zgodilo in kako je kdo kaj pred policijo naredil in tako naprej. Od kod pa vam vse te informacije? Od kje vam vsi ti podatki? Samo iz tega, kar preberete v medijih? Ali se mogoče bojite, da bi se pa kakšne sponse, povezave, kakšne relacije, kakšne nasedle investicije v ministrstvu, policiji ali pa še kje drugje onemogočile, da bi lahko delovale tudi v prihodnje? Ali je morda tu skrb? Zato, seveda, dajmo razpravljati o tem, ali ocenjujete - seveda ne morete več, zato tudi sam ne bom nadaljeval s to razpravo - ali je to prispevek k temu, da bodo vse politične deklaracije in izjave zadnjih desetih - ali kakorkoli hočete - let, kako smo vsi za pregon organiziranega kriminala in ne vem še česa vse, zlorab, korupcije in podobno, ali pa je to samo prikladna retorika za to, da se ja ne bi nič zgodilo in po logiki "držite lopova", se vse pomete pod preprogo. Ne! Novi časi prihajajo očitno. Tem in takim načinom je treba narediti konec. Ne morejo biti prej vsi rezultati znani, ne morejo prej kot organi naredijo svoje - in to tisti, ki imajo pooblastila in tudi konec koncev so za to poklicani - in šele potem lahko politiki komentiramo ali pač povemo svoje mnenje, kaj si o kakšni stvari mislimo.

Meni je žal, da ne razpravljamo o tem, ampak o nekih okoliščinah, ki da naj bi vplivale na to, kako si nekdo želi ta organ prikrojiti po svoji podobi.

PODPRESEDNIK FRANCE ČUKJATI: Hvala. Imate proceduralni predlog? Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa, predsedujoči. Prej je poslanec Socialnih demokratov gospod Kumer izrekel eno grobo žalitev. Enega izmed mojih poslanskih kolegov je poimenoval z izrazom "policijski stezosledec" v slabšalnem smislu v takem smislu, ki govori o tem, da gre za tipičen primer sovražnega govora v tem parlamentu. Računal sem, da glede na to novo prakso, ki smo ji priča v zadnjem času, ko je poslanec ene poslanske skupine stalno opozorjen na ta sovražni govor, da bo tudi gospod Kumer doživel ustrezno sankcijo v smislu opomina v skladu s poslovnikom. Mislim, da si jo je zaradi tega izraza, pa tudi zaradi neresnic, ki jih je malo pred tem govoril, zaslužil. Predlagam, da poslovnik spoštujemo do vseh na enak način.

Tista depeša, o kateri je bilo govora, je pomenila v tistem obdobju, ko je policijo vodil bivši direktor policije in ko je bil na ministrstvu nek drug minister, da se je

sprožil disciplinski postopek in da je bil tisti človek tudi iz tega razloga prerazporejen na drugo policijsko upravo, v mandatu te ministrice pa je bil vrnjen nazaj, pazite, celo na isto mesto, kjer je to neprijetnost zagrešil. Torej, sedanja oblast ga je vrnila nazaj in ni res, kar je bilo prej govora o tem. In od kod podatki, da je bila ministrica uro po tistem, ko se je zgodila zgodba pri pokojnem Baričeviču, obveščena. Sama je to povedala v enem izmed medijev, javno je povedala, da je bila kakšno uro potem obveščena in o tem obvestila takoj za tem svojega partnerja, ki z zadevo nima nič. In šele kasneje sta bila obveščena preiskovalni sodnik in pristojno tožilstvo.

Kakorkoli že, mislim, da ta izraz, ki je bil izrečen s strani gospoda Kumra, in etiketa, ki je bila mojemu poslanskemu kolegu prilepljena, češ da je policijski stezosledec, si zasluži obravnavo v skladu s poslovnikom Državnega zbora. Mislim, da si je zaslužil za te izraze, zaradi tega, ker jih je na neprimeren, na slabšalen, na žaljiv način prilepil mojemu poslanskemu kolegu, da si je zaslužil opomin. Prosim, spoštovani predsedujoči, da v skladu z določili poslovnika tudi ravnate. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Glede opominov pri sovražnem ali drugem neprimernem govoru nima predsedujoči po poslovniku, na katerega se sklicujete, nobenih pooblastil.

Mislim pa, da bo predsednik Gantar pripravil ponovno predlog kodeksa in postopanja v takem primeru, čeprav sam nisem razumel, da bi v tem smislu gospod Kumer tudi govoril. Ni pa to bil proceduralni predlog, kakršnega se po poslovniku pričakuje.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Ni časa, gospod Petan. Kdo drug? (Ne.) Zaključujem razpravo. O amandmajih bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali danes, v okviru glasovanj, pol ure po prekinjeni 4. točki dnevnega reda. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DETEKTIVSKI DEJAVNOSTI**. Predlog zakona je v obravnavo Državnem zboru predložila Vlada. Besedo dajem predstavnici Vlade za dopolnilno obrazložitev predloga zakona. Gospa ministrica, Katarina Kresal, izvolite, imate besedo.

KATARINA KRESAL: Spoštovani predsedujoči, poslanke, poslanci! Novela zakona, ki je pred vami, je predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, in sicer z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu in direktive Evropskega parlamenta in Sveta o priznavanju poklicnih kvalifikacij. Z novelo se uvajajo naslednje novosti, pri čemer se bom omejila zgolj na bistvene. Pristojnemu organu, to je Detektivski zbornici Republike Slovenije, se podeli javno

pooblastilo, da odloča o priznavanju poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v tujini, tako kot to že sedaj počne za slovenske državljane. Odpravlja se diskriminatorni pogoj državljanstva Republike Slovenije. Črta se tudi z vidika obeh direktiv in nekaterih sodb sodišča Evropskih skupnosti nesorazmerni pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika. Pomembno je poudariti, da ne glede na to, da pogoj znanja slovenskega jezika v predlogu ni več zapisan, v zakonu samem pa to ne zmanjšuje obveznosti uporabe slovenskega jezika, kadar bodo detektivi poslovali s strankami ali z organi državne uprave, kot to določa Ustava Republike Slovenije in Zakon o varstvu potrošnikov.

Na novo se opredeljujejo pogoji, pod katerimi bodo lahko tuji detektivi opravljali detektivsko dejavnost v Republiki Sloveniji, bodisi na podlagi licence, pridobljene v Sloveniji, bodisi na podlagi licence, pridobljene v matični državi. Določa se način in pogoj za preverjanje poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v tujini pred prvim opravljanjem dejavnosti ali storitev v Republiki Sloveniji. Na ta način se zagotovi primerljivost znanj, pridobljenih v tujini, z znanji, ki jih morajo imeti detektivi v Sloveniji.

Predlagamo, da Državni zbor sprejme predlagani zakon, s katerim se po predlagateljevem mnenju na ustrezen način prava Evropske unije prenese v prava red Republike Slovenije. Še vedno pa imajo državni organi možnost zaščite javnega interesa. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE ČUKJATI: Hvala. Predlog zakona je obravnaval Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje kot matično delovno telo. Besedo dajem predsedniku odbora dr. Vinku Gorenaku za predstavitev poročila odbora. Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje je ta zakon obravnaval na svoji 15. seji 9. 2. 2010, predlagatelj Vlada. Postopek po odločitvi Kolegija Predsednika Državnega zbora - skrajšani. Članice in člani odbora so imeli gradivo, in sicer predlog zakona, mnenje Komisije Državnega sveta z dne 21. 2. 2010 in mnenje Zakonodajno-pravne službe. V poslovniškem roku so bili vloženi amandmaji Poslanske skupine SDS, 3. februar, in poslanskih skupin koalicije brez DeSUS-a z dne 3. 2. 2010. Na sejo odbora smo vabili predstavnike Ministrstva za notranje zadeve, Zakonodajno-pravno službo in pa komisije Državnega sveta. Predstavnik predlagatelja mag. Klemenčič je povedal v dopolnilni obrazložitvi, da gre za usklajevanje s pravnim redom Evropske unije, kar smo pravkar slišali tudi s strani ministrice. Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je v predstavitvi njihovega mnenja povedala, da so pripombe k posameznim členom, predvsem z vidika nomotehnike, večje jasnosti in pomenskosti, določnosti teh poenotenj na zakonska obvestila kar v največji meri upoštevani

v amandmajih koalicije. K predlogu zakona je podala mnenje tudi Komisija Državnega sveta za državno ureditev, iz katerega izhaja, da komisija sporoča, zakona ne podpira. Predsednik komisije Bogomir Vnučec je v predstavitvi mnenja povedal, da je komisija izrazila pomislek o črtanju pogoja aktivnega znanja slovenskega jezika. Članice in člani odbora so razpravljali o 5. členu predloga zakona, ki s spremembo 16.c člena zakona ureja prepoved opravljanja detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Po opravljeni razpravi je odbor sprejel amandma k 5. členu, in sicer: "Besedilo 16.c člena se spremeni tako, da se glasi...", - kot je bilo predstavljeno. Odbor je sprejel tudi amandmaje poslanskih skupin SD, Zares in LDS k 1., 3., 4., 6., 7. in 9. členu ter amandma Poslanske skupine SDS k 9. členu. Poslanske skupine SD, Zares in LDS so umaknile amandma k 5. členu. Odbor ni sprejel amandmajev Poslanske skupine SDS k 2. in 5. členu. Odbor je glasoval o vseh členih predloga zakona skupaj in jih sprejel, so pa v prilogi k temu poročilu. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Gospod Anton Urh bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev.

ANTON URH: Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

Prejšnji teden smo obravnavali Zakon o storitvah na notranjem trgu, ki, če povzamem, implementira evropsko direktivo o storitvah na notranjem trgu. In ker se področje opravljanja storitev vsebinsko nanaša oziroma posredno vpliva na številne področne predpise, je ta novela ena izmed tistih, ki bo prilagajala notranjo zakonodajo omenjeni direktivi na področju detektivske dejavnosti. Konkretno se direktiva nanaša v delu, ki se nanaša na odpravo omenjenih dejavnosti. Zaradi tega se v predlogu novele Zakona o detektivski dejavnosti odpravlja diskriminatoren pogoj državljanstva Republike Slovenije, črta se nesorazmeren pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika, na novo se opredeljuje pogoj za opravljanje detektivske dejavnosti tujih državljanov, ki se glede pridobivanja licence v Republiki Sloveniji enačijo z našimi državljanji, lahko pa opravljajo dejavnost tudi na podlagi licence, pridobljene v matični državi. Z določitvijo načinov in pogojev za preverjanje poklicnih kvalifikacij se primerja znanje, pridobljeno v tujini, z znanjem, ki ga mora imeti slovenski detektiv. Glede na to, da so možni tudi omejevalni ukrepi za izvajanje posameznih dejavnosti po tej direktivi, se v zakon zelo natančno vnašajo razlogi, pogoji in postopek, pod katerimi se opravljanje dejavnosti tujim državljanom prepove.

Vse to so spremembe, ki posledično pomenijo spoštovanje evropske zakonodaje in omogočanje doslednega izvajanja svobode

prostega trga storitev. Zato jih bomo v Poslanski skupini DeSUS podprli. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Silven Majhenič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke. Prosim.

SILVEN MAJHENIČ: Spoštovani! Novela zakona o detektivski dejavnosti je primarna v proceduri zaradi uskladite s pravnim redom Evropske unije, in sicer z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu, ki je bila sprejeta 12. decembra 2006 in ureja prosto opravljanje storitev na notranjem trgu Evropske unije. Z navedeno spremembo odpiramo slovenski prostor za delovanje detektivov iz tujine, torej iz Evropske unije in Švicarske konfederacije. Predlagana novela zakona podeljuje javno pooblastilo Detektivski zbornici Republike Slovenije, da odloča o priznanju poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v tujini. Hkrati pa novela odpravlja pogoj državljanstva Republike Slovenije za pridobitev licence oziroma opravljanje detektivskih nalog in v istem členu črta pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika pri opravljanju detektivske dejavnosti.

V Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke novele zakona o detektivski dejavnosti ne podpiramo. 11. člen Ustave Republike Slovenije namreč jasno in nedvomno določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina. Kljub dejstvu, da je Slovenija članica Evropske unije in je prost pretok delovne sile ena izmed njenih temeljnih svoboščin, smo v Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke mnenja, da je bilo potrebno pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika pri opravljanju detektivske dejavnosti v veljavnem zakonu ohraniti. V zakonu določen pogoj znanja slovenščine pri opravljanju detektivske dejavnosti nikakor ne omejuje opravljanja dejavnosti drugim državljanom držav članic Evropske unije in Švicarske konfederacije, saj lahko vsaka država članica Evropske unije proste predpisuje pogoje za opravljanje dejavnosti na svojem območju. Potrebno je le spoštovati načelo enakopravnosti, da torej enaki pogoji veljajo tako za domače kot tudi tuje državljanke.

V Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke novele Zakona o detektivski dejavnosti ne bomo podprli. Pri tem pa želimo apelirati na Vlado Republike Slovenije, naj posveti večjo skrb ohranitvi nacionalnega jezika, ki je nedvomno temelj in postavk vsakega naroda in vsake države, tudi Slovenije.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Gospod Milan Gumzar bo predstavil stališče Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije. Prosim.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Gospa ministrica, gospod podpredsednik, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

Novela Zakona o detektivski dejavnosti je v proceduri zato, ker moramo zakon uskladiti s pravnim redom Evropske unije, z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah v notranjem trgu, ki je bila sprejeta 12. 12. 2006. leta in ureja prosto opravljanje storitev na notranjem trgu Evropske unije. Z omenjenim predlogom zakona odpiramo slovenski prostor tudi za delovanje detektivov iz tujine, se pravi iz Evropske unije ali Švicarske konfederacije. S 1. členom predlaganih sprememb se podeljuje javno pooblastilo Detektivski zbornici Republike Slovenije, da odloča o priznanju poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v tujini, tako kot ima že zdaj javno pooblastilo za podeljevanje licenc detektivov iz Slovenije.

Skladno z evropskim pravnim redom smo dolžni odpraviti pogoj državljanstva Republike Slovenije za pridobitev licence oziroma opravljanje detektivskih nalog. V 2. členu novele se črta tudi pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika, o čemer bo najbrž še kasneje nekaj besed. Pri tem bi rad zelo jasno poudaril, da s tem nikakor ne posegamo v ostale predpise, kot so Ustava Republike Slovenije, Zakon o javni rabi slovenščine, Zakon o postopku priznavanja kvalifikacije državljanov članic Evropske unije, evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za upravljanje regulativnih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji. Vsi ti predpisi zahtevajo in podajajo neka temeljna pravila o javni rabi slovenščine kot uradnega jezika v Republiki Sloveniji. S tem zakonom ne obvezujemo tujih detektivov oziroma državljanov drugih članic Evropske unije ali Švicarske konfederacije, ki bi v Sloveniji pridobili licenco, da pri svojem delu ali pri poslovanju z uradnimi organi ne bi poslovali v slovenščini.

V 3. členu novele se na novo opredeljujejo pogoji za opravljanje detektivske dejavnosti, gre za dve možni dejavnosti. Prva je, da bi tuji državljani v Sloveniji pridobili licenco za opravljanje detektivske dejavnosti po postopku, ki je povsem enak kot za slovenske državljane, vključno z opravljenim izpitom in tako naprej v slovenskem jeziku. Prav tako se odpira možnost, da se samo posamezni posli s strani detektiva neke druge članice Evropske unije opravijo v Sloveniji, pri čemer mora za to pridobiti dovoljenje zbornice. Členi, ki jih s predlogom zakona danes spreminjamo, ne posegajo bistveno v reguliranje detektivske dejavnosti v Sloveniji. Ostale določbe v zakonu ostanejo večinoma nespremenjene, zato v Poslanskem klubu Liberalnih demokratov Slovenije omenjeno novelo zakona podpiramo.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Andrej Magajna bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Prosim.

ANDREJ MAGAJNA: Lep pozdrav vsem navzočim, posebno še kolegicam, gospe ministrici ob dnevu žena, 8. marcu!

Poslanska skupina Socialnih demokratov podpira sprejem Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o detektivski dejavnosti. Spremembe in dopolnila, ki so namenjena usklajevanju s pravnim redom Evropske unije, in to z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta ES, usklajevanju s politiko evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije ter z direktivo o priznanju poklicnih kvalifikacij. Novele uvajajo več pomembnih novosti. Detektivski zbornici se podeli javno pooblastilo, da odloča o priznanju poklicnih kvalifikacij pridobljenih v tujini. Črta se nesorazmeren pogoj aktivnega znanja slovenskega jezika. Tuji državljani lahko enako kot slovenski pridobijo licenco v Republiki Sloveniji ali pa opravljajo detektivsko dejavnost na podlagi licence izdane v matični državi. Določa se način in pogoj za primerjanje poklicnih kvalifikacij pridobljenih v tujini. Določajo se pogoji za prepoved opravljanja detektivske dejavnosti, pogoji za opravljanje detektivske dejavnosti oseb, ki niso državljani EU oziroma evropskega gospodarskega prostora ali švicarske konfederacije in odpravljajo se različne diskriminatorne ovire o katerih je že govorila gospa ministrica.

Na odboru za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, pa je bilo izraženih več različnih dilem. 16.C člen zakona ureja prepoved opravljanja detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji osebam, ki na določen način resno ogrožajo javni interes. Ali naj se prepoved izenačitev teh oseb za državljani in pravnimi osebami v Republiki Sloveniji glede prepovedi izvajanja dejavnosti naveže tudi na odvzem licence in njeno prenehanje? S strani koalicijskih poslanskih skupin je bil predložen amandma, ki je bil tudi amandma odbora, ki po mnenju predlagatelja predloga zakona celoviteje ureja to situacijo. Predlog za amandma odbora namreč zajema različne situacije, ki so možne v zvezi s prepovedjo opravljanja dejavnosti tujim detektivom, situacije odvzema licence, če jo je tuj detektiv pridobil v naši državi in situacije prepovedi opravljanja dejavnosti zaradi razlogov javnega interesa, če je licenco izdal organ tuje države. Medtem ko je bil amandma SDS ožji, zajemal je le situacijo, ko je licenco izdala naša država in je zato bil pomanjkljiv.

Druga dilema se je nanašala na zahtevo po aktivnem znanju slovenskega jezika. Sam predlagatelj se je že opredelil, da je sama po sebi ta zahteva umestna. Do nje se je opredelil tudi Državni svet, vendar je menil, da je podobno kot na drugih področjih veterina, nepremičnine, geodetske dejavnosti, ne smemo vztrajati na tako restriktivnih pogojih tudi načela sorazmernosti, o tem govorijo tudi sodbe sodišča Evropske skupnosti. Ne glede na to, da pogoj znanja slovenskega jezika v predlogu ni več zapisan v zakonu, pa to ne zmanjšuje zahteve

po uporabi slovenskega jezika, kadar bodo detektivi poslovali s strankami ali organi državne uprave, kakor to določata Ustava Republike Slovenije in Zakon o varstvu potrošnikov.

Poslanska skupina SD torej predlaga, da Državni zbor sprejme predlog zakona o katerem govorimo, s katerim se na ustrezen način ureja, prenaša pravna ureditev Evropske unije v naš prostor.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Dr. Vinko Gorenak bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

V Poslanski skupini SDS ugotavljamo, da gre pri Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o detektivski dejavnosti več ali manj za usklajevanje z evropskimi predpisi. Tudi na samem Odboru za notranjo politiko javno upravo in pravosodje smo prispevali svoj delež z enim od amandmajev, ki je bil sprejet. Kljub temu smo za to plenarno obravnavo pripravili amandma, ki se nanaša na 10. člen, in sicer 10. člen je prehodna in končna določba, vendar se posredno nanaša na 2. člen zakona. Namreč, želimo, da se ta izenačitev z državami članicami Evropske unije, EGP in s Švicarsko konfederacijo opravi nekoliko kasneje, kot je v tem samem osnovnem besedilu predvideno.

Kar se tiče Poslanske skupine SDS predlogu, takemu kot je, ne bomo nasprotovali. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Tadej Slapnik bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares.

TADEJ SLAPNIK: Spoštovani.

S spremembami in dopolnitvami Zakona o detektivski dejavnosti usklajujemo področni zakon s pravnim redom Evropske unije, konkretnije z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu, ki je bila sprejeta 12. decembra 2006. Rok za njeno implementacijo pa je bil 28. december leta 2009. Z zakonom odpravljamo omejitev, da licenca za opravljanje detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji lahko pridobijo samo slovenski državljani in spreminjamo določila in odpravljamo nekatere ovire za opravljanje posamezne detektivske storitve tujcev. V skladu z določili zakona lahko detektivi iz članic držav Evropske unije, EGP in Švicarske konfederacije opravljajo detektivsko dejavnost v Republiki Sloveniji, če so si za to pridobili pravico pod pogoji svoje matične države, torej tiste države, ki je detektivu izdala ustrezno dokumentacijo za opravljanje detektivske dejavnosti. Izvajanje detektivske dejavnosti predstavlja dejavnost, s katero lahko posamezniki z ukrepi kršijo človekovo dostojanstvo in zasebnost, ter s tem

neposredno tudi njegove pravice in svoboščine. Zato je v javnem interesu, da se kršitve človekovih pravic in svoboščin zaščitijo. Da bi bila zaščita človekovih pravic in svoboščin res uspešna, morajo biti osebe, ki bi želele v Republiki Sloveniji opravljati posamezna detektivsko dejavnost, strokovno usposobljene. Ne smejo biti kaznovane za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti in morajo imeti dokazila, da imajo v matični državi pravico opravljati detektivsko dejavnost. Pred prvim opravljanjem detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji morajo s tem pisno ali v elektronski obliki obvestiti zbornico. K pisnemu obvestilu morajo biti predložena ustrezna dokazila, na podlagi katerih je izkazana opravičenost opravljanja detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji. Zbornica z vpisom v evidenco tujemu detektivu potrdi pravico za opravljanje detektivske dejavnosti, o tem pa obvesti prosilca in ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. S takšnim obveščanjem se vzpostavi nadzor in hkrati možnost prepovedi opravljanja detektivske dejavnosti. Obvestilo mora vsebovati podatke, ki bodo omogočali neposredno komuniciranje s tujim detektivom glede predhodnih navedb.

Naj spomnim na aktualen primer, ki je pred kratkim nakazal potrebo po zakonski ureditvi izvajanja detektivske dejavnosti v Sloveniji s strani detektivov iz tujih evropskih držav. Pred mesecem dni so namreč mediji poročali o avstrijskih prodajalcih tobačnih izdelkov, ki so najeli detektive, da so na slovensko-avstrijski meji s kamerami spremljali kupce cigaret. Če so ti kupili več kot 10 dovoljenih škatel, so dobili kazni. Od decembra lani so po poročanju medijev kamere zasebnih detektivov zasačile več kot 200 avstrijskih kupcev, ki so v slovenskih obmejnih prodajalnah kupili več kot 10 dovoljenih škatlic cigaret. Skoraj polovica jih je prejela tudi položnice za plačilo 350 evrov kazni, kar je bilo po mnenju avstrijske javnosti absurdno in skregano z logiko odprtih evropskih meja. O tem, ali so avstrijske kupce snemali avstrijski detektivi in ali so pri tem kršili slovensko zakonodajo ter ali so jih pristojni slovenski organi kaznovali, se ob tem razkritju njihovih aktivnosti v javnosti ni govorilo. S sprejetjem novele, ki jo obravnavamo danes, pa se aktivnosti tujih detektivov v Sloveniji natančno opredeljuje in regulira in se s tem vsem tujim detektivom onemogoča morebitno izgovarjanje na zamude Slovenije pri uskladitvi slovenske zakonodaje za direktivo Evropskega parlamenta.

V Poslanski skupini Zares bomo predlog novele zakona podprli.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Janez Ribič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

Prosim.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo. Spoštovani prisotni.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke bomo predlagane spremembe in dopolnitve Zakona o detektivski dejavnosti podprli, saj ne odstopajo od ciljev in načel veljavne zakonodaje in pomenijo nadaljevanje dosedanje prakse z uvedbo direktive o storitvah na notranjem trgu. Z zakonom se torej odpravlja omejitev, da licenco za opravljanje detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji lahko pridobijo samo slovenski državljani. Prav tako pa se spreminjajo določila in odpravljajo nekatere ovire za opravljanje posamezne detektivske storitve tujcev. Po novem bo torej slovenski prostor odprt tudi za delovanje detektivov iz tujine, se pravi iz Evropske unije ali Švicarske konfederacije. Poslanci Slovenske ljudske stranke menimo tudi, da je upravno sodelovanje med državami članicami nujno, ne samo za izmenjavo informacij, ampak tudi za vzpostavljanje učinkovitega mehanizma nadzora. Podpiramo tudi, da se iz razlogov zagotovitve javnega reda, javnega zdravja, javne varnosti, varstva okolja, varstva potrošnikov in ciljev socialne politike obdrži predhodno soglasje ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, in predložitev posameznih dokazil, s katerimi družba ali posameznik dokazuje pravico opravljanja detektivske dejavnosti v matični državi članici Evropske unije.

Na koncu naj omenil le še to, da se Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke pridružuje opozorilu Komisije Državnega sveta za državno ureditev, ki je izrazila pomislek o črtanju pogoja aktivnega znanja slovenskega jezika za opravljanje detektivske dejavnosti v Republiki Sloveniji, ker to ni v skladu z 11. členom Ustave, po katerem je uradni jezik slovenščina. Prav tako se strinjamo, da ima slovenski potrošnik pravico do dokumentacije v materinem jeziku in želimo si, da bi naša inštitucija tudi, ko se prilagajamo neki zakonodaji, posvetila več pozornosti jezikovni politiki in skrbi za uporabo lastnega slovenskega jezika doma in v institucijah Evropske unije. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Končali smo s predstavitevijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na razpravo o 10. členu in vložnem amandmaju k temu členu. Želi kdo razpravljati? Vidim roko. Prosim, da se prijavite, kdor želi razpravljati?

Gospod Grims, izvolite, imate besedo.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala za besedo.

Slovenski jezik je vrednota, na kar vsi prepogosto pozabljamo. Brez slovenskega jezika, preprosto ne moremo govoriti o ohranitvi slovenske kulture. Konec koncev, slovenski jezik ščiti tudi slovenska Ustava. Zato se sprašujemo, zakaj tak odnos, kot je v danem primeru pokazan

pri tem zakonu, do slovenskega jezika. Kako pomemben je slovenski jezik, ko gre za sporazumevanje v skupnosti in med skupnostmi, naj pokažem z nazornim primerom, ker imam šele zdaj priložnost. Poskušal sem prej, pa mi je predsednik Državnega zbora popolnoma v nasprotju s pravili odvzel kar besedo, preden sem sploh razložil, za kaj gre. In se bom kot človek, kot poslanec distanciral od zgodbe, ki je bila dopoldne v tem Državnem zboru, ko si je poslanec Zares vzel pravico, da je izenačil beseda holokavst in tako imenovani izbris, ki to sploh ni. To je dejanje, ki je sovražni govor in žali celotno judovsko skupnost, ne samo tisto v Sloveniji, ampak v Evropi, in je dejanje, ki je neprimerno kateregakoli poslanca, zlasti zato, ker moramo vedeti, da je konstrukt tako imenovanega izbrisa v tujini zaradi pojma, ki se v tujini bistveno drugače uporablja kot v Sloveniji, razumljen povsem drugače. Spomnil bi, da so rešitve, ki so bile uveljavljene v Sloveniji v času njene osamosvojitve, še leta po tem tudi v organih Evropske unije dajali za zgled. Zato je primerjava nezaslišanega, nepojmljivega nacističnega zločina pač konstrukt tranzicijske levice žal tudi na ustavno-pravni ravni v zvezi s slovensko osamosvojitvijo skrajno neprimeren in žaljiv do vseh tistih, ki so svoje delo v času slovenske osamosvojitve korektno opravljali tudi v organih za notranje zadeve. Vsem tem, sem prepričan, da Državni zbor dolguje opravičilo. K temu sem želel pozvati predsednika Državnega zbora, ki pa se je točno zavedal manipulacije, ki jo je naredil, zato mi je, preden sem sploh lahko karkoli povedal, vzel besedo. To samo za primer, kako je pomemben slovenski jezik in zaradi tega je težko razumljivo, da se tako enostavno odstopa od zahteve za aktivno znanje tujega jezika. Namreč celo direktiva Evropske unije je glede tega povsem jasna, da ta direktiva v ničemer ne posega v ukrepe in ne zahteva od države, da bi sprejemala karkoli, bi bilo v nasprotju z interesi ohranitve njenega jezika oziroma z ohranjanjem ali spodbujanjem kulturne ali jezikovne raznolikosti, če točno citiram to direktivo Evropske unije. V danem primeru je Državni svet, do katerega se dostikrat v Državnem zboru precej negativno obnašamo, mislim, da storil zelo korektno dejanje, ker je opozoril, da je preveč lahkotno, da se to kar opusti, in da bi veljalo to ponovno pretehtati. Zato tudi predlagamo ustrezno rešitev, po kateri bi pridobili neko obdobje, v katerem lahko to rešitev, ki je sicer sedaj zapisana v zakonu, ponovno pretehtamo. Mi bi predlagali njeno črtanje. Veste, da proceduralno to ni možno, glede na čas v katerem smo, glede na fazo postopka, zato predlagam, da se odloži njeno izvajanje. S tem ne morejo nastati škodljive posledice, ni nobenega problema, saj formalno je pač ta del odprt, le da ta pogoj ostaja za vse, ki bi želeli v Sloveniji to delati. In opozarjam, da se tudi tukaj srečujemo s problematiko varovanja človekovih pravic. Detektivi, veste, da izvajajo določene naloge, določena pooblastila, s katerimi se hitro znajdejo na

zelo nevarnem, spolzkem terenu roba varovanja človekovih pravic. Zato je težko razumljivo, da se povsem opusti pogoje, da bi morali imeti aktivno poznavanje slovenskega jezika. Vsak državljan, vsaka državljanica upravičeno pričakuje, da bo tisti, ki bo karkoli imel z njim poslovni ali pa drug stik v skladu z delom, ki ga opravlja, da bo pač slovenski jezik obvladoval. In da bo torej jasno, da v sporazumevanju s tisto osebo ne more priti do nesporazumov ali pa še do česa hujšega.

Pozval bi tudi, da se predlagatelji opredelijo do te pripombe, predvsem pa do posledic, ki jih opuščanje te določbe lahko ima. To pomeni, da se lahko znajdemo v položaju, ko bodo v Sloveniji opravljali detektivsko dejavnost ljudje, ki sploh ne bodo aktivno obvladali slovenskega jezika. Ali je to res skladno z Ustavo Republike Slovenije? V SDS smo prepričani, da ni in da bi torej veljalo pridobiti vsaj čas s sprejetjem tega amandmaja, da se to določbo ponovno pretehta, preuči in, trdno sem prepričan, najde ustreznejše rešitve.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo.

O amandmaju bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali čez pol ure v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Imate proceduralni predlog, gospod Tanko?

Izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči.

Poslovník Državnega zbora v 235. členu določa, da pri delu Državnega zbora sodelujejo predstavniki Vlade, pri predstavitvi stališč in v razpravi. Ugotavljam, da v razpravi pri teh treh točkah dnevnega reda, kljub temu, da je imela Vlada najavljenih 70 minut časa, praktično razprave Vlade ni bilo. Ves čas pa sta bila tu ministrica in večji del časa tudi državni sekretar. Mislim, da je treba to raven, to komunikacijo med predlagateljem, v tem primeru Vlado Republike Slovenije, in Državnim zborom dvigniti na primernejši nivo. Ker če te komunikacija v Državnem zboru ni, kjer je mesto soočenja mnenj, potem je pravzaprav neprimerno, da Vlada najavi 70 minut časa, potem pa ne govori pri tako pomembnih točkah, kot so izbrisani, kot je Zakon o policiji in kot je ta Zakon o detektivski dejavnosti. In se čudim, da so predstavniki Vlade sposobni tu štiri ure sedeti, ne da bi enkrat odprli usta v razpravi. Kot da očitno na svojem resorju nimajo drugega primernejšega dela, kot da sedijo v Državnem zboru in poslušajo, kaj vse poslanci govorijo, ne da bi z eno besedo to stvar komentirali.

Predlagam, da vodstvo Državnega zbora na Vlado Republike Slovenije naslovi protest zaradi tako neprimerne odnosa Vlade Republike Slovenije do Državnega zbora. Imeli smo pri vsakem od zakonov nekaj amandmajev in niti eden predstavnik

Vlade teh amandmajev ni komentiral in povedal stališča v razpravi, v komunikaciji s poslanci.

Mislím, da je tako ravnanje, tak odnos predstavnikov Vlade Republike Slovenije do Državnega zbora povsem neprimeren. To se v prejšnjih mandatih ni dogajalo. Jaz res predlagam, da se delu v Državnem zboru tudi Vlada resno posveti in da Državni zbor ni samo neki aparat, ki tehnično legalizira vse tisto, kar Vlada predloži v Državni zbor, nato koalicija zagotovi glasovanje, zminimalizira vse razprave na minimum, Vlada se najavi neko veliko količino časa, razpravi ne opravi. Mi bi lahko, zaradi takega ravnanja Vlade v petek zaključili sejo Državnega zbora, pa imamo danes še ponedeljek, ko gre veliko časa v prazno. Potrebno je tudi pri teh zadevah biti racionalen. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Mislím, da to ne sodi kot proceduralni predlog na samo sejo, ampak gospod Tanko, če želite, verjetno je dobro to vprašanje sprožiti na Kolegiju Predsednika Državnega zbora. Imate še proceduralni predlog? Gospod Žnidaršič, izvolite.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik Državnega zbora.

Gospod Tanko si lahko misli, kar hoče, ampak nikjer v Poslovníku ne piše, da predstavniki Vlade morajo predstavljati zato, ker njega moti, če molčijo. O teh stvareh zlasti pri 1. točki je bilo že vse povedano, že zdavnaj s strani Vlade korektno, pošteno, podprto, dokazano, argumentirano. Jasno, da bi si nekateri želeli kar naprej prepirati, ministrica je pametno izbrala pot, da se v prepír ne spušča z ljudmi, ki lažejo, ki si izmišljajo, ki konstruirajo in zaradi tega mislím, da je predlog, ki je bil, da bi se Vlado pozvalo, ne vem kaj, neumnost, ki jo pač ne smemo nasesti. Vsak ima pravico ravnati, kot piše v Poslovníku. Predstavniki Vlade so danes ravnali prav tako. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Tudi to ni bil proceduralni predlog. Gospod Grims, imate vi proceduralni predlog?

MAG. BRANKO GRIMS: Ja. Predlagam, spoštovani podpredsednik Državnega zbora, da na Kolegiju preučite in se dogovorite o enotnem izvajanju Poslovníka za vse. Konkretno na dveh primerih, ki sta se zgodila na tej seji. Spomnil bi, da je predsednik Državnega zbora, ko je nekdo iz vrst SDS, ni šlo za mene, samo uporabil primerjavo v negativnem smislu, da zavrača možnost, da bi nekdo odlikoval Hitlerja, zato ker je dobro gradil ceste, mu je v hipu izklopil mikrofón in naredil cel izpad, da se ne sme v tak kontekst dajati aktualnega dogajanja in pa nacistem oziroma dogajanja v drugi svetovni vojni, pa sploh ni šlo za aktualno dogajanje, ampak za zgodbo povezano s

prejšnjim režimom. V danem primeru pa je predsednik Državnega zbora dovolil, da je nekdo tako imenovani izbris enačil s holokavstom, to se pravi gre za popolnoma primerljivo zadevo, vendar tiste osebe, ker je bil seveda poslanec iste stranke, še opomnil ni. še več, ko je nekdo hotel predlagati opravičilo zaradi tega ravnanja, mu je vzel besedo in izklopil mikrofona. Potem pa se čudimo, če pri takšnih dvojnih merilih vodenja in sploh takšnem ravnanju predsednika Državnega zbora, parlament uživa vse manj ugleda v javnosti.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Tudi to ni proceduralni predlog.

Jaz bi prosil, da problematiko vodenja ali kakorkoli, odpirate na Kolegiju predsednika Državnega zbora in ne na plenarni seji.

S tem prekinjam to točko, še enkrat, dnevnega reda.

Prekinjam 14. sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali čez pol ure, to je ob 15.10.

(Seja je bila prekinjena ob 14.41 in se je nadaljevala ob 15.10.)

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Spoštovane kolegice in kolegi!

Nadaljujemo s prekinjeno **2. točko dnevnega reda - obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji.**

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vloženi amandmaji.

Najprej bomo glasovali o amandmaju k 1. členu. Pri tem vas obveščam, da je amandma vsebinsko povezan z amandmaji istega predlagatelja, to je SDS, k 2. členu pod točko 1, 2, 3, 4 in 5 ter k 3., 7. in 8. členu, in če ta amandma, o katerem bomo najprej odločali, ne bo sprejet, bodo vsi ti vsebinsko povezani amandmaji postali brezpredmetni.

Prehajamo na glasovanje. Prosim, gospod Grims, v imenu poslanske skupine. Če želi še kdo v imenu poslanske skupine obrazložiti glas, naj se prijavi. Besedo ima gospod Janez Ribič. (Ne, se odpoveduje.) Gospod Branko Grims, v imenu Poslanske skupine SDS, izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani!

Amandma, ki ga je predlagala Poslanska skupina SDS, je bistven. Bistven, ko gre za vprašanje vrednot in v celoti osvetli pravi obraz zgodbe o tako imenovanih izbrisanih, ki se vleče že celo vrsto let. Vedno se je zapletlo, ko je šlo za individualno obravnavo, razlog za to pa je prav ključni del vsebine tega amandmaja. Z njim predlagamo samo eno: da tisti okupatorji, ki so Slovenijo napadli z orožjem, ne morejo uživati bonitet po tem zakonu. Da so torej okupatorji, napadalci, agresorji in špekulanti izločeni iz tega procesa v

naprej in da se to za vsakogar ugotavlja v individualnem postopku.

Ves čas, vsa leta smo poslušali, da te kategorije, torej agresorjev in špekulantov med tako imenovanimi izbrisanimi sploh ni. Tudi danes je nekaj ljudi zagovarjalo to tezo s strani vladajoče koalicije. Če je to res, potem boste zagotovo z obema rokama podprli ta amandma in z veseljem glasovali zanj, saj bo tisti trenutek konec velike večine očitkov, ki se pojavljajo pri tej zgodbi že od samega začetka. Če tega ne boste storili, potem bo jasno za kaj gre - da sprejemate absurden zakon, ki nagrajuje agresorja, da želite nagraditi okupatorja, kar je pravni precedens, ne smo v Sloveniji, ampak v celotni združeni Evropi, celo v celotnem demokratičnem svetu. Česa takšnega ne boste našli v nobeni primerljivi državi na zemeljski obli.

Poleg tega je razlog, zaradi katerega je utemeljen sprejem tega amandmaja, tudi to, in ta je povezan s prvim razlogom, da je celoten zakon kot ideologija tranzicijske levice utemeljen na laži. Namreč, v gradivu, ki ga je poslala Vlada piše: "Ta zakon ne bo imel nobenih finančnih posledic za državni proračun." Lepo vas prosim, iz same razprave in celo iz gradiva, ki ga je poslal sam predlagatelj, in iz razprave predstavnikov ministrstva na seji odbora, je kristalno jasno, da bodo stroški za izvedbo več tisoč postopkov, da bodo stroški za eventualni nadzor in pritožbo že v upravnem delu postopka, potem bodo sprožene tožbe na sodiščih, potem imajo ti ljudje brezplačno zagotovljenega advokata, kar ste že uzakonili, in na koncu pride že vprašanje odškodnin in uveljavljanja različnih pravic, ki izvirajo iz statusa stalnega prebivanja v samostojni Sloveniji za nazaj, vključno z vsemi obrestmi. In pri tem si dovolite to, da zapišete, da ta zakon ne bo imel materialnih posledic, finančnih posledic za državni proračun. Posledice bodo in odplačevali jih bomo, ne samo v tej generaciji, v hudi krizi, vas je pa...
.../Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Želi kdo obrazložiti glas v lastnem imenu? Ja, potem dajem čas za prijavo.

Besedo ima gospa Janja Klasinc.

JANJA KLASINC: Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, spoštovana gospa ministrica, predsedujoči.

Seveda bom podprla ta zakon, ki ga predlaga Ministrstvo za notranje zadeve, ta amandma, k zakonu, in to... ..Zdaj sem se pa zmotila, oprostite. Ne bom podprla, ne bom podprla amandmaja, ampak sem mislila, tako sem mislila na vsebino, da sem se zmotila in se opravičujem vsem.

Zakaj? Zato, ker me je to, kar sem poslušala s strani gospoda Grimsa, še bolj prepričalo, da tako ne moremo delati. S to razpravo o izbrisanih moramo enkrat končati, se odločiti

sprejeti zakonodajo, ki bo popravila krivice, ki smo jih zagrešili, in ne biti več tarča naše sramote napram njim in napram mednarodni javnosti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Nadaljujem kar tam, kjer sem prej končal. Namreč, posledice bodo. In te posledice bodo obsežne. Celo če nobena tožba ali uveljavljanje pravic za nazaj ne bi uspela, bo še vedno tu zelo veliko stroškov s samimi postopki, z brezplačnim zastopanjem, ki ste ga uzakonili zagotovo prav za ta primer in ga bomo seveda tudi plačali davkoplačevalci iz svojega žepa, in stroški zaradi vseh tistih, ki na sodiščih ne bodo mogli uveljavljati svoje ustavne pravice do sojenja v razumnem roku, ker se bodo sodišča ukvarjala dodatno s temi zadevami. Tudi tišina predstavnikov ministrstva danes je zelo zgovorna. Kjer tišina šepeta, je neka znana knjiga, ampak ta tišina vpije, zaradi tega, ker točno veste, koliko je pri tej zgodbi ura, in potem to včasih prikrijete za zelo neprimernimi izrazi, ki so pa dodaten argument za to, da je treba sprejeti ta amandma. Konkretno, prej si je nekdo od poslancev iz vladajoče koalicije dovolil, da je...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Grims, ne polemizirati z mnenji poslancev, vi obrazlagate svoj glas. Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS: Ja, saj ravno utemeljujem, zakaj je treba glasovati za in zakaj bom jaz glasoval za. Ker je bil izenačen v razpravi holokavst in tako imenovani izbris. Lepo vas prosim! Holokavst je eden največjih zločinov v zgodovini človeštva. To, kar se je pa zgodilo v Sloveniji, je pa bilo, da so vsem bile ponujene vse možnosti, da uveljavijo katerikoli status, državljanstvo ali katerikoli drug status, vključno s stalnim prebivanjem, če je kdo to le želel. Samo želeti je bilo treba in storiti je bilo treba ta ključni korak. Nobena država na svetu ni ravnala tako benevolentno, kot je ravnala država Slovenija ob svoji osamosvojitvi. Nagrajevanje napadalcev je zato še toliko bolj moralno sporno početje.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Moram reči, da sem bil pred tem izvajanjem v precepu, ali verjeti Ustavnemu sodišču in ustavnim sodnikom, ko se bom odločal, kako glasovati, ali pa verjeti mnenjem ad hoc pravnikov. No, po zadnji razpravi pa sem ugotovil in me je prepričala v to, da bom glasoval proti temu amandmaju, kajti boljših argumentov kot to ni bilo mogoče najti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala.

Besedo ima gospod Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Amandma bom seveda podprl. Seveda pa je treba reči, ko govorimo o tem amandmaju, ki je povezan z ostalimi amandmaji in smo diskusijo vodili tudi prej in sem v diskusiji zelo jasno povedal, da je lahko bila peščici ljudi storjena tudi krivica. Navedel sem nekaj primerov. Da pa gre za goro ljudi, 99% morebiti ali več, ki jim krivica ni bila storjena. Zato je situacija taka,, kakršna je. Koalicija pač seveda tudi teh 99% sklicujoč se na odločbo Ustavnega sodišča pokriva za nazaj, zato ni nobenih razlogov. Ti ljudje so bili pozvani. Navedel sem vam primer Ljubljane, 7.000 vabil pred 26. 2., seveda, 1992 in prišlo jih je nekaj nad 500. Polovica se je odzvala, ostali so šli domov. Vsa ostala pisma so prišla nazaj kot "neznan naslovnik". Tudi logično je tako, saj jih tukaj očitno ni bilo.

V nadaljevanju, da je problem izbranih kot tak nastal šele v letu 1995 in 1996, da tudi tujina ni zaznavala ničesar narobe na tem področju, da mednarodne inštitucije, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic, niso zaznavale ničesar posebnega, da pa je bil problem tako imenovanih izbranih izvožen kasneje v Evropo in da sem ga tudi sam zaznal v Ženevi ob obravnavi slovenskega poročila 2005. Amandma je vsaj z moje strani treba podpreti, zato da ločimo krivico od tistega, čemur se reče špekulantstvo. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Prijavite se, kdor želi razpravljati. Odpiram čas za prijavo za obrazložitev glasu. Dajem še enkrat čas za začetek prijave za obrazložitev glasu. Izvolite.

Besedo ima gospod Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa, za besedo, predsedujoči. Kolegice in kolegi. Spoštovana gospa ministrica.

Mislím, da mene, tako kot tudi vse druge, ki bomo zavrnilí ta amandma, vodi želja po resnici. Tudi prepričan sem, da predsedniki naših strank, kadar so pozvani pred sodišče, ne lažejo o razlogih svoje odsotnosti in nam jih ni treba ščititi pri tem laganju, tako kot mogoče koga drugega. In ravno v tej želji po resnici verjamem, da je tudi ministrstvo napisalo predlog zakona, kakršen je pred nami, zato amandmaji niso potrebni. Ustavno sodišče je v tej isti želji po ugotovitvi resnice jasno povedalo, kako stvari stojijo. Z amandmaji, če bi jih sprejeli, bi jih pa seveda vrnili tja, kamor jim ni mesto. Zato je to seveda potrebno zavrniti. Te amandmaje vse, ki so z njimi povezani, pri naslednjih pa se še oglasim. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Zelo kratko. Po tolikih lažeh in toliki mržnji in tolikem blatenju ljudi pri Zakonu o družinskem zakoniku in tudi pri tem zakonu sem globoko prepričana, da takih amandmajev, kot so jih vložili poslanci SDS-a, ni vredno, ne da jih ni treba, ampak jih ni vredno podpreti zaradi tega, ker kažejo na njihovo naravo in njihov način razmišljanja.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Amandmaja ne bom sprejel, preprosto zaradi tega, ker zanika tisto izvorno, kar je pri tem členu pomembno, da se prizna krivico in da se jo ima namen popraviti. Ni mogoče, da bi 5.360 otrok, 10.896 žensk in ostalih, bilo zarotnikov proti državi, da bi bili tisti, ki so nam vsem skupaj želeli slabo, da bi sodelovali v mednarodni zaroti in da ne bi bili že po izvornem zakonu preganjani in sankcionirani oziroma da se jim ne bi moglo dovoljenje izdati, če so se prekršili pred zakonom, če so bili za kaznivo dejanje obsojeni in se jim je seveda to tudi dokazalo. Ta zakon celo dopolnjuje v tretji alineji to določbo na način, da če se zoper tujca v drugi državi ali pred mednarodnim sodiščem vodi kazenski postopek, ki bi sodil v to vrsto, o katerem govorite, da se, dokler se ta kazenski postopek ne konča, ne more podeliti tega statusa stalnega prebivanja oziroma se mora ustaviti. In na koncu seveda tudi zaradi tega, kajti če vam ni bil dovolj izvorni, pravni izbris, ki je dokazan z vsemi mednarodnimi ugotovitvami, je žalostno, da vztrajate na političnem, človeškem, lahko temu rečem tudi primitivnem izbrisu še kar naprej. Slabše kot to, da ne priznavate nekaj, kar se je takrat zgodilo, je to, da tiste pravice, ki so se ljudem zgodile, jih ne priznate tudi 18 letih deset dni po tistem, ko so se jim zgodile.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala.

Prehajamo na glasovanje. In sicer o amandmaju Poslanske skupine SDS k 1. členu, ki je vsebinsko povezan z amandmajem istega predlagatelja k 2. členu pod točko 1, 2, 3, 4 in 5, k 3., 7. in 8. členu. Glasujemo. Glasovanje tečen. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 30, proti 45.

(Za je glasovalo 30.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da amandma k 1. členu in vsi povezani amandmaji niso bili sprejeti.

Prehajamo na razpravo in odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 4. členu.

Želi kdo obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine? Dajem čas za prijavo.

Gospod Gantar - ne.

Gospod Branko Grims v imenu Poslanske skupine SDS.

MAG. BRANKO GRIMS: Sprejem tega amandmaja je še toliko bolj nujen, glede na to, da prejšnji amandma ni bil izglasovan. S tem je vladajoča koalicija potrdila naslednji pravni absurd, da tisti, ki sami niso želeli slovenskega stalnega prebivališča ali nekega drugega statusa državljanstva, da jim je bila storjena krivica in jim je to treba priznati za nazaj. To je popoln pravni absurd. Ampak v primeru, ko pa govorimo o tem členu, gre pa izrecno za tiste, ki so Slovenijo napadli z orožjem in samo še zanje in za nič drugega.

Kaj se želi s tem členom? Da se torej izloči tiste, ki so v okviru takratne JLA kot okupatorji oziroma sodelavci okupatorja Slovenijo napadli z orožjem in da se tem ne prizna temeljne pravice po tem zakonu. Torej, če boste tudi to zavrnilo, pomeni, da boste uzakonili neko pravico, ne samo nekemu, ki je ni hotel, ampak je celo na silo hotel drugim preprečiti uveljavljanje te pravice, torej pravice do državljanstva oziroma do drugega ustreznega statusa. Kajti, to je pravno-formalno ta napad pomenil. To je pa že resnično nekaj, kar govori samo zase.

Izgovarjati se samo na sodne postopke v slovenskih razmerah, sami dobro veste, da ne vzdrži resnega premisleka. Precedenčen primer je bila sodba celjskega sodišča, stara že približno 10 let, ki je presodilo, ko je imelo na razpolago vse dokaze, celo video posnetek, da so oficirji JLA pretepali nekega civilista, ga ugrabili, potem poškodovanega čez čas šele izpustili, kar je direktna kršitev človekovih pravic nad civilistom v vojnem času. Vsi so bili oproščeni. S kakšno obrazložitvijo? JLA do oktobra 1991 ni bila Sloveniji sovražna vojska. Potem se pa še kdo čudi, če kranjski advokat Klep govori o tem, da imamo v Sloveniji rdeče krivosodje. To sramotno sodbo je seveda mogoče kadarkoli navesti kot pojasnilo, zakaj nihče v Sloveniji ni bil dejansko pravnomočno obsojen za storjene zločine nad Slovenijo oziroma nad slovenskimi državljanke in državljani v času vojne za Slovenijo.

Gre za to, da se te ljudi, samo te, iz tega procesa izloči, da se jim teh pravic ne prizna. Kajti v tem primeru, da boste tudi ta amandma zavrnilo, bo jasno, da vam gre izključno samo še za nagrajevanja okupatorja, zato da bi sprevergli zgodovinska dejstva in zato, da bi na račun že sicer težkega položaja vseh državljanek in državljanov, zaradi krize, v katero ste jih sami porinili v veliki meri ali pa vsaj pripomogli k temu, da se je poglobila, sedaj še dodatno zaostri z novimi obremenitvami in to na račun tistih, ki so nekoč .../Izklop mikrofona./...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Želi kdo obrazložiti glas v lastnem imenu? Dajem čas za prijavo. Prosim prijavite se, kdor želi? Besedo ima gospod Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: hvala lepa ponovno za besedo.

Očim mojega deda, se pravi na nek način moj praded Jože Šajn je bil Maistrov borec. Doma iz Globasnice v Avstriji. Ko se je pač prva svetovna vojna in z njo povezani konflikti končala, je na Koroškem prišel čas plebiscita in večina ljudi na plebiscitarnem območju se je odločila, kot vemo, da se je pač na veliko žalost našega naroda. Njegova odločitev je bila, lahko sklepate glede na prej povedano, drugačna in zato se je odločil, da bo pač živel drugje, v matični domovini svojega naroda. Zato je njegov vnuk v 90-ih letih bil lahko tudi župan Cerknice in mogoče ima tudi zaradi tega Cerknica in okoliški kraji Notranjski regijski park. Ljudje se pač odločamo, kot se odločamo. Če pa bi se, seveda, sam želel odločiti in biti državljani Republike Avstrije, bi to lahko postal, kljub temu, da se je z orožjem v roki boril proti tej isti republiki. Ker Republika Avstrija tako kot Republika Slovenija ne pozna takšne predpostavke krivosti, ampak poznamo predpostavko nedolžnosti in podobno. Seveda bi veljalo reči tudi o predpostavkah lojalnosti oziroma nelojalnosti in predpostavljajanja agresivnega ali drugačnega ravnanja ob tem, da je tudi Ustavno sodišče samo povedalo v svoji odločbi iz 26. februarja 2004, da bi bilo referendumsko vprašanje, ki bi se nanašalo na to isto tematiko, neustavno. Če sprejmemo torej ta amandma, sprejmemo neustavno materijo v zakon. Tega najbrž nihče izmed nas, ki spoštujemo to državo in spoštujemo njene inštitucije, ne želi, zato bom ta amandma zavrnil.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Pravni red Republike Slovenije do sedaj ni poznal nagrajevanja okupatorja, niti njegovih sodelavcev. Prvič v zgodovini, če bo zavrnen še ta amandma, bo to uzakonjeno z zakonom. To bo izjemen presedan, ne samo za slovenski pravni red, trdim, da je tudi sramota, ampak celo za Evropo in ves demokratičen svet. Nikjer na tem svetu, mimogrede tudi v odločbi Ustavnega sodišča ne boste našli osnove za to, da bi priznavali pravice za nazaj oziroma nagrajevali ljudi, ki so nekoč kalkulirali s samostojnostjo Slovenije in jo celo napadli z orožjem. Tega enostavno v odločbi Ustavnega sodišča, na katero se ves čas sklicujete, ni. Tega ni v nobeni mednarodni predpisu, ravno nasprotno. Vsi akti s področja mednarodnih odnosov, ki zajemajo podobne situacije, seveda, zelo jasno obsojajo tiste, ki so napadalci, ki so zločine zakrivali. Nihče v teh aktih ne obsoja tistega, ki se je legitimno branil. Enačiti holokavst z izbriso, kar si je privoščila sedanja koalicija, je žaljivo, je groba manipulacija, je žaljivo do judovske skupnosti in je žaljivo do vseh, ki smo iskreno pomagali soustvarjati neodvisno in samostojno državo Slovenijo. Tudi to je razlog, gospe in gospodje, da je sprejem tega amandmaja nujen.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Rudolf Petan.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo. Spoštovani.

Glede na to, da ob razpravi niste bili vsi v dvorani, naj v svoji obrazložitvi, zakaj bom podprl ta amandma, preberem, kaj pravi 4. člen, h kateremu sprejemamo ali glasujemo o amandmaju. Piše: "Člen se spremeni tako, da se glasi: Upravna enota zavrne izdajo dovoljenja za stalno prebivanje stranki, ki je bila pravnomočno obsojena s strani tujega ali mednarodnega sodišča za kaznivo dejanje genocida, hudodelstva zoper človečnost, in vojna hudodelstva, tudi tisti osebi, ki je v času vojne za Slovenijo bila pripadnica oziroma zaposlena v JLA in se v roku ni odzvala pozivu Predsedstva Republike Slovenije za prestop v Teritorialno obrambo Republike Slovenije. Oprostite, pa še pravite, da ne želite nagraditi agresorjev! Celo več, celo osebe, ki so zagrešile dejanja genocida, hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva so za vas sprejemljiva in jih boste nagradili. Oprostite, tu pa človek ostane brez besed. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje. Glasujemo. Glasovalo je 77 poslank in poslancev, za 31, proti 44.

(Za je glasovalo 31.) (Proti 44.)

Ugotavljam, da amandma Poslanske skupine SDS k 4. členu ni sprejet.

S tem smo končali glasovanje o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka. Ker v drugi obravnavi predlagani amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Želi kdo v imenu poslanske skupine obrazložiti glas? Odpiram prijave za obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine.

Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Poslanci Liberalne demokracije Slovenije bomo podprli zakon, ker menimo, da je po 18 letih in nekaj dneh prav, da v miru in brez kakršnihkoli predsodkov in slabe vesti podpremo zakon, ki bo uredil tisto, kar se ne bi smelo zgoditi. Verjamemo, da parlament ni javna tribuna ali primeren kraj, kjer se ugotavlja, kdo je bil agresor, kdo je bil odkriti sovražnik domovine, koga se sme in koga se ne sme nagrajevati. Preveč je bilo vsega povedanega danes in v preteklem času, kako so bili nekateri sami krivi, kako so nekateri delali zarotniško. Preveč je bilo tistega, kar nas kot državo ni uvrščalo med prijazne, med tiste, ki v temelju spoštujejo človekove pravice, tudi tistih, s katerimi se ne strinjamo, ki mislijo drugače, ki so delali drugače, ki so mislili, da bodo na drugačen način uredili svojo bodočnost, tako tudi za otroke, pa vendar je na koncu veličina tistega,

ki je tako rekoč na zmagoviti strani, da prizna tudi probleme šibkih. Zakon bomo podprli tudi zaradi tega, ker smo prepričani, da v nobenem primeru nihče, ki je sodeloval v agresiji, vsak tisti bi moral biti pred sodiščem, ne bo dobil nikakršne odškodnine, ne bo dobil, če mu bo to v postopku dokazano, nikakršnega statusa. Neštetokrat je bilo povedano, kako se bodo ti primeri urejali in kaj pomeni to za tiste, ki so jim bile dokazane kršitve ali zločini, o katerih je tako veliko govora. Kakor smo tudi prepričani, da iz tega naslova ta zakon ne urejan nobenih odškodnin za kogarkoli, ki se bo znašel v postopkih ali pač za tiste, ki si tega statusa na tak ali drugačen način v tem času niso uredili. Zato je danes prilika in dolžnost, vsaj tako menimo Poslanci Liberalne demokracije, da odstranimo neko temno liso iz naše zgodovine in opravimo to dolžnost tako kot velevata ustava in naša vest.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

V imenu Poslanske skupine SDS mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani!

Lahko se samo sprašujemo, v kakšni državi živimo, če se tako lahkotno zanika vse temeljne vrednote Slovenske osamosvojitve. Nobenega primera ne boste našli v moderni Evropi, združeni Evropi, niti v modernem svetu, ko bi neka politična sila znotraj posamezne države s tako lahkotnostjo zaničala temeljne vrednote in tista dejanja, na katerih je nastala tista državna skupnost, kot to počne sedanja vladajoča koalicija v tem primeru. Zakaj v resnici gre, je sedaj vsakomur lahko jasno. Po teh dveh zadnjih glasovanjih je jasno, da gre za kupovanje volilnih glasov na račun že sicer obubožanega ljudstva, in da se pri tem računa celo na agresorje in špekulante, da bo prišlo prvič v zgodovini do tega, da bodo tudi oni vključeni v možnost za uveljavljanje nekega profita. In lahko si samo predstavljamo, kako je sedajle hudo vsem tistim novim državljanom in državljanom, ki so korektno do države Slovenije opravili tisto, kar je takrat od njih zahteval zakon in k čemur so bili prozvani, to se pravi, da so uredili svoj status, tako ali drugače, ko bodo sedaj tudi oni po vaši odločitvi obsojeni, da plačajo bodisi odškodnine, sodne postopke, izdajo upravnih odločb, vse ostalo, tudi tistim, ki so jih nekoč napadli, izsiljevali, špekulirali s samostojnostjo Slovenije. In kako je šele tistim, ki so v vojni za Slovenijo koga izgubili ali sami žrtvovali svoje zdravje? Njih bi morali imeti v mislih, ko ste oblikovali ta zakon, njih bi morali imeti v mislih, ko ste o njem odločali. Žal, se v vaših besedah te zgodbe sploh ne pojavijo, pa v tem trenutku največji odškodninski zahtevek, ki ga kdorkoli od tako imenovanih izbrisanih vodi zoper državo Slovenijo, pelje zdaj na drugi stopnji oseba, ki je bila dokazano na čelu tankovske kolone JLA, ki je v prodoru proti nemu od mejnih prehodov na sever streljala na civiliste in

zagrešila zločine. To je dejansko stanje o katerem danes govorimo. Zato je ta zakon sporen in je nesprijemljiv, ker je v temeljnem nasprotju z vrednotami slovenske osamosvojitve, v temeljnem nasprotju z vrednotami slovenske državnosti in trdim tudi v temeljnem nasprotju s tistimi vrednotami, ki so zapisane v slovenski Ustavi. Izgovarjanje na Ustavno sodišče je tukaj brezpredmetno. Ustavno sodišče .../znak za konec razprave./.. ta način kot vi to počnete sploh ni ukazalo. To je odraz vaše politike, vaša suverena odločitev in zanjo prevzimate vso odgovornost. Mi bomo v SDS glasovali proti.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala. Želi kdo obrazložiti glas v svojem imenu? Prosim, kdor želi naj se prijavi. Gospod Janez Janša, izvolite.

JANEZ JANŠA: Tega zakona ni mogoče podpreti, vsebina tega zakona žali zdrav razum Slovencev. Že prej sem v razpravi dejal, da je ta koalicija v sedmih letih, od kar se je ta razprava izbrisanih začela, naredila vse, da bi se ta številka čim bolj pomnožila. Ko se je leta 2003, več kot deset let po osamosvojitvi, ta kategorija sploh pojavila v javnosti, potem ko so bile vojne na Balkanu končane in ko je kazalo, ko je bilo jasno, da bo šla Slovenija v Evropsko unijo prej kot ostali del bivše Jugoslavije, je general Milan Aksentijević, ki je tudi v tej kategoriji, dejal, da je Slovenija izbrisala več deset tisoč ljudi. Bivši predsednik Milan Kučan je marca leta 2003 na to odgovoril: "No, ta številka je izmišljena. Ampak ni prva stvar, ki si jo je Aksentijević izmislil. Kolikor je meni poznan podatek, je to približno 4 tisoč ljudi, za katere ni ugotovljeno, ali so vsi še v Sloveniji ali so iz Slovenije že odšli." V sedmih letih je ta vladna koalicija oziroma ta politična struktura naredila vse, da bi dala prav Aksentijeviću, proti bivšemu predsedniku Kučanu, in dejansko danes operirate s številko 25 tisoč. Ob tem so pomešani tisti, ki si statusa dejansko niso mogli urediti, in tisti, ki si ga niso hoteli, ter tisti, ki so bili sovražno razporejeni do slovenske države in si ga zato niso hoteli. To se dela brez kakršnekoli dejanske skrbi za človekove pravice. V ozadju so zgolj politične kalkulacije z novimi volivci. Če bi vam šlo toliko za človekove pravice, potem nekaj deset ali pa sto delavcev v Kočevju ne bi bilo že eno leto in pol brez plač.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Ivan Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Tudi sam ne morem v nobenem primeru podpreti takega zakona, ki je škodljiv za Slovenijo, škodljiv za slovenske državljane.

V Slovenski demokratični stranki nismo nikoli nasprotovali temu, da se popravijo krivice tistim, ki so jim bile dejansko tudi storjene. Taka možnost je obstajala in verjamemo, da je

bilo tudi nekaj takih primerov, vendar bi bilo treba te primere ugotavljati. Na ta način, ko se pa sedaj vsem povprek določa status, je to zagotovo prvi korak k temu, da se bodo lahko uveljavljale odškodninske tožbe. Zato te razlage, da v tem zakonu ni nikjer govora o odškodninah, ne držijo. To je v bistvu zavito v celofan, da bo v nadaljnjih postopkih do odškodnin tudi prišlo. Če bi bili v koaliciji res tako prepričani, da ne bo odškodnin, zapišite v zakon člen, da boste v primeru odškodnin sami iz svojega žepa pripravljene te odškodnine tudi poravnati. Takrat bi vaša verodostojnost bila tudi zame prepričljiva, pa verjamem, da tudi za celotno Slovenijo. Ne nazadnje imamo v Sloveniji na desettisoče ljudi, ki so jim bile desetletja kršene človekove pravice, pa ne samo človekove pravice, materialne pravice, bili so šikanirani, pa ni za njih nihče naredil ničesar, še zdaj so prepuščeni sami sebi. In koliko ljudi sedaj dela v sužnjelastniškem odnosu v Sloveniji, tako slovenskih državljanov kot tudi tujcev, pa vam za te ni nič mar, pa so verjetno v večji stiski, v večjih težavah, kot pa so tisti špekulanti, ki so takrat špekulirali, in velika večina tudi ni bila v Sloveniji v času teh evidenc. Zato bodite odkriti in povejte, kakšen je politični namen tega zakona, kot je bilo velikokrat rečeno, zbiranje volivcev za naslednje volitve. Ampak verjamem, da jih boste več izgubili, kot pa dobili. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 30.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 30.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

V zvezi s to točko dnevnega reda Vlada predlaga Državnemu zboru, da na podlagi 153. člena Poslovnika Državnega zbora Državni zbor sprejme naslednji sklep: Zakonodajno-pravna služba pripravi uradno prečiščeno besedilo zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav, naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 79 poslank in poslancev, za je glasovalo 49, proti 25.

(Za je glasovalo 49.) (Proti 25.)

Sklep je sprejet in s tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 3. točko dnevnega reda**, to je z **obravnavo Predloga zakona o dopolnitvah Zakona o policiji, skrajšani postopek**.

K 1. členu so vloženi štirje amandmaji. Vse amandmaje je vložila Poslanska skupine SDS. Prehajamo na odločanje o prvem amandmaju poslanske skupine SDS k 1. členu.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine. Želi še katera poslanska skupina obrazložiti glas? Odpiram čas za prijavo.

Gospod Vinko Gorenak v imenu Poslanske skupine SDS.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Ta amandma je povezan z vsemi ostalimi amandmaji, zato mi dovolite skupno obrazložitev.

V poslanski skupini lahko podpremo tudi zakon, pod pogojem, da so ti amandmaji sprejeti. Gre preprosto za to, da že drugič pokrivamo politični projekt ministrice za notranje zadeve. Kot smo ga prvič podprli takrat, ko smo spremenili Zakon o policiji in retroaktivno vpeljali neke postopke o imenovanju direktorja, da je bil lahko izbran tisti, ki je bil izbran že zdavnaj pred vložitvijo zakona. Nekaj podobnega počnemo zdaj, in sicer gre preprosto za to, da formalno na papirju uvajamo tako imenovani avtonomni in neodvisen nacionalni preiskovalni urad, v resnici pa gre za naslednje. Gre za to, da znotraj policije, ki tako ali tako mora biti avtonomna in neodvisna, uvajamo nacionalni preiskovalni urad, katerega odgovornost peljemo mimo generalnega direktorja policije in mimo direktorja kriminalistične policije na ministrico za notranje zadeve. Formalno pa tudi potem na vlado in v parlament. Gre za to, da direktor nacionalnega preiskovalnega urada v svojem delu poroča preko generalnega direktorja policije ministrici. Ta pa seznanja vlado oziroma parlament. To kaže na tipično politizacije policije, da za najbolj težka kazniva dejanja potegnemo iz kriminalistične policije en delček, ga vežemo na politika, ki se imenuje ministrica, in s tem lahko upravljamo, kot se temu reče. To je politizacija policije in zato tega ne odobravamo. Naši amandmaji gredo v smeri, da je nacionalni preiskovalni urad je del kriminalistične policije in mora biti za svoje delo odgovoren izključno in samo generalnemu direktorju policije oziroma direktorju kriminalistične policije. Policija kot taka pa je tako ali tako že odgovorna za svoje delo ministrici. In nobenega razloga ni, da si ministrica prisvaja en del policije. To je torej razlog tega.

Poleg tega ministrica jasno politizira s tem predlogom delo nacionalnega preiskovalnega urada, saj v točki 6.č člena določa, da bo ta urad obravnaval tako imenovane sume kaznivih dejanj, ki bi jih eventualno naredili oziroma v njih bili vpleteni funkcionarji. To pa pomeni poslovanje na podlagi tako imenovanih anonimk, na podlagi česar se bodo preiskovalci lahko lotili tistih, za katere se bodo dogovorili v kabinetu ministrice. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želi kdo obrazložiti glas v svojem imenu? Gospod Anderlič. Še kdo? Bom dal čas za prijavo. Kdor želi v lastnem imenu opredeliti glas, naj se prijavi. Besedo ima gospod Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Lahko nadaljujem tudi tam. Ta zakon je po drugi strani krivičen tudi do sistema policistov, zlasti do zaposlenih v policiji, ki opravljajo najodgovornejše naloge, ki rešujejo najtežja kazniva dejanja. Zakon, če bo sprejet v taki obliki, utegne sprožiti nesoglasja tudi znotraj stroke. Zakaj? Iz temeljnega razloga, ker je poskrbljeno za te preiskovalce v nacionalnem preiskovalnem uradu nadpovprečno z vidika plač. Praktično po poročanju medijev bi lahko imeli oziroma bodo imeli tudi do enkrat večjo plačo kot tisti kriminalisti, ki se ukvarjajo s preiskovanjem tudi najtežjih kaznivih dejanj.

Lepo vas prosim, kakšna pa je razlika med kriminalistom, ki se 10 let ukvarja z ubojem in ga tudi reši, in med tem kriminalistom, ki bo tako rekoč preiskoval tudi neke sume najmanjših kaznivih dejanj, če jih bodo storili funkcionarji. Ne vidim tega razloga, ne vidim te potrebe. Je pa treba poudariti tudi zelo jasno, tako jaz kot poslanska skupina, podpiramo vse možne oblike organiziranosti, ki vodijo k boljšemu delu, da ne bo kakšnega očitka. Vendar ne politizacije policije in ni mogoče podpreti rešitev, ki peljejo k temu, da lahko politika posega v delo policije na najbolj občutljivem področju. Nenazadnje, preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada se bodo ukvarjali tudi s prikritimi preiskovalnimi ukrepi oziroma njihovo implementacijo bodo imeli v rokah. Ni dobro in ni prav, da peljemo v to smer politizacije. Ministrica zelo rada poudarja, kadar se njej zdi pametno in dobro in reče: "Ne, ne, tega pa jaz ne smem niti vprašati. Niti vprašati ne smem, to so pa oni avtonomni." To seveda ni res. Zdaj to peljete mimo direktorja policije na ministrico in temu je tako. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Kazalo je na začetku obravnave spremembe tega zakona, da pravzaprav vsi želimo izboljšati delo policije, da želimo, da bi se čim več organiziranega kriminala in drugih kaznivih dejanj preiskalo na način, kot je to primerljivo tudi v nekaterih drugih državah, kjer imajo organizirane podobne institucije, kot so nacionalni preiskovalni uradi ali kakor koli se že imenujejo, nekateri radi rečejo FBI in podobno. Ampak kar naenkrat se je prikradla neka ideja, neka zamisel, da vendarle gre tukaj za zaroto. In tudi ta amandma pravzaprav izhaja iz tega, da ker gre za zaroto, je treba to popraviti. In če bo popravljeno tako, kot mi mislimo, potem bo pa prav. Ampak tukaj razen očitkov, ki jih poslušamo tako rekoč vse skozi in se reciklirajo razno razni primeri, ki so domnevno taki, da kar kličejo po tem, da je treba vprašati obstoječo Vlado, ministrstvo, ministrico: "Kaj pa delate? Ali ne greste v smer politizacije?" Čeprav rezultati, empirično dokazano,

kažejo na to, da se popravljajo nekatere slabosti in tiste stranpoti ki so bile ali vgrajene v sistem ali pa je sistem omogočal, da se je delalo tako, kot bi vi to sedaj očitno radi očitali drugim, pa je do sedaj bilo tako. Sedaj se želi to odpraviti, narediti neodvisno, ampak to nima nobene zveze s tem, da kdorkoli selekcionira primere po svoji podobi.../Opozorilni znak za konec razprave./..., ampak po tistem, kar je dejansko raziskano in dokazano v nadaljnjih postopkih. Samo za to gre in škoda, da ne želite sodelovati pri tem, da bi še bolj preganjali... .../Izključitev mikrofona./...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Anton Kampuš.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani podpredsednik!

Zakon je treba podpreti, ker prinaša boljše delo policije. Nacionalni preiskovalni urad bo nekaterim stvarem prišel bolj do dna, kot pa je to bilo do sedaj. Če pa poskušam še samo malo pobrskati po spominu, samo za en dan nazaj, torej na včerajšnji dan, ko sem na nacionalni televiziji malo poskušal rezmirati to kar je predsednik protikorupcijske komisije Drago Kos razpredal, potem bi pa moral ta zakon biti sprejet že pred desetimi, dvajsetimi leti, da ne bi bili rdeči tisti, ki bi morali biti takrat, ko se o tem pogovarjamo. Zaradi tega je treba nujno podpreti, da se te stvari izboljšajo, da pridemo tudi v Sloveniji do tega, da so obelodanjeni tisti, ki delajo anomalije, ki so tudi tako daleč, da mejijo na kriminal. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala. Prehajamo na odločanje... Se želi še kdo prijaviti, da obrazloži glas v svojem imenu? Dajem čas za prijavo. Gospod Ivan Grill, izvolite.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Seveda tudi sam v nobenem primeru ne morem podpreti takšnih rešitev, čeprav zelo, zelo zagovarjam, da bi se resnično ukvarjala neka institucija z gospodarskim kriminalom oziroma s kaznivimi dejanji, ki zahtevajo posebno tudi strokovno obravnavo. Tako da sama ideja kot takšna tudi tukaj ni bila slaba.

Vendar sam postopek, način, kako se bo pa to izvajalo v prihodnosti, pa ne sledi temu cilju. Tukaj je povsem očitno, jasno, da bo to podaljšana roka ministrstva, ministrice, na pobudo bo izbirala ljudi, kadre in prepričan sem, da tudi primere, s katerim se bo ta organ ukvarjal. Kaj prinaša ta organ? V prvi vrsti dodaten strošek za slovenske davkoplačevalce, milijon 600 tisoč evrov na leto za najem prostorov. Izgovori ali pa opravičila, da bo to ekipo sestavljala eminentna skupina strokovnjak s področja kriminalitete, financ, očitno to ne drži. Nekaj dni nazaj smo bili priča prvi blamaži take akcije, kjer je povsem jasno,

vsaj tako je bilo s strani odvetniške hiše že najavljeno, da so delali v nasprotju z zakonodajo, da so delali v bistvu povsem na svojo roko in da bodo vsi postopki, ki so bili izvedeni, tudi padli. Če je to tista kvaliteta, ki jo želimo s tem organom zasledovati, se bojim, da ne bomo ujeli niti kurjih tatov, medtem ko vse tiste velike prestopnike, ki imajo verjetno za pokazati številne milijone, ki so jih pridobili na protipraven način, teh pa zagotovo ne bomo .../Opozorilni znak za konec razprave./... nikoli uspeli odkriti, še manj pa to dokazati na sodišču.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Rudolf Petan.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo. Spoštovani!

Mi smo že v imenu poslanske skupine o tem tudi v razpravi povedali, da proti samemu preiskovalnemu uradu nimamo v bistvu nič. Mi podpiramo te točke, v okviru katerih bi ta preiskovalni organ naj deloval. Naš kolega, ki je bil zadolžen tudi v imenu poslanske skupine to razložiti, vam je jasno prečital, da prvih pet točk, na osnovi katerih ali kaj zlasti bi naj upoštevali pri delovanju tega preiskovalnega organa, je za nas seveda sprejemljivo. Nesprejemljiva je pa 6. točka, domnevna vključenost v kaznivo dejanje nosilcev javnih funkcij in direktorjev v javnem sektorju. Zdi se nam, da direktorji javnih funkcij so že nekje na tapeti. Več ali manj večjih firm so že vsi kriminalizirani. Zdaj bo to postalo popolnoma legalno, ampak tisti prvi del, domnevna vključenost v kaznivo dejanje, to se pravi sume, nosilcev javnih funkcij in direktorjev. Meni se zdi, da smo nek tak podoben primer že doživeli in na osnovi tega izražamo določen dvom. Kaj zdaj to pomeni? Ali to mogoče pomeni, da se bodo ti vrhunski preiskovalci, kriminalisti morali ukvarjati z varovanjem na kakšni poroki kakšnega javnega funkcionarja ali pa direktorja? To smo že doživeli. Kje pa piše, da se ti preiskovalci, ki bodo avtonomno delali, podrejeni ministru ali ministrici, v tem primeru, ne bodo ukvarjali tudi s takimi stvarmi? Zadostuje, da najavijo, da obstaja sum, da kdo napiše kakšno anonimko in potem bo to glavna tema tega preiskovalnega organa, kjer bodo delali vrhunski kriminalisti. Sprašujem vas, ali ni dovolj dvomov za vsebino tega zakona in tudi tega člena. Jaz tega ne morem podpreti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani! Vprašanje, kdo bo nadziral nadzornike, je eno temeljnih vprašanj vsake demokracije. Pogoji, da se lahko to izhodišče uresničuje, da so tudi nadzorniki nadzorovani, je, da se v največji možni meri loči politično odločanje od strokovnih vprašanj. Iz tega razloga so amandmaji, ki jih je vložila SDS, vredni podpore, kajti v

nasprotnem primeru, in to ne po kakšni teoriji zarote, kot je bilo prej rečeno, ampak očitno, ker to počnete z zakonom, bodo poti odločanja koncentrirane tudi pri strokovnih vprašanjih bolj, ko so bile do sedaj v rokah ene same osebe. In ta oseba bo politik, ta oseba bo minister oziroma ministrica osebno. In to je skušnjava, ki se ji mora upreti vsaka oblast. Ta se ji očitno ni bila sposobna, zato je tudi tak zakon predlagala. To postavlja pod vprašaj temeljno izhodišče, ali bodo vsi obravnavani enako in ali bo dejansko preganjana korupcija in kriminal, ali pa bo prihajalo do zlorabe policije v politične namene. Tega si zagotovo nihče, ki odgovorno opravlja svoje delo v Državnem zboru, ne želi.

Zaradi tega bi bilo nujno potrditi amandmaje, ki so pred vami, da se vrne ureditev v okvir pravnega in ustavnega reda, kot je bilo to do sedaj. Razlogi, zakaj se koncentrira toliko oblasti v rokah ministrice, so, žal, znani samo njej. Kajti danes, ko je potekala razprava, smo bili kljub številnim vprašanjem priča grobnemu molku predstavnikov ministrstva. Tudi to veliko pove o tem, zakaj v resnici.../Znak za konec razprave./

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Prehajamo na odločanje o prvem amandmaju. Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti 46.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 46.)

Amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o drugem amandmaju, ki ga je vložila Poslanska skupina SDS k 1. členu. Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za 27, proti 46.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o tretjem amandmaju, ki ga je poslanska skupina SDS vložila k 1. členu. Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za 27, proti 46.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o četrtem amandmaju poslanske skupine SDS k 1. členu. Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za 27, proti 46.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmajih in z drugo obravnavo predloga zakona v okviru skrajšanega postopka. Ker v drugi obravnavi predlagani amandmaji niso bili sprejeti, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neusklajen. Glasujemo. Se opravičujem, nisem videl. Želi še kdo v imenu poslanske skupine? Dajem čas za prijavo.

V imenu Poslanske skupina SDS, gospod Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Ker ne morem polemizirati s poslanci niti z ministrico, lahko govorim samo na splošno. Rečeno je bilo, da vidimo neko strašno zaroto, vsi smo pa za itn., itn. Ni res. Mi vidimo konkretne stvari. Današnja policija je opredeljena v Zakonu o policiji, tam piše, v 2. členu, da je avtonomna, da je odgovorna ministrici itd. S tem zakonom pa ustanavljate nacionalni preiskovalni urad, ki je po 6.a členu operativno avtonomen, kriminalistična policija mu zagotavlja tehnične pogoje. In sem rekel, da ne vem, kaj to pomeni, ali jim bo direktor nosil kavico jim ali kaj to, ne vem, to je karikiranje.

Nadalje. Rekel sem vam, da ustanavljate znotraj policije policijo, podrejeno ministrici. Dokaz je jasen. Direktor NPO letno poročilo o delu preko generalnega direktorja pošlje ministru. Preko direktorja pošlje ministru. Torej ministrica ima poročilo in ga dobi. Torej poroča njej in ne svojemu šefu. Kje ste to videli? To je isto, kot da se v Renaultu nekdo odloči pa reče: "Jaz bom proizvajal štirioglasta kolesa, proizvodnjo avtomobilov pa naj prilagodi generalni direktor meni." Ja kje ste to videli? Potem pa imamo v nadaljevanju, ta pa seznanj Vlado. Dragi moji, z izvlečkom jo seznanj ali kaj? Prosil sem vas, da zapišemo vsaj to, da se poročilo pošlje Vladi in parlamentu. Ne. To je dokaz tega, da želite politično podrediti en pomemben del policije ministrici. Nič drugega. In nobene zarote ne vidimo. Treba je zakon podpreti, ker vse policije na svetu prilagajajo svojo organiziranost najnovejšim, najzahtevnejšim oblikam kriminala. Tudi sodišča, tudi tožilstva. Zato je zakon potreben v osnovi. Vendar ni potrebno na noben način, nobenega razloga ni, da vežete to na ministra. Ja zaboga, pustite to v policiji, pa ni več nobenih težav in ni več nobenih problemov! Treba je torej podrediti Nacionalni preiskovalni urad generalnemu direktorju policije, tako kot vse dele policije. Nič ne more biti izven njega. Danes boste pa imeli v zakonu napisano, da je generalni direktor policije odgovoren za delo policije, nima pa nobenega vpliva na preiskovanje najzahtevnejših kaznivih dejanj. To bo delal pa ta urad, ki bo tudi sam odločal, kaj sploh bo delal. In to je edina napaka tega zakona. In zato ni mogoče zakona podpreti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Želi kdo v svojem imenu obrazložiti glas? Naj se prosim prijavi. Besedo ima gospod Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Veseli me, da je vsaj nekdo poslušal, da ste vsaj poslušali to zadevo. To, da mi nihče ne replicira oziroma se nihče ne prijavlja k besedi, pa je dokaz tega, da ste razumeli. Ampak jaz bom dodatno utemeljil v času, ki mi ga določa poslovnik, upajoč, da boste vendarle glasovali tako, kot bi bilo strokovno korektno in potrebno za policijo in kot

bi bilo strokovno in korektno potrebno za res dobro preiskovanje kaznivih dejanj na tem področju.

Nobenega razloga ni, da je generalni direktor policije tisti, ki imenuje direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada po neki v naprej znani komisiji, ki jo predvideva ta zakon, če pa ste ga že izbrali, tudi časopisi so o tem pisali. Nobenega razloga ni, da to zdaj pokrivamo z zakonom, če vemo, da je koalicijska ali ministrska, kdorkoli že, povedala, da je to gospod Hari Furlan. To pomeni, da bo zdaj on prišel pred tisto komisijo, kjer bodo rekli, da je pravi. Ampak to je političen izbor kadrov, to je torej odstop od tistega, kar je tudi predsednik Vlade povedal na začetku in na osnovi česar ste pravzaprav na oblast tudi prišli, ko ste rekli, da se boste šli novo kadrovske politike. To je nova kadrovska politika: en kandidat, ki ga potrdi naknadno z zakonom določena komisija, je pa že v naprej znan. To je absurd. Da ne govorim o tistem delu, kjer sočustvujem s tistimi policisti, ki bodo tako ali drugače preiskovali tudi izjemno težka kazniva dejanja, pa zaradi tega ne bodo niti ficka več. Ne nazadnje, Nacionalni preiskovalni urad bo informacije dobival s terena. Ja, od kod pa? Na terenu bodo tisti kriminalisti informacije pridobivali in ti jih bodo uporabili. Nič drugega. In bodo preiskovali. Oni bodo manj plačani, drugi pa bistveno več. Narobe svet.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Besedo ima gospod Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ: Tega zakona ne bom podprl iz več razlogov. Naj omenim samo dva. Eden je nepotrebnost. Danes je ministrska v uvodu dejala: "Nacionalni preiskovalni urad, kot veste, že deluje, ustanovljen je bil 14.11.2009." Čemu torej ta zakon? Potem, ko smo prebrali, kaj piše v njem, smo lahko videli, da je potreben zato, da omogoči neposreden političen link proti tistim, ki bodo posamezna dejanja preiskovali. In to je slabo. To mnenje javnosti, ki se vedno bolj utrjuje v tem, da je policija vedno bolj spolitizirana in da jo obvladuje samo ena politična opcija, je vedno močnejše. In ta sprememba zakona, ki jo boste, očitno, danes potrdili, je še en dodaten korak k večjemu utrjevanju tega mnenja v javnosti. Z določbami, ki jih boste uzakonili, boste to mnenje dodatno utrdili. Če bi sprejeli amandmaje, ki so bili predlagani, bi vsaj omogočili nek normalen postopek za začetek delovanja tega organa.

In drugi razlog je sledeči. V tem zakonu boste sprejeli utemeljitev, da odločitev o tem, katere preiskave sumov kaznivih dejanj bo prevzel NPU, poleg tega, da to odločitev sprejme vodja tega NPU, pri tem izhaja iz domnevne vključenosti v kaznivo dejanje nosilcev javnih funkcij, in tako naprej. Mislim, da je v zadnjem obdobju bila izražena domnevna vključenost ministrice v sum kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja pri najemu prostora za MPU. Jaz osebno si ne želim, da bi policija preganjala lastno ministrico. Verjamem, da si tega ne želite tudi vi. S tem, ko

boste za ta zakon glasovali, boste, če se to ne bo zgodilo ker je tako v zakonu napisano, sprožili sum, da je policija politično vodena. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Glasujemo o predlogu zakona.

Glasujemo. Za je glasovalo 77 poslank in poslancev. Za jih je glasovalo 48, proti 27.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 27.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **4. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o detektivski dejavnosti, skrajšani postopek.**

Nadaljujemo z drugo obravnavo, to je z odločanjem o vložnemu amandmaju k 10. členu, ki ga je vložila Poslanska skupina SDS.

Želi kdo obrazložiti glas v imenu poslanske skupine? Dajem čas za prijavo. V imenu Poslanske skupine SDS, gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani!

Slovenski jezik je vendar sam temelj slovenstva, je neločljiv sestavni del slovenske kulture, ki brez njega v bistvu ne more niti obstajati. Zato je neverjetna lahkost, s katero se odrekamo v nekem zakonu pravici do uporabe slovenskega jezika. Da bi preprečili škodljive posledice, ki lahko zato nastanejo v zvezi s takšno rešitvijo v Zakonu o detektivski dejavnosti, SDS predlaga, da se uresničevanje tega odloži, da se torej v tem času spoštuje dosledno načelo uporabe slovenskega jezika, tako kot to določa slovenska ustava, in da ne more priti do škodljivih posledic. Ta čas pa se lahko izkoristi za to, da se ponovno preuči ta zgodbo in se poiščejo bolj ustrezne rešitve. Z veseljem bi povedal več o vsebini argumentov, vendar ne morem, ker nismo imeli sogovornika. Tako kot ga ni bilo v razpravi o tako imenovanih izbrisanih niti pri Zakonu o policiji, tudi tukaj, kljub izrecnim vprašanjem, zakaj takšna rešitev, ministrstvo za notranje zadeve sploh ni odgovarjalo. Očitno nima argumentov. Če bi imelo argumente, bi najbrž na to odgovorilo.

Tako naj navedem argumente za rešitev, ki jo predlaga SDS. Prvega najdemo že v sami direktivi Evropskega parlamenta, ki govori, da se s tem ne posega v tiste ukrepe, ki jih v skladu z zakonodajo /.../ v zvezi z ohranjanjem ali spodbujanjem kulturne ali jezikovne raznolikosti uveljavlja posamezna država. To odpira možnost, da se v danem primeru ohrani določilo, da je treba aktivno obvladovanje slovenščine za vse, ne glede na državljanstvo, ki bi želeli na ozemlju države Slovenije opravljati detektivsko dejavnost. Tu ne gre samo za vprašanje odnosa do slovenščine in slovenske kulture, ampak gre tudi za vprašanje človekovih pravic, gre tudi za

vprašanje dostojnosti človeka, spoštovanja njegove zasebnosti, kajti vse to je povezano z opravljanjem detektivske dejavnosti z vidika povprečnega državljanca oziroma državljanke Republike Slovenije. Kako lahko normalno komuniciraš, če ne obvladaš aktivno slovenskega jezika? To v praksi v mnogih primerih sploh ne bo mogoče. To lahko vodi do nesporazumov, pa tudi do česa bistveno hujšega, saj gre za detektivsko dejavnost, in lahko v končni fazi pripelje tudi do sistematičnih kršitev človekovih pravic v državi Sloveniji. Poleg razlogov, ki jih narekuje spoštovanje izročila slovenske kulture, slovenskega jezika kot vrednote, so torej tudi pravni razlogi, da se sprejme ta amandma in da se s tem da slovenščini tisto mesto, tisto veljavo in tisti pomen, ki si ga zasluži.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS. Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za je glasovalo 30, proti 47.

(Za je glasovalo 30.) (Proti 47.)

Amandma ni bil sprejet.

Končali smo z glasovanjem o amandmaju. Prehajamo na obravnavo predlog zakona v tretji obravnavi. Ker v drugi obravnavi ni bil sprejet noben amandma, prehajamo na odločanje o predlogu zakona.

Gospod Grims, obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine? Želi še katera poslanska skupina obrazložiti glas? Dajem čas za prijavo. Gospod Presečnik v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi! Žal, moram reči v imenu poslanske skupine, da ni bil sprejet ta amandma, ki je bil dober, ki so ga predlagali kolegi iz Poslanske skupine SDS.

Vendar ne glede na to, menimo v Poslanski skupini, da je zakon potreben. Gre tudi za usklajevanje z zakonodajo Evropske unije, je da potreben za normalno delovanje te dejavnosti, zato bomo v Poslanski skupini ta zakon tudi podprli. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: V SDS se zavedamo, da je bistvo tega zakona usklajevanje z direktivami Evropske unije. Žal pa se gre preko tega okvira. Nobene potrebe ni, da se ne spoštuje tistega določila direktive, ki dovoljuje državi, da zaščiti svoj jezik, da zaščiti jezikovno raznolikost Evropske unije, kot govori sama direktiva. Nasprotno, veliko razlogov je, ki govorijo za to, vendar jim žal, niste bili pripravljeni prisluhniti niti v tej meri, da bi z glasovanjem za naš amandma pridobili čas za to, da bi to vprašanje ponovno proučili, pa je izjemno pomembno vprašanje, in poiskali

ustreznejše rešitve. Zato zakonu sicer ne bomo nasprotovali, vendar ga žal tudi ne moremo v obliki, kot je sedaj, podpreti.

Lahko pa samo z razočaranjem ugotovimo še nekaj. Na nek način je bilo tako glasovanje glede tega amandmaja, ki smo ga dali v korist Slovenije, slovenščine, slovenskega jezika, in s tem slovenske kulture, pričakovano. Če nekdo ne spoštuje vrednot slovenske osamosvojitve, samega temelja svoje državnosti torej, če nekdo zaničuje sogovornika, kot smo bili ves čas izpostavljeni posmehovanju pri vseh argumentih v današnji razpravi, ko je šlo za tako imenovane izbrisane s strani vladajoče koalicije, potem je logično, da ne spoštuje niti lastnega jezika in lastne kulture.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Prehajamo na odločanje. Pri čemer vas obveščam, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu predlog zakona neusklajen. Glasujemo. Navzočih je 78 poslank in poslancev, za 51, proti 4.

(Za je glasovalo 51.) (Proti 4.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **nadaljevanje prekinjene 16. točke dnevnega reda - na prvo obravnavo Predloga zakona o pokrajinah.** Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o pokrajinah je primeren za nadaljnjo obravnavo. Dajem čas za obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SLS, Franc Bogovič. Prosim.

FRANC BOGOVIČ: Lep dober dan. Lokalna samouprava je dinamičen proces in po tistem, ko so v Sloveniji v 60-ih letih nastale občine, ki smo jih imeli vse do srede 90-ih let, se je od leta 1994 začel proces nastajanja lokalne samouprave v takšni obliki, kot je današnja, se pravi s povečanjem števila občin. Ti pristopi so bili po Sloveniji različni, v nekaterih okoljih so se občine bistveno bolj razdrobile kot v ostalih, zagotovo pa nastala situacija in tudi siceršnji drugi razlogi kličejo po ustanovitvi pokrajin v Sloveniji.

V prejšnjem mandatu je bila tudi spremenjena Ustava, ki je iz prej prostovoljne povezave zavezala Slovenijo in nas tudi, da sprejmemo zakonodajo in jo do konca tudi z dvotretjinsko večino tudi potrdimo, ko ustanavljamo pokrajine. Minister, odgovoren za lokalno samoupravo, je v prejšnjem mandatu pripravil skupaj z Vlado, z vsemi ministri, z jasno odločenostjo tudi predsednika Vlade v prejšnjem mandatu, da se pripravi celoten paket pokrajinske zakonodaje: Zakon o pokrajinah, pristojnosti pokrajin, financiranju, volitvah, volitvah v prvi pokrajinski svet, kakor tudi zakon o

ustanovitvi pokrajin. Širom po Sloveniji je v prejšnjem mandatu potekala široka predstavitev te zakonodaje, hkrati pa tudi ugotavljanje tistih primernih funkcionalnih zaokroženosti nekih okolij, ki že danes in so tudi v preteklih letih funkcionirale kot neke zaokrožene pokrajinske enote. Tako je nastal tudi predlog zakonodaje, ki ga tudi sedaj imamo v podobni obliki pred seboj. Žal je v prejšnjem mandatu po mojem globokem prepričanju bila zamujena velika priložnost, da se praktično na začetku finančne perspektive 2007-2013 ustanovijo pokrajine in temu primerno tudi začne s politiko enakomernega regionalnega razvoja in temu primerno tudi usklajenih črpanj evropskih sredstev. Sedaj imamo priložnost, da popravimo tisto, kar se je po našem prepričanju napak storilo v prejšnjem mandatu, ko se ni zagotovila potrebna večina za sprejem te zakonodaje.

V Slovenski ljudski stranki bomo podprli celoten paket vseh šestih zakonov in upamo, da bo dobil potrebno večino.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS, Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Pokrajine so razvojna priložnost. Da so res razvojna priložnost, se je zavedal tako sedanji predsednik Vlade, gospod Pahor, kot sedanja vladna koalicija. To zakonodajo je ta Vlada vključila v prvo leto svojega mandata. Vendar ko se je to leto izteklo, tega programa ni predložila Državnemu zboru. Celo več, ko smo ga mi vložili, ker ga Vlada ni vložila, je predsednik Vlade dejal, da to ni več prioriteta te koalicije in te Vlade.

Če bi imeli pokrajinsko zakonodajo, če bi imeli pokrajine ustanovljene, potem se ne bi več ukvarjali v tem mandatu s tem, da Vlada popravlja Resolucijo o temeljnih razvojnih programih in iz te resolucije črta temeljne razvojne programe posameznih področij. Tak je primer, recimo, centra Oreh, ki je pomemben za osrednjo Štajersko, tak je problem črtanja razvojnih osi, 3.a razvojne osi in 4. razvojne osi. Ker nimamo systemske podlage, ker nimamo te zadeve systemsko urejene, Vlada poskuša te probleme odpravljati na nesystemski način, s posebnimi zakoni, kot je Zakon o razvojni pomoči Pomurju. Še prej rešuje najbogatejše, kot je Zakon o glavnem mestu, pa nekatere druge primere s posebnimi razvojnimi sredstvi, kot je, recimo, bil zadnji primer, ko je predsednik Vlade ustanovil Razvojni svet za Belo krajino in Kočevsko. Takih separatnih pristopov, posebnih pristopov, bo še več, ker ni celovitega systemskega okvira.

Ker Vlada tega projekta ni predložila, smo ga predložili v Slovenski demokratski stranki. Tokrat imamo drugič na mizi celoten paket pokrajinske zakonodaje, zakonodaja je, v celoti usklajena, primerna in systemsko omogoča urejanje razvojnih problemov v Republiki Sloveniji. Dejstvo je, da se razvojne razlike povečujejo, da te razvojne razlike pospešujejo še

posebni zakoni, ki jih Vlada sprejema, in posebne rešitve, kot je, recimo, za glavno mesto. In dejstvo je, da teh razvojnih razlik in razvojnih zaostankov ni mogoče urejati drugače kot s sistemskimi zakoni, ki urejajo ustanovitev pokrajin. Le to je način, da bodo ljudje, ki živijo v posamezni pokrajini, sami določali svoje prioritete in da tega ne bo določala Vlada na Gregorčičevi, ko s temi manevri izloča nekatere projekte, ki so posamezni pokrajini sami določevali svoje prioritete in da ne bo to določala Vlada na Gregorčičevi, ko s temi manevri izloča nekatere projekte, ki so temeljni za razvoj posameznih območij oziroma posameznih pokrajin.

Mi bomo ta zakon in ostale zakone podprli. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu. Želi še kdo? Prosim, gospod Bukovnik, v svojem imenu.

ALAN BUKOVNIK: Hvala lepa, spoštovani predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Predlaganega svežnja pokrajinske zakonodaje ne morem podpreti ravno zaradi razloga, zaradi katerega je bil ta predlog vložen v parlamentarno proceduro. Vendar pa naj že sedaj povem, da mojega glasu ne bo imeli nobeden predlog, ki ne bo vseboval tudi v prihodnje koroške pokrajine. To bi dodatno utemeljil z nekaj verzi, ki jih je spisal naš glasbenik Milan Kamnik in pravijo: "Vejkobarti kira kikla me bara, k'k' je vreme na klopajnerze, da me gvišno je g're spoznava, ko vsako leto na kopa'je gre. Ji prajim, pa klejem, da s'n od štot, pa n'č ne zastopi, si mislim, je gluha, pa povem ji še ka, ji slike pokažem, pa atlas raztegnem, pa s prstom umažem, cievo mejo na š'ti kuri, pa baba me gleda k'k jes to viem, če nemške 'mam šuve. Pol pa jo baram kejk učitlnu v Lublani, rado be vidvo Korošce v osami, na voho ji šrajam, da 'očmo regijo 'met, pa drč ne zastopi, ka 'očjo nam vzet, pa tulim: sodnike, fabrike pa štrom pa policijo pa ajznpon. Jes s'n pa ibržnik, s'n vsemo napoti, vsak se me loti, jes s'n pa ibržnik, bom meje postajo, pol 'mo pa kvit."

In tretja razvojna os mora biti na Koroškem.

PODPREDSIEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu. Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu v svojem imenu, dr. Vinko Gorenak. Prosim.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa. Ne samo ta, ampak celoten paket zakonodaje je treba podpreti, to je vsakomur jasno, mislim, da je bilo to še kako jasno tudi po pravkar končanem nastopu. V zgodovini je tako, da smo v prejšnjem mandatu prvič in celovito pripravili kompletan paket zakonov, ki je bil usklajen do največje možne mere tudi s terenom kot takšnim. Mi smo v preteklih dveh dneh slišali, češ, mi bomo to zavrnilo, pripravili pa bomo konsistentno zakonodajo po meri ljudi. To

je nekdo rekel v razpravi. Pravkar smo slišali tudi razpravo, kjer je bilo relativno jasno povedano glede Koroške, in jaz to izjemno spoštujem. Res je pa nekaj, vse to so na vsak način dokazi, na vsak način dokazi samo ene stvari, to je, da se bo treba poenotiti pri 13 + 1. Če se pri 13 + 1, kar smo mi predlagali, ne bomo poenotili potem bomo to pokrajinsko zakonodajo ne samo predstavili iz tega mandata v naslednji mandat, ampak še dlje naprej. In to ni dobro zlasti za regionalizem v Sloveniji To ni dobro za vse tiste predele, ki že danes trideset in več let zaostajajo za prestolnico. In jaz se čudim vsem tistim, ki živite v takšnih okoljih, med njimi sem tudi sam, in niste pripravljeni zaradi neke strankarske discipline reči bobu bob in reči: "Ne, pokrajine potrebujemo!" Tisti, ki imate to priložnost, to smo samo mi poslanci, zdaj je potrebno pritisniti na gumb, na katerem piše "za". Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu Renata Brunskole. Prosim.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa, spoštovane kolegice in kolegi.

Predlaganega paketa pokrajinske zakonodaje v tej obliki danes ne morem podpreti. Se pa strinjam z mojimi kolegi, posebej še s tistimi, ki so v petek vztrajali skupaj z menoj do konca, da je v zvezi z nekaterimi dilemami, o katerih je tudi gospod minister dr. Henrik Gjerkeš zelo jasno govoril, treba zelo jasno tudi opredeliti nekatere zadeve. Tudi s finančne osnove, tudi z vidika pristojnosti, mandata v pokrajinah, v pokrajinskih svetih in tako naprej.

Ker pa je v povezavi s pokrajinami z zavzemanjem za razvoj posameznih območij veliko debate o tretji razvojni osi, tudi o tretji razvojni osi, južni del, naj povem in se najlepše zahvaljujem vsem kolegom, ki se velikokrat spomnijo name in govorijo o Beli krajini kot eni od gostoljubnih dežel, ki resnično nima kvalitetne prometne povezave. Vendar na osnovi tega, kar je bilo tudi v petek na razvojnem svetu pri predsedniku Vlade podano, se tudi s strani Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za promet tretja razvojna os, južni del, aktivno pripravlja, predvsem dokumentacija, kasneje pa, kolikor vidim, ker je velikokrat sedaj Bela krajina in Kočevsko omejena, skoraj ne dvomim, da ne bi bilo takrat, ko bo treba podpreti, finančnih sredstev za celotno izgradnjo, petsto milijonov evrov, da bomo ta projekt tudi čim hitreje zgradili s pričetkom leta 2012. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu, Ivan Grill. Prosim.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Jaz bom seveda podprl ta predlog pokrajinske zakonodaje, ker sem prepričan, da Slovenija to potrebuje. In smo že v teh

dvajsetih letih zelo veliko zamudili na področju decentralizacije. Me pa zelo zelo preseneča, da v prejšnjem mandatu, ko smo ta predlog zakonodaje v bistvu že pripravili in tudi obravnavali, je veliko županov, ki takrat niso bili poslanci, takšen predlog tudi podpiralo. In zdaj ne zelo preseneča, od kod ta sprememba in sprenevedanje, da danes ta predlog ni več primeren, takrat pa so celo svoje poslanske kolege lobirali v parlamentu, da bi zakonodajo, ki je potrebovala dvotretjinsko večino, tudi podprli. Od kod ta dvoličnost - me prav zanima.

In trdno sem prepričan, če Slovenija ne bo imela pokrajinske zakonodaje, se bo neenakomeren razvoj nadaljeval. Prepričan sem, da Zakon o Pomurju ne bo prinesel tistih učinkov, v to sem trdno prepričan, in v to ste verjetno prepričani tudi sami, pa tega ne priznate. Ravno tako ta razvojni svet za Belo krajino - nič ne bo od tega, da bi imeli kaj pokazati. Izgubili smo projekt 3. razvojne osi, ki je ključnega pomena za Belo krajino, izgubili smo številne projekte, ki so že bili v nacionalnem razvojnem programu. Tako se centralizacija nadaljuje. In verjel bi, da mislite resno s pokrajinsko zakonodajo, če bi v petek, ko smo tukaj resnično veliko časa razpravljali, pa s strani koalicijskih poslancev ni bilo veliko interesa za razpravo, zelo malo vas je bilo, ki ste razpravljali, mi pa, ki smo bili tukaj kot predlagatelji, pa smo skušali skozi razpravo ugotoviti kje bi bilo treba to zakonodajo dopolniti, da bi se skupaj dogovorili za .../Opozorilni znak za konec razprave./... ustrezne rešitve.

Ker pa politične volje ni, tega zakona oziroma te zakonodaje Slovenija ne bo imela, kar je slabo za vse nas.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prosim ponovno za prijavo.

Obrazložitev glasu Anton Kampuš. Prosim.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani predsednik, hvala za besedo.

Seveda je zakon treba podpreti. Je pa res, da je danes veliko govora, in tudi že prejšnjič smo poslušali o pomurskem zakonu. Za pomurski zakon vas moram na kratko obvestiti, da je bila objava v Uradnem listu, da so bile opravljene vse prezentacije, bili so povabljeni vsi tisti, ki se ukvarjajo s podjetništvom, firmami in tako naprej, dobili so eksaktne informacije in v tem trenutku tečejo priprave. Projekti so v pripravi in obetamo si, da bo že v tem letu kar precejšnje število firm prijavljenih, torej tistih, ki bodo zaposlili nove delavce v Pomurju. Tako ne vem, kaj bi s tem pomurskim zakonom toliko opletali, če se danes pogovarjamo o popolnoma drugi zakonodaji.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu, Branko Marinič. Prosim.

BRANKO MARINIČ: Hvala za besedo.

Paket pokrajinske zakonodaje sem podprl v prejšnjem mandatu in ga bom tudi v tem. Jaz sem prepričan, da si vsi v tem parlamentu želimo, da bi do pokrajinizacije prišlo, ampak ko je treba konkretno pritisniti "za", pa smo nekako razdeljeni.

Prav čudi me, kako se sedanji minister Gjerkeš znajde v tem pomanjkanju enega neurejenega področja, ko niso ustanovljene pokrajine. Nekako deluje kot nek gasilski častnik, ki iz klicnega centra pač mora ukrepati zaradi nekega nevezdržnega stanja. To lahko utemeljim na osnovi sprejetega zakona o razvojni pomoči Pomurju, pa o nujni udeležbi v petek, prav takrat, ko smo obravnavali pokrajinsko zakonodajo, njegova prisotnost na regijskem razvojnem svetu. In seveda se zdaj tukaj kaže ta razkorak. Ni samo Pomurje tisto, ki zasluži nek interventni zakon. In ni samo Bela krajina in Kočevska tista, ki zasluži neko dodatno finančno injekcijo. Tudi Haloze, Slovenske Gorice, Kras so mesta, ki si zaslužijo neko intervencijo oziroma neko obravnavo.

Spoštovane kolegice in kolegi! Če ne bomo resno pristopili, a kaže vse, da v tem mandatu zagotovo pokrajin ne bo, se bomo znašli v nekem gašenju, v nekem sprejemanju nujnih ukrepov, kar bo Slovenijo še bolj razvojno ločevalo, namesto da bi jo združevalo.

Če smo po nujnem postopku posebej sprejemali Zakon o glavnem mestu Ljubljana, smo naredili veliko krivico tistim krajem, ki so iz Ljubljane oddaljeni, zato se mi zdi prav, da pokrajinsko zakonodajo tudi tokrat podpremo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Marjan Bezjak. Prosim.

MARJAN BEZJAK: hvala za besedo, gospod predsednik. Lepo pozdravljene kolegice in kolegi!

Zakon ali paket pokrajinske zakonodaje je nujno treba sprejeti. Na koncu koncev moramo vedeti, da je bil pred časom sprejet Zakon o Pomurju. In ta Zakon o Pomurju rešuje samo en del Pomurja, ne rešuje Slovenskih Goric, ne rešuje Koroške. Sedaj je tudi Koroška v takem delu, kot jaz sem že zadnjič povedal, da ko je Mura ugasnila, je padla atomska bomba v Prekmurje. Tako je tudi sedaj, ko Prevent ugaša, pada atomska bomba ni koroško regijo, kaj šele v Slovenske Gorice. Nujno je treba podpreti zakonodajo 13+1 pokrajin, kjer bomo vsi enaki pod tem soncem na sončni strani Alp. Če pa ne boste podprli, pa žal že zdaj napovedujem, da bomo napravili avtonomno pokrajino Štajerske in takrat bomo videli, kje bomo in kaj si bomo želeli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za 25, proti 45.

(Za je glasovalo 25.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel. Zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 21. točko dnevnega reda - s prvo obravnavo Predloga zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa. Predlog zakona o prenosu nalog v pristojnost pokrajin je primeren za nadaljnjo obravnavo. Glasujemo. Navzočih je 72 poslank in poslancev, za 25, proti 46

(Za je glasovalo 25.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 17. točko dnevnega reda - s prvo obravnavo Predloga zakona o financiranju pokrajin**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o financiranju pokrajin je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS, Zvonko Černač. Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa. Pri tem zakonu gre na nek način za hrbtenico celotne pokrajinske zakonodaje, pri čemer tudi ta izhaja iz koncepta, ki je bil utemeljen v letu 2003, ki so ga utemeljili takratni Socialni demokrati, ki so bili zadolženi za ta resor. Finančna operacija je v celoti nevtralna. S prenosom milijarde 421 milijonov 995 tisoč 144 evrov iz državnega nivoja na pokrajinski nivo in s prenosom kadrovske resurse se omogoča, da lahko pokrajine delujejo v okviru vsebinskega koncepta, ki je bil predstavljen pri zakonih, ki jih niste potrdili. Za SDS število pokrajin ni osrednji problem, okrog katerega bi naj se odvijala podpora ali nepodpora regionalizaciji. Na to tezo enostavno ni mogoče pristati, ker teza o tem, da majhni niso uspešni, veliki pa so, ne vzdrži že ene preproste primerjave. V takem primeru bi bile vse male državne neuspešne, pa vemo, da ni tako. Tudi ko se bo regionalizacija zgodila, ni nikjer nobenega argumenta oziroma nobenega argumenta za to, da bi lahko govorili o tem, da bodo največji uspešni, najmanjši pa ne.

Pri tem vprašanju je treba izhajati iz naslova učinkovitosti, povezanosti območja, ki se združuje v pokrajino iz zgodovinskih razlogov, in seveda pripadnosti tistega območja, ki je bila izkazana tudi skozi referendum, ki so bili v letu 2007 izvedeni. In to je bil koncept, na osnovi katerega smo v SDS gradili pokrajinsko zakonodajo in na osnovi katerega bi bilo po našem mnenju treba ta koncept nadaljevati tudi v tem mandatu.

Če bi Slovenija bila razdeljena na pokrajine, smo trdno prepričani, da se ta razvojni zaostanek, ki smo ga beležili v letu 2009, ko je slovenski bruto domači proizvod izgubil skoraj desetino svoje vrednosti, ne bi zgodil. Del tega je seveda tudi v tem, da niso bila izkoriščena vsa sredstva, ki so bila operativno na voljo iz evropskih skladov. Govorim o 203 milijonih evrov sredstev iz petega razpisa, ki se v letu 2009 ni zgodil. Če bi o tem odločale pokrajine, smo trdno prepričani, ne samo, da bi se ti razpisi zgodili, ampak bi bili v projekte že vgrajeni. Na drugi strani je pomembno, da bi Slovenija bila razdeljena na pokrajine tudi iz zato, da ne bi stalno sprejemali neke parcialne rešitve, kot sta bili ti dve, ki ste jih sprejeli z dopolnitvijo zakona o glavnem mestu, kjer ste brez kakršnih koli kriterijev dodelili dodatna velika finančna sredstva eni občini v višini 15 milijonov in neznano količina evrov, in na drugi strani zakon o Pomurju, kjer pa ste, ne glede na to, da gre za resne probleme, vsa ta sredstva vezali na neke razpise, programe in tako naprej in Pomurje še do danes enega evra iz tega naslova ni videlo.

Zaradi tega bomo seveda ta zakon v SDS podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 75 poslank in poslancev, za je glasovalo 27, proti 47.

(Za je glasovalo 27.) (proti 47.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel, zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem tudi to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **18. točko dnevnega reda - prvo obravnavo predloga zakona o volitvah v pokrajine**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o volitvah v pokrajinah je primeren za nadaljnjo obravnavo. Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS, mag. Branko Grims. Prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Zakon, ki je pred nami, je vreden podpore iz ustavnopravnih razlogov, kajti Ustava po določilu, ki smo ga vnesli vanjo v prejšnjem mandatu z visoko stopnjo konsenza, zahteva ustanovitev pokrajin. Pokrajine so torej dejstvo. Vprašanje je torej samo, kdaj bodo ustanovljene in koliko jih bo. Eden od ključnih delov paketa je tudi zakon o volitvah v pokrajinske svete, ki omogoča, da dobimo demokratično izvoljene organe, ki bodo pokrajine ustrezno vodili. To je pomembno iz vsebinskih razlogov, kajti marsikdaj danes pokrajinski razvoj motijo različni interesi posameznikov ali pa samo volja centralne veje oblasti, tako kot, ko gre za mojo Gorenjsko, ko si je centralna oblast vzela pravico, da je zavrnila ves denar za projekt Gorki, celo tisti poslanci z Gorenjske, ki so člani koalicije, so glasovali sami proti

sebi, kar je zelo zanimivo, še župani ampak, če bi imeli pokrajine, si takšne samovolje zagotovo ne bi mogli dovoliti. Sprostili bi torej nek dodatni razvojni potencial in o tem govori tudi evropska listina v lokalni samoupravi. Ker je pokrajina v bistvu druga stopnja lokalne samouprave, je treba opozoriti, da evropska listina o lokalni samoupravi definira lokalno samoupravo kot protiutež in obrambo pred samovoljo centralne oblasti.

V slovenskem primeru pa je še en argument, ki je morda še pomembnejši, glede na stanje, ki smo mu žal priča že več kot leto dni. V slovenskem primeru je vzpostavitev pokrajin na osnovi ustrezne zakonodaje ne samo zaščita pred samovoljo centralne veje oblasti, ampak bo predvsem tudi zaščita pred nesposobnostjo in nedejavnostjo centralne veje oblasti, pred nesposobnostjo, ki smo ji bili priče tudi v eni od predstavitev mnenj malo prej, ki je dokazalo, da se koalicija še sama pri sebi ne more zmeniti niti o tem, kaj hoče v zvezi z neko ustavno kategorijo, kot je ustanovitev pokrajin. Če bi vedela, koliko jih hoče, in če bi se bila sposobna dogovoriti o prenosu pristojnosti, o prenosu denarja, potem seveda SDS ne bi bilo treba predlagati te zakonodaje, ker bi to storila že Vlada sama. Tako pa to zakonodajo predlagamo kot izhodišče za možnost nadaljnjega dogovarjanja za uresničitev slovenskih pokrajin.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev. Za je glasovalo 26, proti 46.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel.

Zato je zakonodajni postopek po predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno **20. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo predloga zakona o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o volitvah, o volilnih enotah za volitve v prve pokrajinske svete je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SDS, mag. Branko Grims. Prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Ta zakon je napisan na načelu, da se porazdeli vsaka od pokrajin na določeno število volilnih enot. To je ključnega pomena za to, da se zagotovi s tem bolj enakomerna zastopanost različnih delov pokrajine in da se ne bi zgodilo, da bi namesto sedanje izrazite centralizacije, ki smo ji priča že leto dni v škodo lokalne samouprave, prišli v položaj, ko bi imeli neko regionalno centralizacijo na škodo obrobij posameznega dela pokrajine. Ta zakon spoštuje načela, ki jih za postavitev volilnih enot postavlja ustavnopravna stroka, to se pravi geografsko zaokroženost, zgodovinske in

vse druge vezi, ki oblikujejo enake oziroma podobne in glede na ustavno ureditev ustrezne volilne enote.

Temeljni razlog za njegov sprejem pa je enak, kot sem navedel prej. Gre za uveljavljanje celotnega paketa pokrajinske zakonodaje, da do pokrajin pridemo, da sprostimo nek dodaten razvojni potencial in da preprečimo, da se Slovenija še naprej centralizira. Žal zadnje poteze vladajoče koalicije, ki že škodujejo celo mestnim občinam, kot je Mestna občina Kranj, da ne govorim o vseh ostalih občinah, ki sicer odlično opravljajo svoje delo, vse v korist zgolj mesta Ljubljane. To v praksi pomeni, da Slovenija ne spoštuje več niti tistih načel, ki so zapisana v njeni ustavi in ki so bila spoštovana ves čas, celo prejšnjega režima, in so bila izhodišče enakomernega razvoja celotne države Slovenije ves čas od nastanka samostojne države. Zato razumem, da se te zakone zavrača, ne razumem pa tistih, ki so danes, ko je šlo za tako imenovane izbrisane, ves čas prisegali na odločbo Ustavnega sodišča, pa je to zgolj odločba, ki je mimogrede tudi pravno izredno sporna. V danem primeru pa gre za uresničevanje prav načela same Ustave, kajti Ustavo, gospe in gospodje, smo dopolnili z določilom, ki pokrajine uveljavlja kot obvezne, to se pravi pokrajinsko zakonodajo smo dolžni sprejeti. Na kategorično zavračanje, celo dogovarjanje o tem, da bi iskali neke skupne rešitve, pušča to kot mrtvo črko na papirju in priča o tem, kako gre znova za dvojna merila vladajoče koalicije in z veliko očitno razliko med njenimi besedami in dejanji.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 26, proti 46.

(Za je glasovalo 26.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel. Zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 19. točko dnevnega reda - prva obravnava Predloga zakona o ustanovitvi pokrajin**. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o ustanoviti pokrajin je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Ob tem vas želim opozoriti, da morata skladno z drugim odstavkom 143. člena Ustave Republike Slovenije za sprejem navedenega zakona glasovati dve tretjini navzočih poslancev. Prosim za prijavo v imenu poslanskih skupin za obrazložitev glasu.

V imenu poslanske skupine Marijan Pojbič. Prosim.

MARIJAN POJBIČ: Spoštovani!

V Slovenski demokratski stranki bomo predlog zakona podprli, ker se zavedamo, kako prepotrebno in pomembno je sprejetje pokrajinske zakonodaje....

PODPRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani!

MARIJAN POJBIČ:temelj za skladnejši regionalni razvoj, da se ne bi dogajalo to, kar se dogaja sedaj, da je standard Ljubljčanov za 30% višji kot državljanek in državljanov, ki živijo v Pomurju, ki živijo na Štajerskem, ki živijo na Koroškem, Beli krajini, Savinjsko-šaleški in tako naprej.

Predlog zakona zajema členitev Slovenije na 13 regij plus ena, to je Ljubljana s pravnim statusom regije, torej 14. Prepričani smo v Slovenski demokratični stranki, da je bil dosežen najvišji možni politični kompromis, da bi lahko prišli do pokrajinske zakonodaje. Upoštevali smo predloge vseh političnih skupin, med drugim tudi politične skupine SD-ja, gospoda Kontiča, njegove skupine, ki so predlagali Savinjsko-šaleško pokrajino, prav tako smo upoštevali tudi predlog Ptujске pokrajine, med predlagatelji je tudi eden vidnih članov LDS-a, to je gospod Čelan, župan Ptujja. Prav tako je bil izveden referendum, ki je v večini in z večinskimi glasovi dal soglasje za predlagano členitev, prav tako je od 210-ih občin 184 občin dalo pozitivno soglasje k predlagani členitvi Slovenije.

Jaz mislim, da je to dovolj kvalitetnih argumentov, da bi bila lahko ta zakonodaja, če bi bil interes večine v tem Državnem zboru, sprejeta. Ampak pogledajte, na koncu figa v žepu, in kaj se je zgodilo? Prejšnja opozicija, sedanja koalicija se do te zakonodaje obnaša enako, kot se je obnašala takrat. Tudi tokrat ne želi sprejeti te zakonodaje. Ključni cilj je pa jasen. Kakor ta Vlada, kakor ta pozicija, če bi bilo sedaj, ne glede na to, kolikšno je število predlaganih regij, te zakonodaje ne bi sprejela, ker si ne želi decentralizacije te države. Želi, da je stanje takšno, kakršno je. In to gre predvsem na roko Mestni občini Ljubljana, gospodu Jankoviču, ker je bil predlagan tudi zakon, s katerim se mu dodelijo še dodatna sredstva, čeprav že tako ali tako Ljubljana presega povprečje za 30%, to pomeni je višji standard s tem denarjem, namesto da bi šel za razvitost kompletne države, gre za vzpostavljanje torej .../Izključitev mikrofona./...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Prosim za prijavo za obrazložitev glasu v svojem imenu. Obrazložitev glasu v svojem imenu Vito Rožej. Prosim.

VITO ROŽEJ: Spoštovani! Ni slučaj, da je pokrajinska zakonodaja ena od tistih redkih, za katero se v Državnem zboru zahteva dvotretjinsko soglasje. Zato bi bilo najbrž modro od vsakega predlagatelja, da si v resnici prizadeva pridobiti to dvotretjinsko soglasje. Na podlagi izjav, ponižujočih in žaljivih do mestnih občin, bi želel predlagateljem tega zakona povedati, da v tem parlamentu sedi kar nekaj, več kot ena tretjina, poslancev, ki smo izvoljeni v mestnih občinah. Ne

boste verjeli, celo v vaši poslanski skupini se kakšen iz mestne občine najde. Je pa seveda res, da je to razmerje med, da tako rečemo, mestnimi in nemestnimi ali pa ostalimi poslanci, da je ta koeficient v vaši poslanski skupini najnižji.

Kakor koli že, če se resnično želi sprejeti taka zakonodaja, bi najbrž veljalo k njej pristopiti na spoštljivejši način, spoštljivejši tudi za prebivalce mestnih občin, ne samo Ljubljane. 11 takih v Sloveniji imamo in tudi s z njihovimi predstavniki je treba računati. K temu se tako ni pristopilo. Tudi namen dvomim, da je tak kot je bil v obrazložitvi mnenj tudi slišan, tudi sam zato ne morem te zakonodaje podpreti. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Zvonko Lah, obrazložitev glasu v svojem imenu.

ZVONKO LAH: Hvala lepa.

Govoriti tukaj z vaše strani oziroma pozicijske, da boste pripravili pokrajinsko zakonodajo, mislim, da je škoda, ker tako pripravljene, kot je ta, ki smo jo mi ponudili, verjetno ne boste uspeli pripravili do konca tega vašega mandata. Še več, to, kar je zdaj organizirano po pokrajinah oziroma regijah, po regionalnih razvojnih agencijah...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim za posluh v dvorani...

ZVONKO LAH:...oziroma projekte, ki so zdaj pripravljene nočete spraviti v življenje. Zavirate razpise za že pripravljene projekte, kaj šele, da bi razvoj odpirali po posameznih razvojnih regijah. Že zdaj se ukvarjamo v regionalnih razvojnih svetih in svetih regij s problemi, kot so na področju regionalnega razvoja, potem področju okolja in prostora, vemo, kaj je na področju odvajanja in čiščenja voda, pa ravnanje z odpadki, ko vozimo smeti gor in dol po Sloveniji na odlagališča. Da ni nobene prave politike na teh področjih, čeprav smo organizirani po razvojnih regijah in nekatere dobro funkcionirajo.

S tem, da se je javni razpis za koriščenje iz programa razvoja regij, ki je bil objavljen 29. januarja, potem blokiral 26. februarja zaradi nedelovanja ministrstva oziroma kontrole teh razvojnih načrtov, mislim, da vse pove, da gre predvsem za centralizacijo in .../Opozorilni znak za konec razprave./... govoriti, da pripravljate neko pokrajinsko zakonodajo, je samo "farbanje" vseh nas in vseh tistih, ki so nas izvolili. In mislim, da tega ne bo. Bolje, da se pristojni ukvarjajo z realizacijo tistega, kar je že pripravljeno .../Izklop mikrofona./...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu Jože Tanko, prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo.

Prepričan sem, da ne bi prišlo do črtanja razvojnih osi in tudi ne do črtanja južnega kraka 3. razvojne osi, če bi imeli ustanovljeno Dolenjsko-belokranjsko pokrajino. Niti eden od 39, svetnikov, kolikor naj bi jih imel ta pokrajinski svet, ne bi glasoval za to. Prav tako sem prepričan, da ne bi prišlo do črtanja razvojnega jedra Oreh v osrednji štajerski pokrajini, če bi imeli osrednjo štajersko pokrajino. Niti eden izmed tistih 49 svetnikov, pokrajinskih, ne bi glasoval za to. Ker pa ni tako, pa je Vlada mnoge razvojne projekte črtala iz resolucije o nacionalnih programih za obdobje 2007-2013. In zdaj dobivamo pisma župana Mestne občine Maribor, ki odločno protestira proti temu, da bi se črtal razvojni projekt Oreh v osrednji štajerski pokrajini in seveda pisma županov dolenjsko-belokrajnske subregije, ki spada v dolenjsko-belokrajnsko območje, kjer protestira proti temu, da se nikamor ne premakne izgradnja južnega kraka tretje razvojne osi. In ker v tej državi ni mehanizma, da bi lahko pokrajinske enote odločale same o svojih razvojnih prioritetah, se sedaj srečujemo s problemom, da Vlada sklicuje razne razvojne svete, parcialno za neko območje, nekje poseže z nekim zakonom, kot je Zakon o razvojni pomoči Pomurski regije itn. Nimamo nobenega celovitega systemskega pristopa.

In zato bom podprl ta zakon, da pridemo do neke osnove, da lahko ljudje v svojih zaokroženih območjih sami odločajo o svojih prioritetah in o projektih, ki so za njihovo nadaljnjo usodo in njihov razvoj nujno potrebni. Glasoval bom za.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za 27, proti 46.

(Za je glasovalo 27.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da zbor prelaganega sklepa ni sprejel. Zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s **prekinjeno 13. točko dnevnega reda - s tretjo obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona v okviru rednega postopka**. Državni zbor je v četrtek, 4. 3. 2010, opravil drugo obravnavo navedenega predloga zakona. Ker so bili v drugi obravnavi sprejeti amandmaji k manj kot desetini členov dopolnjenega predloga zakona, je zbor na predlog predlagatelja zakona sklenil, da bo na podlagi prvega odstavka 138. člena Poslovnika Državnega zbora še na tej seji opravil tretjo obravnavo predloga zakona.

Ugotavljam, da k predlogu zakona za tretjo obravnavo ni bilo vloženih amandmajev.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi sprejetih amandmajev predlog zakona neuskkljen. Prehajamo na odločanje o predlogu

zakona. Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za 74, proti nihče.

(Za je glasovalo 74.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda tudi 14. sejo Državnega zbora. Hvala lepa.

(Seja je bila končana 8. marca 2010 ob 17.12.)

VSEBINA

Določitev dnevnega reda.....	3
1. točka dnevnega reda: VPRAŠANJA POSLANK IN POSLANCEV.....	3
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	4
BORUT PAHOR.....	5
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	6
BORUT PAHOR.....	6
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	7
BORUT PAHOR.....	8
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	10
BORUT PAHOR.....	10
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	11
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	12
ZVONKO ČERNAČ.....	12
BORUT PAHOR.....	13
ZVONKO ČERNAČ.....	15
BORUT PAHOR.....	16
ZVONKO ČERNAČ.....	17
BOJAN KONTIČ.....	18
BORUT PAHOR.....	19
DR. BOŠTJAN ŽEKŠ.....	21
SAMO BEVK.....	22
DR. BOŠTJAN ŽEKŠ.....	22
DR. BOŠTJAN ŽEKŠ.....	22
SREČKO PRIJATELJ.....	23
DR. BOŠTJAN ŽEKŠ.....	24
SREČKO PRIJATELJ.....	25
DR. PATRICK VLAČIČ.....	26
DR. PETER VERLIČ.....	26
DR. PATRICK VLAČIČ.....	27
DR. PETER VERLIČ.....	27
SAMUEL ŽBOGAR.....	28
RUDOLF PETAN.....	29
SAMUEL ŽBOGAR.....	30
SAMUEL ŽBOGAR.....	31
DR. PETER VERLIČ.....	31
SAMUEL ŽBOGAR.....	32
DR. PETER VERLIČ.....	33
DR. IGOR LUKŠIČ.....	33
MAG. MAJDA POTRATA.....	34
DR. IGOR LUKŠIČ.....	35
DR. IGOR LUKŠIČ.....	36
DARKO MENIH.....	36
DR. IGOR LUKŠIČ.....	36
DR. IGOR LUKŠIČ.....	37
MAG. MAJDA POTRATA.....	38
DR. IGOR LUKŠIČ.....	38
ALEŠ ZALAR.....	39
DR. VINKO GORENAK.....	40
ALEŠ ZALAR.....	41

DR. VINKO GORENAK.....	41
DR. VINKO GORENAK.....	42
MAG. MILAN MARTIN CVIKL.....	42
DR. VINKO GORENAK.....	44
MAG. MILAN MARTIN CVIKL.....	44
DR. VINKO GORENAK.....	45
SREČKO PRIJATELJ.....	46
MAJDA ŠIRCA RAVNIKAR.....	47
SREČKO PRIJATELJ.....	48
MAJDA ŠIRCA RAVNIKAR.....	49
SREČKO PRIJATELJ.....	50
SREČKO PRIJATELJ.....	50
SREČKO PRIJATELJ.....	50
SREČKO PRIJATELJ.....	50
MARIJAN KRIŽMAN.....	51
DR. ROKO ŽARNIČ.....	51
MARIJAN KRIŽMAN.....	52
DR. ROKO ŽARNIČ.....	53
ALENKA JERAJ.....	53
DR. IGOR LUKŠIČ.....	54
ALENKA JERAJ.....	55
DR. IGOR LUKŠIČ.....	55
JANEZ RIBIČ.....	56
DR. PATRICK VLAČIČ.....	56
MIRAN POTRČ.....	57
JANEZ RIBIČ.....	57
DR. PATRICK VLAČIČ.....	57
FRANCI KEK.....	58
DR. PATRICK VLAČIČ.....	58
JOŽEF JEROVŠEK.....	59
KATARINA KRESAL.....	60
JOŽEF JEROVŠEK.....	60
KATARINA KRESAL.....	61
JOŽEF JEROVŠEK.....	61
JOŽEF JEROVŠEK.....	61
JOŽEF JEROVŠEK.....	61
DANIJEL KRIVEC.....	62
MIRAN POTRČ.....	63
DR. ROKO ŽARNIČ.....	63
DANIJEL KRIVEC.....	64
DR. ROKO ŽARNIČ.....	64
ANDREJ MAGAJNA.....	65
MARJAN BEZJAK.....	65
DR. MATEJ LAHOVNIK.....	66
MARJAN BEZJAK.....	66
DR. MATEJ LAHOVNIK.....	67
MARJAN BEZJAK.....	67
FRANC JURŠA.....	67
DR. MILAN POGAČNIK.....	69
FRANC JURŠA.....	70
DR. MILAN POGAČNIK.....	70

IVAN GRILL.....	70
DR. PATRICK VLAČIČ.....	71
IVAN GRILL.....	73
DR. PATRICK VLAČIČ.....	73
IVAN GRILL.....	74
FRANC BOGOVIČ.....	74
DR. MILAN POGAČNIK.....	75
MAG. MAJDA POTRATA.....	76
DR. IGOR LUKŠIČ.....	77
MAG. MAJDA POTRATA.....	78
DR. IGOR LUKŠIČ.....	79
DR. PETER VERLIČ.....	80
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	80
DR. PETER VERLIČ.....	81
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	82
DR. PETER VERLIČ.....	82
MIRO PETEK.....	83
SAMUEL ŽBOGAR.....	84
MIRO PETEK.....	84
SAMUEL ŽBOGAR.....	85
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	86
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	86
DR. ROKO ŽARNIČ.....	86
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	87
DR. ROKO ŽARNIČ.....	87
IZTOK PODKRIŽNIK.....	88
DR. PATRICK VLAČIČ.....	88
IZTOK PODKRIŽNIK.....	89
GVIDO KRES.....	90
DR. ROKO ŽARNIČ.....	90
GVIDO KRES.....	91
DR. ROKO ŽARNIČ.....	91
GVIDO KRES.....	91
GVIDO KRES.....	91
FRANCO JURI.....	92
KATARINA KRESAL.....	92
FRANCO JURI.....	94
MILAN ČADEŽ.....	94
DR. ROKO ŽARNIČ.....	95
MILAN ČADEŽ.....	96
DR. ROKO ŽARNIČ.....	96
ZVONKO LAH.....	96
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	97
ZVONKO LAH.....	98
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	98
ZVONKO LAH.....	99
SILVEN MAJHENIČ.....	99
ALEŠ ZALAR.....	100
KATARINA KRESAL.....	101
SAMO BEVK.....	102
DR. FRANC KRIŽANIČ.....	102

RENATA BRUNSKOLE	103
DR. ROKO ŽARNIČ	104
RENATA BRUNSKOLE	104
RENATA BRUNSKOLE	105
SILVA ČRNUGELJ	105
DR. ROKO ŽARNIČ	106
SILVA ČRNUGELJ	107
DR. ROKO ŽARNIČ	107
DR. LUKA JURI	107
DR. ROKO ŽARNIČ	108
DR. LUKA JURI	110
DR. ROKO ŽARNIČ	110
DR. VINKO GORENAK	110
ALEŠ ZALAR	111
DR. VINKO GORENAK	112
ALEŠ ZALAR	112
DR. VINKO GORENAK	113
IVAN GRILL	113
DR. PETER VERLIČ	114
DR. PATRICK VLAČIČ	114
DR. PETER VERLIČ	116
DR. PATRICK VLAČIČ	116
FRANCO JURI	116
DR. HENRIK GJERKEŠ	117
ANDREJ MAGAJNA	117
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR	118
22. točka dnevnega reda: PREDLOG DRUŽINSKEGA ZAKONIKA (DZ), PRVA OBRAVNAVA, EPA 817-V	119
DR. IVAN SVETLIK	119
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	121
FRANCE CUKJATI	124
VITO ROŽEJ	130
JAKOB PRESEČNIK	134
FRANC JURŠA	137
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	139
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	139
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	140
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	140
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	140
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	141
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	141
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	142
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	142
SREČKO PRIJATELJ	143
SREČKO PRIJATELJ	143
LJUBO GERMIČ	143
MAG. MAJDA POTRATA	147
DR. IVAN SVETLIK	149
DR. IVAN SVETLIK	151
FRANCO JURI	153
MAG. RADOVAN ŽERJAV	156

SREČKO PRIJATELJ	158
DEJAN LEVANIČ	160
ROBERT HROVAT	162
EVA IRGL	164
EVA IRGL	166
VITO ROŽEJ	166
JAKOB PRESEČNIK	169
DR. ANJA KOPAČ MRAK	170
MIRAN GYÖREK	174
JANJA KLASINC	175
MIRAN GYÖREK	177
MIRAN GYÖREK	177
MIRAN GYÖREK	177
MIRAN GYÖREK	177
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	177
SILVA ČRNUGELJ	178
IVAN GRILL	180
MARIJAN KRIŽMAN	182
FRANC PUKŠIČ	184
DR. IVAN SVETLIK	185
BOJAN KONTIČ	186
MAG. BORUT SAJOVIC	188
MARIJAN POJBIČ	189
MARIJAN POJBIČ	192
MAG. ŠTEFAN TISEL	193
FRANC JURŠA	194
ANTON ANDERLIČ	195
MIRKO BRULC	196
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	197
ALENKA JERAJ	199
DR. LUKA JURI	203
DR. LUKA JURI	204
DR. IVAN SVETLIK	205
MAG. BRANKO GRIMS	206
BREDA PEČAN	208
JOŽEF JEROVŠEK	210
MATEVŽ FRANGEŽ	211
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ	213
GVIDO KRES	214
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	215
DR. ANJA KOPAČ MRAK	217
DR. ANJA KOPAČ MRAK	220
DR. IVAN SVETLIK	221
DR. IVAN SVETLIK	221
24. točka dnevnega reda: PREDLOG OBTOŽBE PREDSEDNIKA REPUBLIKE PRED USTAVNIM SODIŠČEM ZARADI KRŠITEV USTAVE IN HUJŠIH KRŠITEV ZAKONA, EPA 869-V	222
JANEZ JANŠA	222
DR. DANILO TÜRK	233
FRANCE CUKJATI	247
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	251

CVETA ZALOKAR ORAŽEM.....	255
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	255
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	258
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	258
JOŠKO GODEC.....	259
MAG. BORUT SAJOVIC.....	261
MIRAN POTRČ.....	263
JANEZ JANŠA.....	267
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	272
ROBERTO BATTELLI.....	273
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	274
ALEKSANDER ZORN.....	275
FRANC PUKŠIČ.....	276
DUŠAN KUMER.....	278
MAG. BRANKO GRIMS.....	280
LJUBO GERMIČ.....	284
MELITA ŽUPEVC.....	286
MAG. BRANKO GRIMS.....	287
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	287
JOŽEF JEROVŠEK.....	289
JOŽEF JEROVŠEK.....	289
JOŽEF JEROVŠEK.....	289
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	289
MAG. MAJDA POTRATA.....	289
ZVONKO ČERNAČ.....	291
ZVONKO ČERNAČ.....	291
ZVONKO ČERNAČ.....	291
MARIJAN KRIŽMAN.....	294
MAG. BORUT SAJOVIC.....	295
DR. LUKA JURI.....	297
EVA IRGL.....	297
EVA IRGL.....	299
JANJA KLASINC.....	300
DR. VINKO GORENAK.....	302
SAMO BEVK.....	306
MATEVŽ FRANGEŽ.....	307
MIRO PETEK.....	308
JANEZ JANŠA.....	310
JANEZ JANŠA.....	311
JANEZ JANŠA.....	312
DR. LUKA JURI.....	314
JANEZ JANŠA.....	314
JOŽE TANKO.....	315
MIRAN POTRČ.....	315
JANEZ JANŠA.....	317
JANEZ JANŠA.....	318
JANEZ JANŠA.....	318
Glasovanje k 22. točki dnevnega reda.....	320
FRANCE CUKJATI.....	320
FRANCE CUKJATI.....	320
FRANCE CUKJATI.....	321

VITO ROŽEJ.....	321
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	322
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	322
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	322
JAKOB PRESEČNIK.....	323
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ.....	323
MAG. BRANKO GRIMS.....	324
ROBERTO BATTELLI.....	324
DR. LUKA JURI.....	325
FRANCO JURI.....	325
FRANC PUKŠIČ.....	325
FRANC PUKŠIČ.....	325
MIRAN GYÖREK.....	326
MIRAN GYÖREK.....	326
MIRAN GYÖREK.....	326
SREČKO PRIJATELJ.....	326
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM.....	327
JOŽE TANKO.....	328
VITO ROŽEJ.....	328
ROBERTO BATTELLI.....	329
ROBERTO BATTELLI.....	329
BOGDAN BAROVIČ.....	329
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	330
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	330
Glasovanje k 24. točki dnevnega reda.....	330
32.A točka dnevnega reda: ZAHTEVA SKUPINE POSLANCEV, DA DRŽAVNI ZBOR ODLOČI O ODLOČITVI KOLEGIJA PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA, DA SE PO SKRAJŠANEM POSTOPKU OBRAVNAVA PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ČLANSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE V MEDNARODNEM DENARNEM SKLADU (ZCMD5-B), EPA 897-V.....	331
JOŽE TANKO.....	331
JOŽE TANKO.....	331
JOŽE TANKO.....	331
BREDA PEČAN.....	333
BREDA PEČAN.....	333
Glasovanje k 1. točki dnevnega reda.....	333
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	333
SREČKO PRIJATELJ.....	334
ANDREJ MAGAJNA.....	335
DR. VINKO GORENAK.....	336
JOŽEF JEROVŠEK.....	337
5. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O EKONOMSKIH CONAH (ZEC-C), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 843-V.....	338
MAG. HELENA KAMNAR.....	339
RENATA BRUNSKOLE.....	339
ALOJZIJ POTOČNIK.....	340
JANEZ RIBIČ.....	341
FRANC JURŠA.....	342
BOGDAN BAROVIČ.....	342

MAG. BORUT SAJOVIC	343
BOGDAN ČEPIČ	344
MARJAN BEZJAK	345
MARJAN BEZJAK	346
BOGDAN BAROVIČ	347
MARJAN BEZJAK	348
ALOJZIJ POTOČNIK	349
MAG. HELENA KAMNAR	349
MARJAN BEZJAK	350
BOGDAN BAROVIČ	350
MAG. HELENA KAMNAR	350
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREPREČEVANJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA (ZPPDFT-A), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 845-V	351
MAG. HELENA KAMNAR	351
RADO LIKAR	352
JANEZ RIBIČ	353
FRANC JURŠA	353
BOGDAN BAROVIČ	354
MAG. BORUT SAJOVIC	355
BOGDAN ČEPIČ	357
IZTOK PODKRIŽNIK	358
7. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TROŠARINAH (ZTro-I), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 856 -V	359
MAG. HELENA KAMNAR	359
BOGDAN ČEPIČ	360
FRANC JURŠA	362
BOGDAN BAROVIČ	362
MAG. BORUT SAJOVIC	364
BOGDAN ČEPIČ	365
IZTOK PODKRIŽNIK	367
ALOJZIJ POTOČNIK	368
JANEZ RIBIČ	369
MAG. ANDREJ VIZJAK	370
IZTOK PODKRIŽNIK	372
RADO LIKAR	372
SREČKO PRIJATELJ	373
MARJAN BEZJAK	374
MAG. HELENA KAMNAR	375
MAG. RADOVAN ŽERJAV	377
MAG. ANDREJ VIZJAK	379
BOGDAN ČEPIČ	379
BOGDAN BAROVIČ	381
RENATA BRUNSKOLE	382
MAG. RADOVAN ŽERJAV	383
MAG. RADOVAN ŽERJAV	383
FRANCI KEK	384
8. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU NA VODNEM, ENERGETSKEM,	

TRANSPORTNEM PODROČJU IN PODROČJU POŠTNIH STORITEV (ZJNVETPS-B), TRETJA OBRAVNAVA, EPA 750-V.....	384
MAG. HELENA KAMNAR.....	384
BOGDAN BAROVIČ.....	385
MAG. BORUT SAJOVIC.....	387
BOGDAN ČEPIČ.....	390
RADO LIKAR.....	392
ALOJZIJ POTOČNIK.....	393
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	394
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	395
FRANC JURŠA.....	395
ZVONKO ČERNAČ.....	396
MAG. HELENA KAMNAR.....	397
ZVONKO ČERNAČ.....	398
ZVONKO ČERNAČ.....	398
ZVONKO ČERNAČ.....	398
ZVONKO ČERNAČ.....	399
MAG. HELENA KAMNAR.....	400
ZVONKO ČERNAČ.....	400
ZVONKO ČERNAČ.....	400
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
ZVONKO ČERNAČ.....	401
9. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNEM NAROČANJU (ZJN-2B), TRETJA OBRAVNAVA, EPA 751-V.....	401
MAG. BORUT SAJOVIC.....	401
RADO LIKAR.....	402
ZVONKO ČERNAČ.....	403
15. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVČNEM POSTOPKU (ZDavP-2C), PRVA OBRAVNAVA, EPA 723-V.....	404
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	404
MAG. HELENA KAMNAR.....	406
RENATA BRUNSKOLE.....	407
RADO LIKAR.....	408
ALOJZIJ POTOČNIK.....	409
JANEZ RIBIČ.....	410
FRANC JURŠA.....	411
BOGDAN BAROVIČ.....	412
MAG. BORUT SAJOVIC.....	414
SREČKO PRIJATELJ.....	415
IVAN GRILL.....	416
ALENKA JERAJ.....	418
RADO LIKAR.....	419
23. točka dnevnega reda: PREDLOG DEKLARACIJE O USMERITVAH ZA DELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE V INSTITUCIJAH EVROPSKE UNIJE V OBDOBJU JANUAR 2010-JUNIJ 2011, EPA 820-V, U 236.....	420

BORUT PAHOR.....	420
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	428
JANJA KLASINC.....	430
DR. PETER VERLIČ.....	432
FRANCI KEK.....	433
JAKOB PRESEČNIK.....	435
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	436
BOGDAN BAROVIČ.....	437
ANTON ANDERLIČ.....	438
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	440
MATEVŽ FRANGEŽ.....	440
Glasovanje k 5. točki dnevnega reda.....	442
Glasovanje k 6. točki dnevnega reda.....	443
Glasovanje k 7. točki dnevnega reda.....	443
Glasovanje k 8. točki dnevnega reda.....	444
DR. FRANC KRIŽANIČ.....	444
Glasovanje k 9. točki dnevnega reda.....	445
DR. FRANC KRIŽANIČ.....	445
Glasovanje k 15. točki dnevnega reda.....	446
Glasovanje k 23. točki dnevnega reda.....	446
ROBERTO BATTELLI.....	446
10. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O RAVNANJU Z GENSKO SPREMENJENIMI ORGANIZMI (ZRGSO-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 783-V.....	447
DR. ROKO ŽARNIČ.....	447
DR. ROKO ŽARNIČ.....	448
BREDA PEČAN.....	448
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM.....	449
JAKOB PRESEČNIK.....	451
FRANC JURŠA.....	451
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	452
MIRAN JERIČ.....	453
SILVA ČRNUGELJ.....	454
ROBERT HROVAT.....	456
14. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VARNOSTI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU (ZVZelP- A), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 812-V.....	457
DR. IGOR JAKOMIN.....	457
JANKO VEBER.....	458
JAKOB PRESEČNIK.....	459
ANTON URH.....	460
SREČKO PRIJATELJ.....	460
MIRAN JERIČ.....	462
MATJAŽ HAN.....	463
DR. PETER VERLIČ.....	464
BRANKO MARINIČ.....	465
DR. PETER VERLIČ.....	466
SREČKO PRIJATELJ.....	467
DR. IGOR JAKOMIN.....	469
DR. PETER VERLIČ.....	470

11. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O PREJEMKIH POSLOVODNIH OSEB V GOSPODARSKIH DRUŽBAH V LASTI REPUBLIKE SLOVENJE IN SAMOUPRAVNIH LOKALNIH SKUPNOSTI (ZPPOGD), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 784-V.....	471
MAG. DARJA RADIĆ.....	471
MATJAŽ HAN.....	472
MATJAŽ HAN.....	472
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	473
BOGDAN BAROVIČ.....	474
MILAN GUMZAR.....	475
MILAN GUMZAR.....	476
MATEVŽ FRANGEŽ.....	477
DANIJEL KRIVEC.....	478
ALOJZ (LOJZE) POSEDEL.....	479
FRANC BOGOVIČ.....	480
12. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O STORITVAH NA NOTRANJEM TRGU (ZSNT), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 811-V.....	480
MAG. DARJA RADIĆ.....	481
MATJAŽ HAN.....	482
BOGDAN BAROVIČ.....	483
MILAN GUMZAR.....	484
MATEVŽ FRANGEŽ.....	485
DANIJEL KRIVEC.....	486
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	487
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	488
13. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ENERGETSKEGA ZAKONA (EZ-D), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 822-V.....	489
MAG. DARJA RADIĆ.....	489
MATJAŽ HAN.....	490
MILAN GUMZAR.....	491
ANTON COLARIČ.....	492
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	493
ALOJZ (LOJZE) POSEDEL.....	494
FRANC BOGOVIČ.....	495
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	496
BOGDAN BAROVIČ.....	497
MATJAŽ ZANOŠKAR.....	498
JANKO VEBER.....	499
MAG. DARJA RADIĆ.....	500
25. točka dnevnega reda: AKT O ODREDITVI PARLAMENTARNE PREISKAVE ZA UGOTOVITEV IN OCENO DEJANSKEGA STANJA V ZVEZI Z USTANOVITVIJO IZDAJATELJEV, IZDAJANJEM IN FINANCIRANJEM BREZPLAČNIH TEDNIKOV SLOVENSKI TEDNIK IN EKSPRES, ZARADI OBSTOJA SUMA, DA STA BILA IZDANA Z NAMENOM VPLIVATI NA VOLITVE POSLANCEV V DRŽAVNI ZBOR LETA 2008, IN SICER V KORIST POLITIČNIH STRANK TAKRATNE VLADAJOČE KOALICIJE OZIROMA ZARADI OBSTOJA SUMA, DA GRE ZA NJIHOVO PRIKRITO (PRED)VOLILNO KAMPANJO OZIROMA FINANCIRANJE POLITIČNIH STRANK, EPA 885-V.	501
TADEJ SLAPNIK.....	501
BOJAN KONTIČ.....	504

ALEKSANDER ZORN.....	506
TADEJ SLAPNIK.....	508
JOŠKO GODEC.....	511
MIRAN GYÖREK.....	512
MAG. BORUT SAJOVIC.....	514
JANJA KLASINC.....	515
ALOJZIJ POTOČNIK.....	517
SILVEN MAJHENIČ.....	517
DEJAN LEVANIČ.....	518
FRANCO JURI.....	520
EVA IRGL.....	522
FRANCO JURI.....	525
FRANCO JURI.....	525
DUŠAN KUMER.....	525
JOŠKO GODEC.....	528
SREČKO PRIJATELJ.....	529
SILVA ČRNUGELJ.....	529
MAG. BRANKO GRIMS.....	530
MAG. BRANKO GRIMS.....	533
MAG. BRANKO GRIMS.....	533
MAG. BRANKO GRIMS.....	534
MAG. BRANKO GRIMS.....	534
MAG. BRANKO GRIMS.....	534
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	535
DUŠAN KUMER.....	535
FRANCO JURI.....	535
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	536
CVETA ZALOKAR ORAŽEM.....	537
MAG. MAJDA POTRATA.....	539
MATEVŽ FRANGEŽ.....	540
MAG. BRANKO GRIMS.....	542
MAG. BRANKO GRIMS.....	542
MATJAŽ HAN.....	543
ANTON ANDERLIČ.....	544
ALEKSANDER ZORN.....	547
MAG. BRANKO GRIMS.....	547
MAG. BRANKO GRIMS.....	547
MAG. BRANKO GRIMS.....	547
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	548
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	548
ALENKA JERAJ.....	549
MELITA ŽUPEVC.....	551
FRANCI KEK.....	553
DR. LUKA JURI.....	554
ANTON KAMPUŠ.....	555
MARIJAN KRIŽMAN.....	556
MARIJAN KRIŽMAN.....	557
MARIJAN KRIŽMAN.....	558
MARIJAN KRIŽMAN.....	558
MAG. BRANKO GRIMS.....	558
ANDREJ MAGAJNA.....	558

ZVONKO ČERNAČ.....	559
MELITA ŽUPEVC.....	562
JOŽE TANKO.....	563
JOŽE TANKO.....	565
JOŽE TANKO.....	565
JOŽE TANKO.....	566
JOŽE TANKO.....	567
JOŽE TANKO.....	567
MELITA ŽUPEVC.....	567
ALEKSANDER ZORN.....	568
BOJAN KONTIČ.....	569
BOJAN KONTIČ.....	569
BOJAN KONTIČ.....	569
BOJAN KONTIČ.....	569
BOJAN KONTIČ.....	570
BOJAN KONTIČ.....	570
BOJAN KONTIČ.....	570
BOJAN KONTIČ.....	570
BREDA PEČAN.....	571
MELITA ŽUPEVC.....	573
MAG. BRANKO GRIMS.....	574
MAG. BRANKO GRIMS.....	574
Glasovanje k 14. točki dnevnega reda.....	576
Glasovanje k 10. točki dnevnega reda.....	577
Glasovanje k 11. točki dnevnega reda.....	577
Glasovanje k 12. točki dnevnega reda.....	578
26. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE SVETA EVROPE O PRANJU, ODKRIVANJU, ZASEGU IN ZAPLEMBI PREMOŽENJSKE KORISTI, PRIDOBLENE S KAZNIVIM DEJANJEM, IN O FINANCIRANJU TERORIZMA (MKPOZZ), EPA 1265-IV	579
JOŽE TANKO.....	579
JOŽE TANKO.....	580
MAG. BRANKO GRIMS.....	580
FRANC BOGOVIČ.....	582
27. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO RUSKE FEDERACIJE O SODELOVANJU PRI GRADNJI IN DELOVANJU PLINOVODA NA OZEMLJU REPUBLIKE SLOVENIJE (BRUPOS), EPA 2250-IV.....	583
28. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI GARANCIJSKE POGODBE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN EVROPSKO INVESTICIJSKO BANKO ZA OBVEZNOSTI IZ OKVIRNEGA POSOJILA JAVNEMU SKLADU REPUBLIKE SLOVENIJE ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA (MGPEIBRR), EPA 10-V.....	584
29. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI ZAUPNE VARNOSTNE PRILOGE K SPORAZUMU MED POGODBENICAMI SEVERNOATLANTSKE POGODBE O SODELOVANJU NA PODROČJU JEDRSKIH PODATKOV (MPSZVP), EPA 128-V.....	584
30. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KANADO O MOBILNOSTI MLADIH (BCASMM), EPA 379-V.....	584

31. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI KONVENCIJE O ODGOVORNOSTI TRETJIM NA PODROČJU JEDRSKE ENERGIJE Z DNE 29. JULIJA 1960, KOT JE BILA SPREMENJENA Z DODATNIM PROTOKOLOM Z DNE 28. JANUARJA 1964 IN PROTOKOLOM Z DNE 16. NOVEMBRA 1982 (MPSKOJE), EPA 875-V....	585
32. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA O SPREMEMBI KONVENCIJE Z DNE 31. JANUARJA 1963, KI DOPOLNJUJE PARIŠKO KONVENCIJO Z DNE 29. JULIJA 1960 O ODGOVORNOSTI TRETJIM NA PODROČJU JEDRSKE ENERGIJE, KOT JE BILA SPREMENJENA Z DODATNIM PROTOKOLOM Z DNE 28. JANUARJA 1964 IN PROTOKOLOM Z DNE 16. NOVEMBRA 1982 (MPSKPK), EPA 876-V.....	585
33. točka dnevnega reda: URADNO PREČIŠČENO BESEDILO ZAKONA O SKLADU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDOV REPUBLIKE SLOVENIJE (ZSKS-UPB2), EPA 906-V.....	585
34. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.....	586
Predlog sklepa o imenovanju člana Statističnega sveta Republike Slovenije, EPA 887-V.....	586
JOŽE TANKO.....	586
Predlog sklepa o imenovanju člana Programskega sveta RTV Slovenija - na podlagi šeste alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija, EPA 888-V.....	588
Predlog sklepa o spremembi Sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov Preiskovalne komisije Državnega zbora za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so bili odgovorni za pripravo in izvedbo štetja t.i. "izbrisanih" v letih 2003 in 2009, zaradi suma, da so bili uradno objavljeni izidi prirejani političnim potrebam nekaterih nosilcev javnih funkcij; za ugotavljanje politične odgovornosti za neustrezno izvrševanje 8. točke odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-246/02-28 (ZIOdlUS246/02) (Ur.l. RS, št. 135/03) v času od začetka leta 2003 do oktobra leta 2004 in v obdobju od 22. novembra 2008 dalje, katerega posledici sta tudi ustvarjanje očitne neenakosti pred zakonom in ogrožanje sistema javnih financ; ter za preiskavo suma o klientelizmu oziroma koruptivnem ravnanju nekaterih državnih funkcionarjev in za preiskavo suma zlorabe Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije v politične namene v času od začetka leta 2003 do oktobra leta 2004 ter v obdobju od 22. novembra 2008 dalje, EPA 889-V..	588
Predlog sklepa o spremembi Sklepa o sestavi in imenovanju predsednika, podpredsednika ter članov in namestnikov članov Preiskovalne komisije Državnega zbora za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi investicij ter leasing, najemnih ali drugih primerljivih poslih, financiranih s sredstvi iz državnega proračuna ali proračuna Mestne občine Ljubljana, na področju projektov stanovanjske gradnje in nakupov stanovanjskih objektov ter pripadajočih garažnih objektov ali površin v Mestni občini Ljubljana, projektov obnove in dograditve prostorov Univerze na Primorskem, projektov stanovanjske gradnje Stanovanjskega sklada Republike	

Slovenije, projektov objektov državnega pomena, projektov objektov v javni rabi, projektov gradbenih investicij javnega pomena, financiranih s sredstvi iz državnega proračuna ali proračuna Mestne občine Ljubljana, in projektov gradbenih investicij javnega pomena na področju t.i. visokih gradenj v javne zdravstvene objekte (projekt Pediatrične klinike, projekt Onkološkega inštituta itd.) zaradi suma, da so bili postopki in posli medsebojno politično dogovorjeni, vodeni netransparentno in negospodarno ter zaradi suma prisotnosti klientelizma, korupcije in medsebojnih povezav med različnimi nosilci aktivnosti in delovanja povezanih oseb, ki so vključeni v pripravo, javna naročila in izvedbo gradbenih poslov, ter v tej zvezi še posebej za ugotovitev suma o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij in njihovi vlogi pri tem, EPA 890-V.....	589
Predlog sklepa o razrešitvi predsednice Upravnega odbora Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško, EPA 851-V.....	589
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM.....	589
MAG. BORUT SAJOVIC.....	591
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	591
DUŠAN KUMER.....	592
IVAN GRILL.....	594
TADEJ SLAPNIK.....	595
JOŽE TANKO.....	596
FRANCI KEK.....	597
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	597
BREDA PEČAN.....	599
BREDA PEČAN.....	599
BOJAN KONTIČ.....	599
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	600
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	600
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	601
SILVA ČRNUGELJ.....	601
VITO ROŽEJ.....	601
ANTON ANDERLIČ.....	602
IVAN GRILL.....	602
FRANC BOGOVIČ.....	603
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	603
JOŽE TANKO.....	604
MAG. BRANKO GRIMS.....	604
MAG. BORUT SAJOVIC.....	605
MAG. ANDREJ VIZJAK.....	605
DR. PAVEL GANTAR.....	606
16. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O POKRAJINAH (ZPok), PRVA OBRAVNAVA, EPA 798-V.....	608
JOŽE TANKO.....	608
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	609
FRANC PUKŠIČ.....	611
ANTON URH.....	616

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	619
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	619
MILAN GUMZAR	622
BOJAN KONTIČ	625
BOJAN KONTIČ	629
BOJAN KONTIČ	629
BOJAN KONTIČ	629
FRANCE CUKJATI	630
ALOJZIJ POTOČNIK	632
ALOJZIJ POTOČNIK	633
JOŽE TANKO	634
JOŽE TANKO	635
DR. HENRIK GJERKEŠ	638
RENATA BRUNSKOLE	640
JOŽE TANKO	642
DR. HENRIK GJERKEŠ	643
BOGDAN BAROVIČ	644
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ	647
MIRKO BRULC	649
IVAN GRILL	651
JANEZ RIBIČ	653
SAMO BEVK	654
JOŽE TANKO	655
DR. PETER VERLIČ	656
RUDOLF PETAN	657
ANTON KAMPUŠ	659
DR. VINKO GORENAK	661
MAG. ŠTEFAN TISEL	663
ALENKA JERAJ	664
MILAN GUMZAR	665
FRANC PUKŠIČ	667
JOŽE TANKO	667
21. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O PRENOSU NALOG V PRISTOJNOST POKRAJIN (ZPNPP), PRVA OBRAVNAVA, EPA 803-V....	668
ZVONKO LAH	669
DUŠA TROBEC BUČAN	670
BOGDAN BAROVIČ	671
MIRO PETEK	673
MILAN ČADEŽ	674
FRANC PUKŠIČ	675
ZVONKO LAH	679
BRANKO MARINIČ	680
FRANC BOGOVIČ	682
ZVONKO LAH	683
ALENKA JERAJ	684
BOGDAN BAROVIČ	685
MIRAN GYÖREK	687
17. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O FINANCIRANJU POKRAJIN (ZFinPok), PRVA OBRAVNAVA, EPA 799-V.....	688
ZVONKO ČERNAČ	688
DUŠA TROBEC BUČAN	690

MAG. ANDREJ VIZJAK.....	691
FRANC BOGOVIČ.....	694
BOGDAN BAROVIČ.....	697
MILAN ČADEŽ.....	699
FRANC PUKŠIČ.....	700
MAG. ŠTEFAN TISEL.....	701
ZVONKO ČERNAČ.....	701
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	709
JOŽE TANKO.....	710
JOŽE TANKO.....	710
JOŽE TANKO.....	711
JOŽE TANKO.....	711
18. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O VOLITVAH V POKRAJINAH (ZVolPok), PRVA OBRAVNAVA, EPA 800-V.....	711
MAG. BRANKO GRIMS.....	712
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	713
FRANC BOGOVIČ.....	714
BOGDAN BAROVIČ.....	714
RUDOLF PETAN.....	715
ZVONKO LAH.....	717
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	717
MAG. BRANKO GRIMS.....	718
MAG. BRANKO GRIMS.....	720
MAG. BRANKO GRIMS.....	721
20. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O VOLILNIH ENOTAH ZA VOLITVE V PRVE POKRAJINSKE SVETE (ZVEVPPS), PRVA OBRAVNAVA, EPA 802-V.....	722
MAG. BRANKO GRIMS.....	722
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	723
BOGDAN BAROVIČ.....	724
DR. VINKO GORENAK.....	725
FRANC BOGOVIČ.....	726
MAG. BRANKO GRIMS.....	727
19. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O USTANOVITVI POKRAJIN (ZUPok), PRVA OBRAVNAVA, EPA 801-V.....	729
MARIJAN POJBIČ.....	729
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	730
MAG. ŠTEFAN TISEL.....	732
FRANC BOGOVIČ.....	733
BOGDAN BAROVIČ.....	734
MARIJAN POJBIČ.....	736
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	742
MIRO PETEK.....	744
DR. VINKO GORENAK.....	745
MILAN ČADEŽ.....	747
BOJAN KONTIČ.....	748
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	751
JOŽE TANKO.....	751
FRANC BOGOVIČ.....	753
DR. HENRIK GJERKEŠ.....	756
MILAN ČADEŽ.....	757

JOŽE TANKO.....	758
JOŽE TANKO.....	758
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O UREJANJU STATUSA DRŽAVLJANOV DRUGIH DRŽAV NASLEDNIC NEKDANJE SFRJ V REPUBLIKI SLOVENIJI (ZUSDDD-B), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 735-V.....	759
KATARINA KRESAL.....	760
DR. VINKO GORENAK.....	761
VITO ROŽEJ.....	762
JANEZ RIBIČ.....	763
ANTON URH.....	764
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	765
ANTON ANDERLIČ.....	766
MIRAN POTRČ.....	767
MAG. BRANKO GRIMS.....	769
ANTON ANDERLIČ.....	770
ANTON ANDERLIČ.....	770
ANTON ANDERLIČ.....	771
MIRAN POTRČ.....	772
MAG. BRANKO GRIMS.....	774
VITO ROŽEJ.....	778
JOŽEF JEROVŠEK.....	778
JOŽEF JEROVŠEK.....	779
JOŽEF JEROVŠEK.....	779
JOŽEF JEROVŠEK.....	779
JOŽEF JEROVŠEK.....	780
JOŽEF JEROVŠEK.....	780
RUDOLF PETAN.....	781
RUDOLF PETAN.....	783
DR. VINKO GORENAK.....	785
SREČKO PRIJATELJ.....	787
ANTON ANDERLIČ.....	789
DR. VINKO GORENAK.....	791
BOGDAN BAROVIČ.....	792
MAG. MAJDA POTRATA.....	793
MIRAN POTRČ.....	794
DR. VINKO GORENAK.....	796
ROBERT HROVAT.....	797
SILVEN MAJHENIČ.....	798
MAG. FRANC ŽNIDARSIČ.....	800
ANTON COLARIČ.....	801
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	802
BREDA PEČAN.....	804
JANEZ JANŠA.....	806
VITO ROŽEJ.....	806
MAG. BRANKO GRIMS.....	808
MAG. BRANKO GRIMS.....	808
MAG. BRANKO GRIMS.....	808
MIRAN GYÖREK.....	808
ANTON ANDERLIČ.....	810
DR. VINKO GORENAK.....	811

BOJAN KONTIČ.....	811
VITO ROŽEJ.....	812
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O POLICIJI (ZPol-H), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 749-V.....	813
KATARINA KRESAL.....	813
DR. VINKO GORENAK.....	815
JANEZ RIBIČ.....	815
ANTON URH.....	816
SILVEN MAJHENIČ.....	817
ANTON ANDERLIČ.....	818
ANTON COLARIČ.....	819
DR. VINKO GORENAK.....	820
DR. VINKO GORENAK.....	820
TADEJ SLAPNIK.....	821
JOŽEF JEROVŠEK.....	822
DR. VINKO GORENAK.....	824
IVAN GRILL.....	826
SILVEN MAJHENIČ.....	828
ANTON COLARIČ.....	829
ZVONKO ČERNAČ.....	830
MAG. BORUT SAJOVIC.....	831
DR. VINKO GORENAK.....	831
ANTON ANDERLIČ.....	833
DR. VINKO GORENAK.....	834
DUŠAN KUMER.....	834
MAG. BORUT SAJOVIC.....	835
ANTON ANDERLIČ.....	836
ZVONKO ČERNAČ.....	836
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DETEKTIVSKI DEJAVNOSTI (ZDD-D), SKRAJŠANI POSTOPEK, EPA 844-V.....	837
KATARINA KRESAL.....	837
DR. VINKO GORENAK.....	838
ANTON URH.....	839
SILVEN MAJHENIČ.....	840
MILAN GUMZAR.....	841
ANDREJ MAGAJNA.....	842
DR. VINKO GORENAK.....	843
TADEJ SLAPNIK.....	843
JANEZ RIBIČ.....	845
MAG. BRANKO GRIMS.....	845
JOŽE TANKO.....	847
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ.....	848
MAG. BRANKO GRIMS.....	848
Glasovanje k 2. točki dnevnega reda.....	849
MAG. BRANKO GRIMS.....	849
JANJA KLASINC.....	850
MAG. BRANKO GRIMS.....	851
MAG. BRANKO GRIMS.....	851
DR. LUKA JURI.....	851
DR. VINKO GORENAK.....	852

VITO ROŽEJ.....	852
BREDA PEČAN.....	853
ANTON ANDERLIČ.....	853
MAG. BRANKO GRIMS.....	854
VITO ROŽEJ.....	855
MAG. BRANKO GRIMS.....	855
RUDOLF PETAN.....	856
ANTON ANDERLIČ.....	856
MAG. BRANKO GRIMS.....	857
JANEZ JANŠA.....	858
IVAN GRILL.....	858
Glasovanje k 3. točki dnevnega reda.....	859
DR. VINKO GORENAK.....	860
DR. VINKO GORENAK.....	861
ANTON ANDERLIČ.....	861
ANTON KAMPUŠ.....	862
IVAN GRILL.....	862
RUDOLF PETAN.....	863
MAG. BRANKO GRIMS.....	863
DR. VINKO GORENAK.....	865
DR. VINKO GORENAK.....	865
ZVONKO ČERNAČ.....	866
Glasovanje k 4. točki dnevnega reda.....	867
MAG. BRANKO GRIMS.....	867
JAKOB PRESEČNIK.....	868
MAG. BRANKO GRIMS.....	868
Glasovanje k 16. točki dnevnega reda.....	869
FRANC BOGOVIČ.....	869
JOŽE TANKO.....	870
ALAN BUKOVNIK.....	871
DR. VINKO GORENAK.....	871
RENATA BRUNSKOLE.....	872
IVAN GRILL.....	872
ANTON KAMPUŠ.....	873
BRANKO MARINIČ.....	874
MARJAN BEZJAK.....	874
Glasovanje k 21. točki dnevnega reda.....	875
Glasovanje k 17. točki dnevnega reda.....	875
ZVONKO ČERNAČ.....	875
Glasovanje k 18. točki dnevnega reda.....	876
MAG. BRANKO GRIMS.....	876
Glasovanje k 20. točki dnevnega reda.....	877
MAG. BRANKO GRIMS.....	877
Glasovanje k 19. točki dnevnega reda.....	878
MARIJAN POJBIČ.....	878
MARIJAN POJBIČ.....	879
VITO ROŽEJ.....	879
ZVONKO LAH.....	880
ZVONKO LAH.....	880
JOŽE TANKO.....	881
Glasovanje k 13. točki dnevnega reda.....	881

SEZNAM GOVORNIKOV

A

ANDERLIČ, ANTON... 195, 438, 544, 602, 766, 770, 771, 789, 810, 818, 833, 836, 853, 856, 861

B

BAROVIČ, BOGDAN... 329, 342, 347, 350, 354, 362, 381, 385, 412, 437, 474, 483, 497, 644, 671, 685, 697, 714, 724, 734, 792

BATTELLI ROBERTO..... 273, 324, 329, 446

BEVK, SAMO..... 22, 102, 306, 654

BEZJAK, MARJAN..... 65, 66, 67, 345, 346, 348, 350, 374, 874

BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA..... 86, 87, 118

BOGOVIČ, FRANC....74, 480, 495, 582, 603, 682, 694, 714, 726, 733, 753, 869

BRULC, MIRKO..... 196, 649

BRUNSKOLE, RENATA..... 103, 104, 105, 339, 382, 407, 640, 872

BUKOVNIK, ALAN..... 871

C

COLARIČ, ANTON..... 492, 801, 819, 829

CUKJATI, FRANCE..... 124, 247, 320, 321, 630

CVIKL, MAG. MILAN MARTIN..... 42, 44

Č

ČADEŽ, MILAN..... 94, 96, 674, 699, 747, 757

ČEPIČ, BOGDAN..... 344, 357, 360, 365, 379, 390

ČERNAČ, ZVONKO..... 12, 15, 17, 291, 396, 398, 399, 400, 401, 403, 559, 688, 701, 830, 836, 866, 875

ČRNAK MEGLIČ, DR. ANDREJA..... 121, 215, 323

ČRNUGELJ, SILVA..... 105, 107, 178, 454, 529, 601

F

FRANGEŽ, MATEVŽ..... 211, 307, 440, 477, 485, 540

G

- GANTAR, DR. PAVEL..... 606
- GERMIČ, LJUBO..... 143, 284
- GJERKEŠ, DR. HENRIK... 80, 82, 97, 98, 117, 609, 638, 643, 709,
713, 717, 723, 730, 742, 751, 756
- GODEC, JOŠKO..... 259, 511, 528
- GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ..... 213, 440, 647
- GORENAK, DR. VINKO.... .40, 41, 42, 44, 45, 110, 112, 113, 302,
336, 661, 725, 745, 761, 785, 791, 796, 811, 815, 820, 824,
831, 834, 838, 843, 852, 860, 861, 865, 871
- GRILL, IVAN.... .70, 73, 74, 113, 180, 416, 594, 602, 651, 826,
858, 862, 872
- GRIMS, MAG. BRANKO..... 206, 280, 287, 324, 530, 533, 534, 542,
547, 558, 574, 580, 604, 712, 718, 720, 721, 722, 727, 769,
774, 808, 845, 848, 849, 851, 854, 855, 857, 863, 867, 868,
876, 877
- GUMZAR, MILAN..... 475, 476, 484, 491, 622, 665, 841
- GYÖREK, MIRAN..... 174, 177, 326, 512, 687, 808

H

- HAN, MATJAŽ..... 463, 472, 482, 490, 543
- HROVAT, ROBERT..... 162, 456, 797

I

- IRGL, EVA..... 164, 166, 297, 299, 522

J

- JAKOMIN, DR. IGOR..... 457, 469
- JANŠA, JANEZ... ..222, 267, 310, 311, 312, 314, 317, 318, 806,
858
- JELINČIČ PLEMENITI, ZMAGO... 7, 10, 11, 12, 139, 140, 141, 142,
322, 330, 333, 452, 619, 765
- JERAJ, ALENKA..... 53, 55, 199, 418, 549, 664, 684
- JERIČ, MIRAN..... 453, 462

JEROVŠEK, JOŽEF... 59, 60, 61, 210, 289, 337, 778, 779, 780,
822

JURI, DR. LUKA..... 107, 110, 203, 204, 297, 314, 325, 554, 851

JURI, FRANCO..... 92, 94, 116, 153, 325, 520, 525, 535

JURŠA, FRANC... 67, 70, 137, 194, 342, 353, 362, 395, 411, 451

K

KAMNAR, MAG. HELENA.... 339, 349, 350, 351, 359, 375, 384, 397,
400, 406

KAMPUŠ, ANTON..... 555, 659, 862, 873

KEK, FRANCI..... 58, 384, 433, 553, 597

KLASINC, JANJA..... 175, 300, 430, 515, 850

KONTIČ, BOJAN... 18, 186, 504, 569, 570, 599, 625, 629, 748,
811

KOPAČ MRAK, DR. ANJA..... 170, 217, 220

KRES GVIDO..... 90, 91, 214

KRESAL, KATARINA..... 60, 61, 92, 101, 760, 813, 837

KRIVEC, DANIJEL..... 62, 64, 478, 486

KRIŽANIČ, DR. FRANC..... 102, 444, 445

KRIŽMAN, MARIJAN..... 51, 52, 182, 294, 556, 557, 558

KUMER, DUŠAN..... 278, 525, 535, 592, 834

L

LAH, ZVONKO..... 96, 98, 99, 669, 679, 683, 717, 880

LAHOVNIK, DR. MATEJ..... 66, 67

LAVTIŽAR BEBLER, DARJA..... 274, 428, 548, 802

LEVANIČ, DEJAN..... 160, 518

LIKAR, RADO..... 352, 372, 392, 402, 408, 419

LUKŠIČ, DR. IGOR..... 33, 35, 36, 37, 38, 54, 55, 77, 79

M

MAGAJNA, ANDREJ..... 65, 117, 335, 558, 842

MAJHENIČ, SILVEN..... 99, 517, 798, 817, 828, 840
MARINIČ, BRANKO..... 465, 680, 874
MENIH, DARKO..... 36

P

PAHOR, BORUT..... 5, 6, 8, 10, 13, 16, 19, 420
PEČAN, BREDA..... 208, 333, 448, 571, 599, 804, 853
PETAN, RUDOLF..... 29, 657, 715, 781, 783, 856, 863
PETEK, MIRO..... 83, 84, 308, 673, 744
PODKRIŽNIK, IZTOK..... 88, 89, 358, 367, 372
POGAČNIK, DR. MILAN..... 69, 70, 75
POJBIČ, MARIJAN..... 189, 192, 729, 736, 878, 879
POSEDEL, ALOJZ (LOJZE)..... 479, 494
POTOČNIK, ALOJZIJ..... 340, 349, 368, 393, 409, 517, 632, 633
POTRATA, MAG. MAJDA..... 34, 38, 76, 78, 147, 289, 539, 793
POTRČ, MIRAN..... 57, 63, 263, 315, 767, 772, 794
PRESEČNIK, JAKOB..... 134, 169, 323, 435, 451, 459, 868
PRIJATELJ, SREČKO..... 23, 25, 46, 48, 50, 143, 158, 326, 334,
373, 415, 460, 467, 529, 787
PUKŠIČ, FRANC..... 184, 276, 325, 611, 667, 675, 700

R

RADIĆ, MAG. DARJA..... 471, 481, 489, 500
RIBIČ, JANEZ56, 57, 341, 353, 369, 410, 653, 763, 815, 845
ROŽEJ, VITO..... 130, 166, 321, 328, 601, 762, 778, 806, 812,
852, 855, 879

S

SAJOVIC, MAG. BORUT.... 188, 261, 295, 343, 355, 364, 387, 401,
414, 514, 591, 605, 831, 835
SLAPNIK, TADEJ..... 501, 508, 595, 821, 843
SVETLIK, DR. IVAN..... 119, 149, 151, 185, 205, 221

Š

ŠIRCA RAVNIKAR, MAJDA..... 47, 49

T

TANKO, JOŽE.... 315, 328, 331, 563, 565, 566, 567, 579, 580,
586, 596, 604, 608, 634, 635, 642, 655, 667, 710, 711, 751,
758, 847, 870, 881

TISEL, MAG. ŠTEFAN..... 193, 663, 701, 732

TROBEC BUČAN, DUŠA..... 670, 690

TÜRK, DR. DANILO..... 233

U

URH, ANTON..... 460, 616, 764, 816, 839

V

VEBER, JANKO..... 458, 499

VERLIČ, DR. PETER... 26, 27, 31, 33, 80, 81, 82, 114, 116, 432,
464, 466, 470, 656

VIZJAK, MAG. ANDREJ.... 370, 379, 404, 493, 591, 597, 600, 601,
605, 691

VLAČIČ, DR. PATRICK... 26, 27, 56, 57, 58, 71, 73, 88, 114, 116

Z

ZALAR, ALEŠ..... 39, 41, 100, 111, 112

ZALOKAR ORAŽEM, CVETA..... 255, 537

ZALOKAR ORAŽEM, CVETKA..... 197, 251, 327, 449, 589

ZANOŠKAR, MATJAŽ..... 272, 436, 473, 488, 496, 498

ZORN, ALEKSANDER..... 275, 506, 547, 568

Ž

ŽARNIČ, DR. ROKO.... 51, 53, 63, 64, 86, 87, 90, 91, 95, 96,
104, 106, 107, 108, 110, 447, 448

ŽBOGAR, SAMUEL..... 28, 30, 31, 32, 84, 85

ŽEKŠ, DR. BOŠTJAN..... 21, 22, 24

ŽERJAV, MAG. RADOVAN..... 4, 6, 156, 255, 258, 377, 383, 394,
395, 487

ŽNIDARŠIČ, MAG. FRANC... 177, 287, 289, 535, 536, 603, 800, 848

ŽUPEVC, MELITA..... 286, 551, 562, 567, 573